Compendium medicine Gilberti anglici tam morboꝛum vniuersaliũ quã particularium nondum medicis sed ⁊ cyrurgicis vtilissimum.

¶ Venundantur Lugduni in vico Mercuriali sub intersignio Angeli.

¶ Michael de Capella artium et medicine doctor lectori. S. P. D.

Habes doctissime lector que antiqui nostri medici prolixius tractauere sub breui et copioso compendio redacta. quod quidem Gilbertus anglicus vir nempe suo tempore doctissimus et expertissimus composuit. In eo quidem morbos consimilium organicarum partium atque comunium tractans qui humano corpori accidere consuevere. Quapropter hoc opus multo dogmate refertum nondum medicis verumetiam restauratoribus [quos nostri cyrurgicos communiter appellant] vtilissimum visum est. Ideo bibliopole nostro Vincentio Imprimendum dedit quod pro vili ac non magno pecuniarum munere a te non derelinquetur. Nam visus est mihi dicere ipse Gilbertus quod prouerbiorum octauo scribitur. Melior est fructus meus auro et lapide precioso. Ad bibliopolam igitur curritevt fructum ita nobilem paruo tibi precio compares et Vale.

¶ Tabula rubricarum librorum compendij Gilberti anglici.

Presens opus tam morborum vniuersalium quam particularium Gilberti anglici diuiditur in septem libros.

¶ Rubrice libri secundi.

¶ Rubrice tertij libri.

¶ Rubrice libri quarti qui est de morbis mēbroꝝ spūalium.

¶ Rubrice libri quinti.

¶ Rubrice sexti libri.

¶ Tabula antbidotoꝝ in presenti compendio contentoꝝ ꝑm ordinem alphabeti positoꝝ. Et primo de incipientibus ab A.

¶ De littera B.

¶ De littera C.

¶ De littera D.

¶ Finis.

¶ Incipit liber morbo℞ tam vniuersalium ꝙ particularium a magistro Gilberto anglico editus ab omnibus auctoribus et practicis magistroruz extractus ⁊ exceptus qui compendium medicine intitulatur. ⁊ est pͥmus liber de febrib⁹.

¶ Capitulum primū de diuisione morbo℞ ex qua modus tractandi monstratur.

Morbis vniuersalibus ꝓpositi nostri intentio est incboare ⁊ dictiões particulares actorum magistrorūqꝫ in opere medicationis expertissimas aggregare sumendo pͥncipiū a morbi quadam diuisione que est qm̄ morbus alius est a natura immutata cõsimiliū ⁊ alius a natura immutata officialium ⁊ alius a natura immutata continuationis. Utrorūqꝫ vo subiungenda est alia diuisio qm̄ omnium bo℞ quidam est vniuersalis quidam ꝑticularis Et vniuersalis triplex est. qm̄ aut vniuersaliter omnia membra affligit: aut quia oĩa genera morborū simul in eo reperiuntur: vt in apostemate: aut duo tm̄ vt in solutiõe continuitatis. Et morbus vniuersalis ex immutata natura consimilium est vt febris. Et morbus vniuersalis ex immutata natura officialiū est vt quibusdā placet opbialtes. scꝫ incubus. Et morborum vniuersalium quidam sūt inficientes ⁊ quidam non. Et inficientiuz quidam interius consurgunt vt lepra ⁊ variole ⁊ morbili et scabies qñ totam corrumpūt habitudinē. Et quidam extra adueniunt aut ꝑ eorum assumptionē aut obuiationem vt venena ⁊ morsus venenosorum animalium. Et morbi particulares simil'r diuidunt qm̄ aut sunt ex immutata natura consimilium: vt dolor capitis. Aut ex ĩmutata natura officialium vt paralisis. Primo autez erit sermo noster de vniuersalib⁹ ⁊ inter hos de his prius qui ex malicia sunt complexionis diuerse vt de febrib⁹: quia sunt digniores et generaliores et periculosiores et frequentiores. Deinceps aūt de particularibus ⁊ inter hos de morbis cõmunibus tam ex solutione continuitatis ꝙ de his qui ex omni genere concurrunt ꝫm situm membro℞: quibus adueniunt a superioribus incipientes per ordinem sermonem exquisitum constituentes in inferioribus deo adiuuante finiemus.

¶ Capitulum scd̄m de diffinitiõe feb. ⁊ diuisione eius ⁊ opinionib⁹ diuersis.

Febris vt ait Joãnici⁹ est calor ĩnaturalis cursum supegrediēs naturę ꝓcedēs a corde in arteria. suoqꝫ ledēs effectu. De hac diffinitõe dubitatio est apud quosda: vtrū data sit ꝑ eentiā vel ꝑ cāz vel alio m õ. ꝙ data sit ꝑ eẽntiā videtur velle Constantinus dicens hec diffinitio sumitur ab essentia febris. id est a calore cursum nature egrediente: non ab accidentibus febrem cõcomitantibus: sicut quibusdam medicis videt. Sed ei videt contrariuz: quia si febris est calor essentialis: eodem modo sanitas est calor: ergo idem est sanitas ⁊ egritudo: qm̄ calor actua

lis. nō ergo sanitas ꝛ egritudo sūt contraria. Et si dicat sanitatem ꝛ egritudinē diuersos esse calores qm̄ egritudo est calor innaturalis ꝛ sanitas naturalis. propterea tñ non videtur differre: qm̄ calor naturalis ꝛ innaturalis: prout sunt formales ꝛ proprietates membri non differunt substantialiter. imo tm̄ accidentaliter. sicut sortes alb⁹ ꝛ sortes niger. quare substantialr̄ sanitas ꝛ egritudo idem esse vidētur. Propter hoc dicūt quidam ꝙ descriptio hec data est per causaꝫ ꝛ ꝙ iste dispositiones. s. sanitas et egritudo ꝛ neutralitas nō sūt qualitates sensibiles lꝫ acquirantur a sensibilibus vnde respondent auctoritati Constantini in pantegni ꝙ sumitur ab eēntia febris. i. a calore cursuꝫ egrediente nature que est causa efficiens febrem.

¶ Causa enim efficiens febrē ſm medicum est causa essentialis. confert enim cause. Tenentes autem primam opinionē asserunt ꝙ idē calor in genere est febris egritudo ꝛ sanitas ꝛ neutralitas: sicut idem animal in genere est homo capra leo ꝛ tamē sunt disparata in specie ita calor naturalis iuuans ꝛ viuificans ꝛ innaturalis nocens sensibiliter sunt contraria. Quēadmodum enim genus distrahit in species ꝛ differentias sic per hanc vocem sensibiliter sunt contraria adueniente significato. s. īnaturalis calor trahit ad spēm quēadmodū rationale adueniens animali constituit spēm. innaturalis igit cum excessu lesionis adueniens generi qd est calor cōstituit febrem. essentialiter igitur data est diffinitio ꝛ non per causam cum calor innaturalis immediate inferat nocumentum sensibile naturali actioni mēbrorum. erit igit egritudo ꝑ diffinitionē Galieni in principio libri de morbo ꝛ accidente.

¶ Utrum febris sit calor naturalis inducens febres.

Dubitatio autē est de eo qd dicit febrem esse calorem innaturalem. Cōtendunt enim febrem eē calorem naturalem. Dicit enim Constantinus ī pantegni. febris nihil aliud est ꝙ calor naturalis mutatus in igneum: sed per igneum nō intendit nisi intensionem caloris: intensio aūt ꝛ remissio nō variant substantiam. ergo propter intensionem non erit feb. nisi calor naturalis. Item Ypo. ſm ipsum Cōstantinum. febris est calor cursum exiens nature ꝛ eius motio. sꝫ cursum non exit nisi ſm distemperantiam. quare cū omnes calores sint eiusdē generis proximi. propter intensionem nō erit diuersitas ex parte substātie in calore. Itē dicit Constantinus. extraneo calore ad cor ascendēte: naturalis egredit a suo temperamēto. cū ipse per corporis totius membra diuidat vt eis vitā tribuat. necesse est vt mēbra eum recipiant in ea qualitate in qua est. Unde calefacit ꝛ adurit ea ꝛ generat febrē naturali subito actioni nocentem. cum ergo ſpgat se et diuidat per membra et vitam tribuat: erit calor naturalis. Itē dicit Auicenna. feb. est calor accensus in corde ꝛ procedens ab eo mediante spiritu ꝛ sanguine in arterias ꝛ venas per totum corpus no

cens actionibus naturalibus. ſʒ ſi feb. eſt calor accenſus: aut eſt currens aut fixus. non eſt fixus: quia non procedit. eſt enim quieſcēs in membris: ergo ĩnatus. ſed ille eſt naturalis. ğ fe. ē calor naturalis. ¶ Hic aũt contendunt quidam dicentes non niſi vnicum calorē eſſe in corpe ſm plurimũ; quare nihil eſt dictum de fixo ⁊ currente. ſʒ eis obuiat. qḋ dicit Conſtantinus in libro graduum. calidum in primo gradu eſt qḋ equa complexione calidius ē: minus tñ calidum calore illius. ergo equa complexio in mēbris eſt minꝰ calida calor aũt eius magꝭ calidus ꝙ calor in pͥmo gradu. ergo duo ſunt calores in corpore. Item dicit phs. digeſtio eſt completio a calore naturali ⁊ ppͦo aut ergo duplex eſt calor: aut ſuperfluitate redarguiť. Itē calor accēſus in corde aut eſt naturalis: aut diuerſus a naturali. ſi naturalis: ergo febris eſt calor naturalis. ſi diuerſus: ergo cum ille accenſus ⁊ extraneus diuidať per mēbra cuʒ calore naturali: erunt duo calores actuales diuerſi in eodē. qm̃ dicit Conſtantinus ſuperius ꝙ diuidit ſe per membra vt vitam tribuat: ⁊ calefacit ⁊ adurit ea. aut neceſſe eſt calorem naturalem deperire. h̃ arbitrantur quidam non eſſe inconueniens dicere duos calores actu eſſe in corpore diuerſos. quos dicunt eſſe actualem. ſ. qui eſt febriľ. ⁊ potentialem qui eſt naturalis cũ ſola potentia nihil calefaciat actu vt digerat niſi in actu prumpat. ¶ Stante aũt febrili calore ĩ corpore digeſtio celebrať: ⁊ reliq̃ operatões caloris naturalis: vt mouere ⁊ viuere completť. quare aſſertio talis nihil eſt. aut ğ neceſſe eſt duos calores actuales pcedere a corde ĩ arterias ⁊ venas. aut iſtos duos calores vnum eē. ſ. naturalē q̃ a corpore ſtāte vita recedere impoſſibile ē. tenētes aũt iſtã opinionem exponunt diffinitionē Iohã. ſic. feb. eſt calor. calor ponitur loco generis: et non diciť per cauſam: quia ꝙ dicit Io. morboꝝ ex qualitate ⁊c. exponunt. i. ſumētiũ denominationeʒ a caliditate. innaturaľ ponitur ad differentiá temperati caloris. eſt enim differentia ſed qꝛ dicit innaturalis. crederet aliquis ꝙ non eſſet naturalis. ⁊ ideo dicit curſum ſupergrediēs nature innaturalis enim ſumitur duobus modis. dicitur enim naturalis fixus ⁊ cōmenſuratus ſm menſuram debitam. ⁊ pportionem in corpore. ⁊ modo contrario dicitur feb. calor innaturalis. qm̃ eſt excedens modum ⁊ temperiem nature. alio mō dicitur naturalis. i. a naturalibus rebus prouenieus. ſic non dicitur fe. calor ĩnaturalis: qꝛ aut calor ĩnaturalis primo modo inuenitur in epate vt in eius calefactione et ſimilibus. Similiter additur procedens a corde in arterias in exterioribus. hic patet ꝙ animal non hñs cor nō febricitat. Itē dicũt ꝙ ex diſtēperãtia epatis principali vľ cerebri niſi adueniat calori cordis innato nō fit febris: ſed qꝛ in ira calor curſuʒ nature ſupgrediť ⁊ pcedit a corde in arterias. ideo additur ſuoꝜ ledēs effectu: ⁊ ſub intelligendũ eſt manifeſte vľ maĩe completa eſt differentia pnotata. Nihil ergo eſt feb. niſi calor naturalis ⁊ innatus. ſ. vitalis diſtemperatꝰ actioni naturali impedimē

tum et lesionez suo prestãs effectu.

¶ Auctoritates cõtrarie quod febris non est calor naturalis.

Alij autē ecõtrario nituntur pbare febrem esse calorez innaturalem et ɔtra naturam et nõ naturalē sic. distēperantia ledēs sensibil'r nocēs naturali actiõi mēbrorum ē ĩ tertio gdu quoniam tertius gradus est sensibilis lesi : .sed febris est distemperantia ledens manifeste naturalem actionem membrorum. ergo febris est in tertio gradu. sz naturalis calor nõ est ĩ tertio gradu. ergo fe. nõ est calor naturalis. Item febris et morbus ɔsimilis. sed omnis morbus est res contra naturam. ergo feb. est ɔtra naturam. sed feb. est calor distemperatus. et in eo quod est distēperatus nocet membris. ergo ĩ eo quod est calor distemperatus est ɔtra naturam. ergo febris calor est contra naturam. Itez dicit Constantinus febris est calor extraneus et a membris separabilis. sed calor naturalis non est a membris separabilis: manente vita. ergo calor feb. non est naturalis. Item dicit Constantinus febris est calor innatural' a corde exiens et arterijs ad omnia mēbra corporis eiusque nocens actioni. ergo est innatural' Item. dicit Io. plane. fe. ē calor ĩnaturalis. Sed in eo qd' est innaturalis est distemperans et ledēs. ergo ĩ eo quod est ĩnaturalis est morbus. ergo est innaturalis. Itē per superiorem glosam ĩnaturalis est excedens modum et temperiem nature et ſm h' ledit. quare ſm h' contra naturā est. ergo ſm h' quod est calor inaturalis. nullo modo erit naturalis. Sic enim naturalis et innaturalis opponunt. ergo vel fe. erit duo opposita: vel non erit naturalis. ¶ Item dicit Constan. vt superius tactum est. extraneo calore cordi adueniēte: naturalis egreditur a suo temperamento. sz si egreditur a tēperamento: est innaturalis. ergo feb est calor innaturalis. Item patet per h' quod dicit quod extraneus calor aduenit: sed naturalis non aduenit nec recedit. g feb. non est calor naturalis. Item supius ſm Constā. fe. est calor natural' mutat' ĩ igneū. sz qd' mutat nõ est illud a quo mutat. ergo fe. non est calor naturalis. itē posset assumi ex illa diffinitiõe feb. est calor nature cursum exiēs etc. Item fe. ſm Isaac est calor ɔtra naturā corporis in initio porēs. ergo fe. nõ est calor naturalis et ista videntur sufficere ad pbandum febrem nõ esse calorem naturalem: sed innaturalem.

¶ Solutiones diuerse.

His igitur rationibus diuersi diuersa sentiunt. dicunt eñ quidam calorem naturalez et innaturalem differre subiecto et non accidente. ¶ Caloris enim naturalis subiectum est vapor cordis. subiectū innatural' caloris ē vapor seu fum' putridus vel vnctuosus vel sp̄s. calores aūt borum igniunt queadmoduz si quis apponat picem et ceram et sulphur alicui inflāmatiuo: statim inflammatur in effectu. et fit flamma vna et inflāmatio et inflāmabil' effect'.

⁊ tales nō videnť ponere diuersitatē in calore nisi in subiecto. qm̄ omnes calores sunt eiusdem generis ꝓximi: resoluto aūt subiecto caloris innaturalis: resoluiť calor ⁊ feb. ⁊ adueniente adest feb. qm̄ distemperantia et mala complexio cal. que est feb. que recipiť sup caloꝛem naturalem: illa aduenit ⁊ recedit. sed tunc videtur idem esse in diuersis qđ est impossibile. alij āt dicūt idē esse ī subiecto ⁊ differūt solo accidente et hoc auctoritate Constantini in libro febriū dicentis. Extraneo calore ad cor accedente ⁊c̄. Cum ergo spargat se et per mēbra diuidat ⁊ ledat ea: ideꝫ erit calor naturalis in subiecto et innaturalis. et h̄ videnť innuere per supraposiitas diffinitiones. dicunt enim calorem naturalem mutatum in igneum. i. suscipere distēperantiam ⁊ accensionem. sꝫ cū calor naturalis ⁊ innaturalis sint cōtraria vt sanitas ⁊ egritudo. sicut duo colores non possunt esse in eadem superficie: neqꝫ duo calores possunt esse in eodeꝫ subiecto. ⁊ respondent ad hoc ꝙ h̄ verum est naturaliter: accidentaliter non. pōt aūt vnum inesse accidentaliter et alterū naturaliter: vt in manu calefacta ꝯtingit. ⁊ h̄ videtur innuere Isaac in libro feb. dicens. feb. est calor cōtra naturam. cor in initio petens per mediocritateꝫ arteriarum: deinde subito se diuidēs cum naturali calore per totum corpus: actioni nature nocens. ⁊ ī his habet quis vtiliter quid possit dubitare. ideo his disputatiōe discutiendis supersedemus.

¶ Questiones diuerse.

Hic queritur cū dicat Haly. duplex esse subiectum caloris. s. vaporem ⁊ spm̄. ⁊ spiritꝰ qui est vapor subtilioris substantie et caloris: ꝙ vapor qui est calor innatus. quare distēperantia spiritꝰ non sit feb. sicut caloris innati. et dico ꝙ calor in spū acquisitus non habet permanentiam ꝓpter subtilitatē suam ⁊ sp̄s. cōtinua est generatio ⁊ corruptio id est statim ꝑeunt ⁊ euanescuut. verum eoꝝ distemperantia cū distemperat calorem innatum. dico ꝙ calor qui est grosse substātie respectu spiritꝰ: eo ꝙ calor morať in grosso ⁊ facit diuturnam conuersationem: febris est causa. ¶ Itē queritur cuꝫ ex vnctuositate membroruꝫ distemperetur calor. quare ex vnctuositate cordis non distēperetur calor ⁊ fiat feb. ⁊ dico ꝙ nuctuositas sanguinis ī corde nō facit feb. qꝛ illa est eiꝰ nutrimeutū ⁊ pabulum caloris innati. vnctuositas autē mēbroꝝ est ei extranea. ⁊ ideo ea calefit superflue vt diceť post. Item queriť quibus operationibus nature dicať inferre lesionem. ⁊ dico ꝙ nō solum h̄ genere morbi destruunť operatōes naturales: sed in alijs duobus morborum generibus. sicut enim virtutes exeunt ad suas operationes immediate per debitam naturam cōsimilium ex parte motus ꝑ coeq̄litatē officialiū ex parte receptionis et adaptationis: quia h̄ sunt ex parte materie et continuitate vtroꝝūqꝫ ex parte adaptationis ⁊ receptiōis simul: ita ex immutata natura consimilium impediuntur ex parte motus per coequalitateꝫ

officialium ex parte receptionis et adaptationis. et ex solutione continuitatis ex parte vtrorumque. sic ergo impediuntur et sic habent impediri virtutes naturales: spirituales et animales.

¶ De diuisione febris.

De diuisione feb. consequenter dicendum est. sed cum forma in se diuisionem non suscipiat quare neque id quod se habet ad modum forme. quare neque feb. et dico quod febris formalis morbus est secundum se prout species specialissima. secundum quod est calor accensus in corde vel flamma descendens a pectore in totum corpus: non est diuisibilis in species. prout autem est calor excedens super membrum acquisitus a vaporibus conculcatis et a motu spirituum. diuiditur secundum suam materiam in qua est: vel ex qua est. sic enim est morbus materialis. et secundum comparationem ad materiam diuiditur. feb. igitur materialis. prima diuisione sic solet diuidi feb. alia effimera alia etbica: alia putrida. Sed hanc diuisionem reprobamus: quia dicit Auicenna quandoque feb. esse que non est effimera: quia non est in spiritu neque putrida: quia non est ex putredine: neque etbica: quia non est in humiditate: vt est synocha inflatiua: que est ex sanguine non putrefacto: vt est etiam quandoque causon de co. non putrefacta. debet ergo talis premitti diuisio febrium: alia in spiritu: alia in humore: alia in tertia humiditate que dicitur esse in membro: quia est in eius propinqua materia. feb. in spiritu est effimera. feb. in humiditate alia putrida: alia non. queritur autem de feb. concomitante apostemata vt pleuresim et peripleumoniam. non enim videtur contineri sub diuisione dicta. quidam dicunt eam esse effimeram et quidam putridam. Sed contra hoc est quia est continua. sed de continuis esse non potest. quoniam extra vasa est. et dicunt quidam ad hoc quod omnis febris que est ex apostemate: est effimera et fit ratione doloris cum influant spiritus ad locum et calefiant: et distemperati inducant effimeram. sed habetur in passionario quod effimera non pertransit quartum diem nisi ex imperitia medici. sed constat quod quandoque pertransit. xiiij. vnde videtur quod non sit effimera. et dicunt ad hoc effimera quando est morbus per se non pertransit quartum diem. quando autem est accidens: diu protenditur vsque ad solutionem morbi coniuncti. dicit tamen Gal. vidi effimeram durare per quattuor dies per se. sed hoc rarissime accidit. contingit autem tunc propter grossiciem spirituum et fumorum et clausionem pororum. et tunc a vulgo roancle vocatur et leuiter transit in putridam. Item videtur Ipo. contrarium dicere in amphorismis. in bubonibus omnes feb. male exceptis effimeris. ¶ Male igitur dixisset nisi alia feb. apostematibus superuenire posset. in bubonibus enim loquitur nisi gratia exempli. et dicunt ibi effimeram poni prout alluditur eius vocabulo. s. prout est feruor vnius diei. vel duorum vel trium dierum. tunc enim declaratur esse de vnctuositate: vel pauca materia de facili consumptibili. cum vero effimera feb. est prolixa: testatur materiam multam et grossam et ineptam

consumptioni. et qd etiam de levi in putridā posse cōverti. vnde acci pitur hʼ vtilitas in opere sc3 vt feb. nō provocet in aliq̄ morbi genere nisi corpe purgato. q2 tūc non fit effimera. q si corpe exñte plectorio pvocet feb. viritabit humor. τ effimera convertetur in putridam vel continuam de facili. in apostematibus igitur quia tota materia non est coartata in loco ipso collectionis: sed quedā est sparsa vt dicit Gal. hʼ caplm iam a medicis est receptum τ est primū caplm fe. q2 in apostemate nō movet materia. τ in parte ponitur putredo vel sanies q ponitur sanies: est calidu3 caliditate putredinali: τ vapor inde resolutus est cal. τ inflāmabili. vnde per continuitatem venarum penetrat ad cor et a calore cordis inflāmatur in effectu τ corrumpit cōplexionē cordis vñ fit superflue cal. τ hʼ complesio talis est feb. sm essentiam: sicut videmʼ in exterioribus: vt cera τ pice et sulphure q̄ cum obviant alicui inflāmato in effectu: convertuntur in flamma. patet ergo q in motu ad saniosita tem cum sit in parte generata saniositas: ex vapore resoluto fit fe. ¶ Cōpleta vo saniositat3 generatione cu3 tota materia ponitur sanies cum non sit motus a materia sed quies: non fit dissolutio materie in vaporem: nec3 feb. vñ Ipo. circa generatione3 saniei dolores fiunt τ fe. magis q̄ facta sanie. q̄re patet q durante apostemate. resolutio durat: cessante: cessat. quare nō potest eē nisi effimera nisi alia materia moveat ad putrescendū. ¶ De causis pter quas feb. accidunt generaliter.

Ause aūt pter quas accidūt huius febris sunt obviatio caloris extrinseca vt calor solis aut aeris aut ignis aut alicuius similis spm distemperantis. et si materia sit pata putredini: introducit putrida. si nulla aut pauca sit materia: itroducit effimera. τ si mem bra reperiantur exsiccata: si diuturna sit eius conversatio: de facili poterit ītroduci ethica τ hʼ generale ī oībus causis τ hʼ est causa pma. τ causa scda est cal. cibus et potus actu τ potentia τ tertia cā materia superflueʼ cal. τ quarta: exercitium superfluum et motus minus τ quinta est cōmotio accidentium anime: vt est ira: aut tristicia: aut angustia spei: aut desperationis. solticitudo τ cogitatio supflua vt in hereosis: τ est sexta ex defectu nutrimēti vt in ieiunio vñ calefiūt spiritʼ superflue. τ hʼ est aliqñ causa vigilap. τ interdum sollicitudo septima pororum clausio τ phibitio respiratiōis eiʼ q dissolvit a corporibus nostris. q accidit sepius ex frigiditate exterius obviante aut interius: aut opilatione quare conculcat vapor τ calefit superflue. τ dicunt active τ introductive. et est octava extenuatio τ subtilitas corporis de facili calorē suscipiētis. τ hʼ est causa passiva. opilatio autem multis de causis fit: aut multitudie: aut grossitudine: aut viscositate: aut cremēto: aut veruca: aut apostemate aut constrictione nimia frigoris: aut materie stiptice: aut fortis retentionis: aut ligamenti opprimentis τ retentio fieri potest: aut debilitate expulsive: aut fortitudine retentive: aut debilitate dige

ftionis. et in completa actione: aut angustia vie: aut debilitate sentiendi: quare non mouetur membrū quia non sentit vt in colica aut ex animalium cursu virtutū ad alias partes: vnde denegatur vrina in crisi et omnes cause dicte possunt introducere fe. diuersam modo quo supra diximus. et retentiōis causa sepe cum opilatio ex ꝯtrarijs causis retentioni fit expulsio. et interdum vna feb. est causa alterius effimera sepe est causa putredinalis feb. cum materia humoralis suscipit calefactionē et ebullitionem. et mouet motu putrefactorio. et tam feb. effimera ꝙ putrida. pōt esse cā ethice per multam moram in membris cōsumptis. Et qñqꝫ effimera est causa ethice sine medio vt ī sic. et iracūdis et solutis et tristib⁹. Effimera em̄ fit aut ex distemperantia spūs animalis aut vitalis aut naturalis. et dico primi vel principal' et dico h̄ qꝛ distēperato spiritu animali: statim spūs vitalis distemperatur. similiter distēperato naturali: vitalis distemperat. similr dico de spirituali. ad h̄ enim vt sit feb. oportet vitalem distemperari aīalis spūs primo distemperatur a calore subintrante vel frigore. Spiritualis ab anime accidentibus: naturalis a cibis et potibus. vitalis aūt et spiritualis sepissime in libris pro eodem ꝯfunduntur. eo ꝙ cor generatio et ꝓcessus simul est. ideo auctores his indifferēter vsi sunt. ❡ Causa aūt quare feb. vna et alia generat. est qm̄ in vno quoqꝫ genere febriū distemperantur spūs et humores et membra. sꝫ qñqꝫ distemperantia in humorib⁹ et membris nullam facit impressionem. non em̄ si calefiunt humores semper mouent motu putrefactorio: neqꝫ si calefiant membra: moratur in eis calor. ideo sic exponēda est h̄ feb. feb. putrida est que fit ex principali distēperantia humoris. ethica ex distemperātia membrorum principalium. effimera ex distemperātia principali spūs: nō intelligatur principali .i. de vitio tali nullo medio. qm̄ membra calefacta: aut humor calefact⁹ aut spūs non inducunt feb. nisi distemperātia aduenit calori naturali mediantibus spiritibus. ideo glosant principali .i. primo loco vel causatiue. sunt em̄ cause materiales fe. formalis in effectu. est eniꝫ ethica fundata in substantia humiditatꝭ tertie. putrida in humoribus effimera in spiritibus. ❡ Querit aūt cū spūs vitalis animalis natural' vbiqꝫ sint. quare prius distemperetur vnus ꝙ alius. et est respōsio ad hoc: quia plus abūdat vnus in vno loco ꝙ alius. et magis exponitur vt naturalis magis abūdat in stomacho et magis exponitur cibo superflue calido adueniente. et propter h̄ primo generat effimera ex distemperantia spūs naturalis similiter in cerebro magis animalis abundat et magis exponit aeri ꝙ citius recipit. calorem extrinsecus. vñ precipit viatoribus bene cooperire caput incedentibus ad solēꝫ vt tutentur a calore. Simile est reperire ī pectore de vitali. Nota aūt ꝙ ex oībus sex rebus nō naturalibus indebite se habentib⁹ pōt causari effimera. h̄ dico vt diligēter notent a medico vt cito curet effimera ne cōuertat in ethicā vel putridam vt predictum est.

¶ De diuersitate putredinis ⁊ q̄d sit.

Febris putrida generalioris ⁊ communioris est speculationis: ⁊ quia in cōmunibus est via maior ideo inter febres de putrida p̄us est agendū incipiendo a putredīe. qm̄ ꝺm Auicē. putredo est cā̄ essentialis fe. absq̄ʒ medio. diuersificat̄ aūt putredo. est em̄ eius largissima acceptio omnis exitus a latitudine naturalis dispositionis: vl' consistentie: strictius accipit̄ multis modis: ⁊ est vnus modus vt sit terminus corruptiōis que est ꝺm naturam. hec est aut dispositio relicta in materia existente calida ⁊ hu. ⁊ dico ꝺm naturam ad differētiam illius dispositiōis que relinquit̄. in materia per extractionem violentam calidi ⁊ humidi vt in ligno cōbusto ex quo remanet cinis cal. ⁊ sic. per accidens. et est etiam exemplum in ligno putrefacto ex quo generatur caries et puluis. s. frigidus ⁊ sic. q̄ꝛ extrahit̄ eius calidum ⁊ humidum. ⁊ ꝺm h̄ diffinit̄ ab Arist. i. iiij. meteo. putrefactio est corruptio ī vnoquoq̄ʒ humido proprie. ⁊ ꝺm naturā caliditatꝫ ab aliena caliditate. exeunte em̄ ꝓpo calido: simꝉ exhalat. ꝙ ꝺm naturā est humidū. a'io mō dicit̄ putredo saniatio vel sanies que in apostematibus generat̄ ⁊ in cadaueribꝰ que fit partim a calore innaturali ⁊ a calore naturali partim. ⁊ ab eo q̄ō est intra: q̄ꝛ terminꝰ alteratōis fit ꝑ calorē naturalē materie: vt albedo ī qua erat ineptitudo humoris adueniēte humiditate ꝑtim a calore innaturali: q̄ꝛ defraudatur a termino essentiali. q̄ꝛ cū deberet generari tota hūiditas: generat̄ sanies. ⁊ fit ab eo qui est extra calorem mēbri: qui mouet materiā ⁊ diuidit ⁊ resoluit in multū vaporē penetrantē ad cor: nō tū̄ ad horribilem. In motu igit̄ locali defraudat̄ paruū: non q̄ꝛ defraudat̄ a termino essentiali. nō tū̄ oīno. ⁊ q̄ñq̄ʒ est corruptio ex toto genere p̄ter naturā: vt q̄ñ natura ex toto defic̄ in motu: q̄ꝛ nec albedo aliū acq̄rit̄ vt q̄ñ generat̄ sanies nig̃. ⁊ rufa. Q̄ñq̄ʒ aūt dicit̄ putredo horribilitas sine supaccensione ⁊ distēperātia. ⁊ h̄ putrefactio fit ꝑ extractionem calidi ⁊ hu. naturalis. hoc pʒ q̄ꝛ cōpleta putrefactōe ꝑ siccitatē findunt̄ mēbra ⁊ rumpunt̄ in fine extractiōis ⁊ q̄uis cal. ⁊ hu. naturale extrahat̄ ab humoribꝰ. multū tū̄ abundat accidental'r. ⁊ est ibi ꝑmixtio ⁊ nō depurat̄. ⁊ iō fit horribilitas: q̄ꝛ est calor fortiter agens essential'r ⁊ paulatine sine supaccēsione in hūido viscoso. ⁊ fit putrefactio vl'is ī carne ⁊ ī fine reliquit̄ siccitas dissipans membra dicit̄ lepra cancer. vtilis tū̄ ē eius q̄ est ꝺʒ naturā corruptōis putrefactio.

¶ Est aūt iteꝝ putredo: ebullitio siue ꝑturbatio nature mouentꝫ localiter ⁊ ꝑmiscentis. ſʒ tū̄ nō potētis depurare. ꝑmiscētur q̄ pura cū̄ impuris: ⁊ fit totum horribile. nec tū̄ sic intensus est calor: vt fiat supaccensio. h̄ etiā fit ī synocha inflatiua: vbi multitudo humorum et sarcina intolerabilis naturā affligit intm̄ ꝙ nō pōt depurare. vñ in tali est ebullitio ⁊ ꝑturbatio. ſʒ nō tanta vt fiat supaccensio. Vñ sepe ex synocha fit sinochus putridus per oppilationeꝫ pororum ⁊ retentionem fumorum ⁊ cōculcationē.

¶ Sic eñi acquiritur calor ⁊ sup accensio in humoribus. dicit iterum putredo multa superaccensio ⁊ ex fumorum retentione ignitio: ⁊ sic est corruptio humorum liquidorum p ebullitionē ⁊ pturbationē caloris inaturalis effecta. vel feb est ebullitio facta in humoribus putridis per calorez extraneū generata. est igit putredo supaccensio cum horribilitate. cū eñi nimiā multitudinem nō possit regere natura ipsam destruit. mouet tñ sed motū nō pficit Unde humor corrumpit: qr nō depurat. in motu eñi tali fumus resolutus in idipsum reflectit. vñ totū superaccendit: sicut pz in fimo: vl feno hūido: vl stercore coopto. qm quēadmodū alteratio q̄ fit ī corpi h⁹ nostris a calore naturali q̄ noiatur digestio separat purum ab impuro. ita alteratio que fit a calore extraneo tm̄ in corpore nr̄o pmiscet vltima pmixtione purum ⁊ impurum. ita q purum oīno corrūpit ab impuro noiat putrefactio. ⁊ h intendit Ysaac in libro febriū cuz dicit. qm̄ oz vt id qd putrefit sit fluiduz liquidū currens: vt eius partes recipere possint extensionē. ⁊ dilatationem. h aūt non fit cū artata est materia sicut in apostemate vt prediximus.

¶ De causis putredinis. ⁊ de quibusdam carum questionibus.

Causa pma putredinis est multitudo ⁊ supabundantia humorum. qs natura mouet vt corrigat et rectificet quā cū propter nimiā quātitatem rectificare non possit: afflicta subcūbit ⁊ deficit a rectificatione ⁊ ppa intētione. fit ergo permixtio puri cum impuro. quare multiplicant ⁊ conculcantur in aliquam partem ⁊ calorem accidentalem concipiunt vt patet in fimo ⁊ igniunt. inde fumi resoluti petūt cor per mediocritatem venarum ⁊ arteriarum ⁊ distēperant ipsum. sed h opponit de h q dicit Aristo. qd multuz min⁹ putrefit pauco. quapropter mare diuisum p ptes putrefit. vniuersum vo nequaq. Itē in fine pmi de generatione. multum pauco tardius operatur. ⁊ dico ad hoc q rerum quedam create sunt in perfecta specie propt se tm̄ nō q inde aliud generet: vnde in talibus est virtus intrinseca per quam saluātur in suo esse vt res in quibus est finis et terminus vltimus: est ibi status sunt ⁊ alia que non propter se sed propter alia sunt creata: vt inde alia generentur sicut sunt humores. talia vero non habent virtutem sufficientem per quam saluentur in esse. vnde indigent exteriore motore ea conseruante quo destituto corrumpunt. Alij dicūt q multitudo que non potest regi a natura citius putrefit pauco.

¶ Multum autem stans sub regimine nature min⁹ putrefit pauco. oportet eñi q materia que debet regi a natura sit adequata in quantitate et qualitate. causa vo scda est grossitudo materie: quam natura nō potest subtiliare. vnde impeditur ī depuratione et stans corrumpitur ⁊ putrescit. ⁊ est tertia causa viscositas in qua natura non potest agere motu diuisionis nec sequestrationis. Sed in se conculcata cum in eam calor naturalis non penetret: putrefit ⁊ est quarta causa pororum cōstrictio ⁊ fumorum retentio q̄re con

culcantur fumi & redeunt sup ma-
teriam: quare acquirit calor acci-
dentalis: quéadmodu in omni pu
trefiente. Unde fit humor super-
accensio. questio est quomodo pot
materia calefieri vltra q fit suus
calor naturalis: vel quo fit supac
cessio caloris inatural maior i cor-
de q natural: cu ex eo non videat
posse pbi nec ex corde vt vltra se-
mita caloris natural & spus accen
dat. q si est quomodo ex cristallo
madefacto aqua ca. in sole posito
accendatur stuppa radio solis ex
opposito retenta: sed sicut videm
in igne exteriore q triplex est cau
sa. s. generatiua: pseruatiua. augme
tatiua: generatiua aut est cofrica-
tio corpor & percussio & putredo:
quéadmodum dicit Gal. in tertia
particula complexionum de fimo
colubino: qm in ciuitate musie re-
gionis asie. fim colubinus putre-
fact cu resolueret in vapores: va-
pores illi senticubant multe cali
ditatis: & cu radius solaris cade-
ret super fimum tempore estiuo:
inflamabantur vapores & ita fene
stre que illinite erant pice accen-
debatur. & sic ignis deambulabat
totam domu. h aute erat qm calor
radior solis inflamatus obuians
inflamabili inflamabat in effectu
et fiebat ignis. Uerutamen radij
non sunt ignis. sed cum res que
sunt in proxima potetia ignis ob
uiant calori excitatur caliditas
a calore & multiplicat & fit flama.
Uerutame in radijs solis defert
virtus ignis in potentia: que cum
obuiat suo cotrario: excitatur ad
actum & fit flamma. si inueniat ma
teriam inflammabilem & sic vapor
putridus cu resoluitur eius fum
qui, cum obuiat in corde calori na
turali in quo est virtus ignis: in-
flammatur ab eo et acquirit vlte-
rior dispositio q sit natural actua
lis. in radijs aut solis est multa ca
liditas per virtutem & potentiam
qua forte acquisiuerut in transitu
per speram ignis aut a sole eorum
principio. sed est in eis per modu
forme delate et potentie que non
exit in actum nisi per moram & ra-
dior multiplicatione in materia.
¶ Coseruatiua aut ca ignis exte-
rioris est que pbibet ipsum a con-
tactu aeris vt inter cooperiens et
coopertum fit vacuitas qua conti
nuatur aer cal. conseruans ignem
qd vtraq qualitate facit. Un p3 q
contactus aeris in hyeme citius
ignem extinguit q i estate. causa
augmetatiua ignis exterioris sut
res quibus nutritur vt pix: cera. &
oleum & similia. & est etiam ca re-
ditiua seu reuocatiua: quéadmo-
du flatus: aut res inflamabiles ci-
to: vt oleum sulphur et similia. he
cause in febrib reperiunt. ¶ Ge-
neratiua aut causa feb. proprie est
causa antecedes que est humor na
turalis putrefiens. antecedes em
dicit cum disponit: vt ponat sub
coniuncta. & talia sunt cibi & fruct
& herbe corruptibiles & obuiantia
extrinsecus aut intrinsecus adde-
tia in materiam corruptam.
¶ Causa aut conseruatiua sut res
addentes in putrefactione3 ex pte
materie: vt pisces & oua & alia con
uertibilia & priora dicta. Ex parte
aut forme sunt ea que addunt i fe.
& flamma: vt res calide & sicce. qm
huius complexionis est febris.
¶ Causa autem coniuncta est pu-
trefactio. ipsa enim presente adest

feb. τ recedēte recedit. Causa aūt augmentatiua est res vehemēter cal. τ inflāmatiua vt sunt cibi cali diores τ medicine inconueniētes τ obuiantia superflue cal. τ intus aut extra. τ causa reuocatiua ē vt balneū post febres τ coitus. et ira τ consimilia que τ relictum calorē τ malā dispositionē possunt accendere τ cōmouere ad p̄stinā dispositionem. τ qn̄ ille cause conuertuntur vna causa sufficit ad alias inducendas. conseruandas. et reuocandas. τ ille sunt cause putredinis in corporib⁹ nostris. cause aūt putrefactōis extra sunt caliditas τ humiditas. humiditas autē est causa disponens: qm̄ humectat et dilactat. τ facit fluxum materie et emollit: τ facit obedientem rē calorem agenti: τ introducit dispositionem passibilem in ea. Calor v̄o mouet materiam in suas extremitates τ dilatat τ permiscet τ resoluit humidum: vnde perturbat τ facit ebullitionē. Unde dicit Isaac res ergo cū dilatantur τ ebulliūt vt aquarum feces cum non diuiduntur neq̧ mundificant̄: necesse est putrefieri. Caliditas autem h̄ extranea resoluens humidum naturale τ exhalante hūido: exhalat qui s̄m naturam est cal. s. natural. Calor em̄ extrane⁹ est eius qd̄ est continens cum caliditas contenti vincitur a caliditate continentis qm̄ vt dicit Aristo. s̄m indigentiā patitur calidi cum sit indigens talis virtutis algidū omne quia cū calor alienus sit attrahens et non inducens humorē ficciora sunt vniuersa putrefacta. τ vt dicit extremo terra atq̧ fumus. Sed cū calor sit attrahēs et educens humorem. ideo humida p̄mum vt dicit deinceps arida ad vltimum fiunt putrefacta. ¶ Cū igitur exhalauit calidum naturale: remansit gelliditas propria naturalis: τ caliditas introducta aliena. ¶ Quēadmodum autem cause generales caliditas τ humiditas sunt introducentes putrefactionem: sic frigidi das et siccitas sunt impedientes. Siccitas em̄ coadunat et desiccat et prohibet dilatationem. Frigiditas autem congelat τ ingrossat: τ ebullitionem prohibet: τ calorē cōseruat: τ exhalationē prohibet: τ resolutioni resistit. Quēadmodum igitur caliditas mouet τ humiditas disponit: frigiditas finit τ concludit: et siccitas deaptat et passibilitati contradicit et inobedientiam prestat cū sit fortior passiuarum. Aristo. autem causas resistētes putrefactioni determinat τ est prima frigiditas fortis in circūstanti innaturali. Secunda est cōgelatio ab vltimata frigiditate. Tertia ē feruor τ ebullitio actualis. Et quarta motus mult⁹ τ fluxus. Et est q̄nta multitudo eo mō quo predixi. Diuisa em̄ multitudine per partes: cum calor in partibus disgregans sit calidum naturale facit constare disgregata humida suscipientia materiales dispositiones. quare cum non sit similia ex similibus procreans animalia innascuntur putrefactis.

¶ Dicte sunt ergo cause putrefacientes tam exterius q̄ interius vniuersales τ particulares: et eas impedientes. Notandum est q̄ putrefactio in feb. s̄m tres status cōsideratur: vel s̄m q̄ constituit̄ humor a calore naturali et mouetur

a calore inaturali .extraneo et ebullit motu putrefactorio.nonduz tñ cã antecedens ponitur sub coniũcta nec respirat fumus putridus ad cor nec fit fe. in effectu. De hac intendit Isaac in febribus cũ dicit.putrefactio ẽ corruptio humidi et liquidi etc. Et quandoqz resoluit materia et vapor putrefactus respirat ad cor introducens horribilitatem et febricitatem et inflammatur in corde.et tunc est fe. in effectu.et sm hoc diffiniuit Ypo.fe. est flamma conscendens a pectore in totum corpus.Tertio modo dicitur res cinericia adusta cũ dispositio feb.relicta ẽ in corpore sicut dispositio ignis in cinere vt multiplicet et fiat reditus sm paroxismos et ista est post feb. actualem. et sic diffiniuit Aristo. putrefactio est corruptio etc.et primo modo dicitur.putrefactio est corruptio caliditatis et humiditatis a calore extraneo effecta. scdo modo dicit putrefacto, ab Auicen. cã essentialis feb.absqz medio.et sm tertium statum dat.amphorismorũ.Quibus cũqz quotidie rigores fiũt etc. vt inferius manifestabitur.

De diuersitate feb.putredinalium.

Febres putredinales diuersant diuersitate multa:sed generalior est ista qm̃ feb. putride materia quedam est coartata : quedam est sparsa et que est coartata est materia coadunata in interioribus sicut sunt apostemata:oppilatões et vulnera saniosa. Uapor enim qui resoluitur a sanie in apostematibus et vulneribus:et a materia putrida oppilante sm continuitatez arteriarum perueniens ad cor inflammatur.et fe.inducit putridam.alia autez pars que est sparsa diuersat qm̃ quedam est sparsa in venis et in arterijs et ibi putrefit.et h' inducit continuam.et quedam est sparsa extra in raritate membrorum: sicut in carne et similibus.et h' inducit feb.putridam interpolatam.

De interpolatis et simplicibus.

Et quia cã interpolationis est sparsio materie ĩ raritate membrorum. facilis est eius dissolutio et extractio. sed qm̃ cõtinuitatis tñ causa est coartatio vaporis inflãmati. et materie putredinal' in arterijs sicut videmus in artificijs humanis.Fiunt autem domus artificialiter retinentes calorem per clausuram fenestrarum et prohibitionẽ euentationis:sicut fit in stupha.vnde dico qz continuatur fe. siue fuerit coartata in venis et arterijs.siue ĩ mẽbro p apostematiõez pz ex his qz feb.quedã est cõtinua quedã interpolata.continua est q̃ ptinue affligit nec dimittit a pncipio fe.et inuadit vsqz ad creticã sui determinationem. interpolata est que non cõtinue affligit sed dimittit et inuadit vsqz ad creticam sui determinationem . sed videtur qz nulla sit interpolata propter hoc qz dicit Ypoc.quibus quotidie fiunt rigores: quotidie soluuntur. ergo talis non cessat affligere : sumuntur ergo rigores p quolibet typo cuiuslibet interpolate cuz de die in diẽ vel de tertio in tertium diẽ soluunt. Typi ergo illi sũt

rigores:nõ ergo talis est interpolata. τ dico q̄ est feb.act⁹.τ est fe. habitus.feb.actus est actualis distemperantia in corpore.feb.habitus est dispositio relicta in corpe ſm quā habet redire in actū distēperantie.fe.ergo habitus ꝯtinua est interpolata.ſ; fe.act⁹ nequaq̄.
¶ Itē iterpolatarꝫ alia ē pyodica alia non peryodica.peryodica dicitur que certas horas habet affligendi τ dimittēdi vel cessandi:nō peryodica que non.item tā peryodicarꝫ q̄ non pyodicarꝫ. alia; simplex alia composita. et dicitur hic simplex duobus modis:vel q: est de vno humore simplici icōmixto vel quia est ex aliquo humore composito τ cōmixto vt ex col.citrina vel vitellina:vel salso fle. de compositione dicemus inferius.
¶ Item simplicium interpolatarꝫ peryodicarꝫ daẜ diuisio cōparatōe ad naturam humoris.ſ.alia vera alia non vera siue notha. Uera est in qua concurrunt omnia particularia.ſ.materia:dieta:tempus:locus:etas:complexio:regio:ꝯsuetudo τ similia.nō vera siue notha est in qua non oīa ꝑticularia sed pauca vel plura conueniunt. notha tñ dicitur vt pluribus placet de materiali hūore: vnde solet dari tal' diuisio: interpolata pyodica simplex:alia vera alia verior: alia verissima.verissima est ī qua omnia particularia conueniunt: et est de humore naturali. vera est de humore naturali in q̄ pauca ꝑticularia ꝯueniūt.verior ē in q̄ plura particularia cōueniunt τ sunt oēs he de humore naturali.no he sunt de humore inaturali sicut de salso fle.
Item simplicium interpolatarum peryodicarum alia tertiana: alia quotidiana:alia quartana. tertiana igiẜ alia vera:alia notha. Itē; verarū; alia vera:alia verior: alia verissima. Uerissima vbi cōueniūt oīa ꝑticularia:vt q̄ est de co.naturali ī iuuene colerico: estate regione ca.τ vso ca.dieta. Uerior ī qua plura ꝑticularia ꝯueniūt.vera ī q̄ pauca .de verissima itellexit Ipo. cum dixit tertiana vera in.vij peryodis longissima . qm̄ in morbis min⁹ periclitantur egrotātes τc. similiter intellige de quotidiana τ quartana. ¶ Notha aūt semꝑ fit de humore īnaturali.idem aūt intellige de maiorib⁹ nothis vt q̄ntanis τ sextanis.

¶ De compositis interpolatis.

Febris interpolata composita duobus modis diciẜ. Et primus modus triplex dicitur:vel quia est de humoribus solo numero diuersis in diuersis locis putrefactis:vt si vna col.rub.putrefiat ī brachio.alia ī crure: vl' q: fit de diuersis humorib⁹ ī specie. ī diuersis locis putrefactis.vt si co. rub.putrefiat in brachio.flegma ī crure. vel q: fit de diuersis hu. in specie in eodem loco putrefactis non commixtis.sed per simplicem accesum ꝯiunctis non factis vnū per mixtionem:τ iste tres sunt primus modus feb.composite. ſcd̄us modus attenditur ſm modum affligendi.quia vel dicitur coalternans:vel instās:vel concomitans coalternās.qm̄ vna feb.desinit affligere altera statim arripere. cu;

ipsa pma ex toto desierit affligere ptinuo sequit reliq. Instās em ē quādo scda incipit. prima nondū cessante: sed in prime declinatiōe arripit. ¶ Concomitans vo dicit cōposita sz quando due partiales feb. simul incipiunt. et insimul desinunt. et harum quedam dicuntur due quotidiane. quedam due tertiane: quedā due quartane. Sunt enim febres bine vl' terne. vel quaterne. Unde vt dicit Auicenna. decipitur medicus putans esse cōtinuam propter modum affligendi. vel putans tertianam esse quotidianam: vel quartanam esse tertianam. Sunt due tertiane ita. hodie co. incipit moueri motu putrefactorio in prima hora diei et p totum diem affligit et cras alia co. in alio loco contenta incipiet moueri. et mouebit per totum diē. et ita putat esse quotidiana. fit autē de duab' coleris diuersis ī spē nō numero solo vt quidam dicunt. Si em ille col. solū differrent numero posset fieri quotidiana de col. vt si col. ru. hodie in vno loco putrefiat cras ad eundem locum alia co. extraheret et putrefieret pter consimilem locum putrefactionis: et ita fieret quotidiana de col. Oportet ergo q h sit de vna co. naturali. et de alia innaturali. s. citrina vel vitellina. Idem dico de melencolia q posset fieri tertiana. Propter hoc q vna est de melencolia naturali. et alia de innaturali. nunq de eadem in specie: qz si h posset probari q de melencolia induceretur tertiana. et si dictaret vel curaret vt tertiana: maximus esset error et periculum. Diximus de fe. interpolatis compositis: que nō vo nomine duplices dicuntur. sed due. dicamus nūc de vero noīe duplicibus. fiunt autē de diuersis hu. diuersis in specie non numero solo in diuersis simul locis putrefactis. vel de diuersis ī vno loco cōmixtis. nō per conuersionem in aliud. sed p simplicem accessum. aliter enim fieret simplex interpolata: aut fit de eodem hu. in specie diuersis numero. vel diuersis locis putrefactis Talium quedam dicitur duplex quotidiana: quedam duplex tertiana: quedam duplex quartana. Dico etiā h q fe. cōposita. qrtana genus est ad duplicem et ad alias. Omnis enim feb. composita dicit que est de humoribus aliquo mō diuersis siue sit continua: siue sit interpolata. continua non dicit duplex. quia duplex feb. non dicitur nisi ratione afflictionis. et formal' feb. non ratione materie. feb. enim duplex dicitur. quia eius accensio duplicatur. vel sexquartanat: vel sexquinternat ad suam simplicē. et ita non pter materiā. Si em diuerse essent materie: due essent fe. diuerse nō duplex: et quot eēnt materie: tot essent feb. diuerse. et nūq vna duplex vel triplex.

¶ De duplici tertiana.

Sicut dicit Constan. duplex tertiana incipit affligere in prima hora diei: nec cessat affligere vsq ad finem eiusdem diei. sed sm h videtur q nulla sit differentia inter simplicē et duplicem. Simplex enim vt apparebit: n hz nisi duodecim horas in summo labore. sed duplex non

habet similiter p hoc q dicit. nisi duodecim: quia spacium diei sunt semp duodecim hore: nec plus nec min' siue i estate: siue i hyeme. et dico ad hoc qd Constan. locutus est in comparatione ad tempus quo frequentius accidit duplex tertiana vt in estate. Item loquitur sm comparationē ad totum diei spacium naturalis non ad mensuram horarum: quia i estate spaciū diei fere triplum est ad spaciū noctis: lz tot sint h hore q ibi: sz nō equales. quia hic longiores: ibi breuiores. et ita patet q multo plus affligit et diutius q simplex. ¶ Quidam autē dicunt q duplex tertiana singulis diebus affligit. sed de tertio in tertiū garui'. sed h ex auctoritate non inuenimus. sepius tamē hoc accidit. hoc tñ non audemus asserere. sicut autez se habet duplex tertiana ad suam simplicē ita duplex quartana et duplex qtidiana ad suas simplices. dicit aūt Constantin' q duplices periculose sunt propter acerbitatem affligendi et materie multitudinem vnde sepe incurrunt alienationes et frenesim propter acumen materie et fumorum ascensum.

¶ De diuisione continuarum.

Sequitur vt dicamus de continuis quaruz sunt due species pme et vlēs. alia est em̄ cardinalis et principalis alia nō cardinalis. sz secundaria. cardinalis quadruplex ē. sm. iiij. hu. naturales. s. sanguis. flegma. col. et melencolia. Naturales dico nō q maneant in sua naturalitate dū fit fe. imo puertunt in id qd est preter naturam. sz quia ex eis nō generatur aliquis humor innaturalis ex quo postea generatio fiat feb. vt flegma innaturale: vel col. innatural' et similes. ¶ Humores enim innaturales: preter naturaz sunt non cōtra naturam. Talis g humor. s. naturalis sm se corrumpitur non q transeat in aliud.

¶ Continuarum autem quedam est simplex: quedam cōposita simplex ē q fit de vno simplici vl' ecōuerso vel humore cōmixto vt de innaturali. composita est que fit ex diuersis humoribus i locis diuersis: vel ex diuersis in eodē loco cō mixtis non conuersis in aliū vnū. sed manentib' int cōtinuas et simplices primo agendum est de ea q fit de sanguine. dicit aūt Auicen. Nulla feb. est vere ptinua nisi fiat de sanguine. Omnis enim alia cōtinua habet aliquā verā requiem. hoc intellige quantum ad fluxum materie: vel ad motū putrefactionis. vapor tamen continuus inflāmatus est intra venas. ¶ In sanguine autem continua est putrefactio et motus. qz sanguis sm quālibet sui ppietatē facit ad putrefactionem. est em̄ humidus vnde putrefactibilis et conuertibilis. et est calidus: vnde inflāmabilis. est etiam vnctuosus: vnde idem similiter fit. vnde feb. ex eo nascens dicitur synochus. i. coherens. i. continue manens.

¶ De diuersis opinionibus circa putrefactionem sanguinis.

Egat autem Gal'.singularem feb.ex sanguine fieri. Sanguis enim non suscipit putredinem nisi quantitate,sola phibeat a regimine nature. Complexio enim sua naturalis tēperata est. ¶ Si aūt cōplexio sua naturalis mutetur:vt calefiat ex seipso & in seipso generat extranea substātia que parata est putrefieri, quare subtile ipsius conuertitur in co.ru, grossum in melancoliā, quē Auicē. non secutus pbat feb. ex sanguine putrescēte posse generari sicut ex alijs humoribus. ¶ Johānicius filius dicit esse quattuor feb. singulares cōtinuas sm quattuor hu. sequens magis vestigiū sensus mendacium ꝙ veritatem. Et forsitā visum fuit Gal'.ꝙ sanguis dum est in proprijs terminis non corrumpitur. ¶ Cuz aūt excedit qualitatiue:exit pprios terminos & generatur alius humor quātitatiue. Humores autē sunt in proprijs terminis dum sunt ī debita temperantia qualitatum:& recta proportione quantitatis. ¶ Sanguis aūt nō videt peccare qualitatiue:nisi alius humor peccet quātitatiue. In sua enim complexione temperantiam habet.lz aūt alij hu.simul sint cum sanguine in venis:sunt tñ sm viciniitatem:& non sm cōmixtionem:aliter nō esset ɔtinua simplex. ¶ Uerūtñ extimant quidam putrefactionem vni humori accidere nō posse:nisi ꝙtūcūqꝫ pportōe accidat alij. Uidebat aūt alijs auctoribus. sanguinem posse esse extra cursum nature:tñ esse naturalē:et in specie humoris. Galieno visum fuit ɔ̃riū: qꝛ si est extra cursum nature:est inaturalis:& non sub specie humoris. & esse corruptū. ¶ Propria opinio. possum⁹ aūt dicere ꝙ elemēta dum sunt in pprijs terminis non corrūpunt:extra pprios terminos transeuntia corrumpunt.ita cum humores sunt in pprijs terminis nō corrumpunt.sed cum in venis ɔmiscētur cum sanguine humores corrumpunt & corrumpunt. ¶ Uñ sanguis simplr non corrumpit pter suam temperantiā:ceteri humores corrūpunt pter ɔ̃rias causas. Unde sanguis non peccat nisi qualitatiue dū est in pprijs terminis. Alij autē intelligunt dū est in terminis alienis ¶ Dicunt igit peccare sanguinem quantitatiue & in se ɔculcari & calefieri pter sui multitudinē:qꝛ non habet euentationem, Unde ebullit & distendit venas a quo fumus dissolutus pueniens ad cor inflāmat. nō tñ multū distēperat:& hec vocat synocha inflatiua. ¶ Itez aut pōt peccare quantitatiue non cum alio hu.distemperante ipsum vt co. que facit egredi ipsum a cursu naturali Uel sanguis est ī se nimis calefact⁹ a quacūqꝫ causa extranea. ¶ Unde idem fit ꝙ a quibusdam non videt ꝙ sanguis in se solo tñ possit calefieri vt putrescat.& si accidat cuz in se nō habeat cōtradictionē nec resistentiam calori putredinali:subtile ipsius fit co.et grossum melancolia per adustionem ꝙ accidit ppt multam terrestritatē ipsius & aeritatē. ¶ Aerium enim resoluit in ignē. terrestre in melācoliā.& hoc visum fuit Gal.qꝛ vt dicit Auicē.in illo caplo. oppinatus est Ga. Uisum fuit ei ꝙ sanguis cū calefit parat putredini: & generat ex seipso in seipso substātia extranea:que cum putrefit & ipa est ca.sicut ipse dicit:subtil' sanguis cum calefit:conuertitur ad co.ru.et grossus ad co.ni. ¶ Si sꝫ auctores alios sanguis cum non habet euen-

tationem: τ coartatur in venis calefit τ putrefit τ non generatur feb. putrida simplex continua vt ex alijs hu. Unde secundum Gal. tantum sunt tria genera febrium singularium. secundum alios sunt. iiij. Omnes autem que preter istas sunt: composite sunt secundum aliquem modum compositionis. Veruntamen quando materia composita commixta est per conuersionem vt in co. ci. vel vitellina: simplex dicitur. Sed alio modo vt supra dupliciter simpliciter distinximus.

¶ De speciebus synochi putridi.

Febris igitur que nascitur ex superaccensione sanguinis dicitur synochus τ diuiditur in epaugmasticam. Augmasticam τ homotenam. Est autem epaugmastica que a sui principio statim τ semper decrescit vsque in finem. Augmastica est que semper a sui principio augetur vsque in sui finem. homotena que a sui principio vsque in finem semper tenet equaliter. hec autem diuersitas est: quia parum in principio vel multum putrefit τ crescit vel decrescit vel equaliter putrescit. Sed queritur quare non accidit ista diuersitas in alijs hu. Et dico propter habilitatem sanguinis τ eius multitudinem. Alij hu. habent aliquam resistentiam: τ in minori sunt quantitate secundum respectum sanguinis. ¶ Item queritur cum omnis continua quattuor habeat tempora distinguibilia. s. principium. augmentum. statum. τ declinationem. cur non hec fe. solutio. augmastica. prin. τ augmentum habet manifesta statum τ declinationem occulta. Epaugmastica statum τ augmentum habet valde occulta. reliqua manifesta. homotena omnia tempora habet occulta. Dicit autem Constan. quod in augmastica est timor mortis propter debilitatem virtutis τ multitudinem materie que paulatim inualescit contra naturam. ¶ Raro autem in hac crisis ad bonum est. In epaugmastica est spes salutis propter fortitudinem virtutis τ paucitatem materie τ habilitatem τ consumptionem. τ ideo paulatim confortatur natura supra morbum vsque quo totum expellat. In homotena non est timor nec spes tantum sed vtrumque. s. propter parem resistentiam τ equalem pugnam morbi τ nature. Comparat autem Constan. has feb. rogo. i. igni forti τ lignis. ¶ Si enim ligna arida in forti foco projciantur vel stipula statim accenditur nec cessat ignis minui quousque totum consumatur. Si vero lignorum viridium congeries in rogo minus forti projciatur paulatim rogus supra materiam τ continue augmentatur τ crescit vsque in finem. ¶ Si vero rogus et ligna equaliter proportionentur in fortitudine: tunc est perseuerantia in eodem tenore. Videtur autem quod huiusmodi febres potius debeant fieri ex flegmate τ co. quam de sanguine. ¶ Co. enim valde habilis est consumptioni. ergo postquam incipit inflammari continue deberet decrescere vsque in finem. E conuerso flegma est valde viscosum. ergo paulatim debet accendi τ non subito propter resistentiam naturalis dispositionis. Unde co. comparabilis est lignis aridis flegma viridibus. Bene autem concedo quod in duplici tertiana: τ in alijs duplicibus tales incidunt feb. frequentius tamen fiunt de sanguine. Et quia frequentius. ideo Constan. in synocho exemplificat.

¶ De diuisione compositarum continuarum.

De continuis aūt composit; lз plures sint spēs: nō habemus nisi pauca noīa. Scđз enī ꝙ ꝯueniunt equaliter ad febrez sanguis ⁊ co. habemus hanc appellationē: causon: synochus: q2 ꝑm ꝙ plus est de sanguīe dicit causon synochides. ⁊ ꝑm ꝙ plus ē de co. synochus causonides. ¶ Sunt enim multa genera cōmixtionū intra vasa: vt cōmixtio vni⁹ hūoris. s. naturalis vl' inaturalis cū alio naturali. vl' inaturali. Sз hax noīa nō habemus: ⁊ medicus non curat nisi de famosis. ¶ Hax aūt cura ex curis simplicium dependet vt ꝑm cōpositionem materie cōponant medicine. ⁊ ideo de talibus tractatum pretermittit.

¶ De emitriteis.

Componuntur autem feb. alio genere cōpositionis: vt de diuersis hu. in natura in diuersis locis singulariter putrefactis. Quox vnus putrefit intra vasa reliqu⁹ extra. Quorum vterꝗ sufficit ad feb. inducendam per se. Et ꝗuis in hac cōpositione multe spēs feb. diuerse reperiantur. nos tñ non nisi de tribus notioribus: de quibus predecessores tractauerunt mentionē faciemus. Emitriteus est feb. composita ex diuersis humoribus in natura. Quorum vnus putrefit intra vasa ⁊ ali⁹ extra, ita ꝙ vterꝗ sufficeret ad faciendam feb. per se. ⁊ est feb. cōtinua ratione materie putrefacte intra vasa. Sed ratione materie putrefacte extra vasa dicitur interpolata cum febris formalis semper sit ī effectu. ¶ Dicitur aūt emitriteus ab emi quod est dimidium ⁊ triteus qđ est tertiana. ⁊ hoc duabus rationibus. Una quia habet alteram sui materiam tritei. vel ita mediam vel quasi mediā. Alia ratio est quia habet medietatem vere vel false declinationis tritei additam suo summo labori. Uera declinatio tritei dicitur dies interpolationis. Declinatio falsa dicitur tempus laboris non summum siue medietas afflictionis: ⁊ est duodecim horarum. vera vigintiquattuor. ¶ Sunt aūt tres species emitritei determinate ab auctoribus ꝗuis multo plures sint vt dixim⁹. Sed quia per istas possunt intelligi ⁊ alie. de istis exequamur. ¶ Designantur autē per istas appellatiōes minor emitriteus medius ⁊ maior. Et de diuersitate materiarum et de oppositionibus diuersis circa eas cum de morbis et eorum curis exequemur: inferius determinabimus. ¶ De alijs autez diuersitatibus febrium: vt quando aliquis humor putrefit cuius pars dissoluitur extra ⁊ infrigidat exteriora reliqua petit interiora et inducit feb. in effectu. Aut cum duo humores contrarij commiscentur: vno petente interiora: reliquo exteriora: actiones diuersas inducūt qđ in capitulo de epiala manifestabitur.

¶ De causis interpolationis paroxismorum in interpolatis et cõtinuationis in continuis.

Interpolationis quatuor sunt cause. s. fluxus materie ad locũ putrefactiõis et paulatim et intermissus: libera fumorum euentatio: remotio materie a corde ẽm directionẽ nõ ẽm localẽ distantiam impedita fumorum respiratio ad cor paulatim fluxus est: quia dum aliquis locus est infectus: nõ cessat humores trahere ad se. et attractos inficit et corrumpit. Intermissus aũt est materia non collecta in aliquo mẽbro: dum in prima accessione non põt illam tolerare: operatur in ipsam resoluendo fumos: vt sic exhalet. ¶ Remanente aũt aliqua parte materie membrorum infectũ ab illa trahit ad se humorẽ donec iterum non possit tolerare quãtitatẽ materie. Dum aũt membrũ resoluit materiam: inficit a fumis et patit: et tũc non indicat sensus attrahere ipsum: cum tñ attrahat. ¶ Libera euentatio: quia fumi cũ non coartent a vena vel arteria: que sunt solida corpora sed in spongiositate membri et raritate contineantur de facili per poros exeunt. et tũc cessat afflictio. Remotio materie a corde ẽm directionem et ↄtinuũ: quia materia ↄtenta in renibus ppinquior est cordi ẽm ↄtinuũ et directum: quam materia ↄtẽta in ore stomachi. A renibus enim directe trãsmittunt vene ad cor. Ab ore stomachi ad cor multi sunt anfractus.

¶ Respiratio fumorum ad cor manifestata et sensibilis: quia forme ↄtinue respirant fumi ad cor. sed nõ sic sensibiliter vt sensibilem et manifestam inducant lesionem donec multũ de materia aggregatum fuerit et ↄcul catum et corruptum. ¶ Corruptio enim et ↄuersio in id qd est preter naturam fit in hu. attractis ad locum infectum ↄtinentie sicut attrahunt sed nõ est superaccensio et ebullitio donec multiplicatio et ↄculcatio fiat in eis et in fumis. ¶ Continuatõis cause sunt his ↄtrarie. s. cõtinua in venis putrefactio. fumorum coartatio. respirationis phibitio. directa ad cor ascensio. Et quintum dicunt quidam esse impuritatem sanguis et eius defectus: quia impurũ sanguinem membra respuunt: vnde acuit calor et putrefactio. Et dicitur sanguis impurus aut penetratõe mali humoris in ipm: aut mali nutrimẽti: aut infectio vasorum: sed hoc põt esse cã putrefactionis et nõ ↄtinuitatis.

¶ Hic autẽ quidam assignant tres causas quare vna interpolet magis quam alia. s. aptitudo hũoris ad putredinem: et per cõtrarium repugnantia. ¶ Item velocitas vel tarditas materie ad locum putredinis decurrentis. velox vel tarda putrescentium humorum ↄsumptio. Alij ãt duas causas velocitatis vel tarditatis assignãt. s. habilitatẽ fluẽdi ad locũ putrefactiõis: et habilitatẽ putrefiendi: qd sic patet: quia in vnoquoque corpore plus est de sanguine quam de alio hu. deĩde de fle. plus quam de co. de colera plus quam de melancolia. ¶ Cũ igit sicut patet in flegmate multitudo et liquiditas sint cã quare cito fluat ad locum putrefactionis. et cum humiditas sit plus passibilis: cito putrefit. et sic parum interpolat. Sed cum parum sit de melancolia et multum sit cõpacta: non est apta ad fluxum. et cũ sit frigida et sicca repugnat putrefactioni. et iõ multũ ĩterpolat. ¶ Colera quare media quãtitate et materiali dispositione: nec ita cito.

vt flegma nec ita tarde putrescit vt melancolia. patēs est igitur ꝙ vna causa accipit penes qualitates. qm̄ calor cito mouet. frigiditas motui contradicit. humidum cito passibile est. siccū tarde. quare erit aptitudo penes qualitates. scʒ penes calidum ꝛ humidum ineptitudo penes cōtraria. scʒ frigidū ꝛ siccum. quare si cōiungantur erit contradictio ex parte vtriusqʒ qualitatis. Oīs autē q̄litas hebes est sub humido ꝛ acuitur cuʒ sicco. ergo fortius resistit calor naturalis in co. minꝰ in flegmate cum ſm humiduʒ disponat. Alia causa accipitur penes accessum ipiꝰ qm̄ penes humiditateʒ fluendi que est liquiditas vel spissitudo. ꝛ multitudo vel paruitas. ꝛ alia etiā penes consumptionem humorum que est viscositas vel subtilitas. Unde dico ꝙ tm̄ tres fe. interpolant scʒ tertiana: quotidiana: q̄rtana siue sint vere: siue sint nothe: naturalr̄ aūt alie innaturaliter que ex materia haruʒ sunt composite vtpote quintane ꝛc̄. Dico ꝙ resistentia putrefactiōis in flegmate a frigiditate est: ꝛ retētio ipius ab humiditate viscosa qđ nō videtur verisimile cum humiduʒ faciat ad facilem dispositionem ꝛ non ad retentionem. humiditas em̄ facile recipit ꝛ facile deponit Unde omnes dispositiōes recipiens: nullam retinet. Et dicimus ad hoc ꝙ sicut i igne exteriore saluatur ignis dū humiditas ē in lignis ꝛ destruit ignis cum humiditas iporum destruitur ꝛ incinerantur ligna: similiter est in exterioribꝰ nostri corporis scʒ ꝙ dū stat humiditas viscosa flegmat salvabit ignis putredinalis. ꝛ hec humiditas cū finit ꝛ incinerat flegma separat ignis qui est feb. ꝛ qꝛ est humiditas multa flegmatis, ideo maius tempꝰ requirit in affligendo anteq̄ dissoluatur propter retentionē a viscositate ꝛ impedimentum a multitudine. Paucuʒ igitur tempus est resistentie ꝛ quietis. propter hoc habet. xviij. horas in labore ꝛ sex in q̄te. Unde propter paucitatem q̄tis non mundificatur corpus tempore aliquo omnino ab accidentibus febris

De qualitatibus paroxismorum i interpolatis veris.

Sic ergo patet in ista feb. ꝙ duratio paroxismi est a viscositate materie ꝛ multitudīe. Sʒ ſm Constantinum cuʒ quotidiana habeat. xviij. horas in labore. xij. habet in summo. vj. habet in falsa quiete. ꝛ. vj. in vera quiete. Sex autem habet in falsa quiete quia sicut remoto igne a fornace remanet calor consumptis lignis: sic materia feb. consumpta ꝛ incinerata. remanet adhuc calor in corpore: ꝛ affligitur corpus. quandoqʒ tamē plus: quādoqʒ minus est in summo labore vel non summo. Qꝫ igitur duret labor sūmus magis. vl'minꝰ: cooperatur dispositio materie ꝛ dispositio virtutis ꝛ dispositio membri dispositio materie vt sit habilis cōsumptioni: vel vt sit multa vel pauca viscosa vel non viscosa: subtilis vel grossa disposita q̄litate cooperante ad illud vel cōtradicente. Itē dispositio virtutis quia fortis virtꝰ cito terminat laborem. Item dispositio membri: quia si materia situata est i membro raro: cito euaporat: si spissa diu durat. In febre aūt colerica resistētia putrefactionis ē a siccitate, ꝛ quia associata est ei cali

ditas:cito finitur putredo:propter etiam subtilitatem colere que babilis est consumptioni.⁊ propter boc est breue tempus laboris.babet em̄ duodecim boras in summo labore. in falsa quiete sex.in vera quiete triginta.ergo in quiete sunt triginta sex bore. ¶ Triplicat ergo tertiana boras quietis ad boras laboris.
Quotidiana vo triplicat boras laboris ad boras quietis. quartana procedit medio modo. ¶ Duplicat em̄ tempus quietis ad boras laboris. Habet em̄.xlviij.boras in quiete.xxiiij.in labore.sed videt q̄ debe ret triplicare quietem ad tertianã. babet em̄ duplicatam causam resistẽtie.s.fri.⁊sic.tertiana tm̄ siccitatẽ ¶ Item grossissima est materia et inobediens putrefactioni tã ex pte substantie q̄ qualitatum. et dicunt ad boc q̄ grossicies materie est causa:q2 materia multa grossa cũ incineretur:l3 calor separetur a corpe: remanet aliquid aliud de extraneo calore.quare materia icinerata nõ omnino inuudificat a calore.quare acceleratur velox reditus putrefactionis supra materiam. Et iterum vasa fortius inficiuntur.⁊ ideo fortius acceleratur actus.⁊ ppter boc non triplicat tempus quietis ad tẽpus laboris:sed duplicat. ¶ Hic q̄rit de b' qd̄ dicit Ypo.q̄buscũq3 q̄tidie rigores fiunt:quotidie soluunt ⁊ si quotidie soluunt:quare quotidie reciprocantur. Hic autẽ quidã dicunt siue ponunt causam infectionem vasorum a materia corrupta attrabentium bumorem,et conuertentem in corruptam materiam et infectam.vnde putrida materia inficit vasa que infecta inficiũt.quousq3 fiat plenaria mundificatio inficientis ⁊ infecti, ¶ Alij dicunt q̄ quẽadmodum in lignis bumiditate ɔsumpta remanet cinis ineptus ɔsumptioni:ita in materia putredinali ɔsumpta bumiditate remanet cinis qui materiam cõfluentem ad locum putrefactionis in naturã cõuertit a qua fuit generata. Acquirit enim pristinã dispositionẽ cum nõ oĩo sicut in exterioribus possit incinerari.alijs autẽ videt q̄ quẽadmodũ vnctuositas sauguinis est pabulum caloris naturalis: ita vnctuosa fumositas materie putredinalis:fomentum est caloris innaturalis ⁊ febrilis:qua ɔsumpta consumitur:⁊permanente:permanet. Unctuositas aũt que dissoluitur in fumum:ɔsumitur.que vo adberet parietibus vasoꝝ.i.venaꝝ nõ ɔsumitur. Sed materiam aduenientẽ sua vnctuositate disponit. Alij dicũt q̄ cã antecedẽs est ĩ venis minorib⁹⁊ stat et cum mouetur a suo motore extra magis babile mouet ⁊putrefit in effectu:⁊ causa antecedẽs ꝫm sui ptẽ ponitur sub cõiuncta.pars autẽ extra fluit supra sensibilia mẽbra que non putruit in effectu ⁊ frigescit douec putrefiat. Frigus em̄ vt dicit Auicẽ.ẽ ex eo qd̄ ñ putruit calor vo ex eo q̄ putruit.q̄ g̃ soluitur est causa coniuncta:antecedens que quiescit in venis.non ipa enim aduenientem materiam in suam cõuertit naturam. Alij dicunt q̄ cum calor sit debilis ⁊ debiliter agens ĩ materiam putredinalẽ intra venas materiam putredinalem debiliter resoluit ⁊ nõ omnino.sed soluit ei⁹ partem ⁊ ponit ipsam in fumum et vaporem ⁊ flammam cum peruenit ad cor in effectu. Reliqua ãt ps nõ expellitur:tum ppter debilitatem caloris:tum ppter materie indigeste inobedientiam. ¶ Calor autem

naturalis non euacuat nisi digestū nisi stimuletur: vnde fit sicut accidit ī particularibus crisibus. Materia autem remanens acquirit ⁊ multiplicat se in vnctuositate sanguinis ⁊ conuertit in suam naturam ⁊ mouente motore extrinseco: mouetur ⁊ putrefit. ⁊ ex his poteris eligere quā volueris retinere. Patet igitur ſm tres causas maioris vel minoris interpolationis. q̄ flegma quia est fluidū ⁊ liquidum. ⁊ est multum in corpore plus q̄ de alio hu. preter quam de sanguine velociter currit ad locum putrefactiōis ⁊ velociter putrescit. sed non velociter ꝯsumitur. Colera aūt quia sicca est tarde fluit ad locum putrefactionis. ⁊ quia nō multa ē vt de flegmate. ſ3 cito ꝑpter leuitatem et subtilitatem ponitur sub putredine: ⁊ etiam velocius cōsumitur. Melancolia autem quia pauca: tarde fluit ad locum putrefactionis: quia grossa ⁊ vtraq3 qualitate repugnat putrefactioni: tarde putrescit. et propter grossiciem: tarde dimittit ⁊ tarde ꝯsumitur.

¶ De causis maioris interpolationis vt quintane ⁊c̄.

Sunt ⁊ alie feb. maioris interpolationis vt quando aliqua species flegmatis componitur cum melancolia per commixtionem ⁊ conuersionem vni⁹ in aliud ⁊ fiant ambo vn⁹ humor innaturalis. Si enim esset ibi commixtio per simplicem accessum: non essent simplices feb. sed cōposite. Et earum nomina sunt quintana sextana ⁊c̄. de quibus īferius declarabitur. Sunt preterea feb. interpolate facte quandoq3 ex materia simplici quandoq3 ex materia cōposita que dicuntur erratice. ab inordinato modo affligendi. Modo enim affligit ad similitudinem tertiane. modo ad similitudinem quartane: aut quotidiane: aut affligit circulariter anticipando vel suboccupando quousq3 redeant ad punctū quo inceperunt. Et anticipatio a quibusda3 comprobatur esse signū digestionis vt in pluribus quēadmodum multotiens videmus ī tertiana. Materia em̄ digesta citius mouetur natura contra morbum et fortius vt materiam complete expellat ⁊ mundificet corpus a feb. totaliter: aut parum relinquet de materia. est tamen signum curationis. Si autem accidit materia indigesta: significat stimulatione3 nature ⁊ tunc prolixitatem egritudinis.

¶ Suboccupatio autem est signu3 malum. si tamen accideret materia digesta a virtute debili fieret. ⁊ posset esse spes salutis post lōgum tempus. De feb. autem erraticis plene in suo loco dicemus. preterea cum omne mobile habeat peryodu3 sui motus. sicut patet in cane qui non durat nisi. x. annis. oliua centum. ꝑ ficus q̄nq3 annis. patet q̄ h̄ est ſm diuersas q̄litates moti et fortitud. mouentis ⁊ etiā ſm diuersas dispositiones moti materiales.

¶ De motu humoꝝ inuestigatio.

De motu aūt humorum adhuc est plenius inuestigandū aut em̄ fit a natura rei extrinsece: aut ī trinsece: aut aliūde. Dicunt em̄ auctores q̄ hūores suis horis naturalr̄ mouentur vt san. ab hora nona noctis vsq3 ad tertiā diei.

¶ Sed ꝗ. Si mouetur: ergo mouetur motu simplici vel composito. si simplici: ergo locali vel conuertibili.

Sed humores localiter nō mouen-
tur neq̧ cōuertuntur. qm̄ ex eis nō
fiunt alij humores ꝭm essentiā nec
ꝭm alterationē. ¶ Sanguis enim
in tali motu nec alteratur de quali-
tate in qualitatē nec de substantia
in substantiam: que sunt species cō
uertibilis motus. Itē nec motu cō-
posito. non enim interuenit genera
tio ⁊ corruptio vel augmentum ⁊ di
minutio: que sunt species motus cō
positi: qm̄ in tali motu nihil genera
tur. neq̧ corrumpitur nec augetur
vel diminuit. Motus enim cōposi
tus fit ex duobus simplicibus moti
bus. s. locali ⁊ conuertibili: vel eoꝝ
speciebus que ibi reperiri non pn̄t.
¶ Queritur aūt q̄d operetur talē
motū. si natura mēbri: querit que
sit illa. si virtus regitur a corpore.
Sed cum ista virtus ministret ne-
cessaria debitꝫ horis. ergo si sangui
nem inueniat eque: administrabit
post horam sanguinis ⁊ mouebit si
cut hora san. dum modo non impe-
diatur neq̧ potest diuidi motu di-
gestionis. neq̧ eñ mutat ab eēntia
sua: neq̧ a sua qualitate: neq̧ loca-
liter qui motus cōpositus reperiat
in digestione. ¶ Dicimus igitur ꝙ
mouentur humores partim a natu-
ra intra: partim a natura extra. oēs
enim hu. iiij. qualitatibus disponū-
tur. Quare due mouentur ad extra
due ad intra. ad extra ca. ⁊ hu. ⁊ ad
intra: fri. ⁊ sic. Et lꝫ composite sint
qualitates ī humoribus: a fortiori
motus causatur. ¶ Dico autem ꝙ
iste motus localis nō est: quoniam
nō est extra se: nec alteratus: qm̄ nō
fit mutatio circa temperātiam nec
conuertibilis in essentiā. Predicta
autē diuisio data est de motu cum
simpliciter fit ab eo qd̄ est intra vel
extra. Et dico ꝙ iste motus qui est
a natura intranea causat a natura
extranea. s. a dispositione aeris na-
turali non accidentali ꝭm ꝙ dispo-
nitur a motu solis vt placet auctori
bus: vel a medio deferente virtutē
a superioribus. Uel fit imutatio in
inferioribus ꝭm superiora sine me-
dio. Et dico ꝙ sole redeunte ꝭm am
bitum sui circuli iuxta matutinalē
horam: q₂ eius recessu a nr̄o emispe-
rio ⁊ eo recedēte: recedit calefactio
ab aere ex radiorum multiplicatōe
generata ⁊ succedit frigiditas con-
gregans humidū resolutū a parti-
bus terreis ⁊ aqueis ⁊ ipsa natura
aeris. quare multiplicatur humidū
multa humiditate. ⁊ disponitur aer
⁊ calefit. ¶ Continens autem imu-
tat contentum ad suam crasim. Uñ
dico ꝙ tali dispositiōe aeris: dispo-
nitur sanguis simili affectione: ⁊ ꝭꝫ
ꝙ disponitur naturaliter aer a sole
disponitur humor in corpore ⁊ non
accidentaliter. Quāuis enim aer in
mane disponatur frigiditate cōge-
lante ⁊ siccitate. dico eñ hᵒ adueni-
re nō natuliter: qm̄ relicta calidita
te naturali intranea facta compara
tione ad reliquas horas disponet.
⁊ similiter humiditate. Silr̄ dico de
dispositione accidentali aduenīēte
vt pluuia adueniente in tertia. non
tn̄ mutabitur dispositio naturalis
quam recipit a sole. ¶ Unde inest-
dispositio occulta ⁊ recepta per me
dium aliquod deferens vel sine me
dio: q₂ dubitatio est de medio quō
virtutes deferunt vel fiat imutatio
sine delatione. Et dicit Auicen. ꝙ
humores habēt causas sui motus.
quare prohibetur ne pa. fluxū san.
a naribus respiciat res ru. Et qui-
dam indutus vestem ru. incedebat
iuxta fontem habentē harenas ru.
in fundo ⁊ turbabatur. ⁊ dicunt hic

rationẽ: qm̃ affectio fit ex parte rei similis. Unde spiritus in sanguine mouent sang. ad exitum propter affectionem similez. Et aliquando inficiuntur spiritus per medium ab inficiente. quare ex p̃sentia ipsius mouentur. quare sanguinant vulnera interfecti presente interfectore: vel instrumento quo medio facta fuit occisio. et hoc dico si adhuc fuerit in corpore relictum aliquid de calore naturali actuali. Dico autem ꝙ int̃ similia non est infectio nisi fortior sit inficiens. Et dicunt quidam hic esse motum tanꝙ imperfecti vt perficiatur. quare trahit̃ co. a reubar. et ferrũ a magnete et palee a gagate sed ista virtus est omnino specifica que data est a quinto et in talib⁹ nõ est ratio neqȝ natura. sed virtus vltra naturam et rationem naturalem insita et occulta. ¶ Hic autem videtur quibusdam ꝙ aer calidus ĩ mane et humidus intendat caliditatez et humiditatẽ in sanguine vt fiat alteratio: quare et motus alteratus. Et si opponatur ꝙ si aer disponat̃ frigiditate et sic videatur impediri motus sanguinis dicunt aerem retinere naturam suam intrinsecam ꝼm quã immutat: queadmodũ accidit in canicularib⁹ dieb⁹. qd̃ ꝙuis aer disponatur frigiditate: naturaz tamen canicl̃e retinet. Idem autez intelligo ĩ horis flegmatis co. et melancolie. Est igitur alteratio in humoribus ꝼm qualitatum intensiones a qualitatibus cooperãte natura intrinseca. ¶ Itez dicunt auctores ꝙ crescente luna omne humidũ habet incremẽtum. Unde p̃ma etas lune dicitur ca. et hu. vnde crescunt medulle in animalibus. ¶ Querit̃ quomodo luna consequatur hũc effectuz. Si dicatur ꝙ h̃ habet a sole contra. Dicit macrobius ꝙ luna solam claritatẽ recipit a sole et nõ calisditatẽ. ergo illum effectum non habet a sole. Et dico ꝙ macrobius loquitur ꝼm manifestiorem effectum quẽ luna recipit a sole. s. claritatez: sicut dicitur ꝙ medius odor nõ percipitur. quia non percipitur manifeste sicut alij odores.

¶ De motu innaturalis humoris.

Item de motu ĩnaturalis humoris queritur qua hora debeat moueri an a natura inficientis. s. co. quia tunc deberet moueri hora co. an ꝼm naturam infecti. quoniã tunc deberet moueri hora flegmatis ex quo naturaliter est generatus. Item queritur vtruz motus ipsius sit a natura. ꝙ nõ sit a natura videtur: qm̃ est ad destructionem: res naturalis est ad esse. q̃re est res innaturalis. et ei⁹ est motus contra naturam. Et dico ꝙ isti motus dicuntur de rebus naturalibus tantum quantum ad motus. ¶ Humores ỽo innaturales. qꝛ duplicem habent naturam per violentiam diuersis horis mouent̃. Q̃nqȝ enim mouetur flegma salsum in horis co. quia trahitur ad motum co. per infectionem quam habet a co. quandoqȝ ad motuz flegmatis propter intrinsecam sui naturam. Itez queritur cuz co. moueatur de tertio in tertium diem an habeat hoc a natura. an a morbo. Si esset a natura esset motus naturalis. Si a cã morbi: ergo iste motus est innaturalis. Si ab vtroqȝ. ergo habet causas cõtrarias sui motus. Et concedo ꝙ talis mot⁹ est a morbo. vel ab aliqua

causa faciente ad morbum. et sic est localis et innaturalis.s.bm q moue tur de tertio i tertium. ¶ Est tamē naturalis quantum ad motū quē fa cit natura intrinseca humoris.s. q mouetur hora tertia. Cum ergo mo ueatur vtroq motu.motus innatu ralis ita denigrat naturalem: q na turalis fere imperceptibilis est.pa tet autem per superius dicta q co. quia parua est in quantitate respe ctu aliorum hu.et propter resisten tiam quā habet a siccitate: non tm̄ fluit ad locū hora co.q sufficiat fe brem inducere quotidie. Similiter dico de melancolia.

¶ De differentijs febrium genera libus et de signis discretiuis febriū putridarum ad alias.

Differentias febrium gene rales oportet hic differere per suas significationes. q quidem sunt signa medico. Accidē tia tamen egroto.et pmo feb.putri daꝶ significationes ponam9 discre tiuas ad alias feb.duas. Et sūt qui dem vt sub numero comprehenda mus generalr.x.et est prima: qm̄ fe. putredinalis semp habet cām ante cedentē que longo tpe stat i corpe. Supueniente aūt cā extranea: cale fit et putrescit in effectu. Scda autē significatio est qz feb.putredinalez antecedit rigor vel frigus maxime si materia fuerit extra vasa in sensi bilibus membris. Sed tm̄ nō est ne cesse vt ois feb.habens rigorem sit putrida.qz aliquādo rigor accidit i ephimera per accidens. ¶ Ephime ra em̄ si malos humores in corpore inuenerit:calefacit eos et mouet et fumum generat quo sensibilia mē bra pungente:rigor innascit. sz tal' rigor nō diu pmanet.imo cito finit Differentia aūt inter rigorē et frig9 est h.qz in rigore sentit pa.punctu ras quasi acus vel spine essent i car ne penetrantes .sed non pmanet h dispositio diu.qz cā hui9 sūt calidi hu.et acuti facilis dissolutionis. In frigore aūt sentiunt egri quasi nix aut aliqua res frigida esset ꝯgelās et coartans mēbra. et hec dispositio est diuturnioris more.qz ei9 cā sunt humores graues et tardi ad dissol uendum sicut flegmatici et melanco lici. Et de his dicemus statim. Ter tia significatio est qz fe. putredinal' interpolationem habet verā quēad modū interpolant in fe.iterpolatꝫ. Uel declinationē māifestā: quēad modū paroxismos i ꝯtinuis. Quar ta significatio est qz calor qui est fe bris putride:est fortissimus et pun gitiuus:ita vt si manus sup corpus infirmi ponat:sentit quasi scintille ignis in volam manus penetrarēt. Quinta autem significatio est quia feb.putrida maximā generat angu stiam ꝓpter grossitudinem fumi de putredine generati propter quā fit coadunatio caloris et virtutis ad in teriora donec natura expediat se a fumo illo. Et h quidē tempus expe ditionis diuersat bm diuersitatem materie in subtilitate et grossicie. si em̄ materia fuerit subtilis et fortis virtus cū velocitate dissoluit et spar gitur p corpus et redit virt9 ad mē bra vt pus. q si fuerit materia gros sa et tarda ad cōmouendū:aggrauat naturam et tardat eius dissolutio. Unde cuꝫ tarditate redit virtus ad membra. Sexta significatio est qz in statu fe.accidūt accidentia signi ficantia cōplementū putredinis:sicē est dolor capitis:malicia hanelitus et similia. Septima est qz corpus in

se.putrida nō mundificat omnino apud quietem febrilē:sed remanēt in corpore male qualitates.propter quas iterato redeunt accessiones. Octauum signū est qm̄ hec feb.non permanet in vniformitate ad solutionem:sed quiescit sicut in interpolatis omnino:et declinat sicut in cōtinuis in paroxismis. Nonū signū sumit ex vrine dispositione:vt odore ipsius et colore et substantia q̄ putredinem ostendūt.Decima significatio sumit a pulsu:cuius maioritatē ɔstrictio super dilatationē,sicut prediximus.

¶ De differentijs interpolate ad ephimeram.

Differentia aūt iter putridam et ephimerā est vt signa que dicuntur iam in putridis nō contingat reperire nec in pulsu nec in tactu nec in vrina nec i decoloratione vel declinatione:qm̄ in pulsu in ephimera maior reperit dilatatio q̄ cōstrictio et velocior.s. diastole q̄ sistole.q2 ad mitigatiōē caloris innati et spirituū maior est necessitas attractionis aeris q̄ expulsionis cū sit sine materia.In putrida maiorat sistole ꝑpter necessitatē expulsionis vaporis putridi. Itē in tactu ephimere calor corꝑis parum excedit calorē naturalē et cito transit a ꝑncipio ad augmentū: ab augmēto ad statum: nec ɔtinua videt habere tempora.et illa sine angustia et labore. Item vrina parum aut nihil excedit naturalem nec in colore nec in substantia. Item non habet causam antecedentem sui:q2 materialis non est. Rigor aūt de signis est equiuocis. Sed si accedat rigor corpori mundificato vel purgato presumendum est ex rigore de ephimera. ¶ Quādoq3 autē omnia signa dicta occultant vt non possit constare medico de ephimera vł putrida:et tūc oportet expectare crisim vel motum materie vsq3 ad diē crastinum:vel tertiū vel quartū. et tūc apparebūt signa putride vel ephimere.Unde precipit Constantinus q̄ differatur Bal. vsq3 ad declinationem.

¶ De differentijs ethice ad alias.

Febris autem ethica manifestas habet differētias ad alias feb.in omnibus suis dispositionibus:nec hic eas oportet differere:quia inferius plenarie explicabuntur. Sed putridarum adinuicem signa interpolatarū scilicet que diuersificantur ꝑm typorum diuersitates: hic innodemus incipientes a typo tanq̄ a generaliori.

¶ De typis.

Typus igitur accipitur generaliter et communiter et proprie et specialiter: et proprijssime. Generaliter accipitur et largissime ꝑm q̄ ab alijs complectitur oēs typos ꝑm q̄ accidit febribus.et quandoq3 in continuis: quandoq3 in iterpolatis:vt causone tertiana:quartana et alijs egritudinibus:vt ignito apostemate: vel debilitate radicalium: et in senibus et etiam quandoq3 in sanis: et fit generaliter ex destitutione caloris naturalis in sensibilibus membris.

¶ Nomine autem generali τ communi τ proprio accipitur ꝑm ꝙ diuiditur in tres typos.s.in frigus rigorem τ horripilationem ꝑm ꝙ sic describitur. ¶ Typus autem est accidens feb. interpolatarum concomitans ꝑm aduentum non ꝑm moram vel recessum. Unde ex eo ꝙ figurat.i.demõstrat in principio paroxismi typus dicitur. Indicat eñ vtrũ materia sit calida vel frigida. τ vtrũ paroxismus sit diuturne more ꝑm eius moram et vtrum sit materia multa vel non. Uel dicitur typus a figura: eo ꝙ vnum promittit τ aliud dissoluit. Typus aliꝰ est cum frigore vt continua quarta natalinus cũ calore submerso.i.sine frigore: vt tertiana vera. est tamen tertiana notha sepe cũ frigore. Itẽ alius est cum tremore: alius sine tremore. Et tremor aliqñ est cũ frigore multo. τ aliquãdo cũ pauco. Tremor eñ cõmune accidens est typorum particularium. τ est aliqñ cum calore vt in causone. Typi particulares nomine speciali τ ꝓprio sũt tres. frigus.s.qd̃ est ꝓpꝰ typus quotidiane. τ rigor tertiane. et horripilatio quartane.

¶ De causis frigoris.

Frigus autem fit vel ꝓpter dissolutionẽ τ fluxum materie frigide supra sensibilia membra. id est neruos τ lacertos vel ꝓpter contractionẽ naturalis caloris a mẽbris ad cor i aduẽtu fumi horribilis quousqꝫ expediatur. Uel ꝓpter acumen materie spasmantis interiora. Unde exteriora calore naturali depauperantur. putrefiens eñ materia resoluit a se fumum putridum nature horribilem: vnde in eius aduẽtu obtenebratur sensus τ turbatur ratio. Natura igitur sagax ꝓut potest omni icõmoditati obuians trãsmittit humorem a membris ad cor vt calorẽ inflammatũ mitiget. Item transmittit spiritus a membris ad cor et cor ad se attrahit τ spũs τ calorem: vt claritate spiritũ dispergat tenebrositatem fumi horribilis τ subtilitate ipsorum τ caloris dissipet τ disgreget grossitudinẽ materie insurgendo τ expellendo a se. Membra igitur depauperantur calore naturali quare frigescũt. ¶ Item calor innaturalis cum dissoluit putridã materiam: quedam pars spargitur super membra sensibilia: quare ex eius aduentu frigescunt. ¶ Item calor τ spiritus fugiunt materiam putridam τ contrahunt se τ coadunant in corde: quare frigescunt mẽbra exteriora. Itẽ dico ꝙ causa antecedens que est in venis mouetur cum putrefit vt dictum est a natura intra τ extra sensibiliter. Et dico ꝙ mouetur cum putrefit a loco suo. sꝫ natura expellit extra ne materia inobediens nature attingat ꝑm se totam ad radicalia τ corrumpat virtutem cordis. Unde expellit a se quantum potest ad cutem τ membra sensibilia. τ ꝑm Auicen. τ Gal. spargit τ situatur inter cutem τ carnem. Uerũtamen dicit Auicen. frigus est ex eo ꝙ nõ putruit: et calor ex eo ꝙ putruit. quia vt ipse dixit. humor crudus prius effundit ad lacertos quos ledit per frigiditatem. post putrescit τ inducit calorem. Et est differẽtia inter frigus et calorem: vt dicit Auicen. frigus est cum sentitur frigus in spina dorsi τ lacertis τ ꝑ totum corpus.

¶ De horripilatione.

Horripilatio est dispositio in qua inuenit corpus diuersitatē in frigore ꝛ punctionem in cute ꝛ lacertis ꝛ antecedit eā pigricia et fractio: et dicitur horripilatio horror pilorū per frigiditatem ꝛ siccitatē materie ꝯtrahentis radices piloꝝ. imo etiā qn̄qꝫ neruoꝝ ꝛ ossium sūt frangitiui quousqꝫ redeat calor ꝛ inualescat ꝛ calefaciat membra. forti aūt calore indigent ad remouendā materiam ꝯtradicentē vtriqꝫ qualitati ꝛ compactam disponentēꝫ membra simili dispositione ꝛ duricie. ꝛ ratio est ad hoc: q꞉ cum hꝫ vtraqꝫ qualitas. s. fri. ꝛ sicci. habeāt motū ad centrū sūme retrahit calor ab exterioribus. q̄re ꝯstringunt partes sub cute ꝛ ꝯtrahunt ꝭm radicem. fit tn̄ dilatatio ꝭꝫ superficiem. vnde inueniuntur pili stantes. ¶ Est ergo frigus intensissimū ꝓpter qualitates vtrasqꝫ materie frigide. ꝛ iterūꝫ ex dispersione materie putride supra mēbra ꝛ iteꝝ ex fuga caloris ꝛ sp̄s. sꝫ ī frigore solo: q꞉ materia disponit vna qualitate ad frigiditatem. non tm̄ intenditur frigus. nec tm̄ retinet. q꞉ disponit membra humida ꝛ mollia super que cadit. frigescūt igit membra a dissolutōe materie frigide|ꝛ depauperatione spiritus.

¶ De typo tertiane.

Typus tertiane ꝓp̄e vocat rigor. ꝛ fit ꝭm Gal. in cōmento super amph. a causone habito ꝛc. ex hu. colericis velociter se mouentibꝰ in mēbris sensibilibꝰ quā qui patiunt: necesse est vt vēter sudore supueniente vel colerico vomitu soluat. q꞉ humores colerici qui sunt materia fe. acute exeuntes mūdificant corpus. vnde ꝛ feb. soluit. vnde Ypo. causa acute feb. est venaꝝ desiccatio ī estate que tunc humores ca. sibi trahūt de colerico genere. sed hic rigor proprius non est tertiane: sed morboꝝ ex acuta materia vt causonis ꝛ tertiane. ꝓpter hoc ꝯo est distinguēdū quia rigor qn̄qꝫ largissime accipit ꝭm ꝙ complectit typos particulares ꝭm ꝙ rigor ē dissolutio siue aspsio grossoꝝ vapoꝝ mordicantiū neruos vt cogant moueri motu inuolūtario prout accipit Gal. sup amph. Quibuscūqꝫ in feb. quotidieri. ꝛc. Rigores sunt cum colera mouetur ꝛ per totū corpꝰ effluens in vnaq̄qꝫ interpolatiōe purgat. vnde necesse est vt feb. soluant. hoc Ypo. intēdit Similiter tertiane et quartane sic soluunt ꝭm numeꝝ sue īterpolationis postq̄ solent reuerti in interpolationibus alijs. Si aūt febres soluantur: quedaꝫ tn̄ male qualitates remanent intra corpus que cause fiunt reuersionis ipsaꝝ. Large autēꝫ accipit ꝓut est de colericis hu. solū dissolutis ꝭm ꝙ rigor accidit acutꝫ. ¶ Strictissime accipit ꝭꝫ ꝙ tertiane appropriat ꝓp̄e vt dixi. rigores sunt cum co. mouet ꝛ per totum corpus effluens in vnaquaqꝫ interpolatione purgat. Rigor igit ꝭm ꝙ large accipit ꝓut est ex hu. colericꝫ velociter se mouentibus diuiditur qm̄ aliꝰ est cōcomitans: ꝛ hic est proprius tertiane ꝓut superius accipitur. Alius est incidēs vt qn̄ accidit in augmento vel in statu. Un̄ significat caliditatem dissoluentē ꝛ non ꝯsumentē maxime si frequenter accidat: vel si nō sequat expulsio aliq̄ vel saltim expulsio alleuiās. Unde

in debili significat mortem: in forti malum. ⁊ est sepe ex stimulatiõe nature a co. ⁊ est eiusdẽ significatiõis Et est rigor superueniẽs: vt qui fit in fine status post digestionẽ ⁊ subtiliationem humorꝝ. vnde sequitᷓ expulsio laudabilis. vnde dicit Ipo. a causone habito ⁊c̄. ¶ Propter leuitatẽ eñ ⁊ subtilitatẽ col. expellitᷓ extra super membra sensibilia pungens ⁊ mordicans ea quousqꝫ euaporetur per sudorem. queadmoduꝫ dicit Gal'. prius accipitᷓ etiã rigor adhuc largius. ꝓmo tñ modo ꝑm ꝙ dicit Gal'. in libro de crisi cuꝫ super vulnus apponitᷓ calidũ sentitur rigor ⁊ similiter de suprepleto dicit: ꝙ si sit repletus malis hu. et intret bal. vel exponatᷓ soli sentitᷓ rigor ex dissolutione humorꝝ ⁊ vaporꝝ.

¶ De causis tremoris.

Tremor autẽ est dispositio accidens ex motibus cõtrarijs. s. ex motu morbi ⁊ nature. materia eñ stimulat ⁊ natura situat. Uel morbus eleuatᷓ ⁊ natura reponit. vel morbus in sua materia aggrauat. ⁊ natura mouet ad expellẽdũ. Morb⁹ igitᷓ aliqñ eleuat stimulãdo ⁊ natura situat: vt ĩ rigore. aliqñ natura mouet ad expellendum: ⁊ a materia aggrauatᷓ. ⁊ debilitatᷓ ⁊ deprimitᷓ vnde fit motus oppositus. ⁊ aliqñ fit ex sola debilitate cum natura nõ põt membra cõtinere: nititᷓ tñ. Uñ ex natura, ⁊ debilitate fit motus contrarius ⁊ diuersus. ¶ Nitunᷓ aũt assignare quidã hunc motũ diuersum esse ex motib⁹ oppositis qualitatum actiuaꝝ aut passiuaꝝ. mouent eñ motibus contrarijs. calor eñ eleuat motum. hñs ad extrema. frigus deprimit mouendo ad mediũ. cũ eñ in putrefactiõe exhalante humido: exhalat qui in natura est calor: succedit naturalis mẽbroꝝ frigiditas ⁊ ex putrefactione calor. ¶ Cum aũt ꝯtrarioꝝ ꝯtrarie sunt cause ex causis contrarijs generatᷓ motus ꝯtrarius qui est tremor. Si igitᷓ tremor fit cuꝫ frigore materiã esse frigidã ostẽdit. queadmodũ accidit in spasmaticis trementibus a frigore. Si autẽ tremor fit sine frigore: materiã colericã eẽ protendit. Tremor igitᷓ est accidens typorum particularium: ita vt a quibusdam dicatᷓ typus ⁊ si non sit tremor: nullũ fuisse typum affirmant. vel si nõ sit tremor: victoriã nature ꝑdicãt. ¶ Cũ tñ qñqꝫ ex vltimata nature oppressione ⁊ ṽtute succũbẽte: tremorẽ deficere sit necesse. patere aũt põt euidenter. ꝙ h̄ noĩa typus: rigor: ⁊ frig⁹. apõ auctores ꝯfundũtur. ⁊ de typo ⁊ rigore manifestũ est horripilatio aũt qñqꝫ frigus nominatᷓ ꝓpᷓ cãm ipsius. ⁊ h̄ de febribus prout sunt morbi sufficiant. Nunc de signis ⁊ curis particulariter declarabimus. sumẽdo principium a morbis calidis colericis tanqꝫ a cõmunioribus ⁊ frequẽtioribus a simplicibus ad cõposita ꝓcedendo per ordinem.

¶ De tertiana vera interpolata.

Tertiana vera ĩter oẽs interpolatas facilioris ẽ curatõis triplici de cã. Una est breuitas egritudis qꝛ vt dicit Ipo. terminus eius vltim⁹ est. xiiij. dies. ⁊. vij. peryodi. scda est qꝛ salua est virtus. nõ eñ tanto tpe deiecta ẽ virtus a se. Tertia cã duabus efficacior est qꝛ quicquid ꝯfert cause antecedenti: ꝯfert egritudini

⁊ ecõuerso cũ sint eiusdẽ nature forma que est fe.⁊ materia q̃ est co.ru.
¶Diximus de causis superius vl'r ⁊ spãliter.restat vt dicam⁹ de signis hec egritudo h₃ signa ppa.s.pulsus paruitatẽ in pncipio paroxisini: et debilitatẽ que cito pmutat ad magnitudinẽ ⁊ velocitatẽ. Cui⁹ rei cã est rigor.⁊ rigor nihil aliud est vt diximus q̃ punctura membrorum sensibilium a vaporibus ca.ppt qd nocumentũ adunat se calor in interioribus.vnde extrema ꝯfrigescunt et debilis fit motus cordis et debilis pulsus. Sed qꝛ vapor ille coleric⁹ nõ cito cõsumit nec finit nec cessat rigor cito.sed expandit calor ad interiora ⁊ magnificat pulsus propter euentũ caloris:⁊ fit velox ppt necessitate₃ attrahendi aera.nec tñ dico rigorem esse signũ ppe ppriũ cu₃ in alijs egritudinib⁹ accidat:vt i ephimera ppt cãm dictã. Est igit rigor signũ huius tertiane ⁊ est sine frigore:qꝛ eius materia ẽ co.ru.pura impmixta. Et si accidat qualecũq₃ frigus h' non est nisi ex ꝯfusione co.putride ⁊ destitutione caloris nimia. pulsus i hac feb.est velox ⁊ spissus ⁊ durus.sed tñ diuersat ẽm diuersitatem paroxismi.qm̃ in ei⁹ pncipio est pulsus paru⁹⁊ ꝓfũdus i augmẽto addit in magnitudinem fortitudinẽ velocitatẽ:⁊ frequentiã:nec addit aliquo mõ inequalitatem vel inordinationẽ: nec in vna pcussione: nec i pluribus nec recedit h' pulsus multũ a pulsu sani qui multũ cucurrit. Et differt pulsus hui⁹a pulsu fe. fl'ice.s.p equalitatẽ ⁊ ordinationẽ q̃ nõ sunt in fe.fl'ica. Nã ibi semp augent ⁊ fortior ⁊ velocior est i augmẽto ⁊ statu queadmodũ hic.s₃ ibi manet inequalitas.⁊ inordinatio i paroxismi augmento:qd non ꝯtingit in tertiana. Et fit ista inequalitas pulsus ab eo a quo fit inequalitas caloris p totũ corpus:qd accidit ex viscositate materie q̃ nõ põt equal'r resolui ⁊ dispgi. Unde mag₃ currit ⁊ refluit de materia ad locũ putrefactionis:⁊ a loco putrefactionis ad cor ⁊ in arterias. Sil'r est de signis cõmunicantibus paroxismo de tertio in tertium diem hora eo.

¶De signis superuenientibus.

Signa supuenientia sunt: dolor capitis:oris amaritudo:instantia vigiliarũ: vrina ẽ subrufa.ru.vl'sub.ru.⁊ in valde frigidis natura citrina ẽm pticularia mag₃ vl' min⁹ꝯueniũt cũ tenuitate sbe variant aũt signa ista materie ẽ₃ positõe₃.Si.n. materia fuerit ppe os stomachi:dolor frontis adest maior sitis cũ aspitate gutturis.⁊ siccitate lingue ⁊ ipsius adustione:qd raro accidit.et si accidat fit sepe ex refusiõe co.ad ipsum ⁊ inde fit volũtas vomẽdi.vrina est minus colorata. Si fuerit i intestinis nõ est tantus dolor frontis nec sitis nec vomẽdi voluntas. Sed dolor est in intestinis in loco vbi est materia ⁊ interdũ fluxus vẽtris ⁊ egestio colica. Si autẽ iuxta epar vel in cisti fellis:coloratior est vrina q̃ in pdict₃ cũ spuma crocea. qm̃ epate patiente aliquãtulũ accedit ad spissitudine₃ calor acutus p totũ. Si iuxta spũalia sitis ẽ maxĩa que potu aq̃ mitigari nõ põt cũ calore pectoris. Et si est in renib⁹:dolor est in paroxismo:qꝛ sp dolor cõcomitat locũ passionis. Et inquantũ positio materie ppinq̃or ẽ epati vel vijs eius:tanto coloratior vrina efficit. Et qꝛ vrina nõ est signũ specificũ alicuius egritudinis: nec

morbū significat. sed in morbis supra complexionem materie et eius dispositionem vt supra maturitatē vrinam nullam proprie in hac egritudine diffinio nisi comparatiōe facta ad cōplexionē corporis. ¶ Accidit autē in colerico sano habente epar calidū vrina ru. vl' subru. i egritudine apparebit rubicundissima: que in aliquo corpe significat causonem. In quodā aūt sano erit vrina pallida vel subpal. ipsa in tertiana apparebit citrina. et sic non conuenit iudicium infallibile nisi complexione ꝯsiderata. q2 tūc sequit iudiciū forsan absq3 errore et fallacia. ¶ Sed qđ dixi materiam in stomacho vel intestinis oportet attēdere ꝙ nulla materia fe. ꝯtineat i stomacho: qm̄ cū putrefit materia fe. ꝯfluit vt antecedēs et ponit sub ꝯiuncta ꝑ dissolutionē caloris natura eligit viam ꝓpinquiorē per quā se potest exonerare. Unde qñ est prope stomachum in vijs pororꝫ vt in venis oris stomachi refundit eam in ipm̄. et sic dico qñ materia situat ꝓpe intestina iuxta splenē vel fel. vel in eorum poris refundit materia ad intestina.

¶ De digestione materie.

Edicus aūt sequēs iudiciū sensus et cū sit minister nature: nitit sequi naturā i expellēdo ſm Ypo. Undecunq3 reperit natura et per ꝯuenientē regionem: inuenit vtilitatem in cura: qm̄ a ꝓpinquo trahit materia. Unde qñ fit refusio in fe. ad stomachum: dat medicinā euacuantē stomachum ab illo hu. ¶ Dicit eñ ibi materiam eē. et h' erat cā deceptionis mauri et salernitanorꝫ. s. refusio materie: et iterꝫ curatio ipsius per eundem locū nō attendēs cām feb. interpolate ſpgi in paruis venis et ab eis refundi ex super neruos et lacertos: cū tota corrumpat materia in intestinis et forsan in stomacho. Uñ generant vermes et lumbrici: tamen ex tali putrefactione non generat feb. ¶ Oportet aūt vt incipiat cura a causa antecedente que est co. naturalis que cum sit subtilis valde liquida. et imbibatur in mēbris. oportet inspissari ꝑ frigida vt adequet et redeat ad dispositionē ꝯuenientē: et huius generis sūt semina frigida et herbe frigide diuretice ex quaꝝ decoctōe cū zuccaro addit3 sandal' al'. et ru. et spodio ad ꝯfortādū epar. ꝯueniens fit sirupus. Si tñ co. est valde subtilis capilus vene. mag3 subtiliat. quare prohibet. Et si sit cōstipatio: apponant viole et non rose. et si fluat vent apponant rose et non viole. Sed tñ viole non sunt multum ꝯsuescende: q2 corrumpunt stomachū. Et i hac causa apponendū est acetum vt ei9 subtilitate forti9 penetret in venas et alteret et resistat febrili discrasie: q2 si non apponat ṗusꝙ ꝯueniat sirupus in venas. calore stomachi resoluitur in vapore3 ca. qui rediens super materia3 colericam: calefacit et desiccat: et maiorem sitim inducit precipue cum omne dulce sit calidū et inflāmabile. ¶ Dico ergo ꝙ error est in hac fe. digerere materiam cu3 sirupo ro. vel viol'. Utiliter autē digeritur cū sirupo acetoso vel oxiza: facta cu3 succo malorūgra. et sirupo nenuf. addito aceto. Sed tamen si tussit oportet cauere ab aceto et acetosis nisi parum et cum zuccaro.

¶ Oportet aūt cauere ne res dent ca. ne forte co. ru. cum acumine suo cerebrū ascendat et apostemata fa-

cat ꝛ inde frenesim infirmus incur rat que febris timidior est et molestior: qꝛ co.ru.non patit̃ ex mobilitate sua peccare infirmum: q̃n in peiorem ducat̃ ꝯsistentiam ꝛ periculū nec patit̃ errare medicū q̃n icurrat infamiā ꝛ lucri detrimentū ❡ Quidam a ꝑncipio iuuene existente colerico valde plectorico incipiunt a flebotomia ꝛ bene vt alibi dicit̃ ad ignitionem co.extinguendam ꝛ fumositatem euentandā. ꝛ dico ꝙ cōpetenter fit in die interpolationis cum non cōmiscent̃ humores boni cum malis: quare non euacuabunt̃ boni in quātitate multa: qꝛ humor nociuus in vno loco claudit̃ et sine bonis hu.virtute ꝛ sensu nature melius educitur. preterea non fiet tanta debilitatio nature sicut in die afflictionis. qꝛ non tm̄ affligit̃ sed nutritur: ꝛ parabitur fortius resistere morbo die sequenti cū alleuiabitur pondere humoris. Et dico similiter bene fieri: non tm̄ ita bene in die afflictionis. qꝛ tūc natura laborat circa expulsionem nociue materie. q̄re iuuabitur natura per flebotomiaꝫ. Preterea tunc magis mouetur humor vnde habilior efficit̃ eductioni ꝛ multi per minutionē ante horam accessionis curati sunt: eo ꝙ tam materia fluxa quā fluēs educta est

❡ De signis digestionis ꝛ euacuationis humoris.

Digesta materia q̄ cognoscit̃ ꝑ remissionem loris in vrina ꝛ accessū substātie ad mediocritatem ꝛ spissitudinem: laborandū est circa euacuationem humoris.

❡ Utruꝫ euacuatio debeat fieri in die paroxismi vel quietis.

Sed h̄ etiam est dubitatio vtrū euacuatio fieri debeat ī die afflictionis vel interpolatiōis ꝙ in die afflictiōis nō debeat fieri. dicit Ysaac: quia debilitaret̃ natura ꝛ forsitan succumberet in affligendo cū a duplici hoste inuaderetur: vnde non posset intendere vtrisqꝫ. quare oportet intendere morbo ꝛ relinquere operationeꝫ materie que posset eē causa peioris morbi. Uel si vtrisqꝫ intenderet̃: duplicaretur debilitatio. preterea cuꝫ in illo non oportet refici: sequeret̃ tertia debilitas. Item in die interpolationis pōt vberius refici ꝛ confortari natura. quare plus cōpetit ī die interpolationis. ❡ Item cōtra hoc est ꝙ natura magis laborat in die afflictionis circa expulsionem. ergo per dictum Ypo. Undecūqꝫ recipit natura iuuanda est: sed nō melius iuuatur ꝙ̄ per medicinam laxatiuā: ergo medicina laxatiua plus competit in die afflictionis. Itē humores magꝭ moueut̃: ergo habiliores sunt ad purgandū. Iteꝫ contra hoc est ꝙ purgantes in die afflictionis magnū iuuamentuꝫ inueniunt ꝛ curantur. Iteꝫ multi doctores in hoc ꝯueniunt. Et dico ꝙ de saniori consilio est vt fiat in die interpolationis ꝫm auctores rationibus predictis ne debilitetur natura ꝛ succūbat morbo. ꝛ quia tempore quieto adunat̃ materia. quare facili⁹ educetur ꝙ̄ dispersa nec valēt argumētationes: natura magis laborat in die afflictionis: vel magis mouent̃ humores: vel magis est materia digestiua, ergo poti⁹ debet purgari.

Tua argumentatio fit ab insufficienti: et debet addi nisi aliud contrarium impediat: qd falsum est. imo si magis mouet natura et humores: et magis est digesta materia: magis debet dimitti opus nature et nõ impediri: nec intellexit auctor iuuandam naturam esse in die interpolationis per medicinam laxatiuam. sz per confortatiuam eiusdem: vt per syrupos et cia et similia.

De medicinis euacuatiuis.

Euacuetur igitur materia cum medicinis simplicibus seu compositis. simplicibus sicut mira bol. ci. puluerizatis et positis in aqua ro. sub diuo p noctē et exhibeatur colatura delicatis ipsa substātia fortibus. Uel possunt ad ablactari in aqua decoctiōis viol. prunorum. cui addatur medulla cassie fistule et tamarindorum. et manne. Uel detur colagogū vt in dolore capitis. Uel detur reubar. cuz succo planta. aut cicoree. pueris etiam lactētib⁹ pōt competenter exhiberi aqua decoctionis ipsius. Composite materie ad hanc intentionē sunt trifera sarracenica. oxi. laxatiuū vel simplex frigidū cophonis dyarcubar. catarticuz imperiale. dosis eius est .ʒ.ß. cuz.ʒ.j. reubarba. vel.ʒ.ß. scamonee cocte i folio plātaginis. Uel electuarium de succo ro. acutum cū scamonea. post potationem aūt medicine abluat os cuz aceto bis vel ter. et q̄ ante potationez abluit os cū aceto post potationem et ablutionem accipiat haustum ptisane. h autem prohibet nauseationem et inuiscationē in villis ysophagi. post haustum de aceto vt rigidū fiat os stomachi in retinendo. Post detur aliquod electuariū saporitum ppter abominationez. Et si facilis est ad vomendū ligētur extrema et fumus panis assi intincti in aceto applicetur naribus et ori stomachi. et menta et succus ei⁹ similiter. et succus absintij. et fiāt reliqua auxilia cōtra vomitū. Splen dilidino in manu teneatur. vomituz enim arcet. teneat malumgranatuz aut agrestam in manu quā masticet in motu reiectionis. sed nil aut minimum transglutiat. et tūc facies aqua ro. irroretur. aut subito aqua frigida in vultu proijciatur et similia fiant que docentur in practicis.

De vomitu prouocando si competat.

Si materia sit iuxta os stomachi et vomat libēter fauente virtute: prouocetur vomitus cum aqua salsa et duab⁹ guttis olei mixtis. vel cum decoctione seminis atriplicis. radicis. et rape. et aneti cum decoctione atriplicis. malue. et asarebaccare. vel cum syrupo aceto so. vel aceto vel aqua tepida. vel cū colatura patriarche. Si autem non consueuit vomere vel materia sit in fundo stomachi vel inferius. detur medicina laxatiua inferius. Et nota q vltra quartam accessionem non debet dari medicina laxatiua. Electuaria competentia in hac egritudine sunt zucca. viol. si constipatur. zucca. ro. si laxatur. dyadragagan. dyapenidion. triasandalo. dyaprunis. qd non debet dari nisi ante medicinam. Et super omnia cōfert dyacicoreatum qd fit ex folijs cicoree et zucca. queadmodum zucca. ro.

vel viola. Eodem modo fit dyanenufaratum et dymaluatum qd optimum est. et eius aqua distillata et nenufarina similiter. Ualde enim alterant tam in potu quam in irroratione. Si materia est in epate: nō dentur mirabola. sed viol. pruna. cassiafi. et si necesse sit reubar. detur. sed cum succo aliquo refrigeratiuo. purgat enim calefaciendo. quare nō debet dari in calefactione epatis: nec in continuis. Item habenti ventrem fluxibilem non detur cassiafistula. Magis enim fluxibilem faceret et leniret. Colera autem existente in stomacho conferūt mirabola. aliter non. Item non dentur sicco existente pectore. Si autem fuerit discrasia epatis ca. detur trifera sarracenica. si materia peccet qualitatiue cum frigida. si quantitatiue cum calida. Uel psilliticum. vel detur frigidum cophonis acutum cum reubarbaro vel scamonea. ¶ Si est in spiritualibus: der oxizacara. vel syrupus acetosus cum aqua dragaganti. aqua enim frigida in passione pectoris vel splenis: non competit. Debet autem dari in vtraque causa. s. pectoris et epatis. medicine cū decoctione frigidorum et herbarum frigidarum. que sunt scolopen. ceterac. politricum. adyantos. capillus ueneris. cicorea. plātago. nenufar. viol. ro. et similes. ¶ Nota quod materia existente in pectore non purgatur cum vomitu. Si fuerit delicatus: purgetur cum decoctione colagogica et per mirabol. ponatur reubarba. Uel fiat syrupus de reubar. et ex decoctione herbarum frigidarum dictarum et tamarindorum cū cassiafistula et māna et puluere reub. vel fiat syrupus de reubar. ex decoctione herbarum bullitarum in fine decoctionis. Potest autem purgari competenter cum oxi. laxatiuo vel psillitico vel electuario de succo ro. Et possunt he medicine acui sic. vt scamonee puluis ponatur in aqua frigida. et post bulliat donec aqua consumatur. et tunc medicina acuetur. vel detur aqua reubarbari cum syrupo viol. ¶ Nota quod materia existente digesta statim a principio fiat purgatio. et si expedit non differatur. Item dico quod si cognoscas pa. non esse plectoricum: vel non multum. et natura per se poterit expedire: non detur medicina. sed cum alijs instrumentis medicinalibus vt opiatis et electuarijs et syrupis et similibus est insistendum. Optima tunc cautela est: vt si patiens sit virtuosus iuuenis fortis vt multum sitire in ipsa accessione permittatur. et tunc detur de aqua frigida ad saturitatem et fastidium. et cooperiatur optime vt calefiat fortiter. tunc digitis vel penna in ore intromissis: prouocetur vomitus et reiciat totam aquam et coleram si poterit. Sic enim sepius soluitur antecedens causa et coniuncta. sed hoc nō debet fieri nisi typo cessante et calore forte paroxismi et in statu egritudinis vel materia digesta. ¶ In extenuatis autem et debilibus id sumere prohibeatur. Post purgationem si remanserit aliquid de materia detur opiata ante horā accessionis. s. rubera. tro. ad modum. iij. ℈. vel. iiij. vel. v. cum aqua tepida. quia dosis opiatarum non excedit v. ℈. Post opiatam si distulerit: flebotomia fieri potest ante sequentem paroxismū: vel in die interpolationis si timeatur de debilitate ad sanguinis euentationem et adustionis prohibitionem. et debet fieri

de epatica si est iuxta epar materia de mediana si est in spūalibus: ꝛ statim post minutionem detur aliqd electuariū frigidū dictum cum syrupo nenufarino vel viol. vel ro. ad alterandū ꝛ ↄfortandum naturam.

¶ Quid operandū est in ꝑncipio paroxismi.

Secundum aūt, tēpora egritudinis variantur instrumēta qꝛ aliter operanduꝫ est in paroxismo: aliter extra: ante paroxismū aūt dico nihil debere fieri nisi materia digestiua mane dari aūt oīa vt nutrientia debent subtrahi: vt stomacho inanito non impediatur natura circa expulsionē ꝛ fluat magis de materia ad locū putrefactionis ꝛ non intendat circa digestionē ꝛ prolongetur accessio ꝛ intendatur acumē. ¶ Quidam aūt fatue dant succum apij ante accessionē sed probibeo ne accendatur furia: lꝫ qñqꝫ cōtingat ꝙ fortificetur natura ꝛ fortius expellat. Dicūt aūt quidam ꝙ apiū rauinū ligatū super pulsus preseruat a febre: ꝛ curat. sed hoc erit aut dispergendo co. aut denigrando calorem seb. quēadmodū dicit Ypo. Duorum dol. ꝛc. fiat inunctio circa tympora ꝛ volas manuū et pedum plantas: ꝛ circa pulsus cuꝫ aceto ad apertionē poroꝝ ꝛ alterationē ꝛ faciliorē euaporationem. Accedente rigore si sit sine tremore forti fiat inunctio cum oleo cōmuni vbi masticis ℥. j. ꝛ. ß. thuris. ℥. j. bulliant. ꝛ inde spina dorsi inungatur cuꝫ oleo ro. ꝛ viol. mixtis vl populeon. tñ si simul tam habeat frigiditateꝫ nō fiat nisi cum masticel. dicto. Caueatur in rigore ab omni potu, qd dico eē in tota accessione si fieri poterit. Iteꝫ ante horam accessionis fiat emplastrum cum farina siliginis ꝛ radice rafani optime cōtusa ꝛ melle simul mixtis ad spissitudinem de rafano aūt tm̄ ponetur vt odor ipsius fortis naso nisi parum sentiatur: illud emplastrū inducatur panno ad latitudinē ꝛ longitudinē palme. ꝛ duab⁹ horis ante accessioneꝫ pectini nullo ītermedio applicetur. ꝛ hoc fiat in statu materia digesta ꝛ maneat ibi per totam accessionē: accessiōe finita remoueatur.

¶ Quid operandum sit post typū.

Post cessationem aūt typi ꝛ calore iam per aliquātulum eneruescente fiant ꝓuocatiua sudoris: vt fomētationes circa pedes ꝛ tybias cum aqua calida vbi fuerit cocte viole: ro. folia salicis. vitꝫ. solat. populi. ꝛ similium. Vel aqua simplici ca. et bene fricentur plante pedū cū sale deinde bene cooperiatur vt sudet. Inungatur etiam regio epatis cū populeone ꝛ aliquātulū dyaltea mixtꝫ Et ex succo lactuce vel portul. liniatur frons et tympora panno lineo superposito ꝛ in eo madefiat sepi⁹ ꝛ superponatur. Cum aūt inceperit sudare caueatur a frigore et euentatiōe multa: ꝛ ne fastidiose cooperiatur. ¶ Quidā eñ vtilit opari credētes cohercent egrotantem ꝛ cooperiūt vt vix: ꝛ non sine angustia tolerare queat: vnde iram ꝓuocant ꝛ naturā impediunt: qd vtiqꝫ fieri ꝓhibem⁹ moderate cooperiatur. Et si iactauerit brachia huc ꝛ illuc: linteamine duplici vel triplici cooperiantur. ꝛ sit in obscuro ꝛ sub silentio ꝛ quieto loco moretur. Et h tpe oēm potum in-

bibemus si fieri potest. si non: detur aqua ca. nunꝗ frigida. ¶ Splenez enim in hac egritudine precipue oppilat et magnificat. In fine autem sudoris pōt concedi syrupus aliquis alteratiuus et confortatiuus: vt masticatio malorum granatorum ace. et hoc est regimen qđ ei dꝫ adhiberi circa paroxismū. Quidam autem credentes potius naturā his medicaminibus impediri ꝗ iuuari: ea omnino inhibent. Sed turpe est medicum et calūniosum esse ociosum circa egrotum afflictum. Semper medicꝰ ex officio suo aliquid agere tenetur. et si non possit ad nature proficuum vel nesciat: nunꝗ operetur ad eius detrimentum. ¶ Quidam aūt medicorum in summo feruore faciūt emplastrum ex succis frigidissimis vt solatri. sempiuie. crassule et sandal. et similibus. vt feb. extinguant. et in veritate mitigant. sed post inualescūt grauius. et ad peius. calorem potiꝰ naturalem suffocant. et quādoqꝫ interficiūt: nec natura nisi fortissima tolerare pōt hoc. ergo oio prohibemus.

¶ Ponit dietam.

Euacuata causa antecedenti vt predocuimus exhibeanť electuaria et syrupi omni mane et vespere et meridie. Est. n. operandum contra ce. tam in cibis ꝗ in medicinis. ¶ Cibi ergo materiales sunt herbe et fructꝰ qui cōueniunt: vt portulaca. lactuca. cucur. cucu. melones palestini non crocei cum aceto vel agresta si non tussit. vel cum succo limonum. cerasa. pruna nigra aqua infusa. prunella. Si bene egerit fraga. vue pas. dentur et lac amigdal. vel seminum frigidorum conditorum cum farina auene vel ordei ius cicerū malue. bliti cōditi cū dicto lacte et mercurialis similiť sed non nisi materia digesta. Detur panis bene coctus et fermentatus. et si competit: cum aqua lotus. potus sit ptisana vel ius cicerum. vel aqua decoctionis prunorum vel pomorum et ipsam substantiam pomi cocti et piri comedat. Dentur etiam mala grana. et bonū ē ī calidis regionibꝰ ab oī nutrimēto cauere. Sicut enim deficiente cā deficiet et effectꝰ et consumeť causa et eius effectus. ꝗuis quidā per abstinētiā colerā augmētari ptendant quā nō eē cām fe. asserimus sꝫ eiꝰ cām destructiōis et prope psumptionis. In plectorico autem illud nō puenit: et parato egritudini materialis feb. hic enim per abstinentiam acuitur co. ad sui putrefactionem. Hi ergo sunt conuenientes tam in die interpolationis ꝗ in die afflictiōis. s. post paroxismū cū calor ſm Ipo. in calcaneum descenderit. Tunc est enim hora prandendi omni febricitanti precipue debili. ¶ In diebus autem interpolationis si debilis est valde et sit in regione frigida: deť pulla galline nigra. pedes porci. vel aures vel rostrum cum agresta vel cum aceto. Et vinū sit al. debile et summe limphatū. Et dixi nigra qꝛ vile est eē occultū medico: ꝙ est manifestū vulgo. ¶ Nouit enim auceps experimento. ꝙ si alba gallina vel pulla al. deť ancipitri ꝙ mane non digeretur: sed periculosum valde suspicabiť. Opiata autem de tertio in tertium paroxismum potest exhiberi. Nihil enim aliquo tempore de nutriente in paroxismo exhibeatur nisi summa instet necessitas. et tunc leuissimum vt lac amigdal. cum paucis micis. Dili-

gentia autē non minima circa egritudinez adhibeatur. quia secundum Ipo. vltra vij. perypodos nō inuadit si reginē conueniens impendatur.

¶ De medicaminibus accidentiū.

Accidentia superuenientia hoc modo repellantur: et est primū dolor capitis. fomētentur igitur pedes et crura et brachia et frons in aqua decoctionis malue vel bis malue. folioꝝ salicis. solatri plātaginis. psillij. vinee. iusquiami. cucur. cucu. et aliaꝝ herbaꝝ frigidarū et arboꝝ. et apponatur de fenicu lo et petro. post inungatur frōs et tympora cū populeon. et pulsus ex oleo ro. et viol. simul mixtis. et fiat emplastrum ex papauere al. et succo sempuiue. solatri. iusquiami cū farina ordei et opio parū si necesse est. Uel ex oleo ro. et viol. cum lacte. M. distemperatis. Contra vigilias eadē fiāt. et preter hoc detur decoctio se. papaueris al. et se. lactuce et portulace. cū aliquo syrupo pro ꝯstipatione vētris detur lotura cassiefist. et seri capni. Sed quia serū a parte qua est gen e ratum nocet febri: detur cum aqua decoctionis prunoꝝ. Item dyaprunis et zucca. viol. cū syrupo viol. detur. Epithimetur venter cum radice bis malue decocta. et cuz maluis et mercuriali et herbis humidis. Et fiant iura ex maluis et mercuriali. q̄ si nō ꝓfuerint: fiant suppositoria ex zucca. scamo. et similibus. ¶ Nouissime his non ꝯferentibus: fiat clistere ex decoctione malue. bis malue. et mercuriali oleo et sale parum et aq̄ furfuris. Pro siti dentur electuaria dyapapauers. dyapenidiō. dyadragagantuz. penidij. vel candi in ore teneantur. fiat syrupus ex dragaganto. gūmi arabici. et gūmi prunorum et cerasorum. que mirabilia sunt in hoc opere. ¶ Item semen citoniorum. bomb. malue. lactu. portu. papaueris et muscillago psillij valde īfrigidat et humectat. ¶ Item detur aqua decoctionis papaueris al. et se. scariole et lactuce cum lacte mulieris quod ꝓdest in vigilijs. Itez pro siti detur vinum maloꝝ granatorum cum multa aqua vel parum de aceto cū multa aq̄ i sero et in mane si non tussit. Et hec etiā oris amaritudinem tollunt. Detur etiā aqua muscillaginis psillij. et se. citonioꝝ et cucu. vel vinum maloꝝ granatoꝝ cum syrupo ro. vel viol. Pro adustione lingue lauetur lingua cuz aq̄ calida prius et cum manutergio abstergatur. et radatur cum cutello ligneo. Uel fricetur cum rasura cucu. optime post cum aqua calida et aceto parue commixtionis bene lauetur post candi in ore teneatur et penidij sub lingua. et multotiens lauetur bis. et cum aqua calida et vino mali granati. ¶ In parte enim cōtingit eo quod os non obseruatur neq; cauetur a fumo adusto. muscillago similiter psillij in ore teneatur cum pauco vino maligranati et zucca. Uel sirupus dictus pro siti. Uerūtamen si cā fuerit vitio stomachi plus competit aq̄ psillij cum zuccaro. Si vitio epatis et spiritualiū. plus competit aqua decoctionis epatice. scolop. capil. vene. seminuz quattuor frigidoꝝ et gūmi arab. vio. et prassinoꝝ. et idē dico in siti. Si vlceretur os ex fumo collico: valent predicta et hoc zucca. et amid. puluerizentur et puluis temperetur cum syrupo viol. et aqua ro. et ex hoc inungatur locus pustullatus et vlceratus. ¶ Iteruz etiam valet multum si his addatur vitellum

oui coctis inde inungatur. ¶ Si timeat de freneſi: fiat sternutatio cum oleo viol. et lacte mu. Et capite raso īfundatur lac. mu. et aqua tepida vbi papauer et lactuca sint cocta. et viol. pedes foueantur in aqua dul. et post calcaneus et plāte cū oleo viol. inungantur et sunt cetera auxilia cō tra frenesim dicenda: danda. ¶ Et nota q omne medicinale estiuo tē pore debet exhiberi frigidum hye mali calidum.

¶ De tertiana notha. ex co. citrina vel vitellina.

Ertiana notha fit de co. innaturali q̄ diuersificatur a naturali duob⁹ modis aut eñ egressa est a naturalitate sua ꝓpter extraneum cal. ei admixtū: aut propter extraneam causam ex qua generatur. ¶ Que est ꝓpter extraneum cal. ei admixtum: duobus modis est. ¶ Quedam eñ est famosa et est ꝓpter mixtionem flegmatis et col. naturalis. et si id fuerit flegma grossum. fiet co. vitellina. ¶ Si subtile aquosum. citrina et harum duarum rememorantur omnes. ¶ Alia est minoris fame. et est cum ignitur co. naturalis et cōmiscetur suo subtili et non separatur ab ipō. Et adhuc est alia que generatur cum aduritur terrestre ipsius. et cū h̄ aduenit extrinsecus melia et ei commiscetur. ¶ Cole. innaturalis q̄ ē ꝓpter extneam causam ex qua generatur diuiditur in prassinam et eruginosam et vult gal. prassinam generari ex cibis calidioribus ī stomacho calidiori. sicut sūt acrimonia. ¶ Auice. vult ipām generari ex co. per adustionem. scilicet prassinam et eruginosam et generatur etiam passiua ex vitellina cum aduritur. ¶ Eruginosa aūt ex prassina generatur per adustionem vlteriorē donec eius humiditas finiatur ī albedinem. quemadmodum cinis ex carbone nigredo albus et propter h̄ dicunt se. ex his non generari ex rarissime propter carbonizationem et incinerationem horum humorum et humiditatis finitionem vltimatam sicut fit in lepra. ¶ Auctores āt non rememorantur de causis antecedentibus col. nisi vitelline vel citrine. ¶ Omnes autem species colere innaturalis semper in effectu causant egritudines. ¶ Tertiana notha igitur fit sepe ex co. ci. vel vitel. raro ex prassina rarissime ex eruginosa. aliquando fit ex col. et flegmate mixtis.

¶ De signis harum febrium.

Igna autem tertiane facte ex col. citrina vel vitellina eadē fere sunt cum signis tertiane vere. ¶ Differētia tamen est qr diutior est accessio ꝓpter flegmatis mixtionem et est semper cum typo et frigore. et accessiones modo anticipant modo suboccupant. et accidentia remissiora. ¶ Urina valde colorata ꝯm naturam pa. vt citrina vel subcitrina cum mediocriter substātia tenui et circulo grosso et obumbrato superius. ¶ In citrina tamē parum sunt intensiora omnia accidentia q̄ in vitellina. sed tamen in earum vrinis est differentia notabilis. et oportet ponere differentiam istarum vrinarum cum feb. ad eam que est ex flegmate acetoso cum fe.

¶ De vrina in his fe.

Rina eni citrina vel subcitrina medio-criter tenuis magis accedens ad medio-critatē vel ad spissi-tudo. vel ēt mediocr; quotidianā de flegmate acetoso si-gnificat: quoniā extra fe. ē pallida vel subpal. ¶ Excedere g° necesse ē cum fe. ¶ Citrina vero intēsa et per totū tenuis vel mediocris: magis ac cedens ad tenuitatem: tertianaz ex co. ci. significat. ¶ Urina autez sub citrina remissa mediocriter tenuis magis accedens ad tenuitatē in su perficie minus tenuis: tertianaz ex co. vitellina significat. ¶ Assignāt aūt alij aliam differentiam q̄ quo-tienscūq3 ex flegmate tali i fuerit sp in superiori parte vel minus tenuis vel spissior apparebit. ¶ Ex co. ve-ro vniformiter exit p totū vl' medio criter tenuis vel mediocris: colera accedente ad digestionē. ¶ Dicūt q̄dam natari circa supficiem. q2 ex flegmate semp generat grossa vēto sitas q̄ hu. egressos ad supficiem ex tollit. ¶ Videt etiaz tali rōne q̄ co. vitellina dz semp superficiez īmuta re. q2 ex sui grossitie plurimā et gros sam generat ventositatē quod q̄nq3 videmus fieri. ¶ Uñ arbitror diffi cillime esse per vrinā hmōi varieta-tis causas distinguere: quapropter ad alia signa opz recurrere. ¶ Cole re autez citrine signa sunt dolor ca-pitis acutus: et maxime dextre ptis amaritudo oris sitis: fastidiuz mor sus ori stimachi dolor lumborum et pox ismus tertiane. ¶ Co. vitelline preter signa dicta: est vomitus co. q̄ si vitelli ouorum.

¶ De cognitione vomitus de quo loco sit.

Portet aūt cogno-scere vtr₂ sit a stoma co vel aliūde. vj. mo dis. primus modus est per habitum pa. scz an sit colericus. vel flegmaticus vel alius. ¶ Si est colericus scimus q̄ a tota comple-xione fit. ¶ Secundus est a colore q2 si est citrinus clarus purus cum talis nō gn̄etur in stomacho ab epa te hz refusionem. ¶ Tertius sumit a qualitate egestionis: q2 cum tota col'. refunditur ad stomachum per porum vel ad orbum apparet eges-stio alba vel pal. et hac de causa est egestio ancipitris alba et bona dige stio. Uñ significatur oppilatio po-ri īferioris. ¶ Quartus sumitur a dispositione oris stomachi. q2 si vo mit co. et bñ digerat grossa cibaria et corrumpunt subtilia in ipso signi ficat ipm esse generatū a co. ¶ Qz si vomit co. et male digerit: significa tur co. aliūde refundi ad stomachuz scz ppt oppilatōez cui; vl' pori īferio ris. Uñ dicit Auic. color citrin⁹ op-pilatiōez īterior₂ significat. ¶ Qui tus sumit ab hora exit⁹ q2 si post cō uersionez cibi in stomacho euomat signum est stomachi generatiui co. ¶ Si alio tempore accidat signuz est aliunde refundi. ¶ Sextus su-mitur a qualitate assumptorum. scz generantium co. vt pororum et gene rantium alios hu. malos vt allium nasturtium cepe que generant co. prassinam et eruginosam. et tunc si-gnum est coleraz a stomacho nō eē. ¶ Ista adinuicem colata insimul et non p se. habēt significare vtrū sit a stomacho. vel aliunde. et istud co-gnoscere. vtile est in medicatione.

¶ De digestione harū tertianaruz.

Edicatõez istarz parum diuersificantur a tertiane vere medicatione. ¶ Quidam autem prepaxant materiam cuz electuarijs tertiane vere ꝛ electuarijs digestionis ꝓcuratiuis vt dyantos dyaciconitẽ. triasandali diarodon commixtis duobus simul vt dyãtos cum zucc. viol. vel dyaprunis ꝛ silibus sequẽte vsu syrupi ro. vel viol. ¶ Et quidaz adiungũt oximel diure. cuz aq̃ diure. ꝛ cũ aq̃ diu. q̃ fit ad compositionem oximellis diureti. melle ibidez nodũ posito. Utilis autem est aqua ex decoctione seminuz diure. vt maratri. petro. anisi. dauci. lactu. portul. endi. scar. vt queadmodum componit materia componatur ꝛ instrumentũ. ¶ Et quidam ꝯponunt oximel. cũ syrupo ace. vel oxiz. vel cũ aq̃ decoctiõis maratri. feñ. petro. apij tam seminuz q̃ radicum. ¶ Sed dico q̃ operatio que fit per commixtionem oximellis: et syrupi. est incõueniens. qm̃ in commixtõe tali ẽ cõplexio falsa vel scd̃a ꝛ necesse est in omni cõplexione ꝑm quã est actio vt fit ibi dominãs aliqua qualitas vł alique qualitates. ¶ Et si vna qualitas sit dominans ꝑm eam erit actio. ¶ Si vero due erunt compassibiles ꝛ non opposite qꝛ nõ fiet actio ĩter oppositas medicinas. ¶ Et ꝓpter hoc q̃dã in mane dant syrupum ace. cuz aqua frigida in estate. in hyeme cuz ca. ꝛ oximel. in sero. ¶ Et quidam dant ambo in mane vnuz post alterum post moram. ¶ Et quidam faciunt syrupũ compositũ ex herbis frigidis ꝛ radicibus calidis: ꝛ eorum seminibus: ꝛ instrumentum vnum componunt. ¶ Et simile arbitrant ĩ medicinis compositis: quoniam cõpositio medicinarz adhuc nõ est inhibita. quoniaz medicina ꝑm sui compositiões eligit materias signatas ꝛ nihil ẽ ꝓhibens eas simul trahi in ventrem. ¶ Uel vt alijs placet vna post aliaz vt in earum pꝛeductõe quod nõ est videre in compositione oximellis ꝛ syrupi. quoniam vnitur complexio diuersoꝛuz. ¶ Uerũtamen si multa fuerit fe. discrasia ꝛ pa. valde colerice cus: omnino cura tertiane vere subueniat. ¶ Digestio autem materie cognoscit in vrina ꝑ coloris ipius remissionem ꝛ accessum ad mediocritatem substãtie vel spissitud. ¶ Cũ enim flegma subtiliatur ꝛ dissoluitur: fortius co. commiscetur: ꝛ sic remittit colorem ꝛ inspissat substantiam. ¶ Cognoscit etiam ꝑ typi minorationem vel cessationem: ꝛ accessiõis augmentationem ꝛ anticipationem ꝛ sunt signa digestionis materie in omni fe. putrida ꝛ ĩterpol. ꝛ tũc purgetur cuz medicina composita vt cũ trifera in quantitate maiori ꝛ benedicta in minori mixtis. ꝛ acuantur acuminibus cõpositis vt reubarb. in duplo. ꝛ esula in tertio. vel cũ scamonea cocta. vel oxi. vel frigido cofonis cum benedicta vel katartico ꝛ benedicta. vt quidaz volunt mihi tamen videt katarticum calorez esse compositum. vel cum colagogo ꝛ flegmagogo. ¶ Uel colagogo cuz decoctione maratri. petro. feni. addito polip. agar. vel cum decoctiõe istarum addito reubarb. sufficiẽter vel cum solo reubarb. vel colagogo solo. ¶ Si multuz febriunt cũ multa discrasia co. vel mirabol. ci. vł kebuli parum. vt in doloze capitis inuenies. ¶ Si autem materia est in ore stomachi: detur vomitus vt predictum est. ¶ Si autem fuerit delica-

tusvel puer potest purgari cũ aqua reubarba.

¶ De operationibus post euacuationem.

Ateria competẽter purgata det tertia die rubea tro. cũ aurea parũ vel cuȝ musa enea ante acces. ꝛ post si fit flebotomia. ¶ Et si adhuc febris non soluitur: iteretur opiata ante acces. põt aũt itari purgatio d. xv. i. xv. dieb⁹ si competat: fiant autem fomẽtationes dicte superius pedum ꝛ tybiaꝝ ꝛ timporum cuȝ herbis predictis in superiori cura. additis camomilla menta herba viol. frondibus lauri. citri. ¶ Si excedat calor: calida retrahantur. ¶ Post fomentationem fricent plante ped. cum sale. ¶ Qd si multum instet qd sol et. contingere in hac fe. tunc fiat fomentatio cũ herbis ca. dictis ꝛ frigidis ꝛ post fomentationem detur rubea cũ musa vt ꝑus. ¶ Et si ꝑseuerat multũ fiat inunctio cum vnguẽtis cal. ꝛ oleis. ꝛ in princip io maxime qd etiã dico in febribus de frigida materia ꝛ sequatur opiata. ¶ Si materia est in pectore. vtat ptisana vbi bullierint carice. vue pas. ysopus pulegiuȝ capill. ve. liquir. dragagantum.

¶ Et si fit cũ siti magna fiãt dicta superius. ¶ Si auteȝ sint in calidissima regione: dieta tenuissima sufficiat vt in superiori. ¶ Si autem sit in regione frigida: possunt vti carnibus leuioribus: vt pulloꝝ pedibus piscibus scamosis. ꝛ hoc dico in die interpolationis. qm̃ in die accessionis nihil dari conuenit ꝑter ea que dicta sunt ꝑcipue i ipo paroxismo.

¶ Dicit Ypo. i paroxismis subtraherẽ opȝ. non em̃ adderet in nutrimentum corporis: sed morbi. ¶ Sed tamen si defectum patitur. vt qñqȝ sincopim. opȝ aliqd leuissimũ dare. ¶ Et vidi sincopim accidere in paroxismo frequẽter ex repletiõe ex dissolutioue multi nutrimẽti quod cognoui. qꝛ solebat ante paroxismum repleri. indidi abstinentiam ꝛ curatus fuit. ¶ Sint auteȝ carnes ipsius. fasiani. edi. turtures. carnes minorum auium. porci rostra cum agresta aut aceto. aut succo limonũ holera autem sparagus. bruscus. ꝛ mercurial. blitus. ¶ Vinum al. debile limphatum valde. ¶ Dico etiã ꝙ i statu caueant cibi ca. ꝛ repletiones. ne impediatur natura.

¶ De medicaminibus accidẽtiuȝ.

Ccidentia superuenientia curentur in hac fe. vt in priori. ¶ Quidã autem post hanc egritudinem ꝛ alias egritudines in quibus vsi sunt multuȝ acetosis ꝛ viol. maloruȝ gra. ꝛ cassia fis. ꝛ similibus. ꝛ incidunt in tussi curãtur cuȝ pingui superficie ptisane de frumẽto mane ꝛ sero oblata. ¶ Memento autem in his morbis empl'i dicti superius. ¶ Maxime em̃ est efficacie quod quidaȝ alio modo cõficiũt. ℞. radic. rafani. piretri. ana. ʒ. iij. farine siliginis. pulegij. ana. ʒ. j. M. q. suf. Et si senserit dolorẽ ante tortionem circa viscera. aut assellauerit curatus. pone vt superius. aut etiam si multum vrinauerit

¶ Cura igitur tertiane de col. vitellina eadem est cum ea que est de

citrina.sz in citrina p frigidiora. in vitellina per parum frigida. ¶ Et oportet in citrina intendere virtutem farmacie colere. in vitellina virtutē farmacie flegmatis. Tertiane que ē de colera & flegmate simul mixtis: vt quando colera inficit flegma & sm motum colere & eius dominium fit febris: cura eadem erit cuz predictis & cum h materia diuersa a prioribus. quoniam priores sm generationes fiunt. vt si dicta colera flegmatica est. id est declinās ad naturā flegmatis. hec vo p infectionem. & aliquādo fit per commixtionem & datur dominium colere: & eodem modo curatur.

¶ De colera prassina & eruginosa.

De colera prassina & eruginosa dicunt feb. non posse fieri illi tn̄ raritatem attendebant et nō impossibilitatez. Et dico q vrina in colore rubea vel subrub. in substantia per totum tenuis cum circulo viridi vel subnigro: significat abundantiam colere prassine vel eruginose nisi signa colere appareant. longe tn̄ intensiora cuz vomitu prassino vel eruginoso & curatur eodem modo vt vera tertiana.

¶ De duplici tertiana & duabus tertianis.

Duplicem tertianam et duas tertianas dicunt medici moderni h modo differre. quandoqz enim fiūt duo paroxismi vt diximus sm eundem tertium quandoqz sm diuersos tertios. quā doqz sm eundem tertium singulis tertijs diebus habent duos paroxismos: nominant duas tertianas quando sm diuersos tertios redeunt singulis diebus paroxismi: nominant duplicez tertianam. Et sm hanc eandem intentionem multiplicantur interdum tres tertiane: et si redeunt sm diuersos tertios nunq̄ inundificabitur corpus a fe. sicut dicit Gal. in libro de crisi de adolescente qui passus est duas tertianas. & opinati sunt medici ipsuz pati emitriteum. sed Gal. considerans paroxismos qui erant similes ad inuicem vltima similitudine cognouit q tres erant tertiane. sm eandem rationemm dico de quartana. ¶ Cum enim coniunguntur due quartane aut erunt reditus paroxismorum sm diuersos quartos et tunc duobus diebus continuis erūt paroxismi. & i tertio erit quies Aut sm vnum quartum. & erit duobus diebus interpolatio quemadmodum in simplici. ¶ Primum nominant medici duplicem quartanam: sm duas quartanas. ¶ Si autem coniungantur tres quartane: et redeunt sm diuersos dies: nunq̄ mundificabitur corpus a febre nec erit interpolatio. et nominabitur priori intentione triplex quartana. ¶ Cum igitur due tertiane redeant sm eundem tertium singulis tertijs et fiant paroxismi duo: due fiunt tertiane.

¶ Cum vero sm diuersos tertios singulis diebus redeunt paroxismi: fit duplex tertiana. Maioraf tamen paroxismus vnius tertiane ad alteram acumine et proli-

xitate. Sed de hoc est dubitatio.
¶ Non enim videtur prolongari nisi ex viscositate resistente dissolutioni. Quapropter admiscetur in illa materia colerica.fl'a. s; 9m h' videret debere remitti in acumine. Et dico q h' fit ex acumie co.dissolventis fl'a 7 trahētis secum ad locū putrefactiōis. Alia vo co. que alio loco putrescit non est ita acuta. q̄re non ita acuit paroxismū queadmodū ea que est ex duplici materia putrefacta. putrefactio eñ flegmatis mixti non minuit acumen putrefactionis co.sed auget. Cu; aūt neutra materia est pmixta: equales sūt paroxismi. Ite; duplex fe.non dicitur a duplicitate materie. qm̄ sic aliquādo simplex tertiana diceret duplex.sed a duplicitate fe.cum in tertiana que est 9m eundē diem tertiū ex diversis materijs non specie.sed numero putrefactōis 9m cōcomitātiam eandē fiat fe.formalis in effectu 7 non due feb. Nō eñ in emitriteo dicimus duas esse fe.formales ex tertiana extra 7 ptinua intra.sed vnica est inflāmatio: que est flāma pscendens a pectore in totū corpus 7 ita vincat feb.l; augmentet hora paroxismi videt q cū sil'r fiat q ex duplici putrefactiōe vn' fiat paroxismus fortior: et duplicet virtute caloris itensi:debet dici duplex tertiana 7 non due.q: due feb.non sūt: sed vna.q: minus discrete videtur nomen attribui.sed loquēdū est vt plures.sapiendum vo vt pauci. Qñ igitur si due materie eiusdē speciei sic faciant feb.vt cum vnus paroxismus incipiat 7 reliquus:dicebam' duplicem esse feb.9m cōcomitātiā. Qñ in medio vnius paroxismi monetur materia: alia motu putrefactionis dicit fluere.nō 9; introitū: sed 9m instantiam. Qñ vero finito vno paroxismo incipit reliquus:dicitur fieri 9m consequentiam aut coalternitatem vt diximus. Et diximus q co.cum putrefit in diversis locis 9m diversos tertios: oportet vt vna naturalis sit.alia innatural'. hoc mihi non videtur verum. Non enim video quare due co.eiusdem speciei nō possint trahi ad diversa loca infecta et facere feb. 9m diversos tertios: vl' dicatur ratio: quare non.

¶ De signis discretiuis harum tertianarum duplicium.

Duplicem tertianā igit declarat rigor quotidie fact'.vel bis in eodem die. sed rigor est paruus.calor quidem magnus et acutus maximus si duplicetur.7 incipit putrefactio horis co.7 diffinite sunt hore affligendi. 7 9m habitum 7 complexionē 7 etatem 7 regionem: 7 tempus: diuersificatur a quotidiana. Et ite; p vrinam.quia vrina rubea vel subru.et tenuis.superius minus tenuis vel spissa.accedens superius ad nigredinem:obumbrata 7 obscura:duplicem tertianā significat et idem dico de duabus.quoniam cum colera in diversis locis putrefiat: 7 maxīa sit ebullitio.liquidioribus partib' consumptis:grossarum partium fit condempsatio: 7 quasi quedam per adustione; denigratio.quare fumo 7 spiritu superiora petentibus pauca emissa cum vrina disponunt substantiam vrine tenuem 7 obscura;. Sinthomata h' egritudinis sunt dolor capitis acut'.7 p̄cipue dextre partis vigilie plurime.oris ama-

titudo sitis. morsus cordis, dolor renum. febris omni die inuadens: vel accessio duplicata. Iste fe. quia dicuntur composite: ppie dicūtur intercadentes: aut suboccupantes. Et dicuntur intercadētes vt postq̄ finitus sit vnus paroxismus iterpo sito aliquo temporis spacio: incipit alter paroxismus. Suboccupātes dicūtur vt pusq̄ finiaẜ paroxism⁹ suboccupeẜ ab alio ⁊ huiusmodi. vł sunt vnius generis vel diuersorum generꝝ. Et eiusdem generis sunt: vt due tertiane: due quartane. Mihi aūt non videtur vim faciendam in nomine cum in medicatione non sit diuersificatio duaꝝ tertianaꝝ ⁊ duplicis. Diuersoꝝ aūt generꝝ sunt: vt tertiana cum quartana interpolata vel similibus.

¶ De dieta harum.

In via autem medicationis oportet medicū antecedere ⁊ precognoscere de dieta: et hora diete. De dieta quidē vt quibus ppinquus est status vel remotus ⁊ si ppinquus est: tenuiter reficiaẜ. si remotus: copiosius vt sufficiat vsq̄ in crisim. ¶ De hora quidem vt eligatur semꝑ post paroxismum cum calor in calcaneum ẜm Ypo. descenderit. hec eñ est melior horaꝝ. si vō virtus fuerit fortis et egritudo breuis: abstineat vsq̄ ad duos poxismos. ⁊ sufficiat sola ptisana ⁊ panis cum aqua. In die aūt acces. duaꝝ tertianaruꝫ nihil sumat de nutriente. In die īterpolatiōis accipiat nutriēs vt sufficiat. ¶ Cauendum est aūt tam in duplici q̄ in duabus tertianis: vt nil deẜ in paroxismo: vel ante: ⁊ non nisi post accessionem: qm̄ illa est deterior horarum ad cibādū. Si vō cogat casus virtutis ad cibanduꝫ in paroxismo fiat illud in augmēto. Si vō fuerit virtus defectior: dabimus farinam ordei vł auene: vel micam panis cū lacte amigdalaꝝ. Si aūt fuerit ī vere vel septembri vel in regione frigida: dabimus brodiū pulli vel galline vbi coctū fuerit multū de agresta. Extra paroxismū aūt cū magis timemus de virtute debili et conemur vel cogitemus addere virtuti de nutriente ppter casum ipsius. et ne dicamur occidisse hominem: dabimus brodium dictū ⁊ carnes pulli: extremitates. s. cuꝫ vino debilissimo maxime cōmixtionis aque. Et fiat sophisticatio vt pro vino detur vinum malorūgranatoꝝ aut acetuꝫ aut carnes minoꝝ auium. sꝫ nō fiat nisi cogat necessitas. Et si maxīe desideret: detur perdix ⁊ coquineẜ cuꝫ lacte amigdalaruꝫ ⁊ agresta. stante autem virtute vtendum est infrigidatiuis ⁊ humectatiuis tam in medicaminibus q̄ in nutrientibus. Medicaminib⁹ aūt vt syrupo viol. ro. nenufarino oxizac. vino malorū granatoꝝ. aqua ordei. penidijs. diacicoriato. dianenufarato. zucc. vio. ro. diadragaganto frigido. ¶ Nutrientibus aūt sicut malua. lactuca. portul. melo. palestini. cucu. cucur. ⁊ ex his fiant holera. vel ꝑ se comedantur. De fructibus cerasa. pruna nigra. aqua frigida infusa. et reliq̄ vt ī tertiana vera dicta sūt. Et si timeatur de calefactione epatis: adaqueẜ syrupi aqua decoctionis solatri. endiuie. scariol. plantag. [illegible] cicoree. Uel apposito zuccaro fiat syrupus. vel cuꝫ alijs herbis frigidis ⁊ seminibus quattuor herbarū frigidarum. hec autem in summa cau-

tela debent attendi a medico et in dietando et in curando. Maxim⁹ enim error ꝛ deceptio tota die incidit eo ꝙ propter modum affligendi continuum: medicus credit materiam esse intra vasa ꝛ continuam cum sit extra ꝛ sunt due interpolate vel tres quantum ad materiam vel composita ex duobus vel tribus.

¶ Est ergo differeutia in dietando quia certum est ꝙ si febris sit composita de materijs contentis extra vasa: multo minus debilitatur digestio. vnde grossius est reficiēdū. Si sit continua: magis digestio debilitatur. vnde tenuius est reficiendum. ¶ In curando autem est differentia: quia si sit de materijs contentis extra vasa digerenda est potius materia per fomentatiões. emplastrationes. ꝛ aperientia ꝛ huiusmodi. Cognoscit autem h' quia īfirmus fatetur se habere feb. vel in capite vel in renibus. vel in coxis. vel alibi. ¶ Oportet igitur apponere euaporatiua. Sed quia materie ꝑ spiritus qui euolantur per poros debet fieri digestio. cauendum est vt statim apponantur confortatiua stiptica. aliter enim fieret magis indigesta materia. hoc etiam quando ꝗ fit materia existente intra. quia quidam sunt qui nullatenus aliq̄d per os reciperent. ¶ Subueniendum est ergo per appositionem exterioꝝ ꝛ ē vt accipiatur calamentuꝫ pulegium. mentastrum. bulliant in fortissimo vino. et super materiam febris apponantur: vel accipe semina diuretica. coque in forti vino ad vltimum pone furfur ne citius virtus euaporet. Sic enim dispergitur materia ꝛ a loco euaporat. si autem patiens sit virtuosus et carnosus. sanguineus vel colericus. iuuenis. plectoricus. vel materia existat iuxta epar: fiat minutio de epatica ꝫm vires: ꝛ etatem ad preseruationem. Post detur aliquis syrup⁹ dictus vel acetosus: vel oxiza. ad cōfortationem ꝛ fiat differentia vt syrupus acetosus sit quasi decoquat cum zucca. vsꝗ ad perfectam decoctioneꝫ syrupi ad spissitudinē oxiz. tm̄ decoquatur ad resolutionē zuccare ꝛ eiusꝫ perfectam commixtionem. ꝛ recte habet fieri ex vino malorum granatorum ꝛ zuccara. acetosus non. sed ex alio aceto cum zuccara.

¶ De euacuatione.

Urina accedente ad spissitudinem ꝛ obūbrationis et grossitudinis circuli minorationem. ꝛ accessionis fortitudineꝫ ꝛ ipsius quandoꝗ anticipationeꝫ: que solent quandoꝗ esse signa curationis in illo paroxismo et creticationis. maxime si multum duplicetur accessio non est verendum: quia interdum vbi morbus est acutior: salus est propinquior. Si natura per se non exhoneret: oportet purgare: quod non laudatur ante septimum diem. s. cum aqua reuhar. aut colagogi aut mirabol'. ci. vel aliqua medicina dicta ī tertiana vera. Interdum autem īteruenit fluxus vētris colericus vel dissentericus. interduꝫ vomitus colerico superflu⁹. Interdum constipatio plurima. de quibus omnibus sufficienter dice

mus per capitula propria. tamen hic aliqua propria notabimus. fluxu autem superueniente colerico: intẽdamus materiam extrahere ad exteriora ꝛ resoluere eam in vaporez. Decoquatur ergo ĩ aqua furfur triticeum ꝛ aceto ꝛ ciminum ꝛ in saccello vẽtri superponatur actualiter calidũ ꝯm tolerantiam pa. ad stergendum aũt accipiantur ro. sumac mirtilli. plantago. quanssentur ꝛ distemperenꝭ cuꝫ aceto vel aqua plu. ꝛ ventri apponantur. ❡ Caue autẽ ne in die malo vt sexto superueniãt huiusmodi fluxus. ꝛ cum colore suspecto vt nigro. quoniam inde vidi mori in. vij. ❡ Contra vomitum colericum intendimus os stomachi confortare cum spongia aceto ca. infusa ori stomachi applicata et cum emplastro de menta ꝛ pane triticeo tosto. ꝛ coctanis ꝛ ro. cum aceto distemperatis. ❡ Contra cõstipationem ventris vtatur clisteri mollitiuo: vt dicetur in frenesi. vel suppositorijs vt in multis locis dicetur: et fiat suppositorium de zuccara ꝛ sale. Uel de salgemma: vel melle decocto cum sale ꝛ stercore muris addito cuiuis. et tunc informetur supra tabulam mundam.

❡ De medicatione accidentium superuenientium.

Contra accidentia superuenientia fiat vt in tertiana vera dictũ est. Quidam autem iuuenes ex multitudine san. ꝛ ipsius calefactione et ebulitione: patiuntur fluxum sanguinis e naribus frequenter in paroxismis. isti iaceãt ĩ locis fri. obscuris. et supra stramẽ vel stratũ: ne calefiãt ꝛ coꝛã eis ponanꝭ folia salicis ꝛ vitis. ꝛ irroreꝭ facies sepius aqua ro. vel nenufa. ꝛ vtantur dieta frigidissima. ꝛ minutione ꝯm vires. ꝛ emplastretur epar frigidis. et frons stipticis. Et custodiant se ab ira ꝛ omni re calefacienti superflue. Et caueant omnes tertianarij siue simplices. ex materia composita: a potu aque frigide maxime in paroxismo. ❡ Incrudat enim materiam ꝛ oppilat splenem et ipsum magnificat. et in sudore prohibet ipsum egredi. ❡ De medicinis dico et opiatis et emplastris ꝙ fiant vt in tertiana vera.

❡ Frigidum copbonis.

Frigidum copbonis valet contra febrem acutam ꝛ tertianam. Conficitur sic. Libra psillij ponatur in sero in aqua vsqꝫ ad mane. deĩde fiat decoctio capillisuene. politrici quercini. ceterac. nenufarꝫ. et pax de sebesten. coquatur in aqua vsqꝫ ad medietatem. coletur. colature addatur aqua psillij ꝛ apponãtur. v. lib. zuccari ꝛ. ꝯ. vel tamarindorum et scamonee. ʒ. v. redige vsqꝫ ad tres vel quattuor emblici. ʒ. vnam. sene. herb. gummi arabici. sandali albi ꝛ rubei. dra-

gagāti.poꝛtulace.feminis maratri. fumiterre.amidi.papaueris al. spodij. reubarba. ſucci liqui indi. ana ʒ.j.ro.ʒ.j.

¶ Katarticum imperiale.

Katarticū impiale qd optime purgat caput. os bene olens reddit: de ſtomacho et de toto coꝛpe vtrāq; co.quiete educit. ℞.dyagredij ꝫuccare.ambo rum.ʒ.ij.cinamomi. nardi. ſaxifra ge.polipodij. omnium quattuoꝛ.ʒ. iiij.gariof.ꝫinꝫib.celtice. melanop. macrop.cardamomi.amomi.omni um. vij.ʒ.iij.mellis quantum ſuffi cit datur in modum auellane ante cenam ⁊ poſt cenam. ¶ Sed ratio receptionis teſtificatur eum multū calefacere:quod etiam experientia mihi ſepius confirmauit. ideo com mutaui pꝛo ſcamonea reubarbaro pꝛo cardamomo. mirabolano.ci. p melanopi.medullam caſſiefiſtul.et addidi ſeminum frigidoꝛum. liqui doꝛum.ana.ʒ.iiij. confice cum ꝫuc cara.

¶ De cauſone ⁊ tertiana continua.

Tertiana continua et cauſon identita tem ſumūt ex ma teria diuerſitatem a loco ⁊ foꝛma.Co lera autem putrefa cta intra vaſa:vtriuſq; eſt materia. ſed cauſon eſt febꝛis acuta ex eo pu trefacta in venis ſtrictis et arterijs pꝛopinquis coꝛdi: vt dyafragma tis.oꝛis ſtomachi.pulmonis ⁊ epa tis interdum: ⁊ eſt acutiſſima, tum pꝛopter aduſtionem ⁊ incenſionem co.tum quia poſitio materie vici natur coꝛdi.tū quia putrefactio eſt in venis ſtrictiſſimis. Unde deno minatur etiam a caumate quod eſt incendium.⁊ vt quidam volunt fit aliquando ex ſanguine aduſto. Co lera autem quādoq; putrefit in ma ioꝛibus venis remotis a pꝛedictis ⁊ tertiana continua ſermone abſo luto nominatur ⁊ eſt quedam vera: quedam non vera.ſicut in interpo latis.

¶ De ſignis cauſon.

Cauſon accidētia habet moleſtiſſi ma ſicut vehemē tem ſtomachi in flammationem ⁊ lingue aſperita tem: vehementeꝫ doloꝛē capitis ⁊ frontis ⁊ tympoꝛū intantū q̄ oculi ⁊ tympoꝛa videan tur clauis pertundi.vigiliarum in ſtantiam. tinnitum aurium. ſitim indeficientem.deſipientiam ⁊ alie nationem.citrinitatem faciei.rubo rem oculoꝛum et inſtabilitatem et tremoꝛem.oꝛis ⁊ palati deſiccatio nem:lingue nigredinem ⁊ aduſtio nem.coꝛdis tremoꝛem.oꝛis ſtoma chi punctionem.ventris continuā conſtipationem ex abundantia co. qualitatiua.Sed ex eius abundan tia quantitatiue fit fluxus ⁊ vomi tus colericus.tuſſis etiam ſicca ex deſiccatiōe pectoꝛis.quādoq; adeſt faſtidium ⁊ nauſea.pulſus eſt ma gnus ⁊ velox ⁊ frequens.⁊ frequen ter alienationem patitur in augmē to aut ſtatu.

¶ De signis tertiane continue.

Ertiana vero continua cognosci t a re naturali: et a nō naturali: et cōtra naturā. Re naturali vt cōplexiōe: habitudie: etate vt ī iuuene extenuato. Re non naturali sicut tempore: regione dieta ca. Re cōtra naturam: vt per accidentia: sicut pulsu multo frequēti et veloci: vrina. Et accidētia que veniunt in causon: eueniūt hic: sed remissiora in quātitate malicie: et fit vtraque sine rigore. Sed in tertiana cōtinua affligit grauius de tertio in tertiū. In causone aūt pauca remissio ē in mane. et vt plurimū in frenesim terminatur.

¶ De signis discretiuis in causon per naturam.

Iscernunt aūt simili p vrinam. Nam ex colera putrefacta in venis semp fit vrina rubicūda: vel subrubicūda et tenuis. Cū ergo putrefit ī subtilissimis venis oris stomaci: et pulmonis: et īducit causon a caumate interiori et exteriori erit vrina intēsa valde et subtilis: lucēs: et sintillās velut ignis: et nitens. ¶ Cū autem putrescit in alijs venis: et īducit tertianā continuam: apparet vrina intensa: et tenuis: et quasi pturbata p totū. Et in causone ex nimio incendio quandoque viret in supiori parte quādoque nigrescit. In tertiana vero continua cū naturalit tenuis debeat apparere: tamē quia in venis maxima ebullitio fit: maxima fit generatio vētositatis: q̄ cum vrina egrediens eam reddit perturbatā. ¶ Quidam autem sunt: q̄ dicunt quod ex motu ebullitionis pturbatur vrina sicut aqua ebulliens: licet tenuis vel mediocriter tenuis fuerit. ¶ In causone vero licet maior ebullitio fuerit duobus modis nō videt pturbari. vel quia nimia luciditate auferi pturbatio: vel quia ignito calore ventositas q̄ plurimū ad pturbationē facit: extenuat. Et cū in subtilissimis venis sit materia: citius aduritur: et cōsumitur: quod in fumū et ventositatem resoluatur. q̄ vrinam valeat pturbare: non quia de materia resoluitur quod adm[isc]eat cum vrina. vñ tenuis et lucēs valde velut ignis apparet. ¶ Tertiane vero cōtinue materia est in amplis venis et maioribus: quare nō cito aduri: vel cōsum tur: quia ab ipsa resoluitur sed egrediens cū vrina ipsam īmutat. vnde videmus eā sepe īspissari: et ex fumo: et ex ventositate generata. vnde vrina pturbatur. Fiunt etiam tales vrine cū sanguis incenditur et trāsit in colericā naturā. et si habuerit nubē nigrā vel obscurā: alienationem significat. Itē vrina rubicūda vel subrubicūda: et tenuis precedente spissa: augmentatā incensiōem significat: et alienationem: maxime si nubē nigram et obscurā habuerit. dicūt aūt quod vrina in causone ē in pncipio rub. in augmento et statu ea rubi. et spissa. De signis autē supuenientibus in causone est alienatio et frenesis ad malū. et de antecedentibus est rigor. Significat enim spsionem materie a subtilibus venis ad exteriora: quare significat materiam dissolui: cū fluat extra sup neruos et lacertos Vñ materia ī causōe quāuis posita fuerit vicina cordi: et loco stricto fuit tamen propinq̄ ad exitum. et quia materia cōcludebatur: et respirat significat eius dissolutionem. vñ

ypo. a causone dito rc. ibi dicit. G. vbi d rigore disputaui: i eodē libro causaz dixi. qr rigor aliqñ fit de bu. colicis velocit se mouentibus in mē bris sensibilibus quē q patiūt necesse est vt vēter sudore superueniēte vl colerico vomitu soluatur. qr humo. colici q sunt materia feb. acute exeū tes mūdificant corpus: vñ feb. solui tur. vnde ypo. Causa acute feb. venaz est desiccatio in estate q tūc humores sibi trahūt de colico genere. ❡ Tertiane vero cōtinue materia est in maioribus venis capacibus. q̄re ꝑpter amplitudinē loci: r spsionem materie. r qr materia grossior est ꝙ in causone: nō fuit extra. Et dico ꝙ in alijs cōtinuis fit rigor. Sz distin gue vtrū sit ad bonū per signa dige stionis vel indigestionis. Eodē mo do habēt curari iste egritudines: nisi ꝙ in tertiana cōtinua aliquātuluz grossiori dieta reficiēdus ē patiēs.

❡ De dieta in his morbis.

Causon aūt est febris periculosa: r ideo circa eius regimen maxima cura est adhibēda: r precipue circa dietam. Cōstantinus dicit ex auctoritate Gal. tria in nutriendo infirmo esse ꝯsideranda. s. quantitas virtutis infirmi. tēpus infirmitatis. r qualitas morbi. Quātitas virtutis vt bene custodiatur. qr repugnat morbo. Unde in defectione virtutis oportet plurimū dare cibū. qr cum virtus deficit ambigimus: neqꝫ tēpus cōside ramus. dicit Aui. Si cibas virtutē reficis: si subtrahis: seruis morbo. Quātitas aūt temporis considerat vt scdz vicinitatē status cibuz ordinemus. qr si ē vicinus: subtilissima dieta est iniungenda, r secundum ꝙ vicinior est: dieta subtilior erit r minor. Si remotior: grossior: r paulatine. ❡ Itē q̄litas morbi. quia oīs febricitans liq̄da indiget dieta. fm ypo. humide diete rc. Et cū feb. habeat viz corporis cōsumptiuaz: ideo debet habere ciboz quātitatē pluri mā: r aliqñ tēpe accessionis. Manifestū enim est ꝙ oīs feb. est egritudo calida r sicca. Unde oportet ꝙ mate ria eius cause sit frigida r hu. Unde Gal. in megategni. Ignorāt multi medicoz rudium: ꝙ feb in eo ꝙ feb. est: medicina cōuenit eē fria r hum. Unde dicimus ꝙ dieta febricitātis debet esse decliuis ad hāc cōplexionē. Uerūtamē sunt q̄dam nutrientia fria r hu. q raro conueniunt febricitantibus: sicut herbe r fructus: que replent eius venas aquoso sanguie qr vt dicit Auicē. Omne quod dat aquositatē sanguini: dat viam eius putrefactioni. qr propter sui recepti bilitatem cito putrescit. Unde feb. prolōgatur: r fit ex feb. simplici feb. cōposita. cū tamen conueniūt oīa particularia ad acumē r breuitatez feb. colice. verbi gratia: tēpus. etas. cōplexio. regio. presēs hora. r dieta. tūc huiusmodi ꝯueniūt nutrientia. vt in tertiana vera propter calorē con sumentez in excellentia. ❡ Et dico ꝙ in feb. interpolatis: vt prolongetur sermo: r non vera tertiana: meliora sunt nutriētia i die q̄etis: ea q̄ digesti bilia sunt r laudabilis substātie: sic pulli galline. pdices. aues minores laudabiles. pisces parui petrosoruz fluminū. r cancri fluuioz. Uerunta men quia conuertibiles sunt: in quā tum poterimus cauebimus ab omnibus. ❡ In continuis autem non sic: sed ab omnibus vnctuosis: vt car nibus: et piscibus. r oleis cauenduz et cibo conuenienti vtenduz et refri

gueranti: et humido: et sorbili: secundum intentionem ypocra. preterhec autē cōsuetudo. et calor infirmi: et sui ipsius in sanitate: in decoquendo vt ei proportionetur cibus. et tali proportione ministretur nutrimentum corpori: remittendo ab eo secundū egritudinis intensionē et maliciā. Et si feb. non qescit: et oportet ipsū nutrire: eligat hora: qua solebat comedere: et cōuenienter ei tribuatur in aurora vel ppe. ¶ Quoniā autē hec egritudo in omnibus suis tēporibus est piculosa: oportet dietā valde esse subtilē. vt mica panis in aq̄ lota ter vel quat cum zuccara. Et maius regimē in acutis est in dieta. tamen propter morbi acumē: et materie furiositatem: et circūstantium insidias cū vigilanti cautela insistendum est. vt secundū consuetudinem terre regimē competens adhibeat. vt in calidissimis regionib⁹ fames pro dieta: et aq̄ simplex exhibeatur secundum qd dicit ypo. Nullum iuuamentū aque inueni: nisi q2 in acutis bibit morbis. ¶ Sed q2 multa incōmoda parit in posterum nocitura: cōuenientior est sirupus in omnibus morbi tēporibus. et nō detur cibus nisi necessitate cogente. et tunc pro cibo det mica panis lota in vespere cū succo maloꝝ granatoꝝ. et nō det cibus in augmēto: nisi ex necessitate maxima.

¶ De medicaminibus artificialibus.

Dico autem vt ordine artificiali procedamus: qm̄ in primis oportet medicari hanc egritudinem cū causa eius et accidēs eius sint eiusdem nature. vnde eadē erit forma medicationis. et est illud. s. qd infrigidat: et humectat. sicut de nutrientibus sic de medicaminib⁹. De medicaminibus aūt sicut est sirupus viol. ros. vbi herbe fre sint. sicut scolopēdria. epatica. cycorea. adiātos. capilli ve. et se. diuretica frigida. iiij. sem. citru. melo. cucum. et cucurb. et se. portul. lactuce. sint cocta. Et si multū sitit addat semē bombacis. citonioꝝ. mu scillago psillij. dragag. gūmi. ar. nenuf. vel det sirupus nenuf. precedēte aliquo elcio dicto in tertiana va: et addant sirupo si timeat de calefactiōe epatis: sandali albi rub. et citrini. et nenuf. morella. ēdiuia. scariola. cycorea. et fiat ex aq̄ cucur. cocte in furno: vl cucum. ī pasta. vel melonū palestinoꝝ. et in hoꝝ aqua decoquātur herbe et se. et fiat sirupus: et det precedēte aliquo elcio. vt dyacycoreato. vl zuccar. ros. vl viol. vel triasādali. pro epate q̄cunq3 hora voluerit. Nutrientia autē sint que diximus. Et vrgente aliq̄ necessitate detur d nutriētibus lactu. portulaca. cerasa in aq̄ infusa: et pruna suis tēporib⁹. fructus eni3 q̄runt: et oportet satisfacere quādoq3 volūtati in hac egritudine. qm̄ aūt egritudo hec est velocis solutionis secūdum ypo. Tertiana vera in vij. pyodis lōgissima ē. Idē facit in cōtinua dies: qd paxismus in interpolata. Unde et tertiana cōtinua vera in vij. diebus sicut tertiana vera in vij. perypdis terminatur ¶ Si autem non fuerit vera: s3 maioris more: et tardioris solutionis: tunc secundum dispositionem infirmi et dispositionem materie diuersa3 op3 augmentare dietā. vt īterdū exhibeamus mica3 panis ter lotam in aqua. interdum autem lac amigdalarum: et alia nutrimēta fortiora vt cycorea. scariola. portul. et simila

Quidam affirmant hic valere vsuz electuarioz laxatiuoruz simpliciū: vt trifere. sarra. dyaprunis. τ similiū. qđ omnino prohibeo. Nature eniz incūbit digestio non artificio. neq͂ oportet eaz impedire: neq͂ a tenore digestionis eijcere. maxime cum talia in summo feruore adurant τ adurāt.

De medicaminibus accidentiū.

Accidentia autē in hac egritudine multū cōsiderāda sunt: vt feruor summꝰ. frenesis. dolor capitis. adustio lingue τ nigredo. excoriatio gutturis. vigilie. strictura pectoris. tussis. τ sitis. τ tremor cordis. et quandoq͂ tussis fit in fine ex vsu acruminū. Contra feruorem autē nimiū fiant remedia exterius ī domo. i. vt sternantur flores: τ herbe frē. sup pauimentuz circa lectū. vt rose. nenuf. viole. iunci. folia mirti. frōdes salicis. vitis. populi. τ similia. et irroretur pauimentū aqua prius. τ rami circa lectū ponantur. aq̄ etiaz si fieri potest ducat ante lectū: vel cadat ab alto. quoniā ex eius casu duplex acquirit iuuamentum. s. infrigidatio aeris: τ delectatio somni in casu. Irroretur facies ipsius frons: τ timpora aq̄ ros. τ vole manuū: τ plante pedū. vel ex aqua decoctionis nenufaris. ros. salicis. vitis. et similiū. et inūguātur frons: τ tipora cū populeō. oleo ro. τ viol. τ nenufaris simplicibus seu cōmixtis. Fomententur extrema in aq̄: vbi scariola. lactu. papauer. iusq̄amꝰ. sempui. pētaf. arnoglossa decocta sint. τ de pedes: poplites: τ assel le circa vespam fomentent. et supra frontē pannus in hoz succo intinctꝰ supponatur. τ sepius iteretur. et nares sepius aqua ros. vel nenufaris. liniantur. τ pannus in ea infusus sepius naribꝰ applicetur. Hoc autem vitet tēpore paroxismi vel die cretica ne calorē minuēdo vel alterando natura in suo motu impediatur. His itaq͂ celebratis det sirupꝰ. prędictꝰ ex psillij muscillagine. sandal. alb. τ rub. τ ros. τ vio. nenuf. gūmi ar. dragagāti. se. lactu. portul. scariole. herbe. malue. papauer. citonij. bōbacis. τ friis se. iiij. addita ʒ. j. vel. ij. pfecta decoctione cāphore. iste sirupꝰ mitigat calorē τ alterat. Quidā autē in feruore summo in principio incipiunt curā a flōmia vsq͂ ad iiij. diē nō vltra de epatica vel de mediana. Sed si sit in iuuene carnoso τ plectorico bona est. si autē sit in contrario mala. τ etiam vbi est indigestio sto. sicut nec in alia aliq̄ non fit flōmia nisi stom. inanito suppositorio vl' clisteri. vel p se. q: tūc fieri potest. post flōmiā autē det sirupꝰ dictus vl' oxiza. lac amigd. vel se. frōz. pruna nigra. coctana cocta. lactu. portu. farina ordei cocti in furno. aq̄ cocta vel fontina infusionis panis triticei. vl' ordi calefacti τ infrigidati.

Oleum frm̄ cosonis.

In feruore autem optimum est oleū frm̄ cosonis iunctū fronti τ timporibus. quod sic fit. Rx. Crassule mai. τ mi. vmbilici ve. iusq̄a. folioz mandrag. viol. plātag. summitatū rubi. oīum succū exprime oleum cōmisce: τ coq̄ ad consumptionem succi. ad vltimū adde aquam rosatam: qua consumpta oleum reserua.

De medicatione frenesis.

Arior autem difficultas in curatione accidentiū huiusmorbi est in cura frenesis. et eius curatio sequitur propria. Ueruntamen oportet pbibere ascensuȝ materie: et trahere eā ad inferiora p ea q̄ leuit̄ soluunt. sicut est cassiaf. manna. pruna. et viole. et interdū p clistere. et suppositoria: et p īpositionē pedū in aq̄ calida: et fricationē extremitatū cū aceto et sale: et precipue plante pedū. Et si aliq̄ signa digestionis apparuerint in vrina: precipiunt q̄daȝ dare sy upū reubar. vt trahatur colera inferius: et precipiunt radere caput. et inūgere vnguētis frigidis actualit̄ calidis vl̄ tepidis. et fomētare cū succo tepido lactuce portulace et similibus dolorē repellentibus: et somnū inducentibus: et oleo mādragorato. iusq̄amino. nenuf. et similib⁹ et quidam cuȝ succo apij: et aceto: vel succo apij et oleo rosa. Et Auic. dicit q̄ rasio capitis inspissat cutem: et reuerberat vaporem. et facit reuerti supra se. quare fit febris fortior. et hoc idem videmus cū discooperiūt̄ brachia infirmi: et infrigidatur exteri⁹: et calefit interius. et hoc credo. veruȝ nisi supponatur aliqd̄ humidū relaxans poros. vt lac mulieris: vel sanguis catuli: vel galli: vel populeō: et similia. ℂ Contra dolorem autem capitis et vigilias fiant fomentationes dicte et fricationes partiū inferiorum et plantarū pedum. Et decoq̄tur semē papaueris albi: et lactu. in lacte mulierꝫ bullitis ebullitiōe vna vel duab⁹. in sero exhibeatur coclearium vnū. et potest interdū dari dyapapauer in īflammatione magna et vigilijs multis. Fiat aūt emplastrū narcoticum fronti: ex semine lactu. portul. semine iusq̄ami: et papaueris albi: et cōficiatur cum duabus partibus farine ordei et succi herbaꝶ ipsarum cū modico aceto. ℂ Cōtra asperitatem lingue et sitim fiant dicta ī terti ana vera. veruntamē nota q̄ si fit strictura pectoris ex apostemate: nō ponatur psilliū in ablutione lingue vel acetū vel vinū maloꝶ granatoꝶ q2 nimia frigiditas ibi nocet pectori. hic summa necessitas. fiat ergo ablutio cum semine lini et citoniorum. ℂ Contra sitim siccā exhibeatur syrupus viol. diapenidiō: diadraga. et decoctio draga. et gummi ara. et liq̄ri. cū succo eiusdē. vel decoctio sem. citonioꝶ et bombacis et calidi in ore teneantur. et ista eadē valent contra tussim. et si nō est tussis potest vti p siti acetosis vt pomo citrino citrangulis. malis grana. acetosis limonibus. sed q2 acetositas interdū stimulat tussiȝ. q̄nq̄ȝ desiccat cannā pulmonis. vnde addit in siccitatē pectoris et frigiditate nocet ex ea parte q̄ in rarefactis poris sua subtilitate subintrat: et inde offendit spirituȝ: et tracheaȝ ab equalitate deijcit: vnde cōmouet tussiȝ vehemēter. et quādoq̄ȝ sequitur tussis et angustiosa febris. cōsumptiua humiditatis pectoris et tūc ista duo genera curātur p decoctionem frumenti. vt eius pinguis superficies potetur sepius. ℂ Contra asperitatem trachee arterie fiat emplastrū ex semine lini. malue. bismalue. radicis. et inūguantur cū dyaltea. Uel extrahatur succus vermicularis. et semperuiue. et deco que cū equali mixtura olei viol. vsq̄ȝ ad succi consumptionem. et tūc resoluatur ibi cera alba. et fiat emplastrū: vl̄ vnguentum. et precedente inunctione cum oleo violato supponatur. Contra tremorem cordis et punctiones

oris stomachi ꝛ epatis: fiat emplastrum de rosis viol. spodio. et omnibus sandalis puluerizatis. apposita tertia vel media parte farine ordei. et parum camphore confectis cum succo plantaginis vel solatri. ꝛ apponatur parū de succo feni. ꝛ aceto. Detur psillium cū succo cucumeris et syrupo violato. ꝛ cathaplasmetur cū sandalis farina ordei ꝛ succo cucumeris vel aqua rosata temperatis et superponatur stomacho inanito. ꝛ potest addi os de corde cerui. Si autē id accidat ex debilitate: vel dieta nimis subtili: ingrossetur cum cucum. portulaca. lactuca. lacte amigdalarum. Et dicunt hic ꝙ aqua frigida multū potata: multum refrigerat: ꝛ alterat et vomitum arcet. quia stomachum contrahit: et confortat. ¶ Pro constipatione vētris fiant suppositoria ꝛ clisteria si necesse sit. Utatur syrupo violato. ꝛ zuccar. violata. Quidā dant triferam. vel cassiāf. quod prohibeo ante crisim. fiat emplastrū supra pectinem ex radice altee cocta ꝛ zuccar. resoluatur supra tegulam: et addatur acetū. coque ad spissitudinem. postea scamo. puluis superaspergatur. et formentur gracilia suppositoria. et in sex suppositoriis vel quinque ℈. vnus ꝛ semis debet poni. ꝛ acute febricitantibus supponantur. et clistere fiat ex malua ꝛ mercuriali oleo violato ꝛ furfure. ¶ Nota autem ꝙ in calidissima regione solus syrupus iulap. ex aqua et zuccara vel iulem sufficit in augmēto. ꝛ nil aliud detur. Cōficitur autem iulap. ex aqua et zuccara: vel aceto malorum granatorum: ¶ Memento autem ꝙ cum comparatur ista egritudo ad alias febres: et reperiatur calidioris complexionis et siccioris et maioris malicie ꝛ acuminis: vt omne oblatū sit maioris humiditatis: et frigiditatis. in reliquis dissimiliter. quoniam in febrib⁹ de sanguine quia febris ꝛ causa antecedens disconueniunt in parte. et siccū non debet ita decliue eē ad humidum: sed infra parum subsistere tam in nutriente ꝙ̄ in dieta. minus autē adhuc humidū in flegmaticis febribus. precipue cū ibi morbus ꝛ causa antecedens disconueniant. Unā enī causā salubrē reqrit morbus: et aliam causa antecedens in melancolicis autem oportet intēdi humidum: et remitti frigidum vt in flegmaticis. Maius enim debet esse humidum ꝙ̄ frigidum. et hoc dico quantum ad causam coniunctam debet enim esse parum frigidum vel temperatum. in flegmaticis minus humidum magis declinans ad temperamentum. ¶ Item attende vt in principio morbi detur cibus conueniens: subtilior vel grossior secundum propinquitatem status vel remotionem. In augmento autē multū subtrahatur. et sit contentus paciens pauco. hora autem status subtrahatur: ꝛ hora crisis omnino post crisim vero detur sorbile aliquod vt amigdalatum. id est amigdale coquinate cum lacte amigdalarum et zuccara. nec enim oportet post sudorē et calorem cum frigidis terrere naturam. et sic maneat per tres dies dieta pristina contentus. Post fluxū autem ventris creticū detur rizi coquinatum cum lacte amigdalarum. Et post fluxum sanguinis a narib⁹: portulaca. sed caueatur acetum. ꝛ sic in similibus creticationibus eligat medicus conuenientiores materias tam in nutriente ꝙ̄ in medicina.

¶ De fluxu naturali et sinthomatico.

S Uperuenit autē interdum huic egritudini fluxus: aliquādo naturalis: aliquādo sinthomaticus. Naturalis aūt non debet cohiberi: nisi sua furiositate: aut prolixitate naturaȝ deijciat. De sinthomatico autem dubium est vtrum debeat intercipi flebotomia: vel alio modo. quoniam videt magis competere flebotomia. quoniaȝ si natura est fortis cuȝ materia sit in vasis propinquior et ꝓprior est eductio materie influentis ꝑ vasa. Sed si sic intercipiatur: et retineatur in corpore: timendum est ne cum odiosa sit nature: et omnino expellenda: expellatur ad membrum principale et ita peius sinthoma introducatur. ¶ Eodē modo potest obici si obijciat: vł intercipiat cuȝ supfluat vi nature. Sic enim videtur debere intercipi modo pore: et patet ratio in cōtrarium. Et dico secundum ypocratem. Undecūq; repit natura potest flebotomia intercipi: particularibꝰ conuenientibus et natura existente forti. Et post flebotomiaȝ in sinthomatico et in colerico fluxu detur ȝuccara rosata cum syrupo violato et similia. In flegmatico cum syrupo rosato detur decoctio mēte. Cognoscitur autem per impetum et furiositatem: et quanto magis fluit: tāto magis debilitat. Si autem fit vi nature: aut fit secundum quantitateȝ materie: vel minus: si fit secundum quātitatem materie sufficit: et non oportet fieri flebotomia. si minus dico q debet ꝯfortari natura: vt fiat expulsio per conuenientem regionem. Ueruntamen si opponatur: q naturali expulsioni nihil addenduȝ est. veruȝ esse dico cum natura sibiipsi sufficit cum autem non: vt quando debilis est: et pigritat iuuanda est cuȝ aqua decoctionis prunorum violarum in qua resoluitur medulla cassiefistule ⁊ tamarindorum: et cum syrupo reubarbari. Uel aq̄ decoctionis reubarbari. vel aq̄ mirabol. citrinorū. stantium de nocte sub diuo ⁊ hoc competētius. ¶ Et cognoscit fluxus vi nature factus: quia suauiter et paulatim fluit. ⁊ eo alleuiatur ⁊ fortior fit patiens. Idem in interpolatis dico vt in tertiana si fiat fluxus vi nature et non sufficiat sibi natura: iuuetur cum colagogo. ⁊ hoc omni tempore Dico tamen q natura existente forti potest fieri flebotomia corpe existente pleno sanguine. ¶ Si autem fiat vi sinthomatis: competētiꝰ fiet flebotomia q̄ datio colagogi. et dabuntur intercipientia fluxum et alternantia similiter. In alijs autem interpolatis non fiat flebotomia: sȝ intercipiatur fluxus et alteretur materia. ¶ Nota autem in hac egritudine si aliqua sinthomata frenesis appareant: et materia aliquo modo contendat ad digestionem: ⁊ aliqua signa digestionis apparuerint: non pigriteris in dādo syrupum reubarbari. quia familiare sinthoma est frenesis. et occurras cū rasura capitis: et vnctionibꝰ frigidis: tepidis actualiter: et succis tepidis somnum inducentibus. et fricationibus inferioribus dolorem repellentibus ⁊ trahentibus materiam ad inferiora. vt in capitulo de frenesi patebit.

¶ De synocho et synocha.

Synochus autez et synocha multuz inter se videntur distare. Synochus eniz nascitur ex sanguine putrefacto intra vasa: vnde est feb. cõtinua. Synocha autem fit ex sanguine supabundãte et calefaciente. de qua satis patebit inferius. vnde versus. Synocha de multo: sed synochus de putrefacto. Ut autem diximus supius videbatur Gal. q sanguis cũ sit amicus nature nõ possit putrefieri: neq destitui a regimine nature manens sanguis ¶ Sed si accidat in eo destitutio vt propter acumen colere depascentis eum. et sic accidat ei putrefactio: subtile ipsius ɔuertitur in colerã: et grossum in melanconiã. Et huic contrarium videbatur Auic. q sanguis ex seipso: et in seipso putrefit. et febrem generat manẽs sanguis. Cui magistri assentiunt. et nõ est nostrum dirimere litem tantoꝝ viroꝝ: sed sopire et cum honore sepelire. ¶ Dicimus autez q sanguis cum naturaliter se habet in venis et arterijs regitur a natura: et eius instrumẽto. qd est calor naturalis. cũ autẽ penetrat in ipsuz colera eijcit ipsum a tempamẽto naturali. et quandoq ex seipso calefit. et corrumpitur. quia aduritur subtile ipsi9 et destituitur a natura: et respuitur. et quando natura vincit sup ipsum expellit secundũ viam crisis: vel per fluxum sanguinis a naribus: vel per emorroydas: vel per menstrua. qñq autẽ natura non sufficit ad expellendũ extra venas: sed situat et coartat in aliquo membro ad generanduz apostema. qd flegmon vocatur. Quandoq nihil istorum potest facere natura: sed permanẽs in venis et in se conculcatur. et calefactus vel ab extranea causa accensus. vel etiam ex nimia sui aquositate infrigidatus et a calore naturali destitutus corrumpitur: et acquirit dispositionez extraneaz caloris. quare putrefit et fit feb acuta secundum species quas prediximus: tripartita. s. augmasticus. epaumasticus. et hõtenus. Et est augmasticus stans in augmento. Epaumasticus stans in detrimẽto. Hõtenus stans in eodem tenore. In augmastico est calor dissoluens et nõ cõsumens. vnde portenditur q fit debilis. In epaumastico fortiter consumens: vnde perpenditur calor fortis. vnde tendit ad declinationez secunduz consumptionẽ materie. In hõteno equalis est dissolutio et consumptio. et ideo eq̃lis tenor: et equuz iudicium de morte: et de vita. et ideo dicit Ysaac in febrib9. Si illud qd putrefit ꝓportionale est ei q dissoluitur a materia est feb. in eodẽ statu manens: et est media inter spẽ salutis et timoris. Quãdoq aũt plus est qd dissoluitur: q̃ qd putrefit. et tunc declinat et est spes salutis. qr cum peruentũ fuerit ad crisiz: pauca erit materia. Quãdoq aũt maior est putrefactio: q̃ resolutio. et tunc augmẽtatur et est pessima et timoris nuncia.

¶ Synocha fit ex sanguine peccante quãtitatiue id est supabũdante. et qr nõ habet euentationẽ conculcatur in se: et calefit: et resoluit multã fumositatẽ a se. quare inflat venas: et precipue pectoris: et pulmonis. et iõ inflãmatiua dicitur. cuius fumositas accenditur in corde: et iõ fit feb. non tñ redditur nature horribilis. cũ nõ peccet q̃litatiue. nec supaccẽdit: qr stat in tempamenti latitudine sanguis. Qr igitur ɔculcatur sanguis calefiũt spũs et

humores: a quibus fumositas reso luta distempat spm̄ vitalē. & sic fit feb. formalis. ¶ Signa aūt synochi q̄dam sunt antecedētia. q̄dā concomitantia: q̄dā subsequētia. Antecedētia sunt: sicut pigricia. & inhertia ad motū. plenitudo venarum. dolor frōtis intolerabilis. rubor faciei. sōnia rubeorum corporum. sicut lampadarum ardētiū. rubor & eminētia oculorum. oris dulcedo. mollicies mēbrorum. pulsus magnus: & velox: & inordinatus. & constrictio maior dilatatione. Cōcomitātia sunt. sicut dolor capitis vehemēs: precipue frōtis. rubor faciei pectoris inflāmatio. malfactio totius corporis. pulsus magnus: & velox: & frequēs: & mollis. & magnus propter habilitatē instrumenti ad motū. scz ex mollicie. velox propter necessitatē attrahēdi aera. Signa cōsequētia sūt sicut vrina. est eniz de apparentibus post vt dicit ypo. & ex apparētibus post queadmodū sputū i pleuretico

¶ De vrina synochi.

Sunt eniz sputū & vrina & egritudo apparentia post egritudinis generationē. & nō procedentia cū egritudine: id est nō generata cū egritudine ipsa. Est igitur vrina intēsa valde: & fetida. rub. vel subru. rubicūda vel subrubicūda Et hic dicūt q̄dam clarā. alij tenuez alij spissaz. & alij liuidā. Et quod clara sit: patet. quia cū sanguis sit aquosus: preparatur putredini propter superfluā hūiditatē & caliditatē. vel cū vincit super ipsuz superflue colera: apparatur putredini propter superfluā humiditatē & caliditatē. Cognoscitur aūt augmētū in augmastica propter augmētū liuoris in vrina declinatio: per eius declinationē in hōteno equaliter. Cum aūt vrina debeat apparere naturaliter clara & tenuis: fit q̄nq3 spissa ex colera perturbāte ipsaz: & reliq̄factione mēbrorum. Et ex sanguine nō putrefacto fit sepe calor rubicūdus vel subru. cū scz sola quātitate peccat: & febrē inducat. sz tūc nulla sanguinis corruptio nec liuiditas: nec fetor in vrina percipitur. vt in synocha īflatiua. Et licet substātia spissa fuerit: visu tn̄ penetrabilis ē. & sic claritas est in ea. Ex sanguie vero putrefacto talis fit vrīa cū liuiditate & fetore propter corruptionē sanguinis. Sanguis eniz cuz putrefit fetidas a se fumositates emittit. vn̄ etiā patiētes synochū fetidas habent egritudines. Et illi q̄ flomia ex abūdātia sanguinis indigēt. quicq3 cibis vtuntur dulcioribus: vt diuites: fetētiores hn̄t egritudines quia a dulcibus facile fumositates generantur corrupte. In synocha etiā propter nimiū calorē in superficie redditur vri. inops. ¶ Nota tn̄ quod oīs synocha q̄to ītēsiorē hēt vrinā: tāto apta nata ē abbreuiari. cū remisso colore prolongari. Cōsideratis tn̄ oibus circūstātijs precipue complexiōe. sexu. & exercitio. aliq̄n eniz in cōplexione frīa & etate frīa significat maximū calorē consimiliter vrina. in dissimili etate & complexione remissuz. Oportet aūt & alia bona signa considerare: vt breuis & eucrita iudicetur. vt si vri. multū intēsa albaz hēat ypostasiz & continuā: breuis & eucrita erit egritudo. Si hēat ypostasim rub. & leuē & continuā: lōgior erit egritudo sz eucrita. vn̄ yp. in pronosticis. Urina nimis ru. cū sua ypostasi sibi simili diuturnam egritudinē significat magis superiori. est tn̄ nūcia certa & fidelis salutis. Si aūt nubes rub. appareat cū melior sit ypostasi maiorē salutē demōstrat. vnde ypo

Quibus septimus dies iudicatur: bis nubes rub. quarta die existit. et alia secundum eandam rationem: sicut facilis respiratio. bonus baneli tus. facilitas motus. et similia. Diligenter quoque notandum est: quod quantum est a principio morbi vsque ad primã apparentiam signorum digestionis tantum est a prima apparentia signorũ vsque ad crisim. vt si in quarto die appareant signa digestionis: in septima die fit crisis. Si in septimo appareant signa digestionis: in xiiij. terminabitur egritudo. Si nuncia signa appareant in xx. impossibile ẽ crisim cõpleri ante. xl. vnde ypoc. in epid. Quidã infirmus fuit cuius in vrina vij. die apparuit ypostasis alba et parua. et sanatus est in xl. impossibile ẽ enim saluari in xi. propter paruitatem ypostasis. hoc idẽ verificamus in synocho et in omnibus acutis. Si autem intensa vrina nullã habuit ypostasim sed ĩ sua turbiditate permaneat: timorẽ a longe portendit. quia turbiditas illa et spissitudo ex acuto est calore vrinam inspissante et perturbante. sanguinẽ enim aduri significat. vnde ypo. in epid. Urina rub. si ypostasim habet: est significatio certa salutis. Si cũ liquore turbido et grosso ẽ illaudabilis: quia grossum sanguinem significat nimiam habentẽ ventositatẽ quã calor dissoluit morbi nõ calor naturalis. Si autẽ illaudabilia assint signa cũ vrina intensa: valde breuis erit egritudo et discrita. vt si nigredo lingue vel eius sit asperitas: vel tremor cordis. vomitus erugino sus. hec omnia vicinũ timorem nunciant. Si autẽ post predictam grossiciem vrina subtilietur: intensionem significat augmẽtatã. Et si fuerit cũ nigra vel obscura ypostasi vel nube alienationẽ significat fieri per materiã adustam ex calore motam fumantẽ ad caput. Quando vero vrina remissior in synocha fuerit vt si fuerit ru. longiorem morbũ ostendit. et si cum laudabilibus signis fuerit: longam egritudinem et eucritam significat. Si vero cũ malis longam et discritã egritudinem significat. Aliquando autẽ in feb. acutis et peracutis apparent vrine lxaropos. spisse. et turbulẽte in principio: ex forti calore permiscente humores cũ multa ventositate interclusa. et resident post horam: et iiij. die vel quinta liberantur: vel vij. ab egritudine vt alias dictum est.

¶ De liuiditate propter calorem adurentem.

Liuiditatis causam oportet differere. Cum autem liuiditatis quinque sint cause potissima est calor tribus modis. Uno modo dum calor naturalis per calorẽ extraneum corrũpitur quo deficiente et frigiditate inualescente liuescit vrina: et sic accidentaliter. quomodo autẽ per frigiditatẽ liuescat alibi patet. Directe autẽ liuescit vrina duobus modis. primo dum calor substantialis humiditatem plus dissoluit quam cõsumat. et de vnctuositate similiter sanguinis in venis contenti. eius quedam pars cũ vrina egrediens liuidam vel oleaginam reddit vrinam. Unde si in superficie liuida vel oleagina multo tempore pereunte appareat: ethica iudicatur et mẽbrorum liquefactio. Si autem pauco tempore liuida: vel oleagina multo tempore apposita manu appareat: continuam cũ qualicunque colore fuerit protendit. In continua enim cũ materia in venis fit succensa magis vnctuositas sanguinis et humiditas

membrorũ q̃ in interpolata resolui tur:et vrine admiscetur. ¶ Secundo modo vrina liuescit: du calor aerias et aquosas partes vt pote babiliores cõsumit.terrestribus remanẽtibus:quas du laborat consumere: resoluit in aquosas. Ex dominio vo terrestriũ et aquosarum partium liuidus color innascitur. Hoc autem contingit cũ ignee partes euaporãt Si enim non euaporarent: aquosis consumptis:non liuidus sed viridis color innasceretur.ita si calor terrestres in aquosas resolueret:et euaporarent ignee partes.quomodo calor resoluit aerias partes in igneas ita q̃ nõ resoluit aquosas in aerias.deficientibus autẽ aerijs partibus ignee cũ aquosis sine medio non commiscentur eis:sed euaporant. Unde patet q̃ vino soli vel fumo apposito in quo dum calor non potest resoluere pro sui debilitate aquosas in aerias:s aerias tantũ in igneas:ignee vaporant et fit acetum. maior enim calor necessarius est ad resoluendu aquosas in aerias q̃ aerias in igneas.Unde vinum cu decoquitur: nõ acescit. quia fortis est calor qui sufficit resoluere aquosas in aerias.sic est calor in materia vrine: cum consumpserit aquosas in aerias et resoluerit terrestres in aquosas: anteq̃ ex aquosis aerie generent:ignee euaporant. ¶ Quando autem calor ita agit adurendo:vt q̃ cito resoluit terrestres in aquosas: resoluit easdem aquosas in aerias et igneas: et viridem inducit colorem. ¶ Si autem calor non sufficit tandem resoluere terrestres in aquosas sicut in fine adustionis salis remanentibus terrestribus partibus fit nigredo.huius autem immutationes in superioribus percipiuntur, quia fumi semper a partibus ad immutandum babiliorib9 resoluuntur. qui cum vrina egressi sua leuitate petentes superiora: secundum se superficiem immutant vrine. ¶ Unde immutationem qua patitur materia a qua resoluũtur cum eiusde sint coloris fumi representant. Unde si a materia incipiente aduri resoluuntur viride in superficie vrinam efficiunt.si a perfecte adusta nigram. Similiter si a materia resoluatur: cuius aquosas partes et aerias calor consumpserit et terrestres in aquosas incipiat resoluere igneis partibus propter defectum aeriarum exbaustis in superficie vrine liuorẽ inducerent. Quoniam autem in continuis calor fortior et magis consumptiuus semper est q̃ in interpolatis: semper superficies vrine vel liuida vel semper est viridis:vel nigra reperitur cum appositione manus vel sine appositione. ¶ Si vero liuor vl' viriditas vl' nigredo distincte: id est sine appositione manus appareat:maiorem effectum caloris protendit: et egritudinem acutiorem. Si vero non sine appositione manus predicti colores appareant: minus periculosum putabis: nibilominus tamen acutã iudicabis. ¶ Si autem in continua nullus liuor in vrina appareat: longã egritudinẽ propter defectum caloris in vasis ostendit. nisi plurima signa laudabilia appareãt. et tũc certã sanitatẽ sperabis. q2 temperamentũ bumorum in corpore significat:et calore naturalit' et nõ pret' naturã agente. Debes aũt itelligere q2 apponit' manus vrine ne aeris nimia claritate lucidiq3 vitri visus disgregatus in subtilissimis contentis deprebendendis deficiat. vel in colorib9. q2 a fumositatibus circa superficiẽ inducũt'.

Si in feb. acutis post particularem liuorē tota vrina liuescat distincte: alienationē significat. Si pturbata fuerit in colore q̄si liuida: dominiū multi humoris ostēdit. quia pturbata et spissa est: multam et grossaz ventositatē significat. q̄ accedens ad caput cerebrum inficit: et ad vrinales opationes pficiendas ineptum reddit. vnde Theofilus. Urina liuida et pinguis in febribus nō residens: p augmasticuz significat: alibi p acrusticū id est non sanū. Talis etiam in causone veniēs: stranguiriā futurā significat. Nam p calorē consumptis aquosis et aeris partib⁹: et igneis euaporantibus: terrestres remanent. q̄ sua grossicie meatus oppilāt: et strāguiriam inducūt. In synocho igit qz fortis calor igneis et aerijs partibus consūptis resoluit terrestres in aquosas liuet vrina in supficie. Nota q synocha putrida secundū quosdam vltra vndecimū diē non protēditur. secundū quosdā potest protendi vsq ad. xix. sed non plus. Nulla autem in hac egritudine est q̇es vera: vel falsa. neq pfectus medicus potest pcipe declinationez inter duos paroxismos. cū possit hoc percipere in reliquis continuis. et si percipit: non percipiet nisi pauxillum in matutinali hora. Sed contrariū videt quia tunc magis mouetur sanguis.
¶ Omnis autem febris hora materie habet motum putrefiēdi magis: quare cum mouetur illa motu putrefactorio: magis exacerbare videtur Et dico q cum sanguis mouetur ab hora nona noctis vsq ad tertiā diei q̄uis vtraq qualitate parat⁹ sit putredini. tamen quia membra eo nutriuntur: magis in eius motu delectantur: et eius attractu propter dulcedinem et restaurationem. Unde fortificantur et melius resistunt motui putrefactorio. Ex parte igitur delectationis et confortationis quas non est reperire in motu aliorum humorum: est resistentia putrefiendi et quiescendi. ¶ Alij autem humores horis debitis mouentur ad putrefiendum a natura intrinseca et extrinseca. et alijs horis quiescunt pp̄ter horribilitatem suam et inconuenientiam. Sanguis autem quia vtraq qualitate paratus ē putredini: si putrefactio ei accidat oibus horis hēt putrefieri: et ex passibilitate substantie etiam. non pcipitur quies pauxilla nisi post confortationez a natura in matutinali hora. et etiam propter aggregationem caloris naturalis a frīate circunstāte. Nam ex coadunatiōe caloris naturalis et frigiditate circunstante impeditur mot⁹ putrefactorius in sanguine in aurora: et q̄si imperceptibiliter: et inde nominatur synochus a syn: quod est con: et ochos: quod est labor. quasi cum labore continuo et nulla quiete.

¶ De signis discretiuis synochi et synoche.

Differunt igitur iste egritudines: qm̄ in synocha inflatiua pulsus ē ordinat⁹ q̄uis sit fortis: et q̄uis etiam vtrobiq sit plenus et lat⁹ et velox: nō tamē vt in causone. In synocho aūt est pulsus inordinatus et pstrictio velocior dilatatione pp̄ter desideriū expellendi fumum putridum. ¶ Itez penes vrinam est differentia. quoniam in vrina synoche inflatiue nō apparet liuor: nec fetet. quia sanguis non putrefit. in synocho vrina liuet: vt diximus et fetet ex putrefactiōe sanguis.

¶ Unde vrina rubea: vel subrub. et in quibusdā rubi. aut subrub. spissa et clara p totum sine liuiditate et feto re synocbā inflatiuā significat. vrīa autē eadē in colore: et p totum spissa et liuida apposita manu et fetens: pu tridū significat synocbū. Secundū quosdam vrina in principio appa; ret tenuis ex indigestione: et postmo dū inspissatur. ¶ Nota q semper vrina spissa est ſm substantiā suam sed propter claritatē quā accipit ex ignitione videt esse tenuis cū nō sit

¶ De synocba inflatiua.

Synocba inflatiua cum causa ipsius antecedēs sit sanguis supabūdās medicabitur p detracti onē sanguinis vsq ad sincopim exemplo G. q cum repre; bendebat q homines occidisset mi nuendo sanguinē vsq ad sincopim: Respondit se nō occidisse hominē: sed morbum. qr in sincopi totus ca; lor et sps aggregantur in corde. vñ infrigdantur mēbra: et sanguis exti guit se. et h oportet fieri ī principio et sic facta est solutio huius feb. fctē propter multitudinem vaporis cal. supflue resoluti a multo sang. coar; tato non habente euentationē vel respirationē nisi p mediocritatem venaꝝ ad cor vt dictum est. In sta; tu tamē et augmento flbomia facien; da non est propter timorē casus vir tutis subtracto sanguine. irroretur facies aqua ros. vel nenufaris. Det statim sirupus viol. zucā. viol. vel ne nufaris. vel ros. ad confortationem cū succo maloꝝ grana. vl oxiza. qdā autem respicientes causā cōiunctā minuūt de mediana. Alij anteceden tem causam respicientes trahūt san guinē d epatica dextri brachij. elctia sunt zuc. viol. rosacea. triasandal. trifera sarrac. Hic nō oportet dare elctia hūida infusiua. vt dyadragag. propter sitim. qr sitis non est in pri; cipio propter humiditatem sangui; nis. procedente tamē tempore fit ex cōsumptiōe feb. et tunc sufficiūt ista elctia dicta et sirup. aceb. l oxiza. siru p iuiubin specialis ē. vl talis sir. refrigerans: et p vrinam purgans. R. se. iiij. frigidoꝝ. s. cucu. cucur. ci; tru. melo. portul. lactu. cicoree. plan tag. scariole. viol. sādal. alb. et ru. ber bis. aā. pruna. xx. bulliant cū aqua et sirupent: et detur pro siti in vtraq causa. Uerūtamē viole non sunt hic multū necessarie. qr nimium hume; ctant: et stomā. infundūt: et fastidiū ge nerāt. qr os stomi defectant.

¶ De vtriusq cura.

In vtraq autem eadē est cu ra in paucis vari ata scz secundū magis et minꝰ. qm̄ in synocbo cū sanguis debeat de trahi: nō in tanta copia detrahetur: vt in synocba. et ijdē sirupi: et eadē elctia vtrobiq conueniūt. ¶ Dieta aūt hoꝝ dbet esse tenuissima nō exce dens micā panis: et ptisanam. qm̄ ad vltimatas egritudines vltimate ad hibende sunt curationes. Et iterū q bus continuus est status: tenuiter reficiendus est. Si aūt necesse sit potest ingrossari cū scariola vel cico rea cū agresta. lactuca cū aceto. cucu mer cū onifaco. i. succo agreste para to. Similiter portulaca. medulla. et citrulli vel melonis palestini potest exhiberi. potus sit aqua melonis pa lestini. Melo perforetur: et zuccarū intromittatur, et moueatur vsq ad

liquefactionem zuccari. et cū medulla melonis resoluti incorporet. iste liquor colatus ppinetur. det etiaz lac amigdalarum. pruna cruda: et cocta et cerasa īfusa in aqua. det etiā lac seminū fro: excorticatorum. detur et bolus cucurbitarum. scar. vel alie herbe coğnate cū lacte amigdalarum. sed non ingrosset nisi virtus deficiēdo reqrat: frigescat aer artificialiter p discursum aquarum: et casum et irrorationē. vt patiens ex casu delectetur. Sternant herbe fre vt mirt⁹. ros. super pauimentū: et rami arborum frigidaruz. et sint astātes cauti et docti ad respondendū et ad ministrandū et ad aptandū lectum: et cooperiendum et tacendū in quiete: nulluz tedium inferendo: vel iram vel rumores ab extrinseco qbus possit calefieri patiēs et precipue considerãda sunt ista circa crisim. Et medicus sit cautus et assiduus in precipiēdo et q̄ oportet faciendo: et ab omni errore cauendo vt nō vituperetur ministeriū: sz cū precio dignum preconium adipiscatur. ¶ Quādo autē in istis egritudinibus pmpti sunt patientes ad somnū plurimum ex nimia humiditate sanguinis cū sit stupor et hebetudo sensuū: et oculos vix possint erigere patiētes: studendū est vt vapores trahant inferius p positionem pedum in aqua calida vbi cocta sint mellilo. et camomi. et fricentur cū sale in plantis. Et si necesse est: adhibeantur localia remedia vt in stupore mentis et litargia cuz febre: dicetur. ¶ Si autem vigilie nimie adsint: et dolor capitis. q̄ familiares sunt. fiāt supius dicta in tertiana: et causone. et fiant lotiones manuū: pedum: et coxarū in decoctione herbarū frigidarum. vt viol. cassilaginis. mandrag. salicis. vitis. mirti. morelle. plātag. vngule caballine. aquatice ros. arborum. frigidarum lotione facta: accipiatur c nfacum. oleum violatum lac. m. et succus cassilaginis. que pāno madefacto fronti imponantur. si sic non dormierit accipe semē papaueris albi. iusquiami. corticem: vel succū mādrag. opij miconis. vel thebayci paruz. omnia pulverizata misceantur cum lacte. m. et albumine oui: et cuz plagella fronti et timpori bus imponatur. et potest addi oleuz violatum. Qz si dolor capitis vel vigilie per hoc non cessauerint: intelligendum est h̄ esse ex fumis colericis replentibus caput scilicet vel nimia multitudine fumi. et tunc oportet insistere cum fricationibus extremitatuz suauib⁹ vt prediximus. q si sint ex reumatica causa omnia que diximus cauenda sunt: sed cum constrictiuis frigidis insistendum est.

¶ De officio ventris prouocando.

Si autē cū his constipatus fuerit: intelligendū est ostipationē fumi eē causaz. laborandū ē ergo circa eductionem et suauē laxationē. Addant igit decoctioni seminū et herbarum frarum: pruna viol. in quarū colatura resoluat parū cassiefi. medulle tamarindorū. et māne. et pōt dari de. vij. in. vij. et ante octauū diē in magna necessitate. nā nō est violēta: sz suauiter mollificando educit. Quidaz aūt in libra vna sirupi in fine addūt. ʒ. j. reubar. et ʒ. ß. cassiefi. et tres tamarindorum. et post quartū vl' q̄ntū diē materia digesta pōt dari de isto sirupo mane q̄tum testa oui capit cū trib⁹ partib⁹ aq̄ in sūma necessitate. Quidā aūt addūt

decoctioni cētaureā: quā ꝓhibeo: ni si sanguis sit flaticus. Utili⁹ aūt sol uit venter ꝑ clistere. vt malue deco ctione. seminis lini. canabi bullitis in aqua salsa. cui colature admisce atur oleum viol. vel cōmune: ⁊ succ⁹ mercurialis ⁊ malue: ⁊ totū ꝑ cliste re iniciat. Detur decoctio prunorū ⁊ aq̄ viol. ad potandū. fiant supposi toria ex zuccara ⁊ sale. vl ex zuccara et scamo. rustico ex sale ⁊ melle: vel de felle tauri vl capno: vl dō malo ter re. Et si nullo istoꝝ modoꝝ assellaue rit: significat expulsiue defectū. ⁊ sē sus delegatiue vtut mortificationē ⁊ ita mortē. Cōtra aspitatē trachee arterie fiat vt in causone. ℭ Cōtra dolorē or stomachi accipe sem. fen. petro. apij. aā. cimini. ros. aā. q̄ssent semina: ⁊ cū rosis ponāt in sacco: et decoq̄nt in aq̄: ⁊ ponant sup os sto machi. ita ꝙ vnū caput sacci tangat regionē epat. istō dolorē remouet: et festinat ad crisim: et sudorem pro uocat. ℭ Caue autem ne instante crisi si fiat expulsio per aliquam re gionem: et superueniat aliquis do lor: ne apponas emplastrum reper cussiuum alicubi. fieret enim forsan causa maioris morbi: et oppilatio nis. ℭ Et adde ꝙ si status est pro ximus ꝙ cognoscit: vt prediximus ꝑ vrinā. vix detur lac amigdalaruz: et nebule.

ℭ Diuersitas medicationis si nochi secundum causam.

Tez dico ꝙ synoch⁹ putridus fit interdū ex sanguine colerico acuto: interduz fleg matico: interdū me diocri. Et in omni bus his vtendum est prius minutio ne cum tolerantia virtutis. non tā tum trahatur vt in synocha inflati ua. ℭ Uerumtamen si est subtilis co lericus: vtendum est infrigidatiuis et additis his que ventrem molliūt leuiter. sicut sirupus violatus cum cassiafistula. tamarindis. et prunis. ℭ Si fuerit flegmatic⁹ grossus: ad dantur attenuatiua subtiliatiua cū sirupo dicto. sicut semē maratri. ani si. Si autem fuerit medius: cum si rupo dentur iuiube. vel manna. ⁊ ob seruet dicta magis tū tenuis: cū san guis fuerit colericus. minus tenuis cum flegmaticus. mediocris cuz est mediocris. ℭ Quidā autem inter curā synochi et causon differentiaz non ponunt. nisi ꝙ in synocho tale colagogum faciunt. pruna nigra. vi ole. centaurea minor. iuiube. absin. diu in aqua: vel melius in sero capri no bulliant. et colature addūt cassie fistule ℥ i. vnam. tamarindorum ℥. semis. et quartam partem man ne. quibus solutis addunt zuccarā: cuius colatura mane detur cum te pitudine. Utilis est autem cum ē ex sanguine flegmatico magis. ℭ Si superueniat fluxus sanguinis quez vrina incepit: nec tamē perficere po test: prouocetur cum flebotomia ex setis porcorum: vel sanguissugis. Monemus autem vt semper sit me dicus attentus et diligens circa e mergentia signa salutis vel mortis. vt scientia pronosticationis gloriaz et famam acquirat. et mortem pre uenientem denunciet per lachrima rum effusionem inuoluntariam. pul su debili et deficiente. vrina pauca ⁊ liuida: aut subcitrina: aut nigra: aut similibus.

ℭ De quotidiana vera in terpolata.

Quotidiana ꝟa interpolata ē feb. facta ex flegmate naturali putrefacto. cū fl'a putrefactū spargitur scd'z totam habitudinē carnis. Antecedens aūt qd' est fl'a naturale putrescens extra vasa emittit putriduz fumum corrumpentez naturalez complexionem cordis: ꝛ inflammautē calorē naturalē q̄ virtus cordis nitit' repellere a se ad membra. q̇ veniens ad membra: ea inflāmat. ꝛ ideo accidentia q̄daz propria sequunt': vt pulsus tardus: rarus: spissus: debilis tamen et mollis: sed in p̄ncipio debilis. q̇ post addit in fortitudine: et magnitudine: nō aūt absolute ſ; relatiue respectu motuū paroxismoꝝ. et fit frequens secunduz Auic. propter debilitatez cū non sufficiat semel attrahere. ꝛ iō cogit' sepius moueri ad attrahendū ꝛ est inordinatus: ꝛ q̄ꝫto debilior tāto magis ē inordinat⁹. Et de signis ꝓprijs est frigus in paroxismo ī spina dorsi. qm̄ in hora motus materie putrefacte fl'ce resoluitur ipsa materia putrefacta in vaporem: q̇ perueniens ad cor: inflāmatur in eo. et inflāmato corde: inflāmat' totū corp⁹ ꝛ fit feb. Calore ergo febrili resoluitur fl'a in vaporē: ꝛ nō solū fl'a putrefactū: sed etiā non putrefactū. vnde sunt vapores q̇dam calidi: quidam frigidi. ꝛ vtriq; penetrant tā ad mēbra interiora q̄ꝫ exteriora. Sed differunt. q: ad membra interiora penetrāt pl'es calidi. ꝛ ad exteriora plures frigidi. q: hec membra sūt illis ꝓportiōabilia in fr'ate. vapores igitur frigidi cū calidis penetrātes ad cor impediūt motū cordis: ꝛ debilitant ipsuz. et ꝑ conseqūs arteriam ꝛ sic fit pulsus tardus: ꝛ debilis: et rarus. ꝛ diu ꝑseuerat in hac dispositione. q: illi vapores frigidi sūt difficil' resolutionis. Vapores autē frigidi q̇ penetrant ad mēbra exteriora in maiori quātitate refrigerāt ipa sup̱flue: ꝛ sic fit frigus. Et q: cum illo penetrant q̇dam vapores calidi putredinales: q̇ pungunt mēbra sensibilia: inde rigorē faciunt: ꝛ sic ex frigore et rigore fit mot⁹ compositus: qui est tremor. Materia aūt huius feb. est frigida ꝛ hūida. ꝛ humiditas viscosa: retentiua ignis interius quēadmoduz humiditas exterius in lignis ignis exterioris est retētiua: ꝛ per viscositatez huius humiditatis opilat fl'a: quēadmodū sanguis grossicie sua oppilat. ꝛ propter h' fit additio in magnitudine ꝛ fortitudine in pulsu. Colera aūt naturalis oppilationē non facit diuturnaz propter suam subtilitatez. Vnde afflictio in hac feb. habet. xij. horas in summo labore: ꝛ sex in falsa q̇ete: quēadmodū terciana habet. xij. horas in summo labore: ꝛ. xij. in falsa q̇ete. febris quotidiana īterpolat tm̄ ꝑ vj. horas tertiana ꝑ xxiiij. s. xij. in falsa: et xij. in vera q̇ete. Unde cōparatione quietis plus affligit quotidiana q̄ꝫ tertiana. et ē causa q: min⁹ interpolat q: licet incineretur fl'a ꝛ propter cōsumptionē humiditatis cesset calor q̇ est feb. tm̄ nō ita finitur feb. quin maneāt accidentia feb. ſm q̄ꝫ disponitur corpus vt feb. iterato cito redeat sup̱ ipsuz. ꝛ est vna causa. s. viscositas materie. quare hec feb. fit difficilioris curationis q̄ꝫ tertiana. et est alia efficacior q: causa ātecedēs est cōtraria egritudini: cū egritudo sit calida et sicca. et materia frigida et humida. Vnde quicquid vni confert nocet alteri ꝛ econuerso.

¶ De signis sumptis ab accidentibus.

Ccidētia aūt q̄dā sunt accidentia morbi vt calor ꝛ sudor ꝛ sitis. ꝛ q̄dā sunt accidetia cause: vt oris isipiditas: frigus: somnolētia: ineptio ad motū. ꝛ q̄dā sunt supueniētia: vt dolor capitis cū grauitate: ꝛ p̄cipue occipitij: oris insipiditas: ꝛ saliue abūdantia sensuuꝫ stupor ꝛ ebetudo: indigestio: grauedo maior post cibū acceptum: dolor stomachi ꝛ tensio laterū: ꝛ rascationes ꝛ emūctiones plurime et sine cā facilis desudatio. fastidiū cibi ꝛ potus: quia facile supernatat et fluctuat in stomacho somnia aquarū ꝛ balneoꝝ. maxie aūt hyeme: flegmatico: sene: vso frigida ꝛ humida dieta: ꝛ ceteris particularibꝰ cōuenientibus. ꝛ hec signa vtplurimuꝫ signa sunt cause potius. Os aūt est insipidū ꝓpter flegma dissolutū: quod est insipidum: somnolētia. ꝛ ineptio ad motum fit ꝓpter frigiditatē vincentem super mēbra ꝛ propter vapores frigidos ingrossantes spūs aīales: ꝛ ideo tarde mouenť ad organa sensibilia: ꝛ īde fit sōnolētia. Infestať aūt horis flegmatis cū lōgo et lēto frigore: deinde longo ꝛ lento calore sicut diximus. Et causam ꝓpter q̄d ad vltimū cum multo sudore ꝓpter materiā multā dissolutam subtiliatam ad euaporandū. ꝛ fit semꝑ fere cū dolore stomachi: eo ꝙ stomachꝰ locus est flegmatis multi. Et est vrina eius subcitrina ꝛ spissa ꝑ totum in q̄busdā pallida: q꞉ flegmatis naturalis vrina in frigidis est karopos. in quibuſdā pallida: ergo cū fe. oportet excedere: in substantia q̄dē mediocriter spissa: ꝛ in loco materie est dolor: q꞉ si in intestinis. ibi ē dolor. si in sp̄nalibus sitis maior ꝛ vrina colorata magꝭ: ꝛ quedā ampulle minute in suꝑficie. Et si ī epate: ibi est dolor quod est ꝓpriū in nothis. Urine aūt mulierū minus colorate sunt: quoniā sunt albe vel karopos ꝛ spisse ꝛ nō pure ꝛ turbide. Impuritas debet esse in omni vrina febricitantis ꝓpter dissolutionē vaporū putredinaliū ꝛ spirituū patientium a calore putredinali. Sed de vrina post exequemur. adsunt p̄terea egestio liquida flegmatica saliue: vt diximus abūdātia maxime in augmēto ꝛ statu. liuiditas labiorūꝫ: pallor faciei: nulla pulchritudo vel luciditas corporis: sed tabiditas in oībꝰ paroxismis ꝛ horis eoꝝ: secꝰ in alijs fe. indigestio etiā ꝛ vētositas ructuatio acida ꝛ tortio in ventre: que oīa ex summa frigiditate contingunt.

¶ De signis sumptis ab vrina.

Primus vrinā ī quotidiana de flegmate naturali esse pallidā vel subpal. vł' subci. in mulieribus albaꝫ vel karopos cuꝫ mediocriter spissa substātia. Sed hoc mirū est: quia albedo significat cruditatem ꝛ grossitiē humoris ꝛ defectuꝫ caloris naturalis nihil resoluere de materia potentis. Grossitudo v̄o significat materiā digestam īncipientem ꝛ cum vrina expelli. humiditas v̄o ꝑ se sine admixtione humoris vrinam nō valet inspissare relaxando poros. humoribus quideꝫ ꝑ laxatos poros egrediētibus cū vrina inspissant eam vel cum humiditate mlťiplicanť humores qui sui admixtione vrinam inspissant. Accidētaliter ergo substātia inuenić spissa cū flegma naturale: sciłꝫ grossum in corpore dominať: ꝛ natura ꝑ vrinā

expellit. Unde Theophilus. Talis complexio cōstat τ significat crudū humidum plurimum abundare in venis vel vasis. vt flegma vitreū et salsuz τ sine qualitate. De varijs em̄ speciebus flegmatis exēplificat: qꝛ raro cōuenit flegma naturale abundare quin aliqua alia spēs abūdet. flegma salsum τ dulce qualitatibus suis coloratā reddunt vrinā: sed cuz mediocriter resoluunt τ per vrinaz purgātur possunt spissam accidētaliter τ albam reddere vrinam. Cum vero resolut⁹ nō fuerit humor tenuis et alba fit vrina vt predixim⁹. Urina ergo alba τ spissa cum inequali τ non pura substātia flegma abūdare significat. Inequalitas intelligitur cum spissior inferi⁹ vel sup͡ius inuenitur τ perturbationē in corpore significat. Unde Ypo. Quibus vrine distantes fiunt: his perturbatio in corpe valida fit. Nec intēdit Ypo. p vrinas distātes diuersitates vrinarum ſm colores diuersarum: vt si vrina media nocte mincta sit pallida: in mane mincta citrina. hoc eniz in corpore fieri nullā pturbationez significat: ꝯtingit em̄ aliquādo corpore bene sano. Impuritas est q̄dā perturbatio vel obūbratio quam visus leuiter penetrare nō potest. Attende autē q flegma qn̄q nominat naturalis humor. quādoq supfluitas parata putrefieri. quādoq supfluum putrefactum. Paratū autem putrefieri in diuersis locis stans: diuersa īducit sintbomata τ vario mō immutat vrinā. nā in spūalib⁹ abundans vrinā facit superi⁹ spissam magis: quia flegma spūalia nutriēs cū sit leuius superiora petit in vase in stomacho existens circa pforationē spissiorem reddit vrinā. In matrice quidem si liquidū fuerit flegma lapsum matricis sepe operatur vel dolorē. Si autē fuerit viscosum retentionem menstruoꝝ operatur τ vrina apparet ī his liuida: quia humores consueti purgari per mēstrua redeūtes ad epar τ cum vrina exeūtes cuz varij coloris sint liuidā reddunt vrinam τ in fundo magis spissam. In venis aūt abundās epatis virtutez digestiuam valde debilitat. vnde lōgo tēpore ydropisis innascit. et tūc si remissa fuerit τ spissa cum quadaz liuiditate per totū leucoflātiā significat longo tēpore precedēte: liuiditas em̄ illa ex mortificatiōe caloris naturalis pcedit. Qualiter anasarcaz aut vitium matricis significet in proprijs capl'is ostēdetur. Flegma autē quādoq superfluū in corpore a natura derelinquit. τ cum non habeat euentationē sese conculcando putrefit et feb. generat. vnde vrina grossa τ alba cum grauitate capitis fe. futurā significat. Grossitudo em̄ semper multitudine materie significat: que ebullitionē per capitis dolorem suscepisse cognoscitur. multa vero succensa materia febrē minuere significat: putrefactū autem flegma inducit fe. Unde colorata egreditur vrina vt interpolata quotidiana vera fiat pal. vel subpal. τ sepe citrina vel subcitrina ppter ebullitionē naturalis caloris τ cum leui fe. morbi diuturnitatē ostendit. Si autem in diuturna fe. in die cretica vl' nuncia appareat maxime in die quarta cuiuslibz septimane significat ab apostemate in mēbris liberatio. Unde Ypo. Quibus spes est ad articulos conuerti: eruet ab apostasi vrina grossa τ alba τ multa facta velut in laboriosis fe. Sed de his alibi manifestabitur. patet aūt quomodo vrina fe. quotidiane aliquātulum colo

rata debeat apparere secundum proportionem cõplexionis corporis. Cũ autẽ flegma naturale sit substãtie nõ vltimatim viscose nec carẽtis viscositate: vt calor sufficiat mediocriter resoluere et cõmiscere. Mediocris substantia nec spissa nec tenuis apparebit. humor enim est in se adequatus et humidus: et ideo magis obedit resolutioni et magis spissaz mediocriter vrinã protendit. si aũt siccitas in materia dñaretur magis vrinã indicaret.

¶ De digerenda materia.

Oportet autẽ ponere medicationis principiuz in hac egritudine a causa antecedente que preparanda est ad facilem expulsionem cuz ipsa sit viscosa. Et de proprietate est materie viscose vt ipsa sit adherẽs superficiei mẽbri cui adiungitur vel obuiat. Ideo in eius preparatiõe duplex est intẽtio. Una est vt separetur materia viscosa a superficie membri cui adheret. Alia est vt auferatur illa viscositas. Et primuz fit per materiã incisiuaz. Et vt dicit Auicẽ. Medicina incisiua est cuius proprietas est vt subtilitate sue substantie penetret inter superficiẽ humoris et membri cui adheret. vñ talis medicina non habet operationẽ in substãtia humoris. Sed qđ habz operationẽ hanc: oportet vt sit materia subtilianda penes substãtiam humoris subtilioris. et hec virtus subtiliatiua est a virtute ca. ¶ Sed notandũ est quod hec materia flegmatica cum sit excellẽtis viscositatis: oportet vt materia preparans et digerẽs ipsam sit minoris caliditatis: aliter enim augmẽtaretur viscositas. Hoc enim videmus in mirabol. quoniã adurimus ipsos ad augendum viscositatez eorũ cum intendimus stringere ventrem. Oz ergo vt digeratur materia viscosa cum oximelle simplici: quod est compositũ ex aqua et melle et aceto tñ. Cum autez fuerit magis grossa et minus viscosa materia possumus addere radices diur. ca. Uiscositas materie cognoscitur per permanentiam spume et eius adherentiam vasi vrinali. Cum enim intercipitur vapor in humido viscoso eleuat ipsum et nõ perforat. quare fiunt ampulle permanẽtes et ex ampullis permanentibus spuma permanens. Et quia materia est viscosa adheret superficiei vasis vrinalis cui obuiat. Grossitudo materie cognoscitur per multã inspissationẽ vrine. illa vero quanto grossius est tanto spissius et magis vrinã inspissans. grossitudo ergo multa est materie inspissatio et partiũ eius cõdẽsatio. viscositas ẽ adherentia partium sine interruptione. Et quẽadmodũ viscoso opponitur incisio sic grosso subtiliatio que ẽ partiũ multiplicatarum et inspissatarũ attenuatio. Incisio est diuisio partiũ adherẽtiũ. Digeratur ergo materia cũ oximelle vt dictũ est precedente dyagalanga. dyanison. dyaroma. et hoc dico in regione tẽperata. In calida cũ oxizacara distẽperata cũ aqua decoctionis radicis petro. feni. liquir. precedentibus electuarijs dyanison. et ceteris. in regiõe frigida cũ oximelle diur. precedẽtibus electuarijs dyazinz. dyacalamẽto. dyacimino. dyatrion pipeon. Et si tempus est ca. detur actualiter frigidũ. si frigidũ detur actualiter calidum. Et si materia est in spũalibus detur cũ decoctione ysopi. pulegij. capillisve. Et si est in epate cũ decoctione radicis feni. petro. et similiũ.

et si in stomacho cū seminib⁹ eorū. silr si est in renib⁹. Et si materia est in spūalib⁹ in calida regiōe vel estate detur cū ptisana vbi decocta fuerint diuretica ⁊ eoꝝ semīa. Et addo ꝙ si materia est in renibus quod cōgerit ex dolore eorū in paroxismo: apponatur emplastrū in parte mollitiuū parum ⁊ multū attenuatiuū: vt ex malua ⁊ seminibus diureticis: quia humidū euaporat siccū: ⁊ siccū euaporat humidū nō tñ sine medio.

De purgatione materie.

VRina aūt tendente ad maiorē co. aliquātulū ⁊ ad substātie spissitudinem ꝑm quosdam ad mediocritatem si spissa fuerat prius. Digestio eñ est adeq̄tio humorum ⁊ per q̄titatis ipsius augmentationē ⁊ accessionis anticipationem ⁊ digestionē. digestio satis euidēter ꝑpēdetur. Unde oportet causam antecedentē diligēter et non violēter euacuare neq̄ fortiter. fortis eñ euacuatio supflue calefaceret corpus ⁊ adderet in se.

Alia ꝑparatio materie ad purgandum.

QUidā aūt preparāt materiam cum tali oximelle: scʒ vt primo def oximel simplex ante cōpositū: ⁊ hoc per tres dies vel quattuor. post fiat compositū ex radicibus feni. petro. spagi. brusci. bene mūdatis ītus ⁊ extra. ⁊ dimissis in aceto per vnū diem vel duos: hoc acetum bulliat ad medietatem. ⁊ addita tertia parte mellis fiat oximel. Et si patitur in splene: addātur squinantiū. thimū. cū cute capparis quod canibar vocatur. sene. xilobal. Et huic addunt in fine lapidē lazuli ⁊ colatura tribuitur omni mane cū ea. vel si est in stomacho daf oximel rafaninum. Competūt etiā hec tussientibus ex flegmate.

Euacuatio eadē cū priore.

Ignis digestionis apparētibus: scilicʒ multa vrine q̄titas et spissitudo et frigoris minoratio et caloris augmentatio ⁊ accessionis ꝓlōgatio. purgenf si materia est in stomacho cū paulino vel simplici yeraꝑ. si sufficit vel cū flegma gogo. Sed nota ꝙ yerapigra Gal. magis purgat flegma in epate yeraꝑ constañ. magis in cerebro. Et si in renib⁹ cū bñdicta. Et si cogat mltitudo materie vt medicīa acuaf cū pua q̄titate ezule oportet vt in. ℥. ß. medicine sit pondus. ℈. ij. esule vel. iij. Uel delicatis conuenienti pondere coquaf cū oximelle in fine: quia laxatiua in multum coquendo amittūt virtutē laxatiuam: vt in superflua decoctione acquirāt virtutē cōstipatiuā laxatiua euaporante. Bulliat igitur cū oximelle facto ex se. diur. polip. quercino esula ana. ℥. ß. ⁊ fiat aliquota pars q̄ def. Uel potes decoquere polip. agar. turbith cum se. diureticis in aqua. ⁊ cū aqua hac potes dare oximel delicatis hora conuenienti. Et si fortes fuerint potes addere decoctiōi pulueres agar. ⁊ turbith. ⁊ estate ⁊ hyeme potes dare delicatis. Dulcorari etiā possunt cū zucca. ⁊ dari. s. pulueres ⁊ decoctio sine oximelle. he medicīe flegma educūt per secessum et

vrinaz. Semina eniz resoluunt flegma in aquositatez et mouent ad vias vrine. quod autez flegma resoluatur in aquositatem manifestuz est ex eo quod dicit Ysaac in vrinis. Quādo resoluitur flegma: ponit vrinam albaz et tenuem. hoc autem non fit dum permanet in sua specie. Fit autez apozima conueniens tale. R℞ polip. agarici. asare baccare. corticis sambuci ebuli. turbith. an̄. ℥. vnam: coq̄ in aq̄ vsq̄ quo redeat ad tertiam et colature quartam mellis adde: et coquēdo incorpora. et tepidum propina hora tertia ante accessionem. et volūt hic fieri stupham: precedente exhibitione decoctionis ex mētastro. pulegio apio. abrotano. ruta. feniculo. in vino forti vel lixiuio. et demum detur opiata. ℭ Multi autem non possūt recipe medicinā: et circa tales oportet vt vigilans studeat ingeniū quocūq̄ modo possit fieri purgatio caute. Talibus fiat puluis ex mastice. semine feni. anisi. cinamomi. addita esula sufficienti: et zuccara: et detur in brodio. vel cum ouo vel quocunq̄ alio modo. fiat autem eis tale claretum. quod valet flegmaticis ad preseruationem. polipodium in multa quantitate mundatum et tritum. in vino infundatur per duos dies vel tres et bulliat aliquātulū cui addatur mel vt dulcoretur et bis adde puluerē cinamomi. ℥℥. galā. et specierum nimis calidarum et sacco suspēso intus super pulueres sepius vinum asperge: et colatū recollige. Conuenienter autem addatur aliquanta pars cathapuciarum mundatarum: et pars vini sinceri sic colati exhibeatur. Et si vis vt magis laxet potes addere agaricū. et esulā. ℭ Et si vis trahere flegma a capite adde puluerem sambuci. et ebuli radicem. cassiam: vel squinantum. Et cū flegma est in intestinis: adde coloquin. et turbith. agar. Et si in splene: sene. epithimum. possunt autem ex eisdem formari pillule. vt de aloe ponatur ad pondus omnium. et conficiantur cum succo absin. vel de aloe cū medicinis flegmaticis: et quibusdaz confortatiuis fiant pillule et mastice. vel ex mastice et aloe. purgatur autem competenter cum catapucijs oleo fricatis: vel corticibus radicuz ebuli et sambuci pulueri zatis. aut cū puluere laureole in crispulis aut lacte titimalli. ℭ Puluis enim corticis ipsius radicis bene purgat rusticos a flegmate. Memento autem regere experimentum in corpore debili aut multa discrasia febris. temperare enim oportet calida frigidis ne ex cura nostra morbus generetur Quidam autem laudant gencianaz ante accessionem. Et alij componūt centauream maiorem. galbanum. serapium. et dant in modum pillularum et multum valet. Materia autem existente in ore stomachi confert vomitus quandoq̄. tunc enim confert colatura patriarche resoluta cum aqua calida. ℭ Et nota quod non debet dari frigida: quia ineptior fieret ad prouocanduz vomitum. nec post vomitum debet dari aliquod frigiduz quia de leui sequeretur spasmus. ℭ Et si vis quod magis ducat inferius: quam superius: acuatur cum esula: Asarabaccara multū confert in vomitu flatico prouocādo. et magis viridis quam sicca. vel succus ipsius. ℭ Similiter fit vomitus ex succo mediani corticis ebuli. et sambuci. vel ex cathapucijs contritis. et ducunt superius: et inferius. Similiter lac titimali cuz oximelle. ℭ Uomitus competens rusticis in quotidiana et tertiana. R℞ tapsie libram semis: catapucie. ℥

vnam et semis. rape. ʒ. vnam. asare baccare. ʒ. vnam. cinamomi. ʒ. semis cucumeris ortẽsis. ʒ. vnaꝫ. mellis q̃ntum sufficit. Celebratis euacuationibus: fiat bonum condimentuꝫ cũ brodio galline debilibus vel delicatis valde: et detur. ¶ Et nota ꝙ delicati qui abhorrent medicinas possunt decipi cum brodio galline: si cũ ea coquatur polipodiuꝫ vel etiã esula. Sed apponatur acetum et ciminum: ne sentiatur sapor polipodij. post purgationem quidam laudant balnea. mihi autem videtur esse inimica. quia balnea reuocant febrem. Similiter nec stuphe: quia superflue calefiunt: et addũt in egritudinis discrasiam. Sed cum materia est compacta debent eam per balnea et stuphas potentissime resolui. fiunt autem de folijs feniculi. petrosi. absin. mente. lauri. Exeunti a stupha ante horam accessionis: vel si non fiat stupha eadeꝫ hora dentur muse enee. ʒ. q̃ttuor vel q̃nqꝫ. aut auree alexãdrine. vl' vtriusqꝫ añ. ʒ. due cũ aq̃ cal. vl' esdra: vl' cũ vino cali. multũ limphato.

¶ Trifera magna.

TRifera magna a multis probata medicis antiquis et modernis tussientibus asmaticis peculiare est remediũ. stomaticis. peripleuronicis. empicis: et cardiacis probata. dissinteriaꝫ sistit quotidianos: tertianos: nothos: et quartanos: typos sine mora tollit. ℞ cucumeris. opij. añ. ʒ. duodeciꝫ cinamomi. cassie lig. eufor. castor. mirre. olib. masticis. corimbri. id est storacis. piretri. celtice aristol. genci. yrei. peucedani. piperis albi. anisi. iusq̃ami, dauci. se. lini. se. petro. sinomi. oĩum. añ. ʒ. duas. mellis quantũ sufficit. detur in modum auellane cum tep. ¶ Opiata ista dissintericis supponatur: quotidianis detur per os. ¶ Si autem per exhibitionem opiate semel non terminet. detur bis vl' ter ante accessiones singulas. Si adhuc de reliquijs aliq̃d remanserit: fiat fomentum ante accessionem cuꝫ decoctione pulegij. calamenti. policarie maioris et minoris. sauine. origani. frondibus lauri rosis marini. Et inde fomententur brachia crura et pedes. vel sudet ex stupha harum herbarum in cofino. et imminẽte hora accessionis detur de opiata: vel parum añ. Sed musa enea hic preualet. vel stuphet in balneo sicco. et ibi detur contra frigus imminens. quidam autem dant succum apij ante accessionem. dissoluit enim flegma.

¶ De medicina egritudinis alterativa.

Ablata causa antecedente: veniendũ est ad egritudinem in cuius medicatione operandum est per contraria alterãtia et infrigidantia: sed non ꝑ quecũqꝫ. Nutrientia enim medicinalia cõtra febreꝫ q̃ est cal. et sic sunt sicut portulaca. lactuca. cerasa. Sꝫ huiusmodi nutrientia non videntur conuenire. quia adhuc permanet calor extraneus in membris. cuꝫ ex huiusmodi nutrientibus generetur sanguis aq̃sus a calore extraneo mouente et sanguini aquoso corruptibili additio fiat in causa antecedente citius influet materia ad locum putrefactionis: et fortificabitur febrilis calor. ¶ Conuenientius ergo est medicinale: quod infrigidat: vt ʒuccara ro

sata. syrupus acet. et nutriens conuertibile ad equalem sanguinem vt est ptisana. Licet ergo zuccara rosata habeat virtutem constipandi: tamen tute datur in egritudine hac. quia plurimum eis humectatur venter propt flegma quod est humidũ. desiccat etiam parum. τ ad equalitatem reducit conuenientem.

¶ De dieta ad cause antecedentis ablationem.

E dieta autem dico φ ante absciſionem cause antecedentis dbet esse decliuis ad caliditatẽ sicut sunt pulli galline cocti in duabus partibus aque τ tertia aceti: vel agreste. addito cinamomo: et croco. τ parum zinzibe. in fine decoctionis. iste medicine calefaciũt materiam τ digerunt et non addunt in causam antecedentẽ: de qua fit curã duz. possunt aũt dari si oportet elargare dietam. pdices. fasiani. carnes minorum auium non degentium in paludibus. eduli. annuales agni. pedes porci vel rostra. Et in hieme, frigidiori regione carnes ariet castrati. τ porci saliti cũ petro. τ boragie. aut paruz de eruca distempata cum aceto aut salsa ysopi. cimini. zinzib. petro. saluie. mente cũ aceto. τ detur post accessionẽ non ante pquattuor horas. τ cenaz fugiat τ somnos prolixos τ multũ vsuz offaruz. qz humectãt nimiũ: τ humidã dietã: τ nimiã repletionẽ cibi τ potus oĩ tempore. τ precipue in vesper. hora eniz aduẽtus huius feb. est hora aduent flegmatis. s. tertia hora noctis. qm frigiditas circũstat humidũ dissolutum τ ipsuz congregat cũ virtute. pisces aũt conuenĩẽtiores eligant: vt sunt pcbie. lucij. darsi. φuis oẽs pisces vident addere in causaz antecedentez holera sint nasturciũ. sinapis: eruca vrtica tenera. acetũ aũt conueniẽs ẽ in salsis τ elixationib carniũ ex pte qua phibet ab opilatiõe τ subtiliat τ diuidit viscosum adherens.

¶ De dieta post euacuationez.

Ablata aũt causa antecedente dieta eorũ debet esse decliuis magis ad frigiditatẽ sicut ẽ pull galline coct in duabus partib aq rosate: τ tertia aceti. τ sic in oĩ cibo addat de frigido ſm hũc modũ. Uinũ aũt eoz sit limphatum multũ ĩ excellẽtia fortitudinis dbite regiõi. ita vt si aq ẽ dupla ad vinũ ante ablationem cause antecedẽtis: post ablationẽ qdruplicit ad vinuz. τ vtat dict carnib supiorib. τ h tẽpe fr̃o. cali. ño abstineat pt φ a sim pliciorib. precipue si fit iuuenis et calide cplexionis nisi debilitas virtutis impediat.

¶ Medicatio accidentium superuenientium.

Stomachus corfomẽtetur calidis vt oleo ca. in q dcocta sint absintiũ. põticũ. et anet. τ mẽta. τ magna cura stomacho adhibeat pncipiũ. n. flis ẽ τ receptaculũ. Comedãt aũt qñqz salsa, τ qñqz erucas: atqz radices. Et vt sudẽt ĩ cofino sedeãt: τ recipiãt fumũ dcoctiõis mtastri. pulegij. mẽte

¶ Debent autem sepe τ paulatine purgari: τ non nisi materia digesta: et si faciles sunt ad vomendum: vel patiantur, abhominationem come-

dant diuersa et vnctuosa: scilz radi-
cē. raphanum. poros. cepas. et salsa
et vnctuosa: ꝛ post ꝓuocetur vomit⁹
cū oximelle ꝛ aqua decoctionis ane
ti. ꝛ radic. ꝛ similium.

¶ De medicatione frigoris. s. typi.

Accidens autē quod est frigidius medicabitur ꝑ inūctionē spine dorsi cum mixtura vnguēto-rum calidorū: sicut aro-gon. marciatō. agripe. dyaltee. olei laurini. vnguēti aurei acutoꝝ cū eu for. si necesse sit. hec eñ inūctio resol uit hūores frigidos ꝛ calefacit mē-bra. ꝛ per cōsequēs aufert ineptiam mot⁹ que est ex frigiditate. Uel fiat inūctio cuz oleo in quo decocta sint sauina. ruta. marrubiū. ꝛ sisimbriū. et similia. Uel etiā cū oleo iunipino ꝛ zinziberino post stupbā. et addaṫ de vnguento quod fit ꝯtra tremorē membroꝝ ad cōfortandū. ℞. masti-cis. ℥. j. ꝛ ß. thuris. ℥. j. pulverizentur ꝛ decoquātur in. vj. ℥. olei cōis vsqꝫ ad cōsumptionē medie partis coleṫ ꝛ cū colatura inūgaṫ. Istud vnguē tum stomacho inūctum retentiuam confortat nauseā ꝛ vomituz ꝓhibet debilitati subuenit. virtutē assimila tiuam vt in consumptiuis ꝛ ethicis confortat supra spinā ꝛ stomachum inūctum. In cōtinuis loco olei cōis ponatur oleū roṡ. quod fit ex rosis decoctis in oleo ad solem vel supra lētos carbones in stagnato. et sic fit contra ethicā: ꝛ a quibusdā mastice-leon vocatur. In somno vo dico ꝙ maxime incipiente paroxismo pro-hibendi sunt ab ipso: qꝛ tēpe somni pori clauduntṫ exteriores: ꝛ coartan tur vapores interius putredinales ca. ꝛ ita augmētatur fe. et ꝓlōgatur propter ꝓhibitionē exalationis va porū. vnde ꝓhibendi sunt a somno: non solū ꝑ exercitationē: sed ꝑ equa le exercitiū. Illud eñ confert. ꝛ cale faciendo mēbra que infrigidanṫ: et resoluendo vapores putredinales ꝛ non putredinales.

¶ De quotidianis notbis ꝛ primo de ea que est ex flegmate vitreo.

Quotidiana notha ē fe. ex flegmate innaturali gñata. Calor aūt natu-ralis vnus vniformiter agens in materia subie cta separās materias etherogeneas reducēs potētias ad actū diuersas formas extrahit de materia. Uñ na-turaľr se habēs generat sanguinem co. flegma melācholiā. naturales in naturaliter aūt se habēs ad lat⁹ ex-cessus caliditatis ꝛ superaccēsionis generat co. excedentē ꝛ melācholiaz adustam. Declinās aūt ad latus fri giditatis per ꝯgelationē cum sic di caṫ indigētia caloris frigiditas ge nerat flegma excedēs in frigiditate ꝛ ꝗtitate: ꝛ meľiā quēadmodū sene ctus frigida ꝛ sicca generat. flegma ꝓpter digestionis debilitatē. Quē-admodū igitur per excedentē calidi tatem generaṫ co. excedēs ꝗ̄ flegma ꝓpter suā passibilitatē facile a calo-re aduritur: sic excellēti frigiditate flegma remissum ꝯcreatur extra na turalitatē declinās. Inueniunṫ aūt quidā ponere plures. quidā paucio res spēs flegmatꝭ naturalis. Auic. eñ ꝭm substātie diuersitatem ponit eius quattuor spēs. Quaruz prima est. illud flegma quod vľr est diuerse essentie. Et hoc noīat Auic. flegma mucillaginosum. Secunda spēs est cū flegma est diuerse eēntie ꝭm vir-

tutem: lʒ nō sensibiliter. ꝛ hoc noīat Auicē. flegma crudū: qꝛ nō est possibile vt crudū sit equalis essentie cū calor equaliter nō sit operās in oēm partem. Et sub hac specie dico ꝙ cōprehendit flegma qd̄ vocat vitreū. Tertia spēs est flegma qd̄ est fluidū liquidū valde ꝛ subtile. ꝛ ꝓpter hoc imbibitū est in membris ꝛ difficilis solutionis ab eis. Unde cū imbibitur in stomacho et in villis ipsius in ieiunio est nausea absq; vomitu. Colligit em̄ se stomachꝰ vt expellat. Sed qꝛ humor est imbibitus nō potest ipm expellere. ꝛ hec nausea non fit ꝓpter cibum: qꝛ natura stomachi tunc nō est intēta ad digerēdū cibū. Quarta spēs est grossuʒ flegma diu in iūcturis retentū. Cuius humidū est finitū. ꝛ est illud quo fiunt vt plurimum arthetice diuturne.

¶De diuersitate flegmatis ex parte saporis.

Aliij autē auctores inueniunt ponere quattuor spēs ex pte saporis: scʒ salsum. acetosuʒ. dulce. pōticū. Generatio aūt flegmatis salsi est. ij. modis. Primo modo cū supfluitas colere commiscetur flegmati naturali cōpositiōe equali. Alio modo cū adurunt ptes terrestres flegmatis naturalis ꝛ cōmiscēt tēperamēto equali cū ptibꝰ aquosis insipidis. Est igit pmꝰ modus cū flegma cōmiscet co. ꝯuertēti flegma in suā naturā ꝛ saporem. Et secūdus est cū calor intendit in flegmate. ꝛ intendit et adurit quasdam partes ipsius. Unde in eis acquirit amaritudo: que cōmixta per totum ꝯuertunt id in saporē salsum. Dicit em̄ Auicē. Omnis salcedinis cā est cū humores insipidi vel pauci saporis partibꝰ terreis adustis sicce cōplexionis ꝛ amari saporis cōmiscētur equali tēperamēto. equali dico. qm̄ si partes amari saporis excederent in ꝙtitate tūc fieret amaruʒ: vt patet in melle cuʒ coquit superflue.

¶Dulce flegma.

¶Gñatio aūt flegnatis dulcis est similiter duobꝰ modis. Aut em̄ acq̄rit flegma caliditatē in se. et ebullit ebullitione extranea: ꝛ sic adipiscit dulcedinē putredinalē: vt pʒ in fructibus putridis. aut admiscet sanguini corrupto calefacienti flegma supflue ꝛ cōuertēti ad suā naturā et saporē. Uñ hec dulcedo magis attestatur putredini ꝙ equalitati.

¶Flegma acetosum.

¶ Flā acetosum fit duobꝰ modis. Primo mō cū flegma acq̄rit caliditatē sʒ debilē ꝛ ebullit. s. flegma ebullitione debili circa complementum: qm̄ om̄ia q̄ naturalr̄ futura sunt dulcia. cum ebulliūt ebullitione debili acescūt ꝛ alio modo cū melā aceto si saporis cōmiscetur flāti naturali.

¶Ponticum.

¶ Eodē modo dico de pōtico. vel em̄ fit ꝑ admixtioneʒ melīe pontici saporis: vel ꝑ intensionē frigiditatꝫ q̄sdā partes ipsiꝰ flegmatis ingrossantis: q̄ cōmixte cuʒ aliis partibus flegmatꝫ totū cōuertūt ī pōticitatē.

¶De vrina flegmatis vitrei innaturali.

Non īuenimꝰ aūt auctores rememorari quotidiane que fit ex flegmate innaturali ex pte substātie nisi in specie crudiflātis qd̄ est vitreū. Et volūt q̄dam

cognoscere hanc spēm flegmatis ex pte tenuitatis vrīe ꝛ coloris remissi qd̄ est cōtra Arist. in metheo. Dicit enī qm̄ aq̄ ꝯgelata cū gelu cū dissolvit non redit ad ꝑorē subtilitatē. a simili flegma ꝯgelatū qd̄ est vitreū cū calore dissoluitur:effusum cū vrina ponit eam spissiorē q̄ flegma naturale:cum flegma naturale ponat eā spissam.quod concedunt magnates quidā magistri: dicentes q flegma vitreum nō ponit vrinā spissam:sed clarā.flegma naturale spissam ꝛ turbidam.turbulētia nō est spissitudo: nec claritas subtilitas.Turbulētia enī fit ex cōmixtione vaporū perhibentium penetrationē visus in vrina claritas fit ex priuatione eorum. Unde vrina spissa et clara cū gleba in fundo residēte colore karopos vł glauca dissolutionem flegmatis vitrei significat:ꝛ fit gleba ꝓpt̄ terrestre qd̄ nō potuit poni aquosū fluidum currens. Color aūt ipsius eiusdē in se.est color pallid⁹ vel subpallidus raro aūt pallid⁹: ꝫ rarissime. Et ſm quosdā flegma vitreū nunq̄ tantū calorem potest inducere etiaꝫ putrescens:vt ex distemperātia humorum vrina fiat subpallida:frigidius enim est omni flegmate.Unde discoloratā reddit vrinam valde vt non putrefactū faciat vrinā al. putrefactū aūt glaucam vel karopos. Sed aliquātulū in substātia videntur quidā a ṗdictis dissidere dicentes sic. Cum frigidicas motum habeat ad centrum ꝛ ꝓhibetur dissoluere aquea humiditas:eo q habeat motuꝫ ad extrema nititur euadere. Igitur cuꝫ ex parte frigiditatis fit cōdensatio ꝛ dissolutionis prohibitio:ex parte humiditatis fluxus et relaxatio ꝛ ita cōdēsatiōis eductio: quare cū ex cōtrarijs causis mediocre producat̄ in flegmate naturali: cum iste cause reperiātur contrarie ex cōtrarijs causis producetur mediocritas substantie in vrina. Sed cum humidū quod nimia frigiditate condensatū est debeat inspissare. et q ex vltima frigiditate cōdensatum est ꝛ cōgelatū:vtpote cui nihil actualiter frigidum in corpore inueniatur preter flegma vitreū: vix aliq̄d ab eo potest resolui : subtiliores partes resolute vix ꝛ vix ad vesicaꝫ venientes:rursus frigiditate vesice ꝛ potētiali frigiditate:imo ēt actuali forsan ipsius flegmatis cōgelant̄: et per frusta actuali calore vrine diuise egrediētes q̄si glebe trūbosam reddūt vrinā ꝛ mediocriter spissaꝫ. Non enī mediocrem possumus arbitrari fieri ꝓpter excellentē condēsationem nec oīno spissam: cum dissolutio fieri prohibeatur et nō cōtrabat spissitudinem nisi ex se. multo magis igitur reddit vrinaꝫ discoloratam q̄ flegma acetosum: vt patebit in suo capitulo:nec poterit inducere aliquod genus palloris. Cum auteꝫ dissoluitur tale flegma perfecte reddit vrinam tenuem ꝛ albam. teste Ypo.Quib⁹ vrine globose ꝛc. Quelibet enī species flegmatis cuꝫ plenaria fiat eius resolutio vrinam reddet tenuē ꝛ albā. vñ Theophil⁹. Urina tenuis ꝛ alba ꝛ multum mincta in febribus amphimerinā deficientem significat: q̄uis quidaꝫ de solo flegmate vitreo hoc fieri asserāt:cum quelibet species flegmatis per corruptionē generata calorē nō omnino amittat sicut saporem. Uñ in qualibet specie potest fieri cōfortatio calore naturali plenaria resolutio ꝛ dealbatio ꝛ eiusdem attenua

tio. Materia nanq; cuiuslibet quotidiane est alb⁹ humor quo vi nature resoluto per vrinam exeunte: albescit vrina. ¶ Nota autem q in quacunq; quotidiana ex quacunq; specie flegmatis vrina in pncipio tenuis lōgam egritudinē significat. In eo enim q tenuis est: significat q debilis calor nihil de cruda materia possit resoluere. Cum autem incipit inspissari: signū est q materia incipit resolui et cum vrina emitti. Cum vo spissa est maior dissolutio et digestio significat et status vicinus. Cū vo post subtiliatur: plenariam resolutionem ostendit et declinationē: quia materia per vrinam purgatur. Incboata ergo resolutio flegmatis mediocriter reddit vrinam spissam plenaria et consummata tenuē et albam. ¶ Sed adhuc obijcitur: q cū omne flegma sit humidū et sui substantia et qualitate videtur q vrinā debeat inspissare. Ad hoc dicēdum q quedam spissa sunt ex aquosarū partium accumulatione: quedā ex partiū spissitudine. Que vo ex aquosarum partium accumulatione sunt spissa: sunt vt glacies: et vix ea plenarie resoluta attenuātur. Que vo ex partium cōdēsatione spissa sunt: resoluta remanent spissa: vt colera et melancholia et in grossitie perseuerant. flegma vo precipit vitreū cum ex aquosarum partium coagulatione spissum sit plenarie resolutū attenuat vrinam. Melancholia vo et colera inspissant. Et ex iā dictis patere potest q cum frigiditas cōtradicat actioni caloris et eius dissolutioni: spissitudo non conuenit cum albedine in vrina naturaliter: sed cum tenui. Sed cū mediocris substantia ex causis tenuitatis et spissitudinis equaliter insimul cōuenientibus habeat fieri: non videt q mediocris substātia cū alio colore conueniat naturaliter: nec mediocriter spissa etiā. Et hoc verū est si accidē taliter cōueniūt cum aliquid de materia resoluitur et vrine admiscetur. flegma vo naturale abūdans in corpore cū non adeo viscosum sit: quin plurimum ex eo resoluatur inspissat vrinam. Obediens enim est vt plurimum calori: quare patitur dissolutionem ab eo: at vo in flegmate acetoso vl' vitreo hō nō posse fieri videtur. dissolutōi em̄ magis cōtradicūt ex parte frigiditatis intense: et in acetoso ex parte melancholie admixte: aut siccitatis in eo adgenerate. In vitreo ex parte frigiditatis et coagulationis intense et caloris pstrati. Cum igitur non possint ad tantā resolutionem pertingere circa medium tenuitatis et spissitudinis dispositiōes acqrere. Causa ergo mediocris vrine est flegma acetosum et vitreum: si flegma vitreum faceret vrinam mediocrem cum gleba humoris et trumbis acetosū sine gleba et trumbis. Urina ergo in colore alba et mediocriter tenuis vl' mediocriter spissa ē gleba hūoris flegma vitreum abundare significat nō putrefactū. Urina autem lactea vel glauca vel karopos mediocriter tenuis vel mediocriter spissa cum gleba humoris ī fundo: quotidianā de flegmate vitreo significat putrefacto. Nec nego quin vrina in aliquo corpore possit indicari pallida vel subpallida: vt in colerico corpore infrigidato extrinsece per niuem: aut simile: et intrinsece per cibū flegmaticum: vt caseo pingui vltra modū assumpto. et ex dolore accidēte et torsione generat vrina pallida: imo ēt vidi citrinā ī comite furēsi et in qdā

yliaco patiente dolores intolerabiles ex flegmate vitreo in intestinis sine fe. erat vrina ci. intensa. et qn̄q3 post dolorē rubea ignita quā polica ria sola oībus medicinis interius ⁊ exterius nihil ꝑficiētibus curauit oīno in balneo. Et idem etiā vidi in dn̄a nobili summo dolore in intestinis verata: p dieȝ ꝯtinuū ab oī motu corporis destituēte ⁊ sincopizāte ex flegmate vitreo vrina citrina intēsa apparebat. Ergo differētia iter vrinas flegmatis naturalis ⁊ vitrei raro erit accipiēda nisi ex parte glebe ⁊ trumboꝝ ⁊ residentie spisse: q non conuenit in flegmate naturali vt dicit Auic. Ex flegmate naturali non residet aliq̄d propter viscositatē materie ex colera ꝓpt̄ eius subtilitatez ⁊ motus leuitatem.

¶ De signis discretiuis flegmatis vitrei ad alias species flegmatis.

D alia ergo oportet recurrere. qm̄ talis residētia ex flegmate coagulato in vesica solet contingere. pulsus igitur ē debilis ⁊ tardus. ⁊ raritas maior q̄ in ceterꝭ feb. ⁊ in maiore mora. ⁊ vniuersaliter oīa accidētia frigoris sūt intēsiora ⁊ caloris remissiora. Unde in hac feb. est frigus fortissimū: paulatiȝ tantū crescens q̄ post paulatiȝ d̄crescit: ⁊ aduenit calor debilissime ⁊ ascensus caloris est paruus nō ad metam aliaruȝ feb. speciale enim est huius feb. q̄ magis frigus sentitur in statu q̄ in alijs temporib⁹: ⁊ fit rigor cū maximo frigore. Post tertiā aūt horā noctis inuadit dolor maximus est circa locuȝ in quo cōtinetur materia. ⁊ in egestione apparēt mus cillagines in modū vitri liq̄facti: vl̄ albuginis oui. est eniȝ grauedo corporis ⁊ capitis: indigestio vētris. ⁊ laterum ⁊ visceꝝ inflatio: dolor stomachi: ⁊ intestinoꝝ grauedo ⁊ tortio grauedo renū: ⁊ inferioꝝ partium ⁊ dorsi malfactio. multū aūt hn̄t frig⁹ ⁊ paucum calorē: tam in accessiōe q̄ extra. sed super oīa est dolor in intestinis intolerabilis. vnde Gal. videbantur mihi intestina q̄si terrebello perforari. et clisterizatus emisi flegma: quod cassagoras vitreum appellauit.

¶ De preparatione materie.

Oportet auteȝ q̄ preparatio materie huiusmodi ad euacuationeȝ sit subtiliatiua excellentꝭ caliditatꝭ. vt est oximel. sqll̄. vel saltem q̄ sit ex herbis diur̄. calidioribus. vt enula: campana. rafano. calamento. origano. ⁊ radice feniculi. petro. apij. affrodilloꝝ. Et qn̄q3 huiusmodi materia plurimum cōtinetur in membris a calore naturali remotioribus: sicut intestinis. conueniēter euacuatur per fortia clisteria precedentibus leuioribus mollitiuis sic. decoquatur in aqua malua. coriādrum. folia caulis. ⁊ ebuli. ⁊ apij. addito in fine furfure: colent̄ colature addat̄ mel ⁊ sal ⁊ oleuȝ. vel aliud vnctuosuȝ. vt pinguedo porci istud post iniciat̄ p clistere. post fiat fortius: vt cum parte predicti liquoris distemperetur. ℥. vna benedicte esulate: ⁊ iniciatur per clistere. vel blance. vel yeralog. Et hoc dico cognito q̄ fuerit materia in intestinis vt diximus. per fortem ventositatē tensiones et tortiones et dolores.

¶ De euacuatione materie.

Um eñ hmõi materia a venis egreditur ꝛ putrefacta spargit et situat. aliciui ꝛ inducit fe. interpolatã materia digesta: put diximus q̃ cognoscit per intensionẽ coloris ꝛ multitudinẽ vrine ꝛ turbulẽtiam ꝛ ad spissitudinẽ accedẽtem ꝑpter liquefactionẽ ipi⁹ materie precedẽte tñ diuisiuo oximelle vt quibusdã placet. Post digestiuo euacuabit materia cũ medicina fortiter trahẽti in hora quietis cũ benedicta esulata. vel melius cũ yeralo. vel pigra. vel aliqua yera. vel cum hac decoctione. ℞. feniculi petro. polipod. agarici. sq̃nãti. turbith. interioꝝ colloquĩ. mirabol. Uel purget cuꝫ theod. cupiston. aut alia aliqua cõpetenti medicina satis inferi⁹ dicenda facta competẽti euacuatione fiat stupha vel eucatisma ex herbis cõpetentibus: vt saluia. serpillo. calamẽto. origano. satureia. policaria vrtica mẽtastro. affrodill. marrubio nepita. ebuli. ꝛ sambuci folijs. Exeũti det musa vel meli⁹ tyriaca cũ decoctione se. anisi. aneti mẽte saluie.

¶ De dieta.

Blata causa antecedente obuiandum est fe. vt docuim⁹: qꝛ cuiuslibet fe. in eo ꝙ febris est cura est per frigida et humida. Et dico ꝙ opꝫ ꝙ dieta eoruꝫ ante ablationẽ cause antecedẽtis sit decliuis ad caliditatẽ: vt pulli galline decocti cũ pullegio ꝛ origano et menta ꝛ croco ꝛ parũ ꝫinꝫ. vel pipis vel vtriusqꝫ. ¶ Iteꝫ perdices fasiani starni coturnices ꝛ minores aues quẽadmodũ in superiori cura. vinũ coꝝ sit cũ parua q̃titate aq̃ mixtuꝫ. Sed ad ablationẽ cause antecedentis stante calore febrili in membris sit dieta frigida sicut in oĩ feb. declinante tñ ad caliditatẽ aliquãtulam ꝑ frigore aut fiat inũctio spine cuꝫ vnguẽtis dictis in superiori caplõ acutis cũ euforbio. Febres aũt que fiũt ex flegmate innaturali ex parte substãtie sicut ille que noĩantur ab auctoribus septene. quĩtene. nouene ꝛ sikes. qꝛ ex plurima resistentia putrefactioni plurimũ interpolant ꝛ curant: vt quartana notha. vt dicet inferi⁹ flegmatis ꝟo vitrei diuturna cõuersatio terminum sibi constituit in hydropisi.

¶ De quotidiana notha et flegmate salso.

Uotidiana notha interpolata ex flegmate salso posita est inter quotidianas ex flegmate innaturali ex parte saporis. qm̃ ex flegmate ꝛ co. cõgeneratũ est ꝑ cõmixtiõnẽ duob⁹ modis. ꝛ est vnus modus cum flegma naturale ꝛ co. cõmiscẽtur cõmixtione vicinitatis cum scilꝫ spẽs mixtoꝝ manent. Et hmõi signũ est: qm̃ in hora motus co. vrina apparet intensior ꝛ tenuior in hora motus flegmatis remissior ꝛ spissior. ꝛ hac de causa inuentum est a medicis inspicere vrinaꝫ effusas diuersis horis. s. horis medie ꝛ principij diei. ꝛ cũ reperiũt diuersitatem inter istas: ꝯsueti sunt vocare eas distantes: quod longinquum est ab intentione Ipocra. vt prediximus. Et est alius modus cũ fit commixtio co. ꝛ flegmatis naturalis, ita ꝙ spẽs non manẽt in com-

mixtione:sed transeũt, & fit spẽs noua hũoris inaturalis. nec accidit diuersitas in vrina in horis diuersis propter motum humorum in ipsis. Et species secunda principalis generationis flegmatis salsi est nõ ex mixtione aliqua colere:sed cum flegma calefit in seipso et aduruntur partes ipsius per resolutionẽ aeree & aquee substantie terrestrib⁹ remanentibus adustis et ignitis partib⁹ depascẽtibus ipas. Sed cũ co. magis calefactibilis & vstibilis & agẽte calore extraneo citius passibilis magis quomõ potest aduri flegma colera stante in naturalitate sua. Et ideo quibusdam videtur ꝙ ista dictio multum longe recedit a veritate nec eam admittunt.

¶ De diuersa opinione circa generationem salsi.

Non eniꝫ videtur eis ꝙ flegma salsificeẗ nisi ex co. cõuertente ipsuꝫ ad suam naturã vel vincẽte sup flegma:ita ꝙ adurat partes ipi⁹. Ex flegmate enim & co. stãtib⁹ i naturalitate sua nihil salsum generatur ab vtroqꝫ compositum. Sed contra hoc videtur esse quod dicit Aristo. in meth. Dico ğ ꝙ inuenimus superfluitatẽ q̃ peruenit ad fel & vesicam amarã & salsam: & cib⁹ ex quo egreditur huiusmodi superfluitas amara & salsa est dulcꝭ. Et sicut inueniẗ aqua colata amara salsa:sic inuenitur supfluitas descẽdẽs ad aquas salsas:ergo vrina est superfluitas salsa ex cibo generata dulci. & ꝙ fit ex caliditate adueniente & nõ admixtione:laborat ipẽ probare. Dicit eñ. Cã autẽ ꝑpter quaꝫ fit salsedo & amaritudo in aqua maris:est ꝙ vapor est duo vapores:scꝫ vapor humidus & vapor siccus. Uapor ãt subtilis ad sus ascẽdit ex marib⁹ per motũ solis & remanet grossus ca. Cuius exẽplũ est:qꝛ quando cibus humidus est grossus remanet ex eo supfluitas indigesta propter grossitudineꝫ suã. Cum ergo moraẗ ita permisceẗ ei caliditas et fit salsus:silr ergo est mare. Nã si additur in eo ex caliditate aliquid plus mensura ꝑin quã est ex esse salsedinis fit illa superfluitas amara. & similr est aq̃ maris. Et illi⁹ quidẽ demõstratio est ꝙ sudor & vrina in quib⁹ agit caliditas inueniũtur salsi. Cũ ergo addiẗ caliditas addita i vtrisqꝫ sup illam mensurã inueniũtur amari: ğ cum calor penetrat insipidũ aquosum: seu fit caliditas in se intensa a quacũqꝫ causa siue ex colera adurente potest generari salsuꝫ flegma. qđ plenius discutiendum disputationi relinquimus.

¶ De signis flegmatis salsi.

Flegma auteꝫ salsum quãdoqꝫ ꝑpter quãtitatem aut qualitateꝫ derelinquiẗ a natura & in se conculcatũ acquirit caliditateꝫ extraneã quare putrescit: cũ hmõi humidũ a calore extraneo ebullitionẽ suscipiat. Fumus igiẗ ab eo resolutus distemperat spm̄ vitalẽ & fit fe. in effectu. Signa aũt hui⁹ humoris suut cum putrescit dispositio pa. media in dispositiõe sua q̃ est tertiana vera & quotidiana vera. Tẽpus aũt afflictiõis est inter horaꝫ motus co. & horã motus flegmatis. Unde ho

ra diei nona incipit afflictio siue paroxismus: queadmodum prior species quãdoq in horis co. quandoq in horis flegmat. lingua aut salsum reddit saporē quodcuq saporitum sibi obuiat. sitis adest. pulsus velox et spissus. capitis grauitas: tinnitus aurium. frigus paruū. calor magnus cum sudore multo: vt ex calore forti et frigore paruo cogātur dicere q̄dā esse duplicē tertianā. Sed differūt quotidianarij ex flegmate salso breuiori tēpore affligūtur. scilz sunt tm xij. horis in summo labore si patiēs duplicem tertianā paruā aut nullaz habet requiē. mihi aūt videt̄ ɔ̄riuz: qm̄ salsedo nō addit in subtilitatem flegmatis: sed in eius grossitudinez et viscositatem: quare in quotidiana de flegmate naturali ꝑlongatur accessio magis q̄ de co. multo magis in flegmate salso. Ambiguū igitur esse videtur signū sumptū a ꝑlongatiōe tēporis paroxismi. Et est hec cōtrarietas inter magistros: nec auctoritas soluit. Ex materialib⁹ aūt potest h̄ accipi diuersificato vt ex sapore et vrina. Nam vrina rufa vel subrufa cum mediocri substāt ia redditur ex flegmate salso: scilz ex duplici materia flegmate et colera.

¶ De vrina in flegmate salso.

Nam cum flegma salsuz sit ca. mediocriter colorem reddit mediocrem rufum vel subrufum ex siccitate reddit tenuem ex humiditate quā habet a sui natura reddit aliq̄ntulum spissam. qđ verum nō videtur: quia potius inferiora ex sui grauitate debet immutare. ad quod dicimus q per vrinam dimittitur quedā fumositas nō multū subtilis: que tamē petēs inferiora. quod subtilius est in vrina parū est et excedit: quod spissum et minus tenue ei repugnat. leuitate ergo fumi ascēdentis ipsumq impellentis ad superiora reddit vrinam in superficie spissiorem. Fumositates eniz colere ligate in fumositatibus flegmatis cū cōuincūt in materia et in eius superfluitate vinci declarātur: quare inspissat̄ superius vrina. Urina igitur ruffa vel subruffa et in substātia mediocriter tenuis in superficie accedens ad spissitudinez quotidianam de flegmate salso putrefacto significat cuz talibus sintbomatibus scilicz cum salsedine oris. dolore capitis. siti. fastidio. abominatiōe. grauitate lumborum et totius corporis cuz paroxismo quotidiano maxime incipiente a meridie cum paruo frigore vel nullo. quādoq cum rigore: et repetimus quādoq vt addamus. Quandoq autē salsum flegma longo tempore non putrefactum in corpore dominatur: et scabiem vel sincopim solet inducere: et ita vrinam disponere: sed tamen maxime reddit obscuram. Obscuritas v̄o significat debilitatem caloris naturalis non valentis depurare vrinam. flegma eniz salsum tanq̄ membris abominabile non recipitur ad nutrimētum membrorum. Cum autez membra sint debilitata et virtus expulsiua debilis: non a toto corpore expellitur: sed retentum circa cutem scabiem inducit. ab eo etiā maior et abominabilis fumositas resoluit̄: q̄ petens cor ipm pūgit et mordicat et sincopim facit. Cum aūt flegma

salsum in spūalibus vel in matrice putrefiat. simili modo disponit vrinam in superficie: et per totū facit liuere. cuius causam alibi assignabimus. Urina igitur. ruffa vel subruf. inferius tenuis superius spissa cum obscura substantia longo tēpore talis sincopim vel scabiem significat cum his sinthomatibus. s. pruritu totius corporis et scabie et pustul'. Cum autē putrefit in spūalibus est eiusdē col'. inferius tenuis superius spissa et apposita manu per totū liuida nō multo tēpore pcedēte flegma salsum cōtētum in spūalibus siue in matrice significat. Sz cū est i spūalibus adest ↄstrictio pectoris. tussis. difficultas inspirandi. Si in matrice sub vmbilico et anchis sentitur grauitas: et adest genuum debilitas et fastidium.

¶ Quare vrina in flegmate salso vl' dulci magis ītēdit ꝙ in co. citrina.

Ueritur autē hic cur flegma salsū vel dulce intēsiorem reddat vrinā ꝙ co. ci. vel vitellina. Sicut enim flegma salsum cum siccū sit ex parte co. et humidum ex parte flegmatis et ex humiditate quā contrahit a natura flegmatis reddit vrinā aliꝙtulū spissam. sic ex frigiditate quā habet a natura sua reddere debet aliꝙtulum remissam: et sicut co. ci. ex siccitate sua reddit vrinā magis tenuē ꝙ flegma salsū: ita ex suo naturali calore dz reddere vrinā magis coloratam ꝙ salsum flegma. Ad quod dicunt quidā ꝙ co. ci. et vitellina lz naturaliter intensiorē reddāt vrinam ꝙ flegma salsum: flegma tamen qr reddit tenuiorē: nō ita in tenui substātie color apparet vigere: sicut in grossiori substantia vrine flegmatis salsi vel dulcis. Simile ostēdūt qr in spissiori aere magis rubor solis cōprehendit ꝙ in subtili. Huic solutioni obijcit: qqr si co. ci. eiusdē substātie vrinā reddit in spissitudine similē cum flegmate salso. scilicz cum digerit et inde inspissat: nunꝙ tamē eā vrinā ita colorabit vt flegma salsum. Preterea flegma salsum ex sui admixtione vrinā inspissat. sz cum in colore natural'r album sit: potius ex sui albedine deberet vrinaz ab intenso calore remittere cū vrine admiscetur ꝙ coloratiorem sui admixtionē reddere. Ad quod dicim⁹ ꝙ flegma salsum vel dulce calidius est co. ci. vel vitellina: q: si ad hoc vt flegma naturale frigidū et insipiduz mutetur in salsedinē per infectionē qualitatū aut per cōmixtionem humorum: oportet ve intense qualitates scz caliditas et siccitas loco frigiditatis et humiditatis succedant: qr salsus sapor habet fieri ex ca. et sic. cōpl'one. Sed cū col'. ci. vel vitellina fiat ex cōmixtione humorz modica siue corrūpatur siue nō. Flegma album insipidū ſm colo. et saporē facile ex sui admixtione poterit immutare Qđ optime patet in melle: in q̄ si modicū fellis imponat: totuz mel infectū reddet amaritudinē: tamē illud ex felle et melle cōpositum non multū in calore intendet nec ad tertiū gradum trāsibit. Si vo per decoctionem nimiā mel qđ ad amaritudinem transeat: calor eius et siccitas vsqz ad tertiū graduz accedet. Si g̃ flegma p mutationē qualitatuz siue etiā cōmiscēdo siue alio modo p ītēsionē salsum sit: necesse est vt caliditas et siccitas in eo intendant. Cum aūt co. ci. vel vitellina ex mixtione co. et flegmatis fiat cōpositū saporē facile pōt suscipere. nō tñ necesse est

vt in eo q̄litates plurimū itēdant.

¶ De preparatione humorum.

In hac igit̄ fe. sic erit cura ordināda vt in salso flegmate in quo est cōmixtio ꝯm vicinitatem quādo species mixtorū manent in mixto et nō corrūpūtur: tūc dico ꝙ obuiandū est vtriqꝫ materie. Syrupū aūt acetosuꝫ dabim⁹ in mane cū aqua calida in hyeme: in estate cū frigida: ꝛ sero oximel simplex eodē mō. post digestionē materie q̄ cognoscit̄ per anticipationem accessionis ꝛ augmētationē caloris ꝛ remissionē spissitudinis vrine: licꝫ alij magis augmētari vrinā cū spissitudine cōtendāt ꝛ etiā dolorē capitis purgamus humorē cū medicina commixta euacuāte co. ꝛ flegma: vt ṗdixim⁹. Qñ aūt ex flegmate et co. fit salsum flegma: ita ꝙ corrūpūtur spēs in mixto ꝛ faciūt nouam spēm humoris innaturalis. s. salsum flegma: tūc ad illū humorē innaturalem digerendū ꝛ euacuandū nō intēdimus: sed ad humores ip̄m cōponētes: qm̄ ip̄e hu. posit⁹ est extra spēm hūoꝝ ad quos medicina habet aspectū. nec tūc est diuersitas a p̄ori mō ex parte digestionis ꝛ euacuatiōis. ꝛ queādmodū dixim⁹: nō laudam⁹ digestiuū mixtū ex oppositiꝫ digestiuis: vt oximel ꝛ syrup⁹. ꝓpterea ꝙ i oī mixto p mīma necesse est resultare ꝟtutē vnā ꝛ nō diuersam. q̄re nō digeret oppositos hu. qđ nō est reperire in medicina cōposita: qm̄ species ꝛ medicine in his operātur ꝯm aspectū ꝛ ex oppositiꝫ medicinis nō fit vna ꝟt⁹ vnita: sꝫ diuerse. et h̄ idē dico in syrupo cōposito et oximelle: qm̄ ꝟtutes herbarū ꝛ specierū remanēt diuerse penitus. ꝛ cū suscipitur syrupus talis natura vtit̄ ꝟtutibus talib⁹ ꝯm ꝓprietatē vniuscuiusqꝫ.

¶ De medicinis digerentibus.

In estate ḡ digerat̄ materia talis cum syrupo frigido vel cum syrupo acetoso vel oxizacara. In tp̄e frigido cū sirupo facto ex herbis frigidis ꝓ inficiēte. s. co. ꝛ calidis radicib⁹ ꝓ infecto: s. flegmate ꝯposito aceto ꝛ zuccaro. ꝛ hic cōponūt oximel ꝛ sirupum acetosum vel oxizacaram.

¶ De medicinis euacuantibus.

Signis igit̄ digestiōis apparētib⁹ vt dixim⁹: purgam⁹ in horis q̄eis cū oximelle ꝛ hñdicta ꝛ electuario frigido cofonis. Uel yerap̄. ꝛ oxiꝫ. vl' trife. aut hatartico. ꝛ hñdicta. ꝛ ꝓpt̄ purgationē inficiētis addat̄ supra euacuatiuū ifectiv' purgat̄ cū decoctione viol'. prunoꝝ. mirabol'. ci. ꝛ hebu. bell'. ꝛ embli. vel mixtura colagogi ꝛ ydragogi. vel cū reubar. Et addat̄ decoctioni si materia est in sp̄ūalib⁹ ordeū mundatū ꝛ semina frigida q̄tuor mūdata: q: nō excoriata magꝫ purgēt vel cōpetūt purgationi per vrinā. vel cū materia est in epate. et iterū tussim ꝓuocāt. Et in datione mlt̄ū cōpetit serū caprinū: nisi timeatur ꝯuertibilitas ipi⁹ a fe. Itē digesta materia si sit facilis ad vomēdū et patiat̄ nauseā: ꝓuocet̄ vomit⁹ cū decoc. se. atriplicꝫ. radic. ꝛ rape siue cū colatura patriarche. Et si fortes sint in estate det̄ substātia vomitus. si nō: non det̄ substātia: sꝫ colatura

prouocatur qñq3 vomitus sine ãgustia cũ apozimate aneti ꝛ oxiza. Qȝ si materia nõ est ĩ oꝛe stomachi aut eger nõ facile vomit: debet ꝓhibere vomitũ p̃cipue si patiẽs est debilis: aut extenuat⁹ vel gracilis aut ĩ hyeme aut ĩ cã melãcholie laboꝛet. Isti enim pꝛohibendi sunt a vomitu nisi multũ cõsueti sunt ad vomendũ natura vel vsu ducti in ꝯsuetudinem.

¶ De causa nutriente.

Ost vomitũ autẽ cõpetẽtẽ ꝛ purgationẽ ꝛ ablationẽ cause antecedẽtis obuiandũ est fe. cum frigidis ꝛ hũidis sicut in qualibet fe. Et medicationes accidẽtiu3 medie sunt inter illas quas dixim⁹ ĩ fe. tertiaua ꝛ q̃ti. Ꝟa. hoꝛa aũt cibãdi eos est in mane. Et dieta eoꝛũ sit media inter oĩno frigida ꝛ decliuia ad caliditatẽ sicut pulli galliñ. et farina auene vł oꝛdei ĩ iure eoꝝ ꝛ vinũ mediocriter limpħatũ. Tertio autẽ die post purgatione3 põt fieri leuis stupha de folijs salic[illegible] plãtagi. q̃nq3 neruie. toꝛmẽtille. sola. poꝛtu. lactuce. folijs feni. ꝛ petrosił. Exeũti a stupha offeraꝛ eq̃alis mixtura rubee tro. ꝛ auree alexãdrine vel muse. vel tm̃ rubee in calido tpe. ꝛ hoc fit bis vel ter si per[illegible]eret fe. Sequẽti die fiat flõia ȝ epatica qu ã dicim⁹ posse fieri in p̃ncipio coꝛpe exñte plectoꝛi co. ad ꝯuationẽ. Incipiẽte itaq3 frigoꝛe pedes ponãtur in aq̃ calida in qua cocta sint camo. viole. ꝛ anetũ. ꝛ fricẽtur plãte cũ oleo vioł. et sale. Et o3 vt in ista fe. nõ negligatur: qꝛ cõmixtio ꝯzioꝝ difficilis est dissolutionis ꝛ curationis. Pot⁹ autem in hoꝛa mẽse sit ptisana dũ stat causa ãtecedẽs in coꝛpe tpe calidioꝛi aut cõplexione calida superflue.

¶ De quotidiana notha interpolata ex flegmate dulci.

Uotidiana notha interpolata ex flegmate dulci est fe. facta ex flegmate ĩnaturali ĩ q̃ acq̃sita ẽ dulcedo: aut ꝑ ebullitionẽ putrefaciẽtẽ ipm: aut ꝓpter sanguinẽ coꝛruptũ cõmixtũ fłati ipsi naturali ipm coꝛrũpẽtẽ: vt dixim⁹ ꝯuertẽtẽ ꝑtes grossas terrestres ꝛ aquosas ꝛ aereas. Unde ebullitione intẽsa remittitur frigiditas ꝛ intẽditur caliditas. Caloꝛe aũt decoquẽte ꝛ depurãte substãtiã aereã introducitur dulcedo ꝛ ita fit flegma dulce. in quo si acq̃ratur caloꝛ extrane⁹ faciẽs ipm ebullire motu putrefactoꝛio ꝑmiscente ꝛ ꝑturbãte ꝛ inducente hoꝛribilitatẽ ꝛ resoluente fumũ putridũ ad coꝛ fit fe. in effectu: qm̃ potest abũdare nõ putrefactũ: quare generef per quãdã putrefactionẽ: vt in pomis que cu3 maturitate acq̃rũt dulcedinẽ: s3 talis putrefacto dissilis est putredini febꝛili: qm̃ putredo in maturatis nõ est ex toto genere p̃ter naturam.

¶ De signis sumptis ab vꝛina et pulsu.

Ognoscitur aũt expulsus plenitudine cũ pulsu febꝛicitãtis. Et flegma dulce non putrefactũ facit vꝛinã spissam vtraq3 humiditate: sc3 sanguinis ꝛ fłatis cũ coloꝛe citrino vł subci. putrefactũ ꝟo facit vꝛinã rufam vł subrufam ꝛ spissam indistincte liuidã. Subꝛufa em̃ ꝛ rufa cũ spissa substã

tia fit ex flegmate naturali putrefa cto scz ex flegmate dulci et aquoso san guine et ex apate pulmonis ex flate dulci extra venas et ex sanguine aquo so in venis non putrefacto. flegma enim cum putrefit in venis ex discrasia membrorum vrina sic coloratur et ex eius admixtione inspissatur. et quia multum ex ipso dissoluitur: et cum vrina expellitur: quare perturbatam et feculentam reddit vrinam et liuidam in superficie. Urina ergo talis quotidianam continuam de flegmate naturali significat. flegma autem dulce quandoque putrefit in spiritualibus et in matrice quandoque in aliis locis. Si putrefiat in aliis locis reddit vrinam rufam vel subrufam et per totum spissam cum equali et non pura substantia rufa est ex calore intenso vel subruf. spissa: quia per poros sua habilitate vel humiditate relaxatos eius pars cum vrina egreditur et eam inspissat. Si autem fuerit in spiritualibus vel matrice putrefactum reddit vrinam spissam et apposita manu per totum liuidam. Cur autem liuida fit alibi patet. Urina ergo rufa vel subrufa per totum spissa et apposita manu per totum liuens cum equali et non pura substantia: quotidianam de flegmate dulci significat cum accidentibus caloris et frigoris mediis: ita tamen quod accidentia caloris remissiora sunt quam in tertiana vel quotidiana de flegmate salso. Similiter accidentia frigoris remissiora sunt quam in quotidiana aliqua preter quam in quotidiana de flegmate salso: adest dolor capitis grauatiuus: oris dulcedo: eructuationes fetide quales veniunt ex ouis coestis: fastidium et abominatio fine siti minus. Fetor in egestione: inflatio laterum: paroxismus inter horas san. et flegmatis: aut in ipsis cum frigore pauco: aut nullo quotidianus: deinde cum forti calore et multo sudore: et adest dolor capitis et precipue frontis. Urina autem rufa vel subrufa per totum spissa et apposita manu per totum liuida pauco tempore precedente: flegma dulce vel in matrice vel spiritualibus significat. et si est in spiritualibus est grauitas pectoris cum quadam constrictione tussis aliquantula cum angustia pectoris calor quotidianus si fuerit in matrice: dolor sentitur sub vmbilico cum quadam inflatione grauitas genuum et coxarum: et quandoque inflatio ¶ Cura. Ad preseruationem fiat hic minutio secundum virtutem et etatem. deinde digerantur compones scz cum sirupo composito et oxizacara. vel sirupo acetoso. vel cum aqua decoctionis radic. ca. diur. vel oximelle cum aqua decoc. viol. prunorum. herbarum fri. ¶ Vel fiat sirupus talis. ℞. viol. cet. ac. politrici capil. ve. fumiterre. ypicon. radic. fe. pe. apii. ana. m. j. prunorum. xx. numero. iuiube. sebesten ana. addito zuccaro fiat sirupus. In frigido tempore commiscent quidam oximel et oxizacaram vel sirupum apparentibus signis digestionis: vt est accessio fortior et prolixior vel maior grauitas capitis vrine maior quantitas et spissitudo: addatur decoctioni cassiafist. manna. tamarindi. ad mundifiationem san. post purget cum emagogo et flegmagogo. vel cum his que docuimus in salso flegmate. Uerumtamen non laudo hic benedictam nisi sit in hyeme: aut materia contineatur in renibus: aut in flegmatico. post detur rubea si remanserit aliquid de materia cum parua quantitate de musa enea. Quarto die fiat minutio. Minutio enim est propria euacuatio sanguinis. ¶ De dieta. Dieta sit filis quotidiane precedenti et ceterarum rerum eadem sit obseruatio: nisi quod hic non competant tam frigida vt ibi: nec tam calida vt in quotidiana de flegmate naturali

¶ De quotidiana ex flegmate acetoso vel pontico.

Quotidiane ex flegmate acetoso vel pōtico cura eadez est flegmatis aut acetosi vel pōtici generationē enarrauim⁹ supra. Cognoscit aūt p pallorē vrine in quibusdā ꝛ in q̄busdā est subpal. et in alijs citrina vel subci. cuz flegma acetosum vel putrefactuz fuerit atq̧ succēsum vt fe. fiat in effectu est vrina citri. vel subci. Pallida vo vel subpal. fit in mulieribus et frigidis natura. In oībus si fuerit indigestū reddit vrinā mediocriter tenuē: si accedat ad digestionē mediocrez. Si vo digestū sit: reddit mediocriter spissaz. pallida aūt fit ꝑpter defectū caloris. Nā siue ebulliat flegma calore debili agente siue admisceat melācholia: semꝑ debilis caliditas q̄ in viuēte frigiditas appellatur. q̄ cū agat condēsando mouet ab extremis ad mediū: q̄re partes igneas et aerias cōmiscet cū terrestrib⁹ ꝛ aq̄s ꝛ eas cōuertit ꝛ cōdēsat. Agēte autē debili caliditate dissoluendo ꝛ nō cōsumendo grossiores ꝑtes subtiliat in ebulliendo debil'r. Sed q2 debilis ē a duplici frigiditate superat: q2 cedit in naturā frigidoꝝ. dominatur igit frigiditas remanente subtilitate a calore ꝛ iterū siccitate generata a dissolutione. q2 igit caliditas debilis mouet debil'r spirit⁹ ꝛ hūores aliq̄d generat de tinctura. Item aliquid dissoluit. ꝛ ideo fit tenuis mediocriter.

¶ De generatione aceti.

Hic queritur quō acetū generat ex vino. Utruz per actionē directā calidi vel indirectā. Nō ꝑ directā: q̄m calidū non introducit frigidū directe. Si indirecte hoc erit vl'ꝑ materiei ingrossationem vel rarefactionē. ꝑ ingrossationem nō videt: q̄m relinquit post se subtiliationem. Si ꝑ rarefactionem: sed rarefactio est aptatio ad caliditatē: ergo deaptata est ad frigiditatem. Itez si est ibi directa actio caloris in vino forti: fortis calor cū sit potius deberet ītroducere acetositatem fortez: q2 a forti calore fieri nō potest nisi debili. Et dicūt quidā q̄ acetum generat per exhalationē ꝑtiū ignearū ꝛ aerearuz. Et c relinquūtur partes terrestres ꝛ aquee id quod relinquitur frigidum, quēadmodū cōuenit in lacte in quo ꝑ separationem eoꝝ que sunt in potentia ꝛ reductionem eorum ad actum per actionem calidi generatur frigiduz scꝫ caseus. Cōtra. Illud cōponitur potētialiter ex subtili ꝛ grosso. ergo exhalāte subtili id quod reliquitur erit grossius. ergo grossius ī substātia est acetum q̄ vinū. Et dico q̄ generatio aceti ex vino nō ē ꝑ directā actionem sed indirectā. Dico em̄ q̄ vinū quoddā etherogeneū est in potentia lꝫ nō actu: sed est actu homogeneū sicut lac. Sed nō est hic dr̄ia: q2 vinū ex subtili et grosso cōponit potential'r. lac aūt solū ex grossis cōponit. Generat g° ex vino acetum per subtilis euaporationē. Illud autez subtile cū sit aereū facit in vino dulcedinē. idē cū sit igneū in eodē ītroducit acumē. Grossum aūt q̄d remanet frigidū ꝛ siccū est in potentia. et ita cū acetū reducit frigidū ꝛ siccuz fit actu. Concedo g° q̄ sicut case⁹ ꝑs potētialis est lactis: ita ꝛ acetū vini. Est g° indirecta actio calidi: q2 duz cōgregat homogenea separat etherogenea: ꝛ sic introducit frigidum per accidēs. Est ergo acetū subtile

in substātia: sed hāc subtilitatē non ↄtraxit ex frigiditate ⁊ siccitate prius in materia dominātibus. Cōcedo etiam ꝙ grossioris substātie est acetum ꝙ̄ vinū. qđ patet. Item non patet ꝙ maior obscuritas relinquatur in aceto cū non depuret a tali actione sed potius turbet. Item minus penetrat vinū ꝙ̄ acetū: quia in vino penetratio reprimitur ꝑ humiditatē aeream admixtam. Item dico ꝙ penetratio ista nō solum ex subtilitate fit: sed etiā rōne qualitatis. Sicut em̄ cōtingit in actiōe aceti exterius ꝙ quasdā partes cōstringit: quasdā separat. ita etiā interius quasdā cōstringendo ⁊ quasdā separaudo sibi viā parat. Qđ ergo dicit Gal'. oīa dyaforetica sunt ca. virtutibus. intelligit de his que directa actiōe dyaforetica sunt et nō directa. Itē q̄re acetū effusum sup terrā bulliat ⁊ nō vinū cum sit calidius. Et dico ad hoc: ita accidit hic sicut in vaporibus. Vapores em̄ humidi cum ad mediū aeris perueniūt super superficiem: ibi de frigiditate ⁊ siccitate exprimitur qđ subtilius est: ⁊ quod grossius condēsatur in pluuiā. ita etiā acetū cum in terra funditur: exp̄mitur qđ subtilius est. Et illud ascendēs fert partes aceti. ⁊ ita fit ebullitio. mihi aūt videtur ꝙ terra nimiū porosa est. acetum aūt effusum diffundit se per poros sua subtilitate et replet: quare expellit aerē stātē in poris. Aer aūt expressus nō potēs libere exire propter viscosū humidū qđ inuenit in superficie generatū ex grossitudine terre ⁊ aceto facit spumā. ⁊ cū nititur exire ⁊ cū laborat in exitu ⁊ viscosū ↄtradicit. fit ebullitio quousqȝ oīno ꝑs post ꝑtē euaporauerit: et ꝙ vino non vtimur in dyaforesim faciendo exterius: sicut in emplastris ⁊ fomētationibus: sicut cum aceto. interius aūt solo aceto ⁊ nō vino. Natura em̄ ꝓpter amicabilitatē suā attraheret vinum in sui nutrimētū ⁊ vteretur eo tanꝙ̄ pro cibo nō pro medicina. acetum ꝓpter inamicabilitatem suam respuitur ⁊ ad locū remittitur lesionis ad dyaforesim faciēdum. Item dico ꝙ ꝙ̄uis generetur acetū ꝑ rarefactionē ⁊ separationē partiū: ꝓpter hoc nō minorē locū occupat ꝙ̄ vinum: immo potius videtur ꝙ maiorē rarefaciēdo debȝ occupare. Et dico ꝙ nihil fit de substātia grossa: sȝ de subtili tanꝙ̄ stante in poris: ⁊ si forsan minoratur. dico ꝙ imꝑceptibilis est: vt patet ī sero extracto caseo. serum fere tantū occupat locū ꝙ̄tum lac. ¶ Queritur quare acetū nō possit cōgelari cum sit frigidū ⁊ frigiditas faciat ad ↄgelationē. Et dico ꝙ nō est congelabile nisi humidū. Vn̄ sanguis qui nimiū habet flegmatis nō congelatur. Hanc etiā causam assignat Arist. quare sanguis hyrcinus nō congelatur. qđ recitat ysaac ī libro elemētoꝝ. Cū igitur acetū hēat intensam siccitatē sine admixtiōe hūidi: nō cōtīgeret illđ coagulari: ⁊ ita nō coag'lari. Sed cōtra hoc est qđ dicit Arist. in. iiij. metheo. Coagulabilia ꝟo quecūqȝ nō habēt hu. aquosum neqȝ aqueū. verū pluris calidi ⁊ terre sicut mel mustū. ⁊ iteꝝ incoagulabilia sunt: aque participāt. Et iterū dicit prius in cap'lo cōglutinatiōis. Quecūqȝ ꝟo nō coagulantur velut fla et hmōi aq̄ magis sunt et facta sunt ista: qua de re nō habēt vias. Nā vie terre sunt ⁊ solidoꝝ: q̄re sublatis nō coagulatur. hoc aūt est qm̄ nō desiccatur aqua. Siquidē id quod reliquū est velut lac: exēpto caseo. signū q̄a morbidi sanguineis nequeunt coagulari ⁊ saniosa nimirū. hoc autem

f
legma ⁊ aqua eo ꝙ indigestũ fit et separabile a natura: immo expssius videtur dicere sic. Quecũq impinguãt: ita ꝙ a gelido neruo coagulãtur: aq̃ sunt mag quẽadmodũ vinũ et vrina ⁊ acetũ co. lixiuiũ ⁊ serum. Et in his satis ptꝫ cõtrarietas q̃ disputationi relinquit: qm̃ extra artẽ est. ¶ Quõ aũt flegma fiat acetosũ cũ sit fri. ⁊ hu. ⁊ quõ subtiliet dubitatio est. Et dico ꝙ calor debilis soluit humidũ ipsius aereũ ⁊ igneum. Exhalante autẽ humido: exhalat si qui innatꝰ ẽ calor: quare succedit frigiditas ꝯdẽsans in ptes terrestres ⁊ siccas: quare recedẽte dulcedine ⁊ insipiditate introducit acetositas. ⁊ fit subtile ex subtiliatione caloris agentis ⁊ natura aque. Dicit em̃ ꝙ aqua est grossissimũ in mixto. extra aũt humidorũ subtiliꝰ magis. In mixto autẽ aqua humidoꝝ subtilis magis: extra mixtũ magis grossa. Quia igit ignis ⁊ aer in cõmixtiõe subtiliauerũt: eisdem abeũtibus remanet subtilitas in aqueis et terrestribus: ⁊ ꝑpter hoc subtile est. Diximꝰ de vrĩa ꝙ vrina pallida vl sub pal. citrina vl subcitrina est significatiua materie hmõi. Et dico ꝙ est tenuis in substãtia. et quãto magis indigesta: tãto magis tenuis. ⁊ q̃to magis digeritur: tãto magis inspissatur. fit aũt cum multo cibi appetitu ⁊ cibo assumpto ſm q̃titatem appetitꝰ. adest indigestio ⁊ tortio acetose eructuatiões. grauitas capit. ⁊ maxime sinistre partis. sed in dulci posterioris ĩ salso dextre: ⁊ sapor in ore acetosus: maximus appetitꝰ ⁊ ꝯstipatio ventris sine siti cũ dolore sinistri ypocõdrij ⁊ ĩflatiõe. Post cibum cum dolore ex grossa vẽtositate generata ꝑpter indigestionẽ: affligitur mag autũno. qñq horis flegmatis. quãdoq horis melãcholie incipit infestari cũ multo frigore lento calore: ad vltimum cũ multo sudore.

¶ De digerenda materia et euacuanda.

Huiusmodi materia ẽ digerenda cum fortiter calido: quẽadmodũ in vitreo: sicut cũ oximelle sq̃llitico vl radicibꝰ calidis. Digesta materia quod cognoscitur ꝑ signa prius dicta. euacuãda est cum euacuatiuis flegmatis ⁊ melancholie cõmixtis: sicut ex bñdicta ⁊ theodoritõ. vl yeralogodiõ. vl yerapigͣ. Uel cũ equali mixtura ydragogi et melagogi. vel ex mirabol. citrinis ⁊ indis. Uel decoctione thimi. epithimi. ⁊ vtriusq sticad. ĩ cuiꝰ decoctione ponatur pul. mirabol. ci. indoꝝ. et lapidis lazuli. vel lapidis arme. prius bene abluti in nouẽ vel decẽ aquis. potest etiã addi esula. poliṗ. vl agaricum. vel interiora colloquĩtiõ. vel hebuli. propter flegma. propter melancholiã ṽo sene. epithi. mirabolañ. citri. indi. ¶ Et nota ꝙ in continua de flegmate vitreo vl acetoso non detur medicina vel vomitus circa quartam vel quintam accessionem. Uomitus autem si competit fiat ex. ℥. duabꝰ succi mediani corticis ebuli vel sambuci cũ aqua calida. Et si adhuc febris non cessauerit: purget hoc mõ succi mediani cortic. sambuci. succi. fumiterre. et summitatũ ebuli. ana. ℥. ß. castorei ʒ. iij. pulueris esule. ʒ. j. bulliant in pomo colloquintiõ. vel ciclaminis. addito succo feniculi vel aqua si succus defuerit ad copiam cum hac de

coctiõe purget. ¶ Q̃ȝ si adhuc feb. perseuerauerit ante horas accessio-nis detur musa enea cum aqua cali-da vł metridatũ. ¶ Et nota ꝙ quã-doq̧ fit tm̃ frigus in istis duabꝰ fe-bribus: ꝙ oportet ꝙ manus po-nantur in aqua vel lixiuio vel vino: et quandoq̧ in balneo calido. Quã-doq̧ eniȝ operatur medicus contra typum plus ꝙ̃ contra morbum vel causam. Fiat autem in hac egritudi ne emplastrũ a furcula pectoris vsq̧ ad virilia cum succo absinth. ꝛ fari-na tritici et de puluere calidorũ se. Eodem aũt modo obuiandũ est ac-cidẽtibus frigoris: quẽadmodũ do cuimus in flegmate vitreo. Et dieta sit plurimũ decliuis ád caliditateȝ: vt ibi diximus. et post paroxismum est hora cibandi debita: quẽadmo-dum in omni febre.

¶ yeralogodion menficum.

Eralogodion menficũ. yera. i. sacra. logos: id ẽ sermo vel rõ. menficũ. i. impedimẽtũ. Curat eñ impedimẽtuȝ locutiõis ex quacũq̧ causa. Simplex vel cum laxatiuo datũ: purgat melãcholiã ꝛ flegma mirabilr̃ cũ aqua ca. datum. ¶ Emplastrũ cũ calido sale ꝛ musa. curat stomaticos ꝛ spumãtes. verti ginosos. caducos: ꝛ qui sibi linguaȝ mordent. cephalargicos. emigneos ꝛ q̃ ita verãtur ex capitis motioni-bus: vt videant̃ quasi demoniũ hr̃e singulis mẽsibꝰ data. ℞. coloq̃ntid. īteriosis. polip. añ. ℥. ij. euforb. polij coconidij. añ. ℥. ij. ꝛ ß. ꝛ g̃na. vj. absin th. mirre añ. ℥. i. ꝛ g̃na. xij. cẽtauree. agar̃. armoñ. thimiamatis. i. coribri folij squille. dyagredij. añ. ℥. i. aloes thi. cimarũ. cassiel. bdellij. prasij añ. ℈. ij. ꝛ grana. xiiij. cinamõi. oppop.

castorei. aristol. lon. pipis albi ꝛ ni gri ꝛ lõgi. croci. serap. petro. ℥. ß. eili ni. ꝛ al. añ. grana. vj. m. q. suffic. dat̃ in modũ auell. in sero cũ ca. in mane est mos modernorũ dare medicías ell'itas ex elleboro al. ꝑpter ꝑiculũ eminẽs. Subtrahatur ergo ꝛ confi-ciatur modo debito medicina.

¶ De fe. quotidianis cõpositis interpolatis.

Ebris quotidiana composita interpo-lata que habet fieri ex duplici flegmate extra vasa putrefa-cto: separatur a sim plicibus per fortioreȝ et diuturnio-rẽ afflictionẽ ꝛ maiorẽ caloris intẽ-sionẽ: ꝛ q̃nq̧ ꝑ paroxismorꝫ ꝯtinua-tionẽ. ꝛ q̃nq̧ bis typũ patiũtur. aut ꝭm coalt̃natiuã aut instãtiã ꝛ nulla est quies. Item per vrine perturba-tionem: quia semper obumbrata est superiꝰ sub circulo. Febris itaq̧ ta-lis curetur: vt quotidiana simplex si ue continua fere. Et est cura ipsius artificialis valde.

¶ De quotidiana continua ex flegmate naturali.

Uotidiana conti nua fit de fleg-mate intra vasa putrefacto. et su-periꝰ sufficienter diximus de cau-sis. De signis au tem aliquid disse ramus. et primo de vrina. Diximus superius ꝙ vrina rufa vel subrufa per totũ spissa ꝛ feculenta ꝛ quasi ꝑ-turbata ꝛ in sũpficie liuida: ꝯtinuã quotidianam significat ex flegma-te naturali: q2 ex discrasia mẽbrorũ

vrina sic coloratur ex flegmatis admixtione inspissat᷑: q̄ꝛ multū ex ipso dissoluitur ꝛ cū vrina expellit᷑ et q̄si ꝑturbatā et feculentā reddit vrinā.

❡ De vrina spissa turbida ꝛ liuida.

In caplo aūt sinochi sufficiēter dictū est quō vrina ex calore liuescat. Sꝫ qm̄ in acutis sepissime vrine spisse effundūtur et non residēt. Quedā aūt spisse resident de causis et significationibus earū videamꝰ. Frequēter em̄ ex calore apparēte remisso ꝑpter calorē humoris ꝑturbātis ꝛ remittētis et vrine turbatione ꝛ liuiditate terret᷑ medicꝰ ꝛ turbidior vrina efficit᷑. Et dico q̄ spissitudo significat calorem agētē in materia ꝛ miscere feces in quibꝰ fecit ebullitionē: quibꝰ egredientibꝰ vrina inspissat᷑. In oī autē ebullitione cū semꝑ fiat leuiū ꝑtiuꝫ dissolutio. ꝛ q̄nq̄ grauium si fortis existat ebullitio sꝑ fumꝰ ꝛ q̄nq̄ ventositas generat᷑: q̄ nihil aliud est in corꝑe q̄ grossa ꝛ impetuosa fumositas. Qd̄ patet: q̄ꝛ cādela ad fumum applicata extinguit᷑ fumꝰ: igit᷑ ꝛ vētositas cū ex necessitate in corꝑe in ebullitione humorū generent᷑. q̄nq̄ expellunt᷑ a corꝑe. q̄nq̄ in corꝑe cōsumūtur. q̄nq̄ v̄o vētositas cū propter sui grossitiē neq̄t expirare vel cōsumi in corꝑe ꝑmanēs ꝑturbationē ꝛ dolorē facit. Q̄nq̄ v̄o vētositas cū feci bꝰ ꝑ ebullitionē dissolutis cū vrina expellit᷑. q̄ si q̄dē fuerit grossa ꝛ feces grosse vl᷑ viscose eas expellit ꝛ subtilibꝰ partibꝰ vrine admiscens eā inspissat: ꝛ cū pre sui grossitie vel fecū viscositate neq̄t exhalare eā ī turbiditate ꝯseruat. Si v̄o subtilis fuerit vētositas ꝛ humor digerit᷑ vl᷑ cōsumit᷑ vētositas vl᷑ exhalat: ꝛ vrina attenuat᷑ humoribꝰ in fundo residentibꝰ. qd̄ pꝫ in musto. quia q̄ diu grossa vētositas feces nōdū bene coctas ꝑ subtiles musti ꝑtes extollit ī sua turbulētia multū ꝑseuerat. Ubi v̄o ventositas diuturnitate caloris subtiliata euanescit grossis ꝑtibus in fundo residētibꝰ ꝛ subtilibꝰ suuꝫ locū occupātibꝰ mustū clarū efficit᷑. Q̄n autē humor crudꝰ est cum vrina exiēs eā inspissat quo grauitate sua fundū petente vrina subtiliat᷑. Que igit᷑ mingitur spissa ꝛ manet spissa significat validā ꝑturbationem in corꝑore factā inter morbi materiaꝫ ꝛ naturā. sꝫ tn̄ natura supatura materiā ostendit᷑: q̄ꝛ hūores dissoluisse ꝛ commiscuisse quodāmodo ꝛ digestionē incboasse mōstrat᷑. ꝛ talis si sine fe. fuerit: ꝛ dolorē capitꝭ asserit futurū ꝛ fe. ꝑ̄dicat venturā. maxime si ꝑ plures dies in sua turbiditate ꝑmaneat. Si aūt cū fe. fuerit: dolorē capitis presentē vel futurum denūciat. Un̄ Ipo. Quibuscūq̄ in fe. vrine fuerīt velut subiugaliū: his dolor capitis aut adest aut aderit. Significatur aūt grossa ventositas ex tali turbiditate ꝛ colore obscuro multa debili calore resoluta ꝛ cōfundente partes vrine ꝛ miringas cerebri eiꝰ ascēsu distēdēdo ꝑn̄tē dolorē indu ceret si cū fe. fuerit. Si v̄o in principio cum multa fuerit accēsio calore multiplicata futurum inducet. Q̄n aūt nō manifestat᷑ talis turbiditas. vtrū mingatur talis aut corrupta ꝛ mutata sepe mingitur spissa ꝛ attenuatur. ꝛ si turbata fuerit mincta vl᷑ nō: vt dicit Theophilꝰ. Manifestatur exteriori igne ꝑturbata. calefacta eniꝫ vrina exteriori igne vel aq̄: ampullas in sup̄ficie demōstrat. La

lore eni ignis vel aque ventositas resoluitur ab humiditate vrine sub tiliori. qm aqua resoluitur in aera: et ad superficiē vrine veniens humi du grossu impellit. Contradicēte aūt grossa humiditate et non preben te exitū multiplicatur. et qr ventus nō stat sub humido: erigit in ampul lam. Sic igitur ampulle signa sunt pturbationis accidentis nō natura liter in vrina. Iterū partes vrine cōdempsate et ex frigiditate ingros sate actuali. et ideo fundū petentes: calore actuali subtiliate et rarefacte leuigantur: vt qd ex frigiditate tur bidū fuerit: dissolutū et subtiliatum clarescit. ergo vrina turbida accidē taliter ex claritate in spuma grossa seu ampulla cognoscitur. Sed tamē accidit quasda vrinas turbatas ac cidentaliter non igne vel aqua cale fieri. et significat ex hoc crudissima vrine materiam nihil de actione ca loris naturalis suscepisse. Que aūt perturbata mincta fuit et resedit: igne exteriori calefacta nō facit am pullas. quia pturbatio habet fieri ī vrina ex multa et grossa ventositate Multa autē et grossa ventositas nō fit nisi calore vt prediximus in cru da materia accenso. Que autē per turbata est mincta quis haberet vē tositatē q eam inspissaret: non tamē habuit multam et grossa q eam per turbaret. Non enim habuit grossa humiditatem et viscosam ex qua vē tositas multa et grossa generetur. ¶ Que igitur mingitur spissa siue pinguis: et postea attenuatur: signi ficat pturbationem terminari. quia significat naturā in subtiliandis fe cibus preualere. et materiam esse di gestā. maxime si omni tempore post emissionem subtilietur. et in quantū subtiliatio vrine differt: in tantum inobedientia et repugnātia materie ostenditur. Viscositas aūt materie semp cognoscitur per vrinalem infe ctionem et in vrina multe spume ge nerationē et permanentiam: non ex impetu mingendi prouenientē: nec talis permanet nisi viscositatis reti nentia. ¶ Nota aūt q quādo vrina mingitur pinguis et spissa et mutat de grossitudine in subtilitatem et re manet albedo et cruditas: monstrat turbiditatem et grossitudinem hanc non esse de actione et vi nature factā sed de extraneo et igneo calore. quo niam natura non dissoluit humores nec admiscet vrine: nisi prius dige rat et imutet. Unde si vi nature fit dissolutio materie: et in vrina debet apparere maior decoctio. Si autē color vrine non mutatur: significat extraneum calorem humorem dissol uere crudū et indigestum. qui admis cetur vrine et inspissat. q postea sua grauitate descendit et vrina clarifi catur. Illa autem vrina q mincta ē pinguis quia natura dissoluit et mis cuit humores. si subtilietur in sua p manet subtilitate. Humor enim dige stus et a natura expulsus in se nō ha bet materiam ventositatis vt iterū ventositate innata vrina turbetur. Que igitur mingitur pinguis et tur bida: natura subtiliante et residente et situante grossos humores in fun do subtiliatur et calorē cōuenientē detectum vigore caloris naturalis ostendit et crisim accelerari. Si aūt acuta appareat ex quacūq materia reliquas diuersitates vrine mutan te: et eiusdem significationes pro prias alibi habent ostensiones eui denter. Nunc de signis quotidiane continue exsequamur ordine preli bato.

¶ De signis quotidiane cōtinue.

Igna igitur ipsius sunt calor continu⁹ in nocte q̄dē maior scꝫ in hora ffis ꝛ lentus a principio faciens motū paroxismi in horis ffis sine typo. cū capitis grauedine. ꝛ totius corpis stupore. facies est tumida et subalbida. sitis modica: aut nulla. insipiditas oris. habet. xviij. horas in summo labore sex in falsa q̄ete. sine rigore ꝛ frigor̄ pulsus latus mollis ꝛ tardus ꝛ inequalis. q꞉ quādoq꜄ fortis: quādoq꜄ debilis. Et sicut garrulitas ē signuꝫ col'. ita taciturnitas mlie. ꝛ stupor ē signū flegmatis. palpebrarum etiaꝫ adest oppressio. et oculoꝝ turbatio. ꝛ subcinerici⁹ color in facie. ventris inflatio. ꝛ nausea. vrina liuens ꝛ pinguis vt diximus vel obumbrata. et quādoq꜄ in q̄busdam corporib⁹ frigidis est valde remissa. vt q̄nq꜄ per vrinam aut calore febrilis discrasie anceps fit significatio.

¶ De instrumētis medicinalibus.

Ic placet quibusdā vt patiēte existēte carnoso pleno constāte etate ꝛ v̄tute ꝛ reliq̄s particularibus cōuenientibus flebotometur longa incisione ꝑ apoforesim. vt sanguis grossus ꝑ amplā viam exitū habeat. ꝛ ventositas euaporet. ꝛ vena euentet. post aliq̄d cōfortatiuū vt triasand. cū syrupo ace. vel oxiꝫ. cū aq̄ d̄coctionis anisi. masticis. fenic. ros. vel zuccar. rosa. cum eisdē. quacūq꜄ auteꝫ hora voluerint accipiāt syrupū violatū. ꝓ potu cuꝫ aqua decoctionis radicū feni. ꝛ petro. mane ꝛ sero detur syrupus ace. si venter est fluxibilis def syrupus ros. mirtinus. cuꝫ zuccar. rosa. Item scolop. endi. capilli ve. ceterac. politricū. adyātos. radix fenic. petrosi. pruna viol'. vel ros. scdꝫ ꝙ cōpetunt syrupenf addita zuccar. et def. Et si necesse est fiāt suppositoria: vl' clisteria de malua. se. lini. furfure. polip. ꝛ agar̄. coctis in aq̄ salsa additꝭ melle ꝛ oleo. ¶ Et nota ꝙ in nulla cōtinua debet digeri materia cū oximelle: sꝫ cū potionibus ex herbis vel syrupis cōpetentib⁹ de purgatione si cōpetat. ¶ In hac aūt egritudine dicūt q̄dam pleriq꜄ magistroꝝ materiā digestā esse purgandaꝫ in parte: vt iuuef natura. ne nimiū fatigetur natura ꝛ moref in eius expulsione. explēda. aut est in oī suauiter continua materia digesta: cuius digestio cognoscif ꝑ vrine augmentationeꝫ: ꝛ quātitatem caloris. ꝛ ꝑ exacerbationē maiorē ꝛ acutioreꝫ et doloris capitis augmentationē. in q̄rto vel q̄nto die accipiaf de liq̄re predicti syrupi ꝛ apponatur puluis mirabo. keb. ꝛ parum citri. ꝛ detur. vel def decoctio polip. agar̄. cū colatura cas fief. vel si fortꝭ fuerit: apponaf parū de turbith. sꝫ fricēf pulueres in oleo viol'. Et si ponaf in decoctione parū de se. feniculi. ꝓfert. fiat aūt talis decoctio. viole. pruna. vel aliquātuluꝫ polip. citrini. se. feniculi. bulliant in aq̄ in cuius colatura resoluanf. ℥. ij. mirab. keb. ꝛ citri. ꝛ māne. ꝛ imposita zuccara def fortiori vel colatura debili vl' cū syrupo viol'. Et si fuerit cōstipatus addanf turbith ꝛ agar̄. Si sicce vel nimij caloris distempātia laboret: misceatur cassiafi. vel tamarindi. Quidā purgant cū oxi. laxatiuo aut dyaprunis vel trifera sarraceni. ꝛ hi non purgare causam antecedentem intendere videntur. et quid intendant ignoramus. iō coꝝ

doctrinam refutamus. ¶ Dieta sit farina ordei cōdita cū lacte amigdalarum vel mica panis cū eodem. et si nimis debilis sit: brodiū pulli cocti cū agresta vł aceto def: vł ipi⁹ dem⁹ carnem vi coacti. et h̄ si viderimus ipsu debilitari in summo. vel si multū debilitatus fuerit dabimus brodiū galline cuz agresta. Melius aūt est conseruando infirmū prolōgare morbū: ꝙ ipsuz abbreuiando virtutem extenuatam in defectū et suspicionem deducere: et infamiā detractionis incurrere. Ueruntamē in feb. nimis intēsa et calore nimis acuto nec brodiū nec carnes nisi murmuratiōe astantiū cogamur de cōsilio nostro ministrabitur. pro potu potest dari ptisana si subegerit. in qua decoquātur radices feniculi. petro. vuepas. et ysopus si calor nō sit intensus. Opiatam aūt oēs in oī cōtinua exhiberi ꝓhibemus. et qꝛ ista ꝯtinua ꝓtrahit crisim sepe vsqꝫ ad xiiij. et xvij. et xx. dieteł in ꝑncipio nō tenuiter: sed vt sufficiat. In alijs autem ꝯtinuis de alijs spēb⁹ fł'is ordinef eodē modo cura et dieta vt semp remittaf: et ōcliuior sit ad frtatē et hūiditatē. vt mensura a medico ꝯpetēti et ꝯueniēti et irreprehēsibili ratione ꝑma administratione necessaria ministrētur.

¶ De medicatione accidentiuz.

Accidētia supuenientia curenf vt supius dictū est. Que sunt capitis dolor: aspitas lingue. dolor vētris et cōstipatio. ¶ Cōtra defectū appetitus qui solet supuenire huic egritudini: panem ass'im in aceto infusuz in ore teneāt. siue succū mente. et ex ipsis fricemus plantas pedum vel manuuz: vel bulliat oleum ros. cū costo et mastice in testa oui: et inde vnguaf stomachus. Conterātur ficus sicce. dactili. mala citonia et supaspso puluere cinamomi costi. et gariofi. cathaplasmef stomach⁹. Similiter iuuef his q̄ dicunf inferius in defectione appetit⁹: et alibi satis. Si sint stupidi vel supueniat litargia: fricēf plāte pedū et vole manuū cū aceto et sale vel cū aq̄ salsa. et fetida naribus apponanf. vt fumus licinij extincti et similia. queadmodū dicif in litargia. Si aūt ꝑueniat ad xiiij. diē: et adhuc vrina est parū cocta tūc potes dare vinum multum limphatū.

¶ De quartana vera interpolata.

Quartana vera pura interpolata fit de melācolia naturali putrefacta extra vasa: et p carnem aspsa. Et itelligo purā qn̄ particularia ꝯueniūt in materia. Ueruntamē si et as ꝯuenit. s. senect⁹ tūc nō curatur ꝑpter debilitatez infirmi iuxta illud ypo. Queqꝫ senibus fiūt egritudines ꝯmoriunf terminatur. n. simul egritudo et vita. ¶ Naturalis aūt ē mł'ia q̄ generaf ex sāguine p residētiā terrestreitatꝭ sue. terrestre qđ residet in sanguine ē mł'ia naturalis. et vocaf ypostasiua mł'ia q̄ residet in sanguine sicut ypostasis in vrina. et h̄ mł'ia ō ꝯplexione fr'a ē. et sic a fł'e nihil residet terrestre ꝑpt firmā suaꝫ ptiū coherētiā. A colł'a aūt naturali nihil ꝑpt sui subtilitatē. Manifestū ē ḡꝙ feb. q̄rtana ex mł'ia nāli cōuenit in h̄ cū feb. q̄tidiana. ꝙ causa āñcedēs ꝯria ē nāe egritudinis. cū mał'ia sit fr'a et egritudo cal'. Et quēadmodū fł'a naturale est retētiuū putrefactiōis ex viscositate similit̄ et mł'ia ex grossicie. h̄ aūt feb. ꝑpt h̄ xxiiij. horas hēt in labore. et xlviij. i q̄ete. intpolat. n. duos dies.

De quibusdam questionibus.

Ed mirum est cuz feb. sit res cōtra naturaz q̄ modo a re naturali e-greditur seu generatur dubiū est. Et dicim⁹ q̄ dupliciter dicitur naturale. aut q̄a moderatū ⁊ tempatum ⁊ sic regitur a natura. aut q̄z a re naturali egres-suz debitū tempamentum ⁊ modera men non seruans: ab eius qualitate ⁊ q̄ntitate nō recedēs donec p̄ extra neum eijciatur. et innaturale effici-atur p̄ spoliationez cōplexionis na-turalis: aut cōpositionis. Itez alio modo dicūt q̄ naturale licet immo-deratum a re naturali sit: ⁊ sit m̄ria naturalis q̄uis immoderata natura lis est ⁊ sub specie m̄rie naturalis in feb. quā excedit. Itē oē genus p̄ dif ferētiā trahit̄ ad speciē. sic igit̄ feb. trahit̄ ad spēz p̄ differētiā. s. q̄rtana p̄ h̄ q̄ qđ dico q̄rtana: discernit̄ ab alijs spēb⁹. s. q̄rtana ē differētia sūp ta a materia. Nulla materialis dr̄ia specificat spēz formalē: q̄re feb. q̄rta na nō ē spēs formalis. Itē si q̄rtana ē dr̄a specifica: ⁊ oīs dr̄a specifica ē ſbalis aut erit sūpta ex ſbalib⁹ inhe rentib⁹. ꝯplexiōi. aut ꝯpositiōi. aut ꝯtinuitati. Et dico q̄ q̄rtana ē spēs materialis. ⁊ nihil dicit đ forma: sed đ accidētib⁹ euenīētib⁹ marie. Itē cū corp⁹ causa ⁊ signū sint ꝓportio-nata ⁊ cōtinuata cū sanitate egritu-dine ⁊ neutralitate: qđ ē signū ꝓpor tionatū, ⁊ ꝯtinnatū cū q̄rtana cuz sit morb⁹. In pulsu aūt nō videt̄ acci pi signū discretiuū specificū hui⁹ fe. velocitas. n. pulsus aut ꝯsimile acci-dēs aliud nō distiguit. vt vid̄t. neq̄ innuit formā: nec đclarat. nec ab vr. sumit̄. q̄m̄ tale signū ē sumptum ab operationibns ⁊ eoruz accidētibus quare non significat speciē.

Q̄ vrina non significet q̄rtanā.

Tem vrina non signifi cat nisi supradispositio nē epatis ⁊ venar. s̄ ma teria q̄rtane nō ꝯtinet̄ iterpolate dico i venis nec in epate nec ei⁹ vijs. g̊ nō signi ficat supra q̄rtanā. Itē oē signū spe cificū ē ꝓdiēs cū spē. vrina ē ꝓdiēs ⁊ generata post spēm: g̊ vrina nō est signū specificū. Itē nullū signū spe-cificū ē variabile. s̄ vrina ē variabi lis: q̄m̄ vna die mag̃ colorata appa ret q̄ alia. g̊ vrina nō ē signū specifi cū. sic dicit Gal. Qui cognoscit egri tudinē p̄ vrinā: cognoscit ficulneā p̄ ficū. g̊ plus precessit cognitio ficus q̄ ficulnee. g̊ ei⁹ cognitio ē p̄ posteri ora. q̄re nō erit signū specificuz. q̄re vrina nō demōstrabit quartanā nec aliā spēm egritudinis. et h̄ dico esse ver. Nō. n. vrina significat morbos s̄ materiales ī morbis dispositiōes dicit aūt Ga. Qui nescit distingue re spēs egritudinū simpliciū purar vt pote feb. interpolatar p̄ pulsum: nō ē dignus stare ī gradu medicine Dās ītelligere q̄ oīs spēs egritudi-nis talis pōt distingui p̄ pulsū. ē. n. đ appentib⁹ cū egritudine q̄ est feb pulsus. n. ṽe indicat essētiā feb. s. fre quētia ⁊ velocitas ex p̄te forme. s̄ cū dicit quarte dicit materiale cui đbe tur signū materiale. vñ signa alia ad dita supra freq̄ntiā ⁊ velocitatē di-cūt fe. q̄rtanā. vt a siccitate duricies a f̄rate p̄uitas. a cl̄iditate magnitu-do. ab h̄uiditate mollicies.

De signis quartane.

Ignū igit̄ ꝓpriū hui⁹ egri tudinis ē pulsus tardus ra rus đbilis p̄u⁹ et occult⁹ ī p̄ncipio accessiōis. deinde ṽo magn⁹ ⁊ plen⁹. ⁊ fit pulsus tardi or ⁊ lōge rarior. q̄ ī q̄tidiana q̄z va-

pores resoluti a materia mlica non putrefacta cū pueniūt ad cor magis dbilitāt ei⁹ motū φ vapores flegmatici: ⁊ sunt tardioris resolutionis. ⁊ ex eadē causa est frigus fortius: qm̄ qn̄qꝫ peruenit ad hoc vt interficiat p attractionem ossium spondiliuꝫ: ⁊ spinal' medulle eiectionē. vnde ē frigus frangitinū ossium. Et dico φ si cognoueris pulsuꝫ sani ipsius: non oportet te inq̄rere aliud signum: φ p pulsum. excedit pulsuꝫ sani in quibusdā differētijs vt diximus. ¶ In principio aūt accessionis adest oscitatio: post horripilatio. et q̄ ratione fiat diximus in typis. post rigor frigus in accessione in principio est debile. post inualescit. ⁊ frendor fit in dentibus ex neruoꝝ cōstrictione dolor in profundo membroꝝ. ac si ossa deberēt frāgi: ⁊ maxime circa spinā deinde frig⁹ ⁊ tremor: post succedit calor nō fortis. Unde mixta ē horripilatio. Sitis nō est nisi in augmento forte vel statu. totius corporis ē pigricia. indigestio. inflatio laterū. grauitas cruriuꝫ ⁊ coxarum. ⁊ si diu pseuerat splen in eis nascitur cū pallore ⁊ quasi quodā tumore in facie. ⁊ cum inflatione pedum sepe. Unde frequenter eius finis est ydropisis. Sepe fit cū vigilijs ⁊ timore in somnis et diuerse ⁊ terribiles ymaginationes eis apparent. vnde Consta. Non est mirū si melancolici timeāt: quia causam timoris secuꝫ portant. oris frequens adest acetositas. liuiditas in extremitatibus. scꝫ manuū ⁊ pedum ⁊ labioꝝ magis. ¶ In pn̄cipio autē poxismi quandoqꝫ est lūborum dolor: aut sinistri ypocūdrij. appetitus fortis quandoqꝫ cuꝫ constipatione ventris. ⁊ quādoqꝫ cadit omnino in principio. paroxismus incipit ab hora nona affligens vsqꝫ ad mediam noctem cuꝫ intenso frigore frangitiuo ossium: vt dictū est: ⁊ tremore deinde calore multo. et postea a media nocte cum sudore ⁊ capitis dolore et multa vrine freq̄ntia vsqꝫ in mane.

¶ De consideratione vrinarum in quartana.

Urina auteꝫ in quartana diuersificatur q₂ alterius coloris est post diem accessionis. quoniam coloratior diebus alijs remissior. ¶ Magister aūt Ricardus omnium doctoꝝ doctissimus ⁊ expertissimus garrulos et in iudicio vrinarum gloriosos: in multiloquio fecūdos: in ratiōe exiles ⁊ mutatos in vrinarum suaruꝫ excellentissimo tractatu cuius doctrinā singularē ⁊ nulli comparabilē in plerisqꝫ sumus secuti his verbis pbatissimis redarguit dicēs. Quidā garruli ⁊ arrogātes vltra metam debitam excedunt variātqꝫ doctrinā cū regulis ppria auctoritate inuētis. Sed deū testor ⁊ numina celi q₂ nec cura nec arte d̄ ꝯceptione mulieꝝ neqꝫ de quartanā vl' epil'ia potui inuenire certā cognitionē in vrina. fallax eniꝫ est nūcius ⁊ equiuocus. Supra tamē materiā ipsius cōuenit demōstrare vt vrina alba vel glauca vel tenuis est ppter victoriā huius materie in hūorib⁹. Unde ingrossāt humo. quare nō fit resolutio aliq̄ de humorib⁹. q̄ egrediens vrinā possit inspissare. alba fit propter grossiciem humoꝝ. Opilantur enim vrine meatus vt nō egredi possit substantia tingēs cū vrina Cū vero confortatur calor ⁊ agit in materiam vt dissoluat aliquid de hu

moribus mutat vrina ad tincturam et mediocritatem et cognoscitur materia esse digesta. et huiusmodi signa plurima dicta sunt significantia supra materiam antecedentem. Et si in materia antecedente que est melancolia naturalis accedat digestio et diuisio et expulsio a natura cum vrina: redditur vrina nigra ex admixtione melancolie: aut cum sedimine multo nigro fundum petente. Unde talis vrina veniens in quartana in fine vel materia digesta: morbi solutionem et expulsionem materie significat. melancolicus. n. humor cum vrina expulsus cum niger sit nigram et spissam reddit vrinam. Unde si in die cretica talis appareat: solutionem melancolice egritudinis significat. vt melancolie vel quartane. vnde Theofilus. Quartanario soluto melancolico humore cum vrina exeunte: vrine apparent pingues et nigre. Similiter et egritudo cuius melancolia erat causa: tali vrina solui ostenditur. vnde rursus ypo. in epid. Impossibile est sanari infirmos in quorum vrinis dominatur nigredo: nisi secundum crisim vrine exeunt. Unde mulieribus menstruis ablatis si vrina exit nigra et sine precedenti causa: cito sanantur quoniam secundum crisim vrina exit ab ipsis Intelligendum est ypo. non dixisse sine causa precedente. i. sine feb. vel alijs rebus nigredini pertinentibus. et sine causa i. sine accidentalibus menstrua semper precedere solentibus vel comitantibus. vnde yp. in epid. Si auferantur menstrua feminis nigris superuenientibus vrinis cito sanantur: quia per vrinam nigram significatur sanguinis conuersio melancolici et conuerti ad inferiora et per vrinam egredi et solutionem fieri. et simile est in retentione emorroidarum simili vrina protendi

¶ De signis discretiuis huius ad alias.

Accipiuntur signa discretiua huius et notharum partim ex vrina partim ex complexione partim ex alijs. vt regione. etate. et dieta. vrina: quia vrina est coloratior in quibusdam nothis vt in quartana de fle salso vel dulci: in aliquibus remissior: sicut in ea que est de fle acetoso. Inter istas est ista mediocris. In nothis est accessio fortior. et signa materiam earum concomitantia: oportet autem scire. quia materia quandoque est in stomacho. et quandoque in intestinis: et dolor est vbi situatur. et si est in intestinis egritudo est sicca. si in epate vrina accedit ad spissitudinem et obscuritatem. si in spiritualibus: ampulle in superficie multe apparent. et sitis non facile mitigatur ex potu. si in splene adest duricia splenis vel precessit.

¶ De medicatione cause antecedentis.

Primo autem est medicanda causa antecedens per ablationem sue grossiciei per medicinam subtiliatiuam cuius virtus subtiliatiua fit a caliditate excellenti sicut est oximel factum ex herbis diuret. cal. additis rafano et squilla. et hoc est exhibendum hora quietis Rafanus. n. est conueniens medicina quoniam digerit et non digeritur. habet. n. partes terrestres prohibentes resolutionem sui a calore corporis quibus permiscentur partes cal. digerentes et earum permixtione prohibetur calidarum partium resolutio: et diuturnat actio. vnde rotula rafani confert die bus quietis comesta. ¶ Tercia autem confert ad idem vt diazinzib. diatriompi. diacalamentum. zinzib. alexandrinum.

¶ De cautelis in quartana.

Regule autem in medicatione quartane omnis vniuersales sunt he Nunquam ante accessionem vij. debet dari medicina laxatiua vel opiata Item nunquam dari debet medicina laxatiua hic vel in alia prolixa egritudine fortis. sed debilis et paulatine. Item nunquam debet medi. nisi materia digesta. Item opiata non debet nisi materia pro maiori parte

purgata.&c.

¶ De digestione materie.

His itaqȝ ꝯsideratis: digeratur materia prius cū simplici oximelle p⁹ cū cōposito. oximel. n. simplex aut oximel ꝯpositū ⁊ medicina simplex ante acutaȝ debet exhiberi ppt faciliorē materie digestionē ⁊ eductionē. Digeratꝛ igitꝛ materia cū dyasene vl' diacalamēto vel elc̃ijs prius dictꝫ seq̄nte vsu oximellis simplicꝫ vsqȝ ad tertiā accessionē deinde detꝛ oximel sq̄ll' vl' rafaninū vel compositū cū eisdē elc̃ijs.

¶ Oximel rafaninum.

Oximel rafaninū sic fit. R̷ radix rafani extrahatꝛ terra ⁊ lardetꝛ cū ell'o ni. queād ꝯmodū lepus cū lardo. post iterū plātetꝛ i terra. post mēseȝ extrahatꝛ a terra. ⁊ extcto ell'o rotule fiant ꝺ rafano: ⁊ decoq̄tꝛ cū alijs herbis cō petētib⁹ ⁊ fiat oximel. Oximel sq̄ll'. sic fit. ¶ Sq̄lla p mediū diuidatꝛ: et tot ab īteriori pte ꝓijciātꝛ: q̄t ab exteriori. media retinentꝛ. exteriora ꝑ nimia calitate sūt mortifera. interiora ꝑ nimia frate. media tēpata. Istoꝝ fiat ꝺcoctio i pasta i furno: postea i aceto. colature addito melle fiat oximel sq̄ll'. vl' vt forti⁹ opetꝛ nō decoq̄tꝛ nisi in aceto.

¶ Oximel compositum.

Oximel cumpositū sic fit qꝺ diuidit: digerit: attenuat: mūdificat: vias epatꝫ ⁊ splenis aperit. R̷ radicē apij. feni. petrosi. sparagi. brusci. calamenti. quod longo vsu soluit quartanam. ⁊ ypicon silr. sticados. thimum. cameꝺ. origanuȝ. bulliant: colature mel addatur circa fineȝ addatꝛ cappis. cuscute epi. sene. ⁊ si forti⁹ voluerꝫ facere: addātꝛ xiloꝭ. lap̄. lazuli. an̄. ʒ. ij. puluerꝫ anacardi. ʒ. j. bulliāt ad ꝑfectā decoctionē. ſȝ ista additio nō fiat an̄. vij. accessionem. Illud oximel detꝛ post elc̃ia predicta. ¶ Syrupus ad q̄rtanā verā. R̷ floꝝ borragꝫ. folioꝝ gariof. sufficientꝛ absin. parū q̄rcule mai. ⁊ mino. thimi. epi. sticados vtriusqȝ cuscute. lingue auis. carui. sq̄nanti. ypicō. syrupizetꝛ i succo borraginis.

¶ Claretū ⁊ puluis ad q̄rtanaȝ.

Claretū eis fiat ad vigorationē virtutꝫ cū ꝟtus debilis est. qꝛ in ꝟtute ꝺbili oīs medicina a ꝯfortatiuis requirit pncipiū opatiōis. R̷ liquir. ȝinȝib. carda. galāge. spice. gariof. cuscute. sene. macis. cipi. oīuȝ istoꝝ quātū videbitur medico expedire. Puluis ad q̄rtanā digerēs materiā. R̷ gētiane. enule. yreos. thimi. ȝinȝib. piretri. eufrasie. vrtice sem. camedre. memithe. fenugꝫ. iunipi. mirre. gūmi. edere. penidioꝝ. quātū sufficit. ad dulcedinē in cibis vtatur.

¶ De purgatione materie.

Digesta materia cuius cognitio est accessionis anticipatio: vrine coloratio: ⁊ inspissatio accessionis fortitudo ⁊ plixitas. typi cessatio. purgatur cū medicinis simplicib⁹ vl' cū compositis. Simplicibus vt sene. mirab. indis. epi. vel compositis. vt yeral'. simplici vl' acuto. cum scamo. vl' dyasene scamoneato. vl' tali decoctione. thimi. epithimi. vtraqȝ germandrea. ⁊ sene. bulliant in aqua in q̄ resoluatꝛ. ʒ. vna trifete sarraceni,

vel qđ melius ē dyasene simplici addito puluere.mirab.indo.fiat decoctio post tertiā vel q̄rtam sellaꝫ:deƭ puluis lap̄.lazuli:vel lap̄.arme.lotiter in aquis calidis ad pondus iiij. stellingoꝛuꝫ. Uel si delicatus vel debilis fuerit:fiat syrupus talis laxatiuus ⁊ diureticus. ℞adix feniculi. petrosi.rafani.thimum.epi. ⁊ quercula maioꝛ ⁊ minoꝛ. ⁊ sene. ⁊ polipo. bulliāt in aceto foꝛtissimo et addito zuccaro fiat syrupus:q̄ qualibet die detur cū aqua calida.vel cū hac decoctione.℞ad.feniculi.petros.apij. ⁊ rad sparagi. bꝛusci cuꝫ seminibus suis bulliāt in aq̄: ⁊ colature addaƭ pulueris lap̄.lazuli.ʒ.ij.mirab.citri. ʒ.vna: ⁊ alterā indoꝝ. stent in nocte sub diuo. mane colatura detur cum zuccar.vel syrupo viol.ꝓpter amaritudinē. Iste purgationes secūdū quosdā magis cōpetūt in die aflictionis in quo inuenimus ꝑfectum.

De stupbis.

Facta purgatione quā monuimus nō esse multaꝫ nec violentā sed paulatinā stupbetur cuꝫ aqua calamenti.oꝛigani. rute.germandree.folijs lauri.serpillo.policar.ypericō.satureia. ⁊ similibus. exeunti a stupba offeratur tyriaca maioꝛ cū vino decoctionis germand.vel gēci.ad pōdus vni⁹ denarij vl metridatū.Itē opiata speciał ℞ cibapiri.opij.melanop.an̄.ʒ.tres spice. croci. cassie. xilob. eufoꝛ. castor.piretri.yrꝫ.celtice.anisi.petro. iusq̄ami.synoni.dauci.alex an̄.ʒ.j. ⁊ semis.gar.ʒ.sex: cōficianƭ cū melle. deƭ in modū auellane.cum tep̄.huic addūt gēci.aristol.centaŭ.mādrag. panē poꝛ. ista opiata deƭ in stupba. vel in fomētatione pedū vsq̄ ad genua cū inunctiōe spine et doꝛsi cum vnguētis calidis vt sudet. Alia opiata optima.℞ sulphurꝫ viui.opij.pipis.an̄.ʒ.duas.spice.croci.cassie.xilob.castor.piretri.yris.celtice.anisi petrosil.dauci.apij.iusq̄ami.sisami. alex.an̄.ʒ.vnā. ⁊ ℈.vnū galā. cētaur gēci.coꝛtic.mandra.an̄.ʒ.ix. mellis quātū sufficit. deƭ cū ca. in modum auellane post sudet vestro artificio. vtriusq̄ opiate idē est effectus ⁊ expertus Et iste opiate semꝑ denƭ an̄ accessionē q̄usq̄ purgat⁹ fuerit. purgetur tn̄ de.vij.in vij.access. vł infra scdꝫ ꝙ tibi visum fuerit.oīb⁹ ꝑdictis obseruatꝭ ⁊ ꝯueniēter exhibitis Cōfert aūt si deƭ succus rute an̄ accessionē q̄tuꝫ testa oui potest cape i stupba vł balneo. Itē mirra cum succo cameđ.vł cētaur.cū vino decoctiōis gūmi.edere. ⁊ cameđ.vł cum succo diptāni.vł cū decoctiōe coꝛticꝭ radicꝭ fraxini. post huiusmodi curā fiat minutio đ saluatella manus sinistre: vł fiat vētosa in scapulis subt⁹ an̄ accessionē. In ꝑncipio aūt meli⁹ daƭ ante hoꝛaꝫ access. mirra ⁊ gūmi edere cū succo vł vino decoctiōis cameđ.vel cū succo rute.vł sem.ipsius vł pigani.ꝓuocat.n.appetitū valde ⁊ destruit mliam. ⁊ de multū iuuātib⁹ ⁊ curātib⁹ reb⁹ in q̄rtana ē vt inuadēte accessiōe collocetƭ patiēs iux̄ ignē magnū: ⁊ fricetƭ doꝛsuꝫ cum vnguētis q̄ttuoꝛ calidis mixtis acutis cū eufoꝛ.electuario.frigoꝛe cessante collocetƭ in lecto.et ponaƭ olla iuxta patiētē in lecto ad ꝓuocādū sudoꝛē in q̄ fit đcoctio herbaꝝ cał. vt thimi roꝛis mar.rute.cameđ.camep̄.garios.marubij.nepite.oꝛigāi. calamēti Et sudāti foꝛtiƭ ⁊ sitiēti cū hn̄ ⁊ foꝛter sitierit deƭ opiata ꝑdicta cum

mirra ꝛ aloe. ꝛ gūmi edere cū succis dictis. vel etiā mitridatū vł tyriaca cū eisdē acuminib⁹. Istud curauit quēdā absq; oi purgatione et potatione alia dispositū ex lōga egritudine ad ydrop. In die añt acces. vitari deb; oīs cib⁹ et pot⁹. ꝛ añ acces. ꝛ ī acces. si poterit. Memēto aūt ꝙ sicut docuim⁹ aliud genus causaru; salubriū debet cāe añcedēti: ꝛ aliud febri. Fe. eñi cū sit discrasia sicca cā; salubrē. f. et. h. reqrit. ablata igit cā añcedēte obuiādū ē discrasie ca. ꝑ f. ꝛ. h. ꝛ ꝑ sirupos. f. vt sirupo acetoso. ꝛ ꝑ cibos decliues ad frigiditatē ꝛ electuaria. f. S; ante abscisionem cause añcedētis o; ꝙ dieta sit decliuis ad caliditatē ꝙ̄ plurimū. ꝛ sit generās equalē san. nō grossum: sicut pulli galliñ. ꝑdices. fasiani ꝛ silia. in quorū decoctiōe addātur medicine calide. s. saluia. origanū. pulegiū. nepita. croc⁹. zinz. epi. ꝛ parū piperis. parū dico ꝓpter additā siccitatem. Oēs eñi aues possunt exhiberi exceptis degētib⁹ ī paludib⁹ ꝛ stagnis. Itē caro porcellina. ꝛ ānual agni. ꝛ porri elixi. et atriplices. Itē carnes arietīas castratas recētes ꝛ porcellinas salsatas ꝛ assatas. edulinas. vitulinas. capolinas. vel etiā ad ignē suspēsas: cōedere pōt. bene oē; cibū masticet. nec pl⁹ ꝙ̄ bis in die comedat. mane plus. in sero parū. nec in sero presumat refici. nec cenet ꝑori cibo ḡuat⁹. nec assumat in vna mensa plusq̄ de duob⁹ ferculis: nisi deficiat appetit⁹. ꝓdest aūt mane comedere ꝛ oēm repletionē vitare: maxīe nocturnam. Uitet cibaria melica: vt bouinas carnes leporinas. paruum porcellū. anserē. aues de aq̄s. pisces sine squamis. ꝛ caput cuiuslib; aīalis atq; piscis. porros etiā ꝓpter ꝓuocationē appetit⁹. et tūc sint optīe cōditi ꝛ caules sil' ꝑter brodiū. et h̄ raro. ꝛ oēe gen⁹ ceparū. Itē gruē. pauonē. cignū. ardeā. oēs pisces et carnes ꝑ salē īduratas: ꝑter carnes rubeas bachonis lardo ītermixtas. potus sit vinū albū nō dulce aromaticū ꝛ clarū ꝛ conditū cū specieb⁹ et herbis incīsiā destruētib⁹ ꝛ confortātibus. Oīa viscosa vitētur ꝛ oppilātia: vt triticū coctū. dactili. et ficus. ꝛ panis azimus. mel crudū ꝛ mustū ꝛ farina tritici. Quia aūt cura q̄rtane difficilis est ꝛ a plurib⁹ ignorata per eā clausis oculis trāseūtib⁹ multas ꝯsiderationes adhibere op;. Et multū cauere in ꝑncipio. ne detur medicina nisi materia digesta et signis digestionis ꝑmanētibus sine īmutatione: q2 signa digestionis in q̄rtana fallacia sūt ꝛ medicū decipientia. ꝛ purgat sepi⁹ subtili⁹ ꝛ induratur grossius de materia. ꝛ prolongat egritudo ꝛ de curabili fit incurabilis. Cauendū est etiā ne aduratur materia ꝑ min⁹ calida ꝛ sicca. Unde exhibeant calida ꝛ hūida frequēter ad infusionē materie ꝛ frigida qñq; ꝛ maxime post accessionē competūt borrago ꝛ atriplices ꝛ spinarchie cū lacte amigd. vel nucū. vel auellanarū. ꝛ sit parū de feniculo ꝛ petro. vel mēta. vel satureia. vł ysopus cū malua ꝛ mercuriali. Qñ aūt materia declinauerit ad caliditatē dētur frigidiora ꝛ ecōuerso. De. xv. autē in. xv. dieb⁹ celebrent purgatōes ꝛ opiate.

¶ De flōmia dico: ꝙ cum flōmia sit euacuatio soluēs plenitudinē et nō quācūq;: sed sanguis. nō videt flōia esse faciēda: nisi in ei⁹ multitudine: vel qñ alius in ipm penetrat vt corrūpat: vel in adustione fumositatu;. In omi eñi mateira cōpetit si aduritur: ꝛ post medicinā vt euentet fumus medicine remanēs in venis ne

reddat san. horribilis et citi⁹ corrumpat. Un post medicinã post stupbã et opiatã die sequẽti vel in fine lunationis detrahat san. de sophena vel saluatella in sinistra manu. Singulis igit dieb⁹ inter purgatiões det dyasene simplex vel acutũ cũ lapide lazuli: ita q in libra dyasene ponãt ʒ.ij. lap. lazuli. et ʒ.ß. mirab. indoꝝ. et post vsum hui⁹ electuarij seqtur ... nũ decoc. germandr. et mirre. Uel sequat ista potio. Aristol. ro. baccarũ lauri. cẽtaurec. mi. genci. castor. añ. coquant in vino al. et det post elem si vis qd ℞. sene. thi. epi. epati. germandr. plãtag. scolop. abro. ꝯfice cũ melle ru. et in. j. lib. ponant ferrugis ℈. iij. et mirab. indor. ʒ. vj. et sequatur vinũ. Et singulis. xv. dieb⁹ post purgationẽ det tyriaca ad põd⁹. v. deñ. s. cũ vino decoc. germãdr. vł gẽci. Uł det opiata ista. ℞. melanop. iusqa. añ. ʒ. xx. croci. opij. añ. ʒ. x. cinamomi spice nar. pitret. cassief. eufor. costi. leucop. macrop. zinz. añ. ʒ. iij. coconidij. lapatij acuti. se. sulphuris viui. añ. ʒ. ij. M. q. s. Itẽ fiãt troc. ℞. origani. croci. ysopi. pigami. mirre. colloqui. epi. agar. polip. coconid. añ. ʒ. vj. pipis al. et lõ. gariofi. spice. lap. lazuli. añ. ʒ. iiij. fisimbrij. zinz. musci. añ. ʒ. j. ossis de corde cerui. ʒ. ij. margar. pfo. ʒ. j. Cõfice cũ succo pẽtafil. vel petro. da. ʒ. ij. ante horã acces. cũ vino decoc. eup. precedẽte tñ purgatione vłi. Itẽ pbatũ. Acc. blancam ygeã. grãm dei. virtutẽ dei. añ. distẽpera cũ vino decoc. vtrinsqꝫ rute et absinthij. ante horã acces. da bis vł ter pculdubio curat. ¶ Cura hõa. Psilc pbatissime ad qr. ℞. croci. origani. ysopi. pigami. mirre. epi. ellebo. ni. colloquĩtid. polip. agar. squinãti. coconidij. en sente. aloe. añ. confice cũ succo caul. agrestis. vel mẽtule. epi. qd idẽ est. Itẽ aliud pbatum q multi hoies. j. vel. ij. potion. h⁹ sanati sũt hyemis tpib⁹. Valz ẽt ad qtidianarios cũ mulsa vł aceto añ horã acces. ℞. opij. ʒ. j. folioꝝ rute. iusquiami. ʒ. j. croci. ʒ. iij. cassief. ʒ. ij. cinabarii. ʒ. j. sulphuris viui. ʒ. j. fac trocis. cũ succo rute. vel camed. Omes enĩ opiate date ante acces. habebũt maiorẽ effectũ si dent in bal. et consuerũt frigori. et sint in balneo edera et vrtica. ebuli. cẽtaurea. et herbe sup⁹ dicte in stupba ante acces. Memẽto aũt q splene patiẽte vł epate vel q cũ ꝙ mẽbro ꝯfortãtia ppa et purgatiões ppe illi⁹ mẽbri ĩ oib⁹ apponãt.

¶ De medicatione accidentium.

¶ Accidẽtia aũt supuenictia: vt vehemẽs ineptio ad motũ: et somnolentia. et frig⁹ curent vt in quotidiana. dictũ est excepto q vnguẽtũ q vngitur spina dorsi: acuendũ est cũ euforbio cũ icipit acces. s. hora nona diei et nõ solũ spina dorsi: ĩmo qlibet iun crure: vbi mordicationes et pũcture ꝯtinent. ¶ Itẽ vnguẽtũ. accipe pomũ colloquĩtid. vel cepã ru. et remoue interiora: et ipone puluerẽ pipis. piretri. castor. eufor. et repleat oleo et coquat diu. et cum diminutuz fuerit oleũ: aliud imponat ad vltimũ: coletur p pannũ: et cũ hoc oleo vngat ad ignẽ. ¶ Itẽ acci. rute. ʒ. vj. folioruz flãmule. ʒ. iij. sinapis. ʒ. ß. euforb. ʒ. ß. oĩa teratur et bulliãt cũ oleo vetustissimo vsqꝫ ad cõsumptionẽ tertie partis. cola: et inũge volas manuuz et pedũ. et si opus fuerit ventrẽ et spinam. caue tñ ne tãgat regionẽ epatis. et hoc p duas horas facias ante horã acces. et tũc deãbulet vt sudet et bene cooperiat in lecto. Caueantur medicine scripte in practicis in hac specie fe. qñ est in pmixtione que docent cõmisceri calida et frigida: ita

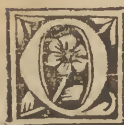
vt cum frigus noceat plusq̃ calor: addať plus calidũ q̃n ecõuerso pl⁹ addatur frigidũ. Istud eñ est ꝯfundere ⁊ cõmiscere medicationē cause antecedētis ⁊ egritudinis. Ubi aũt cõmixte sunt egritudies: comiscēde sunt medicine: vt demonstratũ est.

¶ De duplici quartana.

Uplex quartana q̃ fit de melĩa ĩ duob⁹ locis putrefacta extra vasa. separatur a simplici ꝑ diuturniorem ⁊ maiorem afflictionē. ⁊ per hoc q̓ ipa duob⁹ dieb⁹ cõtinuis affligit in horis melĩe et in tertio interpolat. ⁊ curať vt simplex citius tñ curatur et dimittit.

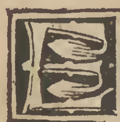
¶ De quartana notha generaliter et particulariter. ⁊ primo de ea q̃ est ex colera adusta.

Uartana q̃nq̧ de melãcholia innaturali gñať ꝑ adustionē. ⁊ iõ notha vocať. cũ sit substantia sua hũoralis q̃ ē melĩa innaturalis. ⁊ hmõi gñatio nõ est ꝑ modũ ypostasis vel residētie: sed per modũ adustionis. qd̃ eñ residet de sanguĩe melĩa est naturalis. Cũ v̓o resoluiť subtile humoris ⁊ aduritur ei⁹ grossum terrestre. illud est melĩa innaturalis: cui⁹ q̃ttuor sunt species. Quedã eñ generať ꝑ adustionē san. quedã ꝑ adustione flegmatis. quedã per adustionē co. q̃dã per adustionẽ melĩe naturalis. Et auctores nõ inueniũtur rememorari quartanarũ generatarũ ex spēb⁹ humoꝝ simplicibus: nec cõmixtorũ cũ omnis species hũoris fere possit aduri: et materie cõmixte ⁊ q̃rtana generari. Sed carũ cure simpliciũ ex curis istarũ quattuor ⁊ cõpositarum materierũ ex simpliciũ diligēti cura innotescāt. Qd̃ autẽ adustum generatũ est ex sanguine: est salsum cũ pauca dulcedine ⁊ ad põticitatẽ trahit. Qd̃ aũt fit ex flegmate: si illd̃ fuerit flegma subtilioris eētie trahit ad salsedinē. Si v̓o flegma fuerit essentie spissioris trahit ad acredinem ⁊ põticitatē. Qd̃ autem generatum est adustũ ex co. differt a co. adusta. quoniã eius subtile aq̃sum omino est finitũ. In co. autē adusta terrestre est cõmixtũ sue aquositati. Qd̃ aũt generatũ ē adustũ ex melãcholia naturali si illa fuerit subtilioris essentie erit acre sicut acetũ. vñ eiectũ supra faciē terre ebullit sicut acetum: et musce fugiũt illud ꝓpter horribilitatẽ sui saporis ⁊ odoris. Hic humor est velocis penetratiõis in membrũ dissipans membrũ sicut gladius. Si v̓o melãcholia innaturalis fuerit spissioris essentie cum aduritur adustũ generatũ ex ea dicitur minoris malicie ⁊ minoris acetositatis: ⁊ minus ebullit proiectũ super terram: vt testãtur auctores. Ex quolibet istoꝝ modoꝝ humorũ adustoꝝ qui sunt melãcholia ĩnaturalis fit q̃rtana. Sed ſm hoc videť q̓tũ ad curã antecedentē q̓ cura q̃rtane nõ differt a cura quotidiane vľ tertiane. vel fe. sanguinee vel melĩe naturalis cũ causa antecedes sit eadē. Dicim⁹ q̓ causa ꝓpinqua nõ est eadē: quia nothe inq̓tũ notha sempꝛ est causa antecedēs humor adustus in ceteris febribus non adustus. Quartana igitur quedã est magis salua: sicut illa que liberat ab egritudinib⁹ malis melancholicis: sicut melĩca passio. ⁊ epilĩa. ⁊ quedam est

magis timorosa & deterior: sicut est illa q̄ est cū apate, splenis. & q̄daz. tz mediū: q̄ est absq; vtroq; istoꝝ. Itē quartana ꝓpter siccitatem sue materie securitatē facit a spasmo. et ꝓpter hanc eandē causaz trahit pulsus ẜm organi cōsistētias ad duritiem: licz ẜm plus & minus in diuersis. Sz tñ cū melācholia inaturalis sit q̄dā humor cui⁹ substātiale aquosum sit resolutū: ideo finit nec dissoluit ab ea aq̄sa supfluitas q̄ est vrina. & ꝓpter hoc ẜm dispōnē vrine nō cognoscit dispositio humoris adusti: quare oz ꝑ alia signa inuestigare quādo fuerit q̄rtana ex cinere co. vł alter⁹ hu. Et dico q̄ hoc cognoscitur ex rebus preteritis & p̄sentib⁹ & antecedētib⁹ egritudinē & ꝯcomitātib⁹. Vbi grā. Si q̄s extenuate habitudinis complexionis ca. & sic. etatis iuuentutis in regiōe ca. passus fuerit tertianā. deinde vo succedit quartana: signū est q̄ illud ē ex gñe co. Si vo aliq̄s etate senex complexione frigidus & hu. habitudine pinguis in regione frigida & humida passus fuerit feb. quotidianā flegmaticā. manifestuz est q̄ ex genere flegmatis est. Si vo aliq̄s mediocriter carnosus calidus et hūidus cū plenitudine venarum tp̄e vernali cū oris dulcedine & multa somnolentia passus fuerit fe. sanguineā sicut synochā: deinceps succedat fe. q̄rtana manifestū est q̄ est ex genere sanguis. Si q̄s habitudine attenuat⁹ cōplōnis fri. et sic. tp̄e autūnali regione boreali passus fuerit q̄r. verā. deinde succedat q̄rtana notha. māifestū ē q̄ ex ciere melie ē naturalis. Et huius euidēs signum est: quia semꝑ cōcomitat corruptio alicuius mēbri qd̄ dissipat hec materia. Ex typo segregātur he spēs: q2 colerica quartana hz horripilatiōnē. frigus in carne & cute: & ē breuis more. deinde succedit sudor & calefactio supflua valde. In q̄r. flegmatica est frigus minus q̄ in flegmatica quotidiana & calefactio seq̄ēs longe maior. In sanguinea vo est horripilatio maior q̄ in colerica.

Cura.

Executa igit nотharum generatione & differentijs adinuicē ꝓsecutis. ꝯsequēter ad curas singulariter accedam⁹: et prius de quartana notha colerica. hec vt dictū est generata est ex co. ꝑ adustionē. & fit maxime circa mediū vel finē estatis. q̄nq; ex tertiana precedēte & adurēte co. cū ex ꝓprietate tp̄is calidi & sicci. & aeris facile aduritur co. cū calefit: & ipi⁹ euaporare nō potest fumus: qui rediens supra ipam corrūpit & putrefactiōis dispositionem inducit. Sepe etiam fit in autūno ex co. ī estate gñata & adusta ī autūno. Signa hui⁹ sunt vrina post diē acces. subrub. vel ru. vł crocea. in die quietis citrina vel subci. & tenuis: q2 sꝑ post diem acces. alijs diebus vrina reddit coloratior. & h̄ in oīb⁹ q̄rtanis ꝓpter discrasiam sic. & cal. febrilē multū de spēbus et co. cū vrina dissoluentē non substātiali admixtione co. aduste: q2 tūc vrina redderet nigra. Unde fit vt in fine. q̄rtane vrina veniēs mlta nigra et spissa solutionē cuiuslibet q̄rtane significat. Hic aūt nō immerito q̄rit. quare in acessionib⁹ in fine vrine appareāt remissiores q̄ ex. actione em̄ co. & ipsius ebullitione & āmixtione & qualitatū intēsione color dz intendi. Et soluūt quidā q̄ in actione febrili dissoluit co. ꝑ corp⁹ et dispgit ēt calor. vñ apiunt pori corpis: & rarefit sb̄a epatis & stomachi. Uñ eua-

porat co. ⁊ eius fumus: et debilitatꝰ calor naturalis et lãguescit et cadit digestio. Unde Ipo. in paroxismis subtrahere opꝫ. Igitꝰ vrina cũ plenã decoctionẽ habere nõ poterit ĩ fine remittitꝰ. post accessionẽ ṽo ꝯfortatꝰ calor ⁊ adunatꝰ et digestio vigoratꝰ. vñ magis cõtingit modica digestio ꝙ mlta col. ebullitio. Sed obijcitur vbi eadem causa: ibi idem effectus. Cũ ḡ talis dispsio ⁊ euaporatio caloris naturalis in estate ĩueniatur: multo magis deberet tingi vrina in hyeme ꝙ ĩ estate. Et soluitꝰ: qꝛ exhalatio caloris in estate et cibi paucitas: ⁊ aeris caliditas disponẽs corpus ⁊ hũores ẜm suas dispositiões: faciũt ad acumẽ caloris ⁊ co. ⁊ digestiõis quare fit debilis. ꝓportionatꝰ eñ cibo ⁊ cibus appetitui. vnde stat digestio que cadit ĩ paroxismo. In hyeme aũt ꝙuis calor ⁊ co. multum intendanꝰ: cũ tñ ex multiplicatione alioꝝ hu. ⁊ larga cibi assumptione ⁊ aeris frigiditate obtũdanꝰ et vrina remittitꝰ. Mihi aũt videtur ꝙ qñqꝫ remittitꝰ vrina: qñqꝫ nõ. qm̃ si multa fuerit massaptisanaria ĩ stomacho: adueniẽte fe. aperiũtur pori epatis ⁊ capillariũ venarũ ⁊ renũ: et fit dilatatio magna ⁊ ĩpoꝝ distẽperãtia. Uñ ex nimio tractu et discrasia sepe dolẽt renes in tertiana. Multitudine igitꝰ masse ptisanarie ꝑ epar ⁊ renes parũ cocte discurrẽtis ad vesicã emittitꝰ vrina remissa. Si aũt nihil de massaptisanaria in ꝑdictis locis fuerit sanguinea massa digesta aq̈sa supfluitas decocta ⁊ colorata apparebit emissa. Urina igitꝰ post accessionẽ colorata valde appet: ⁊ maxĩe post noctẽ ꝑoxismi ex ꝯfortatiõe caloris ⁊ diuturna actione ⁊ mora caloris acq̈siti in mẽbris. paroxismus aũt huiꝰ fe. est ꝑpter acumẽ: sed cũ magna discrasia ⁊ acumine in qbuſdã q̃rtanis hmõi pure co. per os fit emissio: ⁊ fit sepe cũ vẽtris solutiõe. qñqꝫ cũ cõstrictione et auriũ tinitu. Digerẽda est ḡ materia cum sirupo acetoso. vel oxiꝫ. cũ ca. in mane. Nã cõtra melãam ẜm quosdã exhibẽda sunt ca. vt oximel in q̃rtana. cõtra co. adurentẽ oxiꝫ. vl' sirupꝰ ex succo maloꝝ gra. factus cũ ꝫuc. Uel ex decoctione scariole. portul. ⁊. iiij. se. frigidoꝝ addito aceto ⁊ ꝫuc. Uel meliꝰ ex radicibꝰ ⁊ parũ ⁊ multũ de frigidis herbis et seminibꝰ sirupo facto post septimã acces. Digesta materia ẜm ysaac in diebꝰ interpolatis vbicũqꝫ ẜm Ricardũ ⁊ alios multos in die acces. purgabis cũ. iij. partibus katartici imꝑial. ⁊ q̃rta yerap̃. vel yeral. vel cũ aliqua leui euacuatiõe. Sene. thimũ. epi. cuscute. se. iiij. frigida viol. decoquãtur colature. addatur cassia f. tamarindi. mãna. cuiꝰ resolutioni addãtur mirabol. ci. vel reub. lap̃. laꝫuli. vel lap̃. arme. addito ꝫuc. colatura in mane detꝰ. possũt aũt purgari cum oxi. laxatiuo. dyaprunis. elc'tio de succo ro. trifera. sarra. Si aũt in autũno fuerit vel hyeme cõpetit katarticũ: qđ vtrãqꝫ co. purgat. Si facilis sit ad vomendũ ⁊ sit in estate: purgetꝰ cuꝫ p̃riarcha. aq̃ se. atriplic. radic. ⁊ rape. Tertia die fiat stupha de folijs salic. vinearuꝫ. lactuce. portu. plãtagi. tormentille. quĩqꝫneruie. ⁊ apponatꝰ q̃rta ꝑs de herbis ca. vt policaria. serpillo. saturreia. Exeũti a stupha offerãtur tres ꝑtes rubee tro. ⁊ q̃rta tyriace ma. cũ decoctione scolop̃. endi. ypicõ. Sequẽti die ꝑticl'aribꝰ ꝯueniẽtibꝰ fiat flõmia de epatica vel saluatella: ⁊ si sic nõ soluitꝰ. iteretꝰ opiata añ acces. exeũti a balneo vel sine balneo: sed sudet ⁊ iterũ ⁊ iterũ quousqꝫ curetꝰ ⁊

purget paulatine et stupbet: et dent opiate et minuatur singulis mēsib⁹ de saluatella sinistre manus. Item singulis diebus accipiat mane et sero de equali mixtura de. iij. partib⁹ dyaprunis. et quarta dyasene ad q̄titatē maioris castanee. et sequatur vsus istius sirup̄. ℞. epatice. scolop. ceterac. capill. ve. berbe viol. sandal. et apponat tertia pars de ypicō. policaria. origano. pulegio. serapillo. satureia. addito zuccaro. fiat sirup⁹. detur ad q̄titatē teste oui. ¶ Aliō. ℞. radi. feni. spagi. bru. capill. ve. ceterac. epatice. añ. ℳ. j. flor. borrag. anisi. basil. viol. añ. ʒ. ß. spice. cappa ris asari. liquir. epi. tamarindi. sandal. al. et rub. mirre. añ. ʒ. ij. zuc. lib. ij. succi maligra. ʒ. j. det cū aqua decoctionis prunorum. In die aūt laboris si fieri potest nibil cōcedāt. et si instat necessitas parū edant et valde digestibile: et a vino abstineāt. et boc summo mane. Dieb⁹ quietis vtant carnib⁹ digestibilib⁹: sicut minorum auium. pullorum galliñ. perdicū. fasiani. et vino claro et bñ limpbato. Et gñalr dicim⁹ in bac specie fe. et in oī q̄ non det nutriēs sup nutriēs: nisi p̄us vl per se vel per artificium euacuentur ventris feces. ¶ De accidentibus.

¶ Accidentia supueniētia buic fe. sunt cōstipatio vētris. enfraxis epatis. et splenis. rigor acutissimus. sed deterior est cōstipatio vētris q̄ pōt eis solui cū iure vetustissimi galli cū vēter replet sale eiectis intestinis: sicut docet ysaac i dictis vlib⁹. Uel etiā sirupo ꝯueniēti laxatiuo suppositorijs et c. Trabēdi āt sūt vapores inferi⁹ p impositionē pedū in aq̄ calida in qua cocta sint camo. et mellil. Cōtra enfraxim epatis det dyalzilon qd̄ fit de succo apij. feni. scariol. apposita zuc. bulliat ad dissolutionē zuc. et exbibeat oī mane. et cetera fiant q̄ docent in oppilatiōe epatis. Silr etiā si oppilet splen det gūmi edere in potu et emplastret edera et det potio cortic. radī. fraxini. scolo. epi. et tamarisci. p nimio frigore: inūgatur spina dorsi calidis vnguentis p calore. oleo ro. et partes adiacētes spine.

¶ De quartana notba ex sanguine adusto.

Quartana notba sanguinea fit ex sang. adusto per se. sanguineā precedentē sicut synochā. vl etiā cū sua multitudine abūdans in splene depurari nō potest: sed eius sum⁹ causa est accidentalis caloris quo quasi corrūpitur et putrescit. Interdū san. existēs colericus p calorē ei aduenientē agentē in ipm aduri t. et iō corrūpitur et putresit. et in melācboliā. i. co. adustam transmutatur. et eius generationem prius assignauim⁹. et quedā accidētia eius. Eius ℞o vrina est subrufa. vl ru. et spissa. et q̄nq3 cū q̄dā liuedie et nigredie i supficie. et p̄cipue frig⁹. puū aut nullū. et i bac calor ē maior circa matutinalē borā. Nam motio fe. est fm motionē būoris a quo generata est inflatio sinistri ypocōdrij cū grauitate et dolore: maxime post cibū. splenis durities adest. capitis grauitas. et p̄cipue anterioris partis scz frontis: verno tēpē bz ꝓprie euenire. et ceteris est periculosior et raro ex ea infirm⁹ sanatur. In curatione cause antecedētis bmōi in p̄mis dz fieri minutio de epatica et saluatella sinistri: et pauca et sepe debet fieri. et ꝓpter grossitudinē caut⁹ sit medic⁹ in subtiliatione. s. vt irroretur vena aqua tepida. Et in bac p̄cipue est cura detractio sanguīs p scarificatio

nē inter scapulas in augmēto morbi in pncipio acces. post minutionē digeratur materia cū sirupo vel oxiza. in vere vel estate cū aq̄ calida. Si in autūno vel hyeme cū oximelle ꝛ sir. acetoso. vel oxiz. cū aqua decoc. sene. epi. cuscute. ꝛ radic. ꝛ se. diur. i cui⁹ colatura resoluātur. ʒ. ij. cassief. et. ʒ. j. māne. ꝛ apposito zuc. detur cū siru po viol. Sed appositio calidorꝫ minima sit respectu frigidorꝫ. Possunt etiā dari q̄ in supiori cura diximꝰ cō uenicter et eisdē purgari. ſm quosdā tñ solis refrigeratiuis purgāda est materia. Qm̄ aūt san. cū putrefit ꝛ corrūpit subtile eius: conuertitur ad co. ru. ꝛ terrestre ad melīaz innaturalē oꝫ vti euacuāte co. ru. ꝛ adustos hūores cū supradictis. vel cum tali decoc. priori silr. ℞. capill. ve. scolop. epatice. viol. ꝛ prunorꝫ. se. citruli. melo. cucu. cucur. sene. thimi epi. cuscute. ꝛ rad. ꝛ se. diur. bulliāt ī aq̄ in cui⁹ colatura resoluātur. ʒ. ß. cassief. ꝛ. ʒ. ij. māne. ꝛ det cū sirupo viol. post purgationē det rubea ꝛ opiate cōueniētes ꝛ supradicte ante horaꝫ accessionis. ¶ Et nota ꝙ in hac nō habet locum exhibitio opiate rōne sanguis: sed rōne melīe: nec ī aliqua egritudine de san. q2 si ꝑpter h̄ nō cesset fe. nec typus. ꝑdictū fomentū fiat cui⁹ fumū recipiat. vel in eius aqua lauet pa. Ungat oleo laur. et inde surgēs sumat rubeā ꝛ recipiat in lecto vt sudet. Et si adhuc fe. durauerit. prior cura adhibeat: dieta sit vt supior. Sed borrago hic plurimū valet quocūqꝫ modo sumatur. ¶ Et nota ꝙ minutio frequēs multū valet h̄ ꝛ in oī q̄rtana cū larga īcisione ne liq̄diores partes exeant et grossiores remaneāt ꝛ oꝫ fieri ſp añ horā acces. In purgatiōe aūt vtilr dant emagoga et colagoga mixti: quia semꝑ dādū est aliquid melīe in q̄libꝫ specie q̄rtane. Emagoga sunt viole. pruna. cerasa. cassiaf. tamarindi. ꝛ māna. Melagoga sunt thimū. epi. vtraqꝫ germādrea. ꝛ sene. ex his fiat sirupus vel decoctio. additꝫ mirabolanis ci. ꝛ indis.

¶ De quartana notha ex flegmate salso.

Quartana notha ex flāte salso fit cū aduritur subtile flātis: aut ꝑpter acumē co. ru. aduste penetrātis in ipꝫ: aut ꝑpter acuitatē ei mixtā. Dicit em̄ Auicē. Flegma salsum alijs speciebꝰ flātis acutiꝰ ꝛ sicciꝰ est. oīs em̄ salsuginis cā est: vt aq̄sa hūiditas pauci saporis vel oīno insipida terreis ꝑtibus adustis cōplonū siccaruꝫ et saporis amari: equali tēperamēto misceat. Si em̄ ꝑtes multe fuerīt flātis salsi aduste amarꝰ ꝑuenit sapor. Sic em̄ fiūt sales ꝛ aq̄ salse q̄ prius bulliūt post acescūt. Sic em̄ sal armoñ. ex cinere alkali. ꝛ calce colatis et coctis multū simul fit. Silr est cuꝫ flegma insipidū ꝛ co. equalr cōiūgunt ipm calefaciēdo facit salsum. Gal. dicit ipsum salsum fieri ꝑpter eius putredinē aut acuitatem ei mixtā. cui cōsonat Aristo. in Meth. de salsedine maris. Dicit enim. Dico ꝙ inuenimus superfluitateꝫ que peruenit ad fel et vesicam amaram ꝛ salsam. ꝛ cibus ex quo egreditur hec superfluitas amara et salsa est dulcis. et sicut inuenitur aqua colata amara et salsa. Similiter inuenit superfluitas descendēs ad aquas salsas. Cā aūt ꝑpter quā fit salsedo ꝛ amaritudo ī aqua maris est ꝙ vapor est duo vapores. s. vapor hūidꝰ et vapor siccꝰ.

Uapor aũt subtilis aq̃sus ascendit ex maribus p motũ solis ⁊ remanet grossus ca. cui⁹ exemplũ est ꝙ qñ cibus est hũidus grossus: remanet superfluitas indigesta ꝓpter grossitudinẽ suã. Cũ ergo moraẗ ita: pmiscetur ei caliditas ⁊ fit salsus. Et illi⁹ quidẽ demõstratio est ꝙ sudor ⁊ vrina in quib⁹ agit caliditas ĩueniunẗ salsi. Cũ g̊ caliditas addiẗ in vtrisqꝫ sup illã mensurã inueniũtur amari. Et silr̃ iterũ res adusta fit amara ꝓpter adustionẽ ipsius: sicut cinis et que ei assimilãtur ex rebus adustis. Cũ g̊ ita sit pꝫ ex dictis Auic. ⁊ Aristo. ꝙ flegma duobus modis salsificaẗ: aut q2 supfluitas co. cõmisceẗ flegmati naturali cõmixtione eq̃li: aut cũ vruntur ptes terrestres flegmatis naturalis ⁊ cõmiscẽtur tẽperamẽto eq̃li cũ ptib⁹ aquosis insipidis eq̃liter: qm̃ si ptes aduste vincerent in cõmixtione fieret amarum. ℭ Quero q̃ sit differẽtia inter causam antecedentẽ quotidiane de flegmate salso ⁊ q̃rtane de eodẽ. Et dico ꝙ cũ flegma fuerit subtilis essentie valde si mel'ia innaturalis. i. ex col'. adusta penetret in ip̃m equali commixtione fit salsum flegma mel'icuꝫ. Si aũt co. adurẽs: ipsum flegma fit salsum colericũ. Quartana igiẗ notha de flegmate salso fit cuꝫ flegma subtilioris essentie acumine co. ru. aduste ãduriẗ. et fit co. ni. Dicit em̃ Auic. ꝙ co. ĩnatural' est cinis fl'atis adusti. Et si flegma est valde subtile ⁊ aquosum: eius cinis erit salsus et nõ trahet ad acredinẽ ⁊ põticitatẽ. ℭ Signa demõstratiua hui⁹ egritudinis sunt vrina silis vere q̃tidiane de flegmate salso vt multũ. dispo nitur tñ magis ab hu. mel'ico ⁊ apparet in dieb⁹ q̃etis discolorata. in die paroxismi subpal. post paroxismum citrina ⁊ primũ tenuis: materia incipiente digeri inspissaẗ. qñqꝫ ab ip̃o pncipio fit frigus magnũ ⁊ caloris distẽperãtia parua humore mel'ico supabũdãte fit inter vtraqꝫ mediocritas materia incipiente digeri fit exacerbatio magna. ℭ Signa etiaꝫ alia reperiũtur cõia vt in abũdãtia flegmatis salsi: vt dolor capitis ⁊c. ℭ Curaẗ hec quartana vt q̃tidiana de flegmate salso hoc excepto ꝙ melagoga adiũgẽda sunt colagogis ⁊ flegmagogis. Digeraẗ igitur materia cuꝫ sirupo vel oximelle cõposito ex decoc. se. frigidoruꝫ ⁊ herbarum. additis seminib⁹ mara. petro. anisi ⁊ parũ apij. vel sirupo acetoso. ⁊ oxizacca. cũ aqua decoctionis masticis. se. feni. ani. thi. epi. sene. ⁊ cuscute vsqꝫ ad quartã accessionẽ. vl' deẗ oximel simplex. Uel post quartã accessionẽ mutetur digestiuũ ⁊ deẗ oximel sq̃lliticum vel rafaninũ. vt in cura vere quotidiane. Digesta materia purgetur cũ decoc. thi. epi. esule. polipo. et hermod. Uel deẗ decoc. vel medicia q̃ colericũ vel flegmaticũ multũ purget hu. qđ industrie piti medici relinq̃m⁹. Si nõ fuerit ĩmoderata fe. discrasia. purgeẗ cũ theodoricõ. euper. vel anacardino. vel yeralog. vel paulino. vel pigra. admixta pauca scamonea. lap̃. laꝫuli. ʒ. j. armenici. ʒ. ij. vel purgeẗ cũ bñdicta ꝓ flegmate ⁊ theođ. anacardino. ꝓ melancholia vel dyasene ꝓ melãcholia. ⁊ hzatarti cũ impiale ꝓ co. simul mixtis acutis cũ esula. lap̃. laꝫuli ⁊ arme. Si p purgationeꝫ febris nõ soluitur. fiãt stuphe lauacra ⁊ inũctiones: vt in quotidiana de flegmate salso. vl' vt pus diximus in quartana notha de colelera adusta ⁊ similes opiate et inunctiones. ℭ De dieta. De dieta dico ꝙ in hac specie fe. copiosius oportet

reficere q̄ in prioribus.q̄m est diu-turnior propter viscosaꝫ humiditatem flegmatis q̄ est retentiua extranei caloris.vinū detur eis limphatū cū aqua prius scripta. vel detur eis eadē aqua fra quotiēs bibere voluerint. Nullo aūt modo in aliqua q̄rtana det̃ aqua simplex fra. Actuali.n. frate inconueniens orificia splenis claudens: ⁊ mlīam in ipso retinens splenē indurat:⁊ scliro siꝫ parit.sꝫ vl' detur calefacta vel infrigidata. In oībus aūt confert vinū limphatum cū aqua decoctionis sene.

¶ De q̄rtana notha ex flē acetoso.

Uartana notha de flē acetoso fit vel cū flā acetosuꝫ in se aduritur ꝑpter calorē ei aduenientē vel in seipso generatū: vel cū mlīa acetosi saporis ei cōmisceť.⁊ eā corrūpit ⁊ putrefacit ꝑpter precedentē feb.vel aliā causam. hec autē curari debet sicut q̄tidiana de flē acetoso aliquātulū dātes mlīe.

¶ De quartana notha ex mlīa naturali adusta.

Uartana mlīca fit per adustioneꝫ mlīci humoris naturalis. Unde poniť eius substātia cinis cū minima humiditate.vel fit ꝑ admixtionē colere innaturalis ⁊ mlīe naturalis. De medicatione huius nō rememoranť medici.⁊hoc q2 euenit cū dispositione mēbri ⁊ parꝫ ē euidēs ī sensu Cuꝫ.n.huiusmodi materia sit cinis parū ē in ea qđ recipiat dilatationē ⁊ extēsionē ⁊ putrefactioneꝫ. Nihil eniꝫ putrescit nisi possit extēdi ⁊ dilatari vt dicit ysaac in libro febriū. Reliq̄ aūt q̄ fit ex mixtione innaturalis colē exeūtis temꝑantiā suaꝫ:⁊ mlīe naturalis curari debet cū cola gogo ⁊ emagog.simul mixtis. vnde in eius cura oēs syrupi vel oximel la purgatiōes fomētationes opiate scđꝫ ꝯpositionē materie cōponi debēt. De mlīa innaturali q̄ hēt fieri ex colā eruginosa ꝑ intēsionē ꝑparꝫ q̄litatū feb.fieri nō pōt. nec đ prassina ꝑpť intēsam siccitatē et etiā ꝑpť calorē supfluū hūiditatē facientē.

¶ De q̄rtana notha duplici.

Uartana notha duplex fit ex duab⁹ materijs: vel vna in diuersis locis extra vasa putrefactis ⁊ in vna die dupliciť affligit.vl' duob⁹ seq̄ntib⁹ ⁊ nō ī cūctꝫ horis sicut simplex. Nā si đ colā adusta ē magꝫ affligit in tertia ⁊ versus horā nonā. q̄ đ sanguine adusto magis in aurora vel parū post. q̄ de flē salso circa mediā noctē.⁊oīs augmētata mlīa trahit ꝟsus vespum afflictionē. Duplex igiť q̄rtana cuꝫ suis simplicib⁹ suscipit medicationē.

¶ De quartana continua.

Uartana ꝯtinua fit ꝑpť putrefactioneꝫ mlīe in venis. Et ꝯtingit interdū ꝑpť oppilationē inť epar ⁊ splenē. Cū ḡ nō mūdificať sanguis a mlīca supfluitate:currit cū sanguine per venas:⁊ tūc si natura vincit sup eaꝫ: expellit eā ad venas supficiales ⁊ ad cuteꝫ: ⁊ generať ycthericia ni. Et interduꝫ expelliť ex venas ⁊ ꝯcludiť in vno mēbro.et generat apostema: qđ cancer appellať. Et q̄nq3 deficit natura ab vtroq3 istorꝫ:⁊ tūc putrefit in venis: ⁊fit q̄rtana ꝯtinua. Et diciť q̄rtana q2 redit⁹ sui paroxismi ē de q̄rto in q̄rtū. ꝯtinua aūt ꝑpť calorē ꝯtinuū lēte tamē ebullientē. Interdū aūt multiplicať mlīa in venis et putrefit.et eius multiplicatio est ex cibis generātibus mlīam sicut leguminib⁹ carnib⁹ bouinis bubalinis ⁊ ꝯsimilib⁹

τcaseo veteri.τmaxime in conuenientibus ad hec particularibus.vt tempore cōplexione regione τ similib⁹. Quartana aūt continua q̄dā vera: q̄dā nō v̄a. Uera est q̄ fit ex mł'ia naturali cōuenientibus particularib⁹ iā dictis. Nō vera fit ex mł'ia innaturali cuius spēs prius diximus: vł' particularib⁹ nō cōuenietibus. Et discernit̄ vera a nō vera eisdē sicut diximus in tertiana rebus naturalibus:τ nō naturalib⁹:τ ꝯtra naturā. Reb⁹ naturalib⁹ sicut etate.complexione.habitudine.fit.n.in sene fr̄e τ sicce cōplexionis.habitudinis extenuate gracilib⁹ existentib⁹ τ ꝓfundatis venis.coloris liuidi τ plūbei. Reb⁹ nō naturalib⁹: sicut in regiōe fr̄a:τ sic autūno.q̄m scd̄ȝ ypo.autūnales sunt lōge. Reb⁹ cōtra naturā sicut inflāmatione feb. dispositione vrine.dispositiōe pulsus. nō.n.ē vehemēs valde inflāmatio sicut in ceteris ꝯtinuis facit p̄oxismū de q̄rto in q̄rtū.horis mł'ie.hēt.xiiij.horas ī sūmo labore.xlviij.in falsa q̄ete.hēt n.horas in summo labore q̄t q̄rtana īterpolata τ nō in summo.nec adest rigor neq̄ frig⁹. vigiliaꝝ adest istātia. nigroꝝ corpoꝝ in somnis appitio. faciei τ labioꝝ q̄si plūbe⁹ color. lingue siccitas τ aspitas.vētris constipatio.pulsus est debilis.paruus. tardus τ.occult⁹.cōparatiōe dispositionis pulsus in alijs feb.τ est causa ꝓpter inflāmationis paruitatē ꝓpt quā nō est necessaria multa aeris attractio . t̄n q: ipsa organa.s.arterie inaptant̄ ad motū. postea fortior et frequentior efficit̄. Ex dispositiōe vrine q̄m a p̄ncipio remissa est et tenuis q̄nq̄ subci.τ scd̄m diuersitateȝ spēꝝ diuersificat̄ medicatio. Quartana.n. ꝯtinua ex mł'ia nāli oportet ꝓpter egritudinē q̄ est feb.cal.τ sic.

vti infrigidātib⁹.τ ꝓpter causaȝ antecedentē:q̄ ē mł'ia vti subtiliatiuis verūtamē q̄rtana ista curat̄ vt q̄tidiana ꝯtinua.addito aceto τ rafano τ ȝuccar̄. Et nota ꝙ opiate nō habent locū in ꝯtinuis fiat.n.syrupus digerēs talis.q: oximel nō dat̄ in continuis. ℞ radicē fe.pe.scolop̄.ceterac. politrici.adyantos. thimi.epi.sene. floꝝ borrag.cuscute.τparū d̄ croco. q̄ssent̄ τ syrupent̄. et addant̄ bis se. q̄ttuor fr̄a.τ se.diur̄.vt sem.apij.pe. iste syrupus det̄ mane τ sero cuȝ aq̄ calida. Caueat̄ a p̄ncipio euacuatio τnunq̄ purget̄ nisi materia bene di gesta. Quidā in p̄ncipio ante omnē medicationē stomiaȝ faciūt.qd̄ non laudo nisi in carnoso τ pleno τ ceteris ꝯuenietib⁹. τ.post minutionem dant dyarodō.abbis.τ rosatam no. Si auteȝ sit extenuate habitudinis minutio nō fiat.post minutionē pōt dari ꝯfortatiuū vt dixi post tertiuȝ diē syrupus ace.vł'oxiȝ. Digesta materia: qd̄ cognoscit̄ p̄ vrine spissitudinē τ multitudinē coloris intēsionē discrasie feb. τ alioꝝ sintbomatū augmētationē.purget̄ cū aliqua decoctione leui. vł' predicta addit mirab.indis τ melius erit. Sed in digestiuo predicto nihil addat̄ d̄ laxatiuis. Sed cū laxare volueris in tertia parte syrupi bulliāt laxatiua parū τ addant̄ mirab.indi debito modo.vel det̄ syrupus sene.lapis lazuli cētaurea.pruna.viol̄.bulliāt in aq̄ τ in colatura addat̄ ȝuccara. vel post nonū diē coq̄ntur polip̄.sene.epi.lapis lazuli.cētaurea maior τ minor. τ agar̄.in aq̄ τ in colatura ponat̄.ℨ. vna pulueris mirab. ind̄. Confert aūt decoctio prunoꝝ.pōt aūt purgari cū hatartico impiali quia purgat vtrāq̄ coleraȝ. vel oxi.laxatiuo. vel sq̄ll̄.vł'cū melagogo. Si materia sit

in epate der dyalzilon scriptū in q̄rtana notha. Si vēter fuerit cōstipatus fiāt suppositoria vel clisteria impositis mł'iam purgantib⁹. ꝛ possūt clisterizari cuꝫ benedicta ꝛ aq̄ salsa. Emplastrū laxatiuuꝫ fiat supra stomachū. ℞ cētaurec. absin. gith. farine lupinoꝝ. ꝛ mast. ꝛ aloe. cōfice cuꝫ succo absin. Cōtra dolorē capitis et alia sinthomata vt asp̄itatē lingue: fiat vt dictū est in causon. ¶ Dieta sit vt in q̄tidiana continua diximus vł' in alijs ꝯtinuis. post purgationē aūt vel ꝑpt̄ debilitatē fiat sorbitio cū iure galline ex farina ordei ꝛ auene. vel ꝯterat̄ puluis vel gallina cū ossib⁹ ꝛ colatura det̄. Quia aūt hec egritudo vsq̄ ad. xx. vel. xl. dies cōsueuit ꝑtēdi: dicta magis in hac q̄ in alijs ꝯtinuis ingrossanda est. Et post. xx. diē pedes fomētādi sunt in aqua decoctiōis sisimbrij. marrubij viol'. ros. ꝛ absin. ꝛ nastur. ꝛ vt cōtra cronicā opandū est. Utat̄ aūt ptisana in toto temp̄e vsq̄ ad. xx. diē vbi cocte sint radices fe. pe. ꝛ similia. In q̄rtana aūt ꝯtinua nō vera scđm q̄ inflāmatio fit maior ꝛ terrestreitas materie minor augeant̄ f'ra ꝛ minuant̄ calida ꝛ attenuet̄ dicta. si vero ecōuerso. s. terrestreitas sit maior et inflāmatio minor: augeant̄ calida ꝛ minuāt̄ f'ra. ꝛ addat̄ ī dicta. Maior aūt est calefactio cū adurit̄ col'a. ꝛ cū adurit̄ sanguis ꝛ grossicies materie minor. calefactio aūt minor ꝛ grossicies substātie maior cū aduritur f'la q̄ vix vel raro ꝯtigit q̄ fiat vł' nūq̄ continua propter adustionem m'lie naturalis. illa. n. dissipat mēbra: et interficit patiētē. q̄cq̄d alijs videat̄ ꝯtinuaꝝ nothaꝝ oīuꝫ de q̄cūq̄ mate ria sint ꝑ dicta in ꝓis pꝫ medicatio.

¶ De feb. q̄ntanis sextanis.

Quintana ꝛ sextana. septēa nouena. decima. maioris sunt interpolatiōis q̄ pre dctē feb. Quidā testificāt̄ se vidisse arreptiones feb. de āno in annū. Aliq̄n ꝺ septēnio in septēniū. de q̄b⁹ supsedem⁹ ad notiores transcurrētes. fiūt aūt he feb. ꝑ cōmixtionē humoris naturalis alteri⁹ vel innaturalis cū mł'ia. Sed q̄rit̄ vtrū hec ꝯmixtio sit localis solū vł' ꝑ simplicē accessuꝫ. vel sit ꝯmixtio cōuersio in aliud. Sꝫ dicim⁹ q̄ ibi ē ꝯmixtio ꝛ ꝯuersio. ꝛ fit vna sp̄ēs humoris īnaturalis. Si. n. sit ibi ꝯmixtio solū ꝑ simplicē accessū: nō erit simplex sꝫ ꝯposita feb. fit igit̄ q̄ntana hᵒ mō. cōmiscet̄ f'la nāle cū mł'ia. ꝛ cū f'la ex se sit viscosuꝫ ml'ia dura grossa generat̄ q̄ddā viscosum insertuꝫ nō obediēs motui locali. ꝯpactū magꝭ. vn̄ natura plus morat̄ ad illud resoluēdū. ꝛ plus interpolat vna die q̄ q̄rtana. q2 qđ ex viscoso ꝛ duro productū est viscosi⁹ ꝛ duri⁹ ꝛ ꝯpacti⁹. sed dic̄. vn̄ nō valet. Quintana ꝯponit̄ ex materia q̄ affligit de q̄rto in q̄rtū ꝛ ꝺ die in diē. sꝫ ꝯpositū est int̄ naturas ꝯponētiū: ḡ cū sit mediū int̄ illas naturas tardius habet moueri f'le ꝛ citius mł'ia. ꝛ sic ad modū tertiane. Sed ad hᵒ solutio est q̄ q̄ntana nō ē mediū neq̄ ei⁹ materia illoꝝ. sꝫ cū ex f'le habeat viscositatē ꝛ ex mł'ia siccitatē q̄ opant̄ cōsertionē partiū: mediū erit cōserta viscositas. vn̄ magis impedit̄ mot⁹ ad putrefactionē ꝛ tardi⁹ ebullit id qđ p̄t̄ nāꝫ ꝑpt̄ viscositatē ꝛ f'ratē etiā tardi⁹ resoluit̄. Sic ḡ accipit̄ vna rō ex viscositate ꝛ ꝯstiōe ꝛ alia ex f'rate multiplicata. vn̄ patet tarditas collectiōis materie ad locū putrefactiōis ꝛ tarditas putrefcōis ꝛ putrefcī resol'onis. Sextana hac ratione tardius affligit scꝫ

de sexto in sextum. In ea enim con iunguntur fl'a acetosum τ mľia. τ iō est frigidioꝛ τ cōpactioꝛ. etiā quātū fl'a acetosuʒ frigidi⁹ est fl'e naturali. Unde materia cōpactioꝛ est τ magꝭ inobediēs. τ ideo tardius mouetur.

¶ Septēa seu ebdomadana surgit ex cōpositione fl'is vitrei τ mľie. τ in quātū fl'a acetosuʒ excedit naturale: in tantū excedit acetosum a vitreo. τ iō ē materia cōpactioꝛ τ frigidioꝛ τ ideo tardius mouet. s. de. vij. i. vij.

¶ Nouena cōficit ex commixtione fl'is vitrei τ naturalis τ mľie τ ꝙto ex frigidioꝛibus fit cōmixtio: tanto maioꝛ cōpactio. ¶ Decima fit ex cō iunctione fl'is vitrei τ acetosi τ mľie τ hoc qꝛ summe est cōpactuʒ τ sūme nature odiosuʒ tardissime mouetur.

¶ Hic ē q̄stio q̄re nō fit feb. octaua sicut reliq̄. Solutio. Ab Ari. hēm⁹ in meth. ꝙ stelle sunt oꝛdinātes mū dū. Unde coꝛpa supꝛacelestia immu tāt inferioꝛa. vt sol τ luna pꝛecipue τ magis manifeste. nō ꝓpter foꝛtitu dinē impꝛessionis: sed ꝓpter frequē tiā fiūt tot immutationes a luna ca liditatis f'ratis. sicci. hu. in mēse: q̄t in anno a sole. Sicut igit sol q̄ttuoꝛ facit innouatiōes in anno scđm q̄s q̄ttuoꝛ anni tempa distinguūt: ita luna singulis mēsib⁹ scđʒ. iiij. q̄dras qꝛ in pma q̄dra innouat coꝛpa scđʒ cal'. τ hu. in scđa scđʒ cal'. τ sic. vn̄ fit ebullitio in coꝛpoꝛib⁹ a cal'. τ sicc. in tertia in fri. τ sic. in vltima in fri. et hu. qꝛ tūc est hiems lune. Sol aūt li cet sit potētioꝛ intēsione. q̄litate. du ratione. luna tamē est freq̄ntioꝛ. vn̄ qđ amittit intensione respectu solis cōseq̄tur frequētia. τ etiā plus. foꝛte igit scđʒ quadras nos innouat τ im mutat. Unde in singulis septimanis fit motus scđm ipsam: τ natura tūc mouet foꝛti⁹ cū ab extrinseco foꝛti⁹ mouet. Unde, cuʒ in septimo foꝛtioꝛ sit eius aspectus: foꝛti⁹ mouet natu raʒ. vn̄ in septimo magis manifestat suos motus τ effectus. Si igitur in septimo motū suuʒ explere nō possit natura: q̄si victa cadit τ fatigata. in octano τ non mouet sed iacet. τ ꝓpt hoc nō cōtinuauit ypo. vij. dieʒ cuʒ octaua ꝓpter discōtinuationē opa tionis nature. vn̄ refert Gali. se non vidisse crisim ad bonū in octaua. sed de. vj. refert se vidisse crisiʒ ad bonū τ nō recidiuasse. qđ nō dicit de octa uo. Dies eniʒ nō cretici nō dicuntur a pꝛiuatione crisis: sed a ꝑuatiōe fre q̄ntie crisis. patet g° q̄re natura non mouet materiā in octauo die: nec fit feb. octaua. ¶ Et nota ꝙ dicta disti ctio feb. attēdit scđʒ freq̄ntiā poti⁹ ꝙ scđʒ necessitateʒ. sicut plurima in medicina. a quibus iste feb. solēt cō putari inter erraticas. cuʒ excedant febꝛiū irregulariū interpolataruʒ τ magꝭ freq̄ntiū motū. sʒ he male mo dū affligēdi debitꝭ tempꝛib⁹ dieb⁹ τ hoꝛis obſ'uāt scđʒ regulas feb. inter polataꝝ motus suos oꝛdinantium.

¶ Cura istaꝝ h̄ ē. s. vt ꝯsideratꝭ ma terijs scđʒ materieꝝ ꝯpositioneʒ cō ponat τ instrumētū. τ scđʒ maioꝛeʒ ꝯpactionē foꝛtioꝛē τ fridioꝛē subti lioꝛa τ foꝛtioꝛa atq; calidioꝛa. τ vir tute ꝯpetētioꝛa exhibeant. q̄ ꝑitie medici relinq̄mus.

¶ De feb. erraticis.

Erratica feb. inter interpo latas ꝯputat. τ fit q̄nq; ex ꝯpositiōe materie: q̄nq; ex simplici. putrefiūt. n. q̄nq; diuerse materie simul: q̄nq; successi ue. Un̄ ter in die q̄nq; typū patiunt ad modū tertiane. q̄tidiane. q̄rtane quandoq; d̄ die in diē diuersimode interpolant secundum naturaʒ fl'is. col'e. τ mľie. Unde q̄nq; semel q̄nq;

bis.quandoq ter. quandoq mane: qnq alijs temporibus: scdz naturaz humoris vl humorum affligit. Possunt n. due materie cõiungi vt fl'a et col'a. et fl'a et mel'ia. aut col'a et mel'ia. et ista cõpositio est diuersarum materierum diuersis locis putrefactarum. quarum vna aduritur in col'a.n i. et adurit aliam. et põt fieri ex oibus simul. et etiã in aliq pte corporis simul congestis. et maxime in autũno. vñ in qrtanã mutant. vl' n. hũores adurunt: et in mel'iaz mutant vl mel'ia eos in suã assumit habitudinẽ. Mel'icus.n.hũor sua spissitudine diuti⁹ vincit et imutat: et in suã naturã cõuertit. vñ yp. Feb.inordinate vagãtib⁹ qrtane sunt future. accidit n. vt vna materia scz fl'ica vel col'ica aduratur in fine autũni. et conuertitur a sua spẽ ad spẽz mel'ie. vñ scdz q magis a sua spẽ recedit: magis interpolat et tardi⁹ affligit nec ceteras horas obseruat. quousq in qrtanã cõuersa fuerit. Vñ dicũt feb. erratice. duob⁹ modis vl qr errãt i modo affligẽdi faciẽdo saltũ sicut accidit cũ affligit d tertio i tertiũ. vl d qrto in qrtũ: vl qtidie. cõtinue. et post interpolat p aliqt dies saltãdo. vt d modo tertiane ad qrtanã. vl ecõuerso. vel d qrtana ad qtidianã vel tertianã vel ecõuerso. vel magis interpolet. Et retorqt huius modi mot⁹ ad motus diuersarum materierum. et cõuenit maxime in autũno. Vel dicunt erratice: qr circulãdo affligũt sub autũno vl ãticipãdo. vt si hodie arripiãt in mane: cras in tertia. post i hora nona. et qsi circulãdo redeãt quousq in qrtanaz terminentur. generalit igitur erratica feb. dicit qsi vsq ad creticã sui determinationem durãs: nec certis tempib⁹ affligit: nec certis temporibus affligere pretermittit. Inde dicit planetica: a planos qd est error. seu a planeta Saturno: qui est principium mel'ie. in quã humores p adustionem conuertunt. seu alijs humorib⁹ cõsumptis remanet mel'ia materia quartane supra quaz planeta Saturnus proprium habet aspectũ. ¶ Causa salubris in istis est vt scdm cõpositionẽ cause antecedẽtis vel simplicitatez cõpetenter appropriet medicina. et in cura talium dandũ est cuilibet: sz magis mel'ie. Digerat igitur materia cũ mixtura dyanthos et dyasene. et rosate no. et sequat vsus oximellis et syrupi acetosi aut oxiza. aut syrupi compositi scdm proprietatẽ materie. vel oxiz. vel oximel diureticũ. vel sqll'. et a pncipio danda sunt diuisiua in oibus. sed in simplici non est opus cõmixtiõe. sed pmo dent diuisiua: post digestiua. Materia digesta purget scdz materierum pprietatẽ cũ fl'agogo vl colagogo. sz pl⁹ d melagogo q d aliqua aliarum: si materia ista sit cõposita. vel mixtura katartici impialis. et yerap. et yeral. vel cũ dcoctiõe sene. thimi. epi. centauree. lap. lazuli. polip. agar. viol. prunorum additis colatnre. ℥. vna et semis. mirab. cit. et ℥. vna indorum. et h si triplex materia est. si duplex adde scdm duplicitatẽ. si simplex scdz suã appone materiã. et semp plus p mel'ia: purgata materia scdm cõpositionẽ medicinarum eqlis succedat stupha. Et exeunti offerat eqlis mixtura rubee tro. et auree alex. et tyriace. vel mitridati. cũ vino et aq dcoctiõis endiuie. et yp icõ. scdz cõpositionẽ materie. vl muse enee. vel alicui⁹ opiate materie ãtecedẽti et cõiũcte appropiate. Sz stupha nõ dbet fieri nisi tertia die sequẽti post stuphã si corpus est plectoricũ sequat flomia de epatica. si nõ ẽ plectoricũ apiat vna sophenarum: et saluatella sinistra. Si aũt sic nõ soluatur

iteretur medicina vel opiata cū pre dicta decoctione ante accessionem. qn̄ vngues incipiunt liuere: et oscitationes et alices superueniūt. dabis opiatā. scʒ rubeā tro. musaʒ eneā. mitridatū. vel tyriacā. esdram. oppopirā scdʒ ꝓprietatē materie vel materierū. Si nec sic soluatur iterent electuaria digestiua purgatiões. et fiat talis syrupus. ℞ scolop. endi. epatice. viol. an̄ ℳ. vnū. ꝓpter co. radiceʒ fe. petro. balsamite. pulegij. tantundē. ratiōe flōs berbe sci ioā. satureie. serpilli. policarie tertiā partē ℥ mel'aʒ. q̄ssentur. coq̄nt et colent. colature admisceat zuccara. et syrupet: et detur post electuaria. Cōtra accidētia superuenientia fiāt remedia supi⁹ satis dicta. Dieta sit carnes pdicum. galline. minorū auiū. vinū vetus clarū bene limpbatum. lac amigdalarum. ius cicerum. auena et triticum.

¶ De epiala et lipparia.

Epialā et lippariā multi magistrorū ad inuicē discordantes subclusis palpebris videt pertransire. Sʒ consuetudo nostra ē ex dictis meliorū meliora aggregare. et vbi dubitatio est opiniones diuersas interserere. vt quisqʒ sibi eligat quā velit retinere. Sed notandū q feb. dicit cōposita aut ꝓpter compositionē materie. aut ꝓpter cōpositionē feb. et materie. Cōpositio materie aut est scdʒ cōmixtionē: aut scdʒ vicinitatē. Cōmixtio aūt aut est scdm accessuʒ diuersaꝝ materierū vnā feb. inducētiū. vt in flē salso. scdʒ vnum modū illius. aut est scdʒ accessum et cōuersionē. vt in feb. dictis. Vicinitas materierū aut est earundē in diuersis locis vt in duabus tertianis. aut earundē in diuersis locis. quarū vna putrescit: reliqua nō. aut est diuersarū in vno loco putrefactarū. vt si col'a et fl'a putrefiant in stomacho. aut diuersis locis: vt si vna int⁹ reliqua extra. vt in emitriteis. aut est vicinitas partiū vnius materie. quarū vna putrescit: reliqua nō. vt i epiala de q̄ diuersi diuersa sentiūt. Dicunt q̄dam sic q aliquādo fl'a et mel'ia putrefiunt in stomacho: ex q̄bus fumi resoluti distemperant cor. et fit feb. et calor interius. et pars illius fumi peruenit ad exteriora: et ibi dissoluit fl'a vitreū subcutaneū. ex cuius dissolutione infrigidant exteriora. Ex contrario fit in lipparia. q̄ fit de col'a putrefacta sub cute q̄ dum putrescit: resoluit fumus ad cor distēperans ipsū et includēs feb. cuius distemperantia dum aspergitur p interiora si inueniat fl'a vitreū in stomacho vel intra: dissoluit ipsuʒ. ex cuius dissolutione infrigidant interiora. Alij sic dicūt qn̄qʒ vna materia putrefit in vno loco cuius pars nō putrefit: sed dissoluta in vaporem infrigidat corpus. qn̄qʒ scdʒ aliquā parteʒ. et qn̄qʒ accidit illud sup diuersas materias. primū cōtingit in feb. epiala in qua putrescit fl'a scdʒ partē sui subtiliorem pars aūt grossior eius dissoluitur in vapores frigidos: q̄ infrigidant exteriora corporis. et pars putrefacta calefacit interiora corporis. vn̄ inflāmantur interiora: et infrigidātur exteriora. in lippara accidit ecōuerso fit eniʒ lippara ex col'a putrefacta: et flē nō putrefacto. vel mel'ia nō putrefacta. Colera aūt cum sit leuis in exteriorib⁹ dominatur: et calefacit ea. Melancolia enim et fl'a. cum sint humores graues: dominant in interio

ribus et infrigidant ea. Unde ysaac mouet obiectionem quare non accidit similiter in emitriteo cum ibi sit materia colica et materia flica: vel mlica.
Et soluit quod in emitriteo putrefit vtrumque: et ideo vtrinque calefacit. In lipparia putrefit altera tantum. ¶ Item mouet obiectionem cum materia putredinalis colerica sit eadem in tertiana et lippara. quare in tertiana calefiunt exteriora et interiora. in lipparia tantum exteriora. Et soluit quoniam non est aliud infrigidans in tertiana caliditatem co. et propter illud diffundit se vniformiter intus et extra. Hanc opinionem possumus habere ab ysaac in feb. Dicit enim quandoque putrefit fla vitreum intus et dissoluitur extra non putrefactum. et ita calefiunt interiora: et frigescunt exteriora. interiora propter superaspersionem materie. exteriora propter dissolutionem et dispersionem materie frigide dissolute et non putrefacte neque calefacte. sicut conuenit quod glacies resoluta in aquam vel nix primo multum infrigidat propter facilem pororum subintrationem magis quam ante dissolutionem. Unde rustici sumunt experimentum quod nix debet liquefieri cum ipsam tangentes magis infrigidantur. ¶ Est alia diuersitas feb. que habet fieri ex cola commixta cum mlia vel vitreo fle. cola tamen putrefacta petente exteriora. vnde calefiunt exteriora: et interiora infrigidantur propter coadunationem frigidorum humorum. et grauium ad interiora. et est simile in nube. que est congeries multarum guttarum que per interclusionem leuium corporum in alto detinetur. dum fit dissolutio a calore superueniente leuia corpora ascendunt. et grauia descendunt et fit pluuia: et infrigidantur inferiora ex dispersione aque infundentis ea. Constantinus autem in panteg. quattuor tantum ponit diuersitates dicens sic. Est feb in qua infrigidantur exteriora ex flegmate non putrefacto et calefiunt interiora ex flegmate putrefacto: et vocatur yselus. Est etiam in qua sentit nimium calorem infirmus et tepiditatem in exterioribus. quod fit ex grossicie et viscositate materie. propter quas non potest calor exire ab interioribus ad exteriora. et hec feb vocatur lysuria. Est autem in qua est nimia frigiditas in exterioribus corporis quod de flegmate contingit frigidissimo. et non est immoderatus febrilis calor in interioribus: et vocatur timodos. Et est in qua habetur nimius calor in interioribus: et de calore illo ascendit fumus calidissimus in corporis extremitatibus quod consequitur quia non est viscosa materia vnde efficitur. et propterea cito dissolubilis fumus exit. ¶ Epiala quandoque infestat de die in diem. quandoque de quarto in quartum. et euidenter ex se ipsa cognoscitur. Lipparia autem infestat de tertio in tertium. primo superueniunt alices et oscitationes deinde rigor postea frigus deinde calor. vel in medio caloris superuenit frigus intolerabile in interioribus ex dissolutione flis vel mlie in interioribus. et tunc ipsum calefacit feb. circumstans vt patet in glacie et sole. Cura istarum diuersatur secundum diuersitatem causarum. In epiala digeratur materia cum oxim. squil. purgetur cum yeralog. vel yerap. tertia die fiat stupha de calam. origano mentast. ruta. folijs lauri. et similibus Exeunti a stupha detur equalis mixtura auree et tyriace. vel mitridati cum vino decoctionis saluie rute. postquam desiccatus fuerit inungatur circa spinam. renes collum. stomachum. brachia tibias. et crura cum hoc vnguento. Accipe succum. feniculi. absin. abro. balsamite. agrimo. et bene. an. decoquantur in oleo communi vel nucis vsque ad consumptionem succi.

Si aūt sic nō curentur: detur predicta opiata ter vel quater ante horaȝ accessionis: conterentur predicta medicamina denſ elēcia calida: sicut dyanthos. dyacalamentuȝ. ⁊ seq̄tur vsus vini clari. et syrupi dicti in q̄rtana. Itē fiant scarificationes in tibijs. ⁊ vētose inter spatulas ponanſ vel supra renes. Comedant pullos. perdices. gallinas. ⁊ similia. bibant vinuȝ mediocre. ⁊ fiāt q̄ diximus in cura q̄tidiane vł q̄rtane. ¶ In liparia fiat stupha vel balneuȝ de folijs salicis vineaꝝ. viol. plātag. solatri. tormentille. ⁊ feniculi parū. ⁊ absin. ad apiēdū poros. ⁊ bn̄ fricef p totū corpus cū herbis. ⁊ tūc recipiatur in lecto vt sudet. Itē corpore existēte adhuc calido ⁊ poris aptis inūguatur corp⁹ vnguēto qd̄ fit de morelle succo ⁊ aceto. ana. ⁊ oleū tātūdē: bullitis ad succi ꝯsumptionē. ⁊ tunc addaſ cera alba: ⁊ fiat vnguētū. ⁊ hō fiat ter vel q̄ter. donec soluaſ feb. fiant scarificatiōes in anteriorib⁹ ⁊ posteriorib⁹ tybiaꝝ. ⁊ apponātur vētose inſ scapulas ⁊ supra renes. Cū autē soluta fuerit feb. digeraſ materia. s. flīca vel mł̄ica cū oximelle. purgetur cuȝ yerap. vel yeral. ⁊ tertia die fiat balneū ⁊ deſ aurea alex. Si. n. remaneret materia in stomacho vel intestinis: posset eē causa colice vł yliace. passiōis. et curaſ vt v̄a q̄tidiana. tn̄ in liparia debēt fieri fomētationes vt in causone ad col. mitigationem add. t ı balsamita pulegio. basilic. ⁊ folijs lauri. ⁊ fiat inunctio cuȝ frigidis vt oleo violato rosato. lacte mulieris populeo et similibus. Debēt enim dari calida intus: frīa extra. et in hoc diuersatur a cura epiale.

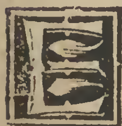
¶ De synocho causonide ⁊ de causone synochida.

Synochus causonides fit ex cōpositione diuersarum materierum in specie eandem feb. continuam inducentiuȝ. Huius aūt cōpositio materie diuerse. aut est equalis: aut est inequalis. Si est eq̄lis colera cū sanguine dicitur causon synochus. Si inequalis aut est plus de col̄a q̄ de sanguine: ⁊ tunc diciſ causon synochides. Si ecōuerso plus de sanguine q̄ d̄ col̄a diciſ synoch⁹ causonides. Quāuis autem multe sint alie feb composite de diuersis humoribus continue in venis mixtis per simpliceȝ accessuȝ: putrefactis tn̄ non habemus nomina nisi earum tantum q̄ fiunt ex colera et sanguine. Synochus igitur causonides id est synochides est feb pncipaliſ facta ex sanguie ī maiori: ⁊ colera in minori q̄ntitate. Causon synochides id est causonides est feb facta principaliter ex colera in maiori ⁊ sanguine in minori quātitate in vasis putrefactis. quia istarum similes sunt materie: ⁊ similia sunt signa. Sed in synochide abundant magis signa sanguinis: in causonid̄ plus col̄e. vrina apparet rub. vł sub rub. ⁊ nō eq̄liſ p totū spissa ⁊ turbata ⁊ si ad spissitudinē magꝭ accesserit synochidem insinuat. Si plus ad tenuitatem causonidem. sitis adest cū lingue asperitate: et incendium maximum. pulsus magnus ⁊ frequens et velox. dolor capitis. et hec omnia intēsiora sunt in causonide. Uerumtamen in causonide magis habent matutinalem quietam patientes nō tamen plenaȝ. qd̄ fit ppſ digestionē completā triplicem in membris. et ppter humectationē nutrimēti. vn̄ mēbra magꝭ resistūt febrili discrasie

sit etiam pro maiori aeris frigidate comprehēdente calorē naturalem et figētē ipsum vincētē calorē accidētalem per dñium san. quod est unum de causis quia sanguis illa hora dominans sparsus in membra: illa humectata cōfortat calorem naturalem augmētat et accidentalem superat. ¶ Unde minus tunc infestantur pa. quamuis quibusdam videatur quod non sit aliqua vera continua nisi ex sanguine harum fe. curationes ex pcedentibus. s. febribus ex co. et sanguine cōtinuis assumende sunt. ¶ Verūtamen quia duplicatur fe. et materia virtutem medicaminū oportet augere et intendere: et si nimia sit debilitas multū confortare cū sirupis electuariis et unguētis insistere et cū his mediocriter ut materia in nullo inueniat contrarium ut crisim effugiat. ¶ Dieta multum debet esse alteratiua ut i causon: et subtilis et tenuis et in horis matutinis in quibus quiescit exhibenda: et contra accidentia superuenientia: ut ibi docuimus vel alibi cōpetentius: hic pcipimus diligenter obuiare.

¶ De emitriteis et eorum diuersitatibus et curis.

Emitriteus est feb. composita ex diuersis materiis quarum una putrefit itra vasa. alia extra vnā fe. inducētibus. ¶ Unā dico quia quamuis co. putrescat extra et flegma intra: non tñ sunt due fe. s. quotidiana et tertiana et tertia ex his compositis vt qdā obiiciūt non est nisi vna fe. formalis cum ex materia extra et intra non nascatur nisi vnica distemperātia cordis que est febrilis discrasia. ¶ Utraque eñ materia simul putrescens, s. materia dissoluta extra resoluens a se fumū petentem cor. ponēs se cum fumo qui resoluitur a materia intra simul et semel inflāmatur in corde. vñ licet duplicetur materia et augeatur discrasia: nō tñ sūt due fe. sed vna licet sint due materie quarum vtraque sufficit ad inducēdā fe. per se. ē tñ fe. vnica ptinua rōe materie putrefacte itra vasa. et rōne materie putrefacte extra vasa non dicitur interpolata cū fe. formalis semper sit i effectu. siue vtraque putrescat seu altera tm̄ itra. et istud habetur ab Ypo. in li. epid. testante constantino in febribus. ¶ Et quamuis intēdamus de febribus ex cōpositione diuersarum materierū: quarum quedā putrefiunt ambe intra. nō tñ de oībus talibus intēdimus ppter earū multitudinem vel infinitatem nisi de frequētioribus. s. de sanguine et co. synochides et causonides. sed cū īfinite possint eē fe. de diuersis materiis: quarū vna putrefit intus et reliqua extra: nō intendimus de omnibus sm oēm cōpositionē: nisi tm̄ de tribus notioribus et frequētioribus de quibus magna cōtrouersia inter magistros habetur: fuerūt qdam qui dixerūt quod i oī emitriteo putrescit flegma. intus et extra quorum opinio ab aula recessit eo quod nō cōsonat nomini. ¶ Dicitur eñ emitriteus ab emi quod est dimidiū et triteus quod est tertiana: ē aūt sm vna materiam materia tertiane: et ita vno modo dicitur media tertiana ppter materiā. Alia ratio est quia habet medietatem vere vel false declinationis tritei additam suo labori summo. ¶ Vera declinatio tritei dicitur dies iterpolatiōis. ¶ Declinatio falsa dicitur tps laboris non summi seu medietas afflictionis. vera eñ declinatio est. xxiiii. horis falsa. xii. vt supius dictū est. ¶ Emitriteus sic diffinitur a qbusdam. ¶ Emitriteus

est fe. facta ex vno hũore int⁹ ⁊ alio extra q̄rũ alter sp ē ex co. ¶ Hmõi tres species habent nomiate ab auctoribus. s. minor emitrite⁹ medi⁹ ⁊ maior. hic orit dubitatio q̄s humor putrefiat intra. ⁊ quis extra in his. ¶ Salernitani eñ ponũt in minori co. putrescere. itus ⁊ flegma extra in medio ecõuerso. maior de co. intus ⁊ melã extra. ⁊ de hac opĩone sunt platearius ⁊ iohẽs de sctõ paulo ⁊ ferrari⁹. Et dicũt sic. In oĩ emitriteo ille humor putrefit intra vasa q̄ est materia illius fe. interpolate cui adiungit. ¶ Hic est q̄ minor emitriteus q̄ quotidiane cõiungit habet flegma putrefactum extra et quotidianũ paroxismũ ⁊ typũ. ¶ Medius q2 tertiane coniũgit colerã habet putrefactam extra ⁊ paroxismu3 tertianũ ⁊ typũ. ¶ Maior q̄ q̄rtane compat h3 putrefactã extra ⁊ paroxismum quartanũ ⁊ typũ ⁊ hoc fulciũt auctẽ constan. in pantegni. q̄ dicit. ¶ Emitrite⁹ ē media tertiana. hec eñ fe. cõponit de fe. cõtinua flegmatica ⁊ tertiana periodica si sit vera. et alio loco post dicit. feb. inq̄t composita ex flegmate ⁊ co. ru. q̄ vocat emitrite⁹ si v̄a sit: h3 signa q̄tidiane vna q2 ē ɔtinua ppt flĩcã cõtinuitate3. Scđa q2 q̄tidie interpolat. die vna leui⁹ accipiat ⁊ facili⁹ alĩa diuti⁹ atq3 molesti⁹ leuitas ei⁹ ē ꝓpter flegmaticã fe. oĩ die inuadẽtẽ. rigore3 non h3. ꝓpter materiã in vasis cõtenta3 Molestatio eius ⁊ durities in altera die est. q2 in die tertiane cũ forti venit rigore q̄ in tertiana solet euenire. ⁊ inde fe. flegmatica que omni die solet inuadere. ¶ Unde die illa molesta est ⁊ dura. ⁊ in li. fe. idẽ fere p eadem verba dicit ⁊ ponit questionem dicens. ¶ Si dixerit quõ possumus noscere tertiane materiã an sit extra vasa vel amphimerine materiã extra vasa. dicimus q̄ cũ fortitudo q̄ solet in amphimera euenire nõ appet: intelligit tũc amphimerine materia esse intra vasa. ¶ Et alibi in eodẽ li. ea inq̄t materia q̄ est intra vasa nõ facit rigorẽ eo q̄ clausa est in vasis. Illud etiã ꝓbant auctẽ gal. in passionario. ¶ Emitritei sũt iij. medius maior ⁊ minor. medi⁹ est q̄ tertiane coniũgit maior vero q̄rtane ⁊ minor quotidiane. ¶ Et iterũ si minor est emitriteus: mouetur horis. xviij. ⁊ quiescit. vj. medi⁹ vero mouet. xxxvj. ⁊ q̄escit horis. xij. maior v̄o mouet. horis. xl. ⁊ q̄escit hor3. xij. ñ tñ oẽs q̄ q̄escũt sine fe. sũt ¶ Itẽ dicit cõstañ. in pãteg. q̄ est emitriteus verus ⁊ nõ verus. ver⁹ ē. ille q̄ est medius. ¶ Sed dicit alexan. verus emitriteus componitur ex q̄tidiana cõtinua ⁊ tertiana periodica. ⁊ ita hñt ꝓpositũ. ¶ Itẽ dicit gal. in passionario q̄ minor h3 typũ quotidiane medius tertiane. maior quartane. ¶ S3 vt dicit cõstañ. typus est illi⁹ materie q̄ putrescit extra venas. ergo in minori putrescit extra venas maĩa q̄tidiane. s. flegma. in medio tertiane. scil3. co. ĩ maiori q̄rtane. s. melã. ¶ Alij magr̄i oẽs nostri tp̄is fouẽtes ɔ̄riam opinionẽ. dicentes q̄ in minori putrescit flegma intus ⁊ co. extra ĩ medio econuerso. in maiori melã intus et co. extra p̄dicta3 sectã triplici rõne infirmãt ⁊ destruũt. Et est vna sumpta a rõne determĩatõis emitritei. ¶ Scđa a rõne afflictiõis tertia: a rõne vrine. a rõne determinationis emitritei fiet auctoritate. gal. ĩ passionario dicentis q̄ minor emitriteus termĩatur per litargiã. medi⁹ per frenesim. litargia autem est apostema flegmaticum ĩ posteriori par

te cerebri per ebullitionē raptā per venas ad locū illum. ꝛ freneſis fit ꝑ ebullitionē co. rapte ad anteriorē ꝑtē cerebri. Sed nō rapit materia niſi in ꝯtinuis. ergo in minori eſt cōtinua de flē. ꝛ in medio de co. Rōne afflictiōis idē ꝓbat. ad qđ itelligendū notāde ſūt due regule. quotcūqꝫ horas hꝫ humor putrefactus ex̄ vaſa in ſūmo labore ꝛ nō ſūmo tot horas hꝫ idē putrefactꝰ intra vaſa in ſūmo labore. Itē alia regula quotcūqꝫ horas hꝫ humor putrefactꝰ ex̄ vaſa ī vera quiete: tot hꝫ horas idē putrefactꝰ ī falſa quiete. minor emitriteus dicit minor vel rōne remiſſionis: vel rōne breuitatis. Si rōne remiſſiōis: ſꝫ cū acutior eſt afflictio in minori ſm eos ꝙ in medio. quanto enī materia putrefacta itra vaſa eſt calidior: tāto afflictio ē acutior. Unde ꝛ cū quelibet ꝯtinua poſſit dici acuta. illa tn̄ q̄ eſt de co. ꝑcipue dr̄ acuta. Non ergo minor dr̄ minor rōne remiſſionis afflictiōis: ſꝫ dr̄ minor rōne breuitatis afflictōis. Sed co. putrefacta intra vaſa hꝫ tot horas ī ſūmo labore: quot hꝫ in ſūmo ꝛ non ſummo putrefacta extra. Sꝫ ſic hꝫ xxiiij. horas. ergo in minori emitriteo ſunt. xxiiij. hore ex ꝑte co. ꝛ ex parte flīs putrefacti extra hꝫ. xij. ergo minor emitriteus hꝫ. xxxvj. horas in ſūmo labore. Sed plures nō hꝫ medius. minor aūt non pōt dici nec rōne remiſſionis afflictiōis: nec rōne breuitatis. Rōne diſpōnis vrine ſic. qm̄ ſm eos cum co. putreſcat invenis ī minori. flegma extra in medio cum ſit calor acutior in minori deberet eſſe intenſior vrina. ad qđ platearius ſic ꝯuenit reſpōdere. ꝙ nō ſolum ex maiori vel minori intenſione caloris: vrina magis vel minus reddit colorata. ſed etiam ex natura membri in quo generat. ꝛ ex diuturnitate vel breuitate more in ipſa decoctiōe vt in quartana ꝛ diabete. Uel ex ꝓprietate materie ex qua generatur vt piperatis: colēra ſiūe ex viciniitate materie egritudinis circa locū decoctionis vel ex remotiōe eiuſdē ab eodem accidit ꝯtrium. qꝛ ergo in minori emitriteo co. intra vaſa putreſcens remota eſt a loco decoctionis: vrinā non valet ꝑfecte tingere ꝛ cū potiſſima eſt flā extra vaſa putreſcēs qđ frigiditate ſua reddit vrinam crudam. In medio vō qꝛ flā intra vaſa putreſcit. Putrefactio aūt a calore: ꝛ calor a putrefactione augeatur. quare color vrine intendit. Colera vō extra vaſa putreſcens ſine ꝯtradictione fortius ſufficit vrinam colorare. et ob hoc vrina coloratior appet in medio ꝙ in minori. cuius ratio ſic falſificat. quia colera intra vaſa putreſcens: quia non eſt remota a loco coctionis cū vaſa ſint ſecundaria loca decoctionis pꝰ epar ꝛ vrina proprie habeat ſignificare ſupra diſpoſitionē epatis ꝛ venarū in eis ꝯtentarꝫ ꝛ viarū ꝑ quas trāſit. Colera ergo in vaſis putreſcēs ſemꝑ intēſiorē reddit vrinā quā ex̄ vaſa putreſcēs. qđ pꝫ experimento ¶ Colorat enī magꝫ vrina ī tertiana ꝯtinua ꝙ ī ſimplici tertiana Itē magis colorat vrina in tertiana ꝯtinua ꝙ in q̄tidiana. ꝯtinua cū fit co. ibi flā ītra putrefiāt. Itē ſic putrefactio auget putredinē ꝛ calor calorē. ergo putrefactio ꝛ calor co. ītra vaſa iuuat a calore putrefactiōis flīs ex̄ ꝛ auget. Nō ergo remittit calorē ex̄ ſꝫ auget qm̄ ſi flegma ex̄ putrefactū frigiditate ſua remittit tincturā vrine ꝛ calorē coler. putreſcētꝫ ītra multo fortius ipꝫ flegma putrefactum ītra: ꝛ ſui frigiditate ꝛ ſui āmixtiōe

remittit calorem co. putrescentis ex. & vrine colorem deberet remittere. Col'a ergo in vasis putrescēs semp intensiorem reddit vrinam q̄ extra vasa: neq; flegma extra putrescens pōt impedire actionē caloris intra operantis: sed augere. ¶ Cū igitur ꝑm eos coloratior sit vrina ī medio q̄ in minori. in medio est co. putrescens intra: & ī minori fl'a. & in medio fl'a extra. & in minori col'a extra qd̄ facile est videre: qꝛ fl'a putrescēs extra auget calorē in medio emitritto cū diuturnas magis facit afflictiones. ¶ Cuꝫ em̄ membra. xxxvj. horis in summo labore affligantur in medio. ī minori tm̄. xviij. diuturnas afflictiones discrasia mēbroꝝ & distemperantia caloris augmentat qꝛ discrasia plurimū ad colorē vrine operat᷑: sicut videmus in quartana fieri. qꝛ lꝫ ex frigida cā fit. s. melā colia & ex ꝓprietate materie reddat vrinā remissam: tm̄ ex discrasia mēbroꝝ que cōtrahit᷑ ex diuturnitate afflictiōis facte p. xxiiij. horas redditur vrina colorata., & h̄ semp post diem accessionis. ¶ Coloratior āt est vrina in medio q̄ in minori. Nā vrina ru. vel subru. superius distincte liuens: non tm̄ vsq; ad mediā regionē supius spissa: inferi⁹ tenuis: significat minorē emitriteū. Urina aūt rub. vel subru. superius liuens distincte. non tm̄ vsq; ad mediam regionē & virescens aliquātulū circa circulū & superius spissa. inferius tenuis: significat mediū emitriteum. Unde in dispositione vrine manifeste pꝫ. cum calor effectus sit caloris. co'a putrefacta int⁹ maiorē inducit calorē & intensiorem calorē q̄ in minori vbi fl'a putrescit intra. Sꝫ mirandū est que substantia debeat eē in vrinis hoꝝ. Nam ex siccitate co. deberet vrina reddi tenuis ex humiditate fl'at spissa sicut ex vtrisq; reddit᷑ inequalis mediocriter tenuis ī minori mediocriter spissa ī maiori. Sed superius magis spissa. Nā maiori diuturnitate afflictōis & succēssionis ebullitiōe in materia fit adustio. pars cuius p vrinā emissa: liuidam in minori. viridē in medio. vel etiam liuidā vel viridem p maiori vel minori adustiōe disponit vrinā Sed qꝛ pauca est oportet manū apponere vt discernatur. ¶ Maioris aūt emitritei significatio p vrinam certa non habet᷑. Nā vrina nūc alba nunc nigra nunc liuida ꝑpter mortificationē et adustionem apparet. ¶ Opinionē vltimā fouentes superioribus auctoritatibus ita respondent p̄mo auctoritati Gal. Minor emitriteus ꝯiungit᷑ quotidiane intelligunt ꝯtinue: qd̄ aliȷ intelligunt interpolate. vel alio modo. Minor ꝯiungit᷑ q̄tidiane ꝑm p̄ncipalitateꝫ materie. Nā licet due sint materie ī emitriteis: principalior materia est materia quotidiane ī minori. & ita minor ꝯiungit᷑ q̄tidiane ꝯtinue ꝑꝫ materiam. & medius tertiane continue ꝑm materiā col'icam putrefactā intra & maior quartane: eadē rōne. ¶ Itē ad illud qd̄ dicit Gal. q̄ minor habet typū q̄tidiane: intellexit de typo generali non de ꝑticulari q̄ est ex multis causis. q̄n; em̄ ex defectu caloris naturalis vt in senib⁹ in q̄b⁹ impotēs est virt⁹ trāsmittere sanguinē & caloreꝫ ad exteriora. vn̄ frigescūt extrema marime ī tpe frigoris q̄n; est ex ignito apostemate in interiorib⁹. q̄n; āt ex debilitate mēbroꝝ radicaliū sicut venaꝝ. vel cum humor putrefit ī venis. & de tali typo est q̄ minor emitriteus hꝫ typū q̄tidiane medi⁹ tertiane. maior q̄rtane

Ad hoc aūt qđ obijcit q̄ hec fe. cōponit ex materia flegmatica.s. q̄tidiana & tertiana si sit vera. & dixit alex. ver⁹ emitrite⁹ est ille q̄ ē medi⁹ intelligit eñ ille q̄ est medi⁹ emitriteus verus. Emitrite⁹ minor ē p̄ma species emitritei veri. Et pp̄ter hoc nō excludit q̄n minor sit verus emitrite⁹. vt sic vocet ver⁹ emitrite⁹ cuius ps materie ē tertiana siue cōtinua siue interpolata. Uñ alex. emitrite⁹ dr̄ q̄si mediū tritei. id est tertiane: eo q̄ h₃ p̄tē mediā sui materiā tertiane. Nō ver⁹ dicat cuius nō est ps materia tertiane. vt si flegma putresceret intus vel extra. vel co. vel melia fl'a intus & melia extra. & ecōuerso. Reuertamur igitur ad signa vniuscuiusq₃. Uñ videndū est q̄t horas h₃ vnusq̄sq₃. q₂ cum minor emitrite⁹ minor dicat dr̄ minor rōne acuminis. q₂ mai⁹ acumē īducit co. putrefacta ītra & flegma ex̄ q̄ ecōuerso. S₃ cum minor dicat rōne pluralitatis horaꝝ q̄ sunt ī medio in afflictiōe vt p̄ostēsu₃ est: non h₃ minor nisi. xviij. horas. s. xij. in vehemētissimo labore pp̄ter motū co. & flegmatis vehemētē. vj. in timore labore magno tñ ex soli⁹ flegmatis infestatiōe: s₃ tñ dico q̄ nō nisi. xij. ī summo labore. q₂ flegma intra putrefactū. xviij. h₃ horas ī summo labore vt in q̄tidiana ꝯtinua abreuiatur tñ labor cū flegma sit valde euaporabile & consūptibile pp̄ter fumorē intus & extra. Quāuis eñ p se h̄ret. xviij. horas rōne tñ sue passibilitatis ꝯsumit & nō infert summ⁹ labor nisi duret vtraq₃ materia naturalis. S₃ videt b₃ hoc q̄ rō hui⁹ appellatōis. minor emitrite⁹ friuola sit & falso pp̄osita cū q̄tidiana cōtinua habeat. xviij. horas ī summo labore & vj. in falsa quiete & sic summo labori nō addat medietas false vel vere declinatōis tritei. Q₃ etia₃ cōsonat dictis prioꝝ q̄ dicūt q̄ ī minori sunt. xviij. hore in summo labore & vj. in falsa q̄ete. l₃ ex alia cā ad hoc dicūt q̄ cōcedūt q̄ friuola est illa ratio assignata & falso pp̄osita rōne dicta pōt tñ dici q̄ additio ē medietas false declinatiōis tritei summo labori b₃ cōparationē ad feruorem⁹ ex p̄te flegmatis p̄ut velocissime cōsumit & vaporat ex duplici calore & ex accessiōe intus & extra. De vrina satis supius dictū est. S₃ ad dēdū q̄ in pueris est citrina vl' subci. pulsus est plen⁹ & velox. & lingua appet nigra aliquātulū & limosa sepe fit cū fluxu vētris ī die. iij. vel. vj. vel. ix. nō tñ pp̄ter hoc liberat grauedo capitis & alioꝝ mēbroꝝ & oculorum cōclusio. ita q̄ nō loquunt nisi grauiter cū vocant & b̄m mēbra eoru₃ fortiter cōprimunt & oculos nō aperiūt. s₃ q̄si grauiter dormientes existūt frequēter aūt tali egritudini litargia supuenit & h̄ pp̄ter continuā respiratōe₃ materie cōtēte ītra vasa qđ nō accideret si esset extra. Nā de sentētijs duaꝝ sectarum & rōnib⁹ eaꝝ hoc dicim⁹: q₂ auctores in cōpositōe emitriteoꝝ nō loquūt nisi gr̄a exēpli vt p illud p̄ueniam⁹ in oē₃ cognitōe₃ oīs spēi cōpositōis q̄r materia stādi supra spēi ꝯpōnē nō ē via quā dicūt secte iste. s₃ mag⁹ illa quā dicit gal'. in li. de crisi q̄ ē p cognitionē cū certitudine & facilitate. Qui eñ pfecte cognoscit oēs fe. singulares cū facilitate p̄ueniet in cognitōe₃ ꝯpōnis. Et vt p̄dixim⁹ cognitio simpliciū scrutāda ē ex reb⁹ naturalib⁹ & nō nālib⁹ & ꝯ naturā. Medi⁹ emitrite⁹ h₃. xxxvj. horas ī sūmo labore & . xij. ī falsa q̄ete. Ex p̄te co. putrefacte intra h₃. xxiiij. ex

regula supradicta. materia putrefacta intra h₃ tot horas in summo labore quot h₃ materia putrefacta extra i summo et nō summo. ¶ Ex col. putrefacta extra h₃. xxiiij. in sūmo et nō sūmo. ergo intra putrefacta tot h₃ in summo si nō impediatur. ¶ Sz nō impeditur immo magis augetur cū multiplicetur ex sanguine rōne furoris sanguinis secū ꝯmixti intra venas qđ non ꝯtingit in fle rōne flegmaticitatis. nam. xij. hore attribuūtur fli. dico putrefacto et magis abūdāti extra venas magis abūdanti extra dico: q2 natura duplici de cā indiget ipō extra venas ad ꝯcathenationes remolliēdas et virtutez expulsiuā inuādā. ¶ Sz pōt q̄ri cum in duobus dieb⁹ p totū tpˢ q̄escat natura falsa q̄ete in medio emitriteo quātū in minori q̄r. medius periculosior est q̄ minor. q2 in vtraq₃ est quies p. xij. horas. ¶ Solutio. i minori pausat singulis dieb⁹ natura aliquātulū p. vj. horas. ¶ Un̄ ꝓpter talē q̄etē fit fortior in minori. In medio cū labor ꝯtinuetur p diē et dimidiū valde debilitetur natura.

¶ Un̄ lz aliquātulū falsa q̄es sequatur. lōga tñ q̄es. q2 intātū longus labor ꝯtinuatur parū ꝓficit talis quies ¶ Item obijcitur qđ dicit ꝯstañ. q̄ si co. fuerit maior facilior et leuior ē fe. ¶ Si aūt fl̄a videtur dñari fit emitriteus molestior. Sz materia putrefacta intra dñatur respectu materie putrefacte. ergo minor emitriteus molestior est q̄ medius cū materia fl̄ica putrescat intra. Sol'o molestior est quo ad digestionē materie nō tñ quo ad debilitatē virtutis. alia leuior quo ad mobilitatē materie. nō tñ quo ad tolerātiā virtutis vel debilitatē. ¶ Interdū in hac flux⁹ minus supuenit ꝑ vomitū et secessuz ex quo nō seq̄tur aliq̄ determinatio egritudinis. hic ergo no. et in priori q̄ si nimius flux⁹ supuenerit debili exñte virtute mortale.

¶ Item vrina pauca quia significat adustionem et casum virtutis: mortalis. ¶ Item pulsus inequalis et inordinatus et spiritus anxius periculū iminere oñdit. maior emitriteus h₃. xlviij. horas i summo labore. et. xij. in falsa q̄ete. ¶ Un̄ in tribus diebus nō pausat natura nisi p xij. horas et ita ista fe. est grauissima et difficillima cura. xxiiij. hore attribuuntur rōne mel̄ie putrefacte intra xij. rōne co. putrefacte extra et. xij. rōne ꝑseuerātie caloris intensi et rōne vtriusq₃ materie siccę et ṗncipal̄r rōne soliditatis materie mel̄ie. Solida enī tarde suscipiūt imutationem et tarde relinquūt. ¶ Nūc est tpˢ vt ad curā redeamus. sz de tertia specie nullo mō intromittamus. q2 soli deo relinquitur medi⁹ aūt et minor nō sine maxima difficultate curantur. ¶ Nā poti⁹ eos diuina q̄ humana manus curabit habita aūt multa cōsideratione q̄ materia putrefiat intra et q̄ extra ꝓm oīa accidētia et pulsum et vrinaz et typū et motū paroxismi et ꝓm ipz paroxismū sp insistēdū ē fortius circa materiā exñtē intra q̄ extra. q2 ipa ē cā ꝯtinuitatis putrefactōis. Un̄ q̄uis oēs medicīe debeāt esse cōposite pl⁹ addēdū est ꝯ discrasiam intra. ¶ Et si crisis nō accidit in. vij. et fit plectoric⁹ purgetur i. viij. ¶ Sil̄r dico de alijs diebus creticis in q̄bus si nō eueniat crisis pōt fieri in die sequētī et nūq̄ in die crisis. ¶ Et si corp⁹ abūdat sanguine et virtus sit valida pt fieri flebotomia vsq₃ ad tertiū diē vel q̄rtū. post detur syru. ro. vl̄ viol. ad ꝯfortationē post minutionē vt q̄dā volūt post tertiuz

die.def syru.ac.oxiz.vel succus ma lorũ gra.acc.etiã reliq̃ syru. alterati uivsq3 ad digestionẽ materie. die tñ minutionis .s. post minutionem non def syrup.ace.post.vij. diẽ purgãda est materia cũ leuib⁹ simplicibus, et compositis appentib⁹ signis digestionis.que sunt vrine maior effusio et maior tinctura.Educenda ergo erit materia cũ his q̃ dicunt i q̃tidiana ptinua aliq̃ faciunt potionẽ talẽ. ¶ Polip. tritũ bulliat i aq̃ cũ se.feñ.viol.et prunis in cui⁹ colatura resoluat pul.mirab.lreb.ℨ.j. et ℨ.j.citrinoꝝ mane coletur et colatura cũ zuc.vel syrup.viol.exbibeatur.
¶ Uel si fuerit nimis debilis vł nimis febrilis discrasia def decoctio viol.et prunoꝝ in cui⁹ colatura resoluant.ℨ.ij.cassief.et.ℨ.ij.tamarindoꝝ et ita exbibeat puluis reubar.fortibus cũ tota suba dari põt. s3 colatura solũ def debilibus vel pueris sed pueris valde iuuenibus def aqua reub.cũ syrup.viol.vel ro.Si nõ semel curef iteref bis vel ter vel quater.¶ In autũno vel hyeme pñt tales purgari cũ oxi.laxatiuo trifera sarrac.et silibus.Et si materia sit in ore stomachi purgef cũ vomitu et sp dem⁹ medicinã q̃ vtrũq3 hu.purget. ¶ Q3 si vna materia purgata remaneat reliqua et febris simplex remanẽtis materie:itẽdaf vt ne piculum inducat:destruaf.Q3 si ptẽdaf passio vltra.xx.dies.in horis quietis concedaf ius galline.¶ Et notãdũ q̃ i oĩbus emitriteis sepe dãde sũt purgationes interuallo.iiij.aut.v. dieꝝ si virtus possit tolerare.Si nõ da tñ diuretica. ¶ Singulis diebus denf dyarodon.rosata no.et sequaf vsus syru.diur.dicti in q̃tidiana.Si laborat pstipatõe vẽtris fiãt suppositoria clisteria et cetera leuia officiũ vẽtri ꝓuocãtia et def zuc. viol. cũ aqua decoctionis radic.feni. pectro.et liquir.et silia alibi superi⁹ dicta.Pro dol.capitis et pclusiõe oculorum fiat lotio frontis et timporuz et peđ et tybiaꝝ cum aceto tep. et sale grosso q̃ fricenf plãte peđ. ¶ Et si minus fuerit stupor.fiãt lotiones et sternutamẽta. et inunctionis et emplastra scripta in litargia et radatur caput et inungaf de succo apij et agresta et supponaf catul⁹ p mediũ dorsi fixus vel gallus vel pulmo pecoris et silia. ¶ Et si lingua fuerit nigra: fiat vt in causone vel,in alijs dictum est.Si patif. vigilias ĩmoderatas: fiat lotio ibi dicta et ĩunctio cũ eisdẽ succis et oleis frigidis frõti et tĩpori bus.¶ Et dom⁹ eodẽ mõ alteretur p oĩb⁹ alijs sintbomatib⁹ silr etiã vt patebit fiat. ¶ Dieta eoꝝ sit ptisana farina ordei bñ cocta et pdita cũ lacte amigđ.vel auene lactuce cum aceto cucur.asse.pruna cocta et cruda in frigida infusa vel vino maloꝝ gra.portu.holera borrago. malua. morella.elota vł elixa.pulpa citruli agresta pfusi vue pas.zuc.penidij.
¶ Si sfuerit valde debilis ius pulli optime cocti cũ farina ordei.et post pistati et colati detur.oĩa etiam localia fiant que dicta sunt in tertiana synocho et causonide. ¶ Emitriteo igitur minori competunt magis q̃ dantur contra quotidianam continuam et tertianam interpolatã mixtim in potionibus.
¶ Sed extra localia magis fiant vt dictuz est nisi timeatur litargia.
¶ Et scias q̃ existentes in minori emitriteo: patiuntur rigorem tertianum in quibusdaz partibus corporis: vbi sita est materia colerica: et tantam somni oppressionem patiuntur q̃ non nisi proprio nomine.

vocent respondēt p quod differūt a litargico. ¶ Et nota φ illi a pnci pio vsqȝ ad tertiū vel q̄rtū diē patiū tur sepissime frigus q̄tidiane et p to tū corpus a q̄rto aūt die frig⁹ hmōi minuit ita φ nō est ibi nisi q̄dā fri- giditas in extremitatibus manuū et pedū et nasi. ¶ Et medius emitri- teus eodem mō curat. ¶ Sȝ q2 ter tiana ptinua est intra et q̄tidiana ex frigidiora dāda sunt aliquātulū cū parum de radicib⁹ diur. calidis vel oxiz. vel syru. ace. vl' syru. viol. et zuc. viol. cū eisdē radicib⁹. materia tēdēte ad digestionē. det syrup. reubar. vt in causon. vel colagogum cōpositū vbi magis apponunt de purgātib⁹ co. vel mixtura colagogi in plus. et flegmagogi in minus queadmodū in minori, ecōuerso. ¶ Dieta autem et cura filis debet esse tertiane vere et cōtinue. sȝ aliquatulū grossior hȝ sta tus ppinq̄tatem vel remotionē. ma- ior emitriteus curat vt q̄rtana cōti nua. sȝ aliq̄d addendū est p co. Isti p nos nō curabunt. ¶ Uerūtamen ne oīno videamur ignorātes. pōt fie ri flebotomia vsqȝ ad. iiij. diem. et oī die offerat syru. ace. cū aq̄ decoctio nis scolop. epi. et rad. feni. nisi in die flebotomie. et quacunqȝ hora volue- rint. ¶ Uel etiā de simplici syrupo dicto i q̄r. ptinua. Silr syrup. viol. et zuc. viol. p pstipationē. ¶ Et ma teria digesta det syrupus laxatiu⁹: vt in q̄r. ptinua. et oīa fiant remedia tā in sinthomatibus φ in dieta. Or aūt fe. emitriteus est fe. diuersorum generū ppter pņietatē materierum difficilior est medicatōis et maiorē req̄rit in medicatiōe sollicitud. et vt forma medicatōis queadmodū ma teria sit pmixta et ēt diuersa. habita sem p psideratiōe q̄ materia putres- cat intra vasa. qm̄ maior sollicitudo et medicatiōis diligētia ē ei adhibē da: et h̄ cognoscit p typū q2 materia putrefacta ex: facit typū ītra neq̄φ. ¶ Si fuerit ergo typ⁹ tertiane. s. ri gor sicut cū co. putrescit extra vel si typus q̄tidiane. hȝ frig⁹ vel melie ty pus. s. horripilatio: materiā cui⁹ est typus extra putrefactā significat. ¶ Et nota φ quies nō vera dr esse hic cū cesset poxism⁹ materie extra putrefacte. qm̄ materie intra putre facte afflictio est ptinua et cuȝ mate- ria vtraqȝ affligit dr esse labor sum- mus. ¶ Et dicit Auic. φ q̄dā nomi nant verum esse emitriteū i q̄ putre- scit co. extra et flegma ītra et o ēȝ aliū reputāt non veȝ. et addit φ hec rela- tio est in q̄ nō est multa sollicitudo adhibēda dūmodo sciamus φ feb. flegmatica poxismū hȝ feb. tertiane lōgiorū more et maiorū spacij fe. āt co lerica poxismū flegmatice miorū mo re et breuiorū spacij hȝ. Silr ītelligat de co. et melia cū associant. Colera ē ca. subtilis et tenuis flegma frigidū et grossum et ppter hoc vnū coȝ ex p- rietate sua est repressiuū alteri⁹. Uñ quāto magis altera supabūdat tan to magis alterā repmit et minus est periculū. ¶ Quāto vero magȝ adeq̄ tur hm potētias: tāto maius est pe- riculū et qm̄ medio mō adequat: me- diū est piculuȝ. ¶ Et qñqȝ materia mouet. vt vera qñqȝ vt notha. q2 qñqȝ vna ē vera et alia notha. qñqȝ vtraqȝ vere. qñqȝ vtraqȝ nothe etiā. mouet igit typib⁹ debitis et in his est pside- ratio magna. Et q̄dā in medicatiōe cōpositaȝ fe. pponūt oxi. ex radici- bus diur. ca. ppter flegma cū syru. ro. vel viol. ppter materiā colicā hu mectādā et īfrigidādā. ¶ Et dico φ nō debēt cōmisceri isti pot⁹ rōnib⁹ dictis. imo sepati cū oximel. pri⁹ dā dū p se, deinde post horā. j. vl' duas

detur syrupus vt quātū additū fuerit p virtutē oximellis ī ca. virtute syrupi frangat. Q si flā putrescit: oz vti subtiliatiuis ficcioris caliditat] fm impssionez. sicut potu facto ex decoctōe. fe. diur. ca. sicut fe. maratri. anisi. petro. apij. addita zucc. r fm φ materia ē in maiori vel minori grossicie: minuat quātitas seminū. Et cum materia que est extra venas fuerit digesta: leui euacuatione ē euacuanda. vt si est flica euacuet cū decoctōe agarici vel polip. vl esule. Si colerica cū cassiafist. tamarind. māna. iuiubis prunis viol. si melancolica cū decoctiōe thi epi. cuscute. camedreos. camep. r iterdū cū mirab. indis. r ista cura diuersat ab alijs. Et dico φ nutriens dz esse vltime tenuitatis ppter ptinuitatē fe. Uerūtm qn mutat emitriteus in cronicā velut etbicā: tunc mutetur forma regiminis ad formā etbice.

¶ De fe. epbimera r eius diuersitatibus.

Ephimera ē fe. pueniēs ex principali distēperātia spirituum. vn epbimera est fe. nō materialis. queadmodū etbica nō φ epbimera r etbica sūt sine materia. vl φ spūs nō sit substātia cui caliditas distēpet. sed eo φ epbimera nō bz cām bumoralē antecedētē sui sicut etbica in eo φ epbimera vl etbica. Solus enim calor excedēs cursum naturalem in spū facit epbimerā. i mēbris etbicā sz nō nisi putrescat bumor vel distēpet. vel peccet quātitatiue in psilibus vel officialibus vel vtrisq morbū materialē pōt facere. bumor etem materia est spūs r mēbroz. Spūs aūt est tāq materians. sed bumor tanq materia membrū materiatum. ¶ Item obijcit ad boc qd dici solet φ etbica sit ex pncipali distēpantia membroz putrida bumoz epbimera spirituū cū nulla fe. formalr fiat nisi ex distēpantia spirituū. qz membra distēpant spūs ī etbica. bumor putridus in putridis. qz spūs distēpant cor. r ita oīs fe. fit ex distempantia spūum pncipalr. ¶ Sz ītelligo pncipali siue pncipalr .ij. modis. vno sine medio. non est vez in etbica et putrida. bunc modū pncipalr babemus in tegni. ¶ Magnitudo voc] fit ex calitate. sz nō pncipalr. i. nō sine medio. fit aūt a caliditate mediante amplitudine tracbee. Alio mō dicit pncipl r. i. pmo loco. r ita accipit bic epbimera fe. principlr vitio spūuz. i. pmo loco distēpant būores r mēbra. ī putrida pmo loco bumores. vn b mō fe. in synocba est epbimera ex multitudīe sanguinis r spirituū nō bntium euentationem mouentiū r calefacientiū se ex inclusione r redeuntiū supra materiā. Silr etiā fe. pcomitās apostema vt pleuresim r peripleumoniā. ¶ Rōne. n. doloris pfluūt spūs r calefiūt cum coartent r distēpati inducūt epbimerā. ¶ Ex dictis pz φ qūis spūs dignior sit bumore fm causam efficientem: sic r bumor potest esse dignior rōne cause materialis. spūs em ex bumore subtili gnant. Unde epbimera queadmodū pōt esse cā ītroducēs putridā sic r bumor calefactus vl mēbra distēpata inducūt epbimeram. ¶ Hac igit rōne putrida tanq materialis antecedit epbimerā. In oī em fe. oēs spūs distemperant. s. aīalis. vitalis. naturalis. sz maxime in putrida. vnde putride acutiores r piculosiores sūt r cōius accidūt. reliq rarius r securi r obtusius. r ītentio nra fuit de piculo-

fiorib⁹ ꝛ acutiorib⁹ ṗus sermonem aggredi. ꝛiō ṗus ō putridis. Seqꝛ vt dicaꝛ de ephimera ꝑm suas cās antecedentes. Est eñi ephimera calor in substātia spūs acquisit⁹. Sȝ acquisitio caloris aut est ab intrinsecis aut ab extrinsecis. Sed ista acquisitio cuȝ fit in corpore subtili multā morā nō sustinet. vñ denoīatur ab ephimere pisce marino. ꝗ eodem die quo nascitꝛ: moritꝛ. Vel ab ephimeron qd̄ est simplex qꝛ fundatur. i. gñaꝛ in substātia simplici. vel ab e qd̄ est vnum ꝛ fi qd̄ est feruor ꝛ meta ꝙ est dies. quasi feruor vnius diei: qꝛ vtplurimū terminaꝛ prima die. Vel cū augmētaꝛ ei⁹ ꝓlōgatio: extēdiꝛ vsq̄ ad. ij. ꝛ cū vltimaꝛ vsq̄ ad tertiū. Et. B. refert se vidisse durasse vsq̄ ad. iiij. Sȝ h̄ ꝯtingit ꝓpꝛ grossiciē ꝛ spūum ꝛ fumoꝝ ꝛ poroꝝ clausionē. ꝛ ꝓpter hoc tūc in putridā vel ethicā ꝯuertiꝛ. Vel ephimera alia est fe. ꝑ se cū antecedit putridā vel ethicā. Alia est sinthoma vt dictū est. ¶ Itē cū i ephimera oēs spūs distēꝑenꝛ. s. naturalis aīalis. vitalis: tñ alia fit ex ṗma distēꝑantia aīalis spūs. alia ex distēꝑantia prima vitalis. alia ex distēꝑantia ṗma naturalis. ṗmo dico: qꝛ ad distēꝑantiā vnius: sequunꝛ distēꝑantie aliaꝝ. sȝ nō ē distēꝑantia q̄ ē fe. donec distēꝑeꝛ vital' spūs aīal' spūs distēꝑaꝛ a calore subintrante vel a frigore. vitalis ab aīe accidentib⁹. naturalis: a cibis vel potib⁹. hinc pȝ ꝙ ephimera alia est ex accñtib⁹ aīe: alia ex accñtibus corporis. Item cū vitales aīales ꝛ naturales vbicūq̄ sint q̄d est qd̄ vn⁹ eoꝝ dꝛ ṗus distēꝑari. ꝛ pōt h̄ esse cū plus abūdat de spiritibus illis in aliq̄ loco. ꝛ magis exponiꝛ ꝙ ali⁹. vꝛ magis disponiꝛ tali dispōne ꝙ ali⁹. Ephimera igiꝛ cū est morb⁹ ꝑ se: iterdū est a cā exteriori. interdū a cā interiori. ab exteriori duobus modis. aut eñi ex obuiatione ꝯꝛij ex: aut ab exteriore suscepto intra. ꝛ h̄ aut a cibis ꝛ potib⁹: aut medicinis aut venenis. a cā interiore: vt ab accñtib⁹ aīe. labore exercitio. ab obuiatione ꝯꝛij ex vt a calitate vel a frāte: aut calitate: aut solis aut aeris aut balnei aut siliuȝ ¶ Ex calore eñ radioꝝ solis reuerberantiuȝ supra caput: calefit spūs aīalis sup̱flue: a q̄ calefit vitalis et a calefactiōe spūs vitalis inflamaꝛ cor. ¶ Interdū a calido aere inspirato inflāmaꝛ spūs vitalis ꝛ distēꝑaꝛ cor. Silr ex obuiatōe rei ca. vt balnei aq̄ nitrose vel sulphuree distēꝑanꝛ spūs ꝛ cor. Et he quideȝ dispōnes calitatis imprimunꝛ alicui velocius vel tardius ꝑm maiorē vel minorē quātitatē īmorantiū ꝑȝ etiā cōplxonē ca. ꝛ fri. Et signa aūt ī his diuersanꝛ. In ephimera eñi ꝓpter calorē solis. maior est calor in capite ꝙ in residuo corpore. ꝛ dolor maior: ꝛ vene in tymporibus plene tota facies in circuitu rubet ꝛ calet ꝛ qꝛ cerebrū magis calefit: vocatur ab Auicē. cerebellaris. ꝛ hāc sepius cōcomitaꝛ reuma ca. incēdēs nares queadmodū reuma ca. vel fri. ꝯseq̄tur reuma. Sȝ in ea q̄ est ex calitate aeris: magis calefit corp⁹ residuum ꝙ caput ꝛ inflāmaꝛ cor ꝛ sic totum corp⁹ vñ dꝛ ab Auicē. cordialis. sȝ ī ṗori pulsus est paru⁹ ꝛ velox pu⁹ ꝓpter defectū virtutis ꝛ dissolutionē velox ꝓpꝛ nimiā necessitatem attrahēdi aera frm. Sȝ in calore ex aere vꝛ balneo pulsus ē minor ꝛ velocior ꝙ ī ṗore. ꝛ sitis magna cū desiderio aeris fri. nec sedatur potu frigido. ¶ Pot⁹ eñ frigidus nō ꝑuenit ad mēbra pectoris. q̄re licet repleat venas oris stomachi. calor tñ pectoris exne⁹ rediens ꝓpter vicinitatē ad

os stomachi: desiccat & inanit & inde sitis. Urina est pax colorata: q2 color in vrina ex humoribus est & nō ex spiritibus. Ex frigore puenit ephimera cū frigus oppilat poros. & prohibet dissolutionē a corpe. Unū calefit spūs & inducit fe. ephi. sed h diuersificat ſm habitudinē extenuatam vel repletā. & ſm illud qd dissoluit a corpe. qm in extenuatis corporibus & raris velocius penetrat frig ad exteriora & extinguit calor & moritur. In carnosa habitudine & repleta: fit multa ɔstipatio p frigus. & inde fit ephimera. et h dico si fiat equalis cōstipatio calori naturali. qm q vltimate repleti sunt & impinguati p nimiā poroꝝ ɔstipationē suffocant sicut dicit Gal. sup illum amph. grossi valde. Scdm illd qd dissoluit a corpe. q2 sicut dicit Ga. a quoꝝ corpe dissolut est fum ca. & sic citius incidūt in fe. ephimerā. et fit interdū ab obuiatōe rei actu fre sicut balnei aq fre. Interdū ab obuiatōe rei potenter fre. sicut balnei aq giptice & veneni fri: vt iusqami & opij fri. obuiatōis signa sunt hec. cutis ē sicca & corrugata & color cutis plūbeus vel liuidus vel obscur oculi & facies pax tumēt ppt pororū oppilōnē. vñ fit fumoꝝ retētio de narib aūt pax aut nihil exit. & si aliqd illud frigidū est et viscosum. ¶ Constringit eñ cerebrū & meat oppilant. Sed si meatus nō oppilant: exit catarrus. fit eñ catarrus p expressionē cerebri: extrinsecum corpus refrigescit & desiccat. pulsū habent paruū. velocē ppter caloris coartationē. Urina est cruda vt plūbea vel alba ppter duas causas vt dicit Auicen. q2 fumi retinent qui per cōpressionē dealbant sanguinē & quia humiditas corporis ad interiora reducit. i predictis ecōuerso

ex balneis stipticis. argillosis gipseis: aut aluminosis: fit cutis sicca magis & rigida. & parum sentitur calida vel frigida quasi infusa. & si manus impositio duret diutius sentit fumus acutus a toto corpore exiēs pulsus paru est & velox. vrina multum turbida. quia humiditas magis profundatur que auget vrinā. A causis exterioribus intus susceptis. fit ephimera. sicut ex cibis calidioribus & potibus: vt alliatis. piperatis. vino fortiori. fit aūt a multa horum quantitate. quadoqꝫ spiritus fatigatus calefit et incendit spiritum naturalem epatis. et inde calor augmentatur in corde & dispgitur per totum corpus & incendit sanguis & sentitur calor in epatica. Et prima eius mutatio notabilis est circa epar. vnde dicitur epatica. Unde in hac vrina rubicundior est q in alijs ephimeris. Unde & pulsus velocior et maior ephimere ex calore. et exercitio cum fatigantur corpora et confricantur membra & calefiunt spiritus omnes pulsus tā animales. et inde calefiunt plus lacerti & nerui qui sunt instrumenta motus. quia calefit cerebrum a duplici calore. et eorum corpora sunt debilia & sicca propter multum exercitium & finitionem humiditatis. & ideo est sudor paruus aut nullus: & propter resolutionē spūs & defectū eius qui est instrm i expulsionē supfluitatū. pulsus ē pu ppt casum virtutis. subtilis ppter resolōnem substantie spūs & inanitionem arterie. Uelox duplr in dilatione ppt multam necessitatē attrahēdi aera. In ɔstrictione ppter multā necessitatē emittēdi fumosā supfluitatē. interdū fit ephimera ex ieiunio. Deficiente eñ nutrimēto calor interior agit in spiritib & supflue calefiunt

spūs. vñ facies infirmi apparet macilenta citrina ꝓpter multitudinē colere egredientis ad exteriora. oculi ꝯcaui ꝓpter finitionē humiditatis ⁊ spūs resolutionē macilēta ꝓpt carentiā nutrimenti. pulsus debil' propter debilitatē virtutis subtil'. propt organi inanitionē. s. arterie. velox ꝓpter necessitatē attrahendi aera. Urina est rubicūda ꝓpter finitionē humiditatis vel multitudinē colere. Unde cū totus sanguis fiat colericus: fit vrina colerica. Aliqñ accidit ephimera ꝓpter bubones q̄ sunt apostemata nascentia in carne glandulosa que est post aures et in faucibus ⁊ sub assellis ⁊ inguinib⁹. Ad has eñ carnes supfluitates mēbroꝝ nobiliū expellunt ⁊ interduꝫ propter tales accidit feb. putrida sꝫ non in oī tpe. sed in hora generationis saniei. tunc eñ resoluit a materia saniosa vapor putredinalis et feb. putrida. ⁊ fit ephimera. ⁊ cū cōprimunt arterie ꝓpter apostemata ⁊ calefit spūs vitalis in ipsis. et fit ephimera. Inter hāc ⁊ priorē fe. ponit Ipo. differentiā in amph. cum dicit. In bubonibus oēs feb. male exceptis ephimeris. ysaac aūt distinguit ꝙ cā hmōi ephimere. aliqñ est in ꝓpatulo sensus. sicut qñ fit ꝓpt minuta apostemata pedū vl' manuū vel capitis. ⁊ interdū nō est in ꝓpatulo sicut qñ latet materia interius Quia g̊ multitudo sanguinis ⁊ sps exit ad exteriora mēbra ꝓpt apostemata: fit pulsus coꝛ magnus ⁊ velox ⁊ frequēs. magnus ꝓpt necessitatē attrahendi aera. Urina est cruda: qꝛ locus coctionis vacuus est a substantia ca. facies ru. ⁊ tumida ꝓpter multitudinē sanguinis in interioribus corpis. Interdū fit ephimera ꝓpter vigilias. ⁊ accidit nocumentū magis spūi aīali. qꝛ somn⁹ ⁊ vigilie sunt dispōnes ei aduenientes vñ euenit pessima egritudo. B. supflue eueniūt vigilie in cerebro. iuxta illud Ipo. In vigilijs desipientie ⁊ spasmi malū. ❡ Siluestrātur eñ spūs aīales ex vigilijs supfluis. q̄re supflue calefiūt ⁊ fit ephimera. ⁊ totū corpus ⁊ magis facies citrinescit ꝓpter colerā q̄ mouet ad exteriora tpe vigiliaꝝ. Oculi cōcauant duabus de causis. tū qꝛ spūs resolutus est qui consueuit replere oculos ⁊ facere eminētes. tū qꝛ carēt nutrimēto facies fit tumida: qꝛ calor exit ad exteriora. quare debilitat intus digestio ⁊ fit generatio grosse fumositatis. quare tumescit facies. pulsus fit paruus ꝓpt casuꝫ virtutis. Urina subtilis ⁊ al. subtil' propter sollicitudinē in vigilijs. vñ desiccant humores. alba ꝓpter debilitatē digōnis. tñ h̊ fit cū vltimātur vigilie: qm̄ in ꝑncipio vigiliaꝝ calefiūt supflue spūs ⁊ a spiritibus humores a quibus intendit vrina cruda. Theophilus dicit ꝙ vigilie faciūt vrinā xantos ⁊ ypoxantos. i. ru. vel subru. Accidit interdū ephimera ꝓpter irā. ⁊ subito nocet trib⁹ virtutibus. s. aīali spūali ⁊ naturali Aīali ꝓpter apprehensionē in aīa. Spūali ꝓpt accessioneꝫ sanguinis circa cor. naturali ꝓpter exitū calide substātie q̄ est humor ad exteriora. ❡ Oculi aūt in hac sunt rubicūdi foras eminentes ⁊ mobiles. pulsus est magnus ⁊ fortis. facies rubicunda. vrina digesta. Interdum tñ oculi nō sunt eminētes exterius et color faciei est pallidus. Hoc auteꝫ diuersat ſm ꝙ ira fuerit impmixta timori vl' ꝑmixta. ❡ Cū impmixta fuerit ꝓpter subitū motū sbe ca. ad exteriora rubescit facies. et rubent

oculi:ꝛ quia multitudo spirituū venit ad eos ꝛ eleuanť ꝛ fiunt eminētes exterius. ꝛ ꝑpter hanc cām fiūt mobiles: pulsus est magnus ꝛ fortꝭ qꝛ virtus est salua: et necessitas est addita in attractiōe aeris. propter illud quod sanguis accendiť circa cor. Cū tñ fuerit ꝑmixta ira timori: quia natura mouetur ad interiora vt custodiat cor: fit facies pallida: pulsus paruꝰ. oculi nō sic foras eminentes nec rubicūdi. In hac specie ephimere que est ꝑpť iram ꝑmixtā timori: vt plurimū est deiecta virtꝰ ꝛ ꝑpter illud fit pulsus fortis ꝛ magnus. ꝛ qꝛ locus coctionis non oīo est vacuus a calore. vrina digesta ē Et sciendū ꝙ qñqꝫ diffiniť materialiter vnde Aristo. Ira est ebullitio sanguinis natura ad exteriora tendente ꝑpť aīam vindicare se volentem: qñqꝫ formaliter vel essentialiť sic. Ira est appetitus doloris ꝯrij. ¶ Euenit interdum ephimera ꝑpť tristiciā ꝛ angustiam. cum. s. adsunt cause spei ꝛ desperationis: quia fit motus nature cū calido subiecto ad opposita ꝛ diuersa intus ꝛ exterius ꝛ cum cōuertitur ad causas spei fit motus extra: ꝛ cum desperatiōis intra. ꝛ ꝑpter vehementiā ꝛ impetuositatem huiusmodi motus acquiriť calor extraneus ī substantia spūs ꝛ fit fe. ephimera ī effectu. Diuersitas est īter angustiā ꝛ tristiciā. qꝛ angustia magꝭ spectat ad virtutē spūalē que est in corde. tristicia vͦo aīali q̄ est in cerebro. ꝛ ꝑpter hͦ fit cā ethice ꝛ ptisis tam angustia ꝙ̄ tristicia propter calefactionē ꝛ desiccationē cordis. ꝛ ꝑ ꝯsequens totius corporis. Sꝫ qm̄ cā est vna ꝛ cura est vna. iō de his fit vnus tractatus. In hac ephimera oculi infirmi qñqꝫ foras eminent: et sunt velocis motus.

¶ Interdum autē sunt concaui et difficilis motus. Interdū aūt sunt mediocris dispositiōis color faciei interdū est ru. ꝛ interdum palidus. pulsus interdū magnus ꝛ interduꝫ paruus. Causa huius diuersitatis est ꝭm diuersitatē sollicitudinis et cogitationis: que fit interdū ꝑpter res letificantes: vt ꝑpter amicos ꝛ parentes: qꝛ tūc egrediť natura ad exteriora. Et intelligo naturā substantiā ca. que est humor et spūs. et fiunt oculi ru. ꝛ facies ru. et pulsus magnus. It interdū est sollicitudo ꝛ cogitatio de rebus que timentur ꝛ tūc moueť natura ad interiora propter custodiā cordis: ꝛ fit tūc facies pallida. oculi concaui. difficilꝰ motꝰ. Interdū aūt fit sollicitudo ꝛ cogitatio de rebus indifferētibus. ꝛ est dispositio mediocris. Diuersantur iteꝝ tristicia ꝛ angustia alio modo. Qñqꝫ fit cogitatio ꝛ sollicitudo de rebus laudabilibus rōni ꝑtinentibus: sicut est cogitatio diuine bonitatis ꝛ iusticie ꝛ similium. ꝛ hͦ apud aīam est laudabile ꝛ acceptabile. et interdū fit de rebus tēporalibus illaudabilibus ꝛ inhonestis. sicut dr̄ de amore hereos ꝛ carnali ꝯcupiscētia. ꝛ hͦ apud aīam nō sunt acceptabilia. quare ꝓuocanť tales ad ꝓferendū īmunda verba. ꝛ cū fit vitiuꝫ aīe: corrūpit. Qm̄ ꝭm Arist. vitium aīe sequiť vitiū corꝑis. ꝛ ecōuerso. Alij dicūt sic. ꝙ in his sunt pulsus veloces. parui. debiles. In tristicia tñ pulsus est hispartitus. qꝛ ꝭm cōparationeꝫ ad spē pulsus est fortis ꝛ magnꝰ. ꝭm cōparationē ad despatione: paruus ē ꝛ debilis. Tristicia em̄ ꝑtinet ad virtutē irrationalem existentē ī cerebro. angustia ad spiritualē existentē ī corde vt diximꝰ. ¶ Habet aūt ephimera cogitatōeꝫ

et pulsu tactu ꝛ vrina. preterea q̄ diximus spāliter ꝑm generalē ꝓuisionem. qm̄ ꝑm tactū aut parꝝ aut nihil naturalē calor excedit. A manu aūt corpore tacto trāsit calor a ṗncipio ad augmentū. ꝛ ab augmēto ad statū: ꝛ ꝯtinua nō videt̄ bre tēpora. et hoc pn̄tia man⁹ discernit̄. pulsu aūt cog̊scit̄ qꝛ parꝝ aut nihil excedit nisi vt preostēsū ē in paucis. ꝛ maior ꝛ velocior est semꝑ dyastole q̄ sisto le ad repressionem caloris innati⁹ ꝛ cordis. ꝛ spirituū. Urina ēt cog̊scit̄ qꝛ parꝝ aut nihil excedit̄ a naturali calore: ꝛ he sunt cognitiões genera les ꝛ accipiunt̄ fere ꝑ remotionem alioꝝ signoꝝ que accidūt ī putrida ꝛ ethica. Interdū aūt intātū occultant̄ vt relinquat̄ medicus ī dubio ꝛ incertus an sit putrida aut ephimera. Unde oꝫ expectare crisim vsqꝫ ad crastinū ꝛ abstinere ab oī opere medicinali. die aūt sequēti certa signa ephimere vel putride natura ostēdet. vn̄ monet Cōstan. differre balneū vsqꝫ in declinationē. Discretiue aūt cognitiões ephimere a putrida accipiunt̄ ex pulsus ꝛ vrine ꝛ caloris dispōne. In putrida em̄ calor est acutior appropinquāte statu in ephimeris vniformis. In ethica primo sentit̄ calor debilis tactu. et statim acuit̄ vt videat̄ manū vrere Ex dispōne vrine: qꝛ vrina pa. ephimeram nō mutat̄ vel parꝝ ad naturalitatem nisi fuerit h̊ in hora ꝯuersionis ei⁹ ad putridā. h̊ em̄ est vtilitas inspiciendi vrinas in ephimera: vt caueat̄ ne mutet̄ in putridaꝫ. Ex dispōne pulsus: qm̄ in putrida maior est constrictio q̄ dilatatio. ꝓpter necessitateꝫ expellēdi fumosas superfluitates. In ephimera econuerso. maior est dilatatio propter necessitatem attrahendi aera.

¶ Differt aūt ab ethica: qm̄ in ethica ē inequalitas caloꝝ añ ꝓrādiū vl̄ p⁹ ꝛ vrina ethice indigesta est ꝑm col. ꝛ ꝑm substantiā ꝛ vnctuosa ꝯtinēs resolutões suas. de quib⁹ ibi dicet̄ sufficient̄. Añ appropriatōeꝫ curarū quedā ṗnotāda inserim⁹. s. vtrū corp⁹ sit plec. vel nō. Itē vtrū cā sit reumatica vel nō. qꝛ corꝑe existēte plec. nō reumatico nec pleno ex indigestiōe: fiat fl̄omia. Item distingue: qm̄ si reuma. ē de ca. cā: pōt fieri fl̄omia. si nō: non fiat. augmentaret̄ em̄ reuma. Iteꝫ si sit indigestio ex frigida cā: qd̄ cog̊scit̄ ex frīs eructuationib⁹: nō fiat fl̄omia. Itē si fiat indigestio ex ca. cā qd̄ discernit̄ ꝑ fumosas ꝛ ca. eructuatōes: pt̄ fieri fl̄omia ꝛ dꝫ vt dictū est. Itē si ē ephimera cum reumate non dꝫ fieri bal. nec fomentatio alicui nisi inunctio solū circa tipora. Itē si ē cū reumate vel īdigōne ꝛ corꝑe plectorico: nō fiat bal. ne ꝯuertat̄ in putridā. Itē si fiat ephimera ex distēperātia sps aīati principal'r fiat inunctio circa tympora. Uniuersal'r balneū cōpetit si ephimera fuerit ex frigiditate vel calore aeris. vel labore: vel ieiunio: vel ira: vel coitu: vel gaudio: vl̄ medicina laxatiua. Iteꝫ si ex calore balnei fuerit ephimera: ꝓuocet̄ sudor sine balneo. Itē oīs ephimera ex passionib⁹ aīe curat̄ ꝯrijs. Item oīs repletio ciboꝝ ꝛ potuū ꝑ vomitū ꝛ clistere ꝛ bona abstinētia post soluit̄. Itē oīs ephimera ex ieiunio ꝑ repletionē soluit̄. Sil'r a studio ꝛ vigilijs ꝑ somnū. Itē ephimera ex repl'one san. ꝑ fl̄omiā soluit̄. Item oīs ephimera sinthomatica soluto morbo soluit̄: febres ephimere ꝑpt̄ calorē solis vel aeris curant̄ ꝑ infrigidationē aeris ꝑ stramenta foliorū frigidoꝝ ꝛ floꝝ: vt salic. viol. ro.

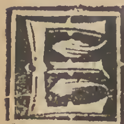
nenufar.psillij.sempuiue.et basilico nis: vt cũ sit calide nature frigidam cõplexionez introducat ad cerebruz p nares. ¶ Et fomẽtandũ est caput cũ aqua decoctionis earũdez herbarũ et infundendũ est caput oleis frigidis vt oleo viol.ro.nenufar.et silibus. ¶ Emplastrent tipora cũ sandalis.cãpho.ro.nenufar. distẽpatis cũ aceto vel aliquo oleo frigido et hoc dico si nõ sit reumatismus. Qz si sit oĩa hec caueant et sufficit solũ odorare fumũ p nares aq̃ decoctionis herbarum dictarũ vel alicui⁹ earũ. ¶ In stante fe.ab oĩ nutriente abstineant rc. ¶ Et si necessitas instet: medicinalibus cibentur infrigidatiuis. et humectatiuis.vt lactu.portul.cerasis. ¶ Declinante feb. mica panis cum ptisana def. ¶ Si cõstipet humectet vẽter cũ syrupo viol.et aq̃ resolutionis cassief. tamarindorum. ¶ Et si necesse fuerit cũ syru.et clisteri.fe.multũ declinãte balneãdi sunt in aqua tempata. ¶ Oino aũt declinante et stomacho mũdificato: cibet pullis gall.et vino limphato et paulatine ad cõsuetã dietã reuertat. ¶ Et simcre ex frigiditate causas assignauimus.sz signa aliquãtulũ exsequamur q̃ sumũt ex pte coloris dispositionis faciei et dispõnis pulsus et vrine. ¶ Ex pte coloris faciei. qz conuertit in liuidũ vel plũbeũ col.ppter frigiditatẽ corrũpẽtẽ san. stantẽ in maioribus venis q̃ ad cutim terminantur. ¶ Oñiqz facies fit subtumida ppter retẽtionẽ supfluitatis q̃ p bibet euacuari p poros cutis. Pulsus puus ẽ ppter coartationẽ pororũ. Velox ppter coadunationẽ caloris interi⁹. ¶ Sz cõstañ.i pãtegni. dicit q pulsus in hac fe.ẽ magn⁹ et velox.et dicẽdũ ẽ q ẽ maioris puitatis in hac effimera q̃ in effimera ex calore.qz ibi calor extrahit et dissoluit virtus.in hac coadunat virt⁹ interi⁹. ¶ Uñ compat⁹ad illũ: pulsus est magn⁹ et velox compat⁹ad eq̃lez est pu⁹ et velox. ¶ Ex pte vrine. qm est al.et spissa ppter supfluitates interi⁹ retẽtas currẽtes p viã euacuationis cũ vrina quare inspissant eaz eedẽ aũt admixte humoribus infrigidãt et humectãt supflue. ¶ Inde est q vrina est aq̃sitas supflua decisa ab humorib⁹ que ppter vincẽtem frigiditatẽ in humorib⁹: ponit al.et ppter humiditatẽ q̃ ẽ materia facilis dissolutõis ponit spissa. ¶ Cuz eñi vincit humiditas sup humores facile currũt cũ vrina.cũ siccitas difficile et hoc est qz auctores dicũt passiuas q̃litates disponere subam vrine. ¶ In hac specie fe.igit in p̃mis cauẽdũ ẽ omne qd extrahit calorem ad exteriora. vt balneuz et coopiendus est infirm⁹ multis pãnis donec pueniat sudor. declinãte fe.mittat in bal.aq̃ tempate declinãtẽ aliquãtulũ ad caliditatẽ vt possit extrahẽ si qd residuũ ẽ d materia et post bal. aq̃ põt vti bal.stuphe.si virtus dimiserit.postea erit ei nutriẽs sufficiẽs panis cũ ptisana donec oĩno fe.dclinauerit.tũc põt vti carne digestibili sic pull. et pdicib⁹ et auib⁹ minoribus. ¶ Uinũ artificialr fit pparatũ ad puocãdũ sudorẽ vt vinũ in q decoquat ciminũ et vlr supfluitates interius resoluit et est medicina huius fe.qz caliditatẽ interi⁹ cõfortat et nõ exhibit ad extriora. ¶ Effimera accñs ex re q̃ ẽ ca.et sic.sic ex balneo aq̃ sulphuree et alumiose: ĩspissat cutĩ ex p siccitates et claudit poros et retinent supflua itus et calefit substãtia spũs et inde fit effimera.cutis est dura et tensa ad similitudinem coriorum positorum in corticibus malorum

gra. pulucrisatoꝝ. pulsus istoꝝ̃ minor est ꝙ̄ in ephimera ex frigiditate. qꝛ siccitas magis penetrat in ꝓfundũ ꝙ̄ frigiditas sola. ¶ Et propter illud magis coartãt arterie. ſꝫ largus est ꝓpter multas supfluitates retẽtas. ¶ Urina ẽ multa grossa ⁊ al. multa: qꝛ ꝓhibent respirare supfluitates grosse. alba: qꝛ supfluitates admiscent sanguini ⁊ humoribus ⁊ remittunt tincturaꝫ eoꝝ. Manifestum est ergo qꝛ ista quẽadmodum superior ex frigiditate vtrãqꝫ fit ex oppilatiõe poroꝝ. ¶ Sed ſm plus ⁊ minus eadem erit cura vt scꝫ ꝓhibeat ab oĩ bal. ⁊ oĩ nutriẽte ⁊ vino nec cũ velocitate trahat idigestũ advenas ⁊ coopiat vt sudet vt pri' nec omnino det nutriens donec sudet se. declinãte oĩno cibet primo cibo parue quãtitatis valde. ¶ Uene eñ̃ siccitate coartãte: non caperent multum sanguinem primo igitur cibentur sola ptisana. Post mica panis cuꝫ ptisana. deinde carnib' subtilioribus minoꝝ auiũ. ⁊ tandẽ potentur vino. ¶ Effimere ꝓueniẽtis ex multitudine cibi ⁊ potus q̇ ꝓpter sui quãtitatem ponunt non cib' significatio ẽ eructuatio ⁊ retẽtio sub ypocondrijs ⁊ inflato ⁊ rugitus ventris ⁊ interdũ dolor stomachi cum nausea: qm̃ spontanea euacuatio q̄ accidit ꝑ vomitum vel secessum: non indiget euacuatione artificiali. qm̃ ꝑ se resoluit: sed interdum non accidit vomitus sed constipatio ventris fortis que dꝫ euacuari ꝑ suppositoria vel clisteria ⁊ hoc si tẽsio ⁊ rugit' ⁊ materia declinet ad inferiora magis ꝑ vomicam medicinaꝫ: si fuerit nausea: que non sit fortis: immo sufficit decoctio salis in aqua addito oleo cum bibat ad fastidium ⁊ ꝓuocetur cum pẽna vomitus. ¶ Cõtingit aũt sanguinẽ generari i hac dispositione crudiorem ex pte cibi. ¶ Qꝫ si fuerit ꝑ morã i venis corrũpit ⁊ putrefit ⁊ ꝓpter illud conuenit flebotomia q̄ tñ cauẽda est nisi euacuato stomacho. ¶ Signa euacuationis est reditus appetitus cibi: ⁊ manifestũ est qm̃ a principio opꝫ eẽ multa abstinẽtia cibi ⁊ pot'. ¶ Effimera si sit ꝓpter cibos ⁊ pot' calidiores sentit calor plurimũ in dextro latere ⁊ fit vrina plurimũ intẽsa ⁊ tenuis ꝓpter cõtinuitatẽ caloris ⁊ tũc opꝫ extinguere calorẽ cũ infrigidãtibus nutrientibus sicut lactuca portul. medicaminibus: sicut succo maloꝝ gra. oxiꝫ. siru. iulap. q̇ fit ex aq̃ ⁊ ꝫuc. ⁊ triasand. ¶ Et gñal'r ea que fiunt in calefactione epatis ex apostemate ⁊ oppilatiõe. ¶ Epithimata: ⁊ inunctiones fiant frigide. Sed nihil fiat nisi digestione completa de hmõi. ¶ In effimera ꝑpt exercitia superflua fricent extrema cũ sale ⁊ aceto fricatiõe ꝑua si calor fuerit valde supfluus ⁊ fricatiõe fortiore: si minus supfluus. ¶ In primis tñ deducẽdi sunt ad quietẽ balneentur ergo in balneo temperato: ⁊ cũ corpus incipit sudare ꝓhibeantur a sudore ꝑ inunctionẽ cum oleo viol. vt claudant pori cutis: ne substãtialis humiditas ingrediat ⁊ incidat in ethicam. ¶ Et opꝫ vt dieta eoruꝫ nõ sit subtilis valde ⁊ tenuis. ¶ Exercitantes aũt hñt somnum ꝓfundũ quare meli' digerũt cibos ⁊c. ĩõ copiosius sunt reficiẽdi sicut de se refert Gal. q̇ cibauit in augmẽto paroxismi illũ q̇ incedebat in fe. ex labore cui medici iniunxerãt ieiuniũ ꝑ. iiij. dies. Accipiãt q̃ pullos gal. ꝑdices edulos agnos ãnuales pisces laudabiles. ¶ Uinũ eoꝝ sit multuꝫ mixtũ vt multũ humectet corpa eo-

rum. ¶ Utant etiā fructibus malorum gra.prunis vuis paf. ¶ In effimera de ieiunio stāte fe.opȝ oīno pbiberi nutriens.qm̄ cōtracta ⁊ desiccata sunt radicalia mēbra ⁊ calor innatus est debilis. ¶ Un̄ cibus crudus traheret i venas ⁊ suffocaretur calor. ¶ His igr̄ q̄ sustinuerūt diu ieiuniū.aut si nimis affligit fames pt dari mica panis cū syrupo simplici. ¶ Pōt etiā dari ptisana ca. q̄ cum fuerit digesta: pmo poni debet ī balneo tpato.ita tn̄ vt cū calefiat corp⁹ etiā si incipiat sudare,phibeat a sudore p inunctiōe vt prius. ¶ Intētio nostra ī balneo ē vt dilatent mēbra radicalia ⁊ humectentur q̄ fame erāt ɔcta ⁊ desiccata. ¶ Postea dentur cibi digestibiles gn̄antes subtilē san.sic̄ caro minoꝝ auiū laudabiliū pulloꝝ gall'.pisciū petrosoꝝ ⁊ similiū ⁊ vinū subtile ⁊ aro. ¶ In effimera ex bubone manifestū est.qm̄ opȝ prius curare bubonē.cui⁹ materia si fuerit subtilis ca.intēdim⁹ resoluere eā i vapores ⁊ sic extrahere. ¶ Inungat apostema de dyaltea. postea fiat emplastrū tale. ¶ Accipiat farina tritici ⁊ succ⁹ appij.mel in duplo ad succū ⁊ totū misceatur ⁊ supponat. ¶ Si vero materia nō fuerit ca.opȝ vt intēdam⁹ ad gn̄ationem saniei. Tunc ergo fiat emplastrum ex senectione. arūgia porcina fenūgre.se.lini.⁊ superponatur. ¶ Et si apostema sit valde durum: tūc oportebit vti ca.valde dissolutiuis. accipiatur radix rafani lapacij acuti cōterant ⁊ supponātur. ¶ Et cōcauetur cepa: ⁊ ipleatur dyaltea. postea decoq̄tur sub cinere ca. deinceps cōtūdatur ⁊ supponatur. Interdū gn̄atur sanies.nec tn̄ eripitur extra ⁊ hoc cōuenit ex pte saniei. et interdū ex pte cutis.q: vel sanies ē grossa vel cutis est spissa.iuxta illud Ypo. ¶ Quib⁹ sanies nō manifestatur ⁊c. tūc optebit apire apostema cū re apiēte subtili: ne sanies corrūpat mēbrū ⁊ tūc emplastro prius dicto de succo apij mūdificet supposito. ¶ Uulnus em̄ curabit pfecte.et forsitā cessabit fe.oīno nō indigens alia cura.⁊ si forsitā feb.perseueret. scias ꝙ nō est effimera. q: nō extenditur vltra tertiū diē. Mittat infirmus in balneo ⁊ pmittatur sudare. vt extrahat totū putridū ⁊ dietetur cū cibis subtilib⁹ supradictꝫ. ¶ In effimera ppter vigilias opȝ puocare somnū cū leui fricatiōe pedū vt phibeatur ascēsus humoꝝ. ¶ Caueāt a forti vino.qm̄ desiccat cerebrum ⁊ īterdū facit vigilias ppetuas. sicut refert gal'.de suo notarij q̄ hausit vinum forte in exitu a bal. ⁊ incurrit vigilias ppetuas. Caueāt etiam a coitu. Comedāt aūt ea q̄ ingrossant subam spūs ⁊ humectāt. sicut sūt lactu.scariola ⁊ silia. Cōfert dyapapauer. ¶ Decoquatur se. lactu. portu.scari. in lacte.mu. ⁊ papauer. et dentur coclearia duo in sero. Inungant timpora cū oleo de papauere. ¶ Caueantur medicine narcotice frigide sicut opiū ⁊ silia. ¶ Accedēte effimera ppter irā: opȝ vt auferatur cā pma retētia egritudinis. scȝ ira ⁊ h̄ nō est in scīa medicinali comprehēsum.s.quō auferatur.sȝ ē ī sermocinatōe ⁊ satisfactiōe ei⁹ qd̄ lesit. ¶ Interdū ē ab humectatōe ⁊ infrigidatione corpis coꝝ ⁊ humectatio fit interi⁹ cū balneis tempatis aque dulcꝫ ⁊ humectatio ⁊ infrigidatio fit cū rebus infrigidatiuis ⁊ hūectatiuis sic̄ sūt lactu.⁊ portu.⁊ silia.⁊ de medicamib⁹ ȝuc.viol'. dyadragagātuȝ frigidū ⁊ silia. ¶ Et opȝ vt abstineāt ab oībus desiccātib⁹ sicut sunt

suꝑflua exercitia tā aīalia ꝙ corꝑea ꝛ pot⁹ vini fortis nō mixti. imo opȝ vt bibant vinū limphatū nimis. iuxta illud ysaac. de zenone sicut lupinorum amaritudo ꝛc. ❡ Abstineāt a coitu. maxime em̄ desiccat corpꝰ ꝛ ꝯmouet humores motu inordinato vt putrefiāt. ꝛ sic inducit putridā. ꝛ interdū mouet humores ca. capitis ad mēbra īferiora. ꝛ sic est cā aposte matis interioꝝ ꝛ inferioꝝ mēbroꝝ. ❡ Euenīēte effi. ꝑost tristiciā aut angustiā: opȝ vt auferaꝛ cogitatio ꝛ sollicitudo cū reb⁹ letificātib⁹ sicut sunt gn̄a musicoꝝ instr̄oꝝ ꝛ vl̄r cum oībus letificātib⁹ ꝛ refrigerātib⁹. sicut est aq̄ dulcꝫ balneū tpatū ꝛ inunctionib⁹ cū oleis frigidis sicut oleo ro. ꝛ viol. ꝛ nenuf. ꝛ cū medicamini bus nutriētib⁹ sicut ptisana. de fructibus cerasa. pruna. de herbis. lactu. porꝛ. scar̄. atriplex. cucur. de carnib⁹. edulina ꝛ sicut diximus de potibus: oīno caueant a desiccantib⁹ ꝛ calefacientibus.

❡ De ethica ꝛ eius speciebus.

Thica est fe. ex ꝑncipali distēperātia mēbroꝝ ꝓueniēs. mēbra em̄ q̄cūqꝫ cā distēperata distēperant spūs ꝛ ita cor ꝛ inde fit feb. in effectu. Et qm̄ siccitas est pricipiū retētōis queadmodum humiditas receptionis mēbra cū sint sicca ꝛ solida: imp̄ssuȝ calorēȝ fortiter retinent. ❡ Solidū em̄ tarde recipit īmutationē. sȝ susceptam tarde deponit. ꝛ ꝓpter hoc dr̄ ethica habitudinalis egritudo. i. confirmata q̄si habit⁹ firmat⁹. ❡ Dr̄ ei ab ethis quod aliq̄n sonat ideȝ ꝙ mos vel inde ethica. i. moralis scia. vl̄ ab ethis. qđ est habitudo vel habit⁹ ſm ꝙ hic accipitur. ❡ Quod em̄ fuit dispositio ſm causam antecedenteȝ hic fit habitus. ❡ Est auteȝ ethica de numero eorum que multipliciter dicūtur. ❡ Uno modo dicitur i. designatōe scie q̄ occurrit in diuisione ph̄ie ſm ꝙ diuiditur in theoricā. logicā. ꝛ ethicā. ❡ In scđa accipiꝛ in designatōe defect⁹ corꝑis. nō tn̄ ex calore ꝓueniētis. sȝ ex defectu subministratōis nutrimēti vl̄ virtutis. ❡ Un̄ ꝯstañ. in li. fe. ostendit ꝙ talis desiccatio hȝ ꝓuenire. iij. mōis primo mō ꝑ desiccationē factā a calore. vt videmus in arboribus ꝛ plātis in estate. facta cōparatōe ad statuȝ quā hn̄t in ꝟe. Alio mō ex priuatione humiditatis. sicut cōuenit in hyeme nō pluuinosa cū deberēt attrahere nutrimētū. ꝛ nō subministrat eis. nō frondescūt sȝ arescūt. ❡ Tertio mō fit defect⁹ ex mutatōe nutrimēti in malas q̄litates. vt q̄n humiditas mutaꝛ in acetosam sulphureā non attrahit eā arbor ad sui nutrimentū ꝛ hoc ꝯtingit in corꝑe humano. q2 ex defectu subministrationis naturalis humiditatis. fit defectio in corꝑibus senū. vnde senes dicuntur ptisici. ❡ Quandoqꝫ accidit ꝙ sanguis conuertitur in salsedinem. ❡ Unde videmus ꝙ licet splendide comedant. tamen sunt scabiosi. ꝛ dicunꝛ ptisici ꝛ sic ſȝ istas. iij. dispositiones sumitur ethica. ❡ In prima igitur designatione dicitur feb. fundata ī tertia hūiditate vt ī causa efficiēte. ❡ De ista tertia hūiditate diuersi diuersa sentiūt ponentes diuersitatē īter ꝯstañ. ꝛ auic. dicētes ꝯstā. ponē triplicē hūiditatē ꝛ auic. q̄druplicē. Sȝ male arbitrati sꝛ. qm̄ ꝯstā. ponit tres hūiditates exvenaꝛ ꝛ q̄rtā intra. in q̄ nō ē īmutatio aliq̄ sed est via īmutationis ꝛ ex illa. ſm

quosdā fit putrida. ¶ Igitur ꝑꝫ cō stan. tres humiditates sunt ꝑꝫ tres digestiones. s. massa ptisanaria ī stomacho. massa sanguinea in epate. ⁊ tertia q̄ est humiditas vt dictuꝫ est. Et Auic. idē testificatur cum dicit. ¶ Nutriēs masticatione digerit in ore. adest enī virtus digestiua. cū saliua operat̄ ad ꝯuertēdum. vñ tritici cū masticatū maturat apostemata. ¶ Sꝫ ista digestio quā ponit nō ē digestio: sꝫ alteratio siue p̄paratio ad digestiuā ex admixtione spūum cū saliua. ¶ Unde dicit ꝙ argumētum est ꝙ cibus digerat̄ aliquantulum. qꝛ saporē ⁊ calorē amittit post a stomacho recipit̄ vt ꝯpleatur digestio prima. ¶ Dehinc dicit in decoctiōe epatis quedā res est vt spuma. ⁊ est co. ru. quedā vt yypostasis ⁊ est melā. quedā q̄ bene coq̄tur ⁊ est sanguis. quedā impfecte vt flegma ecce scđa. Itē post dic̄. ¶ Sāguis aūt bonus ꝑ venā magnaꝫ in gilbo epatis ramificatā ascendit. deinde trāsit in paruas venas in quas magis albescit. deinde in scđas venas ī q̄s p̄io se diuidit. deinde ī tertias venas ī q̄s scđo se diuidit. deinde ī q̄rtanas in q̄s tertio se diuidit. q̄ sūt ad modū capillorū aquarum orificijs sanguis resudās in membra labitur vt deus voluit. Itē dicit post. ¶ Sāguis cū ab epate labit̄: tertiā hꝫ in venis digestionē. ¶ Sꝫ cuꝫ ꝑ mēbra diuidit̄ vt quodlibet mēbrū suum recipiat nutrimētum hꝫ q̄rtaꝫ digestionē. ¶ Patet g̊ tā ꝑꝫ ꝯstā. q̄ꝫ ꝑm Auic. ꝙ tertia digestio ī q̄ttuor diuiditur. ⁊ q̄rta sub tertia ꝯtinet̄. ¶ Tertia igitur digestio diuiditur in. iiij. ꝑꝫ Auic. prima est humor in foraminibus extremitatū ꝑuarum venarum ꝯtentus in mēbris simplicibus ꝑpinquarum euꝫ hibētium. ⁊ intellige q̄ꝫ est hec in fontibus. i. locis spongiosis q̄ sunt in capitibus paruarum venarum. ¶ Suscipit tñ aliquantulā īmutationem. q̄m dealbationeꝫ. Unde ꝓprie vocatur dealbatio. ¶ Secunda est humor ꝑ oīa simplicia membra trāliēs sicut ros qui in nutrimentu ꝯuerti ē aptus id est rori ꝯparabilis qui per campi superficiē dispergitur. nec imprimitur in solidatione. sic ista humiditas resudat a venis ad modū roris membra solida humectans: nec in ꝓfunditatem imprimitur. ¶ Tertia est humor. qui cū parum coagulat⁹ fuerit ⁊ est nutrimētum quod in mēbrorum sub̄a ex parte ꝯplexiōis cōuersuꝫ est. ¶ Et ex parte essentie cōplete ⁊ fixitudinis: nondum est conuersuꝫ. ¶ Uñ materia est mēbrorū sed non forma. ⁊ ideo dr̄ vere nutrimentum ⁊ cambium. ¶ Quarta est humor in membris a principio natiuitatis ꝑ quā partium est cōtinuitas: cuius principium continuitatis. scꝫ est ex spermate. ¶ Sperma vero ex humoribus. ¶ Ad quod intelligendum no. ꝙ agente calore naturali matricis in spermate. quedā pars spermatis ex disgregatiōe caloris ponitur grossior. quedam liq̄dior. ex grossiori coagulantur membra prima. ex parte liquidiori euadente a digestione: est gluten ligās membra simplicia prima. ⁊ ista humiditas patitur desiccationem ⁊ ad nutrimentum hmōi humiditatꝭ prime spermatice descindit̄ ab humiditatibus pars liquidior spermatica. ¶ Unde ex ista nutritur spermatica humiditas siue substantialis. quemadmodū ex cambio membrū. ¶ Est igitur hic diuersa opinio. volunt enim quidam ꝙ cum calor consumit primam humiditatem:

z est prima spēs ethice cuz secundā scz rorem scda. cū tertiaz. s. cambiū tertia. alij volunt ꝙ cū putrescat humiditas que est in venis: fit fe. putrida z non ethica. z est ad hoc argumentū: qm̄ putrefactio non est sine ebullitione z extensione materie ꝟz ysaac in fe. ergo cū trāsierit paruas venas extra nō pt fieri putrefactio Aut ergo putrefactio fit in paruis venis: aut extra paruas venas. vene enim quedaz sunt maiores quedam minime subterfugientes sensum. quedā medie. in maioribus est humor. in medijs humiditas pma. in minimis humiditates relique. ¶ Ad qd nota ꝙ est humiditas humectās: vt oleū in lampade z ros in venis. Et est humiditas fomentās: vt humiditas suspensa in ipso licinio vt ē cābiū qd ē hūiditas suspensa ī raritate venaꝝ z arteriaꝝ. z ē humiditas substātialis licinij: q̄ est ligans ptes ipsius. sed ex hac nō nutrit ignis: vt est spmatica humiditas in membris siue substantialis ex cuius finitione sequit mors naturalis. vñ z illi diuturniores sunt in quibus hmōi humiditas magis est vt sanguiniei. ¶ Scdz istas igit tres humiditates distinguunt tres spēs ethice. Dicūt em̄ ꝙ pma spēs ethice est in qua cōsumit ps maior humiditatis pme. Scda in qua cōsumit maior pars hūiditatis scde. tertia qua tertie. Sed ex h̄ videt ꝙ qui hz tertiā spēm hz pmā z scdam. Nā idem pōt plus ꝙ̄ minus. Nā cōstat ꝙ pma humiditas z scda sunt liquidiores z passibiliores. tertia ꝟo solidior z robustior. ¶ Si ergo calor sufficit ꝯsumere tertiā humiditatē. ergo pmā z scdam. vel eiꝰ ptes Propter hoc diximꝰ aliter ꝙ calor distemperatus in mēbris agit eq̄lr in qualibet triū humiditatum. z aliquid ꝯsumit de pma: aliqd de scda: aliqd de tertia humiditate. sed maiorem ptē ꝯsumit. de pma respectu sue residue. nec tñ de scda vel tertia respectu sue residue: pꝑter facilitatem materie resolubilis. qz in scda z tertia est materia magis resistēs. sed in scda minus ꝙ̄ in tertia. vnde calor multiplicatur ꝟm spēs. ¶ In scda igit spe calor agēs in humiditatibus resoluendo maiorē ptē consumit. de pma respectu sue residue. z de scda silr. non tñ tertia: sed equaliter. In tertia spe calor agens silr equalr ꝯsumit maiorē ptem pme et scde z tertie respectu suaꝝ residuaꝝ ¶ Sed ad hoc videt sequi idem ꝙ prius. z ppt hoc quidā distinguūt spēs ethice non solū ꝟm humiditates: sed penes resolutiōes mēbroꝝ z facilē curationem. vel difficilem. ¶ Nā ī pma spe ethice dissoluit pinguedo que est debilis coagulatiōis z ponit vrina aliquātulū vnctuosa ¶ Nā ī scda dissoluit pinguedo fortis coagulatiōis. z apparet vnctuositas velās totā supficiē vrine quasi telā aranee. In tertia spe z deteriore resoluit hūiditas mēbrorū totius corpis z substātialis humiditatis. z fit vrina ī colore z substātia velut oleū. z ꝟm triplicē dimēsionem resolutionis a calore tria corpora notabilia apparēt in vrina. s. petaloides resolutōes furfuree. crinoydes. Et dicunt petaloydes a petalū petali. ꝙ ē cortex tritici z idos forma quasi forma corticis tritici excorticati. He a quibusdā vocant scamose eo ꝙ assimilant scamis piscium. ¶ Furfuree resolutiōes sūt in modū furfuris disposite petaloydibꝰ grossiores. Crinoydes dicunt ab idos ꝙ est forma. z crinon vl cris

nū.i. grossior ps tritici.cū granū in iij.vel.iiij.ptes diuidit vn̄ theophi. ¶ Scias aūt hic tales fieri vt si aliquis subleuās molā triticū molētē grossiores ptes triticū opat ꝛc.huius aūt triplex est resolutio a theophilo trib⁹ dimēsionibus ꝯparatur pma pme scda scde tertia tertie. ¶ Sꝫ videt ꝙ incōpetēter pma dimensio corpis ē lōgitudo. scda latitudo.tertia pfunditas. cū petaloys habeat formā latitudinis.scda formā pfunditatis vt ipe dicit qn̄ fe.occupat pfunda vasoꝝ ypostases fiūt furfuree grossiores petaloydibus. ¶ Crinnoides aūt grossiores sunt ꝛ hn̄t dimensionem latitudinis ꝛ pfunditatꝭ.q̄re triplex dimensio i his nō repit. ¶ Ad hoc dicūt q̄dā ꝙ quodāmodo cōparat trib⁹ dimensiōib⁹. scꝫ p pn̄aꝫ. ¶ Seq̄tur em̄.si est latitudo est longitudo et non econuerso.ꝛ si est pfundum.ē latū ꝛ nō econuerso. ¶ Dimensiōes em̄ sequentes priores cōtinēt. ¶ Un̄ petaloys lōgitudini ꝯparat. qꝛ lōgitudinē magis hꝫ notabilē.ꝛ ppter h̄ a q̄busdā noiat tarq̄nalis. ab alijs epinalis. qd latine capillositas pōt vocari furfurea q̄ magis latitudini compat. eo ꝙ per latitudinem magis notat. ¶ Crinoys ỽo trine dimensioni cōparat ꝛ magꝭ pfunditati. q̄ magis videt hr̄e notabilē. ¶ Quidā autēꝫ cōformātes vocabula a pori scia vident discrepare dicentes. In pma specie ethice fit resolutio carnis. ¶ Nō em̄ liq̄scit caro a calore.qꝛ eā coagulauit.sꝫ hoc mō caro resoluit. ¶ Unctuositas istillās ptes carnis liq̄fit ꝛ ponit vstū vt dicit gal.in cōmēto sup pnostica.cū calent. cadūt ptes carnis vlcerātur ꝛ torrefiūt sic torrefit aliq̄d i frixorio ꝛ fiūt grosse resolutiōes ad modū q̄rte ptis grani tritici. Un̄ dicuntur resolutiōes crinnoydes.sed cū caro sic torrescit extra venas:nō videt vt ingrediat venas. ꝛ si hec non euacuabūtur cū vrina.nec apprebunt in vrina. ¶ Et ppter illud dico ꝙ rarum est valde vt egrediātur ꝛ appareant in vrina. ¶ Unde resolutiones que apparēt in vrina vt plurimū sunt ab hu.grossis. Interdum tn̄ euacuantur resolutiones carnee cuꝫ vrina.qm̄ vrina est substantia fluida liquida ꝛ fluit in venas ꝑm foramina.ꝑm que egreditur humiditas prima et attrahit secum resolutiones illas: ꝛ sic euacuant cū vrina. ¶ Cū autē augmentetur calor ethice:tamen accidit resolutio in membra pāniculosa. ꝛ venas ꝛ arterias. ¶ Et si fiat resolutō superficialis non valde pfunda. fit laminosa resolutio que nominatur petaloydes. ¶ Si vero pfundetur in membra pāniculosa:tūc fit laminosa res maioris spissitudinis ad formam furfuris.ꝛ dicitur furfurea resolutio. ¶ Quod em̄ a mēbris in fe.hac laminosa fiat resolutio:manifestum est in cute exteriori cuꝫ resoluitur eadem lamina ab illa.ꝛ sic manifestū est.qm̄ minus mali sūt crinnoydes deteriores sūt petaloydes. pessime furfuree. ¶ Si autem inueniatur scriptum. qꝛ crinnoydes deteriores sint omnibus:intelligūtur crinnoydes furfuree pfundate valde.qꝛ certū est apō omnes ꝙ peius est membra q̄ carnem solui. ¶ Uidemus em̄ in fe.simplici tertiana resolui carnē ꝛ macrescere infirmum. sed nō puenit ad membra radicalia pāniculosa dum calor fortis est. vt ethice. Alij em̄ istas resolutiōes ex san.adusto fieri ostendūt. ¶ Nam vt ait theophilus. Crinoydes resolutiones.fiunt aut ppter liq̄factio-

nem solidoꝝ membroꝝ vehementeꝫ aut ꝓpter adustionē sang. ¶ Siq; deꝫ fuerit albe: solidoꝝ ē passio. Si aūt rubee ex sanguis adustione. mēbra eñ naturaliter alba sunt. vt patet in carne cocta. ¶ Unde eorum resolutiones albe sunt. Sed queritur que membra intelliguntur quorum sint he resolutiones vtrum vasorū. s. venaꝝ quod videt velle theophi. dicēs. si fe. occupet ꝓfunda vasoꝝ ⁊c. ¶ Sꝫ cū vene nō sint albe. earū resolutōes esse nō pñt albe. Iteꝫ cū vena sit corpus vna tunica subtili ꝯtentū. si ab ea crinna resoluerentur. fieret corrosio ⁊ vlceratio. ⁊ ita dolor qđ nō ꝯuenit ⁊ nō essent resolutiones albe ab alijs aūt ꝑtib⁹ corporis. vt carne ceterisq; fontib⁹. resolutiones fieri nō videnť tā grosse eo ꝙ tā grosse ꝑ angustos poros venarū ꝑ q̄s sanguis resudat ad fontes. a fontib⁹ ad ꝯcauitates venarū pñt transmitti. ¶ Nā etiam vt arbitranť ꝙ fluxū ē ex venas: īpossibile est intra redire. Dicūt g̊ ex sanguīe adusto hmōi fieri resolutiōes. Sed duplex sanguis ꝯtineť intra venas q̄dā. s. decoct⁹ ⁊ dealbatus ⁊ in transmutationeꝫ membroꝝ vicinus ⁊ est alius ru. ⁊ ad incorꝑandū remotus nec vicinus coagulationi vt pꝫ in lotione sanguis in aq̄. aq̄ sus eñ sanguis aq̄ ꝯmisceť. decoct⁹ albet q̄si alba lana ⁊ subsistit. ¶ Circa igitur hūc sanguinē vt dicūt calor febrilis diuersimode ⁊ ꝓfundi⁹ agens diuersas facit resolutōes: nūc petaloydeś nūc furfureas. nūc crinnoydes. Dicuntur aūt hmōi resolutōes significare liq̄factōeꝫ mēbroꝝ. qm̄ dissolutionē ꝓpinq̄ nutrimēti ostēdūt mēbra aūt dissoluunť ⁊ ꝯsumunť cū nutrimentū ab eis subtrahiť. ¶ Alijs aūt veri⁹ videť ꝙ a fontib⁹ emittātur. ⁊ nō tm̄ a venis. q꞉ theophi. mēbra vasa largo modo vocauit ⁊ ꝑ poros venaꝝ lꝫ sint insensibiles: intra refundi. ¶ Grossi enim lapides a renib⁹ descēdunt. maxime cū calore febrili. pori itē venarū ⁊ vrine plurimū possibile ē apiri. sꝫ albū hꝫ latitudinē. ¶ Nā resolutio alb. citrina liq̄factionē membroꝝ solidoꝝ significat. ¶ Significat eñ ꝯsumptōeꝫ noue carnis q̄ diu coagulata nō fuerit. nā ex diuturnitate actiōis caloris. ab albedine coagulatōis remittiť. ¶ Ex iā dictis pꝫ ꝙ furfuree resolutiōes peiores sunt petaloydib⁹ q꞉ maiorē liq̄factionē ex maiori calore ostēdūt. ¶ Huic videť ysaac cōtrari⁹ dicēs ypostasis al. q̄ ē granosa ⁊ in ꝑtibus disꝑtita. vel est cū fe. acuta vł cū solida ⁊ ꝯtinua. Si cum acuta. hu. flegmaticos calore febrili incēsos significat. ¶ Que cū solida ⁊ ꝯtinua est. vel est in eēntia sua scamosa sicut piscium scame significans dissolutōeꝫ mēbroꝝ duroꝝ exterioꝝ subtiliū. ¶ Uel est furfurea: q̄ dissolutōeꝫ humide ⁊ nouiter coagulate ꝑtis mēbroꝝ designat. Uel est sicut grossa farina q̄ duroꝝ membrorum diu coagulatoꝝ ꝯsumptionē significat. ¶ Ecce dicit ysaac ꝙ resolutio scamosa quā petaloydes vocam⁹ significat dissolutōeꝫ duroꝝ mēbroꝝ subtiliū: furfuree vero dissolutionē humide ⁊ nouiter coagulate carnis significāt. sꝫ maior calor exigř ad dissolutōeꝫ mēbroꝝ duroꝝ q̄ carnis nouiter coagulate. gał. ꝑ petaloydes a maiori calore ꝓcedūt q̄ furfuree. sed ita intellexit ysaac dissolutionē mēbroꝝ durorum ⁊ subtilium. id est membrorum subtilium circa superficiem per calorem induratorū. ¶ Calor eñ vt apparet ī pasta aliquantulū intēsus eius suꝑfi-

ciē subtilr a reliqua massa dissoluit. ⁊ separat ⁊ indurat. ¶ Si vero intē sioꝛ fuerit ꝓfundiꝰ penetrans grossioꝛem crustam a massa diuellit. ¶ Si caloꝛ febꝛilis nō multuꝫ fuerit intēsus supficiem coagulate carnis subtilem indurat ⁊ semꝑ separat ⁊ squamosa generaꝶ resolutio. ¶ Si intensioꝛ fuerit ꝓfundius, ꝑforans. non solum tenuem ꝑticulaꝫ induratā dissoluit. sed cū ea etiam pinguedinem ⁊ humidā nouiterqꝫ coagulatā particulam. ¶ Si auteꝫ intensus valde fuerit vt a mēbꝛis q̄si grossam farinam resoluat qđ crinna vocaꝶ: moꝛtem significat. Unde Ipo. in fe. acutis vꝛina colerica crinoydas siue albas ypostases habēs maluꝫ. ¶ Oīa que diximus de dispositione vꝛine ethicoꝝ possibile est euenire in non habentibus ethicaꝫ ꝓpter renes ⁊ vesicā. ¶ Renes eñ vnctuositatē habēt que pōt resolui ⁊ ponere vꝛinā vnctuosam ⁊ carneaꝫ habēt subaꝫ. ¶ Unde pōt fieri crinnoydis resolutio ꝺm quosdam pꝛioꝛum opinionū. ¶ Uesica vero membꝛum est pāniculosuꝫ. ¶ Unde ⁊ ab ea pōt fieri petaloydis resolutio. et furfurea ⁊ crinnoydis etiā ꝺꝫ alios qđ nō recipiunt aliȷ̄ rōnibus dictis de membꝛis panniculosis. ⁊ ꝓpter hoc monet nos Ipo. in ꝓno. dicens Cauēdū est ne vesice capiaris vitio. vt quod est ab ea alienū diȷ̄udices. ¶ At ista diuersitas. iȷ̄. modis manifestaꝶ. s. vnctuositatꝫ quātitate cita vel tarda. eius apparitione post exitū coloꝛe vꝛine ⁊ substantia eius vnctuositatis quātitate distinguiꝶ qm̄ si multa est pinguedo: fit a renibus ⁊ lumbis. qꝛ pinguedo meatibꝰ vꝛinalibus vicina resoluta: tota cuꝫ vꝛina egreditur. ¶ Si fiat a toto coꝛꝑe: longinquitate viarum resoluiꝶ ⁊ consumiꝶ ⁊ per fumuꝫ respirat nec tota exit cum vꝛina sed pauca. ¶ Sed contrariū videtur qꝛ si resoluiꝶ pinguedo a toto coꝑe: resoluitur ⁊ a renibus. ergo inquantum resolutio totiꝰ addit suꝑ resolutōeꝫ renum: tanto magis vꝛina dꝫ dispo ni pinguis in resolutione a toto. et ad hoc dicendū est ꝙ fe. ethica resolutioneꝫ pinguedinis totius coꝛpo ris ⁊ renum: ponit fumū ⁊ vapoꝛem ⁊ consumit totam vel fere totam. ¶ Cū vero resoluiꝶ a lumbis ⁊ renibus ꝙuis sit caloꝛ sufficiens resoluere pinguedinē: non tñ sufficit cōsumere. Minus enim ē ꝙ moueat: q̄ꝫ ꝙ motum cōpleat. ¶ Non eñ caloꝛ febꝛilis minuit vnctuositateꝫ. sꝫ moderatur ⁊ iō tota egrediꝶ. ¶ Uñ Ipo. Quibus ypostasis conglobata: his nefretica significat ⁊ acutam egritudinem foꝛe. ꝑ pingue sedimē intelligit vnctuosum. ꝑ conglobatū grossam resolutionem pinguedinis ⁊ hoc a renibus. qꝛ nulla pinguedo adeo grossa est in coꝛpoꝛe sicut pinguedo renū. ⁊ si a remotis ꝑtibꝰ esseꝫ in via disglobareꝶ. ¶ Resolutio vero vnctuositatis caloꝛem esse acutū ostendit. ¶ Unde ⁊ acuta egritudo monstratur non tamen feb. cita vel tarda apparitione pinguedinis: quoniam que est a toto coꝛpoꝛe plurimum infra coꝛpus in via commiscetur pꝛopter longos anfractus ⁊ ꝓpter hoc cum vꝛina effunditur non cito: sed tarde pinguedo ab vꝛina separatur ⁊ locum obtinet supꝛemuꝫ. ¶ Cuꝫ vero a renibus: pꝛopter breuitatem vie inter renes ⁊ cursuꝫ vꝛine non commiscetur: sed cum vꝛina effunditur: cito separatur. ¶ Unde Ipo. Quibus pinguedo super vꝛinam apparet subita: caloꝛem renum significat. ¶ Coloꝛe

vrine discernit: q2 si colo2 vrine fue rit laudabilis et digestus cū laudabili substātia pticularis est resolō: q2 moderat⁹ est calo2 et sufficit laudabilē colo2ē pstare vrine et pingue dine ex vna pte resoluere. Si autē vrine colo2 sit intensus et cū substātia illaudabili: pinguedo a toto co2 po2e resoluet. et p h tria p3 q resolō pinguedīs qdā est vlis: qdā pticularis. Uniuersalis est a toto: pticularis est a renibus et lūbis. et vocantur lūbi carnes molles cū pinguedi ne adiacentes spine et renib⁹. Quidā aūt quartū modū discretiōis ap ponūt. s. si pa. est pinguis: de renib⁹ est resolō. Si extenuat⁹ ē: totū co2 pus patit. pōt tñ extenuatus alijs causis esse et liquefactionē renū hre Uñ p solā co2pis habitudinē nō bñ discernit: nisi longo tpe resolō appareat et pinguis existat. Unde nul lo mō liquefactionē a toto co2pe s3 tm̄ a renibus iudicabis. Resolō āt a renibus non multū periculū secū adducit. A toto co2pe facta: mo2te3 minat. Unde theo. In causone feb. vrina pinguē ypostasim hñs: mo2tē significat. et nō solū in causone s3 in qualibet fe. incensione. ℂ Sed adustionē mōstrante: certio2ē timo rem demonstrāt. Ruffus et theo. si in fe. senibus h tale factū est: paplīgiam significat. i. pticularē resolōnem. Quis iuuenibus ex fo2tio2i ca lo2e magis d3 fieri resolō renū. tñ ī senibus: q2 ppe finē dissolutioni sui co2po2is sunt vicini. Uñ in eis fit facilius dissolutio maxīe ptiū mol liū vtpote pinguedīs renum: nunq alijs etatib⁹ l3 ī alijs etatib⁹ fo2tio2 calo2 existat. ℂ Qō dixim⁹ de pinguedine accidit de resolutionibus. Nā petaloyde resolōnes seu capilla res fiūt a renib⁹ et vesica aut a toto co2pe. diuersitas q̄z discernit p colo2ē eaz. Itē febre et colo2e vrine et multitudine resolōnis discernitur. Nā a renibus sunt rubee et carnee. vñ Ipo. Quibus in vrina pingui exñte carnea modica vt pili exeūt: a renibus egrediunt. Nā substantia renū rubea est et carnea. et iō reso lutiones rubee a vesica albe a toto sunt vt ait Theo. Si fe. fuerit et vrina petaloydes substantias habeat totū patit co2pus. Si vo sine fe. vesice sunt aut renū. Colo2e discernit Quia si colo2 laudabilis est pticularis est resolō si intēsus vlis. ℂ Ex multitudine resolōnis toti⁹ co2pis: qm̄ si multe sunt: a lūbis et a vesica descendūt si pauce: totius co2po2is malū ondūt. Idē dico de furfureis ℂ Qm̄ aut a renib⁹ aut a toto procedūt a renibus aut ex dissolōne re nū aut desiccatione humoz. ℂ Qō discernit: q2 si ꝯfricent tales resolu tiones et appareāt quasi substantia carnis in ꝯfricando: de substātia re nū sunt. et signū est dolo2 renū et lūboz. Ex acumine calo2is solent apparere tales in dyabeticis. et tunc digitis confricate: cedūt impressioni: vt ptendant de hūo2ib⁹ siccitate induratis. vñ significāt oppilationes renū. Eodē mō fiunt a vesica. et īter eas et q̄ a toto co2pe fiūt discer nitur pñtia fe. multitudine aut pau citate eaz: digestione aut indigōne Nā si feb. adest vel si pauce sunt: vel si vrina īdigesta ē: a toto co2pe sūt. ℂ Nā vt ait Theo. Siquidē indigeste fuerint: totius co2pis malum. si feb. nō adsit. vel si mlte sint vel di geste: vesice sunt. vt ait Ipo. Quibuscunq pingui exñte vrina furfurea ꝯueniūt: his vesica scabis. Sed o3 intelligere indigōne3 aut puatiue vt indigestio dicat nulla digō. et

sic non attendit vel dr indigestio: digestio mala. et h vel propter caloris excessum: vel eius remissionem. ¶ Cum igitur est vrina indigesta per caloris excessum: cum predictis resolonibus totius corporis est malum. Si vero digesta fuerit vel indigesta p remissionem caloris vesice vitium indicat. Sz cum nec substantia pinguis absolute nec relatiue dicatur digesta: cum ois substantia digesta sit mediocris maxime cum theo. digestam dicat a vesica: nihil videt dictu dictum Ypo. Quibuscunqz i vrina pingui etc. Sz Ypo. dicit pinguedinem esse cum mingitur. theo. digestam post moram cum resederit paruam: qz si non resederit nisi post moram longam: vitium totius est. Et possumus dicere si fuerit indigesta bm caloris excessum vt diximus: non bm vitium totius est. si digestum bm col. vel non excedens qualiscunqz sit substantia: vitium vesice est. Scabies vesice spasmosis grece dr et cognoscit ex vrine spissitudine et furfuribus admixtis sedimini muscilento cum quadam suauitate pruritus in pube. et pt ee signum lapidis in vesica valde maioris. Nam furfures nascunt dum lapis vrinales meatus claudit. et p confricationem ptium itus reiectus fuerit ex ipa confricatione scabiose resolones tam de vesica qz de scabie resoluunt. Unde Ypo. Si squamas mingat et vrine grauis odor sit: vesice vlcerationez significat. ¶ Crinoydes resolones qnqz consumptionem totius corporis. qnqz renum. et interdum solius epatis demonstrant. Si a renibus fuerint per predicta cognoscunt. s. febris absentia colore vrine laudabili et resolonum multitudine et earum carnositate. Qn aut fiunt ab epate febris adest plerunqz. Color vrine karopos vel alius color est. et calorem et debilitatem epatis demonstrans: et presentia aliorum signorum caloren epatis ptendentium p remotionem bonorum signorum a toto corpore resolutio facta ostendit. fiunt aut crinoydes resolones ex sanguine adusto. et ita grossam materiam: et si euerroima fuerint: ventositatem et materie cruditatem significant: quare longa erit egritudo. Et si in diuturnis feb. appareant: vel alijs cum bonis signis discessum fe. significant. sed tn grossam significant materiam. lz nature vigor conet ipsam expellere. Unde signa bona cognoscamus. tn non ex toto ppt materie grauitatem expellet. Unde apostema futurum expectabis. vnde Ypo. In laboriosis febribus apostases fiunt. vndecunqz g fiant tales resolutiones sp longam egritudinem significant. ¶ Ethica qnqz est morbus per se. qnqz est accns alterius morbi. morbus p se est sicut ex cibis ca. et siccis et ppter aiata exercitia: sicut est studium et vigilie. quibus calefit sps aialis et p ons vitalis et minuit humiditas radicalis et inducitur feb. etbica Et fit ppter quedam accidentia aie. eodem mo qn est morbi alterius accns qn introducit ex ephimera. Silr est accns putridam ons interpolatam. et interdum putridam acutam et iterdum apostemata ca. ppt ephimeram fit etiam qn extendit vltra tertium die consistens in vna quantitate. et apparet in cute ifirmi liuiditas. obscuritas citrinitas. consumptio in toto corpe. et tunc sunt h eius signa. et maxime fit ex ira. angustia. et silibus. ex feb. interpolata qn calor innaturalis et humidum commiscent. et mutant interpolationes suas: tunc calor innaturalis calefacit et desiccat membra. et inde fit etbica. Nam et ephimera accidit maxime que fit ppter aie accntia. et etiam ppt alia accntia q calefaciunt et

deficcant τ subtiliant sanguinē τ cōsumūt eius substātialē humiditatē Unñ nō est nutrimentū ꝯueničs mēbris τ inde ꝯsequit ꝯsumptio ī toto corpe. quēadmodū fit ꝯsumptio in terre nascentib⁹ tribus modis. Aut ex caliditate. aut ex siccitate. aut ex nutrimēti ablatōe. aut in hyeme aut ex nutrimēti corruptiōe τ conuersione in malas qualitates vt pdictū est. τ pꝑter apostemata plixa corpus calefaciētia et ꝯsumētia: fit ethica. Qñ aūt calor extraneus dñatur corpori τ fluit hūiditatē corpis et desiccat: fit ethica sicut est fe. acuta. ¶ Sūt aūt in ethica signa generalia quattuor. Primū est qm̄ calor ē eq̄lis ī qualibet pte corpis. Unñ hāc fe. assimilauerūt antiq̄ calori naturali. q: est in oīb⁹ mēbris sicut naturalis. Scōm est q: calor ē lenis nō pungitiu⁹ nō acut⁹. Unñ infirmi non existimāt se febricitare. et cā hmōi existimatōis est. q: nō est sensus doloris nisi ethica sit cū malicia complexionis diuerse τ subita mutatōe Unñ qñ illud accidit est plurim⁹ sensus doloris: vt in fe. tertiana simplici interpolata. qm̄ quedā ptes sūt ī dispōne naturali. quedā ex̄. τ nō cessat vna ps agere in aliā donec reducat ad suā dispōnē: sicut pꝫ in calce viua cū aq̄ supponit. τ dicunt ꝙ calor actualis quiescēs pꝑt obuiationem oppositi insurgit fortius τ sup accendit. sꝫ nō est verū. ¶ In extinctione eñ igneaꝝ ptiū fit resolꝰ aq̄ sublimātis corpus subtile igneum. Unñ ptes ignee mouēt alias partes donec redeāt ad dispōnē suam. Signū aūt tertiū ē ꝙ color eoꝝ est plūbeus. aut liuidus aut citrin⁹. Quartū aūt signū est ꝙ tympora sūt aspa oculi concaui hñtes habitudinē siccaꝫ. Nutritiua eñ humiditas ē eis ablata. Multotiēs autē pꝑt nimiā spūalium siccitatē τ motū: aliq̄ vena rūpit τ sanguis emittit p os cū tussi. ¶ Itē dolor est qñqꝫ in sinistra spatula pungitiuus. pꝑt colligantiam quā hꝫ in spūalibus. Fit etiāꝫ aliqñ tussis leuis τ sicca. qñqꝫ humectatiua sup̄fluitate aliq̄ colica īmixta. oīum aūt mēbroꝝ adest ariditas τ siccitas mariū acumē. τ rubor genaꝝ. calefactio frōtis. ꝯtinua actio caloris in volis manuū τ plātis pedum. τ cā hmōi est resolꝰ caloꝝ humorū τ grossoꝝ ad has ptes ascēdētiū τ retentio fumoꝝ grossoꝝ. color liuidus est plūbeus: τ maxime in tertia vel scōa spē. pulsus distempat⁹ est τ freqūēs τ sitis ꝯtinua. Urina autēꝫ diuersis modis apparet vt dictū est nūc cū resolōne pinguedinis. nunc oleagina. nunc cū dictis resolōnib⁹ nūc tenuis nūc spissa nūc colorata: nūc discolorata. Certissima aūt vrina est q̄ est ru. vel subru. inferius tenuis τ supius est spissa τ liuida ex dissolōne pinguedinis supiora petētis. fit eñ pinguedo resoluta a pectore valde in via cōmixta. Unñ tū pꝑter suā leuitatē tū pꝑt fortē commixtionē ipsius cū pte diuersa a pectore. liuida est τ supi⁹ spissa. τ qñqꝫ quasi gutte olei supnatāt. qñqꝫ q̄si tela. qñqꝫ cū petaloydib⁹ vel furfureis. vel crinonydibus. τ maxime si hmōi pseueret cum calore ꝯtinuo τ lento τ rubore genaꝝ τ calore ī vol' manuū τ pedū τ ꝯstrictōe pectoris τ dolore vtriusqꝫ spatule τ eleuatōe eaꝝ τ maxime sinistre cū humorum incuruatōe τ vnguiū constrictōe et musculoꝝ τ iuncturaꝝ graciliatiōe τ oculoꝝ infossatōe. ¶ Quedam tñ in ethica sunt signa ad alias pas. vt indigestio. retentio menstruorūꝫ et emor. τ hmōi. Unñ quedaꝫ mulieres

vel viri iudicant etbici cum nō sint In oībus tñ sunt signa cōia: asperitas et duricies cutis. calefactio et formicatio volarum et frontis. sed oībus cōmunia: vt eminentia spatularum. colli et musculorum et iūcturarum graciliatio, infossatio. tymporum planicies.

¶ Signa āt discretiua et spālia harum spērum adinuicem oportet differere. Et dicit Auicen. q etbica que non est ppter alium morbū: est cum calefit humiditas in cōcauitate cordis inhabitans venis et arterijs: q̄ cum a sua natura in caliditatem et siccitatem mutet. et fit sicca. et est prima species etbice. ¶ Uerūtamen oportet illud subtilius inuestigare pet caloris augmentum ante prandium vel post. Uerbi gratia: vt ponamus exemplum in ephimera: qm̄ cum feb. permanet vsq in tertium diem. nec calor augetur nec declinat et apparet in cute duricia obscuritas. liuiditas vel citrinitas. et consumitur corpus. et tunc sentitur dolor acutus et pungitiuus: dicunt q est prima species. ¶ Sed tunc debemus ad veriorem perscrutationē prospicere. s. si calefiat magis ante prandium q̄ post: quia ipsa est prima species. ¶ Si vō magis post prandium q̄ ante est secunda. Si equaliter: tertia est. ¶ Sed oportet cibare illum tribus diebus continuis equali temperamēto in diuersis horis. Prima in mane. Scda in sexta. Tertia in vesperis. Et si augeatur calor post cibum: est secūda species. si minuatur: est prima spēs et de hoc diuersi diuersas reddūt rationes. Quidam eñ comparant humiditatem primā sepo. quia sepum anteq̄ bene coquat vt aquee ptes consumantur: stridet propter easdē partes combustioni repugnantes. Unde humiditas in qua est prima species: temperatur a priore. Uel forte fumositas resoluta a massa ptisanaria temperat calorem innaturalem eius. Cambium quoq qd̄ est materia secunde conuenit cum oleo ab aqueis partibus bene depurato. ¶ Unde sicut tale oleum facile cedit flamme quā mittit: ita et cambium. Materia tertie speciei indifferenter se habet. ¶ Comparāt tamen alij istam humiditatem calci quā dicunt esse calidam actu. Unde si sue nature adueniat aliquid summe oppositum: fortius insurgit et superaccenditur. sed hec ratio nulla est. quia hoc fit in calce per subtractionem corporum subtilium calidorum. vnde extinguitur vt cinis. ¶ In cambio vō nulla fit extractio et extinctio. sed potius superaccensio. ideo priores approbantur rationes. ¶ In prima enim specie ros est materia. Ros vō est liquida materia et fluida. passibilis valde. Unde de facili infrigidatur a fumis. spiritibus. et humiditate. a prima et a secunda digestione resolutis. et abassumptis generatiuis temperatur. ¶ Cambium est materia secunde speciei solidata. neq potest esse superaccensa quin et ros. id est prime speciei humiditas accendatur. Unde hec duo superaccensa igniunt et superaccendunt generatum et resolutum ex prima et secunda et tertia digestione. et ita quantitatiue calor augetur sua materia adaucta. et natura magis fatigata: diminuitur digestio. et fumi grossiores fiunt. ¶ Aliam tamē reddit rationem ysaac dicens q humiditas cibi contraria est innaturali calori Unde etiam omnino suffocat ipm si sit debil' sicut in pma spe-

cie ethice. ¶ Unde quia calor suffocatur post prandium minor est quam ante. ¶ Interdum non sufficit ipsum suffocare et extinguere. sed saltim tamen cum excutiatur calor qui erat quasi sopitus et fugiens suum contrariū: exit ad exteriora et fit sensibilis ī exterioribus mēbris. et post in manibus qr cutis vole manuū ē magis tpata vt in scđa specie apparet. ¶ Uel pōt dici alia rōne. qm̄ lz humiditas illa nō possit suffocare calorem extraneū. tn̄ suffocat ipm in quibusdā ptib⁹. ¶ Unde ponunt ptes contrariaꝝ dispositionū. et sic fit sensus doloris. quēadmodū diximus de calcevina. ¶ Ex pdictis igit pꝫ q in pma specie debilis fit calor ex suscepta hūiditate ciboꝝ et potuū post prādium. qr suffocat et minuitur ī secūda specie calor fortis et multa est membroꝝ siccitas. ¶ Un̄ nutrimentum adueniēs. calorē non suffocat. tn̄ ex pte multa crescit ꝯsumptum et nō fit pportiōalis calor poti⁹ post prādiū accendit suscepto fomēto. et fortior est. sꝫ hac rōne cum in tertia specie fortior calor fit q in scđa: nutrimentū magis ꝯsumptū videt. qr in tertia specie ethice calor dꝫ eē fortior post prādiū q ante cum multo maior fit mēbroꝝ siccitas q ī scđa et hoc quidem verum est. sed non est sensu pceptibilis pter fortitudinē suā. ¶ Un̄ pter impceptibilitatē augmēti caloris. dicūt aliquā equalitatē esse ante et post. Quidā autem dicunt econuerso. Et nos dicimus cū aristo. cuilibet pferēti ꝯria nr̄is opinionibus sollicitū eē stultuꝫ est. ¶ Tertia species ethice fm q dic ysaac p se ē manifesta ī sensu. ponit em̄ faciē ī deteriori dispōne mortē significante. ¶ Dicit em̄ q mutata est ī plūbinū et liuidū col. pter substātialis humiditatis desiccatōeꝫ. et diminutiōeꝫ et virtutis defectū. nares sunt acute. oculi cōcaui siccā habentes lippitudinē. ¶ Sꝫ qr nutrimentū veniens ad oculos nō est bone q̄litatis. ¶ Uel virtus digestiua cōuertēs ē defecta et minime potēs digerere pmanet em̄ clausura in angulis oculoꝝ calore aeris et fe. desiccantis. ¶ Timpora autem vt dicit ysaac sūt aspera Ipo. ī libro pronosti. dicit esse plana. et hmōi causa in timporibus sūt lacerti quib⁹ mouētur timpora et sup lacertos spargit hūiditas carnea pter quā hn̄t eminentiā respectu frōtis. ¶ Cū g finitur hec humiditas adequātur et planificantur timpora et cuꝫ in hac specie ethice ꝯsumit ipa lacertosa humiditas vt etiā appeat ossiū cōpositio et fit aspitas mot⁹ palpebraꝝ et superciliorꝝ grauitas pter siccitateꝫ oculoꝝ. Un̄ et vigilātes claudūt oculos nolētes pter defectū virtutis. ¶ In tactu sentiunt frigidi et sicci primo. sꝫ p moraꝫ man⁹ calorem sentit ascēdere et penetrare manū. Uentre discoopto appent nō hn̄te sviscera. et q̄si coniungunt spine et venter et cū tangit: sentit vt esset tabula lignea. si cutis eleuetur cū duob⁹ digitis et stringat. manet in descendens inferi⁹ pter defectū humiditatis. Pulsus est paru⁹ et debilis et iterdū spissus siue frequēs et est dur⁹ et cum tāgit est q̄si corda tēsa. ¶ Urina in colore et suba est q̄si oleū et stomach⁹ est semp debilis. ¶ Et de deterioribus est cū appet supra corp⁹ īfirmi q̄si puluis aspsus vel nimia habundantia pediculoꝝ pter solitū. et cum vngues curuant vt mediū eleuet. et extrema deprimūtur. tūc vt dic Auice. certū est cartilagines dissolui. et mortem esse ppinquam et ex hmōi

signis est sputū fetens supra carbones ꝓiectū. Itē dyarria capillorū. Itē sputū in pelui receptū aqua ca. plenū. Si āt ꝑ se aut cū baculo motum supnatat quasi oleū mortale ē vt in ptisicis. ¶ Prima spēs facil' ad curādū tribus de causis. ꝑcipue scʒ ꝓpter debilitatē caloris ⁊ passibilitatē humiditatis in qua fundatur ⁊ citam restaurationē: qꝛ paruʒ excedit calorē naturalē. Sunt em̄ quasi in equali pugna: difficilior ē tñ ad curādum ꝙ putrida. ⁊ hoc qꝛ putrida est ī humore. vñ cuʒ humor putrescit resoluit a se fumū horribilē qui inflāmat' est ī corde; facit fe. ¶ Cū igiť humor sit cā antecedens qui est facilis extractiōis ⁊ ꝯuersionis ad naturā faciliter curať putrida. sed ꝙuis ethica nō peccat fum' qui venit ad cor nisi ꝰm malā cōplexionē ca. tñ qꝛ hˀ mala cōplexio est fundata in mēbris solidis ⁊ eoꝝ nutrimēto. ⁊ mēbra calefaciūt humiditatē ⁊ desiccāt. ⁊ calor fundatus in humiditate distempat mēbra ꝑpť circulationē grauis est cura. Uerūtñ ꝰm maioritatē ⁊ minoritatē pro fundatiōis caloris: est cura facilior vel difficilior. ¶ In prima igiť spe nou. est fortis calor nec fortiter desiccat humorē cū qua facilitate alteratur. Itē humidū ipsius est valde passibile ⁊ obediēs calori naturali. Unde cito alterať ad calorē naturalem ⁊ eius temperamentuʒ. ⁊ facile recipit humorē in se venienteʒ. Est em̄ humidū fluidū ⁊ adhuc in membris alienū cū sit ros. Tertia cā est facilitas restauratiōis. qꝛ cum non multū ꝯsumať de leui restauratur. Uñ cito ab humiditate ꝑma redeūte ab humoribus ⁊ ꝯtinua generatione humiditatis maxime cum sit extranea a mēbris ⁊ elongata hˀ humiditas nec ab eis multū ꝯsumať: de facili reparať. ¶ Scd̄a spēs difficilioris est curatiōis trib' de causis oppositis. s. ꝓpter fortitudinem caloris ꝯsumentis fundati in cambio tantū quo ꝯsumiť ps roris humiditatis ꝑoris. Scd̄a est cā soliditas materie difficulter recipientis in se humiditatē aduenientē. Tertia est ꝓpinquitas membri. Uñ cōsumitur humiditas anteꝙ ei adueniat. Membra em̄ ⁊ humiditas que est cambiū supaccensa igniūt humiditatē aduenientē. Uñ quātitatiue ⁊ qualitatiue augeť calor ī materia adaucta. Unde ꝯsumiť anteꝙ adueniat ad mēbra. ⁊ natura etiā fatigat. ex indigestione humidū nō īcorporat. Uñ cadit ⁊ accēdiť calor magis. Tertia ꝟo spēs oīno incurabil' est tribus de causis ꝓpter calorem vltimate ꝯsumentē. ⁊ ꝓpter siccitatem finientē substantialē humiditatem in spmatica humiditate que ē vinculū mēbroꝝ radicaliū ⁊ alioꝝ. Unde nō pōt aduenire ei nutrimentū. ¶ Est igiť ꝑma cā calor vltimate accensus qui nullo alteratiuo extinguiť. Scd̄a cā est ꝯsumptio substātial' hūiditatis q̄ restaurari non pōt. ¶ Tertia cā est elongatio nutrimenti qd̄ ante aduentū ipsius in vltimo ꝯsumptionis termino positum est. ¶ Ex his pʒ ꝙ prima spēs facilis est ad curandū: sed difficilis ad cognoscēdū. Scd̄a est difficilis ad curandū: facilis ad cognoscēdū. Tertia facillima ad cognoscenduʒ impossibilis ad curandū. hmōi feb. duplex est modus curatiōis ꝯsiderādus. Interdū em̄ est materia humoralis in corpe parata putrefieri interdū nō. In ꝑmis oʒ vt inducatur oppositū cause egritudīs. sicut ꝯtra tristiciam ⁊ angustiā leticia et

gaudium ꝯ laborē quietē. ꝛ sic de ceteris. Postmodū āt euacuāda ē materia parata putrefieri cū ōbili euacuatōe. vt si fuerit colica: euacuetur cū decoctōe prunoꝝ. viol. cassiefist. tamarind. addito modico reubar. Si fuerit flica. cū esula puluerizata vel cū decoctōe polip. Si fuerit melancolica cum lapide lazuli vel lapide arme. vel mirabol. indis. postmodū ordinādū est regimē infirmi in aere ī idumētis. ī odoriferis. ī cibis. ꝛpotib⁹. vt sit loc⁹ ī dispōne fri. ꝛ humida. ꝛ idumenta vetusta linea ꝛ aspgant nenufare. ❡ Et pōt esse idē regimē si nō sit pata materia ad putrefiendū. Cōpetūt g sola alteratiua vel resūptiua. Et oꝫ mltū cauere ab extrinsecis nocumentis: vt a calō aere multū. ꝛ frō nisi paulatine valde. ꝛ etiā sicco valde. et oꝫ esse in humido ꝛ humecto naturalr vel artificialr. ꝛ iuxta fluxus aqꝛ dulciū securus a supflua calitate ꝛ fritate ꝛ vento. ❡ Itē humectet pauimentū ꝛ supaspgant folia fra ꝛ odorifera vt nenufa. ro. ꝛ sandali. Sꝫ nō oꝫ spgere cāph. sup vestes siue sandalos: q̄uis frāti attineāt. sꝫ sup pauimētū. Nō ē. n. odorāda nisi cerebꝛ fuerit valde repletū hūido actuali. qm̄ ppt siccitateꝫ suā duplex efficit nocumentū. pmū: qm̄ ppt siccitateꝫ ingrossat materiā reumatis. Itē desiccat totū corpus. Cū aūt cerebꝛuꝫ repletū sit: actuali hūiditate sita pt resistere siccitati camph. Nō tn̄ phibetur camph. in calitate epatis. qm̄ epar hūiditate sua resistit siccitati cāph. ꝛ tn̄ n̄ cōpetit cerebro. ꝛ ysaac reddit rōneꝫ. qꝛ cerebꝛū actualr est siccius q̄ epar ppt ꝯtinuitatē mot⁹ virtutis pncipalis: sicut imaginationis. rōnis. memorie. vel virtutis aīalis mouētis voluntarie. et qꝛ de aere ingredit ad ipm ꝛ desiccat eū. Oportet āt ministrare medicinalia ꝛ nutrientia infrigidātia ꝛ alternātia. hūectātia ꝛ resumētia. ꝛ h diuersimode: qm̄ ī pma spe nutriētia copiosi⁹ ministrare oꝫ ī aliis medicinalia vberi⁹. ꝛ h tā ī syrupis q̄ ī elctiis vnguētꝫ. vaporatioib⁹. balneisꝫ cōpetentib⁹. ❡ Medicinalia sint hec borago. cicorea. scariola. ro. viol. decoquant in optima ptisana. cuius quātitas dꝫ eē in q̄drupla pportiōe ad herbas colet ꝛ addita ℥ucc. syrupet. in bulliēdo īponat sacc⁹ plen⁹ his. herb. amid. ana. ʒ. ß. sand. al. ꝛ ru. tm̄dē ꝛspodii. gariof. nucismu. ana. ʒ. j. se. fꝛoꝝ. ℥. j. decocquant cuꝫ decoctiōe herbaꝝ fri. ꝛ se. fꝛoꝝ. iiii. cōquassatoꝝ. ꝛ sint due ptes syrupi ꝛ tertia aq̄ hmōi. ꝛ añ syrupū istū pcedat vsus elcioꝝ. iiii. s. dyadragagāti fri. ꝛ dyapenid. tria sand. ꝛ elcii ad restaurādū hu. ꝛ cōmisceant eq̄liter ꝛ det coclear. j. ꝛ succedat syrupus. ❡ Al. ℞. testudines q̄ repiunt in nemorib⁹ ꝛ in aq̄ feruētissima obruantur ꝛ decoquātur. ꝛ de illis accipiātur pulpe carniū cruriū ꝛ lacertoꝝ. ꝛ lauētur cū vino ꝛ aq̄. ꝛ ponāt in olla rudi plena aq̄. pus tamē bn̄ cassent ī mortario. ꝛ cū illis admisceat liquiri. ro. gūmi arab. dragagan. al. añ. ℥. j. se. papauerꝫ al. lactu. portu. amidi ana. ℥. j. se. melo. cucu. cucur. ana. ℥. j. se. citonioꝝ. bōb. ana ʒ. iii. penid. ℥. ß. amig. vue paſ. sebesten. herb. sem. malue. viol. ana. ℥. ii. spod. ℥. j. ordei excor. lb. ß. ꝛ orificiū cū pasta vl argilla obturet ne fum⁹ exeat ꝛ decoquat vsq ad tertie ptis ꝯsūptionē. ꝛ colet inter duos baculos p pānū. ꝛ colature admisceatur. ℥uccaꝛ ꝛ syrupet. Det etiā syrupus ex succo cucurbitaꝝ in furno ī pasta coctaꝝ in qua decoquant se. papa-

uersal.citoniorum.portu.lactu.malue ro.sandal.al.et ru.draga.gūmi ara. ana.calorē̄sē.repmit corpus humectat.Deł syrupus ro. vel viol. Syrupus etiā fit optimus in hac cā ex brodio testudinis.sz q2 p se bibitur intm̄ laxat q educit intestina. Uñ oz poni ꝯstrictiua ad refrenādū: vt sanguis drag.bolus arme.mūmia. et ꝯsolida.et lapis emathitis.et ro.et dz fieri in aq̄ plu.vel ro. q̄ melior ē. Iste syrupus maxime impinguat Silr cancri flu.cocti cū sumac. et comesti. ❡ Itē galline pascāł ex granis ordei cuz quib⁹ fuerint cocte.x. vel.xij.rane fontanine multuz īpinguāt.limacie q̄ sup maluas inueniuntur cocte et comeste multū impinguāt.Deł diapapauer Constan.in viatico in caplo de tussi scriptū. vel aliud qd. ℞.se.papaueris al.se.portula.lactu.pinearum.amigd. mūdatarū.gūmi arab.ana.ʒ.ß. sandali al.et rub.se.citoniorum.ro.se.cucu.melo.citru.et cucu.ana.ʒ.ij.ꝯfice cū syrupo viol.Deł etiam dyamiconis.dyarodon.albis.zucca.ro. vel viol. Dyadragagan.f.p pectore.triasand.ne epar calefiat vel incurrat ca. ydropisim.zucca.ro.p fluxu vētris. et ne cū incurrat qui maxime timeł ī hac cā.Si est cū ꝯstipatōe ventris: deł zucca.viol.et si nimia fuerit ꝯsūptio mēbrorum:in aquis syruporum appona tur gūmi arab.dragagan.liquir. et succus eius. Et si ī spūalibus mltū accendał:admisceanł se.fri. excor. s.cucu.cucur.citru.melo.Deł autē hmōi elcm.℞.succi liquir. dragag. gūmi arab.se.bomb.malue.portul. viol.ro.ana.ʒ.iij. cinamomi. xiloh. gariof.psillij.spodij.amidi.cancrorum.flu.assatorum.se.citoniorum. citru. melo.cucu.cucur.basil.borrag. ana ʒ.ij.zinzib.ʒcroci sandali albi.et rub. ana.ʒ.j.camph.ʒ.j.syrupi viol.quātum sufficit.balneū fiat tale. Uiole folia salicis.folia vitis.malua et solatrum.decoquantur in aqua tepefacta frangantur centum oua i quo balneo ethicus ter in die sedeat.nec tm̄ faciat moram i balneo. quousq3 pulpe digitorum incipiant corrugari. ❡ Uel aliud balneū fiat ex capite et pedib⁹ veruecis cū auena excorticata tā diu bulliāt donec resoluāł.et in decoctōe balneeł ter ī die. ❡ In exitu cuiuslibet balnei cum desiccatus fuerit inungatur supra spinam.et a mento vsq3 ad os stomachi supra pectus et thoracem circa brachia.latera.et tibias.cum vnguētis frigidis vt oleo viol.ro.Uel hoc vnguento. ℞.axungie porcine recentis.anserine anatine. gallinacie butyri recentꝫ.sepi hircini.olei viol omnium liquefactorum ana.ʒ.j.et cum illis liquefiat.ʒ.j.cere albe nouelle. et tunc deponatur ab igne. et tunc gummi arabici.dragagan ti albi.ana.ʒ.ij.apponantur et incorporentur.et fiat vnguentum. ❡ Itē centum oua fragantur in aliquo vase et supersedeat nudis natibus. et suggat per posteriora. Illud etiam est optimum contra spasmū ex inanitione. ❡ Sed nota q si ethica sit cum reumate vel putrida. et cognoscitur reuma per tussim ex titillatione vue:non debet balneum fieri vel si adsit indigestio.

❡ Oportet aūt vt nutriens sit declinans ad humiditatē. et sit copiosior in prima spe.sicut caro edulina pullina. vinum limphatuz. ❡ In secunda autem specie sint contenti lactu.portul.scar. prunis cerasis. farina ordei.vel auene in sorbitione coquinata cum lacte amigdalarum.potus sit ptisana. vel lac.iiij.

se.frigidorum. ¶ Uel ipsa etiam semina frigida coquuntur cum lacte amigdalarum. ¶ Similiter rizum et farina tritici in prima specie condiatur cum lacte amigdalarum. vel cum lacte caprarum vel colatura furfuris pariter condiatur. que optima est. ¶ Similiter in prima specie lac caprinum vel asininum optimum est et vltimum. habet enim in se. iij. substantias complentes vicem. iij. electuariorum. s. butyrositatem que supplet vicem electuarij restaurativi. Serositatem que supplet vicem dragagan. mundificativi. caseitatem que supplet vicem zuc. ro. Sed si venter fluxibilis est: extinguantur in eo lapides flu. cadentes. ¶ Si autem multum febricitet etbicus vel ptisicus. lac dandum non est propter butirositatem que est fomentum caloris. limpbetur vinum cum aqua decoctionis dragaganti gummi ara. in aqua per noctem infusi. ¶ Item in secunda specie fiat vnguentum accipe oleum viol. et mel et lac ex masculo nutrientis et mucillaginem dragaganti per noctem aqua ro. infusi. omnia misceantur quibus addatur puluis papaueris al. et muscillago psillij. et succus sempiuiue si volueris et fiat vnguentum quo vngatur spina et pectus. ¶ Uel fiat vnguentum ex oleo viol. ro. alb. oui lacte. m. et cera quod confert ptisicis. Nota etiam quod secundum alex. fit etbica de frigida et sicca distemperantia et ex frigiditate impediente digestionem et siccitate consumente nutrimentum quod cognoscitur per discolorationem vrine et totius corporis debilitatem et per acetosas eructuationes et per sitis abstinentiam curetur talis per mediocriter ca. et humida. vt cibis et potibus et electuarijs et dulcibus fructibus.

¶ De etbica duplici et composita.

Ebica interdum est duplex et composita et intelligo compositam cum associata est fe. putredinali. non dico ab ea introductam. sed a quacunque causa introducta. hoc testatur gal. se vidisse. ¶ Et dicit ysaac quod antiqui de huiusmodi fe. curatione dubitabant. quoniam eius cura est difficilis propter contrarietatem. quoniam fe. etbica indiget eo quod replet et humectat fe. autem putrida indiget. eo quod euacuat inanit et desiccat. ¶ Signum huiusmodi fe. duplicis est. quoniam cessante paroxismo interpolate. permanent continue signa etbice predicta et oportet cognoscere etbicam cuius speciei fuerit per eadem signa dicta. et cuiusmodi fuerit interpolata et oportet habere vt in medicatione omnis error et fallacia caueatur. ¶ Oportet igitur primum in hac curatione contrarium inducere etbice vt contra tristiciam vel angustiam gaudium vel leticiam contra laborem quietem et similia. Postmodum tres sunt habende considerationes. ¶ Una est consideratio substantialis humiditatis. alia est euacuatio materie putredinalis. tertia extinctio caloris extranei. prima autem et tertia intentio completur per nutrientes medicinale. verbi gratia. cuiusmodi est ptisana infrigidat enim et humectat sicut dicit ypo. et cum facilitate conuertitur ad formam laudabilem sanguinis. ¶ Et secunda intentio post illam completur per omnia nutrientia que facile digeruntur et generant laudabilem sanguinem sicut caro edulina pullina. ¶ Et intentio tertia completur per medicinalia nutrientia que magis sunt medicine sicut sunt lactu. portu. scar. et de fructibus cerasa pruna. Intentio autem media completur per medicinas euacuatiuas. sed oportet vt euacuans sit debilis virtutis in euacuando. ¶ Interdum oportet euacuare per vomitum et interdum per clisteria. Et oportet vt varietur intentio euacuationis secundum diuersitates medicinarum putredinalium. sicut postea determinabimus. sicut diuersatur in fe. putredinalibus. quia materia interdum proportionalis est ipsi feb. sicut in tertiana. et illa est facilis cure. et interdum materia est egritudini

contraria quare est feb. vt in q̃tidia na. ⁊ illa est difficilis cure. ¶ Similiter autem dico de ethica composita cum putrida. Interdum est proportionalis ethice sicut tertiana. et tunc est facilior cura. cũ forma medicationis vtriusq̧ sit eadem excepta euacuatione. ¶ Interdum feb. putredinalis est ſm suã causam antecedentem contraria ethice. sicut quotidiana associat̃ ethice. ¶ Tertiane insistendũ est cum medicaminibus ⁊ nutrientibus ⁊ humectantibus ⁊ infrigidantibus. sicut est zuc. viol. cum syrupo simplici. ⁊ ptisana cũ electuario ad restaurandũ humiditatẽ portul. lactu. scar. cerasa. pruna ⁊ filia. facta aũt prius debili euacuatione co. cũ decoctione viol. prunorũ mãne cassiefistie. tamarindi. addita modica quantitate reubar. ¶ Cum associat̃ quotidiane considerãdũ est diligẽter que sit species ethice. an prima an scd'a. qm̃ tertia ĩcurabilis est p signa que p̃misim⁹. ¶ Si ergo fuerit pria species ethice: accipiat̃ succus lactu. scariole. in equalitate succus mente in subduplo ad vnũ illorũ succus apij in subduplo ad succũ mente. bulliant parum addito zuc. ⁊ propinet̃ illud. ¶ Et cũ volueris soluere: adde de puluere esule. vel polipo. ¶ Si autẽ sit scd'a species ethice oĩno caueatur apiũ. qm̃ vehementer calefacit ⁊ duplicet̃ succus mente. ¶ Utatur zuc. ro. ⁊ viol. mixtim. ¶ Oĩno aũt caueat̃ ne cibus infirmo det̃ stante poxismo. maxime in principio. ⁊ statu. quoniã iste hore sũt nequiores. ¶ Op; autem vt ſm euentus paroxismi diuersificetur hora cibandi. Qui eñ cibat in poxismo' maxime in hora nequiore triplex inducit nocumentum. primum est angustia ppter nocumentum quod euenit cordi ⁊ stomacho. in quo corrũpit̃ cib⁹. ¶ Scd'm est ꝓlõgatio poxis. ⁊ ppt̃ illud ĩpedit̃ virtus digestiua vel retentiua corpis a regimine egritudinis. Tertium est ꝓlongatio totius egritudinis. qm̃ ex hoc cibo generatur materia corrupta augens materiam totius egritudinis. ¶ Si ergo venit paroxismus in mane primo detur ca. aq̃ in mane. quatinus sic vomit⁹ ꝓuocet̃. et hoc incipiente paroxismo post poxismum det̃ ptisana primo. qua digesta. detur cib⁹ qualis opꝫ dari. ver. gra. vt si fuerit feb. putrida ex flegmate vt declinet cibus aliquantulum in caliditatem qui tñ sit digestiuus generationis equalis sanguinis. sicut pull. gall. temperatus salsamento ex pipe sale cimino vel minores aues. ⁊ vinũ bonum bene limphatum. ¶ Si autem fuerit tertiana putrida. det̃ ptisana. lactu. portu. farina ordei scar. vel holera ex maluis facta in aq̃ decoctionis pullorũ vel gallinarũ ablata pinguedine. de fructibus. cerasa infusa ĩ aqua. pruna coctana. ¶ Si autem venerit accessio in medio die in mane det̃ ptisana. ¶ Incipiente aũt rigore: aq̃ ca. detur vt ꝓuocetur vomitus post accessionem dam⁹ cibũ quẽ op; dare. ¶ Si autem venerit in sero mane det̃ ptisana. qua digesta det̃ cibus quẽ optꝫ dare. ſꝫ in parua quantitate valde vt possit digeri ante aduẽtum poxismi. ¶ Cessante autem rigore: damus aquam ca. ad ꝓuocandum vomitum. si autẽ fuerit apostema. interdum frangit̃ virtute caloris extranei. ¶ Si aũt non fuerit apostema ca. aqua frigida pueniẽs ad cor: extinguit calorẽ ĩnatum: ⁊ interficit. ¶ Nota q̧ q̇dã arbitrant̃ harenas ru. ĩ fundo vrina

lis residentes. et quandoque partem humiditatis albe cōtinentis in residētia: in prima specie apparere: et in secunda specie ea magis in fundo residere ex adustione sanguinis et col. quod estimo magis accidere in ethica adurente quam simplici.

¶ De accidentibus sinthomaticis.

Accidentia sinthomatica interdū nocent magis egritudinibus ipsis. et infirmum in maius periculum et medicū in maiorem inducūt sollicitudinem et timorem. necnō angustiam et laborem.

¶ Et huiusmodi sunt cardiaca dyaforetica et sudor dyaforeticus. fluxus ventris et sanguinis dolor capitis singultus et sincopis. asperitas lingue. et excoriatio trachee vigiliarum instantia et membrorum tremor qui est alius a typo. ¶ De cardiaca. dyaforetica sufficiēter dicetur in loco suo Et differt ab ea sudor dyaforeticus per hoc quod sudor dyaforeticus fit ex furiositate humorum. vnde cū impetu venit quandoque ter vel pluries in die et parū durat. sed cito cessat quandoque incipit. a capite. quandoque a spina. quandoque a stomacho quandoque ab alijs partibus corporis. et iste sudor ducit pa. in maximū defectū et extenuatiōem et si nō intercipiatur. intantum debilitatur pa. quod nō poterit crisim expectare. ¶ Nam iste sudor fit a principio morbi in acutis et peracutis. et cronicis. Cardiacus vero semper fit de calore cordis. ¶ Vnde semper incipit. a cordis regione. ¶ Dubitatū autē est vtrum sudor dyaforeticus debeat intercipi. quia si intercipiatur. timendū est ne materia currat ad aliquod mēbrorum nobile cum sit valde furiosa. ¶ Dico autem quod debet intercipi in principio flebotomia et vnguento vt eo quod fit de tribus partibus albuminis oui et quarta aqua ro. et fiat iunctio supra spinā et tiporam et supra os stomachi et syrupis et emplastris et alijs vt in dyaforetica cardiaca. ¶ Sed fluxus ventris sinthomaticus interdū accidit. ¶ Sed dubitatio est vtrū debeat intercipi flebotomia: quoniam si natura est fortis et materia est in vasis propinquior est eductio per vasa acute materiē facientis fluxum. ¶ Sed contra si fiat flebotomia: timēdū est ne materia trahatur ad membrū principale. et ita introducatur peius sinthoma. ¶ Eodem modo obijcitur si fiat vi nature. quoniam cū est materia in vasis et natura est fortis. ergo per flebotomiā pōt educi. ergo bene fit flebotomia. Contra bonū fit a natura. ergo nō debet intercipi cū dicat Ypo. ¶ Vndecūque repit natura etc. Et dicēdū ad hoc quod sinthomaticus partibus pueniētibus pt flebotomia intercipi. Et si colerica est materia detur syrup. ro. et zuc. ro. ¶ Si flegmatica cū syru. ro. apponatur menta. et cognoscitur per impetū et furiositatem et quāto magis fluit: magis debilitatur pa. Si fiat vi nature: aut fit secundum quantitatē materie vel minus. ¶ Si fit secundum quantitatē materie sufficit et non debet fieri flebotomia. et iuuetur natura. si minus. ¶ Hic contrariatur ypo. gal. dicēs corpore existente plectorico si creticus fluxus fiat non debet fieri alia purgatio nec per flebotomiam. neque per medicinā. Et dico quod habuit respectū ad fortitudinē nature a principio. Vnde licet parum expellat poterit tamen confortari. et iterum expellē per pueniētē regionē secundum illud. Vndecūque repit natura. Cognoscitur tamen si sit vi nature. eo quod suauiter et paulatine fluit et eo alleuiatur. et fortior efficitur pa. poterit autem iuuari natura pigritans cū aqua decoctionis prunorum viol. in qua resoluitur cassia f. tamarindi. ¶ Item

cōueniēter det syrupus laxatiu9 dictus in causon. In tertiana autē interpolata si nō sufficiat sibi natura si fiat vi nature: iuuat cū colagogo et in oī tpe tertiane vl saltim in principio vere tertiane. forti exñte natura pōt fieri in hoc casu flebotomia.

¶ Sz si fiat vi sintbomatis non dabitur colagogū. sz ptibus ȝuenientibus flebotomia fiat. et dabunt intercipientia fluxū et alterantia silr.

¶ Si aūt fiat in alijs interpolatis nō fiat flebotomia. sz intercipiatur fluxus et alteret materia. ¶ De purgatiōe dico ꝓcessum cū gal. in passionario ꝙ si corpus est plec. nō ƀm q̄titatē materie dz fieri purgatio sz relinquēdū ē aliq̄d. sintbomat i quēadmodū in tertiana ps p sudorē cōsumit et ps p cal. poxis. resoluit et ps p medicinā bonū tñ esset si tota nociua materia p medicinā possz educi. ¶ Et est multū considerāda consuetudo et virtus. qz si purgatio precessit. vel virtus debilis: paulatina dz eē purgatio. ¶ Dico etiā ꝙ i diebus canicularibus nō dz fieri flebotomia. qz vt dicit gal. q̄ facit vite terminum sibi ponit. qz venenosus aer subītrat locū sanguis. Idē dico de hyeme. qđ dico de flebotomia.

¶ Idē dico de cauterijs et alijs opationibus cyrurgicis et de farmacia: nisi summa instet necessitas sicut in cōtinuis: vbi in canicularib9 fit flebotomia et simplici tertiana et duplici fiat flebotomia et det colagog. extinctiuū calorꝭ et purgatiuū paulatine. ¶ De dieb9 egyptiacis dicūt ꝙ in illis nō dz fieri flebotomia. qz luna in ascēsu suo et descēsu acq̄rit immutatōēz ab aliq̄ maligno planeta ƀm quē alterat corpa. Silr dico de cōiūctione lune vsqz ad. v. ꝑpt reuma ipsius, nec in. xv. nec in. xvij. nec in. xxv. nec in. xxvj. nec i. xxvij. nec aliq̄bus. v. dz vena apiri. nec opus incidēdi nec ȝburēdi cyrurgice exerceri. ¶ De fluxu sanguis p nares alibi dr sintomatico et nō sintbomatico et dolore capitis. et singultu et sincopi. et vigilijs.

¶ De fluxu materie per parotidas venas.

Per potidas venas post aures interdum fluit materia ad collum et nares. Uñ ȝprimunt vie aeris et cibi et pot9. Uñ timēdū est de suffocatiōe. Uñ nō dz repcuti materia ne currat ad cor. sz insistendū est cū mollitiuis sicut butiro. dyaltea. et dissolutiuis. sicut cū ysopo cocto. et post iunctionē ponatur lana succida q̄ fortiter dissoluit: et apit de q̄ dicit gal. ꝙ dz apponi ȝ asperitatē lingue et trachee arterie: qz apit poros et fac̄ expirare fumos ad exteriora q̄ erāt causa siccitatꝭ. et ex auctore est ꝙ folia mente viridis soluūt aspitatē lingue. Item farina ordei cuz succo mente remouet aspitatē illoꝝ mēbroꝝ cui adheret.

¶ De inflatiōe vesice et dol. eius.

Inflatio vesice et dolor ipi9 iterdū sunt sintbomata fe. acu. ¶ Q̄m qñqz in die cretico qñqz i die nō cretico descēdūt hu. ad vesicā et replēt. Uñ ȝstrīgit vesica ex pondere et suffocat vrina vt pa. videat mori ꝓpter naturā inflari. Dolor igit ē plurim9 eo ꝙ non purgat epar. sz fit reditus supra ipz ab vrina. ¶ Itē ꝑpt passibilitatē vesice et sensibilitatē. Itē qñqz intm̄ replet vesica ꝙ ex nimia sui extensione cōprimit dyafragma. quod compressuz: comprimit spiritualia. ¶ Unde

sequat suffocatio. Et differt iste dolor a dolore intestinoꝝ. q2 intestina nō sunt ita sensibilia vt vesica. Itē intestina purgāt stomachū. sȝ epar vesica sed retentio supfluitatis ī nobiliori maius inducit nocumentuȝ ꝛ dolorē. ḡ in vesica ex retētōe hmōi maior dolor erit. ❡ Si igif accidat in interpollata balneef pa. in aq̄ decoctionis paritarie vsqȝ ad vmbilicū ꝛ effundet vrinā. ❡ Si in ꝯtinua balneef in aq̄ decoctiōis abrotani: ꝛ cataplasmenf virilia ꝛ regio vesice ꝛ stati miuget. hoc idē fiat de leuistico. ❡ Item fiat cataplasma ð folijs petro. fe. apij. i aq̄ decoctōis. Itē decoq̄f apiū ꝛ furfur triticeū ī aq̄ ad vsqȝ spissitud. ꝛ fiat cataplas. ꝛ ideȝ valet in apparētibus sanis ꝛ sili cā. ❡ Itē exn̄tibus in balneo p̄dicto ī interpolata denf nuclei cerasoꝝ tritijs in aq̄ decoctionis galline.

❡ De excoriatiōe trachee arterie.

Excoriatio trachee arterie: ꝛ ligue ꝛ palati accidit febricitantibus ex calore adurēte ꝛ coriū dissoluente intantum q̄ efficif pa. raucus ꝛ nō intelligibilis. ❡ Unde fiat gargarismus cum aq̄ decoctiōis ordei decorticati. liquir. ꝛ paꝝ de zuc. fiat delinitio circa palatū ꝛ circa linguā cum syrupo viol. infusiōis dragagā. alb. penid. in ore teneanf ꝛ cū lingua ducantur sup excoriatōeȝ. ❡ Idē fiat cum syrupo dicto. ꝛ fiat inunctio ab vmbilico vsqȝ ad furcellā pectoris cū eq̄li mixtura olei viol. ꝛ butiri. ꝛ supponaf emplastrum dictum in causone et synocho.

❡ De tremore membrorum.

Tremor membroꝝ freq̄ter accidit febricitātibus ex labore febrili. ꝛ calore consumēte humiditateȝ neruorum. ❡ Exalāte aūt humido: sil' exalat q̄ ꝑm naturā est calor. ❡ Ex debilitate igitur caloris refrigeranf nerui. Igif cū motus caloris ꝯri⁹ sit motui frigiditatis: q2 ꝯrioꝝ ꝯrie sunt cause: ex causis ꝯrijs gn̄af mot⁹ cōtrarius q̄ est tremor. ❡ Inungant igif tales supra spinā a summo vsqȝ deorsum. ꝛ circa genua ꝛ cubitos cū oleo masticil. quod sic fit. ❡ Mastic. ℥. j. ꝛ ℞. thur. ℥. j. pulverizata decoquātur in. vj. ℥. olei cōis vsqȝ ad ꝯsumptionē medie ptis colef. ꝛ cū colatura iungaf: inunctū stomacho virtutē retentiuā ꝯfortat nauseam ꝛ vomitū inhibet. debilitati subuenit. ❡ Uirtutē assimulatā in cōsumptis ꝛ ethicis ꝯfortat sup spinam ꝛ stomachum ꝛ fauces inunctū. ❡ Et nota q̄ in ꝯtinuis loco olei ꝯmunis ponaf oleū ro. ꝛ fit ex rosis decoctȝ ad solē. vel sup lentos carbones in stagnato ꝛ sic debet fieri ꝯ ethicam.

❡ De typis.

Typus aūt febrib⁹ et alijs egritudinibus ꝛ vēti ȝ febrib⁹. qn̄qȝ cōtinuis. vt causon qn̄qȝ interpollatis. vt ī q̄tidiana tertiana q̄rtana. ꝛ alijs egritudinib⁹ vt in iguito apostemate ꝛ debilitate radicaliū. in neutrȝ vero vt in senib⁹. Et fit gn̄alr ex destitutiōe caloris naturalis in sensibilib⁹ mēbris ꝛ sic noīe gn̄aliori vocaf typ⁹. ❡ Gn̄alr ḡ accipif typus ꝑm q̄ cōplectif oēs ty-

scʒ frigus horripilationē ꝛ rigorē. ꝛ sic accipiť cōiter ꝛ ꝓprie. Gñali aūt noīe diuidiť in tres typos .s. in frigus. in rigorē. ī horripilatōeʒ ꝭm ꝙ sic describiť. ¶ Typ⁹ est accidēs fe. interpol. cōcomitans ꝭm aduētum non ꝭm morā vel recessum. ¶ Unde ex eo ꝙ figurat in p̄ncipio paroxis. typus noīať. ¶ Typicat eñ fe. vľ eo ꝙ vnū figurat. aliud aūt simulat frigus eñ ꝛ tremor materiā fe. frigidā ostēdūt. ¶ Tremor eñ sine frigore vel cū pauco calidā materiā ostēdit Tremor eñ commune accidēs est typoꝝ ꝑticulariū. Uerūtñ ē tremor sine frigore vt p̄dictum est in causone: ꝛ dř rigor. ¶ Uerūtñ est aliquādo tremor cū frigore. ꝛ hꝰ ex frigida materia vt flegmatica vľ melica flegmatica: vt ī quotidiana. melica. vt ī q̄rtana. ¶ Et est tremor cū frigore ex ca. materia vt in tertiana. ꝛ dř rigor. Et qñqꝫ accidit ī tertiana sine frigore. frig⁹ aūt fit vľ ꝓpter dissolutionē ꝛ fluxū materie frigide supra membra sensibilia. i. neruos ꝛ lacertos. Uel ꝓpter ꝯctionē caloris naturalis ꝛ spūum a mēbris ad cor in aduētu fumi horribilis: quousqꝫ expediať. ¶ Uel ꝓpter acumen materie spasmātis interiora. Unde exteriora calore naturali depauperantur. ¶ Putrefiēs eñ materia resoluita se fumū nature horribilē. Uñ in ei⁹ aduētu obtenebrať sensus ꝛ turbať ratio. ¶ Natura igiť sagax oī incōmoditati ꝑut pōt obuiās: calorē mitigat: trāsmutando humo. tenebrositatē fumi horribiľ dissipat: claritate spūs grossitudinem materie attenuat ꝛ dispgit subtilitate ipsius humiditas igiť humoꝝ tēperata calorē supgredientē ad tēperamētuʒ reuocat. frāgēdo eñ ipius excellētiaʒ spūs hebetat sua claritate tenebrositatē depellit sua subtilitate materiā horribilē ꝯsumit ꝛ vaporat. Tremor aūt fit vt dictum est ex motib⁹ ꝯrijs ex calore et frigore. ex calore eleuāte mouente ad extrema. ex frigore aūt depmente mouente ad media ꝓprius aūt typus q̄tidiane frigus vocaťꝛ qꝛ accidit ex dissolutōne materie frigide ꝛ hu. dispōit mēbra frigida ꝛ hu. ꝛ mollia sup q̄ cadit ꝛ frigida dupľr. s. ꝓpter dissolutionē materie fri. ꝛ depaupationeʒ spūs. ¶ Typus q̄rtane ꝓprie vocať horripilatio. ꝛ qꝛ accidit ex putrefactiōe materie fri. ꝛ sicce. dispōit mēbra frigida ꝛ dura ꝛ frigida dupľr. vt dictū est. Et qꝛ vtraqꝫ q̄litas motū hꝫ ad centrū: summe trahiť calor interius. ¶ Et iste qualitates abūdāt exterius sub cute. ꝛ cutē ꝯhunt ꝭm radicē piloꝝ ꝛ fit dilatatio in superficie. ¶ Uñ inueniunť pili stantes. ꝛ inde dř piloꝝ horror. ¶ Typus tertiane vocať rigor ꝛ fit ꝭʒ gal. in cōmēto sup amph. illū a causone habito ex hu. colericis velociter se mouētibus in mēbris sensibilib⁹ ꝛ dīc sup illū amph. ¶ Quibuscūqꝫ ī fe. quoti. ri. ꝛc. Rigores fiūt cū co. moueť. ꝛ p totū corpus effluens: in vnaquaqꝫ interpolatione purgať ꝛ de hoc rigore distinguendū est. qꝛ alius est cōcomitās queadmodū in tertiana. alius incidens. vt qñ accidit in augmēto vel statu. ¶ Unde significat debilitatē nature dissoluētis ꝛ nō ꝯsumētis. maxime si frequēter accidat vel si nō sequať expulsio alleuiās. ꝛ in debili significat mortē. in forti malū. ꝛ est rigor superueniens. vt q̄ fit in fine status post digestionē. ꝛ post subtiliationem humoruʒ. Unde sequitur expulsio laudabilis. vnde Ypo. a causone habito ꝛc. ¶ Colľ. aūt ꝓpter leuitatem et

subtilitatem suā expellit. extra sup membra sensibilia pangēs ⁊ mordicās ea quousq3 euaporet p sudorē. ¶ Est em̄ rigor dissolutio seu aspersio grossoꝝ vapoꝝ mordicantiū neruos vt cogant moueri motu non voluntario. Et sic amplectit rigor tres species typoꝝ. ¶ Specialr aūt accipit vt accipitur a gal. supra dictos Amph. vbi dicit. ¶ Ubi de rigore disputaui in eodē li. cām dixi. q2 rigor aliqñ fit de hu. colicis velociter se mouētibus in mēbris sensibilib⁹ quē q̄ patiunt: necesse est vt sudore supueniēte vel colerico vomitu: soluat. q2 hu. colici q̄ materia sunt feb. acute exeūtes mūdificant corpus. ¶ Uñ ⁊ fe. soluit. vñ ypo. Cā acute fe. venaꝝ est desiccatio ī estate. que tūc hu. colericos sibi trahūt ex colerico gñe verba gal. sunt in cōmento sup illū amph. a causone habito ⁊c. ¶ Cōtra typū ex frigido hu. fiāt inunctiones ad ignē cu; vnguētis ca. actualiter ⁊ potentialr vt oleo laur. ⁊ iunipino. ⁊ zinziberino. ⁊ ītroducant in balneo calidaꝝ herbarum ⁊ fiant q̄ supra in ppriis capl'is dicta sunt ꝯ typū de causone fiāt inunctiones cū populeō. oleo viol. ⁊ sil'ib⁹ loca vngenda determinat Ipo. dicēs rigores ⁊c.

¶ Incipit liber secundus.

De generatione capillorum.

Capillus est fum⁹ sicc⁹ a toto corpe dissolut⁹ p poros capitis exiens ab exteriore aere desiccat⁹ in lōgum ⁊ rotūdū pductus. ¶ Cremētū aūt coꝝ ē ꝑm viā additionis ⁊ augmēti ⁊ nō ꝑm viā vegetationis ⁊ cremēti. ¶ Cremētū em̄ fit p vegetationē augmētū p additiōes ⁊ ppter hoc ꝑm additionē materie crescere pñt in īfinitū. quēadmodū arbores ⁊ plāte. q̄b⁹ virt⁹ augmētatiua ⁊ crescitiua mixte sūt. ¶ Scđs igit materiā additā in augmentu3 erit cremētū capilloꝝ ⁊ ꝑm. diminutā: erit decremētū ⁊ defect⁹. materia aūt capilloꝝ ē fum⁹ sicc⁹ grossus ex hu. incēsiuis dissolut⁹ terrestris em̄ nature est ⁊ melīce adust e vt p3 in eorū adustiōe. ¶ Cā efficiēs est calor resoluēs hūores īcēsos ī fumū ⁊ vaporē. poros cut3 apiēs. ⁊ fumū educēs. Cā formalis ē porus ⁊ siccitas fumi coartās ꝑm sui ppietatē. Cā finalis est siccitas fumi naturalis ⁊ caliditas aeris exsiccās fumū exctū ⁊ indurās ad modū coralloꝝ supra aquā aeri obuiātiū. ⁊ ex causis finalibus est vtilitas ⁊ ornamētū. Scđs igitur formam pori: erit forma pili ⁊ ꝑm quantitatem ⁊ pportione3 materie: erit cum calore pilorum multitudo vel paucitas: vt pportionetur dissoluens dissoluto cutis obedientia. ¶ Caliditas em̄ excellens propter abstinentiam aut propter colere acumen. aut nimium poros aperiēs. aut sua salsedine. vt in flegmate salso. aut sua incensione inficiente. vt in lepra pilos consumit ⁊ eradicat. ¶ Et similiter frigiditas calorem dissoluentem reprimens ⁊ poros claudens : pilorum inhibet generationem. ¶ Siccitas autem humiditate3 finiens que in quarta digestione generari habet. idem operatur. ¶ Nam sciendu3 est q̄ quarte digestionis superfluitas. queda3 calore nostri corporis consumitur:

quedam pars euaporatur. quedam propter grossiciem suaz actioni euaporationis non cedens: in poris includitur ꝛ in fumuz resoluitur: ꝛ impellente parte partem. educitur.
¶ Unde propter impulsionem continuam fit longitudo. ¶ Dominante autem siccitate naturali. aut accidentali super materiaz aut poros consumitur materia aut rara pilositas procreatur: humiditas autez superflua aliquando corrumpitur et putrefit. aliquando sua multitudine poros opptat. vt in natibꝰ ꝛ mulieribus. ¶ Grossitudo etiaz cutis inobediens apertioni fumuz côculcat quéadmodum nimia raritas fumum anteꝗ̃ coaguletur: emittit.
¶ Moles etiam carnis superposita radicibus pilorum. probibet ꝑductionem. ¶ Si igitur sit calor ꝑportionalis humido vstiuo cum cutis obediẽtis alijs causis non repugnantibꝰ ĩtrinsecis aut extrinsecis erit fumus in pilos productiuus.
¶ Generatio autem pilorum necessaria est ꝑpter vtilitatem. ꝛ ornamẽtum. ꝛ etiam sexus discretionem ꝑpter vtilitatem. vt in capite. tuetur eñ caput a frigore ꝛ nocumentis extrinsecis. vt superflua frigiditate. ca. ꝛ sic. ¶ Et idem ĩ palpebris oculoruz. vt ꝑmuniantur a rebus cadẽtibus. ꝑpter ornamentum: vt in capite. ꝛ supercilijs ꝑpter discretionẽ sexus. vt sexus a sexu discerneretur vnde ad sexus discretionez barbas in viris creauit natura ꝑpter dignitatem ꝛ virtuose caliditatis agnitionem. ꝛ electionis ad generationem sine tactu. ¶ Multitudo eñ pilorũ caliditatis ꝛ humiditatis spermatice est signum animal autem multuz habens de pilis: ꝛ auis multum habens de plumis: multum hꝫ de coitu. ¶ In partibꝰ igitur calore abũdantibus mediocriter siccis vt capite. ꝛ barba. ꝛ pectore in quibusdã ꝛ assell'. ꝛ pectine. ꝛ tybijs: habẽt pili generari. ¶ Sed differenter: qꝛ in capitibus longiores ꝑpter ascensum materie abundantis a toto corpore caliditate ꝛ multa humiditate cerebri. ¶ Et qꝛ in viris calor est cũ siccitate. curtiores sunt capilli. In mulieribus ꝑpter humiditatem cuz calore est multiplicatio ꝛ longitudo in capillis. ¶ Item fumus in vnaz partem ascendit nec spargitur. ꝛ iõ multiplicatur. ¶ Nõ eñ ĩ alijs partibus reperitur iste fumus propter humiditatem male terminabilem.
¶ In viris autem est fumus siccus terminatus. ꝛ ideo pilescũt loca plurima. Caliditati autem debetur ꝑductio. siccitati attenuatio vel graciliatio humiditati multiplicatio. ꝛ ideo in pectore. et pectine multi sũt ꝛ curti. ꝛ locis alijs. quantomagis ĩ ĩferioribꝰ tãto curtiores. ¶ Capilloꝝ colores ẜm ꝯplexionẽ cerebri ꝛ piloꝝ ẜꝫ alioꝝ mẽbroꝝ ꝯplexionẽ ꝛ totiꝰ corꝑis ꝛ etiã materie dissolute attẽdunt. albedo eñ ex flegmate ĩ naturali. ꝛ flauitas ex naturali ꝓcedere signa sũt. nigredo aũt melãcolie aut sanguis aut co. aduste signũ est sed differunt. qꝛ ex adustione fit corrugatio. ¶ Siccitas enim facit motum ad centrum. aut fit hoc propter inequalem consumptionem.
¶ Rubedo fit aut ex sanguine aut co. non adustis. sed ex col'. magis Rufedo fit ex mixtis. aut mixtꝰ color generatur. fumus autem ex quo pili gñant aliquãdo peccat ꝗ̃litatiue. aliqñ quãtitatiue. Si ꝗ̃lites sũt intendentes ẜm terminũ intẽsiõis:

amissionis inducūt nocumētū. non existētes in termino. sȝ ī vicinitate: coloris turpitudinē ꝛ aliqñ subeē faciūt detrimentū vt in viris manifeste est videre. vt dictum est supius. ¶ Quātitatiuꝰ excessus nō minora parit nocumēta vt in ꝯiūctione simpliciū cū accrescūt humores patrie ītuēti leuissimū ēꝫ ꝛ dñiuȝ flegmatꝫ ī exēplū reducamꝰ. ¶ Quātitatiuus em̄ excessus flegmatꝫ pueniēs ad radices piloꝝ ex hūiditate sua infusiua ꝛ aliaꝝ qualitatuȝ ebetatiua: ſm suā dispōnē capillos īficit ꝛ colorē ꝓpriū inducit. ¶ Uñ incipit tīctio in radice ꝛ ꝓcedit versus summitates eoꝝ. ¶ Et gñatio hmōī flegmatis est a cerebro vel a stomacho. ꝛ ꝓpter hoc suscipit medicatōeȝ. ꝛ ista īfectio canicies appellaꝛ ꝛ accidit iuuenibus ꝛ qbusdā mulieribꝰ. ¶ Est aūt alia infectio huic silis ꝓcedens ex defectu caloris naturalis. vt ī senibus ꝛ qbusdā melīcis sup q̄s accelerat frigiditas ꝛ mors paulatim cū deficit calor ꝛ subtrahiꝛ nutrimētū. ꝛ cōsumiꝛ humidū. p̄mo in summitatibus ꝛ extremitatibus. ꝛ iō incipit canescere ī extremis ꝛ post versus radicē. ¶ Saluaꝛ em̄ humiduȝ in radicibꝰ ꝛ paucus calor quousqȝ termineꝛ humiditas ꝛ extinguatur aut igiꝛ relinq̄tur albedo ꝓpter frigiditatē ꝛ humiditatē abundātem in senibus. aut qꝛ spoliatis coloribus: subtramentū coloꝝ oīm imprimi est necesse. ¶ Et dico ꝙ in tali canicie medicatio tingēs ꝓhibēda est. qm̄ tingētia stiptice nature sūt. ꝛ stupefaciētes cerebrū augmētaretur igiꝛ frigiditas ꝛ defectus humidi. ꝛ esset cā acceleratōis maiorꝫ ad caniciēꝫ ꝛ calorꝫ naturalis extīctōeȝ q̄uis qdā hoꝝ ꝯplexionē ꝑ calefacīētia tēpare arbitranꝛ. ¶ Et de rebus accelerātibus ad canicieȝ est nimius cultus capilloꝝ. ꝛ frequens lotio. ¶ Extrahit em̄ caľ. naturaleȝ ꝛ eius humidū. ꝛ inducit siccitatem ꝛ ꝯsumptionē. ¶ Uñ in hoc casu et p̄cipue si laboret apertione poroꝝ: maximum iuuamen est abstinentia lotionis ꝛ pectinatio frequens sine lotione. p̄seruat em̄ a canicie. ꝛ casu capilloꝝ. ¶ Opȝ igiꝛ in p̄mis inuenturos cām salubrem cause antecedēti obuiare cū deponentibꝰ flegma ꝛ purgātibus flegma siue sit in stomacho. siue sit in capite cū medicinis cōpositis. seu simplicibus: vt pigra. gaľ. yeraruf. vel yerap̄. vľ blāca. theodoricon. vel cōfectiōe q̄. ℞. colloquin. turbith. sticados. absin. aloe. salgē. scamo. ana. quibusdam addaꝛ de se. petro. feni. elľi. ni. ȝiuȝ: pipis. ni. croci ana. ȝ. ß. tēpa cū succo absin. da pōdꝰ. ȝ. iij. vľ denꝛ pilľe ex aloe ꝛ mastice. ꝛ vtendum est balneis siccis. ¶ Et si cā est in stomacho: vtenduȝ est ꝓuocātibū vomitū dū ēieiunus. Si vero in capite vtenduȝ est apozimatibus. gargarismis cū potiōe sancti pauli. aut pillulis. dyacastoꝛ. in vino dissolutis ꝛ in naribus iniectꝫ. ¶ Suffumigatio fiat cum aspalto vel anacardis vel de hōbace ꝛ vetustissimo. ¶ Superfluitatem em̄ humorum consumit ꝛ calorem excitat naturalē. ¶ Quod etiā facit rubea tro. cum vino in sero recepta. ꝛ etiam alie opiate. ablata cā antecedente: cause coniuncte obuiādum est. ꝛ circa canos tingendosꝰ si iam nati sunt. laborandum est. Oꝛ igitur supra se potens est recipere alios colores albedo. aliquem colorem conuenientem forme corporis ſm beneplacituȝ pa. laboremus imprimere. quod etiam mulieribꝰ decpos specialr̄ ſm ꝙ comp̄hēdit tres

turpatis capillis viris suis ne displiceant circa ornamentū desudantibus poterit pdesse. ℂ In coloribus aūt duo eligenẗ.s.flau⁹ ɀ niger vel ad oēs accidens. Denigranẗ āt capilli hoc mō. In primis laueẗ caput cum lexiuia facta de cinerib⁹sti pitū fabaꝝ aut vitis cū sapone. Et capillis tersis ɀ siccis.imponaẗ vnguentū qd sic fit. ferrugo cū aq̄ pluuie ɀ corticibus nucis vel radicis agrimo. vel alni: bulliat. deinde coletur. ɀ colature gallas paꝝ tritas. ɀ frixas in oleo quousq̄ aduri videanẗ. deinde puluerizatas subtilissime cōmisce. ɀ siml' oīa coque donec flocc⁹lane ibidē intinct⁹oino denigreẗ ɀ tūc inūge. puluis etiā auellanaꝝ cōbustaꝝ. oleo pmixt⁹ɀillinit⁹ idē fac. Et si ī pdicta decoctōe loco ferruginis ponaẗ esvstū. fac pilos glaucescere. lacerta ꝗ̄ viridis truncato capite oleo bullita ad dissolutionē. ɀ exinde capite illinito: pilos denigrat. multiplicat ɀ prolongat ℂ Itē cortices malorūgrana. pcipue dulciū ɀ nucū teranẗ ɀ bulliant in aceto. ɀ eoꝝ colature addaẗ puluis gallaꝝ ɀ aluminis. in tanta quātitate vt sit spissum in modū pultis ɀ h̄ inuolues capillos quasi ī pasta. Post distempa furfur cū oleo ɀ ponas in aliq̄ vase sup. ignē ɀ torreas quousq̄ totū furfur sit nigrū ɀ adustū. h̄ aspgas capiti radicit⁹. ɀ post madefacias capillos cū colatura pdicta. ɀ sic caput inuoluas fascia p diem ɀ noctē dimittēs vt meli⁹tingaẗ. deinde abluaẗ cū tep. ɀ erit nigerrimū. ℂ Cortices cypssi. in vino decocti denigrāt. Alcāna vō hmōi virtutis est ꝙ si distempeẗ cū oleo. ɀ ps inūcta sicceẗ: ita denigrat ꝙ nō recedit color nisi cū succo pomoruꝫ agrestiū vel arenge vel cantabro et aceto. ℂ Si distempeẗ in aceto vel aqua vngues vel capillos inūctos facit rubeos. Tetrabit ī aqua cocta vel vino: nigros facit. Senes inunganẗ h̄. R. gallaꝝ vstaꝝ in oleo temperataꝝ. xx. eris vsti. ʒ. s. dragaganti. ʒ. ij. tēperenẗ cū aq̄ plu. ī q̄ bullicrint' cortices nucis. Cani etiā tingūtur si prius aqua aluminis bis vel ter. ɀ podmodū abluāẗ aq̄ decoctionis corticis radicis nucis. ferruginis. alcāne: gallaꝝ frixaꝝ ī oleo vsq̄ ad cōbustionē corticis cornu ī qua colatura misceaẗ modicū spice aro. Aut aliqd aromaticū ɀ abluanẗ: denigranẗ aūt subito hoc mō. Uncia vna litargiri boni misceaẗ cuꝫ. ℥. ij. calcis viue ɀ tanto sapone sarracenico qd nō indurescat. ɀ capillis inunctis tā diu dimittanẗ donec vngues manus vngentis incipiāt denigrari. ɀ statim abluaẗ mirabile ē Cinis vermium terre combustorū mixtus cum melle: capillos inunctos preseruat a canicie.

ℂ Nota ꝙ sapo sarracenicus fit ex capitello ɀ oleo oliuaꝝ simul coctis Capitellum vō fit ex duabus partibus cineris stipitum fabaꝝ ɀ tertia calcis nō extincte per infusioneꝫ aq̄ ad modum lixiuie ɀ liquor egrediens dicitur capitellum. Ex duabus partibus huiusmodi capitelli ɀ tertia olei oliuarum fit sapo sarracenicus. Sapo gallic⁹ fit ex duab⁹partibus capitelli facti de cinere palee ɀ fabarum ɀ calce viua. ɀ tertia pte sepi arietini. ℂ Spatareuticus fit similiter. sed loco sepi. ponitur oleū fit autem in 'canicularibus diebus mediante sole ɀ sine igne. ℂ Sarracenicus magis 'valet adustioni ignis vel aque. sed mox debet apponi. essetq̄ per tres vel quattuor horas. ɀ valet ad scabiem ɀ cutem ra-

refacit sed gallicus magis dealbat. Spatareuticus magis valet cōtra serpiginem ⁊ impetiginē cum pulvere auripigmē. precedente lotura cum aqua calida. Et nota ꝙ pili madefacti aqua decoctionis aluminis sepius ⁊ siccati: citius recipiūt tincturam. ¶ Canescunt autem capilli sicut aqua calida. camphora pmixta abluantur. vel cum succo camphore. vel suffumigatione sulphuris vi. vel cū aqua mixta cum tartaro. Sic enim panni facilius dealbantur. Similiter ⁊ pili: vnde melius alios colores recipiunt. possunt autem fieri capilli cuiuscunq₃ coloris volueris: si vngantur cū axungia vrsina ter vel q̄ter et post si citrinos facere volueris. pone tūc in lexiuia crocū. si nigros cinerem vitis. Si albos: teneas supra fumum sulphuris vi. Sic enim dealbantur folia populi. papaueris ⁊ rose. ¶ Capilli flaui vel crocei fiunt agrimonia ⁊ celidonia ⁊ rasura buxi. ⁊ folia eius in aqua coquātur. post accipe ollam perforatam ī fundo minutim. ⁊ intus ponas celidoniam ⁊ desuper ciminum. et post rasuram buxi ⁊ folia ⁊ agrimoniam post stramen auene. deinde cineres auene vel vitis. deinde aqua sepius ad modum lexiuie per illud coletur ⁊ de hac lexiuia caput sepius lauetur ⁊ pectinetur. ¶ Item cinis stipitū fabarum palea ordei. radix iunci. cicer. rubeuz. cortex medianus radicis vlmi ⁊ viscus arborum in aqua pluuiali bulliāt addito cimino. spica ro. croco ortensi et orientali de hac aqua pili abluti sepius flauescūt. Ad idem valet decoctio corticis nucis maioris cortic₃ dico exterioris viridis cum alumine. Similiter aq̄ in qua dimissa fuerint puluis lupinorum. et pul. orobi per q̄nq₃ dies aut nitri ⁊ orobi. Ad idem valet similiter succus malue aut blete cum nitro aut farina ciceris aut lupini. aut apozima coloquintide cum felle taurino. Ad idem valent cyperi folia bullita cū succo cauliculi. Ad idem valent flores salicis cū mirta in mellis spissitudine. ¶ Itē semē flos mi. alum̄. rafani corticem. ana confice ⁊ vtere. Item accipe radicē mirte ⁊ rubee ma. celidonie domestice ana. tere ⁊ misce diligēter ī oleo in quo ciminum. rasura buxi ⁊ parum croci decoctum sit. ⁊ caput inunge. ⁊ maneat vnctio die ac nocte. ⁊ tunc laua de lexiuia cineris truncorum caulium ⁊ palee ordei. aurei capilli fiunt. ¶ Si lapis qui sperago dicitur quo cambiatores examinant aurum pulucrizetur. ⁊ puluis inter marmora cuz aqua in modum minij ducatur. deinde puluere residente et aqua remota cum albumine oui tēperetur ⁊ inter marmora similiter ducatur. de hoc liquore capilli madefiant. bis in estate. semel in hyeme. capillisq₃ desiccat₃: liquore isto liniantur: qui sic fit. eris albi vel auricalci limatura subtilis cum clara oui ad moduz precedentis inter marmora ducatur donec vniatur limatura liquori. ⁊ de hoc liquore liniantur. ⁊ deaurabuntur.

¶ De hoc littere scripte videbunt aurec. Et si aurum ducatur super lapillos vel eius limatura: verius aurei apparebunt. Idem potest fieri de argento. et etiam scriptura. De puluere etiam calido cornu capnt combusti capilli confricati resplendent. De eodem nāq₃ puluere anulus ereus confricatus: fuluus ⁊ aureus apparebit. ¶ Itē stipiterce sandara

ci.ana.ʒ.j.croci.ʒ.iij.rubee maioris ʒ.x. gutte prime saponis fialas .ij. in qua coquas rubeam.et colature pulueris admiscebis ⁊ vnges.Crispos capillos facit hec confectio.
℞.litargiri.emblici.galle.ana.ʒ.ij. calcis extincte.ʒ.j.fiat puluis ⁊ temperetur cum succo mirte:deinde inungantur ⁊ cum filo ligentur ⁊ tribus diebus dimittantur.⁊ tunc lauentur cum alcāna.℄ Item ad idē radicibus ebuli tritis caput inunge ⁊ cum filo super capillos liga.

℄ De ornatu capillorum.

Ornatus capillorū potissime mulierib⁹ affert proficuum decoris et iuuamenti. Unde enim mulieres viris placere student: honestati deseruiunt ipsos a vitio leuitatis defendunt. Ut igit̄ non vituperetur ministerium nostrum ⁊ ne ignorantie titulum īcurramus.De ornatu capillorum aliqua experta disseramus ⁊ vt corp⁹ suaue habeant. ⁊ planum circa remotionem pilorum.⁊ in aliquibus ad ornamentum circa generationē est studendum.Ut igitur mulier sit suauis.plana ⁊ sine pilis et rugis a capite inferius. hoc modo se preparet.℄ In primis se balneet vt pori aperiantur ⁊ mollescant radices pilorum.deinde se stuphet et sudet. q̄ si his caruerit artificialiter preparet cum lapidibus ru.aut candentibus tegulis ī tina vel fouea.ī terra positis quibus superinfundatur aqua calida et iuxta collocetur pannis sedulo cooperta: vt fumum recipiat et sudet. et postq̄ bene sudauerit intret in aqua calida ⁊ bene se abluat.deinde exeat et bene extergat se pāno mundissimo. Post inungat se cum psilotro: vbi erit pilorum remotio necessaria.
℄ Psilotrum sic fit.
℄ Accipe calcis viue bene cribellate libras duas:distemperetur cū aqua frigida ⁊ decoquatur ad modum pultis.tunc apponat̄ auripigmenti puluerizati.ʒ.j. et coquatur Probatio coctōis ē vt pluma ītus missa facile deplumetur.℄ Caueatur superebullitio: quoniam maximum ardorem infert.
℄ Sed si non sufficit auripigmentum potes addere. Aliud depilatorium suauius calcis viue ⁊ auripigmenti ana. Uel prioris ponderis in pāno ligetur.⁊ in aqua vel forti lexiuia coquantur:agitando et incorporando per quinq̄ ebullitiones. eadem est probatio decoctionis priori.⁊ ab igne deponatur: vt deponatur calor ⁊ resideat. ⁊ modo priori locus depilandus fumigetur ⁊ fomentetur. et in loco tepido cum penna illiniatur ⁊ suauiter fricetur ⁊ depiletur.vel cum aqua calida pilos post humectando poteris euellere.Hec depilatoria si fuerint nimis spissa: cum vrina propria rarefiant.non cum aqua. quoniam virtutem depilatorij destrueret.℄ Ualent etiam ad pilos in capitibus tyneosorum remouendos: ⁊ ad corrodendas carnes superfluas et pilos recreandos si prius caput melle vel oleo inungatur: et postea puluis aspergatur.Non autem valent nisi recentia.

¶ Psilotrū ad nobiles pilos remouens. cutem subtiliās. colorem reddens. maculas ꝛ oēm sordiciē cutis remouēs. Rx. succi folioꝝ cucu. agrestis lactis amigd. ama. equalr cum istis succis admisceat calx viua et aurip. mō dicto. post appone galbanū ↄtusum. ꝛ p noctē ꝛ diē in pauco vino tempatuȝ: impone ꝛ decoque. His fere decoctis remoueat substātia galbani addendo paruȝ olei ro. vel viol. ꝛ argenti vi. vel nō argēti vi. facta decoctōe: deponat ab igne ꝛ puluis baꝝ spēꝝ apponat mastic. olibani. vernicis. ro. cimini. cardamomi. gariof. nucis musca. oīm istorū ana paꝝ pulueris redolere facit ꝛ suauē facit. h psilotro inungat se ī stupba tepida non fricādo. excoriaret em̄ ꝛ post horā pilos tēptet euellere ex assellis. ꝛ alijs locis quibus auulsis: abluat totalr trahendo palmā suauit p mēbra oīa vt pili euellant. ¶ Caro em̄ attenerata ꝛ mollificata: ex facili excoriaret: ꝛ lederet. hoc facto: balneet in aq̄ tepida bn̄. Post exeat et colatura furfuris tep. infundat. cutē em̄ mollificat et carnē lenit. deīde aq̄ tepida abluatur. tūc paꝝ stet vt cutis desiccet. et post distēpet alcannā cū albu. ouorū ꝛ vngat oīa mēbra. carnē em̄ leuit. ꝛ arsurā psilotri si q̄ fuerit remouet. cutē lucidā reddit ꝛ suauē. ꝛ pꝰ horā abluat se ī aq̄ ca. ꝛ albissimos pannos accipiat. ¶ Ista aūt appō aurip. est in psilotris vt hm quātitatem calcis: quarta ps aurip. ponat auferunt aūt pili si cū colofonia et cera. et amoniaco et mastice simul mixtis auellant. apposita em̄ leuit eradicat hec mixtura Irrecupabiliter āt decidunt: si gūmi edere ouis formicaꝝ sanguine rane ꝛ vespertilionis. colofonia ꝛ aurip. ↄtritis et mixtis illiniant aut oleū cōe in quo fit coctus ericius cum sanguissuga cōbusta in testa rudi illiniatur tep. pūt āt pili prius remoueri maxime si sint minuti cū digitȝ gūmi pinee inuolutis mō prioris cōmixtionis. post extractionē oȝ insistere cū claudentibꝰ poros ꝛ stupefacientibꝰ. et prohibentibꝰ gnationē: vt cuȝ oleo iusqniami. opio. ꝛ silibꝰ. Conficiat ergo aurip. pul. cuȝ oleo iusquiami ꝛ inungatur. ¶ Fit aūt oleū iusqami et semine eius multo posito ī folijs cauliū. et posito sub cineribꝰ ca. vt coquat. ꝛ post manibus expmatur oleū vel semē ipsius coquatur ī oleo cōi ꝛ expmat capillos nasci phibet arteticam ca. destruit. Sanguis etiā testudinis ꝛ rane viridis piloꝝ phibet generationem.

¶ De gnatione capillorum.

Quemadmodū supfluitas pilloꝝ est deponenda: sic ꝛ eoꝝ defectio ē restauranda. Deficiūt em̄ qn̄q3 in capite vt pꝰ tyneā. qn̄q3 in supcilijs. qn̄q3 in barba. Rectificata ḡ cā antecedente: accedendū est ad eoꝝ gnationem. Quedam em̄ generāt capillos sua forma ꝛ ppetate vt rane vste et lacerte virides. quedā dissoluēdo materiā ꝛ trahendo sanguinē ad locuȝ ꝛ supficiem vt mel. allium. quedam ↄseruant ipm fumum in loco ꝛ phibent a ↄsumptōe vt puluis stipitis fabaꝝ teste castaneaꝝ. auellanaruȝ. ꝛ silia. Igit vbi est piloꝝ gnatio necessaria vt in supcilijs ꝛ barba: fiat freqūēs inunctio cortices auellanarum. castanearum. fabe. teste amigdalaꝝ. ossa dactilorum. et mirabolan̄. citri. ana. apum combustarum

quātum oīm rane vel lacerte combuste ad quātitatem illius ponderis diligenter pfice oīa trita, cum oleo lapdanino ꝛ vnge. panis etiā ordeaceus cū quarta ꝛ sale cōbustus ꝛ cū adipe vrsino tritus ꝛ inunctus: pilos facit nasci. ¶ Itē ꝯtra caluiciē accidentalē ad generationē pilorum. primo radat caput. Post locus depilatus. post accipiat agrimonia. cortex vlmi vel folia. ꝛ folia salicis que valde confortant. ista bulliant simul in aqua. ꝛ inde lauetur caput. Uel coquat furfur in aqua: ꝛ de bis lauet. prior melior est. postea inungat caput vel locus cum oleo lapdanino qd sic fit. accipiat. ℥.j. lapdani ꝛ lb.j. olei laur. vel saltim cōmunis si laur. deficiat. coquant simul. ꝛ inde postea inungat caput. Si nō habeat lapdanū: inungat oleo lauri. Itē aliud accipiat cortex castanearum ꝛ auellanarum ꝛ aloes. ista puluerizent ꝛ distēperēt cū oleo lapdanino. ꝛ inungat caput. ¶ Itē sumantur rose. ciminum dupla quātitate puluerizent ꝛ distenperent cū melle. ꝛ fiat emplm. ꝛ imponatur capiti vl loco. ¶ Itē aliud qd valet ēt cōtra tyneā capitis. accipiat succ cerforlij ꝛ mel ana. ꝛ liquamē de lardo quātū de istis duobus ꝛ addat aliquātulū de sapone. coquant simul. ꝛ inde vngatur caput.

¶ Ornent capilli hoc mō. post exitū balnei abluat eos tali lexiuia. ℞. cineris vitis cōbuste. nodorum liquir. palce ordeacee. ligni liquir. ꝛ panis porcini quātitas sufficiēs vniuscuiusqꝫ ꝛ aq̄ de cinere ꝛ palea impleat olla hñs ī fundo duo foramina pua vel tria ꝛ. supfundat aqua supradicta bullita ad modū lexiuie. ꝛ ita abluat caput. ꝛ p se exiccent capilli. capillos facit lucentes ꝛ flauos. Cum aūt pectinare voluerit: distemperet puluis iste cū aqua ro. ꝛ supaspgat ꝛ pectinet. vt āt redoleat. ℞. gariof. nucis musca. carda. plantagi. ro. sicarū. hic puluis distempet ꝛ super proijciat. pōt autē deferri muscus. aut alia spēs in capillis. aut peplo propter odorē meliorē. Itē aliud lexiuiū. Ex cinere sarmētorum ꝛ palea ordei. ꝛ panno līneo mūdo fiat capitellū p instillationē. s. aque ad modū lexiuie p ollā pforatā ī fundo. q̄ facto cineribus abiectis: in illa olla ponat rasura buxi recentis et frondes eiusdem. rasura ligni mirte et frondes ligni liquiricie crocee. parum ligni qd vocat fustet. cimini alex. alcāne. ana. ℥. iij. croci oriental. ℈. j. ¶ In olla igit primo ponat. palea ordei post frondes. Post rasure ꝛ ligna. ad vltimū puluis cimini ꝛ hoc in sacculo lato ꝛ laxo. ꝛ tunc pdictū capitellum superfundat ꝛ recolligatur. ꝛ iterum. superfundat. ꝛ hoc ter vl quater coletur. ꝛ in vase vitreo vel terreo reseruetur. Cū capitello igit dicto deorsum posito prius abluat caput ꝛ loco saponis vtatur puluere aluminis sicci et caput ablutum per se siccetur. ꝛ post cum lexiuio facto iam caput pectinetur omni die. ꝛ per se siccetur. vel in panno inuoluantur: cuiuslibet coloris capillos reddit aureos vel flauos occulte. ꝛ efficaciter stringit fluxum capillorum. Et si maluerit nigros cuiuscūqꝫ coloris sint si cani fuerint vel alterius coloris. accipe balaustiam. psidiam. que si nō habueris. accipe rānum ꝛ cupulas glandium et medianū corticē arboris nucis vel corticem viridē nucis fructus alcanne ℥. iij. vitrioli. ʒ. ij. terēda teras radices contundas. et coque in vino nigerrimo vsqꝫ ad tertiam partem

tunc cola per pannum optime exprimendo fortiter. et tunc liquori adde olei nucis. ℥. iij. et pulueres incorpa et parum coque. et cola. et abluto prius capite de lexiuio simplici predicto. et alumine. et exiccato: illiniantur capilli isto liquore et per se siccentur: quoslibet capillos nigros facit.

¶ Item accipe corticis nucis maioris corticem exteriorem. s. viridis et amari. vel arboris cortex coquatur in aqua cum qua distemperentur alumen et gala. et cum his distemperatis caput prius lotum illinies folia superponendo. et fascia ligando per duos dies supercilia sic colorare potes. primo per duos dies pecte caput vt quod capillis non adhesit tanquam superfluum expellatur. post tincturam appone que fit de croco orientali. et san. dra. et alcanna. cuius maior pars erit. hec distemperentur cum decoctione brasilij. et sic remaneat per dies duos. tertio lauetur cum aqua ca.

¶ Ut vero capilli fiant spissi: accipe agrimoniam. corticem vlmi. verbenam. radicem salicis. abrotanum. se. lini. combustum. et pul. canne. hec in lacte caprino vel aqua coque et ablue. ¶ Item pomum colloquintide electis interioribus impleatur oleo laur. addito iusquiami se. et auripi. et bulliat. et tali oleo vngantur. multos et spissos et pulcros facit capillos. ¶ Si volueris habere molles. et subtiles: abluas eos cum aqua in qua sit puluis vitri et orobi aut cum succo malue aut blete aut farina ciceris aut lupinorum aut decoctione colloquintide aut cum felle tauri. vel aloe cum succo mirte. ¶ Nota autem quod si prius dicta generationem pilorum non prohibent: oportet vt cutis comburatur cum lamina auri vel argenti vel cum baculo ligneo vt in spissetur cutis et fumus inculcetur sub cute.

¶ De allopicia.

Allopicia est subitus casus capillorum ex infectione humorum proueniens. traxit autem nomen a vulpibus: hic morbus qui allopides dicitur eo quod eum sepe patiuntur. ¶ Notandum est igitur quod multiplex est casus capillorum. aut cum immutatione cutis et lesione sensibili quandoque sine. Cum immutatione cutis et lesione sensibili. vt in tynea. et tunc est morbus officialis. quandoque est sine immutatione cutis et sine lesione sensibili vt in fluxu propter apertionem pororum. quandoque est cum immutatione cutis et sine lesione sensibili et manifesta vt in allopicia. Casus autem iste quandoque est subitus: et multus quemadmodum contingit in vulpibus qui huiusmodi casum in estate patiuntur propter corruptionem colere inficientis in superficie cutis. ¶ Quandoque autem est casus paulatinus et non subitus vt in paroxismo. qui veriori nomine fluxus appellatur.

¶ Infectio autem ista contingit ex humoribus. et quandoque secundum quosdam ex corruptione simplicis qualitatis vel distemperantie sine humoris vitio. Si est colera cutis est citrina calida et sicca pruritus et cutis squamis quasi serpentis fedatur. quod est in omni specie allopitie. Si est ex sanguine cutis est rubea ca. et mollis et continuus pruritus. ¶ Si est ex melancolia: cutis est nigra cum albis squamis et siccis et morbus est prolixus. Si est ex flegmate locus

est al. et mollis et humiditatem quasi oleum emittens. Cognita autem cã antecedente cum medicaminib⁹ obuiantibus occurrendum est. Si ex sanguine est: cuз flebotomia. Si ex al'o hu. cum medicina euacuante.
¶ Uerũtamen in omnibus ca. hu. competit flobotomia. maxime si timeatur adustio. Et dico ꝙ corpore existẽte plectorico flobotomia que est euacuatio soluens plenitudineз vniuersalem: debet precedere solutionem particularem. s. medicinam laxatiuam ꝓpter duas vtilitates. Una est reductio et alteratio humoris ad debitam quantitatem et qualitateз. quare est faciliozis digestionis et conuersionis ad eductionem. et altera est cognitio cause humoralis in venis per ycorẽ in vrinali positum qui nihil est aliud ꝙ vrina. et iteruз alia est vtilitas ex inspectõe. Si enim est colericus: est clar⁹ ignitus. si sanguineus: aliquantulũ obscurus. si flegmaticus: declinãs ad pallorem: aut albus. si melancolic⁹ declinans ad plumbeitatem. Et nota ꝙ in albedine est differentia. qm̃ quandoqз est ex adustione et tũc est viscosus valde. si est alb⁹: est ex flegmate vel indigestione et nõ est viscosus sed facile solubilis. ¶ Si igit̃ est ex sanguine: particularibus conuenientibus fiat minutio ꝭm virtutem. deinde mundificetur cum emagogis. et hoc ꝭm medicinas simplices vel compositas. Si ex colera cũ colagogis. et de his sufficienter dictum est. Uel cum medicinis compositis vsualibus coleram euacuantibus. Si ex flegmate: det̃ flegmagogum aut stomaticon laxatiuum aut yera fortissima Gal'. aut teodoricon. aut pigra. aut yera. G. quia omnes yere ꝑncipaliter caput purgant. Si ex co. ni. tunc precipue cõpetit theodoricon anacardĩ. et yera ruf. et yeralogo. aut yera falni que ℞. pipis ni. lon. et al. añ. ʒ. j. colloqn. suc. scamo. ana. ℥. j. camederos. mirre. ana. ʒ. ij. lacterides. aloe. succi. absin. amoniaci cinamomi. spice. euforz. ana. ʒ. ij. mastic. ʒ. ij. epithi. ʒ. vij. mel. ꝙtũ sufficit. exptissimũ ẽ epileticis. flegmaticis. melancolicis. maniacis scothomaticis. podagricis et reumaticis. Euacuata causa antecedente: ad ablationem coniuncte veniendum est. ¶ Radendum est igitur caput et cũ vnguentis et alijs localibus adiutorijs subueniendũ est. Post rasionem autem ad cautelam cum panno non aspero fricemus. et si citius rubuerit: salutem speram⁹. Si non tardã venire existimamus. Uerũtamen accidit ꝙ rectificata cã antecedenti ex vitio materie grosse et indurate relinquãt̃ capilli qui assimilantur sete. quibus non curatis et euulsis. nulla subsequens medicina poterit adhiberi. Curãtur ꝑ psilotrum: qđ fit ex elleborz al. et ni. et aurip. vtroqз. calce vi. ana. coctis in lexiuia facta de stipitibus fabaꝝ et apponatur de sapone gallico et decoquantur perfecte. et addere poteris sagimen contra acumen inunge pilos euellit et consumit. Uel potest fieri in balneis ꝭm doctrinam predictam. ꝙ si sic radicitus non euellantur cum pinceolis extrahantur. et post caput perfricetur vt sanguis ad superficiem trahatur. et suauiter scarificet̃. et hoc si calidus humor est ĩ cã. Uerũtñ si superabũdat calor: refrigerandum est cum populeon. succo solatri oleo ro. cum succo apij. Si superabũdat frigiditas: destruenda est cum oleis et vnguentis ca. de quibus satis dicetur. post scarifi-

cationem fricandū est caput cū eodem sanguine. et superaspergēdus est puluis stercoris caprini: testarū auellanaꝝ vngulaꝝ capre cū aceto. deinde mundificandi sunt furfures si est ex calida causa. Si ex frigida post scarificationē fricandū est caput cum allijs. ꝛ post ablutionez cū euforbio cum oleo laur. distemperato caput inungimus. ¶ Radix canne ꝛ nasturcij cū oleo mixta iuuant. Spuma marina cum vitro et oleo amigd. valet. vel fumus columbinꝰ amigdale amare cuz suis corticibꝰ incense melli admixte. idem faciūt. Ualēt autez ad idē elleborus niger ꝛ al. pulpa colloquintide. stapbisagria. fimus soricis. tbus. semē sinapis ꝛ nastur. teste castaneaꝝ incēse ꝛ be simplices ꝛ composite. Et omē fel iuuat. ꝛ ea que superius in generatione piloꝝ diximus. parle marine in testa rudi cōbuste in vino bullite ꝛ expresse ꝛ puluerizate cū oleo laurino ꝛ nasturcij. se. idem faciunt. cepa frixa cum oleo ꝛ puluere pulegij cōmixta suauiter inungat. allopitiam remouent capillos reuocāt ꝛ ꝯseruant. Stercus caninū siccum cum sinapi ꝯfrictū: cū aceto illiniat Similiter fumus columbinus cum aceto commixtus. succus millefolij cum oleo ꝯfricatus: capillos generat ꝛ crispissimos facit. hec capillos multiplicant ꝛ barbam crescere faciunt. laodanū cum vino ꝛ oleo distemperatum mirtino: supcilijs valet. ꝛ puluis condisi cum aceto. ꝛ oē fel. ¶ Receptio ad omnia predicta ℞. euforb. spume marine. fumi colūbini. ana. ʒ. iij. ell. al rute. se. cortic. auell. spicenar. stapbisa. nastur. ana ʒ. ij. ꝛ. ß. fac puluerem. et cum vino cocto. vl oleo ro. vl anetino vl laur. distempera ꝛ caput inunge. ꝛ inunctum tota nocte dimitte. Sequenti die laua cum aqua decoctiōis fabarum vel blete. qđ sepius est faciēdū ¶ Memēto aūt ꝙ semꝑ post austeritatē pulueꝝ ꝛ score alioꝝ medicaminū. aliqđ humectatiuū velut oleū laur. vel aliud vnguentū mitigatiuū est capiti imponendum.

¶ De casu capillorum ꝛ eorum reparatione.

Casus capilloꝝ seu fluxus qui est paulatinꝰ ꝛ sine immutatiōe cutis aut est ex ꝯstrictiōe pororum quare inculcat fumus sub cute et suffocat. et hmōi causa pōt esse frigiditas intensa cōstringens ꝛ coartans poros vel cicatrix vel collectio sordium. fit aūt qñqꝫ ex nimia raritate poroꝝ. Uñ exalat fumus ꝛ non coagulat sꝫ euaporatur ꝑs post ꝑtem. ꝛ hmōi cā ꝑt esse nimia caliditas vel nimis rara compositio a ꝑmis. aliqñ fit iste fluxus ex nimia siccitate ꝯsumēte materiam fumi: vel ipm fumū. et hmōi causa pōt esse ieiunium vel ipsa siccitas sine humoris vitio. vndecūqꝫ proueniens. aliqñ cum humoris vitio vt vitio colere quēadmodum iuuenibus accidit calide cōplexionis caput siccum hñtibus. fit etiā hmōi fluxꝰ ex infectis hu. vt in lepra. aliqñ etiā cadūt ꝓpt negligētiā cultꝰ. Aliqñ ꝓpt nimiū cultū ꝛ fricationē cooperimenti capitis. aliqñ cadunt ꝓpt nimiā pīguedinē quēadmodū aues imutant ānuatim. aliqñ ex cōtinentia. vñ ꝛ vulpibꝰ ꝛ leonibꝰ ꝛ soricibus pili cadūt. ꝛ quibusdā eqs iube. Aliqñ accidit ex ꝑcedēti infirmitate vt ex acuta egritudine. aliqñ fit ex hūiditate putrefaciēte capillo. Si sit ex ꝯstrictiōe poroꝝ vel soliditate cutis: pori clausi inūgāt

oleo amigd.ama.vel se.rad.cũ oleo laur. vel camo. vel oleo muscel.vel oleo absinth.vl'oleo puleg. ¶ Et nota q oleum laur. fit ex baccis lauri quemadmodum ex oliuis p expssiones. ¶ Quod si recẽtes bacce haberi nõ possint: ↄquassent ficce et in oleo cõi bulliant et post exprimantur. ¶ Eodez mõ fiunt olea ex alijs herbis. ¶ Itẽ gith vstum cũ aqua tritum et illinitũ: poros apit. ¶ Cortices sambuci incẽsi.cinis ramorum cepe.eufor.tapsia.folia mirti vsta et cũ oleo illinita idez faciũt. ¶ Silr apes incense et cũ oleo mixte. Dieta sit ca.et sic.vt nastur.synap. cepe allium et siria. ¶ Ualet etiaz nigella pcipue vsta et cinis vuarum et fimus murium que etiã ↄsunt allopicie. ¶ Et nota q quedã apponunt vt locus mundificet vt nigella: qdam vt nõ cadãt sicut galle.absin.et alumen.quedã vt crescant sicut lapdanum storax. adyantos. politricum capillus ve.mastix.thus oleum mirtinum.quedam vt fumus trahat ad supficiem vt alliũ et cepe.quedaz ad multiplicatõez capillor vt colloqn. ole. laur.quedam ad colorationem vt lacerta viridis absciso capite et cauda.quedã vt melius disponantur ad receptionẽ color vt alumen. ¶ Si sit ex nimia aptione quod'cognoscit.qz incessanter cadũt et etiaz ex raritate ↄpositionis et subtilitate cutis.vngendũ est caput oleo cõstrictiuo.s.ro.mirtino.succo folior oliue succo mirte. aut cũ decoctiõe balau.vel simphiti.aut corrigiole. aut mirtillor aut rubi. aut lentisci aut eius oleo aut rad. citonij sorbi. vel mespili aqua caput lauet. Sola etiam aqua fri. aspsa sepius carnosos iuuat semen lini incensuz cuz sisami oleo iuuat et nigella vsta cum aqua mixta. ¶ Silr cinis rad canne que vocatur canna mellis ppter dulcedinem suc.intus crescẽtis cuz oleo mirtino tempatus iuuat. Silr succus folior oleastri. ¶ De cornu caprino accenso fumiget et athanasia cum succo plantag.in sero det. ¶ Cõfectio iuuãs. ℞.cortic.auell. incẽsi.ʒ.iij.absin.ʒ.iij. aluminis.foliorum canne succoruz.ana.ʒ.iij.se. mirte.ʒ.v.fac pul. cum oleo mirtio coq et vnge. ¶ Itẽ lapdanũ. absin. puluis ossium dactillor. oĩm tritorum ana in oleo mirtino per. vij. dies putrescãt et post caput inungatur. Item radix celsi ossa dactillor incensa et puluerisata cuz succo mirte tempent et vngat. ¶ Et si nimia caliditas in cã refrigeraf. Et si causa humoralis euacuet. ¶ Si cadãt ppter nimiam siccitatem q est propter ieiuniũ.dietandi sunt cibis nutribilibus et digestibilibus et balneãdi aqs dulcibus et tpatis. et abstinẽdi sunt a salsis omnibus et cibis desiccatiuis. ¶ Utãt his supra caput que humores attrahunt ad radices capillor. ¶ Ungant sepi⁹ oleo lapdanino et yrino. ¶ Si autem sit ex siccitate cũ humor vitio purget humor et postmodum operandum est quẽadmodum sine humoris vitio. ¶ Cognoscit aũt siccitas natural p duriciem cutis. tũc caput abluatur cum succo vel decoctione radicis lilij aut malue.aut blete.aut viol.aut fenug. volubilis cinogl.mel lil. aut oleo se.lini.vel violato fomẽtet cuz aqua decoctionis palee ordei cineris malue. radic lilij in aqua bullita. ¶ Dieta sit humidissima vt cerebella et medulle aĩalium. ¶ Si accidit iuuenibus ppter calidum fumũ et siccum caput ascendentem. ¶ Unde detruncent capilli et decurtẽtur

detur medicina fumum ascendentem reprimens ex iuiubis, prunis, cassiaf. mirabol'. tamaindis et similibus. ¶ Et si particularia conueniant flebometur de cephalica, et refrigeref cib. vt portu. cucur. lactu. atriplicibus pull' gall'. et similibus. Sup caput ponaf muscillago psillij cū oleo ro. vel viol'. vel se. citoniorū vel psilliū cū succo cucur. ¶ Distemperantia cessante: admisceatur. aliquid capillorū pductiuū cū refrigeratiuis et vngaf et pectinef. ¶ Si sit casus ppter negligentiā, balneef et lauetur et pectinef freqūter. Et si aliqs ppter nimiū cultum dimittaf et freqūter pectinef. ¶ Si fit ex nimia humiditate: fiat inunctio cum vnguēto pseruatiuo et restauratiuo capillorū. vt pul. apū vel vesparum. ¶ Vel qd melius est candarid, aut cicadarū in testa rudi pbustarū. Sil'r ʒ. j. lapdani i aceto dimissi p triduū aut stercorū soricū pbusti i testa. ʒ. ij. et ƀ. talpe combuste. ʒ. ij. hec cum aq̄ vitis vel amurca olei pmisce et locū inunge. ¶ Exptissimum est ad hoc vt quarūlibet auiū capita pburanf et cinerē amurce olei pmixtū pmisce et loca sepe inunge. et pculdubio crescēt. ¶ Et si ē nimia humiditas cū plenitudine: euacuef cū pueniētib⁹ et dentur cibi exsiccatiui et humiditatis consumptiui.

¶ De sironibus et cimicibus.

Irones et cimicesf capillos detruncant et corrodūt. ¶ Quib⁹ visis et cognitis: laborādū est ad eorū destructionē. panē igif ordeaceū et cartā eq̄liter pbure et tere, cū adipe vrsino et vnge sironef tollit et locū pilosum facit. ¶ Item erutaginē. acetū centaur. lapacium acu. cū modico sale pmisce et bletā cū aceto bullias et de hoc colato caput illinias. ¶ Item ad idē panem de siligine puro vt de furno exit diuide et intus capillos include et sine donec panis refrigescat. ¶ Itē succus blete valet si capilli abluantur. ¶ Itē aliđ qđ valet allopicie casui capillorū et sironibus et cimicib⁹. Radix oliue bulliat in fortissimo aceto colef. et in colatura ponanf due partes farine lupinorū ama. et tres aloef et pficianf et addaf puluis scaphisagrie et iungaf caput post abluaf cū succo bardane. ad cimices. ¶ Sanguissuge posite sup carbones suffumigatio: cimices fugat. Itē ad idē ¶ Si cū aq̄ decoctionis lupinorū vel cētaur. mi. vl' absin. caput abluatur ab hmōi mūdificabif et placteri des. i. marpilli occidūtur p̄cipuum est si de succo kalēdule inungaf de hoc puncti. corrosionē pilorū amittunt lendes aūt cū eis occidūtur et p̄cipue cū oībus amaris mūdificatiuis et psumptiuis et aromaticis et cū oī genere fellis. ¶ Vne ħ nō opꝫ prolongare ꝟmonem. ¶ Nota tñ qd cornu ceruini limatura cū vino potata lentigines vel lēdines esse nō patif et pediculos extirpat, multo fortius inuncta.

¶ De pediculis.

Ediculi nascunf in capite et corpe ex superfluitate humorif quā natura ad porof cutis expellit et carnis. et inter cutē et carnē psedere facit. ¶ Et qz illa materia tempantiā hꝫ inter caliditatē et humiditatē q̄ debetur, vite, suscipit.

in se dissolutionē et vegetationē et vi uificatiōez a spiritibus corpis. Uñ ſm ꝓprietatē materie datur forma. ¶ Et qꝛ materia melica magis est huic suꝑfluitati appata. vel flegmatica proprie tales ꝯplexiones his abundāt. Uerūtñ ex melica fiūt magni et nigri et mordaces vt q̄ in capite ꝑcipue inueniūtur. ¶ De flegmate vero albi. de sanguie rubei. ex melancolia agrias appellantur et in q̄busdā leprā significāt et cognoscitur p īmēsibilē quātitatē fiūt aūt q̄busdā ex sudore et sordib⁹ vestiū et capillorū. aliqñ ex crisi imperfecta. aliqñ sunt de signis significātib⁹ mortem fiunt autez aliqñ ex scabie. aliqñ ex esu ficuū et fiūt aliqñ in inguinib⁹ et barba et assell' cancrosis. fiunt autem lēdes ex materia sil'i. sed subtiliori. ¶ Uñ eadē cura est. Distinguēduz est tñ qñ aut sunt in corpe cal'. aut frigido ī corpe ca. argētū vi. et filtr. cinis cū aceto tēpata: necāt cū oleo vel litarg. et argentū vi. cum aceto et oleo. ¶ Itē i frigido staphisagria nitr. aurip. cum aceto et oleo tēperata ipos occidūt. ¶ Itē ellebor⁹ al. staphisagria et nitruz cū aceto idem faciunt. ¶ Idem facit aurip. cum oleo. ¶ Idē facit stapbisagria cum aceto. ¶ Idē aq̄ salsa cū sulphure. ¶ Itē costū et storax et sanguissuga. simul incēdātur et sanguini porcino admisceantur et caput illiniatur vermes pediculos lendes et cimices et pugneisas et pulices nō ꝑmittūt viuer.

¶ De furfuribus capillorum.

Furfures capillorū a q̄busdā tyriacis. a quibusdam furfurisca vocātur. sunt aūt scame al. furfuribus siles q̄ acute capitis segregant et capillos detrūcāt et corrūpūt et deturpāt maxime q̄ sunt ex hu. calidis cuti adherentibus et adurētibus et ptē a pte eleuātibus ſm suꝑficiē. ¶ Uñ significāt materiā ꝯsumētē et acceleratiōez ad mortē i corpe ca. fiūt etiā ex sanguine et flegmate naturali et salso et pruriginoso. aliq̄bus ex mel'ia. aliq̄bus ex pinguedine capit. ¶ Distiguūt eni p calorē et colorē et luez et vulnera et pruritū et alia signa ſm iudicium piti medici. ¶ Precedere aūt dz añtecedentis purgatio cause ſm ꝓprietatē. vt satis ꝑostensum est. deinde cause ꝯiūcte. cū localibus remedijs insistēdū ē. Nota aūt ꝙ q̄dam furfurisca curari nō pōt. vt multa liuida fetēs. nam leprā significat. Quedā curari pōt vt ꝑua pinguis naturalis. Nota aūt ꝙ si mala q̄litas est peccās sine materia curatio dz fieri p debil' calida aut frigida vt in his morbis et ꝯsil'b⁹. s. serpiginē ipetig. morpheaz leprā. qꝛ nimis calida partes subtiliores extrahendo: grossiores ꝯpingerēt frigida nimis constrīgerēt et materiā ī loco ꝯseruarēt. ¶ Mediocria igiꝰ ꝯpetūt medicādo aūt in īteriorib⁹ p opposita morbos curare debem⁹. Ma'ia aūt peccans cū q̄litate mala cognosciꝰ. qꝛ ꝑter signa q̄litatiua pondus et grauedo et alia signa mala adesse sentiunꝰ. furfures igiꝰ ꝑter causas materiales dictas. aliquādo fiūt ꝓprie ex vitio cerebri. aliqñ ex fumo alicuius hūoris caput ascēdēte. Euacuata igiꝰ cā ꝯria ꝯrijs exhibeanꝰ. deinde in cā ca. laueꝰ caput cū farina ciceris et succo blete vel cū aq̄ lupinorum ama. vl' ꝯmixtōe succi malue cū aceto vel aq̄ decoctōis fenug. vel cū aq̄ furfuris mixta cū sero capno vl' aceto. ¶ Sil'r succus folior sisami capillos emollit. et elongat. et furfures

eijcit. ¶ In frigido corpe aq̄ decoctiōis nitri scabiose fumitere mūdificat furfures. ¶ Item succus exterioris corticis nucis vel radicis. discriminatim cuti capitis inungatur vel aq̄ q̄ d̄ stipite exit postq̄ ad ignē ponit. ¶ Uel quod melius est. aristol. lon. cum aceto suauiter bulliat ꝛ inde caput vngat. ¶ Succus lingue bouis. i. buglosse idē facit puluis lupinoꝝ ꝛ fenug. cum succo blete ꝛ oleo yrino mixtus iungat. Silr nitrū cū felle caprino ꝛ succo blete mixta aut fel arietis cum nitro aut fel taurinum furfures mundificāt.

¶ De pustulis ꝛ tynea.

Pustule nascunt̄ i capite multiformes. ¶ Aliqñ sunt parua sicut tubericula silia bullis aq̄ sꝫ duriora ꝛ vocāt morbus spidecia. ¶ Aliqñ sūt vlcera in summitate capitis. sicut tacta esset ab vrtica. ¶ Aliqñ etiā tota cutis cedit a capite. ꝛ vocant̄ ex antimata. aliqñ nascunt̄ pticulariter pustule i capite. cum pilis grossis quasi setis ꝛ vocat̄ caries. ¶ Aliqñ post pustulas remanēt minuta foramina. ¶ Unde lues egredit̄ quasi mel ꝛ vocatur fauus ꝛ aliqñ fit dissipatio cutis semoti. p ptes capitis cū scabie ꝛ pruritu magno. vnde scame magne delabunt̄ cū vlceribus. ꝛ aliqñ cū setꝭ biffurcatis. ꝛ tunc vocat̄ tynea. Si tñ humida ꝛ nō saniosa fuerit vocatur acbora. ¶ Si igit̄ cutis fuerit ru. sanguis est in cā. Si multus calor cū citrinitate cutis co. ¶ Si nigra ꝛ squamas velut plūbeas emiserit. co. ni. Si alba ꝛ moll. hūiditas fluit velut oleum: flegma est in cā.

¶ Tynea alia est hūida. vt ex humida cā. alia sicca. vt ex siccis hu. alia squamosa. vt ex siccis. alia pustulosa. vt pcipue ex calidis vel humidis ¶ Alia saniosa. vt ex humidis. Itē alia vetus ꝛ hec difficile curabilis. alia recens ꝛ aliqñ non facile. alia a cunis ꝛ qñq; incurabilis alia pilos aufert. ꝛ hec est malitiosa. Itē alia curabilis alia non ad q̄d no. q̄ si diriuet̄ a glandul. vel scropbulis non curat̄ nisi prius his curatis. ¶ Incurabilis est tynea cuius cutis est dēsa ꝛ dura ꝛ multū squamosa. ꝛ pilos corrodens. ¶ Curabiles tynee sunt due species. Nā alia multos pilos emittit valde grossos cū grossitudine cutis. nec tñ dura nec ptinua alia ē cū grossitudine cutis ꝛ spissitudine ꝛ multo pruritu. ꝛ aliquādo cū sanie. fauus aūt vel acbora aliqñ fit ex flegmate. ꝛ tūc est humor pinguis ꝛ glutinosus. aliquādo fit ex col. ꝛ tunc est humor subtilis ꝛ croceus. aliqñ fit ex melā. et tūc est liuiditas ꝛ duricies ꝛ modicum fluit. aliqñ ex flegmate salso. ꝛ tūc ē cū multo pruritu ꝛ scalpēdi delectatōe. h̄ igit̄ cā antecedēs purget̄ cū catartico cōpetēti. ¶ Et si glandule vel scropbule sunt in cā. cū eaꝝ cura subueniat̄. post caput radat̄ in pustulis. deinde vnguēta adhibeāt̄ Si tñ sanguis sit in cā extrahat̄ ꝛ si calidus humor sit in cā pōt fieri scarificatio. deinde supponat̄ pul. stercoris caprini vel vngulaꝝ caprinaꝝ vel testaꝝ auellanaꝝ cū aceto. ꝛ fiat vnguētū ex litargiro cerusa. ana. ℥. iiij. ℥uc. ℥. iij. gal. ℥. i. gummi. arab. dragag. ana. ℥. ij. puluerē tēpa cum aceto ꝛ adiūge cerā al. oleū ro. ꝛ fac vnguētū ꝛ vnge. Si frigid' hūor sit in cā post purgatiōēꝫ ꝛ celebratiōēꝫ opiataꝝ ꝛ minutōes q̄ i oi cā reqrū

tur tā ca. q̄ frigida. si īfans sit leuis adbibeant̄ vt solū oleū nucū vel oliuarū p se. vl' cū succo fumiter. vel tapsi bar. vel bardane vel lapacij acu. vel enule. vel oib' vl' q̄busdā ꝯmixtis maiorib' fortiora adbibeant̄. Vel puluis litargiri ꝛ rute cū oleo tēpat' vngat̄. ℂ Uel galle cortici mali granati. acatie tempent̄ cum aceto ꝛ inungant̄ qd̄ in ca. cā ꝓdest. frōdes et ficus pistate q̄si medulla vngantur. ℂ Si cā recēs est. cuȝ aq̄ pistent̄. si vetus cū aceto. ℂ Oȝ em̄ intendere farmacie virtutē. Itē alliū pistatuȝ nasturciū et euforbiū cū oleo iunctū cortices arundis ꝛ radices amigd. ama. squilla ficus puluerizata stercus colūbinū: ruta cū aceto. teste castanearū incēse ꝛ vino ꝯmixte. ꝓsūt īfantib' ꝓdest etiā oē fel. ℂ Ualet etiā si prius inungatur oleo ꝛ pice liquida. bis nō ꝓferētib' ad fortiora ē recurrēdū. ℂ Si aūt pustule multū sint humide: lauēt̄ cū succo' fumiter. scabiose ꝛ sero capno mixtis plurimum valet.

ℂ De cura cariei.

In carie p̄mo euellātur pili grossi cum forpicibus vel cum vnguēto hoc qd̄. ℞. calcis viue vtriusq̄ aurip. ana. coq̄ ī forti lexiuio vt psilotrū. deinde capite subfumigato ꝛ fomētato ad pororū aptionē in loco ca. cū pēna illiniantur post cū aq̄ ca. pili remoueantur. ꝛ si vis ꝓhibere gn̄atōeȝ piloꝝ sāguinē vespertilionis. ycorē sanguis būani succū plātag. ana. ꝯmisce. ꝛ formicaꝝ oua trita. semē papauer' ni. se. iusquiami aut opij ꝛ parū papaueris ni. sepius vtere. ℂ Igit̄ ꝯ cariē fiat vnguētū yeral'. lapatij acu. enule scabiose cētauree ꝯtrite. ana. ʒ. ij. p tri duū in oleo dimittant̄. deinde liq̄e fortiter exp̄mat̄ post addat̄ picis liquide. ʒ. j. mastic. olib. ana. ʒ. ß. aurip. litar. ℈. j. pulueris aloes ꝛ ellī. ℈. ij. ß oia in olla diu bulliant. deinde. ʒ. ij. cere adbibeant̄ ꝛ cera liq̄facta vsui reseruet̄ tynee etiam optimum est.

ℂ De cura fani.

In fano q2 plurimuȝ fit ex flegmate salso purget̄ p̄mo hūor in cā existens. Deinde factis gargarismatibus ex his aūt flegma deponūt vt stapbisa. pipere pire tro: fiāt inunctiōes cū litargiro vel carta bōbacis vel olib. cū aceto mixta. ℂ Uel tartari. ʒ. j. calcis vi. ʒ. ij. ß. cū aceto tpa ꝛ vnge. vel cathimiā vel litar. cū aceto. ℂ Cibi aūt flegmatici subtrahantur. Itē titimallū q̄ssatuȝ cū axungia p. iij. dies dimitte ꝛ assa q̄rto die in eadem testa. postea cola. ꝛ fac bullire ī testa. ꝛ ammixtis cera ꝛ sulphure fac vnguentum.

ℂ De cura tynee.

Curabilis tynea alia recēs alia vet'. Recens alia in pueris alia in adultis. Iteȝ alia vl'is alia ꝑticularis. Recēs tynea leuioribus curat̄ adiutorijs. ꝛ maxime in p̄mis etatibus. vt in infantia. vbi cōsulimus vt dimittatur humor exiēs potius extra fluere q̄ p exsiccātia intercludere. si tn̄ in ꝑniciē trāsierit curet̄ cū succo fumiter. scabiose. lapacij acuti. absin. simplicibus seu ꝯpositis. Uel ex his ꝛ argēto vi. ꝛ sulphure ꝛ sagimine fiat vnguētū. Itē aliud. puluis ceruse litar. galle gum. ana. tēpent̄ cū oleo ꝛ aceto ꝛ fiat vnguētū. ℂ Pōt etiā addi bolus ꝛ acacia. ꝛ hec ꝛ silia p̄nt appo

ni in pueritia ꝛ in ꝑuectis. ꝛ etiam si expedit vt dicet. fortiora ꝛ etiam in adultis si necessaria est. ꝑcedat purgatio. ꝛ adiūcta purgationi celebrē tur. deide localia. s. vnguēta ꝛ ēplastra. ꝛ lexiuie. ꝛ lotiones ex vrina ꝑpria ꝛ farina fabaꝝ loco saponis. setis tñ prius extractis. hec sequant. Si tynea vet⁹ ē fortiora adhibeant purgatio igit̄ ꝑcedat cū yeralog. si melēcus ē. vel cum yera. gal. si flegmaticus ꝛ silibus. ¶ Post adhibeatur stupha cū herbis ꝯpetētib⁹ obuiātibus cause. vt pz in scabie. Deinde offerat opiata appropata cause. post caput abradat deinde lauet cū vrina ꝑpria vel lexiuia. accipiat igit̄ saccus lineus ꝛ intromittatur fuligo ꝛ supmittat lexiuia ad modū lexiuie. ꝛ inde lauet ꝛ cū pāno lineo bene siccetur, postea pix malaxata ad ignē sup pannū extēsa sup caput ponat. ꝛ sit ibi per. vij. dies. ꝛ tūc auferat ꝛ lauet p̄dicto modo.

¶ Deinde fiat vnguētū accipiat vnguētū aureum marciaton arogō. ꝛ oleū laur. ana. ℥. j. vtriusq; ellebori sulphuris. vi. ana. ℥. j. ꝯmisceantur. ꝛ inungat caput q̄tidie al. expimentū. ¶ Accipe t oleū lapdaninū. qd̄ fiat cū oleo nuc. cum puluere apum assatarū ad quātitatē pugni pleni. admisceat ꝛ inungat. mire tyneā destruit ꝛ capillos regenerat vt bis in septimana opz caput radi. ¶ Item aliud. ℞. salis gē. ꝛ fariuā saliginis ꝛ nigellā ꝛ parū de gumma ꝛ vrinaz tauri ꝛ succū lapacij acuti ꝛ malaxa. ꝛ inunge caput ꝛ post cū enula campana ꝛ axungia. iungat caput. Itez aliud efficax ellebor⁹ niger castoreū optime ꝯterat ꝛ cū aceto ꝛ oleo laur. distempent ꝛ iungant. ¶ Itē aliō qd̄ antiq̄ssimā tyneaz ꝛ allopitiā curat. ℞. adipis vrsini, adarcis, ana. ℥. j. fimi murium: picis liquide olei vetusti ana. ℥. j. et ß.

¶ Item elleborus niger piretrum tritū. fel vituli stercus caticum aceto fex vini. calx vi. sulphur stapbisagria acetum cū sale. mire ꝑ se seu cōposita ꝓsunt. ¶ No. ꝙ pustule eleuent cū dolore: supradictis chimolea litar. ꝛ puluis carte cōbuste addenda sunt. ¶ Itē vnguentū excellentissimū ad tyneā. ℞. litar. calcis vi. ana. ℥. x c. terant cū aceto. ꝛ adiūgat oleū mirtiū. ¶ Item accipe salem ꝛ fuliginē ꝛ oleū ꝯmune ꝛ picem liquidā tere oīa simul. ꝛ fiat vnguentū capiti tynioso capill̄ prius rasis. vel euulsis. Item accipe cinerē clauellatū quo vtunt tinctores cū fortissimo aceto distēperetur: ꝛ extractis setis in vlceratis locis crescētibus. q̄tiēs renascunt capilli iungātur. ¶ Itē vnguētū optimū ꝯ tineā lepram morpheā. ꝛ malū mor. ꝛ scabiem. ℞. sulphuris vivi. ℥. j. ell̄i. al. ℥. j. argenti vi. ℥. j. ista pulverizata cuz ℥. vj. axungie por. ꝯmisce. ꝛ bene incorpora. ꝛ cum opus fuerit loca patientia inungātur. ¶ Itez ellebor⁹ niger ꝛ atramētū viride eris aurip. sulphur vi. pulverizent. qui puluis in pice nauali resoluta bulliendo incorporent quod emplastrum super positum tynee. per. vij. dies maneat postea lauetur caput cum decoctione mediani corticis vlmi. vel capill̄. ve. deinde cum melle vngatur ꝛ sepius radat fimus ēt columbinus superpositus ꝛ inunctio butiri post nimium valet. ¶ Item accipe ellebori al. ℥. j. picis naual. ℥. j. olei cōmunis. ℥. vj. bene terātur. ꝛ incorporentur in hyeme loco olei communis oleuz nucis ponatur hoc vnguēto tynea per. vij. dies vel per. ix. ꝑm iudicium medici caput inunga-

tur. ⁊ cum mollificata fuerit: capilli radicitus euellantur. ⁊ locus auulsus inungatur. ⁊ cum renascuntur: caput cum lexiuia lauetur ⁊ cum desiccatum fuerit psilotro inungatur. vsq₃ quo capilli de facili valeant eradicari lauando cum aqua. ¶ Postq̄ autem psilotro capilli euulsi fuerint. ⁊ ruborem aliquē cognoueris iteru₃ vngas p̄dicto modo quousq₃ caput appareat sine rubore. ¶ Nota autem q̄ rubedo est vnum de signis curatiōis. ¶ Si em̄ locus fricatus cito rubeat. spes nō deerit curationis. ¶ Q₃ si hec cura non sufficit. fiat hoc vnguentum. ℞. stapbi₃. se. ellebori. al. aurip̄. vitreoli. aluminis. gallarum ana. ℥. j. fecis olei. ℥. vj. d̄ flaura. ⁊ abrotano vtroq₃ eruca agresti. fumo terre titimallo. lapatio acu. ex̄ baꝝ. succ⁹ ⁊ bulliat cum fece olei primo. post adde pulueres ⁊ picis liquide. ℥. iij. de hoc vnguento caput inungatur. ⁊ fiat vt proxime dixi.

¶ De rima.

Uperfluitas autē capitis quā salernitani rimam vocāt ijsdem vnguentis curatur ⁊ precipue vnguēto superiori. Q̄d. ℞. sulphuris. ℥. j. ellebori. ℥. j. ⁊c̄. valet etiam ad flegma salsum et melancoliam que solet esse in cruribus. ⁊ ad omnem scabiem. ¶ Item aliud quod quasi inueteratam vt velut infra annum sine euulsione capillorum sanat. ℞. flaure. eruce abrotani agrestis fumi terre. artbemesie lapacij acuti. ana. m. j. pista cum oleo ⁊ dimitte per. v. vel vij. vel. ix. dies. et postea fac bullire in eodem oleo. ⁊ cola ⁊ inunge. et si volueris adde stapbisagrie ellebori alb. ⁊ similium ana. ℥. j. ⁊ fortius operabitur. ¶ Quidā autem tyneam inueteratam cum emplastro facto de farina siliḡ. cum vrina tauri distemperata cu₃ euulsione capillorum curant emplastrum em̄ cum euellitur secum pilos eradicat. ⁊ radices eorum cu₃ tinea post lauetur cum vrina propria ⁊ sic singulis diebus operanꝭ quusq₃ caput bn̄ mūdetur ⁊ hoc per annum. vel dimidium post singulis diebus lauent cu₃ aq̄ frigida summo mane ⁊ curant.

¶ Si autem sint pediculosi adiungantur predictis argentum vi. ⁊ cinis filtri. ⁊ fiant remedia pediculorum. ¶ Si autem abundant furfures ponatur se. vrtice in aceto per diem ⁊ noctem. ⁊ post lotione₃ capitis. hoc aceto inunge. ad vltimu₃ de aqua pura. ¶ Item lauetur caput cum vino decoctionis ciclaminis. ⁊ puluerem nepite superasperge. ⁊ sic per diem ⁊ noctem. post lauetur cu₃ saliua. fiant ēt remedia dicta in furfuribus. ¶ Q₃ si pili ceciderint: predictis vtere. ¶ Et ad idem valent apes multe incense ⁊ cum oleo trite que capiti minutim scarificato superaspergantur. fel ēt vituli allopitiam diuturnam curat. capillos renasci facit. furfures mundificat pruritum tollit. cui etia₃ omne fel videtur cōferre. ¶ Ide₃ facit sterc⁹ cate cum aceto illinitum. ¶ Euforbium quoq₃ cum aceto idem facit. ¶ Ad idem facit fimus caprarum. ⁊ vngule combuste cum aceto valent.

¶ Item ad idē testudinem viuā super sarmēta incende. et cinis cū aluminis. ʒ. iij. i cacabo cū medulla ceruina bulliat in vino. istud capillos regenerat et allopiciam curat.
¶ Sitb etiam vstulatum et cū aqua tritū et illinituz pdest. ¶ Silr agrimonia. sz natos nigros facit. Uerbena quoqz et absin. i lexiuia coquant et inde laueṫ caput. ¶ Item panis ordeaceus et carta. cū sale eqliter cōburanṫ. Terantur: et cum adipe vrsino misceanṫ et iungaṫ caput. pellˀ etiam capitis vulpis cū labijs excorticata cōburaṫ et lacerta viridis amputato capite corpus vna die et nocte suspēdaṫ. post i oleo cū puluere coquatur et inungaṫ. ¶ Silr ex puluere ranarum et fimi muris cū pice liqda et ex ciuere quercˀ nouelle inūge sepius.

¶ De vulneribus capitꝫ et eoꝝ curis

Ulnus capitꝫ aliqñ fit cū cranei fractura. Itē factura cranei aliqñ ē cum vulnere aliqñ sine vulnere. ¶ Et iteꝝ fractura cranei aliqñ est cū lesione pie matris vel dure. lesio siue fit cū fractura cranei siue non: aliqñ est cum vulnere. aliqñ sine. Itē vulnˀ aliqñ est magnū. ¶ Aliqñ ē pūū et strictū Et iterū dico fractura cranei aliqñ est magna. aliqñ pua. Et iteꝝ aliqñ manifesta. aliqñ nō sz occulta. Fractura cranei bis signis cognoscitur Cadit ei vtˀ appetitiua et digestiua adsūt vigilie et grauiter dormit grauiter egerit et cū difficultate vrinat et febrili discrasia vexaṫ nuces oblate vel auellane vix franguntur crusta panis vix masticatur. filum vel corda lire tenta a dentibus et tensa et percussa. vix sustinetur. et hec sunt accidentia. et signa cranei fracti siue fit cum vulnere. siue sine vulnere siue cū lesione miringaꝝ capitis siue non. ¶ Semp aūt craneo fracto timēdū est de lesione pie mr̄is vel dure. Si autē aliq miringaꝝ capitꝫ. i. pia maṫ. vel dura lesa fuerit. h erūt indicia. dolor adest capitis fe. lēta et singulis diebˀ augmētaṫ distorquētur anguli oculoꝝ q̄si in spasmo. rubor genaꝝ qd̄ est signū cōe in oī lesiōe capitꝫ. ¶ Emplastra supposita cito desiccanṫ. cutꝫ arida et sicca repitur. Desiccatio ēt emplastri signū ē lesionis cranei qd̄ sic volunt expiri. ¶ In pte opposita pecia pāni linei vel serici in albu. oui infusi i q̄ icorporatus sit pul. subtilissimˀ olibani p noctē ponaṫ. q̄ si mane desiccata i ueniaṫ. ꝯstat craneū vel aliquā miringarū esse lesam. ¶ Dure matris lesio cognosciṫ. dolore capitis rubore faciei. intensione oculoꝝ mentis alienatōe nigredine lingue. ¶ Pie matrꝫ lesio cognosciṫ p vtutū aīaliū defectū. vt somni defectu ebetatiōe visus et cū vocꝫ minoratōe fluxu sanguinis vel sanici ab auribˀ vel naribus ꝯstipatiōe vētris et febris rigore. bis vel ter qñqꝫ in die supueniente qd̄ est deterius et signum mortis. ¶ Pustule etiā qñqꝫ in facie solent eleuari et oībus bis signis et pluribˀ superueniētibus ad plus vsqꝫ ad. c. dies mors poterit elongari. ¶ Si aūt accidat vulnus in ꝯtumace capitis ante vel retro ad substātiaꝫ cerebri pcedens mortale est. ¶ Si autem descēdat a supioribus ad inferiora ad cerebrū nō pcedens ꝗuis per aures vel p nares vel pˀ aliam partem exeat: nō est mortale. ¶ Interdum aūt ipm craneuꝫ ad interiora plicatur et motui nō cedit. ¶ Uñ adsunt vigilie multe et insomnietas

τ impugnationū horribiliū in somnis apparitio. τ ī somno q̄si freneticus efficit᷑: vt videat᷑ assurgere et arma arripere. et terribilia facere. ¶ Interdū aūt craneo illeso ex percussiōe fit tumor qd̄ cog̃scit᷑ signis ↄtrarijs p̄us dictis. bñ eñ appetit. retinet digerit τ expellit τ dormit. Nulla sentit᷑ febrilis discrasia l᷑ securāt egrū a fractura cranei. τ lesione miringarꝝ. Tumor igit᷑ si fit solū sine fractura cranei dissolutiuis medicandus est vt emplr̄o facto ex arthemisia. ruta. absinthio. cimino. cepe pistatis τ coctis ī oleo cōi. τ multotiens renouet᷑ τ silr̄ia. que in alijs tumorib⁹ dissoluendis apponūtur. ꝙ si sic dissolui nō poterit videt᷑ materia ad saniē tēdere. apponāt᷑ igit᷑ emplr̄a maturatiua. ℞. absinthij τ malue cōis τ arthemesie. ana. M. j. ↄterant᷑ cū. ℥. iij. axungie τ simul coquant᷑ τ incorporent᷑. Quib⁹ addātur. ℥. iiij. d̄ farina frumēti. τ addat᷑ parꝝ vini. τ. ℥. iiij. melr̄. τ coquāt᷑ ad ignē ad spissitudinē emplr̄i. vel alid̄ maturatiuū vt ī apostematib⁹ dicet᷑ supponat᷑ vsq₃ ad ꝑfectā maturationem. Maturatiōis autē signa sunt dolor τ punctiōes τ mollicies. vbi ꝟo tumor magis dependet cōpleta maturatōe apiat᷑ cū flr̄omo τ sanies tota exprimat᷑. τ tūc apponat᷑ tract⁹ τ sequat᷑ cura vt in apostematibus demonstrabitur.

¶ Embroca in hyeme.

Si aūt fiat vuln⁹ sine fractura cranei statim de panno lineo cū albu. oui infuso et aliquātulū expresso totum diligenter vndiq₃ repleat᷑. deinde supponat᷑ emplr̄m ꝫm diuersitatem tp̄is ꝙ saniē generet. in hyeme fiat embroca talis. ℞. foliorꝝ violr̄. malue vtriusq₃ brancevr. paritarie. volubilis maioris. ana. M. j. cū lb. ß. axungie pistent᷑ τ coquant᷑ ad ignē Quib⁹ admisceant᷑ farine seminis lini. fenugre. ana. ℥. ij. farine tritici ℥. iij. τ suauiter fiat coctio ad lentū ignē ad inspissationē. Embroca ī estate. ¶ In estate talis. M. j. foliorꝝ malue pistet᷑ cū. ℥. iij. axungie antique vt salice. τ ex solatro τ memithe τ herba violr̄. extrahe succum τ ꝓ memitha si carueris pone vmbilicū ve. vel cassillaginē τ misce cū succo tantūdē vini. Quibus admisceant᷑ farine tritici τ mellis. ana. ℥. iij. ad ignē agitādo τ coquēdo quousq₃ spisset᷑. deinde reseruet᷑ τ ponēdo supra pānū extendat᷑ τ supra ponat᷑ tāgendo. labia vulneris q̄usq₃ vulnus saniauerit. ¶ Generata āt sanie pānus siccus ī vulnere mittēdus est: quousq₃ vulnus desiccetur. desiccato vulnere: supponat᷑ carpia τ ꝫm crementū carnis subtrahatur carpia paulatine. τ semꝑ facta desiccatione vulneris aut inungat᷑ circa cū vnguēto fusco cirurgico. qd̄ oīb⁹ vulnerib⁹ ↄfert. qd̄ carnē laudabilē τ saniē generat τ extrahit τ mūdificat putredinem. ℞. olei cōis. sepi arietini. añ. lb. j. piscis naualis. lb. ß. picis grece. ℥. iij. cere ī estate. ℥. j. in hyeme. ℥. ij. masticis olibani. galbani. armo. serapi. oppopoñ. terebētine. ana. ℥. ß. liquida cū oleo liquefiāt. τ puluerizanda puluerizent᷑. et ad ignē agitent᷑. τ cū decoctū fuerit addat᷑ terebentina τ colet᷑ τ reseruetur. ¶ Signū aūt decoctōis est q̄n gutta posita supra marmor digito adheret τ non dissoluat᷑. Tract⁹ aūt ad plagā satis ↄueniēs sanās τ mūdificans fit ex albumine oui τ melle crudo τ farina siliginis. ana τ succo apij in maiori quātitate. τ quidā addunt succū lapacij τ ↄsolide ma-

ioris.et herbe viol. Al' qd mundifi-cat ꝛ ꝯsolidat sūmitatū apij.rumicis vrtice.corticis ebuli. succus extra-hat cui addat mel.farina filigi sad libitū.albu.oui vini coclear.i.celeri ter sanat. ¶ Unguētū bonū. ℞.lan ceolate.plantaginis. apij.bismalue betonice cuꝫ sanguine taxonis aut porci ꝛ sepo hyrcino.ꝛbutyro.ꝛmo dico cere.admisceant ad ignem.co-quant ꝛ colent. Quibꝰ colatis ad-datur thus ꝛ reseruet.al' optimum. Accipe baccas laur.xl. aut centū et cū thure ꝯtere.ꝛ cum adipe vrsino. tertia pte lardi porci vel taxonis.si recens est plaga. Si purgata cum melle bullito ꝯfice ꝛ vtere cito sanat Al' pciosum qd valet ad scabiē fu-miter.lanceole.plātagi.v.folia.mil lefoliū.ꝯsolide ma. ꝛ mi.ebuli.pari tarie.scabiose.bugle.pigle sanigle. ana.M.j.ꝯterant in mortario cum sagimine porci veteri nō salso. ꝛ cō putrescat totū per.iij.dies.Deinde bulliat ꝛ addat cera ꝛ thꝰ.ꝛ p scabie sulphur ꝛ argentū vi.colent.ꝛ vsui reseruet.Unguētū al'.ad plagam.

¶ Unguentum. ¶ Anguillas coque in aqua ꝛ collige pinguedinē supnatantē.ꝛ accipe adipem de gal linis.anseribus.ꝛ scrophis sine sa-le ꝛ succum rute.saluie.absin.edere terrestris.cynaglosse.arthemesie.ci cute. marat ri.ligni citri. iusqami. stringui.boli.libani. aloes. myrre. amoniaci.de spēbus ana.ʒ.j.de her bis succi trahant farine volatice. ossiū dactiloꝝ.croci orientalis.san-dal.acacie.ana cere quantū sufficit vt album fiat. ¶ Tractus.

¶ Tractus ad aperiendū.sanandū purgandū.dolorē mitigandū. car-nem mortuā ꝛ cancrū anferendum. ℞.succi ebuli.absin.cimaꝝ rubi.vr ticarum maior.apij succoꝝ omniuꝫ ana albumen oui vnius.farine sili-ginis coque donec spissum sit. Si p funda sit plaga liciniū punctū intꝰ ponat. Si apta sit: sup pannū extē-datur ꝛ supponat.ꝛ si tractus defic cetur cū succo apij renouet. ¶ Un-guētū ad plagā. ℞.cere citrine.ʒ.j. picis colofon.ʒ.ij.ꝛ.ß.sepi arietini. ʒ.ij.infunde oleū.ꝛ sup ignem com-misceant vt fiat vnguentū. Memi-neris autem hec vnguenta ꝛ tractꝰ ꝛ potiones in alioꝝ membroꝝ vul-neribus non etiam solum capitis p desse. Puluis ad plagam stringen-dam.valet etiam ad vuluam mulie ris vt quasi virgo appareat. ℞.myr re.thus.masticis.colofon.auripig. aloe.galle.gipsi.cornu ceruini vsti. aristol.roton.ana terantur subtilis sime.ꝛ cū opus fuerit intꝰ asperge.

¶ Puluis rubeus.

¶ Puluis rub.sanguineꝫ stringēs ossa ꝛ carnem ꝯsolidans.carnem et pellem cito regenerans. ℞.ꝯsolide ma.ʒ.j.picis grece.ʒ.iiij.sanguinis draco.ꝛ mūmie.ana.ʒ.ij.terantur ꝛ vsui reserues. ¶ Potio ad vulnera.

¶ Potio ad vulnera. ℞. saniclam sanā mundam.rumices. canabum. semen caulinum ru.ꝯsolidam mi.ru-beam ma.ꝯtundant.ꝛ in vino bul-liant perfecte.et post per noctem in vino morent.mane colent.pars dā da separetur ꝛ detur. et reliqua re-seruetur.omne vulnus curat.super posito folio plantagi. ¶ Aliud. ℞. caulem ru.canabum apium.rubeā. ma.fac eodem modo. Aliud. Ru bea minor canabaria herba robti. herba galteri.fragraria.agrimōia. pes columbinus.pimpinella.galli-tricum.rumices.absin. atramentuꝫ nimphea. bulliant in vino vt su-pra. ¶ Item bugla.pigla.i.lingua auis.ancora.i.sanicla. cōsolida ma ior.gariof.vulpecula rubea maior. bulliant in vino: vt dictū est.in esta

te addantur viole arnoglossa. lanceolata. Al'.apium.arnoglossa. lanceolata. anancia consolida. vtraque rubea. caulis bullita eadem operantur. Al'.fit ex sanamunda. pimpinella. saluia. senectione. agrimonia pede columbino. plantagine. cetinodio. lingua auis. spargula. ¶ Si febricitet: omnes iste potiões coquantur in aqua et adde zuccarũ si voluerit ad dulcorandum. Si nõ: coquantur in vino. et adde mel si volueris. et detur mane et sero. Et si eedem herbe emplastrent' exterius: melius est Alia potio fit de herba roberti herba galteri. sanicla. betonica. pilosella. scrophularia. ebulo. pimpinella. agrimonia. viol'. lapacio acuto. bullitis vt dictum est. ¶ Item alia fit ex sanamũda. betonica. saluia. edera terrestri. agrimonia. pilosella. pĩpinella. viol'. plantag. melagine. terantur et extrahat' succus et cũ vino bulliat et potetur quotidie semp minuendo melaginẽ. melago apponit' ne claudat'. ¶ De dieta vulneratorum ¶ Abstineant vulnerati a lacte. caseo et ouis et fructibus et carnib' nisi castratis. panem azimũ comedant. Et betonica dolorem tollit et sedat atque sanat. edera terrestris mundificat et curat. violaria sanat. plantago calorẽ coherceet et curat. agrimonia desiccat et mundat. pilosella mũdificat. ¶ Item angelica. betonica agrimonia. pilosella. edera. terrestris. septẽneruia. violaria. sed minus de angelica. coquant' in vino. et tribus vicibus potet in die. quanto enim pluries in die potauerit: citius sanabitur. ¶ Itẽ piloselle succum da bibere vulnerato quocunque loco si reijcitur: moritur. si nõ: viuet tunc pmo die plantaginem et fragariam da bibere. Scdo die gariofilatam adiũge prioribus. tertio die pilosellam. qnto ederam terrestrẽ. trãsactis. vij. diebus subtrahere debes sigillatim econuerso. incipiens ab edera vsque ad primã que est fragaria. ¶ Item potio. R. betonice. agrimonie. fragarie. asari. viol'. lingue bouis. ambrosie. plantag. qnque fol'. ypericõ. spice. lingue auis. pimpinelle. ana. M. j. tere. coque ĩ vino et adde mel. cola appone piperis. c. grana si nõ febrierit. quãto frequẽtius biberit: celerius sanabitur. sed a venere abstineat et ab omnib' contrarijs. ¶ Alia potio optima fit ex caule ru. et rubea et teneritatibus ramicis et se. canabi. vel teneritate ipsius herbe. et sanamũda et consolida mi. et sanicla. ana. sed rubea duplicetur. herbe omnes trite decoquãtur in vino vsque ad diminutionem tertie partis. potest autem apponi mel delicatis et detur mane et sero. Curãtur plage a quibusdã sic. ¶ In primis lauant plagam cũ aqua tepida postea vetus sagimen vel lardũ tritum cum absin. tribus diebus ĩponunt. deinde albumen oui cum licinio. iiij. dieb' et interea dant potionem confectam ex vino vel ceruesia et medietate mellis cum quo bullit' sit succus consolide mi. et sanicle. et absin. et feniculi quaque die ĩ ieiuno plenum ciphum. et per vulnus pot' exiens. dolorẽ mitigat. Deinde apponunt vnguenta ad consolidationem vulneris mundificati. ¶ Accipe olibanum sarcocollam. ana de aloe quantum est medium istorum contere et in puluerẽ redige amplissimũ vulnus biduo ꝯsolidat. Puluis cornu ceruini vuln' claudit. malũ hu. tollit et exiccat.

¶ De conditionibus attendendis in curatione vulnerum.

N oībus aūt vulneribus tēpus et etas locus et cōplo diligēter attendenda sunt vt calida fris. sicca hūidis. et econuerso ɔtēpenꝫ. nihilominus etiā mēbrū humidis eñ tbus magnū valet. In siccis aristol. et yreos apposita ī emplastris et tractibꝰ ad desiccādū mediocriter. Uulnera eñ indigent sanatione. mūdificatōe. et ɔsolidatiōe que oīa interdū vnico instro vt tractu vel potione pñt cōpleri. Sꝫ nota ꝙ si fuerit vulnus ī solida carne non indiget vt apponanꝫ nisi sola stupa minutim carpinata et incisa sicca et in albu. oui infusa vsqꝫ ad ꝑfectā curationem. Bonū est autem vt post pmā appositiōeꝫ stupe nō fiat mutatio vsqꝫ ad. ij. dies. in estate vel tres ī hyeme. Sic eñ melior fit sanatio et sedatio sanguinis. Oportet aūt ɔseruare vnūquodqꝫ mēbrū in sua naturali crasi vel ad eā reducere. Unde si duo curemꝰ vulnera in sanie equalia et vnū in humido et alterū sicco sic in humido magis vtimur thure: qꝛ est minus siccū. ī sicco magis aristol. qꝛ siccior est ī tractu vel in empl'is et hoc si vulnus est in profundo. ¶ Itē vitreolū in humidis carnē minuit. in siccis repat et ɔsolidat. flos eris in siccis minuit. et nō ɔsolidat. sꝫ corrodit. fiūt auteꝫ in vulnere pustule aliquotiēs albe. et locus tēperatus et bñ tractabilis. et hoc est bonū signū. et maxime si labia bñ inflanꝫ. aliquotiēs aūt attenuanꝫ labia et exiccanꝫ. et aliqñ nigrescit locus et est durus et male tractabilis. et hoc est malū. et signū herisipile si nigrescit. tūc iuueꝫ cū fris scꝫ si nigrescit. qꝛ ex adustiōe est: cū fris est subueniendū. vt cū plagella intincta in succo solatri. sempuiue. ꝯmicularꝫ. vmbilici ve. iusqami. admixto albu. oui et oleo ro. et viol. et sandal. al. et ru. ¶ De supflua sanie.

¶ Multa āt et suplua sanies ī vulneribꝰ. fit aliqñ ꝑpter nimis forteꝫ medicinā nimis dissoluentē. aliqñ propꝫ debilē q̄ parū exiccat. Si fit propꝫ fortē medicinā nimis dissoluentē: vulnus est maius ɔcauū cuꝫ rubore et duricie: dolore et ardore: et est sanies subtilis. Si ꝑpꝫ medicinā debilē sanies est multū grossa et viscosa sine p̄dictis signis. Si g° est propter medicinā fortē apponēda est debilior. si ꝑpter debileꝫ fortior

¶ De discrasia orta in vulnere.

¶ Si aūt discrasia accidat vulneri vt calor vel frigiditas. siccitas vel hu. vñ differꝫ sanatio sananda est ꝑ ɔtraria. Si aūt innascaꝫ fistula vel cancer pmo ipsa sūt sanāda. Si collectio pmo ipsa est sananda. deinde vulnus. Calide aūt discrasie vulneris signa sunt rubor et incensio et dolor. frigide vo liuiditas. humide vo mlta sanies et mollicies: sicce vo siccitas et duricies.

¶ De vulnere facto ī aliq̄ ꝑte corporis preterq̄ in capite.

N plaga autem facta de lancea vel sili ī aliq̄ ꝑte corpis excepto capite. pmū ꝑm aliquos pone lardū quātū tibi longa videbiꝫ plaga et vnguēto fusco vnge. tūc vo pultē cōpositā hoc mō. Pone vinū: farinā: oleū mel. rutam. saluiā. absin. trita cū axungia por. oia eq̄li pondere. pone ī sartaginē et fac feruere. et post cuꝫ panno suppone q̄usqꝫ plaga siccēꝫ Memēto aūt vt vnaq̄qꝫ die bis muteꝫ nisi in pma die. et lardū ipone eq̄ quātitatis vsqꝫ ad. ix. dies. deinde vna-

quacꝫ die ꝑut caro solidauerit: paulatim lardū minue quousqꝫ iam plaga clausa videatur. et tunc impone emplastrū aliqḋ. In capite autem non oportet ponere pultez hanc: qꝛ non ꝯuenit vbi pili nascunt ꝓpter ꝯstrictionem pororum. et hec. s. vnguenta. emplastra. potiões. ⁊ curationuz. diuersitates ad vtilitatez et electionē medici, ꝑlibauimus generaliter. Sed in speciali cura vulneris capitis sine fractura cranei si plaga magna fuerit. ꝯsueuerūt quidam in duobus locis vel trib⁹ suere cum acu quadrata ⁊ filo seritio ī inferiori parte foramine relicto ⁊ tunsis capillis ⁊ embrocā: que fit ex vino ⁊ oleo ⁊ pane non ex toto asso simul ad ignem ꝯfectis supponere. ⁊ post vnguento fusco curare. Alio mō solo diuino carmine ꝯfisi sunt q̇dā experti posse curari omnes plagas. hoc. Carmine ¶ Tres boni fratres ꝑ viam vnam ibant ⁊ obuiauit eis noster dñs iesus christus et dixit eis. tres boni fratres quo itis Unus ait. Imus ad montē oliueti colligendo herbas ꝑcussionis ⁊ plagationis. ⁊ dixit dñs nr̄ iesus xp̄s. Uenite post me tres boni frēs ⁊ iurate mihi per crucifixionē dñi ⁊ per lac mulieris virginis ne in abscondito dicatis. nec inde mercedē accipiatis. Et accipite lanam succidam ouis ⁊ oleum oliue. ⁊ ponite in plagis. credite ⁊ dicite. Sicut longeus ebreus cum lancea in latere dñi nr̄i iesu christi ꝑcussit nec diu sanguinauit nec rodanauit nec doluit nec putredinem fecit: nec faciat plaga ista ꝙ carmo ī noīe patris ⁊ f. ⁊. ss. amē. ⁊ ter dicite pater noster.

¶ Signa mortalis.

Signa mortifera vulnerator sunt si ꝯsolide medie ⁊ bullionis manipulū teras et cū vino des succū bibere si vomat morietnr. si non: viuet. Itē pimpinella trita cū aqua ⁊ potata si statim exit per plagam: moriet. Itē lactuca alba trita potata si vomat moritur. Item succus piloselle sicū potatur reicitur: morietur. Item succus pedis columbini ⁊ gariofilate potat⁹ si sine īmutatiōe exit per vulnus in ea qualitate ⁊ quātitate qua potat moriet. Deficit em̄ virtus digestiua ⁊ imitatiua. De vulneribus aūt ⁊ de strictura sanguīs inferi⁹ dicet.

¶ De fractura cranei cum amplo vulnere.

Si fractura cranei magna est cū amplo vulnere. si os vel aliquid aliud sit extrahendū nisi timeatur emorosagia vel debilitas. statim extrahat. ⁊ tūc pan⁹ de lino intra craneū ⁊ durā matrez. obliquādo caute cū pēna intromittat. In ipsa aūt fractura cranei ꝑānus de lineo. vel de serico qḋ meli⁹ est imponat ita. s. ꝙ duo pāni īmittant. Un⁹. s. inter durā matrē ⁊ craneum: alius in ipsa fractura cranei ita ꝙ extremitates pāni sub craneo prudenter subponant ad defensionem ⁊ repulsionē putredinis extrinsecus fluentis ad durā matrē. quod etiā cōpetenter pōt fieri de spōgia marina lota ⁊ exiccata. Cōbibit em̄ supfluitates aduenīētes ⁊ ad locuz aliū ꝓhibet deuiari. ¶ Cōueníēter etiā pōt fieri idē de purpura vel samito vel palio. quoꝝ spissitudo resistens putredini: fluxum ꝓhibet ab

exterioribus ad interiora. Ualet ēt ad idē rarus pannus de lino vel serico. vulnus aūt exteri⁹ pecijs pāni lini albi albu. oui infusis ꝛ paꝝ expressis ipleat̄ ꝛ plumaceolus desup ponat̄. ꝛ ligature ꝓm varietatē capitis applicent̄. ꝛ bis in hyeme. ter in estate in die mutent̄. Supra ptē aūt vulneris ne sanies intus fluat: patiēs colloceت. ꝛ sic semp vsq̧ ad pfectā reparationē cranei insistatur. Si aūt supra durā matrē alia caro supflua excreuerit spōgia ampla lota ꝛ sicca quousq̧ corrodat̄ supponat̄. Repato autē craneo si supra ipm craneū caro supflua excreuerit repatū cum hermodactil' corrosione secure curetur ꝛ vulnus extrinsecus cum panno solo ꝛ carpia pfecte curet̄. Uulnere aūt ꝯsolidato apostolicon cyrurgicū est supponēduꝫ qd valet ad ossiū solidationē. ꝛ ipsi⁹ vulneris adequationē ꝛ splenis tumorē ꝛ pectoris dolorē ex fractura vel ꝯcussione vel pcussiōe vel casu.

¶ Apostolicon. ℞. picis naualis lb. ß. pic͡ grece. lb. ß. galbani. serap. amoniaci. oppop. aā. ℥. ß. cere. ℥. iij. i estate. in hyeme. ℥. ij. aceti. lb. ß. ꝯficiant̄ sic. Galbanum. serap. oppop. pix naualis in aceto supra ignē instagnato liquefiāt. ꝛ cū paꝝ de eo i aqua frigida positū se tenuerit ꝛ colorē mutauerit in citrinū: pix greca ꝛ mastix ꝛ olibanū amboꝝ. ana. ℥. ß. pulverizent̄ ꝛ cū supradictis incorporent̄ supra ignē: ꝛ cū de subalbo colore i citrinū mutauerit qd est signū pfecte decoctionis: ab igne remoueat̄: ꝛ terebētine. ℥. j. apponat̄ ꝛ tūc totū supra aquā frām colet̄. ꝛ manibus inunctis oleo laurino vel alia pinguedīe malaxet̄ iuxta ignē quousq̧ aq̄ effluxerit ꝛ cōsumat̄. et tūc magdaleones formēt̄ ꝛ reßuēt̄.

¶ De fractura cranei cū stricto vulnere.

Si fractura cranei ē magna. os autē vulneris strictū. vñ de quātitate fracture cranei cōstare nō possit cū digito vel digitis intromissis diligēter tēptetur. tactu em̄ digiti veri⁹ certificat̄. Certificata aūt fracture quātitate: vuln⁹ strictū i modū crucis cū rasorio incidas ꝛ aliquātulū amplius ꝛ quarteria a craneo cū rugine sepat ꝛ replica supra caput. et nisi sanguis multū ipediat si os fractū extrahendū est cū pinceolis si fieri pōt: illico extrahat̄. ꝙ si sanguis impediat ab extractiōe: differēdū est vsqueq̄ cessauerit p se vel tuo bñficio. ꝛ pann⁹ intromittendus mō p̄dicto p vnam diē vel. ij. vel tres quousq̧ sedetur dimittat̄: ꝛ tūc extrahat̄ fractura. ꝛ tūc pannū int̄ durā matrē ꝛ craneū predicto mō imittas ꝛ q̄ docuimus intra craneū faciēda: diligēter ꝓsequaris. supra craneum v̄o ꝛ plicata quarteria. ꝛ in eoꝝ angulis pānus lineus albumine oui infusus ipona tur. ꝛ plumaceolus de pāno supponatur. ꝛ ꝓm varietatē capitis liget̄ ꝛ a mane in sero vel ecōuerso dimittat̄. Et cū redieris ꝛ ligaturas dissolueris si quarteria tumefacta et augmētata cognoueris: bonū signū iudicabis. si nō: ꝯriū. ꝛ hoc mō est isistendū quousq̧ craneum plene cognoueris repatū. ꝛ tūc pān⁹ minuatur. ꝛ quarteria ad locū p̄stinū ꝛ ꝓpriū reducant̄. ꝛ tunc cū carpia vel alio pāno secure curent̄. Nā qñ fractura cranei est: solū pannū imittimus sꝫ scdo die vel tertio nō infusū.

¶ Unguētū v̄o vel aliqd vnctuosū nequaq̄ ꝛ in fine apostolicon supra coriū vt p̄diximus. ¶ Et nota ꝙ pan

num inter durā matrē et craneū in aqua ca. intinctū ꝑpter emorosagiā ꝛ sup pānū plumaceolū aliū ꝛ tertiū de lino vel de stupis ītinctū q̄dā solēt īponere ꝛ cessante sanguine loco cranei extracti peciā cipbi ꝺ mazer aut laminā auri solēt imponere qꝺ bodie dimittit. nota ēt ꝙ bn̄ sis memor carnis excrescētis corrosionis ꝛ spōgie lotiōis ꝓpt̄ salsedinē mar̄ ꝛ. q̄dā puluinar sup caput iudicāt alligādū. Nota etiā ꝙ in nullis vulnerib⁹ nisi in fractura cranei solus pānus ꝺm arbitriū nr̄m est īponendus infusus vel supra craneum. ꝛ a scđo die vel tertio nō infusuꝫ ne vnguētū sub craneo influat īponim⁹.

De fissura cranei.

Aliq̄n̄ findit̄ craneū ad modū rimule vt ꝑs ꝑte depressior nec eleuatior altera videat̄ vn̄ fractura nō cognoscit̄. ſꝫ si infirm⁹ teneat os clausum et nares ꝛ fortit̄ sufflet. ꝛ si ꝑ rimulaꝫ aliq̄d exalauerit fractura esse iudicat̄ cranei. vsqꝫ ad cerebrū. tunc si vuln⁹ est strictū: vt supra elarget̄. et nisi sanguis vel aliq̄d īpediat: craneū cum trepano iuxta rimulā ex vtraqꝫ ꝑte cū sūma diligētia ꝛ cautela ꝑforet̄ ꝛ foramina cōpetētia ꝓut tibi videbit̄ fiāt. Preterea cuꝫ spata vna ab vno foramine ad aliud incidat̄: vt ab vna extremitate ad aliā īcisio extendat̄: vt putredo deriuans supra cerebruꝫ bombace subtilissimo vel pāno lineo cū pēna īmisso ex obliq̄ extrabi valeat. deinde cura vt supi⁹ dixim⁹ diligēter adbibeat̄. Si fractura cranei ita stricta sit vel ī aliaꝫ ꝑteꝫ tm̄ deꝑssa vt frustuꝫ nō valeat de facili separi: ex illa ꝑte cui adberet, frustulū ꝑforet̄ ꝛ foraminib⁹ cō petētib⁹ ꝓut tibi visū fuerit facitis cuꝫ spatumine ꝛ alijs curā vt supra docuimus diligenter exequaris.

De cute incisa cuꝫ acu quadrata suenda ꝛ cū fractura cranei.

Si gladio vel lapide vel alio casu cutis īcisa cum ꝑte cranei depēdeat: cutis pēdens ꝑ mediū vsqꝫ ad craneū fractū incidat̄. ꝛ os cranei cuꝫ rugine acute sepatū ꝓijciat̄. ꝛ tūc cutis cū acu q̄drata ꝛ filo serico ex vtraqꝫ ꝑte suatur a ꝑte supiori īcipiēdo ꝛ fiat vn⁹ punctus: ꝛ nectat̄ fortit̄ ꝛ ad mensurā vncie alius punctus et eodē mō firmet̄. ꝛ sic inferius vsqꝫ ad finē ex vtraqꝫ ꝑte: inferior tm̄ ꝑs relinquat̄ apta ex vtraqꝫ ꝑte: vt vulnus ꝑ eas purgetur. et' super suturam puluis ru. ponat̄. ꝛ supra puluerē foliū plātaginis vel aliud foliū. In ipsis āt extremitatib⁹ inferius tuellus īmittatur et plumaceolus de panno superponatur quibus ablatis sanies comprimendo ad inferiores meat⁹ possit descendere et vulnus curari valeat ꝛ mundari. bic puluis vsqꝫ ad nouem dies vel duodecim bis ī die superponatur quousqꝫ carnem videamus succrescere. ꝛ consolidari. ꝛ predictos punctos tunc dissoluimus ꝛ filum extrabim⁹. ꝛ sic vsqꝫ ad perfectam curationem cum panno ꝛ carpia et alijs curare laboramus. Incisione autē facta a medico in media cute imponat̄ pann⁹ siccus. Cetera autem intra craneuꝫ ꝛ extra memineris vt in alijs curis prediximus esse prosequenda. Q̄ꝫ si parum de osse cum cute adbeserit ita ꝙ non sit perforatum craneum.

oīno:pars ossis acute sepeꝛ: ⁊ vt pri me diximꝰ cetera ꝓsequamur ꝑterq̄ q̄ ñ oꝫ cutē findere. nec itra craneū aliq̄d imitti. Q̄ſ si cutis sine craneo a capite sit sepata: eadem erit cura quā diximus. ¶ Et nota q̄ oē vulnus in ꝯtumacia capitis añ vel retro ad substantiā cerebri ꝓcedens: mortale est. Si vō p aures vl' nares vel aliā hmōi ptē ad cerebrū nō attingēs ad interiora descendat: mortale non est. ⁊ de oīm vulneꝝ taliuꝫ cura sufficienter dictum est.

¶ De craneo perforato.

Quod si craneū ꝑforatū sit sagitta infixa p mediū vt ex alia pte exeat si signa illaudabilia ñ sequanꝛ: cutem ex alia pte ex qua exit scindimꝰ et a craneo sepamus cū rugine. ⁊ sic statim nullo obuiante impedimēto si fieri pōt craneum iuxta ferrū in modū crucis ꝑforetur vt meatus ꝯuenienꝛ elargeꝛ ⁊ sic ferrū caute extrahaꝛ. ⁊ ab alia pte lignū educaꝛ. Itē si aliam ptē nō penetrauerit ⁊ signa laudabilia vsq̄ in. v. vel. vij. diē apparuerint: iuxta lignū vel ferrū inherens cutem incidimꝰ. ⁊ mō p̄ori a craneo sepamus ⁊ cū subtili trepano ꝑforamus. ⁊ sagittā extrahimus. deinde curamus vt in fractura cranei diximus. q̄ si craneū ad iteriora pliceꝛ vñ predicta sequenꝛ accñtia: cutis vsq̄ ad craneū in modū crucis cum rasorio findaꝛ: ⁊ cū rugine scarenꝛ. ⁊ a craneo separeꝛ. ⁊ tota plicatura cū trepano ꝑforeꝛ. ⁊ totū craneū illud fractū remoueaꝛ. deinde vt fractura cranei diligenter curetur.

¶ De dolore capitis ⁊ eius spēbus

Dolor est sensus rei cōtrarie. i. cōplōnis subito mutate vel ꝯtinuitatis solōnis. Mutatur subito cōplō vt ex simplicis distempantia q̄litatis vel q̄litatū. aut ex distempantia hūoris simplicis vel humoꝝ. Ex simplicis distempantia qualitatis vel q̄litatū: vt ex calitate aut frigiditate. aut siccitate. Ex simplicis distēperātia humiditatis dolor fieri nō pōt: q2 oīs q̄litas hebes est cum humido et acuitur cū sicco. Cū humido igitur hebes est sensus ⁊ potius oppilō vl' ꝯtinuitatis solō. Ex vitio humoris fit aut co. aut fl'is: aut sanguis aut mel'e aut hoꝝ cōpositis. ¶ Itē sicut fit mutatio citā a cā intra: sic ⁊ a cā ex ꝯsurgente sicut ardore solis euocante humores ad cerebrū aut ipm calefaciēte aut ex frigiditate ꝯstringente. ⁊ tūc vt plurimū seq̄ꝛ reuma. ¶ Accidit etiā ex vulnere ⁊ ꝑcussione ⁊ crapula multi vini et fortis. et etiā ex medicia laxatiua nimis euacuante ⁊ etiā dū euacuat ꝓpꝛ tractū ⁊ turbationeꝫ humoꝝ ⁊ spirituū. fit etiā ex fetore forti. ⁊ odore nō ꝯsueto vt storacis ⁊ aromaticoꝝ ⁊ menstastri. fit etiā ex acutis cibis. ⁊ ira. ⁊ etiā ex apostemate q̄nq̄ accñte in interioribꝰ vt intestinis pectoribꝰ. ⁊ filibꝰ. ⁊ tūc fit ex cōpassione. q̄nq̄ aūt apostemate aduēniente in ipso cerebro vt in freneſi. ¶ Vñ p̄mo notanda est talis diuisio. Dolor capitꝭ q̄nq̄ est de p̄uata cā: aut ex simplci distempantia: aut cōposita. ⁊ h̄ aut cū hūoris vitio: aut sine aut ex apostemate: aut ex ipsiꝰ naturali cōplōne: aut cōpōne: aut raritate nimia: aut est de remota cā. ⁊ h̄ dupl'r. aut ex. aut intra. Extra vt ardore sol'. ⁊ filibꝰ. aut itra. ⁊ tūc aut ex cōpassio-

ne aut ex raptu.i.ascēsu ⁊ tūc in bis nota regulā. ¶Ōis dolor capitꝫ de priuata cā ↄtinuus est de remota: interpolarꝰ ṗcipue si sit intra vt ex ī digestiōe stomachi vel fumo co. vt ī cōpassiōe vel ex raptu materie. Et ē alia diuisio. ¶Dolor capitis aut ē vl'is: aut ꝑticularꝫ. ¶Ul'is dr̄ cephalea vel cephalargia.i. capitis labor. vel cephaloponia.i.capitis pena.ꝑticularis aūt vt dolor medie ꝑtꝫ capitis: scꝫ dextre aut sinistre ⁊ dr̄ emigranea aut dolor vniꝰ ꝑtis capitis ⁊ dr̄ monopogia.scꝫ anterioris vl' posterioris ꝑtis capitis dolor. ¶Itē dolor capitis aut est morbꝰ ꝑ se: aut sintboma alteriꝰ morbi siue accidēs aliqn̄ accidēs creticū. ¶Dolor creticus paulatine venit ad augmētū. Sintbomaticus fit ex malitioso fumo petente cerebrum: ⁊ cū īpetu fit dolor subito: vt in tertiana īterpolata.dolor eñ est mutatio cito facta ¶Item dolor capitis aut est cum fe.aut est sine fe.aut est a cā intrīseca aut extrinseca. A cā extrinseca vt effimera ex ardore solis a cā intrinseca: aut cretica aut sintbomatica.

¶Cretica vt fluxu sanguinis cretico futuro: vel vomitu q̄ curari non dꝫ. ¶Et cā sintbomatica aut ē a cā priuata aut remota vt supra sine fe. sil'r a cā ṗuata aut remota.ṗuata autēꝫ cā aut est ex naturali dispōne capitis vt raritate spissitudine debilitate vētositate aut accidētali gn̄ata in ip̄o capite.vt co.vl' melā vel alio bu.dn̄ante in ip̄o mutante ipsiꝰ naturā ad ↄ̄riū. Per diuturnā eñ morā dispositio innaturalis in naturā cōuertit̄ vt a ↄsueto nō fiat passio. Remota aūt est ex vt supra aut ītra aut a repletione aut inanitione aut ab epate: aut stomacho repletis humoribus innaturalibꝰ fumo vel ventositate vel ab oībꝰ alijs mēbris. Interdū aūt vētositas est ṗuata cā doloris ⁊ inflationis. ¶Ex inanitiōe fit dolor capitis vt ꝑ medicinā ieiuniū: ⁊ alia q̄ inaniūt corpꝰ vt fluxus sanguīs vel vētris.ex repletione stomachi q̄ est vel ex cibis vel potibus vltra ꝓportionē caloris assumptis. vel vētosis vel nimis acutis vt alliatis pipatis. Uel ex hu. colericis vel mel'icis vel fl'icis vel nimis spissis. vel glutinosis vl' liq̄dis quoꝝ fumꝰ replet caput ⁊ turbat.fit aūt in virꝫ ⁊ mulieribꝰ ex corruptiōe sp̄matis: q̄ in viris facit analēpsiam.in mulieribus suffocatōeꝫ matricis.fit etiā ex retētōe.mēstr̄. ⁊ emorroidaꝝ pꝫ igr̄ q̄ dolor q̄druplex variat̄. aut ꝺm essentiam aut ꝺm sintboma. Aut ꝺm cām aut ꝺm locū.ab eēntia ⁊ loco accipiuntur causarum signa.

¶De diuisione ⁊ speciebus dolorꝫ.

Olor igit̄ infixiuus est ex sanguīe. Calꝫ eñ infigit humidū. ¶Et pūgitiuꝰ ē ex co. ⁊ hoc accidit vel ꝓpter ↄtinuitatꝫ separatiōeꝫ cū extēdit̄ co.in pāniculo ꝺm latitudꝺ.aut qꝛ eq̄liter nō sentit̄: qꝺ accidit.aut qꝛ pāniculꝰ nō est eq̄lis in duritie ⁊ lenitate vel mollitie. ¶Durū eñ repellit molle passibile cū facilitate vt ↄtingit in pāniculis costas vestiētibus.aut qꝛ ꝑtes mēbri in quo est co. nō equal'r mouent̄ vt dyafragmatꝫ. ¶Aut qꝛ ꝑtes nō similant̄ in cōplexione v.i ↄpositione aut ꝑ nocumētū nō equal'r aduenīēs ꝑtibꝰ. Perforatiuꝰ dolor accidit ex vētositate vel materia grossa colerica infra mēbrꝫ pāniculosum ip̄m rūpens penetrās stimulās ac si terebello ꝑforaret̄. Actualis est ex eadē materia in eodē mēbro: sed pe

netrat scd̄z lõgitudinē magis ⁊ reti
net̄ dorã q̄ rūpit. ❡ Extēsiuus ē ex
flegmate qd̄ neruū aut musculū ex-
tēdit: aut ip̄z trahit ad suas extremi
tates. ❡ Uel est ex vētositate idem
oꝑante. Laxatiuus ē ex materia hu
mida q̄ carnē musculi extēdit ⁊ non
ip̄i⁹ cordam ⁊ etiā pāniculū. ❡ Stu
pefactiuus cū excel lēti frāte. aut ca
lorē repellēte. aut sp̄ūs ꝯgellante et
oppilāte aut membrum humidita-
te replēte. ❡ Aggregatiu⁹ ē d̄ melā
colia pōderosa vl' de apostemate mē
brū cōp̄mēte. ❡ Deambulatiu⁹ ē ex
ventositate grossa leuiter se diffun-
dens p ꝑtes corꝑis. Frāgitiu⁹ ē vē-
tositas inter os ⁊ eius pāniculum.
Aut frigus pāniculū fortiter strin-
gēs. ❡ Lōtinu⁹ ē ex materia soluēs
ꝯtinuitatē īter musculū. ⁊ suū pāni
culū ⁊ lacertū. Pulsatiu⁹. ē ex aposte
mate calido nō frigido iuxta mēbꝝ
sensibile vicinū circa qd̄ existūt arte
rie sp pulsantes. a membro em̄ sano
pulsatio nō sentit̄ s; ab infirmo. fri
gidū em̄ seu fuerit ī mēbro frigido
seu calido duro vel molli dolorē nō
efficit: nisi ī cal'm ꝯuertat̄. s; poti⁹ se
dat. Pruritiu⁹ est ex hu. salso. ❡ Ex
dulcedine em̄ est delectatio. ex acu-
to pūctura. Aspatiuus ē ex hu. sicco
Mordicatiuus ex humore acuto.
Fatigatiuus ex labore aut ex hu. ex
tēsiuo. aut ex vētositate ⁊ vocat̄ fati
gatio laboriosa. aut ex hu. mordica
tiuo ⁊ vocatur fatigatio vlcerosa.
❡ Et nō. q dolor aggregatiuus fit
ex apostēate ī mēbro nō sensibili. si
cut pulmone ⁊ rene ⁊ splene. aut ī mē
bro sensibili: cui⁹ sensum ip̄a egritu
do iā destruxit. sicut canc̄. cui⁹ pōde
rositas sentit̄. nec tñ dolorē efficit.
qm̄ sensus mēbri destruct⁹ ē. ❡ Do
lor aūt fatigatiuus signū ē ꝓuiū ad
fe. Sinthomaticus aūt dolor: nunc
aduenit nunc recedit nisi sit ex apo-
stemate vl' fe. acuta. ❡ Scd̄z locū ac
cipiunt̄ signa. q2 ꝑm quosdā in dex
tra dn̄at̄ co. in sinistra melā. in frō-
te sanguis ī puppi flegma. ❡ Uerū
tamen nō sequitur. Caput dolet in
sinistra. ergo ibi dn̄atur melā. q2
splene patiēte dolor accidit in sini-
stra. ⁊ epate vel costis patientib⁹. in
dextra ⁊ pulmone patiēte: in puppi.
cū rubore genaꝝ ꝑpter nimias mo-
tiones ei⁹. et prora toti corꝑi ꝯpati
tur. ❡ Uñ ⁊ mag3 ledit̄ a fumis ascē
dentibus. ❡ Et ꝑm quosdā si ē do-
lor in summitate capitis ex humori
bus ē stomachū ꝑgrauātib⁹. Scd̄z
causas accipiūt̄ signa. ⁊ p̄mo ꝑ3 sim
plices distemperantias.

❡ Signa distempantiaꝝ simpliciū

Doloris aūt ex simplici distempꝑantia calītatis signa sūt calor ⁊ rubor in frōte ⁊ circa oculos ⁊ aliqñ reuma cal3 vrina tincta ⁊ pulsus velox ⁊ somnus pau-
cus ⁊ grauat̄ ⁊ ledit̄ a fumo cal'o aere
⁊ emplastris ⁊ aliis ca. ⁊ iuuat̄ a frigi
dis ⁊ hec adsunt sine grauitate ⁊ pō
derositate lucē ⁊ splendorē vix susti
nēt. Frigiditatis signa sunt frigus
sensibile pallor ⁊ venaꝝ retractus ⁊
minoratio ⁊ aliqñ reuma frigidū. et
vrina discolorata pulsus tard⁹ ⁊ sō-
nus multus ⁊ grauat̄ ⁊ ledit̄ a fris.
❡ Signa hūiditat3 sunt mollicies
⁊ supfluitates plurime ⁊ hebetudo
sensus ⁊ somn⁹ mult⁹ ⁊ de hac simplr
nō egredit̄ dolor eo q̄ ebetat. Sic-
citatis signa sunt durities cutis: et
asꝑitas supfluitatū ⁊ somnoꝝ pauci
tas ⁊ iuuant̄ ab humidis. ❡ Cōpo-
sitaꝝ distēperātiaꝝ signa ex compo
sitione signorum ꝑpendūtur.

❡ Signa distemperantiarum humoralium vniuersalia.

Istēpantiarum ex humorum vitio diligēter ituēda et ꝯsiderāda signa: accidētia sūt gñalia et pticularia. Et sunt gñalia: magnitudo pulsus et pōderositas toti⁹ corpis et extēsio mēbrorum et tarditas ad motū et sudor qñq3 prīupēs et grauitas et ebetudo et destructio appetitus et vsus multorum ciborum et potuū. et qetis pcedens sine purgatione flebotomia et labore.

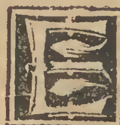
¶ Signa specialia humorum abundātiū vl'r et pmo sanguis.

Pecialia vniuscuiusq3 humoris. Signa hec sunt. ¶ Signa sanguis sunt dolor in anteriori pte capit3 acut⁹ et grauitas et hora sanguis maxime. s. ab hora. ix. noctis vsq3 ad tertiā diei et caput sentitur acut et tactu cal'm et pulsatio circa tīpora somnia rubeorum corporum vene plene et tumide et molles facies ruba et sanguinea et sputum dulce sitis nulla aut modica fastidiū cibi et oīm mēbrorum grauedo torpor mult⁹. sensuū stupor pulsus magn⁹ fort3 et velox et moll' et plen⁹. ¶ Urina ru. vl' subru. et spissa et accidit magis hmōi dolor ex sanguīe in ꝯpl'one etate regione regimine vere dieta cal'is et flāte austro et dimittere solit3 fl'otomiā. vñ sepe distillat sanguis a narib⁹ et cuius egritudines sunt synochus et pustule ru. vel morphe ru.

¶ Signa colere.

Olere abūdātis signa sunt dolor acut⁹ et pūgitiuus et pcipue dextre ptis capit3 a tertia hora diei vsq3 ad horā nonā eiusdē et caput tactu cal'm in ꝓfūdo et in supficie sentit pauc⁹ somn⁹ et sōnia rubeorum corporū vt ignis et fulguris alba oculorum citrina. et qñq3 to ti⁹ corpis et cutis oris amarisc atio et qñq3 sputū citrinū et aspitas lingue et siccitas nausea et vomit⁹ qñq3 co. citrine et viridis defect⁹ appetit⁹ cū desiderio pot⁹ magno et egestiōes citrine vel virides. qr vix ē repl'o capitis nisi cū repl'one corpis toti⁹ lic3 qñq3 p nares emittit in exitu pūgit et vrit. Superfluitates auriū plurime pulsus circa tīpora fort3 et dur⁹ breuiter dormiūt et incōposite tota habitudo est tenuior. ¶ Urina est itēsa sm ꝯplexionē corpis citrina ru. vel subru. cū tenui suba clara et lucida. et aliqñ ē pinguis ex dissolutiōe humorum a colera et pturbatōe pulsus velox et frequēs et dur⁹ ventris comstipatio et dolor ad radices oculorum. et accidit ī ꝯplexiōe sicca pilosa estate regione iuuene et dieta. in calida dispōne ꝯueniētib⁹ et in omittentibus purgatiōes et flebotomias, et incurrentib⁹ egritudines colericas vt tertianā verā causon ycteritiā et silibus oībus vel pluribus emergētib⁹ cola in cā esse declarabitur.

¶ Signa flegmatis et specierum eius

X flegmate doloris signa sunt dolor capitis aggrauatiu⁹. ¶ Precipue in occipitio maxime horis fl'icis. s. ab hora tertia noctis vsq3 ad nonam eiusdem somnus longus et profundus. et somnia alborum corporum vt pluuiarum et aquarum facies alba vel pallida vel subtumida oculi subalbidi. vel subpallidi. i. non expresse. albi stupor et hebetudo sensuū abundans saliua in ore et insipiditas.

¶ Sputum sm diuersitates fl'is

erit diuersum. et etiã signa. ¶ Ex flegmate dulci sputũ ẽ dulce al. mediocrĩt digestũ: eructuatões dulces fastidiũ cibi et pot⁹ calor circa stomachũ in pfundo et magis infestant̃ iter horas sanguinis et flegmatis. Si ex salso sputũ erit salsum. al. digestum et in suba mediocri siccitas oris. sitis pauca mediocris defectus appetit⁹ q̃busdã nausea et vomit⁹ q̃busdã pruritus circa frõtẽ et faciẽ et extrema. ¶ Ex acri sputuz est acre. vel acetosum indigestũ tenue liq̃dũ eructuatio acetosa et fumosa. distensio circa os stomachi et tẽsio et rugitus ex ventositate. indigestio et frigiditas stomachi sentit̃ et grauitas in ipo et dolor et egestiones etiã sonore. ¶ Ex vitreo sputum indigestũ insipidũ. al. spissum globosum indigestio et ventositas et dolor et h̃ intẽsiora q̃ ĩ acri vel naturali flegmate inueniunt̃. et in egestione q̃si albuñ oui appet.

¶ Ex flegmate naturali sputuz est insipidum. tenue caput sentit̃ tactu frigidũ indigestio. ablatio sitis cuz appetitu cibarioꝝ et multa comestione et ex cibis frigidis grauat̃ distensio et rugit⁹ et corrosio intestinorum aderit. ¶ Si fuerit circa os stomachi nausea fastidiũ eructuatiões insipide et vomitus adsunt et stomachus sentit̃ frigid⁹ et grauitas et ĩ pfundo dolor et q̃nq̃ resoluunt̃ inordinate sudores egestiões al. et spumose et liquide et q̃nq̃ spisse et cũ q̃busdã muscillaginibus q̃ intẽdunt̃ in flegmate vitreo. ¶ Urina autez et pulsus in q̃busdã speciebus. s. dulci et salso intendunt̃ et in aliis remittunt̃ et h̃ sũt signa specialia specieꝝ flegmatis in stomacho abundãtis et p cõsequens in toto corpe fumus ex ipis resolutus: caput aggrauat et gñat dol'. frigiditas eñ in stomacho stãs pbibet calorẽ ingredi cibũ et ꝯriat̃ ei. et cuz frãgit hũiditas lubricando pbibet ꝟtutis fixionẽ. ¶ Uñ seq̃tur indigestio et q2 calor est debilis põt resoluere in fumũ et vaporẽ. q̃ sublimat̃ ad cerebrũ et ipz replet et grauat. et inde dolor. ¶ Itẽ cũ hũidũ sit male terminabile pprio termino alienũ req̃rit quo termineẗ. ¶ Unde diffunditur ꝑ oẽs dyameẗ. ad pectus et dyafragma ipm grauãs et inde tussis. ¶ Itẽ ad latera et coxas et inde grauitas. et q2 ĩpedit̃ et deficit nutrimẽtũ: cadit virtus totius et fit defectus in mẽbris. et inde grauitas et pigricies et accidit potius in sene. hyeme regione frigida et ĩvtẽte frigida dieta. mulierib⁹ et flegmaticis et q̃ purgationes omiserũt. et patientibus q̃tidianas et silia. pulsus est tardus rarus et mollis. Urina in flegmate naturali pallida mediocriter spissa in acri flegmate tenuis. pallida cum tenui ad mediocritatẽ accedẽte suba vel etiã al. vel glauca. in salso: citrina vel subci. magis accedens ad mediocritatẽ vel spissitud̃. cũ eq̃li et nõ ꝑturbata suba. Nõ pura eñ suba. et ꝑturbata: supra se. significat. ¶ In dulci citrina vel subci. etiã cũ spissa et non ꝑturbata suba. sed oẽs isti colores in se. intẽdunt̃ cũ ineq̃li et non pura suba. ¶ In fl'e vitreo est vrina al. et mediocriter tenuis vel mediocris cũ gleba humoris in fundo. et hoc sine se. q2 cũ se. intenditur.

¶ Signa mel'ie. ¶ Dolor capitis ex mel'ia duplex est. ¶ Uel ex naturali q̃ est ypostasiua mel'ia. vel ex innaturali adusta q̃ est cinis aliorum humoꝝ. ¶ In dolore ex mel'ia naturali signa sunt: dolor capitis grauatiuus lent⁹ non acutus. in occipitio vel sinistra magis ab hora nona diei vsq3 ad tertiam noctis magis solli

citudo sensus pusillanimitas pauci somni. somnia terribilia & visio nigrorũ corporum facies & alba oculorũ subnigra vl' liuida lipitudo oculorum & tenebrositas tinitus auriũ sputum acre. indigestũ tenue & liuidum eructuationes acetose caput ē tactu frigidũ: pulsus est tardus debilis rarus & tenuis. vacuus & dur⁹.
¶ Urina ē alba & tenuis & clara egestiones liuide & dure. indigestio maior q̄ in fl'e rugitus ventris & tensio qđ exit spumosum est cũ multa ventositate totius corpis grauitas & pigrities extenuatio & decoloratio.
¶ Urina etiam qñq₃ est lucida: et spissa & spumosa ex admixtiōe hũoris mel'ici viscosi qñq₃ glauca & tenuis & spumosa. ¶ Accidit aũt magis in mel'ica habitudine nuda pit'. autũno & sil'ibus & patiētibus melācolicas egritudines: vt quartanam & flante borea quemadmodum dolor ex fl'e: flāte fauonio & ex sanguīe flāte austro & ex co. subsolano.

¶ Signa colere aduste.

Ignificatōes mel'ie inaturalis sũt q̄dā p̄dicte vt dolor grauatiu⁹ magis acut⁹ tñ & h₃ signa ↄcomitātia cũ humore a q̄ gñata est mel'ia. facies est subnigra alba & oculoꝝ substiuũ hñt col'. siccitas oris cum siti acredo sputi & eructuatio instātia vigiliaꝝ sollicitudo & modestia extenuatio toti⁹ corpis calor fm totũ corp⁹ infectio subnigri coloris indigestio & extēsio precordioꝝ egestiones nigre vl' virides & vētose. ¶ Pulsus aliquātulũ velox & durus obscuritas visus vt videant q̄si muscas vel telas araneaꝝ vel alia nigra corpa tīnit⁹ auriũ cōtingit colicis iuuenib⁹ in estate regiōe ca. circa augmasticā etatem ex labore vigilijs egritudine ca. adurēte. ¶ Ex hmōi q̄ fumo replet̄ caput turbat̄ & dolet & dicta sunt signa a q̄busdā. ¶ Nō op₃ errare medicũ in cognitione doloris capitis & alioꝝ mēbroꝝ & egritudinũ hũoralium in eis accidētium nisi certificet̄ medicus in causaꝝ destructiōe & medicatiōe ↄ̄rij. ¶ Et q̄uis vrina ī mel'ia adusta sit glauca vel viridis. & in oī adustiōe luciditas & si multa sit adustio & recēs erit intēsa & moderata in suba & si vet⁹ erit remissa tenuis sub nigra superius viridis vel nigra.
¶ Credo tñ salua reuerētia alioꝝ nullā regulā dedisse certā cũ abundat cũ fe. vl' sine. ¶ Preterea cũ vrina nō supra morbos s₃ in morb. supra humores & coꝝ maturatōes vel īmaturatōes habeat significatōes: vrinā h₃ colorē & suba₃ supra dolorē capit nihil significare asserim⁹ natural'r nisi h₃ eā ptē q̄ a nutrimēto cerebri decisa est subtiliorē & leuiorē supiorē vrine ptē ↄtinētem q̄ spũs cũ calore naturali effusi ꝓut itra extitit extra ordinauerũt eundē locu₃ possidere q̄ circuli materia est. & q₂ circul⁹ hac rōne dispōnib⁹ capit h₃ attestari significatiōes circuli qualiter id fiat declaremus. ¶ Circul⁹ est supficies vt q̄dam autumant cuiucũsq₃ liquoris. fit ex aq̄sioꝛib⁹ ptibus & mag fluidis ex vicinitate aeris intercluſi turgeſcētib⁹ gñata qđ multis rōnibus infirmamus. q₂ si hoc est veꝝ. q̄ in quocũq₃ liquore q̄ plures sunt ptes aq̄siores & fluide & plus habētes aeree cōmixtiōis maior debet circulus apparere. ergo in aqua clarissima & nitidissima: maior d₃ ee circulus q̄ in aqua turbulēta.

cum aquosiores sint ptes eius et magis fluide quod omnino falsum est. et iterum maior est circulus in aqua in superficie aque currentis vel etiã stantis q̄ in eius fundo quod similiter reperitur falsum. ¶ Itē si hoc esset verum, ergo in vrina tenui et alba sp erit circulus alb. rōne aquosarum partiū et aeris inclusi. nunq̄ ergo niger quod falsum est: qm̄ s̄m eorum rōnez in q̄libet liquore et precipue albo. circulus albere dz. quod in vrinis epil'icor et mel'icorum falsum esse monstraf. ¶ Item si circulus est ex aquosioribus ptibus magis fluidis. ergo illis ablatis per filum vel spongiam vel aliquo fili: nō apparebit circulus quod falsū est. ¶ Et si iterū ex residuis aquosioribus ptibus dicant circulū formari cū possibile sit eas spōgia combibi: vel parte vasis ablata. que supmam capiebat partem effundi: iterum auferref circulus. ¶ Itē si ex residuis aquosioribus partibus reformetur circulus ex vicinitate aeris turgescēte: quero quo motu et quare aer ī aq̄ descendat vt ptes aque subtollat ad circulū faciendū cū leue non descēdat nisi p violētiam ponderosi. Itē ex hoc sequeretur q̄ si cōmisceretur vinū cum aqua semp ablatis circulis successiue auferref et remaneret vinū cū semp a[illegible]uosiores ptes que sunt circulus: tollerenf qd̄ iterū falsum ē. ¶ Fuerūt alij q̄ dixerūt q̄ sicut dolor capitis ɔtingit qnq̄ ex fumositatibus grossor hu. ad caput a stomacho ascēdētib⁹ et miringas distēdentibus sic ɔtingit circulum in vrina fieri et ingrossari ex fumositatibus grossis a corpe egressis cū vrina supma petētib⁹ et in supficie retētis ex q̄rū ɔmixtōe supficies ingrossaf. ¶ Circul⁹ eni vt aiūt nihil aliud est q̄ vrine supficies ex admixtiōe grosse fumositatis ĩgrossata quā rationē q: in alijs liquoribus nō potuerunt assignare refutam⁹. Nobis aūt videf q̄ oīs liquor sphericā habeat formā. qd̄ in speculis et ceteris talibus. vt ait seneca. appet et in aq̄ maris et gutis et carū casu q̄ lapidem q̄uis durissimū cadēdo in rotundo cōcauāt. ¶ Sil'r in vase aq̄ repleto summe. si linea ducaf a latere ad latus ex trāsuerso. poss3 liquor abradi eo q̄ ĩ medio liq̄r gibbū facit. Cū igif liq̄r sphēric⁹ ĩ medio vasis eminētior. ad parietes decliuior appareat et acuaf. itaq̄ ad piētes allisus tm̄ fere ascēdit ipi⁹ liq̄ris leuior ps p parietes vasis l3 modica q̄tu3 ab eminētiori gibbo liq̄ris p decliuia sit descēsus pars illa q̄ ascēdit p vasis piētes: circulū facit cuiusq̄ liq̄ris supficies ĩ eminētiorē et magis acutū conū exsurgit: in ipo grossior circulus apparebit. q: altius per vasis parietes ipi⁹ liquoris ps ascēdit. iō circulus grossus in vrina vitiū capitis ostēdit. q: ipius vrine supficies vētositate vel fumositate expellentibus alti⁹ intumescit. q̄ caput ascendentes et distēdētes miringas dolorem incutiūt. ¶ Sed dubitatio est Si vitium capitis ex priuata cā existens. et humor aliq̄s sui multitudine vel qualitate caput ledat. posito etiam q̄ purus sanguis irrep̄hensibilis et sincerus in epate seruef et ad nutrimentū cerebri transmittaf sua superfluitate sibi attestāte. vtru3 illud vitiū valeat per vrinam compr̄hēdi nō videf nisi forte p immutatiōnē ab illo malitioso fieri dicaf. qd̄ non posse fieri alibi demōstrauim⁹. ¶ Si aūt dicaf ab humoribus in iferioribus corpis partibus existētibus vrinā nō immutari, ergo p vri

nam p̄sens dolor capitis ex priuata cā indicari nō pōt. sed futurus. ¶ Hic etiam nō infructuose querit qua rōne circulus dispositiōi capitis attestat᷑ ꝛ partes vrine corporis partibus cōformiter habeant attestari. Ad qđ dicendū nobis recte videt᷑ ꝙ rebus q̄buscunq̄ plures ꝛ varie sunt virtutū actiones: plura ꝛ varia instrumenta ad earū exercitium ordinauit natura. ¶ Et ꝓpter hoc caruerunt talpe oculis: cum visu non indigeant ꝛ apes auribus plura igit᷑ sunt instrumenta in boue q̄ꝫ in talpa. ꝛ in cane q̄ꝫ in boue. q̄bus virtutes exerceant in ōpationes. et plures in simia q̄ꝫ in cane. ꝛ propter hoc cū in hoīe plures ꝛ quasi īnumerabiles inueniant᷑ pluribus organicis membris ꝛ diuersarū complexionum ꝛ dissimiliū ꝛ diuersarum compositionū adeo compositū muniuit eū natura vt miruꝫ sit in taꝫ dissona machina vnam armoniam ꝛ concordiaꝫ temperantie conuenire. ¶ Homo em̄ ꝓpter contrarietatem complexionis ꝛ tantam diuersitatē compositionis ꝛ elongationeꝫ nutrimēti tā diuersi ſm diuersitatem membrorū. ꝛ ꝓpter varietatē aeris ꝛ a superioribus īmutatiōes: magis subiacet fluxibus ꝛ corruptiōib⁹ ꝛ alijs incommodis q̄ꝫ cetera aīalia.

¶ Quia igitur sanguine magis diuerso vt conuenienter nutriret ꝛ in tam diuersis membris deperdita restauraret indiguit: necesse fuit vt dicunt sanguinem multiformem in epate generari. quatinus singulum sibi simile in sanguine membrum vendicaret nutrimentum propter hoc non solum generatur in epate sanguis diuersaꝝ ꝯplexionum quo membra diuersa in complexiōe nutriant᷑: sed in substantia.

¶ In sanguine enim ꝛ in alijs humo. quedam pars est subtilior. alia ꝛ calidior ꝛ sublimior. et feruidior. similiter ꝛ eius superfluitas.

¶ Sanguis igit᷑ destinatus ad nutrimentū cerebri est ca. ꝛ subtilis et fluidus. ꝛ sil'r eius superfluitas. Unde subtilitate sua ꝛ caliditate ꝛ lenitate ꝛ fluxibilitate: supmū locū obtinet in vrina. ꝛ ideo supremus locus vrine: supremi membri dispositōeꝫ denūciat. ¶ Item digestione secūda facta in epate: tota aquosa superfluitas nō statim ꝑ lrilim ad renes ꝛ vesicam deriuat᷑. sed etiam q̄daꝫ pars cū sanguine tanq̄ꝫ eius vehiculū ad alia membra transmittit᷑ Deinde tertia digestione completa in membris eadē ad renes per epar retransmittit᷑. superfluitatem secuꝫ tertie digestionis que est ypostasis adducens. ¶ Unde non est mirum si aquosa superfluitas a capite descendens tanq̄ꝫ ab eo aliquantuluꝫ passa: vitium capitis depriuata cā demōstret. ¶ Nec ē necesse vt sp̄ in epate tam multiformis sanguis generetur vt vni membro conueniens aliud nutrire nō possit. ¶ Ex eodē em̄ sanguīe pes ꝛ caput nutriri possunt. sed vniformi sanguine a massa generato: subtilior pars ꝛ humidior ad trahendum. calidior gratia conformitatis calore cordis attractiuo attrahitur. ibiq̄ꝫ depuratur quo cor ꝛ circunadiacentes partes nutriuntur. similiter subtilior et leuior pars attrahit᷑ a cerebro. quia grauis sanguis non ita facilis est ad attrahendum. qui si attraheret᷑. cerebrum ab eo nutriretur.

¶ Utiq̄ꝫ q̄cūq̄ꝫ sanguis ad cerebrū ascēdit ipm nutriturus: leuior est ꝛ

subtilior. sicut humor qui fructus in summitate arboris nutrit existētes vt in dictis manifestum est.

¶ Superfluitas igitur leuior et calidior ipsius saug. superiorem locuȝ in vrina disponit ꝛ dñiū humoris in capite supabūdātis ostēdit mēbra aūt spūalia cū silr sint ca. ꝛ mōtꝰ i ipsis ad maiorē caliditatē opeꝶ grosse tū sūt sube. Silis ḡ sanguis ad eorum nutrimētū deputaꝶ: ꝛ supfluitas in ppꝛietate calitatis supiorem locū obtinet in vrina nō tū supmuȝ: ꝯdicē e sube sue grauitate. ¶ Epar aūt minus est ca. mēbrū spūalibus ꝛ magis grosse sube ꝛ sanguis nutrimenti eius silēm hȝ supfluitatem.

¶ Supfluitas ergo eiꝰ egrediens ex ꝯdictione alterutra. s. motu caliditatis ad supiꝰ ꝛ motu grosse sube ad inferius: mediū locū obtinet q̇ pforatio dr̄. s. sub aereo. ¶ Inferiora mēbra a fundamento naturalis caloris remota ꝛ oīno grosse sube simili sanguine nutriunꝶ cuiꝰ superfluitas silr̄is frigiditate ꝛ grauitate parāte motū inferius fundū petit ꝛ dispositionē iferioꝝ mēbroꝝ declarat q̄uis q̇dā dicant supiorē fundi locū testiculoꝝ dispositōeȝ vel significationē repūtare vel locū altioreȝ qd̄ arguūt. q2 testiculos dicunt esse fundamentū caloris naturalis testiculis em̄ ablatis effeminanꝶ hoīes. Supfluitas ḡ eoꝝ supiorē locū i vrina debuit obtinere. ¶ Et dico ad hᵒ ꝙ testiculi respectu alioꝝ mēbrorūȝ q̄ sunt in q̄rta regione minime sunt quātitatis ꝛ paucus sanguis ad eos nutriēdos est deputatꝰ. cuiꝰ modica supfluitas est. q̄ ex nimia sui pꝛuitate regionē sensui subiectā in vrina nō distiguit. ¶ Inferiora vero alia mēbra cū plurime sint quātitatis ꝛ plurimus sanguis ad ea nutrienda deputatꝰ sit plurima eoꝝ supfluitas fluida ꝛ grauis inferiorē ptē dispo nit. Testiculi q̇dē si tāte eēnt quantitatiȝ vitio sic epar ꝛ cor. totū corpꝰ fm̄ eos disponeretur sicut scd̄m cordis ꝛ epatis disponiꝶ ꝯplexiones. ꝛ forsitan multo magis. ¶ Cum igiꝶ vrina sit superfluitas decisa ab humoribus circulum in vrina ex quattuor circulis quidam componi contendūt ꝛ de his particularibus post expediemus. ¶ Cum aūt sint quattuor humores quattuor colores dominiū humoꝝ in capite significare demōstrāt p circuluȝ grossum ꝛ alb. flegma dominari in capite significaꝶ maxime i posteriori pte fm̄ aliquos vbi sedes ꝛ domiciliūȝ flegmatis est cū tamen ꝯtingat in aliqua parte capitis fl'a dominari. ne falsitatis arguamur: non semp locus est iudicandus pōt etiam ꝛ talis circulus frigiditatem capitis demōstrare. ¶ Si fuerit ru. ꝛ spissus sanguinem significat dñari ꝛ hoc in anteriori pte. Si citrinus vel ru. fuerit cū subtilitate vitium ex co. ru. ī dextra parte significat. ¶ Si niger est vel pallidus cum subtilitate ꝛ tenui substantia. dolorem significat in sinistra parte. q2 ibi est domiciliū melancolie. ¶ Dicunt tamen quidam nigrum circulū non fieri ex melācolia, sed albū ꝛ tenuem. Immutat em̄ circulum melancolica materia suis qualitatibus. sicut ꝛ vrinam quam reddit tenuem ꝛ albam. ¶ Si em̄ immutaret vrinam sui admixtione redderet nigrum circulum ꝛ nō dolorem capitis in leua parte. sed potius doloris solutionem ostenderet q2 sic melancolia purgari significaretur. ¶ Unde fuerunt qui dicerēt ꝙ niger ꝛ grossus circulus emorroydas significāt ꝛ in emorroydibꝰ do

lor est in fronte et in leua. In fronte dolor est quia sanguis per magnam venam frontis decurrens ad posteriora capitis. inde per bilim venam spine ad iacentem: ad capita venarum ani descendat. Unde et dolor est in fronte et in spina. vnde attendendum est quod in emorroidibus vel in emitriteo grossus est sepe circulus et niger. vel a calore adurente: vel frate mortificante eodem modo quo vrina: et eodem modo cadit sub distinctione: quia si processit viridis adustionem significat. si liuidus: mortificationem. Preter predictos colores quattuor accidentes circulo: sunt et alij tres innaturales qui innaturalium humorum dominium significant. scilicet plumbeus viridis et liuidus. ¶ Et liuidus color in circulo mortificationem et appoplexiam vt dicunt significat: quando si rubeus sequatur in secunda vel tertia die: bonum significat. quia caloris naturalis confortationem et materie expulsionem ostendit. Plumbeus epilentiam et mortificationem et malicie ad ceteras partes propagationem. Uiridis in acuta febre adustionem significat et frenesim futuram. Tremor in circulo vt dicunt significat humorum decursum per posteriorem partem. et per totum corpus varios et multos dolores. Sed quid dicatur tremor in circulo dubitatio est. Nam mota vrina mouetur circulus. non mota non moueri videtur. Ad quod quidam reddunt rationem quod tremulus circulus fit propter humiditatem multam cerebro dominantem facientem stillicidium per spinam dorsi que currendo et supra se reflectendo aliquando nodos facit. Unde et aliquando fiunt apostemata in spondilibus. Et quando humiditas est male terminabilis. et est multa: et paucus est calor qui ipsam possit regere et tenere. ¶ Cum igitur pauca sit retentio ex parte caloris. et multa diffusio ex parte humiditatis: ex contrarijs motibus generatur tremor quia tremor est motus compositus ex contrarijs motibus. Qui motus faciliter deprehenditur. quando quiescente vrina: vix quiescit circulus. mota vrina: magis in duplo mouetur circulus. quem quidem tremorem quidam claritati et subtilitati pertinentium visum deludentium ascribi presserunt. ¶ Contendunt autem in vnoquoque circulo quattuor circulos vt diximus annotari. primus in inferiori parte niger melancolicus propter ponderositatem subsedit. ¶ Secundus rubeus sanguineus propter grossitudinem sanguinis. Tertius citrinus colericus propter leuitatem et subtilitatem suam. Quartus superior flegmaticus iudicatur. quia cerebri est nutrimentum subtile leue: quia sanguis flegmaticus liquidus subtilior sanguine nutriente spiritualia vt preostensum est. cerebri est alimentum. et per istos colores apparentes in naturalibus circulis particularibus secundum vnum circulum sanitatem et distemperantiam diiudicant. Si autem loca permutauerint vel colores variauerint. varias egritudines et diuersas et longas et breues eucritas affirmant et discritas significare quod quia potius figmenti quam veritatis doctrine faciem pretendere videntur. nec in eis aliquid dignum vsus vel rationis confidentia inueni tamquam erronea et euitabilia a scripturis deponere dignum. duxi. ¶ Notandum autem non semper per circulum grossum dolorem capitis significari. sed in febre. circulus grossus apparet sine dolore dum permanet febre. ex grossicie materie et fumis ex ipsa resolutis. Uerumtamen circulus grossus in vrina valde turbata alba demonstrante turbationem humorum: dolorem capitis significat. Urina enim perturbata vel vt subiugalium significat

multam et grossam ventositatem partes vrine confundentem et vrinam obscurantem ꝛ ex ipsa ventositate multa ꝛ grossa: dolor capitis presens vel futurus significatur. ¶ Cum enim ventositatis sit proprie ascendere ex natura miringas cerebri distendendo presentem dolorem inducit. Si vero in principio. nec multa fuerit tandem accenso calore multiplicata dolorem inducit. Item turbatio vrine fortem motionem ꝛ turbationem humorum infra venas ostendit. Unde ꝛ dolorem presentem ex febre facta vel futurum per inflammationem significat. et si circulus grossus sit: euidentius declarat et multi cum tali vrina morbum quasi vix sentientes: in tertia die mortui sunt. ¶ Multa autem ventositas significatur ex eo quod karopos est. debilem enim calorem significat. ¶ Turbatio autem significat agitationem fortem a ventositate que mouetur a calore extraneo. Calor igitur karopos ꝛ turbatio: calorem debilem ꝛ fortem ventositatem. vnde ꝛ calorem accidentalem mouentem ꝛ dissoluentem fumum indigestum ad caput significat. quare talis vrina precipue cum grosso circulo dolorem capitis ostendit. ¶ Sufficit dixisse de causis et signis. expediamus de curis. tamen in principio ponamus regulas quasdam vniuersales ad subsequentium vtilitatem in opere instructiuas. ¶ Notandum igitur quod omnis dolor ex qualitate simplici solis alteratiuis curari debet et non euacuatiuis. ¶ Item omnis dolor ex qualitate cum humoris vitio primo curari debet alteratiuis: deinde euacuatiuis. et hoc in tribus humoribus scilicet colera flegmate ꝛ melancolia. Si ex sanguine: primo vtendum est flebotomia: post insistendum est mundificatiuis deinde cum localibus vt in ceteris ꝛ iniectionibus per nares. ¶ Item quod valet contra sanguinem principaliter. secundario valet contra coleram et econuerso. Et quicquid valet contra flegma principaliter. secundario valet contra melancoliam. ꝛ econuerso. Item omnis egritudo de ca. causa fortior est ad curandum quam egritudo de frigida. si vtraque sit curabilis. ¶ Item tutius est dare frigida in frigidis quam calida in calidis discrasiis. ¶ Item nota quod sicut medicina: sic ꝛ electuaria ꝛ vnguenta prosunt alicui. ¶ Item in dolore capitis cum febre vel sine febre cum reumate nunquam facienda est fomentatio vel lotio capitis et pedum sed inunctio vt dicetur. ¶ Item cam existente reumatica: non est facienda sternutatio nisi in declinatione. Et que apponuntur vt emplastra: tenentur esse calida vel tepida. Item dolore existente de ca. causa cum repletione totius corporis: vel cum repletione humorum ꝛ reumate: debet fieri purgatio vniuersalis. Solo capite existente repleto: solum caput cum sternutationibus ꝛ iniectionibus per nares purgandum est. ¶ Item in dolore capitis de ca. causa inueterato: calida cum frigidis miscenda sunt. et que apponuntur non multum debent morari supra locum ne calore actuali acquisito magis ledant. frequenter mutentur. exuritur enim superficies emplastri que exurit cutem: ꝛ maiorem in loco calorem inducit. idem dico in omni emplastro in omni loco posito. ¶ Item in omni dolore capitis ex cal. causa furiosa existente in stomacho: laborandum est cum expressiuis ꝛ alteratiuis vt oxizacara et vino malorumgranatorum. ꝛ huiusmodi. ꝛ non ad dissolutionem vel eductionem:

ne forte ex conuersione ipsius ad intestina: inducatur dissinteria: vl' ad ysophagum ipsius excoriatio. In nullo dolore cretico maxime in die cretico. nullum repressiuū: mitigatiuum vel alteratiuum ca. vel fri. sic. vel humidum ne impediatur natura: et dimittat crisim vel per inconuenientem regionem expellat: est apponendū. Et hoc dico in omni morbo ī die cretico nisi forte necessitas inducat propter incautos vt videaris aliquid facere. sed tunc cum cōfortatiuis et lesionem nullam inferentibus. et loco de quo non est curandum. ¶ Dico tamen quod fomentatio leuis potest fieri cum aqua de coctionis lactuce portul'. solatri foliorum salicis et vinearum. et filium et hoc cum cautela in morbo nō molestiori. ¶ In omni dolore capitis sinthomatico fieri potest fomentatio et inunctio circa extrema vt trahantur fumi ad exteriora. ¶ Item in nullo dolore capitis ponat' simplex narcoticon: vt est oleum mandragoratum. iusquiamus. opium. nisi in desperatione ex materia furiosa. ¶ Item dolore existente ex fumo ignito a vino resoluto. succus caulium vel absinthij per os datus vtilis est. et caput cum folijs caulis emplanstrandum est. et testiculi in aceto vel in aqua frigida ponendi sunt. et aqua frigida potanda est. et fructus comedendi sunt. ¶ Itē dolore capitis existente ex apostemate intus nato in dura matre vel pia qđ cognoscit' per dolorē continuū et malleationem et saltum: vtendum est dissolutiuis et non maturatiuis ne conuertatur materia in saniem. et sit cā putrefactiōis pie matris vl' dure. ¶ Itē dico de collectiōe materie in neruo: sicut est in punctura nerui: vt in flebotomia. Itē do lore exn̄te ex sicco hu. et īdigestione materie: nō est vtendū multū calīs ne ɔsumant' ptes subtiliores. et cōpingant' grossiores. Uñ in inueterata q̄rtana non ɔcedit' long⁹ vsus balnei: ne ex longo vsu liquidiores ptes ɔsumerēt'. Idē dico in f̄ra materia et in arthetica. et in oppilatiōe splenis et epatis et matricis et q̄rtana. ¶ Nō ḡ dз dari in his fortis medicina ꝑpter predictā cām. sed paulatine et leues. Dolor capitis ex pie vel dure matris vulnere non curat'. q2 mortalis est. Si sit ex cranei fractura soli cyrurgie relinquat' tāq̄ curabilis. Item dolore capitis exn̄te ex vulnē si multū fluat sāguis: flobomia in pte opposita faciēda est. et cetera que dicunt' in fluxu sanguīs. et hoc dico si natura ē fortis vel corp⁹plectoricū. Itē dolore capitis exn̄te cū cranei fractura et amplo vulnere maneat pa. ī tenui dieta. et a vino abstineat. Itē dolor ex enfraxi hūor ꝫ oppilātiū poros cerebri exn̄s et fumositatū exn̄tiū in cerebro exire neque untiū. qđ cog°scit' ex sibilo et sonitu exn̄te ī cerebro: curat' cum apitiuis f̄ris p fumigōnes oris et naris. p iniectiōes auriū et fomētatiōes supra locū passiōis. ¶ Enfraxim grossoꝝ hu. et viscosoꝝ denūciāt oris liuiditas. facies plena. capitis ḡuitas. et dieta larga p̄cedēs. Doloris ex apostemate vel ꝑcussione signa sūt manifesta p egrum. Et si oculi videantur tendi ad exteriora: materia ē in pia mr̄e. si nō: in dura. Itē si dolor est ex colligātia stomachi et sit ex co. signū ē ardor cutis. nausea. morsus cordis et augmētat' stomacho vacuo et ieiuno. Si ex f̄ris. augmētat' stomacho pleno. dolor ex multis cibis et potib⁹ et vino forti: ē ī ɔtumacia capitis. ¶ Itē si grauitas sentit' nō sola qualitas sed plenitudo ī causa:

est. cuius vapor dolorem facit.
¶ Item si pulsat ex flegmone est. Si tensio sola sit in capite: ventositas est. Si calidum vehementer est cum corporis plectorea: a toto corpore trahit cerebruz sicut ventosa. De signis aūt caliditatis cerebri actualiter est rubor ꝛ ardor in facie post prandium. ꝛ tunc optimum est oleum nenufarinum iniectum ꝑ nares multotiens. optime eñ alterat cerebrum. Si quis cephaleam patitur. ꝛ vnum de brachijs tumuerit. vel caput ab vtraqꝫ parte siue in sinistro oculo signum apparuerit in modū lenticule moriturus erit. Si ex nullo alio signo simili mors perpendatur: curabilis erit. ¶ Item si color rubeus appareat in facie aliquādo. Post hoc in pallorem cōuertatur ꝛ circūuadat dolor inter scapulas ꝛ tybias. ꝛ tussit. qđ ꝓijcit ab ore saporem salis habet. ꝛ memoriā non habet. ꝛ videnť aspera esse que videnť: hūc deuita: qꝛ moriturꝰ est.
¶ Dolor ex simplici distemꝑantia caliditatis: solis alteratiuis frigidis curatur. ¶ Discrimen igitur et frons inungauť oleo ro. viol. mandrago. nenufa. succo semꝑuiue. aut crassulle vermicularis. cimbalarie. corrigiole. coriandri. cassillagi. papaueris. simplicibus seu compositꝫ vel succo edere terrestris vel populeō. vel fiat cathplasma ex lacte mulieris ꝛ puluere iusquiami vel miconis. i. papaueris. portuľ. lactu. et corticis mādrago. tymporibus impositum dolorem mitigat. puluis etiam sandal. alb. ꝛ ru. ro. et spodij cum succo solatri commixtus idem operatur. Obtalmicum fiat cū penna intincta in aqua ro. post in puluere camphore ꝛ naribus īmittať. floscus etiam laneus contortus. lacte muliebri. vel oleo ro. inuolutus naribus imittať ꝛ sternutabit. Ramusculus basiliconis naribus imissus. sternutare facit. De aq̄ ro. multo sepius irroretur. De sanguine testudinis caput inūgať. pulmo arietis vel alterius animalis vel catulus scissus per spinam capiti apponatur. pānus intinctus in succo solatri ꝛ apij cum agresta ꝛ oleo ro. in contumace capitis sepe appositus: dolorem remouet ꝛ calorem expellit. Amigdale conteranť ꝛ cū succo solatri vel iusquiami vľ simplici aq̄ cōmisceantur ꝛ parum calefiant. et per pannum liquor exprimatur. et fronti ꝛ tymporibus et discriminibus illiniantur. Oleum quoqꝫ frumenti in flosco bombicino sufficienter collectum vt locum dolentem sufficiat illinire. Valēt etiam vitella ouorū elixa in sartagine ꝯburāť ꝛ inde exibit oleū. Quorum oleum huiusmodi dolorem dicunt refrigerare. Mica etiam panis ī aqua ro. lota intincta loco dolēti illinita valet. Similiter aqua ro. et nenufař. distillata cum ordei farina iuuat.
¶ Dolor ex frigore simplici soluitur inunctione olei pulegij vel rutacei vľ nardini vel muscel. arogon martiaton. vel cum aliquo vnguento calido. aut oppopira. aut potiōe sancti pauli. Item sauina folia lauri. betonica. sisimbrium. abrotanū. ruta in vino rubeo bulliant ꝛ fumꝰ per os et nares recipiať. Sinapisma capiti ponatur de caricis ꝛ vino ꝛ oleo simul coctis ꝛ cōfectis. ꝛ puluere pulegij ꝛ sinapis: ꝛ farina etiā volatica cum puluere nasturcij et baccarum lauri et semine vrtice et masticis. olibani cum succo radicis rapistri emplastretur. ꝛ per alia calida. de quibus sufficienter diceť.

Dolor ex siccitate simplici quete dicta hũida: vt portul. lactu. carne edulina. porcina. agnina. sanat. fiat vnguētũ humidũ ex malua. altea. brāca vr. volubili. añ. lb. j. fenugre. ʒ. ij. coquant. colature addat axungie. lb. ß. cere. ʒ. iij. deinde reseruet inde caput et genitalia inungant. Item cere. ʒ. j. axungie por. gallinacee. anserine. anatine. arietine. añ. ʒ. iij. si l' bulliant dehinc diligēter inungat. Succ⁹ etiã yreos inungat et reqes sepi⁹ offerat. ¶ De soporatiuis ē frīs medicia confecta et emplm et iuuant. et adiutoria doloris ex frate. Dolorē ex simplici humiditate diximus nō ptingere sz absqz dolore sp supabũdare ptingit. Fiant g° apozimata flis purgatiua. Pillule dyacastoree vt dicet narib⁹ imittant et obtalmica fiāt cũ aceto. puluis etiam crete aut marmoris aut gipsi loco imposit⁹: dolorē aut tumorē sedat. Ex pfluxu em̄ humor cũ hũiditate fit dolor. Curat etiã hec abũdātia flis adiutorijs. Dolor ex humoris vitio. s. co. curat ɔ̃rijs. s. dieta fra et humida et mediciuis co. educentib⁹ et alterantib⁹ malã cōplone3 ipsius. Et si ex sanguine fuerit: idē erit regimē cũ co. in alteratōe et dieta. Sz in purgatōe differũt qm̄ sanguis p flomiã purgat et nō p medicinã euacuantē: sed mũdificat cũ emagogis ¶ In sanguine igit p̄mo flomādũ est de cephalica: vel si posteriora capitis dolēt ex sanguine: incidenda est vena in media fronte. deinde detur emagogũ. deinde cu3 empl'is et alijs insistendũ est. In alijs āt hu. prius insistendũ est alteratiuis. deinde euacuatiuis. ¶ Dieta igit patientibus ex co. et san. sit in sanguie declinās magis ad tēperantiã ī co. declinās magis ad fratem et humiditatē. ¶ Dieta igit tēpata est carnes pulline. galline. pdicis. fasiani. turdi. merule. alaude. et minor auiũ caprioli. annual. agni. porcor extrema. s. pedes aures et rostrũ minoru3 porcor intestina incisa. et h̃ cũ agresta. pisces scamosi aq̄ dulcis hñ currētis. lucij. lupi. darsi. ptice. alande. daurate. salsamenta parum cimini. petro. cũ agresta vel aceto. vinũ hñ limphatum. exercitiũ sit mediocre. Multũ em̄ iuuat ad fumositatũ repulsionē. Nemo tñ plectoricus multũ moueat: qz cito putresceret materia et deueniret ad fe. vl' apostemata declināātia ad fratez sũt portula. lactuca. scariola. malua. pruna. pira cocta et poma. coctana. cucur. cucumelones.

¶ De emagogis.

Emagogum sanguine3 mundificans et co. purgans sic fit ceterac polítricũ adiantos capill' vene. epati. scolopendria. se. fra mũdata et quassata. pruna. viole. iuiube: añ. ʒ. j. bulliant in aqua in cuius colatura resoluat cas fiaf. tamarindor. añ. ʒ. j. mān. e ʒ. ij. colet: cui⁹ colature apponant. ʒ. iij. vel. ij. reub. vel mirabol. ci. ʒ. ß. et stet tota nocte sub diuo mane cum syrupo viol. vel aq̄ p̄dicte decoctiōis cũ tota substātia accipiat. q si delicatus sit et totã substātiã accipe abhorreat: in sero ponat. ʒ. ß. reub. vel. ʒ. j. mirabol. et mane addito syrupo: colatura det. ¶ Colagogum.

In pfectiōe colagogi addat absin. istis in p̄ma colatura et herbe mag' fre vt se. lactu. portul. papaueris. et loco reubar. vel mirabol. pōt pont scamonee. ℈. j. vel. ij. vl'. iij. istō emagogũ et colagogũ qz par differunt: pñt dari singulis mensib⁹ repletis.

co. ꝛ san. siue sit in capite: siue sit in stomacho. ꝛ in tertiana simplici et duplici. ꝛ calefactōe epatis. sed non cū scamonea materia digesta.

❡ De repressione scamonee.

❡ Scamonea repͥmit̃ si cum ea ad misceat̃ mastix aut bdelliū ad tertiam: aut inuoluat̃ in folio plantagi. aut cauliū. aut in pasta. aut ī pomo agresti: aut coctano cōcauo īponat̃ ꝛ coquat̃ paꝝ. ꝛ post infrigidetur ꝛ pulueriȝet̃. sed nō ꝑ minima ne habeat ex sua viscositate in villis stomachi. ꝛ intestinoꝝ adherentiam ꝛ post secure medicine admisceatur. Ad repressionē mirabol̃. sufficit ad mixtio syrupi viol̃. vel mellis viol̃. vel seri caprini ad tertiā: qꝛ debile est coꝝ nocumentū. Et si post exhibitionē mirabo. sitierit fortiter. pa. detur aqua frigida: qꝛ siccitatē mirabol̃. repͥmit ꝛ virtutē coꝝ cōpressiuā adiuuat. post scamoneā aq̄ ca. danda est. frigida em̄ ei⁹ viscositati adherētiā prebet. cal̃a lauat ꝛ viscositatē dissoluit. post oīa q̄ acumina mirabol̃. exceptis danda est aq̄ ca. pōt etiā dari his el̃cm de succo ro. ꝛ frigidū cophonis ꝛ oxi. laxatiuū. ꝛ dyaprunis. ꝛ hatarticū imꝑiale cū acumine vl̃ sine. ❡ Et nota q̄ trifera sarrac̄. magis purgat co. abūdātem in epate. frigidū cophonis. co. in renibus. oxi. et dyaprunis co. in splene in capite oxiȝ. cū hatartico ꝛ posset hͦ acui cuȝ reub. aut mirabol̃. aut scamo. sed in calefactiōe epatis nunq̄ danda est medicina scamoneata. Post medicinā reubarb. qꝛ purgat calefaciēdo oȝ dare infrigidantia: vt syrupos et alia frigida. Et nota q̄ in febricitātibus de co. naturali non dȝ dari hatarticuȝ qꝛ ca. est ꝛ sic. sed sanis ꝛ lassis ꝛ abundantiam col. innaturalis in capite hn̄tib⁹. ꝑpter hoc em̄ fuit inuentū. Vn̄ cōpetenter dat̃ ꝯ maniā ꝛ melāceliam si admisceat̃ equal̃r cū dyaprunis ꝛ trifera sarrace. et det̃ oīm sero: suauiter mūdificat caput a co. Raro em̄ dat̃ ꝑ se. sil̃r dyaprunis cū tertia ꝑte el̃cij de succo ro. Singulis septimanis ꝛ spāliter ī ca. podagra ꝛ arthetica debilibus ꝛ robustis. In co. aūt prassina ꝛ eruginosa: dat̃ trifera cum reubar. ꝛ p̄dicto colagogo ita etiā q̄ apponat̃ tertia pars melagogi ꝑpter adustionem. Si igit̃ egritudo sit ex sanguine celebrata minutōe ꝛ colagogi datiōe dent̃ el̃cia que cū mūdificēt ꝛ ei⁹ feruorē extinguāt vt diaprunis. ȝucc̄. ro. ȝuccara viol̃. dyacerasecos. dyarodon. diapapaue. triasandali. diamilon. dyacitonitē. rosata no. cū syrupo viol̃. vel cōposito ex herbis frigidis vel oxiȝacara. vel syrupo ace. sanguissuga imponat̃ in vena frontis aut in ꝑncipio nasi inter duo supcilia: aut in fine nasi. ꝛ hoc si oculorum palpebre graues sunt. doloreȝ tollit. localia adhibeant̃ dolori de succo verbene: aut centrigalli cum albu. oui. loca dolentia pungant̃. ꝛ cetera que docemus adhibeant̃. et in dolore frontis alijs nō valētib⁹ cū scarificatōe colli ꝛ spatulaꝝ ꝛ sanguinis multa detractōe curent̃. In dolore ex co. digerat̃ materia cū syrupis dictis. post purget̃ cū colagogis vel medicinis dictꝫ. Tertia die detur rubea in sero. quarta die minuat̃ de cephalica dextri brachij. post radat̃ caput. deinde sequant̃ inunctioues p̄dicte in ca. discrasia. empl̃a ꝛ cetera adiutoria. Vngatur igit̃ caput cū oleo ro. vel viol̃. ꝛ aceto. vel succo sempuiue. strigni. corrigiole. cucur. plantagi. portul̃. succo vuarū īmaturaꝝ. aut cū pul. san

dal.ro.papaueris et edere terrestris tēpatis cū muscilag.psillij. In dolore fortissimo adiūgendū est opiū Sternutatio fiat cū succo portula. cucur.oleo viol.cū lacte mu. mixto nutrientis puellā. fomētatões fiāt cū aq̄ decoctiōis herbar frar et arbor. et si dormire nequerit: cū oleo viol.opiū distēpem⁹ vel oleo papaueris et caput iuungat vel oleo mā drag.a vino abstinēdi sūt si forti labo rēt dolore: et frixis et salsis et assatis et h̄ q̄ diximus non fiāt nisi p̄us corp⁹ mūdificet. et fomētationes nō adhibeant nisi certificato bū reumate nō esse in cā nec cōponi. q̄ si sit p̄us curet reuma: deinde dolor. Al'r em̄ dolor augmentaret et morb⁹ maior vel diuersi introducerent. ¶ Item ad dolorē capitis oleū ro. et succum sempuiue et fel arietinū simul misce et inunge caput vbi dolet. Qui dolorē auriū patit: pone d̄ ipsa mixtura in aurib⁹: multū p̄dest. Si dolor hmōi sit ex retentōe menstruor vel emorro. p̄uocēt. dolore exñte d̄ fl'e digerat materia cū oximelle cōposito ex radicib⁹ feniculi.petro.rafani. Apiū in dolore capitis et causis matricis apponi nō debet. gariofilata.calamenta.ruta.origanū.betonica.sauina.ex his fiat oximel et detur vel detur oximel squill'.vel rafaninum: vel aliquod oximel diur.et electuariū. ¶ Si igit est ex flegmate naturali: detur dyantos. pliris. dyamargariton. Si est ex salso fl'e: dyantos cum dyaprunis equaliter vel rosata cum dyacerafeos. incisiuis frigidis vt syrupo acetoso et oximelle simplici. si ex dulci: eodē mō. Si est ex acetoso vel vitreo: digeratur materia cum oximelle squillit. dyacimino. dyantos. dyacalamento. dyacerafeos. et in omni oximelle ponatur thimus et ros marinus. materia digesta purget cū pill.aur vel arabicis que specialiter ad hoc valent. vel cum benedicta vel pigra: vel cum aliqua yerarum. vel theodoricon emp. vl' pill. ante cibum. vl' flegmagogo vel ydragogo. qd̄ idez est. quod sic fit. accipe radicis feniculi.petro.apij.dauci.carui.ana ab sin. si vis manipu.j. qz purgat flegma et colerā indifferent. polipo.ʒ.ß. se. etiam ca. diureticorum ana si volueris q̄ purget per vrinam vel ne impediatur secessus: dimittatur coquantur colent: colature admisceatur.ʒ.ß.mirabola.kebul. et dimittātur tota nocte sub diuo. et mane apponatur syrupus vel oximel et deposita actuali frigiditate: offeratur ¶ Si substantiam mirabol. dedignetur accipere: in nocte precedente duplicentur mirabol. et mane vt dictum est colatura exbibeatur. Possunt autez hec decoctioni addi agaricus. colloquintida. clacteriuz coconidium. lacterides et horum colature addi mirabol. vt dictum est. ¶ Pillule probate ad dolorem capitis inueteratum. leticiam generant. mentem acuunt. visum clarifficant. memoriam conseruāt. caniciē tardant. Vertiginosis. scothomiosis prosunt. tinnitum aurium auferūt. leuiter et sine molestia purgāt.

Recipe aloes.su.ana.ʒ.semis. kebuli emblici ana.ʒ.ij.indi. bellirici.ana.ʒ.semis.agarici.asari.viola.ro. anisi sileris. masticis. absin. turbith. colloquintide. interioris. esule.elacterij.sene.ana.ʒ.j. tempera cuz lacte titimalli cocto et despumato.da.v.vel.vij.vel.ix.ſm virtutem patientis. ¶ Pill'e romoaldi.

vitia capitis.visum acuūt.litargi-cis.ydropicis.scotbomaticis.epilē-ticis.emigranicis potenter subue-niūt.℞.asari.anacardi.ellebori ni. ana.ʒ.ß.piretri. eufor. ana.ʒ.ij.ma-sticis.olibani.sene.liquir.ana.ʒ.iij. myrrbe.reubar.storac. aneti. an̄.ʒ. iij.coconidij.castor. mirabol. citri. kebuli.cubebe.lapdani.ana.ʒ.j. tē-perent cū succo porri vel feniculi. Et nota ꝙ p̄dictū flegmagogū etiā pōt dari febricitantibus interpola te bis vel ter.de.viij.in.viij.diebus vsq̄ ad fe.solutionē. Sanis autem singulis mensib⁹ ad plenā muudifi cationē fl'is.vel.ʒ.iij.kebuli ꝛ citri ni infundant in libra semis aque p nocte.in mane colatura.det de ter-tio in tertiū laborantib⁹ quotidia-na īterpolata.eā em̄ soluit ꝛ fl'a sine periculo educit. Et si materia est in capite vel circa sp̄ualia cōmisceant b̄ndicte.yerap̄.ana.lb.j.dyantbos. lb.ß.dent.ʒ.iij.sine oī digōne singu lis septimanis. Si ī debili abūdet fl'a acetosu₃ vl' vitreū purget cū me dia pte ydragogi ꝛ melagogi īferi⁹ dicendi.vel si est vitreū cū b̄ndicta simplici. Et si est acetosu₃ pōt adiū-gi yeralog.ꝛ eode₃ mō fl'a naturale cū b̄ndicta. Et si materia ē sub dya-fragmate dent yerap̄. vel yeralog. Si aūt mera est abūdantia ī cepba largicis.litargicis.paraliticis.epi-leuticis.post vnicā purgationē p̄nt dari semel in septimana in mane vl' sero.iiij.vel.v.pill'e blāce.vl' yerap̄. sine obseruatōe diete.vel misceant cū equali pte dyantbos vel pliris ꝛ offeratur semel in septimana ¶ Et nota ꝙ oēs iste medicine p̄nt acui cū esule.℈.j.vl'.ij.vel.iij. Et nota ꝙ b̄ndicta minus est laxatiua alijs.et iaō magꝭ d₃ acui. Per exbibitiōe₃ āt paulatī potes expiri q̄ medicīa ꝛ cui debeat magis acui vel min⁹.qm̄ si dent de eo.ʒ.ij.ꝛ ducatur vsq̄ ad iiij.sellas.acue.ʒ.iij.medicīe cū.℈.j. esule ꝛ si mltū.ʒ.ß.medicine acue cū ℈.iij.esule. Si ducat medio modo: acue medio mō. ¶ Si ꝗ eodem mō exbibet b̄ndicta ꝛ laxet cū min⁹ sit laxatiuū:minus acue.ꝛ si magis la-xatiuū detur ꝛ minus ducat:magis acue. Blanca aūt nō detur p se nec yeraruf.que dat in lepra in oī sp̄e ꝛ scabie.sed cū media pte alicui⁹ alte rius medicine ad idē faciētis. P̄nt aūt vt diximus oēs dicte medicine acui cōpetentius cū esula vl' diagre dio vel ell'o qui dimittit vel bermo dactilis q̄ p̄cipui sunt in gutta. vel elacterio vel euforb. ꝛ boc sine feb.

¶ Repressiua simpliciū mediciar̄.

Ad bor̄ repressionē ꝛ alior̄ que cū medicinis vel p se dant:laborādū est. Esulā non o₃ rep̄mere.potes t̄n cu₃ tertia pte se.vel succi maratri terere.ꝛ sic rep̄mit. Euforbiū ꝛ bdelliū an̄ ī la-cte mu.tēpata p noctē mane exbibe Elacteriū ꝛ mētā an̄ cōmisce ꝛ ī suc co mēte pone:mane acue.ell'i.ʒ.ij.cū ʒ.ij.myrrbe pulueri₃ēt.ꝛ ī succo ma ratri cal'o pone. mane secure acue medicinā. ¶ Centauree ꝛ cuscute ī sero capno bulliant ꝛ exbibeantur. Calcucetumenon.ʒ.ij. cū infusione gūmi arab.diu lauent aq̄s mutatꝭ ad vltimū in succo feniculi fricent addita ₃ucc.ꝛ cū medicīa secure po natur spleneticos fr̄os discolora-tos cū oximelle curat. Catbapucie grana danda sunt.ix.vel.xj.cū duo bus granis masticis bene trita in oleo viol'.bene fricent. post secure inde acuetur medicina. Coconidij. bdellij purgati ꝛ gūmi arab.an̄.ad-dāt ꝛ pistēt ꝛ medicine adiūgāt col loq̄ntide pulpe cortice ꝛ ei⁹ teneris

tatibus abiectis bene trita cū dupli cato succo ebuli cōmisceat. ⁊ cū medicina acuēda adiūgatur anacardi ʒ.iij.mirre.cinamo.succi mēte. ana. cōpone ⁊ acue. morpheam ⁊ scabiez curant. ℞.agarici pōdus cū medietate sui pōderis maratri. inūgatur ⁊ secure detur.aloe puluerisef.et cū aqua infusionis dragagāti diu moueat donec resideat. prima aqua abiecta ponat alia. ⁊ ita fiat ter vel q̄ter sine piculo medicine flegmatis purgatiue adiūgat ebuli.radi. succus.q̄ sola vsui medicine cōpetit cū zuc.⁊ modico succo mente p.j. noctē maneat.⁊ sic repmit.⁊ si ei adiūgāt ℈.ij.pulueris esule supius et inferi⁹ ducit leucoflaticos et ikes. Hermodactili duo vel tres pulueriʒentur.⁊ cū succo feniculi tēperentur. ⁊ inde acuat medicina. nulla medicina est efficacior in artheticis.polipodium terat multū cū tertia parte se.anisi. ⁊ sic coquat ⁊ det reubarb. cuz vino malorꝫ gra.vl'sirupo ace. tota nocte tēperet:nō debet decoqui:qꝛ vis ei⁹ deperiret. Idē dico de mirab.et reupontico:qꝛ parū,vel nihil differūt in cōplone vel effectu. Squille abiectꝫ interiorib⁹⁊ exteriorib⁹ medium in pasta ordeacea ī furno coquat. post in dosi .j.ʒ. ⁊ ß.ad acuendū ponat. Stinc⁹ abiectis cauda ⁊ capite mediū medicine veneree vl'parū eius ad ꝯfortandū ⁊ reparandū spūs adiūgātur. Sābuci.ij.ʒ. cortic.terant cū modico vel media pte succi feni. ⁊ nō est opus alio vomico in q̄tidiana ⁊ tertiana notha idē est effectus: vt in ebulo.tapsie. ℈.j.⁊ ß. cuz succo feni.⁊ mēte ⁊ media pte bdellij.terātur. ⁊ īde acuat medicina vomica: tapsia venenosa est ⁊ inflatiua ⁊ vritiua.⁊ ideo purgat co.pncipaliter p superiora.⁊ flegma secūdario dissoluēdo ⁊ attrahēdo.⁊ vix est fortis vomitus sine tapsia. loc⁹ ea vnctus cū succo flammule vel lacte ficus aut titimalli inflatur ⁊ videtur eē ydropicus. Sedatur aūt tumor cū succo semp uiue aut populeon cum aceto. puluis eius in balneo mulieris proiectus ad coitū cogit. sufficienti facta purgatione stuphetur: ⁊ hoc die tertia. Et si pdesse videris:fit bethonica.absinth.abrota.balsamita.saluia.cētaurea.pulegiū.ruta. camed. ro.viol.omnia diure.in vino ⁊ aqua bullian t: et fiat stupha per canale. Exeūti a stupha det aurea.vel musa enea. vel tyriaca ⁊ opopira cū vino tepido decoctionis saluie aut betonice. postea in lecto recipiat ⁊ sudet. Post fiāt inūctiones capite abraso vnguētis calidis:⁊ emplastra ⁊ iniectiones per nares. ¶ Et nota ꝙ omnia localia adiutoria que valent in epilepsia.litargia siue se.paralisi de frigida causa. spasmo. de repletione.valēt ⁊ hic ⁊ ecōuerso.⁊ in hac causa potio sancti pauli est p̄cipua. Dyatrion cum vino decoctionis castor.⁊ sinapis distēperata cū aceto. ⁊ castor.⁊ euforb.inūcta multuz valēt. In dolore grauissimo in hac cā pille dyacastoree speciales sunt. Et q̄m periculose sunt ad dandū:prohibetur aptitudo vel ineptitudo cerebri per iniectionem succi caul.agrestis. Et si cerebrū nimis grauet ex illo succo. pillulas dyacastorei pati nō poterit Si autē modice grauat: vtatur sic. due pillule ad quātitatez duorum granorꝫ piperis distemperentur cū vino calido in aere calido vt in stupha.vel ad solem estiuū.vel inter duos ignes resupinato capite oculis clausis coopertis pāno aqua intincto:per nares cum nasali impo nantur. postea inclinato capite di-

mittat humor fluere p os et nares. nec pmittatur pille descedere in ventrem. ne in transitu ledant spualia. Et si pillule nimis grauet: iniciatur succus alius herbe frigide p nares ad repressionem incendij.

Pillule dyacastoree.

Pillule valetes paraliticis litargicis. dolori capitis siue fe. ex flegmate oculos mudificat dolore cilij ex frigido reumate soluut. R. castor. opij. croci. zinzib. piretri. euforb. elacterij. mabatematicon. leuco. nigel. stapbi. spice. an. ʒ. j. cu succo blete. et in modu piperis informa. Tertia die post purgatione medicine incidat cephal. vl ventosa in occipitio. vel intra scapulas ponatur semel in ebdomada. Simplice mastice diu in ore masticet et expuat. vel simplex piretru masticet vel tale faciat caputpurg. mastix. piretru. pip. sinapis. nasturciu. stapbizagria. elleborus. vterqz nigella. zinz. cinamo. equaliter terantur subtilissime et triconizent in saculo lineo paruo logo nouo ad forma digiti suatur. et fortiter huc saculum in ore ieiunus diu masticado et expuedo teneat: deinde os cu musa bene lauetur. Oximel etia squill. cu sinapi bene trita et colata cum aqua calida sepe gargarizet. h caputpurgiu pciosum dicit a Gal. Sternutameta fiat ex pipe. piretro. eufor. Et si dolor capitis sit cu reumate. acaristu vel dyaolibanu cu pdictis opiatis detur: et cuz vino decoc. olibani. Cathapla. fiat de sinapi. axungia. radice capparis. medulla panis cocti in aq calida. Fiant etia inuctiones et emplastra: vt i ndolore capitis ex simplici frigiditate. pedes lauentur singulis noctib in aqua calida. vel in aqua naturali vel artificiali salsa. et caput qlibet nocte pectinet cu pectine eburneo. qd valet in omi dolore capitis. et ex cineribus edere terrestris. et ramoru sambuci in maiori qtitate. et acrimonie. et betonice. fiat lixiuia casui capillorum medetur et dolorem curat. Galbanum carte inductu in parte doleti positu iuuat. Ungat oleo sambucino. nardino. camo. muscel. serapino. Et emplastru fiat ex gumi. mirra. euforb. croco. vel ex saluia et album. oui. vel aceto. vel farina tritici. vel ex apio. absin. et edera terrestri. Uel ex ruta. feniculo. et leuistico. Dieta sit carnes et pisces supius dicti. carnes arietine castrate. porcine vitent et vaccine. et melice. et flatice. Dent auelane. vue. salsameta ex saluia. pipe. allio. qd iuuat in hac causa. petro. menta. sansuco. basilicone. zinz. gariofil. et aceto. Uinu sit al. claru subtile. aro. Caueat a ieiunio et ocio. ira. frigore et vigilijs. balneu moderatu pdest. Nota q yerap. Gal. magis purgat flegma i epate. yerap. cosfa. magis i cerebro. In dolore facto ex melia. digerat materia cu oximelle simplici vel squill. vel diur. queadmodu dictu est i quartana de melia naturali. Et eode modo fiat purgationes. stuphe. et opiatar exhibitiones. Uel cu theod. anacard. et dyasene. vel yeralog. acutis cu lap. lazuli. vel arme. vel lincis. vel ello. ni. vel mirab. ind. vel esula cu sene. Uel melagogo qd sic fit. R. se. fenicu. petro. apij. carui. dauci. an. ʒ. ij. thi. epi. sene cuscute. an. ʒ. j. ex his potest fieri copetenter oximel. Si vis facere confortatiuu. appone gariof. germand. sticad. ypicon. gariofi. pip. vel zinz. macis. cipex. yreos. corti. fraxini. cardam. nuce mus. et mirra. hz qd tibi vi

debitur. Uel ex illis folis quassatis fiat decoctio in vino vel aq̄ vsq̄ ad cōsumptionē vnius. vel colent colature addātur. ʒ.iij. vel.iiij. mirabol. indor. et in mane offeratur. Uel in libra ß. colature ponatur. ʒ.j. vel.ij. et ß. indor. in alia parte. ʒ.j. lap. lazuli dimittat nocte tota sub diuo. in crastino in aurora offerat resolutio mirabol. et cū duct⁹ fuerit ad tres assellationes et attracti fuerint bu. detur alia pars vt bu. attractos per compressionē educat. Istud potest dari sanis. lapsis. et egris. melīcis de mēse in mēsem. et etiā febricitātib⁹: vt quartanarijs et delicatis. Robustis aūt potest exhiberi yeral. acutū cum ʒ.j. scamo. cocte. vel cum. ʒ.j. et ß. esule. Et si addantur p̄dicte decoctioni squinantum et cētaurea. melior erit. Purgata materia stupbet cum berbis dictis in cura flegmatis. quib⁹ addimus bas q̄ ibi cōpetunt: vt bic. laurus. edera arborea. iuniper⁹. calamentū. origanū. artbemesia. Exeūti a stupba: offerat mitridatū vel tyriaca cum vino decoc. germanď. vel mirte. In dolore capitis ex melīa adusta fiāt q̄ diximus in q̄rtana de melīa adusta ꝺm ꝓprietatē materie singule. Emplastra aūt et inūctiōes et alia localia fiāt: vt supra diximus in cura flat. Si sit de melīa naturali cū frigidis apponat aliq̄d de calidis. Et q2 rep̄ssiones acuminū ꝑut medicine exigebāt dixim⁹. Dicam⁹ et bic de rep̄ssionib⁹ acuminū melīe. Epitbimum sine molestia purgat: et ideo rep̄ssione nō indiget: nisi q cū cōpetētib⁹ ponat: vt ex eo. ʒ.j. sene. ʒ.iij. de tbi. cameď. camep. misceāt. bor decoctio abūdantiam melīe et quartanā soluit. ¶ Et nota q pul. alcanne modice. et epi. plus cuz oleo amigď. ama. tēperatus cito facit capillos aureos. Ferrugo pulverizet subtilissime et triconizet. et post fortiter bulliat in aceto agitādo cū spatula. post desiccet in aere. et iterū teratur. post iterū bulliat. et sic ter vel quater preparet. et tūc medicine secure adiūgātur. Uomicam virtutez amittit ꝺm ꝓprietatē materie vt electuarijs si adiungatur: discoloratos ex accidēti ad bonū colorē reducit. pingues extenuat. calide eñi et sicce cōplexionis est: et ꝟtutis extenuatiue. lapis lazuli terat subtilissime: et cū aqua distēperet et moueat. Post residcat illa aqua ꝓijciat et in aliā imponatur et iterū moueatur et cum resederit aq̄ ꝓijciat. boc fiat q̄usq̄ aqua clara fiat. et tūc medicine adiūgatur. eodē modo fiat de lapide armē. ¶ Nota q q̄ncūq̄ datur aliqua medicina ad purgādū partes remotas actualiter debꝫ esse ca. aliter eñi frigiditas būores ꝯgelaret et inobediētes medicine redderet. ¶ Item nota q oīa localia adiutoria q̄ fiūt in paralisi mortificatiōis valēt bic. ¶ Nota etiā q si dolor capitis fuerit ex cā remota: vt ex stomacbo vel ex cōpōe tota: sp cura ip̄edēda ē illi mēbro a q̄ cā morbi erūpit. Et si fuerit ex vētositate stomacbi: eadē erit cura. q̄ in scotbomia de cā remota. Itē si ex coriza fuerit dolor: nec epitbimata: nec empl̄a: neq̄ lotiones fiāt ca. vl' frigide. Calida eñi apirēt et fridiga magis ꝯstrīgerēt. q̄re nec etiā man⁹ nec pedes lauari debēt: sꝫ mediocriter sicca et stupbe: vt ī catarro dicet. Si aūt dolor sit ex ꝑcussione vel ruina: cepbalica incidēda est. deinde vnguēta et empl̄a: vt in ꝓpo caplo dicet. apponant. Si ꝟo sit ex apate: cura apatū subueniat. Si ꝟo sit ex calore solis. vl' ira. vel silibus. competunt cure dicte de effimera.

¶ Nota etiã q̄ si sit dolor cū corriza ex plenitudine: pͨipue ex san. nō interdicit̄ flōmia. Si autē accidat dolor ex nimia lotione: lotio prohibeatur ⁊ pectinatio sepi⁹ iteret̄. Et si sit ex defectu lotionis: lotio subueniat. ¶ Et nota q̄ quibusdā caput leue videt̄ ⁊ vacuū est. ⁊ habēt oculos plurimū tremulos ⁊ caput instabile: qđ accidit post curationē vulnerū ⁊ ex medicina. Si aūt sit ex vaporibus: vt in medicina. vel ex frigiditate: a qua mult⁹ ca. infusus iuuat ⁊ capite ⁊ lintheo īuoluto dormiāt. ¶ Et nota q̄ in dolore capitis inueterato q̄dā faciūt duo cauteria sub aurib⁹. Alij aūt. xij. cauteria faciunt circa caput in cephalea. Si ex multitudine cibor̄ ⁊ potuū doleat: vomitus ꝓuocet̄ ⁊ digestio cōfortetur. et aliquod oleū ca. aurib⁹ infundatur. fricatio fiat circa pedes: et lotio aq̄ frigide vel aceti circa testiculos. Et cura ebriosorum eis subueniat.

¶ De emigraneis.

Si q̄s emigraneus ?ugiter erret p girū: vel ad solē assidue visum dirigat siue in puteū manū imponat vl' ad obscurū locū vadat tanq̄ ibi aliq̄d tractaturus: ⁊ statim cadat ⁊ spumet: mortale est. ⁊ si nō sit mortale da abrotani succū ad bibendū: ⁊ sup caput pone theodoricō. emp. ⁊ yerā. Itē si nullū cibū sumere q̄rit: nec dormire querit: nec nauseare: nec suspirium fecerit: ⁊ potestatē ligue nō habuerit vt debet sed palpauerit. si sit ycterichus mortē significat. Si signa mortalia nō apparuerit da pill'as ad emigraneos. ℞. mirab. ci. kebuli. indi. ana. ʒ. ß. croci orīētalis. masticis. aū. ʒ. ij. ⁊ ℈. ij. scamo. ʒ. j. ⁊ ß. aloe epatici q̄tuꝫ totū pensat. tēpera cū succo feni. da eunti dormitū. pigra etiā multū valet. et talia signa accidunt epilēcis. Aliq̄n ē dolor capitis cū molestatione magna: vt infirm⁹ sentiat quasi ꝑcussiones ⁊ maleatiōes in capite. ⁊ nec vocē nec sonitū: nec lumen vel splendorē pati possit. Qđ ex duab⁹ causis ꝯtingit vel ex co. ru. vel ex vētositate grossa si caput debile sit. Si ex co. ru. est caliditas cū percussiōe nimia. ex vētositate grauitas. ⁊ thetinositas. Morb⁹ hic fit ex hu. adherentib⁹ craneo. aliq̄n in superiorib⁹ cranei. vñ cutis tacta dolet. fit aliq̄n ex san. ⁊ aliq̄n ex frigore. aliquādo ex flegmate cū lachrimis. Colera in causa existēs purget̄ vt dictum est. detur opiata. ⁊ celebretur minutio. Post redeūdū est ad localia. alteret̄ igit̄ cū vnguētis ⁊ emplastris et lotionib⁹ vel infusionib⁹ vbi cortices papaueris. semꝑuiua. frōdes psilij cocte sint. ꝓuocetur sternutatio cuꝫ oleo ro. vel viol'. Et si nimie sint vigilie: narcotica capiti adhibeant̄: vt dicet̄ in ca. de vigilijs. ¶ De dieta. ¶ Dieta sit frigida ⁊ hūida supius dicta. ¶ Et nota q̄ radix pa. masticata hūores capitis p nares purgat. Si vētositas est in cā: nō det̄ medicina nisi sit cū humoris abundātia. Et q2 talis vētositas nō est ex flate vel ex alijs hu. stupha cōpetit ex fe. diur. ⁊ saccellationes. Si sine fe. sint vngēdū est caput cū sambucel'. aneti. castorel'. oleo puleg. Et epithima fiat de aloe. et mirra. ⁊ silib⁹. Et det̄ yerap̄. Gal'. vel pig. ¶ Pil'le cochie. ℞. scamo. masti. absin. aū. cōfice cū succo absin. pil'e cochie alie valētes capiti. sto. ylio. dolori ventris ⁊ colice. ℞. aloes. colloq̄nti. absin. succi. maratri. masti. scamo. ana. pipis lon. cētauree. basilic. brionie: herbe ꝑforate. origani. vngule caba

line.filicis.os mūde. yringi. radic. saluie.ana. tēpera cū succo absin. vl' feni.da.v.vl'.vij.in modū fabe. Balneū fiat frequēter ex dissolutiuis su pradictis in flate τ melēa. Abstineāt a cimino aniso τ aromatib⁹:qꝛ sublimāt vapores ad caput:vtanꝰ tñ vino odorifero τ veteri.

¶De inflatione cerebri.

Inflatio cerebri est passio inflationē faciei inducēs. Inflanꝰ eñ timpora.obtusus est anhelitus.vene erecte et rubor in vultu.oculi pminēt:vt ī strāgulatis.τ accidit hec passio qñqꝫ in fe.qñqꝫ sine fe.fit aūt qñqꝫ ex sang. qñqꝫ ex alijs hu.q̊ꝝ signa,ppa supi⁹ sunt distincta. Si fit ex san.τ passio fit recens.flebothomeꝰ de vena cephalica ɔtrarie ptis. si vet⁹ ex eadē pte. Incidaꝰ etiā vena sub lingua.τ vena iux̄ pollicē pedis si pticularia ɔueniūt. Si fit ex alijs hu. fiat purgatio cōpetēs.deinde fiat vnguētū Accipe medullā τ se.lini. farinā ordei.oleū.coq̄ in aq̄ τ sup locū dolētē pone. Post hm vnāquāqꝫ cām ɔrijs medicabimur. Accidit aūt interdū cerebꝝ videri descēdere ex pcussiōe vel casu.τ tūc cōpetit emplastrū sub pedib⁹ ex absin.τ spumabit caput τ curabitur. Vel fiat emplastrū ex betonica τ absinthio.

¶De scothomia τ vertigine.

Scothomia τ vertigo et obtenebratio visus ex vētositate vel fumo vl' hūo e cerebꝛū obsidēte fiūt. Scothomia et ɔtigo noīa sinonima sūt.Dꝛ eñ scotomia q̄si scopomia a scopos qd̄ ē videre vl' intēdere τ zimas qd̄ ē musca:quasi vidēs muscas vl' corpa nigra ante oculos volitātes. Vertigo dꝛ quasi egritudo verticis.vel a vertēdo.videꝰ eñ ei ꝙ oīa vertantur in girū. Et si incurueꝰ caput τ eleueꝰ: vix videt:τ visa apparēt viridia vel nigra.fit aūt de pūata cā aut remota. Si eñ fit ex pūata cā cerebri:vētositas est in cā cū hūoꝝ multitudine.vnde sequiꝰ dolor circūuolatiu⁹ τ hm motū vētositatis q̄libet aū posita volui videnꝰ:adest odorat⁹ corruptio. τ alioꝝ sensuū. tinnitus auriū.grauitas capitis. aquā respiciētes fluentē.aut cursuꝫ rapidū casus sepi⁹ cōcomitaꝰ.τ fit hoc plurimū si in circuitu moueanꝰ. Si fit ex vitio stomachi seq̄ꝰ fastidiū.cordis morsus aut saltus.post cibū molestia vl' ante sequiꝰ malfactio τ se inclināntib⁹:vertigo sequiꝰ vel comitaꝰ scotomia. Et hm ppꝛietatē hūorū in cā exñtiū appropanꝰ τ signa. Ex san. cognosciꝰ p saltū timpoꝝ. grauitatē palpebrarū.imaginationē rufam vl' ru.q. lāpadū accēsarū.τ sanguīs fluxū e narib⁹ τ p vrinā intensam et spissam:aut supius spissam τ obscurā quasi sanguineā. Ex co.sic cognoscitur.s.p oris amaritudinē. cordis morsum.vrine tenuitatē τ intensionē.τ circa supficiē vrine obumbrationē magnā. Ex flegmate per oris insipiditatē vel salsedineꝫ vrine remissionē τ spissitudinē. Ex melēa,p oris acetositatē siue pōticitatē τ vrine glaucedinē atqꝫ tenuitatē iudicetur.τ etiā p passiones aīe.τ ex retentione mēstruoꝝ τ emorroidaꝝ τ aliquo fluxu cōsueto remisso. Scothomatici ex san.omissa flōmia ɔsueta. aut de alio fluxu sanguinis peiorantur. Scothōia ex co.ieiunio maiorantur post cōestionē repmiꝰ. Et si q̄si nigra volare videanꝰ. Et labꝛū inferius curetur. τ ypocōdrie infrigidentur. colere vomitus comitabiꝰ.

Ex flegmate maior est post comestionez molestia: et laterū inflatio et vētris. Ex melia in horis serotinis cecationē patiūtur. Cōtigit aūt scotbomia ebrijs et pueris ludētibus. et qñq3 ātecedit epiliam et ei⁹ accessiones. et qñq3 in ea fit ex ꝓuata cā ipi⁹ qñq3 ex remota: vt in catbalepsia ex tibijs vel epate vel silib⁹. Itē si scotbomia est ex ꝓuata cā cerebri: sentitur grauitas ad caput ascēdere. et sonitus in auditu. et cetera q̄ dixim⁹. et vertigo est durabilis et oino dimittit. Et si est ex stō sentit abomiatio et dolor ī ore stōi. et cū fum⁹ in stomacho ascēdit sentit. cū nō ascendit dimittit. In scotbōia ex vitio cerebri cū appoforesi minutio fiat de cephalica si nihil obuiauerit. et dent yerapi. yera gal. yera fortissima. Pigra theodoricon. eup. aurea et rubea in sero. et obtarmica in narib⁹ fiant. et pille dyacastoree bine dissolute cū vino narib⁹ inijciant. vel succus cucumeris agrestis cū aq̄ tepida instillet. Uel yerap. in qua sunt due ptes aloe et tertia aromatica. pillule etiā auree stomaticō. Si fit ex stomacho hatarticū dare oz. vt dixim⁹. et vomitū ꝓuocam⁹. Et a cibis indigestibilib⁹ et melicis et inflationē facientib⁹ et nocturnis cibis ꝓhibemus: et a cibis grossis: vt caulib⁹. leguminib⁹. et forti vino. Cibis digestibilib⁹ vtātur: vt pullis. ꝑdicib⁹ auiculis aqua nō degētib⁹ piscib⁹: aspatilib⁹. carnib⁹ ānual agni. lactētis edi. brodio cicerū ru. ouis sorbilib⁹ et boleribus bonis: bonis odorib⁹ et gratis releuētur. et ꝫm ꝓprietatē vniuscuiusq3 bu. cure varient. Si igit fit ex col. vtātur pillis cōfectis ex q̄titate q̄uis singularū aromaticarū spērum: ad quarū pōdus ponatur reub. et ad pōdus etiā reub. et specierū ponatur aloe lotū. et cōficiat cū succo absin. et cū melle ad ꝯſuationē. Uel dent pillule reg. cecilie. q̄ visum clarificant. auditū ꝯfirmāt. spūalia ꝯfortāt. singulos supfluitates a capite et stomacho expellūt. sanitatē custodiūt sine omi imutatione diete ter vel quater ducūt. ℞. calami. aromatici. cinamomi. cube. nucis mus. spice nar. macis. carpob. epi. viol. asari. gariofi. mastic ozi mirab. añ. ʒ. ß. turbith. colloqn. añ. ʒ. iij. agar. seuc. reub. añ. ʒ. ß. aloes epatici vel cicotrini ad pōdus oim. cōfice cū oximelle vt meli⁹ conseruētur vel etiā in magdalione. da vij. vl. ix. de tertio in tertiū. ¶ Pille sine quib⁹ esse nolo. cōferūt purgāt caput a co. flate et melia. visuz custodiūt. ylipsis ꝯferūt. aurium dolorē sanāt. ℞. aloes optimi abluti et odoriferi. ʒ. xviij. mirab. ci. kebuli. indi. reub. mastic. absin. ro. viol. sene. agarici. cuscute. añ. ʒ. j. tēperent cū succo fenicli. et adde scamo. pulu erizate si vis acuere. ʒ. vj. et ß. formēt ad modū ciceris. dent. xi. vel. xiij. multum sunt laxatiue. Et si ꝯtra fumū co. exbibere volueris duplica mirabo. ci. vel triplica. Si ꝯtra flegma: duplica kebulos et agaricū. Si ꝯ meliaz: duplica indos et sene. Potest etiam purgari co. quō dixim⁹ in dolore capitis de co. et opiate exbiberi. Si fit ex flate purget ꝓprijs hatarticis q̄ diximus. et hec cōpetūt. ¶ Pille aurec purgāt em ꝓprie caput. et mag a flegmate. lumē oculoꝝ acuūt. vētositatē stomachi et intestinorū expellūt et sine molestia purgāt. ℞. aloes. dyagredij añ. ʒ. v. ro. apij. se. añ. ʒ ij. et ß. ani. se. feni. petro. añ. ʒ. j. et ß. croci. colloquintidō. interioris. ana. ʒ. j. et informent in modū ciceris cū aq̄ infusionis dragagāti. Et si mag laxatiuū facere volueris: duplica sca

mo. fiat etiā apoflatisma qḋ sic fit. masti.ʒ.j.cere.ʒ.j.ꝛ ß.sc.stapbiza. ex corticati.ʒ.ß.esule.℥.j. Et si magꝭ leue volueris piretri. zinz.castoꝛ. an̄. ʒ.j.et.ß.pulverizētur. ꝛ dū cera cum mastic.dissoluit.alia addant.ꝛ totū supra aquā infundat ꝛ ab aqua eductū vsui reseruet: ꝛ cū volueris masticetur. Utātur dyantbos. dyamargaritō. dyagariofilato. dyacimino. Omnis cibus eoꝛū condiat cū sale sacerdotali qḋ sic fit. ℞.sal.℥.j.satureie.maioꝛane.oꝛiga.fileris mon.pipers.grana.ix.carui.coꝛiandō. cimini.cinamomi.zinz.an̄.ʒ.ij. puluerizētur. ꝛ puluis vsui reseruet. ¶ Sal marcelli expertū ad oēs bu. capitis flegma de cerebꝛo educit. ydropicꝭ. sciaticis.artbeticis.podagricis. mire subuenit. ℞.sal.armo.costi.℥.xij. piperis ni.℥.v.cimini.zinz.piperis. al.feni.cinamo.an̄.℥.iiij.gariofi.galan.zedoarij.cubebe.carda. an̄.℥.iij. ysopi.tbimi.oꝛigani.carui ani.apij. petro.leuistici.an̄.℥.j. et ß. tere et in puluerē redige eo omni pꝛandio loco salis vtatur. Et si laxatiuū facere volueris: dosi eius adde. ℈. ij. scamo.ꝛ da cū mulsa. ¶ Sal lꝛatarticū purgās caput ꝛ caligines oculoꝛuꝫ. auriuꝫ doloꝛē tollēs.p araliticos curans. ℞.salis armo.℥.vj.dyagredij. eufoꝛ.an̄.℥.j.piperis.zinz.cimini.fenic.anisi.apij.amei.leuistici. carda. petro.an̄.℥.j. tere ꝛ in puluerē redige.ꝛ da cū mulsa vl vino mane.ʒ.iij. Si sit ex melācbolia cōsuete purgationes vt menstrua ꝛ emoꝛroydꝭ. ꝓuocentur.ꝛ lꝛatartica dicta in doloꝛe capitis de melancbolia dentur. ¶ Et nota bic ꝙ si delicatissimas purgationes facere volueris medicine conficiēde cōtra quoscunqꝫ buꝛmores volueris admodū aque rof. cū aqua distillētur; ꝛ illa aqua exbibeatur. ¶ Ellebor' igit niger squinātum.esula.ꝛ sene.cum vino decoquantur ꝛ distillētur: melācboliam purgat. flebotbomet de sopbena inferioꝛi:ꝛ fiat scarificatio.ꝛ pꝛecipue ī septimo spōdili spine. puluere isto vtautur in cibis suis. ℞. auellanas assas.xx.tritas.serici combusti.℥.ß. zinzib.℥.j.gariofi.nucis mus.carda. spice.an̄.ʒ.ij.lapidis arme.et lazuli. ana.ʒ.j.sene.coꝛtic.citri.ʒ.ij. boꝛum puluis cum succo boꝛraginis aut eupatoꝛij. aut turionum. filicis malaxetur. et ter in die recipiatur. letificat.ꝛ colerā nigrā educit. ¶ Dyaboꝛraginum optimū in oīibus causis melācbolie exbibeatur. fit autēꝫ queādmodum zucca. viol. Uinum decoctionis galle quercine potetur: coꝛruptam enim fumositatem excludit. ¶ De radice.enule. eupatoꝛio. pulegio.nepita.maioꝛana.betbonica.et artbemesia. cum ouis et pultibus commixtis. fiat subcinericius panis. vel crispule. fiant cum oleo nucum frixe. ¶ De speciebus electuarij confoꝛtatiui cum pasta fiat panis vel claretum. ¶ Quod si passio inueterauerit: dꝛopate vtantur. Succ' ciclaminis: aut cōsolide medie naribus infundat in byeme ad ignem: in estate ad solem.

¶ De freneſi.

Renesis est apostema ignitum in anterioꝛi pte cerebꝛi vel ei' pelliculis natū. a frenib' eīm nomen sumpsit q̄ cerebꝛum circūuolitant. Scōm causaꝫ distinguit: qꝛ alia vera: alia nō vera. vera ex co.ru. babet fieri ceteris pticularibus ꝯueniētib' ſm alios etiam ex san. Nō vera bꝫ fieri ex co. vl ex san.

cū alterius hu. admixtione: q̄ para-frenesis dr. Scdm locū distinguit: qr alia fit in suba ipi⁹ cerebri. alia ī pelliculis ipm circūdātibus. Istud apa est accn̄s ipi⁹ egritudīs acute: vt ptinue vl' tertiane ex trāsductiōe materie ad cerebrū: vt patebit. Accidētia isti⁹ egritudinis fm varietatē causarū distinguūtur. Cōia accn̄tia sunt alienationes. vigilie. ira. et furia. inqetudo iacēdi. iordinatio. et piectio. et erectio subita. Si est ex co. patit terribilia accn̄tia. siccitatem oris. nigredinē lingue et asperitatē molestationē. et angustiā nimiā. defectionē et sincopī. coloris cutis mutationem in citrinū et flāmeū. et oculoꝝ inflationē. Si fit ex san. comitatur faciei rubor. flocos et festucas nitūt de pariete extirpare. alienatio est cū minis et opprobrijs. Et cū est ex apate deriuato. s. pleuresi. vel in stomacho vl' in mrīce. dr frenesis nō vera. spūs et pulsus est magn⁹ et frequēs et velox et spissus. et vrina est tenuis et alba. cu i⁹ rōnē plerioz subclusis palpebris ptrāsire inueniūt hic indagare cū lipiditate pcuremus.

¶ De causa discolorationis vrine in frenesi.

Albe vrine et tenuis q̄ttuor sunt cāe defectio coctionis. resolutio humoris. ṽtut dissolutio et oppilatio. Ex resolune igit hūoris et dissolutiōe virtutis dicūt vrinā discolorari in frenesi sic. agēs calor febrilis in hūoꝝ et vrine materiā suo acumine mlto ipam dissoluēdo et resoluēdo subtiliat. vn̄ dū calor in ea nō inuenit coherentiā colorare nō potest. Et ponūt exēplū ī aere: ī cacumib⁹ mōtiū: qr q̄ liberā hz exhalationē subtiliat. Un̄ cuz radij solares nō inuenerint coherētiā nō possunt ipm calefacere: et iō infrigidat. q̄ rō videt insufficiēs. Nā an̄ raptū vr̄ calor sui acumine ita materiā vrine dissoluit et subtiliat: sicut in raptu: et post raptum. g̃ qua rōne discolorat in raptu: eadē rōne debz discolorari an̄ et post. Uidemus etiā in q̄plurib⁹ pacuti plurimū acumē coloris intēdi: nec tn̄ vrinā discolorari. Itē aliā rōnē ad idē assignāt: qm̄ calor resoluēdo et subtiliādo materiā non inuenit in ea coherētiam dū resoluit ptes terrestres et aq̄as ī igneas et aereas vt subtiliat ptib⁹ inueniat coherentiā et igneas et aereas ptes multiplicet: vt vrinā possit reddere coloratā. Sed ptra. sicut inuenit coherētiā in ipis vt ipas resoluat in aereas et igneas: sic īuenit coherentiā vt ipas exsoluat et faciat euaporare. Sicut g̃ calor dissoluit ī igneas: sic et euaporādo colorat. Hic soluūt quidā q̄ vrina discolorat in frenesi duab⁹ de causis. Una: qr materia. s. co. rapit ad superiora que hz colorare vrinā. et h̄ videt velle theophil⁹. Urina filr̄ et tenuis et al. in causone se. frenesim significat. Nā causon se. a mltitudine rubei fell'. facta vrina nō colorata supfluitate fellea supi⁹ lata exn̄te excelsum locū capiti occupat: et siqdē in anteriorē ptē locū cerebri flegmonē faciēs in his q̄ sub eo sunt mirigis: frenesim facit. Nā a materia rapta supius cerebro patiēte oīa mēbra cōpatiunt et spm̄ et calorē ad ei⁹ coadiuuamētū transmittit. Inferiora g̃ spū et calore paupata frigescūt q̄re discoloratur vrina. Ex hac aūt aucte theophi. nitūtur quidā pbare q̄ frenesis fit in mirigis et nō ī substātia cerebri. qđ videt ex mollitie et tenuitate ipsius posse argui cū sit de gn̄e piguedīs et medullaꝝ. Itē ex dicti Aristo. qui

dicit ipsuz esse rotunduz et nulli continuari. Sed hoc soluunt alij quoniam quauis sit substantia medullaris: plenuz tamen est in venis quibus sensuz subterfugientibus: quos nihil prohibet apostemari. Alia ratio discolorationis vrine est quod calor deficit in pacutis. quandoque paulatine: quandoque subito. Causa defectionis est substantialis humiditatis corporis a calore febrili nimium intenso consumptio quoniam caloris naturalis est fomentum: deficiente fomento deficit et quod fouetur et contrarie qualitatis .s. frigiditatis fit intensio ex qua vrina habet remitti. vnde in quibus fit paulatina caloris extinctio: paulatina venit discoloratio. cum calor subito extinguitur subito vrina discoloratur. vnde in morituris paulatine et subito vr. discolorata apparet. Quia autem in freneesi cetera membra cerebro compatiuntur: et ad ipsuz calorem et spiritum transmittant: patet per hoc quod in quolibet calido et ignito apostemate in interioribus fere exteriora frigescunt. quia ab ipsis spiritum et calorem transmittunt. quod opponitur in freneesi. quia totum corpus distemperatum est in calore. nec inferiora frigescunt immo calescunt. quare non debet discolorari vrina. Ad hoc respondent quidam quod calore febrili. quia innaturalis est: non coloratur vrina. et naturalis calor quo vrina colorari habet ad caput transmittitur: et si accidat a calore accidentali intendi vrinam: non tamen coloratur: quemadmodum humanum corpus ex terre nascentibus augmentatur non tamen ex eis generatur. Aliorum autem sententia est. etiam si accidentali calore coloratur vrina cum in freneesi adeo cetera membra cerebro compatiuntur: vt spiritum vitalem qualicumque calore vrina siue naturali siue accidentali distemperatum ad ipsum transmittunt. vt loco digestionis quoquo modo infrigidato: albiores egrediuntur vrine. Cuius rei exemplum videre possumus quod in extremis partibus et remotis apostemate innato nulla sanie vel putredine generata quodam typo patiens affligitur. et hoc ceteris membris spiritum ad ipsum transmittentibus. Videtur nobis aliter quod facta digestione in epate: non tota aquosa superfluitas ad renes et vesicam transmittitur: sed maior pars aquositatis cum sanguine per alias venas mandatur. pars plurima ad caput cum sanguine ascendit: quod duabus causis contingit. vna propter multitudinem venarum que ad caput diriguntur per quas reumatismus fit inferius. vt in anathomia apparet. Alia causa est quia cerebrum est in continuo motu et est spongiosuz. vnde velut ventosa sibi attrahit humores maxime habiles ad attrahendum et quanto calidius fuerit cerebrum: tanto fortius in eo viget virtus attractiua. vnde plus attrahit quam possit consumere. vt contingit in negligenter dietam obseruantibus. et vt ait Gal. repletur et grauatur caput ex calefacientibus cibis et potibus et odoribus. cerebruz calidum factum calidius amplius exhaurit humores. tractus namque fit aut a caliditate aut a vacuo aut a virtute vt in magnete. ¶ In freneesi igitur cum in cerebro valde fit calor accensus fortior solito: fortius ad se trahit humores cum predicta aquositate permixtos tribus causis precipuis concurrentibus. que in corpore aliqua contrahi naturaliter consueuerunt. scilicet cibus: dolor. et nociua materia. Cibo fit tractus vt patet quia cibo in ore sumpto statim os quadam humiditate repletur. In stomacho autem suscepto spiritu et calore ad interiora currentibus exteriora frigescunt quod sensu anime vegetabilis instrumenta propria ad loca operationis dirigente contingit. Secunda cau-

sa est dolor. omnis enim dolor acuit reuma. vnde ad locũ doloris currũt humores vt quidam autumant Cuȝ humores sint latores virtutum augmentatis humo. augmentãtur spũs Et q: circa locum doloris spũs magis effundũtur: ex ipsa offẽsione impetuosius redeuntes: humiditates secũ portant. vt in ligaturis mẽbrorũ apparet. nisi ꝓpter loci angustiã spiritibus repcussis ⁊ sese violenter cõculcantibus fit fluxus humoruȝ ⁊ tremor. vt accidit in ventis ⁊ aquis discurrentibꝰ si in motu aliquo obijciente pcutiant: motu geminato impetuosius reuertuntur. ⁊ ideo dolor acuit reuma qđ quidẽ potest esse cũ ex solutione cõtinuitatis contingit Nam vt ait Galienꝰ. dolor scđm ꝙ incũbit locũ aut solutionẽ continuitatis aut subitã alterationem ostendit. qđ quidem intelligit dolorẽ nõ esse sine solutione cõtinuitatis. Naȝ ꝓ subitam alterationeȝ cõtinuitatis solutionẽ volunt exponere ignorantes ꝙ ex sola alteratione magni dolores fiant vt ex ca. cã. f. f. ⁊ hu. et ita feb non esset morbus cõsimilis: sed cõmunis. q̃ manifeste falsa sunt. patet ergo ꝙ caliditas ⁊ cetere caliditates excedentes abſq; solutione cõtinuitatis inferunt dolorẽ. et in tali dolore non fiet reuma ex offensione spũum cũ abſq; offendiculo possunt discurrere abſq; discontinuatione ⁊ impedimento cũ ex calefactione spũs agiliores reddantur. q̃re dicta causa nõ est sufficiens. Dicimus ꝙ de sensu aĩe vegetabilis h' contingit. q̃ sensus natura dicit. ꝙ cũ vegetatur attrahũt hoc sensu iuuantia ⁊ respuunt nociua. Uñ cum magis mẽbra ledunt ad suuȝ iuuamẽtũ magis attrahũt hũores ⁊ spiritus. Et sepe accidit dũ iuuantia attrahunt nociua recipiunt: nec tñ ita facile nociua repellunt: vt admittunt. ⁊ quod sui q̃litate bonũ est: sui repressione ⁊ multitudine ponit nociuũ. ⁊ qñq; mala cũ bonis recipiũtur. neq; repellunt nisi a bonis separent. vñ accidit ꝙ non fit male materie explũo nisi precedat digestio ⁊ diuisio. Non igitur dolor facit reuma: sed acuit. Juuat enim in habilitando spũs attrahere humores ⁊ spiritus. Tertia causa ẽ materia nociua vt in apostematibꝰ contingit. in qua alius modus non poterit assignari ꝙ qui est iã dictus Cum igitur tres sunt cause attrahẽdi humores ⁊ spiritus: vnus tamen modus attractionis existit. Jn frenesi ergo cum dolor nociua materia ⁊ calor intẽsus sint in cerebro magis solito: fit attractio maior ꝙ cõsumptio. Unde frenetici paruo tempore vidẽtur extenuari. quapropter fere tota aquositas que est cuȝ sanguine per venas mãdatur. que quia calor est acutior magis cocta esse consueuit: et sursum exhausta consumitur. Jlla vero modica pars que ab epate statiȝ ad vesicaȝ descendit: que alba ⁊ cruda est egreditur. Unde vrina pauca ⁊ tenuis ⁊ alba in acutis vt in causonide tertiana continua emitriteo pleuresi nulla precedente purgatione superueniens: freneſiȝ futuram significat. Si autẽ vt ait Theophilus frenesis q̃euerit propter multum sudorem in capite factũ vel fluxum sanguinis per nares. vrina alba ⁊ subtilis veniens quietem significat. Si vero talis adest et frenesis permanet: moritur patiens. Unde ypo. Jn acutis vrina alba ⁊ lucida malum significat. maxime in frenesi habita. Si vero nõ habeat alienationẽ nec mẽtis corruptioneȝ laudabili superueniente significatione cũ

liquoris grossitudine. faciei splēdore: virtutis bonitate: motus leuitate et anelitus facilitate: liberabitur post longum tempus. Solet contingere hec egritudo maxime colericis et tempore estiuo. et exercitantibus multū: et superuenit pleuresi et apostemati stomachi et matricis et aliarū partium corporis ex quarū colligentia materia per venas et neruos respirat ad cerebrum. et his curatis curatur frenesis paulatine eniz extinguitur feb. et dolor quiescit. sed frenesis q̄ fit ex feb. vt causone vel tertiana cōtinua propter vicium stomachi contingit extincta feb. nō quiescit frenesis. quia in cerebri substantia esse videtur. Interdum aduenit frenesis ex fumo acuto et pungente et in augmēto feb. caput ascendente. et tunc feb. quiescēte alienatio quiescit. quod si non quiescit in cerebro vel in suis panniculis esse nō dubitatur. Et notandū quod alienatio q̄ est in frenesi semper est ex acutis humoribus et pūgitiuis. vnde sequuntur terribilia accidētia. alienatio aūt q̄ est in mania vel melancolia nō. et ideo nō sequūtur timorosa accidentia et terribilia vt dicetur in eorum tractatu. Ex predictis patere potest quod in augmēto feb. et statu superuenit frenesis. Si ergo feb. fit acutissima nulla purgatione precedēte et quiescat et alleuietur: et nō fit de paulatine cōsumentibus sed subito accidat: hec nō est nisi ex trāsductōe materie et tūc subito quiescit. et sequitur frenesis. aut ex mortificatione virtutū: et tūc paulatine mors seqtur. Cum igitur in morbis in quibus sintoma morbo periculosius est. a sintomatis medicatione sit ponendū principiuz: a sedatione timorosorum accidentiū est incipiendū. In primis igitur fiant fricationes leues in volis manuum et pedum. plantis ex sale et aceto: leues dico: ne materia ex forti fricatione leuigetur et rapiatur sursum. deinde fiat clistere mollitiuum et mordificatiuum simul. Rx maluam. bismaluaz. semē lini. et fenug. salem et cantabrū. et mercurialez. oīa decoquantur in aq. post decoctionē colature addatur mel et oleū et iniiciatur per clistere. et hoc dico fiat si laxatiuū sumere nequeat. In primis capite raso apponuntur apocrustica ad repercutiendū fumum ascēdētē vsque ad tres dies. postea apponūtur dyaforetica si opus est. Catuli ergo findantur lactantes per mediuz ex parte dorsi vel pulli vel pulmo arietinus. abiectis igitur intestinis applicentur frōti calidi scz pullus vel catulus: qui melior est. et quanto plures erunt tāto melius erit. Sero vero inducatur hoc emplastrū accipiatur. ℥. vna populeō cui addatur puluis q. Rx opij tebaici. ʒ. j. iusquiami. ʒ. ij. papauer nigri. ʒ. iij. et totū cū populeō incorporetur. et distēperetur cū lacte mulieris puellā nutriētis et succo semperuiue: et inducatur super pannū et applicetur frōti: et si somnus sedat desipiētiā: bonuz: si vero nō malū. lauetur caput cū succo apij et aceto vel cū aceto vel oleo ro. vel succo solatri et apij cuz oleo ros. et nimio silētio foueatur. Alij non nisi īminēte periculo precipiūt minuere sanguinē. alij in principio particularibus conuenietibus ante dominiū venenose materie. et hoc qn̄ ē de pura co. vel sanguine fiat ergo flo. mia de vena cephal. vel de collo. quia brachia sūt in motu nimio. Cōstringatur ergo collū cū peplo. et apiatur vena in frōtis medio. tn̄ distinguendū ē de flomia. quia quandoque fit a principio fe. quandoque nō. si nō fuerit a principio fe. discrasie: minutio partibus conuenientibus fiat vt dictū ē. si vero fctā fuerit aut ergo sufficient aut insufficient: si sufficient nō fiat flebotomia: sed apponatur sanguissuga

in medio frontis: vel in summitate nasi: vel in timporib⁹ iuxta oculos. Si nō sufficient extrahatur de sanguine tantū quātū sufficit ad quātitatē debitā flēie. Quidā igit sic extrahūt. baculus gracilis findatur in quattuor q̄dras et due sete porci rugide ponant in vna furcula. alie due ex trāsuerso in alia. ⁊ ligentur q̄dre. postea iuxta baculū scindant cū forficib⁹ ⁊ in nares intrudāt. ¶ Et nota ꝙ appositio localiū scdm diuersa tempora frenesis: scdm qd diximus variat. q2 in principio apponuntur apocrustica. vt oleū ros. viol. populeō. ⁊c̄. q̄ in dolore capitis ex frigiditate diximus. Et nota ꝙ nihil apponat nisi actualiter tepidum. ne forte ex actuali frigiditate claudant pori ⁊ fumi retineant. q̄ maioris desipiētie erūt cause. Itē nihil in ꝑncipio ponat sup caput qd sit attractiuum fumi ad supiora. vnde nihil calidū potētia debet apponi. Confirmata frenesi apponant apitiua ⁊ dissolutiua materie cōfirmate in fumū ⁊ vaporē. q̄lia sunt catulus fissus ⁊ cū intestinis vel sine. ⁊ cū cepit infrigidari calefiāt aq̄ ca. vel alij ponāt ꝙuis mutauimus ordinē: q2 non semꝑ vocatur medicus a ꝑncipio. Nota etiā ꝙ oī tempe frenesis debet vēter prouocari vl' cū suppositorio moderato vel clisteri mollificatiuo ⁊ mordificatiuo vt dixim⁹. vl' etiā det ad calorē ⁊ incēdiū extinguēdū d̄coctio cas fist. tamarīdoꝝ. prunoꝝ. māne. viol. in oī tēpe debēt fieri fricatiōes dctē vt t[illegible]hant fumi ad exteriora. vn̄ debēt ligari extrema. Et nota ꝙ si nec ꝑ flōmiā vl' repcussionē materie nec ꝑ apitiuoꝝ appositionē curet. vltia cura vl' vltimū consiliū ē appositio narcoticoꝝ. ⁊ h' in desꝑatione ad ꝓuocationē somni q̄lē dixi supra. q2 i morbo saluo poni nō debet. alias accipe succum lactu. portul. oleum ro. ⁊ viol. ⁊ cū bis distempetur. ʒ. semis opij. ⁊ fiat inūctio circa timpa ⁊ frōtē. ~~Et si~~ multū sit d̄bilis ⁊ extenuat⁹ a fortiorib⁹ narcoticis ē abstinēdū. sꝫ cū syrupis ⁊ oleis opandū. Dicūt q̄dā ꝙ sapo de aure canis sumptus somnū facit ī potu dat⁹. Et nota ꝙ si frenesi supuenerit litargia: mortalis ē. si litargie supuenerit frenesis: bonū. ¶ Dieta eoꝝ sit tēuis vt ptisanū. mica panis in aq̄ infusa. pruna cū amigd: ⁊ ꝫucc. syrup⁹ vio. vl' oxiꝫ. Et fiat sternutatio cū lacte mulie. ⁊ oleo vio. vl' cū puluere cāphore. q2 cerebrū alleuiat. ꝓ siccitate lingue lauet cū aq̄ psillij. dragagā. ⁊ se. citoni oꝝ ⁊ similiū. Et nota ꝙ appositio sāguissugaruꝫ frōti vl' naso vtilis est. spargat pauimētū ex rosis folijs sali cꝫ mirte. vinee. herbaꝝ ⁊ arboꝝ frigidaꝝ. ⁊ infrigidet aer ⁊ ingeniet aq̄ currere. Et sit generalis regula in oīb⁹ morbis si morb⁹ ē molestissim⁹ īcipiēdū ē a fortissimis. si v° nō molest⁹ a d̄bilib⁹ ad ḡuiora ꝓcedēdū ē.

¶ De mania ⁊ mēlia.

Mania ē infectio anterioris cellule capitꝫ cū diminutione ymagīatiōis. dicit. n. mania q̄si īsania mētꝫ. vl' a mātos qd ē diuinatio. vel a manib⁹ dijs infernalib⁹. vident. n. in eis demones loq̄ ⁊ vaticinari abscondita. ¶ Mel'ia ē īfectio medie cellule cū diminutione rationis. isti morbi nō differunt nisi in positione materie. vtraq꞉. n. fit ex co. nigra. ⁊ quēadmodū frenesis fit in retbib⁹ q̄ sūt in medio vētriculo cerebri. sic mania fit ī anteriori parte. i. in fantastica. Melācolia post frenes in cellula rōnis. ¶ Distinguens autem Galienus inter istos morbos refert de quodā

melancolico q̃ cũ deberet custodire vasa vitrea domini sui vidit amicũ transeuntẽ ꝛ dixit ei. vis vasa vitrea q̃ respondit. volo. proiecit ille vasa vitrea in terra: ꝛ fracta sunt. in quo nõ fuit ymagĩatio lesa. qꝛ cognouit amicuꝫ. Ratio fuit lesa: q̃a nesciuit vasa fragilia. ❡ Refert iterum de quodã maniaco q̃ cuꝫ fugeret patrẽ ꝛ pater insequut⁹ esset eũ: ꝯuersus ad patrẽ percussit eũ. cui pr̃. fili q̃re ꝟberas patrẽ. at ille plorans cecidit ad pedes p̃ris: ꝛ veniã petiit. In isto lesa fuit ymagĩatio. qꝛ nõ cognouit p̃rem suũ: rõ nõ fuit lesa: qꝛ sciuit ꝙ nõ licuit ꝟberare p̃reꝫ. Iste egritudines d̃ q̃libet humore possunt fieri preter ꝙ d̃ fl'e. qm̃ albũ albũ nõ põt inficere. Cerebrũ vero albuꝫ est ex fl'e. tamen quãtitatiue peccãte fieri põt ꝓprie aũt ex ml'ia ꝛ aliquãdo ex sanguine. Cũ igitur mania fiat in anteriore: ml'ia in media vtraq; fit ꝓprie ex ml'icis cibis. timore. ꝛ tristitia. ãt retẽtione sanguinis fluere consueti aut ex nimia cerebri infrigidatiõe ꝛ desiccatione. aut ex corrupto spmate in viris. aut mẽstruo sanguine corrupto in mulieribus. in cõplexione calida ꝛ sicca. ꝛ frigida ꝛ sicca. Dico iterũ ꝙ iste egritudines diuersificãtur scd̃ꝫ locũ vt dixi. ꝛ scd̃m causam. scd̃ꝫ causam qm̃ mania plurimuꝫ fit ex col'a ru. vel adusta. ꝛ cũ cardiaca. ml'ia de ml'ia cũ timore. scd̃m sinthomata patebit. Fit aũt mania a causa intrinseca vt ex sanguine cũ risu. ex col'. cũ furore. ex ml'ia cũ timore. Si sanguis vergat in col'. adustã: ridet cũ ira intermixta. Si sanguis vergat in ml'iaꝫ: erit risus cũ timore. Si col'a vergat in mel'iam: ridet cuꝫ furore. Si de ꝯposita materia ẽ vt sanguine ꝛ col'a nũc ridet nũc irascitur. de sanguine ꝛ ml'ia nũc ridet: nũc timet. ꝛ sic de ceteris. Entenasmon fit ex ventositate. vñ putant se audire melodias. ꝛ scd̃m Gali. in interioribus leditur q̃n; ymaginatio. q̃n; ratio: q̃n; memoria. ꝛ subiũgit exẽpla. Sunt preterea energomeni qui scd̃ꝫ lunã mouentur. vel ex vẽtositate cerebri: vel ex praua dispositione ipsius. ꝛ dicit̃ ab en qd̃ est in: ꝛ ergos labor: ꝛ mene defectus. laborãt eniꝫ ĩ d̃fectu lune. ꝛ q̃ dixim⁹ ĩ mania accidere: accidũt ꝛ in ml'ia. accidit etiã ĩmutatio sensus. vñ alij plãgũt: alij saltãt. alij stultissima q̃si ꝟacissima opinant̃. vñ timẽt se tãgi ne rũpãt̃ credũt nõ hẽre caput. vel ranas ĩ vẽtre portare: vl' ꝟpẽtes: vl' alias nefarias cognitiones. aut demones visse putãtes: vnde furiũt: ꝛ se ꝛ alios ꝑcutiũt. ꝛ mirabilibus fantasijs occupantur. Cõmunia aũt omnib⁹ ml'icis ꝛ vniuersalia sunt ꝛ sempiterna: sicut tristitia. timor de re non timẽda. cogitatio de re nõ cogitanda certificatio rei terribilis ꝛ timorose ꝛ est sensus rei q̃ non est. Uident. n. ante oculos formas terribiles et timorosas ꝛ nigras. sicut monachos: hoĩes nigros illos occidẽtes. demones. Alij surgere celũ putant ꝛ cadere timent. ꝛ deũ vidẽdo fatigari ꝛ q̃dam qd̃ est propriũ oĩbus. s. ꝙ sunt medicine desideratissimi. ꝛ ad medicandũ ardẽtissimi. vt et medicos precent̃ ꝛ preciosiora q̃ habẽt pollicẽt sed medicos ad medicandũ venientes nõ ascultant: nec obsecundãt particularia accidentia q̃dam eiusdem speciei oĩbus indiuiduis sunt cõmunia, q̃daꝫ in diuersis diuersa accidẽtia patientiũ in cerebrũ essẽtia sunt vigilia. dolor capitis. splendor in oculis. circũuagatio. ꝛ multotiẽs depressio oculorũ. quidam multum comedunt ꝛ si semel retrahant̃ oĩb⁹

diebus desperant. alij ita perdunt appetitũ: vt visum cibi abhorreant huius modi peiores sunt alijs. Itẽ fit aliquando mlĩa a corpore ad cerebrũ ascendẽs: sed tristitia ⁊ timor ⁊ alia predicta accidẽtia non eis sunt continua: sed potius aliquãdo intermittentia. Non enim fit ascensus ad cerebrũ nisi secũdũ quãtitatẽ humorũ in corpore adunatorũ. ⁊ horũ q̄dam sunt signa ⁊ accidẽtia patientiũ in ypocõdrijs. ⁊ aliquãdo inflantur in extremis vt crepare videant. ⁊ aliquãdo sentiunt vertiginẽ ⁊ grauedinem capitis. ⁊ aliquãdo ructuãt acidam et mlĩcam humiditatẽ. ⁊ est periculosior passio ⁊ molestior. si siccitas ventris prohibeat propter mlĩam stercus exire. ⁊ alij pigriciã habẽtes ⁊ grauedinẽ amant solitudinẽ ⁊ obscuritatẽ ⁊ ab oĩbus remotionẽ. ⁊ tales proprie mlĩci sunt: ⁊ a mlĩa patiuntur. alij amãt loca spaciosa ⁊ lucida vt prata ⁊ hortos fructiferos ⁊ aq̄sos. genera musicorũ audire: colloq̄ cum amicis. et si sint soli vident morti appropinq̄re. vt sanguinei ⁊ q̄ ex sanguine patiũtur. alij aũt audaciã luctus cũ alijs: ⁊ bella ⁊ saltus ⁊ clamores ⁊ cantus prosequunt vt colerici: ⁊ patientes ex colã. Ex iã dictis patere põt q̄ mlĩe passio tripliciter est. alia. n. est in cerebro. alia in ore stomachi. alia in ypocondrijs. Cum est in cerebro due sunt p̄siderationes. alia est. n. in essẽtia cerebri: aut in toto corpore. q̄a a pedibus ad cerebrũ solet ascendere. in essentia cerebri q̄ est vel est cũ acuta feb. q̄ plerũq̄ fit in frenesi ex colãru. p̄tingit cũ ad incensionẽ deuenit ⁊ nõ nigrescit neq̄ mlĩce attinet passioni. In hac seq̄tur facundia exercitatio ⁊ ira. ⁊ vident multa ante se nigra. vel ẽ sine feb. ⁊ hec ẽ de mlĩa naturali substantie cerebri dominãte: ⁊ complexionem eius mutante. ⁊ hec vocatur leonina: ⁊ accidentia leonina. vt audacia ⁊ fortitudo et saltus eos sequũtur. ⁊ hec est molestior ad medicandum. vl' est de colã putrida putrefacta: que in veram mlĩam mutatur. que a toto corpore ad cerebrũ ascendit est huic similis. ex omnib⁹ enim nascitur humoribus. qui intẽsi in coleram nigram mutantur. ⁊ est ad medicandum facilis si non inueterauerit. hec species cum priore nullam suarum qualitatum ostendit se mutasse. Cognoscunt ex mutatione ⁊ accidentibus tam anime q̄ corporis. ⁊ ex malo ingenio. astutia. ⁊ audacia ⁊ ferocitate. ⁊ quia castigationem nullam recipiunt: ypocondria melancolia nascitur ex colera nigra cum abundat ⁊ in stomachũ descendit. ⁊ inde maxima nocumenta facit in corpore ⁊ in anima propter vicinitatem oris stomachi ⁊ cordis. vnde patiuntur tristitiam timorẽ ⁊ mortis suspectionem. Itẽ propter rectam oppositionem stomachi ad cerebrũ cõpatitur stomacho ⁊ suscipit fumũ calidum ascendentem. Os enim stomachi mutat in iracundiã anime vicium ⁊ in leuitatem ⁊ asp̄itatẽ sicut ⁊ cor facit cum naturaliter calidum fit. Cum enim cor mandat spiritualem spiritum cerebro ad generandũ animalẽ quem in suis receptum ventriculis purgat ⁊ mundificat. ⁊ grossiorem partem mundatam mittit ad generandum quinq̄ sensus. ⁊ subtiliorem ⁊ mundiorem ad generãdas virtutes mẽtis idest ymaginationẽ rationem ⁊ memoriam. vnde cerebri spiritus rationalis anima vocatur. Quod superest d̄ spiritu mandatur in pupi cerebri ad virtutem motus voluntarij. ergo necesse est ex passione cordis animam pati, cum a corde

semper trahat cerebrum spirituale; spiritum in suu; nutrimentū. Quia igitur colera nigra ad os stomachi ꝛ ita ad coꝛ ꝛ ad cerebrum ꝛ ad coꝛpoꝛis vitam ꝛ regimentum solu; est nutrimentum ꝛ nutrimentu; ipsius est ex quattuoꝛ virtutibus. coꝛruptis virtutibus coꝛrūpitur nutrimētum. Digestiuam igitur coꝛrumpit sua pꝛesentia ꝛ perturbat. et inde ex indigestione ventositatem grossam ꝛ inflationem multam ad dissoluendu; durā concreat. que semper naturaliter extendit sub ypocondrijs descendens ad intestinum colon ꝛ conturbans stercus ad descendendum: quod patiuntur ex siccitate digestionis vñ molestioꝛē ꝛ foꝛtioꝛem moꝛbum generat. plurima ventositas cibum eleuat indigestum ab inferioꝛi parte ad supꝛemū. vnde in sua cōcauitate inuiscatur ꝛ virtus digestiua confunditur. Melancolia igitur q̄ est ex cerebꝛo habet angustias ꝛ suspiciones malas vt diximus. timoꝛē tristitiam ꝛ mentis alienationem. q̄ fit ex colligātia stomachi habet oxireumam frequens sputum ardoꝛem rugitum inflationem et digestionē. post cibum alleuiantur cu; vomitu ꝛ ructu Accidentia igitur ꝓpꝛia sunt si fit ex sanguine qd̄ fit cu; risu ꝛ letitia. pulsus est velox ꝛ magnus coloꝛ rubeus: vene late: oculi rubei: pili sunt multi ꝛ nigri in pectoꝛe. et sanguis consuetus ꝑ aliquē meatū fluere cōstrictus est. q̄ fit ex col'a est cū clamoꝛe ira motu vigilijs siccitate coꝛdis motu oculoꝝ ꝛ citrino coloꝛe. Dieta pꝛecessit cali. ꝛ sicca. laboꝛ ꝛ ieiunium. ꝛ dicitur leonina vt diximus. q̄ ex ml'ia patiuntur tristantur timēt ploꝛant angustiant̄ suspiciosi sunt amant solitudinē: iacent in monumentis ꝛ multum doꝛmiūt. ¶ Et nota ꝙ colera nigra actionib⁹ suis duplex est circa somnu; ꝛ vigilias. q̄ n. essentialit̄ dominat̄ cerebꝛo ipsu; depꝛimens ex fumi multitudine nimiū facit doꝛmire. eodem mō colera nigra naturalis somnu; facit. Q; si cū suis qualitatibus vel q̄litate incensiua vñ naturalis intenditur opetur: desiccando cerebꝛū ꝛ pungendo vigilias facit: qd̄ in col'a ru. ꝛ mel'ia cōtingit cū incendūtur. ¶ Volētes medicari egritudines opoꝛtet intendere in materia moꝛbi destruenda. Si tamē accidentia sunt molesta ꝑiculosa ꝛ timoꝛosa studendū ē pꝛius in eis medicādis: ꝛ post in materijs expellēdis ꝛ loca sua mūdificandis Cum igitur m'lica passio habeat aīe accidētia timoꝛosa ꝛ ꝑiculosa in eis auferendis est studendū. vt ꝯ suspicionē inducat̄ securitas. ꝛ ꝯ coꝛruptā ymaginationē fida rationalitas. ꝛ memoꝛia suspecta cū solerti ingenio: ꝛ musicoꝝ instrumentis ꝛ vino odoꝛifero ꝛ claro auferat̄. Accidētia similit̄ coꝛpoꝛis. s. macilētia vigilie studiū ieiuniū sollicitudo cogitatio ꝓfunda nō minus sunt auferēda. Et ꝯ ml'ia; q̄ in cerebꝛi abundat essētia raso capite lac muliebꝛe vl' puellare vl' asininū craneo ē supponēdū. ꝛ cū cura freneſis subueniēdū si sit cū fe. si nō cū vniuersali cura medicīe col'. nigrā purgātis: coꝛp⁹ erit mūdificādū. ml'ia aūt ascēdēte ad cerebꝛū a ꝑte īferioꝛi opoꝛtet toti coꝛꝑi eq̄liter studēre. ꝛ cerebꝛū nō negligi. In ypocōdriacis aūt opoꝛtet chimos expelli. ꝛ scd̄; vniuscuiusq; hūoꝛis ꝓpetatē medicinā haberi ꝛ dietā. ꝛ res nō nāles oꝛdinari. Multi autem propter cure difficultate; aut qꝛ bꝛeuitati īstuduerunt vicium insufficientie incurrerunt. ¶ Pꝛima igitur sit intentio in cibi ꝛ potus oꝛdinamento.

Oportet aūt vt cib⁹ sit digestibilis: solubilis ꝛ corruptibilis. ꝛ fastidiosus est auferendus. Oportet igitur vt sit humidus ꝛ infusiuus insciliu⁹ dissolutiuus. Infusiuus ꝛ humidus vt pisces: fructus maturi: ꝛ herbe vt borrago. Inscisiuus vt calamētum mēta. Dissolutiuus vt fe. pe. sed non semꝑ cū humidis assidue est vtēduȝ ne sanguinis substātia corrūpatur. ꝛ mala ꝯplexio augmentet̄. Herbe hūide pungitiue ꝛ digestiue mł'icis sunt bone. hūide vt crisolocāna. lactu. blitis. spinarchia. cucum. malua molochia. portul'. pungitiue ꝛ digestiue vel nutritiue vel vtriusq; sicut sicla. acute sicut cepe. porri. nastur. eruca. anetū. maratr̄. mēta. calamentū. q̄bus expulsiua iuuātur. q̄ vtr̄aq; salsa sunt ꝛ acuta. caules aūt sunt humidi. cū paruo acumine sunt spagi. Omnia legumina sunt nociua. quia sunt vētositatis generatiua. preter ius ciceꝝ qđ mundificat ꝛ humectat ficus sicce ventrē humectāt māducate post cibū: similit' mel. zuccara. penitb. cāna mell'. vua passa ꝛ mūdata amigđ. recētes seu sicce: ꝛ cū ficub⁹ siccis comeste. vue ꝛ melones. ꝛ fic⁹ nō sunt laudabiles. ſȝ mala granata iuuant. mora nigra pira coctana iuuant parū. post cibū aūt aquā frigidā. propter humectationē actualē ꝛ naturalē potentiā. Sed ratio monstrat ad letificandū aīam ꝛ auferenduȝ timorē ꝛ tristitiā: vinū mixtum plus iuuare. vinū enim mediocre calefacit tempate. spūs generat: cor. cō fortat ꝛ exhilarat. timorē ꝛ suspicionē expellit: aspitatē ꝛ timorē in audaciā ducit. ḡ mł'icoꝝ ꝓpa ꝛ ꝑfecta ē medicīa. Calor. n. ei⁹ viuificatiu⁹ est caloris naturalis ꝛ hūiditatis acceptabilis. in digestiōe vtilis. cibū velociter descēdere facit. qualitates pessimas alterat. crudos hu. expellit si cū aqua dulci miscuerit. ꝛ scđȝ virtutē vini ꝛ non modū bibēs excesserit. multū eniȝ bibēti ꝛ inebriari assuescenti ꝯtrariū actioni opatur supiori. digestionē. n. īpedit cibū natare facit ꝛ nō đscēdere. fumum q̄ cerebro subleuiat q̄ ipm distēdit. ꝛ spūs aīales in eo ligat. Cib⁹ iteꝝ hūidus nālit' sūt ānuales agni: ꝛ edulie carnes lactātes. q̄ꝝ ꝓpū ē vt nigrā iuuēt co. sāguinē. n. subtilē ꝛ hūidū generant. simil'r galline ꝛ pulli ꝑdices starni fasiāi ꝛ similia. h' sāguinē grossū subtiliāt ꝛ ad statū ꝓpū reducunt Similiter pisces de mūdis fluminibus ꝛ marini ꝛ parui nō pingues đ petrosis locis. Itē cancri fluminuȝ in aq̄ ordei cocti vel in aq̄ ꝛ sale q̄rū caro iuuat ptisicos ꝛ macilētos exeūtes ab egritudine: ꝛ mł'icos. q̄ oīa artificialit' ꝯdiant̄ cū ȝinȝib. cardamomo. croco. sansuco. gariof. corīādro. carui. ciminno. In ypocōdriaca tū qꝛ est digestio mala in viscerib⁹ ponēda sunt acria post humectationes q̄ saporē ꝛ acredinē cū dulcore prestāt digestionē humectāt. desideriū cibi ꝛ calorē ꝯgelatū excitāt. Similiter ius ciceꝝ qꝛ dulcorē habet ꝛ acumē ꝛ paruā salsedinē: ꝛ humectat vētrē Idem facit syrupus porri ꝛ mente.

¶ De rebus aūt nō naturalibus dico. ꝙ somnū ꝛ vigilias oportet cōsiderare. qꝛ multuȝ dormire prodest. Coitus aūt iuuat qꝛ supbiam refrenat. mł'iaȝ tempat. ꝛ fumū pessundat Exercitia tempata iuuāt mł'icos. calorē. n. naturalē excitāt: cor dilatant ꝛ ab interiorib⁹ ad exteriora euȝ extendūt: sensus clarificāt: actiōes aīales cōfortāt: carnē indurāt: ꝛ supfluitates ꝑ sudorē educūt: ꝛ secessus expurgāt ante cibum aut post: ꝛ maxime ypocondriacis conferunt: labor

aũt nocet.labor est dissolutio ṽtutis spũalis ⁊ diruptio fumose hũiditatꝫ pũgitiue nõ bone ⁊ corp⁹ pascẽtis quã aq̃ dulcis ca.infusio curat.Aliquãdo labor ex eo qđ ẽ extra corp⁹ exit.Et hmõi spẽs sunt q̃ttuor grauatiuus.tethinosus. dolorosus. incensiuus.ex flegmaticis hu. grossis corpus implẽtib⁹ grauib⁹ et ad mouendũ pigris fit grauatiuus.Qđ si tales virtutes corpis superẽt ⁊ mẽbra tam plena fit thetinosus. Alie due species sunt ex hu. melicis ebullientibus ad modũ p̄moꝝ cuꝫ calore exercitij.Ex colericiꝫ eñ nigris ebullientibus pũgẽtibus ad modũ acus fit dolorosus Ex colericis putrefactis ⁊ febrẽ facientib⁹:incẽsiui spẽs creaṫ quã semꝑ fe.sequiṫ. He ambe ex colericis hu. infusione aq̃ dulcis curãtur.Thetinosus et grauatiuus per flebothomiã ⁊ farmaciã curanṫ. Melãcholici assuescere debẽt pedũ exercitia aliq̄tulũ apparẽte aurora per loca spaciosa plana harenosa et saporosa pedib⁹vel equis.post cibũ non equitẽt:precipue post saturitatem:nisi cũ stomach⁹ fuerit euacuatus.aliter enim calor naturalis euacuaretur.digestio debilitareṫ. post exercitia aqua dulci ⁊ ca.infundantur.frigida eñ calefacit. sicca humectat.Unde oĩ tpe estate ⁊ hyeme est iuuatiuũ bal. fumũ eñ pungitiuum dissoluit ⁊ expellit sup̄fluitates cibi deponit.digestionẽ adiuuat: nutrimentũ ad mẽbra mittit:⁊ ideo impĩgat. Post balneũ autẽ aque frigide sup̄fusio:calorẽ ex balneo ad remperamentũ reducit:corpus confortat. calorẽ interius reducit. ⁊ hũiditatẽ quã ex balneo corpus accepit: claudẽdo poros custodit.virtutẽ expulsiuam in emittẽdo sudorẽ adiuuat. hec adiuuamẽta facit aqua frigida.

Qđ si infirmus fuerit fortis: cũ balneum exierit:extergaṫ cũ mapa subtili ⁊ molli. deinde vngaṫ oleo frigido ⁊ hu.vt sua vẽtositate ⁊ grossitudine poros claudẽdo humiditatem in eis custodiat.⁊ asperitatẽ corpis melãcholici leniat ⁊ duritiem emolliat.Et si sitim habuerint:bibãt sirupũ ro.cũ aqua frigida. post paululũ moreṅṫ. deĩde parata edãt prãdia. ⁊ post prandiũ dormiãt cum cibum partim senserit digestũ: ypocõdriacos oportet post cibuꝫ ꝑ declinosa loca ambulare:vt cibus fundũ stomachi petat. ⁊ hoc paꝝ sine molestatione ⁊ fatigatione.Motus eñ post cibum debilẽ stomachũ cõfortat cibum ad interiora deponit:⁊ inferiora carnositati cõstringit ⁊ cito digeritur.hoc etiã iuuat seniores ⁊ egritudinem exeũtes.⁊ omnẽ stomachũ ad digestiuã defectũ.Uinũ aũt moderate accipiatur ⁊ cum paruo cibo ne digestio cõfundatur: et ebrietas inducaṫ. Uariãtur cure istarũ egritudinum ẜm varietatẽ humoruꝫ ex quibus fiunt ⁊ variã positionẽ materie. Nam a quocũq̧ humore fiunt ⁊ in quocũq̧ mẽbro:euacuãda est materia ẜm euacuationẽ illius mẽbri. Item variaṫ cura ẜm diuersitatem tẽporis morbi:qꝛ in principio vtendum est repercussiuis. in augmento dissolutiuis. in statu maturatiuis. Item in capite corpore existẽte plectorico nullũ locale remediuꝫ apponatur : nisi precedat vlĩs purgatio. Si sanguis est in causa:flebotometur pa.de cephalica vel de vena manus que est in cõiunctione pollicis et indicis.vel de naribus cum setis porcinis.Uel fiat flebotomia supra cratem pedum inter primũ digitũ ⁊ proximum : quod multuꝫ laudatur. Et ẜm alios nõ debet fieri fleboto-

mia in mania et melia. nisi sit ex adustione: nec in recenti: sed inueterata et cõfirmata: quod etiã dicũt in quartana. Itẽ in omni flõmia in desipientia debet fieri apoforesis ad euaporationem vẽtositatis ledẽtis caput. In omni eni desipiẽtia superabũdat vẽtositas. puocent emorroyde in viris si cõcludunt: et mẽstrua in mulieribus currere solita. Sirupus fiat mũdificatiuus sanguis ex succo borragi. cassiaf. mãna. et prunis. Si autez sit ex co. eadẽ fiãt. Purgatio pcedat minutionẽ. purgent cũ colagogis et cũ his que diximus in dolore capitis. Si sit de vitio stõachi: fiat cura scothomie et foueat cũ costo. sinapi. mastice cũ pane assato. et sint cõiũcta cũ frigidis. Si aliquo modo accidat ex flegmate: cura epilie fiat et doloris capitis ex flegmate. Si ex melia sit. difficillimũ est ad curãdũ. precedente ergo longo tpe vsu oximellis squillitici. vel rafanini vel diur. purgetur cũ dyasene. scamoneato vel hiratartico impiali. vel decoctiõe mirab. indor. et lapdis lazuli. vel melius lapidis arme. loti: vt pdictũ est. Et si vrina eor q pcessit sit alba et tenuis. et inferius plũbea ad mediocritatẽ accesserit. qd est significatio digestionis. vel si idẽ ante primã purgationẽ cõtigerit. purget cũ theodoricõ. anacardino. vel pillis de receptione eius acutis cũ lapide arme. vel pauco ello sm vires pa. vel pigra Gal. ¶ Optimũ est si lapidis arme. ʒ. iij. vel. iiij. dentur cũ aqua et puocabit semel vomitũ et sellã. Si pdicta accipere cõtẽpserint: dentur pigre. ʒ. iij. epi. agar. lap. armeici loti. añ. ℈. iij. scamo. ℈. iij. gariof. grana. xx. formẽtur cum ydromelle. aut succo porri. Electuaria sint dyamargariton pliris. arcoticon. muscata. et intervices detur tyriaca aut mitridatũ. et semp fluxus cõsuetudinarius puocet. Et si egritudines iste sint de sanguine: ad tẽpus coeãt et sanguis detrahat. aut scarificatione occipitij: aut sanguissugis: aut. vij. spõdil. Si aũt sit ex aliq mortificatiõe: vt in sqniamo vel toxico recepto cõtingit. et vrina sit liuida supius plũbea et magis obscura. puluis aurei elimati in qlibet cibo vel potu det. vel in potu auruz sepissime sit extinctum: vt in vino et blãca detur cũ eodẽ vino ante cibuz sumpto oximelle. post cibũ cũ aqua ca. vomitus puocet. Uole manuum et plaute pedũ cũ sale et aceto fricẽt. Suffumigẽt cũ aspalto anacardo. cornu caprino. bõbace veteri carbonibus supposito. Sulphur vel aurip. cum ouo recipiatur. puluis diptãni aut rasure cornu cerui aut orobi cuz succo mẽte det. aut ypicon cũ vino. Si autẽ melici spumam per os eiecerit qsi morsibus canis rabidi morsi essent: infra septem dies moriẽtur. Item qui habet hũc morbũ et semp vomit et fastidiũ patitur. et nihil de cibo vel potu: sed tantillũ quod sumit non proficit: et solis ardorẽ vel ignis nequiuerit sustinere: et dormitare nõ potest: cũ tamẽ dormit supinus iacet: et aliter dormire nõ potest et nunq firmiter dormit. et post somnum piger efficitur: et ambo labia virescunt: mortis sunt signa. Si autẽ multum sitit et lateris dolorem patitur ex vtraq parte: talis sit curatio. calami. nardini. cassiefi. euforb. costi. añ. ʒ. ij. esule. ʒ. iiij. ex huiusmodi puluere accipiat ieiunus. ℈. j. et ieiunet vsq ad nonam. Pillule fiant ex tartaro et farina tritici. da inde pillulas ieiuno cum vino. Itẽ aliud ℞. anisi. ʒ. j. petrosilij. ʒ. iiij. piperis ʒ. iiij. epithi. ʒ. iij. M. qtuz sufficit.

da cum aqua vel vino. melācbolicos purgat. propriū humorē deponit. & corpus liberat. ¶ Et nota ꝙ quicquid valet contra quartanā verā valet et hic. ¶ Et nota ꝙ in omni desipiētia post purgationē debet fieri vētosa sup posteriora cornua capitis. & ſm quosdā inter spatulas. In omni desipietia debet in principio fieri clistere vel suppositoriū: vt de sale. ruta. menta & filibus. Item cauteria maniacis fiāt in fontinella colli vel capitis ad nodulū inter fantasticam & logisticā cellulam. Confert etiā coitus & balneū temperatū nō frequēs et paruo tēpore moretur in balneo. ¶ Et nota ꝙ diu tornū habēt aspectum non curantur. Ultima cura in istis egritudinib⁹ est aptio cranei. ¶ Nota ꝙ iste egritudines aliquādo mites & tolerabiles sūt & sine molestia ducūtur. aliquādo intolerabiles & summe desipientes: & tunc incipiendum est a fortissimis. In omni enī cronica egritudine & nō molesta a leuioribus est incipiēdum: et gradatim ascendendū. In acutis et venenosis ecōtra. vbi periculū timetur a principio cū fortioribus est insistendum. ¶ Et nota ꝙ in hac egritudie lapis arme. lotus vel nō lotus ē specialissim⁹ in decoctione vel in pillulis exhibitus: non lot⁹ tñ vomitū prouocat. Ultima cura ē icisio cutis ī summitate capitis & pforatio cranei.

¶ De vigilijs & stupore mentis.

Vigilie alie sunt naturales. alie non naturales. Naturales sunt ex naturali dispositione capitis in siccitate: vt colerica vel melancholica. Innaturales a liquādo sunt morbi per se. aliquando accidentia. Cū sunt accidētia. aliqñ sunt sinthōatica. aliqñ cretica. Sūt enī accidens fe. acute. & interpolate. Cōtra vigilias naturales nisi cōtra naturā intendātur: nō intendimus. Sōnus enī & vigilie nisi magis modo naturali facte sint: nō sunt mali. Omnis enim malicia est in excessu. Nomē igitur vigilie est de numero eorum q multipliciter dicūtur. Innaturales accidūt quādoq ex fumo malicioso replente substātiam cerebri: & distendēte miringas ipsius vel ipsum exsiccante. quod fit quādoq ex resolutione fumi colerici acuti vel melācbolici nigri. naturalis vel adusti. quod fit quādoq cōstipatiōe vētris. Unde ascēdit fumus ad caput: et turbat cerebrū. fiunt etiā vigilie aliquādo ex cōpassione membrorum apostematorum vel alia occasione dolentiū. Aliquādo aūt fiunt ex nimio fluxu ventris. Cum enī fit somn⁹: fit oppilatio spūum aīaliū in cerebro. cum desiccatur cerebrū: soluitur spirituum ligamentū. Oppilatur enī neruus primi sensibilis in somno. Sōnus enī est quies aīaliū virtutū cum intēsione naturaliū. & intelligo hoc dictū per causam. Sōnus enī est cā quietis: ergo quies est effectus. Qd dicit animaliū: intelligo sensibiliū: vel motiuorum: & motiuorum dupliciter. Motiui enī p quos fit exit⁹ ad opationē perfectā. post qescūt motiui p quos virtutes exercentur in radice: vt in cellula fantastica nō opus quiescere. In ipsa enī dico fieri immutationē: sed iudiciū nō nisi impfectū. Iudicium enī pfectū nō fit nisi p discursum spirituum in operationes qui in somno quiescūt. Unde si fiat tactus: erit impfect⁹. Et qd dicit cū intēsione naturaliū itelligo simpliciū. s. digestiue &

retentiue: ⁊ principalitatē eis attribuit rōne digestiue cui alie seruiūt. In somno igit̄: q2 opationes quiescūt: nō euocant̄ spūs: nec fit tanta depaupatio: sed aggregātur: q̄re bn̄ celebrat̄ digestio. quare dicit Auic. q in somno reuocat̄ calor naturalis ad interiora: vt digerat̄ nutriēs. et Nicolaus in suis q̄stionib9 dicit. q somn9 est ingressus virtutis cōis ad suū principiū. Cū igit̄ v̄tus cōis sit calor ingressus ipsi9 se recolligētis ⁊ multiplicātis suū confortādo. digestionē cōfortat. Spūs eñ profundant̄ in humido naturali ⁊ ligātur: q̄re nō exeūt ad p̄ficiēdū opatiōes sensibiles: sed est eoꝝ opatio intra ⁊ mag3 in fantastica: q2 mag3 illa ps vacua est medulla ⁊ plenior spiritibus: ideo s̄m dispositionē ipsi9 fantasie de somno generant̄. Si eñ humiditas proportionalis sit in sensu cōi spiritib9 s̄m q̄titatē debitā: oppilatio ⁊ p̄fundatio spūum in humido est in neruis sensibilib9. vñ oppilatio erit causa somni: somnus autē causa quietis. Si autē distēperent̄ spūs vel turbent̄: turbabit̄ fantasia ⁊ mouebunt̄ spūs extra ⁊ fient vigilie. Si p̄fundari nō poterint ab humido ⁊ cōprehendi. Ex fumo eñ co. igniūtur ⁊ furiūt: ⁊ pungit̄ cerebrū. Similr̄ ex salso flegmate mordicat̄ ex siccitate ꝯsumit̄ humidū. Ex pte igit̄ humidi nō erit a quo ligētur ex parte spirituū nō erit a quo possint aggregari. Oīs eñ repletio ⁊ inanitio interior et exterior immoderate calefactio et siccitas et percussio et labor cause possunt esse vigiliarum. Eandē aūt rationē ꝯrijs apponentes causas priorib9 dictis cōtrariā somni assignam9. s. nimiā frigiditatē. nimiā humiditatē. vel vtrāq3. nimia frigiditas spiritus coadunat: et ipsos in humido cōgelat: vt opiū et iusquiamus. nix ⁊ glacies. nimia hūiditas ipos cōprehēdit. ligat: vt interdū suffocet: vt in ebriosis cōtingit. vtrūq3 vt ī apopleticis est videre.

De stupore mentis.

Si aūt neutra causarum superabūdet in excellētia. modum tñ excedat. v̄tutē defectat ⁊ dissoluit: ⁊ inde somniculositas quasi pigritia et stupor mentis fit. ⁊ vigilāt patiētes dum dormire existimātur. ⁊ fit magis de melācholia ⁊ flegmate in anteriori parte dominātib9 cū eiusdē dolore. Uerūtñ in hoc est differētia: q2 excedētibus qualitatib9 siue v̄tutib9 somnū inferentib9: somnus infert̄ sup̄fluus. et aliqñ caloris naturalis extictiuus. parū aūt excedētib9: pigritia ⁊ subclusio palpebrarū ⁊ quies inter somnū ⁊ vigilias media concreatur. Ex quacūq3 causa fint vigilie: effect9 signa causam declarāt. Coleram eni3 citrin9 color. ⁊ siccitas cerebri. ⁊ accidētia supius indicata declarant. Co. nigrā liuidus color ⁊ eius siccitatē: cutis asperitas ⁊ siccitas ⁊ angustie. Et si ex calore sint: erūt āgustie. sollicitudo. alienatiōes ex salso flegmate. vigilias. signa. hu. p̄pria ⁊ ex alijs silr̄ indicabūt. Aliquando fit stupor mētis qui est quasi somn9 ex defectione ⁊ dissolutiōe virtutis: cū calor resoluit spūs ⁊ hu. ⁊ interdū substātialē humiditatē corpis: vt ī ethicis ⁊ acutis ⁊ morti vicinātib9. Interdū aūt fiūt vigilie ex calidis cibis ⁊ potib9. stupbis ⁊ balneis. et his silib9. Uigilie vltra modū intense subalē hūiditatē corpis exsiccāt. mēbra defectāt. digestionē corrumpūt. hu. corruptos gñant. vñ palpebre tumescunt. colores mutantur. ⁊

corpa macrescūt ꝛ discolorāt: ꝛ nisi cito succurratur in maxias incidunt pas. Si vigilie accñtia sunt cretica: totū op⁹ nature dimittim⁹. ꝛ nil dici m⁹ apponēdū vl' variādū: neq; nouū faciēdū: sed sinēdū. Si aūt sint accidētia sinthomatica nō cretica cū fomētatiōib⁹. emplis ꝛ inūctiōib⁹ narcoticis. reumatica cā nō īpediēte: vt in ꝓprijs cap. dr. ꝛ hoc īnouabimus sbueniem⁹. Si vigilie sint ex co. purgetur ꝓprijs lxatarticis. qd ēt de alijs hu. dicim⁹. ꝓut in dolore capitis prescripsimus. Et si sint ex fumo caput ascēdēte ꝓprijs medicis trahatur inferi⁹: ꝛ hu. a q̄ resoluitur: educatur. Et si sint ex co. det. zuc. viol. cū sir. viol. et si sint ex nimio fluxu det zuc. ro. cū sir. ro. ꝛ dyacodiō. dyapapa. ꝛ si sint ex reumate dyaolibanū. Et si sint ex ꝯstipatione: ꝓuocetur ventris officiū cū suppositorijs vl' clisteribus. Et si sit ex debilitate ꝯfortetur cū brodijs ꝛ cibis resūptiuis. post h̄ ponim⁹ epithima narcoticū supra frontē ꝛ tēpora p̄cedente inūctiōe cū oleo ro. vel viol. vl' mādrag. mulgeatur lac mulieris puellā nutriētis supra caput. fiat q̄ epithima cū farina ordei et succo ꝯmicl'aris. ꝛ spuiue ꝛ solatri. Uel cū se. papaueris. al. iusq̄a. ꝛ folijs lactu. distēꝑatis cū succo spuiue vl' portu. vl' lacte mulieris. Uel fiat empl'm ex cortice mādrag. se. portul. papa. al. cū lacte mulieris vl' oleo viol. addita farina ordei. Aliō fit ex opij. ℈. j. ꝛ ß. portul. papa. lactu. se. aā. ʒ. ij. tēperentur cū oleo mādrag. ꝛ parū aceti vel lactis mulieris. Fomētationes fiāt pedū ꝛ tybiaꝝ ꝛ brachioꝝ cū decoc. foliorū lactuc. portul. viol. mandrag. populi. salicis. vitis. plātagi. iusq̄a. papaueris. malue. his oīb⁹ vl' q̄busdā decoctis in aq̄. fiat fomētatio in tybijs ꝛ manibus et circa frontē. Et post exsiccationem ipsius per se: inūgam⁹ cū populeō vel oleis dictis. post apponatur epithima aliud dictū: ꝛ precipue si vigilie sint ex siccitate co. ni. p̄dicta ꝯferūt. Fiat fomentatio ex decoctione camo. mellil. aneti papaueris. malue. iusq̄ami. ꝛ in epithimatib⁹ calida aliq̄ntulū predictis frigidis sunt apponēda. Sternutationes fiant cū lacte mulieris. oleo viol. croco. aneti semīe. fiāt remedia dicta in tertiana. causone. dolore capitis. ꝛ frenesi. Hec etiā q̄ diximus sil'r faciēda sunt in stupore mētis ex defectione ꝛ dissolutiōe virtutis. Et dentur electuaria vt dyapenidiō. dyadragagātū frigidū. dyapapauer. Et fiat empl'm ex sandal. cū oleo ro. vel viol. delectentur cū oī gn̄e musicorū. Si stupor sit ex hūiditate nō ē ꝓuocādus somn⁹: sed effugiēdus cū fomentationib⁹ camo. mellil. ro. circa frontē: vt fumus nares ingrediatur: ꝛ prora capitis eadē aqua irroretur. Deinde cū oleo ro. ꝛ aceto inūgatur ꝛ fricationes fiāt in pedibus cū sale et lotiones eiusdē aque. Si sit ex sola frigiditate: ꝓra lauetur aqua decoctionis centauree. mellil. calamēti. rute camo. ꝛ similiū. Et inūgatur oleo muscel. nardino. castorel. ꝛ similib⁹. Si sit ex frigiditate et humiditate fiat sternutatio cū castoreo. condisi. nigella. ꝛ pipere. quib⁹ cerebrū calefiat. vl' cū oleo muscel. nardino. rutaceo. Odoret castoreū ꝛ rutā. fumigetur cū cornu caprino. ꝛ fiant hec ꝓut in litargia dicem⁹. s; hic in ꝓra. ibi in puppi medicamēta sunt adhibēda. Preterea si sit cum vitio humoris medicabitur cum proprijs lxatarticis: suppositorijs ꝛ clisterib⁹ ꝛ alijs necessarijs s̄m q̄ medico videbitur: succurratur.

¶ De litargia.

Litargia est passio puppis cerebri obliuionē mētis inducens. Que aliqñ est vera: aliqñ nō vera. vera litargia fit ex flegmate. nō vera ex flegmate et co. mixtis. fit aūt aliqñ cū apate: et tūc est fe. Cum aūt fit sine apate fit sine fe. vt in senibus. Accidit autē in fe. vt quotidiana ptinua: ꝛ apatibꝰ peripl'onie et emitritco minori ex traductione materie ad puppi. Si igit̄ expellat̄ materia ab aliquo mēbro ꝛ calore attrahat̄ ad cerebrū. si colera est anteriorē partē petit: vt in frenesi ꝓpter similitudinē: colera eñ nutrit̄ magis. Si flegma ad posteriorē partē tendit que flegmatica est ꝛ sanguine flegmatico habet nutriri. ꝛ precipue fit hoc si membrū cui tēdit̄ sit debilis. ℂ Signa igit̄ apostemat ꝫ in posteriori cellula: sunt febris cōtinua. somnꝰ multꝰ. obliuio. Vocati vix respōdēt. oris aptio. qd̄ vix meminerūt claudere: qd̄ ex multa flat ꝫ frigiditate ꝛ hūiditate spūs aiales in puppi extinguēte cōtigit ꝛ ideo frenesis frigida appellat̄. Si aūt ex salso flegmate fit: signa flegmatis simplicis apparebūt: vt vrīa turbida q̄si subiugaliū. pulsus mollis. magnꝰ. estuosus. somnꝰ ꝓfundꝰ. anhelitus tardus ꝛ defectus. Si fit ex flegmate et co. mixtis: accidētia sunt pmixta: vt modo vigilēt: modo graui somno oppmant̄. vrina coloratior: ꝛ pulsus velocior. ℂ Signa mortalia sunt cum liuiditate faciei. tremor mēbroꝝ ꝛ faciei. sudor superior vt capitis. Itē sanguissuga ap posita nō adheret. variat̄ autē cura ꝑm variationē cause existētis cū fe. vel sine fe. Si sit sine fe. ꝛ ex flegmate iaceāt in loco claro. multis vtant̄ colloquijs. trahantur per capillos ꝛ barbā. in auribꝰ ꝓprio noīe clamentur. Fiat lotio manuū ꝛ pedum cum decoc. centaur̄. calamēti. rute. origani. ꝛ siliū. Et fiant fricationes ꝛ scarificationes in eisdē cū sale ꝛ aceto. Inūgatur puppis cū oleo laur̄. pulegino. anetino. purget̄ cū paulino. theodoricon. anacardino. vel cū medicina anacardos recipiēte. Attractiue eñ sunt vtutis: flegmat ꝫ ꝛ melancholie dissolutiue ꝛ cōsumptiue. Venenosi fructꝰ sūt arboris similes elephantiñ pediculis. nunq̄ per se dētur: q2 venenosi sunt. Sed decoquātur cum castoreo in forti aceto. postea addatur hūiditas anacardi abiectis interioribꝰ. Purgent̄ etiā pill'is cochijs vel cū hac potione. ℞. aloes. ℥. x. agar̄. sticados. añ. ℥. iij. colloquin. mastic. cassie. spice. cinamo. gariofi. squināti. ʒinʒ. anisi. añ. ℥. j. ꝛ ꝑ. fac pill'as in modū pipis. da. ℥. iij. cū aqua ca. Fiat sternutatio cum castor̄. piretro. pipe. staphiʒagria. nigella. elleboro. ꝛ sil'ibus. Fiant autē gargarismata ex eisdeʒ. fiat empl'm sup os stomachi vt sudor ꝓuocet̄ ex aliquo vnguēto ca. in quo intingat̄ lana succida: et stomacho applicet̄: Ungat̄ capu t ex oleo rutaceo. vel hꝫ vnguēto qd̄. ℞. euforb. piretri. sinapis. affrodill'. castor̄. pipis lon. añ. ℥. j. bulliant in succo rute multum: et oleo parū ad consumptionem succi. appone parū cere et fiat emplastrū Est aūt vtile castoreleon. piretroleō sābucel'. laurinū. sansuccinū. fiat autē epithima de sinapi ꝛ eufor. tēperat ꝫ cū succo rute. vel de castoreo ꝛ cinere humanoꝝ capilloꝝ cōbustoꝝ cuʒ aceto distēperatis. vl' ex casto. apio. et aceto. ℂ Aliud valens litargicis mentē acuit. ℞. affodill'. piret̄. sinapis. añ. ℥. xv. castor̄. euforb. añ. ℥. vij.

tēpera cū succo sancuci. ꝛ puppi inungito. Sāguissuga fronti ꝛ narib⁹ apponatur. nulla scarificatio fiat in puppi. abstineāt a cibis frigidis et bu. ꝛ fructibus. Utanť dyatrionpi. dyagalāga. pliris cū musto duplicato. trifera magna. ꝛ pilľ. yerap̄. ꝛ oximelľ. squilľ. ꝛ opiatis. vt musa enea. mitridato. tyriaca. cū decoctione castoř. rute ꝛ saluie. Fiat emplastrum ex argilla ī furno cocta cū succo apij ꝛ rute. ꝛ aliarū herbarū ꝯferētium. Si ex flegmate ꝛ co. rub. mixtis sit pas. mixta diximus esse accidentia. Infirmus eñ quasi mortuus tenet oculos apertos sine passiōe alicui⁹ molestie. Nūc quiescit cū cerebrum ex flegmate infrigidať ꝛ humectať: expergisciť cū acredine. ꝛ sic pūgiť co. ru. Et medicāda est ista species litargie nō vere recte sibi oppositis. purgēť bu. prout in dñio sunt equaliter vel inequalř. Et si co. vincat supra flegma: erit vrīa colorata. ꝛ pulsus velox. ꝛ si flegma econuerso. ꝭm hoc medicina cōposita ꝭm hu. dominantē in sui cōpositione excedat. et cerebro mūdificato lauetur puppis cū aqua decoctiōis camo. mellilľ. sanbuci. violľ. ro. ꝛ similiū. Fiat vnguentū capiti ex mirra. aloe. croco. ro. et sandaľ. cū albumīe oui. ꝛ oleo ro. vľ violľ. tēperatꝫ. vel aceto. Et vnganť cū ruteleon. nardilľ. anetilľ. ꝛ siľibus. mixtis cū oleo ro. vel violľ. ꝛ semper frigida calidis ꝭm dñium humoris cōmisceanť. Litargia cū fe. differt a predictis: qꝛ inducit somnolentiā ꝛ obliuionē sine fe. nō inducit somnolentiā: sed obliuionē. Litargia igiť cū fe. semꝑ est ex apostemate in puppi cerebri in cellula memorie: aut ex salso flegmate: aut ex flegmate ꝛ co. Si igiť sit ex flegmate: ī loco iaceat luminoso pa. et trahať ꝑ capillos et barbā. Utatur colloquijs mľtis. In aure ꝓprio nomīe vocetur. ¶ Dieta fra ꝛ tēpata vtať ꝛ syrupis fris. vt siř. violľ. ro. ꝫuc. violľ. vel ro. triasanda. dyarodon. fiant fricationes fortes pedum ꝛ manuū cū sale ꝛ aceto. vel aceto etiaꝫ squilľ. Fum⁹ fetidus naribus apponatur: vt ruta. liciniū extinctū. fumus capillorū vstornm. aut cornu cerui ꝛ galbani. In nulla autē litargia apponātur repercussiua a principio: ne augmētetur frigiditas ꝛ stupor: sed raso capite fiant inūctiones mediociter calide: sicut de castoreo distēpato cū succo apij. et feni. sed a ꝑncipio signis materie rapiēde emergētib⁹. s. discoloratio vrine. somniculositas pauca. et stupor. Fiat primo clistere mollitiuuꝫ: ꝑcipue si cōstipatus sit: deinde mordicatiuum. ¶ Mollitiuum clistere fit ex branca: vt malua. herba violľ. mercuriali decoctis in aqua. cuius colature admisceatur oleū violľ. vel cōmune. ꝛ butyrꝫ. et inijciatur per clistere clunibus eleuatis quātitas lib. j. Uel potest fieri ex radicibus altee. semībus. fenugreci. ꝛ ceteris. ¶ Mordicatiuum clistere fit ex absinthio. abrotano. calamēto. origano. mēta. mercuriali. decoctꝭ ī aq̄ marina vel salsa. in cuius colatura resoluatur furfur triticeum. ꝛ iteruꝫ coletur. in cuius colatura ponantur ʒ. iij. mellľ. olei cōmunis. ʒ. ij. salľ. gemme. ʒ. j. et inijciatur ¶ Et nota ꝙ in clisterib⁹ possunt poni medicine cōpetentes cause: vt benedicta. hiera. tarticum. ꝛ similes acute cū acuminib⁹ ꝓprijs: vt scamo. ellꝰs. esula. cassia fi. tamarinđ. in causis co. ꝛ siľibus. Suppositoria fiāt ex melle decocto ad spissitudinē vt ī aq̄ frigida ex eo

suppositoriū formari possit. Uel ex felle taurino salegēma. stercore muris. pueris vo fiat ex lardo. vel ex zucca. et sale. addito aceto et oleo. Possunt aūt fieri suppositoria: vt ī fine decoctionis mell' addaṫ fel alicui⁹ aīalis. ⁊ p̄cipue tauri. sal armoniacū. sal gēma. nitrū. sal africanū. piretrū. ⁊ ſm p̄prietatē būoris. euforb. elleb. lac. ficus. vel titimalli. bermodactili. scamo. esula. ⁊ ad mitigationē oleū apponim⁹. Aut suppositoria perūgim⁹. de bis medic⁹ caute ad libitū potest facere ⁊ intromittere. Si autē corp⁹ est plectoricū: vel fortis est pa. fiat flōmia de cephal'. sed tñ distinguēdū est vt in freneſi. Itē lz pa. nō ſit fortis: extrahaṫ sanguis a naribus cū setis porcinis: vt predocuim⁹. Uel fiat flōmia in summitate nasi q̄ preiudicat in hoc cāu. Sāguiſſuge etiā fronti apponātur. excitand⁹ est a graui somno cuz clamore. Scrofe igiṫ pedib⁹ ante lectū teneanṫ. cū minis ⁊ malis rumorib⁹ terreanṫ. cū tīpanis ⁊ tubis exciten tur. Inūganṫ nares ⁊ palatū cū aurea alexādrina distēperata cū vino ca. Nihil violentū vel multū ca. narib⁹ vel palato imponaṫ: ne ex forti dissolutione spūs aīalis suffocetur. Nulla igiṫ fiat violēta sternutatio: nec sepe. potest aūt fieri ex pipe. castoreo cū oleo viol'. vel lacte mulierꝫ tēperatis: vel cū puluere rute. Epithima fiat ex mediocriter calidis vt camo. melliḟ. aneto. apio. castoreo. ⁊ similibus. quidā aūt inūgūt cū anacardoꝝ būiditate. Succ⁹ maiorane. basil'. ⁊ affrodilloꝝ valet. Olea autē facta ex eisdem ad idem conferunt. Quidam post tertiū diem faciūt ruptoriū ex vuis. paſ. ficub⁹. sinapi et aceto: vel ex cantaridib⁹ ⁊ aceto. Si dentes ꝯstringanṫ: cuneū dentibus

interponaṫ: ⁊ lingua ⁊ palatū cū tyriaca. vel aurea. vel mitridato fricētur vel blanca. qđ optimum est in litargia sine fe. ⁊ īclineṫ caput vt saliua possit effluere. Uena etiā frōtis si fieri potest incidaṫ. ⁊ naribus sanguiſſuge apponanṫ. ¶ Et nota ꝙ si litargicus libēter solitari⁹ est ⁊ multū comedat ⁊ appetit. ⁊ loquaṫ aliena. ⁊ saliuā emittat. ⁊ sudor frigid⁹ in facie fuerit: moriṫ. Si aūt sint boma mortale incipiat minui: scilꝫ tremor brachioꝝ. ⁊ liuiditas ⁊ similia. purgeṫ cū decoctione prunoꝝ viol'. seminū frigidoꝝ. iiij. ſe. feni. polip. addita. ℥. j. mirab. kebul'. ⁊ in oībus si cōposita est materia: cōposita sit medicina. ¶ Et nota ꝙ si litargic⁹ fiat freneticus bonū est. Unde quidam post omnia remedia ponunt litargicum in balneo facto ex herbis ca. vel vt causam soluant: vel vt freneſim inducāt. quod optimū est credimus in litargia sine febre. fomentationes autez omnes ⁊ fricationes circa partes inferiores: et moderate debent adhiberi. Et si fiat balneum: caput aqua non tāgatur: molestiam autē magnā inferret. Item in litargia sine febre. Primo detur dieta calida et sicca. post purgetur flegma cum theodoricon. anacardino. postea cum pillulis dyacastorei. postea detur tyriaca. maxime si cerebrum turbatum fuerit. ⁊ postea fiat emplastrū de sinapi. euforb. distemperatis cuz aceto. ⁊ cetera que superius docētur. In litargia autē cum fe. non debemus vti multū calidis: nec purgationibus fortibus: nisi in declinatione. Debet autez dieta esse declinans ad caliditatē cuz sit temperata ¶ Electuariū ad restaurandā memoriā ⁊ ꝯfortādū cerebrum ⁊ totum corpus. ℞. cinamo. roſ. viol'.

zinzib.cardamomi.añ.ʒ.ij.fileris.antos.dragagã.balsamite.maiorane.corticis citri.mirtilli.ciperi.liquir.añ.ʒ.ij.sqnanti.spice.gariof.cubebe folij fusci.gariof.galã.borrag.sene.been.ru.spodij.coralli.masticis.macropi.storacis.cal.serici cõbusti.añ.ʒ.semis.musci.℈.j.syrupi ros.quod sufficit.

¶ De epilempsia & eius spēbus.

Epilempsia est humor hũidus vētriculos cerebri replēs animales opationes impediēs. quousq natura se expediat. et qr est humor hũidus pãniculos replēs.& oppilat originez neruorũ.& ipsos neruos debilitat:et incuruat.ideo alio modo sic diffinit Epilēpsia ē spasmus in origine neruorũ:& maxime in anteriori cerebro phibens mēbra aiata ab opationibus sensus & motus non pprie integre.Quia igit replet ventriculos cerebri nõ integre.iõ diffinit etiaz sic Epilempsia ē oppilatio pncipalium vētriculorũ cerebri cuz diminutione sensus qusq natura se expediat.Et qr est oppilatio quorũdã ventriculorũ:& nõ oĩum sensuz puat:& nõ motũ ideo a qbusdã appoplexia parua vocat. Differt aũt ab appoplexia:qr appoplexia oēs ventriculos replet & sensuz & motũ puat.Differt autem epilēpsia ab epialte:qr epialtes qdã modo ē ei ꝯria:in ea.n.puatur mot⁹ & nõ sensus.Itē differt a scotbomia qr scotbomia ē diminutio spũs visibilis.vñ a qbusdaz epilēpsia momētanea vocat. Ex iam dictis patet ꝙ epilēpsia est morb⁹ hũidus originē neruorũ spasmãs:& cõtrahēs ad modũ spasmi ad expellēdũ qlitatē mordicantē vel oppilantē in origine neruorũ ex vndoso motu hũorũ p ebullitionē caloris vel vētũ grossuz retentuz in transitibus spũum. Materia n.hũida & viscosa cerebrũ replet:& tã situ spũs impedit:neruos sensus oppilat.vñ corpus sensu priuat:nõ tamē motu.qr nõ oēs nerui replentur qr nõ motiui.nõ.n.qd impedit sensuz:impedit & motuz:nisi sit in excellētia. Aliqñ.n.amittit sensus in digito gelu infrigidato:nõ tamē mot⁹ nõ.n.qd impedit spũz:impedit calorem.neq qd prebet vmbraz inbibet calorē.locus.n.vmbrosus patet calori:ꝙuis nõ pateat lumini. Umbrosa aũt materia & viscosa impedit trãsitũ spũs:non tamē caloris diffusionez.Sensus aũt nõ nisi spũs presentia complet.motus aũt caloris presentia adiuuat. Excitat.n.calor spiritus qescētes in mēbro qbus cõpletur sensus motus. Sensus igitur p dissolutionē caliditatis neruoruz in spiritib⁹ ad exteriora pcipit.& si eorũ claritas obũbret:priuat sensus.qr nõ trãsit spũs calor ideo nõ impeditur ppt vmbrositatē:nec mot⁹ ꝙuis destruat sensus.vt patet in morientib⁹.pus.n.destruit sensus ꝙ mot⁹.nisi in excellētia dico vtutis omino suffocãtis calorē cũ spũ aut in appopleticis. Ex his patere potest ꝙ in hac potius ꝙ in appoplexia est materia minor viscosior & siccior & pauciori loco ꝯtēta:hũida tñ & currens. Distinguit aũt epilēpsia.qr alia vera alia non vera.vera fit ex fle.notba fit ex mlia vl sanguie.rarissime ex colanãlt.aliqñ ex his mixtis.Cõtra opatur.n.co.trib⁹ modis.caliditate sua doppilat.subtilitate viscosaz materiã diuidit.& trãsitũ spiritib⁹ facit.fluxũ hũidi currētꝫ siccitate sua sistit Itē ex se caliditãte apit:& sublimat hũidũ subtilitate penetrat & diuidit siccitate ꝯsumit.ecõuerso fla frigiditate se coadunat & coartat viscosita-

te se oppilat: et impedit transitū spiritus. humiditate spūs suffocatur. calorē naturalem extinguit. et supra neruos se diffundit. et si mlie admisceat vtraq; qlitate fiet materia compactior viscosior et ad dissoluendum durior. Quibus ergo accessio tardius erūpit: grossiorē significat materiā. et calori naturali magis resistentē. et motui dissolutionis inobedientē. et idō ad curandū difficiliorē. precipue cū a loco digestiōis sit remotissima. hic.n. qdā nitunt dare regulā. Ois egritudo tāto minus virtute materie curatur: quanto magis a virtute nutrientis remouet. et hoc tuz propter inobedientiā materie aut multitudinē: aut loci a calore destitutionem: et ipsius soliditatē et duriciē et a loco digestionis remotionez. Variat itez epilia scdm locū qm alia est de ppinqua causa id est d vicio ipsius cerebri alia ē de remota. et hec pars diuidit aut.n. fit vicio stomachi et dicit analēpsia: aut vicio alioz mēbroz et dicit cathalēpsia. si igit fit ex fle et vicio ipsius cerebri dicit epilia vera. si vero fiat ex alijs humorib9 vel vicio iferioz partiū dicit notha. Jnt dum aūt fit ex fumo venenose materie cerebrū ascendētis et vias spūs oppilantis aīalis vt a digitis man9 vel pedis. et similiū. fit etiā ois epila vel ex materia corrupta vl fumo corrupto in ipsa substantia cerebri. vel ppter expulsionē huoris vel resolutionē vaporis ad quē expellendū cōtrahunt spūs et mēbra ad ipsuz. et qz talis spasmus fit a natura nō tamen ei competit feb. quis oī spasmo materiali conferat feb. Est.n. iste spasm9 ex huiditate mala supflua poti9 ex fle v . ilia vel sanguine et sepe ex fle et mlia. vñ ypo. Oues q patiūt epiliā cū a cerebris suis anathomizantur: inuenitur in his huiditas mala salsa fetida. et illa est ex mala digestiōe in cerebro. Materia igit epilie cum sit in substātia cerebri et velaminib9 eius est deterior. cū in solis ē panniculis est minus mala. Cū igitur fumus aut ab ipso capite generat aut a stomacho aut ab alia pte corporis vt splene. digito. mrice. emorroidis spmate corrupto. et hoc qz sanguis ī aliquo mēbro a naturali calore dstitut9 p oppilationē putrescit. Cuius fumus p continuitatē venaz et arteriarū respirat ad cor et expellitur ad cerebrū et oppilat vias spūs: et spūs oppilati p mēbra currere nō possūt cū sint latores virtutū: nec erigunt: sed cuz conculcant fit casus. Et iste fumus maliciosus cū sit a mēbris inferiorib9 in ascēsu grauat: et sentit et poti9 cuz fiat a remotiorib9 mēbris q a stomacho. et in mulierib9 qz cor eaz ē debile et passibile: nec expellit a se fumū ad cerebrū: sz recipit. qz cerebrū est forte: fit suffocatio mricis: et rarissime epilia. Jn viris qz cerebrū ē debile et cor forte repellit a corde ad cerebz et fit cathalia. et cathalēpsia q consurgit a splene vocat epilia mlica. Est aūt alia cā huiusmōi materie venenose ascēsus ad cerebz. qz queadmoduz lūa ē pncipiū formale oim huidoz: lūa crescēte oē huidū hz icremētū. Cū igit continuitas sit ī toto corpe venaz et neruoz oē huidū in corpe a suo pncipio. s. cerebro ad modū lune q est pncipiū huidoz ex. suscipit imutationē intra. Cū igit p continuitatē hāc currat h materia et recurrat et expellat huitas a cerebro et attrahat etiā cū suo nutrimēto et fumus et spūs ab oib9 mēbris deferāt ad cerebrū: crescēte luna oēs huiditates habēt icremētū in corpe. Que igit epilia crescit i cremēto lune: ex

bumida ꝯstat materia. Augmentuꝫ igiť lune cũ babeat ĩmutare corpus ad suã dispositioneꝫ: auget bũiditates τ fumos q̃ ꝑ neruos τ venas dissoluti ĩmutãt: τ expãsi ĩmutãt alias bũiditates donec ad cerebrũ veniãt τ ipsuꝫ sua dispositione alterẽt τ immutẽt. ¶ Hic oriť dubitatio inť magistros τ ẽ argumentũ tale. Nulla materia singularis inducẽs epĩiam bꝫ similitudinẽ cũ diuersis lune etatib⁹. Oĩs materia epiĩica etate sibi simili lune inducit casũ solũ. g̃ nulla materia epiĩica diuersis tempib⁹ inducit casuꝫ. Nõ g̃ aliq̃s epiĩicus cadit in ꝓma τ tertia etate lune. Quod soluũt q̃dã ꝙ si accidat ex diuersitate materie sicut fit ex fl̃e τ mĩia q: vt dicũt oĩs bũida matĩa augmẽtũ bꝫ ĩ augmẽto lune. iõ tũc augmẽtatũ fl̃a inducit casuꝫ ꝑncipaliť. Secũdario mĩia q̃ trabiť ad ei⁹ motũ ꝑpť simileẽ q̃litatẽ. s. frigiditatẽ: similiť cadit in tertia etate lune ꝯ̃ria rõne: q: tũc moueť mĩia ꝑncipaliť. Sed scðm bꝫ videť ꝙ oĩs bumor motu vno bẽat motũ. q: si ad motũ fl̃atis ꝑpť simbolũ frigiditatꝭ moueať mĩia: g̃ eadem rõne ad motuꝫ mĩie moueť col. ꝑpť simbolũ siccitatꝭ. τ ad motũ co. mouebiť sanguis ꝑpť similitudinẽ caliditatis. g̃ in oĩ etate lune oẽs bum. mouenť. qð in alijs motib⁹ bũoꝝ vt in tertiana q̃rtana τ similib⁹ eadẽ rõne põt ĩduci. Itẽ si crescẽte luna oẽ bumidũ bẽt ĩcremẽtũ: ðcrescẽte ðfectũ g̃ cũ fl̃a sit frigidũ τ bũidũ crescẽte luna et ðcrescẽte bꝫ ĩcremẽtũ. g̃ ĩ oppositis etatib⁹ lune crescit fl̃a. Propť bꝫ notãdũ ẽ ꝙ cũ etates lune ad modũ etatis boĩs ãni τ similiũ disponãtur: cũ vltima ei⁹ etas q̃ ẽ in ðtrimẽto sit fr̃a τ bũida: parũ tñ fl̃a nisi valde exuberet in ea moueť: vt in eius fine ꝑpť defectũ siccitatis quẽ multiplicauerũt etates p̄cedẽtes. s. tertia q̃ erat mĩica τ scða colĩca. Sed ꝙ moueť magis in ꝓma etate ẽ q: tũc est bũiditas ĩ ṽtute. precipue cũ babeat motorẽ caliditateꝫ. Est. n. ꝓma ei⁹ etas ca. τ bu. queãdmodũ bũores etiã fl̃ci magis mouenť ĩ vere ꝙ in bieme nisi exuberẽt ꝑpť dictã causã. Vñ ꝙuis fl̃a moueať in ꝓma etate: nõ tamẽ illa etas ẽ fl̃ica. rõne igitur sue bũiditatis põt moueri in vltima etate τ ꝓma rõne etiã frigiditatis ĩ tertia. Et dico ꝙ iste lune etates sortiunť effectũ penes q̃litates ĩ elemẽtalib⁹ dispositionib⁹ scðꝫ accessionẽ τ multiplicationẽ radioꝛuꝫ solis supra corp⁹ lune. In ꝓma. n. etate lũe eq̃liť illuminanť ꝑtes lune ĩferiores sꝫ decrescẽdo ĩ alia ꝑte τ crescẽdo penes nos. vñ ꝑpť motũ reuersiõis radioꝛũ reumatiꝫãt bu. quousqꝫ creuerĩt radij sup̃ lunã ad mediũ ip̃ius. τ tũc reuma ipsi⁹ sistiť. sꝫ cũ trãscẽderint penes nos τ creuerĩt supra medium vsqꝫ ad ei⁹ sũmũ radij: τ sunt ĩ ṽtute disponiť lune etas ca. τ sic. τ inueni m⁹ ĩ ꝓma etate bũiditates parũ crescere. In scða aũt ossa plena sũt medullis. τ cõcbe piscibus. τ vberatio maris. τ qð etiã in q̃rta etate ꝯtigit in ꝓma τ tertia minime. aspect⁹ igiť lune ĩ bis etatib⁹ diuersus ẽ a ꝓore aspectu. aliã g̃ bẽt aspectionẽ in elemẽtꝭ ex motu sui corpis scðꝫ quẽ mouenť bũores τ bũiditates. τ dicunť etates. τ aliã ex ṽtute ꝑꝓa mĩtiplicata τ ṽtute solis scðꝫ quã bũiditates excrescũt. qð igiť ðr oẽ bũidũ crescẽte lũa τc. ĩtelligo bũið bũiditatẽ. nõ bũorẽ. τ ð bis ad melioꝛ indiciũ superscðo dirimẽdũ. Duo sũt gñа epiĩe s. maior τ minor. in maiori oppilãť principales ventriculi cerebri [illegible] to to. Unde non sentiunt patientes: et in accessione spumant: et tremunt

p totū corpus. ⁊ difficile curant. In minori oppilant pncipales vētriculi cerebri. sꝫ nō ex toto. ⁊ hi ex parte sentiūt. ⁊ sola ceruix tremit. Et nota ꝙ tremor in epil'ia ē malū signū. i paralisi bonū: vt ibi dicem⁹. Spuma hꝰ ē bonū signū. in appopl'ia malū. vt ibi manifestabim⁹. Itē ī maiori mē bra nō mouent: sꝫ tñ cū sternutatiōe. ī minori particularit' mouet corp⁹.

¶ De signis epil'ie ex vicio capitis.

Epilēpsie ex ppo vicio capitis signa sunt capitis grauitas: sensuū cō fusio: clamor: pigricia: tenebrositas oculoꝝ: lingue masticatio: vrine: egestionis: ⁊ spmatꝫ inuoluntaria emissio: et in his cadūt: ⁊ insensibiles fiūt. precipue ī maiori cū dictis signis. Si aūt fit ex fl'e signa fl'atis abūdātꝫ ōclarabunt. vt mollicies. albedo. pigricia. somn⁹ ⁊ similia. Si ex ml'ia nigredo macillētia ⁊ his similia. Et si ex sanguīe rubedo. plenitudo venaꝝ. risus ⁊ similia. ⁊ si ex ꝯpositꝫ: ꝯposita erūt signa. Urīa aūt ī his ē scdꝫ ppetatē materie alba ⁊ spissa mediocrit' vl' tenuis vel citrina cū plūbeo circulo p ut in dolore capitis tetigim⁹.

¶ De analēpsia.

Analēpsia fit ex fumo fl'ico vl' ml'ico abūdāte in stomacho corrupto venēoso. vñ fit abhōinatio: tremor cordis: pūctura stomachi: ⁊ labij īferioris: grauāt cibo fl'co ⁊ ml'ico. aliqñ nō cadūt: sꝫ deficiūt ⁊ debilitāt ⁊ cū his ppria signa humoris apparebūt. vbi. n. est materia, est grauitas in loco.

¶ De cathalepsia.

Cathalēpsia fit ex fumo venenoso a remotis partibus ascendēte frigido. ⁊ communicāt signa. sꝫ cū priorib⁹. sꝫ euidētius presentiunt accessionē futuraꝫ p summā ascendentē. ⁊ habēt pollutionēꝫ in accessione: ⁊ fit de feruido ⁊ lucido sanguie adusto. vñ seqtur feruor mult⁹ in supficie: ⁊ velox hanelitus: ⁊ cōturbationes oculoꝝ: ⁊ freqnter stuporē patiunt: ⁊ qñqꝫ feb. molestātur cū molestiorib⁹ accidētib⁹. vocē n. amittūt: tarde intelligūt: clamāti nō respōdēt: sꝫ ex ꝯuersione oculoꝝ pcepisse intelligūtur: palpebre subclaudunt: lachrimant: ingemiscunt calido sudore relaxant freqnt': hanelāt fetide. Preterea q̄ dicta sūt scias ꝙ si cadēs fecerit spumā albā: multū ⁊ strinxerit dētes: erit de fl'e. Cū vo ceciderit: si clauserit oculos q̄si dormierit: ⁊ nō piecerit spumā: ⁊ cito resurgit de col'a ru. est. qd̄ raro accidit ꝓpter dictā causaꝫ. Si multū nigrū habuerit ⁊ distorqueat os ⁊ caput ⁊ manus strinxerit: spumā paruā fecerit: ⁊ ptineat se q̄si ad mortē erit de ml'ia. Si vrina erit grossa erit ō fl'e. si citrina ⁊ parū liuida: ō col'a ru. si alba ⁊ tenuis vl' nigra: ō ml'ia. q̄ seqnti die casus vl' precedēte poterūt expiri. Nota ꝙ epil'ia ex puata cā casū nō presētit. euenit ppe in iuuētute pueris ⁊ lactētib⁹ ex maculato spmate ⁊ infecto generatꝫ. vel qr mat' pregnās apiū vl' piscē vel aliqd corruptum comedit. vl' qr nutrix lac suū ex coitu corrūpit. et pprie fit ex fl'e: vel ml'ia. Analēpsia pōt fieri ex oīb⁹ hu. pret' sanguinē. ⁊ iste p̄sentit casū suū ⁊ fetorē nimiū qñ fumositas mat'ie a stomacho ad cerebrū ascēdit ⁊ effundit egestionē vl' vrinaꝫ ī accessiōe. ⁊ ista spēs venit etiā oī etate. Cathalēptic⁹ meli⁹ casuꝫ suū presētit: ⁊ habet pollutionē in accessione. Epil'ia que ante iuuentutem incipit: immutationem recipit. que vero in vigesimoquinto anno fit: cuꝫ ea morietur.

Cadunt autem epileptici frequētiꝰ in comitate hominum: aut foro aut teatro ex dissolutione materie ꝛ eius calefactione et hanelitu hominum. Similiter propter timorē ymaginationē ꝛ verecundiaꝫ casus calefiunt spiritus. vel qꝛ spiritus ꝛ humores cōmoti disgregātur vt propter amorem vel verecundiā sue passionis cōtrahuntur spūs ꝛ dissolnūt materiā corruptam in loco corruptionis materie. Spuma aūt fit propter agitationeꝫ motus spūs q̄ fit ex angustia spasmi. vel cū materia replet meatū spūum vel duos vētriculos cerebri anteriores. Nota ꝙ epileptici q̄nto frequētius cadunt: ꝛ citius surgunt frequētius ꝛ citius curanť. Mulier auteꝫ epileptica si ante eruptionem menstruoꝝ nec in menstruis erūpentibꝰ curata fuerit nunq̄ curabitur. Nota empica in hac egritudine multū iuuare. si ex nutritione causa precedat nutrici cura impēdať. ¶ Dieta epilepticoꝝ tempata sit declinās ad caliditatē. si sit de puata causa et a stomacho cathalempticoꝝ ad frigiditatē. Comedāt igitur gallinas fasianos pdices ꝛ similes. de piscibus aspatiles. de holeribꝰ borrag. petro. feni. Abstineat a cibis ml'cis vt carnibꝰ bouinis ꝛ oībus leguminibus. lacte ꝛ caseo. bletis ꝛ apio. lentibꝰ ꝛ caulibꝰ. ab acetosis ꝛ salsis. assatis. ꝛ frixis. ꝛ ab auibꝰ in aq̄s degentibus piscibꝰ d̄ paludibꝰ ꝛ cuiuslibet capite animalis. a carnibꝰ ceruinis porcinis. arietinis. anserinis. nucibus. pomis. ordeo: ꝛ siligine: ꝛ auena. a venere. clamore. ira. balneo. frigore. vinū potēt clarū vetus odoriferū tempatum. Quidam aūt prohibent vinū qd̄ credo pbibendum cathalepticis. Digerať igitur materia cuꝫ oximelle diuisiuo: vel diuretico prius. post squillitico vel rafanino: vt oximelle faciēte ad materiam ex granis pionie. saluie. absin. vrtice. marru. lauēdule. gariofilate. nastur. se. ꝛ diur. radicibus. et catalepticis apponať borrago. vel sene. ypicon. gariof. cuscute. epithimū. prioribus apponanť. ꝛ fiat syrupus cū decoctione herbaꝝ frigidaꝝ. vł fiat syrupꝰ vt in q̄rtana d̄ sanguine adusto. Digesta materia purgeť cū yeral'. vł yerap̄. vel blanca. vt theodoricon anacardino. vł pillulis aureis. vel yeraruf. pmo scd̄o tertio. cōpetēti spacio interposito. Uel fiat purgatio cū pilulis his. ℞. aloes. colloq̄n. bdellij. l oppop̄. ell'i ni. gummi arab. aā. ʒ. ij. eufor. ʒ. semis. formenť cū succo fiat aliq̄ suauis decoctio purgans materiam cōpetenter. facta purgatione deť tyriaca vel oppopira. vel potio sancti pauli q̄ preualet. Post q̄rtuꝫ diē minuatur de cephalica. vel si corpus fuerit plectoricū p ventosas cū scarificatione in collo. Electuaria denť vt pliris artoricon duplicatū cū musco. dyāthos. dyaꝫinꝫ. dyatriō pi. fiat potio specialis ex saluia ī maiori quātitate: pionia in minori. castoř adhuc in minori: antimonio in minima. Item aliud qd̄. ℞ oppop̄. castoř. san. dra. antimo. aā. da q̄ mō poteris. multū valet. ꝛ maxime ī pueris. aurū ꝛ pionia collo suspensa valent. Similiter oua coruoꝝ comesta masticationes fiāt ex mastice. piretro. ꝛ castoř. vel ex staphiꝫ. piretro. pipe. ꝫinꝫib. pulegio. mastice. Gargarismata fiāt ex pipe. piretro. ꝫinꝫ. castoř. vrtice. sene. ficubꝰ siccis in vino coct. tale vinū gargariꝫeť. Aliť fiat oximel. qd̄. ℞ pu'uerē eufor. staphiꝫa. piretri. pulegij. ꝛ similia. ꝛ ... in aceto vel vino d̄coctis. Sternutationes fiāt ex condisi id ē suffonione

vel adarce id est carne marina. vl' castor. cum succo rute agrestis: vel artbeie. vel vino ca. resolute narib⁹ iniiciātur egro iuxta ignē vel in sole posito. antimoniuȝ aūt speciale ē. ¶ Pillule exptissime. ℞ pomorum pionie. ʒ. vnā. corallí ru. ʒ. semis. fellis vrsini. castor. coaguli leporis. aā ʒ. vnā ꝛ semis. nasturcij se. eruce. pulueris saluie. testiculoꝝ vrsi. aā. ʒ. ij. ouoruȝ coruoꝝ. rute agrestis. orobi corticis. cornu cerui. se. canabi. aā. ʒ. duas ꝛ semis. formenť pillule dentur nouē vel. xj. vtātur auellanis. antimonium datū curat. similiter coagulū leporis sumptū cum vino. politricū cum oratione dn̄ica decantatū ter: ꝛ in nomine patris ꝛ filij ꝛ spūs sancti sumptū. vel succus ipsius idē facit. Cor lupi viro: vel lupe mulieri datū confert. similiter caro vulpis. Item cinis ossium humanoruȝ combustorum in potu vel cibo datus: cōfert. Lignū crucis portatuȝ non permittit cadere. Herba basilica cū. iiij. granis pionie iuuat. Cinis vermiuȝ quibus capiuntur pisces in hamo a tertia die intrantis martij cōbustoꝝ in olla in furno supaspergatur. Testiculi vrsini ꝛ arietini prosunt. Corallus ru. collo suspensus iuuat. Celidonius lapis yrundinū ruffus hic est p̄cipuus. debēt tamē collo in corio vituli suspendi anteꝙ̄ tāgat terram ꝛ in augmēto lune accipi. ꝛ post harmo epileptici suspēdi. Dicunt q̄dam si accipiať costa lateris sinistri hominis suspensi vel decollati ꝛ puluerizata deť cū succo absin. ante accessionē liberat⁹. Si ɔstipenť vt clisterizari oporteat fiat cū decoctione centauree. aneti. camo. ꝛ similibus. Sternutationes fiant velut in litargia. ¶ Quid faciendum sit in paroxismo. ¶ In casu auteȝ vel accessione aliter operandū est ꝙ̄ extra. Nota ergo ꝙ in principio casus si de sāguine trahať epileptico a quocūꝗ tamen mēbro volueris summe ɔsueuit esse remediuȝ. Alij dicunt os ei⁹ eo debere illiniri. Alij dicunt ꝙ. iij. ℈. sanguinis eius cū ouo vel alio modo debet offerri ꝛ eo stupido adhuc existente. quia tunc quidlibet posset dari. Secunduȝ quosdā debet fieri de maiori digito pedis. Ruta naribus applicetur: et semper manibus deferatur. In casu nulla sternutatio ꝓuocetur: nec ɔfricatio circa supiora. sȝ circa pedes ꝛ tibias. ꝛ hoc diu ne fumi a toto corpore trahantur. superi⁹. ¶ Nota aūt ꝙ si thimus applicetur naribus in casu ꝛ surgat: sanari potest. ligentur extrema ꝛ fiant in unctiones cuȝ localibus adiutorijs. Est autem exptissimum in prima accessione cuȝ infirmus cadit in terrā vt extrahantur panni vniuersi preť camisiam ꝛ ponanť ad pedes ipsius deinde abscinde sibi aliquantulū de omnibus vngulis manuum ꝛ pedū ꝛ pone omnia in vino sub suis pannis. ꝛ habeas spinā albā ꝛ longaȝ et finde eam per mediuȝ: ꝛ mitte hominem per fissuram illius spine: ita vt precedant pedes. ꝛ dū est ad medietateȝ corporis abscinde spinam ab vtraꝗ parte ꝛ pone totam minutim incissam in illo panno: vbi sunt vngule. ꝛ abscinde capillos de capite a tribus partibus. ꝛ pone similiter in illo panno: ꝛ ferrum cuȝ quo vngule inscisse fuerunt. deinde abscōde sub terra pannum cum oībus predictis ꝛ dic sibi in aure dextra. Cristus vicit. in sinistra. Cristus regnat. in frōte. Cistus imperat. amen postea inunguantur ei predicta. Alij accipiūt corrigiam ipsius ꝛ scindunt in quattuor partes ꝛ fodiunt in terra in crū

te in quattuor partibus ipsius: vnā partem ad caput: aliā ad pedes: aliā ad vnam manum: aliā ad aliam. ꝛ de vngulis ꝛ capillis partem cū ipsis. ꝛ precipiunt nomina triū regū magorum deferri circa collum. Item a quacūq; accessione surrexerit statī vnge palatum ipsius de optimo balsamo: ꝛ fac eum dormire: ꝛ cooperi vt sudet. aut ex toto liberabitur: aut diu ab impetu accessionis liberabit̄. Item mox cum ceciderit occide canē ꝛ extractum fel da ei bibere ꝛ nunꝙ̄ amplius cadet. probatum est. Si in lactēti etate acciderit: tota cura nutrici exhibeat̄ in elec̄tuarijs: syrupis: suffumigationibus: masticationibus: ꝛ pulueribus. Empica autem puero adhibeantur: dietentur nutrices ca. ꝛ sic. dieta mediocriter vt lac subtile fiat. abstineant a coitu: a quo lac fetere solet. ꝛ nasci epil'ia. hic vitupāt castoreū collo pueri suspēdi. quia liq̄da est ipsius humiditas ꝛ subtilis vnde maior fieret dissolutio ꝙ̄ consumptio. ꝛ ita timendum esset de suffocatione. Idem dico de musco ꝙ ex subtilitate sue substātie magis dissolueret ꝙ̄ consumeret ꝛ caliditate. Et inter herbas q̄ soluunt epil'iā in hac etate magis est ysopus ꝛ pionia quocūq; modo nutrix eis vtatur. et precipue ysopus. sed pionia virtutem habet in suspensione maiorem ysopo. ysopus alijs modis.

De analempsia.

In analempsia cum sit vicio stomachi communis est cura cum scothomia ꝛ dolore capitis ex causa remota. Digerat̄ materia cū oximelle: vt predictū est. ꝛ purgetur cū pillulis aureis: q̄ speciales sunt ad passiōes stomachi ꝛ prohibitionē fumi sursum: vel cū alijs medicinis ibi dictis: ꝛ scd̄m ꝓprietatem materie. preter predicta fiat eis oximel simplex vel sqll'. de radicibus feniculi. petro. absin. apio. Tertia die post potionem oximellis comedant salsa. acumina. assata ad saturitatē. ꝛ multa aqua bibita vomitus ꝓuocetur. vel etiā cum rotulis rafani ꝛ oximelle vomitus ꝓuocet̄. ventose cū scarificatione vel sine stomacho apponant̄. Stomachus vnguētis calidis ꝛ dyaforeticis foueatur. aptus teneatur venter: vel cum pillulis ante cibū: vel paulino. clistere cū eis competens mordicatiuum. Elec̄tuaria sint dyamargaritō. pliris. dyarodon iulij si pōt haberi. dyacimi nū. dyacusi. climax. hermetis. ꝛ ea q̄ ventositatē excludūt. Vomitus assuescāt. vt colaturā patriarche. scapelli. Nota ꝙ oīa amara ꝯferunt stomacho ꝛ cerebro. vt medicine recipientes aloen in multa q̄ntitate. Ultima cura in his ē cauteriū in furcula pectoris: ꝛ aptio cranei. sꝫ in epil'ia expuata causa in summitate capitis vl' occipitio. Minutio h' ꝛ in catalēpsia vtilis ē ꝑ apoforesiꝫ. debet aūt adustio fieri ad nodulū i fōtinella supra collū in extremitate occipitij.

De cathalempsia.

Athalempsia eandē habet curam cū predictis excepto ꝙ localia adiutoria fiāt mēbro vnde fumus ꝯsurgit ad cerebrū Et q̄ est de sanguine ignito incenso lucido ꝛ viscoso sicco ꝛ malicioso et furioso debet curari ꝑ frigida ꝛ ea q̄ opantur contra incensionē sanguinis: ꝛ eū mundificant vt dicitur in q̄rtana de sanguine ignito ꝛ adusto

Debet aūt precipue purgari cū pillulis q̄ purgāt: et trahunt a remotis partibus. Confert etiam minutio d̄ sophena exteriori. Scarificentur tibie. ventosa cum scarificatione ponatur inter spatulas. Unguantur extremitates vnguēto ruptorio. vt materia educat̄. fiat ergo vnguētū tale. Fructus cucumeris agrestis quādo sunt maturi colligantur: ⁊ in vino ⁊ oleo p. xv. dies putrescere dimittāt̄ coq̄nt̄ colēt̄: col ature addat̄ puluis ell̄ni. castor̄. eufor. nenuf. ⁊ addita cera fiat vnguētū. vnguāt̄ extremitates i cathalēpsia. stomach⁹ in analēpsia. spina dorsi in epilepsia. prouocet̄ sudor a mēbro a quo cōsurgit egritudo. ⁊ fomentet̄ cū laureola et dyaforeticis. Quedam aūt mēbra si fieri potest abscindant̄: vt digiti sētiunt .n. ab his q̄si auram ꝯsurgere ad cerebrū. Si aūt sit de mł'ia: medicina mł'icoꝝ adhibeat̄. ⁊ vtātur dyahermis. pillulis fetidis. socrugene cū oximelle sqll'. p interualla mirifice ꝓdest. Cathalēpsia aūt est cū magno furore in accessione. ideo ligentur extrema ⁊ cōfricent̄ in accessiōe cū sal gemma aut nitro aut sale aut sulphure cū aceto fortissimo. Et nota ꝙ si epilēpsia cū q̄rtana fuerit soluit̄ epilēpsia. ¶ Unguentū qd̄ ꝯfert oībus inunctū in ꝓprijs locis vt prediximus. ℞. castor̄. ℥. ij. piretri. olei lauri. staphiza. euforb. ana. ℥. j. ⁊ semis. sinap̄. nitri. pipis. an̄. ℥. j. olei ⁊ cere quantum sufficit. Illinitio fiat etiā d̄ petroleo. muscel'. laurino. marciaton ⁊ arogon. aut oleo iunipino. Due aūt gutte vł' tres de petrol̄. vel oleo iunipino recipiant̄ cū vino. Si napisma stomacho īponat̄ ⁊ de oleo si:. ap̄. inunguat̄. aut puleg. in q̄ bullierint affrodilli. ⁊ eufor. ¶ Puluis ad caducos q̄. spumāt: ⁊ ad paraliticos. ℞ olib. mastic. mirre. sanguinis dra. aspalti. antimo. oppop̄. ana. ℥. j. oliue marine. bellirici marini. petre capitꝫ corui. malle. vij. erisi. anisi. viscaginis. mirtelle nasce coruine. carbonū sābuci. petre scti sepulcri. nasce vitis. blacce. bisancie. nasce mirtine. crucꝫ marie. circirelli. sulphurate matris silue. herbe yrcine. betonice maioris. marcelle. baccare. mali storac. vngule vrsi. corui viridis marini fel. vrsi. exsiccatū. corui fel ⁊ ericij coaguli capreoli. ossis d̄ cord̄ cerui. sulphurꝫ. parle marine. radicꝫ cardonis albi. an̄. ℥. j. fac puluerē dabis cū aq̄ frigida. Potio ℞ pionie grana. saluie. absin. vrtice. marrubij. scd̄m estimationē. Itē lasar malue. betonice. abrotani. fu. cinamomi. pipis albi. reupōtic. eufor. silphij' oppop̄. saluie origa. dyagre. sqll'. cassiafis. ameos. macis. masticꝫ. iusq̄ami. costi pigani castor̄. an̄. ℥. j. ⁊ semis. sagapini. mādrag. mercurelle. sansuci. thuris. an̄. ʒ. iij. da cū aq̄ calida ī modū auellāe oībus epilēpticis Amittentib⁹ aūt loquelā: succū rute agrestis naribus īnijcies sepe. materiā enim dissoluit ⁊ consumit. Itē barba filicana id ē centūneruia bulliat in nouem fialis vini vsq̄ ad tertiā. da p nouem dies fialam. Item bibāt antimonium castor̄. olibanū. linguā caninā. radiceꝫ feniculi. an̄. fiat vnguentū ꝓbatissimū epilepticis. ℞ lingue canine. plantag. brāce vrsine. aq̄ sulphuree. sisimbrij. feni. leuistici. viol'. centruꝫ galli. saluie. coquant̄ cum axungia scrophe veteri ⁊ aqua. ⁊ qd̄ supernatauerit collige ⁊ inunge: precedente tamē purgatiōe ⁊ capite raso. Aliud vnguentum. ℞ centineruiam. viol'. brancam vr. allinm. farfar̄. bucaciō. linguam caninam. sisimbriū. feniculum. leuisticum. aquileiam. ana. her

be fetide plusq̄ de alijs. pistētur cū axūgia scrophe veteris.bulliāt.τ cō primat.τ reseruet.τ inungat mane preaccepta purgatiōe τ sero p.xxx. dies.τ detur castor.antimo.et olib. cū succo feni.mane τ sero.silr p.xxx. bos dies.Detur aūt cerebrū vulturij luna decrescēte cū vino. Itē cū pri-mū cadit da bibere ius aquileie. va leriaue.sanicle.rute. τ in eternū va-lebit. Itē stercus cati masculo.cate femine cū vino datū valet. Itē det petra que īuenit in capite cerui fra cta in mortario cuz vino.¶ Nota g̊ q̄ in nulla epil'ia debet dari opiata nisi stomacho inanito τ purgato: et in passione orta a stomacho. Omne em̄ antidotū excepto sale sacerdota li:τ marcelli.τ dyacitonitē.τ silibus cōfortatiuis stomacho inanito con uenit exhiberi.vel his exceptis que dant ad repssionē hu. τ eoꝝ fumosi tatē alterandā.Si aūt sit a stōacho τ corp⁹ sit plectoricū. fiat purgatio vl'is.Si aūt a capite fiat τ nō sit ple ctoricū ſm totū corpus. fiat tribus dieb⁹ suffumigatio cū aqua decoc. rute τ ysopi. Et in die quarta facta suffumigatione inijciat.vna pill'a in nares de dyacastor.distēperato cuz succo blete p nasale.Silr gargaris-mata fiant τ masticationes.Sed in analēsia specialis cura est cū vomi-tu. τ in epil'ia a capitevalet: q2 oēs hu.ab oībus mēbris vomit⁹ trahit. Itē ſm Alexan.fit analēpsia qūq3 a co.in stomacho.τ intelligo a co.dis-soluēte flegma: τ faciēte ipm ebulli re.vnde superius trahit.τ fit causa epil'ie. τ tūc dico q̄ in p̄ncipio cause mouēti obuiandū est. et d3 purgari co.postea hu.frigidus. In om̄ibus epil'icis de p̄uata causa cōuenit ma-ne cibari. Nihil em̄ illos magis le-dit q̄ ieiuniū. In analēpsia autem confert ieiuniuz nisi obuiet: τ debi-litas capitis. Item oīs inspectio et vsus nitri ledit epil'icos. Silr om̄is malus odor exceptis odorib⁹ rute. castor.amoniaci.antimo.sang.dra. Unde si incidat cornu ceruinū vl'ca prinū corā eo.si non bene curat⁹ est: mox cadet. Uidet etiā q̄ pl'uis gitb si ei monstret: statim cadet. Si inte grū gitb ei apponat: surget. Antiq̄ post casum flōmiā facere ad cerebri mūdificationē cōsueuerūt.τ moder ni p̄pter debilitatē omiserūt. Cor-pore aūt exn̄te forti flōmia melior est in vena p̄iūctionis pollicis τ in-dicis:q2 ministrat capiti: et cōpetit causis oculoꝝ.Uel ex venis q̄ sunt sub lingua q̄ fagitides vocant si ap pareāt. τ sunt virides vergentes in liuidū co. hoc em̄ soluere consueuit epil'iam de p̄uata cā.Uñ τ cōijciunt nullā spēm epil'ie cognosci p vrinā: nisi cā que ē de p̄uata cā:in qua cir-culus liuidus vergēs in lucidū co. proprietati materie attestat p̄pter causam supius dictā. Oībus etiam epil'icis nocet balneū.neruos enim mollit τ debilitat.fumum sublimat. cerebrū turbat.reuma auget. In oī aūt reumate p̄hibet bal. Epil'ia aūt est de reumaticij cāis:q̄re nō cōpetit bal. Itē nulli epil'ico cōfert coit⁹ cū neruos debilitet τ cerebrū.Unde ex multo coitu ml'ti facti sunt epil'ici et paralitici. Oībus aūt epil'icis cōpe tit tyriaca de.xij.in.xij.dieb⁹oblata ad pōdus.v.deñ. cū vino decoc.ru-te excepta cathar'ia. Itē oīb⁹ epil'icij confert antidotū dyacastor.τ potio scti pauli bis in septimana cuz ierit dormitū cū vino decoc. rute ad pon dus.v.deñ. Suffumigatio etiā thu ris bis d3 fieri in septimana.¶ Itē nota coagulū leporis soluit epil'iaz. Item oleū qd̄ frigidos hu.dissoluit

et consumit. sic fit acc̄. lib. j. laureole q̄ssef ⁊ decoquaf i. j. lib. vini. ⁊ alia lib. olei. ⁊ decoquaf vsq₃ ad vini ꝯsū ptionē. ⁊ cu₃ hoc oleo inūgaf caput epil'icoꝝ. vel stomach⁹ cathal'icoꝝ vl' locus anal'icoꝝ. Ualet etiā in cephalea de frigida cā ꝑalisi spasmo de replⁱone arthetica frigida ex oppil'oni b⁹ frigidis. Dr̄ ꝙ argētū viuū positū in ore ad pōd⁹. j. ʒ. in casu curat.

¶ De epialte vel incubo.

Epialtes siue incub⁹ ē vl'is aggregatio mēbroꝝ i somnis cū diminutione mot⁹ ⁊ nō sensus. vnde est morb⁹ quodāmō ꝯ̄ri⁹ epil'ie. ab eo autē qd̄ est incūbere vel supra cadere nomē accepit: eo ꝙ dormiētes vel somniculosi vigilātes videanf suffocari ⁊ pōdere aliquo opprimi ⁊ a motu totius corpis destitui: qd̄ accidit ex nimia repl'one cibi ⁊ potus. Dū enim stomach⁹ cibo ⁊ potu nimis replef: cōprimit dyafragma pulmonē. du₃ dyafragma a stōacho cōprimif. pulmo aūt cōprimit cor. vel fit q₂ vēt⁹ qui d₃ pulmonis ⁊ cerebri inhītare cauernas. cōcludif a calore vini vl' sanguis vl' co. abūdātia nō h₃ exitū naturalē ꝑ nares ⁊ os. Igif ꝯ̄clusa in pulmonis fistulis rediens supra cor ipm̄ cōprimit: vñ ex compassiōe totū corp⁹ cōprimi videf. vel fit ex indigestione. Fumositas eñ grossa a crudis resoluta cibarijs ascēdens ad pulmonē replet eū ⁊ cōprimit: q̄ cōpressus cōprimit cor ⁊ a ꝓpo motu impedit: ex cui⁹ impedimēto corp̄is: q₂ radix a quo mot⁹ principal'r ꝓcedit grauaf et opp̄mif. Uñ spūs ab exterioribus ad interiora trahit ad se. grossa aūt fumositas loco spirituū neruos intrat ⁊ oppilat. cuius oppilatiōe spūs vegetabilis ad mēbra decurrēs cū retineaf nō habēs transitū recurrit ⁊ mēbra destituit: q̄re a motu destituunf. S₃ est mirū q̄re potius destituūtur a motu ꝙ a sensu. Ad hoc rñdēt quidā dicētes. cor esse ꝑncipiū mot⁹ ⁊ caloris innati: cerebrū ꝟo sensus. Spūs igif ꝓrūpēs a corde lator est mot⁹: sed informat⁹ in cerebro lator est sensus. fit iterū ex grossis ⁊ viscosis ⁊ indigestis hu. quorū pars tenuior et leuior in grossam vētositatē a calore debili resoluta: ⁊ per mēbra diffusa neruos motiuos irrigat et aggrauat. pars autē ad fantasiā ascendēs imagies corpoꝝ diuersoꝝ ꝫm diuersitatē parit. Uñ aliq̄ opp̄mi vidētur ⁊ suffocari vt loqui nō valeāt. alij fabulanf ⁊ disputāt. Alij pauent ⁊ clamāt ⁊ a demōib⁹ se opp̄mi existimātes vel bestijs sentiētes humorem a pedib⁹ ad totū corp⁹ ascēdere: vl' bestiā repe ⁊ videre existimātes. vnde corp⁹ macrescit ⁊ tabescit ⁊ pigri efficiūtur: ⁊ nisi succurrātur ad ethicā vel sil'em egritudinē ꝑueniūt ⁊ summā indigestionē. patiētes igif excitari debēt: vt calor ad interiora discurrēs ad exteriora reuertaf. poros apiat. ⁊ spūs diffundanf: ⁊ ventositas ⁊ fum⁹ cōclusus cōsumanf ⁊ euanescāt. plenitudini igif obuiet euacuatio et ꝯ̄ria ꝯ̄rijs. Qui eñ moderanf paꝝ ledunf. pauor aūt ⁊ palor in his ꝑiculosi sunt. Periculosi⁹ aūt est si sine sōno cadāt vt q̄si suffocēf. Et si post accessionē ad sensum non redierint ⁊ corp⁹ tremebundū inueniaf ⁊ sudor frigid⁹ a stomacho vel capite cum nimia cordis pulsatione egrediaf ⁊ facies eorū aqua et vino irroref ⁊ pede vel manu trahantur. Uociferenf quousq₃ ad rectitudinē sensus ducanf. Si aūt fit ex ciborū plenitudine ꝑ dictā cōprimentem ⁊ medicinā inaniētē soluaf. dēf digestiua ⁊ ꝯfortatiua stomachi: vt stomaticō. dyamargaritō. dyazinz. dya

gal'.pigmētū ex aromaticis et alia cōfortatiua put in passionib' stōachi dicet'. et dent cōfortatiua cerebri. de quib' satis dictū est. Si san. fuerit in cā minuat' ptib' cōuenientib'. Si ali' hu. pprijs medicis purget'. Si sit ex inanitiōe: cibis laudabilibus subueniat'. ¶ Dietet' aūt cibis leuib' digestibilib' cōfortatiuis et elijs et potib' et sternutationib'. Interim etiā vtant' soporiferis si egēt nares vngant'. nerui aūt motiui cum cura tremoris et paralisis cōfortent'. Gaudere studeant ab ira et solitudine caueant. ¶ De apoplexia.

Apoplexia est oppilatio oīm vētriculoꝝ cerebri cū impedimēto vel diminutiōe sensus et mot' vniuersali excepto motu anhelādi. Vñ admirabat' Gal'. i hac passione lacertos pectoris se mouētes dilatare: cū spūs et ca. sint submersi in hūiditate supflua et extincti in radice: quare et forti' in ramo cū nequeāt descēdere: sȝ arbitrabatur vt dicit ipoꝝ ṽtutē natural'r mobilem mouere ipsos ex desiderio spūs. qd desideriū fit ppt' necessitatē cordis additā. fit eñ desideriū ex naturali appetitu et sensibili et nō voluntarie mobili: lȝ lacerti sint instrumēta motus voluntarie mobilis. Necessitas aūt motus aduenit ppter multitudinē materie hūide descēdētis et oppilantis et stringentis meat': quare angustatur calor et vehemēter multiplicat'. et quāto magis mlt'iplicat' magis dissoluit et viaȝ sibi claudit. q̄re submergūtur spūs et calor extinguit' et ṽtus debilitat' et sternit': q̄re fatigat' natura circa attractioneȝ p āgustos meat' ad mitigationē et euētationē ca. cordis. vñ cogit' mouere oēs lacertos āteriores et posteriores et lat'ales ad attrahēdū ppt' necitatē

hāc. In hñ ei se hñte mouet' pect' solo motu dyafragmatis. Si āt addat' necitas attrahēdi aera addit natura ei' motui lacertos pectoris āteriores. et ē īspiratio et spūs ordinati. vñ dic̄ Gal'. in cō. Si sps sit vni' ordis passio erit debil': in q̄ si medic' oīno machinet': possibile ē vt curet'. et hec spēs vocat' mior apopl'ia: vñ ysaac. spēs apopl'e ƀȝ magnitudinē et puitatē ābelit' et ordiatiōnē distiguēs dixit. Si suspiria st' ordiata et nō angustiosa pua ē īfirmitas. si aūt intēdat' vlteri' necitas addūt' lacti laterales i īteriorib'. et ē īspiratio īordinata vt aliqñ īspirēt. aliqñ nō. vnde Gal'. Si sps sit diuersus ꝛc. et est hec spēs apopl'ie media. vñ ysaac. Cum ṽo sine āgustia: sȝ tñ sine ordinatiōe suspirāt et aliqñ q̄escunt. morb' q̄dē fortis sȝ nō ṗori siue maiori silis. Si aūt sūma īstat necitas addūt' posteriores et mouēt' lacti ƀȝ oēs dyametros añ et retro qd sigt debilitatē ñe q̄ nō suffic̄ expl'e opatōeȝ suā nisi cū tot instr'is. et sigt succēsionē fortē in spūalib'. et ppt' h̄ ē sūma necitas attrahēdi aera p stricturā meatuū et acceleratiōnē ad ca. extictiōeȝ i corde. Vñ fit oregmō. i. sonit' dolorosus q̄ ōr ṗco mortis. et vocatur h̄ spēs apopl'ia maior. et ṗma die inf'ficit. Vñ Ipo. Soluere apopl'iaȝ fortē est impossibile. minorē ṽo nō facile. vnde ysaac. Si apopl'ici cū maiori angustia et q̄si cū impossibilitate suspirāt: morbū eē ǧuissimū autumāt. maior q̃ in ṗma die inf'ficit nec curā suscipit. media infra. iij. dies inf'ficit vel termiat' i palisim t'tia ifra. vij. vel in palisim cōuertit'. Distiguūt' he spēs iteꝝ ƀm materiā: qr si supflua hūiditas sang. vl' fl'ica pura vl' cū alijs hu. cōmixta dissoluta oēs vētricl'os cerebri iplcat et oppilet ex sui ml'titudie

destruens sensus et motus oēs: scilz visuz. auditū. et intelligētiā etc. et oēs corrūpēs actiones pter solū anhelitū fit spēs maior. Si aūt non tanta supfluat humiditas et oīno oppilet vētriculos cerebri fm originē nervoꝝ in spondiliū initio. prohibetqꝫ sensum et motū voluntariū mēbris suppositis quousqꝫ illa pars deoppilet et in parte ad illā partem declinet: fit spēs minor. Si autez medio modo supfluat hūiditas. vt partes cerebri oppilet: nec oīno: nec ita fortiter vt primo modo: nec ita debilr: vt vltimo modo quousqꝫ materia effluat et aliquā partē declinet: fit species media. Generat aūt egritudo hec pcipue in sanguineis et flegmaticis et suprepletis degētib9 multo ocio et quiete. ex nimijs comestionibus et mlto potu vini et crapula multū lauātib9 et colētib9 caput et sudātib9. et qnqꝫ ex hu. ad cerebrū attractis p balneū vel exercitiū. vel incisionē in capite plectorico factaz. vel ex nimia dissolutiōe hūoris cerebri p assumpta vel extrinsec9 obuiātia cerebro pingui existēte et hūoroso pleno: qr diffundit humidū indefinitū fm oēs dyametros vētricl'os et poros cerebri oppilās oēs oīno vel fere vt nō pateat via spūitib9: quare nec sensui nec motui nec alicui virtuti cui9 spūs latores sunt. Nec est mirandū humidū exire cū spūs non possint: cū spūs in hūido cōculcētur et submergant: verūtamen calori pꝫ trāsit9 qūis nō spūuz. queadmodū in epil'ia dictum est. ¶ Accidētia in hac egritudine quedā sunt aīceden tia. quedā supueniētia. quedā cōcomitantia. Antecedētia sunt capitis grauitas et fortis exhalatio et dolor sine cā manifesta et pigritia. vertigo et visus obscuritas. Superueniētia sunt faciei rubor si fit ex san. pallor ex flegmate nigredo vl' liuiditas ex mel'ia. faciei tortura et mollities i toto corpe vel in pte ad quaz materia magis declinat ablatio sensus et motus. Uerūtn̄ si oppilatio tm̄ fit in initio spondiliū: facies est sana et q̄ sūt sub opposita carent sensu et motu. Destruūtur aūt sensus toti9 corpis: vt visus. auditus. loq̄la. et hec oīa fiūt si spēs maior et oppilatio oīno fiat: cū nō oīno fiat oppilatio: nō oīno ꝟtutes corpis corrūpunt: sed in parte: nec caret sensu et motu. Sētit enim et mouetur aliquātulum et anhelit9 est ordinat9 et ex agitatiōe caloris et angustia et coartatiōe: interdū fit spuma vt in epil'ia. Sꝫ in apoplexia mortē significat: qr cuz calor angustat9 nō possit habere mitigiū flāme ꝯuertit se ad pulmonē et facit ebullitionē in hūido naturali ex forti agitatione et coartatiōe spūs ipi9. Cuz igit nihil dissoluat de materia morbi: sed subalē hūiditatē: et ex fornace nō possit exhalare nec mitigiū acq̄rere. modicuz est qd̄ dissoluit de hūido in quo intercipiat aer ī cāna pulmonis qui bn̄ficio caloris et virtutis p anfractū angustiosum ad os refundit et fit spuma. et cū calor non possit mitigiū īuenire: significatur meatuū oppilatio ex hūido supfluo comprimente cor: et caloris in corde suffocatio et extinctio et mors. Sꝫ in epil'ia significat cū ꝟtutes sint salue calorez naturalē agentē in materia morbi et dissoluentē: q̄ bn̄ficio caloris et ꝟtutis ad spūalia refusa ad os refundit. vnde cito euasio significatur. Fuerūt aūt qui dicerēt materiā epil'ie siccio rē. et qr siccū est quod est difficile sepabile ab alio leue ī se cōcludi. ꝯcludit materia et coartatur et nō replet oīno: ideo non est oppila-

tio in toto cerebro et materia est viscosa et difficile separabilis et cũ difficultate curatur. Et quia materia ē sicca aliquantulũ et cõstringẽs se eo quod habet motũ ad medium: coartat neruos imbutos et contrahit. Unde quibusdã in accessione contrahitur facies et minoratur in quibusdã obtorquetur os et nares ex contractu neruorum illius partis ad radicẽ: materia aũt apoplexie ē humidior. Et quia humidum est facile separabile ab alio, graue in se cõcludi diffunditur materia et replet cerebrum humiditate neruos oppilãs: spiritibus transitũ non prebẽs: et ipsos scilicet neruos emollit, et ideo si sit multitudo materie in abũdantia: nititur natura expellere materiã ad aliquã partiũ, et si multa est aufert sensum et motum voluntariũ totius lateris in quod cadit. Si aũt multa nõ sit: sermonẽ aufert: sed non omnino sensum et motum ipsius totius lateris. Unde et tales curationẽ suscipiũt: precipue si sensus et motus impedes post dies.iij.vel iiij.vel.v.seu etiã in manum post.xx. vel.xxj. vel in proximis sequentibus descẽderint vel in paralisi determinabitur. ¶ Et nota quod torsio et mollicies in quacũque parte corporis fuerit vel in toto semper oppilationẽ esse in cerebro demõstrant. ¶ Casus autẽ iterũ est de signis superuenientibus: sed differẽtia est in casibus. Et signa eorũ sunt discretiua: quia in appoplexia rubicundior fit quod ante vene inflate sunt circa timpora et oculos: oculis aptis nihil videt, et quandoque spumã per os emittit ex angustia spirituum agitatorum in materia viscosa vel in cãna pulmonis vix prorumpentium. Unde contendit suffocatio et mors. In epilepsia quedã mẽbra spasmantur et os distorquetur. tremor fit in exterioribus mẽbris, et quandoque spumãt ex calore dissoluẽte materiã morbi. quod scitur: quia cito soluitur accessio. sed in apoplexia longa est accessio per vnũ diẽ vel.ij.vel.iij. durans. ¶ Casus in sincopi accidit cũ discoloratione faciei, patiens iacet quasi mortuus sine spasmo, tremore, et spuma, et cito soluitur. Casus aũt qui accidit in suffocatione matricis que est species cathalepsie differt a predictis: quia presentitur dolor ab vmbilico vsque ad muliebria, et quandoque grauitas coxarũ, et pre nimio dolore in casu cũ brachijs patiẽtes cõstringũt vẽtrẽ, vel quandoque os stomachi, quandoque matricẽ capite inclinato et depresso ad genua, quandoque faciũt comprimere et cõstringunt dẽtes quasi mortue, quandoque terram manibus et pedibus percutiẽtes, et quandoque cito soluuntur, quandoque durat per vnũ diẽ, quandoque per.ij. summa frigiditate totũ corpus et maxime locũ doloris occupante. Si aũt apoplexia fit ex san. grosso viscoso facies rubet tumescũt vene et molles fiũt. Cũ vero fit ex fle. viscoso palescit facies, ex melancolia liuet cum duritie parua venarũ concomitãs apoplexiã seu subsequẽs accidẽs est paralisis, ebetudo, sensus et stupor. et maioris apoplexie mors in prima vel.ij. die, et minoris mors in.v. vel.vij. die vel conuersio in paralisim. Apoplexia maior quam in cremẽto lune accidit pessima ē et cito mortifera. Que vero apoplexia venit in detrimẽto lune: minus molesta esse cõsueuit. ¶ Et nota quod si apoplecticus desiderat sibi multos cibos et potus afferri diuersos: et statim visos abominatur: mortẽ significat. si nõ: spes curationis beneficio medicine prestolabitur. Si igitur fit ex san. statim minuatur de vena cephalica si fortis sit: quod etiã summũ remediũ est in omni apoplexia etiã de quocũque hu. fit corpore existente plectorico. Et si de alio hu. quam san. purgãdi sunt fortibus me

dicis calefaciētibus ꝛ dissoluētibꝰ ꝛ attrahētibꝰ hu. a cerebro vt yera fortissima Gal. yerap. yeral. theod. stomaticō cū colloq̄t. Deinde etiam dē pilł̄e si sit ex flate vel melia. ℞. aloes eufor. añ. formenł̄ cum succo porri. Preceperūt autē antiq̄ in maioribꝰ morbis fortioribꝰ vti medicis. Corpore igiᵗ mūdificato si fieri pōt vel si nō: statiꝫ deᵗ tyriaca in accessione ad pōdns. v. deñ. vł potio scti pauli cū vino decoc. castor. vł naribꝰ inij ciaᵗ vel dyacastoreū. Uomitus autē ꝓuoceᵗ cū eufor. castor. ꝛ piretro. vł ellō digitis vel penna in ore missis. blāca data multū valet corpe exñte forti. Silr̄ pilł̄e tapsie ꝛ fetide ꝛ euforbite. Si aūt nec flōmiā nec catarticū sustinere ꝓpter defectū etatꝫ vł ꝟtutis timorē inducētꝫ poterit: ad localia trāscurramꝰ. Capite igiᵗ abraso fiat emplm̄ de sinapi distēꝑato cū fortissimo aceto admixto castor. vel eufor. fiat etiā emplꝫ apitiuū ex fenug. furfure triticeo in modico vino coctis. Inūctio fiat cū vnguētis ca. apitiuis dissolutiuis acutis cum euforb. castor. piretro. Uel de succo apij cū puluere eufor. vel succo rute. nasturcij. saluie. cū p̄dictꝫ. vł anetiℓ. casiorel. stapbiꝫ. Et si ad spondiles morbꝰ descēdit: eisdē inūgant ꝛ fomētenł̄ cū aq̄ in qua cocta sit camo. anetū. melliℓ. sansuccꝰ. ꝛ iuniperus. Sternutatiōes fiāt cū affonitro. stapbiꝫa. piretro. ellō. castor. ꝛ filibus. Succꝰ cētaur. ꝛ vtice occipiti cum sale apponatur. Gargarismata fiāt cū piretro. eufor. ꝛ filibus. Clistere eis fiat acerrimū mordicatiuū ꝛ laxatiuū de folijs malue ꝛ blete. radice cucu. agrestis. affonitro. oleo et melle. Uel de ellō. mercuriali. aceto. ꝛ aq̄ bullitis. apposito furfure. sale armo. oleo ꝛ melle. Ungaᵗ anꝰ cum felle taurino. Suppositoriū fiat de ij. ʒ. nitri. ꝛ ß. castor. ʒ. ij. scamoñ. ʒ. ß: coquanł̄. Uel fiāt suppositoria de sapone duro. ꝛ inūganł̄ cū felle taurino ꝛ sale ꝛ supponanł̄. In oībꝰ aūt his semꝑ fiat ꝓcessus a debilioribꝰ ad fortiora. Cuneo aūt inter dētes posito: totū os cū succo mēte ꝛ pane assato cōfriceł̄. vel cū aurea alexandrina in vino resoluta vł tyriaca vel balsamo. Cornu caprinū cōbustū vł assafe. vel serapinū naribus applicel̄. Itē si etas cū virtute suffecerit: fiat scapularū scarificatio vel in nucha. Et q̄ hic diximꝰ in minori apoplexia fieri debere intelligimꝰ. Maiorē em̄ ꝺm Ipo. soluere impossibile est. ¶ Nota ꝙ in apoplexia litargia sine feb. apoplia ꝛ paralisi ꝛ spasmo de replōne: sūma cura ē ꝓuocatio fe. ¶ Dieta aūt sit ca. ꝛ sic. vinū excellētissimū est in declinatione.

¶ De paralisi.

Paralisis est oppilatio neruoꝝ sensibilium vel motiuoꝝ ꝛ eorū relaxatio: mēbra supposita a sensu vł motu priuans volūtario vel vtroq̄ꝫ. Oppilanł̄ em̄ nerui sensibiles ꝛ motiui ex hu. flīco vel sanguineo vł melīco supra ipos fluēte ꝛ eos relaxāte. Ad qd̄ notādū ꝙ queādmoduꝫ nucha oriᵗ a panniculis cerebri. s. pia matre ꝛ dura: ita nerui a nucha. Ex filis igiᵗ pie matris ꝛ dure fit nucha: ꝛ filis vlterius ꝓcedētibus: gñanł̄ nerui ꝛ vene. et vlterius ꝓgredietibꝰ cōtexiᵗ coriū. In oībus igiᵗ his sunt lōgitudinales ꝛ latitudinales ꝛ texētes. i. trāsuersantes. Sēsibiles aūt vt volunt quidā fili oriūtur a prima ꝑte capitis: motiui a posteriori. Sꝫ quia in

nucha coadunant nervis cū oriant a nucha mixti sunt ꝛ coaduuati. vñ nervi sensibiles oēs sunt motiui. verūtñ nervoꝝ dicūt diversam esse cōpositionē: qm̄ pars iterior orit siue cōtexit ex filis interioris panniculi exterior exterioris. vñ ꝑm interiorē recipit sensū. ꝑꝫ exteriorē motū. ꝛ ꝑꝫ ǒppilōnē fatcā interi⁹ vel exteri⁹ vt dicūt aufert sensus vel mot⁹. vel ꝑꝫ diversitatē filoꝝ recipiētiū est diversitas egritudinū: quēadmodum est spasm⁹: qui qñqꝫ cōcomitat epil'iaꝫ. Epil'ia em̄ nō est sine spasmo: ꝗuis accidat ecōtrario. Sic ꝛ palisis apoplexiā ꝑm viā crisis terminabilē nō tñ necessario comitat. Neqꝫ em̄ oēm apopl'iam minorē vel mediā sequit paralisis nisi ꝑ crisim: neqꝫ oīs paralisis est ex apopl'ia creticabili. Quēadmodū igitur epil'ia fit ex materia minori. strictiori. viscosiori. ꝛ siccio ri. sic apopl'ia est ex materia maiori fluxibiliori. liq̄diori. hūidiori. sic ē in spasmo ꝛ paralisi. Materia enim spasmi est siccior et imbibit in filis textētib⁹. i. latitudinalib⁹. ꝛ qꝛ siccitati debet retētio ꝛ ꝯctio: cōtrahūt fili ꝑm lōgitudinē. ꝛ extendit materia in filis ꝑm latitudinē. fit g° ꝯtractio ꝑm lōgitudinē ꝛ extēsio ꝑm latitudinē. In palisi aūt qꝛ materia est indefinita fluida liq̄da interminabilis fluit suꝑ fila longitudinalia ꝛ ea relaxat. vñ extēdit nervus ꝑm lōgū ꝛ ꝯbit ꝑm latū ꝓpter infusionē hūidi. et ꝓpter hoc dr ꝙ in paralisi mēbꝛū sanū infirmū trahit: quēadmodū in spasmo mēbꝛū infirmū trahit sanū. Sed ex his sequit ꝙ in paralisi magis destruat sensus ꝙ̄ motus in spasmo poti⁹ mot⁹ ꝙ̄ sensus. Verūtamē cum hmōi fili intrincati sint ꝛ mixti: oppilatio erit cōmunis. Non em̄ potest humor fluere suꝑa vnū q̄n fluat suꝑ reliquū. sꝫ ꝑm magis ꝛ min⁹. ꝛ ꝑm hoc erit ablatio motus vl' sensus ꝑm magis ꝛ min⁹ ꝑm liq̄ditaiē materie ꝛ ei⁹ receptabilitatē a mēbris. Pia em̄ mr̄ hūidior est ꝛ mollior: plena nervis ꝛ vēis ꝛ sanguine. dura aūt mater est durior et solidior. Siccitas aūt q̄litas est disponēs ad motum. Erit igitur generatū a dura matre magis habile ad motum. humiditas aūt qualitas est passibilis ineptificās ad motū: quare ꝛ illō qō ortū est a pia matre: erit magis passibile ꝛ sensibile et motui cōtradicēs. Videtur igit ꝙ cū humidū in paralisi ꝑncipal'r currat supra generata a pia matre prius corrum pitur sensus ꝙ̄ mot⁹: in spasmo ecōverso. Videtur iterū ꝙ cū genera lapsuum totidē sint his que virtutem eorum cōplent cum duo sint media lapsa: duo debēt esse genera medicaminū imperialiū. Et dico ꝙ cū lesio vni⁹ fit lesio alteri⁹: medicatio vni⁹ erit medicatio alterius. Ex iā dictꝫ patet ꝙ humiditas indefinita fluat super nervos: ꝛ oppilat ipos. Unde impedit transit⁹ spūs ꝛ claritas. fuerūt em̄ qui dicerēt nullū nervū cōcauū nisi opticū ꝛ sensum ꝛ motu subito fieri. transitū aūt spūum cum sint corpei nō posse esse subitū: q̄re spūs nō deferre sensum ꝛ motum. Dixerunt igitur hoc fieri per irradiationem anime ꝛ per claritatē nervorū. Si igit materia vmbrosa oppilet nervos ꝓhibetur transitus virtutis illuminātis mēbra: quare cadit sensus et motus. Et hoc idem patet si membrum aliquod oppiletur inter epar ꝛ membrū nutriēdū. prohibet em̄ ꝟtus imutatiua ꝑuenire ad ipꝫ: quare nō nutrietur. Grossuꝫ em̄ ipedit trāsitū subtilis. Alijs aūt ꝑꝫ hoc videtur suꝑflua eē ḡnatio spirituuꝫ.

cū sine spiritibus, vtutes cōpleant. Sȝ dicim⁹ hmōi irradiationē nihil aliud esse ꝙ spūs irradiatos. Eorūȝ igit gn̄atio ⁊ est ꝯtinua: ⁊ mot⁹ imꝑceptibilr velox: vt ptȝ in visu. Sȝ cū nutrimētū mēbri nō impediat trāsitū spūs: q̄re nec hu. oppilās videtur impedire. Mēbrū em̄ ex q̄ gn̄at et nutrit ⁊ ex q̄ nutrit: oppilat. Sȝ ad hoc dicendū est ꝙ nutrimētū mēbri simile est in essentia. mēbro et qualitate. q̄re nō īpedit. hu. aūt nō digest⁹ ⁊ si materialr possit esse nutrimētū: tn̄ cū nō sit eēntie cōplete subalr nec formalr a nutrimēto est alien⁹: q̄re nec oꝑationem nature suscepit nec digōnē. Un̄ vmbrositate ⁊ grossitudīe sua trāsitū inhibet. Itē mirū est ꝙ soliditas nerui nō īpedit trāsitū cū mollicies hu. hoc faciat. Sed est duplex soliditas. Est aūt quedā a porositate ptiū distātiū: vt lignis ⁊ spōgia. ⁊ est soliditas a porositate ꝑtiū cōsertarū vt vitro. sed hec duplex est. aut em̄ est a porositate ꝑtiū ꝯsertarū mūdificatarū sublimatoꝝ corpoꝝ colorē retinētiū. ex siccitate tn̄ cōplonis ⁊ subē cōdēsatoꝝ: vt vitrū ⁊ nerui ⁊ his sil'ia. ātt ex porositate ꝑtiū ꝯsectarū nō mūdificataꝝ. sȝ terrestriū ꝑtiū feculētiā retinētiū lapides ⁊ ossa. Aut ē a porositate ꝑtiū currētiū terrestreitatē grossam ī se retinētiū: vt est in hu. Soliditas igit ꝑtiū corpoꝝ mūdificatoꝝ in naturā sublimē digestoꝝ non impedit trāsitū spiritib⁹. Terrestreitas autē grossā nō digesta impura ex hūido indefinito spūs nō recipit. ¶ Et nota ꝙ paralisis nō est ꝑiodica: queād modū epi. vel vitia mr̄icis: q2 aspectus copoꝝ suꝑioꝝ nō est supra hūiditatē indefinitā: sȝ terminatā ⁊ supra materiā coadunatā: q̄rū neutra est in ꝑalisi. ¶ Paralisis alia vl'is. alia ꝑticularis. vl'is est q̄ mediā corporis ꝑtē vl'r occupat. a lesione eniȝ ꝑtis denoiat ꝑalisis: ꝑticularis palisis ē q̄ fit in aliq̄ ꝑte corꝑis: vt facie lingua. manu. vesica. stō. pede. Iteȝ palisis alia mortificationis. alia remollitionis. palisis mortificatiōis hȝ fieri ex mel'ia vel oppressione neruoꝝ sensibiliū. i. cū amittat sensus vl' minoret p̄ncipal'r. paralisis remollitionis fit ex flegmate vl' san. vl' oppilatione neruoꝝ motiuorū. i. cū mot⁹ principal'r diminuit. De sola em̄ co. neq̇t esse paralisis. Item paralisis fit aliq̄n in suꝑiorib⁹ mēbris. aliq̄n in inferiorib⁹. In quocūq loco fiat mēbrū paralisi suppositū a loco oppilationis inferius sentit dormitationem. insensibilitatē. ⁊ molliciem. et in quo mēbro fit per remollitionem ⁊ insensibilitatē etiam illarum partiū cognoscitur. Interdū auteȝ est in neruoꝝ origine: ⁊ tūc non tm̄ vnius mēbri mollicies sequitur: sed etiam subiacētium. Nam membris faciei patiētibus molliciem cum reliquo corpore oppilationem esse in neruis capitis cognoscimus. et precipue in ea parte qua mollicies infestat: fortius in faciei mēbris sanis existentibus. Si inferiora mollicie infestantur: vt spatule. brachia. in nucha non in cerebro facta est oppilatio. Nam quādoq humores fluūt et reumatizāt super aliquē neruum siue nucham. vel aliud superius vel inferius et ipsum oppilent: vt spiritus discurrere nō possint ad ꝑtes inferiores spiritu et calore depauperate infrigidant: et hūiditate mollificantur: ⁊ sic paraliticantur. Et si omnino fiat oppilatio: omnino destruitur membrū sensu et motu: ⁊ est īcurabilis. Qđ si nō fiat oppilatio: sed ex parte ꝙtalibet vt spiritibus

quātacunq3 pateat via. quod cognoscitur ec modica sensibilitate vel mobilitate. cūq3 spiritus perueniant ad membru3 licet in modica quātitate vt non sufficiant regere: ex parte spirituū fit eleuatio ex parte membroꝝ destitutoru3 a suo regimine ꝛ calore fit grauitas ꝛ pondus ꝛ fit casus. ex cōtrarijs ergo motibus morbi ꝛ nature generaꝛ tremor. Morbus.n. in membro paralitico motū contrariū motui nature in spiritibus operatur. ꝛ q2 via patet spiritibus significaꝛ cōfortatio caloris inualescere in mēbro. post paucu3 tempus q2 tremor in paralisi est bonum signum maxime si calor vel mot9 vel sensus in pedem post dies tres vel in manū post xx. descenderit. vel scd̄m neruos proximos. Tardius.n. descendit sensus vel motus in manū q̄ in pedē. q̄uis man9 calidior ꝛ caliditati vicinior sit. quemadmodum dico q peius est apostema in latere dextro q̄ in sinistro. q2 in morbis minus periclitantur egrotantes. ꝛc. Grauius.n. recuperatur virtus amissa in virtuoso q̄ in debili. ꝛ tardius reduciꝛ calor in manu q̄ in pede quāto manus pede calidior est. leuis.n. causa pede3 a calore destituit: non leuis aūt manum sed fortis fortē causam vincere non est leue naturā debilē. Quia igiꝛ leuis causa pede3 a sensu vel motu destituit multū distantē a loco oppilationis leuiter ab eo recedit. ꝛ motu3 ꝛ sensu3 recipit: grauis.n. causa manū ab eis destituit stantē prope locū oppilationis. granē.n. causa3 soluere graue est nature. q2 natura in breui tp̄re nō potest nisi spacio periodi vniuersalis complere. p qđ frigidis bu. scd̄m suas crises oportet naturā laborare. Si ex sanguine fuerit paralisis: cognoscitur p ruborem pruritū ꝛ titillationē inflationem venaru3 ꝛ vl'e3 corporis repletionem. Si de fle cognoscitur p membri mollicie m ꝛ albedinem: ꝛ est sine pruritu et mordicatione et vniuersalis repletionis fl'atis signa apparebunt: vel particularis scd̄m membrū occupatum. Si est de ml'ia cognoscitur per membri liuiditate3 vel nigredinem vel ipsius mortificationē et p signa ml'ie replentis totū vel parte3 scd̄m q totū vel partem occupat. fit aute3 sepissime ex fle: raro ex ml'ia. rarissime ex sanguine. Accipiuntur iteru3 horum cognitiones ex etate: tempore: regione. habitudine precipue. diuerse aūt lesiones scd̄m diuersitate3 membroꝝ occupatorum sequuntur. Si .n. sit ex vicio ꝛ oppilatione neruorum cerebri facies p totum mollicie m. patitur: ꝛ dolor emigraneus cōcomitatur. ꝛ ad vna3 partē facies distorq̄tur et nasus: ꝛ os obliquatur ꝛ vox amputatur ꝛ loq̄tur q̄si balbuciendo. ꝛ sup quā partem humor exciderit ꝛ fecerit oppilationē est formicatio q̄si formicarū incessus. extorqueñ ꝛ contrahuñ sine dolore. Et si nō fuerit oppilatio ex toto disturbaꝛ sensus ꝛ motus ꝛ est spes salutis precipue si tempe dicto sensus vl' motus in mēbra redierit. Si vo oppilatio sit ex toto vt oīno sensus ꝛ mot9 destruaꝛ. spes salutis omnino aufertur. Si igiꝛ mediā partē corpis tenuerit vniuersalis ē. particularis quñq3 fit in supioribus vt in facie: quñq3 in inferiorib9. i. sub facie. in quacūq3 pte faciei fuerit semp intelligiꝛ oppilatio in neruis cerebri esse colligātia3 cū illo mēbro habentib9. Si aūt paralisis sit in inferiorib9 aut erit oppilatio in nucha: ꝛ tūc tota pars illi9 lateris patiꝛ. aut in aliq̄ pte nuche. Si sit in pncipio nuche mēbris fa-

ciei nullū signū habentibus nec pec cato in cerebro existēte. sȝ aut ī aliq̄ pticulari mēbro vel spōdili ipsi⁹ oppilatꝰ.vt spōdile supra manum directū vel spina īferior pede patiēte. vl nerui ipsi⁹ mēbri oppilenꝰ.vt vesice ani ⁊similiū.si fit ī oculo inuolūtarie mouetꝰ ⁊relaxatꝰ.Si fit ī supcilio/distorq̄tꝰ ⁊ ī q̄cūq̄ mēbro ē' formicatio ⁊ dormitatio precedēs.⁊si ī naso distorq̄tꝰ:olfactū amittit.Si in lingua aliq̄n ī vna pte ipius:aliq̄n ī tota cū ꝯtractiōe ipsius ⁊ īpedimēto loq̄le: ⁊ sensus ⁊ gust⁹ ꝺ̄fectu vel amissiōe Ligua igitꝰ sana existēte sine macła cū loq̄le ablatiōe ⁊ relaxatione vicinoruȝ mēbroꝝ ex cerebro ꝓcedit viciū. sermone aūt ablato nullo alioꝝ mēbroꝝ patiēte:ex neruoꝝ ē ꝯsumptiōe. Sed nota ꝙ aliq̄n ꝑditꝰ loq̄la. aliq̄n ex timore:ira: apostemate:vel similib⁹.aliq̄n ex mala ꝯplexiōe vel q̄litate ipsius lingue sicut cali. frig. sicc.hūi. lingua tumida ⁊ calēs calorē significat.alba frigiditatē.mollis hūiditatē.sicca ⁊ ꝯ̄cta siccitatē.apostema aūt ⁊ vulnera p se distinguūtꝰ Si manū vl'pedē īuadit palisis sensuȝ ⁊motū ꝑdit. nec calidū nec frigidū sentit.man⁹ ꝑdit motū:pes denegat gressuȝ.Guttur nō facile palisiȝ patitꝰ ꝓpt̄ assiduū motū.si tamē fiat fit cū modica tussi.⁊ nō mouetꝰ scd̄m ꝯ̄suetudinē. maxime lingua huiusmodi patiēte impeditꝰ:⁊cibū recipe ꝺ̄negat.Si stomach⁹ palisiȝ patiatꝰ: cib⁹ nō [illegible]gerit ⁊ī precordijs manet indigest⁹.torpēt femora. totū corp⁹ tabescit.singultāt ⁊reijciūt qꝺ̄ comedūt. maxime aquā tenere nō possūt. in stomacho dolēt ⁊ ꝯstipanꝰ.et cuȝ assellāt cū dolore ⁊ subito soluunꝰ ⁊ subito ꝯstringunꝰ. Aliq̄bus fortis est appetit⁹ ⁊ cū comedūt reijciūt.et postq̄ reiecerint: dolēt quousq̄ comederint. ⁊ cum comederint dolent quousq̄ reiecerint cū egrediendi negatione.ꝙ si palisis intestina possederit:nihil ꝯtinet vel oīno ꝯstipatꝰ: ꝙ si ī stomacho huiusmodi patiunꝰ: leuitꝰ aliq̄n febriūt.Si vesica ex palisi infecta fuerit. vrinaȝ sine dolore emittūt.nec sentientes cū harenis ⁊ vēter ⁊ vesica tēditꝰ.⁊ gomorreā patiunꝰ cū erectiōe inualida ⁊laxatiōe seminis.Et si ē in renib⁹ p formicationem ⁊ dormitationē renū ⁊ tensionē in lūbis cognoscitꝰ. fit aūt aliq̄n ex sup̄fluis cibis ⁊ potib⁹ ⁊motu sup̄fluo ī corpe plectorico.vñ fit ebullitio dissolutio ⁊ oppilatlio.. Interdū/aūt fit ex frigiditate aerꝫ cerebrū ꝯstringēte vel hūiditate neruos oppilāte.⁊ precipue ex catarro.fit etiā ex apostemate facto in spūalib⁹ non purgato.vñ fit stupor laterꝫ ⁊ nernorū oppilatio.Nota igitꝰ ꝙ palisis ex īcissiōe nerui ⁊ ea q̄ ē sine sensu ⁊motu ē icurabilis.ī sene vix curatꝰ.in iuuene ⁊ adolescēte aliq̄n accidit sine precedēte egritudine ⁊ ē curabilis. Et nota ꝙ palisis pticularꝫ q̄nq̄ fit ab vmbilico īferi⁹ ptib⁹ sup̄ vmbilicū sanis existētib⁹ īferiorib⁹ a'motu ⁊ sensu ꝺ̄stitutꝫ. His p̄libatꝫ anq̄ accedam⁹ad curā videam⁹vtrū qꝺ̄.fluxū ē ex̄ venas ⁊ etiā qꝺ̄ nō ē sub spē hūoris educi possit p medicinā laxatiuā a locis ex̄ venas vt neruis ī palisi:arthetica:spasmo:lepra:⁊ similib⁹.vt aq̄ ydropicoꝝ queadmodū humor vo nomine vl'etiā id qꝺ̄ ē ꝯprehēsuȝ intra venas. Et dico h̄ queadmodū dico ī materia ꝯiūcta feb.alteratio ⁊ euacuatio debetꝰ.sȝ altera scȝ. alteratio feb.scꝺ̄ȝ ꝙ ē calor īnatural' q2 scd̄m ꝙ ē fum⁹ putridus resolut⁹ meretꝰ expulsionē a natura altera scȝ euacuatio ꝺ̄betꝰ cāe añcedēti.s.hūori pato putrefieri.⁊ huic debetꝰ ꝓp:

euacuās ꝛ opās ꝑ aſpectū matiaꝫ eli gēs ſignatā. vt reub. col. turbitb. ſla. ſene. ml'iaꝫ. cāe aūt relicte. ſ. aduſtiōi duo gña medicatiōis ōbēt. qꝛ cū pu trefactio ſit corruptio vniuſcuiuſqꝫ hūidi ab aliena calitate: tū relinqt ci niſ ꝛ puluiſ ꝛ ex tali diſpōe relicta pa tiūt vene ꝛ iſiciūt. ꝛ ex nutrimēto ta li redeūte accidit multiplicatio ꝛ au gmētū ex ꝯuerſiōe ꝛ corruptiōe ma terie icinerate. qre fit reditio pexiſ moꝝ ꝛ acceſſio febriliſ diſcrāte ſcdꝫ ꝓpū motū hu. aduſtiōi ōbet altatio matie icinerate medicine opās ꝑ vir tutē ꝯſeqntē ſpēꝫ. Medicina. n. aut eligit materiā ſignatā: aut ſignate ſi milē vt ſerum camelinū ꝛ ſene q̄ pur gāt aquā ſalſā ydropicoꝝ. ꝙuis poſ ſet h̾ dici ex ſalſedine ꝓpa. Materia g̾ paliſis ſiue ſit hūor nālis ſiue ina turalis purgabit ꝑ medicinaꝫ ſcdm ꝓpuꝫ aſpectū ſignatā vl' ſignate ſimi lē. cū materia paliſis maxime ſit hu. nālis imbibit⁹ neruo. Et dico ꝙ me dicia ſtās i fundo ſtomachi. ſ. piloꝛū vētris attrabit matiaꝫ ex venas flu xā. vt pꝫ i lep. Queadmodū. n. dicit Gal. ſup illū amph. ſi ab albo fl'e ꝛc. forti nature nihil r̄ſiſtit. vñ ꝑ mediū oſſis purgat ſanie: ꝛ ꝑ mediū pecto ris expellit. vt pꝫ i pleureſi: in fluxu cretico ꝑ ſeceſſū vl' vriuā. ꝛ apoſtema te in ſtomachi ſupficie. qꝛ purgat ſa nies ꝑ vriuā. ꝛ vt videm⁹ i potiona tis ꝙ a manib⁹ ꝛ pedib⁹ trahūt hūo res i ꝑuis venis ꝯtēti. vñ corrugat cutis ꝛ laxat ꝛ ſpoliat cutis ex hūi ditate attracta ad ſtomachū. Mate ria g̾ ex venas ꝑ mediciuā attracti uā attrabit in venas ꝑ poroſitatē ip ſaꝝ ꝛ a ſolidiſ mēbriſ. ꝙuiſ ſolidū re ceptū tarde dimittat. cū nerui ex po roſitate quā multā hūt ꝑ relaxatio nē ꝛ aptionē i quātulācūqꝫ pforatio nē ꝑ quas ſubito ſpūs diſcurrunt et

euolant a corde ad modū ſcintillarū ab igne lineariter. ꝓceſſus. n. vitaliſ ſpirit⁹ linearis ē aīalis ꝛ naturalis orbicularis. ꝛ ꝓpter h̾ motus aīalis in oēm partē ꝛ nutrimentū cadit ſe cūdū oēs dyametros. ꝑ relaxationē igit ꝛ poroꝝ aptionē retrahit hūor a neruis ꝛ poroſitatē ꝛ cōcauitateꝫ venaꝝ: ꝛ refundit ad ſtomachū ꝛ iſta relaxatio in nobis ē ex humiditate actuali: qđ patet in veſica. qm̄ vide mus lapides in vrinali generatos i renib⁹ cadere in veſicā cuꝫ vrina nō intret veſicā niſi ꝑ reſudationem et ſubintrationē inter duos ipſius pā niculos ꝓfluēs ꝑ duo colla vel emū ctoria i amplitudine veſice. ſꝫ ꝑ vnū intrat ꝛ aliud exit. ſ. interi⁹ qꝛ ꝑ emū ctoriū exti⁹ it duo colla igredit. ꝛ qꝛ ſupra collū poſitū eſt quanto magis intrat: tāto magis interiorē diſten dit tunicā. vnde magis interior exte riori coniungit vt vrina nō egredi atur. qꝛ quāto magis implet tanto magis ſupra collū cadit ꝛ ipſuꝫ com primit. vnde quāto magis vrina re tinet expulſio amittit: vt interdum virtus expulſiua debilitet. ꝛ conten tiua amittatur. Ueruntamen amitti tur virtus contentiua quandoqꝫ ex nimia frigiditate: quandoqꝫ ex ni mia humiditate relaxante nimium. Uerū..tamen ex contracta veſica di uerſitas iſta panniculorꝫ ꝛ poroꝝ propter ſiccitatem coartantē poros non reperitur. nerui enim ꝙuis ſic ci ꝛ ſolidi extra reperiant: intra po roſi et laxi ꝙuis ſenſui non pateat. ¶ Cura paraliſis illius: que eſt ex mortificatione ꝛ ex remollitione nō diuerſat niſi ꝙ i paliſi mortificatio nis debēt exhiberi pl⁹ humida ꝙſic ca ꝛ ſenſibilitatē ꝓuocātia ꝛ mordi cātia. In paliſi remollitiōiſ pl⁹ ōſic cātia ꝙ humectātia. Si igitur fue

rit vocatus medicus a principio inuasiōis si sit debilis ꝙ nō possit purgari: deƒ tyriaca maioꝛ. Sed si sanguineus est pꝛecedat oēm rez minutio ꝑ antipasim ⁊ scarificatio in loco ⁊ succedat inunctio post triduū cum oleo lauri. succo centauree. vrsi pinguedine et axū. veteri salita mixtis. Si ex alijs hum. disponatur coꝛpus ad purgandū. pꝛecedat igiƒ oximel simplex ꝑ dies multos. post cōpositum cū decoctione saluie. castoꝛ. lauendule. pꝛimule veris nasturcij oꝛtoꝛ. ⁊ anācie in albo vino coctis. Et nota ꝙ si virtus ē foꝛtis ante oīa secundū auctoꝛitatē patrū si coꝛpus ē plenū ⁊ nihil cōtradixerit a purgatione hu. grossoꝝ viscosoꝝ debere incipe ⁊ ꝑfecte humoꝛes educere. Nota aūt ꝙ si materia ē spissa ⁊ ꝯpacta pꝛius mollitiuis ⁊ relaxatiuis post ꝯsumptiuis ⁊ desiccatiuis insistēdū est ne pars liq̄dioꝛ consumaƒ. ⁊ inobediētioꝛ dissolutioni relinquatur. Si materia igiƒ sit sanguinea ꝙuis sit ca. cū sit difficilis ad dissoluendū ⁊ extrahendū a venis: apponanƒ ca. dissolutiua cū frigidis. ⁊ digeratur materia cū eq̄li mixtura oximellis ⁊ oxiz. vel syrupi ꝯpositi ex ca. ⁊ frigi. Dicit. n. Joannes da. in suis amphoꝛismis. Diuerse spēs si simul mixtiz bibite sint necessario tanꝙ sepatim vtraqꝫ lacertos ⁊ generādo carnem suū naturalē reddūt effectū. purgēƒ aūt cū eq̄li mixtura yerap. ⁊ hatartici ip̄ialis. xiij. die fiat stupha ō saluia sanamūda. ꝑmula ver. ꝯsolida mai. gariof. mēta. absin. vio. ro. plātag. ⁊ exeūti a stupha offeraƒ tyriaca mai. cū vino decoctionis saluie. ⁊ seq̄nti die fiat flomia iterū. tūc si sit vniuersalis fiat inūctio circa collū ⁊ spinaz de eq̄li mixtura olei violati vel rosati. marciaton. acuatis cū puluere castoꝛ. fiat aūt ruptoꝛiū ⁊ cauteriū in lateribꝰ bꝛachijs ⁊ tibijs. Itē extrahaƒ succus a pꝛedictis herbis. ⁊ apponaƒ eq̄lis mixtura olei nucū ⁊ violaꝝ. vel ro. ⁊ decoquanƒ vsqꝫ ad consumptionē succi. ⁊ tūc apponaƒ cera ru. ad vltimū puluis castoꝛ. ⁊ h̄ vnguēto fiat inunctio p̄mo circa collū scdō circa spinaz doꝛsi. ⁊ post supꝛa membꝛū paraliticū. Si aūt sit particularis ⁊ sit circa caput ⁊ collum qd̄ sciƒ ꝑ remollitionē ⁊ insensibilitatē illaꝝ partiū coꝛpoꝛe nō existēte plectoꝛico: fiat purgatio ꝑ sternutationes: gargarismata: masticationes: ⁊ iniectiōes ꝑ nares. Caput radaƒ et inunguaƒ cū eq̄li mixtura olei viol. ⁊ mellis. ⁊ sinapizeƒ locus cū equali mixtura pulueris ro. ⁊ sinap. ⁊ apponaƒ aliq̄d de castoꝛ. ⁊ fiat inūctio circa collū ⁊ caput. ⁊ ruptoꝛia fiāt circa partes adiacētes. Si aūt sit in partibus inferioꝛibꝰ vel si sit vniuersalis fiat clistere. ¶ Et nota ꝙ si fiat paralisis vicio inferioꝝ membꝛoꝝ a loco oppilationis inferiꝰ cū sit doꝛmitio: insensibilitas: ⁊ mollicies eiusdē mēbꝛi: inūctio fiat p̄mo sup totā spinā: postea sup locū passiōis. Et nota ꝙ in q̄cūqꝫ pte fiat palisis: oī mane deƒ eq̄lis mixtura dyātos. ⁊ rosate nouelle. ⁊ seq̄tur vsus syrupi facti ō herbis f'ris p̄dict. ⁊ ī fine ōcoctiōis ponaƒ pul. castoꝛei. ⁊ h̄ dicta sūt ī paliſi sāguinea. Si sit ō f'ris hu. disponaƒ coꝛpꝰ ad purgādū mō q̄ dixi. vƚ scōm q̄sdā a p̄ncipio offeraƒ tyriaca cū vino ōcoctiōis saluie. ⁊ seq̄nti die si coꝛpꝰ ē plectoꝛicū ⁊ pticularia cōueniāt: fiat flomia ⁊ offerāƒ ī sero. iiij pill. ō simplici yeraƚ. vƚ ō blāca simplici. ⁊ h̄. iij. diebꝰ ꝯtinuis. Elciū de castoꝛ. deƒ q̄libet die bis. paulinum bis in ebdomada. ⁊ digeraƒ materia sēp cū oxim. distēꝑato cū decoctiōe

herbarum predictarum precedente vsu dyantos vel pliris vel zinzib. alexandrini. vel fiat eis elctiũ compositũ ex pliri duplicato. dyamargariton. zinzib. alexãdrini. dyantos cum musco. qbus addat dyasene. si mlia est in causa añ. acuantur cũ puluere tali. ℞ nucis musc. gariof. macis. añ ʒ. ij. musci ad pondus vnius grani. Item fiant exterius inũctiones de vnguento mixto ex sex vnguẽtis ca. euforbito. scamoneato. vel elacteriato. sinapizato. pipato. Et si sit paralisis mortificatiõis multũ sit de altea si remollitionis parũ. vel fiant inunctiones de dyaltea cum butiro & herbis ca. vel herbis mollificatiuis cum medullis aĩalium. vt branca vr. malua. medulla bouis. cati. canis. vulpis vrsi & eoꝝ pinguedinibus. & pinguedinibus auiũ. vt vulturis. aqle. anatis. anseris. ardee. bubonis & similiũ additis cera & oleo. & hec fiant p mensem vel amplius vt bene sit materia digesta & relaxata. et tunc materia bene digesta purgetur. semper tamen precedãt purgationes suaues dicte. Omnibus igit his diu factis purget cũ yeral. vel theodoricõ anacardino. vel qd melius est cũ blanca & fiat purgatio freqns & sufficiẽs. vl dent pillule in appoplexia dicte. vl dent pillule q fiunt ex colloqnt. turbith agarico. & aloe. hermodactil. vl purgent cũ pillulis fetidis. vel pillulis tapsie. & euforb. ¶ Pillule fetide. Pillule fetide potenter faciũt paraliticis: litargicis: & in lacertis oculoꝝ & faciei quandam pulsationem sentientibus. ℞ pulueris pigre. ʒ. x. colloquint. ʒ. quinq3. euforb. ʒ. duas & semis. castor. piperis. ase fetide. serap. oppop. mirab indi. sinapis. añ. ʒ. vnam. centauree. mi. elacterij. añ. ʒ. quinq3. cõfice sic. gũme in succo rute resoluantur. & alia inde cõficiant. Pillule euforb. ¶ Pillule euforbiate. ℞ euforb. colloqnt. scamo. bdellij. añ. ʒ. ij. amoniaci. serapi. oppop. turbith. añ. ʒ. duas. castor. sarco. aloes. anisi. mastici. apij. se. cicute. añ. ʒ. semis. tempa cum succo apij vel porri. dans. ʒ. duas. ¶ Blanca. Blãca frigidos humores purgãs valẽs cephalargicis: litargicis epticis: paraliticis. tremulosis: oculoꝝ doloribus: & lippis. ℞ terebentine. oppop. galbani. ase. serap. castorei. antimonij. sulphuris. bdellij. aspalti. amonia. storacis. liquide. carnis leonis. dyagredij. euforb. agar. interioꝝ colloquint. elli ni. polip. tapsie. piretri. sqnãti. peucedani. asari. ciperi. pionie betonice. camed polij. amomi. leuistici. rute se. sanguinis dra. añ. ʒ. vnam cinamomi. gariof. macis. cardamomi. anisi. maratri. balsami. añ. ʒ. vnã & ℈. ss. semis. ambre grana sex. mellis quantũ sufficit. detur cũ vino in quo cocta sit saluia aut herba paralisis ĩ sero in modũ castanee. ¶ Dyacastoreũ. Dyacastoreum valet cephalargicis: epilepticis: vertiginosis: emigranicis: paralisi omnium membroꝝ: maxime capitis enfraxini epatis et splenis & renum soluit. omnibus frigidis egritudinibus tempore frigido nocentibus confert. ℞ castor. mirab. añ. ʒ. tres. minus grano. vno & semis. aloes. ʒ. vnam & semis. minus grano. vno. ase. mirre. euforb. ana. ʒ. vnam. & grana decem & septẽ. folij antimonij. piretri. liquiri. dragagã. calami aro. uitri galbani. squinanti. spice. oppop. reuponti. serap. storacis cal. zinzib. cinamomi. añ. ʒ. vnam et grana. ij. staphizagrie. dauci. maratri. petro. apij. siseris mõ. dapnococti. sinomi. petrolei. storacis rubei. sanguinis dracon. thuris. cardamo-

mi.maioris et minoris.agarici.masticis.salis armoniaci.zedoarij.anisi.añ.℈.vnum.et grana nouem saturcie.ysopi.camedreos.pulegij.origani.balsamite.ozimi.brance vr.brassice.diptami.rute.seminis aristolo. longe et rotunde.aaron.matematicō asari.saluie.romane.bdellij.añ.grana decem et septem.epithimi.polip. opobalsami.añ.grana tredecim.alipiados.capparis.añ.grana vndecim anacardi.sauine.genciane.corticis mandrag.añ.grana vndecim.peucedani.absin.añ.grana septem.yreos grana tria et tertiam partem vnius.mellis quantum sufficit.detur ad modum auellane in egritudinibus dictis cum herbarum competentiū decoctione. ¶ Yera abbatis de curia

Yera abbatis de curia flegma et melancoliam purgat: et guttam que fit de frigido et sicco hu. vnde membra videntur cōtracta.valet paraliticis detur cum aqua tepida decoctionis herbe appropriate vel cum vino. ℞ agarici.colloquint.turbith.epithimi.bermod.cuscute.añ.℈.duos.et grana quinque.squinanti.carpob.xiloaloes.xilocassie.croci.asari.cinamomi.masticis.ros.viol.absin.reupō.folij.lapidis lazuli.añ.℈.duos. dyagredij.ʒ.vnā et semis.aloes epatici.ʒ.tres et semis.mellis quantum sufficit.Si pillulas facere volueris tēpera cum succo absin.da nouem vel vndecim. ¶ Potio sancti Pauli.

Potio sancti pauli quā sanctus paulus cōposuit valet proprie epilepticis: cathalepticis: analenticis cum vino decoctionis pionie.Quartanarijs ante horam accessionis datur cū vino decoctionis genciane.paraliticis medetur cum vino decoctionis saluie.et castor. ℞.nitri.ʒ.tres.et.℈. vnum.castor.antimon.cinoni.folij. dāpnococti.fileris.apij.petro.maratri.dauci.staphiza.añ.ʒ.vnā.et.℈. vnum.salis armoniaci.epithimi.añ ʒ.vnam.et ℈.semis.calami aro.mirab.liquir.dragagā.pionie.piretri. añ.℈.ij.costi.colloqn.agarici.masticis.aristol.lōge et rotunde.ro.mabatematicon.asari.lilifagi.aaronis.diptanni.basilico.brance.vr.balsamite.pulegij.origani.camed.ysopi.satureie.pipis albi et nigri et lōgi.rute se.añ.℈.vnum.et grana decem et octo carda.thuris.añ.℈.vnū.et grana iiij balsami.nardi.croci.sqnanti.cassie mirre.oppop.sulphuris.mandrag. genciane.bracthei.euforb.amoni. sanguinis merguli.añ.℈.vnum.cinamomi.gariof.zinzi.anacardi.xilob. reupon.peucedani.carpob.storacis cal.serap.assari.sanguinis draconis coaguli leporis.agni.capreoli.vituli.et fellis vrsi.sanguinis anatis.petrolei.añ.℈.vnum.minus granis.iiij herbe paralisis.ʒ.septem.et grana quattuor.mellis quantum sufficit.

¶ Paulinum. Paulinum proprie datur veteri et noue tussi.que fit ex discrasia capitis et cōtra vicia pectoris ex frigiditate cum vino calido in sero caput et stomachum a flegmate et melancolia et oculorum grauedinē mirabiliter purgat.datur in modum electuarij vel pillularum.da.ʒ.duas cum.℈.duobus scamo.vel potest dari in pillulis nouem cum opio cōfectis. ℞.aloes.ʒ.vndecim et grana quindecim.croci.costi.anacardi.agarici.coralli.mirre.amoni.terebenti. galbani.serapij.oppop.confice.ru. storacis cal.yrei.añ.ʒ.quattuor.et semis.opij.olibani.masticis.bdellij. corimbri.añ.ʒ.duas.et grana quindecim.balsami.folij.añ.℈.vnum et semis.mellisse.ʒ.duas.cōficiatur sic galbanū,serapiū,oppop.amonia.te

rantur ⁊ in vino odorifero p noctes ponantur. mane super ignem liquefiant: ⁊ colentur. ⁊ iterum bulliant. post adde mellis dispumati. ℥. tres: ⁊ coquantur ad spissitudinis inceptionez. tunc imponatur paulatiz storax. calamita. ⁊ corimbrum. cum pistello ca. tunsa ⁊ liq̄fiat. post addat terebenti. ⁊ cum bene coctum fuerit vt supra marmor gutta posita colligatur ⁊ teneat. addatur mirra. bdellium. olibanū. et post reliqua puluerizata ad vltimum cum croco oriental magdaliones cōponas. sed non apponatur opiuz nisi quando datur contra fluxum reumatizantem a capite indigestiōi ⁊ discoloratis ex frigiditate opitulatur. ¶ Gratia dei. Gratia dei facit ad oēs languores podagre: arthetice: sciatice: nefreticis: epaticis: spleneticis: applopexie minori: paralisi: ⁊ humori reumatizanti ad linguam: ⁊ ad alia membra claudos dirigit: mutos loqui facit: in vna potione vel duabus videas gratiam dei si se abstineat a venere. ⁊ grauibus carnibus ⁊ vino rubeo ⁊ pomis ⁊ oleribus ⁊ leguminibus et piscibus et ira et mala voluntate. ℞ aloes epatici. ℥. quattuor. hermoda. ℥. tres. polip. elli ni. piperis. croci. an̄. ℥. duas. interioris squille cocte. agarici. aristolo. mirre. beton ice. cimini. fel terre. castorei. an̄. ℥. vnam camedreos. polij. an̄. ʒ. quattuor. mellis quantum sufficit. Da cum mulsa ʒ. duas. facta sufficienti purgatione et melancolia purgata cum dyasene si sit in causa. aut cum melagogo. detur tyriaca die tertia vel oppopira: vel potio sancti pauli: vel aliquid tale cum vino decoctionis herbe paralisis vel saluie. vel dyacastor̄. vel tertia die fiat stupha de calamento. origano. saluia. arthemisia. ↄsolida maiore. ⁊ quolibet genere nasturcij. primula veris. lauendula. auantia. Et exeūti a stupha offeratur aliq̄ predictarum opiatarum. Sequenti die corpore existente plectorico fiat flebotomia. Non existente plectorico: apponantur ventose iuxta locuz passionis. ¶ Et nota q̄ vsus balsami etiam summum est remediuz in hac causa si fuerit in electuarijs vel vnguentis vel decoctionibus admixtū. Singulis igitur quindeciz diebus offerat tyriaca predicto modo ⁊ singulis mensibus fiat stupha. ⁊ singulis septimanis in sero accipiat dyacastor̄. ⁊ de tertio in tertium diem accipiat de equali mixtura dyanthos ⁊ pliris muscati. ⁊ post vsum elcij accipiat de hoc syrupo quantum testa oui capit cum tribus partibus aque decoctionis castor̄. ℞. calamenti. origani. arthemisie. consolide maioris. an̄. manipulum vnuz. saluie. manipulos tres. sanamūde. primule veris. pionie. vtriusq̄ nasturcij. an̄. manipulum vnuz. ⁊ semis decoquatur in aqua ⁊ syrupetur. In fine decoctionis apponatur puluis factus ð zinzib. ⁊ castor̄ Itē puluerizentur predicte herbe ita q̄ de qualibet sint. ʒ. due. zinzib. ⁊ galan. cinamomi. an̄. ℥ semis. ⁊ apponatur de castor̄. tertia pars pulueris totius ⁊ zuccar. ad pōdus omniū. ⁊ tantundē mirab. keb. ita q̄ in dosi sit libre vnius pōdus ⁊ offeratur singulis dieb⁹ in p̄ncipio prandij ad pōdus. iiij. den̄. fiat igit̄ inūctio cū vnguēto mixto supradcō vel fiat tale vnguētū. Puluerizetur castor̄. eufor. ⁊ cū his pulueribus terant̄ herbe iā dctē. ⁊ cū axū. vulpina repleat̄ anser: et asset̄ ⁊ in sagimine quod inde distillauerit liquefiat cera rubea. et hoc vnguento inunguatur. Quidam autem copiam alliorū

cum predictis in ventre concludunt dum assant. multum enim competit hoc modo. ¶ Oleum autem quod fit ex serpentibus rufis amputatis caudis et capitibus spacio quattuor digitorum et interioribus proiectis reliquis in olla positis supra quam sit olla perforata in fundo bene sigilletur in medio ne aqua intret. os olle superioris bene claudatur et in caldario in aqua bulliente ponatur. distillãdo distillabit pinguedo cui additur radix cappis. succus centauree. castor. et similia. et fiat vnguentũ. hoc vnguentum precipuum est in paralisi remollitionis. Cẽtaurea in vino et oleo cocta valet. similiter sinapis et eius semen. Item tegula caudeat et membrum paraliticum bene cooperiatur et yeralog. distemparatum cum vino decoctionis saluie super tegulam proijciatur et ibi sudet et hoc per sex dies bis in die et per interualla cum arogon vel marciaton inungatur. Unguentum ciconiatum. ¶ Unguẽtum ciconiatum proficit paraliticis artheticis: podragricis: et ad omnes dolores. ℞. olei libras. xxx. cere colofonie. sepi taurini. olei lauri. añ. libras. ij. olei lintiscini. medulle ceruine. adipis vrsini. añ. libras singulas. galbani. terebentine. añ. ℥. duas ciconiã vnã sine plumis. confice sic. Ciconiam in oleo in caldario lento igne tam diu coque donec carnes ab ossibus separentur: et ab oleo sublatas in mortario diutissime teras: et iterum in oleo missam bullire fac. et sic per saccum cola et proiectis reliquis ceram mitte. cumque liquefacta fuerit gummas et medullas et adipes in oleo liquatas decoctioni adde. et cum tepefieri incipit puluerem colofonie impone: et agita cum spatula et infrigidatum reserua. Carnes autem ciconiarum: ardee: bubonis: vulpis: precipue comeste multum iuuant. Cauteria autem facta in loco vt in cathalẽpsia multum iuuant: et ventosa sine scarificatione posita supra locum vt spiritus attrahatur et membrum viuificetur: multum iuuat. Item fiat semel in septimana inunctio cum vnguento muscato: quod sic fit. ℞ zinzib. baccare lauri. maiorane. calamẽti. basiliconis. saturele. origani. ysopi. añ. ℥. tres. olei lauri. marciaton. olei pulegij. añ. librã semis. olei muscel. ℥. duas: petrolei. ℥. semis. radicis feniculi. petro. añ. manipulũ vnum. musci. ℈. vnum. zinzib. bacce lauri. puluerizentur. radices et herbe terantur: et decoquantur in vino cum predictis oleis. excepto muscellino: qđ apponatur in fine. et apponantur olei nucum libre due. et bulliant aliquantulum et sic tota nocte dimittatur in illo vase. et in crastino decoquatur vsque ad vini consumptionem. et tunc colentur et colature admisceatur cera rubea. et ad vltimum puluis zinzi. et baccarũ lauri. et addatur aliquid đ euforb. et castor. et muscus apponatur ad vltimum. Oleum ruptorium. ¶ Semel autem in mense fiat inunctio cum oleo ruptorio. quod ita fit. Oleum lauri. pulegi. muscel. rutaceũ petroleõ. oleum decoctionis anisi. cimini. et alia olea calida bullita in liquore resoluto a pinguedine leonina. vel vulpina. et similiũ. et cum succo basiliconis. arthemisie. et similiũ herbarum calidarum vsque ad succi consumptionem facias bullire. deinde apponantur galbani. serap. oppop. amonia. añ. ℥. due. et resoluantur in eo libre. ij. cere rubee. vltimo apponatur lapdanum. euforb. sulphur. sinapis. mastix. storax. de vnoquoque. ℥. semis frequenter ab igne remoueas: quo-

usq; in modū vnguēti congeletur.ꝛ fiat inūctio ad solem vl'ad ignē diu confricādo yera go.singulis.xv.diebus offeratur semel simplex multū confert. Inūctio aūt cum petroleon multū valet ꝛ prouocat fe.quia ꝓuocatio fe.in hac egritudine ꝑfecta est cura.verūtamē nō ꝓuocetur fe.nisi corpore mundificato a malis hu. et certificato in aliā fe.nō accidat nisi in spū ꝛ nō in humore. ℂ Unguētū potissimū. ℞.mediani.cortic.sqlle. tapsie.ellebori.sinapis.aā.ʒ.j.piperis.piretri.castorei.nitri.eufor.sinapis.aā.ʒ.j.ꝛ ß.contrita in oleo laur. bulliāt.deīde cere.℥.ij.viridis eris. ℥.j.cōmisceantur ad ignē.Sed sinapis.piperis.ysopi.nasturcij.puluis lingue suppositus paralisim sedat. Sternutatio fiat que etiā valet epilepticis ꝛ apoplecticis. ℞.condisi.castorei.piperis.nigelle.aā.fac pul'.tēpera cū succo olei licij.ꝛ informa pillulas in modū lentis ꝛ sicca ad solē. et vnā in oleo sansuccino distēpera. et sternutatio fiat.Gargarism⁹ fiat ex piretro.sinapi.pipe.stapbi.ꝛ silibus:sicut est necesse. ℂ Unguentū cātaridum optimū ad desiccandos humores ꝛ malos illuc trahēs ꝛ cōsumēs facta vesica.ꝛ si maiorare volueris:vnge scrofino adipe.facit ad dolorē frontis positū ꝑ antipasim. et auriū sciaticis.podagricis.paraliticis.sup locū patiētis inūctū potēter medetur. ℞.resine picis.croci olei.oīm trium.℥.vj.cantarid.℥.iij. mastic.oliba.mirre.galbani.aloes. oīm.v.aā.℥.j.confice sic.picē ī oleo funde.deinde puluerē aliorū misce. ꝛ reserua.balneetur paralitic⁹ in aq̄ salsa.vel sulphurea vel cinerata.vel in aqua decoctiōis supradictarum herbarum et castor.si diues fuerit. Uel vrina hoīs citrini coloris.decoquatur ad cōsumptionē ꝛ spissitudinem.ꝛ fiat ei inūctio vel vnguentis admisceatur.Qd̄ si caput vl'partes capitis paralisis inuaserit.quod cognoscitur ex tortione faciei vel alicuius membrorū eius ꝛ dormitatione ꝛ insensibilitate vl'ex tortiōe oculorū corruptione odoratus vel auditus vel alicui⁹ silis.celebrata minutione euaporetur caput ex saccello cū farina tritici cocta in vino preter ea que dicta sunt.ꝛ post oleis vl' vnguētis supradictis caput opiatur. ꝛ emplastris dissolutiuis.ꝯsumptiuis equaliter:vt ex herbis supradictis.Non eñ debent apponi aliqua habentia virtutē dissolutiuā nisi habeant cōsumptiuā in eadē virtute.ꝛ accipiāt potiones cū castor.et fiant gargarismata ex sinapi.piretro.staphiza.origano.ysopo.thimo.cū oximelle per triduū ad solē: vt flegma deponatur.ꝛ hoc in ieiunio. Et si relaxentur labia:oportet masticare piretrum.aut piper. aut castoreū sub lingua teneant.ꝛ in bucca nucē integram. ꝛ sic ad carbones igniendos sufflent: vt labia vel cilia vel oculi ad propriam dispositionē redeant: naribus obtalmicū adhibeatur ex sturtio. piretro.euforbio. elleboro. sinapi. pipere.aā.tritis: vt odorem accipiant. Qd̄ si alienētur ꝛ sensum perdant:inter scapulas scarificent. ꝛ cum yera purgentur.ꝛ puluis staphizagrie aut succus bletarum partibus duabus mellis. vna naribus inijciatur.fabulis exerceātur et sermones componāt:vt ad pristinū redeant sensum.Si in lingua sit paralisis.si fuerit de sanguine fiat minutio de venis sub lingua.Postea fiat fricatio de mitridato vel oppopira. vl'potiōe scti pauli.Sub lingua castoreum teneatur frequēter vel bal-

samũ quousq̧ dissoluatur et consumatur. vel succus cauliculi agrestis vel lapē inuerse. ¶ Et nota ꝙ semē caulium tritũ ⁊ receptũ ore: ꝯfortat vocalia instrumēta: qḋ vt dicũt manifestũ est ī merulo et philomena: q̇ ꝙto potius vtũtur potius ad cantādũ excitanꝰ: lauetur os cũ oximelle et pipere. ⁊ sinapi. origano. ⁊ ysopo. Ungatur etiā lingua cum oximelle cui admixta sit assafe. et os teneant apertũ vt humor excurrat. Teneant has pillulas sub lingua. ℞. castoꝛ. balsamite. añ. ℥. ij. tyriace. ʒ. j. formētur in modũ ciceris. ⁊ inde fricetur lingua: capite tñ āte bene purgato. Sub mēto autē dyaolibanuȝ more emplastri ponaꝰ. rasuȝ caput abluatur cũ apoȝimate quod fit de nitro. et oleo tribus dieb⁹ cōtinuis. deīde apponatur emplastrũ hoc. ℞. ꝯcharum marinarũ assatarum. iiij. ℥. thuris. castoꝛ. mirre. añ. ij. ℥. puluerizentur ⁊ cũ oximelle emplastrenꝰ. Circa cōcauitatē occipitij cauteriũ adhibeatur. masticationes fiant de piretro sicco vel mastice. Uel staphizagria cũ mastice fricationes fiant de pulꝰ. piretri. piperis. staphizagrie sinapis. ȝinȝ. castoꝛ. saluie. salꝰ. gem. vlꝰ nitri: quod est acutissimũ. vel salis armo. Alij addũt gariofi. nucē musꝰ. cardamo. galan. spicā. ⁊ similia. gargarismata fiant de filibus ⁊ cũ aceto et melle. fiat auteȝ tale gargarisma. ℞. origani. piretri. ȝinȝ. piperis. ni. et al. ⁊. ⁊ lon. cinamomi. ysopi. nigelle. sansuci. costi. pondus equale. fac pul. tempera cum sapa. fac gargarismũ cum oximelle. Potest autem fieri cum sinapi ⁊ melle. et fricationes ad palatũ fiant ⁊ gingiuam intus ⁊ extra. ⁊ sub lingua intus ⁊ ex. fiat ei syrupus talis. ℞. gariofiloꝝ. floꝝ boꝛrag. anthos. saluie sicce. calamenti. origani. baccarũ lauri. peonie. lauendule. herbe paralisis. nasturcij. añ. ℥. j. cubebe. sandali rubei ro. melisse. amomi. añ. ℥. ß. quasseꝰ ⁊ syrupenꝰ cum libris duabus ȝucc. Aliud. ℞. saluie. radic. gariofilꝰ. añ. ℥. ß. maiorane. ligni aloes. cube. nucis muscate. gariofilꝰ. macis. sandali rubei. añ. ʒ. ij. fiat pul. quo vtatur in brodijs. ¶ Electuarium ad ideȝ. Cōmisceantur dyacastoreũ ⁊ pliris duplicatũ ⁊ dyāthos cum musco. ℥. j. et acuātur cum musco ad pondus vnius grani. ⁊. ʒ. ij. nucis muscate. ¶ Trocisci ad idem. ℞. maiorane. lapdani. se. basiliconis. storacis calꝰ. ro. añ. ʒ. j. thuris. ʒ. ß. mente. asari. añ. ℥. ß. formēꝰ trocisꝰ. ad pōdus. iij. deñ. ¶ Unguentũ ad idem. ℞. succi saluie. ℥. j. absinthij. maiorane. apij. añ. ℥. ij. baccaꝝ lauri. iuniperi. castorei. añ. ℥. j. marciaton. olei laurini. añ. ℥. j. cere rubee. ij. quar. ¶ Item electnariũ ad idem. ȝinȝib. alex. dyanisum. pliris. añ. ℥. iij. acuatur cum puluere nucis musꝰ. ʒ. ij. macis. ʒ. ij. gariofilꝰ. cubebe. añ. ʒ. j. musci ad pōdus vnius grani. dyacastorei. ℥. ß. medietas distēperetur cuȝ aqua decoctiōis saluie bis in septimana detur patienti. Item pliris duplicatũ dyamargariton. ȝinȝib. alexā. dyanthos cum musco. añ. quartum vnũ. acuātur cuȝ puluere nucis muscate. gariofilꝰ. macis. añ. ʒ. ij. musci granũ j. Stupha eis fiat ex arthemisia. mētastro. marrub. ruta. origano. calamento. nasturcio. herba paralisis. et in exitu detur tyriaca. plus aũt competit stupha ꝙ balneum. plus enim stupha consumit balneum plus dissoluit ⁊ parum consumit. Uñ multi ex balneo in paralisi lingue inciderunt. Si igitur ex dissolutione hoc accidat: in primis detrahatur san-

guis per ãtipasim de cephalica: maxime si sit repletio: deinde trib⁹ diebus ꝯtinuis in sero detur potio sancti pauli cũ vino decoctionis saluie. rute. castoꝛ. que dissolutionẽ a parte pꝛohibet ⁊ ex parte cõsumit. et in oꝛe diu teneatur: post transglutiatꝛ. Post purgetur cũ pillulis auꝛ. et de yerapigra simul iũctis. post inijciãtur pille dyacastoꝛee ꝑ nares egro iuxta ignem collocato vel calefacto. post detur oppopira cũ vino pꝛedicto. Qꝫ si stupoꝛ remanserit: et oculus distillet: pꝛo stupoꝛe inũgatꝛ facies vnguẽto aureo ⁊ potione sancti pauli simul iunctis: pꝛo lacbꝛymis detur aurea vel esdra. sal marcelli. sal sacerdotale. detur super cibos omnes oĩbus paraliticis de frigiditate. ⁊ pulueres ⁊ cõdimenta aromaticoꝛum cũ multa saluia. In paralisi pedum ⁊ manuũ hec eadẽ fieri pꝛecipiãtur vnguẽta. emplastra. ruptoꝛia. cauteria ⁊ fricatiões. ⁊ i gutture eadẽ dicimus cũ gargarismatibus ⁊ masticationibus adhibenda. De vesice aũt ⁊ renũ paralisi inferi⁹ dicetur. Renes autẽ medulla ceruina cum tota spina doꝛsi inũgantur: ⁊ pãnus infusus in vino decoctiõis castoꝛ. pectini ⁊ virge ⁊ renibus applicetur ⁊ frequẽter renouetꝛ. Balnea supꝛadictarum herbarum istis conueniũt. ℂ Nota aũt ꝙ paralisis in renibus incurabilis est cum fe. vt epilia. paralisis stomachi curetꝛ cuꝫ his que pꝛediximus ⁊ que in doloꝛe ex frigiditate ⁊ reliqs stõachi egritudinibus dicentꝛ. Si aũt timeatur de recidiuatione paralisis. fiat hic syrupus. ℞. vtriusqꝫ quercule. gariofil. saluie. floris anthos. boꝛragi nis. vue passe. pistacee. pinearum. lauendule. pꝛimule veris. nasturcij. peonie, liquiritie, añ. ℥. j. cubebe. xilobalsami. carpobalsami. maioꝛane. amomi. gummi. ro. sandal. al. et ru. eupatoꝛij. vtriusqꝫ sticados. añ. ℥. ß. calami aromatici. ℥. j. zuccare. libꝛas duas. ℂ Electuariũ ad idem. ℞. zinzib. alexãdrini. dyagalange. dyanthos. pliris. añ. ℥. iij. acuantur cũ. ʒ. duabus macis. musci. pondere vnius grani. ℂ Dieta paraliticoꝛũ et potus sit vinũ album subtile temperatum. Uinũ eñ foꝛte neruos debilitat ⁊ humectat. Uinũ gariofilatum. saluiatum. ⁊ seminũ calidoꝛuꝫ detur eis. Confert abstinẽtia a grossis carnibus ⁊ indigestibilibus. melancholicis. nocturnis. cenis. frixis et assis ⁊ acetosis: nisi cepis bene elixatis. abstineãt a clamoꝛe ieiunio. Comedant carnes digestibiles. pullos galliñ. perdices. fasianos. vulpes. bubones. annuales. agnos coctos cũ aromatibus. ⁊ saluia ⁊ auantia multa. In apostemate lingue et pustulis fiat queãdmoduꝫ in curis gingiuarũ demõstrabitꝛ. Ultima cura in paralisi est ꝓuocatio fe.

ℂ De spasmo et eius speciebus.

Spasmus est membꝛoꝛum voluntarie mobilium motus inuoluntarius cũ contrahũtur: scilicꝫ ſm longum: ⁊ extenduntur ſm latũ. Ideo ſm aliquos diffinitur sic. Spasmus est ꝯctio neruoꝛum motũ voluntariũ impediẽs. Cũ eñ ꝓpter plenitudinẽ vel coꝛũ inanitionẽ ꝯhantꝛ ꝓpter lesionẽ grossaꝫ sup eos: retrahuntꝛ ad suũ pncipiũ. Uñ ſm aliqs. Spasm⁹ est ꝯctio vel extensio neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ: in collo ꝑcipue et ceruice exñtiũ. Diuiditur aũt ſm locũ: ⁊ ſm sinthõa: ⁊ ſꝫ cãm.

Scdm locu3: qz alius epitostonos. ali' ptostonos. vel emprotostonos. alius thetanus: qd tostonos interptatur: quasi supra eleuatus: cu nerui posteriores cotrahuntur: & digiti in pugnu deducut. ptostonos siue emptostonos in se tenes siue inclinat' interptatur. Cu nerui anteriores cotrahunt: & caput incuruat: & coacti digiti extedunt & aperiutur: & thetanus equaliter tenes. nerui em anteriores & posteriores equaliter ptrahut. ¶ Nota aut q nerui a panniculis cerebri oriutur a neruis lacerti. a lacertis fila que faciut chorda. fit aut ppie in lacertis mediatib' qb' defert mot'. Unde dico ptra aliqs q septe lacerti venietes in profunditate lingue sensum gust' pficiut. lacerti em solu in lingua fuerunt ad faciendu motu vt sit habilis sm voluntate mouetis ad formatione sermonis. ¶ Scdm sinthoma diuidit qz ali' est vniuersalis. ali' particlaris. particularis ali' in digito. alius in pede. alius in supcilio. ali' in oculs. alius in labio aut naso: vt in vicinatibus ad morte. Scdm cam diuiditur: qz alius est de inanitioe. ali' de repletione. Ex inanitioe: vt ex nimio fluxu. aut de frigiditate naturali aut artificiali. & hoc ex vomitu vel egestione. vel vrina. sudore. fluxu sanguis. vel qlibet euacuatioe vl' ex fe. acuta seu ex quocuq morbo acuto nimis desiccante corpus. vel ieiunio. vel qlibet alia re humiditatem corporis desiccate. Hec spes spasmi paulatine venit: qz paulatine substatialis neruo humiditas cosumit. Et si talis cosumptio duret vt finiatur humiditas ppter nocumetu ingressum supra radice non curat. In neruis aute substatialis humiditas cosumpta no restaurat. Neruus enim desiccatus no suscipit infusione humidi. si tamen recens fuerit aliqua humiditate remanete adhuc infusionem suscipit & curari potest. Repletio alia ex humore. alia ex fumis. Spasmus ex fumis a vulgo crampa vocatur. Et sequit euacuatioes immoderatas: & videt ee de inanitioe. hoc cognoscit per vagatione de loco ad locum. Repletio aut ex humore. aut est ex sanguie. aut ex flegmate. aut ex melacholia. Cu em humor aliquis imbibit in neruis vel lacertis quo noibus vtimur indifferenter ppter comodu3 doctrine: replet ipsos: & extendit scdm latu. vn motus impeditur voluntarius. Quia aut neruus repletus in se contrahit sm longu: partes vicinas adherentes secum retrahit. vnde membrum infirmu trahit sanu ppter grossitudinem. In paralisi ecotra. mebrum em infirmu quia relaxatur & elogat et graciliatur forte pellit sanum foras. Unde sanum cogitur retrahere infirmu. & hec est vna de differentijs inter spasmu & paralisim remollitionis. Et est alia differetia: qz mebru3 spasmatu no sine difficultate vel dolore magno potest extendi & ad proprium locu reduci. nerui partis illi' tensi & rigidi reperiutur. Mebrum aut paraliticat ex remollitione sine omni difficultate in dispositionem sibi debita reduci pot absq oi rigiditate & tesione. Ite spasmosa pars non decrescit. digestiua em non debilitatur: neq nutrimenta minuit. In paralisi cadit digestiua & suffocatur. & ideo nutrimetum deficit: et membru ingraciliat. Ite3 spasmus durat pau: paralisis multu: maxime spasmus ex repletioe. Spasmus ex frigiditate fit: vt ex glacie vel gelu stupefaciete spus & pgelante. Unde

amittit sensus et motus oino qñqꝫ. ꝛ ppter hoc nõ potest dici vero noie spasmus innat⁹. Nõ em̃ in eo fit cõtractio aliqua neruoꝝ: sꝫ rigiditas ꝛ extẽsio. Si spasmus innatus fuerit nerui trahũtur ꝛ extẽdunt vt imperitis videbat: ẜm quorum opinionem diffinitionẽ suprapoſuimus: quia ꝙtũ in groſſitie exemplat tantũ in lõgitudine ꝛ latitudie minuit neruus. Et si ad solẽ ponat corium: nõ elongat: ſꝫ potius abbreuiatur. Aridũ vo si in aqua mittit: lõgius ꝛ latius fit. Siĺi modo ꝛ neruis vel supflua hũiditate mollificatꝭ. vĺ calore nimio deſiccatis: ꝯtingere non est dubiũ. Ultra modũ igit repleto neruo fit spasmus humectato aũt nimiũ fit paraliſis. Et iſta repletio aliquãdo est ex ocioſitate nimia ꝛ multa comestione et potu supfluo. vnde hu. supflui in corpe generant. Repletiones autẽ humorũ ſingulorꝫ ex ꝓprijs ſignis dictis totiẽs superi⁹ cognoſcunt. Ex vulnere aũt añ tp̃s curato et putreſcẽte: accidit spasm⁹ ex repletione: vnde ꝛ ei⁹ cura est aptio ꝛ mũdificatio ꝛ ad vltimũ consolidatio. Spasmus ex inanitione nõ curat: qꝛ nerui aridi humectari non poſſunt niſi mediãte hu. digeſto. Digestio nõ est niſi a calido ꝛ humido. humidũ autẽ deficit. ꝛ exhalãte humido ſimul exhalat qui ẜm naturaꝫ est calor. Deficiẽte igit calido ꝛ humido deficit digestio: ergo et nutrimentũ. deficiente nutrimento cadit virtus: quare ꝛ vita cũ fundet in calido ꝛ humido. Epitoſtonos difficilius curat ꝙ alie ſpẽs cũ ſit cũ dolore dorſi ꝛ cluniũ ꝛ pugno clauſo ꝛ frigore ꝛ tremore. pulſus aũt i spasmosis est inordinatus: tenuis: ꝛ paruus aut null⁹. ¶ Et nota ꝙ in spasmo apopĺia. epiĺia. paraliſi. ptiſi. peripleumonia. diſinteria. colica. vrina rubea mortẽ ſignificat. Febris i spaſmo ex defectu spirituum delitescit. Et ſi fe. accidat preſumitur eſſe de inanitione: precipue ſi ſit acuta ꝛ diutius durauerit. Et ſi spasmo inanitionis accidat fe. maior fit inanitio ꝛ cõſumptio. Sed ſi spasmo ſupueniat: vĺ cũ eo incipiat fe. repletionẽ ipſius diſſoluet ꝛ cõſumet: quare ꝓuocatio fe. est ꝑfecta cura. ¶ Sed nota fe. non eſſe ꝓuocandã niſi corpore purgato ne ſupueniat acuta vĺ putredinalis lõga. Si igit spasm⁹ ex inanitione ſit ꝛ ſit recẽs curatur. lac mulieris maſculũ nutriẽtis mulgeatur ſupra caput ꝛ muſculos fauciũ ꝛ collũ ꝛ ſpinam vſqꝫ ad lumbos vt nerui humectẽtur. fiat emplaſtrũ ex ſe. lini. fenugreci. radicibus altee coctis in aqua ꝛ tonſis. addita farina ordei ꝛ oleo viol. ꝛ ponatur in locis predictis ꝛ nucha. Poſſunt aũt addi branca. vr. volubilis. malua. bleta. ꝛ ponãtur in viro in genitalibus. in muliere in mamillis. vngantur ex dyaltea. oleo viol. ro. Et ſi ſine fe. ſint intrẽt balneũ decoctionis harum herbarum. Et in exitu quia non debent minorari. inũgant partes dicte oleis dictꝭ et dyaltea mixtꝭ cum lacte mulieris ꝛ albumine oui. In confortatione ciboꝝ humidorũ precipue est laborandũ. Det igitur brodiũ galline coctũ cũ ordeo mundato vſqꝫ ad diſſolutionẽ cũ vitellis ouorum. Item riſi in eodem brodio coctũ. cerebella ꝛ medulle optĩe ſunt ꝛ teſticuli gallorum ꝛ carnes teſtudinis ꝛ cancrorũ fluui. vt in ethica dicebatur. Et cauſa oĩs inanitiõis destruatur. Et ſi ex inanitione cum fe. fuerit: cura ethicoꝝ ſu eluarijs ſyrupis ꝛ reliquis ſubueniatur. et foueantur precipue teſticuli virorum

et mamille mulierū. ꝛ cum oīs crudis dissolutis in aqua ꝛ oleo. ꝛ diligens studiū circa resumptiua tā intra ꝙ extra adhibeat. Et si sit ex repletione. si sanguis sit in causa: flebotomet vena mediana. vel apponant cufe cū scarificatione circa collū ꝛ occipitiū. post vētosa enea plēa oleo ca. Inūgatur collum ꝛ ceruix ꝛ spina cum oleo rutaceo. ꝛ detur eis mel cū castoreo: ꝛ post reliqua remedia succedant. Jeiunare debet per triduū oīs spasmosus de repletione si sufficit. Si ex aliis humoribus sit vt flegmate ꝛ melía: purget humor qui est in cā quē vrina demōstrabit cum yerap̄. cū yeral. theod̄. vel bñdicta. vel dētur he pillule. que. ℞. oppo. castor. assefe. petro. serap̄. zinzi. pipis. apii. añ. da cū vino. Ungātur cū vnguētis ca. ꝛ siccis: vt marciatō arogō. ꝛ silibus oleo rutaceo. Pille optomere valēt in hac causa si sit de flegmate. vesica enea plena oleo ca. supra locū dolētem ponat. Det eis dyacastor. ꝙ si nō habueris: distempera castor. cū melle ꝛ exbibe. vel castoreum cū ruta. Tyriaca sumpta iuuat. iuxta ignē debet locus inūgi. Saccellatio fiat de sale torrefacto. Sternutationes ꝛ gargarismata et inūctiones fiant: vt in apoplexia et paralisi docuimus Et nutriat cibis subtilibꝰ ꝛ tenuiter. ❡ Et nota ꝙ si ex inanitione constringant dentes: cuneus interponat. ꝛ sic salubria cibaria intromittant. et cognoscatur vtrū inanitio sit ex fe. vel labore. vel fluxu. ꝛ ei cura adhibeatur. Si aūt sit ex frigiditate: balneo aque dulcis vel inūctionibus ca. iuxta ignē. vel melle inūcto et fricationibꝰ moderatis soluit. Si aūt sit ex repletiōe predictis nō cōferētibus: ꝓuocatio fe. erit cura perfectissima.

❡ De prouocatione febris in apoplexia paralisi ꝛ spasmo.

Prouocat fe. in apoplexia. paralisi. et spasmo. de repletiōe. purgatiōe vl'i precedēte h' modo. petroleū vel aliud oleū ca. cū carne leonis bulliat. ꝛ hoc cocto timpora ꝛ pulsus. ꝛ dextrū ypocondriū in viris genitalia. in mulierbus mamille inūgant. Itē caro leonis. oua formicarū. auripigmētum. fimus colūbaꝝ in oleo laur. bulliāt: ꝛ inūgant loca dicta. Item de oleo sinap̄. cū euforb. bullito loca ꝑdicta inūgantur vel simplici iuniperino. Oleū ex scarabeis fe. prouocat. vel oleū cū quo scarabei cōputruerunt. silr petroleō ꝑ se. Itē patiēs ponat inter duos ignes. ꝛ bibat fortissimā alliatā cū forti vino ca. in ꝙ sit mltū pipis. et inūgant localia sub assell. ꝛ oēs pulsus corporis ꝛ vene q̄ sunt in duabꝰ ꝑtibꝰ trachee arterie. Oleū scorpionū vel scarabeoꝝ fe. ꝓuocat. maxime si succus flammule sit ei appositus. Itē allia. piper. euforbiū. ꝛ piretrū. conterant et pistentur cum melle supercocto ꝛ superponantur. superponit etiā sapo spataren' silr. ❡ Itē vnguētū ad ꝓuocandū fe. ℞. scorpionū. succi vitis al. sqlle. edere. succi flāmule. ꝛ ciclaminis. ꝛ vermiū qui inueniūtur inter corticē arboris ꝛ arborē. añ. his omībus commixtis. addat dyaltea vel vnguētū ca. ad pōdus oīm. ꝛ inde inūgantur timpora ꝛ pulsus pa. nesciētis Itē accipe carbones extinctos et gūmā edere. ꝛ tere. ꝛ distēpa cū succo flāmule. Dyalteā cum oleo misce ꝛ pulsus inūge. Si aūt curare eū volueris: pone eū in balneo. ꝛ ablue locū intinctū cum aceto ꝛ liberabitur.

¶ De tremore et iectigatione.

Tremor et iectigatio morbi sunt ex causis oppositis motus oppositos inducentibus generati. Sunt enim motus ex oppositiuis motibus compositi. Sunt enim passio neruorum et musculorum a virtutibus naturalibus destitutorum ipsos regentibus: et in proprijs motibus ordinantibus. Tremor quandoque est egritudo per se. quandoque sintboma alterius egritudinis. Est egritudo per se quando virtus regitiua membrorum ex ipsorum relaxatione debilitata succumbit. Sintboma est plurium egritudinum: vt epilentie. apoplexie. tiporum febrium et similium. Causas autem motuum contrariorum diuersi diuersas assignant. Quidam enim siccitatem et humiditatem causas istorum motuum esse assignant. quorum motus adinuicem contradicunt. humiditas enim fluens super neruos et musculos habet motum ad extrema. Siccitas autem neruorum habens motum ad medium ei contradicit. et sic ex diuersis causis diuersi motus oppositi generantur. Alij autem dicunt caliditatem et frigiditatem causas eorum: vt in capitulo de typis. memorauimus. Alij autem morbum et naturam eorum causas existimant. natura ei eleuat. morbus eam deprimit. Quare enim homo magis incedit erecti pectoris quam reliqua animalia. Causa est: quia spiritus eriguntur secundum angulum rectum. In reliquis animalibus ex terrestreitate et vilitate sue materie erigitur spiritus secundum angulum obtusum. et significatio super hoc est: quia homo declinans ad senectutem incuruatur: quia ignis suus incipit deferuescere ex oppressione terrestris materie. Quia igitur terrestre opprimit spiritum. spiritus autem ex oppressione aggrauatus: et ex parte consumptus nititur se exonerare et erigere. Unde compositus motus: scilicet tremor accidit senibus. Quia igitur spiritus et calor naturalis nititur erigere et eleuare. humor autem grossus neruos opprimit: et ex pondere cadunt. et sic ex natura et morbo generantur motus diuersi. Sed ex humore grosso interdum stimulante et mordicante membra sensibilia. fit interdum subita et fortis eleuatio. Natura enim regens situat et nititur ad propriam dispositionem retrahere. Unde ex natura et morbo generantur motus contrarij maiores quam in tremore motibus texentis comparati: et iectigatio vocatur. Quidam enim causas particulares secundum diuersitates morborum assignant. fit enim quandoque ex mollitie neruorum vt in paralisi. et significat confortationem caloris naturalis supra materiam. Unde significat salutem. quandoque ex multitudine materie suffocantis calorem angustiose se nitentem exonerare. Unde quia debilis est calor coangustatus ex multitudine humoris: significatur extinctio et mors: vt in apoplexia. litargia. quandoque est ex materia exeunte venas: vt in causon. quandoque fit tremor ex reductione: vt in spasmo. quandoque ex plenitudine stomachi et humorum. mouente in ipso. vnde mouetur labium inferius et tremit: significans vomitum superuenturum. Quandoque fit ex sanguine decurrente in venis. vnde in quibusdam omittentibus flebotomiam assuetam citatur palpebra oculi significans minutionis indigere. quandoque accidit ex ventositate in venis: et mouetur quasi auis sub cute vel vermis gradiens. Quandoque fit ex fumo male materie membra sensibilia opprimente: vt in typis. quandoque autem fit ex vulnere. quandoque autem fit ex debilitate virtutis lacertos mouentis. que deficit ex oppressione male materie complexionis perniciose. Uel ex accidentibus anime. Uel ex ipsa materia graui virtutem

volūtarie mobilē aggrauāte. ꝛ sic ē morbus per se ꝛ nō accidēs. Uñalr igitur dicūt quidā de causis tremorē accidere. aut a frigiditate itercepta in neruis ꝛ lacertis cū sint membra frigida ꝛ sensibilia lesionē sustinere nequeuntibus: vnde insiliunt. ꝛ sic fit motus oppositus. s. tremor. ꝛ tunc per totū corpus: vt ex calore supfluo aperiēte ꝛ cōsumēte ꝛ exsiccāte. Unde nerui attrahunꝰ. rigiditas aūt nerui expellit. vnde fit motꝰ ꝯrius aut ex punctura. Cū eñ aliqs hūor pūgitiuus vt colericus vel salsus pungit neruos suo acumine eleuaꝰ membrū ꝛ ex pōderositate ꝑpa deprimiꝰ: vnde fit tremor. Ex timore aūt fit: qm̄ tūc calor naturalis interiora petēs exteriora dimittit ex maiori parte. ꝛ quia nerui maxime exterius suā habēt potionē: necessario tremor succedit. Ex ventositate aūt accidit: qꝛ spūs grossus īclusus non habēs exitū moueꝰ ꝛ distendit membrū cui insidet: vñ tremorem ꝛ saltū in eo generat. Tremor igiꝰ vt iā patet. qñq3 fit a causa intrinseca. qñq3 a causa extrinseca. ꝛ hec calida vel frigida. Qñq3 est vl'is. qñq3 particularis. Et particularis quādoq3 est ex vna parte tm̄. qñq3 in pluribꝰ: vt capite. ocl'o. brachio. Item qñq3 semꝑ tenet. qñq3 ꝑ accessiones inuadit. qñq3 in tꝑe magis frigido. accidit aūt qñq3 post nauseā ꝛ fastidiū et aq̄ balneationē. Qñq3 aūt semel qñq3 bis vel ter in die. qñq3 cū obdormitione mēbrorū. quādoq3 sine. Iectigatio quādoq3 est leuis. qñq3 fortis. Iectigatio leuis est formicatio quedā. ꝛ significat paralisim futurā. fortis iectigatio cogit mouere ac si texeret: ꝛ tūc est morbus. Dormitatio ỽo mēbroꝝ ē insensibilitas quedā ex frigiditate neruoꝝ substātiam cōstringente ꝛ spūs cōstipāte. Unde nec natura oīno dꝑdiꝰ: nec oīno morbus concreaꝰ. ꝛ ꝑpter hoc diciꝰ cōponi inter naturā ꝛ morbū. fit aūt ex constrictione supflua. Uñ non hñt liberū arbitriū ad trausitū spūs vt cōtingit eis q̄sedēdo pedē cōprimūt. Oppilantur eñ nerui et non transeūt spiritus: nec fit sensus quousq3 trāseāt. Quādoq3 fit ex sola frigiditate mordificāte sensum. ꝛ tunc fit aut a cā extrinseca: vt opio. aere balneo ꝛ silibꝰ. qñq3 fit a cā itrinseca: vt extinctiōe caloris naturalis vt in principijs accessionū. qñq3 aūt accessiones facit. Unde in via retinet gradiētes per pūū tꝑs. quādoq3 per longū. ꝛ quādo per longū tꝑus tenet cito trausit in paralisim. Quelibet aūt dormitatio a causa intrinseca: a modernis paralisis nūcupatur. Restat assiguare quō ex accidētibus aīe generaꝰ tremor. Et dico ꝙ ira est motꝰ caloris ꝛ spirituū ab interioribꝰ ad exteriora cū aīa ꝯfisa suis instr̄is: mouet spūs ad repellēdū incōueniēs apprehēsum. ꝛ subito mouet: ꝛ ideo cōfisa natura ī suis instrumētis ꝑpter cōsideratū impedimētum retrahit se ad interiora: et fit timor vel terror vel despatio. Et quia fit hmōi motus diuersus ītra et extra subito fit tremor. ¶ Timor autē est motus spirituū ꝛ caloris ab interioribus ad exteriora: vel defectus transmissionis spirituū ꝛ caloris ꝺm quosdam. Uñ siue sic siue sic infrigidentur exteriora. Interiora primo calefaciūt: sed postea infrigidantur: sicut et in ira. In angustia autem cum similiter motus caloris fit ab exterioribus ad interiora vel defectus: quia est paulatiuus non magnus: vt in timore vel terrore. nō fit tremor nisi cōponaꝰ cū gaudio.

In gaudio eniȝ mouetur spūs ab inferioribus ad exteriora cōtrario modo in angustia timore ꝛ terrore. vñ cum quocūqꝫ boꝝ componatur: pōt fieri tremor. In gaudio.n.est subit⁹ mot⁹ quādoqꝫ extra ꝛ dilatatio cordis ꝛ deꝑditio spirituuȝ vt in ira vt vtrobiqꝫ aliquādo accidat sincopis: aliquādo mors ꝑpter duratione dilatationis. In timore aūt fit subit⁹ motus ꝛ magnus. Tristitia aūt est motus cōpositus ex spe ꝛ desperatione. ex desperatione aūt mouetur calor ꝛ spiritus ab exterioribus ad interiora. ex spe ab interioribus ad exteriora. ꝛ sic ex contrarijs motibus fit tremor. Quia igitur he egritudines sepius fiunt ex frigidis humoribus castoreum cū vino calido iuuat precipue si cū nausea fiāt addita lauendula ꝛ saluia. Cōfortatiua generaliter dare cōuenit vt auiū pectora ꝛ cerebrū leporis multū confert tremulosis. dyamargaritō. gariofilatū dyātos. plir. arcoticō. dyaciminum. dyasatiriō. ꝛ vinū aromaticū cū speciebus cōfortatiuis cōditū. Ungua tur marciaton ꝛ arogon ꝛ oleo laur. aut iunipino. ꝛ maxime articli cū sale cōfricent. fomētent aq̄ marina de coctione agni casti. betonice. sauine. fiāt balnea sulphurea ꝛ nitrosa. purget cū yeralog. blāca. theō. aut benedicta cū hermoō. puluere. Et si sit ex sanguine flebotomet. ꝛ ꝓsequant reliq̄ beneficia q̄ in apoplexia ꝛ in paralisi scōm auctoruȝ auctoritates et magistrorū disciplinam demonstrauimus.

Finit liber secundus. Incipit tertius. de egritudinibus coniunctiue tunice ꝛ primo de visu ꝛ dolore oculorum.

Egritudinum oculorum cognitionē compositionis ipsorum scientia antecedit. Componitur eniȝ oculus ex tribus hu. ꝛ septē tunicis. Et primam voco coniuncti nam: q̄ lateraliter claudit oculum et finitur in vtroqꝫ angulo. tamen nō ex toto coop̄it oculū. In medio aūt oculi constituo cristallinū humoreȝ in similitudine sphere. ꝛ cū eo constituo coniunctim portionē sphere vitreū humorem immediate ex parte posteriori perforatum. ꝛ si perficeretur aliud esset eius centrum. ꝛ aliud cristallini humoris. centrum eniȝ cristallini humoris est centrum totius sphere ocularis. Centrum autem vitrei humoris est in extremitate neruí optici. sed istos duos humores cōiunctos circundat quedaȝ tela ex interiori parte que dicitur retbilia. q̄ facta est in similitudinem retbis. et ex āteriori parte diuiditur alia que dicitur tela aranea que cooperit cristallinuȝ humorem ex anteriori parte. ꝛ est tela⁹ subtilis: vt albigineus humor ei coniunctus ex parte anteriore ꝛ resudatione per illam telam remolliat cristallinum humorem. inuoluit autem albugineuȝ ꝛ alios humores duos: scilicet cristallinum et vitreum cum suis tunicis. Quedam eius pars posterior dicitur secundina. anterior vero medietas dicitur vuea perforata. quoniaȝ in se habet foramen. ꝛ illud dicitur pupilla. hoc autem vniuersum circundatur quadaȝ tunica cuius medietas interior dicitur sclirotica. medietas exterior illius dicitur cornea. ꝛ sub cornea apparet pupilla. Omnes autem iste tunice collateraliter coniungūtur sub

coniunctiua ꝛ ita in orbem reducun tur. ꝛ quia apparet inter pupillam ꝛ coniunctiuam ad similitudinem cor nee dico esse portionez vnee tunice. ¶ Unde oriuntur tunice. ¶ Tela aũt aranea h₃ ortum a retbina. retbi na aũt a neruo optico. neruus autez opticus habet ortum a retbi: qḋ in uoluit substantiã cerebri. cornea or tũ habet a sclirotica in parte posteri ori. sclirotica habet ortũ a dura mr̃e vnde denominatꝛ. sclirosis eniz duri cies interpretatꝛ. vel dicitꝛ sclirotica qꝛ duram oportuit esse vt oculũ vel humores in se cõtentos ab extrinse co tuereꝛ nutrimento. vuea h₃ ortuz a secundina. secundina habet ortuz a pia matre sic vocata qꝛ habet ortũ a secundo panniculo cerebri. vel q̇a secunda est a posteriori parte inter tunicas. Tela igitur aranea ꝛ retbi na habent ortũ a retbi cerebri. vuea ꝛ secundina a pia matre. cõiunctiua aũt habet ortum a pellicula q̃ inuol uit craneũ exteriꝰ que pellicula nu tritur ex resudatiõe sanguinis in su tura partiũ cranei ex ãteriori parte vñ et ex illa sutura habet pellicula ĩ uoluens craneũ colligantiam cũ cor de. vnde cõpresso corde comprimitꝛ illa pellicula. ꝛ si aliq̇d humidi repe riatur sup illaz pelliculam exprimitꝛ in substantiã lacbrime ꝑ cordis con strictionẽ. ꝛ inde hoĩes tristes lacbri mantur. et si cor multum dilatatur vel eleuatur: dilatatur vel eleuatur illa pellicula inuoluens craneũ. ꝛ si inuentum fuerit ibi q̇d humidi con gregatur ꝛ exprimitur ꝛ exit in spẽ lacbrime. ꝛ inde nimium leti hoĩes lacbrimantur. ꝛ qꝛ nimis abundans est humiditas in hoĩe ebrioso vel ex sublimatione vaporis multiplicatꝛ humidũ ꝛ inter predictam pelliculã inuoluentem craneum ꝛ cutem exte riorem inde est ꝙ homines ebrij ha biliores sunt ad lacbrimandũ q̃ alij lacbrima enim non est nisi expressio humidi ꝯtenti inter duas predictas pelliculas. vnde nunq̃ per substan tiam oculi transit lacbrima sed ꝑ an gulum lacbrimabilem.

¶ De forma oculi ꝛ humorum eius ꝛ tunicarum ipsius.

Humor cristallinꝰ fuit rotũ dus ꝛ in sup̃ficie aliquan tulum planus. rotundus fuit vt esset motui obediẽs ꝛ in motu impassibilis. rotũda eniz forma in lateribus est elisa ab omni parte decliuis nõ habẽs angulos cõ tinentes sup̃fluitatẽ vel prestituros lesionẽ. ꝛ ne ex motu sup̃fluo genera retur calor sup̃fluus exsiccans ꝛ adu rẽs. in sup̃ficie factus est planus vt motus ipsius tardareꝛ. vel vt ĩpres sionẽ formarũ susciperet liberius. cla rus ꝛ in medio locatus fuit vt meliꝰ ydeas susciperet. ꝛ susceptas aĩe repre sentaret. supra se. n. oẽs colores reci pit albedo. Planus igitꝛ fuit in ante riori parte vt sp̃ũs visibilis immutã do diffundereꝛ: ꝛ diffundendo meliꝰ visuz ꝑficeret. Vitreus humor vitro assimilatur durã habens substantiã ꝛ compactã. vt sua soliditate cristal linũ humorem defenderet. ꝛ colorez similem cristallino humori habuit: ne contrarietas coloꝝ in vidẽdo no cumentũ generaret. albugineus aũt dabatur humido scd̃m intensionem virtutis informatiue: vt ex sui molli cie coagulationẽ vel congelationez cristallini humoris temparet. ꝛ ob fuscatione q̃dam fuit scd̃m quosdaz ꝑfusus vt oparetur ad visus cõgre gationẽ. nam alij duo scd̃m illos vi sus disgregationem operantur. sed dico ꝙ cornea tunica constituitur a

virtute informatiua tanq̄ defendēs ea q̄ sunt in substantia oculi a lesiōe eo ꝙ cornea est dure substantie resi- stentis ⁊ polite. vt forma veniēs ad corneā ⁊ splendor ex reflectione eorꝫ ad corneā tersam augmentaretur: ⁊ maior fiat discretio. Et vuea debet esse nigra ⁊ pforata scd̄m opationeꝫ virtutis informatiue vt forma p eiꝰ foramen intret ⁊ immutet humores quousqꝫ veniat immutatio ad spūm vi sibilē in q̄ debet fieri discretio scd̄m visuꝫ. cornea aūt dabaꝶ sup vueā ex intensione virtutis informatiue: vt defendat ne albugineus hūor afflue ret p foramē vuee. ⁊ fuit nigra vuea qm̄ si fuisset alba ⁊ albugineus albꝰ ⁊ cristallinus ⁊ lux penetrās inferiꝰ esset confusio. similiter oē album vi- detur cōfusum ideoqꝫ ad tempandā lucem receptā interius dabatur nu- trimentū vuee tunice vt ex nutrimē to accederet nigredo in colore ⁊ spūs visibilis cōgregatio. ¶ Attēde igiꝶ ꝙ cornea tunica constituiꝶ dura: vt resisteret lesionibꝰ exterioribus ⁊ ro tunda vt caueret ⁊ defenderet a lesi- onibus. qm̄ rotundū magis fugit le sionē. Item vuea constituitur pfora ta vt lux habilius veniat ad cristalli nū humorem ⁊ forma visibilis. Qm̄ si duo essent resistētia luci cornea vi delicet ⁊ vuea ita debilitaretur lux ꝙ non esset aliq̄ discretio visus ð re vidēda. fuit aūt rotūda vuea vt lux veniens ad ipsaꝫ multiplicaretur in ipsa. Et supponiꝶ ei albugineus hu mor duabus de causis: tuꝫ ad remol- liendū cristallinum humorem. tū qꝛ lux veniens ad aqueum multiplica- tur semper. ⁊ ita resumit vires lux in albugineo humore. Inter albugine um autem humorem et cristallinum constituitur tela aranea. ne excellēs esset humectatio cristallini humoris ab albugineo. Retbina autem tela ad modum rhetis quibusdam macu lis est distincta eo ꝙ ex retbi venaꝝ ⁊ arteriarum scd̄m quosdam fit com posita vt sanguineꝫ ex quo nutrien dus est oculus suscipe valeat ab an- teriori parte. ⁊ sic p illas venas nu- trimentū ad oculum transmittatur.

¶ De diffinitione visus. ¶ Viso de instrumento visus videamus de ip so visu quia sicut in instrumento ita ⁊ in visu accidit nocumentū medica tione indigēs. quē Auic. sic diffinit Visus est vis ordinata in neruo con cauo ad comprehendendum formaꝫ eiꝰ qd̄ informaꝶ in humore cristalli no ex similitudinibus corporū colo- ratorū venientibus p corpora radi- osa in effectu ad supficies corporuꝫ tersorum. vis ⁊ potentia idem est vt ipse dicit cuius genus est virtus. vi sus enim est virtus naturalis id est habitus naturalis non consuetudi- nalis ⁊ est ordinatus a natura in or gano dupliciter secundum virtuteꝫ innatam ⁊ influentem. innataꝫ scd̄ꝫ quam est formarū susceptiua. influē tem secundum spirituꝫ visibileꝫ exe untem ad visus organuꝫ ⁊ preordi- nata est influens ad innatam ⁊ regu lans ipsam p neruuꝫ notat instrumē tum corporale p quod fit visus p cō cauum notat differentiam nerui vi- sus ad omnes neruos sensibiles et motiuos. Solus eniꝫ neruus hic cō cauus est. ad complementū aūt alio ruꝫ sensuum ⁊ motuuꝫ sufficit spūuꝫ irradiatio ꝙ est qꝛ sensus alñ corpu lentiores sunt. ⁊ similiter motꝰ: ⁊ iō oībus neruis pceꝶ visibiles sufficit trāspentia. ⁊ iō cōcauitas seqtur ad ꝯprehēdēdū formā eiꝰ qd̄ informaꝶ i hu. cristallino. p hͦ notās ꝙ ad ꝯple mentum visus quemadmodum alio rum sensuū duo exiguntur. s. imuta

tio ꝛ iudiciū.s. immutatio in instrumento ꝛ iudiciū de immutatione. vn̄ ꝑ hoc qꝺ dicit hu. cristallino notat secundū q̇d visus organū immutatur. scꝫ secundū formā eius qꝺ formatur ꝛ non id qꝺ formatur. ꝑ hoc notans nō ipsas rerū proprietates recipi ī organo visus: sed similitudines proprietatū. vnde Arist. Nō sunt in aīa spēs rerum sed spēs specierū. vnde subiungit ex similitudinibus corporū coloratoꝝ propriū subiectū visus cuꝫ.n. dicit formatur: notat propria obiecta ꝛ cōmunia. vnde nō color ꝑprie sed coloratuꝫ. cum visus sit sensus corporeus ꝯprehendit. Cum dicit venīētibus: notat distantiā exigi inter rem visibilē ꝛ videntē. Et cuꝫ dicit corpora notat diuersa esse media: ꝛ ꝑ plurale notat extrinseca int rem visibilē ꝛ videnteꝫ. sicut aera et aquā. ꝛ est sicut dicit Auice. in aere preter id qꝺ est aer. ꝛ in aqua preter id qꝺ est aqua: cōmunis q̄dam natura: sed innominata. nisi velis eā trāslucentiā vel trāsparentiā nominare.

¶ Utrum visus fiat intus suscipiēdo. ¶ Item ꝑ hoc ꝙ dicit venīētibus ꝑ corpora notat visum fieri intus suscipiendo. circa quod quidaꝫ obijciūt. Si intus suscipiendo tantū videmus. ergo sicut q̇libet alioꝝ sensuum potest fieri de re postposita sicut de ante posita cū immutatio secundum colorem ꝑuenire possit ad instrumentuꝫ visus de re postposita sicut de re anteposita. vel dicat quare non. Secundū hoc etiam periret liber de speculis. cum mediante radio non perficiatur visus. Item si videmus intus suscipientes: ergo suscipientes substantiam vel accidens. non accidens, quoniā accidentia non permutant sua subiecta. Si substantiam: ergo videndo tota substantia rei consumeretur ꝛ in oculuꝫ transmutaretur. qꝺ falsuꝫ est cū res visa nullam dissolutionē vel immutationem patiatur. Alij opinantur visum fieri extra mittendo tantum: q̇bus contradicit Aristo. in libro de top. putas ne vides intus suscipiēs tantuꝫ sicut audimus. Preterea qꝺ extra mittitur: aut erit substātia aut accidens ꝛ inde sequitur prior incōueniens. Et iterū si substantia est nō ē nisi corpꝰ v̄l corporea. illud corpꝰ elementatū est cuꝫ non sit elementū: nō videt ꝙ aliquo modo ita mobile sit q̇ in instantiꝰ ꝑ tam remotum spaciuꝫ ꝑuenire possit. Preterea id qꝺ extra mittitur non videtur aliquo modo operari ad ꝑfectionem visus: cū visus sicut q̇libet sensus consistat in duobus scꝫ in passione instrumenti ꝛ iudicio. de passione illud v̄l erit necessariū ad esse passionis: vel iudicij. qꝺ manifeste falsuꝫ est. Preterea in videndo corpus solare vel peruenit illud corpus ad rem videndā vel citra subsistit. si ꝑuenit ad rem vidēdam vel reuertitur ad instrumentū: v̄l nō. Si nō reuertit quomō peruenit forma rei vise ad instrumentū visus mediante illo cū non reuertatur ad instrumentū. Preterea clauso oculo ꝛ iterū apto iteruꝫ exibit aliud corpus: q̄ratur vn̄ tot corpora generentur. Cuꝫ.n. continue possit visus fieri: non videt ꝙ sufficeret illud corpus si totuꝫ corpus hoīs in spūm resolueret. si reuertit: nō videt ꝙ tam ꝑuo tp̄e tantuꝫ spaciū possit ꝑtransire ꝛ reuerti cū subito claudat oculus ꝛ apiat. Et si an̄ reuersionē īterponeret aliqꝺ īpediret reuersio eiꝰ ꝛ non ꝯtingeret videre rē qꝺ manifeste falsuꝫ patet. Si aūt citra subsistit sicut igit īimutatio ꝑuenit ī aere ꝺ re visa ad illud ꝛ illo mediāte ad īstrumētū

.visus videtur quod cum totus aer sit luminosus sicut puenit immutatio ad id: sic sine eo possit peruenire ad instrumentū visus. et contingit videre nihil extra mittēdo dicentes. quod videmus extra mittēdo. et intus suscipiendo. videntur predicta inconuenientia incurrere. Concedūt igitur quidam quod visus fiat tantū intus suspiciēdo et nihil extra mittēdo. vt proprie accipiantur verba. Dicunt.n. quod radius necessarius est ad visum pficiendum et nō est substātia sed accidēs. vnde proprie nō extramittitur. radius .n. nihil aliud est quam aer illuminatus vel illuminatio aeris illuminati. Unde radius est qualitas secundum quā aer vel aqua meretur esse mediū in visu. differūt enim lux. radius. lumē. splendor. Lux enim est secundum quod est in corpore lucido sine discretione coloris. vel lux ē dispositio quedā que accidit alicui quod sit visibilis per se nō susceptione alicuius ab aliquo. que dispositio per se inest lucido. vt soli et igni. Lumē est qualitas a corpore lucido in corpore dyafano derelicta: que sensata visu apprehendūtur. Splēdor est reflexio vel repcussio luminis secundum obiectū lucidū in corpore dyafano derelictū. Instrumentū igitur visus cum sit corpus luminosum ex luce intrinseca oculi coadiuuāte luce extrīseca: pcreatur quedā consimilis illuminatio in aere cōtiguo oculo. et ex illo aere alius sibi continuus. et sic linealiter quousque pueniatur ad rē videndā. talē illuminationē appello radiū. Ex hoc ergo quod dicit radiosa notat ad visus complemētū duo exigi radiorū paria. oportet enim vt diximus radios intrinsece lucis radios exterioris lucis adiūgi. quibus in vnū corpus formatis similitudo rei visibilis deportatur ad oculū. Et per hoc quod dicit in effectu notat corpa illa radiosa esse aliūde. et tūc solum media esse in visu cū radiantur. et dico quod radius nō est necessarius ad iudicium nec ad immutationem cū sine radio aere existēte lumīoso possit fieri immutatio. sed necessarius ē ad fortitudinē immutationis. aere.n. existēte luminoso aliūde et nō a radio bene potest fieri immutatio. propter nimiam tamē dissimilitudinem obstaculi ad aerē et debilitatē qualitatis immutātis debiliter fit immutatio ī aere. ita quod nō sufficit ad visum pficiendum. mediante ergo luce que appellatur radius coadunatur in fortitudinem impressionis sicut mediāte motu coadunatur res in impressiōe soni in pficiēdo auditū. vnde nullus sensus fit in continuū et directū nisi visus propter directionē radij vnde alij sēsus sūt circulares. visus autem linearis ē. quod autem dicit ad superficies corporum tersorum pluraliter: notat reiuicissitudinē nō solū in humore cristallino sed ī tunica vuea vel coniūctiua imprimi

¶ Utrum color sit de nocte. Hic oritur dubitatio quare in tenebris constituta videāt ea que sunt ī luce. et nō ecōuerso. Ad quod quidā dicūt sic secundum Ari. Color ē immutatiuū visus secundum actū lucidi. vnde secundum quosdam color de nocte non ē nisi potētia. et corpus existēs in tenebris nō habet colorē nisi potētia. quod sic sane intelligēdū ē. ipsius quidē coloris essentia nō perit propter defectū lucidi. sed perit color in cōparatione ad nostrā comprehensionē. Manet igitur color essentialiter de nocte: nō tamen manet actu de nocte. actus.n. coloris est in comparatione ad nostrā comprehēsionē. et hoc intellexit Ari. Color ergo rei existētis in tenebris nō est actu: quia deficit actus lucidi et iō res existētes in tenebris nō videntur. positi autem in tenebris videmus ea que in luce sunt nō.n. impedimur īpedimēto quod ē ex parte rei visibilis neque ē defectus ex

parte videntis. quoniaz mouetur p tenebras radius visibilis sicut et in luce. et radij ab oculo p tenebras missi radijs extrinsece lucis occurrētes et cōiuncti ad oculū conuertuntur secum rei visibilis similitudinē deportantes et oculo imprimentes aīe representant. q̄re in tenebris positi ea q̄ in luce sunt videmus: et nō ecōuerso. Alij aūt dicūt q prima immutatio coloris vtpote immutatio illa q̄ fit in aere cōtiguo obstaculo causa ē et origo oīum aliarū immutationuz. vñ ad hoc q oēs alie immutationes tales sint q sufficiant ad visum pficiendū: oportet q prima q̄ illarū origo est fit fortis. illa aūt existente forti vigorantur oēs alie. vigorat̄ aūt prima vt ex predictis patet mediante luce ad h̄ vt fiat prima immutatio in aere: oportet q ille aer luminosus fit q̄libet alio existēte vmbroso. sicut cōtingit in pficiēdo auditu. qr ad hoc vt fiat prima pcreatio soni in aere oportet q ille aer primo moueatur. ita nō oportet de alic̄ alio aere Adhoc autē qd̄ dicit Arist. in libro de aīa. q color est motiuus corporis aeris lucidi: dico q ipse loq̄tur de p̄mo motu corporis. s. de alteratione: q̄ primo loco fit ī aere a corpore. qr ergo nulla fit immutatio in aere primo cōtiguo rei vidēde. cū deficiat lu minosuz nō videt̄ res existens in tenebris. Ad h̄ aūt qd̄ dicit Aristo. q q̄dam vident̄ in vmbra: q̄ non vidētur in luce vt q̄rcus putrida et scama piscium. dico q q̄dam corpora fortē habent lucē intrinsecā ex se. vnde ex fortitudine lucis naturalis intrinsece sufficiūt ad visum pficiendū non adueniēte luce extrinseca. Qd̄ ergo dicitur q q̄daz vident̄ in vmbra dicendum est q dicuntur videri in vmbra eo q videant̄ in aere non illuminato luce extrinseca s; intrinseca. vnde adueniēte luce extrinseca disgregatur visus in tantū q non pcipitur prior color. et q nō fiat visus nisi mediante luce extrinseca patet quia color rei et ei⁹ forma in huiusmodi vmbra non discernitur. ¶ Qualiter fiat visus. ¶ Sed adhuc ē dubitatio de visu et lumine diuersa. sunt. n. quidam q̄ dicunt q spiritus visibilis veniens ad oculos p neruos obticos immissus p pupillam oculorū et poros egreditur: nec multū ab oculis elongatur et aeri exteriori continuus sociat̄. aer autē tanq̄ res mobilis et corpus subtilissumū et nimiū permutabile et formarū susceptibilitati aptissimum omibus formis sensibilibus afficitur et informatur. Unde aer ad pprietatem cuiuslibet forme immutat̄. cui spūs visibilis coniunctus similem pas. sortitur et scd̄m eandem formam immutat̄. et p eandem continuitatē rediens q̄ exierat immutationes susceptas aīe representat: et sic fit visus. Alij aūt dicunt spūm visibilem et oculū et aerem corpora esse clarissima q̄ irradiatiōe alterutra ad inuicē sese irradiant. aer aūt vt pote corpus subtile et ad immutandum habile tū ex claritate tū ex radiatione alterutra irradiat⁹ ex forma opposita resultat in oculo: vt patet in speculo. ex cuius resultatione spūs existens in oculo extrinsece penetrans immutatur. q̄m immutationes susceptas aīe representat. vñ visus pficitur. Et intellige q instrumentū visus immutatur scd̄; aliquā proprietatem nō intellige pprietatem illā rei immutate et suscipi ab oculo sed ydeam pprietatis. que nec est substantia nec accidens. cuz non sit ī substantia: quare non est forma cum non sit in materia sed ydea forme: neq; inest ei motus q̄uis videatur moueri in speculo. sed semper

secundum motum ymaginantis suc cessiue non noua ydea adgeneratur Mouentibus enim nobis mouētur oīa que in nobis sunt. apparētia igi tur accidentis solum est in speculo ꝛ oculo: ꝛ non forma. cum scd̃m Arist. speculuȝ sit oculus inanimatus. ocu lus autem speculum animatum.

¶ Quare q̄dam animalia videant de nocte. ¶ Querit̄ aūt de diuersita te videntium: qꝛ quedam animalia vident solū de die ꝛ non de nocte. q̄ dam aūt solum de nocte ꝛ paruȝ vel nihil de die vt nocticule ꝛ bubones. quedam aūt in medijs temporibus: vt ī crepusculo. in die ꝛ nocte paruȝ. vt vespetiliones. quedam q̄ in nocte ꝛ die ꝛ in medijs temporibus vt mu rilegi. ꝛ huiusmodi diuersitatē faci unt spirituū claritas ꝛ subtilitas et grossicies ꝛ turbiditas et debilitas organi vel fortitudo. Sūt. n. aīalia habētia spūs subtiles ꝛ claros quasi igneos. ꝛ hec in nocte ꝑfecte vident qꝛ spūs visibilis sufficit ad aeris ex trinseci illuminationē. verūtamē di uersificantur qꝛ habētia tales spūs in abūdantia aut habēt instrumētū debile aut forte. Cuȝ aūt instrumen tū est debile ꝛ spūs sunt clari ꝛ subti les a luce extrinseca disgregant̄. q̄re de die nō vidēt vt bubones. Si aūt instrumentū sit forte resistit clarita ti exteriori ꝛ nō disgregant̄ spirit⁹. quare bene vidēt de die: sed non ita ꝑfecte de die vt de nocte: sicut muri legi. Alia aūt aīalia habent spiritus grossiores turbidiores ꝫ ꝛ ꝑfecte vi dent in die si forte est instrumētū ni hil aūt de nocte qꝛ nō sufficit eis cla ritas spūum ad illuminationē aeris in die aūt ꝑficit̄ claritas eoꝝ exteri ori claritati adiūcta. ꝛ huius generis sunt hoīes. Mediocres aūt habētia spūs in his temporib⁹ nihil vidēt: d die enī claritate spūs disgregantur omninoq; de nocte obscurantur. me dijs igit̄ temporibus q̇bus nec cla ritate spūs disgregant̄ nec obscuri tate obtenebrant̄ visuȝ recuperant: vt vespetiliones. Quidā tamē dicūt ꝙ ad visus ꝑfectionem in q̇busdam aīalibus exigit̄ aeris claritas ꝑpter nigredinem oculorum: vt in homi nibus: in q̇busdaȝ obscuritas ꝑpter eoꝝ albedinē vt in murilegis. in qui busdā mediocritas ꝑpt̄ mediocres causas.

¶ Quare q̄dam aīalia vi deāt a remotis. ¶ Notandū aūt est ꝙ q̄dā aīalia vidēt a remotis: cuius cā hec est scȝ multitudo spūuȝ ꝛ velo citas. Quedā aūt nō nisi a ꝓpinq̄s: ꝑpter spūum paucitatē ꝛ eoꝝ tardi tatē. contingit. n. ꝙ virtus informa tiua sit obediēs aīe rōnali ꝛ ꝯtingit ipsaȝ formare oculū alicuius hoīs ī ꝓfundo hac intētione scȝ vt in ꝓfun do aggregetur visus q̄tinus de vno quoq; viso maior habeat̄ discretio. sicut contingit in his q̇ habent ocu los in altū qꝛ qn̄ volunt ꝑfecte vide re apponūt manū supra oculū vt in tra vueaȝ melius aggreget̄ visus et discernat̄ res.

¶ Quid visus immu tat. ¶ Attēde aūt qm̄ lȝ īmutatio ac cidat in oculo contingit immutatio nem ex oculo prouenire: sicut est vi dere in muliere menstruosa si fuerit detecta ꝛ aspiciat̄ ab vniuerso exer citu: inficit speculum ꝛ rem visam ex infectione aeris infecti ꝛ spūitibus oculorum. Est autem idem videre in viso a lupo prius q̄ videat lupuȝ eo ꝙ aer infectus inficit spiritus in spiratos. Uidens autem homo pri us lupum: non inficitur propter ob uiationeȝ aeris ꝛ spūuȝ ab hoīe exe untiū infectionē obuiātē destruētiū

¶ Quare aliq̇d ꝓpinquus videtur aqua media q̄ aere medio.

¶ Et est mirum q propinquius videtur esse aliqd aqua media q aere medio cu tardius immutetur aqua q aer. et dico q nihil apparet distas nisi p magnu mediu apprehendatur interiaces. Discretio aut est mediante lucido. qz non pcipitur interiaces cu discretione multa nisi fuerit luciditas, et ideo qz maior est luciditas in aere q in aqua videt res magis distas in aere q in aqua. Signu aut q videtur res distas pter apprehensione rei apprehendetis est q quando aliqs fuerit in valle et viderit solem ascendente: apparebit ei solem cotiguari cu monte hoc est qz no interiacens pcipit. Sed miru est q in tanta distatia videbit sol sub aq in aq supra. ¶ Et dico q h accidit pter h q oe appares scdz q est apparés apparet scdm situ eius in oculo. vnde dico qm splédore solis reflexo ad aqua citius immutabit sub aqua oculus q immutaret a splédore. ita q in neruo optico est immutatio aq supra immutationem solis, qm aut res videt scdm situ suaz ydearuz in oculo: et no scdz q sunt extra. et si scdz q sunt extra apparebit sol sub aqua qm ydea aq est supra ydeaz solis in oculo. hoies aut oculos habetes debiles qm no sufficiut apprehédere interiacés mediu: videt oia tanq propinqua sicut cotingit in illis qui conualuerunt ab aliqua egritudine.

¶ Quare vna res no videat due cu sint duo oculi. ¶ Attende aut qm vt predictu est a pra cerebri exeunt duo nerui optici ad duos oculos: et coniungunt in prora cerebri in vnu neruu. Et quado isti duo sunt eqles in longitudine due immutationes puenietes ex vnaquaqz re ad duos oculos no faciunt illam re apparere duo sed vnum, quoniam due immutationes coniunguntur in vnu et tunc sub vna ydea videbitur res vna. Et quonia isti duo in eo q habet vnum oculu pfundum: et alter no eleuatus est: ineqles sunt: tunc vnaqueqz res videbit duo. Accidit aut iterz q vna res videat due ex humiditate descedente p neruu opticu findente spuz visibile. qm humidum difundit et segregat vt cotingit in lippo et ebrioso cu apparet vna stella due propter dicta causam. Interdu aut accidit q splendor cu reflectitur a corpore lucido vel terso vel liqdo a quo non accipit differetia in fortitudine magna ad oculu: disgregat spiritus: et aquosum humiduz reptum in oculo ex calore effecto illius splédoris dissoluit fumu: q fumus facit distensionem partiu in oculo. et generat dolorem. Unde hoies habentes debiles oculos si diu inspiciant sole: dolent in oculis. et inde accidit q manu volentes excecare captiuos excecant ipsos per suppositione argenti viui ad vitrum. quonia splendor reflexus a vitro in tali situ confundit visuz. Et quia splendor i magna fortitudine disgregat visuz: accidit q homines excecant vrsos per continuam inspectionem peluis limpidi candentis.

¶ Quare qdaz animalia non videt de die nec de nocte. ¶ Dico autem iteru q no otingit quedaz animalia videre neqz de die neqz de nocte pp ter debilitate spirituuz vt in vespertilionibus. Et cotingit quedam videre in vtroqz tempore propter eoz fortitudinem. Quedam conuenit videre de nocte et non d die propter excellentia claritatis. ex duplici enim claritate confunderetur visus de nocte sufficit claritas intrinseca manifestare extrinseca vt in bubonibus.

¶ Quare animalia qdaz non videt

nisi a remotis: qdā a propinquis.
¶ Dubitatio est de cōfusione visus sicut in eo qui diu fuit in ergastulo. et postea ponit in domo habēte parietes albos: excecat. eo φ spūs debilis nō patit īmutationē a magna luce. Sile est videre ī hoīe hñte debiles spūs q̄ nō pōt inspicere aliq̄d nisi a ꝓpinquo: queadmoduz abundās in spiritib⁹ magnis non pōt inspicere lr̄as nisi a lōginq̄. ⁊ hoc ē: qꝛ spūs magn⁹ ⁊ multus nō accipit immutationē nisi magna luce distans.
¶ Quare clauso vno oculo sentitur doloꝛ in alio. ¶ Huic antē videtur accidere ꝯriū: qm̄ in vidēdo p duos oculos: cōtingit debilioꝛē esse spm̄ in vtroq3 ocl'o. Clauso em̄ vno ocl'o: sentit doloꝛ in altero. ⁊ hoc ꝓpt̄ multiplicationē spūum in eo. ⁊ tunc qm̄ spūs multus ꝯsiderat maioꝛē existētiā rei vidende: φ spiritus paucus. Si hō videat se in speculo p duos oculos deberet se posse videre a pꝛopinq̄oꝛi φ p vnū. Uidem⁹ aūt econtrario: qm̄ multiplicatis spiritibus in vno oculo: altero clauso: videbit in speculo fere cōtiguato illi ocl'o in quo multiplicant spūs. ⁊ si fiat diuisio spūum ab illo oculo: non videbit idea in speculo: nisi a remotis. ⁊ hoc est cōtrariū qd̄ dicebat: φ spūs ml'tus desiderat distantiā in lucido: spūs paucus ꝓpinquitatē. Sed hoc opoꝛtet intelligere de spū ꝓpoꝛtionato suo oꝛgano. ¶ Quare res nō videtur in sua q̄titate. ¶ Attende aūt φ non fit impꝛessio rei in oculo ſm φ apparet extra. Nō enim ydea maioꝛ spū vt mens supꝛa spm̄ recipiat: sed aīa ſm immutationē factā in spū vel radio discurrente iudicat de magnitudiē: veluti sapiēs audit et a ꝓpōne cōclusionē intelligit.
¶ Utrū fiat visus abñte re visibili.
¶ Item dubiū est an fiat visus absente subiecto rei visibilis: quia qd̄ tardius recipit impꝛessionē: tardi⁹ eā receptā amittit: grossum recipit impꝛessionē tardius φ subtile: ergo tardius amittit. sed grossioꝛ est substantia oculi ſm quā fit īmutatio φ suba cerebꝛi: ergo impꝛessio facta in oculo diuti⁹ retinebit φ īpꝛessio facta in cerebꝛo a v̄tute reminiscitiua: ergo fiet visus sine p̄sentia subiecti. Et dico ad hoc φ virtutes oꝛdinate sunt adinuicē: sicut appꝛehēsiua de intus ad appꝛehensiuā de foris. et appꝛehēsiue de intus sibi adinuicē. Et vt sensibiles ꝓpꝛietates iut⁹ trahāt ⁊ non appꝛehēsam retineāt: nisi extrema que est retētiua. Non enim oꝛdinauit natura virtutē retentiuā ydearum vel idoloꝝ in oꝛganis sensuum nec debuit oꝛdinare: lꝫ ipsa oꝛgana retentioni q̄tum est de cōpositione satis sint apta. ¶ Quare directe videmus. ¶ Attende autē differentiam visus ſm diuersitatē situs puncti: qm̄ si pūctus cristallino humoꝛi oppositus immutaret superficiem cristallini hu. ei oppositā3: oīs pūctus videretur circulus. Si autē nullū pūctum inquantū venit ad cētrum cristallini hu. per immutationem. tunc si fiat diuisio in cētro cristallini hu. oīs linea videbit punctus. Et ex hoc foꝛte acceperūt quidam mathematici oēe visum videri sub angulo. Si autē patet immutatio ⁊ nō videatur res in cētro: tūc omnia dextra videbūtur sinistra: et oīa sinistra dextra. Et dico φ ꝓpter hoc fecit natura vitreū3 hu. vt in vitreo fiat reflexio ad vitreum hu. Et ita sicut pꝛedictu3 est iam esset erroꝛ in omni viso ſm dextrum ⁊ sinistrū.
¶ De cognitione complexionis et moꝛbi ſm foꝛmam oculoꝝ. ¶ Atten

de autem ꝙ aliquādo accidit forma rei ſm intēſionē ꝟtutꝫ informatiue operātis in illi⁹ materia. aliquādo aūt preter intētionē: queadmodum accidit in lapide diuiſo. accidūt enī due forme ex apparatu materie. Similiter de atriplicib⁹ poſitis in aliq̄ olla rudi. q̄ oppilata cum nō habeat liberā exhalationē calor naturalis ī ſe extinguitᷣ: ſicut videmus in candela in olla. Et quoniā materia foliorum habet maiorem operationeꝫ ad formam ramorum a datore formarum dantur eis forme ramorum ſpermate autem deciſo a principalibus membris ꝛ infuſo in matrice cū multis ſpiritibus ca. cōtingit ꝙ virtus informatᷣ ꝛ nō quieſcit quouſqꝫ ducatur in rectā figurā corpis humani. Errat aūt q̄nqꝫ. ꝛ tūc eſt ſignum ꝙ anima rationalis deprimitur, eo ꝙ virtus informatiua non regitur informando ſm diſcretionē anime rationalis. Error enī informatiue ſignificat depreſſionem anime rationalis. ꝛ tunc animalia erūt ſtolida: tn̄ quandoqꝫ in homine mōſtruoſo reperitᷣ ſapiētia. ꝛ tunc non errauit ꝟtus informatiua: imo accidebat iſta figura ſiue forma per violentiā exteriorē: quia q̄nqꝫ opp̄mitᷣ fetus a matrice: ita vt filij reperiantᷣ ſimij ꝛ labia tenuia. Q̄nqꝫ aūt videtᷣ virtus errare ꝛ nō errat q̄tum in ſe eſt: ſed ꝑpter aliquid circunſtās interius: ſicut q̄n ſpermatis pars ſuſcipitᷣ in vna moneta matricꝫ. ꝛ altera pars in altera. deinde ille partes ſunt cōtinue. ꝛ tūc diuiſus fetus generatᷣ ſm capita ꝛ cōtinuus in inferioribus vl'ecōuerſo vel aliquo alio modo. Signum autē ꝙ virtus in ſe non errat: eſt q̄n talis homo reperitᷣ mōſtruoſus: qꝛ eſt verecūdus et diſcretus. Illa enī ſunt ſigna dn̄ij aīe rōnalis. aliq̄n bone diſpōnis impedimentū ī hoīe eſt forma mr̄icis: eo ꝙ in mr̄icibus lōgis generantᷣ lōgi hoīes. ꝛ in curtis curti. Unde nullū nutrimētū poteſt facere quin fetus in curta moneta ſemꝑ ſit ꝑuus: niſi cū ſpermate magni viri multi calidi ſpūs effluxerint diſtenſionē facientes: ꝛ tūc ſolēt filij aſſimilari p̄ribus in moribus. Uirtus aūt informatiua q̄n eſt obediēs anime vegetabili tunc informantᷣ mēbra ad habilitatem actionū illarū in quib⁹ maxime delectatᷣ aīa vegetabilis. Et qꝛ delectatᷣ in groſſitudine: guloſitate ſui ſubiecti preparat mēbrū in quo exercetur guloſitas magna. ¶ Quare in guloſo reperitᷣ os magnū. ¶ Uñ homo habēs os magnū ſemꝑ eſt guloſus ſi ex intētiōe informatiue ita diſponatur ¶ Quare in iracundo ſunt nares ample. ¶ Similiter autem in homine abundante in ira informauit natura nares amplas: vt abūdans in iram: excellentem dyaſtolem ꝛ magnam late poſſet expirare per nares. Unde ꝛ mauri vidētes captiuū habētem amplas nares arguūt ip̄m iracundū: habētes ipſum odio. Significam⁹ autē quādoqꝫ ꝑ opationes anime rationalis et per ipſius inſtrumenta. et etiam quandoqꝫ ſupra complexionem.

¶ De ſignis oculorum.

¶ Unde videntes oculos magnos arguimus eſſe pigrū. Si in ꝓfundo ſunt poſiti dicim⁹ ꝙ callid⁹ eſt et deceptor. Si ꝓminēt foras inuerecundus eſt ꝛ loquax ꝛ ſtolidus. Quādo oculi in corpis lōgitudine ſunt poſiti: callidū ꝛ deceptorē demonſtrāt ſi. pupille mł'ta participant nigredine timidus eſt. cuius oculi in colore ca

prarū oculis similes inueniūtur sto lidus est. Cuius oculi cito mobiles et acute cernētes sunt: deceptor est et callidus atq latro: cuius oculi adeo sunt imobiles vt quasi lapides sint callidus est. Cuius vero intuitus mulieris intuitui assimilatur: luxuriosus est et inuerecūdus. Cuius autem facies est leta et oculi ridentes semper diuturna erit vita. Cuius oculi magni erunt et tremuli: hō piger erit: et spaciosus et diligēs mulieres. Cuius ocli parui sunt et tremuli ac venerij valde est iracūdus ac diligēs mulieres alis lites. Cuius ocli in rubore igni assimilantur: homo pessimus est et obstinatus. pupilla nigra pigrū et hebetē protēdit. Oculi varij vel venerij qui suo colori citrinitatē hñt admixtaz pessimos significāt mores vel morbos. Macule multe cōtra pupillam in oculo apparētes: malū significāt hoīez q si est oculus varius deterius erit. Oculi si fuerint parui et pminētes foras vt oculi cancri: stultitiam significāt et stoliditatē et suas sequētem cupiditates. Cū oculi parui fuerint et multum mobiles: palpebre q frequēter claudi et aperiri aspiciuntur hominē pessimū significabunt. Pupille cuius circuitus magnus apparet: hominē demōstrant timidū. inuidū et loquacē et pessimū. Oculi q vacarum oculis sunt similes: amentiam protendūt: cum pupilla exiēs nigra citrinitatē talem habet vt quasi deaurata appareat: hominē malum et homicidam et sanguinē fundentem declarat. Oculi sursum intēdentes: sicut oculi boum: qui etiaz cum hoc ridere videntur et maximi sunt: hominem pessimū. stolidum. stultum. et ebriosum significant. Oculi vero meliores dicuntur qui inter nigruz et varium sunt medij: nec multuz radiosi nec rubei: neq citrinitas ī eis apparuerit: bonam enim declarant naturam. Oculi varij in citrinitate radiantes aut virides significāt hominem malum. Similiter homines habentes maculas in oculis rubeas aut albas. aut sanguinem omnibus sunt deteriores hominibus et magis deceptores. Qui pupillam habet foris prominentem cum totius ocli substātie latitudine amēs est. Oculi profundi et parui: callidum et deceptorem et inuidum indicabunt. Et quando palpebrarum pili curuantur inferius: et ad vnam naturaliter partem torquentur: significant mendacem. et callidum. et stultum. Homo habens oculos multum tremulosos: malus est. Cū oculi fuerint parui: malus erit homo et stultus. Oculus vero si fuerit magnus: minor erit malicia et stultitia maior. Qui oculos habet varios et virides: malus est et latro.

Oculi quorum palpebre magna frequentia continue clauduntur et aperiuntur: hominem timorosum et maniacum declarant. Multitudo pilorum in supercilijs multas cogitationes. et multas tristitias. et fedam loquelam et grossam declarat. Supercilia longa: arrogantiam et inuerecundiam demonstrant. Supercilia inferius descēdentia a parte naris: et superius eleuata a parte timporis: inuerecūdiam et hebetudinez significant. Frons plana rugas nō habens: litigiosum et rixosum significat. frons ad medietatez sui collecta iracūdū significat. frons parua stolidū indicat. Magna frōs pigritiam significat. Frōs multū rugosa inuerecundiam designat.

¶ De signis morbo℞ oculo℞ et causis eo℞. ꝛ primo de dolore.

Diximus de complexione oculi ꝛ ipsius virtute ꝛ morib⁹ cognoscēdis ꝑ ipsum tēpus est vt dicam⁹ de vitijs accidētib⁹ tam in complexione ꝙ in virtute. ꝛ prius de morbis accidētibus in cōiūctina. ꝛ sunt dolor. infectio. obtalmia. durities. prurigo. macl'a. rimula. vngula siue petia. cancer. cataracte. Accidunt aūt he egritudines ex defectu oculo℞ nocumentū supra se recipiētium adueniēs extrinsece et intrinsece. Extrinsece vt ꝓpt ventū. puluerem. solis calorē. fumum. que fieri possunt ſm magis ꝛ minus. ab intrinseco autē fiūt. vt a fluxu hūo℞ a capite ꝓpter catarrū ex calore solis vel frigore aeris. vel nimia dissolutiōe eo℞ vt a balneo. vł nimiū calidis in virtute: vt pipatis. alliatis. Unde dissoluit̄ humor fluēs ꝑ panniculos nerui optici ad oculū. q aut situat̄ infra cōiūctinā. aut corneam. aut vueā aut ex. Et ſm diuersū ei⁹ sitū ꝛ qđ ab eo gn̄atū ē: nomē meret̄ diuersū. Qđ aūt dissoluit̄ aut est humor: aut ei⁹ aq̄sitas. Si hūor ā' col'. aut sanguis. aut flegma. aut mel'ia. Quolibet aūt ho℞ descēdēte ꝛ dispgente se per substantiā oculi: fit dolor ex distensione ipsius. colligente autē se in locū facit apostema. Dispgente aūt se foras ꝛ nō se colligēte: nec multū extra labente: colorem tn̄ coniūctine mutare sufficiēte: vocat̄ infectio: que tamē fit solū aut ex vitio oculi: scʒ ex defectu immutatiue ipsius: aut ex vitio alterius mēbri: aut calefactione epatis ꝛ eius apostemate: ꝛ oppilatione splenis et similiū. Si tamē ex sanguie fit: rubor vocatur. Qui tamē si in multitudie venerit vt ipsam coniūctinā: vł ipi⁹ venas crepuerit ꝛ supra cōiunctinā adheserit vocat̄ crustula siue petia. Ungula autē fit cū superfluū nutrimentū oculo veniēs ꝛ cadens supra coniūctinam per ipsius venas coagulatur ꝛ crescit admodū carnis. et aliquādo sanguis. siue alius humor replet coniūctine venas extra. vt appareant manifeste: ꝛ vocātur cataracte. Interdum autē humor cadens supra oculū indurat. ꝛ aliquādo infra residens induratur ꝛ reddit ipʒ oculum durum: ꝛ vocatur durities. et aliquādo cooperit totum oculum ꝛ a sua duritie vocatur cācer. fit aūt quādoqʒ ex apāte non bene curato. Unde relinquit̄ humor putrefactus seu sanies: cuius humiditas consumitur: ꝛ grossum ipsius coagulat̄. ꝛ quia viscosum petrificatur. Causa em̄ petrificatiōis est calor cōsumēs humiditatem materie viscose: vt patet in generatione lapidis in renibus ꝛ vesica. a calore enim debiliter consumēte induratur superflue agēte calore materia petrificatur.

¶ De dolore oculorum.

Dolor igitur oculo℞ aut est ab intrinseca dispositione: aut ab extrinseca: vt fumo. puluere. vēto. calore vł nimio aspectu solis. vel ictu in ipso oculo. vel ipsius partib⁹ adiacētibus. Uel aliqua re acuta nimis potētialiter calida vel frigida oculū intrāte vel similib⁹. Ab intrinseca fit: aut ex catarro descendēte ad oculorum radices. aut ex aliquo hūore cadēte ad ipos. qui aut est sanguis. aut co. aut melācholia. aut flegma. Si est ex sangui

ne oculi rubent ꝛ aliq̃tulum calent ꝛ tument cũ nimia grauitate ꝛ dolore sempiterno eoꝝ ꝛ frõtis: ꝛ hũidi sunt ꝛ lachrymanť ꝛ palpebris clausis sentiũt asperitatez quasi harene sub ips.tota etiã facies plenitudiez sanguis indicabit. et accidit maxie in vere.etate. cõplexione. et ceteris particularib⁹ cõuenientibus. Si sit ex co.rubẽt vel citrinescũt.calent. ꝛ sentiũt puncturã quasi acuum. ꝛ dolor in horis co.maior ꝛ acutissimus semꝑ est:maxime si particularia concurrãt sic. Si ꝟo sit ex flegmate:tumor erit maior:dolor erit minor cuz humiditate fluẽte viscosa:ꝛ noctib⁹ inuiscanť. Item grauitas ꝛ lippitudo ꝛ palpebrarũ coherẽtia cum pallore ꝛ liuore faciei: ꝛ maxime in tꝑe frigido:ꝛ reliq̃s particlařib⁹humori cõcurrẽtibus siue concordantibus. Si sit ex melãcholia parũ tument ꝛ parum callẽt cũ pauca lippitudine ꝛ hũoris fluẽtis duritie ꝛ dolore mediocri:maxime tꝑe ꝛ sibus sibi fauẽtibus. ꝛ in oibus his est calor ꝺm magis ꝛ min⁹. Aliq̃ñ fit dolor ex vẽtositate ꝛ ẽ dolor thetinosus. ꝛ distẽdunť ocli cũ pauca lippitudine aut nulla:ꝛ ex remotione alioꝝ signoꝝ cognoscit.aliq̃ñ autẽ fit dolor ex dolore suꝑciliorũ qui ex ꝓprijs signis humorũ ipsis suꝑcilijs dñantiũ cognoscit. Et ꝓmovidendũ est vtrum hu.causalis sit a stomacho an a capite.cui⁹ cognitio ꝑ signa dicta supi⁹ manifestabit. In dolore suꝑciliorũ ꝓueniẽte a stomacho q̃ cognoscit ꝑ maiorẽ molestiã post cibũ.ꝛ abominationẽ ꝛ eructuationẽ. Si sit ex frigidis hu. ꝓuocet vomitus sepi⁹ cũ raphano vel alio vomitu cõpetenti. ꝛ hsatarticis ꝓprijs vtanť.pill.dyacastoř.naribus inijcianť.ꝛ dissolute in vino imittanť. Et fiat cerotũ ex staphizagrie.piretri. ꝛ masticis puluere cũ cera liquefactis. Vel masticet idem puluis sepe sine cera. flegma dissoluit.ꝛ visum clarificat.ꝛ cerebruz desiccat. Inũgatur frons de oleo lauř.nardino.pulegio. muscel. Vel fiat cerotũ de puluere mastic. olibani. croci.et cera. modico melle admixto. Ultima medicia ẽvt de nasi acumie sanguinis detractio fiat. vel saguisuga ibi ponat. vel balneũ intrent vt sudent. vel fiat stupha cũ dissolutiuis ꝛ remedia reliqua etiã in alijs humorib⁹ ꝓsequanť. ꝓut in dolore capitis demõstrauimus. Si dolor oculorũ sit ex sanguie: ãte rem omnẽ fiat minutio ꝑ antipasim de cephalica. Vel scarificatio cũ vẽtosa fiat in fontinella colli vel inter scapulas. vel fiant consuete purgationes. Si aũt sit de co.ꝓcedat purgatio.ꝛ sequat minutio.ꝛ purgetur cũ aliquo colagogo ex mirab. citri. vel cũ oximelle. vel cũ electuario de succo ro. vel pill. de q̃nq̃ granibus mirabol.aut trifera sarracenica. deinde sequantur localia remedia.

¶ De dieta et cõseruatione. ¶ Dietentur autem vt febricitãtes acute. et a vino summe caueant. ꝛ a frixis et a salsis. ꝛ assis. ꝛ acruminibus et acutis.ꝛ sint in loco obscuro ꝛ quieto.ꝛ non moueãt caput. ꝛ dormiant alto capite.ꝛ non loquãtur.ꝛ nõ approximẽt fumo vł pulueri.ꝛ sit cib⁹ summe digestibilis.ꝛ pot⁹ aqua clarissima.ꝛ hec obseruẽtur maxime in principio ex quacũq̃ causa sit calidiori. Et est optimũ in vtraq̃ causa vt fiat minutio super vtrũq̃ cornu capitis. verũtamẽ non apponat ibi aliquod repercussiuũ violẽter ne repercutiatur materia ad neruos opticos. ꝛ sit causa perpetue cecitatis. Si igitur corpus est plectoricum:

precedat katarticuȝ et minutio. Si non incipiendum est a localibus remedijs. ⁊ precauẽdum est a quo mẽbro mandatur materia: a cuius medicatione tota cura depẽdet: si dolorem tolerare queat. Si non a sedatione ipsius incipiat: quia dolor acutissimus moram non sustinet. ¶ De localibus remedijs. ¶ Localibus igitur remedijs insistendo ꝑus vtendum est oculorum confortatiuis in omni causa in principio in augmento ⁊ statu. dissolutiuis ⁊ ꝯfortatiuis simul mediocriter. in declinatiõe dissolutiuis. Rosa igitur viridis vel sicca cum lentigine aque pistata suꝑ oculos ponat. Uitellũ etiã oui cũ oleo ro. vel viol. supponatur. Silr valet portul. cum eodem oleo viole. rose. malua. camomilla simul bulliãt. ⁊ bombace intincta oculi fomẽtentur. Item aqua ro. albumẽ oui. lac muliebre. parum vini albi commisceantur. ⁊ bombace intincta oculi fomẽtent. Aliud. psilium in aqua ro. in vase mundo post fomentationem oculis superponatur. Fomententur autẽ cuȝ aqua tepida in qua radices feniculi. ⁊ ros. viol. et antera lenticula aquatica. et cortex. ⁊ semen papaueris. et scariol. coquantur. ⁊ in sero lauentur oculi. Super timpora et medium frontis: cathaplasma tale fiat. Rose. anisum. cerusa. sandal. gummi arabici. equaliter terantur cum aqua ros. et albumine oui crudo. ⁊ panno lineo impositum super frontem ponatur: et maneat ꝑ triduum. Succus herbe viol. cuȝ albumine oui. et aqua ro. et farina ordei more emplastri oculis superponatur. vel succus solatri. vl semperuiue. Item fiat commixtio ex succo semperuiue ⁊ lacte mulieris. ⁊ albumine oui. Et potest addi succus endiuie. vel scariol. vel aqua ros. ⁊ ponatur super oculos panno intincto. ¶ Idem fiat de succo solatri. farina fabarum cum aqua ros. panno lineo interposito. ¶ Iteȝ muscillago psilij. vel se. citoniorum conquassatorum in aqua ros. positorũ superponatur. Possunt autem fomentari oculi in dolore forti cum aqua tepida decoctionis melil. ⁊ fenugre. ẽt in dolore forti et similibus si non reumatizet humor. Reumatizãte enim humore: nulla fomentatio facienda est. sed strictorium fronti est apponendum ex thure. farina ordei. vel frumenti. ⁊ albumine oui. ⁊ sanguine draconis. et bolo. Uerũtamen si corpus est plectoricum ⁊ caput ⁊ humor currat: non fiat strictorium: sed precedat purgatio et opiata: scilicȝ rubea et minutio. Item si materia est furiosa: non est insistendũ repercussiuis: sed alteratiuis et mitigatiuis: ne sintoma durius ex repercussione superueniat: sed minuente dolore vel imminente vtendũ est partim mitigatiuis: ⁊ partim repercussiuis. Manifeste declinante dolore vtendum est repercussiuis. et cessante reumate: vtendũ est dissolutiuis. stante reumate: vtendum est cõstrictiuis et repercussiuis. Quod si dolor est intolerabilis: prioribus mitigatiuis apponendum est opij. vel corticis mãdragore ⁊ papaueris parum a principio. Oportet enim sinthomati pernicioso prius occurrere ꝙ morbo. ne membrum corrumpatur vel a loco deijciatur. ꝙ si fiat reponatur. et statim minutionibus et emplastris et alijs mitigatiuis succurratur. ¶ De repercussiuis. ¶ Sunt autẽ rep̄cussiua succus solatri. portulace. ro. psilium. lenticula aquatica. papauer. mandragora.

opium. et farina ordei.semperuiua & similia. ¶De mitigatiuis. ¶Mitigatiua sunt lac asininum. vel muliebre.albumen oui et eius vitelluz. oleum ros. et viol.et muscillago.semen lini.et semen citoniorum.Mitigatiua et repercussiua simul sunt predicta commixta.Generalr autez quecunq repercutiunt materiam ca. mitigant eius feruorem:sed quedaz fortius.quedam debilius.Quecunq eniz frigida sunt sua frigiditate cu obuiatur materie calide cuz contraria simul stare non valeant.calidam materiam a suo loco repellunt.calorem alterant frangendo eius feruorem si excedat frigiditas. Et huiusmodi generis sunt memithe. nenufar.sandali.salix.cerusa.plumbum. virga pastoris. folia vitis. lactuca. vmbilicus veneris. herba acetosa. ypoquistidos.acatia.Et aliquando excedit caliditas materie virtutem caloris repercutientis.Unde fortiori oportet vti repercussiuo. sed que harum medicinarum virtutem excedit: stupefacit spiritus et congelat materiam.Unde redditur locus insensibilis:et amittit dolorem:qui postmodum deposito narcotico. et recedēte stupore iualescit. aliqn aut virtute narcotici suffocatur dolor ppter alterationem materie et cessat. Et de genere horum stupefacientiū sunt cortex mandragore. et poma ipsius. et iusquiamus. et opium. et sem. papaueris. et precipue nigri. que non apponantur: nisi cuz dolor sit intolerabilis. et vix vel raro bis non vtimur in operationibus oculorum nisi opio: cuius virtutem expertam nouimus et laude dignam inuenimus.

¶De dissolutiuis debilibus.

¶Dissolutiua quedam sunt debiliter dissolutiua.quedaz fortiter. Debiliter dissolutiua sunt vitelluz oui. succus mente. basiliconis. sansuci. verbene.endiuie.foliorum rubi. mica panis tritici tepida aspero vino. vel aqua ros.succus feniculi. eufrasie.hedere terrestris.licium. succus prunellorum.sarcocolla acatia.muscus.aqua vitis.mel.sanguis colūbe.vel pulli gallinacei. limatura auri.et in statu siue diminutione doloris cum repercussiuis debiliter admisceri debent.

¶De fortibus dissolutiuis.

¶Fortiter dissoluentia sunt: vt succus celidonie.rute. balsamus. camphora.ambra.aloe.& omne fel.& precipue hominis.& omē genus salis.& omnia habentia virtutez corrosiuā. de quibus in obtalmia dicemus.Et ista misceri possunt cuz mitigatiuis vel repercussiuis debiliter manifeste declināte dolorem si quid de materia remansit. Non eniz semper recedente causa: recedit effectus. nec recedente morbo: recedit eius accidens. balneum aque dulcis temperatum mire istos iuuat. ¶Collirium vtile ad dolorem oculorum.& in principio ad obtalmiam de causa ca. R. antere.amidi.ceruse. gummi arabi. oragagāti.aā.ʒ.iij.opij.℈.ß. cum albumine oui.& aqua ros.cōfice.valet in statu & delinatione. ¶Al.cathimie.argentee.ceruse. antere. gūmi. scariole.amidi.aā.ʒ.ij. opij. ℈.ß.cuz lacte mulieris & aqua pluuie. cōfice et bis in sero vtatur.potest aūt quiuis doctus & expertus ex dictis simplicibus ſm exigentiā cause cōpetētia adiūgere. ¶De fomētationib9.

¶Et nota q fomētationes multuz sunt considerande.qz facta fomētatione in cā ca.si augeatur dolor fiat flōmia in frigida purgetur. et fiat

fōmētatio. ꝛ si augeat dolor cesset a fomētatione. si minuat insistas cum fomentatione. Si ante immutatio-nem minuatur dolor: sine fleboto-mia et pharmacia solis fomentatio-nibus est insistēdum: quia his solis poterit solui. Si autē remaneat in eodē statu: debet apponi colliriū ꝛ apponi dissolutiua fortiora. Et pro certo scias ꝙ in veteri dolore opti-mū est balneū. ꝛ vt exeunti a balneo detur vinū purū. ꝛ post in lecto reci piat coopertus vt sudet. dolorē enī soluit simplicē. Itē succus ypie cuꝫ rubeo flore. aut succus vuarū imma turarū. aut memithe. aut mali gra. sub cinere cocti ꝛ expressi magnū be neficiū prestat. Silr succus planta-ginis cū succo ꝟbene mixtus multuꝫ valet. Valet et iā in sanguie oculoꝝ aut cū albu. oui. Valet etiā in pruri-tu: et supfluitates ad se trahit. Hoc idem facit semē centrigalli infusi in aqua inter palpebras cōiecti ocl'os clarificat. De aqua ro. vel simplici. vel cāphora ocl'i lauēt. medulla aūt panis ca. vt exit a furno aq̄ ro. asper gatur in causa ca. in frigida vino et cimio ꝛ sup ocl'os ponat liciū cū la-cte. M. aut vino albo dissolutū: do-lorē: pruritū: ꝛ san. tollit. Si aūt hu mor reumatizat adhuc succ⁹ radic. rapistri. cū pul. se. vrtice. et nasturc. mastic. oliba. cū farina volatica mi-xtus. ꝛ fronti ꝛ timporib⁹ illinitus. humorem ca. reumatizare non sinit. Item si oculi rubeāt ꝛ pūgant. ꝛ lu cem vel ignē sustinere non possint. et non adsit apostematis presentia. Accipe valerianā. apium. plantagi. et semperuiuā. aā. succus extrahat. et cū mica panis frumēti acidi dis-tēperetur. ꝛ fiat emplastrū inter li-quidum ꝛ durum ꝛ oculis frigidum superponat. panno subtilissimo in-terposito infra noctē curat: licꝫ san-guis totum oculū cooperiat. Si do lor oculorū sit ex frigiditate. aut est ex catarro: vel non. si est ex catarro: laborandum est contra catarruꝫ: vt proprio capl'o dicetur. Si sine catar ro ꝛ sit ex frigidis hūorib⁹: purget humor cum ꝓpriis medicaminib⁹. vt pill'is aur. vel cochijs. vel pill'. de aloe loto ꝛ mastice tēperatis cū suc-co feniculi. ꝛ absinthij. vel cū yerap. vel yeralog. vel cū aliqua medicina purgante caput. post detur aurea si sit cum reumate. si sit ex melācholia detur mitridatū exeūti a stupha vel sine stupha. stuphetur aūt sic. absin-thiū. betonica. feniculus. saluia. flo res thimi. mellil'. camo. flores mal-ue. apij. folia omnia cū vino et aqua equal'r diu coquant. fumigent post oculi q̄nquies vel septies. bombace postea intincta. fomētētur sepe oēm lippitudinē digerit. vētosa in occi-pitio vel inter scapulas ponat. Vel fiat minutio de vena cubiti. vel de vena pollicis. vel ponatur ventosa circūdans cubitū. ¶ Et nota ꝙ oīs ista minutio cōpetit magis in causa calida ꝙ̄ in frigida. ꝛ per antipasim post ruta ꝛ nepita. calefacte supra te gulaꝫ cathaplasment. Vel bombax intincta in succo feniculi ꝛ rute sup-ponat. ¶ De aqua nenupharina. i. nase. ꝛ vino al. decoctis. spice nardi. mane ꝛ sero oculi colluātur. ꝛ quoli bet sero fomētentur de vino al. vel aqua decoctionis mellil'. papaueris ꝛ cimini. vel vino decoctionis olib. et ro. in vase eneo vel aureo. Vel la-uentur vino. vbi es vel aurū sepius sit extinctum. Vel lauētur vino de-coctionis. zinzib. rute. paritaria ca. catapl'ētur. Saccelus ꝑm q̄titatem oculi farine ordei vel furfure reple tus. ꝛ in vino al. bullitus ꝛ catapla-

tus dolorez ex frigiditate sanat. idē facit saccellus farine fenug. aut lini aut melliloti. in vino bullitus. similiter farina lenticule. et sepe moderate calidū superponatur. fiat autē collirium ꝙ. ℞. licij. acacie. amidi. sarco. calamine. ⁊ thuris. añ. ʒ. vnam ⁊ semis. cupe rose. memithe. ceruse. mirre. aloe. añ. ʒ. vnam. opij grana decē. tempentur in succo feniculi ⁊ eufrasie. ⁊ siccentur ter vel quater ad solē post distemperent̄ iterū cum eisdez succis vt sit plus debile: ⁊ ponatur ī oculis mane ⁊ sero: dolorē ex frigiditate ⁊ omnē lippitudinem curat: ⁊ ē aliquantulū corrosiuuz. Si sit ex fluxu hu. a cerebro detur dyaolibanū: vel ex eo fiat strictoriū: vel prius dictum. Item scindant̄ vene iuxta angulos oculorū versus timpora. ⁊ coquantur in vino aureo. possunt aūt fieri cauteria in duobus fontib⁹ iuxta angulos oculoꝝ: vel in fontinella colli: vel in fontibus inter collum et fauces sub teneritate auriuz. Item cauterizentur vene q̄ sunt in frōte ⁊ timporibus q̄ ministrāt oculis: que etiā valent in obtalmia ⁊ lacbrimis. Ualet autem multum apertio vene retro auriculas: et debet cauterizari ex transuerso vl' supra nodū valet etiam ruptoriū positum sub mento: ⁊ in fontib⁹. nimis enim attrahit ad se ⁊ mundificat cerebrū ⁊ oculos. et si necesse sit fiat balneum: ⁊ in exitu detur vinū puruz qđ etiam valet in causa ca. ⁊ acuta materia. Dicit eniz Galien. in cōmento supra illum amphorismū. Dolores oculorū ⁊c̄. Uidi inquit oculos quasi siccos: sed tamen vene erāt inflate ⁊ sanguine plene. misi eum in balneuz: ⁊ precepi vt biberet vinum purum mixtum: ⁊ sic gratus somnus venit sibi: ⁊ tota nocte dormiēte cessauit dolor ⁊ curat⁹ est. bis visis ⁊ expertis certior extiti vt cum sanguis grossus ⁊ coagulat⁹ sit sine reliqui corporis plenitudine medicetur ei cum potione vini. Uinum enim proprie coagulata dissoluit: ⁊ propter motum suum citissime eijcit a venis. hec eniz medicamina oculorum sunt magna si quis operetur secundum ꝙ oportet. Calefactio vero ē salubrior ⁊ a molestatione remotior. aut. n. est curationis significatiua: aut eadem est cura. Si currere materia desierit qđ clausuz super erat curat ⁊ dissoluit. Si adhuc cucurrerit ⁊ calefactio subierit statim dolor quiescit. ⁊ post multo maiorez adducit. vnde nobis innuit plenitudinem esse corporis. Et dicimus si ē plenuz sanguine medicabimur secūdum ypo. cū flebotomia. Idez dicit de co. melancolicus balneo. flegmaticus vino. plenitudo hum. indurati medicabit̄ pharmacia. ¶ Sed Ga. refert scđm eundē amph. de quodaz qui passus est dolorem oculorū acutissimum ⁊ interpolatum ⁊ cuz appo suissent medici calefactoria: mitigabatur dolor. postꝗ acuti⁹ affligebatur Ga. aūt hoc percipiens misit eū in balneū. ⁊ post balneum dormiuit tota nocte ⁊ solutus est dolor. Unde comperit Galie. ⁊ certificauit ꝙ hu. acutis ⁊ nocentib⁹ oculis in corpore multū pleno sāguine grosso oportet balneare patientē. Et ego q̄dez vidi mulierez colericā patientē per annū dolorem acutissimum in oculis qui nullo remedio potuit mitigari: postea autez in balneo ⁊ vino albo in exitu dato dormiuit: ⁊ curabatur omnino. Et illud quia balneum competit multum in obtalmia considerata cautela iam dicta. Competunt autē et hic colliria in obtalmia dicenda.

¶ De obtalmia.

Obtalmia est apostema nascens supra pelliculā albuginis oculi id ē supra coniunctinā. fit aūt ex hu. descendentibus ad oculū ꝛ se colligentibus aliquando in suꝑficie: aliquando infra in cōiunctina vel in alijs tunicis. Si materia est humida valde ꝛ fluida situatur extra propter malam sui terminabilitatem. ꝛ scdm ꝙ est siccior magis infra situatur. eo ꝙ siccum bene terminabile mouens ad centrū facile in se concluditur. Potest aūt materia sicca extra refundi: ꝛ humida intus concludi scdm recipientis debilitatem vel fortitudinem ꝛ pororum consertionem vel relaxationē. Accidit aūt ex eisdem causis ex quibus dolor est eius accidens. ꝛ curato apostemate curat⁹ est dolor Accidit aūt tā a causis exteriorib⁹ ꝙ̄ a cāis interiorib⁹ vt prediximꝰ. ꝛ precipue ex humoribus illuc concurrentibus et catarro. Et ex quo humore habeat fieri ex predictis signis hꝫ cognosci ꝛ preterea ipsius apostematis notabilitate ꝛ tumore. Cuꝫ enim residet extra satis visu manifestatur. Cum vero intra distendiᷣ oculus ꝛ tumet ꝛ est durus ꝛ non apparet extra ꝛ obfuscatur visus: ꝛ habet plenitudinē venaꝝ: ꝛ si sanguis ē in causa: lachrimantur rubent tument. ꝛ grauantur frons ꝛ timpora. Si col'a: sentiūt pūcturas in profundo ꝛ dolorem maximum ꝛ asꝑitateꝫ. Si fl'a: habent lippitudinem viscosam humidam. Si ml'ia paucas lachrimas ꝛ lippitudinem siccam: ꝛ in oībus est calor ꝛ dolor scdm magis ꝛ minus ꝛ habitudines distincte: ꝛ reliqua signa prius dicta. ¶ Hic igitur inquirenduꝫ est vtruꝫ egritudo proprie sit illius mēbri aut aliunde venerit. qꝛ si aliūde venerit medicandum est prius mandās membruꝫ: vt si sit propter repletionem cerebri vel catarrum prius est ei occurrendum. Repletio vero medicinis euacuantib⁹ ꝛ fl'omia soluatur. Catarrus vt in proprio capitulo diximus medicabitur. ¶ Et nota ꝙ in nulla obtalmia debet fieri fomentatio circa oculos vsqꝫ ad quartum diem ne fiat maior fluxus ſꝫ soluatur fl'omia si corpus est plectoricū post quartum diem. Si non sit principaliter ex catarro sed ex plenitudine possunt fieri dicte fomentatiōes ad pororum aptionem ꝛ fumositatū expirationem: ꝛ debet fieri fomentatio soluꝫ ad oculos. Itē in omni causa qualiscunqꝫ sit cōplexio potest poni. ventosa in fontinella colli vel melius super cornua capitis. Et si fiat de causa calidiori seruetᷣ dieta vt in febricitantibus acute. nec fiat fomētatio circa partes inferiores ante q̄rtum diem. Item non apponatur aliquod reꝑcussiuum supra caput violentum nec supra oculos. sed incipiēdum est a confortatiuis mitigātib⁹ et hu. currentem constringentibus. in augmento ꝛ statu confortatiuis ꝛ dissolutiuis mediocriter. ꝛ in declinatione dissolutiuis. ꝛ si recedēte causa remaneat egritudo quēadmoduꝫ humor induratus aut putrificatus: vtendum est corrosiuis primo mediocricer: post fortius. Et si fortiter induratus sit vtendum est primo mollificatiuis: post corrosiuis. qꝛ mollitiua digerunt humorem durum ꝛ aptificant dissolutionē. ꝛ semꝑ interiꝫ debet fieri venter fluxibilis ꝑ paulinum vel per aliquam medicinā recipientem aloe vel mirabol'. vt subtrahatur humor solitus currere ad oculos. humor autem talis induratus leuiter soluiᷣ infra q̄ndeciꝫ dies

grauiter post mensem. vix vel nunq̄ post annuz. quia licet post obtalmiā soluitur dolor: quādoq̄ tamen remanet macula. ꝛ ex macula fit tela: ex tela pannus. ex panno vnguis. ꝛ generaliter quodlibet istoꝝ inueteratuz vix vel nūq̄ curari potest. In obtalmia igitur in causa calidiori ꝛ dolore intolerabili si aliter solui nō pōt: necesse est sistere cuz narcoticis. Si dolor aliquo modo tolerabilis est ꝛ corpus est plectoricū scdm exigentiā humoris soluatur causa antecedens cū pharmacia aut flōmia aut balneo aut aliquo predictorū modorum in proximo capitulo: ꝛ apponātur oculis post cōfortatiua. qualia sunt succus herbe violarie cuz aq̄ ro. ꝛ albu. oui mixtus aut succo ro. aut alia ruz herbaꝝ prius dictarū cū lacte mulieris ꝛ albumine oui. Et si dolor p hec mitigatiua non soluitur q̄ dicta sūt: nec p repercussiua nec per narcotica oportet soluere ventrem p pharmaciam si non naturaliter soluatur iuxta ypo. In oculis patiētē a dyarria accipi bonū. ꝛ purgationē sequatur opiata scꝫ rubea tro. vel alia competens ꝛ flōmia ꝛ tunc seq̄tur fomentatio dicta. Et si augmentet dolor vel minuatur pori modo dicto insistas. ꝛ scdm eundem modū. deinde fiant cauteria ꝛ ruptoria ꝛ iterū ponatur in oculis collirium ru. aut album aut aliqd̄ mitigatiuū. caueatur collirium forte ꝛ acutū. ꝛ qd̄ intro ponit fit actu frigidū: ꝛ fit i loco obscurissimo ꝛ q̄escat ꝛ nō moueat: et capite alto dormiat. nec loq̄tur nisi ad necessitatez. ꝛ sit dieta tenuis ꝛ modica: pot⁹ sit aq̄ frigida. ꝛ cib⁹ frigidus potentia. q̄lis ē portulaca. lactu. auenatū. lac amigd̄. ꝛ sit digestibilis valde. ꝛ vitet cenā tardā ꝛ nisi modicā. ꝛ cetera ꝓsequat vt in pori capitulo dicta sunt tam de balneo q̄ de aliis. sꝫ balneū non fiat in pncipio sꝫ dolore cōfirmato ꝛ hu. grossis dn̄antibus ꝛ q̄ necessaria sunt fiant vt in pori capi. dicta sunt. ¶ Collyrium roseuz.

¶ Roseū collyriuz. ℞. ro. ʒ. iiij. acatie. ʒ. ij. spice. ʒ. j. opij. ℈. ß. tempa cuz aq̄ ro. vl' plu. vl' succo plātag. vl' vio. vel endiuie. ¶ Collyriū album.

¶ Collyriū albū. ℞. gūmi arabici. dragagā. amidi. an̄. ʒ. iiij. ceruse. ʒ. j. ꝛ ß. opij. ℈. vnū. tempa cū albu. oui. Aliud. ℞. sarcocolle. ʒ. iij. amidi. gūmi arabici. dragagan. an̄. ʒ. ij. cathimie argētee. ceruse. an̄. ʒ. j. ꝛ semis. thuris. opij. an̄. ℈. vnū. ꝛ ß. tempa cū aq̄ ro. aut plantag. ¶ Collyriū sancti pauli. ¶ Aliud sancti pauli. ℞. draga gā. ℈. j. croci. ℈. ij. sarco. ℈. iiij. memithe. ℈. viij. tempera cum aqua ro. aut pluuiali.

¶ Collyrium ad dolorem.

¶ In augmēto aūt ad expellenduz dolorē valēt hec. ℞. ceruse. ʒ. ij. cathimie. exagia duo. tuthie. gūmi arab. dragragā. amidi. an̄. ʒ. j. acatie. opij. an̄. ʒ. ß. tempa cū aq̄ plu. ¶ Aliud roseū in augmēto valēs. ℞. cathimie. ro. gūmi arab. an̄. ʒ. iiij. ceruse costi. an̄. ʒ. ij. opij. ʒ. ß. tempa cū aqua plu. ¶ De pāno. ¶ Qꝫ si dolore cessante remaneat pānus vel macula aut aliq̄s hūor indurat⁹ vtendū est collyrijs aut puluerib⁹ corrosiuis. Si recēs est apponant corrosiua mediocriter cū mitigatiuis ꝛ cōfortatiuis mixtim. Si vet⁹ digerat cū mollitiuis. ꝛ post insistat cū corrosiuis fortioribus prout infra dicetur.

¶ Mediocria corrosiua.

¶ Corrosiua mediocria sunt. liciuz. stercus lacerte viridis. ruta. eufrasia. cētri galli. mirra. th⁹. sarco. mel. cerusa. campha. cathimia. emathites. spica. memithe. zinzi. ābra spma

cuiuslibet animalis, et precipuum est hominis, nodus vitis, acatia, limatura auri, muscus et similia.

¶ Corrosiua fortia. ¶ Corrosiua fortia sunt oē fel int̄ q̄ precipua sunt fella auiū de rapina viuentiū ꝛ precipue aq̄le ꝛ vulturis, ꝛ pret̄ hoc fel tauri, ꝛ sup oīa hec fel hoīs, sagimē coturnicis, sagimē vmbre. i. piscis, castor̄, antimo, es vstū, fex nitri, cuposa calamina, magnes, tutbia, balsamus, oē stercus ꝛ precipue hoīs, oē genus salis ꝛ precipue nitrū, ꝛarmoniacū viride eris, pellicula interior iecoris galline, alumē, celidonia, lāceola, aq̄tica, limatura eris, ciminū, pip, lapis int̄ calcē viuā reptus ꝛ extict⁹, aloe, sanguis musce nigre, spuma maris, os sepie, cātarid, ypia, ebenus, psilotri, pauca quātitas̄ fortior ē cū aliq̄ q̄ntitate mediocriter corrosiuoꝝ ꝯfortatiuoꝝ ꝛ mitigatiuoꝝ scd̄ꝫ q̄ntitatē ꝛ q̄litatē cāe ꝛmaterie iūcta ꝛ puluerizata tēpent̄ cū aq̄ ro. aut succo plātag. feminine, aut endiuie, aut eufrasie, aut celidōie, aut rute, aut sang. vpupe, vl̄ yrūdinis, ꝛ exsiccet̄ ad solē ꝛiterū tempet̄ cū succo ꝛ siccet̄, ꝛ sic fiat ter vl̄ q̄ter, post pulverizet̄ subtilissime, ꝛ cribellet̄, ꝛ oculis imponat̄, vel cū aliq̄ succo vel cū aliq̄ sanguine ꝯficiat̄, vt caponis̄ leporis, ꝛ ē optimū veruecis apri, ꝛ oculis imponat̄. Nō apponat̄ nimis̄ forte colliꝫ ne ex dolore acuat̄ reuma vl̄ materia: ꝛ ꝓuocet̄ fluxus. Q̄ꝫ si factū fuerit statiꝫ imponat̄ lac muliebre: ꝛ circūquaqꝫ in oculo inspiciat̄ ne q̄d de puluere vel d̄ collio int⁹ remaneat, ꝙ si remanserit cū panno subtilissimo lineo aut carpia intincta in lacte mulieris extrahat̄, ꝛ apponant̄ statiꝫ mitigatiua refrigeratiua ꝛ oculū ꝯfortatiua, vt muscillago se. citonioꝝ aut psillij, aut infusio dragagā, ꝛ aliq̄ alterātia in ꝑori capitulo dicta. ¶ Colliuꝫ in declinatione valens: materiā nouiter induratā auferēs: vulnera ꝯsolidās: visum ꝯfortans: oculū custodiēs. ℞. sarco. thuris. gūmi arabici. amidi. an̄. ʒ. iij licij. mirre. ceruse. an̄. ʒ. duas. aloe. tutbie. ro. cāphe. an̄. ʒ. vnā. opij. ʒ. vnū tempent̄ cū aliq̄ predictoꝝ modoꝝ.

Optimū est aūt opiū in opationib⁹ oculoꝝ si q̄s eo scd̄ꝫ q̄d oportet vsus fuerit. Et inter corrosiua magis laudat̄ tutbia, sꝫ debet nouies in igneꝫ poni vt candeat, ꝛ extingui in succo vue acerbe aut vino aut aliq̄ succo dicto, ꝛ tūc ponat̄ in puluere vel collio. Ueruntamen tria sunt gn̄a ipsi⁹ scꝫ alba rubea ꝛ nigra, ꝛ q̄libet mitigat repcutit ꝛ corrodit, sꝫ alba mag̃ repcutit ꝛ valet in feruorib⁹ ꝛ ruborib⁹ oculoꝝ, nigra magis mitigat ꝛ tigit ī nigredinē, rubea mag̃ corrodit. ¶ Aliud colliuꝫ. ℞. costi. sarco. aloe. mirre. thuris. tutbie. licij. catbimie argē. acatie. ro. amidi. an̄. ʒ. iiij. tēpa cū succo feniculi, ꝛ q̄rta parte succi celidonie ꝛ melle dispu. ¶ Aliud. ℞. succi rute. fenicu. celidōie. betonice. eufrasie. memithe. mirre. sarco. aloe. tutbie. fellis anguille. ꝛaq̄le licij. an̄. cū ipsis succis ꝯfice. ꝛ si post collir̄ ꝯraspent̄ oculi: aq̄ ro. ꝛ albu. oui vel muscillago psillij cū bōbace iponat̄. ¶ Collium bonū preciosuꝫ ꝛ exptum ad quodlibet visus impedimentū. ℞. succi celidonie. rute. betonice. fellis aq̄le. feniculi. memithe caprifolij. eufrasie. mali granati. acetosi. mellis dispumati. ꝛ vini purissimi. lactis mulieris, aque ros. oīum tredecim. an̄. ʒ. tres. aloe. tutbie. mirre. mūmie. catbimie auree ꝛ argētee. sarco. licij. amidi. costi. rose. coralli. albi: omnium duodecim. an̄. ʒ. duas ligni aloes, ambre, muscillaginis,

camphe. ana. ʒ. semis. balsami grana quinqȝ in vase argenteo vel stagnato ad solem vel supra cineres ca. bene incorporando cōfice ⁊ in ampulla argentea vel stagnea vl' vitrea diligenter reserua. lauentur aūt oculi ante ⁊ post coll'ia cuȝ aqua decoctionis ro. endiuie. plantag. ⁊ feniculi in causa ca. in frigida apponant eufrasia. feniculus. ⁊ siler. mō. ro. In frigida aūt causa oportet insistere cū adiutorijs doloris ex frigiditate dictꝫ. ⁊ specialiter valet saccellus de farina fabaꝝ fractarum vel cathapl'a de puluere ʒ in ʒ lb. cū modico melle mixto. ⁊ ante dicta coll'ia imponantur q̄ vltimo diximus. ⁊ fiant purgatiōes fomentationes ⁊ balnea ⁊ opiate et strictoria. ⁊ imponatur coll'iuȝ factū d aloe. mirra. thure. calamina. sarco. cerusa. tutbia. añ. amido. in maiori quātitate. opio in minima. ⁊ p inter ualla detur paulinū. ⁊ si ad fortiora oportet recurrere: apponantur que dicentur in sequenti capitulo.

¶ De speciebus macule.

Ngula egilopa cataracta macula species sunt pāni: ⁊ ex eisdem causis habent fieri ⁊ eisdē curantur. Differunt auteȝ quia vngula est spissus pannus coopiens totū lachrimaleȝ angulū. vnde dicit vngula quasi angula vel ab vngue ꝓpter similitudinem ⁊ duriciē. Egilopa habet fieri ī angulo opposito q̄ caprinus dicitur vñ dicit: egle. n. capra dicitur. Cataracta habet fieri ex hu. collecto īter tunicas: alio modo dicit sanguis replens venas oculoꝝ ⁊ precipue coniūctine. vñ dicit a caracterib⁹. Macula est pannus coopiens corneam vel vueā. Albugo ē macula minuta nascens in cornea vel coniūctina ex minimis pustulis. ⁊ aliquādo ē magna: vt cuȝ relinq̄tur post obtalmiā. ⁊ est differentia inter albuginē ⁊ maculam. q2 albugo alba est vñ nomen accepit a simili. macula nigra ē aut rufa aut rubea. vñ oculos videt maculare. Cū vero tota substātia oculi extra coopitur: recte pannus vocat. Fiūt he egritudines ex apostematibus. pustullis. vulnerib⁹ nō recte curatis. iteȝ ex hu. descendente ad hoc loca quē natura non pōt expellere ꝓpter debilē expulsiuā tunice cui infidet: ⁊ si hūor clarus a calore sit exsiccat⁹ ⁊ in coniūctina vel supra induratus vocat duricies. In huiusmōi ergo egritudinib⁹ si morb⁹ est recēs sine dolore vl' plenitudine statiȝ vtēdū est coll'ijs ꝯfortatiuis ⁊ aliquantulū corrosiuis. Et si est ex pustulis vel vulnerib⁹ nō recte curatis apponant in coll'ijs solidatiua. vt sarco. aloe. q̄ vtrūqȝ opant. ⁊ mirra. ⁊ th⁹. ⁊ de emathite. ⁊ sang. dra. parū cū albumine oui vel succo plātag. vel lapacij acuti. vel gariofilate. Si est cū dolore curet dolor vt supra. Si cuȝ plenitudine: si sanguis sit ī causa minuat de cephal. aut de vena pollicis aut vētosis ⁊ scarificationib⁹ ī collo vl' iter scapulas ⁊ sequant coll'ia. Et si ē ex alijs hu. purgēt cū yerap. q2 freq̄nti⁹ fit ex flegmate aut yera ali q̄. aut pigra. aut pillulis sine quib⁹ esse nolo si diuersi abūdant hu. aut d q̄nqȝ generib⁹ mirabol. ⁊ seq̄nt opiata ⁊ minutio. Et si sit ex catarro strīgat cū strictorijs ⁊ reliq̄s beneficijs catarri. ¶ Et nota q̄ q̄dam p̄mo loco apponūt corrosiua: q̄ subtiliores partes consumūt ⁊ grossiores relinquūt. vñ inducūt nocumētū. qd̄ post rectificare nō possunt. Primo g̃ debent apponi mollitiua sup oculos p

aliquot dies: precipue si hu. sit coa-
gulatus vel etiaȝ causa non sit recēs
Si igitur causa sit recens succus y-
pie aut papaueris rub. sufficit, aut
fiat collyriū ex mirra ꝛ aloe.licio.cū
succo feniculi. aut liciū ꝛ camphora
cum aliquo succo.corrodunt enim le
niter. post ꝓcedēdū ē ad fortiora vt
ad os sepie.spumā marinaȝ.calami-
nā tutbiā q̄ int corrosiua p̄cipua ē.
¶ De mollitiuis. ¶ Mollitiua
sunt lac muliebre.aqua decoctionis
malue ꝛ bismalue. semē lini. fenug.
cū se.feniculi.liquor fluens a limace
testa pforata.similiter attriplicis se.
ꝛ sagimē galline.ꝛ cetera q̄ habent
viȝ molliendi. Ueruntamen si oculi
sunt humorosi magis p hec augmen
tatur humor.vñ a talibus est desistē
dum hec vł hoꝝ aliqua in causa idu-
rata vel veteri ante oīe colliriū ad
mollificationē ꝛ digestioneȝ oculis
imponantur.post ꝓcedamus ad exp
ta. Sal coctū vel tostum cū aceto et
puluerisatū sanat vngulas ꝛ sanieȝ
curat ꝛ mūdat. Celidonia ꝛ verbena
incoantē vngulam sanant. testudo.
rubea p tres dies ponatur in pelui
post supra latus erigatur: ꝛ liq̄r in-
de distillans oculis imponat. tbus
ꝛ calamina distempentur cum succo
feniculi ꝛ morentur ita p tres dies:
postea abiiciatur crusta sup repta et
de liquore oculis imponat. Calami
na debet vigesies extingui in succo
feniculi vel vrina pueri vel lacte mu
lieris vel vino mali gra. ꝛ post colli
riis imponi vt eius violentia repri-
mat. Cathimia cuȝ ponitur in colli
riis debet lauari in lacte capre vł asi
ne vel lacte mulieris nouies vt ab-
stergatur ei⁹ aspitas.aloe violentia
reprimit eodem modo: ꝛ debet eodē
modo lauari in succo feniculi.simili
ter antimoniū ꝛ es vstum qꝛ violen-
tissima sunt. Ideȝ dico de omnibus
corrosiuis q̄ violentiaȝ habent opor
tet.n.eoꝝ violentiam reprimere. ab
luunt etiam quādoqȝ vt violentiam
maiorē recipiāt: vt tbus in succo ce-
lidonie.vel vt violentiam amittant
vt aloe lotū.amittunt etiaȝ quādoqȝ
vim vomicā: vt lapis laȝuli ꝛ arme-
nicus in aqua.ꝛ cathapucie in oleo.
ꝛ quādoqȝ p lotionem amittunt vim
laxandi vt si lauet scamonea ī succo
plantag. quandoqȝ reprimitur eius
subtilitas p lotioneȝ: vnde abluitur
aloe: qꝛ habet vim maximā penetrā
di ꝛ apiendi venarū ora. ꝛ quādoqȝ
auferat ei⁹ incensio: vnde abluitur
calx viua: ꝛ subtiliores eius partes
euadūt ꝛ obtempātur grossiores hu
mido infusiuo. Similiter aduritur
medicina qñqȝ vt acq̄rat violentiaȝ
quēadmodū calx: quandoqȝ vt amit
tat: vt attramentū ꝛ calamina. qñqȝ
vt subtilietur: vt cancri fluuioꝝ cum
dantur ethicis. qñqȝ vt melius cōte
rant: vt sericū. qñqȝ vt auferatur ve
nenositas: vt in scorpione cuȝ datur
ꝯ viciū lapidis. Generale ē ꝙ medi
cina habens grossaȝ substantiā adu
rendo acq̄rit maiorē.habēs subtileȝ
vel mediocrē p adustioneȝ dimittit
violenti. Medicine igit nō nisi re-
presse q̄buscunqȝ in medicinis appo
nant.ne virt⁹ forsitā ignota aut etiā
scienti nimiū violenta sup infirmuȝ
inducat periculū: ꝛ medicū in infa-
miā. ¶ Puluis maculā ꝛ oē genus
pāni etiam vet⁹ precedentib⁹ molli
tiuis destruēs: oculū custodiēs: visū
corroborās. ℞.amidi.sarco.añ.ʒ.ij.
ro.℈. semis.ceruse. tutbie. añ. ʒ. ß.
memithe.dragagā.añ.℈.vnū. ābre.
calamine.añ.ʒ.vnā.tempent cū suc-
co alio meliori: ꝛ exsiccent ad solem
plurib⁹ vicibus ꝛ oculis imponat si
pati poterit. vel cū sagimine galline

misceať. vel cuȝ aliquo ſucco diſtem pereť ⁊ imponatur. vł meli⁹. Aliud ℞. calamine. ambꝛe. cotis rubee. plã tag. piloſe. añ. pulueriȝenť ⁊ miſceã tur cũ ſagimine apꝛi. veruccis. ⁊ ca⸗ ponis. añ. ¶ Et nota ꝙ q̃cunq̨ pul⸗ ueriȝanť ſubtilius fiũt ſi ad cotĩ ru beam fricenť cuȝ ſucco ꝯuenienti in pelui enea. Aliud citiſſimũ. ℞. melľ diſpumati. ȝ. tres. ſagiminis leporꝫ. ȝ. duas. cupoſe. ȝ. vnã. Aliud. ℞. tu tbie ru. pꝛeparate. ſarco. oſſis ſepie. aloe. añ. diſtempenť cũ ſucco vel ſa⸗ gimine. ¶ Jtẽ aliud potentiſſimũ ad pannos. viſum acuit: lacbꝛimas ſtringit: ⁊ oĩbus vicijs oculoꝝ ſub⸗ uenit. ℞. limature auri. ⁊ opij grana xij. balſami grana. vij. muſci. ambꝛe grana. ix. tutbie. dꝛagagã. ſerap̃. gal bani. mirab. citri. ⁊ indi. añ. ȝ. vnam. ſtercoꝛis lacerte viridis. ȝ. vnã ⁊ ß. fellis bominis ⁊ caſtoꝛei. añ. ℈. duoſ mirre. aloe. ȝ. duas. fiat puluis ⁊ tẽ⸗ pereť in ſucco maioꝛane. eufraſie. et aqua. ro. ⁊ celido. añ. et exſiccenť ad ſolem q̇nq̇es vel pluries in cipbo au reo vel argẽteo vel ſaltim eneo cum coto. ⁊ poſt oculo imponať in modũ collirij vel pulueris. Jtẽ ad pannos ℞. tutbie. lapidis calamine. auri p̃. ru. cupꝛi ru. arſi. nitri. marmoꝛis. al. oſſis ſepie. añ. pulueriȝenť ⁊ triconi ȝẽtur. ⁊ patienti ſupinato imponať oculis ⁊ iaceat ꝑ tres boꝛas. ⁊ cũ ſur rexerit vento ſe exponat. Jn pꝛimis ſi multa fuerit ſoꝛdicies parũ ſentit pulueris coꝛroſionẽ. Et ſcðm ꝙ ma gis purificatur oculus: maioꝛ aſpi⸗ tas ſentiť. ĩponať aũt de ſcðo i. ſcðꝫ ſi ſuſtinere poterit. ſi non: bis in ſep timana pꝛecedẽte ſtrictoꝛio vt ꝓbi⸗ beatur fluxus. Et ſi nimia inducať aſpitas ⁊ doloꝛ ex puluere impona⸗ tur muſcillago pſillij cũ aqua ro. vel amidũ cũ aqua ro. vel lacte mulierꝫ. vel dꝛagagã. infuſum. vel aliq̇ð mi⸗ tigatiuũ ſupꝛadictũ. Aliud optimũ fit cũ melle ⁊ lacte litiſſe ⁊ felle lepo ris. Aliud fit de vino albo ⁊ vermi⸗ bus gracilib⁹ ⁊ macris. Jtẽ in nodo vitis al'. imponatur granũ pipis: ⁊ ad cotẽ fricetur cũ vino albo. ⁊ cum inſpiſſat⁹ fuerit liquoꝛ oculis impo nať. Jteȝ accipiatur radix ȝinȝib. ⁊ findatur ꝑ multas fiſſuras in q̇bus immittanť folia lauri ⁊ friceť ad co⸗ tẽ in vino albo. vel aliq̇ ſucco. ⁊ cum ſpiſſus fuerit liquoꝛ oculis impona tur. ¶ Unguentũ: ℞. ſucci cẽtri gal li. celido. añ. ȝ. ij. olei ꝯmuniſ bulliãt ſimul ad ꝯſumptionẽ olei. tũc pona⸗ tur cere. ȝ. vna. poſt liq̇factionẽ cere ponanť. ȝ. ij. ſarco. ȝ. ij. oĩa diu incoꝛ⸗ poꝛata cola ⁊ vſui reſerua. Puluis optim⁹. ℞. caſtoꝛ. olib. ſarco. añ. ȝ. ij. ⁊ ſemis. campbͤ. ȝ. ij. margarite nõ ꝑ foꝛ. ȝ. ij. viridis eris. ℈. j. cũ aq̃ ro. di⸗ ſtempenť ⁊ ad ſolẽ exſiccenť. ⁊ bͦ fiat ad minus q̇nq̇es'. poſt pulueriȝeť ⁊ ſubtiliſſime oculis ĩponať. pannum optime coꝛrodit. ¶ Colľiuȝ vtile pã nis. ℞. ceruſe. catbimie auree incẽſe ⁊ extincte in aq̃ plu. añ. exagia duo. calcu cecumenõ. pipis longi. ſpume maris. altee. mirre. licij. ſucci capꝛi folij. opij. añ. ȝ. ſemis. tẽpa cũ aq̃ ro. vbi coſtus fuerit infuſuſ. fiãt pillule in modũ lentis: ⁊ diſſoluanť in lacte mulieris ⁊ oculis ĩponãť. Aliud. ℞. ceruſe. ȝ. iij. ſarco. tempate. ȝ. ij. dꝛa⸗ gagã. gũmi. ȝuccar. campbͤ. añ. ȝ. ß. ſpume maris. ȝ. vnã. gẽme nõ ꝑfoꝛa⸗ te. ȝ. vnã. tempa cũ albumine oui. ſã guis muſcaꝝ. ni. ſupꝛa maluas vł cõ ſolidã maioꝛẽ reptarũ euomẽtiũ q̃ſi co. cũ ĩ manu in ſaluia ponũť triduo pannũ rũpit. pediculi cũ multis pe⸗ dib⁹ repti inter arboꝛem ⁊ coꝛticeȝ grãdes denť in potu: ſed debent ac⸗ cipi cum oꝛatione dominica. argen⸗

tilla sumpta in potu purgat maculã nodus cicorce delatus in plicatura brachij sinistri minuit maculas. sanguis anguille ꝛ fel eius: ꝛ salmonis ꝛ sagimen vmbre ꝛ coturnicis. huiuscemodi morbos curãt. similiter sagimẽ leporis: ꝛ est signũ qꝛ sanguis leporis frangit lapidẽ in vesica. sagimen coturnicis mixtũ cũ alijs carnibus in coq̃ndo non ꝑmittit earuꝫ pinguedines coagulari. ad idem valet sanguis vpupe ꝛ eius cerebrũ exsiccatũ. ꝛ sanguis yrundinis ca. puluis solearũ combustarum valet. sanguis etiaꝫ viridis lacerte abscisso capite ꝛ cauda: qꝛ venenosa sunt: valet similiter stercus ipsius ꝛ maioꝝ muriũ. succus trifolij picti cũ albis maculis valet ad albas maculas cũ nigris ad nigras. aurũ fricatũ cuꝫ aceto suꝑ cotem ad spissitudinẽ ꝛ desiccatũ ad solem multũ prodest. ideꝫ facit es fricatũ scꝫ latũ ꝛ oculos clarificat. puluis plũbi liq̃facti cuꝫ corillo agitati. vel caprifolij succositas trãseat in plumbũ post distemꝑatus cũ aceto ꝛ tertia parte olei bullit⁹ ꝛ colatus in oculo eunti dormitũ ponat᷑ recentem maculam curat. puluis olibani cũ melle ꝛ aceto ꝛ stercore muriũ maiorũ mixtus ꝛ inunctus pannum oculoꝝ diluit. caput denudatũ capillis vestit. dissinterie obstat cuꝫ aqua sumptuꝫ. Memento aũt ꝙ in appositione rerũ corrosiuarũ aliq̃ndo desistas ab earũ positione vt quiescat oculus ꝛ fortificetur ne nimiũ virtus dissoluat᷑ et substantia oculi minuatur. Et dũ apponis corrosiua boris int᷑medijs apponas oculi confortatiua tam intra ꝙ̃ supra. Cõfortatio stomachi ꝛ ipsi⁹ purgatio multum visum clarificant: ꝛ oculos purgant. Et in medijs temporibus ne induretur materia propter appositionem confortatiuorũ oportet apponere mollitiua. inter q̃ optimum est vt decoquant᷑ auellane cum testis exterioribus ꝛ tũc frangantur nuclei: ꝛ terant᷑. ꝛ oleum ꝑ pannũ extrahat᷑ qd̃ singulis diebus mane ꝛ sero oculis imponat᷑ materiã remollit. Memento aũt in siccis oculis magis vti mixtiꝫ cũ corrosiuis humidis. in humidis aũt cũ corrosiuis siccis. Et optima sunt cauteria et inscissiones et scarificationes. Et precipua ẽ inscisio vene discriminalis. ꝛ scd̃m materiam cause aliq̃d apponatur contra oꝑans. sic ei erit ꝑfectior operatio Inueteratis aũt egritudinibus ꝛ cõformatis reb⁹ vltimatis insistere oportet in recentib⁹ debilibus et mediocrib⁹. ¶ Itẽ collirium potissimuꝫ ℞. fella triũ auiũ de rapina viuẽtiũ cũ q̃buꝫ distẽꝑa puluerẽ sarco. mirre. aloe. thurꝭ. perlar᷑. ꝛ coralli al. añ. ¶ Et nota ꝙ q̃ ad oculos distẽpantur distempari debẽt ĩ vase eneo cupreo vel aureo. q̃ ad faciẽ in marmoreo. q̃ ad scabieꝫ in plũbeo. q̃ ad stomachuꝫ in cypressino. q̃ ad splenem in tamariscino. et in eo reseruari: sic eniꝫ efficaciora reꝑiunt᷑. Aliud q̃ nihil efficaci⁹. accipe succum lapacij. et sꝑma cũ eo misce si sit in viro virile. si sit in muliere muliebre. vel indifferenter verissimũ ẽ. qd̃ probaui. Itẽ ℞. succi celidonie. eufrasie. rute. betonice. feniculi. succi maloꝝ gra. ace. aq̃ ro. añ. pulueris sarco. licij. cathimie aure et argẽtee. amidi. salis gẽ. añ. ʒ. vnã. ꝛ si addat᷑ aliq̃d camphe. musci. balsami melius oꝑabit᷑. Pulueres ꝑores in predictꝭ succis distẽꝑent᷑ ꝛ soli exponant᷑. ita ꝙ radi⁹ solis substantiã collirij nõ attingat. ꝛ ad vltimũ cum fere exsiccabitur apponantur vltime species ꝛ exsiccent᷑ iuxta radium ꝛ puluerizent᷑ ꝛ oculis

immittant. Item ad maculā: sterc⁹ humanū vstum. os sepie vstū. sal gē ma. stercus lacerte. macle aspgant. Item anser pinguis continens anguillā minutim incisam assetur. ⁊ liquor effluēs recipiatur et ad cotem confricetur cū ematbite vsqꝫ quo rubeat ⁊ oculis imponat. ¶ Cura macule cū cyrurgia. ¶ His aūt non cōferentib⁹ si macula exteri⁹ fit noua: cula radat. aut acu eleuet ⁊ radat. ⁊ post rasuram albu. oui cū succo plantaginis. ⁊ sang. dra. parū. vel albu. oui. ⁊ succus fenic. immittat. et int⁹ moret per diē vl plus. Interior aūt macula que tela vocat subcornea situata si vlī purgatione precedēte. ⁊ collirijs ⁊ puluerib⁹ non remouetur acu torta immissa per caprinū angulū: aut extrahat: aut inferi⁹ replicet. Sed ex ei⁹ replicatiōe pauci curant post eductionē vel replicationē. albumē oui priori modo supraponat. infantib⁹ aūt nullo modo incisiōes fiant. Sed si aliquid hmōi in eorū oclis acciderit: cū leuiorib⁹ collirijs est insistendū. ⁊ nutrici tota cura: in dieta q̄ ipsi exbiberet si adulte esset etatis exbibeat. ¶ Additio. ¶ Collirīū qd feci bertrānino filio dñi bugonis de iubileto ex ictu ī oclo. cui⁹ pupilla oīno interi⁹ ⁊ exteri⁹ cooperiebat humore albo: ⁊ visum amiserat: vt etiā vix diē pciperet. de cuius curatione tā sarraceni q̄ xpiani suriani diffidebāt illustres. ℞. limature auri. opij. gra. xij. balsami. croci. añ. graua. vij. musci. ambre. añ. gra. ix. tutbie. draga. serap. galbani. añ. ʒ. ij. stercoris. lacte viridis corticis. mirabol. citrinoꝝ ⁊ indoꝝ. añ. ʒ. j. ⁊ ß. fellis vulturis. castor. ℈. ij. mirre. aloe. ʒ. ij. cāphore. sarcocol. ℈. ß. In primis puluerizaui corticē mirabo. citri. et indorū. Post accepi iecoris sanguinis leporis lactis licisse. ⁊ de sanguine superiori clariori. succi cētrigalli. rute. fenic. memitbe. raphani. añ. ad libitū. ⁊ miscui ⁊ distemperaui cū parte pulueris mirabo. ⁊ sic dimisi per tres dies. ⁊ liq̄feci serap. et galbanū. et opiū. et partem succi. inde colaui mirabol. ⁊ colaturā miscui cū gūmis liquefactꝫ. deinde extinxi tutbiā cū succo predicto. Post tutbiā q̄ndecies puluerizaui cum castoreo. mirra. ⁊ aloe. ⁊ sarco. ⁊ sterc⁹ et dragagantū. distēperaui cū aqua mirabol. ⁊ gūmi arabici additis. miscui. feci autē aurū fricari ad cotem cū eodem succo ⁊ simul miscui. et feci⁹ siccari ad solem in cipbo argenteo suprapo sito raro panno lineo. tunc miscui totum siccū cum succo maiorane ⁊ basilico. ⁊ iterū eodē mō feci siccari. post puluerizaui muscū ⁊ cāphorā. ⁊ tunc in cipbo cum balsamo distemperaui parū cum succo fenic. ⁊ singulis diebus bis imposui. Recedente autē albedine ⁊ diuisa per partes. ⁊ discooperta media pupilla et clarificata abvuea extra. de misericordia dñi feci extrahi succum raphani. et miscui de croco et de balsamo parum. ⁊ hoc feci ad maiorē penetrationem. ⁊ sic distēperaui parū de puluere. ⁊ posui singulis diebus et sic omīno curat⁹ est. Rarefactione: vt est aloe. ⁊ fel. subtiliatione: vt succo maiorane. basiliconis. ⁊ memite. ⁊ alia calida. euacuatōne: vt serapi. galbanū. Dispersiōe ⁊ exsiccatione: vt mirra. aloe. balsamū. et sterc⁹ lacerte. ⁊ omne fel. ⁊ precipue castoreuꝫ. probibitione calidi fumi ⁊ colerici ⁊ melācbolici: vt aqua mirab. citrinorum ⁊ indorum. Depuratione: vt auro ⁊ felle. repercussione: vt opium. ⁊ tutbia. cōstrictione: vt tutbia. et opio. cōfortatione visus: et

cerebri: vt musco, balsamo, ambra, mitigatione: vt lacte, memithe, pfundatione: vt cum succo raphani. Cōfortatione cal. naturalis: vt balsamo, castoreo. Item prohibitiōe a coagulatione: vt dragagāto, a calidis: castoreo, a frigidis vel vtroqꝫ: vt sanguine leporis et succo centri galli. reductione: vt balsamo, succo fenic̄li, ꝛ rute. Sarraceni et suriani confirmauerūt serap̄. ꝛ euforb. magis conferre in ictibus oculorum ſm autoritatē librorum suorum. Unde fecerunt collyrium ex fellibus aquile, vulturis, perdicis, gruis, nisi ꝛ muleti piscis ꝛ sil̄ibus. ꝛ apposuerūt de serapino in decima parte minus, et adhuc de euforb. minus, ꝛ simil̄ distē perauerunt ꝛ exsiccauerūt ad solem et formauerunt ad modum fabe, et cum succo feniculi fricauerūt ad cotem: ꝛ apponebāt in oculis cōtusis. Et istud super oīa collyria laudabant in contusione oculi.

¶ De sanguine et rubore atqꝫ infectione ꝛ carne excrescente in oculo.

Sanguis infectio, rubor eisdem de causis fiunt. Sanguis em̄ interdū supabūdās descendit ad ocl'os. Et si nimiū extra fūdatur: ꝛ supra coniūctinam coaguletur in modū frusti carnis: vocatur petia. Et si sanguis seu alius humor abūdet in vijs oculorum in nutrimēto ipsius: vocatur infectio. Si tm̄ sanguis abundet q̄titatiue quē virtus oculi nō possit assimilare, ꝓpter eius vitium inficitur ocul⁹ rubeo colore. Si aūt abundet co. vel melācholia q̄ venientē cum nntrimēto oeulorū non poterit cōuertere vt cōtingit in ycteritia rosea et melachiros et calefactione epatis ꝛ oppilatione splenis ſm humorē abūdantē tingitur ocul⁹: ꝛ ꝓprie vocatur infectio. Interdum aūt descēdit humor ad oculos in mediocri q̄titate: et quādoqꝫ refunditur extra, aut ꝓpter sui vitiū aut vitium oculi: aut ex causa extrinseca: vt ictu percussione: casu, ꝛ dispgitur super cōiūctinam. Et si sit sanguis vocatur eodē nomie. Si alius humor vocatur vngula vel egilopa, de quorum curis supradictum est. Interdum aūt sanguis peccās q̄titatiue solū nec cū nutrimēto cōuertitur oculi, nec extra refunditur: sed solū venas ipsius coniūctine replet, ꝛ vocatur cataracta diuerso mō a priori. Cause istarū egritudinum ex seipsis ꝛ suis coloribus manifestātur: et nō oportet ad alia signa recurrere.

¶ De carne excrescente super coniūctinam.

In carne q̄ excrescente super coniūctinam vti oportet corrosiuis fortiorib⁹ ꝑticularib⁹ ꝯuenietib⁹ cū passibilitate oculi: vt puluere adarcis, viridis eris, ꝛ puluere saluie cōbuste ꝛ sil̄iū: vt suba oculi nō tāgatur. Qd̄ si corrosiua nō ꝓfuerint cū cyrurgico instrumēto subtilissime radere opꝫ, et etiā post rasurā ponere corrosiua ne crescat caro ex supabūdātia san. āte cedēte purgatiōe ꝛ ieiunio cū dieta tenui: vt extenuetur hu. ꝛ sistat ꝛ subsequēte flōmia. Si em̄ īpeditur cursus solitus ꝛ securior fiat incisio ꝛ adiuuabitur corrosio, quā m̄lta ꝯsideratio circūstet, deinde apponantur collyria extenuātia ꝛ exsiccātia ꝛ mūdificantia cōiūctinā ꝛ ꝯfortātia oculū: q̄ nō est neċe repetere. ¶ De san. abūdāte in oculo. ¶ Sāguine aūt supabūdāte in oculis: siue a cā intra: siue a cā ab extra, flōmetur de vena pollicis

aut cubiti.aut de cephal.aut fiāt sca rificatiōes p̄dicte cū vētosis. Si tū sit ex scissura ꝯiūctiue medicabit̄ cū sarco.mastice.thure.sang.dra.emathite.⁊ succo sanguinarie.aut plantāg. aut aloe.amido.sang. pulli colūbini.aut gallinacei. aut turturis. ⁊ vitētur corrosiua nisi sint ꝯsolida tiua ⁊ debilis v̄tut̄ vl' rep̄sse. ℂ De sanguine coagl'ato in oculo. ℂ Sāguinē aūt coagulatū oꝫ ꝯsumere ex quacūq; cā ⁊ diuidere a loco cū succo v̄bene ⁊ plātag.siml'r mūdificati uis.aut endiuie ⁊ aq̄ vitis.aut cimi nū.⁊ succus rute. ⁊ tm̄dē vini simul coctis. Crusta panis assa trita cum succo rute et p̄dicto vino emplr̄etur. Succus pitarie cū aqua ro. valꝫ in p̄ncipio.aut puluis cimini cū succo rute ⁊ aceto imponat̄. aut cuperosa cū vino distēperata. Tutbia cuꝫ aq̄ ro. idē opatur.aut cū saluia.aut cuꝫ aqua ro.puluis etiā eiusdē purus ſꝫ rep̄ssus idē opatur. Itē aloe ⁊ opiū distēperatū cū lacte mulieris puerū nutriētis ad idē valet. Itē ruta sicca melli admixta. Sil'r succus rute cū roꝛe marino ⁊vino. Sil'r succ⁹ cy noglosse ⁊ ip̄a herba trita ⁊ suppoſi ta. Iterū cimini.croci.an̄.ʒ.ij. camphore.ʒ.j.ꝯficiātur cū aqua ro.⁊ in oculis ponat̄. Itē thus ⁊ mastix cū succo apij.⁊ albu.oui.ꝯficiant̄ ⁊ superponātur. Sil'r caseus recēs sine sale iuuat.Sil'r ysop⁹ in aqua coct⁹ ⁊ cathapl'at⁹. Itē viride eris cū vīo distēperatū resideat ⁊ vinū in ocl'is ponat̄. Itē tenebe tp̄e rogationum in aceto coquant̄:⁊ ossib⁹ proiectis: carnes ad solē siccētur ⁊ puluerizētur.⁊ puluis oculis imponat̄. Qð si ista nō conferāt:recurre ad fortiora supradicta:⁊ ad mūdificationē corporis ⁊ minutiones. ⁊ hec eadē con ferūt in rubore ⁊ venarū plenitudi

ſꝫ si sunt cū rubore multo ⁊ lacrimis oꝫ trūcare venā frōtis ⁊ timporū vt san.exeat q̄tū medico videbit̄ neces sariū tūc coq̄t̄ nūmo aureo vt de vena fiat nō vena.⁊ post lardi saginīe curetur. Aut capiat̄ caput vene cuꝫ acu subtili:ita tū ꝙ nō p̄foret̄. ⁊ ac⁹ ex alia p̄te trahat̄ cū filo inherēte:⁊ cū filo illo vena liget̄ ⁊ nectat̄ ne ali quo mō san.fluat.post lardū in vulnere p.iij.dies pōat̄. Post caro por cina macra p.x.dies ponat̄ dōec pu rificet̄:plaga purificata caro remoueat̄ ⁊ filū extrahat̄. ⁊ tūc si necesse est carpia curet̄. Infectio aūt curat̄ mēbro mediāte aut hu.ī cā exn̄te cu rato. Et si aliq̄d infectōis remāserit in oculis medicet̄ cū cura doloris ⁊ dissolutiuis ibi dictis. Eodē modo medicātur cataracte ex vtroq; gn̄e collyrioꝝ. Sꝫ si sint ex san.curent̄ vt iā dictū est ex san.⁊ in his oīb⁹ cōferūt q̄ v̄tutē digestiuā tertiā ī coll'ijs mixta:vt est mēta ⁊ fil'ia ꝯfortāt. Et fit interdū san. in oculis ex forti vo mitu ascēdēs: et fluxus nariū curat per se. ℂ De prurigine oculoꝝ.

Prurigo ē oculoꝝ mordicatio.q̄accidit a causis extrinsecis : aut intrinsecis. Extrinsecis: vt fumo. puluere. vento.aut tactu rei salsedinem aut acumen habentis. Intrinsecis auteꝫ vt acumine humorū aut corum salsedi ne aut similibus causis vndecunq; fiat.dragaganti.aut psilij.aut semē citoniorū muscillago subuenit. vel oleū ro.cū albumine oui. ⁊ cura doloris dicta illico curat̄.verūtamē ca ueat a fricatione. Rimula fit ex ple nitudine vene q̄ semp̄ augmētat̄ : q̄ cura vngule medicat̄. ℂ Additio. ℂ Humiditas oculoꝝ est vitiū p̄ue niēs ex repl'ōe cerebri: quēadmodū

lippitudo: aut ex frigiditate: aut ex hũiditate: aut debilitate cõtentiue: aut ex debilitate oculoꝝ. fit aũt cum obscuritate oculorum ꝛ humiditate ipsoꝝ. Et cum fricant̃. aut tingũtur palpebre: emittit̃ hũiditas viscosa: et abũdat in mane ꝑpter aggregationem humidi circa oculos. Unde oportet purgare cerebrũ cuꝫ yerap̄. aut yeral̃. aut pillꝫis de aloe respiciẽtibus melãcholiã. aut mirab. indis. Post fiat bal. ex decoctione folioꝝ lauri. rute. agrimonie. betonice. feniculi. ꝛ alioꝝ cõferentium cerebro et confortantiũ. Et ex eadẽ dococtiõe fomẽtet̃ caput optime. tũc apponat̃ puluis condisi aut silꝫis in naribus. ꝛ prouocet̃ sternutatio vt dissoluat̃ humiditas. Post fiat masticatio ex puluere staphiꝫ. piretri. sinap̄. in pãno ligatis per longũ tp̄s. ꝛ si fluens humor ꝑmittat̃ decurrẽs a cerebro exire. primo in lecto recte recipiat̃: et irrorent̃ oculi et frons cum lacte mulieris masculũ nutrientis. et hoc modo curatur lippitudo ꝛ lacrime ꝛ dolor ocꝫloꝝ. post fiat c[o]llyriũ ꝯfortatiuũ ꝛ ꝯstrictiuũ ꝛ fiat extractio ꝑ alẽbicũ ex spica. feni. eufrasia. pede colũbino. memithe ꝛ silꝫib⁹. ꝛ hac aq̄ irroretur puluis ad oculos.

¶ De lacrimis et earum cura.

Lacrime sunt a causis ĩterioribus aut exterioribus. Exterioribꝫ: vt vẽto. fumo. pluere. rei emissione. ꝛ ĩ his cessante cã: curat̃ effectus. aut ab interioribꝫ: vt ab hũiditate humoribꝫ a venis superioribꝫ vel subterioribꝫ cranei descẽdẽtibus. que cuꝫ supra craneũ sentit̃ thetinositas in venis frõtis. Si ex subterioribꝫ venis: fiũt lacrime cũ sternutationibus. Craneũ eñi inuoluit pãniculus: qui in tristitia: quia sequit̃ motũ cordis cõtrahit se: ꝛ cõprimit humidũ si ꝯtineat̃ inter ip̄m ꝛ craneũ. et ab isto panniculo orit̃ coniũctiua: quare ad ip̄am exprimit̃ humiditas exiens in substantiam lacrime. Et qꝛ vene frõtis hñt colligantiã cum isto pãniculo: sentitur in eis titillatio. Inuoluit̃ autem cerebrum pãniculis sub craneo. Et si accidat eos relaxari ꝛ eleuari per dilatationẽ spirituũ: vt in gaudio cõprimitur humidũ si contineatur inter panniculũ ꝛ craneum. ꝛ liquatur per cõtinuationẽ panniculoꝝ nerui optici vbi coniũgitur. et cõtinuatur cum pãniculis coniũctiue: ꝛ exit in specie lacrime. Et dico ꝙ in ira pauce fumositates resoluũtur a corde que om̄ino cõsumunt̃ ab ip̄a: quare in ira nõ accidũt lacrime. Sed in dolore ꝛ tristicia et gaudio multo plures resoluunt̃ ꝙ̄ cõsumãt̃: q̄ ꝯprimũt̃ ĩ speciẽ lacrime. Et auctores nõ vidẽt̃ rememorari cure lacrimarũ: nisi eius q̄ fit ꝫm viã exsiccationis ꝛ cõsumptionis humidi cum co. pungens. aut humor salsus lacrimarum nõnunꝙ̄ cause reperiũtur q̄ exsiccãtibus augmẽtant̃. et iõ lacrime quasi lacrime non curãtur. Unde dico ꝙ cõsiderata habitudĩe corporis ꝛ cõplexiõe ꝛ humore abũdante rectificet̃ causa antecedẽs cũ medicis euacuatiuis et alteratiuis. qua rectificata soluet̃ coniũcta. ꝛ in collirijs. ꝛ in reliquis beneficijs medicẽtur cõtraria cõtrarijs. Ut si sint ex vitio venarũ et pãniculi inuoluẽtis craneum. vene in timporibus et post auriculas incidant̃. Et quia periculũ est eas incidere: summo studio stringant̃. ꝛ nõ multũ extrahat̃ de sanguine. deinde supra frontẽ et

vsq ad cornua capitis desiccatiuũ catbapl'a ponatur ex thure.mastice. bolo.⁊ sang.dra.⁊ albu.oui. addito parũ vini vel aceti ad penetrationẽ in ꝓfundũ.Deinde redeundũ est ad colliria cõstringentia ⁊ exsiccantia. Si aũt sint a venis subtilioribꝰ primo purgandũ est caput ꝭm exigẽtiã cause cũ medicinis cerebrũ purgantibus: vt yerap.pillis aur.pillis cochijs.theodoricõ.empericõ.vel ana cardino.katartico impiali et filibꝰ. Deinde det aurea vel opiata cõpetens.post supra caput ponat catbapl'a confortatiuũ vel exsiccatiuũ.deinde veniendũ est ad localia.Et si ex causa frigida fuerit.pill'e dyacastor. naribꝰ inijciant. Det dyaolibanuz cũ vino decoctiõis olib ⁊ ventose,in collo ⁊ scapulis apponant: ⁊ sinapisma fronti inducat prius. deinde in vino austero ⁊ aliq̃tulũ stiptico oliba. ⁊ mastix simul bulliãt in olla bñ sigillata argilla vel pasta ne fumus euaporet. post discoopta olla fumꝰ recipiat vndiq̃ qđ valz in dolore ex frigida causa. Et si fiant lacrime ex debilitate cerebri cũ cõfortantibus ipsum oĩbus modis est insistẽdum.

¶ Colliriũ in principio. ℞. ceruse folij.dragagãti.ro. pondus equale.

¶ Et nota q̃ aqua ferrariorũ valet ad lacrimas ⁊ pãnũ et inueterationẽ palpebrarũ ⁊ cutẽ faciei subtiliãdã. Item.℞.ceruse.gũmi arab.thuris. añ.ʒ.ij.dragagã.ʒ.j.opij.ʒ.ß. Aliud. valet obscuritati.prurigini.ardori. et lacrimis. ℞.ematbitis.calcbiteos. sang.dra.añ.ʒ.j.memitbe. galange. catbie. añ.ʒ. j. costi. opij.aloes.spice. añ.ʒ.ß. tẽpera cũ succo maratri. Aliud.℞.acatie.ematbitis. añ.ʒ.ij. amidi.antimoñ. añ.ʒ.j. tutbie.ʒ.iij. campbo.℈.ß. Aliud valẽs obscuritati ⁊ lacrimis, ℞.antimo, tutbie.añ. ʒ.iiij.salis gẽme.℈.ij. costi. campbore.añ.℈.j. temperent cũ aqua mirabol.ci.tribꝰ diebꝰ. Aliud valens ad lacrimas ⁊ sanguinẽ. Extrahat succus a radicibꝰ fenic. ⁊ basiliconis. stantiũ per tres dies in vino al. conterant ⁊ exprimant ⁊ colent.⁊ vinũ cũ aqua ro.misceat: ⁊ in vino liciuz dissoluat manibus quibꝰ aloes. cãpbora.spica.cinamo. galã. sandali. al.et ro. ⁊ nux mus.siler mõ.sem.vr. acatia ⁊ tutbia nonies lota puluerizent cũ predicto succo. et stet per.ij. dies ad solem.⁊ misceantur sepius. ⁊ post colent. ⁊ stet in vase eneo vel vitreo per.xv. dies ad solem. ⁊ post oculis immittat. Itẽ aliud optimũ fit ex puluere mirabol. ci. et coralli al.⁊ ru.⁊ parũ aloes cicotrini.⁊ par campbore distemperate cũ aqua ro. Item accipiat fumus plũbi q̃ reperit in fornace vbi fit plumbũ ⁊ sagimẽ vmbre piscis ⁊ cõficiant. ⁊ inde liniat oculꝰ lacrimãs.bis nõ ꝓficiẽtibꝰ exhibeant fortiora in caplo pãnorum posita. Que si non ꝓfuerint: incidant vene ⁊ fiant ea.vt in caplo sanguis ⁊ ruboris sũt dicta. Rimula fit ex plenitudine vene q̃ sp augmẽtat ⁊ curat queadmodũ lacrime.

¶ De cancro oculi.

Ancer oculi est tumor ipsius siccus et durus: qui quãdoq̃ nascit ex colerico sanguie. q̃nq̃ ex melãcbolico. Si est ex co.palpebras corrodit ⁊ succẽdit si de melancbolia est simpliciter durus. Cũ litargiro ergo ⁊ solatro nigro cõtrito a principio catbaplet.⁊ calendula cõtrita cũ albu. oui commixta.Uel q̃ meliꝰ est sem.canabi.⁊ cardo benedictꝰ.⁊ oculꝰ xp̃i.cõterat

et cōmisceātur cū pusca: aut cū aqua decoctiōis lēticule. ꝛ calefacte sepe cathaplentur. Vel medulla nuclei ꝑsici contrita ꝛ mixta cū succo calendule cathaplētur. In cācro melico de puluere fabaꝝ mixto cū felle taurino cathaplata imponātur.

¶ De egritudinib' i cornea tunica.

In cornea tunica nascūtur panni et vulnera et pustule. De pānis ꝛ eius speciebus sufficienter dictum est. Uulnera et pustule sunt equalr̄ egritudines: cōiūctiue ꝛ cornee tunice. Et quādoqꝫ fiunt a cā intrinseca: vt hu. acuto vel salso. Curātur aūt medicaminibus causam antecedentē euacuātib'. deinde collyrijs ɔsolidātib' ꝛ confortatiuis. de quibus iā satis est manifestū. Accidunt aūt vulnera qñqꝫ ex causis extrinsecis: vt ictu. ꝑcussione vel simlib'. ꝛ tūc statim insistēdum est cum glara oui et succo plantagi. herbe eñ ɔsolidātes vulnera iuuāt hic: vt succus folioꝝ rubi. gariofilate. Et oportet vt collyriū debilis sit virtutis nō pūgitiue vel pruritiue. Item hic nō laudatur lac muliebre ꝓpter humiditatē superfluā. sꝫ sanguis columbe vel pulli. vel turturis vl̄ similiū. fiat collyriū ɔsolidatiuū ex succo plantag. ꝛ verbene. quibus distemperētur pulueres sarco. amidi. thuris. aloe. sang. dra. emathitis licij. dragagāti. gūmi arab. ceruse. Uel distemperētur cū alcofol. qd̄ fit cū stipitibus feni. melle replet;. sed prius medulla nisi in capite euacuatis. post pistatis ꝛ expressis exꝓmit quo distēperētur pulueres vel collyria tā in his ꝙ in alijs causis. et precipue ī defectu visus. Qd̄ si vuln' cōsolidationē refutauerit: det aliqd̄ solutionē inferēs ꝑm ɔplōnē corpis. ꝛ facta solutione de facili ɔsolidabit. post succedat collyriū cōsolidatiuū. aqua aūt decoctionis frumēti cū cōsolidatiuis ꝛ cōfortatiuis: vt rosis. eufrasia. ꝛ silib' multū cōfert. Ultimo aūt facta cōsolidatione apponātur subtilr̄ cicatrizātia: vt succus rubi. borax. medulla ossiū galline vel eius pinguedo ꝛ similia. pystule aūt ꝛ vulnera a cā intrinseca remouebūtur. Si aplicō cū oleo ꝛ sepo taurio dissoluat ꝛ plagella in vino infusa ꝛ de eo perūcta supponatur. Uel puluis zinzi. ꝛ aloes cicotrini cū melle mixtus superponatur.

¶ De egritudinibus vuee tunice.

In vuea sunt largitas ꝛ cōstrictio et aq̄ siue cataracta. largitas fit vel ex relaxatione vuee ab hūiditate. vel ex vētositate distendēte. Cui euacuatio soluēs humiditatē. ꝛ post fumigatio ꝛ opiata ɔsumēs. ꝛ collyria exsiccātia ꝛ ventositatē dissoluētia ꝑ fumigationē ꝛ collyria adhibeātur. Sinapisma igit fiat de puluere se. vrtice. nastur. mastic. olib. ꝛ cū farina volatica. ꝛ succo rapastri. īducat frōti ꝛ timporib'. Et fiat suffumigatio ex eisdē cū vino albo vel pusca bullit;. aurea sepe recipiat cū vino decoc. olib. in sero. De succo corticis maligra. oculi sepe colluātur. Cōstrictio vuee ɔrijs soluit: vt aromatic; ꝛ extenuātib' siccos hu. qs vtatur. Spica aūt multū hic cōfert in cibis ꝛ potib' ꝛ collyrijs. ꝛ lotionib'. ꝛ succus fenic. multū assuet'. Aqua qñqꝫ per mediū pupille descēdit inferi' stās sub vuea apparēs q̄ ꝑfecte curat ꝑꝫ quosdā imisso acus aculeo ꝑ pupillā vt ex fluat aq̄. meli' tñ ei cura macule vel pannorum subueniat.

¶De defectu visus.

Visus aliqñ patit defectũ. aliqñ debilitatem. aliqñ corruptionẽ. nomĩe gñali omẽ visus impedimẽtum defectio vocatur. Speciali autem destructio ipi⁹ que fit: aut vitio instrumenti. aut vitio spũs. aut vitio vtriusq3. Uitio instri: aut eñi desiccatur ocul⁹ ꝛ ꝯsumitur: qꝛ fit ꝑpt defectũ nutrimẽti ĩ neruo oppilato. aut paliticaco. aut qꝛ nutrimẽtũ adueniẽs: nõ ꝯuertit. aut visus destruit ꝑpt vitiũ instri: cũ hu. supra ip3 induratur: vt in pãnis. aut cũ hu. inter vueã ꝛ cristalloydẽ residet. aut ꝑpt vulnera ꝛ cicatricẽ. ꝛ ĩ his destruit visus: qꝛ nõ trãsit spũs: sed ꝑori mõ oĩno aufert: posterioribus retinet. ꝛ nihil de re vidẽda apphẽdit q̃re ꝑ destructo reputat. aut est destructio ꝑpt vitiũ vtriusq3. vt in q̇busdã in senio ꝯstitutis. debilitat. añt ꝑpter instri debilitatẽ naturalr siue accidẽtalr. Et de his exẽpla q̇tidie sunt manifesta. Accidẽtalis tñ ipi⁹ debilitatio qñq3 ẽ a calore ꝯsumẽte hũiditatẽ ꝛ sps vt ĩ febricitãtib⁹. qñq3 ex siccitate ꝯsumẽte pabulũ caloris cũ subtrahit nutrimẽtũ vt in ieiunãtib⁹. aut qꝛ hũidũ subale ex fundit. vt in nimio coitu. s3 in alijs modis q̇b⁹ cõsumit hũiditas ꝛ debilitatur sps. Itẽ qñq3 ẽ debilitatio visus ex debilitate spũs natural: vt ĩ luscis. Corruptio visus aut ẽ ꝑpt vitiũ cerebri aut stõi. aut est cũ hu. vitio: vt ĩ maniacis ꝛ melicis ꝛ lunaticis. aut cũ hu. vitio mixti cũ vẽtositate. Et gñalr qñq3 est ex cã ꝑuata cerebri: si nõ hẽat motorẽ ex est cõtinua. Si ꝟo hẽat motorẽ ex ẽ iterpolata: vt ĩ epilicis. lunaticis. semꝑ tñ in his ẽ turbatio visus. q̇cũq3 aũt est ex stõ interpolata est. ꝛ hec aut est ꝑpt fumũ co. ꝛ tũc deficit visus hora tertia magis ꝛ añ prãdiũ. aut est ꝑpter fumũ melie aut co. aduste. ꝛ tunc deficit ab hora nona ad vesperũ. ꝛ vocatur noctilopa. aut ẽ ꝑpter fumũ acute materie possidẽtis cerebrũ: vt in acutis. aut ꝑpt apã: vt in frenesi ꝛ litargia. q̇b⁹ curatis curat visus. Generalr igit q̇cũq3 defect⁹ est ꝑpt nocumẽtũ instri aut cerebri: est modo dicto ꝯtinu⁹. Et de curationib⁹ hoꝝ plurimoꝝ modoꝝ ĩ ꝓprijs caplis dictũ ẽ. Hic autẽ itẽdim⁹ curã salubrẽ circa debilitatẽ spũs ꝛ corruptiõe3 ipi⁹ ex hu. vitio seu sit a stõ seu a cerebro nõ ex ꝑuata cã seu ex hu. currẽte supra oclos. ꝑpt q̇d corrũpit ꝛ debilitat visus. ¶ Et nota ꝙ qñq3 debilitat visus ex nimia albedine ꝛ claritate instri. vñ dispgit visus: vt in hubonib⁹. ꝛ tũc oꝫ tingere oculos cũ decoc. gallarũ ꝛ tutbia nigra ꝛ alcãna ꝛ alijs reb⁹ nigro colore oclos tingẽtib⁹ vt sepi⁹ expti sum⁹. Igit cã veniẽte a stõ seu a cerebro cũ humorali vitio: vt ĩ noctilopa ꝛ hu. descẽdẽte ad cristalloydẽ. ꝛ alijs defectib⁹. vbi hu. abũdat. purgare oꝫ cu3 yerap. pill. cochijs. pill. aureis. aut pill. sine q̇b⁹ esse nolo. aut katartico impiali. aut oxi. aut yeral. aut dyasene. aut mirab. aut katarticis dictis ĩ dol. capitis. aut pill. q̃ recipiũt ꝯfortãtia. ad quoꝝ põd⁹ ponit reub. ĩ hyeme. ꝛ mirab. in estate. Ad põdus oĩ3 ponat aloe. ꝯficiatur cũ succo eufrasie. vel absin. vel rute. vel fenicli. vel melle. vt diuti⁹ ꝟuent. Et cũ dat in noctilopa apponat loco quorũdam cõfortatiuoꝝ sene. ꝛ indi. ꝛ in cã co. duplicẽtur citrini. Eodẽ mõ potes mutare receptione3 pillularum sine quib⁹ eẽ nolo. q̃ ꝑcipue sunt in cãis cuiuslib3 co. ¶ De cataractis. ¶ Cataracte sunt aq̇sitates ꝛ grossi fumi

contēti inter vueā ꝛ cristalloydem: ꝛ ibi cōmiscent̄ insimul. ꝛ impediūt spm̄ visibilē ne foris exeat. In principio hmōi pas. q̄si cinices vl' corpa parua vident̄ ante oculos pa. et tūc potest curari ꝑ exhibitionē pill'aruȝ cochiaꝝ. vel yerap̄. ꝯstātini. Et post ꝯfirmationē q̄n parū vel nihil videt pa. potest curari cum quadā acu ferrea immissa. probat̄ aūt vtrū sint curabiles. Si precipiat̄ infirmo oculos claudere. ꝛ deinde pollicib⁹ palpebre cōmoueant̄ in oī parte. si tūc subito aptis ocl'is aq̄ sup palpebraȝ a pupilla fuerit separata non est adhuc curabilis ꝑ cyrurgiā. sed si coagulata fuerit sicut ante: curabilis ꝑ cyrurgiā est. Si aūt hmōi aq̄ color sicut ferrū feruidū. vel plūbū lucens appareat: curabileȝ esse intelligas. Si ṽo quasi calx fuerit: q: coagulatissima est: incurabilis est ꝛ oīno dimittēda. Itē si clauso vno oculo pupilla alteri⁹ dilatet̄: curabilis iudicetur. Infirmo igit̄ ante medicū in serenissimo aere sedēte. si vn⁹ ocul⁹ sit sanus eū claudat medicus qui ei sit opposit⁹: parū tn̄ altior sedēs: instrumētū ferreū vel eneū gracile caute vsq ad maiorē a minori angulo sub pupilla impingat. et tūc illud ꝑ mediū cornee: videlȝ sec⁹ pupillā inferi⁹ ꝑmat. aq̄ ṽo ad locū ꝑstinū nō currēte inst'm paulatim obtorquēdo extrahat̄. Si ṽo ad locū redeat bis vel ter: vt oīs aq̄ exeat ibidē reponat̄. hoc facto sale ꝛ cimino cōmasticatis. pān⁹ imbut⁹ oui vitello supponat̄. deinde infirm⁹ iaceat ī loco obscuro hn̄s ligatos ocl'os a tussi et sternutatione custodiat̄: ne ocl'i moueant̄ subtili dieta dietēt̄. nec vsq ad. vij. dies nisi calore vel cā dol'. cogatur: dissoluat̄. ¶ Pill'e arabice. ¶ Pill'e arabice ꝓbate ad dolorem capitis si ꝑ centū annos passus fuerit oēs hu. purgāt. leticiā gn̄ant. mētē acuūt. visum clarificāt. mēoriā cōseruāt. scotomiā ꝛ ṽtiginē. ꝛ maxime emigraneā sanāt. dētes ꝛ aures purgāt. ꝛ tinnitū curāt. ℞. aloe. epatici. ℨ. iiij. brīoīe. baccare. mirre. mastic̄. scamo. an̄. ℨ. j. ꝯfice cū succo caulis vel fenic. da. vij. pill'as. vl'. ix. istis potes addere indos vel kebulos vl' citrinos ẜm exigētiā cause. vel etiaȝ reub. ꝛ cōfice cū succo eufrasie. purgatis hu. detur rubea vel aurea vel mitridatū vel tyriaca ẜm cām. ꝛ seq̄tur minutio de cephal'. vel vena pollicis. fiāt minutiōes ex naso vel venis angularib⁹ oculoꝝ: q̄ valēt ī cataracta: q̄ est hu. pinguis inter cristalloydē ꝛ vueā: vl' sanguissuge tim porib⁹ applicent̄. ¶ Sȝ nota ꝙ sanguissuge q̄ hn̄t magna capita ꝛ vētres virides venenose sunt. Que ṽo ẜm totū sunt nigre cū dorso purpureo ꝛ ꝑuo capite nō sunt venenose. anteꝙ̄ apponātur debēt volutari in cinere vt vomāt si q̄d est in ventre. post inungat̄ loc⁹ q̄ volueris sugere ꝛ cū adheserit cū rasorio amputa ei caudā ꝛ qd̄ attrahet ꝑ caudā exibit ꝛ ita nūꝙ saturabit̄. Cū voluerꝭ remouere istilla sup caput acetū tep. aut aliquod ca. aut frica caput cū pilo ꝛ mox cadet. nō em̄ vi abijcias ne dēs fract⁹ iherēs nocumētū īducat. venenose aūt gn̄ant fistulā. Si autē stomach⁹ plen⁹ est ꝛ leuiter vomit sepi⁹ ꝓuocet̄ vomit⁹. Cib⁹ det̄ subtilis et leuis ꝛ solubilis: ꝛ vinū limphatū si sit sine magna ca. discrasia. Si autē sit defect⁹ visus ex defectu vl' debilitate spūum vl' cerebri: insistēdū ē cū aromatib⁹ ꝛ ꝯfortatiuis ꝛ minutionib⁹ dictꝭ si cōpetūt. Eufrasia q̄cūq mō sūpta inter oīa in oī defectu visus ꝑncipatū tenet. Siler mōtanus

assuefactus valet multum. ℭ Pul-
uis optimus ad visuȝ clarificanduȝ
valēs mirabiliter. ℞.nucis mus.li-
gni aloes.sileris mō.croci.masticis.
reubar.eufrasie.carui.anisi.feniculi
aneti.maci.añ.ʒ.iij. ȝinȝib.pipis lō.
añ.ℨ.ß. fiat puluis ⁊ def sup cibos.
⁊ si facere pillulas volueris pone de
ȝinȝib.añ.cū alijs ⁊ de aloe.ʒ.iij.⁊ ℈.
vnū.cōfice cū succo absin.vel eufra-
sie. ℭ Puluis potenter visuȝ clarifi
cans ⁊ ꝯfortās: sanguinē tollēs: sto
machū confortās ⁊ virtutē digesti-
uam.ventositatē ꝯsumens.cuius v-
sus q̄tidianus moderate tamen q̄a
calidus totū corpus ꝯseruat.incolu
me. ℞.leuistici.ameos.anisi.apij.si-
noni.cardamōi.origani.aneti.carui
maratri.sileris mōta.cimini.saluie.
mente.calamenti.eufrasie.thimi pi-
pis.ysopi.petro.añ.ℨ.j.ȝinȝib.liq̄r.
piretri.nuc.mus.añ.ℨ.ij.cinamomi.
ℨ.iiij.gariof.galā. croci.añ.ℨ.ß.pule
gij. si vis. librā vnā addita lba vna
ȝuccar.pōt fieri elluȝ optimū ad hoc
Curaf aūt visus defectio quātū ad
causaȝ antecedentē queadmodū sco
thomia vel vertigo. ℭ Pillule sine
quibus esse nolo.

ℭ Denf igif mirab.ꝯditi vel pillu-
le mirabiles sine q̄bus esse nolo. ℞.
cortic. mirab.citri.kebul. belli.em
bli.indi.añ.ʒ.ij.absin.aloes cicotri.
pulpe colloq̄nt.añ.ʒ.iiij.squināti.se
ne.turbith.hermod.agar.eufor.spi
ce.croci.reub.añ.ʒ.j.⁊ ß. scamo.ʒ.v.
ꝯfice cū succo absin.vel feniculi. In
causa colica triplica reub. ⁊ duplica
mirabol.citrin. In mlia.duplica se
ne.⁊ indos. in fle duplica kebulos.
in nō multū lapsis nihil oportet du
plicare.mirabiles sunt ad visū acuē
dū ⁊ retinendū. ℭ Pillule excellen-
tissime ad visuȝ acuendū ⁊ retinēdū
⁊ stomachū ꝯfortandū ⁊ purgandū.
℞.q̄nq̄ generū mirabo.añ.ℨ.ij.ma-
sticis.turbith.sq̄nāti.asari.colloq̄n.
agar.sileris mō.absin.maratri.ani-
si.añ.ℨ.j.ro.vio.añ.ʒ.iiij.mirre.brio
nie. lingue bouine. camedrei. thimi.
epit.carpob.xilob.croci.spice. cina-
momi.apij.ligni al.gariof.carda.nu
cis mus.reub.añ.ʒ.iiij.aloes.epatici
pōdus oium.sene.lap lazuli.añ.ℨ.j.
tēpa cū succo maratri.vl absin. da i
sero cū vino ca.⁊ acue cū.ℨ.j.dyagre
dij. ℭ De hec.fiūt mirabol.ꝯditi sic.
Kebuli maturi ⁊ recētes ponunf p
iij.vel.iiij.dies in syrupo q̄ fit ex re-
solutiōe cassief.⁊ tamarindoꝝ.⁊ mā
ne cū aq̄ cui⁹ colature addif ȝuccar.
⁊ fit syrup⁹.⁊ i h syrupo.ponunf ke-
buli q̄ inflanf ⁊ tēdunf ⁊ igrossanf.
⁊ sic in syrupo possūt ḟuari p xvj.an
nos.visuȝ clarificāt: ⁊ debilitatū ex
vētositate mlica ⁊ flica ꝯfortāt. sin-
copiȝātib⁹ ⁊ patiētib⁹ emor. subue-
niūt.mane debēt accipi.⁊ post musa
vl syrup⁹ in q̄ positi fuerint si habes
denf sine obseruatiōe diete ⁊ sine oī
abstinētia. optimū est tñ cauere ab
indigestibilibus. Quidā aūt faciūt
mirab.sophicatos sic. Kebulos eni
ponūt i lexiuia ca.donec inflenf ⁊ in
grossenf p.xv. dies vel plures cale-
faciēdo lexiuiā.⁊ ingrossatos ⁊ infla
tos ponunt in syrupo predicto.⁊ di-
mittūt p menseȝ vel plus vsq̄ dū ni-
grescāt oīno exterius ⁊ in singulis
dieb⁹ mouenf. Discernunf aūt q̄r
bon⁹ kebulus ꝯditus cū frangif: in
teri⁹ ⁊ exteri⁹ oīno.niger repif.⁊ cū
gustaf paruā hȝ ponticitatē ⁊ multā
dulcedinē. Si vo cū frangif intus ē
pallidus vel subpallidus ⁊ paruam
hȝ dulcedinē ⁊ multā ponticitateȝ ⁊
precipue si cū integer acu pforef so-
phicatus ē. Optimi fiūt mirab.ꝯdi
ti delicatis cerebrū.n.purgāt ⁊ visū
clarificant, seu fiat defectus visus a

caliditate seu a frigiditate fl'ometur vena in angulo oculi versus nasum. Omne fel in hac passione testantur expti valere: et precipue ea q̃ prepositum⁹ cũ melle misceant et oculis imponant. Itẽ epar caprinũ puluere pipis lõgi aspsum assef: et liqr distillãs oculis instillet. et epar mãducẽt Itẽ epar caprinũ et splenẽ et cor bullias et spumã collige et i oculis imitte. Itẽ epar caprinũ incide et sal sup aspge et in aceto coq̃ et fumũ recipe. Itẽ aq̃ eufrasie. celidonie. rute. verbene cũ rosis feniculi sublimata optima ẽ. Itẽ accipe fel leporis anguille cũ melle et aq̃ distempa priori vel simplici et sola aq̃ et vsui reserua. Itẽ panis ordeace⁹ ca. p mediũ frangat et puluis carui supaspgat et suffumiget. Itẽ ꝯ dfectũ visus et lacbrimas et lippitudinẽ accipe tria fella auium de rapina viuẽtiũ q̃ admisceant cum succo feniculi. fragarie. et rute et apponat mirra et aloe et tutbia et sarco. ad solẽ: colet et in vase eneo seruet et cũ exsiccabit iterum de predicto succo apponat. Itẽ in cã ca. et fluxu lacbrimarum et arsura et rubore accipe folia agrimonie. verbene. feniculi. et ros. in maiori quãtitate: et extrabat aq̃ per distillationẽ. ¶ Nota pica ꝯbusta ĩ olla figillata quocũq; mõ data ꝯ noctilopã valet et cardiacã et mĺiam de cã frigida et cancrũ in virga virili curat lotũ cũ lotione. Itẽ fiat suffumigatio cũ carnib⁹ bouinis veteribus salsis post decoctionẽ. ¶ Colĺium visum clarificãs saniẽ mũdãs obscuritati et lacbrimis et pãnis ꝯferẽs. ℞. tutbie. antimo. repressorum aã. ʒ. iiij. salis gẽ. ʒ. ij. memitb. ℈. ij. costi. mirre. aã. ℈. vnum. campbe. ℈. ß. sꝫ tutbia et antimoniũ post repressionẽ trib⁹ diebus debẽt tempari cum mirabol'. ci. aq̃ et post alij pulueres misceant et p⁹ desiccent ad solẽ deinde fiat colĺium vel puluis. Aliud pficiẽs obscuritati prurigini lacbrimis siccitati palpebrarum et fumo colĺico. ℞. sarco. in lacte femine tempate. ʒ. duas. tutbie. ʒ. vnã. ceruse. amidi. aã. ʒ. vnã et semis dragagã. calcbiteos. tburis. gẽme nõpforate. aã. ʒ. semis. spice. cadimie auree et argẽt. spume maris. acacie. aã. ʒ. iiij. pulueriзent et puluis tempetur cũ aq̃ ro. et succo malorum gran. et maratri q̃bus calamus aro. sit coct⁹ vltimo pone campbe et zuccar. aã. ℈. vnũ. Aliud ad idẽ. ℞. ceruse. ʒ. duas calcbiteos. ematbitis. dragagã. gũmi. aã. ʒ. ß. catbimie auree. acacie. aã ℈. ß. spice. opij. aã. ʒ. semis. campbe. ℈. semis. fiat puluis: tempetur cũ aq̃ ro. et forment pillule in modũ lẽtis et cũ lacte femineo. vel cum albumine oui tempa et oculis immitte. Aliud ℞. costi. ʒ. duas. pipis lõgi et alb. ʒ. j. galle. ʒ. vnã. et semis. salis armo. ʒ. ß. de bis efficiat puluis q̇ oculis imponat. ¶ Colĺium Gali. cõtra defectũ visus et lacbrimas. ℞. feniculi. camo. gallitrici. rute. celidonie. memitbe. eufrasie. agrimonie. aã. manipulum semis. extrabant succi et cũ vino al. coq̃ntur. et addat puluis iste. ℞. sarco. tutbie extincte. aloes sucotri. corticis mirabol'. aã. ʒ. duas. pipis alb. campbe. coralli albi et ru. aã. ʒ. semis croci. ℈. vnũ. margaritarum. ʒ. ß. visum clarificat: pannos corrodit: et lacbrimas sistit: et ruborẽ tollit. Collyrium eius ad eadã vicia vetustissima et visus obscuritatẽ dũmodo instrumentum saluũ sit: et ad eos q̇ nibil fere vidẽt et q̃bus nulla presidia medicamẽtorum inueniri possunt verissimum. ℞. pipis al. ambre. balsami. fellis vulturis vel tauri. aã. ℈. ij. mellis atici. ʒ. ij. vini al. veteris ciatũ. j. campbe. croci. aã. ℈. j. tere diligẽter in vase et

adde succū feniculi: ⁊ simul confice ⁊ vnge potēter iuuat. Tormētilla coq̄tur in vino ⁊ vinū sit pot⁹: ⁊ herba oculis cathaplet̄ his q̄ pulcros hn̄t oculos ⁊ nihil vidēt: ꝯfert ante nouē dies: ꝓbatū ē. ¶ Nota ꝙ nullū emplm̄ in calida cā deb₃ diu morari supra oculos: ne supficies empl'i cōbusta magis calefaciat: s₃ freq̄nter debet renouari potētiali.n. frigiditate ⁊ actuali iuuat̄. Itē nihil actualiter ca. nec in ca. cā nec in fr̄a infra vł sup̄ deb₃ apponi. ¶ Nota ēt ꝙ pulueres q̄ imponunt̄ collirijs subtilissime op₃ teri: ⁊ ꝑ spissu₃ pannū vel duplicem saccellari ne exaspent̄ oculi: ⁊ aliq̄d mai⁹ nocumentū inducat̄. Itē pica cocta ⁊ ad comedēdū data spūs visibiles reparat ⁊ multū valet i cardiaca. Item deplumetur ⁊ sola intestina extrahantur ⁊ decoquantur in vino albo vsq₃ ad consumptionem vini ⁊ separationem carnis ab ossibus ⁊ tunc totum teratur: ⁊ liquor soli ꝑ triduum exponat̄. post cū carpia vel aliq̄ pāno subtili madefacto sup̄ oculos ponat̄ ⁊ int⁹ obscuritatē ⁊ aspitatē ⁊ ruborē ⁊ dolorē tollit: ⁊ spūs repat. Alcofol visu₃ valde acuēs: q̄ cā hūoris d̄bilitatur: maculas tollens. ℞. tuthie repsse ⁊ extīcte decies ī succo sansuci vł alio succo ꝯpetēti deiñ moret̄ in succo sansuci ꝑ noctē ⁊ mane exsiccet̄ ad solē. tūc terat̄ cui addat̄ puluis zinzib. pipis ni. macrop̄. celido. oīu₃. añ. ʒ. ij. sal'armo. ʒ. j. oīa simul terant̄ ⁊ succo feniculi aspgāt̄ ⁊ iterū siccent̄ ⁊ iter₃ terant̄ ⁊ ī succo ponantur ⁊ siccētur q̄nq̄es vel plus tūc fiat puluis et in oculis ponatur. Aliud expimentū razis cōtra maculam ⁊ albuginē ⁊ obscuritatem oculorū tam hominū ꝙ̄ animalium quo nullum efficacius. ℞. tuthie. spume maris. stercoris lacerte viridis. nitri. zuccar. añ. pulueriżent̄ ⁊ aspgantur aqua decoctionis celidonie. acori ⁊ siccētur ⁊ fiat pluries. vltimo terant̄ subtilissime ⁊ oculis ponat̄ parum. ¶ Et nota ꝙ si in oculo aliq̄d ceciderit: resina vel gūmi pini ꝑ oculum trahat̄ et extrahet. Itē alcofol ℞. tuthie. ʒ. decem. coralli. ru. mirabol. citr. aloes. cimini. añ. ʒ. duas. pipis. ʒ. semis. fiat ex eis puluis: q̄ assidue mittat̄ in oculis. vel repmatur tuthia ⁊ post reliq̄ cum ea simul temperent̄ vt dictū ē prius. Itē probatum ad defectū visus ⁊ vicia ⁊ dolores ⁊ cecos q̄ nō vidēt. Apprehende pullū yrundinis ⁊ cū acu subtili pūge in oculo ⁊ exceca et pone in nidū ⁊ post triduū rediens cū videris eū videntē tolle ei caput: ⁊ combure in olla rudi ⁊ redige in puluerē: ⁊ accipe fel hominis: quo si carueris accipe fel catuli lactētis triginta dieru₃ ⁊ oppobal. duas partes et casto₂ ⁊ simul misce ⁊ pone ī oculis. Leuior a predictis ad caliginosos edere terrestris succus ⁊ feniculi añ. in vase ereo stet ad sole₃ per tres dies vel statim immitte. vel succus edere ⁊ mel vel ciminum in vino tritum ⁊ temperatu₃ sup̄ oculos extendatur panno medio. Item ius absin. ⁊ rute añ intus ponatur. Ius rute cum modico melle lachrimas constringit. Puluis zinzib. ⁊ succus feniculi ⁊ vinum album bene ad solem siccentur et intus ponatur. Item ius rute ⁊ celidonie cum rore matutino collige ⁊ mel añ. ad solē pone ⁊ post ī oculis pone. Item decoctio aloe in vino facta in oculis imponatur. Item incaustum de corticibus prune nigre cum vino albo factum sine attramento: valet in hac causa. cū attramento ꝯ maculas. Itē fit de corticib⁹ pomi acerbi Item ad oculos fumo turbatos ius

trūci caulis fronti ꝛ supcilio ponaꝑ ꝛ portetꝑ. fel pdicis optimū est in defectione cū melle ꝛ succo feniculi. imponaꝑ semē feniculi cū zuccar. quotidie comedatꝑ ꝛ cum aq̄ frigida lauet oculos si fit ex debilitate spūs. Nota ꝙ pica multū valet: intus. n. apit ꝛ excludit ꝛ reparat spūs. semē vrtice vel ei⁹ elixatura multū valet caliginib⁹ oculoꝝ. Abstinere debēt ab indigestibilib⁹ ꝛ corruptibilibus et mꝉicis ꝛ acutis ꝛ salsis ꝛ acetosis et acruminib⁹ ꝛ frixis ꝛ ꝯstipationib⁹ ꝛ ab oī repletione ꝛ maxime nocturna. q̄ eñ grauāt stomachū aggrauāt caput ꝛ oculos. verūtamē vinū claꝝ optimū multū cōfortat spūs oculoꝝ modice sūptū. si solū ex spiritib⁹ fit viciū ꝛ semp cura adhiberi debet capiti ꝛ stomacho.

¶ De vicijs palpebrarum.

In palpebris ista vicia nascūtꝑ. aurat⁹. scabies. grādo. petrositas. viscositas. acubitas. casus piloꝝ vel ciliorū. inuersio pili. inuersio palpebre. sirones. pediculi. ordeū. morum. sanies. formica. glās. Aurat⁹ ē viscosuȝ corpus cum pellicula natū. aliñ pueris ī vuea maxime ī iferiori palpebraꝫ nascēs ꝺ super. fit aūt cuȝ grauedine palpebre ī tantū vt splēdorē nullo mō pati possit. recēs leuitꝰ soluitꝑ si cathapl'a scd'ȝ eius q̄ntitatē imponaꝑ ꝺ felle porci mixto cū farina fabaꝝ vel orobi aut radix lilij cū radice affrodili cōtrita cathaplꝫetur. Scabies palpebre si sit aspa cataplꝫetꝑ radice lilij vꝉ sūmitate volubilꝉ ꝯtrita ꝛ calefacta. Si grossa fuerit calēdula ꝯtrita cathaplꝫetꝑ. vel radix rubee ma. vꝉ lapacij acuti. vel fumiterre. vꝉ scabiose. vꝉ buglosse. ꝛ reliq̄s scabiei bñficijs curetꝑ. Grando ē būiditas ꝯgelata ꝛ alba ī palpebra interiori sicut grando nascens. Petrositas ē būor in palpebra nat⁹ dur⁹ vt petra. in his igitꝑ fel ericij po situ sanat. vꝉ gutta amoniaci ī vino albo dissoluatꝑ ꝛ ponatur. vel puluis mellilꝉ. ꝛ parū puluerꝫ lapidis magnetis ꝛ mixta ad ignē īponanꝑ sup coriū molle scd'm quātitatē grādinis vel petrositatis ꝛ inducatꝑ. vꝉ aurat⁹ cura subueniat. Uiscositas ē viscosus būor oculi qñ palpebre coherēt oculo: soluitꝑ si de vrina pueri lauētꝑ oculi. vel aq̄ decoctiōis lēticule. vel cuȝ spuma saponis albi. vel cāpħ. in aq̄. Acubitas ē grauitas palpebre ꝺ vētositate grossa: soluitꝑ aūt si spargula paritatria vel radix apij ꝯtrita ꝛ calefacta vel herba cathaplꝫetꝑ. Ordeolū ē pustula ī fine palpebre nata ꝓm formā grani ordei. soluitꝑ aūt si scd'm q̄ntitatē ei⁹ formata capsula ꝺ farina ordei vel puluere fabaꝝ vꝉ farina orobi vꝉ sem. canabi vꝉ lexiuia mixta supponatꝑ. ꝛ granū ordi ignitū ibidē extiguatꝑ ꝛ cū farina ꝛ lacte anabulle vꝉ succo cucum. agrestis capsula facta īponatꝑ. Caueatꝑ oculus a succis. ī casu ciliorꝝ ꝺ succo capillꝉ. ve. vꝉ mille folij palpebre linianꝑ. ꝛ cura casus capilloꝝ subueniat. Si nascatꝑ pilus īuersus sub palpebra pūgunꝑ oculi ꝛ lacbrimanꝑ ꝛ pāno ī mora tp̄is cooꝑiunꝑ. inūctis igitꝑ digitꝫ ꝺ gūmi pinee pilus euellatꝑ palpebra īuersa: ꝛ īponatꝑ gutta lexiuie cū aculeo acus deinde puluis cinamomi īponatꝑ aut de succo vuarū immaturaruȝ aut aq̄ decoctiōis lēticule oculi colluantur Item si multa carnositas in palpebris contineatur vt pili superflui nō possint remoueri: primo fricentur palpebre interi⁹ cū folijs paritarie: ꝛ cū sanguis exierit et carne minuta

pili appuerit: cū pinceolis retortis ra dicit⁹ pili euellant. postea supponatur albumē oui. Et si fuerit in hieme aliquantulū de croco in albūine oui resoluat. ꝛ quotiēs pili ibidē renati fuerint: idem fiat. palpebra vo semꝑ supius ligetur. Meli⁹ aūt est vt loco pili extracti imponat pecia auri candens: vt radices pilorꝫ cōburant in ꝓfundo: ꝛ sepius vt bene ꝯburantur. post vnguat cū pinguedine lardi fusi in aq̄ ꝛ cū cura ignis subueniatur. ꝛ si necesse est iteret bis vel ter sic. n. certi⁹ tollūtur. ¶ Uermes aliquādo creant in angulis oculorꝫ. vt in alijs locis ꝛ in fistula. accipiatur ḡ merda bouis recēs sicut exit ab animali ꝛ depmat vt exeat liquor super vermes: ꝛ emplastet pastelluꝫ ꝑ tres dies ꝛ tūc inuenientur vermes mortui ꝛ q̄si cocti. qb⁹ extractis curetur vulnus: ꝛ fiat eis cura vermiū auriū. Lociuꝫ vel vrina asini vituli masculi prohibet pilos in palpebris nasci. Itē ad vermes ꝛ tyneas succ⁹ camedreos aut herba in vino veteri trita suꝑ oculos ponatur. Itē aloe fricetur ad cotē in pelui vsq̄ quo inspissetur: vermes occidit ꝛ tyneas. si prurit⁹ sentiatur intus in palpebris cū reumate antiquo ꝛ oculorꝫ intollerabili punctione subuersis palpebris ꝛ facta in eis incisione vermis qn̄q̄ inuenit spinosus interius. quo remoto de succo corticis malorꝫ granatorꝫ. plātag. vl' onfaco vel aq̄ decoctionis lēticule oculi lauent. ¶ Sirones pruritū maximū faciunt. puluis igit aloes cū vino albo ꝑ nocteꝫ tempetur: ꝛ inde palpebre inunguātur. aut si prurigo sit in oculo: coletur: ꝛ gutta in oculo imponat. ¶ Et nota q̄ ad pruriginē oculorꝫ etiam sine sironib⁹ valet succus malorꝫ ḡ. coctus in pasta ꝛ expressus. ¶ Iteꝫ ad sirones extrahe succuꝫ pomorꝫ siluestriū: ꝛ redige cotē ru. in puluereꝫ ꝛ attramentū. ꝛ simul in pelui cōmisce ꝛ pone ad solē. post recōde in vase eneo sirones ꝛ pruritū tollit. Itē ad sirones ꝛ dolorē acetū optimū in vase cupreo ꝑ triduum pone ad solē ꝛ tūc mitte ibi mel ꝛ pipis duo grana trita ꝛ misce ꝛ ī sole pone. post cola ꝛ vnge. ¶ Pediculi palpebraruꝫ placttili nominant. hi remouētur si de aqua decoctionis lupinorꝫ vel calendule colluant. Itē blete succus lendes ꝛ pediculos occidit. aut cura pediculorꝫ reqratur. ¶ Morum est carnis pecia ru. nigredini vicina: q̄ soluit recte supposito puluere de scarie ligni. vt supra scripta vngule cura subueniat. ¶ Formica ē scissura extrema palpebre. vn̄ palpebre cadūt. soluit aūt si saluie ꝯbuste puluere cū puluere mastic ꝛ olib. mixto asꝑgas. ꝛ si serap. cū modico vino dissolutū supponat: locus ꝯsolidabit. ¶ Sanies ē scissura formica vehemētior. ꝛ alio noīe sanus vocatur et similibus adiutorijs curat: vel puluis sanguinis dra. ꝛ cinamomi asꝑgatur puncto loco de vnguēto albo ¶ Glans est tumor palpebrarū ductus in longū. ꝛ soluitur suppositione sanguinis yrcini. vel mellis cum sale armo. cōfecti. vel cathapl'ate facto de radice ylicis. vl' mollitiuis supra scriptis. Ad grossas ꝛ pingues palpebras calefac aliquātulū duas tegulas ꝛ folia rubee crissonis q̄ supeminet aq̄ trita inter tegulas pone ꝑ horā. postea liga tepida suꝑ palpebras. scda die minus calefac. tertia m ius. q̄rta appone folia cruda. bis dieb⁹ vtatur patiēs aqua tantū. vermes q̄ inueniuntur in vesica suꝑ rubū ponantur in panno lineo mundo ꝛ expmatur liquor asperitatē lippi-

tudinē inflationē ⁊ ruborē ⁊ dolorē oculorū tollit. s₃ succ⁹ macianorum cum succo ipsius bedegar pruritum tollit. fumigatio facta cū decoctiōe thimi vl' ⁊pilli ⁊ carnis vaccine siccissime ad oculos yctericiā eorꝝ curat.

¶ De liuiditate circa oculos.

Liuiditas aliqñ fit circa oculos ex casu vel ex pcussione vñ sāguis ibi coagulat. Si igit ante coagulationē post ictū aliqd apposuer₃ frigidū actu vt plūbū vel ferrū vl' aliud mutādo vt stupefiant spūs repcutiet ⁊ nō fluet illuc sāguis i multitudine magna. ꝙ si san. iā fluxerit ⁊ se ibi coagulauerit, oportet ponere extenuatiua ⁊ resolutiua q̄lia sūt ciminū ⁊ cera siml' malaxata aut ciminū ⁊ absin. vl' succ⁹ absinthij ⁊ verbene. ⁊ i hieme app one crocū. Itē aloe distēpet cū succo ⁊bene ⁊ supponat. aut argilla ⁊ ciminū cum succo ebuli. aut lētes cocte cū succo rafani. vel caul. vl' mētastri. vl' endi. Itē succū agrimo. cerā. ⁊ albu. oui. aut aquā ro. ⁊ puluerē anisi siml' misce ⁊ appone. Et vbi ex ictu sāguis i oculo appuerit ex scissura ɔiūctine: appone extenuatiua ⁊ cōsolidatiua coll'ia prius dicta.

¶ De fistula nata iuxta oculos.

Fistula ē vulnus pfundū in pfūdo latū in supficie strictū qñq₃ hñs vnū foramen qñq₃ plura. qñq₃ hñs foramē clausū, qñq₃ aptū. ⁊ qñq₃ clauditur de vna parte. qñq₃ apit ex alia. qñq₃ recte: qñq₃ obliq vl' ex trāsuerso ɔcauās. qñq₃ emittit sanguinē qñq₃ nō qñq₃ carnē corrūpit ⁊ tūc exit sanies alba. qñq₃ corrūpit os ⁊ tūc exit putredo velut lotura carnis. qñq₃ corrumpit neruos ⁊ tūc exit nigra. ⁊ ex motu neruoꝝ cognoscit. fit aūt precipue ex inueterato vulnere quocūq₃ ⁊ non curato. vñ excrescit caro mortua ⁊ nutrimētū corrūpit: ⁊ in saniē ɔuertit. ⁊ fit qñq₃ ex reumatica causa absq₃ vulnere precedēte. ⁊ fit qñq₃ ex cā calida. qñq₃ ex frigida. si ex cā ca. sanguinea erit vel col'ica. si ex fr'a fl'ica vel mel'ica erit. Sanguinea cognoscit p ruborē loci ⁊ venaꝝ inflationē ⁊ sanguinolēte saniei eductionē. Col'ica cognoscit p loci citrinitatē pūctiones ⁊ arsuras i loco ⁊ colorē supfluitatū citrinū. Fl'ica cognoscit p mēbri mollicīē ⁊ albedinē ⁊ albā ⁊ acq saꝫ supfluitatē. Mel'ica p mēbri duricīē ⁊ liuiditatē ⁊ cinericium colorē saniei q̄ educit. vñ scd₃ q̄sdā variāda ē cura. ⁊ scd₃ alios fit ex fl'e semp ⁊ dicūt nō debere curā variari. Nascit aūt aliqñ in locis carnosis: aliqñ i locis neruosis ⁊ iūcturalib⁹: ⁊ aliqñ i locis emūctorijs cerebri: et cordis ⁊ epatis ⁊ renū vt in iūctur₃ mādibulaꝝ assellaꝝ ⁊ coxaꝝ ⁊ in locis tenerib⁹ carniū vt iuxta oculos ⁊ aures. Et qñ fistulat loc⁹ iuxta oculū ⁊ nasū exit putredo p paruū foramē. ⁊ tūc debet oculus cōpelli ad alterā partē ⁊ ampliari vuln⁹ qd cōperit in oī fistula. Elarget igit pus cū medulla sābuci sicca ⁊ ɔpressa vl' malo terre. ⁊ q̄tidie grossior itromittat. vel cū tēta d radice laureole. vel brionie vl' gēciane vl' tēta d paulino ⁊ aliqñ iterponat aliqd mitigatiuū ppt calorē ⁊ ɔbustionē tentaꝝ ca. et liq̄fiat cū tātūdē vini: ⁊ imittat i pfūdū cū pluma ⁊ cū tasta ad ei⁹ mundificationē vl' cū vino ⁊ aceto. ⁊ hoc fiat ter i die vl' q̄ter. Elargato vulnere itromittat tēta intīcta i vnguēto viridi. ⁊ supaspgat puluere viridis eris. ⁊ salis tosti. vl' cū succo celido. ⁊ eodē puluere ⁊ supaspgat puluis cupri. vlc⁹. n. deficcat: ⁊ dolorē mitigat, meliora corrosiua ⁊ dsiccatiua q̄

ꝯferūt oculis valēt h̄. Puluis igit̃
fact' ꝺ mirra ⁊ aloe tēte aspgat̃. vel
fiat vnguētū preciosuꝫ delicatis qꝺ
℞. piretri. pipis. aurip̄. galle. alu. si
nap̄. ell'i al. ⁊ ni. viridis eris. an̄. ʒ. j.
calc̄ viue ad quātitatē oīuꝫ. saponis
spataretici ad quātitatē oīuꝫ. s. calc̄
⁊ alioꝝ terēda tere ꝯfice ⁊ īforma tē
tā ⁊ īpone vsq̄ in ꝓfundū. h̄ int' liq̄
fit ⁊ fistulā suauit̃ occidit ⁊ ꝺsiccat.
Mortificatiōis ipi' signū ē emissio
saniei spisse si pus emittebat̃ liq̄da.
⁊ tūc vitellū oui cū stupa vl' albu. cū
oleo q̄usq̄ ignis cadat intromittat̃
deiñ cū vnguento viridi vl' alijs vn-
guētis curet̃. ⁊ si necesse ē apponere
fortiora apponāt̃ q̄ dicēt̃ iferi' tā in
corrosiōe ꝙ ī cicatrizatiōe ⁊ alijs cu
ris. ꝙ si pati. dur' fuerit ⁊ nō timue
rit icēsiones vl' incisiones vuln' pōt
elargari p incisionem rectaꝫ ⁊ pecia
albu. oui īfusa ītromittat̃. ꝙ si time-
at̃ incisio elargato vulnere ītromit-
tat̃ canellus ferre' vl' ene' vsq̄ ad ꝓ
fūdū ⁊ p ipm̄ canellū ītromittat̃ sti-
lus ferre' cādēs ⁊ radices fistule bn̄
sic coq̄nt̃. Q̄ si ignē timuerit imitti
pōt pillula vna p dictū canellū ꝺ vn
guēto ruptorio. qꝺ fit ꝺ calce viua ⁊
capitello ⁊ ibi dimittat̃ a tertia vsq̄
ad nonā vel a nona vsq̄ ad vespas.
postea apponat̃ pecia cū albu. oui in
fusa donec ignis cadat: ⁊ deiñ curet̃
vt cetera vulnera. Nota ꝙ ī h̄ loco ꝓ
pter oculū fortes ⁊ ꝓfundas icisio-
nes vl' icēsiones vl' fortissimos nō au
dem' facere pulueres. verūtñ si subli
maret̃ auripig. ⁊ argētū viuū ⁊ sul-
phur ⁊ sal armo. ⁊ qꝺ adhereꝫ ꝑietib'
vasis sublimiorib' iponeret̃ pfecta
eēt curatio ī oī fistula. ¶ Unguētuꝫ
ruptoriū fit ex capitello ⁊ calce viua
resolut̄ ⁊ simul mixtis ī modum vn
guēti q̄b' apponere poteris ꝺ fuligi
ne ne cognoscat̃. Capitellū fit ex du-
ab' ꝑtib' calcis viue ⁊ tertia ciner̄
stipulaꝝ fabaꝝ ī copbino cū aq̄ ca. I
modū lexiuie. ⁊ nō ē satis forte nisi
ouū ꝺferat. Capitellū. i. lexiuia q̄ in
ꝑncipio exit p medios alios cineres
colet̃ mō p̄dicto vsq̄ q̄ forte fiat. Alij
faciūt ex trib' ꝑtib' ciner̄ clauellati
vl' ciner̄ fraxini ⁊ duab' ꝑtib' ciner̄
stipulaꝝ fabaꝝ ⁊ calce viua p̄dc̄o mō
vl' ecōuerso mō vt maxima q̄ntitas
sit ꝺ calce ⁊ minima ꝺ cinere clauel-
lato ⁊ ouo vl' acu ꝓbet̃. ¶ Ung. viri
de. ℞. celido. all'e radic̄. folioꝝ cētri
galli. leuistici agrest̄. an̄. M. j. scabi
ose. silr' cū. j. lb. sepi arietini. ⁊ cū olo
pistēt̃: ⁊ p. ix. dies dimittāt̃ p̄mo co-
q̄nt̃ sic vsq̄ q̄ petāt fūdū. postea colē
tur: colature addāt̃. ʒ. iij. cere ī estate
ī hieme. ij. cera liq̄facta ponat̃ pulu.
olib. mastic. viridis eris. an̄. ʒ. ß. co-
q̄nt̃ ad ꝓbationē ⁊ ad viridē colorē
⁊ tūc deponat̃ ab igne ⁊ addat̃. ʒ. ß.
aloe epatici pulueriȝati ⁊ p' p pānū
colet̃ ⁊ vsui reseruet̃. valet ad veteres
plagas bonā generat carnē ⁊ malaꝫ
corrodit.

¶ De inuersiōe inferioris palpebre

Nuersio inferioris pal-
pebre fit q̄nq̄ ex vulne
re vl' apostemate vt an-
trace q̄ cyrurgia curan
da ē. vt vuln' oliꝫ factū
⁊ male sanatū ī obliquū icidat̃ ⁊ pla-
gella ꝺ plūbo facta ꝑforata forami-
nibus. iiij. cū palpebra sumat̃ ⁊ plu-
maceolus ī medio ponat̃ ⁊ ligamini
b' pellicula ad supiora ꝯp̄mat̃. ⁊ ita
p. ix. dies vel. xj. dimittat̃. post pla-
gella auferat̃ et curet̃ vulnus vt ce-
tera vulnera.

¶ De egritudinibus auriū ⁊ p̄mo
de auditu ⁊ de dolore aurium.

Uditus ē sensus sonorum p
ceptiuus. sonus enim est ꝓ-
priū obꝫ sensus audit'. quē
admodum color visus. Et quemad-

moduꝫ coloꝛ mediante q̄ oēs foꝛme ꝯpꝛehenduntᷣ vniuerfalioꝛ eſt ſono mediāte q̄ nō niſi coꝛpa mota violēt pcipiuntᷣ. ſicut pꝫ ꝙ viſus. vl'ioꝛ ē au ditu p̄cipue cū ſcd̄ꝫ Ari. in elencbis. Uiſus ē via ad cognitionē q̄ fit p inuētionē. Jtē p ſenſuꝫ q̄ circa viſuꝫ ē foꝛmā q̄ eſt i vnoqꝙ cognoſcim⁹. vn̄ plures rerū differētias pcipit viſus ꝙ audit⁹. Audit⁹ aūt ē via i cogniti one q̄ fit p doctrinaꝫ. ſeuius. n. irri tāt aīuꝫ dimiſſa p aures: ꝙ que ſunt oculis ſubdita fidelib⁹. vn̄ q̄daꝫ au ditū poꝛtaꝫ mētis vocauerūt ꝓpter viam cognitiōis p doctrinā. Sicut igitᷣ innētio pꝛecedit doctrinā: ſic vi ſus auditū. Auic. diffiniuit ſic audi tū. Audit⁹ eſt vis oꝛdinata i neruo expāſo in ſupficie nerui optici ad cō pꝛebēdēdū foꝛmā ei⁹ qd̄ aduenit ei ex ꝯmotione aeris q̄ ꝯſtringitᷣ inter pcutiens ⁊ pcuſſuꝫ reſiſtēs in cōſtri ctiōe violēta ex q̄ ꝓuenit ſonus ⁊ cō motio ei⁹ ꝓuenit ad aerē collectū q̄e tuꝫ in ꝯcauitate nerui optici foꝛmāſ ip̄m ad inſtar ſui mot⁹: ⁊ ꝯmotiōes ip̄ius tangūt neruū. pꝛeoꝛdinatᷣ em̄ vt pꝛedictū ē ſupꝛa d̄ viſu ifluēs ad innatā ⁊ ipſaꝫ regulāſ. Suſcipit em̄ īnata a ſpū audibili ifluēte ad oꝛga nū ip̄ius exeūte ꝙ ē neruus. ⁊ ꝙuis dicat in neruo expāſo i ſupficie ner ui optici: nō ē credendū duos eē ner uos audibiles. ſ. expāſuꝫ ⁊ opticū. ſꝫ vnus ē neru⁹ ſcd̄ꝫ eſſentiā duo ſcd̄m rōneꝫ. Expāſus. n. dicit differentiaꝫ nerui audibil' ſcd̄ꝫ figurationē ab a lijs neruiſ. ē. n. expāſus in foꝛamine ip̄ius auris iterioꝛiſ q̄ſi retbiculat⁹ ⁊ ꝓpt ꝯcauationē dicitᷣ optic⁹. Me diuꝫ igitᷣ coꝛpale ſenſibile ē b' neru⁹ inſenſibile mediū ē aer q̄etus. bꝫ em̄ b' aer neceſſitatē i auditu queadmo dū būoꝛ criſtallin⁹ i viſu. qꝛ ſicut bu moꝛ criſtallinus ꝓpe recipit īpꝛeſſi onē coloꝛis: ſic aer ille id̄ fuit q̄etus: vt ab oīb⁹ motuū diuerſitatib⁹ īmu taretᷣ. ē ēt būoꝛ criſtallin⁹ ſine coloꝛe vt coloꝛ oēs imutationes ſuſcipet. mediū extrinſecuꝫ ē aer. Motio aūt aeris ē diſpoſitio q̄ meretᷣ aer eē me diū vel etiā differētia. qꝛ non q̄libet motio aeris facit differētiaꝫ i audi tu vl' diſpoſitionē. neqꝫ. n. pili cū pilo vel lapidis ad lapidē colliſio neqꝫ e tiā lapidis ad lapidē niſi ſit violēta facit ſonū. neqꝫ. n. fit cū īpetu. qꝛ aer nō niſi ipceptibilitᷣ ⁊ ſine imutatiōe mouetᷣ pceptibili. ꝙuis igitᷣ motio fiat i medio extrīſeco qd̄ ē aer mot⁹ ⁊ i medio itrinſeco qd̄ ē aer q̄et⁹. nō tn̄ ꝯpletᷣ audit⁹ niſi imutatio aeris i terioꝛis ab extrinſeco tāgat neruuꝫ. in eo. n. delate imutatiōes ab extrin ſeco ad itrinſecū aerē in q̄ cū fit colli ſio ad oſſa cartillaginoſa impꝛimuntᷣ ⁊ ſigillātᷣ q̄ꝛ ipꝛeſſiōes p irradiatio nē ſpūuꝫ aīe repſentātᷣ. ⁊ ſic fit audi tuſ. b' igitᷣ ſicut i viſu quattuoꝛ neceſ ſaria ſūt. ſ. cā efficiēs inſtrumentū ydoneū: exterioꝛ coopatio: ⁊ attētio aīe. Cā efficiēs ē ꝟtus aīalis audibi lis. inſtrumētū ydoneū ē auris: quā q̄dē oꝫ eē ꝯcauā cū foꝛamine toꝛtuo ſo circūtexto neruo expāſo circa fun dū circa oſſa petroſa: ꝯcaua: toꝛtuo ſa dure' ſbe ꝯtinētia i ꝯcauitate aerē q̄etū. ꝯcaua ſūt vt aerē q̄etuꝫ ꝯtine rēt. toꝛtuoſa ne ſubita vel vebemēti aerꝭ colliſiōe ſtupoꝛ inaſceretᷣ. Quē admodū. n. ex nimia claritate viſus diſgregatᷣ: ſic ex nimia colliſiōe ma xime ſi ſit ꝯtinua audit⁹ ōſtruitᷣ. vt pꝫ i d̄gētib⁹ i molēdinis q̄ nō loquū tur nec audiūt niſi cū clamoꝛe foꝛti durā būt ſ baꝫ vt melioꝛ fieret alliſio ꝓpoꝛtionata alliſiōi violēte extrīſe ce. pꝛopter ſiccitatē enim ⁊ duricieꝫ coꝛdarum melius reſonant vielle et cytare ⁊ flante boꝛea ꝙ flāte auſtro.

Exterior coopatio reqrit: vt nõ sit magnũ intermediũ r dico vel vie lõgitudine vel interpositi dispissitudine. ¶ Itẽ vt nihil opilz introitũ aeris r ei⁹ immutatõis ad aerẽ intrinsecũ r eius allisionẽ ad ossa petrosa Et de gñe impedietiũ sunt dolor et apostema r tinnitus q fit ex ventositate inclusa q monet aerẽ exteriorẽ ad eius motũ. vñ disponit auditus pm ipm r nõ pm ipm q est extra.

¶ Itẽ aliqd de gñe nascẽtiũ vt verruca vel aliqd icidẽs vt pulex vl' vermis vel extra effluẽs vt sanies vl' sanguis: attentio aĩe in auditu est necessaria. aĩa eñ circa pfundas cogitatões occupata: oẽs spũs ad se trahit: pauca circa auditũ relinqt. vnde hõ sepius pfunde cogitãs: nihil vel parũ audit. ¶ Dubitatio est cũ ceteror sensuũ obiecta habeãt permanẽtiã solius soni q auditus obiectũ est esse sit in fieri. r non in pmanẽtia. sz nõ mirãdũ cũ soni cã q est motus: sit in successione. ¶ Itẽ dubitatio ẽ cũ reliq sensus causas habeãt naturales: iste aũt cãm accidẽtalẽ. s. violẽtiã. sz hoc nõ est mirabile cũ ceteror sensuũ obiecta sic oẽs alie res naturales ad pmar qlitatũ qternariũ reducant. ¶ Sonus nec ad aliquã ear necessari⁹ ad omnes videt posse reduci. Sz sicut dictum est sola violẽtia est eius cã. Sz adhuc qd sit sonus dubiũ est. ¶ Dicũt eñ qdar q est aer. alij q est motus. alij q ẽ qdã essentia sepata solatiũ ipseritie qrẽtes celo ascribentes quorũ nesciũt reddere rõnẽ. ¶ Q; sonus nõ sit motus pbat q: sonus est propriũ obiectũ auditus. mot⁹ aũt ẽ de numero cõium sensator. ¶ Q; son⁹ nõ sit aer pbat p arist. in pdicamentis. Singulũ eorũ q pm sensuũ qlitatem passionũ pfecta sunt passibilis est qualitas drg sonus est qualitas r nõ aer qd idẽ dicit Auic. Sonus est qlitas ex motu aeris in aure derelicta. ¶ Sz adhuc est dubitatio vtrũ sonus fiat extra aurem r hoc disputatiõi relinqmus. ¶ Nũc aũt ad egritudines aurium reuertamur. r pmo de nocumẽtis instri et post virtutis. dicamus. operatio eñ medici pcedit pm sensum r ipm non trãsgredit. sunt aũt egritudines instrumẽti dolor apostema sanies sanguis vermis tinnitus casus alicui⁹ rei intra surditas. ¶ Dolor igitur multis modis hz fieri: aut ex apostemate aut ictu aut vẽtositate: aut re ĩtra cadẽte aut mutatõe cõplexiõis ipius ĩoppositã. fit eñ qnq a caliditate qnq a frigiditate qnq cũ hũoris vitio qnq simplr. ¶ S; tũc est dña. q: qñ est sine hũoris vitio nulla põderositas sentit q adest qñ est cũ humoris vitio. Et qñ vẽtositas ẽ in cã nõ sentit põdus: sz tinnitus siue flatus r distẽsio. Itẽ qnq ẽ a cerebro qnq a stomacho. Si a cerebro ptinuus est si a stomatho nõ est ptinuus. Ex siccitate vel humiditate raro psueuit dolor fieri. Qñ ẽ ex cã ca. auris rubet r calz r dolor ẽ acutus. Et sic est cũ hũoris vitio est' cũ pũctura r fumo ca. r pulsu freqnti r veloci. r somn⁹ pu⁹ẽt ĩ somno adest appitio rubeor corporũ. Et cũ ẽ ex cerebro pcipue cũ rubore frõtis est r maxillar r aliqñ cũ capitis dolore. r si ẽ ex stomacho est cũ siti fastidio r ei⁹ replõne. ¶ Et vndecunq sit a frigidis iuuat r a cal'. leditur r cũz his si pticularia pueniãt. Si ex fra cã sit: auris pall t cũ dolore lẽto. Si sit cũ hũoris vitio ẽ cũ multa grauedine r horis frigidis mouet. r aere hũido r pstitutiõe austrina. Et si fit ex cerebro frõs pallet r põderat cũz

pauco dol. ℂ Si a stomacho: adest nausea ꝛ fastidiū. ꝛ ꝓcessit dieta frigida cū reliq̄s ꝑticularibus cōcurrētibus. ꝛ semꝑ l₃ dolor q̄liscūq₃ fit sparsius augmētat. ℂ Et q̄nq₃ dol. acutū ꝯcomitat se. ꝑcipue si sit cum apostemate. Dolor ex frigiditate raro fit sine apostemate. Et q̄n est ex apostemate signa sunt dicta ꝯtinua Et si est ex ca. cā est cū intēsione ꝛ nimia pulsatiōe ꝛ grauitate auris ꝛ capitis ꝛ se. Et si apostema ē ex frigiditate: hec intēsiora repiunt ꝛ semꝑ si apostema ꝺclinat extra ꝛ tumor apparet circūscriptus. ℂ Si aūt itra: nimia sentit pulsatio in profundo. ℂ Q₃ si dolor infra aurē sit. signis his nō ꝯueniētib⁹ op₃ aūt inspicere ad sole₃ in ꝓfundo. Si aliq̄d intus ceciderit aut vermis intrauerit. aut intus aliq̄d creuerit q̄ oīa visui erūt manifesta. ℂ In ca. igit materia si humor sit i cā purget cū electuario de succo. ro. vl' katartico impiali vl' alio katartico ꝛ sequāt opiate ꝛ minutiōes ꝑ antipasim dehinc faciendū est queādmodū in cā ca. sine humoris vitio Stuphent aures cu₃ aq̄ decoctiōis malue viol. plātag. ro. absin. verbene. palee ordei vl' auene in vespere in lecto velato. ℂ Et pōt dari dyaolib. si humor est in fluxu. Uel alia opiata vt rubea i calidi humor₃ repl'one. ꝛ ponat in aure aliq̄s succ⁹ tep. cum lacte. m. vt sꝑuiue. aut strigni. aut oleū ro. vel viol. cū succo coriandri vl' simpl'r post stuphā ꝛ opiatā dimittat dormire ne sudet ꝛ soluatur dol. ℂ Et no. ꝙ nihil actual'r frigidū d₃ apponi in aure. Item nihil grossu₃ in puluere vel collirio d₃ apponi. ℂ Ite₃ nihil forte d₃ in ea diu morari. ne ꝓuocet fluxus. Ite₃ nihil d₃ intus poni sine digestione ꝓcedēte in ip̄a queādmodū in alijs. ℂ Digestio aūt fit cū fumigationibus ꝯrijs precedente. fumigatione dicta vna gutta vl' due mittantur in aurem ex succo lactu. vel vino malorum. gra. cum succo citoniorum vel macianoru₃ ꝛ tunc obturetur auris cū bombace vel ol'in ro. vel viol. cum succo cucur. ℂ Itē i oleo ro. antera viol. liciū acatia. ꝛ duo grana mastičis bulliāt ꝛ colent ꝛ vna gutta inijciat ꝛ obturet. ℂ Itē in succo semperuiue lactu. ꝛ lacte. m. ana. bulliāt antera campbora. semen arnoglosse crocus ꝛ liciū. cola ꝛ vtere. ℂ In dolore fortiꝛ acuto: acatia se. papaueris ꝛ arnoglossa cum oleo ro. ꝛ lacte m. ꝛ albu. oui. ꝛ opio paꝝ soluto. in aceto misceatur exp̄ssum ꝛ colatum tep̄. auri inijciat. ℂ Uel cū oleo ro. viol. opium mirra. tunc bulliāt ꝛ intus ponat. ℂ Inungat extra cum populeon. ꝛ succo herbaꝝ frigidaꝝ ꝛ cū his q̄ in dolore ex cā ca. dixim⁹. ℂ Dieta eoꝝ filijs sit diete tertiane nisi ꝙ parum laxior sit. ℂ In frigida cā vt ꝑdictum est sepius purget cū pill'is aureis vel cochijs vel blāca. vel yerapiḡ. ꝛ post medicinā detur opiata. ℂ In dolore graui aurea alexandrina. vel metridatum. ꝛ tertia die stuphet cum aqua decoctionis verbene feñ. absin. abrotani mētastri. balsamite. saluie. addito modico vino optimo ꝛ inde auris fumiget. iij. noctib⁹ ꝯtinuis ꝛ sꝑ aures stuphate obturent ꝛ postea alijs tribus noctib⁹ ꝯtinuis oleū laur. cū lacte. m. ꝛ albu. oui crudo exp̄ssu₃ ꝛ colatū ipone al'. oleū mastič. i q̄ soluet liciū. eodem mō appone al'. muscellinū in q̄ ponunt mell'. succi feñ. v̄bene saluie porri sectini ana. mirra thus addant ꝛ exp̄ssu₃ ꝛ colatū iponetep̄. ℂ Et si ē a stomacho vtatur electuarijs ca. vt dyacimino dyatonpi. dyaroma. ꝛ ꝑ oībus fere aurium pas. h̄ sͨ cōia. ꝛ q̄ h̄ dicunt oleū laur. anatilis oleu₃ amigd. amar. nardinū rutaceū ꝛ ꝑcipue muscellinū val₃

in hac cā. ¶ Et est optima stupha q̄ fit ex stipitib⁹ fabarū vel ipis fabis p̄paratis ad esuz cū cimino ꝛ post stupbā ponat̄ i aure oleū amigd. ama. Doloꝛ ex frigiditate soluit̄ cum cathaplasmatōe facta d̄ ruta ꝯtrita ꝛ cepa cū modico oleo vel absin. vl'arthemisia. aut oleo puleg. vl' rutaceo vl' muscel. aloe cū cimino ꝯtritū ꝛ i folio caul' sub cinerib⁹ coctū dol. nimiū ꝛ vētū expellit. Itē oleū anacardinū. in q̄ niger ell'us sit bullitus instillet̄ dol. ꝛ surditatem excludit esdra q̄ i modū ciceris in vino ca. dissoluta p pānū subtilē exp̄mat̄. ꝛ de ea vna gutta vel due inijciant̄. Itez aliud qd̄ frigide cāe peculiarit̄ subuenit. ℞. succi allioꝝ porri sectim fe ne. rute. betonice. vrtice cepe. cepule. masticel' musceleō. anetil' olei viol' succi cucur. lactis. m. succi edere. omniū ana. fil' ꝯtūde. deide accipiatur cepa magna ꝛ ꝯcauet̄, vt totū extbat̄ q̄ intus est ꝛ pone in cinerib⁹ ca. ꝛ intus pone p̄dictā receptiōez ꝛ cū coctū fuerit paꝝ extbe. ꝛ bn̄ mūda a cinerib⁹. deinde p pānū mund. exprime. ꝛ tep. aurib⁹ instilla. dol. veterē ꝛ nimiū curat. ¶ Dieta eoꝝ sit vt in q̄tidiana ꝛ parum laxioꝛ si volueris.

¶ De apostemate aurium.

Apostema auriū q̄nq̄ fit ex ca. hu. q̄nq̄ ex frigidis. Si ex calis sit hu. ē cū dol' frōtis magna pulsatiōe ꝛ extēsiōe ꝛ aliq̄n i fl'one eiusdē ptis cū signis dol. i pori cap. dictis. Si ex frigidis sit hu. p̄dicta siḡ remittunt̄ vl' oīno deficiūt cū pauco dol' ꝛ est certi⁹ signū apostematis. Q3 si stāte doloꝛe nec ꝓpter appositiōez p̄dictoꝝ recedēte. nec declināte s3 augmētāte vr̄ materia ad saniē tēdē. Circa ei gn̄atōe sanici dolores accidūt magis q̄ facta sanie vl' in p̄ncipio no. q̄ i apostemate auriū nō est isistēdū repcussiuis, s3 mitigatiuis ꝛ maturatiuis. tn̄ si coꝛp⁹ est plectoꝛicū digerat̄ materia ꝛ soluat̄ humoꝛ cū medicamib⁹ ꝓp̄ijs ꝛ medicinis euacuātib⁹ ꝛ minutōib⁹ ꝛ sequātur opiate ꝛ reliq̄ auxilia i vtraq̄ cā. Si igr̄ sit ex caloꝛe cathaplasmet̄ cū oleo viol' ro. radic. altee viol' branca vr. fil' ꝯfect9. Itē adeps vituli gallie ne anseris addito olo viol' vl' ro. ꝛ cetera fiat vnguētū quō vngat̄ exteri⁹ vt ex butiro malua oleo viol. vl' ro. fiat emplastrū. Itē fiat vnguētū ex adipe auserino vel galliñ ꝛ medulla ceruina. Olea frigida int⁹ ponāt̄ actu tn̄ ca. ꝛ si doloꝛ ē itolerabil': opz incipere a medicamib⁹ doloꝛē extiguentib⁹. Cōficiat̄ igit̄ oleū ro. ꝛ cera ꝛ paꝝ opij ꝛ itromittat̄ vl' succ⁹ solatri cū oleo ro. ꝛ alb. oui cū licinio intromittat̄. Itē summitates iusquiami ꝛ radix lapacij acuti i stupa canabina aq̄ madefacta iuoluāt̄ ꝛ sub cinerib⁹ coquant̄ ꝛ post terant̄ cū axungia gall. vel anseris vel anatina ꝛ iunctiōe fctā cū vnguēto mitigatiuo supponat̄. Itē coll'iū vltimū potenter doloꝛē mitigās caloꝛē extiguēs saniem gn̄ans ꝛ ꝯ defectū audit⁹, valēs accipe. piguedinē ardee ꝛ āguille ꝛ sanguinē pꝛci. ꝛ pone i cepa ꝯcauata ꝛ pone i cinerib⁹ ca. ꝛ post dcoctiōez ꝯp̄me p pānū ꝛ vna gutta vel due i aure ponāt̄. Comestio pice. vz bis ꝛ ꝯ cardiacā. Si sit ex frā cā coꝛpore exn̄te plectoꝛico purget̄ ꝛ seq̄t̄ opiata cū fumigatiōib⁹ ca. i supiori capi. dictis. deide iponant̄ olea ca. vt oleū muscel. laur̄. ꝛ iungat̄ ex̄ cuz butiro vl' dyaltea ꝛ axungijs auiū ꝛ bestiaꝝ q̄ itus ēt pn̄t inijci cū melle lana itīcta molli ꝛ alia maturatiua ca. q̄ i apostēatib⁹ fris sūt apposita. mica panis i vino cocta ꝛ cathapl'ata vz. Et si addat̄ lēticula pl⁹ ꝓfert ꝛ addat̄ agrimōia i cāis fris ꝛ si appeat tumoꝛ extrinsecus qui nō possit ma

turari ex melia ē. ⁊ solet inde nasci periculū ⁊ canc. ¶ Et aliqñ colligit humor melicus intra q̄ qñq̄ p mensem. qñq̄ p dimidiū annū vel eo amplius ad saniē duci nō pt maturat autē cū axungijs ⁊ oleis ⁊ maluis ⁊ brā ca. vr. ⁊ fomētatiōib⁹ ca. ⁊ hu. ⁊ agrimo. et silib⁹. ¶ No. q̄ nullū colliriū dz poni in aure nisi cū oleo: aut alia piguedic vt facili⁹ exeat. Nihil aūt i aure dz diu morari ⁊ idē dico i iniectione p matricē ⁊ p anū. No. succ⁹ pastoralis virge pustulas dolorosas in aurib⁹ curat. ¶ Succ⁹ spuiue dolorē mitigat surdos iuuat cū oleo ro. fumū ascēdere phibet. Maturato apostemate ⁊ ad saniē cuerso: cuius signū ē doloris extictio ⁊ saniei eruptio cū mūdificatiuis īsistēdū ē.

¶ De sanie aurium.

Anies educit ab aurib⁹ qñq̄ vi nature rupto apostemate. qñq̄ vi sintbomatis. aut hu. cuersis in saniē post fluxum sanguinis naturalē vel sintbomaticū. Et si locū ifecerit ⁊ diuturna passio fuerit gñat qñq̄ fistula in aurib⁹ et vix curat qñ. s. soluit p saniē frenesis ⁊ litargia ⁊ sequunt vulnera i auribus. ¶ Qñq̄ autē sanies fluit ab codē loco. qñq̄ vt in fistula ⁊ si tardetur educi obsurdat ⁊ qñq̄ fetet qñq̄ nō. sanie ab aure egrediēte post rupturā apostematis insistēdū ē cum mūdificatiuis saniei. q̄lia sunt mirra mel nitrū sil cōfecta. aut alumen ⁊ mirra in aceto cocta ydroleon mixtū cū melle ca. cū lana q̄ mostruis reperit iniiciat. ¶ Itē thus aloe mirra cū mastice ⁊ licio in mulsa dissoluta ⁊ succo verbene aut sanguinarie mixta iniiciat. ¶ Item castor. ʒ. ij. thur. mirre aluminis costi. ana. ʒ. j. fiat pul. tempa cū vino ⁊ oia optie colent. ⁊ vinū aurib⁹ imittat. Succ⁹. rute cū mirra ⁊ opio ⁊ castor. ana. teperent cū aceto mixta, auribusq̄ colatura cū licinio iposito iuuat. Itē instillet cedria mixta cum melle vel croco vel aloe resoluta cū sapa. Uel olibanū resolutū cū succo sanguinarie vel sal cū lacte. m. nitrū q̄ alumē ⁊ mel fel bouinū ciminū castor. coctū cū aceto mixta siue oia siue q̄dā saniē abstergūt. ¶ Ualēt etiam hic troc. andron. ⁊ crocodes ⁊ musa cū rosata ⁊ melle distempata. ¶ Si autem aliūde fluxerit sanies post purgationē ⁊ opiatā ⁊ minutionē. Uel si vetus est. passio ppter quā p̄sumit esse fistula: opz caput frequenter radi: ⁊ ventosas vel sanguissugas in collo poni ⁊ cauteria et laborare vt exsiccetur locus fluxus. deinde fiat collirium, ex fortioribus. si medicamen ad radicē attingere possit. Qz si nō valeat: vtili⁹ est a cura desistere multi em̄ laborantes ⁊ fatigati ⁊ curare nequeūt ex eo q̄ medicina cor nullo ingenio ad radices fistule attingere valet: cū rubore incuratam reliq̄rūt. Radix vitis al. ⁊ nigre silvestris est ex summa medicina ⁊ abstergētiū sordē auris ⁊ est ex medicinis cferētib⁹ surditati. auic. dic. itē fel corui ⁊ testudinis in sole cocta et in auriculis iniecta cū lacte. m. antiquā saniē ⁊ pfunda vulnera sanat.

¶ Coagulū leporis ⁊ succ⁹ porri ⁊ succus renū tauri cū aceto in aurē expssi. expta habeant. ¶ Oleū fimi homis cbusti optimū ē. Succ⁹ corticis radicis valet. ¶ Itē cardamomū nitrū. ⁊ carice purgate coquant in aliquo succo. vt rute vel radicis ⁊ infundat per tres dies sordem adducit ⁊ lauat. ⁊ carnes in narib⁹ natas destruit. ¶ Itē ruta elleborus.

al. costũ pip nitr. castor. mirra τ eufor. bulliāt ĩ oleo muscel. laur. τ gutta colature aurib⁹ instillet. memẽto aũt ꝙ semp post hmõi iniectiones post horaꝫ ꝓuocetur sternutatio ne remaneat aliqͩ ĩiectõis τ p radices auriũ caput subintret maius pꝛiculum inducens in futurum.

❡De sanguine exeũte ab auribus

Anguis exiẽs ab auribus aut est a cã exteriori aut interiori ❡Exteriori aũt vt pcussione seu vulnere seu ꝯtusione capitis. Interiore aut cretice aut nõ cretice. Sanguis aũt creticus non est restringẽdus. ❡Nõ cretice aut vt p maturationem non pfectam cum erupit sanies cum sanie. ❡Aut ex aliquo hu. quẽ natura nitit expellere. pͥma intẽtio ĩ sanguine exeunte est mũdificare aurẽ a sanguĩe. ne intus coaguletur. deinde ꝯsolidare. hꝫ cessandũ est a sternutatõib⁹ τ acutis ne aurẽ intrẽt. Mũdificetur igitur cuꝫ succo porri τ aceto vel aceto decoctõis galle vel succo rãpni τ aceto. τ galla. deinde ĩponatur succus sanguinarie cũ thure aut succus vrtice cũ sanguine dra. aut succus ꝯsolide ma. in quo cocta sit psidia. Semper aũt post rupturã apostẽatꝫ fiat collyrium de succo porri. τ thure minuto vel mastice τ oleo ro. tep. imponat. ❡Et si inducat ardorẽ admisceat lac muliebre. saniẽ eñ purgat τ a fistula pͤseruat. si aũt sanguis sit ex re exteriori vt pcussione vel sitib⁹ cõsolidatiua ponant ĩtra τ ex̃ τ mũdificatiua nullũ pruritũ inducẽtia. aut thus cũ lacte .m. τ mũdificãtia q̃lia dicta sunt. τ hꝫ dico si vulnus sit interi⁹. ❡Si aũt dolor sit extra ex pcussione. tũc anisum pistatum cuꝫ oleo ro. ꝓfert τ ea q̃ diximꝰ ĩ pcussione iuxta oculum. Qꝫ si ꝓpter pͤdicta fluxus non cessauerit: optꝫ purgare hu. nocẽtẽ. τ deinde seq̃tur opiata τ minutio. ❡Et no. ꝙ nihil ẽ ita mũdificatiuũ saniei τ sanguis: quemadmodũ. stupba ex herbis competentib⁹ in sero patiẽte in lecto locato et fumũ sic recipiẽte ad olle refrigerationẽ τ totũ caput tota nocte bñ cooperiat vt tota nocte sudet τ pͤcipue in veteribus causis multũ eñ hũores subtiliat τ ꝯsumit. ❡No. ꝙ dicunt hic ꝙ flux⁹ cretic⁹ nõ ẽ intercipiẽd⁹ maxime in die cretico. ❡Itẽ flux⁹ sint homatic⁹ auriũ añꝙ patiẽs debilitet nõ dꝫ ĩtercipi p fluxũ vẽtris qͦd ĩtelligo si ex abũdãtia sãguis fit

❡De vermibus aurium.

Ermes aliq̃ñ creantur in aurib⁹ pͤcipue saniosis τ vlcerosis. ❡Uel pret naturaꝫ humidis et his non mundificatis. aliq̃ñ aũt vermis siue aliud reptile in aurẽ intrat. Cuiuscũq; gñis sint: amaris occiduntur. auris aũt soli exponat τ si sit ṽmis manifeste apparet. ❡Et si nõ appeat oleũ laur. infundat τ post claudatur p horã τ si ĩtus fuerit post videbitur tũc succus foliorꝫ persici psicarie. absin. calamenti amigdal. amaris oleo coctis sub cinere ĩuolutis folio caulis exp̃matur oleũ τ auribus ĩstilletur. ❡Uel mirra τ aloe coquãtur in vino τ coletur. τ iniiciatur vna gutta aliq̃ ĩponũt cãnulam τ exsuggunt τ sic extrahũt. Succus radicis τ nepite omne necat reptile quodcũq; intrãs. Itẽ succus radicis cappis τ cucu. agrestis τ foliorꝫ psici vel absin. põtici. vel prassij vel cẽtauree vel elli ni. põtici decoctio vermes occidit. Suc

cus calamenti optimus est. aromatica enim vermes occidunt. ¶ Unde optimum est ut accipiatur pomum aromaticum et sit bene maturum et calefiat ad ignem ut melius redoleat et apponatur auri de nocte. ita tamen quod pars ubi cauda figitur orificio auris apponatur in crastino invenies vermem in centro pomi propter delectationem odoris. ¶ Vermis autem in aure cognosci potest ex pruritu et titillatione et motu infra aurem. vermis araneus occiditur iniecto oleo de nucibus vel sinapino vel pulegino bullito cum elleboro ni. vel eufor. Vel succus radicis infundatur vel porri. pulex extrahitur cum lana si ex ea auris obturetur. Succus coctani omne genus vermium occidit Idem facit lac ficuum et succus centauree. vel cucu. agrestis. aut lupinorum succus. Et no. quod grana ordei quibusdam germinant in aure et generant vermes. illico videantur et extrahantur et vermes occidantur vermibus autem occisis et extractis cum pinceol. vel fumigationibus: oportet insistere cum mundificantibus. deinde consolidantibus et auditum confortantibus de quibus satis dictum est.

¶ De tinnitu aurium.

Tinnitus aurium fit ex ventositate inclusa in cavernis aurium non habente exitum propter grossitudinem suam aut propter viscosos hu. aut propter debilitatem nervorum virtute expulsiua deficientium. Si sit ex ventositate continuus erit et distendit. Si sit ex conclusione grossorum hu. erit gravitas in auribus et maior in horis illius hu. et hoc precipue sunt in ca. ca. vel melia. Et si sit de co. erit cum oris amaritudine et precipue dextere auris angustia et calor et rubor. Si de melia: cum eiusdem signis abundantibus et precipue cum gravitate sinistre auris. Defectus nervi ex remotione aliorum signorum cognoscitur. In tinnitu ex ventositate sola et cum humore eadem erit cura nisi quod humor prius purgetur et membrum a quo mandatur humor curetur ut cerebrum vel stomachus et fiant sternutationes et inunctiones eedem. hic igitur competit stupha de stipitibus fabarum cum aniso vel cimino coctis vel ex ipsis fabis ut ad esum preparatis. Et si col. est in ca: imponatur absin. et statim post stupham imponatur in aure patientis una gutta olei ex amigda. ama. quod fit ex amigd. tritis et coctis sub cineribus in stupha. et post expressis. ¶ Vel si fiat stupha ex decoctione seminum diur. ut feni. petro. anisi. carui: dauci. quibus addatur spica nar. cas sial. Detur autem esdra. aut adrianum. aut tyriaca ca. oleum autem scrophularie iniiciatur. Et si sit ex frigidis hu. imponatur collirium ex mirra castor. et nitro. cum oleo ro. aut succus radicis aut porri. cum oleo ro. vel lacte. m. aut castor. cum oleo muscel. aut aliquo predictorum oleorum. Valent autem hec que predicta sunt in dolore aurium et que dicentur in capitulo de surditate. Si autem sit ex debilitate nervi vel virtutis. succus absin. cum aceto tep. proficit. nihil autem frigidum actu in aure debet poni. Vel oleum raphaninum cum oleo ro. vel fel ovinum cum succo porri. Quecunque autem in auribus ponuntur: oportet ut bene sint colata. No. autem quod ex frequenti iniectione sepius generatur lanugo. unde frequenter debet auris ablui et mundari. ¶ Unguentum io. da.

¶ Unguentum io. da. valet ad gravitatem auditus ex sonitu et vocibus et ventositate grossa et ex dolore et frigiditate venientem. ℞. elli. al. castor. ana ʒ. i. rute mirre. nitri. piperis lo. ana ʒ. ß. eufor. ℈. j. fac pul. distempa cum ℥. iiij. succi porri vel raphani. ¶ Item amigdaleon amar. anetil. muscel. nardil. ista coquantur cum succo porri et camo. et imponantur. ¶ Item succus porri cum

tātūdē aceti sil' bulliāt ꝛ aurib⁹ im- ponat. Porros virgines in pari nu mero cū oleo coq ad tertiā ꝛ īfunde. ¶ No. ꝙ q2 tinnitus nūꝙ fit sine p̄ sentia vētositatis sp debēt poni ex q̄cunꝙ cā sit: extenuatiua vētositat; Itē no. ꝙ iste loc⁹ est valde sensibil'. ¶ Uñ oīs vapor ascēdēs ledit. Itē no. ꝙ qñ dolor fit ex acumie sensus debent apponi mitigatiua. Itez ni hil acutū ponat in aure: nisi prius tempet ei⁹ malitia. Itē in dol. nihil acutū ponat. q2 nec succus raphani q̇ optim⁹ est si nō dolet. ¶ Sup om nia optimus est balsamus cum mu scell'. ꝛ coll'iū vltio dictū in dol' aur;. si fit ex neruoꝝ oppilatōe ꝯfert dya castor. ꝛ opiate ꝛ dicta coliria.

¶ De grano ꝛ lapillo vel puluere vl' aliquo simili cadente in aurem.

I granū vel lapill⁹. vl' puluis vl' aliqd̄ si mile aliqñ in aurem incidit: tūc inungat auris ex cū vnguen- tis cal. vt martiatō cuz dyaltea. vel silibus. deinde fiat sternutatio ore ꝛ narib⁹ app̄hēsis vt ex ipetu spūs expellant. Uel bacul⁹ subtilis leuis polit⁹ in capite tere- bētina vel aliq̄ alio viscoso in capi te inungat ꝛ auri īmittat vt p eius adherētiā extrahat. Q si nō pficiat vētosa sine scarificatōe auri iponat vt sugendo educat. ¶ Idē fieri po test: ore alicui⁹ vilis psone apposito qd̄ etiā valet in sanie ex̄hēda potest autem hōbax baculi capite ligari ꝛ post terebētina inuolui. ¶ Opz au tē medicū supplere industria qd̄ ab auctorib⁹ omissuz ē. auctores eñ nō nisi cā exēpli grā loquētes ad caute lā breuitat; cā mult; supsederūt qb⁹ studij sollicitudine ꝛ opis necītate i uētis: medic⁹ admiratiōe ꝛ fama di- gnus iudicet. Si aq̄ vel aliq̄d humi dū intus aurē icidcrit lana q̄ in cō- chis margaritaꝝ inuenit q̄ melo ti da dr̄ optime ex̄hibit vel hōbace īposi ta vl' spōgia vt cōbibat humiditas ꝛ abstergat seu abstringat auris.

¶ De surditate ꝛ eius cura.

Urditas ex multis causis gñat: aut eī a cā extrinseca: aut a cā intrinseca. In trinseca aūt aut fit ex cā ipi⁹ auris: aut aliūde veniēte ꝛ siue sic: siue sic: aut ē ex mala ꝯplexiōe: aut ꝯpositōe: aut solutiōe ꝯtinuitatis. Ex mala ꝯple xione vt cerebri dolentis. Dolor eñ dissoluit humores q̇ currentes ad aures īducūt surditatē. aliqñ fum⁹ male materie dissolute ascēdit cere brū ꝛ oppilat aures. vt versus crisi;: ꝛ ex ꝯpassiōe vt in frenesi. ꝛ litargia ꝛ solutōe ꝯtinuitat; facta in pānicu lis cerebri a cā extrinseca vel intrin seca. ꝛ in his nō est medicatio auri adhibēda. Itē fit ex mala ꝯplexiōe auris quēadmodū dolor ꝛ ex ipius mala ꝯpositiōe. s. ex angustia neruo rum ꝛ strictura viaꝝ oppilatarum.

¶ Unde non discurrit spūs audibi lis. ꝛ q2 hñt colligātiā cū radicibus lingue accidit oppilatio in vtrisꝙ.

¶ Unde fere oēs muti sunt surdi. ꝛ hic nō hz locū medicatio. Itē ex so- lutiōe ꝯtinuitatis q̄ accidit vt post apostema aut fistulā innatā. ꝛ hoꝝ cure dicte sunt fit etiā ex re int⁹ na- ta vt verruca carne excrescēte ꝛ tūc p corrosiua vel hñficio cyrurgie cura- tur. fit aūt a cā extrīseca vt a nimio sonitu nimis assueto vt molēdini et siliū. aut ex re īfra cadēte vt dictū ē.

¶ Surditas igit̄ q̄ ē ex mala cōple xiōe cerebri vel auriū vt cretica. Uel vētositate vel oppilatōe non a p̄mis

recipit medicationē. ¶ Oēs autē auriū passiones veteres sunt icurabiles non veteres aūt ad curandum difficiles noue autē q̄ues: nisi ex le uissima cā. ¶ Surditas cretica nō est medicanda: qm̄ a natura fit.
¶ Surditas in q̄ auditus ex toto auferf nisi recētissima sit nō ad curā recipiaf. Surditas in pte auribus sanis vel ex sanie vel ex solutiōe cōtinuitatis ad curā admittaf. Si ex causis in prioribus dictis caplīs sit vt ibi dictū est: curetur. ¶ Si igif cā humoral' sit: vl' ex oppilatiōe purgef cū pillulis aureis. vl' yerap̄. maxime si fuerit ex oppilatōe nerui optici. ꝛ hoc in sero cum pillul' dyacastor. ꝑpter duo. q: faciunt ad sternutationem ꝛ humorū eductionē. Uel post purgationē def rubea vl' aurea ꝛ iterenf purgatiōes bis vel ter et opiate. ꝛ fiāt sternutationes ex condisi. i. medulla ellebori ni. deinde fiant subfumigatiōes auri ex stipitibus fabarū ꝛ spica nar. ꝛ aniso.
¶ Post fiant iniectiones de succo rafani cū oleo muscellino vel balsamo. Uel spica nardi lignū aloes cassie lig. pulverizentur ꝛ tempenf cum oleo ꝛ colatura instillef auribus tepida. ¶ Itē summitates lauri ꝛ spica nar. bulliant in vino optimo ꝛ olla bene sigillata: fumus p calamum in aure recipiaf. valet ad surditatē ꝛ aque infusionē ꝛ sanici mūdificationē ꝛ tīnitū. ¶ Itē oua formicarū computrescāt in oleo cōi vel muscellino ꝛ liquor expssus auri instillef.
¶ Idē fit ex succo sempuiue ceparum ꝛ oleo lquī. Itē baculi fraxinei virides ponanf in ignē ꝛ liquor distillans a capite: capiaf ad plenitudinē teste oui cui addanf olei cōis. vel butyri duo coclearia. ꝛ de succo barbarū porrorū coclear. j. ꝛ de succo sempuiue. ij. de melle claro. j. ꝛ de lacte. m. masculū nutrientis ad masculū femine ad feminā. j. coclear cōmisceantur ꝛ colentur. ꝛ auri infundaf vna gutta vel due ꝛ obturef auris. ¶ Item sagimen anguille ꝛ succus sempuiue ana. ꝯmisceanf ꝛ ifundanf solū aūt sagimē vt distillat i assando optimū est. ¶ Item fel taurinū aut bōis: cū vrina pꝛci ad masculū. Uel capre ad feminā instilletur. Itē castoreū. mirra gūmi edere cū succo radicis. aut rute. aut absin. vel edere īfundanf. Itē ꝙ facit ad surditatē si sit cū sanie ex fistula vel carne mor. ydromel tep̄. multotiens. i. vna die infundanf deinde hec cōfectio inijciaf. ℞. sarco. aloe thur. scaine ferri floris eris dissoluantur in aceto ꝛ cū licinio īmittanf nihil tamen acutum moref in aure cū sit nervose sube. ¶ Si aūt fuerit ex ca. cā p̄cedentibus purgationibus ꝛ opiatis ꝛ stuphis vt in doloribus dictis succus sempuiue qui ꝓbatus est in vtraqꝫ cā cū pinguedine anguille itromittaf. ¶ Idē dico de scamo. succo. Et si inueterata est surditas: impleaf olla succo sempuiue ꝛ p annum ponatur sub terra. ꝛ post subtrahatur olla. ꝛ vnctuositas ibi repta: frequenter imponatur. multa aūtē in dolore tinnitu ꝛ alijs capitulis surditati ꝯferentia dicta sunt. propter hoc non opꝫ ꝓlōgare sermonē.
¶ De cauterijs vero dico ꝙ fiāt in fontinellis radicis auriū. ita ꝙ possint cohorpiri a pulpis aurium.
¶ Uel fiat p mediū auris iuxta radicem: ita ꝙ cauterisef vena in medio. vt in passionibus oculorum. et trahatur setha. vel fiat cauteriū sub spatula vel in fontinella colli. ꝛ si in secūda vel tertia etate lune: nisi fiat cauteriū apponaf sanguissuga ad

radicē nodi auris. ¶ Succi aūt iuniperi. ⁊ sauine: multū sunt apitiui tam in iniectionib⁹ q̄ in stupbis. et addo vt caueas ab impositōe baculi vt diximꝰ in aliq̄ cadente īfra aurem: ne nimis ītromittat. ⁊ qd̄ int⁹ est: interiꝰ impellat. ⁊ sit cā maioris doloris ⁊ nocumēti. ⁊ nisi videꝝ secure posse fieri: a tali cura desistas ⁊ alio modo insistas.

¶ De egritudinibus nasi ⁊ pmo de olfatu ⁊ odore.

Olfatus est sensus odorum pceptiuus. de quo dubitat quare ī nobis sit debilior q̄ alij sensus. ⁊ dicunt ad hoc: qꝛ eius subiectū ē siccū sicut subiectū saporis est humidū. ¶ Quia igit ī cerebro multa abundat humiditas propter discōueniētiā int pncipiū sensus et odorabile: debilis est hic sensus. sꝫ istud nihil est: qꝛ ōis īmutatio fit p ꝯriū. Unde magis dꝫ immutari cerebrū cum sit humidū ab odorabili cū sit siccū q̄si a fortiori. a fortiori aūt īmutatiōe fortior est sensus. quare hic sensus fortior est. precipue cū oēs alij sensus delectētur ī medijs ⁊ ꝯtristant ī extremis. hic aūt sensus in vno ꝯrioꝝ delectatur. s. in aromatico. ⁊ in altero extremoꝝ ei opposito cōtristat. s. fetido. Uñ pꝫ q̄ sensus cū non īmutet a medijs. sed ab extremis: īmutationem fortiorē requirit. ⁊ solo patebit īferius. Itē est dubitatio quō fit odoratus. ⁊ sunt tres de eo opiniones. prima dicit q̄ a re odorabili resoluitur fumus qui ad olfatus organū delatus ipm īmutat. Uñ fit odoratus in effectu q̄ pbāt experimēto ⁊ rōne. expimēto: qꝛ pomū odorando marcescit. qd̄ non fit nisi ppt dissolutionē substātie ipsius rōne: qm̄ in calidis tpib⁹ plus pcipiunt odorabilia q̄ frigidis: ppt maiorē dissolutionē a re olfatibili. g̃ qd̄ de re olfatibili dissoluit: mediū est in olfatu. ¶ Scda opinio dicit q̄ aer īmutat. ⁊ īmutatus ad organū sensus pueniens: ipm īmutat. ¶ Tertia opinio dicit q̄ nihil de re olfatibili dissoluit: nec aeri cōmiscet: nec īmutat aer. sed solū ipsius odoris idolū organo pñtat pmā ⁊ scdāꝫ opinionē improbat Auicē. ¶ Contingit em̄ vt dicit olfacere rē remotam post multa locoꝝ spacia ⁊ ponit exēplū in pbatōe huius rei. ¶ In grecia facta est occisio multa. ⁊ remāserūt spsim occisoꝝ corpora īsepulta ⁊ tūc vise sunt ibi aues que nnuq̄ ibi vise fuerant ante occisionē. sꝫ remota erat auiū regio a grecia. plus q̄ per. c. miliaria. ex quo ꝯuincit q̄ spsim iacentia corpa pceperūt per olfatū sed impossibile esset h̄ fumo tanta locoꝝ spacia īmutari. ¶ Itē impossibile esset vt ipsoꝝ cadaueꝝ odore tantus aer inficeret: cū quātuscūq̄ ignis valde minora spacia calefacere non posset. ex quo relinq̄tur q̄ nullo mō aer a re olfabili immutat. Uel si īmutat nō erit ex necessitate īmutatio illa mediū in olfatu. Hoꝝ dubitatio soluit ꝯsiderata diffinitiōe Auicē. Olfatus ē vis ordinata ī duab⁹ carūculis anterioris ptis cerebri silibus mamillarū capitibus ad cōprehēdendū id qd̄ affert ei aer attractus de odore qui est in vapore permixto in aere. Uel de odore qui est ī ipso ex īmutatōe que est a corpore odorifero. q̄ dicit carūculis: determinat subiectū cui impressa est hec virtus. Anterioris ptis cerebri dicit vt p hoc notet nares nō esse ppa instrumēta olfatus Silibus mamillaꝝ capitib⁹. dicit

notans differentiā hmōi caruncularū ad alias carnes. hūt eñ gibbositatē. et quasi quādā callositatē et per hoc qd dicit carunculas: notat eas diminutas esse a veritate carnis.
¶ Caro eñ ois a mēstruo sanguie gñat. hoc aūt a spmate solo gñatur ad cōprehendendum id qd affert ei aer attract⁹. hoc dicit: q2 olfat⁹ sicut alij sensus in agente et patiēte cōplet. et specificat olfatū ad quedam aīalia: cū dicit attractus. Sola eñ aīalia inspirantia et respirantia olfaciūt p attractū. ¶ Sunt eñ carūcule concaue et spongiose: concaue vt in sui concauitate qd attractum est suscipiant. Spongiose vt virtus attractiua vigeret. ¶ Duo eniz nerui in prora cerebri seu anteriori pte capitis oriunt et dicunt odorabiles. et i ipsis carunculis infigunt. p quos spūs aīalis ad carunculas trāsmittitur: qui dū attractus sit a carūcul spūs i ipsis exñs imutat: qui consiles imutatiōes aie repsentat: vt ab ea odoris fiat discretio. p hoc qd dicit de odore: determinat ppuz obiectū olfatus. quēadmodū color visus qd dicit de vapore pmixto: notat aerē mediū extrinsecū: nō fm naturā: sz fm quā mediū est i olfatu ¶ Sunt eñ quedā corpora facile passibilia. ex quib⁹ vapor odorabilis dissolutus imutat aerē fm sui naturam. et aer attract⁹ imutat organū odoratus. ¶ Sūt ēt corpa difficile dissolubilia ex quib⁹ vapor nō resoluit. Uel si resoluit: est minim⁹. et tūc nō fm sui naturā imutat aer. Uñ dicit vel de odore q est in ipso ex imutatiōe que est a corpore odorabili. fit ergo aliqñ olfatus quēadmodū dicunt pmi. aliqñ quēadmodū dicunt scdi. tertij. in hoc dicūt ver qd in olfatu olfabilis rei idolū organo presentat. sz in hoc errāt. q2 dicūt aerē non imutari. Sūt aūt qui dicūt nō solā silitudinē odoris vel coloris. sz ipm colorē vl odorē sensus organū fm sui essentiā imutare. et distingūt duplex esse coloris vel odoris. Unū materiale. alter spūale. Materiale esse coloris est qd fundat in substātia. hoc est in corpe colorato. Spūale eius esse est qd apud aīam est comprehensum in sensu. Sed hi eodem mō distinguere pñt in reb⁹ oīb⁹ duplex esse. Spūale eñ eē nihil aliud videt esse qz ipm idolū esse in materia vel in substātia exñtis. Tale āt esse nō est esse vñ redit pus dicim⁹ nō esse apud aīam in sensu sensibilē proprietatē fm essentiā suā: sz soluz fm silitudinē. Sed pōt esse dubitatio sicut dicit Gal. qd natura in gñatione et formatōe mēbror hz sapiaz plus qz nō est finis q i alijs sensib⁹ exercendis neruū fecit. cur sensu olfatus exercēdo: nō neruū sz carūculā fecit: et solo alibi pz. Ex iā dictis pz qd cū debile sit imutās. s. fum⁹. vl alia res. fm alias opiniones et debile mediū extra. s. aer qd cito transit Itez qd attractū ē nō hz morā eo qd iste sensus fit inspirādo et expirādo Uñ nō fit in apprehēsione: et anteqz cōprehendat: euanescit vel expirat quare iste sensus debilis ē. Quidā odorē descripserūt sic. odor est substātia fumosa aeri cōmixta. quā descriptionē: q2 odor nō est substātia refutam⁹. Alij describūt sic. odor ē proprietas rei fumo mediāte sensu pceptibilis. Quia igit nō oīs odor fit mediāte dissolōne. sz quadam ex imutatiōe corpis odoriferi: et hanc contēnim⁹ et dicim⁹ addēdo in imutatiōe odoriferi: qd tria faciūt ad odorē. s. calor subtilitas et rei silitudo cū suscipiente. et magis q diximus cōsonāt cū opinione pma. q2 magis celebris est. et descriptioni scde videt ysaac concordari in dictis. Et sicut diximus qd tria faciūt ad odorē: sic tria

faciũt ad ei⁹ defectũ. sicut frigitas p-bibẽs dissolõnes. vt pꝫ in hyeme in sterq̃linio. in gelu. ⁊ nimia dẽsitas substãtie. vt in lapide ⁊ cornu. ⁊ dissilitudo rei ad cõplõnez humanã. vt hac terra ⁊ hac aq̃ q̃ sunt in pu̾a cõpositõe: cũ corp⁹ humanũ sit ĩ q̃rta. fumũ igiṫ tanq̃ mediũ extrinsecuꝫ tripl̃r diuidit. est eñ fum⁹ quietus nulli⁹ mot⁹ aut veloc᷑ aut mediocris ⁊ q2 dr̃ nulli⁹ mot⁹ p̃uat solũ iudiciũ sensus. vel nulli⁹ mot⁹. i. tarde ĩmu-tatiõis. Et oꝫ ĩtelligere nõ de motu locali. sed ĩmutatio sũi q̃eti. ⁊ nulli⁹ odoris triplex ẽ cã. s. p̃uatio odoris vt ei⁹ q̃ nõ hꝫ odorẽ vt lapidis. Uñ nullã facit ĩmutatõez in instr̃o olfatus. scd̃a ẽ debilitas odor᷑. vñ nullã aut paruã facit ĩmutatõez. Tertia ẽ paucitas fumi ꝓpṫ ꝯrietatẽ. fum⁹ q̃ est velocis mot⁹ aut ẽ ꝓpṫ fortitudinẽ caloris: aut multitudinẽ sui: aut propter ĩpassibilitatẽ instr̃i paucitas fit vel ex grossitudine substãtie vel debilitate caloris. vel ineptitudine cause materialis. Uel de habilitate artificis: vel filib⁹. ⁊ multitudo ex ꝯrijs. fum⁹ igiṫ quiet⁹ nullius mot⁹ in aere nõ declarat cõplõnem rei cõposite sꝫ remotiue. q2 eñ non sentiṫ odor lapidis iudicaṫ hr̃e grossam substãtiã et frigidam. fum⁹ velocis mot⁹ q̃ fit ex multo calore: diuidiṫ. vel eñ soluiṫ de pura substãtia. vel de ĩpura. Si de substãtia pura: erit odor valde aromatic⁹ vt ĩ musco. si de substãtia ĩpura. erit odor mal⁹. ⁊ h̃ odor diuidiṫ dupl̃r. s. ĩ grauẽ et fetentẽ. Grauis odor fit in aliq̃ adhuc natural̃r se hñte ⁊ multa hũiditate. qualis odor est ĩ piscib⁹ nõ diu reseruatis. vel ĩ mari. fetidus odor est ex calore materie c̃ naturam se hñte ⁊ multa hũiditate corrupta vt in piscib⁹ diu reseruatis. ⁊ cadaueribus. fum⁹ mediocris fit ex calore mediocri. ⁊ ille vel est ex pura sb̃a. vel impura. Si ex pura: erit odor parũ aromatic⁹ vt ĩ viol̃. Si ex ĩpura: erit par̃ fetidus. vt ĩ aloe. hic obijciṫ q̃ oẽ aromaticũ est ca. g̊ cãphora. ⁊ soluunt q̃ aromaticitas nõ ẽ ex p̃mis qualitatib⁹: sꝫ ex effectib⁹ scd̃arijs: vt dissolõne. Alia ẽ igiṫ virt⁹ ferẽs aromaticitatẽ ⁊ alia rei cõplõ. Supra substantiã eñ hñ depuratã p digestionẽ recipiṫ. Jtẽ hꝫ ysaac. Odoratus nõ ꝑcipit medios odores ea rõne q̃ piscis nõ ꝑcipit medios colores. caret eñ palpebris. vñ sp̃us visibilis ꝯtinue deꝑdiṫ ⁊ nõ sufficit ad ꝑceptõez coloris medij. Sil̃r in narib⁹ patul̃. ꝯtinue deꝑditur sp̃us odorabil̃. vñ debilis sensus ẽ. ⁊ nõ ꝑcipit medios odores sꝫ extremos. ⁊ maxĩe distãtes. Sꝫ obijciṫ q2 fetidus ⁊ aromatic⁹ sũt extremi odores Grauis odor min⁹ distat a fetido q̃ aromatic⁹. magis aut ab aromatico q̃ fetid⁹: g̊ g̃uis odor ẽ medi⁹. sꝫ g̃uis odor ꝑcipiṫ: g̊ medi⁹. Et dicim⁹ q̃ aromatic⁹ ⁊ mal⁹ sũt extremi. et sub malo ꝯtineṫ g̃uis ⁊ fetid⁹. quẽadmodũ ĩtẽsa albedo. ⁊ remissa sub albedie. Grauis eñ odor ẽ remisse fetidus. vñ ẜm q̃sdã ꝯtineṫ sub fetido. ⁊ dicũt aromaticũ ⁊ fetidũ extrema. distĩgũt duplex fetidũ: remissuꝫ ⁊ itensum. remissum. g̃ue. ĩtẽsum fetidũ noĩe absoluto vocaṫ. ⁊ ex h̃ pꝫ: q̃ duplex est g̃uitas: natural̃ ⁊ accidẽtalis. natural̃ ex mixtione p̃mor᷑ vt calore non depurante. Accñtalis p̃ncipal̃r fit ex apparatu hũiditat᷑ ad putrefactõez vel vicinãtis ad putrefactõez. ⁊ vtraq̃ accñtal̃ fit ex ca. nõ n̾ali. fetiditas sil̃r duplex ẽ. natural̃ ⁊ accñtal̃. natural̃ ex cõmixtõe vl̃ ca. naturali non hñ depurante. accidẽtal̃ fit ex ca. accñtali putrefaciẽte ⁊ corrũpẽte. vl̃ hũiditate calorẽ naturalẽ suffocãte. vñ acquiriṫ c̃ea caliditas corrũpens. fetiditas g̊ fit ex hũiditate iã putrefacta. grauis

ex humiditate iam vicināte putrefactioni. vñ non differūt nisi p̄ intensionē ꝛ remissionē. ¶ Itez mediū ē extremoꝝ vnū ſm vnā intensionē. ¶ Si ḡo fetidū ꝛ aromaticū i igne ponant᷑: odoꝛ ab eis resolutus erit medius: qui cū p̄cipiet᷑ ꝛ medius. ſꝫ non dico ex eis fieri vnū. ſꝫ odoratus p̄mus p̄cipit aromaticū vt ī quo delectat᷑. fetidū vo vt in q̄ ꝯtristat᷑. ¶ Cū em̄ fiat cōmixcio in aere necessario qui ad cerebrū attrahit᷑. separat interea natura. nec est tā facile de aliquibꝫ duobꝫ exterioribꝫ vnū fieri vt de vino ꝛ aqua simul mixtis cū artificio possit fieri vna eoꝝ separatio. Est ibi igitur cōmixtio ſm semitā ꝓpinquitatis vel vicinitatis non minoris in natura. Cū igit᷑ nō fiat vnū nec medium. ¶ Et nota ꝙ aliq̄d dicit᷑ p̄cipi cū odoꝛ fumi ipsiꝰ p̄cipit᷑. vel qꝛ p̄cepto eius fumo: ipsius p̄cipit᷑ cōpl'o. ¶ Declarat᷑ ex p̄dictis tria in hoc sensu esse necessaria. s. cā efficiēs. s. virtus aīalis. idoneū instr̄m qd̄ est duplex spūale. ꝛ corporeū. spūale est spūs. corporeū due caruncule. ꝛ tertiū exteriorum cooꝑatio. vt aeris deferentis odorem. ¶ Et si in aliquo hoꝝ reperiatur defectꝰ vt nocumentū ingressuz supꝰ virtutē aīalem. aut oppil'o ī neruis vel carūculis. aut īmutatio complexionis: vel vt aer ingredi nō possit ꝓpter nariū oppil'onez repit᷑ defectus in olfatu. Et est mirū q̄re auctores capl'm salubre. de olfatus defectu non ꝯstituerūt. eo ꝙ forsitan eius cura curis alioꝝ morboꝝ ipsiꝰ ꝛ capitis dependeat ꝛ nō est diuersitas in curatiōe. ¶ Deficit em̄ p̄ncipal'r ꝓpt᷑ humorē corruptū stantē in carunculis ꝛ vijs eius. debilē habentibꝰ expulsionē. Aut ꝓpt᷑ eorum stricturā vt in ꝯsimijs. vñ fetoꝛ sepiꝰ ḡnatur in ipsis ꝯuertēs virtutē ad suā dispōnem. q̄re nō sentit. ¶ Amplitudo em̄ nariū ꝛ eaꝝ mūdificatio ꝛ viaꝝ ipsaꝝ p̄ficiūt hūc sensum. p̄cipue si nares fuerint curte vt ī canibus ꝓpt᷑ curtitudinē eiꝰ citiꝰ ꝑuenit ad cerebrū p̄ amplos poros mūdos mūdū em̄ est eoꝝ cerebrū. Siccissimū em̄ est ī cōꝑatiōe ad alia aīalia. Citius igit᷑ īmutat᷑ ab odore. ꝛ melius retinet᷑ ꝓpt᷑ siccitatē. ¶ Cū igitur oīs sensus fiat ex īmutatōe ꝛ iudicio de eodē: optima est in eis apprehensio. vel apprehēsiua ꝛ memoria. quare factus ꝛ hic sensus. Egritudines in naso accidunt intra aut extra. Et que intra fiunt: aut fiunt a cerebro: aut a vijs nariū: aut in ipsis naribus. a cerebro fit corriza in vijs narium. ꝛ fit fetoꝛ. in naribꝰ fit fluxus sanguis ꝛ q̄nqꝫ in vijs eius. ¶ Itē ī naribꝰ fit polipus. ꝛ aliq̄n caro suꝑflua: ꝛ aliq̄n excoriatio aut cancer. Extra non fiūt. noli me tangere. gutta rosacea. morphea.

¶ De reumate ꝛ eius speciebus.

Corriza est humiditas innaturalis a ꝯra cerebri fluēs p̄ carūculas ad nares ꝛ eas oppilās Unde quidā dicūt corriza est oppil'o nariū ex reumate. fit aūt ſm aliq̄s cū nocumentū accidit supra cerebrū: ꝯhit se ꝛ exp̄mit a se humidū in suis poris ꝯtentū. quemadmodum exp̄mit᷑ vua a manibꝰ vt fluat hūidū supra cerebꝝ. Aut iteꝝ quēadmodū vētosa ad se trahit humidū a corp̄e toto: qd̄ īdigestū per viā ꝓpinquiorē expellit. Uñ p̄cipue p̄ nares ꝛ q̄nqꝫ p̄ alia loca. Alij alit᷑ dicunt. ¶ Caloꝛ enim qui formam ꝛ gradum tenet in composito: digerit retinet. appetit. ꝛ expellit. et omnia operatur natura eo medio.

¶ Calor igit̄ ꝯgregat ꝛ disgregat. ſ3 disgregat etherogenea vt cōgre-get homogenea. Uñ ipſius intētio eſt ſubſtātialr̄ ꝯgregare. ꝛ accñtalr̄ diſgregare. U nſe hñte calore ꝑ3 na turā: humores retinent̄ cu3 debilis calor eos nō cōprehendat: vñ fiunt dyarrie: corize ꝛ catarri. ꝛ ꝑcipue ī ſenib⁹ declinante eoꝝ calore. ¶ No cumēto igit̄ ingreſſo ſup cerebrum debilitat̄ calor ipſius. q̄re nō cōpre hēdit humidū ſ3 dimittit. Et ſi acci dat iſtud nocumētū a calore: diſſol-uit humidū ꝛ liquat ipm. quare ſcu-ratur cū re potentialr̄ frā ꝛ ꝯſtricti ua calorē ad mediū reducenti. ꝛ ei⁹ virtutē retentiuā iuuāti. Et ſi ſit a frigore: debilitat̄ ꝯtētiua. q̄re fluit humidu3 ꝛ ſubtile aqueū. ꝛ curat̄ ꝑ calida ſubtilia ꝛ apparētia ꝛ ꝯſtrin gentia vt iuuet̄ calor q̄ indiget in ope. S3 fluxus reumatis diuerſus eſt. Si em̄ fluat ꝑ nares: vocat̄ cor-riza. q̄ſi currens ad nares. Si ad ra dices lingue. vocat̄ branc⁹. qd̄ ꝑfo-catio fauciū īterp̄tat̄. Si ad pect⁹: vocat̄ catarr⁹. catherion em̄ fluere interp̄tat̄ ꝛ cateo cates. ꝙ idē eſt ꝙ fluo fluis. inde catarrus q̄ſi fluens res vel aqua. fluit autē ſepe etiā ad fauces gñans ꝛ magnificās glandu las ꝛ ſcropbulas. ꝛ īterdū ad vuula3 ꝛ ipſam elongat. ꝛ facit in gula de-pendere. Uñ gñat̄ faſtidium ꝛ nau-ſea ꝛ vomitus in tantū vt vidimus ſingulis vomitib⁹ ſanguinē a nari-bus erūpe. ¶ Aliq̄ñ āt circa vuulā elongat oſſa ꝛ carnē. vñ īpedit̄ ītro ductio cibi ꝓpter ſtricturā et gñat̄ catarrus fluens ad vuulā vel yſmō vel ſtomachū vel īteſtina ꝑ ꝑuatas venas. Uel ad pulmonē. vel coſtas vel dyafragma. vel epar. vel ad ſub iecta mēbra ſibi vicina: vt oculos: vel remota: facile inducit apoſtema ta diuerſa. precipue ſi repiantur de bilia. vel ex multo tpe accñtalr̄ de-bilitata. ¶ Interdū āt h̄ hūiditas fuit mediantib⁹ venis ad neruos ꝛ in diuerſis locis diuerſa gña gutta rū inducit. ꝛ interdū fluēs ꝑ venas ꝛ arterias: corrūpit digōne3 in eis. quare inualeſcit calor īnaturalis. ꝛ introducit̄ fe. ¶ Nō paꝝ igit̄ eſt h̄ egritudo verenda cū oīm fere egri-tudinum mater poſſit eſſe peſtifera nec eſt in ꝑncipio ꝯtēnenda cū īpo-ſterū dāna pariat grauiora. Fit igi tur corriza cū fluxu oris et nariū et difficili odoratu. Et hanelant cū de lectatiōe ꝛ impotentia mingendi ꝛ ſternutationibus crebris ꝛ dolore frontis ꝛ luctuatiōe oculoꝝ ꝛ ꝯſtri-ctione nariū. Si tñ ex calore fuerit infirmus ſentit aſpitatē in narib⁹: ꝛ calorē ꝛ fumū q̄ſi ignis. Si ex fri giditate ꝯ̄ria erūt ſigna. frigus em̄ ſentit̄: aſpitas tñ q̄ñq3 ſentit̄ ex aq̄ ſalſa fluēte. Cognoſcit̄ aūt q̄ñq3 iu-dicio pa. h3 aūt hic morb⁹. iiij. tpa. ¶ In principio em̄ morbi egredit̄ ſtilla liq̄da nimis ꝛ acuta. ī augmē-to aūt inſpiſſat̄ et remittit̄ acumen cū tendat materia ad digōne3 que ī pricipio fuit īdigeſta. Oīs em̄ egri-tudo ab indigeſtiōe incipit. ¶ Cū aūt humor ſpiſſus eſt nec augmēta tur malicia ſ3 remittit̄ ꝛ ſtat: ſtat⁹ ē. Si humiditas ꝓpt̄ digōne3 ꝛ ſpiſſi tudinē currere deſierit declinatio ē ¶ Nota igitur ſi caput plectoricū ſit: ante rem oēm ꝑcedat purgatio. Nulla aūt fiat lotio aliquaꝝ ptiū. Itē nō ꝓuocet̄ ſternutatio. ꝛ h̄ di-co ſeu ſit cū fe. ſeu ſine fe. Itē nō ap ponant̄ diſſolutiua in ꝑncipio nec dent̄ acuta. ſic̄ vinū forte vel pigmē tum. nec que magis diſſoluūt ꝙ cō-ſumāt vt pipata. ¶ Itē nec acetoſa q2 ꝓuocarēt tuſſim ꝛ fluxū ad pect⁹

oīa que comedunt̄ ꝛ bibunt̄ et tangunt̄: debēt esse actu ca᷑a. ꝛ ꝑcipue aer. Uitanda est nimia replo ciboꝝ ꝛ potuū. ꝛ nocturna cena. et ꝑlixus somnus. ꝗ nihil mag᷑ reuma acuit. Itē nimiū lumē ꝛ fum⁹ ꝑcipue. Et dicūt hic. si est de ca. cā: ꝑticularib⁹ ꝯuenientib⁹ fiat minutio. ꝛ hoc itelligo in apparentibus sanis. ꝛ non in principio. in frīa cā nequaꝙ̄. Et qd̄ debeat fieri in causis reumaticis ꝓbant qꝛ ꝓdest in appoplesia ꝛ paralisi. squinantia. pleuresi. ꝛ peripleumonia que sunt cause reumatice.

¶ Et dico ꝙ bn̄ sit i his ad subtractionem materie ne fluat ad locū. ꝛ situet̄. ꝛ ad minorationē cause antecedentis. qd̄ nō laudo ī simplici corriza ne trahat̄ hūoꝛ currēs intra venas ꝛ fiat reuma intra. Uñ sepius videmus sequi febrem ꝛ pleuresim. Nisi igit̄ reuma antiquatū sit vl̄ tēdens ad digōnem: nō fiat minutio. Silr̄ dico de medicina laxatiua ꝙ nisi humoꝛ multus sua multitudīe stet ꝛ impediat digōnē: non detur. Si tn̄ debilis sit corriza et accidat ex leui cā ꝓpter plenitudinē humoris. ꝛ tūc det̄ vt diximus. ¶ Si cā igit̄ frīa fuerit: digerat̄ cuꝫ fumigationibus ligni aloes ꝛ thuris vel calami aroma. ꝛ lapdani. ꝛ fiat fumigatio ex gariof. ꝛ rosis decoctis in vino fiat stupha ex ligno aloes ꝛ storace. ꝛ lapdano. ꝛ post stuphā potet paꝝ de vino. lapdanū autē valet in vtraqꝫ cā. Uel fiat stupha cuꝫ folijs lauri. gariofil̄. vel rosis. Uugat̄ caput oleis ca. vt oleo laur̄. muscel̄. et silibus. ¶ Pn̄t autē fieri stuphe ex herbis odoriferis vt pulegio. origano. menta. mentastro. ꝛ sil̄ib⁹ suffumiget̄ aūt cuꝫ seminib⁹ vt maratro aniso petro. carui ꝛ cātabro triticeo cū aliꝗ boꝝ. si alia desint. materia īcipiente inspissari: post stuphā det̄ aurea elexādrina cū vino decoctōis thur̄. ꝛ masticis: vel dyaolibanū cū vino. pōt autē suffumigari de aspalto. assa fetida. serap̄. oppop̄. vel bōbace vetustissimo. ꝛ accenso. ꝛ extincto vel mellil̄. fenug. olib. vino. vel solo olibano. de quo etiam tria gn̄a singulis noctib⁹ data ꝯferūt. ¶ Ex substātia em̄ glutinosa ꝯstringit ex aromaticitate ꝯfortat digōneꝫ ꝓuocat bonū hanelitum reddit eructuationes acetosas amputat. Optima igit̄ stupha fit ex vino decoctionis ci⁹. ꝛ ro. ꝛ gariof. ꝛ maratri. post stupham potet de vino radicis affodilloꝝ ꝯtritoꝝ. ꝛ cū modico oleo vl̄ vino mixto ꝛ calefacto cataplasmetur corrizā soluunt. Rustici alliū coctū exꝑtū hn̄t. nasum balsamo aut musco inungant. optim⁹ em̄ est balsamus in hac cā. Tyriaca auteꝫ data cum aurea multū valet.

¶ Pillule cynaglosse.

¶ Pillule cynaglosse valēt ad acre ꝛ tenue reuma antiquū. ℞. myrrhe ʒ. vj. olibani. lapdani. ana. ʒ. v. opij. iusquiami. cynaglosse radic. an̄. ʒ. iiij. temperent̄ cum rodostomate et formen̄t pillule ī modum ciceris. et dentur. v. eunti dormitum valent ad rematisma dentium et emoptoicis ꝛ vesice. ¶ Alie alexandrine ad eos i quibus subtilis humoꝛ ꝛ acer fluit de capite in thoracē. quoꝝ thorax. non habet superfluā plenitudinem. de storac̄. myrrha ꝛ opio. equo pōdere cū melle dispu. fac pillulas orobinas. ꝛ dabis in nocte. ij. vl̄. iij. alie fiant ex opio. myrrha. galbano ana. ¶ Item galbanum. castoreuꝫ. ꝛ piper. ꝛ opium. ana. distempera ꝛ fac pillulas. ꝛ vtere vbi non est multum tenuis hūoꝛ. ¶ Aliud. storac̄. ʒ. j. opij. ʒ. ß. galbani. ʒ. ß. sulphuris. vi. ʒ. ß. terebētine. ʒ. ß. piperis. ʒ. ß. Si sit ex caloꝛe stuphetur cū aqua

decoctionis ro.myrrhe.ꝛ camo.vel aceto infuso super lapidem candentem. Vel furfure ordeaceo infuso aceto suffumigetur. In narib⁹ oleū ro.camphoratuȝ ponatur.vel viol. ¶ Inungať frons cū eisdē.vł oleo viol.ꝛ butyro mixtis.materia incipiente īspissari:si necesse est purgeť bu.ca.si non:detur rubea tro. precedente stupha ꝛ emplastretur fronti. Opiate eñ emplastrate optime cōferūt tam in frigida ꝙ in ca.causa. ¶ Confert aūt dyacodion cū vino decoctionis thuris.ꝛ emplēť addito modico opio ꝛ lacte mu. ¶ Nota igitur ꝙ reuma fit.v.modis ex calore dissoluente.ꝛ tūc deť vt dictū est aut ex humiditate lubricante. ꝛ tūc detur cū vino decoctionis masticis aut ex hu.superabundante.ꝛ tūc nō detur nisi p̄cedēte purgōne. ꝙ etiā dico in alijs fluxibus.aut ex debilitate virtutis retentiue.et detur tūc cū vino decoctionis ro.vel balaust. vel aqua ro.aut ex frigiditate comprimente.ꝛ tūc nō deť. ¶ Impleať saccul⁹ ro.balau.myrrha. q̄ bulliāt in aqua pa℞.ꝛ exp̄mať ꝛ capiti supponať.deinde dormiat ꝛ bñ coopiatur.eodē modo fit i frā cā cū folijs lauri.vel baccis eiusdeȝ.vel herbis ca.fiant pillule ex lapdano.storace. mirtill.antera.se.iusqami.et opio. ꝛ camphora.ana temperēť cū succo mirte. ¶ Caueant ne intus reuma per nares trahať ad guttur neqȝ ex violenter.ꝛ ad min⁹ vt poterit iaceat supinus vel in lateribus.ꝛ cibuȝ leuē ꝛ facile digestibilem accipiant liniant aūt palatū cum rubea tro.et nares cū oleo viol. ꝑpter excoriationem ꝛ acumē.ꝛ vt īpediať sternutatio. In frā aūt cā bonū est linire palatū cū aurea alexandrina vel tyriaca. ¶ Reuma āt ex ca.cā inueteratū vix curari ꝯsucuit.prodest aūt i vtra ꝗ̄ cā si totū caput herbis cōpetent ib⁹ cause bullitis inuoluať aut opiatis.non tñ radať.sed tondi pt. ꝛ inunctionibus. melius est vt non tondať:vt vnguentū capillis inherens loco emplastri habeatur.

¶ De fetore narium.

Etor nariū aliqñ fit ex hu.fetidis salsis vł non salsis descendentib⁹ ad spongiositatē narium. Aliqñ aūt hūores nō fetidi ex catarro descendūt ad poros nariū.ꝛ stantes in spongiositate ipso℞ corrūpunť ꝛ fetēt. Ois eñ humor stās in loco nō suo: vehementi calefactiōe calefit extranea.s.putrefactoria.dicit Auicen.aliqñ aūt fetent nares ꝑpť stricturā. Uñ hūor nequit expelli.sȝ corrūpiť.vt patet in simijs.aliqñ aūt fit ex polipo. vł vulneribus vel pustulis non mūdificatis. ¶ Si igiť nec in narib⁹ nec in naso fuerit vitium ex hu.a capite descendentib⁹ esse ꝓpendiť. ¶ Purgetur igitur caput cū aliq̄ yera. vel pigra.vel theodoricon.vel catarti. ſm exigētiā cause quā calor et punctiones.vel ꝯⁱa:vt in superiori capitulo diximus:iudicabunt. Si fit cum calore ꝛ punctura inijciať oleū ro.vel viol.vel mirtinum.ꝛ sternutationes cū eisdem ꝓuocande sunt. ¶ In capite v̓o alternatiua ponantur si non obuiet catarrus:vt aq̄ decoctionis ro.viol.ꝛ cortices papaueris. Si v̓o fit ex catarro:medicabitur vt superius. ¶ Si fit sine pūctura ꝛ calore: post purgationes et opiatas ꝛ inunctiōes :nō obuiante catarro fiant sternutatiōes cū eq̄li mixtura piretri.cinamomi. castor. sinap̄. Et si nares sint ita tenere ꝙ nō possint sustinere mordicationeȝ puluer̄ siñ nocumēto.acuiť eñ magis sang.flux⁹.oportet vti suauiť

desiccatiuis: vt puluere ro. vel fabarum. vel cinamomi. quod etiam potest fieri in fetore siue catarro. Mastix multum masticata valet. Oliue folia comesta auferunt fetorem. fiat cauterium in commissura capitis vt intercipiatur fluxus. ventosa in fontinella colli posita in omni causa valet. Similiter flomia in summitate nasi. similiter ruptorium sub mento. Et si per hoc non tollitur: pallietur vt in fetore oris dicemus. Fetor autem ex strictura narium incurabilis est. Qui autem fetor fit ex indigestione. vt in yposarca vel ex corruptis hu. vt in febribus ipsis curatis: curatur fetor. Qui autem fit in sanis ex corruptis hu. in stomacho vel capite non facile curatur.

¶ De fluxu san. a naribus.

Fluxus sanguinis a naribus aut fit per dyaboresim. i. per corrosionem. ex acumine humoris. aut per rixim. i. per eius subtilitatem. Unde venas findit aut per anastomasim. i. aptionem ex multitudine. Triplex igitur est causa fluxus sanguinis. scilicet acumen ipsius vel subtilitas nimis liquida. Uel multitudo: acumen est causa corrosionis. subtilitas est causa resudationis. Multitudo est causa rupture et fractionis. Item flux⁹ sanguinis aliquando est creticus: aliquando non. Et si est creticus precesserunt signa specialia vt apparitio filorum ru. ante oculos coruscatio et radiositas. rubor faciei et precipue nasi et ipsius pruritus et magnitudo pulsus. Non creticus aliquando est sintbomaticus vt ex stimulatione nature in die non creticu. Uel propter acumen humoris vel aliam causam. aliquando non. Et siue sit creticus siue non. aliquando fit aliquo dictorum modorum. Item siue sic siue sic: aliquando fit ab epate, aliquando a splene, aliquando ab vtroque aliquando ab emor. retentis vel menstruis modo debito non exeuntib⁹. et tunc bonum signum est. Unde Ypo. Mulieri menstruis deficientib⁹ sanguinem a naribus fluere bonum. Item fluxus sanguinis aliquando est laudabilis. aliquando illaudabilis. laudabilis: qui fit in die cretico: et egrum liberat. et debito modo stringitur. illaudabilis est qui fit in die non cretico: vel inordinate: vel non per se stringitur. Sintbomaticus est semper malus. quia cum magno impetu venit et debilitate pa. Creticus autem bonus est cum venit guttatim et leuiatione infirmi. Fluxus sanguinis. vitio splenis perpenditur ex inflatione ipsius. et compressione et grauedine sinistri ypocondrij. et fluit a sinistra nare. Si sit vitio epatis: cognoscitur grauedine dextri ypocondrij. coloratione vrine et sanguis fluit a dextra nare. Acumen sanguinis cognoscitur per ipsius rubedinem et claritatem et infundendo calidi⁹ sentitur et mordicat. Subtilitas sanguis cognoscitur ipsius liquiditate. Multitudo cognoscitur ex multitudine effusionis que non fit in porib⁹ et plenitudine venarum. et tymporum et frontis. et accidit maxime iuuenibus repletis et multum comedentib⁹. et precipue quib⁹ aderit magnitudo corporis cum non sint proportionate vene generato sanguini abundanti. ¶ Natura enim magnitudinem indiuidui percipiens in materia. nutrimentum proportionale nititur generare. quod vene propter incontinentiam abrumpendo effundunt. et iste modus effusionis sicut nec creticus non est medicandus. ¶ Nota quod si in fluxu san. vel statim post infletur epar. vel si post sang. fluxum liuidis inficiatur corpus macule. mortale est. fluxus igitur sanguinis aut est multus aut pauc⁹. Si mult⁹ et cum euacuatione venarum

duplici indiget adiutorio.i. ↄfortatiuo ꝛ ↄstrictiuo ↄfortatiuo vt stati dent ↄfortatiua ꝛ inspissantia sanguinē digestibilia ꝛ leuia vt ius veteris galline cū vitell' ouoꝝ assatis ꝛ frōti ꝛ naso ↄstrictiua apponant. et de his sufficiēter dicet in dissinitia. Si aūt fluxus san. sintbomatic⁹ est: nō dꝫ intercipi ne trahat malitiosa materia ad aliqđ pncipale mēbꝝ. Sꝫ si fiat i pncipio ptic'larib⁹ ↄuēiētib⁹ pōt fieri flebotomia ī pncipio. Itē neqꝫ sintbōatic⁹ neqꝫ cretic⁹ dꝫ oīno īntercipi. Sꝫ si multū fluat dꝫ repmi cū leuiorib⁹ vt zuc. ro. vel syru. ro. ꝛ leuib⁹ restrictiuis positꝫ supra frontē. Cū aūt p multū tp̄us fluxerit vt ducat ad inanitionē vel despatiōeꝫ oībus modis ꝛ viribus restringēd⁹ est. Natura em̄ incboat multa que ad terminū nisi bn̄ficio medicine p ducere nō pōt. ¶ Itē si flux⁹ fiat vi nature vel sintbomatis extra fe. pticularib⁹ ↄuc. fiat flebotomia vt educat san. quē natura conat expellē cū supabūdet ad extīguēdū ipi⁹ ardorē ꝛ incēsionē ꝛ vt trahat ad opposītū ꝛ diuersum. Itē siue fluat in fe. siue sine fe. siue vi nature vl' sintbomatis: nō intercipiat nisi multū debilitet pa. Iteꝫ si oporteat intercipi nō intercipiat cū impetu sꝫ paulatine. Itē no. ꝙ flux⁹ san. qn̄qꝫ intercipit cū empicis ꝛ virtutib⁹ spēm ↄsequētib⁹ vt iaspide iacīcto corallo ꝛ ematbite. Sꝫ qꝛ vile ē mēdicare ad ppa recurram⁹. ¶ Corallus tn̄ ꝛ ematbites natura ꝛ v̄tute strīgūt san. Ideꝫ aūt facit sanguinaria. Sāguis igit nō cretice fluēs neqꝫ sintbomatice ī qbusdam tamen egris vt tertianarijs vel fil'ib⁹ in nō acutꝭ. sꝫ neutrꝭ vl' sanis cepbalica minuēda ē ex eadeꝫ pte q̄ fluit a nare. deinde medicādū est cū stipticis empl'is positꝭ supra frontē ꝛ epar ꝛ splenem quodcūqꝫ ē in cā. Et si sit ex nimio calore: fiat emplastrū sup frōtē ex succo spu iue vel ex muscillagine psillij. ꝛ sandal. al. ꝛ ru. ꝛ creta vel cretā cum aceto ꝛ succo portul. distēpatā suppone. vl' fiat emplastrū ex farina ordei. sandal. ꝛ mirtill. cū aq̄ ro. ꝛ aceto distēperatꝭ. ꝛ pōt addi his bolus vel san. dra. ypoq̄sti. vel acatia. Vel pōt fieri emplastrū ex farina ordei ꝛ sang. dra. tbure ꝛ albu. oui. pannus etiam aq̄ frigida īfusus vꝫ vel aq̄ ro. frōti ꝛ gutturi applicata terra sarracenica vel terra sigillis cū succo plātag. et aceto resoluat vl' sumac ꝛ sandali cū aq̄ ro. fiat syru. alteratiu⁹ acumē extinguēs ex aq̄ melonis ꝛ se. portu. lactu. plātag. sumac. ro. san. dra. ꝛ bolus cū aq̄ ro. distēpatus cū bōbace īponat. Vel ematbites cū succo sanguinarie distēpat⁹ ꝛ sugat p nares. Itē pili leporis ↄburant ꝛ cū gummi arab. ꝛ succo plātag. stuellū īformatū imponat. vel pul. cynamomi ꝛ antimonij naribus īmissus fluxuꝫ san. stringit fetida naribus applicent vt stercus por. vꝫ sinū. asininū vl' cornu vstum. vel capilli dum ↄburunt. Indignant ei spūs. ꝛ refugiūt. Strīgant aūt man⁹ ꝛ ligētur extremitates ꝛ caueāt sternutatōes ꝛ dū fluit non iaceat supin⁹ ne fluat ad spūalia. ¶ Cib⁹ eoꝝ sit frigid⁹ ꝛ iaceat in loco frigido vel supra discursum aq̄rū ab acuminib⁹ ꝛ acruminib⁹ venarū ora apiētib⁹ sibi caueat. Et si medicina ↄferat h̄ē mirabol. qꝛ laxādo ↄstringūt. Caueat ne san. coaguleт vel liciniū incaute exhat. qꝛ seq̄ret fluxus. Et si flux⁹ sit ab epate supponat epati ēplastꝝ de pul. tāni cortice vlmi. balau. san. dra. bolo. mastice ↄmixto cū succo tapsi bar. vel corrigiole vel v̄bene vl' plātag. vl' portu. ꝛ

addatur spodiū ꝛ ro. Si a sinistra nare fiat: cura spleni adhibeat ꝛ testiculi ꝛ virga in aceto foueant. fiat vnguētū qd̄ sup̄ nasuꝫ ꝛ ī narib⁹ ponat ex cerusa. acatia. bolo. litar. thure mastice. gall. ro. cuꝫ aq̄ ro. vel succo plant. distempatū. Quidā aūt sepi⁹ in die fluxū hmōi patiunt. ꝛ bis ad bibēda ē diete cōseruatio. Caueāt a grossis ꝛ īdigestibilib⁹ ꝛ ab oī gn̄e leguminum ꝛ carnib⁹ melīcis ꝛ a clamore. coitu exercitō ꝛ acrumib⁹. Si aūt san. sit nimis subtilis: ingrosset p dietaꝫ. ❡ Comedat rizi. ꝛ vitella ouoꝝ dura ꝛ ea q̄ dicūt ī dissinteria ꝛ dent coagulātia san. ꝛ extra ponātur. Et si fit ex multiudine precipua ē minutio ꝛ dieta tenuis. ꝛ cibi paucū san. gn̄antes q̄les sūt herbe ꝛ fructus. deinde supponant cōsolidatiua sepi⁹ dicta. Enula trita ꝛ īposita sang. ꝯstringit. Silr vꝛtica cū sale vel ei⁹ pul. ꝯbust⁹ iniiciat. Silr pul. testaꝝ oui ꝯbustaꝝ. Itē sumant teste ouoꝝ maxille cācri san. dra. stercus bouinū siccuꝫ ꝛ parū de psilotro spisso ꝛ sicco. oīa ī pul. redige. ꝛ quātū. iij. digiti leuare pn̄t ī nare a qua fluit san. iniice. Itē sanguinaria pistata ꝛ ēt manu tēta stringit. Item gipsuꝫ aut argillā cū aceto frōti īpone ꝛ testiculos in aceto teneat. Iteꝫ lūbricos ṫrestres cū thure ꝛ alb. oui cōtere. ꝛ frōti ꝛ narib⁹ īpone. Item pone calcē vi. ꝛ vitreolū vel attramētū sup venā ꝛ adurēdo stringit. ferrū cī ca. positū sup locū: strīgit vbicūqꝫ sit. In q̇busdā aūt egritudib⁹ ꝓdest aliqn̄ ꝓuocare fluxum san. vt in frenesi a narib⁹ ꝛ dolore capitis ꝓuocari igit. pōt cū ramusculo basiliconis intromissi. vel cū setis porcinis in capite fustis fixi ligatꝭ ꝛ abscisis circūquaqꝫ vt meli⁹ exaspent ꝛ cutē rūpāt. ❡ No. summe debilitat⁹ ī summo dietādus est. Itē ad oēm fluxū san. dic ī noīe p. ꝛ f. ꝛ. s. s. amē. ❡ Caro cuꝫ calice confirma san. israelite nouies versando aquā ꝛ colādo p camisiā īfirmi quā tribuas ipsi pa. vel nuncio nomine infirmi.

❡ De polipo ꝛ carne excrescente simili polipo.

Olip⁹ est sup̄fluitas carnis in naso excrescēs ex hu. descēdente a capite et ad carneā subaꝫ se colligēte ꝛ in sup̄fluitatem carnis se cōuertēte. ꝛ aliqn̄ ꝑtingit ad vuullā ꝛ oppilat foramina oris ꝛ naris ꝛ aliqn̄ est puus ad silitudinē verruce ꝛ aliqn̄ est magnus vt vi nature ꝛ ex sufflatōis ex̄ depēdeat ꝛ nariū foramina amplict. aliqn̄ autem sanguinat aut saniat ꝛ p sternutatione cadunt carūcule. aliqn̄ cū magno tumore nasi ꝛ vocis magno ꝛ fedo īpedimēto. aliqn̄ sine boꝝ aliq̇b⁹. aliqn̄ cū aliq̇b⁹. aut oīb⁹ ꝛ magno fetore. aliqn̄ est curabil. aliqn̄ nō. ❡ Curabilis polipi signa sunt h̄. nasus ē moll ꝛ bn̄ tractabil. ꝛ īferi⁹ descēdit qꝛ q̇ vuullā cōstringit. grauis est ad curādū cū p incēsiones ꝛ incisiones curari nō possit. sꝫ sola coll'ia illic venire pn̄t. ꝛ timorosuꝫ est corrosiua ꝛ incēsiua illic adducere. Incurabil signa sūt loci nigredo ꝛ toti⁹ nasi duricies ꝛ caro inferi⁹ descēdit ꝛ nō magna ꝛ h̄ curat corrosiuis ꝛ īcisiōnib⁹ ꝛ icēsionib⁹. aliqn̄ aūt caro sup̄flua crescit in amplitudine nasi ad silitudinem polipi ꝛ exit per nasum versus labrū ꝛ ibi morat. sꝫ polip⁹ magꝭ fit ī strictura nariū ꝛ p ītroitū aeris ex̄ descēdit. h̄ eodē mō curat vt polip⁹ Si igr̄ pa. ē plectoric⁹ vl timeat īcisiones aut īcēsiōes. h̄ mō curet p̄cedat vl'is purgatio vel cū pillis dya

castoreis vel fiat cauteriū i fontinel la verticis vel vētose apponātur iter spatulas post accipiat buffo cū stupa canabina et sale et melle añ. ad quātitatē pugni pleni q̄ sil' in olla rudi ore obstruso cōburātur et fiat pul. et addat pul. hermod. et cuposé vl' calamine añ. ʒ. ß. post fiat tenta. q̄ intincta in melle et post in puluere: intus ponat. donec plene polipus corrodat. Uel cātarides cōtrite naribus iniiciātur vsq̄ ad locū vt cutis rūpat et īponat vnguētū ad h̄ exptissimū ℞. auripig. litar. cynamomi. ro. añ. ʒ j. spice adarcis eris vsti. tartari. sulphuris vi. mirre. pul. saluie cōbuste. añ. ʒ. j. et ß. puluerizent oīa et cū succo aristol'. ro. cōficiātur et pauco oleo ro. bulliāt. post liciniū ibi intinctū ītromittat. ¶ Al'. ℞. ro. se. cynamomi. ʒ. s. eufor. aurip. atramēti. añ. ʒ. ij. viridis eris. ʒ. iij. cōficiāt cū succo flaure. vel aristol'. vl' cētaur. et ibi liciniū intinctū imittat. et facta corrosiōe et cōbustione curet cum lardo et albu. oui mixtis et cū vnguēto viridi. Utile aūt ē h̄ vnguētū ruptoriū dictū i fistula iuxta oculū. ¶ Uel istud ruptoriū. ℞. capitelli. ʒ. j. saponis gallici al. añ. ʒ. s. calcis viue. ʒ. ß. saponis sarr. i. nigri. ʒ. j. aurip. ʒ. ß. cōficiātur et ītromittat. Si aūt incisiones vel adustiōes nō timuerit. purgat sup flua caro post purgationē dico si cōpetit: capiat cū tenaculis et trahat ad iferiora in quātū poterit et tota incidat et extirpet. ¶ Que si tota non venit. sz tota vel ps remāserit tenta de malo terre vel de medulla sambuci nares elargent. et tūc ferrū cādēs p cānale ferreū vel ereū immittat. et diligent locus cōburat. deinde vitellum oui cū oleo īponat q̄usq̄ ignis cadat post curet vt reliq̄ vulnera. vl' si adustionē timuerit post elargationem cū spatulo vel forcipibus vl' sagitella vsq̄ ad radicē icidat et si aliquid īfra nares remāserit vnguēto ruptorio qd̄ fit de calce vi. et capitello. p. j. horā dimisso: curetur. deinde ponat pecia cū alb. oui donec ignis cadat et euaporet. deinde curet cum vnguēto viridi vt cetera vulnera.

¶ De cancro in naribus.

Cancer aliqñ fit in naribus et palato et gigiuis queadmodū in aliis locis et leuiori tñ cā. Uñ et leuius curat. si qs in pmis occurrat: si nō: grauius. Cognoscit autē qz locus corrodit vbi fit i circuitu et rubet. inuersat et solū caro corrodit et nō cutis. Que si fit vndiq̄ dura liuida vl' nigra difficile curat. Si aūt fit de nouo nec locus nimiū corrosus curat p corrosiua vel īscisionē. leuius tñ curat. i gigiuis et palato vt ibi dicem⁹. Canc̄ igr̄ nasi curat p ea q̄ dicta sūt i polipo et dicētur i curis cācrorū. tā p pulueres q̄ vnguēta et īcēsiōes et icisiōes. sz pri⁹ dz īcidi si alio mō nō p̄t fieri vsq̄ ad viuū. deinde dz vri. deinde vnguēto qd̄ fit de vitell' ouorū et oleo perungi. Et si aliq̄d remāserit vnguēto ruptorio dz curari. Et si labrū vl' nares maculauerit et corroserit totū mēbrum tabefactū vsq̄ ad viuū dz īcidi et curari vt p̄dictū ē. Et si infra cartillagines nariū acciderit meli⁹ ē a cura desistere iuxta illd̄ ypo. Quibuscūq̄ abscōditi cācri fiunt &c. Aliqñ autē accidit excoriatio īfra nares ex hu. acutis vl' salsis et fiticus inflōne et dolore et rubore. Si fit ex cā ca. hāc opz purgari medicatiōibus et medicari purgationibus et opiatis p̄cedentibus vt rubea. deinde cum puluere cinamomi. masticis. ceruse. licii.

cāpħ.dragagā.borac; classe. sarco. cristalli.ꝛ silū antē bedegar.folioꝝ rubi.addita pīguedīe galline ꝛ me dullꝭ aīaliū.qꝛ pulerē siccū n̄ oꝫ ītro mitti:ne fiat sternutatio ꝛ tussis ꝓuocatio ħ nihil violentum dꝫ intro mitti neqꝫ acutū.qꝛ maiorē fluxū ꝓuocaret ꝛ lesionē.teneritas eīn nariū ea nō sustīeret.Oleū aūt fraxi. mul tū vꝫ ꝛ ex eo pulueres p̄dicti distem perētur.Silr sterc⁹ hoīs ꝯbustū cū aliqb⁹ p̄dictis ꝛ aliq̄ pinguedine vel oleū ip̄i⁹ silr oleū amigd.cū mūmia. No.aūt ꝙ in p̄ncipio dꝫ apponi ali quid pingue intra vt crustula facile remoueaꝭ.Q̄ꝫ si fit ex f̄ris hu.ꝛ reumatizātib⁹: tūc fere opilātur aures purgeꝭ caput cū pillꝭ aureis.deinde cū pillꝭ dyacasto.post cuffe. cum scarificatōe in occipitio ponātur data aurea alexād. vel tyriaca.deinde cū localib⁹.s.pulerib⁹ dictis ꝛ vnguē tis additis thure ꝛ succis fumi terre.enu le.lapatij.scabiose. ꝛ argēto vivo si necesse ē̄ ꝛ fiat vnguētū ꝛ īpo naꝭ.minutiōes nasi multū ꝓferūt,ꝛ de cephalica. Et si fit ex retētōe mē struoꝝ ꝛ emoꝛ: ꝙ vidim⁹ ī colica ma teria:qꝛ nō purgabatur ascendebat ad caput ꝛ ex replōne ip̄i⁹ nares ꝛ fa ciē occupabat ꝓuocētur. ḡ mēstrua vel emoꝛ.ꝛ caueat a salsis ꝛ acut;.et acruminibus nouissime si ħ non ꝓfuerint cura cancri subueniat.

De ozimis.

Zime sūt caro superfluacū fetore ꝛ sanie ꝛ cū difficltate cura biles curāꝭ sic poli pus recēs cū tēta in tincta in tali vnguē to viridi. ℞. viridis eris.ʒ.i.salgēme.ʒ.ß.trita ꝯficiātur cū lib.j. axūgie poꝛ.liq̄facte colādo p pāuū ꝛ diu mouēdo.Et si vis sophisticare propter viridis eris appōnē: pone san. dra.vel bolū post fiat tēta cū corti ce laureole mi.p noctē.post imponatur tēta cū vnguento ad corrosionē post fiat vnguentū ex farina ꝛ melle ꝛ succo apij.Si autē opilēturnares vt in leprosis fiat vt ibi dꝭ.Uel abscindatur cutis cū sagitella vel aliq̄ ferro ꝯpetenti cauterizetur calido.

De vlceribus ꝛ pustulis nasi.

Lcera nasi curāꝭ cū vnguēto al. vel vnguēto de sulphure ꝛ oleo ꝛ ħ vꝫ balsamus cum oleo liq̄fact⁹.Si pustule ac cidāt ī naso sic curēꝭ ꝛ p̄seruēꝭ a cā cro sic fiat minutio de cephalꝭ vel dē sūmitate nasi māīb⁹ nō tāgāꝭ si sint multū ca. apponatur oleū mirtinū violꝭ.vel ro. Unguentū valens ad pustulas humidas ꝛ excoriationem ℞.litar.ceruse.cadimie argētee.ān. ℈.ij.acatie.galle.sandali ru.gummi ara.ān.℈.ß.fac vnguentum cuꝫ oleō ro.ꝛ cera. Si pustule sicce sint apponatur oleum violꝭ.cum se. citonij. psillij dragagō.cera.ꝛ fiat vnguētū bis eīn humectatur. Unguētum valēs pustulis siccis ꝛ carnibus superfluis ꝛ vulneribus narium. ꝛ labioꝛum.℞.cere al.ʒ.iiij.medulle bo uine. ʒ. ij. dragagan. gummi arab. ān.ʒ.ß.olei violꝭ.sisami. amigdaleo. q.s.se.psillij ꝛ ēt citonij. ān. ʒ.i.fiat vnguentū ꝛ intus ponaꝭ pul. calcāti calcecumenon ꝛ calcitheos ꝯficia tur cum vino et in furno exiccetur ꝛ tunc fiat ter vel quater.polipum ꝛ vl cera sanat.ꝛ carnem superfluā corrodit. Puluis maloꝛum gra. cuꝫ succo confectus ꝛ siccatus: mirabilis est ad polipum ꝛ carnem superfluā. ꝛ vlcera pustularum. alumen autem multum vꝫ carni superflue. Si verruce naribus innascātur p

fecta medicina est inscisio.

De nolime tangere.

Olime tagere est vlcus nasi ex apostemate vel pustula non bñ curata gñatũ ꝛ fit ex ca. ꝛ acutis bu. quẽadmodũ cãcer. acuta aũt materia facile accẽdit ꝛ aduritꝛ ꝑcipue cũ stet in loco ꝛ nõ respirat. vñ acq̃rit dispõnẽ vstiuam ꝛ trãsit ĩ venenosã ꝛ corrosiuã sbaʒ. Unde io⁹. col. adusta ĩ modũ veneni vrit ꝛ bʒ ĩ se ĩpetũ ꝛ ꝑniciẽ ẽt ꝑniciosam naturã ex q̃ facile fit ꝑtʒ corrosio: fit aũt de duplici co. vna nõ adusta vñ iuxta radicẽ ꝑcẽdit colorẽ rubeũ. altera adusta: in supficie. Unde ibi nigrescit. Colera aũt vnde fit nõ est ita ignita vt in cãcro qꝛ pl⁹ corrodit canc ĩ die ꝙ noli me tãgere ĩ mẽse. Cũ aũt tãgit crescit q̃re noli me tãgere noiat qđ fit qꝛ caro delicata ꝛ venenosa citi⁹ bu. subtiles penetratiue sube attrahit. Uel sic noiat ꝑpt venenositatẽ sue materie. Uñ refutat tactũ. Inficit eñi. h morb⁹. No. hic ꝙ oĩs corrosio ĩueterata cũ difficultate curabil' ẽ vel ĩcurabil'. Si autẽʒ curabilis magʒ ope cyrurgico ꝙ medicine curat h ꝗ ꝑmo digeratur materia cũ oxiʒacc. ꝛ purget cũ mũdificãtib⁹ sang. vt colagogo qđ vʒ oĩ q̃ parus ẽ aduri a co. Post tertia die fiat stupba ex herbis fris ꝛ offerat rubea tro. cũ vino decoctõis linarie ꝛ aq̃ post fiat minutio de epatica vt refrigeret san. vel de cephalica ꝛ tũc redeundũ ẽ ad localia. Et dum h fiũt: mollificet crustula cũ aliq̃ vnguẽto mollitiuo vel remoueatur cũ rasorio ꝛ tũc puluis sal' gẽme cineris veterũ vitiũ ꝯbustaꝝ calcis vi. atramenti tartari cum lexiuia predictarũ vitiũ distẽpat⁹ ꝛ spissus tota nocte supponat ꝛ circunq̃ʒ liniat cuʒ populeõ. ĩ crastino remoueatur emplastrũ cũ cutello ꝛ pellicula si q̃ adheserit. ꝛ tũc puluis sal' gẽme cũ succo plãtag. ꝯtritis ꝛ aliquãtulũ exp̃ssis. ita ꝙ puluis solũ vlc⁹ ꝛ plãtago: labia tãgat ꝛ in folijs plãtag. supponatur loto pri⁹ loco cum ꝑdicto lexiuio ꝛ desiccato pãno rarefacto veteri. ꝛ ita fiat p. ix. dies ꝛ mortificabitur cui⁹ mortificatio cognoscitur. Per effusionẽ guttaꝝ sanguinearũ sine oĩ infectiõe. ꝛ tũc apponatur linaria ꝯtrita q̃ facit ad curatõeʒ ꝛ ꝑseruatõeʒ ꝛ sequẽti die lauet cũ lexiuia ꝑdicta ꝛ apponat pul. ro. thuris ꝛ masticis. Repleto vulnere cicatriʒetur vt dicet in alijs apostematibus. Caueat a cibis acutis ꝛ salsis ꝛ acrumib⁹ ꝛ sang. ĩflãmãtib⁹. Mortificat aũt noli me tãgere cũ realgare rep̃sso sic.

De rep̃ssione realgaris.

Realgar est maneries terre q̃ assimilatur auri pigmẽto ꝛ ẽ nimis venenosa ꝛ cũ nimia violẽtia corrodit. iõ optʒ ꝙ multũ ĩtẽdat circa ei⁹ rep̃ssionẽ. qꝛ non patit errare medicũ. Rep̃mitur aũt sic. calefiat lamina cup̃ vel enea vel ferrea ad ignem q̃usq̃ʒ fiat rubea. ꝛ tũc ponat realgar desup. ꝛ extingat in aceto ꝛ ita fiat ter vel q̃ter. Itẽ realgar al'r rep̃mitur extinguatur pluries in aceto et distemperetur cum aceto alb. et ita dimittat tota nocte. ꝛ tũc colet per duplicẽ pãnũ lineũ ꝛ qđ remanet in pãno desiccetur ad solẽ ꝛ bis vel ter fiat sic. Itẽ extinguat multotiẽs in succo plãtag. lactu. ꝛ caulis ꝛ aceto vel in vnoq̃ʒ vel oĩbus sil'r post pulueriʒetur ꝛ cuʒ ijsdẽ succis multum bulliat renouatis: ꝛ cum volueris cooperari eo pulueriʒetur ꝛ pãno madefacto saluia vel succo plãtag. superaspergatur de puluere ĩpi⁹ ad quantitatẽ vlceris ꝛ circũponatur pann⁹

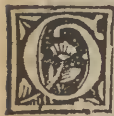
madefactus in succo plātag. vel lactu. vł spuivet circūq3 vugat cū pulcon p multū spaciū circa locum. ¶ Uel oleo iusq̄ami vel mādragore vel oleo frigidissimo vt p̄seruetur a cōbustione τ inflōne τ multotiēs sic illiniat ī die q̄usq3 nō sentiat aliquā pūctionē τ mordicatōez vel arsuraz pōt realgar cū populeō ɔmisceri, et sic in vlcere poni post ei⁹ rep̄ssionem τ sic amittit ei⁹ malicia. Si aūt vis sophicare realgar cum ponit supra pānū potes ei ɔmiscere puluerē ber moð. vel thuris vel atramēti cōbusti. Si aūt sit vlcus ꝓpe oculū bū custodiat oculus ab arsura p īpositionem frigidorꝫ τ humidorꝫ. Et si accidat nimia inflatio cū reb⁹ vltimate humidis τ fris insistēdū est vsq3 quo remoueat: vt iusq̄amo τ psillio τ silibus. Itē videas vt cū volueris realgar apponere: vt crustula remoueatur. τ postq3 apposuerīs nō remaneat ibi nisi p. j. horā. Remota aūt arsura inungat sepe butiro ter vel q̄ter ī aq̄ loto. τ iungat sagimie vel albu. oui cū oleo ouorꝫ vł viol' q̄usq3 cadat crustula q̄ remota: laborādū est ad carnis gn̄atōez τ subtilem cicatrizationē. Itē alio mō lauet loc⁹ aceto. deīde bulliat fel porcinū cū melle τ aceto optimo. τ deinde vngat locus quousq3 crustula se eleuauerit. dempta crustula supaspgat loc⁹ puluere bufonis τ pulueř sanguis canini cōbusti τ puluere palme xp̄i an̄. puluere cupose in subtripla portione ad quālibet dictorꝫ pulue. Item alio mō accipe plantag. τ rade τ laua. v. vicib⁹ τ pista τ exbe succū cū quo ad misceas salgē. bene tritā post super morbū cuz cāna instilla. τ caueas q3 nec pēna nec canna nec aliq̄d aliud morbū attingat. h̄ fiat p noctē. j. et diē τ quotiens se morbus exsiccaue

rit in die: totiens de p̄dicta medicina instilletur. ¶ In alia die accipe tartarum calcē vi. atramētum τ pul uerizata suppone. Uel ista eadē cuz lexiuio de vitibus facto: conficeτ cū pēna superpone. ¶ Ad istud remouēdū instilla oleū lētiscinū vel oleū oliuarum in circuitu τ desuper per totum. Et si fecerit quasi crustulas aut scamas sufflādo remoue. aliter nunq3 attingas. ¶ In alia die de p̄dicta medicīa superpone. s. de succo plātag. τ salis gemme. Rursus ī sequēti die alterā medicinā impone τ ita facies alternatim de die in diem per. v. vel. vj. ebdomadas quousq3 sanet. nā īfra hoc tp̄s h̄ morb⁹ solet curari. ¶ Caueat melācolica grossa τ ca. naturalr τ vinū. Itē alio mō sic curat. fiat puluis de attramēto: salegē. aurip̄. alumine de pluma viridi eris pipere fuligine τ calce vi. an̄. qui puluis loco corrupto cuz instrumēto ligneo prius abraso τ fortiter cū panno vel filtro superaspergat. Uel de hoc pulueř cū succo plātag. celidonie τ flāmule. an̄. emplastrum conficiatur quod per. ix. dies mortificat. ¶ Quo mortificato qð cognoscitur ex vlceris constrictione. carnis rubore τ puritate τ prurītus absentia vngatur oleo lētiscino vsq3 ad perfectam sanitatem.

¶ Itē accipe mures iuuenes nondum pilos habentes τ in olla rudi combure. Postea de illo pul. accipe τ de salegem. τ attramento ana. commisceantur. τ loco prius abraso cum cutello ligneo: puluis super aspergatur vsq3 ad morbi mortificationem. Postea locus cum oleo lentiscino inungatur. vel cum succo plantag. vsq3 ad loci consolidationē. abstineat a melancolicis per annum, a porcell'. τ agnis lactētib⁹.

ab oī legumine. ¶ Vinū non bibat nec etiā post mēsem bibat cum curatus fuerit. post mensem bibat. ita ꝙ tres ptes sint aq̄ ⁊ tertia vini. ¶ Si aūt noli me tāgere accidat in ptib⁹ adiacētib⁹ naso. q₂ ab ore inferius ⁊ oculis sup i⁹nō fit: eadē fit cura. ⁊ securi⁹ q̄s opari pōt. ¶ No. in curꝭ nasi nō ꝓcedunt auellane neq₃ cimi num neq₃ in aliquo fluxu.

¶ De gutta rosacea.

Gutta rosacea est īfectio nasi vl' ptiū ei adiacētiū ab hu. rubeo. fit enim ex sanguie rub. claro vel ex sanguie coll'ico illic ꝓpt debilē ꝯuersiuā ipi⁹ loci transmisso vel ꝓpter ei⁹ sil'itudinē. facies eñ colerica vel sanguinea citius a sil'i sibi recipit infectionē ꝓpter igit claritatē humoꝝ parū añ egressoꝝ claroꝝ. in modū rose ptes illas inficientiū gutta rosacea vocat ⁊ in h̄ differt a morphea. neq₃ eñ morphea tātā claritatē h₃ ꝓpter corruptōe₃ nutrimēti: neq₃ sentit in ꝓfundū cū sit lepra cutis quēadmodū ista. vnde nomē gutte hr̄e meruit. Que eñ est de sanguine h₃ pruritū ⁊ delectatōe₃ ī pruritu ⁊ cito fiūt pustule ⁊ cito trahuntur in multā saniē. Que aūt de sanguine col'ico: h₃ pūcturas ⁊ arsuras ⁊ mordicatōes ⁊ adest loci ariditas ⁊ si fiāt pustule: in puam vel nullā trahunt saniē ⁊ eleuatio pustulaꝝ non fit ī morphea: s₃ solū īfectio cutꝭ. Est aūt gutta ro. qñq₃ signū p̄uiu₃ ad leprā q̄ in mēbris nature subtilioris deficientib⁹ virtute expulsiua ⁊ assimilatiua fit. ¶ Vñ citi⁹ hn̄t corrūpi ⁊ infici a malo hu. eis mādato ⁊ he sunt ptes nasi ⁊ nasus. In aliis eñ locis nō fit ꝓpter eoꝝ motū ⁊ v̓tutē cōuersiuā ⁊ fortiorē expulsiuā. morphea vero in oīb⁹ ptib⁹ fit. In hac si est de sanguie. p̄mo d₃ fieri minutio q̄ nullo mō fit in morphea. ¶ Vel si est col'ica vel etiam sanguinea ꝓpter plectoricā infectionē digerat materia cū eq̄li mixtura oxi₃. ⁊ syrupi de fumo terre. ⁊ digesta materia purgetur cū. ij. ptib⁹ catartici iperialis: et tertia ycre ruffine. tertia die fiat stupha de herbis fri. ⁊ fumo terre ⁊ scabiosa. ⁊ lapatio. Exeūti a stupha dētur. ij. ptes rubee tro. ⁊ tertia tyriace. ⁊ tunc sequēti die fiat flotomia. ¶ Aliqñ aūt fiat minutio in sūmitate nasi. ⁊ aliqñ sub lingua. ⁊ aliqñ ponat vētosa sub mento. ⁊ aliqñ ruptoriū ⁊ aliqñ in collo. op₃ eñ trahere sanguinē a facie ad oppositū: in quātū possumus vt destituat eo loc⁹ ⁊ aliqñ ab ipo loco ꝓpter ipi⁹ mūdificationem. ¶ Tūc igit fiat stupha cū aq̄ decoctōis absin. malue. herbe viol. palee ordei ⁊ auene. ⁊ tūc fiat inunctio cum tali vnguēto. Farina ordei fenug. rubee. borrag. añ. pulue rizata ꝯficiant cū succo cepe ⁊ mel' e dispu. ⁊ fiat vnguētū. ¶ Itē terant nuces excor. cū colofo. ⁊ amido. añ. ⁊ supponat p totā noctē. p̄cedente stupha. Sequēti die fiat inunctio cū h. vnguēto. ℞. thuris mastic. amidō. borrac. ceruse. añ. ʒ. ij. camph. ʒ. ß. argēti vi. extincti. ʒ. ß. ꝯfice cū axūgia por. vel gallīn. Vel ponant. ʒ. ij. lapidis lincis vel lapidis q̄ repit in felle tauri ⁊ ꝯficiat cū oleo de amigd. amaris vel de nucleis p̄sicoꝝ vl' oleo ro. ⁊ fiat vnguētū. Si aūt īueterate sint pustule ⁊ egritudo: fiat inunctio cū boracē ⁊ pipe. añ. ꝯfectꝭ cū succo cepe ⁊ melle dispu. Itē folia caprifici vel corili cū axū. por. fortit pistent bulliāt ⁊ colature icorpet pulu is, litargiri ⁊ ceruse ⁊ argētū vi. añ. fiat vnguētum ⁊ inungat. ¶ Itē aliud exptum. Succus edere terrestrꝭ co

ctanum puluis cicer ru. et al. sil. bulliant. qb9 addatur borax et cãphora et cõficiãtur. ¶ Et si his addatur succus mẽte et ꝯsolide q̄ virtutẽ assimilatiuã ꝯfortant9 et cristallus q̄ est frenũ coleraꝝ: pfectior erit opatio. oĩno ꝓbibcatur ciminum et auellane.

¶ De scissuris labiorum.

Labia aliq̄ñ patiunt scissuras vlceratões grossitiẽ. et aliq̄ñ liuorẽ findunt post pustulas. aut vulnera. aut ex hu. acuto sicco. aut vẽto aut frigore. et q̄ñq3 ex cãcro. ¶ Labia em̄ cu3 sint tenere sube: statim ab acumine patiunt. Siccu3 em̄ resoluit subtile humidũ. vñ fit se patio ptiũ. Ulcera fiũt q̄ñq3 ex materia mala expulsa p crisim vt in tertiana. Unde est signũ curatiõis. aliquãdo ex malo sudore aut ex hu. venenosis.

¶ Grossicies fit ex hu. illic ꝯfluẽtibus calis aut frigidis. liuiditas fit aliq̄ñ a cã intrinseca aliq̄ñ extrinseca a cã intrinseca. vt mortificatione et extinctione caloris. vt in morientibus. ¶ Aliq̄ñ ex hu. frigidis calorẽ suffocãtibus. Uñ nõ depurant s3 calore liuido ꝓfundunt. aliquando ex plenitudine stomachi et toti9 corporis calorẽ naturalẽ suffocante. et tunc est liuor in tota facie et vnguibus. a cã extrinseca fit vt ꝑcussione vel ictu vel pũctura. et tũc sunt cũ tumore. et aliquãdo cu3 rubore. a forti nãq3 cã fit liuor et a debili: rubor vt ictu. Si igit fit corpus plectoricum p̄mo purgetur post sequat opiata et minutio. ¶ Deinde scissura medicabit cũ vnguẽto facto ex oleo ro. vel viol. et cera. vel ex succo acedule et oleo et cera vel ex licio et oleo viol. vel ro. vel ꝯmuni vel cũ mastice bullito in oleo ro. et se. iusq̄ami. aut iungat de se. lini oleo cocto parũ in ciclamine ꝯcauato puluis portulace cõbuste palliat ragadias leprosoꝝ. Ite3 ad fissuras labioꝝ et lingue et oris vlcerationẽ: puluis licij cũ amido et penidõ. et aq̄ ro. ꝯficiant et illiniantur. Itẽ ad idẽ et ad palati vlcera et ei9 excoriatões. In aq̄ ro. dissoluat draga gã. et colet et cũ glutinositate illa cõficiat pul. amidi et cũ penna illiniat cito curat. si aũt fit ꝑpt pustulas humidas iungat solo melle vel puluere apũ vstaꝝ cũ melle distẽpato. vel puluis portulace ꝯfect9 cũ melle illiniat. Itẽ accipe fabas ni. et nigrum sterc9 asininũ ꝯbure. oĩa et labijs melle illinit3: puluerẽ inde factũ supasp ge. Succ9 cẽtaur vl aristol ro. vl succus absin. v3 h̄. Itẽ ad ragadias labioꝝ vel manuũ. Resolue ceram in musce leõ vel oleo viol. vel saltẽ cõi. deinde appone puluerẽ mastic. et olibani et vnge. Itẽ ad scissuras et pustulas hũidas ro se sicce cũ muscillagine gũmi distẽpent vel cũ sandal ru. ro. gũmi. et cerusa cũ aq̄ ro. Ite3 vnguẽtũ. ℞. ro. ʒ. x. cere. ʒ. iij. litar. cadimie argẽ. ematbit3. añ. ℈. ij. cer. ℈. ſ. et ß. olei ro. q. s. Et si mlta sit ꝯcauitas axũgia anser3 medulla bouina ꝑdictis adiũgat. his nõ ꝓficiẽtib9 vtat scissura qd põt fieri cũ nucleo nucis ma. Post inungat et supaspgat puluis filic3 ꝯbuste sup calcẽ.

¶ De vlcerib9 labioꝝ. ¶ Ulcera labioꝝ vnguãt cũ eisdẽ vnguẽti3 aut vnguẽto al. aut gressa cũ oleo et sepo vel cerusa qd ꝯpetit i excoriatõib9 puerorꝝ. Ulcera tñ cretica ñ op3 vngẽ q2 p se curant. ¶ De grossicie labioꝝ.

¶ Grossicies labioꝝ subtiliat cum melle albo iuncto vl succo glaucie. i. celidonie vl litio dissoluto i vino al. Uel iunctõe tyriace vl succo mẽte vl succo rad. cuc. agrest3 cũ aliq̄ vnguẽto. Itẽ si fit ex calor cũ succo ꝑmicla3

vel spgule. Vel vnguēto al. vl' cbimo lea si sit ex flegmōe vl' alijs frig ⁊ sicc ⁊ ꝯsūptiuis. ¶ De liuiditate labiorū. ¶ Liuiditas curat si pͥo corp⁹ purget. si plectoricū sit post catha- plet locus cortice nucis ma. vel saluie. vl cū alcāna aq̄ mixta illiniant: vel vino acetoso et sale mixtis: vel aloe ⁊ succo absin. Si sit ex ꝑcussiōe vel cimino. ⁊ eodē succo: vel fab fractis coctis: ⁊ eisdeꝫ curat tumor ex punctura ⁊ dolorē mitigantibus.

¶ De signis sumptis a dispositiōe ꝑtiū capitis in morbis agnoscēdis

SEd attēde ꝙ grossicies labiorꝫ ⁊ tenuitas ⁊ amplitudo ⁊ strictura sit ex intensiōe virtutis īformatiue. Sicut enī in sternutatōe natura retrahit se vt forti⁹ expellat materiaꝫ dissolutā in cerebro: sic in maxime iracūdo: cor cōprimit ⁊ retrahit naturalr versus vnū vt magis disgreget. ⁊ exaltet in irā trāsmutādo īferius. vn̄ hn̄tes facies latas ⁊ nares tenues: in tenuitate dep̄ssas: debēt esse naturalr iracūdi. Amplificatur enī instrm in opatōe: qm̄ in ira multa attractiōe aeris indiget ⁊ expulsione. et qꝫ tenuitas attestat cordis depressioni: ⁊ spissitudo ipsi⁹ dilatationi: cor aūt dilatatū abūdat in delectatiōe virtutū. Spissitudo labiorū attestat largitati. ⁊ ꝯriū ecōtrario. Et depressio nasi tenuis: depressioni cordis. latitudo autē faciei sit excellenti dilatatōe cordis in sua sistole. ⁊ si sit cū bona dispōne: significat fortitudinē. Et quēadmodū virtus informatiua obediēs est aīe rationali: ita spūs qn̄ obediūt apprehensionib⁹ aīe ⁊ mouent circa eas. vn̄ hō sepe loquēs ð luxuria cog̃scitur eē luxuriosus. Mouet enī spūs ex gaudio in apprehēsione delectabili in ipsi⁹ dilatatōe. ⁊ mirꝫ ē ꝙ res corporea statim mouet ex apprehēsione substātie incorporee. ⁊ hoc est ex obediētia spūuꝫ ⁊ cordis ad aīaꝫ Mouet enī cor. s. affect⁹ q̄ accidunt aīe in suis apprehensionib⁹. Corp⁹ enī sequit aīam in suis actiōib⁹. et aīa sequit corp⁹ in suis passionib⁹. vn̄ cōplo corpis virtutē aīe sequit. qd̄ significat ex mutatōe coloris ex ira. tristitia. stupore. leticia ⁊ opationib⁹ corpis vt vētris solōne. ꝯstipatione. nimia defectione: vt etbica et mētis corruptōe in sanis: q̄ ē cā diuturnaꝫ pas. vt mlie. ptisis. Et qꝫ sm affectū aīe mouet cor ⁊ spūs ī excellentia in eo vt non intēdat digōni: ꝯsumit corp⁹ magis ī apprehēsiōibus aīe ꝙ̄ in apprehēsionib⁹ q̄ sunt in sensu: eo ꝙ in mutatiōib⁹ q̄ fiūt ī sensu: mouet cor diuersimode. s; cū accipit motū ī apprehēsionib⁹ q̄ sūt in aīa: mouent spūs ⁊ calefiūt. calefacti dissoluūt poros ⁊ p dissolutos exeūt. vn̄ debilitat corp⁹ vn̄ scolares magis fiūt reumatici alijs. ⁊ ꝯsueti in apprehēsionib⁹ itelligibilib⁹ stare magis ꝙ̄ collatis. Et dico iteꝫ ꝙ actiōes ⁊ apprehēsiones aīe augmētant ex cōplonib⁹ corporis: vt intellect⁹ ⁊ scia ex cōplone colica. ꝯtinentia ⁊ studiositas: ex mlica. deambulatio ⁊ delectatio ex sanguinea. fla enī nihil adiuuat cōplonem aīe nisi in prima gustatorꝫ mutatōe. h̄ dicit Constan. in caplo de incantatiōe ⁊ virtute spūali. ¶ Attende aūt qm̄ motus ꝓcedēs ab aīa sensibili non seruat vniformitatē nisi regat per discretionē aīe rōnalis. a q̄ si nō regat: tunc accedat ad stoliditatē aīe vegetabilis ⁊ nō ꝯseruabit vniformitatē in suo motu nisi aliunde regat. ¶ Et qm̄ oēs arbores ⁊ crescētia ꝯseruāt vniformitatē sm ꝙ ꝑti-

cipāt rōne q̄ non pōt vt videt̄ dici aīa rōnalis eo ꝙ aīa rōnalis nō accidit talib⁹ corporib⁹. Et quidā ponunt tale regēs intelligētiā agētez que ab Aristo. in vltimo ꝑme phisice ꝯstituit̄ ifluere reb⁹ materialib⁹: que influētijs ꝑticipant magis ꝑm habilitatē suscipiendi a datore formaꝝ. ❡ Quidā aūt itelligebāt hāc aīaz creari ex motu applanes. i. orbis ⁊ motu planetaꝝ vñ aīa mūd⁹ dr̄ vñ Arist. latio solis ꝑ obliquū circulū cā est gñatiōis ⁊ corrup. Ex motu eñ applanes gñat̄ mot⁹ circuloꝝ: qz rōnabilis dr̄. ex motu planetaꝝ gñat̄ mot⁹ lineaꝝ qui est nature q̄ mot⁹ repiunt̄ i iuuenib⁹. In applane eñ ꝑualet rō ⁊ itellect⁹. Sūt eñ stelle aīalia rōnalia. ꝑm calcidiū āt ꝯstat aīa vniuersitatis ex motu orbis ⁊ motu sublunariū q̄ est diuersus. Et dixerūt alij hāc aīam creari ex motu applanes ⁊ sublunarium. ⁊ existere in planetis. vñ in eis repit̄ mot⁹ naturalis ⁊ accñtalis ꝑm Platonē. sed ꝑm Arist. oēs stelle ⁊ planete naturalr̄ cū firmamēto mouēt̄ Quidā aūt ꝯstituūt eā ex rōne ⁊ intellectu q̄ sūt in applane ⁊ ex sensu ⁊ imaginatōe q̄ repiunt̄ in sublunarib⁹: ēt quoꝝ dicta qz a fide vident̄ recedere: dicim⁹ motū orbis ⁊ planetaꝝ ⁊ sublunariū ordinatū eē ab ordinatiōe opificis ⁊ seruare vniformitatē in ope ꝑm illā ordinationez ꝑm materiā ⁊ formā. ⁊ hoc tradidit cū dixit. Crescite ⁊ multiplicamini Crescite q̄d ad ordinatiōez idiuidui ⁊ ipsi⁹ ꝑpagationē ⁊ multiplicamī: quo ad ordinationē spēi. ⁊ h̄ ordinatio ꝑm dispōnez ipsius infallibilez: recte dici pōt aīa vniuersitatis. aīa eñ a mente dr̄ ꝑm quā mētē omnis actio ⁊ passio. gñatio. et corruptio. virtus: ⁊ q̄cq̄d est: ꝑcedūt in superioribus: ⁊ forsitan ipsius medijs: ⁊ inferiorib⁹ vniuersis. ❡ Cum aūt aīa rōnalis est in dñio in opatione ꝑm suas qualitates est mediocris: ⁊ mediocris est sistole ⁊ diasistole cordis vñ ⁊ risus mediocris eo ꝙ nihil aliud ē risus q̄̄ cordis dilatatio. son⁹ aūt est qñq; in dilatatōe cordis aer recept⁹ in trachea nō potēs exalare strepitū facit. vñ Rasis. hō ridēs i excellētia: est inuerecūdus. Cor eñ exponit se i illa dilatatiōe excellēti. vñ inuerecūdia significat̄ i aīa: qz verecūdia semꝑ est in retractione. vñ verecūdus hō semꝑ vult celari. ⁊ huic dicto ꝯsonat ysaac i lib. eloꝝ qñ risus est dispō ridētis cū ꝯseq̄t̄ qd̄ vult ex gaudio ⁊ leticia. Et ista quidē dispō est tremor ⁊ son⁹ lacertoꝝ pectoris cū feruet san. ⁊ eleuat̄ ⁊ incedit cū lacertis pectoris ꝑpter inquietudinē nature ⁊ motū anime apud delectationē ipsi⁹ cū eo qd̄ facit ipm gaudere. ❡ Cū g̊ ꝑuenit ille tremor ⁊ sonit⁹ in lacertos pectoris: audit̄ tremor ille qui est son⁹ cathinosus. Qñq; aūt virtus iformatiua obedit aīe sensibili in opatiōibus suis: ⁊ tūc distēdit mēbra ⁊ musculos: ⁊ ꝑparat facilr̄ ad spūum reditū ⁊ exitū. vñ in iracūdo facit nares āplas ⁊ qñq; ex excellētia spūuz ꝑtes vicine distēdunt̄: vt vene. nerui ⁊ musculi. ꝑm ꝙ in hoīe iracūdo. paruo est facies rotunda. hoc eñ cōtingit: qz hoīe exñte in ira: habebit magnā diastolē ⁊ paruā sistolē. q̄re spūs ascendēs ad faciē: eleuabit faciem quasi in ampullā. ⁊ erit facies tūc rotunda. ❡ Uidem⁹ aūt actualr̄ ꝙ i hoīe irato cū irascit̄ hēbit faciē quasi inflatā. ⁊ est cā ascēsus spūuz ex dilatatiōe imoderata ⁊ veloci vt exalet vberius ꝑ nares. vñ oīs hō hñs nares amplas: ē iracūdus. qñ

autem superbia est duplex effectus anime scilicet elationis et dilatationis. vnde cor eleuatur et dilatatur. vnde fumus procedens ex eo: procedit in altum ex quo fumo cum generantur supercilia cognoscitur: quoniam homo habens supercilia magna generata secundum magnam diastolem cordis: est superbus. Et quoniam verecundia similiter est duplex effectus anime consistens in desiderio retrahendi se. et occultandi: cor duplicem habet motum secundum duplicem effectum quantum ad retractionem reprimitur vna pars cordis inferius quantum ad desiderium occultandi: eleuatur altera pars versus superius occultans etiam alteram partem. ex cuius eleuatione: eleuatus spiritus versus superius prebet colorem faciei vnde fit homo subito rubeus ex verecundia. Et quoniam timor est cum particulari cordis constrictione. recte dicit Aristo. in ethicis. vbi est verecundia: necesse est ibi esse particularem timorem. ergo si superbia est in elatione cordis et dilatatione. humilitas ei contraria erit in retractione cordis et eius constrictione. vnde humilis naturaliter habet cor retractum et pulsum curtum et profundum. Sed in hoc potest esse deceptio. quoniam homo naturaliter humilis potest esse largus et prodigus: sicut dicit Aristo. quoniam fortis potest esse timidus ad terribilia. terribilem vocat mortem vnde prodigus potest habere pulsum longum. Attende autem quoniam virtus informatiua cum obedit anime rationali informat membra secundum similitudinem gestamentorum ipsorum et morum. vnde cum facies hominis ebrioso assimilatur: ebrius est: cum iracundo: irascibilis est. cum verecundo: verecundus est. Et cum facies carnosa est: piger est et stultus. Cum caro maxillarum grossa est: grossi ingenij est. Cum aliquis faciem habet subtilem: multarum est cogitationum. precipue si colum habet longum, cui facies multum est rotunda: stultus est. Cui facies maxima piger est. Cui facies est valde parua: malus est et callidus et adulator. Cui facies non est formosa: bonos mores habere non potest nisi raro. Cui facies longa est inuerecundus est. Qui tympora habet inflata et venas et arterias grossas: irascibilis est. Cuius aures magne: stolidus est et magne vite. Qui multum ridens est: benignus est: et in omnibus conueniens erit. nec de leui sollicitabitur. Qui parum ridet: huic contrarius est. omnia hominum facta ei displicent. Qui alta voce ridet: inuerecundus est. Qui cum ridet tussim aut difficultatem inspirandi patitur: inuerecundus est et tyrannus. Qui magnum habet os: gulosus et audax est. Cui labia magna sunt: stultus est et hebes. Cui labia non sunt bene tincta: eger est. Cui dentes sunt rari et minuti: totum corpus est debile. Cuius dentes sunt canini longi et stricti: gulosus est et malus. Frons plana rugas non habens: litigiosus est et rixas commouens. Cuius frons est a medio sui collecta: irascibilis est. frontem habens paruam: stolidus est. Magnam habens frontem: piger est. Cuius frons est multum rugosa: inuerecundus est. Cuius narium extremitates sunt subtiles: homo cuius sunt diligit lites. Cuius nares magne sunt et grosse: parue sapientie est. Cuius narium extremitas longa est et subtilis: festinus est et stultus et leuis. Cuius nares sunt late: luxuriosus est. Cuius foramina narium valde sunt aperta: irascibilis est. Supercilia multorum pilorum. multarum signant hominem cogitationum vel etiam multe tristicie. et eius loquela feda est et grossa.

¶ Cui⁹ supcilia sūt longa arrogās est ⁊ inuerecūdus. Cui⁹ supcilia inferi⁹ descēdūt a pte naris ⁊ i supi⁹ eleuant̄ a pte tymporis inuerecundus est, ⁊ ebes. ¶ A barba āt significatiōes accipiunt̄ ſm col. ⁊ ɔsistētiam piloꝝ queadmoduȝ a capillis. barba multa ⁊ spissa luxuriosum demōstrat, ⁊ ɔ̄ria ɔ̄riū. color rufus calidi san. inuit mltitudinē Color iuſt albū ⁊ ru. equalē cōplōnē. cuȝ cutis a pilis nuda fuerit: plani capilli timidū significāt: crispi audaciā. In ventre multitudo piloꝝ: luxuriosuȝ indicat. Sup costas multi pili audaciā significāt. Sup spatulas multitudo piloꝝ ⁊ sup collū: demētiā et obstinatiōnē ptēdūt. Si aūt in vētre ⁊ pectore sit multitudo piloꝝ sil: sapiē īnuit paucitatē. Pili i capite vel in toto corpe stantes repti: timiditatis sunt significatiui. ¶ Hō c⁹ color ē sicut flāma ignis: īstabil est ⁊ maniac⁹. Cui⁹ color ru. ⁊ clar⁹ cōspicit̄: verecūdus est. Si etiā sit nigri vel viridis: male moriginat⁹ est Cui⁹ vox est multū grossa: audat ē. Cui⁹ loquela est festina: velox est et festin⁹ ⁊ irascibilis ⁊ maloꝝ morū. Qui vocē bȝ gūē: sui vētris ſu:ēs est. Cui⁹ vox est aspa inuidus est: ⁊ malū in corde occultū retinet: Uox pulchra stulticiā ⁊ paucā sapiam declarat. Carnes multe ⁊ dure: grossū sensum ⁊ ītellectū declarāt. leu:s āt bonā naturā ⁊ ītellectuȝ declarant. Mollicies eñ effect⁹ est hūiditatis humiditas aūt pncipiū receptiōis. duricies aūt effect⁹ siccitatis q̄ ē pncipiū retentiōis: ɔ̄dicēs īpressioni ⁊ hec sunt significatōes faciei super cōplōnē ⁊ mores naturales. ¶ Itē ad scissurā labioꝝ accipe pinguedinē galline ⁊ anseris ⁊ anatis. ⁊ fac pul. de thure. mastice. cerusa. cinamo. ⁊ fac vnguentū ⁊ vnge. Scissuras labioꝝ ex basijs: sanat vnguentū de lilio. Scissuris ex fletu. vēto. aere: fiat iuunctio mellis. post supaspgat̄ pix greca pulnerizata. fissure labioꝝ cū tumore fiat vnguētum de succo folioꝝ pastinace ⁊ puluē litargiri. ⁊ inde inungāt̄ labia scissa.

¶ De fetore oris.

Etor oris aliqñ fit ex cā puata vt putredie gingiuaꝝ vel dētiū: aut ex cā remota vt vitio stōi: vel spūaliū. Ex putredine gingiuarū vel dētiū cogſcit̄ ex eoꝝ pruritu ⁊ lesione. ⁊ si amotis digitis ⁊ ɔfricationib⁹ fetor sentiat̄. Si aūt fit a stō: ore apto ⁊ pcipue añ prandium sentit̄. Si a spūalib⁹: ore clauso sentit̄. Si est ex vitio stōi: maxie ex corruptiōe flis in eo cōtingit. Si igit̄ fit ex vitio gingiuaꝝ: hūiditas corrupta in gingiuis: medicinis ɔsumptiuis ɔsumat̄: ⁊ si caro est mortua corrodat̄ ⁊ carnē sanā reddēs adhibeat̄. lauet̄ igit̄ os cum aceto decoctiōis mirte. balau. vel lentisci domestici vel agrestꝫ vel mente vel mētastri ⁊ pāno aspo bñ fricent̄ ne q̄d ibi remaueat. et̄ p dest etiā fricatio ad emissionē sanguīs. Meli⁹ āt est vt fiat lotio cū vino stiptico q̄ cum aceto. acetū āt sua mordicatōe phibet ɔsolidatōeȝ aut cū vino odorifero, origanū ⁊ mētā māducēt. ⁊ serpillū. ⁊ de ipoꝝ puluere gingiue fricēt̄ puluis masti. nucis mus. cinamo. gariof. xiloal. gallie mus. spice cū vino aro. tēperent̄ vel aq̄ ro. ⁊ inde os lauet̄. Granū sol ore ieiuno oī mane teneat̄. Tyriaca siue metridato ad mixto succo mēte illiniat̄ os. alipta muscata aut ẏe aut gallia muscata pill̄e īformēt̄. ⁊ vna int̄ vltimos dētes molares ponat̄ a q̄ fumositas resoluta totū os reddit aromaticū: q̄ si ñ curat: tñ palliat optime. valet

aūt lotio cū aceto vel pusca in q̄ pumex assus sit extinctus. vinum decoctionis cinamomi ꝛ ysopi. aut cubebe aut spice: quolibet sero accipiatur. A fetidis ꝛ grossis cibarijs abstineant. ꝛ humidis. ꝛ a lacte ꝛ lacte factis post oēm comestionē: os bñ prius dictis colluatur. Cib⁹ inter dētes remanens: corrūpitur. ꝛ nō nullis cā ē corruptionis gingiuaꝝ ꝛ dentiū. fricatio aūt cū pāno aspo vltima ē. Item fiat pul. de pipe mētastro. añ. ʒ. j. sal' gē. ʒ. ß. fiat pul. qui diu in ore tent⁹ post transglutiatur. Si autē sit fetor ex gingiuaꝝ putredine ꝛ corrosiōe: propria cura dicēda subueniat. Si āt fuerit fetor vitio stomachi: mūdificādus ē stomach⁹ cū vomitu ꝛ pill'. de yerapig. ꝛ cochijs ꝛ aureis ꝛ cura scō thomie. ꝛ stomachi subueniāt. et abstineāt ab oī genere pisciū ꝛ etiā carnib⁹. et etiā herbis fl'a gñantib⁹ ꝛ gingiuā ꝛ os sepius lauet ꝛ mundet cō vino ꝛ pāno aspo: vt p̄dictū ē Masticet cortices pomi ci. et alia odorifera. Uerūtñ masticatio spēꝝ multotiens inducit ex nimia dissolutione corruptionē gingiuaꝝ que multū si sint acute: nō sunt masticāde: sed cassande et transglutiende. post vtatur pill'. in oī fetore oris stomachū rectificantib⁹ ꝛ fetorē palliantibus. ℞. gariof. nucis musca. cinamomi. macis. ana. ʒ. viij. sandali ro. añ. ʒ. x. cubebe. ʒ. vij. cardamomi ʒ. vj. ligni aľ. ʒ. j. gallie musc. ʒ. v. fac pul. tēpera cū succo mēte forma in modū ciceris pillulas ꝛ vnā teneat sub lingua vel. ij. ℭ Aliud. ℞. cyperi. cinamomi. ali. gariof. nucis musca. ro. añ. ʒ. j. yerap. ʒ. iij. fac pul. ꝛ cū succo apij tēpa faciens pill'as. da cum aqua ro. ℭ Itē fiat pul. de aloe optimo ꝛ distēpet cū succo absin. ꝛ in modū syrupi det. de h acci-piat mane tria coclearia: quib⁹ acceptis: accipiat alia tria statiꝫ de melle. qđ fiat quotidie. hoc solo multi curati sunt. ℭ Mulieres aūt sūmo studio laborāt palliare ꝛ teneāt parū de folijs lauri. vel paꝝ de musco sub lingua teneāt ne ihorrescāt viri. Et aromaticas spēs simplices vel commixtas sub lingua habeāt siue camphorā: caute tñ vtantur cāphora ne viris auferāt apetitum cocundi. ℭ Ungatur caput p discriminalia cū sapone camphorato vel melius muscato. qđ sic fit. Sapo multoꝝ ānorū in estate malaxetur ter vel quater in die cū aq̄ ro. ꝛ desiccetur ad solē. et hoc fiat p. xv. dies. ꝛ addito musco vel camphora: fiat muscat⁹ vel camphoratus faciē ꝛ assellas inde lauet ℭ Itē lanet se totā cū aq̄ ro. suffumiget se in sero vadēs dormitū cuꝫ storace ambra ꝛ filib⁹. ℭ Itē qñ fetor oris fit vitio dētiū si fuerit pauper: dētes fricentur puluere cornu ceruini cōbusti. Si diues puluere qui. ℞. ossa cancroꝝ flu. spēs aro. ꝛ camphorā. Et si fuerit vitio cerebri. generaľr oīa ełcia aro. ꝛ ca. valēt ꝯ fetorē oris. Si fiat vitio pulmonis: curetur egritudo pl'onis q̄ ē cā fetoris Si āt fetor his curari ñ p̄t: pallietur cū aliq̄ pill'a fctā ō aromaticis spēb⁹ pomū ābre fiat ꝛ sp portetur i māib⁹ vľ sinu qđ. ℞. cinamo. se. basilicōis maioranā. cardamo. corticem pomi ci. thimū. gariofil'. ꝛ nucē mus. spicā nar. galan. ꝯfitā. storacē. caľ. muscū cubebe. oleū ro. ꝯficiantur cū purissimo lapdano. Si fuerit diues auruꝫ apponatur ꝛ lapides p̄ciosi ꝯtriti.

ℭ De egritudine dentium ꝛ primo de dolore.

Dentes diuersas egritudiēs patiuntur vt dolores putredines. fetores. vermes. ꝓfora

tiones.rupturā.casum. limositates ossa ex crescētia.coloꝝ mutatiões.ꝛ noīe dentis qñqꝫ os ipm simplr ītel ligif.qñqꝫ cū suis ligamētis. sic.n. ei accidit doloꝛ. ¶ Doloꝛ aūt dent aliqñ est ex cōpassiōe.vt apostemate auris.vel gingiue:vel maxillarū gene.aliqñ ex catarro ꝛ fluxu hūoꝝ illic ꝯfluentiū.aliqñ ex ꝑuata cā vt ex ꝓpa malicia ipsoꝝ patientiū ī radicib⁹suis.vel in se hūoꝛes attrahētiū ꝛ coꝛrūpentiū.vñ ꝛ qñqꝫ ī ipsis fit apostema.Cū aūt reumatizāt humores a superioꝛib⁹supioꝛes dētes solent dolere.cū ascēdūt ab inferioꝛib⁹:vt a stō.inferioꝛes mag dolēt labia silr.Dolēt aliqñ dentes ex nimia sui raritate cibū ꝯtinente q̇ ibi coꝛrūpif ꝛ dentes coꝛrūpit. Aliqñ ex nimia siccitate ꝛ defectu nutrimēti vt in senibus. aliqñ ex nimio esu acruminū.aliqñ aceto soꝛ;ꝛ vocatur doloꝛ stupefactiu⁹.fit autē doloꝛ ex cibis ꝛ potib⁹actualr ca.vel frīs.vl ex subita mutatōe calitatis in frigiditatē vel ecōuerso vel ex caloꝛe vl ex frigiditate exteri⁹obuiāte. ſꝫ isti doloꝛes nō sunt tanti sicut ex humorib⁹.humoꝛes aūt aut sunt cali aut frigidi aut sicci aut humidi. Si fit ex calitate ꝛ a capite: inflaf facies: ꝛ est doloꝛ acut⁹.ꝛ caloꝛ actu sentif in frāte fritas. in humiditate inflō magna ꝛ molicies.in siccitate ariditas ꝛ duricies. Et si ex co.est citrinitas ꝛ punctura ītolerabilis.Et si ex flate:albedo.ꝛ doloꝛ ĝuatiu⁹.ꝛ si ē ex san.rubedo cū extensione. ꝛ si est ex mlia:liuiditas.et doloꝛ ĝuatiu⁹ cū parua inflōne. ¶ Itē si doloꝛ dētium est ex vitio capitis: cogſcif ex ipsius passione ꝛ grauitate.ꝛ facies coloꝛe.qm̄ ꝑ grauedinē hūoꝝ frigidus.ꝑ ruboꝛē ītimaf hūoꝛ ca.ex coꝛruptōe ꝙ acutoꝝ hu.dētes ꝑfoꝛāf: ꝛ ꝑ acutū doloꝛē vermis cogſcif In primis de quacūqꝫ cā sit doloꝛ fiat flomia de cephalica. Si ṽo ē coꝛp⁹ plectoꝛicū ꝛ fiat de cā ca. apiaf vena sub lingua.cui⁹minutio multū cōpetit ī passione pectoꝛis ꝛ clarificatōe voc. Si fit de frā cā:nō apiatur vena.ſꝫ fiat vētosa ī fontinella colli.ꝙ si fit ex reumate intercipiaf reuma in cā ca.cū fumigatiōe decoctiōis ro.ꝛ froꝝ ꝯstringētiū. in frā ṽo fumo thur.ī vtraqꝫ cū fūigatiōe iusquiami ꝛ se.poꝛri.ꝙ si coꝛpus est plectoꝛicū:purgef cū medicinis ꝓ pꝛijs capitis vel stōi.ꝛ gargarismatib⁹.ꝛ sternutatōib⁹grossos hu.a capite trahētib⁹si ibi sint. vel si flux⁹ ꝯsueti retineanf:apianf.deinde insistaf cū opiat post purgatōeꝫ q̇b⁹ eēt īsistēdū si coꝛp⁹nō eēt plectoꝛicū.Et in cā ca.def rubea tro.ꝛ dyacodion. In frā def aurea. diaolib. metridatū cū decoctōe olibani ꝛ mastic.tyriaca ꝑcipua est ī oī fluxu facto a capite vt ꝓbaui.Et si est a stō cura stōi subueniat. Repmaf casura masticatōe poꝛtul.ꝯstringit.n.vl solatri.vel aceto.vel scariol.vl myrrha cocta in aceto ī oꝛe teneaf. Apponaf strictoꝛiū ī tympoꝛib⁹ex mastice.bolo.sang.dra.albu.oui ꝛ emplastra exteri⁹frā mēto apponanf cū paꝝ de mēta. Uinū decoctionis myrrhe in oꝛe teneaf.vel balau.vel succus poꝛtul.ꝛ fiat inunctio ex̄ cuꝫ populeon.si nimis acut⁹ ē doloꝛ apponaf iusq̄am⁹vl opiū.cassillaginis radix masticef a dente dolēte ꝛ ibi teneaf.Galbanū cū myrrha ꝛ opio in dente ponaf.myrrha ēt cū aceto cocta aut iusquiam⁹cōfert. Sꝫ si fit cū reumate nō ponaf acetū. apit.n. ꝛ subtiliat ꝛ moꝛdicat.ꝑcipue cū locus sit passibil.fiat emplm̄ ex rosis ꝛ nenufare. ꝛ iusquiamo ꝛ ꝑitaria.

vel cimino, bis nō pferētib9 itelligitur ibi eē si sit sine ruptura et putredine et corruptiōe et sine inflōne: vermis et in cā. et si cum inflōne et acuto dolore: apostema qd fit i neruis et ligamēis dētiū. et curat vt apostema gingiuarū. q si dolor sit acutissim9 cum corruptiōe dentis. vermis ibi esse intelligit. In pncipio em gnationis vermiū: dolor acut9 est et sine dentis corruptione. et tūc fumo iusquiami curat: vt dicet inferi9. Sed tpe pcedēte vermis non exbit nisi dens corrupt9 extirpet. Nota ergo sanguine abūdāte sola minutio cōfert abundantiā co. purgatio soluit cū minutōe et fumigatiōe ex herbis fris. et maxie de iusquiamo. frequētissime etiā fit ex fle reumatizāte. et tūc si sit vitio capitis fit in supioribus dentib9. et tūc si iuuenis fuerat9 est dolor: extractio dētis est piculosa q si nouus: nō tm est timēda. et tunc pcedente purgatiōe cū flagogo vel cum medicina educēte fla a capite: seqt opiata pstringens reuma: vt aurea alexādrina vel dyaolibanū. vl tyriaca. post fiāt localia adiutoria. Cum vo dolor dentiū fiat vitio stōi et dolor sit in inferiorib9 tūc purget stomacb9: vt cū yerap. et pill. stōm mūdificātib9 vt dicet in curis stōi bm cām abūdātē. deinde det tyriaca vl ygia vl metridatū cū vino decoctionis storacis. myrrhe et olib. et tūc sequant localia. Tres igit sacculi ad quātitatē parui digiti iplcant puluere qui. R. piretrū. pip. castor. staphisa. eufor. et sacculi coquāt cū forti aceto et teneant int dētes. et fiant gargarismata et sternutatiōes. si fit ex abūdātia pcipue capitis cū vino decoctōis isopi. piretri. eufor. pipis fiat emplm ex amoniaco et puluere sulphuris malaxato ad ignē. et indu-ctū tenui pāno: in os sup locū dolētem teneat. ¶ Quidā aūt gingiuā cū scarpello incidūt qd nō laudo. pcipue si fit ex reumate saccellatio de sale tosto valet mltū. cū pcipue fiat ex reumate: itercipiat cū fumo thuris et gariof. fiat emplm de paulino Inter oēs herbas in fro dol. preiudicat origanū quocūq mō exbibeatur silr mētastrū. Uini em decoctionis ipsi9 in ore tentū ca. iij. noctib9. et ipsa herba sic decocta et emplata: multum iuuat. fiat emplm ex sale et melle. vel ex melle et storace. fiat etiā saccellatio ex farina ordei. sale. cantabro. pitaria. absinthio. ruta. succū herbe palisis dicūt pferre. Uinū decoctionis stapbisagrie et piretri sepius gargarizet. et piretrū a dente dolente cōmasticet. ¶ Strictorium super tympora ponat. Succus hedere terrestris i aurem ptrarie partis imponatur vel succus herbe paralisis. strictorium fiat ex puluere thuris. masticis. spice. et albumie oui in tymporibus. Itē lardetur alliū cū myrrha vel thure et sub cinere coquat in stupa. et eo ptuso: inungat pars dolens. ¶ Item accipiat cepa et barba incisa: fiat foramē: et imponatur puluis piperis aut stapbisagrie et inuoluatur in stupa et in cinere coquatur. deinde ptundat et dolenti loco imponat. paulinū emplastratū supra tympora pfert. Succ9 primule veris imissus narib9 valet qūuis maximā generet angustiam. Quidā sanguissugas loco dolenti extra opponunt et cum ceciderint aqua calida lauant vt cesset fluxus vel si perseuerauerit: aqua tritici lauant et cessat. ¶ Item piretrum bullitum in aceto in ore teneatur. et eijciat. et post flegma fluere permittat grana stapbisagrie tres vel.

v.masticent.ꝛ post ista prouocatum inijciatur silr mastix. Itē galbanū suppositū dolorē aufert ꝛ illa eijcit. silr polip.cū salē tritū ꝛ emplatum. Ualet etiā succus naribus iniect⁹ fricētur dentes ex puluere q̄. ℞. ʒinʒib. pipis.piretri.costi.añ. decoctio radicis fraxini in ore tenta valet. Similiter decoctio radicis bedere.succus allij cuʒ puluere piperis mixt⁹ aure opposita īmissus curat.cerebꝛ leporinū faucibus puerorꝫ inūctuʒ dētes fac̄ crescere.puluis nitri aceto cōmixtus ꝛ ore teutus dolorem mitigat. Radix cinoglosse bñ abluta terat. deinde fricet ī oleo vel butyro.ꝛ parti dolenti supponat. Itē os dactili accensum ꝛ inter dentes tentū:mirabilr subuenit. Iteʒ sal ꝛ alumen multū laudat.ꝛ pes colūbinus ꝛ verbena simul cocta. Itē origanū cū nitro tritum quorꝫ puluis parti dolenti aspgat.aurea alexandrina distemꝑata cū vino in fra cā valet in ore tenta.in cala cuʒ aceto. Silr tyriaca multū valet ī frigida. Nasturcij succus auribus infusus: dolorē dētiū mitigat. Silr sotbira ꝛ iacbaristū potata. Item titimalli radices in vino coquant. ꝛ inde dētes colluant.dolorē auferūt. Idem facit acetū decoctiōis radicis vrticarꝫ.et ipse radices emplent. Silr decoctio rasure mediani cortici corni in aceto in ore tenta tep̄. ¶ Ideʒ dico de pentafilon ꝛ cameo̊.medicamen valens ad dolorē dentiū ex frigiditate ꝛ grossa ventositate. ℞.piretri.ysopi.elli.ni.radicis calamēti cucumeris siluestris.radicis capparis.añ.ʒ.j.coque cuʒ oleo ꝛ aceto tā diu quoadusqꝫ solū oleū remaneat. ꝛ ex pte ipsius decoctionis ptes fomenta dolentes de alia pte cū oleo ro.mixta:inijce in auriculā eiusdeʒ partis. Sʒ si ex bis dolor nō cesset: radix cucu.agrestis.ellus ꝛ eufor℔. sup dentes ponant. Si nec sic mitiget dolor: apponant narcotica: vt iusquiamus ꝛ opiū. Si nec ppt boc cessauerit dolor extrabat dens bñficio medicine vl cyrurgie vt dicem⁹.

¶ De putredine dentium.

Putredo accidit dentibus aut ex cā ꝑmitiua aut deriuatiua.ꝑmitiua vt ipsorꝫ debilitate ꝛ suorꝫ ligamētorꝫ.in quib⁹ cū deficit virt⁹ ꝯuersiua:corrūpit nutrimētū ad ipsos veniens a quo corrupto:dētes corrūpunt ꝛ putrefiūt. A cā aūt deriuatiua fit intra aut ex. Intra aut a mal bu.in stomacbo stantib⁹ ꝑ mediocritatē venarꝫ ad radices dentiū venientibus ꝛ ipsas corrūpētib⁹.aut ex eorꝫ fumo se circa dentes coadunāte. Uñ fiunt ī eis limositates dētes corrūpentes.aut fit ex reumate descendente ad radices dentiuʒ ipsas corrūpente:aut fit putredo a cā extrinseca.vt a cibis ī raritate dentiū retentis:qui cum putrescūt:dentes corrūpunt. ¶ Hic g̊ ꝑmo ē obuiandū cause antecedēti.deinde ꝯiūcte: Cause aūt antecedēti que est debilitas suorꝫ ligamentorꝫ ꝛ virtutis cōuersiue:succurrendū est cū reb⁹ dentes ꝯfortantib⁹ ꝛ iuuātib⁹ ꝯuersiuā vt puluere cinamomi ꝛ masticis aut puluere origani ꝛ mente cuʒ nitro. Nec oʒ fricare dētes cū reb⁹ multū ca.vel nimiū dissoluentib⁹ qm̄ multi ex masticatiōe spērꝫ nimis dissoluentiū:dētiū corruptionē incurrūt Myrrba dentes ꝯseruat ꝛ ꝯfortat. ꝛ radices agrimonie ꝛ verbene silr. ¶ Cōuersiuam eṁ ꝯfortant cuius argumētū est qꝛ agrimonia verrucas curat emplata.buius generis ē galla ꝛ olibanū. ¶ Cām añcedentē

q̄ est hũor corrupt⁹ i stomacho: opȝ curare vel purgare cũ stom̃ mundificãtibus ⁊ ipm̃ rectificãtibus vt pi gra.gal. aut aliq̄ yerap. vl' pill'. aliq̄ bus.deide ad dẽtes curãdos redeũ dũ est. Cause aũt antecedẽti q̄ ē reuma.obuiãdũ est cũ ꝯstringẽtib⁹ ipȝ ⁊ cerebrũ ⁊ neruos ipsius ꝯfortanti bus. ¶ Deinde cã cõiũcta medicanda est. Cãȝ em̃ antecedẽtē q̄ est retẽ tio ciboꝝ in raritate dẽtiuȝ: cũ ex pte raritatis non fit rectificatio. opȝ abscindere cũ medicatõe dẽtiũ post prãdiũ ⁊ ipoꝝ ablutõe ⁊ abstersione cũ pãno aspo ⁊ si post ħassueta aliq̄d dẽtib⁹ corruptõis adheserit p dicenda corrigat. Causis igit anteceden tib⁹ rectificatꝭ: rectificet ꝯiũcta per res obuiãtes putredini ⁊ dẽtes mũ dificãtes.putredo igit si fit sine corrosione ⁊ pforatiõe ⁊ ẏmib⁹ ⁊ ruptura curat si i p̄mis pãno aspo abstergat vsqȝ ad sanguis effusionē. Post medicia ꝯsumẽte cũ aliq̄ ꝯfortãte p fricet vt puluere nitri origani. aut sal' costi aut coralli: aut puluere cornu ceruini cõbusti ⁊ cinamomi aut alumine ⁊ sale costo. Uerũtñ dñium humoris considerãdum est. ⁊ ꝯ̃riuȝ adhibẽdũ. alia em̃ cã salubris debetur morbo ⁊ alia cãe si discõueniũt. ¶ Dens em̃ et eius ligamenta cum sint frẽ nature ⁊ sicce p sibi silia ꝯfortant. Corruptiõe accidẽte ex acuto hu.col'ico: cã salubrꝭ ꝯ̃riã reqrit medicinã.i.feruoris mitigatiuã ⁊ ꝯplexionis diuerse alteratiuã: cui⁹ gñis est porticulaca ⁊ plãtago iusq̄amus ⁊ silia. Et si virtutes haꝝ misceant pfectior erit medicina. ¶ Uerũtñ q̄ ꝯpetũt in putredine dentiũ ꝯferũt i pforatõe ⁊ ruptura ⁊ ossis excrescẽ tia sine lippidositate ⁊ ocior mutatione. qꝛ ex puredine siue corruptione alia sequunt. sȝ ẜm ꝙ magꝭ ⁊ minus. ¶ De perforatione ⁊ ruptura ossis ⁊ excrescentia et minutione. ¶ Putrefactio em̃ siue color putrefactus agens in limositatē viscosaȝ agit in ꝯsumendo ⁊ indurãdo in os excrescendo ꝙ dens in sui naturam cõuertẽdo ꝯsumit ⁊ corrodit. Item humor acutus sil'r ꝯsumẽdo agens pforat ⁊ cõcauat. vñ seq̄tur perforatio ⁊ vltimitate ꝯsumẽdo ruptura. ¶ Et iõ qꝛ fere eadẽ est cã: in paucꝭ variat ⁊ cura. ¶ De saporibus. ¶ Unctuosa qꝛ sua pinguedine sup cibaria in ore stomachi natãt ⁊ iteꝝ fumositate m'lta os stomachi replẽt appetitũ debilitãt ⁊ cibaria a stomacho cogũt exire indigesta. ¶ Item quia cito transeunt in aeriam naturã calorem inflãmant. Item qꝛ sua grossitie actuali oppilãt: nocẽt spleni ⁊ epati ⁊ vijs vrinalib⁹. ¶ Iteȝ qꝛ spũalia sunt leuia ⁊ abvnctuosis leniunt spũalibus conferunt vt pȝ in butiro ⁊ el'rio qd̃ dyabutirũ appellatur. Oleũ aũt nocet spũalibus ⁊ maxime nucis tãꝙ siccũ nec hȝ purã vnctuositatem: sȝ latet siccitas intensa sub grossitie q̄si ham⁹ sub esca. Uel forte qꝛ nimiũ excitat spũs ex aduẽtu olei. Itẽ ꝙ vnctuosa in multã fumositatẽ resoluũt nocẽt capiti. ⁊ qꝛ sua grossitudine impediunt alioꝝ fumoꝝ ascensum inhibẽt ebrietatẽ. Itẽ qꝛ sua humiditate remolliũnt loca dura ⁊ distẽsa ⁊ relaxãt doloreȝ mitigãt ⁊ saniem generãt. qñ ex calore debili ⁊ humiditate multa maius est qd̃ dissoluit ꝙ cõsumit. Unde fit corruptio ⁊ sanies.

¶ De salsis. ¶ Salsa suã caliditate humores dissoluunt sua salsedine pungũt. ¶ Uñ ⁊ intestina laxant. Item calore apiũt siccitate cõ sumunt. ¶ Uñ exoppilãt epar ⁊ splenem. Itẽ humida cõsumũt supflua

siccos nimis desiccant. ¶ Un spūa/lia desiccādo exasperāt. In exteriorib⁹ ad ꝯseruatiōez faciūt. Tria em̄ opant ꝯsumūt tm̄ ꝙtum dissoluūt. Un̄ cessat putredo. Dissoluūt em̄ ī liquoꝛe. vn̄ sal meli⁹ penetrat ad interioꝛa Itē bn̄t terrestreítatē q̄ exterioꝛa indurāt ꝛ sic reddunt min⁹ apta coꝛruptiōi. hoc opat sal. Itē super/flua desiccāt. Un̄ scabiē curāt ꝛ ar/theticas ex flē passiones. Item si vulnus moꝛsi a cane rabido aq̄ sal/sa vel marina abluat venenū exbit ꝛ cōsumit. vel si mare viderit: nō periclitat. Itē vna salsedo aliam exbit. Un̄ si caro salsa in aq̄ salsa ponat: recētat. Itē ab humido liq̄fit a ca/lido īdurat. ¶ Cōtrarioꝝ em̄ ꝯrie sunt cause. ¶ De amaris.

¶ Amara ex grossitudine sue sube plus gustū cōtristāt ꝙ ali⁹ sapoꝛ. et maioꝛē faciūt ꝯtinuitatꝫ solutionez ꝙ acuta ꝛ lesionē magis māsiuaꝫ ꝙ uis acuta sint calioꝛa. Itē educunt co. aut rōne silitudinis vel ꝑpt poꝛositatē ꝛ raritatē co. q̄ nullus humoꝛ est poꝛosioꝛ. ¶ Amara autez poꝛos co. subintrāt. ꝛ diuidēdo eā faciunt fluxibilē. ꝛ sic educūt. Item qꝛ educūt co. q̄ solet os stomachi defectare ꝛ ex grossitie sua cōprimūt cibaria: supioꝛa inaniūt. Un̄ appetituꝫ exci/tāt. Itē calor apiēte ꝛ sba grossa sub sequēte splenē ꝛ epar deoppilāt nec oppilāt qꝛ a mēbꝛꝫ respuūt ꝛ ē caloꝛ foꝛtiter aperiēs secus ī dulcib⁹ Itē amara sua amaritudine lūbꝛicos i/terficiūt q̄ ex ꝯrio. s. flē gn̄ant. Itē ex siccitate intēsa exasperāt. Un̄ no/cēt spūalib⁹. Itē amara in exterioꝛibus ꝯseruāt carnes a putredine. vt sal. tm̄ em̄ dissoluūt quātū cōsumūt liquoꝛositate in ꝓfundum intrāt ex grossa suba: rem indurant ꝛ minus reddunt passibilē. vermes generari impediunt generatos occidunt fri/gidas arthreticas ꝛ paralisiꝫ ꝛ tumores dissoluēdo ꝛ cōsumendo curant ꝛ scabiem desiccando. vt fumus terre ꝛ absinthiuꝫ. ¶ De acutis.

¶ Acuta quēadmodū ꝛ amara appetitum cōfoꝛtant inaniēdo os stomachi ꝑ ca. ꝛ sic. laxant aūt dissoluēdo humoꝛes ꝛ faciēdo fluxibiles cōsti/pant ꝑ accidēs desiccādo humidita/tē vētris ꝛ oppilāt splenē ꝛ epar cal/culum factum frangūt grossas ma/terias incidunt. spūalibus nocent. ¶ Quoꝛuꝫ ratio pꝫ in interioꝛibus moꝛbos frigidos curant neruos cōfoꝛtant. ¶ De pōticis ꝛ stipticis:

¶ Pōtica ꝛ stiptica silēm vident habere effectū pōticitas nihil aliō est ꝙ remissa stipticitas ꝛ pōticitas cū sapoꝛe delectante iuncta magis delectant: ꝛ cum cōstritante: magis cōtristant q̄n̄ꝙ rē dulcē ꝛ amaram ī poꝛis lingue grossitudine sue sube diutius facit immoꝛari. ¶ Un̄ foꝛ/tius impꝛimit delectatio ꝛ diutius durat. Eodē modo de sapoꝛe contristante hic est ꝙ caro vicina ossibus iocundioꝛ est. ossa em̄ mēbꝛa melica sunt ꝛ pontica. caro ī sui natura dulcis ꝛ ita est coniunctio ponticitatis ꝛ dulcedinis. hec est ratio quare caules cum sint pontici totiens sine fa/stidio comedunt potius ꝙ alie herbe. ꝛ maxime si cum re dulci vel vn/ctuosa ꝑparent. ¶ Simile est ī carnibus bouinis ꝛ ceruinis. quoniam ibi est pōticitas ex natura aīalis melācolici ꝛ dulcedo ex natura carnis. ¶ In absinthio ꝛ fumo terre. est pōticitas cum amaritudine ꝛ ideo magis contristant gustum. ¶ Itē pontica sua frigiditate cibos ad fun/dum stomachi comprimunt ꝛ coadunant. vnde inaniuntur superioꝛa. ꝛ iteruꝫ sua siccitate. ꝛ ita appetitū

confortāt. Itē stiptica ante prādiū sumpta inferius os stomachi oppilant. Unde constipant post prādiuȝ sumpta: comprimūt cibaria ad fundum. ¶ Unde per accidens laxant vnde pira ꝛ caseus post prandiū assumi pcipiunt. ¶ Unde pōtica mēbra confortāt siue interius sumpta siue exterius apposita. Quedaȝ eñi confortant reparando deperdita vt cibi ꝛ potus. Quedam euacuādo superflua vt medicina laxatiua. q̄dam constringendo dissoluta: vt opium vel opiate. hoc modo confortant pōtica membra relaxata. Item q̄dam multiplicando spūs: vt aromatica ꝛ bonum vinum. quedam depurando sanguinem vt aurum et cc. quedam alterādo distemperata vt medicine alteratiue contra discrasiaȝ. ¶ Itē pontica vtraq; qualitate ꝛ grossitudine substantie ꝛ forti virtute cōstrictiua coartant poros. vnde ꝓhibēt transitum. Unde opilant epar ꝛ splenem ꝛ vias vrinales. ꝛ inducunt colicam cum nimium comeduntᷓ. Itē sua siccitate exasperant. vnde nocēt spūalibus. Item pontica apostematibus ꝛ tumoribus ca. conferūt. alterant ꝛ repcutiunt extra posita. Idē autem faciunt epati ꝛ stomacho ꝙ galla ꝛ calx corio. ¶ De acetosis. ¶ Acetosa tum gratia qualitatum tū gratia subtilitatis sue ꝑ quā incidūt humores in ore stomachi ipm̄ os mundificant a superfluitatibus coadunāt. vnde appetitum confortant. ¶ Item vtraq; qualitate coartante cibum ad fundum stomachi ꝑ accidens laxant. Si autē inueniūt materiam fluxibilem incidunt eam ꝛ laxant vtraq; tamē qualitate cōstipant. Unde videmus syrupum acc. quosdam constringere. quosdam laxare. ¶ Item ex hoc dr̄ ante medicinā laxare. post cōstipare. Itē subtilitate sub̄e non ex q̄litatibꝰ epar ꝛ splenē ꝛ vias vrinales deoppilāt grossas eñi materias incidūt. vñ syrupꝰ acetosus ꝛ oximel tā simplex ꝙ diureticū cū aceto conficiuntᷓ neq; ꝓhibet incēsionē frigiditas cū subtileȝ sub̄am in materiā retinet ꝛ claudēs non sinit euadere ab ope. ¶ No. ꝙ inter frigida ꝛ īcisiua efficacius est acetū ex vino ꝛ ex malo gra. sȝ acetū vini plus incidit ꝛ minus īfrigidat acetū mali gra. econtrario. Itē frigiditate coartāte ꝛ siccitate exasperante nocēt spūalibus. In exterioribus posita cal'os tumores repcutiūt vt flegmonē ꝛ herisipilā. sȝ ex retentione mēstruoꝝ inflāt pedes p̄gnantiū. Itē ex frat ꝛ inscisiua sub̄a nocent neruis ꝛ aperiūt venas. vñ augmentāt fluxum ad loca ꝛ reuma. ¶ Itē ex subtilitate sue sub̄e medicinas ducunt in ꝓfundū. Uñ in hac intēsiōe parū de aceto in medicina. est apponendū: cū volueris alterare multuȝ. vñ ī megategni p̄cipitur in medicinis capit̄ cōmisceri acetū vt penetret craneū. Uñ oxiredinū specialiter cōfert freneticis in vitio qđ fit ex mixtura olei ro. ꝛ aceti.

¶ De insipidis. ¶ Insipidꝰ sapor dupl'r dr̄ p̄mitiue ꝛ positiue. p̄mitiue cū sensu sapor nō pcipitᷓ vñ aq̄ dr̄ īsipida. Nō eñi pcipitᷓ aq̄ sapor a gustu ꝑpt̄ eiꝰ magnā distātiā ad instr̄ȝ gustꝰ aq̄ eñi est in p̄ma ꝯpōne ligua in q̄rta. ¶ Insipidū positiue dr̄ qđ minimū saporis imp̄mit ī instr̄o gustus q̄ ꝯplexio rei fr̄ ꝛ hūide ī p̄mo gradu cū sub̄a mediocri. q̄ at discerni q̄le repitᷓ in albu. oui. de talibꝰ dicimus ꝙ plus ad medicinā ꝙ ad cibū cōferūt paȝ eñi nutriūt. q2 sub̄aȝ hñt fluxibilē nec saporē delectabilē sitim tñ mitigāt. ꝛ calorē extinguūt

τ si multū vtunt᷑: cōuertunt᷑ de facili in putredinem τ corruptionem. vn̄ τ generāt q̄tidianas τ colicā τ yliacā ex viscoso fl̄e. ¶ Q2 aūt de gradib⁹ tāta locuti fuimus aliquam de his mentionem faciemus.

¶ De gradibus.

Ecūdū Auic. τ constan. ix. ꝯplexiones esse cōstat. vnā eq̄lē τ. viij. ineq̄les. τ hoēs ꝯmixtiones dicunt᷑. si em̄ ꝯmixtio ita fiat ꝙ in cōmixto nulla dn̄et᷑ q̄litas elementoꝝ equalis dr̄. ¶ Si vna vel due dominantur erūt ineq̄les quattuor simplices τ quattuor cōposite. ¶ Cu3 igit᷑ aliq̄d corp⁹ ex el'is compositū dr̄ calidū fri. sic. aut humidū nō est arbitrādū ip̄m vna3 qualitatē tm̄ h̄re i se cū vnūquodq3 iiij. habeat. s3 ab ea q̄ est in dn̄io dominat᷑. Unde a caliditate dn̄ante dicit᷑ aliq̄d cal'm. τ sic de ceteris. idem dico de. ij. q̄litatibus dn̄antibus. vt cal'm τ humidū. ¶ Quattuor em̄ sūt combinationes possibiles τ due impossibiles. s. cal'm τ fri. siccū τ humidū queādmodū ait Arist. in quarto metheoroꝝ. qm̄ q̄dā determinate sūt. iiij. cause el'oꝝ. i. qualitates creātes iuxta haꝝ coniunctiones. τ. iiij. el'a cōtigit esse. ¶ Cū ergo. iiij. sint el'a in mixto: necesse est aliq̄d dominari. et nō eq̄litatē existere. Cū igitur corpus dr̄ simplicis vel cōposite cōmixtionis: dn̄ium alicuius denotat᷑: cuius dn̄ij quātitas gradus appellat᷑. ¶ Metaphorice em̄ dr̄ gradus ꝓpter supeminentiā vnius ad alterum. Est em̄ gradus discretum dn̄ium qualitatis τ q̄litatū in subiecto. ¶ Uel gradus est excessus q̄litatis vel qualitatū ab optima cōpositiōe. sensu determiābili. ¶ Un̄ eē in gradu ē h̄re hmōi discretū dn̄iu3 qualitatis vel q̄litatū. Grad⁹ igitur iiij. sunt qm̄ cū ſm cōstan̄. oīs supficies sit contenta. ij. lineis τ ip̄e linee absq3 medio cōiūgi nō pn̄t necesse ē duo mediocria h̄re quare necessario iiij. gradus fuere. ¶ Prim⁹ gradus ē dominiū q̄d sensus ꝑcipit τ ei sensus dominat᷑. et maius sine lesiōe ꝑciperet. Q3 si min⁹ ess3. sensus ꝑcipe nō posset. ¶ Scd̄us gradus ē dn̄iū q̄ sensui adeq̄tur. quo maius sine lesione sensus percipere non posset. ¶ Terti⁹ grad⁹ est illud dominium q̄d sensum ledit. ¶ Quart⁹ vero q̄d sensum corrūpit τ destruit. q2 vero q̄d est infra p̄mū gradū sensu discerni nō pōt. et q̄d est vltra quartū sensu cōprehēdi nō pōt cū quarti dn̄iū sensu3 destruat. Jd̄ medici. iiij. gradus assignauerūt. Quoꝝ vnusq̄sq3 tres ꝑtes h3 p̄ncipiū mediū τ finē q̄ ꝑtes a q̄busdā nūeri appellāt᷑. Est igit᷑ p̄mi grad⁹ p̄ncipiū dominium q̄d sensus incipit ꝑcipe finis quod plene ꝑcipit. Medium: medio mō. ¶ Jdē in alijs intellige τ l3 ꝑ ꝑtes tales quel3 g̃dū q̄s poss3 subdiuidere. τ ita inter grad⁹ extremitates aliqua dn̄ia denotare: tn̄ ne legētibus paret cōfusionē τ i ifinitū ꝓcessu3: talis subdiuisio a medicis est omissa τ sub certo numero vtilitate doctrīe τ pauco i q̄ iudiciu3 sensus errare nequeat: ē cōprehēsa. S3 ob r̄ de g̃no piperis τ gutta aq̄ q̄ nō destruūt. Et dicūt h̄ q̄dā fieri ꝓpt᷑ quātitatē q̄d forsan ē veꝝ ip̄ipe. S3 ī aqua forsitā fluxibilitas τ simplicitas īpediunt. Corpa q̄dā absolute dicunt᷑ ca. fri. sic. τ hūida. q̄dā in respectu. El'a aūt absolute dicunt᷑ hmōi. q2 vltimatas h̄nt q̄litates in excellētia siue oī fractione τ cōpōne. Reliq̄ oīa in respectu dicunt᷑ hūane cōpl'onis ī his sūt.

excellētie fracte q̄litatis. ¶ Dicit em̄ gal'. mediū pfecte hmōi oim̄ super fluitatū vt dicant̄ et intelligant̄ ad h̄ reducitur ad hoc em̄ dr̄ spissum et te- nue. et multā et paucam carnē habēs et durū et molle pilosum et nudū pil. h̄ respectus attēdit̄ dupl'r f̄m habitū vt dictū est. et f̄m sensum q̄ in q̄lita- tibus attēdit̄. Sz q̄rit̄ de humana cōplexiōe si sit ī gradu vel infra vel vltra. in gradu nō videt̄ esse cū nul la qualitatū in se dn̄ium habeat. Ul tra gradū nō cū optime temperata sit. et vltra distēperatiā nō possit exi stere. Quidā em̄ ītra finē scdi grad' et pncipiū tertij opinant̄ f̄m aucto- ritatē ↄstañ. hic asserētī. s. equā com plexionē īfra. ij. extremitates mane re. i. inter pmū et quartū. sz ex hoc nō sequit̄ q̄ sit inter scdm et tertium. ¶ Sz si sic esset: seq̄ret̄ q̄ q̄cq̄d esset vltra equā ↄplexionē: sit distēpatū cū sit in pncipio tertij grad' qd ē ci- tra sit frigidū ī fine scdi calid. et ita frigiditas in pmo erit q̄litas ī scdo q̄ abbominātes dicim' equā cōple- xionē infra oēm gradū consistere. ¶ Qd em̄ in gradu est: distēpatū est Omne distēperatū vo vltra tēperā tiā est. Que aūt in pmo vel scdo gra du sūt: tēpata dicunt̄. q2 optime tē perātie sunt vicina. Que in tertio vl' quarto distēperata. q2 maxime dis- tēperātie vicina sunt q̄ est vltra gra dū. ¶ Et q̄ eq̄ ↄplexio infra omnē gradū sit: dicit ↄstañ. cal'm in pmo gradu est' qd eq̄ ↄplexione cal'ius ē. minus tñ cal'm calore illi'. Calor ei nr̄i corpis, p2ūpens a corde in scdo gradu constituit̄. Uñ pt3 f̄m ipm q̄ duplex ē calor in nob. s. currēs et ele mētaris q̄ est inter oēs grad'. Jte3 gal'. in tegni. Si. x. q̄dē nūeris excce dit ab eo qd est f̄m naturā f̄m cal'm vij. f̄m siccum op3 curatiuā cām fri- gidiorem q̄dem esse. x. nūeris humi diorē. vij. exhiberi qd stare nō pos- set: si esse3 inter pmū et quartū gradū. ¶ Jtē dicit iacob' allzindi. gradus est excessus dupli. Cū em̄ equa com plexio sit īter oēs grad' in nullo do minio pceptibilis cū id qd est ī scdo est ī dn̄io videt̄ ipm excedere dupla pportione. g̊ qd erit in scdo: erit in q̄drupla pportōe qd in tertio ī octa ua. qd in quarto. in. xvj. pportione ad equā. et ita pportiones patēt ī ex cessibus. Uñ ipe iacob' ita diffinit. ¶ Gradus est sexdecupla pportio vel aliqua simpliciū ptis ei' q̄ cōti- nua pportionalitate distinguūtur. Jtē diffinit̄ sic. Gradus est meta ī- tensionis a tempato ad distēpatum f̄m singulas sui ptes pncipales et sic excludunt̄ ptes q̄ latitudinē nō hn̄t ¶ Sz q̄ ptes gradus latitudinem hn̄t: habemus in dictis vniuersalib' q̄ salsa et vnctuosa ca. sunt ī fine scdi gradus. ibidē habem' q̄ salsa cal'io ra sunt vnctuosis. g̊ finis scdi latitu dinē h3. Sz dico q̄ tripl'r dr̄ aliquid cal'ius altero: quātū ad occupatiōe3 subiecto2 f̄m q̄ vētres vere et hyeme et c. i. plura sunt subiecta caloris. sc3 fumi. et spūs retenti. et sic dicim' pue rū cal'iorē iuuene. ¶ Secūdo quan tū ad metā intēsiōis f̄m q̄ ventres in estate sunt cal'iores q̄ in hyeme et iuuenes pueris. ¶ Tertio quātum ad cal'itatis effectus. Secūdū h̄ sal- sa sunt cal'iora vnctuosis: q2 citi' ca- lefaciūt et pfundi' penetrāt. Unctuo sa aūt oppilāt. sic sunt salsa et vnctuo sa ca. in fine secūdi grad' q̄ latitudi nē nō hn̄t. et hoc quātū ad metā iten sionis. tñ salsa sunt cal'iora vnctuo- sis quātū ad cel'itatē sui effect'. Jtē videt̄ q̄ nihil sit frm̄ in q̄rto: q̄m pō ticus sapor q̄ ē supi' nō excedit ter- tiū stiptic' et acetosus sunt in secūdo

insipidus in p̄mo. ¶ Itē si ē res frā in quarto aut habebit simplicem sa porem, aut compositum simplicem nō rōne dicta, nec ɔpositū. qm̄ oē cō positū ex simplicib⁹ ē ɔpositū ɔposi tio nō erit, nisi ex pontico ⁊ alio. ḡ re mittet frigiditas. ḡ nihil est frm̄ in quarto gra. Sz ɔ̄ ē aucta s gal. Si x. quidē nūeris ⁊c. viij. nūeri faciūt gradū qd̄ ḡ excedit ꝭm. x. numeros est, i. iiij. ḡ ē sensus. Si discrasia cor poris est in p̄ncipio. iiij. grad⁹ salu bris cā frā eē dz ī p̄ncipio q̄rti ⁊ ita aliq̄d est frm̄ in q̄rto. ¶ Itē in dic tis ꝑticularib⁹ dr̄ qꝛ opium est frm̄ in quarto ⁊ ɔcedim⁹: ſz dicim⁹ ꝙ sim plices sapores p̄ncipales distincti sūt. ix. ab auctorib⁹ dicim⁹ aūt sapor q̇ est in re frā, ī q̄rto eo ꝙ nō ē sensu ꝑceptibilis nō ē distict⁹ ab eis. Est aūt ipceptibilis: qm̄ fr̄itas ē quali tas mortificatoria et sensus sopiti ua. Dubitatio est supra quē statum in gradu recipiat vita: qꝛ ꝭz aris. Ui ta est a ca. ⁊ hu. tēꝑatis. ⁊ nihil me ret vitā nisi ꝭm ꝙ accedit ad mediū cū vita recipiat supra spm̄ cordis et calor cordis spūs sit ī scđo: ꝓportio q̄ debet vite erit in. ij. dr̄ in libro de dr̄ia spūs ⁊ aīe. pꝫ ꝙ vita ꝑ hunc spm̄ sit q̇ est in vētriculis cordis. Itē de p̄teritis pꝫ ꝙ si spūs q̇ est in vētricu lis cordis sit cā vite. ⁊ iterꝫ spūs ē cā vite corꝑis ⁊ est sensus atqꝫ motus. Cū igit vita ꝓcedat a medio tēꝑato ⁊ ꝑ mediū tēꝑatū deferat in medio tēꝑato qd̄ est sanguis. Dubitatio est qd̄ sit mediū vite in alio cū ei⁹ cō plexio calida fluēs in quarto sit ⁊ in iusq̄amo frigidū ī quarto. ¶ Et di co ꝙ gradus nō dr̄ nisi in cōparatio ne ⁊ hꝭm medicū nō ꝭm pħm. quare apud ipm̄ equalitas vite nō ē ī gra du. tēꝑātia q̄ debet hoī magꝭ ad me diū accedit tēꝑātia sensibil' a medio recedit tēꝑātia vegetabilis magꝭ

Unde multā latitudinē hꝫ h' mediū vñ temperantia q̄ debet allio fit in iiij. respectu sui tꝑata est silr̄ in psil lio respectu nr̄i distempata. Inue nit enī ibi vita tēꝑātiā in ɔplexio ne cū dñio forti q̄ dat mediātib⁹ spi ritibus ī ipsis ḡnatis. q̄ ɔplexio ele uata est ⁊ ꝓportionata ex ɔtrarijs. ¶ Uñ ⁊ si multū est ibi de acuto: et multū est de pōtico cū humiditate ꝓportionali q̄ meret vitaꝫ. ¶ Qꝫ si vita recipet supra ergo vltra aliq̄d ꝭm ꝙ accedit magis ad mediū: ma gis mereret vitā aur' q̄ꝫ iusq̄am⁹: ſz vita nō recipit nisi supra mediū qd̄ est cōplexio ɔpositio ⁊ ɔtinuitas au rū in se consertū absolute tempatū est: tēperātia vite ē ꝙ cal' vincat su pra hūidū: hūidū supra frigidū. fri gidū supra siccū. ¶ Et q̄uis in ius quiamo dñet frigiditas: inuenit tn̄ vita ꝓportionē in ca. ⁊ hu. spūalib⁹. supra q̄ recipit vita ꝑ modū enī ma terie vincit frigiditas. ſz ꝑ modū for me cal'itas. vita igit eq̄liter inest oī bus p̄mus enī forme aptus est. Est enī p̄mus motus ex q̇eto ⁊ sempiter no fluens. ¶ Qꝛ aūt iā diximus de oībus sensibus p̄ter q̄ꝫ de tactu: de eo aliquid explanemus.

¶ De sensu tactus.

Tactus oīb⁹ sensib⁹ vti lior ē. sicut dicit Auic. Tact⁹ se hꝫ ad aīaꝫ sen sibilē queadmodū nu tritiua ad vegetabileꝫ. Uirtus aūt nutritiua aīaꝫ vegetabi lē nō relinq̄t. Silr̄ nec tact⁹ sensibi leꝫ ab h' enī sensu sensibil' dr̄. Tact⁹ igit aīam sensibilē insepabilr̄ comi tat. lꝫ sine alijs sensib⁹ eē possit. Uñ ⁊ hic sensus est nostrū esse matie ꝓ pinqu⁹. Uñ cū alij sensus mediū ha beant ex origani subam sic gustus salinalē hūorē sol⁹ tact⁹ medio caret extrinseco. Mediū enī ī tactu ē: me

diocritas in calitate fri. sic. et hu. et alijs contrarietatib⁹ quarum iudiciū est apud tactū sm quas cōtrarietates ipsius tactus species diuersificant et sm numerum cōtrarietatū ē i tactu numerus specierum. Sūt aūt obiecta tactus prime et scdarie cōtrarietates q̄ sūt elementorum et compositorum cōes. Auic. sic diffiniuit tactū. Tact⁹ est vis ordinata in neruis cutis toti⁹ corporis et i carnib⁹ ei⁹ ad cōprehēdēdū id qd tāgit et afficit ipm cōtrarietate pmutante vel affectiōe cōplexiōis. Per hoc qd dicit in neruis cutis et carnis. notat q̄ ppriū vel primū instrm ē cutis et caro est scdaria. cū dicit ad cōprehendendū id qd tāgit: notat dr̄iaz tact⁹ ad alios sensus: qm̄ fit sine distātia. ¶ Et p h̄ qd dicit afficit ipm notat q̄ ad eē tact⁹ exigit pati sicut i oīb⁹ alijs sensib⁹ cōtrarietate pmutāte vl' affectōe cōplexiōis p hoc notat obiecta tact⁹ esse primas cōtrarietates q̄ cōplexionē pñt imutare. notat etiaz secūdarias q̄litates q̄ elementorum et elemētatorū sunt cōes: obiecta eē tact⁹ p hoc qd dicit affectiōe cōplexiōis: notat secūdarias q̄litates q̄ sunt in rebus tāgibilib⁹ imutant et hac imutatiōe fit earum cōprehēsio apd tactū. Dubitatio est q̄re i vegetabilib⁹ nō est tact⁹. Nā in eis ē mediū p qd fit tactus. s. mediocritas in cōplexione. Viuūt em̄ et oīs vita in mediocritate cōsistit. g̊ nō ē defect⁹ ex pte sui q̄n hēant tactū. nec ex pte tāgibiliū nā ipa sūt ca. fri. sic. et hu. molle vl' durū leue vl' asperum. g̊ debēt hr̄e tactū vl' q̄re nō. Et dico q̄ ex pte vegetabiliū ē desfect⁹. nō eī hñt mediocritatē q̄ tactui debet. s. cutē et carnē vl' neruos q̄uis mediocritatē hēant q̄ meret aīe vegetabil' pfectōez. Itē dubiuz est vtrū sit in oīb⁹ ptib⁹ nr̄i corporis et videt q̄ non auc̄te et rōne. Dicit em̄ arist. ossibus et vnguibus et capillis nō sentin⁹ q2 terrea sunt. Itē cōstātinus in pātegni. ligamētū qd ex ossiuz extremitatib⁹ pcedit ea ligans caret sensu. qm̄ ortuz nō ē a cerebro In nullo āt mēbro ē sensus nisi qd a cerebro ortū hz. g̊ sensuz nō hēbit nec tactū cōdic̄ plato. Muniuit de⁹ corp⁹ aīalis h̄ sensu: ne i aliq̄ sui pte pateret ignorās p summā patiendi necessitatē subiecta cōpiēdi redeūt astutia. ergo in oī nr̄i corpis pte est sensus tact⁹. Itē cōstat oēs sensus p priū mēbrū hr̄e pter tactū. g̊ i oībus dz eē pter vngues et pilos. Itē dicit gal. drām eē dolorum sm q̄ ledit caro vel os vel q̄dlibz mēbrum aliō. ergo os dolet. ergo sentit dolor. dolor ē sensus rei cōtrarie. Itē ypo. i osse egrotāti carō liuida malū. ergo os egrotat. ergo ledit sensibil'r. ergo sentit. Itē Auic. virtus vitalis disponēs est oīa mēbra ad susceptibilitatem sensus et motus. Sed omnibus mēbris inest virtus vitalis. ergo in omnibus inest sensus. ergo tactus. naz hic est vniuersaliter ad alios concomitās. et sine illis est. ¶ Item sicut se habet corpus animalis ad corp⁹ terre nascentis: sic pars ad partem. sed totuz animalis corpus super totam vegetabilem naturā addit sensibilem. ergo quelibet pars animalis est sensibilis ergo habet sensum ergo tactuz. Et soluo hoc per distinctionez. q2 tactus duplex est. aut em̄ est apprehensiua vis immutationis aut permutationis. et dico permutationem mutationē q̄ fit cū abiectione sbe vl' q̄litatis cū videlz ē mutatio q̄ lesiōez efficit. ¶ Immutatōez aūt dico que fit sine abiectiōe qualitatis vl' substantie. vt fit in visu a calore. Scdm primuz modū sensus tact⁹ ē in omni pte nostri corpis q̄ de esse ē

τ h̃ intellexerũt auctoritates q̃ ad h̃ ꝓbãduȝ inducte sunt. ¶ Iuxta ꝯm modũ sunt nerui principalia instr̃a tactus cutis aũt τ caro secũdaria et in alijs ptib⁹ nõ est sensus h̃ mõ. Et hũc modũ intẽdũt q̃ negant in oĩb⁹ mẽbris esse sensuȝ. Sȝ ꝯ' Arist.' obr̃ Si ossib⁹ nõ sentimus q: terrena: g̃ τ neruis nõ sentimus q: terrena. nã ipsi fr̃i sunt τ sicci sicut ossa. τ hic q̃lȝ suã inducat solõnẽ. Ex p̃dict; ptȝ ꝙ gustus diuersificat̃ a tactu tã ꝯm se ꝙ ꝯm sua obiecta.

¶ De palisi lingue τ alijs egritudinibus eius.

Lingua igit̃ ẽ ꝓpriũ instr̃ȝ gustus τ mot⁹ formatiõis sermõis τ masticatõis mediãtib⁹ neruis τ lacertis p q̃s virtus a cerebro veniẽs ad ip̃am trãsfert̃. In q̃bus si fiat cõstipatio auferet̃ virtus hmõi oĩno vel in pte Uñ lingua motũ pdit τ sensum. Uel hoc accidit ex debilitate ỽtutis motiue τ ip̃ius defectiõe vel ex vitio ingresso supra instr̃m vt apostema siue mala cõplexio ca. fri. sic. vl' hũida Uñ si lingua nimiũ caleat ẽ ex calore τ si citrinescat: est ex co. τ si caleat τ tumeat τ rubeat. erit ex sanguine. Tumor em̃ est ex hũore hũido infusiuo. Si aũt si caleat sȝ albescat erit ex frate. τ si tumeat ex fl'e mollescit. Si sit sicca τ ꝯcta: est ex siccitate. Et si cũ hoc liuescat est ex melı̃a. Si autem patiat̃ molliciẽ τ amittat sensuȝ vel motũ in toto vel in pte cũ cõstrictiõe oris τ maxille ptis faciei: erit ex palisi vel apoplexia. minori que ĩ palisim debeat terminari. τ distingue vt in palisi sup̃i⁹. Si aũt sit in lingua apostema vel pustule vel vulnera siue ĩflatio: iudicio pa. τ sensu iudicabit̃ cã. Si aũt ligua sana exñ te τ sine macula fiat loq̃le ablatio τ ĩ adiacẽtib⁹ ptib⁹ vel alijs loc; relaxatio vitiũ erit a cerebro. Si aũt nullis alijs mẽbris patiẽtib⁹ fiat h' nõi nocumẽtũ in lingua. ex neruoꝝ ẽ cõstipatõibus vel nocumẽto ingresso supra virtutẽ vel ip̃i⁹ instr̃m. Aliq̃ñ autẽ amittit̃ loq̃la ex timore τ aliq̃ñ ex sincopi. τ aliq̃ñ ex mortificatõe ỽtutis vt in moriẽtib⁹. τ de his nihil ad cãȝ. No. ꝙ pustule vl' apostẽata ĩ lingua viridia vl' liuida herpetẽstiomeni sũt ꝓnostica. Si ex cerebro vel ex neruo p quẽ trãsit virtus sit morb⁹. opȝ mũdificare cerebrũ cũ yera fortissima gal'. yeralog. vel theodoricõ cũ yera archigenis yera pigra τ per interualla purget̃ fiãt gargarismata sternutatõẽs cũ cal'is odorifer; cũ pipe piretro fumiget̃ caput cũ cal'is vt ancto. decoctõe melliľ. camo. sãsuci. Unguat̃ cũ vnguẽtis ca. dissolutiuis. τ hoc si ex frate sit vitiũ. ¶ Si aũt ex calore fiat purgat̃ cũ lxatartico τ p̃cedat iunctio. post fiãt fumigatiões empl'a. vnguẽta ex fr̃is. Si aũt fiat ex catarro det̃ tyriaca cum dyaolibano custodiat̃ a calore τ fiat cura catarri. Si in lligua sit ꝯplexio mala si sit ca. fl'omãde sunt vene ambe sub lingua. Et si corp⁹ ẽ plectori cũ purgãdũ est cũ cartartico vel mirabo. vl' cassiafi. vl' colagogo vl' emagogo ꝯm exigenciã materie. deinde lauãdũ ẽ os cũ fr̃is vt ĩ pustul' oris diximus. Si ꝯplexio fr̃a sit: purgatio fiat si est corpus plectoricũ si nõ fiãt gargarismata. inunctiões calide dent̃ potiões τ adiutoria vt ĩ palisi lingue dicemus. Si apostema ca. sit in lingua si necesse est p̃cedat minutio τ purgatio. deinde fiat lotio cum dyamorõ. succo solatri. portul'. lactu. borrag. coriandri. maliḡ. cũ aceto. gargariȝet aquã vbi ordeũ rosã. lentes. τ liquir̃. sint decocta.

Si apostema dux fit: fiat gargarisma cũ lacte τ sapa et aq̃ ibi sic⁹ ficce τ maratrũ sint cocta. Si sit fri.τbu. purget cum yerap̃.post det tyriaca vel socrugene τ lauet cũ aq̃ camo.τ foueat cũ axungijs ca.τ fiat gargarisma cũ sinapi τ melle. Si pustule sint vel vulnera: succ⁹ celsi vel arnoglosse teneat sub lingua vel solatri cum quib⁹ pulvis sandal. ru.cōmisceat vel aq̃ vbi sumac.balaustia.lẽtes.mirta.τ ro.cocta sint.τ in vulneribus⁹ farina lentium τ olm ro.croci τ oui albumẽ cõbusta iponant τ medicamẽ gingiue τ oris adbibeatur. Cōtra herpetẽ fiat vt in suo loco dicet τ vt supi⁹ dictũ ẽ. ❡ In paralisi lingue si fuerit de sanguie.pmo fiat de venis sub ligua minutio. postea fiat fricatio cũ metridato vel oppopira vel potõe scti pauli. sub ligua castoreũ teneat frequent.gargarismata fiãt desiccatiua vt in paralisi dixim⁹. Si ex fris fiat: pcedat purgatio.deinde accipiat castorei. balsamite.añ.ʒ.ij.tyriace.ʒ.ij. ɔficiant τ forment pille in moduз ciceris.τ sub lingua teneant τ inde fricentur sub mento.aut diaolibanũ emplet τ caput rasum abluat cũ apozimate qd̃ fit de nitro τ olo trib⁹ dieb⁹ cõtinuis.dein de appone empl'm. ℞.cõcaх marinaх assataх.ʒ.iiij. thuris. castoī.myrrhe.añ.ʒ.ij.hec sil pulueri: ent.τ cũ oximelle.caput emplet. his pcedẽtib⁹ tpe diuturno circa cõcauitatẽ occipicij cauteriũ adhibeatur. Fiat etiã stupha ex mentastro. marrubio. arthemisia. ruta. origano.calamẽto.nasturcio.herba palisis.gariofilata.saluia.lauẽdula: et bñ sudet in tina p calamũ fumo ducto. Uel stuphet cũ tegulis ca.vino aspsis.exeũti det trifera τ potio scti pauli.vitet oẽ indigestibile flicum aut mlicum. Cõmẽdat valde pigestibilia.τ vtat saluia ĩ cibis τ porris τ cepis. Uitet vinũ forte qm debilitat τ mollificat neruos.bibat vinũ tẽpatũ subtile. det oppopira sequẽti die p⁹ potionẽ scti pauli.p⁹ fiat gargarisma cũ aceto decoctõis pipis. piretri.zinzib.τ fricet lingua fortit. Multi ãt incurrũt paralisin ligue p nimiã dissolõnẽ: vt balnei cũ sint plectorici vel calore solis: vel etiaз somni.vñ hũores dissoluti nec educti: fluũt τ fundũt se ad loca magis fluxus receptibilia: vt ad carũclas lingue τ fauces.vñ replẽt neruos τ suffocãt spũs τ reddũt locũ insensibilem. In pmis igit detrahat sanguis p antipasim de cephalica. Deinde det potio scti pauli cũ vino de coctionis saluie.rute. castorei. q̃ ẽt dissolõnẽ a pte prohibet τ a pte ɔsumit.τ diu in ore teneat.post deglutiat.τ hoc fiat.iij.dieb⁹ ɔtinuis. deinde si necesse est purget cuз yerap̃. τ pill.aureis post inijciãt pille dyacastoree p nares.egro iuxta ignem collocato.post det oppopira cũ vino p̃dicto. Et si adsit stupor.inũgat facies vnguẽto aureo τ potiõe scti pauli.τ si t adsint tumor τ lachryme det esdra vl aurea alexãdrina. Gargarisma io.da. dissoluẽs flã lingue valẽs ad dolorẽ capitis τ paralisiз. ℞.origani.piretri.pipis nigri al.τ lon.zinzib.cinamomi.ysopi. nigelle sansuci.costi.põdus eq̃le.fac pul. tẽpa cũ sapa faciẽs gargarismũ cũ oximelle.

❡ De disiũctura ossiũ mãdibularum.

Ossa mandibularuз qñq3 pcussiõe vel casu a ppa iũctura secedũt: qd̃ cog̃scitur: q2 dentes iferiores nõ cõiungunt cum

superioribus recte. imo infra vel extendūt nec inferiorē maxillā lz male piūctā a supiori separe nec male sepatā piūgere pñt. tūc capita mandibularū sub auribꝰ accipiant. & ad exteriora intim trabant: vt inferiores dētes supioribꝰ adequēt. ita ꝙ ad suū locū ppꝰ certissime reducāt tūc cū fascia inuncta cū dyaltea vel martiaton: & cū ea sursum eleuet et liget ita ꝙ inferiores cū supioribꝰ proportionent nec possint inde moueri. ¶ Dieta sit sorbilis & liquida vt eger mādibulas nō moueat. ꝙ si mandibula alicui rupta fuerit diligent a medico ptractet. & ad locū ppriū reducat: et reducta vt mō dixi diligēter liget. & eodem mō curet & dietet. ꝙ si fractura ossis cū vulnere sit. pmo ps ossis sue pti reducat. deinde vulnꝰ puide & caute suat. sz i inferiori pte aptū relinquat vt tuellus cōpetent ītromittat. deinde pulnis ru. supaspgat. deīde plumaceolū in inferiori pte ponamꝰ & aliū in supiori pte. s. mādibule. & tūc locuz bñ ligemꝰ. ¶ Dietā aūt dictā iniungamꝰ & oportunū puluerē & alia necessaria bis in die ponamus.

¶ De fistula mandibule.

A Liqñ fistulat mandibula. tūc si os strictū est: cū malo terre clarget: & cum fuerit elargatū: cū vnguēto ruptorio īmisso mortificet: q̄ mortificata pānus in albu. oui īfusus īponat quousqȝ incendiuz cadat a fistula. postꝙ vo ceciderit: vnguēto viridi et ceteris vt cetera vulnera curet. ꝙ si substātiā ossis corrupit: diligent si q̄d est sepandū vsqȝ ad viuū oio incidat. Cū vo sanies alba & spissa exierit: fistula mortificat. Sz si liquidū et aquosum exierit: timēdū ē ne radices dentiū fistula infecerit. Sz hoc cognoscit qz in vno loco mollicies maior ꝙ in alio repit. & dens īfectꝰ discoloratꝰ. ꝙ si sic est: dens radicitꝰ euellat. & qd infectū est cū vnguēto ruptorio mortificet. In fistula tenta cū vnguēto viridi & ceteris q̄ dicta sūt īponat. & sm supiorē doctrinā sic ad finē pcedēduz est. Interiꝰ vo ponat puluis qui ē i cura gingiuarū vbi nō est cancer & valet ad pustulas gingiuarū & vulnera & putredines. ℞. mellis dispu. ℥. vj. lactꝭ ficꝰ succi mali terre. añ. ℥. ij. h in malo terre pcauato bulliāt supra prunas & tunc puluis iste addat. ℞. tartari vini al. sinap. al. añ. ℥. j. pipis al. aluminis. zuccari. añ. ʒ. ß. boracis. ℥. ij. olibani puri. ossis sepie. añ. ʒ. ij. ista oīa pulueriza. & cū tali liquore īcorpora: & vsui reserua. & cū opꝰ fuerit: locū inunge. ¶ Unguentū albū.

¶ Unguētū albū valēs ad pustulas ex salso fle & ad arsurā pueniētē ex corruptis hu. ℞. masticis. olib. ana ℥. ß. litar. plūbi vsti. añ. ℥. j. ceruse. ℥. iij. terant. pfice sic. aceti parū mitte in mortario & pdictos pul. cuz oleo parū miscēdo distempa. & post aceti aliquātulū īpone. & iterū misce & pꝰ parū de oleo. deinde parū de aceto. & sic vicissim mō de h mō de illo ponēdo quousqȝ incorpatū fuerit. signū pfectiōis ē eq̄lis discursus int spissitudinē & liq̄ditatē. sz p aceto aquā ro. p oleo cōi viol. potes ponere et erit delicatiꝰ. valet pustul crepatꝭ i palato & gīgiuis & alijs ptibꝰ corpis

¶ De ornatu faciei.

Rnatꝰ faciei multū cōuenit corpi q̄ mulieruz gr̄a suspectior reddit. & q̄rūdā virorū suspitio tollit. & oīs decētia p

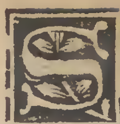
curat. ¶ Deturpat aũt facies q̃nꝙ maculis.pãnis.lentiginib⁹.discolo ratõe.obfuscatõe.ꝛ filib⁹.q̃ oĩa ꝓue niunt et emoꝛroidis retentis aut mẽstruis aut ex neglectu flomie vel farmacie.aut ex dñio co.vl' mlie ad faciẽ se diffundẽtꝫ.aut ex cõbustiõe sol'aut ex sp̃ta cura euenire ꝯsueue rũt. Remora igit' cã diligẽter ꝛ cõ⸗ uenient' obuiabit ꝛ cura. Si igitur necesse sit emoꝛroides ꝛ mẽstrua pro uocent' cõpetent'.flomet' ꝛ farmacia adbibeat' ꝛ cura capitis reuocet'. et circa ĩpuriciã fellis ꝛ co.ni.diligẽs cura adbibeat' ꝛ ab ardoꝛe solis re⸗ moueat'. Est autẽ de p̃missis ꝯsilijs mulieꝝ vt supꝛa talũ vsꝙ ad mediũ tibie scarificatiões exerceant'. Nil eñ magis vultũ serenat. ¶ Educit eñ san.a lzili resudãtẽ ad intercuta nea nutriẽda.ꝛ ꝑ antipasim a facie ad loca ĩferioꝛa incisioni ꝛ eductiõi apta facit declinare: his adbibitis a localib⁹ curem⁹ ĩcipe.in pauca aq̃ plu.bulliat paꝝ palee auene. viol'.ꝛ malue.ꝛ coopto capite ĩ sero fumuꝫ recipiat diu.et sic peplo albo mũdo facies ꝛ collũ studiose inuoluant'.ꝛ tota nocte sudet.hoc trib⁹ noctibus ꝯtinuet' vt cutis attenuata seq̃ntia meli⁹ admittat medicamĩa. Post h' primo trociscos melonis ꝯfectos ꝛ seruatos int' man⁹ ĩ aq̃ ro.dissoluat ꝛ inde frontẽ.faciẽ ꝛ nasum ꝛ collũ liniat.ꝛ iteꝝ eodẽ peplo inuoluat.h' fiat ĩfato.iij.noctib⁹ ꝯtinuis postea vtat' trociscis.pulueꝛib⁹ ꝛ alijs pill'. que sequunt'. Trocisci p̃mi tales s' bꝛionie.amig.ama.nuclei.ꝑsici añ. ʒ.iiij.lẽtis.ciceris al.fabe fracte. ni gelle.rizi.marmoꝛis al.coꝛal.al.cri⸗ stalli.boꝛacis.salis. nitri. salis gẽ. añ.ʒ.j.diligẽter terant' ꝛ trociconizen tur ꝛ ꝯficiant' cũ felle hyrcino. foꝛ⸗ mati trocisci soli exponant' vt siccẽt' ꝑost triduũ iteꝝ terant' ꝛ cũ recẽti felle iteꝝ recõficiant'.ꝛ h' tertio ite⸗ ret'.ad vltimũ terant' ꝛ addat' q̃rta ps ceruse.ꝛ tũc cũ aq̃ ro. ꝯficiant'.ꝛ inde minoꝛes tro.foꝛmẽt' ad modũ maioꝛis denarij.in sero vnũ ex his in aq̃ fontina tep̃.resolue inde faciẽ eũti doꝛmitũ.frontẽ.nasũ ꝛ collũ di ligẽter illinias.ꝛ semꝑ peplo mũdo inuoluas.h'.vij.noctib⁹ ꝯtinuis ite⸗ rabis.ꝛ si necessitas exegerit vlteri⁹ qꝛ istud potent' poꝛos apit.cutẽ coꝛ rodit.lentes.pãnos.merdas. pustu las.ꝛ q̃slibet soꝛdes destruit. et tũc sequat' pul.iste.℞.amidi.aneti.dul cis ꝛ ama.dental'. vmbilici marini. ꝯcule marine.poꝛcellane. olib.dra⸗ gagãti al.ceruse.coꝛalli.al. cristalli boꝛacis.gerse. oĩm añ.ʒ.iij. salis gẽ. ℈.j.terant' diligentissime et tricoci⸗ nent' ꝛ puluerẽ in.iij.eq̃les ptes.di uide.j ptẽ ĩ mũdã pixidẽ pone ꝛ fa⸗ ciem albu.oui crudi illine. ꝛ de isto pul.suꝑasperge.hoc de p̃ma parte sit.al terã ptẽ ita ꝯficies. Medullã ceruinã albissimã ꝛ albumẽ oui co⸗ ctum cũ aq̃ equal'r cõmisce foꝛtit' in moꝛtario marmoꝛeo mũdo ꝯtunde irroꝛando aquã ro.paꝝ axungie no uelle liquefacte poꝛcine infunde sꝑ bñ agitãdo ꝛ ꝯterendo.ad vltimum camph'.mitte.℈.ij.ꝛ.ß.musci.℈.ß. h' vnguẽtũ in vase stagneo vel argen teo ꝯditũ reserua.ꝛ quotiẽs volue⸗ rit illiniat.ꝛ ita tota nocte dimittat in aq̃ tepida suꝑ furfur ꝛ farinã fa⸗ be fracte ꝛ oꝛdei infũdat.inde bene coloꝛato faciẽ lauet.luciditatẽ cuti affert. hoc de parte scd̃a. Tertiam ptem ita ꝯfice.addita camph'.ꝛ mu sco.in põdere.℈.ß.in aq̃ ro. optima ꝛ albu.oui crudo in quarta pte a ⸗ dito pul.ꝑ pãnũ subtilissimũ trico⸗ nizet'.ꝛ in cipho argẽteo vel vitreo mũdo:digito ꝯfice,diligẽterꝙ ĩcoꝛ

pora. inde pillas paruas in modū ciceris informa. q̄rū vnā cū voluerit ī vola man⁹ mūda ī aq̄ ro. mane ⁊ sero soluat ⁊ inde faciē ⁊ collū diligēter liniat. Sed memineris puluere ⁊ vnguēto magis in sero. pillis aūt in mane magis esse vtendum.

¶ Alia cura. ¶ Pōt aūt mulier hoc mō faciē suā ornare. in primis abluat eam optime cū sapone gallico ⁊ aq̄ tepida. deīde colatura furfur⁊ vt inferi⁹ dicem⁹ ī balneis. tūc accipiat oleū d̄ tartaro ⁊ inūgat faciē ꝫ p. vij. aut. xv. dies ſꝫ ꝙ facies erit multū pannosa vel lentiginosa et si verecūdet de die. hoc fiat de nocte. mane lauet cum calida aqua in q̄ resoluaꝛ amidū. pinguedo galline ad mitigationē. h̄ facto eat ad balnea. ⁊ intret stupbā. ibiq̄ꝫ inungat faciē cū substantia tartari de q̄ oleū emanauerit. ⁊ sic inuncta dimittat se bn̄ sudare. postq̄ bn̄ sudauerit: abluat faciem cū alcāna. albu. oui distēpata: q꞉ carnē lenit ⁊ lucidā reddit cutem ⁊ stet sic par꞉. post abluat cū tepida post pāno lineo mūdo facies ī uoluatur hoc multis vicibus fiat.

¶ Oleum de tartaro. ¶ Olm̄ de tartaro sic fit. accipianꝛ tartari lb. ij. vel. iij. ⁊ puluerizenꝛ ⁊ īuoluātur in pāno lineo. deinde madefiat in aceto forti albo vt totū sit madidū. tūc coquaꝛ sub cinerib⁹ optime calis quousq̄ꝫ bn̄ nigrescat. tūc iter꞉ pulueri꞉eꝛ ⁊ ponaꝛ in catino inclinato in loco frō. et sic stet p. iiij. vel vij. dies quousq̄ꝫ resoluaꝛ in oleum ⁊ fluat oleū. vel etiā si nō defluxerit exprimaꝛ oleū ⁊ in fiola colligatur vt resideat stet aliquātulū ⁊ erit pulchrū oleum valet ad maculas faciei delendas ⁊ pannos ⁊ lentigines et cutem remouendam.

¶ De pilis ⁊ rugis tollendis.

Sunt aūt quedā mulieres pilose ⁊ rugose ⁊ aspere cutis et dure. q̄s sic oꝫ ornare. In p̄mis balneeꝛ ⁊ stupbetur vt sudet. quib⁹ si caruerit: cum tegulis aut lapidibus candētib⁹: in tina vl' fouea positis ⁊ aq̄ asp̄sis supius bn̄ coopta sudet: postq̄ bn̄ sudauerit: intret aquā ca. ⁊ bn̄ se lauet. post se abstergat pāno mūdissimo. post inungat se totā a capite inferius: hoc psilotro. ¶ De psilotris. ℞. calc⁊ viue lb. ij. vel. iij. bulliant in aq̄ ad modū pultis. tunc appone auripig. puluerizati. ℥. j. vl'. ℥. j. ⁊. ß. ⁊ bulliat signum decoctiōis est ꝙ pluma īposita statim deplumaꝛ. caue āt ne nimis bulliat. nimiū em̄ ardorē īferret. Postq̄ decoctuꝫ fuerit: ab igne deponaꝛ ⁊ reseruꝛ. hmōi aūt depilatoriū nō valet nisi recēs. cū āt voluerit ml'ier vti eo rarefiat cū vrina propa: q꞉ aliud nō cōpeteret. ⁊ inde se suauiter fricet in stupba. puluis hmōi psilotri desiccat⁹ valet ad malas carnes corrodēdas ⁊ pilos crescendos ī capite tineosi si ol'o vel melle inungaꝛ ⁊ h̄ pul. supasp̄gaꝛ. Aliō nobilius pilos remouēs. cutē subtilians. planās maculas ⁊ oēm sordiciem delens. ℞. succū folior꞉ cucu. agrestis. lac amigd̄. ama. bis ī aliq̄ vase fictili positis admisceas calceꝫ vi. vt supra ⁊ aurip̄. tunc accipe galbanū ꝯtusuꝫ tēpatū cū pauco vino p diē ⁊ noctē īpone cū ipso vino decoque q̄ bn̄ decocto substātiā galbani remoue. ⁊ adde paruꝫ olei ro. vel viol'. ⁊ argenti vi. facta decoctōe. deponas ab igne ⁊ appone pul. haruꝫ sp̄ēr꞉. Masticis. olib. vernicis. ro. cimini. cardamomi. gariof. nuc⁊ mus. oīm istor꞉ an̄. par꞉. istud aliquātulū redolet et suaue est ad vngendum.

¶ Cum aūt mulier se aliquo psilotro inungere voluerit: sedeat in stupha nō multum ca. nec fricet se nisi suauissime. Mēbra enī fricata excoriarent. Cūqꝫ ꝑ horā sederit: extrahere tēptet pilos a loco q̄ supfluūt. ⁊ etiā a pectine. si leuit nō euellant tūc faciat aquā tepidā sup se ꝓijci. ⁊ abluat se totā trahēdo palmā suauiter ꝑ mēbra singula vt pili euellant. hoc factoītret aquā tepidā et balneet se bn̄: post eat ⁊ bn̄ se colluat colatura furfuris: q: mūdificat ⁊ lenit. deinde abluat se aqua tepida clara. ⁊ parꝫ stet vt desiccet. post liniat cū alcāna distēꝑata cū alb. oui ꝑ totū. carnē lenit ⁊ arsurā ex psilotro remouet. cutē lucidam reddit ⁊ suauem. ⁊ post parꝫ stet. post abluat se aq̄ ca. ⁊ linteo se īuoluat. Itē alio mō post inunctionē psilotri ꝓoris ⁊ exitū a balneo ⁊ facie desiccata illiniat totā faciē hͦ psilotro qd̄ sic fit Accipe colofoniā. i. picē grecā ⁊ cerā. hec in fictili vase ad ignem resoluāt. bis resolutꝭ addat gutta purissimi olibani ⁊ coquat diu. ⁊ diu sp mouendo cū baculo: tūc accipiatur puluis masticis. oliba. gūmi arab. ⁊ admisceat ceterꝭ. q̄ facto ab igne deponat. ⁊ cū tepida fuerit: illiniat mulier faciē totam. Caueat a supcilijs. dimittat ꝑ horā donec sit bn̄ infrigidatū. postea remoueat. carneꝫ subtiliat. pilos remouet. ⁊ oēm sordiciē ⁊ faciē reddit lucidā ⁊ clarā ⁊ coloratam. ¶ Quotiens aūt hͦ sibi psilotrū imponere voluerit: tepidū imponat. facie ꝓus mūdata. demū iungat faciem vnguēto citrino: aut ceroto. ¶ Vnguētū. ¶ Vnguētum citrinū. ℞. boracis. ʒ. ij. cāph. ʒ. j. corallī al. ʒ. ß. amenti dulcis. ʒ. j. bellirici marini. dragag. al. amidi. cristalli. entalis dētalis. olibani al nitri. an̄. ʒ. iij. marmoris al. ʒ. ij. gemme. serpentarie. an̄. ʒ. j. cerusse cōis. ʒ. vj. ꝯfice hoc mō. terant dragagāti ⁊ bellirici mar. simul in mortario marmoreo cū pistello ferreo. cetera sigillatim. ⁊ ꝑ pānū subtilissimū cribellent. deinde liquefiant axungie por. nouelle albissime. lb. j. ⁊ semis. sepi pecorini vl' capriui. ʒ. j. ⁊ semis axungie galline. ʒ. j. tūc caldarium plenū aq̄ sup ignē bulliat. ⁊ cacab⁹ cūꝫ axungijs pendeat in caldario i aq̄ calida. ⁊ de calore aq̄ axungie liquefiāt. ⁊ liq̄facte ꝑ pānū al. subtilē colent i catino ⁊ mox opponat puluis totus p̄ter camphorā ⁊ boracē. hoc facto in vno citro vel. ij. mittantur ⁊ sup prunas bulliāt. ⁊ cū inceperit bullire: iterꝫ in catino īmittantur cū spatula semꝑ agitando. ⁊ tūc apponat pul. camphore ⁊ boracis. ⁊ cū coagulatū fuerit: reponat. pulchrā cutē reddit et aspam lenit. lentiginē destruit. nigredinē tollit. pustullas flīs salsi in facie vel crurib⁹ aufert. cicatrices subtiliat. doloreꝫ de co. miro modo mitigat. facies leprosorꝫ emūdat. ¶ Cerotum.

¶ Cerotū sic fit. Oleū ro. vel viol. cū axungia galline ponat i vase fictili sup carbones vt bulliat ⁊ resoluat cera. tūc deponat ab igne. ⁊ admisceat puluis ceruse cribellate et iterꝫ coquat parꝫ. deinde colet ⁊ colature infrate addat parꝫ camph. ⁊ nucis mus. iij. vel. iiij. ⁊ gariof. ⁊ tali inungat faciē lenit ⁊ albat. ¶ Cera aūt que in ceroto vel in vnguento ad faciem debet poni. sic dealbat resoluat cera in vase fictili ⁊ supra aquā frigidam proijciat. post extrabatur cera subtilis ad modū tabule ⁊ soli exponat. ⁊ aqua aspergat. ⁊ cum desiccata fuerit iterꝫ aspergatur. ⁊ sic fiat multotiens donec al

bescat.

¶ De rubefactione faciei.

Si aũt volueris rubefacere faciem: radas brasilij lignũ in testa oui ꝯtinente paruz aque ro. ⁊ ponas ibi par albuginis. ⁊ ꝺ tali inungat bõbacẽ ⁊ exp̃mat ⁊ iteꝝ inũgat donec coloreſ bõbax hãc imp̃mat sup faciem ⁊ reddet eã rubeã. Radix aũt meretricalis satis est cõpetẽs. Itẽ panis porcinus mũdat⁹ ab exterioribus⁹ et in furno siccat⁹ pulueriȝeſ: q̃ puluis faciẽ dealbat. ¶ Item accipiaſ radix ciclamis. brionie. vitiscelle. affodilloꝝ. yari. serpentarie. cucu. agrestis. yreos radicib⁹ viridib⁹ bñ tritis: aq̃ admisceanſ. post fortiter p pãnũ exp̃manſ. puluis vo desiccatus: corrosiu⁹ est. colatura in vase terreo residẽat ⁊ aq̃ ꝓijciaſ. et alia addaſ. ⁊ sic fiat multotiens. donec qꝺ residet plurimũ albescat ⁊ purificeſ. tũc aqua ꝓiecta aq̃ ro. admisceaſ ⁊ desicceſ. ⁊ hoc fiat ter vel q̃r tunc cerusa pulueriȝeſ ⁊ abluaſ plu ries vt dixi de colatura ⁊ aq̃ ro. admisceaſ ⁊ desicceſ ⁊ totũ misceatur cerusa cũ alia ⁊ cũ lacte distẽpeſ et ad solẽ desicceſ. ⁊ hoc fiat ter vel q̃ter. post cũ voluerit ꝑpari: distẽpet quãtũ est auellana cum aq̃ ro. ⁊ inungat. post rubefaciat cũ bombace. Itẽ accipiaſ farina fabe ⁊ cicerũ. faseoloꝝ. pisoꝝ. ⁊ in aq̃ tepida excorticatoꝝ. lupinoꝝ sicce excorticatorũ: tẽpenſ cũ lacte asine ⁊ albu. ouoꝝ simul. vel cũ solo lacte vel cũ albu. solo desicceſ ad solẽ. ⁊ iteꝝ tempereſ septies bis vel ter in die. de tali bñ desiccato fiat pul. quo facies mũdata inungaſ vt p̃us faciẽ ⁊ man⁹ dealbat ⁊ mundificat.

¶ De pannis et lentiginibus tollendis.

¶ Item melius ad lentigines ⁊ pãnum faciei ⁊ ad eã dealbandã ⁊ mũdificãdã. ¶ Accipe succũ mali ter. yreos. cucu. agresti. brionie et vitiscelle. ⁊ admisce cũ melle dispu. ⁊ adiunge amoniacũ ⁊ capitellũ ⁊ simul bulliãt ad succi ꝯsũptionẽ. ⁊ cũ fere coctũ fuerit: fel bouinum adde: ⁊ remoto ab igne: pulueres herbaruȝ ⁊ spẽꝝ adde. s. nitri. gith. eris. ossis sepie. ȝinȝib. hermodactiloꝝ. aristol. ro. lenticule. borac. amẽti. cristalli. vernicis. dragaganti. ental. dental. bellirici mar. se. sinapis al. ⁊ cũ voluerit inungi recipiat p̃us fumũ aq̃ ca. vel balneet se ⁊ in stupha se inungat. ¶ Itẽ aliud melius. accipe radicis ciclaminis. vitiscelle. serpentarie eq̃ pondere excorticatas: ⁊ cõtũdanſ. ⁊ succus extrahaſ vel si sicce sũt cũ aq̃ ꝯtundanſ. ⁊ exp̃maſ aq̃ loco succi qꝺ resideat. ⁊ aq̃ supnatãs ꝓijciaſ ⁊ alia imittaſ ⁊ ad solẽ resideat ⁊ sic fiat multotiẽs donec substãtia dealbeſ q̃ desicceſ ad solem. Hmõi puluer desiccati accipianſ. ℥. iij. sal gem. coralli al. cristalli. amenti dulcis ⁊ salsi. nitri. añ. ℥. ij. rasure eboris ossis sepie añ. ℥. ij. pulueris marmoris et albissimi sal. ℥. j. ⁊ ß. pulueriȝẽtur ⁊ p pannũ cribellenſ. amoniaci. ℥. ij. in libra mellis al. dispu. misceãtur ⁊ simul bulliant: ⁊ vsui reserua ⁊ in balneo vł ad fumũ aq̃ ca. facies illiniaſ. ⁊ sic p vnã horam vel duas maneat. ⁊ tũc cũ sapone gallico vel amido vel furfure vel albu. oui cuȝ aq̃ ca. abluaſ. ¶ Itẽ ad pãnũ tollẽdũ puluis tartari remanẽs p⁹ oleuȝ cũ melle admisceaſ. ⁊ tũc cũ tali inũgaſ. Itẽ ad tubera ⁊ pustullas ⁊ ad oẽm grossiciẽ puluis tartari vt nũc diximus parati capitell. succi ciclaminis. succi fruct⁹ vitiscelle. añ. ℥. j. auripig. ℥. j. hoc totũ cũ duplo mell

misceat in vase vitreo ad solem per xxx. dies teneat. bis in die agitetur sicut reliquū in facie ponat. superioribus violentius est. Puluis ad ornatum faciei. ℞. boracis. ʒ. iij. sarco. ʒ. iij. amidi. porcellane. cristalli. bellirici marini. serpentarie. masticis. classe. gipsi. amenti dulcis. ana. ʒ. ij. thuris. ʒ. iij. ceruse. ʒ. ß. cum volueris vti cū aliquātulo de aq ro. paucum in manu distēpa. et pone sup faciem sero et mane laua cum furfure. Post istam mūdificationē appone istud. ℞. brasilij. ʒ. iiij. aluminis d pluma ℥. j. grani quo tingūt pāni. ℥. ß. ista pistent subtilissime. et ponat vbi facere volueris colorem cū tepida. Et nota q prior puluis debet remoueri cum stupa. Item ad clarificandā faciē. ol'i. cere al. cornu ceruini. litargiri. ceru se. ana. ℥. iiij. cfice et vtere.

¶ De rubore tollendo.

¶ Rubores aūt tollunt cum radice lapacij et aloe distēpatis et inunctis precedēte purgatiōe. Idē facit tartari puluis parati vt ad oleū. Idem facit etiā argētū vi. cū axungia verrina vel scrofina extinctū et sanationibus admixtū. ¶ Sulphur autem vt pbat in ro. ruborem sublimando tollit. Itē ctra lentigines. pone in acerrimo aceto. vij oua. et tādiu ibi dimitte donec testa exterior remolliatur ad modū apali. tunc admisce pulueris sinapis. ʒ. iiij. simul tere et inde faciē frequēter inunge. Oleū etiā sinapis et oleū se. lini multū valent. ¶ Itē si radix vitiscelle pistate cū melle ponat et inde exprimat. et tali melle facies inungat. facies excoriatur et reiuuenescit. ¶ Item ad pānū et lentigines. ʒ. j. amoniaci dissoluatur cum. ℥. ß. mellis et lactis ficus. ʒ. j. misceatur. vel caprifici. h totum in ciclamine concauato bulliat. et modo pdicto fiat. Sanguis leporis lentigines purgat. Radix leuistici in aqua cocta et linita idem facit. Est etiam optimum leuisticū in lentiginibus ppter solem. Oleū de nucibus mundat cutem. Itē fiat vnguētū ex amigd. ama. et se. eruce. farina orobi cum melle coctis.

¶ De yersa. ¶ Yersa fit ex yaro vel de vitiscella sicut de serpētaria. extrahit succus radicis et colatur et ponit ad solem: et cū resederit: aqua superior pijcit et a[l]i[a] ponitur aqua et residet et pijcitur. et sic fit pluries. post substantia exsiccatur. et est gersa ca. et sic. sed cerusa ē fri.

¶ Unguentum ad clarificandā faciem. ℞. medulle vituli. ℥. ij. olei ro. muscelei cere. añ. ℥. iiij. corticis sambuci. ʒ. j. q si volueris vt rebeum fiat: appone sericum. si album: cerusam. Sanguis tauri maculas et lippitud. facit. ¶ Itē ctra lentigines radicem yari tritam in vino purissimo bulli multum. post ollam in terram reconde per duos dies. et tunc pinguedinem quā supra inuenies: et in sero nuge. valet em̄ ad veteres combustiones: qr ruptorium est cutem veterem remouet nouam super inducit. ¶ Quidam aūt comedunt carnes colubri decoctas. cutisq vetus recedit. vl' decoquatur serpens vel coluber cum frumēto qd datur galline. et gallina cum comeditur: idem operatur. Item ad lentigines ex accidēti. remolliat ouū in aceto cū sinap. se. addito fermēti cinere et marrubio p tres dies. deinde colet acetum et cum ouo distemperetur et inunge. Semina melonū cū carne ipsorum cferunt lentiginib⁹. Simili' semen eruce et farina ordei cū melle farina lupinorum cum aqua cocta. lac ficuum et mirte fructus sericū et stercus. simplicia siue cōposita valent.

¶ Itē. ℞. farinā lupinorum. fabe. len

tium.amidi.amigda.ama.añ.ʒ.iiij. se.melonis.cucu.rizi.dragagã.añ. exag.j.mellil'.ꝯdisi.croci.costi.ana. exag.r.fac pul.tẽpera cũ albu. oui. vngat in nocte ꝛ lauet in die. Absin thiũ tritũ cũ melle liuorẽ faciei sanat. Mulieres aũt tã puelle ꝙ alie que hmõi patiunt̃ ꝑpt̃ retentionez menstruoꝝ: minuãt sibi de sophena interius. ❡ Cõtra hmõi infectiões si fiãt ex fra cã: vngant̃ cum sapone gallico acuto cũ nitro ꝛ aceto.vl' cũ succo maloꝝ ꝗ. matianoꝝ p̃cedẽte fumigatõe cũ aq̃ plu.ꝛ absin. Si ãt de ca.cã distẽpent̃ amidũ et farina fabe cũ aceto vel vino maloꝝ gra.ꝛ facta fumigatõe cũ aq̃ decoctionis auene: fiat inũctio. Silr̃ aq̃ limonũ curat. Itẽ in ca.cã bombax intinga tur in sanguine galli vel leporis et imponat̃.in vtraqꝫ cã valet sanguis leporinꝰ vel caprinꝰ.ꝛ dimittit̃ donec cadat ꝑ se.s.ꝯ pãnũ post partũ. Ualet etiã tyriaca distẽpata cũ succo ebuli vel feniculi vel vino ꝛ sup pãnos ponat̃. Oleũ de fraxino mul tũ valet ĩ his causis. ❡ De liuore. ❡ Cõtra liuores factos ex casu vel ꝯcussione bacce lauri puluerizate ĩ melle cocte tepide supponant̃. Ualet etiã ꝯ lentiginez in fra cã. Silr̃ valet cũ succo absin. Itẽ ꝯ p̃dicta valet cauteriuz de cantaridibꝰ positũ sub mẽto. Silr̃ ventosa posita in fontinella colli.et flomia ĩ sũmitate nasi ꝛ occipitio. Itẽ radix leuistici optime ꝯtundat̃.ꝛ iteꝝ cũ medulla ceruina ꝯtundat̃ vt fiat vnguentũ istud inunctũ.lentigines ꝛ spurcitias tollit. Si ãt medulla sanguinea est: iaceat in vino ꝑ diẽ ꝛ noctem et iteꝝ ĩ alio donec albescat. Itẽ accipiat̃ salgẽma ꝛ admisceatur vitello oui ꝛ ponat̃ sup carbones statiz cõprimet̃ in liquorẽ, bulliat ꝛ dispumet̃ et qđ claꝝ remãserit: reseruet̃. lentigines et rugas tollit.al'. ℞.ceruse.ʒ.j.masticis.ʒ.i.ꝛ.ß.classe. borac.añ.ʒ.ij.tere subtiliter ꝛ triconiza. ꝛ distẽpa cum aq̃ ro.addito grano musci. Itẽ accipe sagimẽ porci vetus et iaceat in vino optimo per viij.dies quo remoto adde aliud.ꝛ tunc sagimẽ inunctũ capiãt.ꝛ vinũ ꝛ thus coquant̃ ad ꝯsumptionẽ.ij. ptiũ vini.post exp̃me in vase mũdo ꝑ lintheũ.ꝛ qđ remãserit de thure ꝛ sagimine ꝯtũde optime cũ amigđ. ama.vel etiã dulcibꝰ si illis caruerꝫ quibꝰ ꝯcussis: adde argentuꝫ vi.extinctũ saluia ꝛ puluerẽ capilloꝝ humanoꝝ cõbustoꝝ ꝛ optime incorpetur.valet ĩpetigini ꝛ serpigini.scabiei.lentigini.ꝛ silibꝰ. ❡ Sꝫ nota ꝙ in oĩ vnguẽto ad faciẽ vbi ponit̃ argentũ vi.dꝫ ei cõmisceri aliquod aromaticũ.vel in ore teneri dũ iungit̃ vt nux mus.vel gariof.qꝛ aliter dẽtes corrũpet ꝛ fetorẽ generaret. Itẽ ad clarificãdã lentiginẽ capil. ve.cũ adipe galline coquant̃ ꝛ vnguentũ fiat.pilos etiã gñat.vt candide fiant facies.collũ ꝛ manꝰ: laua cuꝫ farina orobi.ʒ.ij.ptisane.ʒ.j.cũ aq̃ tepida. Itẽ accipiat̃ gallina al. pinguissima ꝛ apiat̃ et p̃pet̃ vt ad esum.ꝛ ĩpleat̃ radice lilij ꝛ sepo ceruino ꝛ sp̃ebus aromaticis si volueris ꝛ suat̃ ꝛ coquat̃ optime.post tũdat̃ optime cum ossibus ꝛ distẽpet̃ optime cũ brodio ꝛ eiꝰ colatura inungat̃.peplo liget̃ sero ꝛ mane lauet cũ farina fabe. Itẽ cerusa cũ aq̃ plu.distẽpata ꝛ formata in pill'.q̃ꝝ vna resoluat̃ cũ aq̃ ro.in sero ꝛ inungat̃: dealbat. Rubor ex calore ĩnatus tollit̃ si liniat̃ cũ albu. oui et cum flabello sufflet̃ in mane abluat̃ aq̃ ꝛ supponat̃ vnguẽtũ de cerusa ꝛ albu.oui.ꝛ aq̃ ro.ꝯfectũ.ꝛ sic rube

do recedit. sꝫ q̄dā macula solet remanere in facie q̄ sic tollit. ℞. pulueris radicis yarri prius bñ mūdate ⁊ ad solē siccate. ℥. iiij. borac̄. ℥. j. ceruse. ℥. j. dragagā. prius in aq̄ īfusi granuꝫ vnum ꝯfice cuꝫ succo praſſij vel porri vel rafani ⁊ succo radicis viticelle addito parū aq̄ ro. ¶ Ponat̄ ad solē in vase vitreo. deinde cola. qd̄ liquidius ē ꝓijciat̄ qd̄ spissius est ad solē desiccet̄ hoc ad quātitateꝫ fabe distempa cū aq̄ ro. ⁊ vnge puluis boracis distempat⁹ cū aq̄ ro. delet pannū post ꝑtū ⁊ etiā ex calore cū melle a ñ. faciē mūdificat ⁊ depurat. Jn. ℥. j. aq̄ ro. p̄nt poni. ℥. iij. de florib⁹ fabarū. sublimat̄ aqua eo modo mō q̄ fit aq̄ ro. Eius effect⁹ dealbare cutē ⁊ attenuare. colⁱcas maculas remouere. ¶ Q̄ si ex classa entali. borace sarco. corallo al. cristallo farina rubeoꝝ ciceꝝ marmore al. amēto dulci. gipso. rizo. orobo. porcellana cuꝫ aq̄ ista fiat ꝯfectio ⁊ pillule desiccētur in vmbra ⁊ cuꝫ vna liniat̄ facies cū eadē aq̄ distempata in nocte p̄cedente fumigatōe cū decoctiōe palee ordei ⁊ auene cuꝫ aq̄. in mane lauet̄ cū colatura furfurꝫ siue farine fabarū. ⁊ post cū aq̄ simplici optime p̄dictos ꝯsequat̄ effectus ⁊ optime pannos lētigines maculas d̄ ca. cā abstergit. Eodē mō fiunt pillⁱe cū aq̄ limonū. sꝫ forti⁹ opant̄. limones sūt fructus in trāsmarinis ꝑtib⁹ ad quātitatē maloꝝ macianoꝝ. ex q̄b⁹ maturis ex̄bit̄ succ⁹ acetosus cū q̄ puluere fiūt. Eoꝝ succ⁹ potat⁹ ⁊ iunct⁹ circa regionē vesice: lapidē d̄ ca. cā frāgit. Dicunt ꝙ si porcellane cū succo ſpoꝝ p nocté iaceāt: ī mane poterūt malaxari. Jtem de florib⁹ brionie ⁊ gerse silr̄ ex̄bit̄ aqua q̄ maculas nigras ex fumo melie sublimato a matrice ⁊ etiā lētig. de fr̄a cā remouet. Eodē mō ex̄bit̄ aqua de flaura vel basta regia vel herba muscata ⁊ illa cutem extenuat ⁊ odorem prestat et purgat. Silr̄ aūt de florib⁹ nigelle fit. ⁊ h̄ cutē inspissatā atenuat ⁊ maculas de fr̄a cā delet ⁊ lētig. ⁊ pānos abstergit. Et si ex farina eiusdē fiāt pillⁱe ⁊ liniant̄ forti⁹ opabunt̄ lentigines aūt q̄ fiūt ex attractu ⁊ cōbustione solis ⁊ q̄ fiūt in puellis ⁊ alijs ex mēstruis retētꝫ ex fumo sanguis vel alioꝝ hu. īcensoꝝ siue dispsorū a natura vt ī colⁱcꝫ ruffis solis vnguētis curari p̄nt. Sꝫ macule q̄ subito veniūt ⁊ cā morbi ītrīseci difficile curant̄. Ju q̄b⁹ em̄ subito dispgit̄ humor ⁊ fiūt macule albe vel crocee ⁊ ē signū humorꝫ pessimꝫ cui obuiat natura ⁊ ꝯ̄riat expellendo. ⁊ nisi materie subueniat: fit inde fe. acuta pessima. ⁊ aliq̄ñ expellit̄ ad īestina. ⁊ fit dissinteria mortifera vt vidi. Macule q̄ veniūt ex crisi nō sunt repellēde queadmodū variole nec pustule nec morbili. nā sunt macule nigre. lentigines ruffi pāni: ampule macule sūt omnes eodeꝫ mō curant̄ vt diximꝰ.

¶ De pustulis in facie ⁊ toto corpe

Ustule sunt ī facie ⁊ toto corpore ex sanguine salito retēto ⁊ illuc sblimato aut dispso ⁊ silr̄ ex alijs hu. aliq̄ñ ex abūdātia sanguis. ⁊ debili loci cōuer siua. aliq̄ñ vero ex egritudine. ¶ Que si sint ru. grosse ⁊ diffuse locū occupantes p̄uic sunt ad guttā ro. Ex co. sūt citrine ⁊ aliquātulum dure ⁊ non cito veniunt ad sanieꝫ. ¶ Ex fl̄ate sūt albe ⁊ molles ⁊ cito saniant ex melācolia: dure ⁊ liuide ⁊ terree ⁊ vix saniāt. ⁊ iste pustule q̄ñq꜄ p̄cedūt morfeam aut serpiginem aut impetig. Aliq̄ñ auteꝫ humores naturales, ve

niūt ad cutē ꝛ fit coloꝛ naturalis. et aliqñ innaturales hu: ꝛ fit coloꝛ innaturalis. ꝛ aliqñ ex penuria etiam ꝓuenit humoꝝ ꝛ fit discoloꝛatio.

Cū aūt melīa ex indigestiōe gñat̃ i coꝛpe siue ex retētōe illuc trāsmittitur: fit coloꝛ glauc⁹ vł niger. ꝛ aliqñ co. prassina in coꝛpe abūdat ꝛ illuc trāsmittit̃ ꝛ fit coloꝛ viridis vt succ⁹ poꝛri. ꝛ fit vt eris erugo qñ moꝛti cōtinuat̃. Ex abūdātia fł̃is fit coloꝛ albus. ꝛ qñq; hūoꝛib⁹ rubeis deficientib⁹ ex indigestōe spiritib⁹ albis humoꝛes inficiētib⁹ relinquit̃ albedo. cui⁹ coloꝛ sepi⁹ in sincopizātib⁹ apparet. Hic aūt post subueniēdū est sic. si pustule sint ex sanguine euacuet̃ cōpetēter. ꝛ subtrahat̃ a cephalica. vel ꝑm scarificatōes in collo ꝛ vētosas. Si ex co. cōueniēter purget̃. et succedat minutio. q: co. non crescit quātitatiue. nisi sanguis excrescat q̄litatiue. deinde vngāt̃ cū populeō ꝛ vnguēto al. vel vnguēto ci. vel fiat vnguētū de axungia gallineivł anatis dissolute cū oleo ro. vł viol. addito pul. mastic̄. dragagā. ꝛ gūmi arabici. Uel fiat vnguētū de oleo ro. ꝛ cerusa. boꝛace. litargiro. entali. coꝛallo al. cristallo ꝛ pinguedine galline. ꝛ de silib⁹ etiā alibi satis dictū ē. Si vero sint ex fł̃e vel melīa: ꝑcedāt purgatōes ꝛ fiāt vnguenta ex cathimia cerusa. argēto vi. succo. celido. fine floꝛe. vel fumi terre vł lapac̄. vł cū hoc vnguēto al. q̄ etiā val; ad salsū; fł̃a. ℞. ceruse. ʒ. ij. litarg. ʒ. j. olibani ʒ. iij. mastic̄. ʒ. iij. ꝛ de silib⁹ sufficienter dictū ē. Si vero fiāt cū debili cōuersiua: apponant̃ in vnguētis q̄ virtutē cōuersiuā cōfoꝛtāt vt mēta mēstastrū cōsolidu ꝛ silia. Si discoloꝛatio faciei fiat ꝛ ꝓueniat ex hu. innaturalib⁹ purgent̃ cōpetēter. Si ex indigestiōe rectificet̃ cū pillis pulueribus. cibis digestib⁹ lib⁹. bono vino salsis. pigmētis. ꝛ hoc mō penuria restaurat̃. Mēstrua ꝛ emoꝛ. apiant̃ et cōsuete purgatōes apiant̃. accidentia aīe in ɔ̄riū ducāt̃. ꝛ sollicitudo ꝛ tristicia oīno vitēt̃ ꝛ gaudiū oīb⁹ modis iducat̃ ɔfoꝛtat em̄ digestionē ꝛ inducit caloꝛē ꝛ col. q̄ oīa si nō ꝓficiāt. Fiāt vnguenta attractiua sanguis ad supficiem ꝛ fumigatōes ꝛ stuphe cutē attenuātes ꝛ ipā; mūdificātes: de q̄b⁹ supra dictū ē. ꝛ fiat vnguētū ex succo bꝛionie. radice cucumeis agrestis spatule fe. iiij cepe camine. brusci. spergule. puluerizitis etiam siccis additis puluere ceruse. amēti dulcis ꝛ rasure eboꝛis. Cera aūt dealbata vt supi⁹ dixi trahit caloꝛē ad supficiē ꝛ etiā pulchꝛū inducit col. ❡ Efficaciter restaurat puluis iste. ℞. galāge. ʒ i ʒ. cinamomi. zodoarij. piret. añ. ʒ. iiij. zucc. quātum de oīb⁹. ferruginis lote ꝛ sicce. ʒ. ß. salḡē. ʒ. j. croci. ʒ. j. oīa tere fił̃ ꝛ i prādio vtere. epar ꝛ splen⁹ hū curent̃ ꝛ stomacho nō pua diligētia adhibeat̃.

❡ De poꝛris ꝛ vrucis ꝛ alijs spurcitijs

Poꝛri ꝛ verruce sunt supfluitates carnis ꝛ etiam caro superflua quā natura expellit ad coꝛpoꝝ exterioꝛa. s. ad mēbꝛa vbi est debilis cutis conuersiua. vt manus ꝛ pedes ꝛ quandoq; ad faciē ꝛ quandoq; vniuersal̃r ad toti⁹ coꝛpoꝛis membꝛa. fiunt em̄ ex foꝛti expulsiua ꝛ debili cutis conuersiua. et fiunt ex flegmate vel co. nigra. Que vero molles sunt ꝛ sine doloꝛe de flegmate sunt que vero dure ꝛ spisse de col. ni. ❡ Quedam autem sunt magne ꝛ dure ꝛ assimilant̃ mamill. ꝛ sūt rubei coloꝛis ꝛ fiunt ex sanguine. et dicūtur acrocoꝛnides. Et sunt alie

verruce crispe et minute et dicunt zimi. et sunt q̄dā que faciunt pruritū magnum et sunt minime. et dicuntur mirmicine a mirmō quod est formica. ¶ Sunt autem alie parue et molles et dicunt porri: porri aūt rotūdi sūt verruce non aspe. porri aūt miores sunt verrucis. et sunt de fl'e. verruce autem quāuis grossiores: duriores sunt: et sunt a melā. ¶ Quādoque autem totum corpus est plenum verrucis duris et nigris vel liuidis et sunt signum primū ad lepram et in talib' debet fieri purgatio melīe. vt dicit Auice. ¶ Quandoque aūt fiunt spurcitie in locis corporis a primis i matrice et he auferende non sunt pp̄ter periculum. multi eīm ex hoc mortui sunt. Signa autem sunt vt dicunt q̄dam in infusione spermatis et formatione a motu superiorum. ¶ Et curant he spurcitie: incisione: facilius tñ incensione curant. vtil'r autem p̄cedit humoris currentis purgatio. localia igit succedāt. liquor p̄cedēs a limace rubea fissa in dorso et posito sale. aufert v̄rucas: si inde vnguatur. agrimonia cum aceto et sale contrita et verruce imposita: eam euellit ¶ Euforbij puluis repressus cum puluere bdellij in oleo lauri bulliat et inde vngat verruca quousque radicitus euellat. lac ficuū circulariter verruce impositum: radicitus separat sine recidiuatione. Si hec subintrare non possant: fiat apertio cutis circūcirca et supponat lac titimalli. Idem facit puluis auripigmenti aceto mixtus. Idem facit pul. gummi edere cū aceto mixtus et superillinitus porros v'l verrucas penit' eradicat. ¶ Cōfectio valēs. ℞. erugīs er. ʒ. viij. colloquinti. ʒ. x. nitri. fell'. tauri. añ. ʒ. ix. sal' armo. ʒ. vj. alumīs aurip. añ. ʒ. xij. calcis vi. ʒ. xv. tēpa cū lexiuia et suppone. Al'. aurip. saponis. spume rar. tempera cum succo lupinor. ¶ Solum euforb. cum lacte titimalli eradicat. ¶ Item puluis realgar rep̄ssus verrucas incendit. Item stercus ouinū vel caprinū nigella cinis vit' p̄ficiāt cū vino. valet gutta titimalli si supponat cum bombace veteri locus suffumigetur ignito. his non proficientibus. incensiuis cum ferro vel igne eradicētur. ¶ Ordeū ignitū superponatur Cū bōbace ignito cōburant. ¶ Si aqua sup mortuū stāte lauēt curāt.

¶ De morphea et eius cura.

Morphea ē corruptō sanguīs vñ nutritur cutis corporis sine macula intercuta nec carnis: q̄ sic: diffinit. Morphea est infectio vel īmutatio coloris naturalis cutis in non naturalē vel ineq̄lis color cutis cum eq̄litate carnis. ¶ Vel morphea ē defedatio color' cutis p̄pter corruptionē nutrimenti. et iste diffinitōes nō tāgūt eēntiā sed ex vna p̄te ip̄i' cām coniūctā. sc3 corruptio sanguis vel nutrimēti. et altera p̄te: accidēs ipius. s. defedatio vel īmutatio cutis. vñ quod dr sine macula intercuta nec carnis cū eq̄li carne differētia ē ad leprā. q2 quem admodū lepra est mala p̄plexio carnis sic morphea est mala p̄plexio cutis. vñ et lepra cut' appellat. et h3 cāz hūoralē antecedētē sui. s3 ī morbis silibus hūoralib' quāuis sit defedatio cutis: fit tñ cū corruptōe carnis p̄p̄t corruptā materiā suppositā. p̄pt eīm malā p̄plexiōe3 cut' ē defect' assimilatiōis ī ipa. Est g° morph̄a mala cōplexio cutis ex defectōe assilant' ipsius p̄ueniēs. h eīm virtus cū deficit corruptū gñat nutrimētū et corruptū

corrūpit ꝟtutē. Mala aūt ꝯplexio ꝟtutē corrūpit ⁊ virt⁹ corrupta corru ptā ꝯplexiōē ꝯ gñat ⁊ ita vtraqꝫ vtriuſ ꝙ ē corruptio. Corruptū aūt hu. mē bra expellūt ad cutē. q̄re ieq̄litas cu tis. cū ñ aſſilat nutrimētū. corruptū gñat cā cui⁹ vniuerſal' defect⁹ ē dige ſtiue epatis. ſ. imutatiue q̄ cū deficit corrupt⁹ ſan. gñat. q̄ ad cutē veniēs eā imutat. Cauſe aūt antecedentes ſunt. iiij. hūores. Et q̄ fit ex ſanguie ꝓpinqor eſt ad leprā. Unuſq̄ſqꝫ hu- mor ꝓprium dat colorē cuti. ⁊ q̄ eſt de ſanguine eſt rubei coloris. ⁊ que eſt de co. eſt citrini coloris ⁊ que de ſalſo fle: eſt flaui co. ⁊ que de fle na turali eſt al. co. ⁊ q̄ de melīa: ē nigri co. Hec aūt egritudo qñ eſt diſpoſi- tio ex vetuſtate nata: non curat. In pncipio tñ cū eſt diſpoſitio ſola: vix curat. Sumunt ad h̄ ſigna: qm̄ cuꝫ pūgit loc⁹ morphea t⁹ ſi ſanguis ex- cat: curabilis eſt ꝙuis corruptio ſit initiata ex pte. Sꝫ ſi aqua exeat: icu rabilis eſt: qm̄ cōpleta eſt corruptio ex toto. Et ego dico ꝙ morphea ꝙ- diu manet defedatio coloris cutis nō in forma mēbri eſt curabilis. Cū aūt attigit corruptio carnē ⁊ fit emi nentia carnis preter naturam. tunc ſignū eſt ꝙ corruptio carni accedit ⁊ tūc eſt incurabilis. Uñ qñ cutꝫ for ma manet ꝫm equalitatē: curabilis eſt morphea. ¶ Quare aūt lepra cu tis curabilis ſit. lepra aūt carnis in curabil' q̄rit. Itē morphea alia vl'is alia pticularꝫ. Item alia alba. alia nigra. alia rub. ⁊ medici nō ponūt. iiij. ſpēs. ſꝫ tres cū multo pluree ſint hoc nō eſt niſi ꝓpter vnitatē medica tiōis iter diuerſas. Et dico ꝙ ꝙuis iſte morbus material' ſit ⁊ oporteat vnāquāqꝫ cām abſcindere materia- lē nō tñ ſanguis qñ ē materialis cā morphee. eſt detrahend⁹. ne inanite maiores vene trahāt i lō qd̄ reſtat d̄ hu. corrupti ſi minores. imo maxie vi tari dꝫ cum cautela. Cetē aūt maxie euacuari debēt cum proprijs farma cijs: ꝙuis liuida vel nigra vt dicunt incurabilis ſit. Et dico ꝙ medicine debent eſſe fortiter euacuantes re- ſpiciētes ſignatā materiā vt i lepra qꝛ materia ſtat i venis remotiorib⁹ ⁊ de his dicem⁹. Poſt euacuationē mittendi ſunt in ſtuphā. vt id qd̄ re lictum eſt de materia exhat. ¶ Uñ lꝫ ſtuphe videant corrūpere trahen do ex ſecurāt tñ a nocumento iterio ri. poſtmodū apponenda ſunt cutis mūdificatiua q̄ q̄dem fiūt cū vnguē tis ca. ſicut agrippa. arogō. marcia- tō. vnguento aureo. oleo lauꝛ. dyal- tea acutis cū euforbio. ſil' mixtis. ¶ Itē cynamomū. ꝫꝫ. nigelle. bacce lauri. genci. nitri. farine fabaꝝ. fari- ne lupinoꝝ ama. axungie. ſal' armo. nitri añ. ꝫ. ij. pulueriꝫent. poſtea con tundant lapacij radices. enule apij leuiſtici. cū axungia ſine ſale ꝯficiā- tur ⁊ ſtēt p. iiij. dies. Poſt modū fri- cent ⁊ exp̄mant ꝑ pānū liquor q̄ ef- fluet coagulabit ⁊ admiſceat pulue ribus p̄dictis. poſt accipiat argen- tum vi. ⁊ cōmiſceat cū ſinapi ſicut p̄ parat ad eſum. qꝛ ſic melius morti- ficat. ⁊ admiſceat cū prioribus ⁊ in ungat morphea. ¶ Et ſi res q̄ ſubli mari pñt addant vnguēto: mirabi- lis erit effectus ⁊ ſunt. iiij. q̄ ſublima ri pñt. ſ. argentū vi. aurip̄. ſulphur. ſal armo. ¶ Uſuꝫ tñ iſtius vnguen- ti dꝫ p̄cedere lotio cū aqua diſtilla- ta ex electiſſimis herbis q̄ pñt habe ri ad hoc q̄ ſunt lapaciū acu. enula. leuiſticū mentaſtrum. his addatur aqua ſalis armo. que ſic fit.

¶ Aqua ſalis armoniaci.

¶ Cōterat ſal armo. minuti⁹ ⁊ ſup i fundat frequēter ⁊ paulatim acetū

ꝛ coopiať ꝛ moueať ꝛ euanescet sal. ꝛ hec est aqua sal'armo. ꝛ misceatur cũ priori ꝛ inde laueť ꝛ adde furfur triticeũ farinã fabaꝝ ꝛ lupinorũ bonũ aũt effectũ hꝫ.ſꝫ sentit pũcturas ĩ lotiõe. Et si fortiter rubeat loc⁹ addať axungia anseris vel galline' porivugũcto ꝛ interdũ'cũ dyaltea vl'pulegion. Et si morpheã' ẽ vl'is: corio ꝑparato toti corpi sicut camisia invnguẽto iplicet p.iij.dies cõtinue ꝛ cũ deposueris predicta lotio laueť. Et ego scio quẽdam habẽtem spasmũ in manib⁹ frm vt putabať. ❡ Uerũtamẽ hõ putabať coleric⁹ ꝛ post'purgatiões frĩ hũoris vsus fuit vnguẽtis ca.cũ petroleõ. castoreť. ꝛ filib⁹. Et stuphato cal'is herbis ꝛ attracta co.ad man⁹ cũ ineq̃litate cutis facta est morphea.q̃ q̇dẽ nõ curabať. Uerũtñ spasmus meliorabať. Et dico ꝙ medic⁹ nõ respexit cãm'añcedentẽ ꝯplexiõis q̃ augmẽtabať. iõ opꝫ ꝫm causas ꝓprias ĩiungere curas ne sit error in aliq̃. Cõstãtin⁹ vero non distinguit.imo dicit ꝙ est morphea nigr vl'liuidi coloris nascẽs de materia colica ꝛ sanguine adustis vl'nigra nascẽs,de sanguine mel'ico grosso,naturali vel alba ex fl'e salso. Et'h̃ q̃riť q̃re nulla fiat ex co. Et dicunt ad h̃ ꝙ si fiat ex co.potius est serpigo.vl'impetigo. Est tñ differẽtia,qꝛ in oĩ morphea reddiť loc⁹ insensibil' cui ẽ ĩpetigo nõ oĩs tñ ĩpetigo videtur in ꝓcessu transire in morpheam nõ eñ videť ꝙ diu possit stare ꝟtus ꝯuersiua salua q̃n corrũpať. Ul'r aũt q̃libet morphea fit ex materia adusta venenosa vñ q̃ cõpetũt lepre ꝯpetunt morphee. Ex co.aũt nõ distinguiť spẽs ꝓpter ĩpĩ⁹ raritatẽ. Uix eĩ ꝓcedit mortificatio ex co. Difficili⁹ aũt curať alba morphea ꝫm q̃'dam ꝙ̃ aliq̃ aliaꝝ.ſľa eñ magis mortificat.ꝛ cutẽ a sua ꝟtute elõgat. Suffocat,eñ ꝛ extiguit ex ea pte q̃ ẽ hũidũ infusiuũ.oĩs q̃litatis ebetatiuũ. vñ in tali morphea non exhiť sanguis nisi in ꝓfundo pũgať ꝓpter nimiam loci occupatõeꝫ ĩ ꝓfundo. Docet igitur ꝯstañ. vomitu purgari semel in mẽse.gal.aũt cũ farmaco forti ꝛ post inungi locũ ꝑcipue calce.succo anacardi tapsia ꝛ aloe.litargiro.acatia. sulphure ell'o al.simplicib⁹ seu ꝯpositis ꝛ aceto tẽpať. Itẽ apij succo siluastici ꝛ lacte ficuũ ꝛ sulphure ꝛ dragãto mixť. Itẽ sanguine leporino. Item cappe cum aceto.auic.inq̃t,ꝙ spma cuiuslibꝫ aĩalis abstergit morpheã. Unguẽtũ morphee valens cuiuscũqꝫ sit coloris. ℞.tapsie ꝯdiſi. ſi nap̃.nigelle se.radicꝫ piretri.rubee. añ.ʒ.iij.costi.colloquint. ell'i.ni. radicis cappis'rute.alumis staphiza. nitri.añ.ʒ.j.ꝛ ß.eufor.scamo. sal'armo.sandaraci.ameos.añ.ʒ.ij.puluerisa ꝛ tẽpa cũ aceto ꝛ vnge.fiat autẽ hoc antidotũ. ℞.mirabol' ci.kebul. bell'icoꝝ.,emblicoꝝ fiseleos añ.ʒ.iiij pulueris yerap̃ .ʒ.xviij. fumi terre. agar̃. turbith. añ. ʒ. xxx. serici. tapsie ana.ʒ.x.aceti libr.ij.ꝛ ß.m. q.s. da.ʒ.ij.vel.iij.alij adiũgunt ell'i ni.ʒ. xv.abstineat a malis cibis et dietetur digestibilibus vt in lepra. ℞adix rubee ma.ꝛ affodilloꝝ bulliãt in vino ꝛ ꝯtũdanť cũ melle ꝛ albu.'oui ꝛ friceť inde facies morpheata põt ẽt minui lepori ſi'c hoĩ ꝛ inde facies liniri. Et iunctio cũ melle tẽp.ꝛ pul. anacardoꝝ sup aspso: multũ trahit mel'iaꝫ a ꝓfũdo ꝛ curat morpheaꝫ. Itẽ acor⁹ miro mõ purgat cutĩ vñ mulieres balneate in aq̃ decoctõis ĩpĩ⁹ curanť a lẽtiginib⁹ ꝛ alijs spurcitijs. Calamentũ ꝛ origanũ curãt q̃ualibet infectionẽ. Meli⁹ aũt ꝛ securius operabimur si singulis materijs sin

galas curas τ ꝓprias adhibebim⁹. ¶ Si igit materia fit sanguinea vł colica: digerat cum equali mixtura oximelle. τ syru. ꝺ fumo tre. τ si ē de flła salso: admisceat aliquid de oximelle sqllitico. purget sanguinea cū colagogo. colerica cū. ij. ptibus oxi. τ tertia yera rufa. vel duab⁹ ptibus catartici. vł electuario de succo ro. ¶ Si flła salsum: cum catartico et yerap. τ yeraruf. añ. tertia die fiat stupha cum herbis frigidis et ponantur fumus terre. scabiose. lapacium folia borrag. pinpinella folia malue viol. Exeunti a stupha offeratur rubea tro. τ tyriaca. magna cum succo fumiter. et sanguine leporis. statim inungat τ ter in die fiat inunctio vel cū oleo liliaceo viol. nenufar. τ vnguento ci. τ succo pomi aci di equalr mixto. vel succo plantag. τ puluere cbimolee. ro. τ ceruse. añ. cōficiant cū oleo nenufar. Sequenti die de ptibus adiacentib⁹ fiat minutio. vt si est in collo vel facie. ꝺ cephalica. Si circa pectus. de cardiaca. Si a dyafragmate inferi⁹ de epatica. τ tūc apponat ventosa supra totam morphεam vłr cuꝫ scarificatione extrahat san. τ tunc iterū fiat illinitio cū sanguine leporis tep. τ aspgatur pul. thuris mastic. sarco. amidi. litar. qꝛ sanguinē grossum potenter dissoluūt τ hoc fiat tribus dieb⁹ quarto die apponāt fortiora. ℞. porruꝫ ana. ʃ. thuris masti. sarco. amiꝺ. τc. τ sanguis leporis τ cooperiātur folijs plātag. vel quinqueneruie. vł his addat mixtura ana. succi absin. τ mellis addat mixtura ana. dispu. vel cum pdicto pul. acuat vnguētuꝫ ci. τ vngatur. post lauet cum colatura furfuris. si hoc nō curat ruptoriū ponat supra τ cute remota aspergatur locus de puluere spodij. amidi. thuris. τ supradictorū τ in hoc oēs conueniunt ꝙ cum sanguine leporino fiat iunctio. ¶ Idem intelligas de succo spatule fe. abstineat ab omnibus cōuertibilibus. In morphea alba pcedat digestio cuꝫ dyatriōpi. vel dyacimino oī die mane τ sero et seqͣt vsus oximell. sqll. ¶ Maria digesta purget cum. ij. ptibus yerap. τ tertia yeraruf. tertia die fiat stupha ex herbis ca. τ ex oi genere nasturtij. Apio calamento. origa. fumo terre. scabiosa. ruta. marrubio. Exeunti a stupha dentur due partes metridati. τ tertia tiriace cum succo fumi terre. Sequenti die si est corpus plectoricum: fiat flōmia. ¶ Et no. exeunti a stupha inungat cum sangnīe leporis τ ter vł quater fiat ī die τ. iij. diebus continuis. quarto die fortiora adhibeantur sicut scarificatio supra locū morpheatum. τ tunc fiat pul. de castor. hermodactil. τ staphiꝫa. τ aspergat vel puluis cicadarum superponat. ¶ Item puluerizetur lapis lazuli. τ facta inunctiōe cum sanguine leporis vel succo flamule superaspgat puluis trāsit em̄ vsqꝫ ad viuā carnem τ morphεā dissoluit. ¶ Itē fiat vnguentum de staphiꝫa. spatula fe. flammula τ hermodac. attramēto cōbusto in olla rudi. cū aceto τ axungia por. vetusta. fiat inunctio. τ cooperiat folijs caul. vel plātag. ¶ Iteꝫ det ei potio ex agrimo. saluia. pinpinella. abrotano spatula fe. decoctionis cum vino. τ accipiat mane τ sero. morphεā alb. dissoluit τ potenter desiccat. Fistula τ scrophula sanguine testudinis marine sepissime inungat ꝓbatum est. ¶ Itē albe morphee τ curabili fiat vnguētū ex tartaro sulphur auripi. sale tosto. cristallo. nitro. litar. cera al. oleo cōi oleo laur. oleo muscel sa

pone. spatarentico: argēto vi. mirra pinguedine galline. pipere. mastice olibano corimbro conficiantur modo debito et bis in die supponātur et in hac materia larga cura ex pmis fiat et que cōpetūt lepra et scabie. In morphea nigra digeratur materia cū oximelle squill. purget cum duabus ptib⁹ yeralog. et tertia yera ruf. ❡ Tertia die fiat de herbis dictis in flēt thimo et epi. et germandrea. Exeūti det tyriaca vel metridatum cū succo fumi terre. Sequēti die nō fiat flebotomia. qr tā durus humor non euacuat per flebotomiā. fricet morphea cū panno aspero et inungatur cum petroleo acuto cuz puluere castor. ❡ Si hoc non curat apponatur ventosa cū scarificatione supra locum vel sub mēto: si morphea ē in facie. et super aspergat pul. yeraruf. et yeralog. in testa combustorum pcedat tn̄ inunctio cum sanguine leporis. et post plage illa intincta in eodem sanguine supponatur. ❡ Itez fiat vnguentum ex tartaro fuligine sale nitro. sulphure. aurip. vtroqz ell'o. an̄. ℥. ß. omnia pulverizent et incorporent cuz sapone saracenico. et parum de oleo nuc̄. cum succo lapacij et fumi t're successiue. vl' succo flaure vsqz ad spissitud. ❡ Item ruptorium supra morpheā ponat vt pars matie educat vl' fiat cū succo tapsie. et cute remota aspgat d puluere anacardi. de vtroqz ell'o lapide lazuli diuidit eñ et subtiliat crustā et grossaz meliam vsqz ad viuum. ❡ Item ad morpheā curabilem et impetig. et salsum fl'a. ℞. sulphur; vi. saponis sar. et gallici. auellane bene trite. ana. ℥. iij. tartari. fuliginis. ana. ℥. ij. aurip. salis communis. ellebori alb. ana. ℥. j. aluminis scissi. ℥. ß. de fumo ter. lapatio acu. flaura. ana. m. j. succum extrahe. et cum predictis incorpora. ❡ Item ad cutem subtiliandam accipe succum affrodillorū; radicis aurip. argentum vi. litargiruz oleum commune. q. s. confice. Item alumen sal. gē. vitreolū vstum modicū aurip. flos muri cū aceto confecta: confricentur valet ad serpigines et impetig. ❡ Item saluie agrestis folia et domestice. yricij. qui in mari inueniunt: exurant et pul. cū oleo et aceto conficiat addito musco et confricet. Sinapis etiā et nigella pirestrū. sal armo. et flos et auriū superfluitas et sperma hominis multuz valet. ❡ Abstineant ab omni acrumine grosso et viscoso et mel'ico cibo. ❡ Uomitus i omni mēse solet iuuare eos et ventosa congrue apposita: postea locus sepe fricet cum vrina capitello et aceto.

❡ De serpigine et impetigine.

Serpigo et impetigo sunt egritudies mēbrorum sub cute et mala cōplexione in carnem penetrante et cutem corrupente et colorem cutis immutante. ❡ Differunt autem in sinthomatib⁹ et causis et fiunt ex incensione sanguinis per co. ru. commixtionez et nigre. fit igitur impetigo ſm constan. duobus modis: aut eñ est in equali superficie corporis. et fit de col'. ni. et fece. sanguinis et aliquando cum prurigine. et in superficie est combustio vel est cineritij col'. cum multa est incensio et aliquando est rubei col'. cuz adustio non est magna. aliquando ex incensione sanguinis cum mel'ia incēsa. et ſm diuersitatē col'. et ei⁹ subtilitatē et tenuitatē et grossitudinez. et forsitā ſm diuersitatē cutis i subtilitate et grossitudie diuersitas positōis

ipsius reperiũtur nomina diuersa. ¶ Quãq3 enĩ co. est subtilissima et tenuis. que ad cutem trãsmissa euadit et exit fluit per porosvenar angustos et facit minutas ĩfectiões nec propter ei⁹ subtilitatem multũ ingrossat cutem et vocatur hic pes milij siue granulosus. Et qñq3 est mediocriter tenuis subet resudat exit ĩ lõgũ. et iõ herpes cingul⁹ siue serpigo vocatur et forsitan quia q̃rit exitum: serpit. Et qñq3 ẽ mediocriter grosse subet stat ĩ profundo et serpit girũ in loco cui ĩsidet et herpes serpigo vocatur et gñal'r cũ ĩ profundũ penetrat: ĩpetigo vocatur q̃si interiora tingẽdo petens et hoc forsitan cõtingit propter grossitudinẽ co. aut cutis. et interdũ exit fundit propter subtilitatẽ suã vel raritatẽ cutis eo q' exit serpit ad modũ vermis. Qñ igitur fit ex mel'ia q̃ est fex sanguis fit cũ prurigine. et non multũ corrũpit corpis habitudinẽ. et ẽ curabilior. Et qñ fit ex mel'ia adusta q̃ nõ est fex sanguis est difficilior cure faciẽs ineq̃litatẽ sm supficiẽ corpis q̃si furfurea. Et hec deambulatio cito corrũpit totã corpis eq̃litatẽ. Que igr ð co. ẽ subtili multũ cũ nõ sit viscosa locũ ĩmutat et spit. Et q̃ ẽ ð co. viscosa ĩ vno loco stat et nõ mutat et iõ spigo noiatur. Ea igitur q̃ est de co. ni. et fece sanguis medicabitur cũ fl'bia et farmacia hu. incensos mundificãtib⁹. Que vero de co. ĩcẽsa: cũ medicina co. purgatiua. Digeratur igitur materia cũ eq̃li mixtura oximell' et syru. ð fumo terre et purgetur cũ. ij ptib⁹ catartici impial' et tertia yeraruf. Tertia die fiat stupha de herbis friis et apponatur fum⁹ terre scab'. lapacium acu'. Exeunti a stupha offeratur ru. tro. cum tertia pte tyriace maioris. Sequẽti die fiat flebotomia de epatica vel de alia vena sm positionem materie. et tunc inungatur locus ĩfectus vnguento qð sic fit. ¶ Accipe radicem lapacij acu. et laua bene et extrahatur illud durum q' interius est et alia pars frustatim incidatur et ponatur in butyro per paucos dies tertio die decoquatur vsq3 ad integram resolutionem radicis tunc exprimatur fortiter per pannum et in colatura liq̃fiat cera et fiat vnguẽtum. ¶ Item aliud qð fortius operatur in inueterata serpigine ex radice lapacij acu. bene pistata quasi salsa et argento vi. et axungia por. veteri. et cera fiat vnguentum. ¶ Item aliud ex thure et alumine de pluma et axungia por. et argẽto vi. et succo ab sin. fiat vnguentũ. Item ex aurip. et sapone gallico. fiat vnguentũ. Item flos muri conficiatur cum saluia et inde vngatur. Item gummi prunorum cũ fortissimo aceto per noctem dimittatur et locus confricetur contra impetiginem aspaltum confectum cũ aceto confert. ¶ Oleũ de frumento cõfert. Sed memento q' cum ponitur aurip. cum sapone: prius lauetur loc⁹ et post fiat ĩunctio cũ populeõ. quia vehementer exurit. ¶ Oleum iuniperinum vel lau'. confert. R. litargir. tartari vini al'. ciclaminis vsti. teste cucurbite vste. puluer fuliginis. piretri. ãñ. ℥. j. succi ciclaminis et olei. q. s. ¶ Item radix lapacij et sal conterantur fortiter. post admisceatur acetum et coletur per pannũ et inungatur loc⁹ et in breui occidet impetigĩ. ¶ Item flos lilij croceus qui intus est inclusus super faciem inductus: serpiginem facit. sed albus eius flos illinitus eam sanat. ¶ Et nota q' serpigo cum est in facie. idẽ est q' noli me tangere. ¶ Item vngatur locus de oleo se. lini. et radice lapacij tritis vel ð radice rubee maior siue cẽtauree. aut ð albumine cũ succo fumit.

¶ De herpete. ¶ Contra herpetē miliū nō oz vt fiat purgatio sꝫ ꝑticularib⁹ ꝯuenientib⁹ fiat flōmia ꝛ tertia die vel quarta fiat bal. ꝛ suauiter totū corpus fricet̃: vt ex naturali ꝓ̄tate. balnei alteretur co. et per actualē calorē apiant̃ pori ad expirationē ignearꝫ fumositatum.

¶ De herpete cingulo. ¶ Cōtra herpetē cingulū ꝑmo digerat̃ materia cū oximelle diur̃. vel oxizacara. qua digesta purget̃ cū oxi. post fiat stupha de herbis f̃ris. exeūti de stupha: det̃ rubea. Quarta die ponāt̃ ventose supra renes vt attrahatur materia ad exteriora. post fiat vnguentū. Accipe pul. litar. vel salis nitri ꝛ distēpa cū succo lapacij acu. ꝛ succo fumiter. ꝛ succo scab. ꝛ inde fiat vnguētū ꝛ vnge. bis nō ꝓferentibus fiat cura morphee rubee.

¶ De antrace ꝛ carbunculo.

Antrax ꝛ carbunculus sunt apostemata venenosa et in facie sepius ꝓdeuntia: ꝛ ipsam cum curant̃ deturpantia. ꝛ fiūt de triplici materia. s. de sanguīe habente putredinē ꝛ de co. hñte īpetū ꝛ acuminē ꝛ ð mł'ia hñte diuturnitatē qñq; rubet ex sanguine. qñq; citrinescit ex co. qñq; liuescit vel nigrescit ex mł'ia ꝛ qñq; omnes colores simul apparēt ꝛ hñt virgulatā formā videlꝫ vnā liueā citrinā aliā ru. aliā nigrā ꝛ in ꝑncipio apparēt ī modū lenticule ꝛ hñt nigredinē puā in superficie ꝛ a sūmitate apostematis videt̃ q̄si filū trahi in ꝓfundū. ꝛ fit in medio quedā depressio q̄si q̄daꝫ filo traheret̃ In mēbro collectōis sentit̃ aggrauatio ꝛ pōdus ac si eēt mēbrū plūbeū. in carbunculo magꝭ est mł'a in antrace magis co. ꝛ ꝓpt̃ hoc magis cauat. qꝛ vestigiū antri post se relinq̄t q̄ denoīat̃ a carbone carbunculus. cōburit eñ vt carbo. In nullo paruo ꝑpate tā magn⁹ dolor est. qñq; est sine fe. et tūc nullus morit̃: qñq; cum fe. ꝛ tūc pauci euadunt: nullus tñ sine fe. morit̃. Item qñq; est in carnosis locis. ꝛ tūc parꝫ timet̃. qñq; in locis venis. neruis ꝛ arterijs intricatis: ꝛ tūc timorosuꝫ est ꝛ non sine periculo. Uulgaris opinio ē ꝛ vera qð cū circa diatragma puncture ꝛ sudor frigid⁹ sentit̃ mors est in limine. maxime si in remotis ꝑtib⁹ fuerit antrax. Si ex directo sit cordis vel oris stomachi: mortale est. Item si diuersi coloris fuerit ꝛ subito delitescat ꝛ alias nō appareat: mortale. Itē si subito apparet ꝛ statim hꝫ q̄si quādā obfuscationem. Item qñq; cuꝫ apparet ab hoīe scalpit̃ ꝛ rūpit̃. ꝛ tūc nō est sine periculo. Itē post rupturā ipsi⁹ fac os amplū ꝛ saniosuꝫ in medio ꝛ denigrat̃ circa. ꝛ apparet siccū ꝛ inflatur ꝛ magnū facit vlcus ꝛ fetet. ꝛ cū his sine fe. sepe curat̃. Particularibus q̄ cōuenientib⁹ ab ipsa ꝑte pa. fiat flōmia a quibusdā alijs emittatur ne materia venenosa trahat̃ in venas. ¶ Quidā faciūt ꝑ methatesim ne trahatur materia ad nobile mēbrū. sic nō dꝫ dari medicina trahens ꝛ euacuās ꝑ ventrē ne ad interiora trahat̃. alijs aūt videt̃ ꝙ debeat fieri flōmia ꝛ si sit in ꝑtib⁹ superiorib⁹ de cephalica. si in medijs de mediana. Si est in inferioribus de basilica. ꝛ semꝑ ꝭm eandē ꝑtem nunq̄ ꝑ oppositū. ꝙ si ꝑticularib⁹ nō ꝯuenientib⁹ nō possit fieri flōia reficiat̃ pane azimo ꝛ aq̄. ¶ Itē in oī apostemate venenoso nō est repcutienda materia. sꝫ circa locū subueniamus f̃ris vt cū olō ro. viol. succo solatri ꝛ aceto malorūgra. succo plātag. strigni. capolor. vitis. me-

mithe. vermicularꝫ ⁊ silib⁹. Et si nō febricitet in vero antrace exbibeat tyriaca p os cū vino tep. ⁊ bis vel ter supponat antraci in die. ⁊ hꝫ si p bata fuerit tyriaca ꝙ possit cōfidi i ea. Et cum desiccabit apponat alia vsqꝫ ad rupturā apostematꝫ. ❡ Itē gallina deplumet in posterioribus ⁊ ponat eius anus sup vlcus. ⁊ con stringat eius rostrū vicissim. vt co gat sugere p posteriora. mortua p̓ ma vel multū inflata. apponat alia ⁊ sic fiat pluries. quāto plures mo riunt: tanto pei⁹. Signū em̄ ē mul titudinis materie. si autē febrierit: nō det tyriaca per os sed det iacea nigra. i. matefelū q̄ crescit in segeti bus. Uel ꝑpina liliū vel scabiosam Scabiosa siue ꝯsolida. minor ꝯtri ta int̓ duos lapides valet vtrobiqꝫ ❡ Stercus aūt humanū tep. super positū optimū est ante rupturā ⁊ p⁹ venenū ꝯsumit ⁊ emūdat. Itē apiū risus ⁊ pes colūbin⁹ multum valet. Itē in dolore intolerabili radix li lij decoquat in aq̄ terat ⁊ suppona tur. Itē vitellū oui crudū cū sale su perponat bis vel pluries i die vsqꝫ ad rupturā. Sequēti die post p̄mā appositionē denigrabitur pustula vsqꝫ ad rupturā. Rupto apostema te: distillabit sanies liq̄da admixta sanguini. tūc accipe succū apij ⁊ mel dispu. ⁊ farinā tritici vel filiginis ⁊ bulliāt ad spissitudinē ⁊ fiāt quasi pultes spisse et tep. supponant bis vel ter in die. ❡ Scd̄a autē die vel tertia illa crustula infecta sic eleuet ⁊ remoueat. ⁊ tūc rubea caro rema nens infundēs sanguineas guttas sine aliq̄ īfectōe curet p regnatiua. ❡ Nota ꝙ saphirus sp̄alis est i an trace si ducat in circuitu et post ex directo teneat. Si aūt mors istare videbit: attramētū cū vino ⁊ aqua propinet. Q̄nqꝫ aūt inflat loc⁹ ⁊ sa

cit cornu vt in dorso equi. tunc fiat emplr̄m de butyro. altea. se. lini. fenu gre. buglossa. pinguedie lactꝫ. sic em̄ sepat cornu a carne. itē buglā piglā saniclam. pentafilon. herbā roberti allia ad quātitatē oīm herbaꝝ ꝑdi ctaꝝ tere ⁊ tritas decoque in aq̄ de coctionis corticis spine nigre. her bis abiectis ab aqua: appone mel ⁊ bulli paꝝ. post adde farinā filiginis delicatissimā: ⁊ cū vti volueris: te pidū superpone. Bonū aūt est. iun gere locū circa cū populeon. aplicō etiā valet hic ⁊ galbanū suppositū. ❡ Nota si carueris tyriaca: metri datū: vl̓ oppopira supponat. Nota ꝙ plus valet gallus ꝙ̄ gallina i sup pōne. Quidā faciūt d̓iam īter hos morbos: q: carbūculus de sanguie grosso ⁊ corrupto nascit ⁊ facit emi nentiā: et q: fit ex sanguine adusto prius rubet post nigrescit ⁊ carbun culus vix fit solus. Antrax vo fit ex plurib⁹ humorib⁹ adustis et magis imbibit carni. ⁊ tribus colorib⁹ affi cit ⁊ semp est solus. ❡ Docēt autē quidā in p̄ncipio extinguere feruo rem sanguīs cū cassiat. tamarinō. māna. viol̓. iuiub. sed caueat ne mul tū venter soluat. cotula fe. multum valet circa locū frumentū mastica tum valet in carbunculo ad matu rationē. sil̓r si sal īponat ibi. frumē tū vo coctū nil valet rannū cū oleo valet sil̓r nitrum ⁊ terebentina car bunculū apit ⁊ saniem trahit. sil̓r fa rina orobi cū butyro ⁊ sale. his non ꝯferentib⁹ cū incensiuis siue attra ctiuis est statim insistēdū. vn̄ alliū pistatū ⁊ suppositū valet. nitrū ꝙ̄ ⁊ aurip. sandaraci. et calciteos. Item ex pipe aurip. ⁊ ficub⁹ siccis fiat em plastrū. carbūculū mollificat plagel la. i. tēta felle ītincta sepi⁹ alternet. his nō ꝯferentib⁹. ferro ca. vratur. Quidā āt cū nobile mēbrū possede

rit trahūt ad loca min⁹nociua sic ac cipiūt ostrea viua ⁊ ligāt ꝓpe locū ⁊ ad se trahūt venenosam materiaȝ p⁹ligāt in alio loco alia ostrea ⁊ ad illum locū attrahūt donec sit ī loco nō timoroso. Labrū veneris multū valet ad h̄ potatū. Ad regnatōeȝ āt carnis fiat vngnētū ex mastice. thu re. aristol. rotunda. myrrha. vernice farina orobi. litargi. cerusa. aloe ex aliquib⁹ siue ex plurib⁹ fiat vnguē- tum. ⁊ ex pinguedine galline ⁊ cera parū. vel porci. vel sepi arietini. ali- quantulū. repleto autem antro si fie ri pōt. ad subtilē cicatrizationē vn- gat̄ cū vnguēto citrino. vel caseus caprinus cū melle ꝯtritus suppona tur vetus. vel apostolicon: vł aliqđ vnguentū dictum in ornatu faciei. Cicatrizationē eñ subtilem faciūt.

¶ Tyriaca magna. ¶ Tyriaca magna. ℞. trociscoꝝ squilliticoruȝ ʒ. ij. ⁊ ℈. ij. piperis lon. ʒ. ij. trociscoꝝ tyri. ⁊ trociscoꝝ. diacoralli amboꝝ. ana. ʒ. j. ⁊. ℈. j. xilobalsami. ℈. j. ⁊ gra na. vij. apij. agarici. ro. hyris. scor- deon. se. rape. siluastice. cinamomi. opobalsami. omnium. viij. añ. ℈. ij. ⁊ grana. xiiij. reubarba. spice. costi. croci. squinanti. ȝinȝib. cassielig. sto racis. cal. myrrhe. terebentine. thu- ris masculi. calamenti. diptanni. sti cados. polij. radicis. pentaf. petro. piperis. al. oīm. xv. añ. ʒ. j. ⁊ g̃na. vij. folij. gū. ara. calcanti. vsti. serap̄. ter re sigillate. fu. boli. ypoq̄sti. celtice. acori. camedrei. gencia. meu. carpo- bal. apij. amomi. maratri. carui sil- uestrꝫ siselei. nasturtij. se. anisi. ype- ricon. omniuȝ. xx. añ. ℈. j. mumie. castorei. opop̄. aspalti. galbani. cen tauree mi. aristolog. long. dauci sil- uastici. omnium. viij. añ. ℈. j. mellis quantum sufficit. det̄ in modū auel lane cū tepida. valet epilenticis sco thomaticis. ⁊ vt breuiter dicam oī- bus frigidis causis ⁊ egritudinib⁹. ⁊ reumati ex frigiditate vel ventosi tate. ⁊ in se. ꝯtinuis ex materia mul ta dissoluta fluente ad spiritualia. ⁊ quādo inducat̄ suffocatio. tunc cō petit tyriaca. facit eñ recuparevo- cem. ¶ Sed si accidat amissio vo- cis ex frigiditate: non det̄: augmen taret eñ cāȝ. Similiter dico de mu lieribus: q̄ꝛ in colerica perpetuā ste rilitatem induceret. in pingui ⁊ hu- mida preparat ad ꝯcipiendū. Et si bona est tyriaca: omnem fluxū ven- tris stringit: ī venenosa materia de vtraq; causa ꝓfert. Unde valet ī oī specie lepre p̄cipue dat̄ ꝯ venenum ⁊ morsum canis rabidi. ⁊ posita su- pra vulnus etiam si latuerit p annū Silr̄ ꝯtra morsum frenetici. alr̄ eñ fit morsus freneticus. ¶ Iteȝ ꝯtra antracē si non febrierit: vel etiā me tridatū. Itē valet ꝯtra venenuȝ qđ recipit̄ p os p̄cedente vomitu. In exhibitione ꝯtra toxicum pōt dari ad pondus. ʒ. iij. vel. iiij. cū vino de- coctionis diptanni. vel genciane vł mēte vł ypicon. Denoīat̄ a tyro ser pente. tyri serpētes sunt vltra mare in yerico in mane ꝓpt̄ ſrateȝ aeris mortificati h̄ mortificatio ē ex ap- tiōe poroꝝ. calidi eñ sunt. Uenenū āt ī his ꝓpt̄ leuitatē sui facile petit extrema. vñ abscindūt̄ ab eis caput ⁊ cauda. iiij. digitꝫ mēsuratꝫ. ⁊ inde trocisci ꝯficiunt̄ sic. illud mediū op time lauet̄ ⁊ decoquat̄ ⁊ spinis ab- iectꝫ: ꝯterat̄ ⁊ inde trocis. cuȝ farina orobi consiciantur.

¶ De scrophulis ⁊ glandulis.

Scropule ⁊ glandule sū apata dura ī molli car ne nascētia vt in emun ctorijs locis venaꝝ et arteriaꝝ vt collo. assell ⁊ īguinib⁹ frequēter ⁊ q̄nq; in alijs locis. Nascunt̄ autē ex supfluitatib

bus mēbrorū pncipaliuʒ q̄s natura expellit tanq̄ ad loca emūctoria et fluxū recipientia. ⁊ q2 supfluitates ille sunt terrestres m'lice nec aliquo mō a pncipalib'mēbris digeri valent. iō in his locis coadunāt ⁊ coagulanť in modū carnis formantes sibi pelliculas in modū tunice exicatis cū radicib'p q̄s fit descēsus ⁊ fluxus ad eas. ¶ Qñq₃ aūt colligiť materia mollior ⁊ fluxibilior i vnā vel plures nō multas tñ ptes ⁊ fiūt grossiores nō solū humores q̄s recipiūt sibi incorpantes: sed etiā alibi trāsmittētes. Unde sepi'repiuntur cause tinee. scabiei. mali mortui. cācri ⁊ fistule. ⁊ filium. ⁊ vocanť glandes. Qñq₃ aūt materia siccior diuidiť ⁊ cadit in plures ptes minutas vñ multa ⁊ dura ⁊ 9globata apata gñanť ⁊ vocanť scropbule: a multiplicatiōe fetus admodū scropbaꝝ ⁊ etiā morb'regis. q2 reges hūc morbū curāt. Cū aūt sint tales supfluitates sicce: a siccitate interiori ⁊ exteriori mēbri coagulanť. Uñ i se nō recipiūt infusionē nec dilatationeʒ vt in glandulis: sʒ oʒ q̄ refundať ex ⁊ aliud inde ex alia materia gñetur ⁊ sic ex tali materia multa apata nascunť. ¶ Discernunť aūt ad inuicē p empl'm factū de edera terrestri et folijs citri bullitis cū ol'o ⁊ supponatur p. iiij. dies ⁊ sic glandule molles inueniunť. Utrarūq₃ aūt eadē ē cura. sed intensior est in scropbulis tā in maturatōe q̄ in incisione vel incensione. In his non: est repcutienda materia. sʒ dʒ dissolui ⁊ emolliri ⁊ desiccari ⁊ fluxus 9stringi. ¶ In primis tenteť si potuerint dissolui. si nō: emollianť mollificatis. corrosiua apponanť p se em̄ non crepant post apponāť desiccatiua 9stringētia fluxū. Ultimo claudentia supponanť. Quidā laborāt repcutere cū succo plantagi. ⁊ solatri. q̄ etiā paꝝ bulliunt in aceto et intingať stupa canabina ⁊ frequēter supponatur. Si nō statim pñt repcuti ⁊ h' in pncipio nō est imorādū nec supfluitas redūdet ad nigredinē. Si nō possit repcuti: dissoluať sic. Extrahať succus celidonie. agrimonie. rute. ⁊ radicis rafani. ⁊ isti succi admisceanť cū ol'o lauř. ⁊ bulliāt fere vsq₃ ad cōsumptionē. ⁊ intingať ibi lana succida vel filtrū ru. ⁊ supponať. vl' de felle porcino inūgať p aurē si circa gulā sunt: succ' laureole infundať. vel meditullinū ell'i ni. cū petroleō decoquať. ⁊ vna gutta vel due instillenť. Uel melius est ol'm sacrosctm̄. qd̄ fit de tapsia. ⁊ radicibus rafani bullitis cū petroleon ⁊ ol'o de pulegio ita q̄ dū vnū minuiť. aliud addať quousq₃ radices emollescāt tūc fortiť exprimāť. ⁊ liquor vsui reseruet. ⁊ cū opus fuerit: gutta instilleť in aurē. si i alia pte corpis fuerint: inungať. Iteʒ. iij. gutte lactis titimalli in ouo recipianť. ⁊ cū capitello bulliāt ⁊ scropbulis superposite: mollificāt ⁊ dissoluūt. ¶ Item purgeť pus laxatiuo qd̄ dř gra dei: cuʒ scamonea. ⁊ hoc sepius. deinde supponať. ℞. picis vtriusq₃ salis armo. ⁊ mastic vel apl'icon. potio ad scropbulas. ℞. cinamomi. spice. gariof. thur. ʒinʒib. galange. reub. añ. ʒ. ß. scamo. ʒ. ij. ⁊. ß. euforbij. ʒ. ij. aloe. ʒ. iij. da septies. ¶ Aliud. ℞. turbith. scamo. cinamomi. gariof. spice. añ. ʒ. j. euforb. quātū de oib'. ad idem pone radicē nucis et farinā fabe et sanguissugas. deť vinū luna decrescente in quo bullierit radix laureole. radix ireos. ciclamē. faba lupina bruscus. sparag'. aristol'. rotū. affodilli. rafanus. hermod'. ell'us niger.

¶ Rafanus etiā mire ꝓdest q̄cūq̄ mō sūptus. Catbapu͂a ebli siue elli suppositū diminuit scropulas. fiāt q̄ crispelle ď farina siliginis ⁊ ouis radice vitiscelle. lapacij. ciclamis ⁊ rafano. ⁊ accipiat ieiun⁹ de eis ⁊ vino dicto. Succ⁹ radicis sigilli sctē marie ⁊ agrimonie mixt⁹ vino rub. oī die def a ꝑncipio augusti vł mar cij donec san⁹fit. Itē scropbule recentes sine ruptorio et incisione h̄ vnguēto curant. ℞. cinamomi. gariof. argenti vi. sulpburis vi. picis naualis. cere. radicis. enulle. ⁊ axungie por. Istud etiā vnguētū cicatrices scropbulaꝝ subtiliat ⁊ dealbat. Itē teraf gūmi edere ⁊ trocisci serpentis resecatꝫ cauda ⁊ capite ī olo bulliant ⁊ colenf. ol'm istud tepidū auri pa. instilleř a pte scropularum Si sic nō pn̄t dissolui et ꝯsumi: fiat empl'm mollificatiuū ⁊ maturatiuū ex radice bis malue ⁊ cucu. agrestis coctis in aq̄ vsq̄ ad plenā resol'onē ⁊ tūc teraf cū axūgia porci vetusta fermēto ⁊ sale. ⁊ frequēter supponatur. vel de yri cocta. vel de ficubus īmaturis. farina lupinoꝝ tēpata cū aq̄. ¶ Itē radix cucu. agrestꝫ. nitrū ⁊ fermētum. ⁊ aristol'. ⁊ altea multa eas mollificāt. Si aūt indurescāt ⁊ crescāt. ⁊ sic ꝑ mensem vel dimidiū annū ⁊ fit puer: fiat sic ol'm radicis tapsie ⁊ rapbani agrestis in olo bulliant optime in vase posito ī caldario aq̄ pleno. de olo boc. iij. gutte vł iiij. instillenf in aure illius ptis et dimittanf in pte illa. Et si ꝑ illud ītimuerit et fracta fuerit: ita q̄ aliq̄ putredo inde exierit. liberabif ꝑ illam medicinā si nō: nō. q̄ si fuerit signū liberatiōis: insistaf pluries cū oleo illo et fiat ista potio. Accipe arūdinū radices mali terre. spagi. ⁊ brusci. radicis elli ni. polip. aristol'. ro. fabe lupine scropbularie. rapbani agrestis et domestici. spatule fe. folioꝝ laureole quātum de oīb⁹ista oīa bulliāt ī vino optimo. Et si fuerit borribilis: asꝑgaf ď zucc. vł melle. ⁊ nō accipiat aliud laxatiuū. Duc enim ter vel quater in die vel plus. Q ꝫ si bec medicina nō valuerit ⁊ rubescat ⁊ mollescat ⁊ videaf duci ad saniē aliq̄ mō apiaf cū flomo ⁊ extbaf paulatim sanies ⁊ ponaf in orificio tenta intincta in vnguēto fusco. vel vnguento facto de alumine de pluma ⁊ melle ⁊ attramēto ad ꝓseruationē instillatōis. Sꝫ q2 talis aptio nō est nisi labor ⁊ tediū. iō sic meliori mō īcidim⁹. ¶ Hic notato q̄ nunq̄ incidaf scropbula vł glandula nisi q̄ bn̄ manu teneri atq̄ tractari pn̄t. ¶ Cum igif incidaf scropbula vel glandula: ꝑmo dꝫ accipi ī vna manu ⁊ firmiter teneri. ⁊ tunc cuticula supior dꝫ in longū incidi. ⁊ binc ⁊ inde scarnari. ⁊ vnco appbendi. ⁊ ad supiora trabi. ⁊ si alia secuta fuerit: ipsa trabaf. ⁊ oēs quotq̄t adberēt cum suis folliculis. Si vo emorosagia secuta fuerit nimia ꝑ īterualla trabaf. ⁊ vuln⁹ impleaf pāno albu. oui infuso. Scda vo die si quid de scropbulis vel suis follicul' remāserit: ei puluis de affodillis supponaf. deinde carnositas ⁊ putredo extbaf. Ualet etiā ille pul. ad corrodendū illū pāniculū qui remanet ex aptiōe. Cū vo vuln⁹ tumefactuꝫ prospexeris ⁊ desiccatū: pannus in albu. oui infusus: immittendus est. Supius vo plagella cū ouo q̄uisq̄ videris pāniculū bn̄ putridū ⁊ corruptum ⁊ vulnus saniem emittere. Post vo cū vnguento viridi ⁊ alijs cura adbibeaf. alio āt mō apif illis qui timent incisionem. apponatur ruptorium q̄ fit de cantaridibus ⁊

sepo byrcino ꝛ modico aceto simul tritis. vel de simplici allio trito. vel de vitiscella viridi trita. vel de cantaridibꝰ ꝛ aurip. cū sepo byrcino et dimittaꝛ ꝑ dimidiā noctē. vl' de cantaridibꝰ ꝛ eufoꝛ: tunc apponaꝛ realgar repꝛessum ad quātitatē lenticule cū equali pondere pulueris attramēti. vel bermoď. vel etiā ꝑ se inunctione facta circa scropbulā cum populeon. aut succis frigidissimis, et talis vnctio fiat ꝑ. iij. dies. Quarto die supponaꝛ emplm̄ maturatiuū de folijs caulis ꝛ axungia poꝛ. veteri bñ tritis. folijs dico ꝑus aliquantulū sub cineribus calefactis vel supponāꝛ pultes de succo apij. farina ꝛ melle. vel ficubꝰ siccis pꝛius aqua mollitis cū axungia poꝛ. ꝛ cū vlcus factū fuerit: apponaꝛ tēta ī p̄dictis vnguētis infusa ad ꝑseruationem a fistula. ¶ Caute aūt est istud agēdū ī delicatis. cū ꝟo scropbula separata fuerit a carne vera ꝛ bona. ꝛ si alia remanserit iteretur cura si non sed radix alia apponaꝛ spongia vel bermoď. donec sufficienter coꝛrodatur quo facto tractus supponaꝛ qui saniem potenter extrabit vlcꝰ mundificat ꝛ carnē regenerat. Cōficiꝛ ꝟo sic resina cū modico aceti in olla liq̄fiat ꝛ coleꝛ ꝑ pannū foꝛtiter in aqua frigida ī pelui q̄ colatura manibus inunctis diutius malaxetur ꝛ vsui reserueꝛ. vel pōt apponi apostolicon. ¶ Secuꝝ aūt ꝯsiliū est vt fiāt duo cauteria supꝛa capita glandulaꝝ vt fluxus intercipiaꝛ a supioribus. vl' trabaꝛ sepo ꝑ mediū glandule vt tota extrabaꝛ ad saniē ꝛ tūc non oꝫ alia facere. Post aptionem aūt ꝛ eductionem si cito nō cessat sanies īponēdus est pul. de affoď. debinc ꝟo vt superius dixi ꝓsequendū ē. Post deficcatōeꝫ ꝟo ad carnis regenerationeꝫ ꝛ ad subtilem cicatrizationē. apponaꝛ vnguētū al. vel citrinū vel aliud ꝑus dictū. In oībus aūt scropbulis ꝛ glandulis vtile est vt p̄cedat vr̄is purgatio añ incisionē vel incensionē. vel etiā maturationeꝫ. ¶ Et nota ꝙ cū sicꝰ vel scropbula ꝑ appositionē realgar īceperit a bona carne separi: puluis salis ꝛ stupe canabine. a ñ cōbustorū cū puluere cuꝑose: velociter eradicat. Scropbule ꝟo saniose curāꝛ apoꝫimate qď fit ď pede ancipitris decocto in vino albo vsq; ad ꝯsumptionē tertie ꝑtis ꝑ. ix. dies facta īunctōe cū vnguēto qď est supius ꝙ dixi scropulas recentes sine incisione ꝛ ruptoꝛio curare. Tumoꝛi ꝟo q̄ fit a scropbulis imponaꝛ emplm̄ ꝙ fit de farina fabaꝝ ꝛ aceto foꝛtissimo ꝛ vꝛina pa. ficus autē vocantur carnes glandulose in alijs ꝑtibꝰ nascentes. Testudo aūt est caro glandulosa seu ventosa ī locis neruosis vt in crate manus extra ꝛ eiꝰ iunctura ꝛ sola crescit. ꝛ fit sepe ex cassatura neruoꝝ. curaꝛ aūt ꝑ fricationem ꝛ ꝯstrictionē. ꝛ sepe per incisioneꝫ ꝛ non est sine periculo.

¶ De superfluitatibus filibus scropbulis.

Superfluitates aūt nascuntur in capite filꝫ scropbulis. Quaꝝ quedā est dura quedā mollis. Itē quedaꝫ mobilis: quedam īmobilis. que ꝟo mobilis est curatur ꝑ incisioneꝫ vt supius diximꝰ. Et bic addimus ꝙ si pāniculus qui intus est natus exbi non possit: relinquaꝛ ꝛ in vulne-

re pannus albumine oui īfusus ponat. ꝛ scđa die impleat puluere affodillorum qui talē pāniculū corrodit. ꝛ putredinē fac. ꝛ h' puluis aspsus īponat q̇ .℞. succi affodillorum. ℥. vj. calc vi. ℥. iij. aurip. ℥. j. cōfice sic. sic cꝰ bulliat in olla. deinde addat calx ꝛ bene incorporentur. post addatur aurip. ꝛ parum bulliat ꝛ bn̄ incorporetur ꝛ ponat ad solem. ꝛ cum desiccabitur. formēt inde troci. ꝛ bn̄ desiccati: v sui reseruētur. ℂ Cū aūt vullus tumefactū videris: scias panniculū esse corrosum. ꝛ tūc pannus in albu. oui infusus est imponendus ꝛ superius stupa ī albu. oui infusa vt superius dictū est. Scrophula aūt immobilis cutem inficit ꝛ ꝯdēpsat nimiū ita vt dura mater in craneo eadē sit infectiōe ꝯiuncta ꝛ ab ipso craneo videat habere principium. ℂ Cura autē eius est vt cutis tota radicitus separet. ꝛ cū trepano circa infectū craneū cōpetenter perforetur craneum cum spatamine. ꝛ totum remoueas. ipsam vero supfluitatem a dura matre separare ē valde difficile ꝛ periculū. ideo talē curam non curatam potius relinquere q̄ temerarie aggredi: vtilius iudicamus.

ℂ Liber quartus de morbis membrorum spiritualium. Incipit.

ℂ De vua et morbis eiꝰ ꝛ follibus ꝛ brancis ꝛ apostemate vuule.

Va est mēbrum in modū mamille duo habens foramina supiꝰ amplum: inferiꝰ strictū ꝛ acutū. et purgās caput a flica humiditate. Vñ et ea qñq; relaxat qñq; cadit. qñq; tumet. vñ sequitur tussis ꝛ impedimentum transglutiendi. vel hanelandi. qñq; autem fit hmōi vitium in ea ex catarro et eiꝰ vicinis locis. vñ fiunt branci. ꝛ folles. Quandoq; autem tumet vel relaxatur ex sanguine ꝛ alijs hu. raro tamen ex melan colia. Quandoq; a fumo ascendente a stomacho. vnde nimium dolorem patiuntur cum cibus transglutitur. aliquando non glutiunt saliuam nisi cum maximo dolore. aliquando apostema nascit in vua. discernit autem ore aperto linguaq; depressa digito inferius: per eius inflationem. et dolorem. ℂ Sanguinis enim signa sunt. tumor. rubor. calor. dulcedo oris. plenitudo venarum. pulsus nimius ꝛ plenus. ℂ Colere signa sunt ardor. siccitas cum siti. paruus tumor. dolor pungitiuus cum amaritudine oris Flegmatis signa sunt tumor. pallor cum insipiditate oris. et saliue abundantia et paruus est dolor. mollicies sine siccitate. ℂ Si igit egritudo est de sanguine minuatur de cephal'. ℂ Si de alijs hu. purgētur fil'r. Si ex relaxatione vel casu: purget cum pill' aur. tertia die dent

opiate rubea ꝯ calı̃os bu. aurea . vel metridatũ: ꝯ frı̃a in relaxatiõe. diaolibanũ tyriaca. similr in catarro. Si ḡ sit ex co. vl' sanguine: fiant gargarismata dissolutiua: vt ex galla cũ aceto. vl' psidia. balau. ro. mirta. sumac precedat tñ purgatio vt in co. ⁊ seq̃tur rubea tro. Uel deɫ purgatio cuꝫ cassiafis. tamarindis mãna. viol. et similib⁹ Bargarizet ꝙ d yamoꝛon cuꝫ decoctiõe antere. Inungaɫ ãt cum succis frı̃s. Si vͦ sit ex fle: fiat gargarismus ex ꝫinꝫi. pipe. piretro. staphisagria. myrrba. nitro sale armo. in vino decoctiõis. Iuuat aũt ouũ ca. coctũ. ⁊ aplanatũ i ꝯtumacia positũ sale supposito. Decoctio radicꝭ celido. gargarizeɫ. ⁊ ipsa radix vue applıceɫ. Cõtra relaxationem vue valet silr trabere ꝑ capillos supius Sinapis aũt aut vsus ca. salsaꝝ cõfert trocisci ꝺ stoꝛace. tbure. mirrba sub lingua valent. Puluis ad vuule casum valens. ℞. myrrbe. sal' armo. pipis al. ⁊ lõ. añ. fiat pul. ⁊ ꝑ cãnalẽ vue instilleɫ. aliqñ ossa circũiacentia eisdem causis elonganɫ. quib⁹ ⁊ vuula ⁊ eisdẽ causis curãɫ. ¶ Sub leuenɫ aũt queãdmodũ ⁊ vuula cuꝫ digito foꝛtiter ⁊ sursum cõpꝛimanɫ queãdmodũ ⁊ ranula. Nõ em̃ min⁹ pariunt nocumentũ cũ relaxanɫ: ꝙ̃ vuula. ¶ In pueris ãt semꝑ debet vuula sursum cõpꝛimi foꝛtiɫ. aurea aũt cũ musceleon teꝑ. in bis oib⁹ cõfert in ꝯtumace capitis raso multũ valet. Cũ subleuaɫ bmõi digit⁹ inuoluaɫ in aliquo pul. desiccatiuo vt cinamomo. antera. vel silib⁹. vel cũ puluere se. nastur. vel cum puluere myrrbe vel tburꝭ. ⁊ bͦ dico i relaxatione: qꝛ in apostemate subleuare paꝝ ꝓdesset nisi ad casum. Si autẽ nõ ꝯferũt: oꝫ inspicere vuulam si sit ru. liuida. vel al. vel tumida supius vel inferius. Cuiuscũq₃ em̃ coloris sit et inferius nõ tumescat. sꝫ supi⁹ valde tangenda nõ est cũ incisione. vel incensione. Si aũt inferi⁹ tumida sit: et al. vel liuida: incidenda ẽ. rubea aũt nõ. qm̃ signũ digõnis nõ ꝓtẽdit. sed fluxũ ⁊ acutã materiã. vñ si talis incidereɫ: foꝛsitan deuiaret materia ad ysmon vel gulam: et squinantiã induceret vel emoꝛosogiam. boc dico nisi coꝛpus optime purgareɫ. vñ Ipo. vuula ad incidẽdũ si sit rubea: magna est molestia: qꝛ sequunɫ apostema ⁊ fluxus sanguis. ¶ Expectanduꝫ est igiɫ quo ad supioꝛ ꝑs subtilieɫ. inferioꝛ ingrosseɫ. tunc em̃ incidaɫ: vtilius est aũt non incidi ante purgationẽ vẽtris. si tp̃s expetit et suffocationem expectando nõ timeas. precedente ergo purgatione ⁊ opiatis ⁊ gargarismatib⁹ desiccatiuis foꝛtib⁹. si nõ desicceɫ: incidaɫ foꝛcipib⁹ ad boc factis i subtilioꝛi loco cauẽdo ne vue radices tangas. ⁊ post succedat gargarismus. vt de pusca. vel aq̃ decoctionis lenticule. balau. sal' multi. tburis. acaristo. ⁊ silib⁹ ꝯstringentibus reuma cũ aq̃ plu. tepida et sale multo vel vino tepido ⁊ sale. vl' gargarizet aquã vbi cocta est gallina pinguissima sepe. nõ multũ aũt doꝛmiat ꝑ tres noctes ⁊ nõ iaceat supinus. Melioꝛ est aũt incensio ꝙ̃ incisio. ⁊ fiat boc mõ in extremitate calami aro. vel canne. vel arũdinis. ẽt ꝯfert ei virga aurea vel ferrea bñs auꝝ in fine candens. ⁊ ꝑ calamũ in oꝛe mittaɫ. ⁊ vuam tangat. ⁊ bͦ pluribus vicibus. Uel etiã post incisionem incendaɫ eodẽ mõ. aliȷ̄ combuꝛunt nũmo aureo. sed non tm̃ valet. post incensionẽ succedãt gargarismata vt ꝑdiximus. Brãci vͦ ⁊ folles sũt silr ad modũ mamillarũ vel

amigdalarũ in fine dẽtiũ. Unde dif ficilis ẽ excreatio ⁊ anxia spũs attractio ⁊ grauis masticatio, oris: igitur apto ⁊ cuneo inter dentes posito: vnco ferreo apphendant vel forcipibus, id est tenaculis ⁊ radicitus abscidantur: pelliculas q̃ iuxta sũt illesas dimittẽdo. ¶ Post fiant gargarismata cũ aqua ro. ⁊ aceto. vel cum succo plantag. ⁊ aceto. Et si sanguis multũ fluxerit mellicratum adde vl' alia sanguinẽ sistẽtia ⁊ potes vrere vt pri⁹ vel incidere ⁊ post vrere ⁊ queadmodũ ibi melior est incensio. sil'r hic ppollet incisio. ¶ Interdũ aũt brãci putredinẽ faciunt ⁊ tunc cutis in longũ incidat ⁊ circũcirca a radice fundit⁹ euellat ⁊ tunc locus auro coquat vel ferro. ¶ Quidã aũt eccl'iastici ꝑpter impedimẽtũ vocis ad ipsius meliorationẽ vuulã sanã icidũt vnde in raucedinẽ incidunt ꝑpetuã intelligentes eã aerez cordi ꝑparare ⁊ depurare ⁊ in ꝓportionem trahere ministrare. ⁊ eaz humectare. cerebrũ purgare. ⁊ fl'a ab eo transmissuz diriuare. ¶ Eius igit incisio sit ad horũ oĩm periculũ ⁊ horis ⁊ pectorz detrimentũ. ¶ Et no. ꝙ ex relaratione ossiũ: nausea ⁊ vomitus ⁊ fastidiũ. ⁊ alia sint homata. queadmodũ ex casu vel relaxatione vuule generantur. ¶ Opz igit eam non negligere vel ꝑtermittere.

¶ De squinantia ⁊ speciebus eius.

Quinantia est apostema gutturz acutũ cito suffocatiõez ⁊ sepissime iducẽs. vnde ⁊ acuta prefocatio gutturis iterpretat ⁊ denoiat. Interdũ eñi subito. interdũ cadẽ die. scd'a vel tertia die: suffocatiõez iducit. fit eñi ex hu. acutis a capite descẽdentib⁹ ad guttur. s. ad ysmon. i. ad illũ folliculum q̃ diuidit trachẽã arteriam ⁊ ysophagũ. ⁊ de illo nemo ꝯualescit: nisi materia refluat ab interiorib⁹ ad exteriora. vel nisi artificiose rumpatur. ¶ Qñq3 materia tota cõtinet extra ⁊ de illo nemo morit nisi materia refluat ecõuerso. Qñq3 materia ꝯtinetur ꝑtim intra ⁊ ꝑtim extra ⁊ de hac moriunt q̃dã ⁊ q̃dã euadũt. Uñ scd'z periculositatẽ variant appellatões vt ṩm ꝙ ꝑiculosior est egritudo: nomine pluriũ litteraz noĩet q̃ nimis ẽ periculosa: noĩe paucaz l'raz noĩet q̃ media medio mõ. Quidam autem econtrario imponũt noĩa sinãtia. q̃nantia. sq̃nantia: sed de hoc parum vel nihil curet. qz nullũ ꝑiculũ vl' ꝓficuũ ex noĩe gñat. ¶ Humores descẽdẽtes sanguinolẽti sunt vel colericivel fl'ici vel viscosi. vel salsi. ⁊ ṩm constan. nõ fit hic morbus ex mel'ia qz hic morbus cito ꝑualet cũ sit acutissimus. mel'ia nõ nisi post longum tp̃s opat. ¶ Uñ ĩpossibile ẽ de col'. ni. eẽ hoc igit ꝓbauit constan. ꝑ esse ctũ. sed alex. ꝓbat hoc ex mel'ia esse ꝑ signum hoc dicens. Si nigrũ spumãt ex mel'ia est. ¶ General'r anhelitus eoz angustus est. vt neq3 cibũ neq3 potũ recipiant nisi minimum. ¶ Itẽ anhelitus est longus ꝑpter stricturã eñi pectoris. aerẽ cum impetu trahẽ nequit quãtũ sufficit. Unde longũ tp̃s in attrahendo requiritur. vt ad orthomiã infirmũ ducat. ¶ Pessimuz ergo genus squinãtie accidentia hec sequuntur orthomia cũ dolore nimio ⁊ angustia. cũ neq3 tumor neq3 rubor extra apparet nimiã eñi significat materiã intra residere ⁊ introi[illegible] aeris possidere. Unde expectat suffocatio ⁊ mors. In media aũt qz materia est partim intus. ꝑtim extra in lacertis gule seu

tit dol'nimiū non cū tanta angustia ꝛ cū puo tumore ꝛ rubore extra. In tertia qꝛ materia extra declinat totaliter vel fere. qm̄ fit dolor magn⁹: non hꝫ angustū hanclitū: sed tumorem magnū ꝛ rub orē extra tā in collo ꝙ in gula. ¶ Si hic morbus fit ex sanguie ē cū plenitudine venarꝫ rubore in facie. tumore ꝛ calore pulsu magno forti ꝛ veloci. dieta multi sanguis generativa p̄cessit. si est ex co. dolor nimius ꝛ etiā frōtis angustia nimia. calor magnus sitis amaritudo oris fumositas in gula pulsus vacuus ꝛ velox ꝛ fortis. Ex fl'ate viscoso dolor non est nimius vt predictorꝫ cū tumore ꝛ mollitie ꝛ oris isipiditate. ¶ Ex fl'e salso sapor est salsus ꝛ amarus cū calore aliquanto ꝛ rubore ꝛ voce quasi puorꝫ catulorum. Urina autem horū coloratior est ſm ꝙ egritudo est acutior.

¶ Quandoqꝫ aūt excrescit hec passio inter gulā ꝛ dentes ꝛ spasmat̄ lingua qua compressa sepe tumor videtur circa epiglotū. qn̄qꝫ magis circa ysophagū. qn̄qꝫ magis circa tracheam. ꝛ tunc peius. qn̄qꝫ aūt est vitiū vue p̄longare ꝛ credit̄ squinantꝫ sed hi nauseant nec glutiūt. ¶ Itē qn̄qꝫ scrophule ex perithimia fiūt i collo cū difficultate glutiendi. sꝫ hi sunt sine fe. Itē si squinanticus patiatur oregmon. ꝛ facies liueat vox subtilietur quod bibit non trahijcit. si sine pulsu inueniat̄ ꝛ extrema frigeant ꝛ saliuas agit ad mortem vergit. ¶ Itē si vltra modū in principio fl'a ꝛ saliuā agat: malū est. In fine vero bonum est. Sepe vero post hunc morbū fauces [illegible]terantur, ꝛ vua cadit. ¶ Quō a[illegible]em curari debeat ista egritudo: in particula q̄rta regimenti acutarꝫ habemus ab ypocrate. dicit sic. acutas autēꝫ egritudines flebotomabis si fortis appareat egritudo ꝛ qui habēt: iuuenescunt etate ꝛ rubor aderit eis. ¶ Docet igitur tria esse consideranda fortitudīs validitatē ꝛ statū virtutis. ꝛ q̄ tpe docet antē post dare ad facilē attractum aeris. el'ria plericorum ꝛ si non appareat imbecilior: iubet auferre plus sanguinis ꝛ clisterizari donec cessent sint hōata ꝛ saniescat.

¶ Quantitatem vero sanguis auferendi docet. cum dicit. ꝛ aufert sanguinē ſm habitum ꝛ etatem excogitās ꝙ plus ꝛ ꝙ minus. duo ergo cōsiderant̄ habitus ꝛ etas habit⁹ vtrū pinguis vel macer plenus vel vacu⁹ cuius cōplexionis. ¶ Quo autem tempore debeat fieri docet. Sꝫ hos tales prefocantes oportet flebotomare in principio ꝯfestim facile eni auxiliabiliora erūt ꝛ resumētēꝫ ꝛ crises super considerantēꝫ farmare. sꝫ non alleuiatur sursum inferiorem ventrem si non subegerit clistere. lac afine coctum da. ¶ Ex qua autem causa fiat. dicit Sinanticus autem fit cum ex capite reuma multūꝫ ꝛ conglutinosūꝫ hora hyemali vl' vernali ad miringas superinfluat.

¶ Unde sputum et sanguinem glutinat ꝛ oppilat. Unde fit lingua liuida. ꝛ rotunda ꝛ recuruatur propter plenitudinem. ¶ Quia igitur lingua cum suis radicibus. ꝛ rara et spongiosa est: cum bibit humiditatem influentem. ita vt fiat dura ꝛ rotunda ꝛ incurabilis ꝛ fiat suffocatio nisi flebotomia succurrat̄. ¶ Dicit sic. nisi quis cito auxiliabitur flebotomiam faciens de brachijs ꝛ venis que sub lingua subsident et farinacijs attractiuis ꝛ gargarismis ca[illegible] caput radere ꝛ cotum colloct capi-

ti circũapponere. lana circumuol- uere.et spõgijs mollibus aqua ca. exprimente fomẽtare bibere aquã mellicratuz nõ frigida immo tep̃. ¶ Ex his verbis ypocrat patet cu- ra totius egritudinis. quoniam in principio vtendum est flẽomia extra emplastris fomentatiõibus attra- ctiuis dyaphoreticis intra garga- rismis et ꝙ debent dietari aqua et mellicrato. ¶ In squinãtia igitur ex co. sanguine flegmate salso.p̃ cedat flẽomia.deinde si tempus pati poterit:occurratur cum farmacia. ¶ In flẽ p̃cedat farmacia si egritu do tolerat. ¶ Si non ad minus:fiat flẽomia vt attrahatur materia a loco ad diuersuz. vt diximus magnitu do morbi virtutis quantitas con- siderãda sunt. ¶ Si eñ fortis sit: vsq; ad lippotomiã oportet ducere. Melius est tñ parũ extrahere.qꝛ in primis debet fieri d̃ cephalica.post ea devenis sub ligua. post de sophe nis quas salernitani incidũt ƺm la tũ.sed securius est incidere ƺm lon- gum ne ineptior fiat lingua ad vo- cũ formationem. ¶ Tertio fiat mi- nutio cũ ventosis in collo. Quidam faciunt flebotomiam de vtroq; bra chio vsq; ad lippothomiã: sed meli⁹ est predicto modo. ¶ Nam Alexã. dicit.non subito vel semel: sed plu- ries euacuandi sunt. magis ex ip- sis patientibus locis. ideo tertio quarto cum retentis menstruis vl' emoroidib⁹ ex talo dic̃ sic se sanas se plures. ¶ Et not. ꝙ tria sunt per que cognoscit quãdo debet sisti mi nutio sc; variatio coloris san. minu tio pulsus.debilitatio pa. ¶ Si ve ro sang.cum col' mixtus sit:oportet elargare ventrem cum cassia fist.ta- marindis iuiub.viol'. similibus. Et not.ꝙ in hoc morbo nulla expe- ctatur digestio. ¶ Similiter molli ficetur cũ clisteri de viol'. se.malue. prunis iuiub. similibus mitigato acrumine egrediente egestione:de cephalica minuat post purgatiões minutiones in principio doloris medicabimur cũ his qui repugnãt humoribus ad guttur descendenti- bus ip̃m confortantibus. sicut est sapa de moris.tam celsi ꝙ rubi. in de fit dyamoron.

¶ Dyamoron.

¶ Dyamoron valẽs ad omnes pas. palati gutturis maxime squinã- tie. vuam cadentem subleuat hu- mores desiccat. ℞.mori celsi rubi. añ.lib.j. mell'.lb.ß.sape.ʒ.iij.omnia coque in stagnato ad prunas lento igne ad perfectionem. ¶ Signum coctionis est ꝙ gutta adheret catie De hoc igitur fiat gargarismus vel cum succo arnoglosse fiant garga- rismata repercussiua ex frigidis et siccis. Et no. ꝙ in principio debent apponi appocrusticanit⁹:postea di minuẽda sꝰ apocrustica augmen- tanda dyaforetica. id est ꝙ ad vlti- mum sola dyaforetica exhibeãtur. ¶ In hac egritudine locum habet exceptio que solet fieri in principio cuiuslibet apostematis.apponenda sunt apocrustica nisi materia sit fu- riosa vel venenosa. vl' nisi apostema sit vuulatum vel nisi sit creticum vel nisi timeatur de impedimento nobi lis opationis vt in squinantia. ¶ Nunꝙ ergo in ha c egritudine apponenda sunt repercussiua extra ne materia repcussa impediat actio nem inspirandi et transglutiendi. fiat inde g[illegible]garismus ex aceto.in- fusionis ordei aqua vbi balanstia sumac. ro. siue galla: sint cocta siue lẽtes siue succus solat. vl' psillij oĩa

em̄ stiptica sunt ⁊ repugnantia. Un-gat collū ex ex dyaltea ⁊ supponat lana succida vl' stupa. ¶ Et nota ꝙ isti pleuretici ⁊ piplici ⁊ laborantes vitio spiritualium debent esse iuxta ignē carbonū a lōge vt aer tepefiat ī spiratus. ¶ Oīa em̄ actu frida apo stematibus sunt inimica. fiat autem ēplastrū maturatiuū sup collū ex ra dicibus malue. bismalue. lilij aqua coctis ⁊ pistatꝭ. post cū axūgia ⁊ bu-tiro addita farina se. lini ⁊ fenug. ⁊ limacibus. hoc emplastrū valet cuili bet apostemati īteriori ⁊ exteriori. Det elcꝫ dyadragagātū. f. ⁊ penid. Cū igit humores dissoluēdo extin-xerimus augmētanda sunt dissoluti ua vt hūores interi⁹ ī mēbris clausi dissoluāt fiat igit gargarism⁹ ex mo ris. sapis ⁊ sapa vini ꝯmixtis ⁊ pau-ca mirra vel ptisana ⁊ zucc. ⁊ pauco croco. vel cū cassiaf. ⁊ sapa in aq̄ cal. vel succo portul. ¶ Cibus det puis simus vt succus vel lac se. mūdatoꝝ. melonum atꝙ cucurbite. vel amidi. dragagāti cū lacte amigd. d herbis portul. ⁊ filia. Syru. fiat de dyadra gagā. ¶ Ex oī em̄ ell'rio pōt fieri sy rup⁹. Det ptisana ī potu cū aq̄ ablu tionis quattuor se. frōꝝ vel cū aqua herbaꝝ frāꝝ diur. ¶ In apostema te frīco post purgationē cum catarti co ⁊ clisteri: fiat gargarismus cū sa-pa nucis cū aneto. vel memithe. vel vbi cortices nucis sint cocti vel vbi mora ⁊ succus solatri sint cocti. licio vel aloe. sed istud nō dꝫ fieri nisi in declinatiōe morbi. ¶ Itē si pa. ha-beat palatū aspeꝝ ⁊ hmōi aut calidi tas accidat: fiat gargarism⁹ de lacte recēt' mulso cū ē ca. ⁊ re- [illegible] h ē t valēt ī pfocatōe mr̄ic post [illegible] ant' ē dissolu tiōeꝫ ad fortiora r̄deam⁹ fiat igr̄ gar garism⁹ ex sapa nucꝭ cū piret. vl' oxi-melle vel sapa mirtina cū aqua vbi

ficus sint cocte. vel cū capno lacte ⁊ stercore canis. albi subtilr̄ pistato vel cū melle. oris interiora bis cum pēna vngāt. ¶ Itē stercus caninuꝫ ⁊ stercus humanū ca. ⁊ succus cucu. asinini insil' mixta ad gargarizāduꝫ valēt. ¶ Si aūt abhorreat stercus hoīs: succ⁹ cucu. asinini sufficit. Itē gal. caninum stercus puluerizatum cum felle taurino in os supra mor-bum inijciat ⁊ buccam cū melle iun gamus. fel em̄ taurinum vel ouinuꝫ hmōi morbi ē adiuuatiuū. Simili-ter fiat de cinere caulium cū melle. Succus radicis: iuuat cū oximelle Egestio anserina vꝫ ⁊ spinam ⁊ fer-rum a vulnere exhit. extra poni dꝫ. ⁊ hoc dicit Alex. mollibus ⁊ candidis leuiora adiutoria. nigris et fortib⁹ fortiora sunt adhibenda. Rasis di-cit pix ⁊ galbanū liquefactū misceā tur ⁊ inducant cum supponunt opti me maturant ⁊ rumpūt. Galbanum etiā solum calefactū suppositū rum pit. sil'r fermentum cum succo cepe. Itē vngat extra cū martiaton oleo laur. aro gō. dyaltea. fiat empl'm ex frumento ⁊ lumbricis. ¶ Gargaris ma valēs squinātie ex sic. ℞. liquir. ℥. iij. piret. cassie. sq̄nanti. cicute. se. an̄. ℥. ij. fenug. mirre. an̄. exag. j. cro-ci piperis spice sansuci. an̄. ℥. j. fac pul. distempa cuꝫ melle ⁊ accipiat in modum auell'. cū aqua vbi psidia sit cocta. tēpa cū vino forti vl' oximelle. ¶ Al'. valens sil'r. ℞. ro. ℥. ij. stercorꝭ canini croci ana. exag. j. tempa cum melle ⁊ fiat gargarismus. ¶ Dige-stio materie apostematis ppendat per molliciem loci ⁊ diminutionem feruoris ⁊ remissionem doloris. vn-de si vocat sanies optꝫ molliri circa eius apertionem quod faciunt que dam pdicta: scꝫ cuꝫ lacte caprino vel asinino cū psillio vl' cū fructu yreos.

vel cuz fermento ꝛ oleo viol. vel butiro cũ farina. ¶ Confectio valẽs ad apostema facile aperiẽdum in gula ℞. dragagan. ʒ. v. amigdaleon olei viol. q. s. aqua ordei. liquir. malua: succi cucur. arnoglosse. añ. aqua/vbi cassiaf. sit cocta. oĩa ista commixta ꝛ cõfecta: dent infirmo gargarizãda. ¶ Q3 si citius velis apire: fiat gargarisma cũ aqua vbi ficus sint cocte ꝛ addat stercus caninũ vel lac asininũ apostemate rupto: dent vitella cocta cũ amido ꝛ dragaganto ꝛ oleo viol. vel cũ visco se. citonioꝝ ꝛ arnoglose vel cũ aqua vbi ordeũ. liquir. ficus cassiaf. oleũ viol. sint posita.

¶ His aũt nõ cõferẽtibus ꝛ iminente suffocatõe. rũpat ligno vel etiam cũ digito cõprimat ꝛ rũpat. Hoc dico/apostẽate maturato. ¶ Unguẽtũ valens ad aperiẽdũ gule apostema. ℞. cere al. olei viol. añ. ʒ. xij. butiri. ʒ. viij. dragaganti. ʒ. iiij. se. lini. ʒ. viij. oĩa pistent. pistando cõmisceant et fiat vnguẽtuz. ¶ Nutriant hoc tpe iure furfureo ꝛ amigdaleõ. oleo viol. peniõ. malua. crisolocanna bliti. cucur/. et vngatur gula exterius cum cera oleo viol. dragaganto ꝛ oui vitello.

¶ De vulneribus colli.

Si vulnera fiant in collo ense vel alio simili: diligẽter attendat si os ẽ exbẽdum. ꝛ si est: digito extrahat vl aliquo simili. postea vulnus suat ꝛ puluere ru. vt supra dictũ est aspergat. ꝛ inde vt in alijs curis diximus: curamus. ¶ Quod si emorosagia vl aliõ impedierit qd impediat: extrahẽdũ extrahi dz. ꝛ vulnus in pte/suat. ꝛ in pte aptum relinquat. ꝛ cum tps ꝛ locus ministrauerit. remouebit quo extracto: vulnus suimus: ꝛ inferius apertum relinquimus ꝛ que supius in sutura diximus: ꝓsequamur.

¶ De pforatiõe colli ex vtraqꝫ pte.

Quod si collum ex vtraqꝫ pte sagitta vel telo sit pforatum: lardonem vnũ ex vna parte ꝛ aliũ ex altera imittere curemus pos vulneris vsqꝫ ad tertium diem quousqꝫ saniẽ emittat. deinde pultem ad saniẽ ꝓ tpis varietate ponere consueuimus: ꝛ cum saniẽ fecerit: stuellus de pãno imittatur ꝛ vt alia vulnera curet ꝛ. ẽt in oĩb9 vulnerib9 diligẽs cura adhibeat. vt pos vulneris q̃ mag3 pẽdet: curet vltimo ꝛ ad consolidãdum tardius relinquat. Que vero superius est: stuellũ quotidie immittẽdo sanare festinemus

¶ De vena organica incisa.

Si vena organica i ceruice incidat: tota vena suat cũ acu ita ꝙ vena non perforet et ex alia pte acus cum filo ei adherente ita nectatur atqꝫ stringat ꝙ emittat sanguinẽ. ꝛ ita fiat ex supiori pte ꝛ iferiore vene. In vulnere autem pãnus infusus in albu. oui mittat nec:ñ de ipo panno vulnus multuz ipleatur. ¶ Embroca vero superi9 dicta si in hyeme fuerit supponatur donec vulnus saniem emittat.

¶ Si vero in estate vitellum oui tm̃ supponat [illegible] ñ saniẽ fecerit: panno sicco ꝛ vn[illegible]o fusco ꝛ ceteris regenerantibus carnẽ curet. Cum vo extremitatẽ vene supioris ꝛ inferioris ꝓtruisse cognouer3 fila dissoluant

τ a loco remoueantur τ deinde vt dictum est pcedatur. ¶ De incisione nerui fm lōgum aut fm obliquum.

S I vero fm lōgū aut obliquū neruꝰ icidātur τ non ex toto: ita cōsolidamꝰ. Terrestres vermes q̄ sub tra nascunt sikes i lōgitudine τ rotūditate lūbricis q̄ et lūbrici terre appellant. bi aliquantulū cōterant τ in oleo ifusi ad ignē calefiāt τ nullo alio mediāte ter vel quater vl' pluries si oportunū fuerit plagelle ipone. Si vo ex obliq̄ neruus incidat eodē remedio curat et natura coopante sp ꝯglutināt. pōtq̄ cuticula q̄ supra neruū ē sui. τ puluis ru. supaspgat. Neruos ei ꝯglutinari τ consolidari. boc mō sepiꝰ vidēmus. Si vero locꝰ tumeat: embroca pdicta in vulnere capitis q̄ pma est ad tumorē remouēdū supponat quousq; tumor recesserit. Si vena organica nō incidit pānus alb. oui infusus in vulnere ponat. Embroca vero post desuperponatur.

¶ De fluxu sanguis a vena cervic propter telum infixum.

Q Uod si telū i ceruice infixū venā pforauerit vel arteriā. ita q̄ sanguinē nimium vulnus effuderit statī abstracto ferro vena suat vt alibi satis diximꝰ, aut vulneri puluerē ru. supaspgimꝰ aut puluerē stercoris asini sicci superponimꝰ. ¶ Quo si careas viride er supe pānū vel infra ponimꝰ τ fortiter exprimimus τ supponimus. Ad idē ℞. tburis. ℥. ij. aloe. ℥. j. piloꝝ lepo minuti icisoꝝ. ℥. j. alb. oui. q. s. confice sic terēda tere. τ cū albu. oui distēpera τ pilos lepor ꝯficiēdo ꝯmisce τ incisis arterijs abund pone τ tādiu dimitte donec per se cadat a vulnere idē facit filtrū vstū vel gipsum cū granis vue tri is. Si vnguētū ruptoriū. q̄ vrit vt ignis ad idē val granum frumenti masticatū, ad idē calx cū capitello mixta valet.

¶ De vulnerib' guttur τ ysophagi.

S I fiat vulnꝰ i gutture ita q̄ ysophagꝰ vl' trachea arteria pforet τ incidat cuiusmodi vulnꝰ sit mortale ē: idē erit ex q̄cū q̄ pte vulnꝰ icipiat. Si aūt cuticula vulneret curet vt cetā vulnera. No. q̄ i q̄cūq; pte corpis aliq̄ vena incidat τ suppōat medicīa ꝯstrigēs nō dz auferri p. iij. dies. Incisioni vene vel arterie iponēdꝰ ē digitꝰ τ paulatim τ suauiter pmimꝰ. Et si sic nō cōsolidat ligent ptes supiores τ medicina ꝯfecta de farina sarcocolle. τ sanguie dra. cu albu. oui ꝯfecta ad spissitudinem appouat pili lepor is vsti. filtr. vstū tela aranea. bōbicinū simpbitū gipsu pix. plurimū valēt. Sz si medicamē appositum vulneri nō pōt auferri: nō auferat violēter. Sz si medicamē būidū ē supponendū vt būectet. puluis strīgēs τ desiccās sāguinē vulner. ℞. aloe. ʒ. j. tburis. ʒ. ij. sanguis dra. sarcocolle. an̄. ʒ. xij. sanguiarie. ʒ. viij. tēpa cū alb. oui τ pone pilos leporis.

¶ De pūctura nerui.

N Eruꝰ aūt si pūctꝰ fuerit ne spasmꝰ seq̄tur suppo nendū ē galbanū amoniacū serap. oppop. vz q̄ catapla de farina fabe τ mlle factū. Collū aūt τ iguina τ assellie oleo st iungēda aq̄ aūt nullo mō tāgat mēbrū pūctū. Empl'm aureū fracturā sanat oēmq; idignatione nerui ex p ne curat. ℞. colofo. i. picis resine. ʒ. ij. olei. ʒ. iij. pic liq̄de. ʒ. j. olib. aurip. alumis. an̄. ʒ. ij. vini. q. s. Si aūt neruꝰ a spasmo preseruari nō possit ex toto incidatur. Neruꝰ eñi ex toto icisus nō dolet in pte icisus vel pūctꝰ dolet. Empl'm ꝯ pūcturā nerui τ idignatōē. ℞. viridis er. litarg. tburis lapidis calcis vitreoli, storacis cal. an̄. ʒ. ij. terebē

tine galbani.aspalti.aā.ʒ.viij.picis lib.j.ꝛ.ʒ.iij.oppop.confice.aā.ʒ.iiij calcecumenon cere. colof. aā.℥.vj. ceruse.ʒ.j. conficiatur et supponatᷣ. Alij aūt in pūctura nerui ponūt fer rū cādēs ꝛ vrunt ꝛ cessat dol.ꝛ est de melioris genere curationis.

¶ De ferro vl' spina vl' ligno īberēte

s I aūt spina vl' lignū vl' ferrū ītus se tenuerit vt bri nō pos sit succ⁹blete vulneri appo natᷣ vel semē diptānī ꝛ coagulū lepo ris vl' sterc⁹ anserꝫ alligetᷣ polopodiū tritū ꝛ suppositū exbit. Itē byrūdi nē cū plumis in olla bñ coopta coq̄ ꝛ puluerē inde factū cū aceto misce ꝛ sup̄ liga. Quidā aūt supligāt ada mātē vl' magnetē si ferrū ītus lateat Itē empicū accipe ꝺ cera q̄ i sabbo sctō pascbe in fonte ponitur ꝛ de ea dē pte q̄ i aq̄ tingitᷣ accipe cerā ꝛ ide fac crucē ꝛ pone eā i sūmitate ei⁹ fer ri ꝙ ītus ē ꝛ pone crucē i fine. Post accipe māib⁹ lignū si ei adbeserit vl' illud idē dicēdo pr̄ nr̄ vsq ad sed li bera nos a malo amē. ſꝫ cum facies suauiter exibit. ¶ De bocio gule.

b Ociū fit i gulai bitātib⁹ mō tes sepissime ex amplitudie ꝛ dilatatōe venaꝝ ꝛ artiarū ꝛ neruoꝝ cū suis carnib⁹ p̄vētū bo realē siue aliū iclusū q̄ i tpe pueritie coadunabatᷣ ꝛ magnificauit locū suū ad magnitudinē bocij ꝛ signū ē ei⁹ ꝙ ex ventositate est.qꝛ ex aduentu ire crescit multiplicatio fumi ꝛ vaporuꝫ ascēdētiū ex calefactiōe cordis ꝛ pe ctorꝫ.ꝛ vt i cātu accidit implēt vene il le ꝛ loc⁹ spaciosus ꝛ turgescit. Et cuꝫ cessat bmōi resolutio ꝛ aerꝫ ascēsus ex cātu ira ꝛ nō expellitᷣ aer ab itra: cessat ꝛ deilitescit bociū ꝛ minoratᷣ. Fit aūt qñq ex carne rara multa iter venas ꝛ artias se coadunāte ꝛ crescē te ex magnitudine. ꝛ ex frāte ꝯstri gēte ꝛ vsu ciboꝝ ventosoꝝ illic se co adunātiū i loco spōgioso ꝓpt suā ra ritatē ꝛ ēt frigoꝝ ꝛ iō cutꝫ soluitᷣ. Que dā aūt vetule illō sciūt facē ꝛ dare et auferre cū voluerit cū berb ad b̄ ꝯpe tētib⁹ scitꝫ. Nos aūt sic auferre labo rem⁹. In p̄mis aūt fiat tale expimē tū.cātando pr̄ nr̄ fodias nucē q̄ nō dū fecit fructū de t̄ra ꝛ radices ei⁹ cū tota alia sbā ꝛ bñ pista cū.cc.granis pipis ꝛ bulliāt i optio vino vsq ad me dietatē b̄ vio vtatᷣ q̄libꝫ diei eiun⁹ q̄u s ꝙ san⁹ sit.ad idē acc̄.raꝺ.vitiscelle ꝛ cucur.agrestis ꝛ ciclamis spagi.po lip̄.brusci aristol.ro. cucu.agrestis pari.boꝝ oīꝫ radices ꝛ spōgiā mari nam pallam marinā ꝛ brācā vr.sapo nariā lac de scropba filos p̄mos ꝓ ducēte ꝛ radicē tapsibar.oīa desicca ta ꝛ puluerizata scribra.ſꝫ balā ꝛ spō giā icēde tere ꝛ ꝯfice cū lacte ad mo dū elcij.ꝛ eūti dormitū sub ligua po ne. Itē polipodiū ꝛ radicē ciclamis raꝺ betonice raꝺ tapsi bar.q.i aq̄ coq̄ ad tertiā ꝛ p̄dictū pul. i sero appone mane i.potu da pa.ꝛ ꝺ bac colata aq̄ sil' tribue ꝛ eodē die aquā non bibat vsq ad t̄tiū diē nec potōeꝫ nec pul. sumat a t̄tia die.puluerē sic p̄paratū sub ligua mitte ꝛ vsq ad.xj.vl'.xij diē fac potōeꝫ ꝛ ꝺ.xj.in.xj.da. Item accipe ossepie.salgē.pip̄.aā.spōgie ꝙtū de oībus vel si nō babes aā.de istis fiat pul.ꝛ i ore teneatᷣ ꝛ tādem trāsglutiatᷣ bociū recēs dissoluit ꝛ si iueteratū fuerit supra bociū cū vri na patientis emplastretur.

¶ De cura botij p̄ cyrurgiam.

s I b̄ nō ꝓfuerit ad cyrurgiā ē recurrēdū apponatᷣ seto vn⁹ i lōgū ꝛ ali⁹ ex trāsuerso ꝛ sup̄ pān⁹ al.oui ifus⁹.vl' axūgia ꝛ i oī sero setones ad extiora trabātᷣ vt trūcetᷣ caro cū illis ꝛ si q̄d ꝺ bocio re māserit cū pulūē affoduloꝝ auferatᷣ

deinde curet vt cetera vulnera. Quod si nō sit implicitū arterijs bociū cū manu fortiter apphēdat᷑ et cuticula i lōgum scindat᷑ et bociū vnco apphēsū᷒ a cuticula et oī adherēte sepet᷑ et cū folliculo suo penit᷒ extrahatur. deinde vulnus panno lineo ipleat᷑. leniter tm̄. et si sanguis excreuerit: predicta remedia adhibeat᷑. et deinde sic p. iij. dies dimittat᷑. Post si qd remāserit: cum puluere affodillorum auferat᷑ dehinc cū ouo est subueniendū. radicit᷒ aūt folliculus extirpet᷑ et de eo nihil reliquat᷑. q᷒ inde fieret recidiuatio loco. aūt pfecte purgato puluere ru. superaspergatur et sicut in alijs suturis ista cura diligēter psequat᷑. Quod si bociū magnū sit virtus pa. debil᷑: potius ab hac cura ppter radices intricatas qs difficile est extraher᷑: est desistēdū. qbus ferrū ca. opt᷒ apponere. ne etiā pulsus arterie neruiq᷒ ledant᷑ oīno refugim᷒ qcunq᷒ tm̄ mō scdm q op᷒ hos iuuam᷒ patiēte ad bācum firmiter ligato et tento.

¶ De disiunctura ossis iuguli.

Si os iuguli a ppo loco discedat et collū disiungat᷑: nisi cito occurrat᷑ morie᷑. ¶ Os igit᷑ aperiat᷑ et lignū vel aliud vt apertū teneatur imittat᷑ et fasciolus sub mādibulis ponat᷑ vtrāq᷒ ptem fascioli medic᷒ ad supiora leuando firmiter manib᷒ teneat. pedes autē vnū in vno humero. aliū in alio ponat vt pedib᷒ inferiora pmēdo et manib᷒ caput ad supiora leuādo: fortiter. os ip᷒ ad ppriā iūcturā reducat post inungat᷑ loc᷒ dyaltea cū marciaton et lana succida vel stupa liget᷑ et sic oī die fiāt fomētatōes et iunctōes minutio aūt, tertio die solet eē putil᷑.

¶ De vulnere homoplatarum.

Si vulnus magnum accidat in hōplatis si nō fuerit recēs purget᷑ hn̄ et sanguis puocet᷑ in vulnere. ¶ Uel si recens fuerit: illico suat᷑ qd vtrobiq᷒ d᷒ fieri tā in recēti q in nō recēti. Suat᷑ igit᷑ cū acu ita q ibi remaneat acus vna vel plures p vulneris quātitate. Extremitates aūt relinquant᷑ apte. deinde puluerē ru. supaspgim᷒ et cetera diligēter psequmur. Si vero telo pforata fuerit hōplata: lardonē ibi immittimus et cetera vt supi᷒ diximus prosequamur.

¶ De cathena gule īcisa vel fracta.

Si cathena gule incisa fuerit in pmis vulnus pāno in a h. oui īfuso et expsso aliquātulū: īpleat᷑ et vitellū cu᷒ stupa supponat᷑. post vero pān᷒ sicc᷒ cū embroca ad saniem puocādam p varietate tpis īponat᷑. ¶ Cū vero os vel aliqd vider᷒ extrahēdū caute remoueas. deīde cū vnguēto fusco et ceter᷒ vt in alijs vulnerib᷒ cura adhibeat᷑. Quod si illud os qd ē cathena gule fractū fuerit vel aliq mō recesserit: medic᷒ brachiū īfirmi vel humer᷒ eleuet vna manu et altera manu ptē illi᷒ ossis eleuatiōe supi᷒ cōpmat. Et plagella i alb. oui īfusa et supposito plumaceolo et fetul᷑: supponat᷑ ad modū crucis et supliget᷑ lōga fascia ex oī pte et brachiū sinr et collū liget᷑ et sit suspensu᷒ et ceruical sub assell᷑ imittat᷑ ne brachiū ad īferiora cadere possit et nullo tpe deponat᷑ donec san᷒ sit.

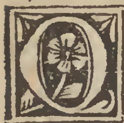
¶ Si fractura sit cū vulnere.

Quod si talis fractura sit cū vulnere per locum illum fascia longa nō superligetur, sed vbi talis fractura

est: vulnus relinquatur aptũ. vt p locum illũ stuellus imittatur et vt curari possit vt cetera vulnera. ligatura vero illius ptis sit sup longam fasciã.

De disiũctõe humeri cũ vulnere.

Quod si humerus a superiorib⁹ disiungatur. pmo hñ vulnus mũdificetur: et si nõ fuerit recẽs sanguis in eo puocetur. et si aliqd extrahendũ fuerit. pmo remoueatur. deinde vulneris ps pti suatur primo. et cõpetenter reddatur et in superiori pte humeri vtraqz ps vulneris cuz acu firmiter capiatur. et filũ qd acui adheret. ipsi acui obuoluatur et ac⁹ i hac sutura relinquatur vsqz ad psolidationẽ vulneris. In hũc qz modũ fiant tot pũcti: quotqt punctos in hac cura cognoueris esse vtiles. ita qz semp acuz in quolibet puncto relinquas: postea pul. ru. supasperge et plumaceolũ suppone. Extremitates aũt vt diximus aptas relinqs: et cetera vt i aliis diligenter attẽdas. Cũ aũt psolidatũ videris circa suturas acus pdictas et fila remoueas. et stuellos vt in aliis diximus imittas et diminuas et vt i filib⁹ vsqz ad finem curã adhibeas. Ante suturas aũt quidã peciolã lineã i fundo vulneris siccam imponũt vt sanguis siue sanies adhereat et extrahi dz. in pte que magis dependet nõ ex toto sed vt mũdetur pecia vel alia pecia sicca et mũda in capite superiori suatur. et interius trahatur. et pjiciatur prior. Si vero a supioribus disiũgatur. pmo si aliqd extrahendũ est remoueatur deinde vsqz ad finẽ curetur vt supius diximus in suturis.

De icisiõe ossis vel nerui vel brachii

Si os brachii vel neruus fit ex trãsuerso incisus: pmo vulnus impleatur panno in albumine oui infuso. deinde pãnus siccus intromittatur. pultes vero p diuersitate tpis ponantur. Si vero aliqd de osse ẽ remouẽdũ remoueas. et neruo curã adhibeas. deinde cũ vnguẽto fusco et aliis iam dictis curã adhibeas. Si aũt dolor aut inflatio aut duricies neruis inheserit. vnde ipsi nerui pstantur: fiat fomẽtum pus de malua branca. vel. altea. et fenugreco et lini semine. Dyaltea. Dyaltea etiã inungere psueuim⁹. Rx. radicis altee. lb. ij. se. lini. fenugre. añ. lb. j. sqlle lb. ß. oĩa mũdata terantur et in. viij. lb. aq ponantur p. iiij. dies. qrta die sup ignez ponantur et bulliant paulatim ad spissitudinẽ et exprimãtur. et aq feruẽs ad meliorem extractionẽ succi ponatur d succo extracto accipiantur lb. ij. et olei lb. iiij. et bulliant ad succi psumptionẽ: postea addatur cere al. lb. j. et liquefiat. et addantur terebentine. galbani. gũmi edere. añ. ℥. ij. ad vltimũ ponatur puluis colofonie. resine. añ. lb. ß. et coctũ ab igne deponatur. et cũ coagulatum fuerit: collige: valet ad dolorẽ pectoris ex frigiditate et ad pleuresim et membra infrigidata et exiccata et ad apostemata maturanda.

De vulnẽ in carnositate brachii.

Si carnositas brachii vulnerata sit aut etiã inter cubituz et humerũ vbi est lacerti affinitas spacio triũ vnciarũ nullũ periculũ ex hoc ptingere asserimus nisi ex incauta cura. imo eodẽ mõ curatur vt alia vulnera vbi os nõ est fractum. qz si in iam dictis ptibus pustule nigre supuenerint et tumor ad inferiora descẽderit: bonũ signũ est qz si lacertus vulneratus est cuz suo neruo vel musculo: mortale est.

De vulnere lacerti.

Quod si nec neruus nec musculus lesus ē. ⁊ vulnus in lōgū est: vtraq̧ pars alteri cōprimēdo iungat. ⁊ caute suat. dimisso tñ apto vbi mag' plaga depēdet. ⁊ vñ vuln' cōpetēti' possit purgari. deinde ꝑ corde. nō in aliis suturis. q̄ si herisipila supuenerit: vt dicet cura adhibeat. h tñ notato q̄ si lacert' ꝯterat vel ꝯtundat ferro aliq̄ in obliq̄: mortale est. Si in longū vt dictum est ꝑsequatur.

¶ De perforatione brachii.

Si brachiū telo est ꝑforatū: lardonē ab vna pte. ad aliā īmittim'. ⁊ vt supius diximus: curam'. Si ab vna pte tm̄: lardonē vnū īmittim'. ⁊ curam'. de cetero vt in filib'. ¶ Si os man' vel neruus incidat. pān' vt in aliis vulnerib' īmittat. deinde vt dictū est supius in cā brachii. cura adhibeat ⁊ si opus fuerit supra tabulam ponat man' ne ps vulneris ab alia segregetur.

¶ De incisione nerui sine lesione.

Si aūt neruus sine osse lesus est: supra neruū suat. ⁊ totū vuln' ꝯm modū dictum curet. ⁊ puluis ru. supponat. ⁊ h mirabilr sepe ꝯsolidat. q̄ si nec neru' nec os lesum est ꝯm dictā curā suat: et cura vulneri adhibeatur.

¶ De tumore vulneris.

Accidit sepe membr̄ ledi ꝑcussione. casu. aut fractura. vñ ꝯtingit tumorē magnū effici: ⁊ humorū supfluitatē colligi ⁊ nisi putredo extramittat: putrefiunt nerui. caro. ⁊ os. Vñ apponēda sunt mollitiua. postea apiat. et putredo leniter exꝑmat. ⁊ mēbrū mēbro iungat. Et si fuerit in iuncturis brachii: brachiū humero vel tybia coxe: iungat. ⁊ sic de reliq̄s. ⁊ h sepe donec materia exeat ⁊ post curetur. q̄ si recens est ꝯtusio: galbanū multū iuuat aut fabaria in vino cocta: aut ebuli. ⁊ paritaria: aut absinthiū cū cimino: aut rutha: au fabe fracte aut vnguēta q̄ supra diximʼ i punctura nerui.

¶ De disiunctōe humeri a spatula.

Si humerus a spatula disiūgat iaceat pa. supin' ⁊ liget vel lapis ex vna pte actus ⁊ ex altera rotundus accipiat. ⁊ filis supposit' q̄si glob' filor̄ fiat. ⁊ illō rotundū sub assellis ponat. ⁊ medicus supra illū globū cum calcaneo diu impmēdo calcitret. ⁊ manibus humer̄ eleuādo os ad ꝑstinū reducat locū. ⁊ anteq̄ glob' auferat ipecia in albu. oui infusa supliget longa vndiq̧ fascia: ⁊ plumaceolus sub brachio ponat. ⁊ illud brachium sp sit suspensū ⁊ eleuatū. post tres vo dies si nō sit bn̄ aptatū: apta: ⁊ vnge cū dyaltea. ⁊ eodē mō liga. et si aliq̄ ibi fuerit collectio fctā minutō fiat ꝑ ꝯriā ptē. Cōtingit qñq̧ q̄ nec sic pōt aptari. et tūc longū lignū ꝑpet ⁊ aliquātulū amplū. ⁊ in medio fiat foramē ad modū supradicti globi. ⁊ ibi glob' ex ampliori pte ītromittatur. ⁊ lignū a duob' teneat fortit ⁊ tūc infirm' sup scamnū ⁊ globus ligno infirmus sub assellis collocet. medic' vo firmiter teneat brachiū ⁊ humer̄ ex alia pte. et tenentes lignum eleuent. ⁊ alius sit qui scamnum a pedib' pa. auferat. ⁊ dum ibi pendebit infirmus: humer' ad proprium redibit locū. post liget vt di

ctũ est superius.ꝙ si pa.fuerit puer non oportet nisi vt medicus pugnũ mittat sub assellis pa.et teneat humerũ eius alia manu ⁊ eleuet eum a terra.⁊ ita os bene redibit ad proprium locũ.Q si opus fuerit:precedat fomentatio ex aqua decoctiõis malue.brance vr.et similium.locus postea inungaƭ dyaltea vł marciaton ⁊ stupa supligeƭ.℄ Cuȝ ṽo ad propriam iuncturã pfecte redierit: strictoriũ supponaƭ. qd̃ fit ex pul. ru.⁊ albu.oui.⁊ farina tritici parũ: ex eo locũ vnge. ⁊ cũ lino locũ diligenter inuoluas. ⁊ sic fiat p plures dies iunctura bñ ꝯfirmeƭ.℄ Cũqꝫ tumor qd̃ ex strictorio ꝑuenerat repressus fuerit:balneeƭ aqua calida ⁊ strictoriũ eleueƭ.⁊ aqua p̃dicta fomenteƭ.Et si cuncta bñ stare cognoueris:supponaſ spata drapũ.qd̃ sic fit. ℞.pul.masticis.olib.picis grece.boli.añ.sepi arietini. ⁊ cere. q̃tũ sufficit.sepo arietino ⁊ cera liquefactis.cetera adiungas.et inde pecia inficiaƭ.⁊ loco supponaƭ tep̃. Et si necesse est apostolicon pone.℄ Nota aũt ꝙ qñ fit vulnꝰ telo vel sagitta vel cultro vel similibꝰ:debemus ponere lardũ vsqꝫ ad tertiũ diem si fit pforatũ ex vtraqꝫ pte ⁊ si vis vt cito ꝯsolideƭ: parũ ĩmitte lardum.

℄ De fractura ossis.

Si ṽo os cubiti i curuatura sit fractũ qd̃ cognosces per tactũ ⁊ similitudinẽ alteriꝰ sani brachij.⁊ si sit recens:prius bñ fomẽta a mane vsqꝫ ad sero. postea paulatim si sit extractum extende. deinde cura.vt dictum est.

℄ De disiunctione ossis cubiti.

Si os cubiti a proprio loco disiungatur.hoc modo subuenitur. Medicus super plicaturam brachij fasciam apponat.⁊ ex ea quasi scapham faciat et pedem scapha tenendo ⁊ cõprimendo inferius manum: brachium ad humerum eleuet.⁊ os ad proprium locum reducat ter vel quater. brachium ad humerum eleuando ⁊ deponat.⁊ iterum leuet. ⁊ sic ligeƭ.vt brachium eleuatum sit ad collum suspensum.⁊ ita ꝙ non possit plicari. Post paucos ṽo dies sepe infirmus ipse tentet ipsum brachiũ deponere ⁊ eleuare.⁊ sic ligetur vt nõ impediatur eleuatio vel depositio ℄ Si iunctura manus a proprio loco exierit.brachium cum vna manu.⁊ manum cum altera medicus accipiat ⁊ leniter ⁊ suauiter ad proprium locum os reducat. fomentationibus si necesse est ⁊ inunctionibus precedentibus. et tabulis ex vtraqꝫ parte positis ligetur. Eodẽ modo digiti ad propriũ locum reducantur.

℄ De fractura ossis brachij vel humeri.

Si os brachij vel humeri frangitur in primis ad proprium locum reducatur. Si fiat sine carnis ruptura: membrum debemus ex vtraqꝫ parte capere. et leniter.⁊ suauiter extendere.⁊ manibus comprimere.⁊ sic reducere ad proprium locum. postea accipiat quattuor plumaceolos in albumine oui infusos.⁊ collocet illos hinc ⁊ inde fracto brachio.quo facto: accipiatur plagella digitis quattuor ampla ad ligandum brachiũ:que infusa in albu.oui supponaƭ.⁊ ea brachiũ optime stringaƭ.

¶ Item accipiat alia pecia sicca. et supra ipsaz ligetur. et ex omni parte adequetur. post ferulas primo paratas adaptamus et cordis supligamus et sic per .iij. dies dimittimus. In fine trium dierum similiter facimus. et post similiter in alio tertio die. post vero .ix. dies preparetur strictura dicta et ea optime stringatur. et fascia ad predictum modum ponatur et ferule. et custodiatur semper membrum ne infirmus se super illud appodiet. et sic per plures dies dimittatur donec sit bene consolidatum. Et cum cognoscitur quod tumor ex strictorio acciderit: balneetur aqua calida. et eleuetur strictorium et bene fomentetur cum aqua calida. vbi cocta fuerit malua: et alia talia postea bene abstergatur. Et si os bene consolidatum fuerit: inungatur dyaltea vel marciaton. et suprapposita stupa: religetur vt supra cum fascia et ferulis. Et si visum sit quod non bene consolidetur: iterum fiat strictorium. et simili modo aptetur. et si consolidatum fuerit: omni die fiant inunctiones et fomentationes. et ligationes donec sanus sit. quod si per ligaturas innascatur herisipila: vt dicetur curetur. possunt autem interim dari potiones predicte ossa consolidantes in quibus sit multum de se. nastur. et pedis columbini.

¶ De fractura ossis cum vulnere.

Quod si fractura sit cum vulnere: primo membro extenso medicus temptet si os per laminas fractum sit. quod si est: abstrahatur. et tunc os ossi debito modo iungatur: quo facto: fascia predicto modo in albumine oui infusa stricte supligetur fascia supra vulnus ad modum vulneris perforata. et supra ipsaz alia vt diximus et ferule apponantur ex vtraque parte. et deinde curetur vt cetera vulnera. ferule vero non dissoluantur nisi de tertio in tertium diem donec vulnus sanum sit. post possumus vti fomentationibus et ceteris que diximus.

¶ De vulnere thoracis et pectoris.

Si vulnus fuerit in thorace et pectore ita quod sit ex transuerso et dependeat suatur: et cura sequatur vt prius dictum est. Si vero vulnus ad interiora penetrat pannum infusum in albumine oui immittimus: et eandem curam vt in aliis vulneribus diximus: prosequimur. ¶ Si vero sanguis vel putredo ad interiora intrauerit patiens supra discum flectat se modo hac modo illac vergendo: donec saniem vel sanguinem foras emiserit per mostum vulneris. et hoc fiat quotiens vulnus aptatur et supra illam partem semper locetur donec sanus sit. ¶ Si vero huiusmodi vulnus in longum sit: suturam facere non consueuimus. sed cum panno et aliis vsque ad finem curamus.

¶ De ferro latente in pectore.

Si infra thoracem vel pectus ferrum lateat: osse pectoris in rotundum perforato leniter extrahatur. si sub costis fuerit vel inter costas: inter costam et costam incidatur. et cuneus aptus inter costas ponatur. et sic extrahatur. Si vero competenter extrahi non poterit: melius est vt dimittatur. quod si ferrum ad interiora non penetrauerit: abstracto ferro lardum immittatur et curetur vt supra dictum est. Si etiam ad interiora penetrauerit: non lardo sed stuellus intromittatur de lardo punctus. et sic vt in ceteris subueniendum est. ¶ Hic autem notatur vt stuellus qui in talibus intromittitur ita cum cauda aliqua conuenienter aptetur: vt de facili extrahi possit et intus nequeat remanere. Hic autem dicunt quod ranacetum cum aceto distemperatum: vel succus eius cum aceto distemperatus. sang. intra coagulatum eiicit per vomitum. Si ferrum vero latens eiici non poterit: cum prioribus attentetur.

¶ De flexura coste.

Aliqñ aũt costa flectit̃ ⁊ ad interiora ducit̃ tũc patiẽs ad balneũ ducat̃. ⁊ medic⁹ manus suas siccas melle vel terebẽtina. vel pice. vel visco pungat ⁊ supra locũ vbi infirmitas est: ĩprimẽdo manus imponat. ⁊ statim eleuet fortiter ⁊ sic pluries fiat donec costa ad suũ locũ reducat̃. Cuffa vo cũ igne idẽ facere ↄsueuit apposita. deinde apponat̃ apkicon vel aliqđ sĩle emplm̃ supponat̃. Qui aũt balneũ timent facere: tunc sine balneo tentandum est vt ꝓus costas reducere.

¶ De raucedine ⁊ aspitate vocis.

Raucedo vel aspitas vocis inequalitatẽ faciũt. Raucedo duplr̃ fit: aut em̃ est ex humiditate ĩ vasis ↄtẽta. ⁊ tũc p̃cipue ẽ ex sang. aut ex fle ex sup̱iorib⁹ distillãte ⁊ tũc qñq3 fit vitio p̃ncipali cerebri. vt ĩ appoplexia ⁊ epilia. Qñq3 vitio p̃me ptʒ nuche vt si oppilẽt̃ p̃ncipia neruoꝝ venientiũ ad guttur. aut infrigidatur caput vel nucha. ¶ Interdũ aũt ex catarro distillante ad spũalia. qñq3 etiã ex fle abũdãte ĩ spũalib⁹. qñq3 etiã debilitat̃ ex potu aq̃ recentʒ. qꝛ actuali frate pectus cõstringit̃. vñ spũalia ledunt̃ et eoꝝ actio que est vox. vox em̃ nihil aliud est q̃ vocalium instroꝝ actio. ¶ Sanguinis em̃ signa sunt tussis humecta. ruborq3 faciei. venaꝝ eminẽtia ⁊ plenitudo. dulcedo oris. retẽtio sanguinis cõsueti fluere p̱ nares vl' aliunde: vel minutione omissa. Flis abũdantia cognoscit̃. tussi humecta aliquãtulum. oris insipiditate. saliue abundãtia ⁊ p̃uatiõe caloris. Ex defectu etiã spũum fit vocis impedimentũ ⁊ cognoscit̃ ex debilitate ⁊ macilentia totius corporis. ex fe. p̃cedente ieiunio. fluxu. ⁊ ex oĩbus q̃ corpus extenuãt p̃cedentib⁹. Raucedo vel aspitas ex siccitate duplr̃ fit aut ex ca. inequalitatẽ faciẽte. vt puluere fumo. vel alio nocumẽto sicco supra pect⁹ ingresso. aut siccitate meatus aeris ↄstringente. vt vento. vsu acetosoꝝ ⁊ salsoꝝ vel hmõi. Et sunt siccitatis signa tussis sicca. vel punctura spũalium. siccitas oris. Catarr⁹ distillãs cognoscit̃ signis dictis in corriza ⁊ eius cura. H̃ passio si fuerit ↄtinua: nunq̃ curat̃ aut cũ maxima difficultate. Silr̃ raucedo ex vena ĩcisa nõ curat̃. Si raucedo fit ex sanguine cephalica incidatur ẽm virtutẽ pa. ⁊ purget̃ cũ colagogo. post vtat̃ diapenidion cũ tertia pte diarris. ⁊ pill. his vtat̃. ℞. se. melonis. cucu. portul. citonij et succi liquir. amidi. gũmi. dragagãti. penid. añ. croci cum syrupo viol. ⁊ muscillagine psilij ⁊ succo malue añ. tẽpa ⁊ sub lingua tene. cibis vtat̃ tẽpatis. In abundantia ex flate que cog̃scit̃ qꝛ multũ est sputũ. color pallidus. tussis humida excreatio alba. labor de nocte. saliua insipida. pigricia mlta accipiãt dyaprassiũ. dyairis. dyacalamẽtũ. purgent̃ cũ hyerapigra vel flagogo vel silib⁹ ⁊ sequant̃ opiate. Gargarizẽt oximel cũ colatura piretri in mulsa cocti ⁊ stuphent̃ cum decoctiõe yreos. ysopi. satureie. saluie. enule spice. feniculi. fenugre. ⁊ lini assi. calamenti. ⁊ pineis ⁊ vtant̃ pill. dictis. Gargarizent mulsam in qua coctũ sit piretrũ. piper. calamẽtũ. pulegiũ. origanum. zin3ib. Preterea fiat h̃ fomẽtatio. palee ordei cinis. lapdanũ. storax. cal. bulliant in aq̃. ⁊ fumũ recipiat circa tybias ⁊ bñ sudet ⁊ ex eadẽ aqua lauentur pedes ⁊ tybie vsq3 ad genua ⁊ man⁹ ⁊ brachia vsq3 ad humeros. deinde

ptes lote pãnis fasciẽt. et in lecto recipiant. et eis dent oua fracta et vsta sup carbones cũ pte cineris. ficus sicce. puluere pipis replete dentur. Saccellent spũalia ex puluere cimini ꝛ pulegij. ꝛ dyaciminũ alexãdrinũ optimũ est in hac cura. Si recens est passio: fiat suffumigiũ istd. pulegiũ. ro. in aq̃ bulliãt. ꝛ patiens coopto capite: ĩ facie fumũ recipiat cũ ptisana ꝛ dyapenid. Sero accipiat aurip. cũ ouo. Inungat pect⁹ ꝛ nucha ꝛ trachea arteria cũ dialtea martiaton ꝛ silibus. vel ficus sicce cũ pipe ꝛ vino dulci bulliãt ꝛ vinũ gargarizẽt. ¶ Dentur etiã crispule facte ex sũmitatib⁹ vrtice ptricis et vitellis ouoꝝ. vtant elctio de se. lini assato. fiseleos. pineis. amigd. coctꝭ ꝛ vuis pas. enucleatis tritis cũ melle. Comedat ficus assatas cõditas cũ pipe ꝛ ouo asso sup feruẽtẽ tegulam sine cortice. Utilis est eis colatura furfurꝭ cocta ꝛ torax linteo ca. cooperiat. Det hꝫ elcm. ℞. ciminũ assum. ʒ. j. sinapis. ʒ. ij. pipis. ʒ. ij. calamenti. cinamomi. piretri. añ. ʒ. j.

¶ Cura raucedinis ex siccitate.

SI est vox aspa ex siccitate que ptendit citrinitate coloris tenuitate habitudinis sicce. vigilijs. sputo. modico vel nullo amaro vel salso. ꝛ cũ laboriosa tussi ca. ꝛ apta. grauedine tracheę: oris duritie maiore: nulla fiat purgatio. sꝫ solis mollificatiuis ꝛ lenitiuis est insistendum. Dandũ est igit dyadragagãtũ fri. dyapapauer. añ cũ zucc. viol. vel cũ dyapenid. Silr elcm ad restaurandũ humiditatẽ ꝛ dyapenid. medicãdus ẽ in aq̃ ca. ꝛ dulci sepe balneet. Sub lingua semẽ citonij ꝛ psilij et dragaganti sunt ponẽda. Det syrupus viol. cũ aq̃ cucur. syrupus iuiubinus. det decoctio dragaganti gũmi arab. liquir. se. froꝝ p se vel simꝉ in ore teneant. Uel potentur amid. dragagã. gũmi. arab. se. citonioꝝ et bõbacis ꝛ maluc. terant ꝛ cũ ptisana infusionis dragagãti. pille formẽt ꝛ sub lingua teneant. Inungat pectus ꝛ trachea ex butyro nõ salito Cathaplasmet malua cũ butiro vel oleo cõi cocta. fiat balneũ ex aqua decoctiõis maluc. Teneãt ẽt has pillas sub ligua. ℞. liquir. dragagãti. gũmi arab. amidi se. citoni. cucu. melo. cucur. portul. ana. ʒ. iij. croci. ʒ. j. penid. ʒ. vj.

¶ Elcm. io. da. ¶ Elcm io. da. valens gule asperitati ꝛ raucitati. ℞. dragagãti. ʒ. v. gũmi arab. amigd. dul. amidi se. cucu. añ. ʒ. iij. se. citonij. liquir. se. citruli. añ. ʒ. ij. penid. ʒ. xxx. mellis quãtũ sufficit. Potio optima ad vocis raucedinẽ. ꝛ stricturam pectoris. arteriaꝝ elargationẽ ℞. ceterac. capill. ve. ysopi. saluie. ordei mũdati. liquir. ꝛ succi ei⁹ quãtũ placuerit. coquant in vino vel aq̃ ꝛ potent. ¶ Dieta coꝝ sit frã ꝛ hũida ꝛ pcipue viscella. colatura furfuris cũ lacte ouino vel capno iure pulli. vl galline cũ penid. ꝛ amido. pineis ꝛ pomis assis cuꝫ butyro in oĩ cibo vtant. abstineãt a sallis acutis. frixis ꝛ assis. det ptisana farina ordei ꝛ amidi cũ ptisana oua elixa tenera vitent ieiuniũ vigilias irã clamorẽ potũ frm ꝛ multã satietatem ꝛ omne frigus caueant.

¶ De strictura thoracis.

STrictura thoracꝭ qñq3 fit ex siccitate q̃ cognoscit ex tabida ꝛ macilẽta habitudine ꝛ pallore nimio emulo colore q̃libet siti ꝛ tussi siccax vigilijs. Et qꝛ non est opus purgatiõe: ꝯuenit vti dyapeni dion. dyadragaganto fri.

diapapauere. ⁊ zucc. viol. ⁊ alijs electuarijs p̄dictis supra. vngat̄ pect⁹ butyro ⁊ dialtea mixtis. simr ⁊ gula ⁊ pillas. io. da. teneat̄ sub lingua. et balneent̄ aq̄ dulci fiat dicta cura q2 sillis est. Si pectus patiat̄ stricturā ex humoribus qd̄ cogscit̄ ex sputis multis. tussi. sitis. ablatiōe det̄ dyairis. dyaprassiū. dyacalamentū. dyatrioupi. vngat̄ pect⁹ martiaton. olo laur. ⁊ sepe yerāpi. accipiāt in sero simplicē. ⁊ pillas d̄ paulino. ⁊ semel in ebdomada aureā alexādrinā cū vino ca. Et qn̄q3 fumiget̄ cū aurip. ⁊ stupbet̄ cū enula: vtat̄ calamito cū vino. ¶ Dyapenidion. ¶ Dyapenidion valet ad oīe vitiū pl'onis ⁊ tussis ⁊ ad raucedinē ex siccitate et ptisic. ℞. penidiar. ʒ. xvj. ⁊ ß. amig. purgatar se. papaueris al. an̄. ʒ. ij. ⁊ ℈. j. cinamomi. gariof. zinzi. succi liquir. draganti. gūmi arab. amidi. se. cucur. cucu. citru. melo. purgator an̄. ʒ. j. cāph. tertiā ptē. ℈. j. syrupi. viol. quātū sufficit. ꝯfice sic. Syrupus viol. fiat ex. iij. ℥. viol. coctis in aq̄. ⁊ addita lb. j. zuccari: fiat syrup⁹ tūc addant̄ se. puluerizata ⁊ penid. ⁊ in decoctōe grossum q2 supnatat iter̄ i mortario terat̄ ⁊ cōmisceatur cū syrupo bn̄ agitādo. post apponātur puluercs spēr ⁊ agitent̄. donec incorporent̄ ⁊ det̄ mane ⁊ sero cum ptisana hn̄tib⁹ calorē nō hn̄tib⁹ calorē cū vino. ¶ Dyadragagātū frm. ¶ Dyadragagantum frm valet ad oē vitiū pectoris ex ca. ⁊ fic. ⁊ ad oēs ligue ⁊ gutturs aspitatē. s3 cū sumit̄ i ore teneat̄ donec soluat̄. ℞. draga. al. ℥. ij. gū. ara. al. ℥. j. ⁊ ʒ. ij. amidi. ℥. ß. liquir. ʒ. ij. penid. ℥. iij. se. melo. cucur. cucu. an̄. ʒ. ij. camph. ʒ. ß. syrupi iulep nigri ⁊ al. quātū sufficit.

¶ Dyadragagantum ca. ¶ Dyadragagātum ca. valet tussientib⁹ ex frō flāte, ⁊ nō valētib⁹ spuere asmaticis. empicis. banelosis. suspiriosis pipleumonicis. pl'eticis. ⁊ ad omnē coartat ionē pectoris. stōm ꝯfortat digōuem ꝓcurat. ℞. dragagāti triduo in aq̄ infusi tep. ℥. iij. ⁊ ysopi. ℥. j. ⁊. ʒ. ij. cinamomi. ℥. ß. zinzib. ʒ. ij. liquir. ⁊ succi ei⁹ ana. ʒ. j. ⁊ grana. xv. Cōfice colamētū. dragagāti. cū sufficienti melle. ⁊ lento igne ad spissitudinē decoq̄s. post igne deposito: pul. spēr adde ⁊ vsui reserua. da in modū castanee. Aliud dyadragagantū ca. ℞. mellis lb. viij. dragagāti. ℥. iiij. gūmi ara. ℥. iij. liquir. ℥. ij. succi. liquir. ℥. j. spice. ʒ. j. gariof. ℥. j. ꝯfice vt prius.

¶ De tussi.

Tussis āt ē mot⁹ aīalis ⁊ natural' virtuis iūct⁹ ꝑ3 nature cursu3 circa instrumēta spūs opātia ad expellēda supflua sibi nociuait. virt⁹ n. natural cā sui nocumēti infra spūs mouere icipit. s3 cū expulsione p se expellere nō possit. expulsiua em̄ q̄uis mediantib⁹ spiritib⁹ motū icipiat. ⁊ nō nisi mediāte villor ⁊ mēbror panniculor cōpssiōe cōpellere pōt: o3 vt a ṽtute aīali motiua q̄ i fistul' pl'onis sita ē i ꝯstringēdo fumositatē ⁊ nociuā expellēdo materiā expectat iuuamētū.

¶ De virtute in genere ⁊ eius diffinitione ⁊ digestione.

Virtus em̄ aīalis cartillagines canaliū pulmonis. ⁊ lacertos pectoris h3 mouere ⁊ expellere q̄ virtuti naturali sūt nociua. ab ea em̄ est sensus ⁊ motus. a sensu igit̄ h3 sentire nocumentū virtutū naturalis ⁊ spūalis. et a motu expellere. ⁊ qual'r h3 fieri de virtutibus aliq̄ declarem⁹. ¶ Supra naturalia em̄ recipit̄ sensus ⁊ motus. sensus ne aliqua pte pateret̄ ignorans. iter vt sentiret iuuamentū et

nocumentū. mot⁹ vt moueret circa nocumenta necessaria indiuiduo vl' spēi. ꝛ circa nocumēta ea expellēdo ab ipsis. vñ virtus recipit supra naturalē. spūalis recipit supra vtrāq; vñ cū epar sit instrm naturalis virtutis: sup epar recipit virt⁹ seruiēs aīe vegetabili supra cerebꝛ: aīalis. vñ ꝛ sensus ꝛ mot⁹. Supra coꝛ spiritualis ꝛ vitalis. vñ ꝛ vita ꝓcedit a coꝛde. et sensus a cerebꝛo. Unde tres virtutes distinguunt. Et dico ꝙ nō ſm pfectā medicine traditōez cū plures sint sꝫ ꝑpt facilē cōpꝛehēsionē ꝛ diuersitatē gñalez ꝛ famosaz Et virtus quidē naturalis in pluribus est ꝙ alie vt plantis. ꝛ iō cōioꝛ est. ¶ Itez aīalis in oībus aīalib⁹ spūalis: non. sicut in eis q̄ viuunt ꝑ adherentiā. vñ aīalis cōioꝛ est. vel virtus naturalis cōpationem hꝫ ad coꝛpus: ꝛ ſm esse ꝛ ſm fieri. Esse em̄ coꝛpoꝛis ꝑcedit ꝛ fieri cū sita sint ꝛ effluxerūt in spūalib⁹ spmatib⁹. verūtamē ꝯsideratio medici nō soluꝫ ſm fieri ꝛ esse: sed ſm ꝯseruationez in esse. vñ Arist. h̄ sunt aīalis ꝛ spūalis. ysaac i lib. de elīs dicit. Aīa humana vmbꝛa est diuine ītelligentie ꝛ effectus eius sensibilis rōnalis et vegetabilis. sensibilis vmbꝛa est et eius effectus. Sicut igit prioꝛ est intelligentia aīa humana: sic ē ꝑoꝛ reliquis. Sed Arist. triplex esse superius diuidit. s. añ eternitatē ꝛ cū eternitate ꝛ post erernitatē ꝛ supra tp̄s. Cū aūt dicit esse sup̄ius: notat esse inferius. ergo duplex est oꝛdo i reb⁹. Natura em̄ a q̄ est esse inferi⁹. procedit in opatiōe sua a minus nobili ad mai⁹ nobīle eleuando ꝛ ꝑuehendo. s. ad eē supius qđ a deo est. Uult em̄ pfici ꝛ ꝯiungi ꝛ assimilari suo creatori. oꝛdine ꝯuerso gñatio procedit a maius nobili ad min⁹ nobile. qꝛ a creatoꝛe oīs inuidia ꝛ auaricia relegata est. vñ nullā foꝛmā retinuit ad quā sit potētia. ꝛ susceptibilitas. Scōm g̃ esse ꝑus: ꝑoꝛ ē aīa vegetabilis. Sic em̄ fit ꝓgressus ꝑꝫ gñationē i īdiuiduis: ab elīs ad plātas. dehinc ad fruct⁹. dehinc ad humoꝛes in coꝛpoꝛe ex quibus aīa. ad vltimum ꝓductio nobilis materie hoīs qui est oīm opationū nature finis. vñ ph̄i ponunt aīam in ꝫizonte extremitatis ꝛ tp̄is ſm ꝓcessum ꝯ̄riū ꝑoꝛ ē aīa rōnalis. qꝛ nobilioꝛ ꝛ sic ph̄i tractant de reb⁹ ſm ꝙ a cā prima procedūt. Quia igit ph̄ica ꝓcedit oꝛdine q̄ natura est opatrix. ꝛ medicina subalternet ph̄ice ꝑoꝛ in ipsis ꝯsideratio est aīa vegetabilis ꝛ eius effectus. s. virtus naturalis. Gal. i lib. de simplici mediciua dic̄. Uirtus est quedā cā efficiens. ꝛ dic̄ ꝙ virtutꝭ esse i vnoq̄ est ca. f. s. ꝛ hu. Arist. ab eo dissensit in h̄ ꝙ nō ē eē virtutis cōmune sed est q̄si instrm. Sꝫ sicut virtus nō est vna de diuisione reꝝ naturaliuꝫ: sic em̄ est tā in nō aīatis ꝙ aīatis. Hali autē diffinit virtutē ex auctē Aristo. virt⁹ est natura in mēbꝛis q̄ sustentant vel ſm quosdā libꝛos substāt. Sꝫ natura oīs q̄ res substātiat aut materia est: aut foꝛma. substātialis igit cuꝫ nō sit materia: est foꝛma substātial'. qđ nō est veꝝ: qꝛ qđ substātialr alicui inest actu vel potētia: in alio nō recipit. Uirt⁹ in aīa est. g̃ nō est i mēbꝛo substātiali. Itē in mēbꝛo sunt iiij. virtutes innate. ꝛ ꝑter eas alie. ꝛ in aliꝭs iste. sꝫ cuiuslibet rei vnica est foꝛma ꝛ vnicū eē. g̃ virt⁹ nō ē foꝛma mēbꝛi. Itē aīa est pfectio coꝛpoꝛis oꝛganici potētia vitā hñtis sed omne membꝛum oꝛganicum. i. instrumentale coꝛp⁹ est potentia vitā habens. ergo oīs membꝛi perfectio

est aia:sed vnius rei vna est pfectio. g͂ nulli⁹ mēbri pfectio est v̉tus:g͂ nō est aia ⁊ v̉tus idē. Et hic debem⁹ cō siderare dupliciter mēbrum. vel ꝑm ꝙ est quid. vel ꝑm ꝙ est aliud. i. ꝑm ꝙ est instrumentum. Si ꝑm ꝙ est quid: dicim⁹ ꝙ anima est perfectio ipsius pfectio subalis ⁊ pͥma: v̉tus aūt est pfectio ei⁹ scđaria. ⁊ est qualitas sub scđo genere q̈litatꝫ. qđ est naturalis potētia vel impotētia. Si ꝑm qđ est instr̄m hoc mō dicit ꝙ virtus natura est ⁊ pfectio mēbri: ⁊ ipa mēbꝝ substētat. et ē in mēbro v̉tus vt in subiecto in aīa: vt in pͥncipio. In aīa aūt solus intellect⁹ est: vt in subiecto inseparabili ꝑm sui partez q̄ est speculatiua. Itē v̉tus est pͥncipiū opationis ⁊ aīa: sed differūt. Est em̄ pͥncipiū inmediatū: ⁊ principiū mediatū. Aīa em̄ ē principiū añ qđ nihil. ⁊ v̉tus est principiū mediatuz inter animam et membrum.

¶ De v̉tute aīali ⁊ eius diuisione.

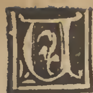
De virtute naturali al's dicet. hic de aīali dicamus. v̉tutes dicūt aīales ab aīa qua alie: qm̄ cū v̉tutes aīales naturales explicant p res naturales: vt p cōplexionē ⁊ mēbrū v̉tus spūalis p spm̄ et cal'. innatū aīalis opatur per sensum ⁊ motū: qꝛ opatio hmōi v̉tutis pcedit ab aīa. ⁊ ad aīm. iterū sine iudicio anime alie operāt. ⁊ manifestioꝛ est in eo opatio anime. ⁊ iteruz anima p opationes exeuntes ab ea nō terminat. Uisus em̄ procedit in infinitū. ⁊ iterū qꝛ eius v̉tutes manifestant in cerebro qđ est pͥncipiū receptionis aīe sensibilis: ideo aīal đr. Et est pͥma ei⁹ diuisio in apprehensiuā ⁊ motiuā. ⁊ est diuisio g͂nis in spēs coequas: ꝙuis appħēsiua ē pͥoꝛ motiua de natura appħendēdi. Motiua em̄ nō mouet nisi apprehēsione cōuenīēti vel incōuenīēti. Est igitur pͥoritas ꝑm appħensionez in sensu. Et diuidit motiua in imperātē ⁊ imperatā. ⁊ imperās est q̄ imperat neruis ⁊ musculis motum ad electionē vł fugā ꝯuenīētꝫ vł īcōuenīētis. Et hmōi due sūt spēs. s. irascibilis ⁊ ꝯcupiscibilis. ꝯcupiscibil' īpat motū ad electionē rei ꝯuēīētꝫ. irascibilis ad fugā ⁊ hmōi ad hec est spēs tertia. s. volūtas q̄ solū est aīe rōnalis. De q̄ dicit Arist. in topicꝫ. ꝙ oīs volūtas est in rōnali. Motiua v̉o iꝑata est q̄ coꝛpis mēbra mouet cō strictione vel dilatatione sui. et mouet mēbra de loco ad locū: ⁊ hāc motiuā hꝫ oē aīal. Sꝫ motiua mēbroꝝ de loco ad locū nō est p eē: sed solū p effectū. Constrictione em̄ retrahit neruos ad suū pͥncipiū dilatatione: elongādo neruos a suo pͥncipio. Et diuersant motiue impate spēs ꝑꝫ ꝙ diuersificātur oꝛgana mouendi de loco ad locū: sicut in pedibus gradi in alis volare: in pectoꝛe respirare ⁊ silia. Ponūt aūt dr̄iaz inter motiuā imperātē ⁊ impatā: qꝛ imperās est in aīa: ipata in neruis: sed nihil vidētur dicere. Nā si imperās est ī aīa aut ē in ea sicut in pͥncipio. aut sicut in subiecto. si sicut in pͥncipio: hoc ē cōe. cōe inest ei in oībus alijs. sed si penes cōe: g͂ nullā ponūt differētiā. Si in aīa vt in subiecto: sed in q̄ est potētia vt in subiecto: ⁊ ī eo ē actio. g͂ imperās est in aīa sicut ī subiecto ⁊ opatio eius in aīa: g͂ opatio v̉tutꝫ irascibilis est in aīa vt in subiecto: g͂ aīa irascit qđ est ꝯ Arist. Dicit eī ꝙ animā gaudere vel tristari nihil aliud est ꝙ̄ texere vel edificare: sed hoc est īpossibile: g͂ ⁊ illud: g͂ nihil ē dr̄ia quā dicūt. ⁊ hoc verū est: sed est dr̄ia: qꝛ īperās est in cerebro īpera-

ta in neruis. Sed nota ꝙ ira ſm ꝙ ꝓcedit a v̾tute q̄ eſt apphēſiua ꝯueniētis vel incōueniētis, ſic ꝓcedit a v̾tute aiali: ⁊ eſt ad aīam ſm ꝙ ē motus ⁊ ebullitio ad repellēdā iiuriā. ⁊ ſic ꝓcedit a v̾tute ſpūali admīſtrāte: ⁊ ſic ab anima eſt.

¶ De apprehenſiua virtute.

Apprehēſiua diuidit̄ in apphēſiuā deint⁹ ⁊ apphenſiuā deforis ⁊ alijs noīb⁹ in apphenſiuam occultā ⁊ apprehenſiuā manifeſtā. Et eſt apphēſiua deforis vel manifeſta. idē ꝙ v̾tus ſenſibilis ſeu ſenſus. ſenſus aūt eſt v̾t⁹ ꝑceptatiū ſenſibiliū pn̄te materia p̄ceptiua. Sed obijcit̄ ꝙ ſenſus nō eſt virtus. Sēſus em̄ eſt p̄ncipiū ſentiēdi. ſentire aūt pati. ſicut dicūt Ariſt. ⁊ gal. in plerisq̄ locis g̊ nō eſt opari: ergo p̄ncipiū ſentiēdi nō eſt p̄ncipiū opationis. g̊ ſenſus nō eſt p̄ncipiū operationis. Oīs aūt v̾t⁹ eſt opatiōis p̄ncipiū: g̊ ſenſus nō ē v̾t⁹. Et h̄ ſoluit̄: q2 ſentire in duob⁹ cōplet̄. i. īmutatione organi ⁊ iudicio aīe. Quantū eſt g̊ de īmutatione: ſentire pati eſt. Quātū autē eſt de iudicio: agere eſt oē iudicare. Judicare aūt eſt genus ad ſentire. vt dicit Ariſt. in. ij. topi. Scd̄ȝ g̊ ꝙ ſentire agere p̄ncipiū eſt ei⁹ qd̄ eſt ſenſus. v̾t⁹ em̄ qn̄q̄ tn̄ ſentit p̄ncipal'r ſonat in īmutatiōe ī cōparatiōe ad ſe dictū. qn̄q̄ ecōuerſo. videm⁹ p̄ncipal'r in ꝯpatione ad immutationē. Un̄ Ariſt. in. j. topi. Sētire multipl'r dr̄ ſm corp⁹ ⁊ ſm aīaȝ. Hui⁹ aūt octo ſunt ſpēs. viſus. auditus. guſt⁹. odorat⁹. ⁊. iiij. ſpēs tact⁹. hoꝝ aūt duo ſūt ad eē: vt guſt⁹: tact⁹ ⁊ duo ad bn̄ eē: ſicut viſus ⁊ audit⁹. Quīt⁹ aūt ad vtrūq̄: ſicut odorat⁹. Tactus aūt eſt ad eſſe: non ꝙ ſit ꝙ ipi⁹: ſȝ q̄ ad eēndi ꝑmanētiā. Tact⁹ em̄ eſt apphēſio ꝯueniētis vel incōuenietis ꝑ quā corp⁹ extrinſec⁹ immutat̄ ⁊ mouet̄ ad electionē vel fugā eoꝝ. Guſt⁹ eſt apphēſio q̄litatuȝ cibarioꝝ ꝯueniētiū vel incōuenientiū ꝑ q̄s corp⁹ mouet̄ ad electionem vel fugā. g̊ tactu ⁊ guſtu īntrinſeca ⁊ extrinſeca p̄cauem⁹ corpis nocumēta. Uiſu ⁊ auditu cōparam⁹ nobis diſciplinā ⁊ cognitionē. ſicut dic̄ Ariſto. in. ij. topi. ſenſu q̄ circa viſuȝ eſt: eā q̄ in vnoq̄ȝ eſt formā cognoſcim⁹. auditū aūt portā mētis vocauerūt. vn̄ Ariſt. Sola aīalia audiētia ſunt diſciplinabilia. Olfat⁹ aūt adeē eſt qm̄ olfactu rerū bene olētiū aīal recreat̄ ⁊ ad bn̄ eē: qm̄ ꝑ ipm licȝ debili⁹ q̄ ꝑ alios nature rerū. ſicut dicit yſaac. ꝓpēdunt̄ apd̄ diuerſos auctores. diuerſos repim⁹ ordines hoꝝ. Aui. em̄ p̄us loq̄t̄ de tactu. Ari. p̄us de viſu. Dicit em̄ Ari. ꝙ in hr̄e viſuȝ eſt maior delectatio q̄ in hr̄e alium ſenſum. Cōtrariū videt̄ dicere Aui. dicit em̄ ꝙ maior delectatio ē in guſtu ⁊ tactu q̄ in alijs: ſȝ nō eſt ꝯrietas. nā ⁊ ſi ē in tactu tangēdi maior delectatio q̄ ī viſu vidēdi. maior tn̄ eſt delectatio in hr̄e viſum q̄ in habere tactum. ⁊ ſic intellexit Ariſto. Preterea nulli eſt dubiū q̄n ſenſus dupl'r dicatur. Dicit̄ em̄ ſenſus act⁹ ⁊ paſſio. Un̄ ſm tactū maior eſt delectatio corpis q̄ ſm viſum aīe. viſus em̄ magis eſt in exercitio. vn̄ ſm ipȝ maior eſt cognitio. Tact⁹ v̾o ē corpulentior: iō maior eſt imp̄ſſio delectationis ⁊ triſtitie ſm ipȝ. Scd̄o loco mag̾ corpulēt⁹ eſt guſtus. tertio olfactus. q̄rto auditus remotiſſim⁹ a corpulētia eſt viſus. ⁊ ideo certior ⁊ ideo ei⁹ p̄ſentia aīa plurimū delectat̄: ⁊ eius abſentia plurimū cōtriſtat̄. ⁊ iō Ariſto. prius egit de viſu. ⁊ de his ſufficiēter dictum eſt.

¶ De virtute apprehenſiua deint⁹.

Irt⁹ appꝑhẽsiua de int⁹ tres hꝫ spẽs ƀm medicũ. imaginatiuã. cogitatiuã ⁊ memorialẽ. ƀm pħm multo pl'es. ꝑma ei⁹ diuisione dr incorꝑea ⁊ corporea. corꝑea q̃ mediãte corꝑeo instr̃o i corꝑe opaƭ. icorꝑea q̃ nulli pti corpis ẽ impssa. Corꝑee. v. sunt sensus. cõis. fantasia. cogitatiua. estimatiua. mẽorialis. Sẽsus cõis est ṽt⁹ appꝑhẽsiua in ãteriori pte cellule ordinata: q̃ oĩa obiecta sensuũ appꝑhẽdit ƀm Aui. est virt⁹ q̃ oĩa sensu ꝑcepta respic̃. ⁊ ꝑp̃ eoꝝ formas patiƭ q̃ in ipsa copulanƭ. appꝑhẽdit eñ pticl'aria put fuerũt appꝑhẽsa a sensib⁹ pticl'arib⁹ sꝫ nõ pñte materia hoc sẽsu iudicat aĩa mel eẽ dulce: ⁊ ignẽ eẽ ru. Fãtasia est ṽtus in posteriori pte ꝑme cellule ordinata ad retinendũ sensibiles ꝑꝑietates q̃ in sensu cõi accepte fuerũt. vñ est thesaurus sensus cõis. Cogitatiua est ṽtus in ãteriori pte medie cellule ordinata: q̃ siles formas cõponẽdo: diuidẽdo sibi format. sil'es dico: qꝛ figit sil'e: et nõ ƀm ṽitatẽ: vt tragellasũ vl' chimera. Uirt⁹ estimatiua est in posteriori pte medie cellule ordinata ex ꝑꝑetatib⁹ sensibilib⁹ intẽsiones q̃ nõ sunt sensibiliũ ꝑpetatũ silitudines comꝑhẽdit: vt amicitiã: inimicitiã: approximationẽ vel fugã. cũ hac agn⁹ lupi iimicitiã quẽ nũq̃ vidit: cõꝑhẽdit. Mẽoria ẽ ṽt⁹ in posteriori cellula ordĩata q̃ ea q̃ estimatiua ꝯcepit: firmiƭ retinet. Et he ṽtutes q̃s enumerauim⁹ oĩb⁹ aĩaꝫ sensibilẽ ꝑfectã hñtib⁹ sunt cões. ⁊ ẽ circa eaꝝ distinctionẽ error mult⁹ pre ꝯfusiõe noĩꝫ. Sẽsus eñ cõis dr aliqñ vis imaginatiua. aliqñ fãtasia. ⁊ fãtasia qñq̃ imagĩatiua. Qꝛ igiƭ medic⁹ nõ inuenit ml'tã diuersitatẽ inƭ ꝑmas duas ⁊ duas scd̃as: nõ facit nisi trimẽbrẽ diuisionẽ ƀꝫ tres distĩctões cerebri: qꝛ ƀm lesiões haꝝ triũ iueniƭ diuersitas i medicatõe. Uirt⁹ aũt icorꝑea q̃ dicta est: qꝛ nullo mẽbro corporeo exerceƭ. hec ꝑp̃e vocaƭ rõnabilis. et sunt ei⁹ due spẽs. intellect⁹ vel rõ. et ṽt⁹ recordatiua. Intellect⁹ q̃dẽ ⁊ rõ vna ṽt⁹ est in eẽntia: sꝫ drñt ratiõe. Uirt⁹ aũt h vl'es rerũ spẽs ⁊ gña cõꝑhẽdit: ⁊ supioris nature simplicitatẽ appꝑhẽdit. Et hec ẽ duplex. vel absolute nõ cõparãdo adiuicẽ. ⁊ dr intellect⁹. vel discernẽdo ⁊ cõparãdo adiuicẽ: sicut simplicia cõposit̃. vl'ia singl'arib⁹ itelligibilia sensibilib⁹. ⁊ tũc dr rõ. ṽt⁹ recordatiua ẽ p quã ea q̃ obliti fuim⁹ recordamur. ⁊ hec ẽ ꝑp̃a hoĩs. Intellect⁹ aũt duplex est. Est eñ intellect⁹ practic⁹ et actiu⁹. ⁊ intellect⁹ hic ẽ q̃ boni ⁊ mali ẽ discretiu⁹. huic debeƭ perfectio scie rõnalis ⁊ naturalis. ⁊ ẽ duplex. Est eñ itellect⁹ q̃ ẽ soli⁹ aĩe ⁊ ẽ sine fãtasmate: ⁊ ẽ i ꝑpetuis. ⁊ h̃ itellectu itelligẽs est anima. ⁊ est intellectus ꝯiũcti: ⁊ nõ ẽ sine fantasmate: eo q̃ ad ipꝫ alie ṽtutes ordinãƭ: ⁊ hec est corruptibilis: ⁊ itellect⁹ fit illũinãte intellectu q̃ est soli⁹ aĩe. ⁊ est itelligẽtia supra intellectũ cõiũcti. lꝫ ponãt theologi intellectiuã hãc ãgulũ esse vl' aliquã diuinã sbaꝫ ab aĩa sepatã. ⁊ i hac ẽ itellect⁹ sine fãtasmate: ⁊ appꝑhẽdit eas q̃ in aĩa sũt forme a creatione q̃b⁹ intelligit. Oĩs eñ itelligẽtia est plẽa formis. vñ dr talis itellect⁹ formalis: ⁊ ali⁹ q̃ ẽ ꝯiũcti ⁊ ẽ materialis. ƀm hos intellect⁹ distincte sunt due vie in cognitiõe. vna p inuẽtionẽ. alia p resolutionẽ. Inuentio eniꝫ debeƭ intellectui materiali: resolutio formali. Inuẽtio ṽo subiecta resol'oni sic materiale formali. Intellect⁹ mãlis sbdidiƭ. Est eñ intellect⁹ potẽtial' ⁊ actual'. ⁊ potẽtial'

triplex.s.remota dispō.et alia que ē aptitudo seu facilis. et tria ē dispō que est in cōtinuo vt ꝯiūgat actui. Et sic ex p̄dictis patet ꝙ v̄tus imperans impat neruis et musculis motū ad electionē vel fugā ꝯuenientis vel incōueniētis. Et virtus motiua impata sita est in musclis ꝛ neruis: vt moueat ad aduētū incōueniētis expellēdo: ꝛ ꝯueniētis retinēdo. ad cui⁹ adiutoriū cōposuit natura triplices villos lōgitudinales ꝛ latitunales ꝛ trāsuersorios. vt in iuuamēto instrumēti staret v̄tus in ope supra materiā incōueniētē vel conuenientē attrahēdo vel expellēdo mediāte v̄tute sensibili. Ex sensu ei⁹ est apprehēsio cōueniētis vel disconueniētis ex v̄tute motiua tract⁹ vel expulsio. Cū igit̄ in cāna pulmonis vigeat vl' ei⁹ lacertꝭ ꝛ totius pectoris fit aliqđ nocumētū ingressum ꝛ plurim⁹ sensus hic vigeat ex presentia v̄tutis aīalis et spūalis mouet̄ ipe rata in neruis ꝛ lacertis ad expellēdū. Uñ mouent̄ mēbra pectoris ad expulsionez: et talis motus vocatur tussis. Cū igit̄ q̄ttuor sint virtutes naturales. digestiua. appetitiua. retētiua. expulsiua. ꝛ p̄cedunt ab epate: ꝙuis fit sensus ex parte anime et aptificatio ex p̄te instrumēti ipsius cū ope non fit nisi incipiat natura. Cū ergo nocumētū sentiat̄ ab aīa ꝓpter rem aliquā q̄ fit nature odiosa natura mouet calorez cū siccitate ex parte caloris est v̄tus mot⁹ ex parte siccitatis tractus. q̄re trahūtur mēbra ad expellendū qđ cōplet̄ virtute aīali. Uñ extenditur mēbrū: et fit expulsio p villos neruosos latitudinales: q̄re tussis est mot⁹ aīalis v̄tutis et naturalis iunctus ad expellenda nocitiua ī mēbris pectoris supflua.

¶ De causis tussis.

Nascit̄ aūt tussis vl' ab oī pas. pectoriꝭ ca. s. sic. vel hu. q̄ mēbris pectoris dn̄ant̄: aut ex mala qualitate intra vl' extra aduenięte. Intra: vt a capite vl' reumate vel sine reumate ex dissolutōe humoꝝ capitꝭ: vt apoplīa. epate. sq̄nātia. vel ab inferiorib⁹ sursum ascēdētib⁹. aliqn̄ fumis. aliqn̄ hūorib⁹: vt a mēstruis. vel emor. vl' ab epate. vel splene. Interdū aūt nocumentū istud est ex egritudinib⁹ mēbris pectoris dn̄antibus: vt peripleumōia pleuresi. Interdum aūt est materia dn̄ans pectori sanguinea colerica vl' flegmatica. vel mel̄ica ex qua aliqn̄ est futurū ap̄a. aliqn̄ est causa extra aduenięs: vt attract⁹ frigidi aeris subito pectus tāgētis post calorem. vel fumus vel puluis: q̄s sepe comitat̄ dolor pectoris. ex quo sequitur tussis. aliqn̄ est dolor pectoris sine tussi: vt ex vētositate grossa pectoris suspēsiua. Uel ex cōstipatione pellicularū de posteriorib⁹ costis. q̄ si oppilantur necesse est tussis efficiatur. ¶ Notandū autē est ꝙ qn̄ tussis est ex causa capitis vel vulnerib⁹ in instrumētis pectoris vel ap̄atibus. vl' coadunatōib⁹ pectoris ad ap̄a alijs tussib⁹ molestior ē. nō molesta v̄o ex instrumētoꝝ spūs est mala cōplōne simplici vel cōposita recēti. nec gutturis nec canaliū asperitate. Tussis etiā est qn̄q₃ ex humore in trachea inuiscato. qn̄q₃ ex liq̄do humore infundēte tracheā. Itē aliqn̄ est morbus p se. aliqn̄ est sinthoma alteri⁹ morbi. Itē qn̄q₃ fit vitio pectoris. qn̄q₃ fit vitio alteri⁹ mēbri. ꝛ in his qn̄q₃ crepat vena ꝛ san. exprimitur. qn̄q₃ aūt est morbus p se vel a qualitate sine humoris vitio vel cū humoris vitio. ꝛ aliqn̄ ex humorib⁹ vl' hu.

morū vitio sine distēperātia simplicis qualitatis. Tussis sicca est pp̄ter tres causas: aut ex asperitate gutturis: vł ex mala complexione sicca in spūs in instrumētis. vł ex icōueniēti materia quā laborat expellere natura. que q: grossa est ꝛ viscosa: a pulmōis parietib⁹ neq̄t separari. aliq̄n materia est liq̄da fluida: ꝛ dissoluit̄ anteq̄ coadunet̄. Tussis aūt que est sintboma alteri⁹ morbi curato morbo curat̄ ꝛ tussis. Silr̄ dico quando est vitio alicuius mēbri. Quādo est ex asperitate vel humore infundēte tracheā: curet̄ vt in p̄rimo capl̄o diximus. Unde fere sunt eadē cura et causarū signa hic ꝛ ibi. Medicātes tussim prius causam oꝫ perqutrere. vtrū scꝫ sit ex simplici distēperantia vel cū humoris vitio. Si sit ex simplici distēperātia sola alterātia cām reducūt. Si sit humoris vitiū medicīa euacuatiua est adhibēda. Et cuꝫ est ex simplici distēperantia in dolore capitis signa sunt requirenda. et alibi sufficiēter dicta. Que vo cū materia vbiq̄ reperiuntur dicta. Cum igit̄ tussis sit offendiculū vł collisio in trachea offendiculi causa vel erit ex calore vel alijs: vt dixim⁹. Si ex calore signa sunt calor. asp̄itas. dolor. sitis nimia. delectabilis attract⁹ aeris frigidi. ꝛ alia signa in p̄rimo capl̄o dicta. Si sit cū dulcedine oris ex plenitudine venarum. rubore faciei. sanguis abundat. Si cum oris amaritudine: citrinitate faciei et similibus. abūdantia est co. In sanguine ergo precipua est minutio de basilica si p̄ticularia cōueniant. aut scapularuꝫ scarificatio aut minutio sub lingua que optima est. Et si adhuc est plenitudo: dētur mūdificantia sang. ꝛ purget̄. Si est ex co. purget̄ cuꝫ colagogo. vel katartico. vł trifera sar. vel silï. deinde subueniat queadmodū ex simplici caliditate. vł siccitate vł vtraq̄ deß dyadragagantū fri. ꝛ dypapauer cū sirupo iuiubino vel viol. ꝛ aqua decoctionis nenufar̄. vel vngule caballine. dragaganti. gūmi arab. liquir̄. se. citoniorū ꝛ bōbacis. Detur q̄ꝫ tria sandali. dyamiconis ter in die. fiat sirup⁹ ex iuiub. prunis. viol. succo cucur. portul. se. scariole. dragagāti. gūmi arabici. ꝛ addito zuc. fiat sirup⁹. addita muscillagine psilij. ꝛ se. citoniorum. Iteꝫ fiat sirupus ex liquir̄. viol. se. malue ꝛ flor. Cū etiā bor colatura ponat̄ gūmi arab. dragagā. cerasa. pruna dulcia et penid. ꝛ zuc. et fiat sirup⁹. ¶ Dyapapauer. ¶ Dyapapauer optimū ad dol. pectoris ex calore. ℞. succi liquir̄. dragagāti. gūmi arab. añ. ʒ. x. se. papaueris. al. penid. añ. ʒ. xx. amig. dulciū mūdatar. ʒ. x. amidi. se. cito. se. portul. añ. ʒ. v. se. cucur. cucu. citruli. melo. lactu. malue. añ. ʒ. iiij. fac pul. tēpera cū sirup. viol. vel sapa. Pillulas has sub lingua teneāt. ℞. dragagāti. gūmi arabici. se. portulace. citoniorū. citruli. melo. cucu. cucur. mundatorū. añ. ʒ. v. amigd. mundate. añ. ʒ. vj. se. lactuce. papaueris al. amidi. añ. ʒ. iiij. penid. ℥. j. formētur cum succo malue. Alie pillule valentes tussi. ꝛ sunt ioda. ℞. seminis citonior. cucu. amigdalarum dulciū: fabe. malue. se. añ. ʒ. vij. gummi. dragagāti. añ. ʒ. iij. fac pul. tempera cū muscillagine psilij. fac pillulas in modum fabe. Et si ex vigilijs tussim patit̄: adde se. lactuce. ꝛ papaueris. añ. ʒ. iiij. vel quinq̄. ¶ Sirupus iuiubinus. ¶ Sirup⁹ iuiubinus valens. ℞. iuiubas. c. liquir̄. ʒ. xx. capill. ve. viol. malue se. añ. ʒ. x. citoñ. se. melo. papaueris. lactu. dragagāti. ordei mūdi. añ. ʒ. vj.

aque. lib. x. penid. vel zuc. vel sape. lib. iiij. fiat sirupus. ¶ Sirupus de ysopo. ¶ Sirupus de ysopo ad tussim colericã. dol. later. et anhelitus. ℞. radic. marat. apij. liquir. añ. ʒ. x. ysopi capill. ve. se. citoñ. dragagãti. malue. añ. ʒ. quattuor. ordei mũdati. ʒ. quinq;. iuiube. xxx. vue pas. mũde. ℥. j. ficus. j. coque in tribus lib. aque vsq; ad. ij. deinde pone lib. j. penid. et fac sirupum. Ungatur pectus cum cera al. oleo viol. butyro. vel ex succis herbarũ frigidarũ et vngule caballine et oleo viol. et cera. Uel fiat vnguentum ex succo vngule caballine. albumĩe oui. lacte mulieris. oleo viol. et butyro. et cera. ¶ Dieta sit similis diete pleureticorũ. vl' amigd. penidij. mel viol. succus se. cucu. et aliorum frigidorum se. ptisana. ius furfuris. ius. cauliũ. malua. blitus. crisol. cucur. cum amigd. lacte. et carnes tenere cũ supradictis herbis si non febriat. Si autẽ sit ex reumate ca intercipiat cum sirupo de se. papaueris al. quod sic fit. quassetur se. et ex eius decoc. fiat sirupus addita zuccara. Uel puluerizet papauer al. et subtilissime tricocinet. et conficiatur cum tribus partibus sirupi ro. vel tribus partibus mellis in frigida causa. ¶ Pillule cinoglosse. ¶ Item pillule cinoglosse que in vtraq; causa valent sic fiunt. Sumãtur mirre. ʒ. vij. thuris. ʒ. v. opij. iusquiami. añ. ʒ. quattuor. radicis cinoglosse. ʒ. quattuor. confice cum aq̃ ro. et da semel in hebdomada vl' bis ad q̃titatẽ ciceris. et teneat sub lingua donec resoluatur: et non pluries nec plus. ¶ Sirupus optimus ad tussim ca. et asma ca. et ypocondriacam. et yliacam. vel colicã de causa ca. sepe probatur. ℞. se. malue. citoni. capill. ve. dragagãti. gũmi. enule. alfite. ysopi. añ. ʒ. quinq;. vue pas. iuiube. carice. liquiritie. viol. codionis albi. melo. cucu. cucur. fabe munde. penid. zuccare. añ. ʒ. ix. sape lib. iij. aque. lib. vj. coque et vtere qñ tenue flegma plus infestat. s. in sero. ¶ Epithima qd fecit io. da. superponatur. ℞. roris syriaci. se. malue. vue pas. añ. ʒ. xv. succi maligra. dulcis. lib. j. olei viol. ℥. viij. coque vsq; ad tertiam. cola et vtere. Sirupꝰ aũt iuiubinus dictus datus cum decoctione viol. se. malue. et multũ iuuat. et comedat et vtatur semel in mense colagog. Hoc etiã vnguentũ arteriacis aut asmaticis fiat in ca. cã. oleũ viol. butyrũ. populeon. muscillago. psilij. succus lactu. dyaltea. misceantur. añ. calefiant in testa. et inungat pellis agnina vetusta mollis et subtilis. ex parte carnis bene et pectori alligetur mire prodest arteriacis et asmaticis. Oportet aũt si humores sint calidi festinare qui veniũt a capite vt digerãtur ne in orthomiã cadant. Et perquirendũ est si hũores sint fluidi vel grossi vel viscosi vel flegmatici: quia si pectꝰ est ca. et sentit quasi fumũ. et asperitatẽ et sitim et parum screat. et color sit liuidus vel citrinus. sapor salsus. calida et subtilis materia intelligitur. vnde opꝫ laborare vt ingrossetur cũ sirupo iuiubino dicto. ¶ Sirupꝰ de papauere. Sirupus papaueris qui. ℞. papaueris al. ʒ. xl. liquir. ʒ. x. capill. vene. malue. citonij. cucu. añ. ʒ. vj. iuiube. ʒ. xx. coquat in. viij. lib. aque ad tertiam. colature adde penid. zuccare. et sape. q̃tum sufficit. Et vnaquaq; die. ʒ. ij. papa. cũ zuccaro tribue. aut ius de amigd. detur: et penid. cum amigdaleo. Similiter de furfure et penid. Tussis frigida cognoscit ex iuuamẽto calidi. dolore paruo. sitis.

ablatione et in nocte magis. et flante borea hyeme et autūno dieta frigida et cōplexione et habitudine flegmatica vel melācholica affligit. Exhibeātur calida tam in medicina ꝙ in dieta. Et si est de melācholia: discernit liuido vel plūbeo colore pa. et sputi eius si sit globosum modicū et spissum. et cōplexio et habitudo melancholica et flante borea et autumno. et cuȝ dicta melācholica est magis affligit: tunc calida adiūcta hūidis sunt ei exhibēda. Digerat igit materia cū oximelle squillitico et apozimate. se. maratri. apij. prassij. thimi. epi. post. xij. dies purgetur cū theodoricon. anacard. Simil'r si vis cuȝ theod. eup. vel cum melag. Quinta die stuphet cū calidis et aromaticis. Exeūti a stupha detur ygia vel opopira et aurea mixtis cum apozimate lilifagi. vel longe melius lupuli que acedula vocatur. tūc vtatur condito aromatico cū aqua liquir. fene. Pillas vo has sepe capiat: scilȝ semel in hebdomada. ysopus. mirra. carica. añ. simul tere. et parū mellis. adde et forma pillulas. et. v. accipiat. Oleo autē pulegino et viol. mixtis pectus vngat. vl' mirre trocleteu. grana. iij. in ouo sepe accipiat. post hoc reuertat ad electuaria ca. Cōmisceantur dyanthos. dyaprassium. añ. vel dyayris. vel dyapenidion. añ. vel dyaysopus. vel dyadragag. vel dyadisnia. añ. ¶ De dieta. ¶ Dieta sit calida et humida. et pre ceteris omibus vtant cū eor iure penid. Salsamēta calida temperētur. et maxime ȝinȝib. croc. galanga. et cimino. ysopo. et satureya. et menta. Vino vtantur actualiter ca. Si vo tussis est flegmatica: ꝙ percipitur sputo multo et liquido vberiore. tussi nocturna. maiore labore in hyeme. constitutione fauoniali habitudine et complexione flegmatica. Digesta materia cum oximelle diuretico. purget cum yerapigra. et benedicta. añ. Stuphentur sicut proxime dictum est. et opiatas accipiant priores vl' miti idatū. et accipiant electuaria calidiora. vt dyaprassium. dyatriōpipereon. dyaciminū. dyapigamū. dyacalamentū et similia. et vtantur sale sacerdotali et sirupo de prassio. et ysopo. et calamento cum melle. Fiat eis suffumigium tale. Calamus. aroma. terebētina. auripigmentū. renū capre pinguedo. Comburātur super carbōes et fumum recipiāt. ficus cum ysopo cocta pulmonē iuuat. mirra simil'r. Similiter ygia ieiuno data et etiam corrizis. Item lini semē coctum cuȝ melle pontico fiat. vel oximelle ex ysopo. origano. marrubio albo. satureya. petro. feniculo. liquir. pineis. ficubus siccis. fenugre. coque donec fundū petant. et si cōstipatus sit: polipodiuȝ appone et coque. et si ibi ponatur gūmi melius erit. antimoniū sumptum cum ouo sorbili valet. De eo suffumigētur pueri et lipto. demone. aspalto. et anacardis. pertusis astrigis. gutta amoniaci ī ouo sorbili data confert. aurip. tritū in parua ꝙtitate cum ouo sumptū vtilissimū est. Post accipiāt aliquod lenitiuū: vt dyadragag. Item acc. quindeciȝ vitella ouorum. et aurip. ℥. iij. qd bene tritum. vitellis cōmisce. quibus adde terebent. ℥. j. plus valet balsamus. totū illud ponatur ad solem et desiccetur. vel panni in ea inūgunt et exsiccātur ad solem. qui exsiccati ponūtur super carbones et fum' recipiatur. post fiat aliquod lenitiuum. Vel pānus madefactus in albu. oui puluere aurip. aspergatur et desiccetur. et misceat tūc pul. auripigmēti

cum nucleis pincarū. ꝛ inde parum per os recipiat. Itē de brucerie corti ce q̄rc⁹ renato. ꝛ pul.zinz.fiat pul.q̄ vtatur in cibis. Itē p decoctionem mūda virtutē brucerie.sagimine vel butyro.ꝛ eo vtatur in cibis. Intelli ge ꝙ si infirmus nō sentit asperita⸗ tē neqꝫ sitim neqꝫ fumū predictū: et sputū fit multū.ꝛ sentit multū frigi dum intelligit flegma grossum ꝛ vi scosum vnde oportet subtiliare. Et si est multū liquidū oportet inspissa re.flegmati grosso ꝛviscoso. valꝫ si⸗ rupus de prassio.de radice feniculi. rafa.apij. ꝛ de aniso. Dissoluat etiā flegma viscosum in pectore cū cala⸗ mo aro.solo.vel terebentina. vel au rip. priori modo dicto. hoc etiā ele⸗ ctuariū valet. ℞.se.lini.assi.amigd. dul.pince.añ.ʒ.x. liquir.ʒ.x.marat. ysopi.zinz.añ.ʒ.iij.pip.ʒ.ij. M.q.s. Siml'r electuariū de spodio valet. ℞. spodij. ʒ. vij. boli. exagiū.j. nucis mus.siml'r.piperis lon.ʒ.iij. zuc.ʒ.xxx. mel ꝛ butyrum.q.s.vnū coclear va⸗ let sicce tussi. ℂ Nota ꝙ extenuato nō debet fieri suffumigiū ex aurip. Intercipiētia aūt fluxū in fr̄a cā sit grana thuris accepta in sero. Item pinea gūmosa decoquat in aq̄ vsqꝫ ad resolutionē. colature addat mel ꝛ fiat pot⁹ quo vtat mane ꝛ sero cū tribus ptib⁹ aque tep. ad q̄titatem teste oui. Pille valētes. ℞.mirre.ca stor.galbani.pipis.storacis.añ.ʒ.j. apij.ʒ.iiij. formētur pille ad magni⸗ tudinē orobi. ꝛ accipiātur.iij. in se⸗ ro. ꝛ vna eadē teneatur sub lingua. Iteꝫ in dyaolib.sotira magna.Ra⸗ ristum.pillule bone. ℞.storacis.ʒ.j. et ß.opij.galbani.terebentine. sina⸗ pis. añ. ʒ. iij. temperētur cum succo apij. dentur quattuor vel quīqꝫ eūti dormitū. Electuariū valēs. ℞.pipe ris.rute sicce. ysopi.yreos. synoni. myrre.añ.ʒ.x.M.q.s. det in modū auell.cuꝫ vino tep. Qn̄qꝫ aūt in tussi īueterata oportet scarificare caput et tenere vulnera aperta cū medici⸗ na pruritiua vt allijs: vt materia tra batur ad oppositū ꝛ exsiccetur. Va⸗ lent hic pillule alexandrine dicte in caplo de catarro. ℂ Electuariū ale⸗ xandrinū ad tussim quādo quod flu it acrū est: ꝛ thorax indiget medio⸗ cribus purgatiuis. Sumant rosarū viridiū.lib.viij. nucleorū.pinearuꝫ. lib.j. terebentine . lib. ij. vue passe. lib.iij. M.q.s. vtere in electuario. ℂ Dyaciminū. ℂ Dyaciminum va⸗ lēs ad pectoris ꝛ stomachi frigidi⸗ tatem ꝛvētositatē ītestinorū q̄rtana rijs ꝛ typice febrīētibus ꝓdest dige stionem ꝓuocat datū post comestio⸗ nem cum vino. ℞.cimini in aceto p diem infusi ꝛ siccati.ʒ.viij.et.℈.j. ci⸗ namomi.gariofil.añ.ʒ.ij.ꝛ ß. zinzib. menalop.añ.ʒ.ij.ꝛ ß.zinzib. menap. añ.ʒ.ij.ꝛ grana quinqꝫ.galāge.tim⸗ bre calamenti.añ.ʒ.j.ꝛ.℈.ij. ameos. leuistici.añ.ʒ.j. et grana. xviij. ma⸗ crop.ʒ.ij.spicenardi.cardamomi.mi ristice.añ.ʒ.ij.ꝛ ß.M.q.s. ℂ Dyaci minū alexan.cōtra frigidā causam. ℞.zinziberꝫ.ʒ.quattuor. cimini.ʒ.ij. cinamomi.℈.iij.gariofil. nucis mu⸗ scate.macis.folij.spice.galange. pi⸗ peris longi. cardamomi. añ.℈.ij. et ß.cubebe. et ligni aloes. añ.℈.j.ꝛ ß. zuccare.lib.j.et.ß.mellis. lib.j. et.ʒ. ij. ℂ Dyaciminum. ℂ Dyaciminū preciosum. ℞.cinamomi.ʒ.j.gario⸗ filorum.ligni aloes.et macis.nucis muscate. galange.añ.ʒ.j. et ß. cimi⸗ ni.℈.ij.ābre.℈.j.musci. grana decē. zuccare lib.quattuor.fiat sirupus ex aqua ro.et eo conficiātur amoto.ci⸗ mino erit dyābra. ℂ Dyayris. Dya yris valens asmaticis. arteriacis. tussiētib⁹ vocē perditā restaurat ex

frigiditate. ℞ yris. ℥. vnam. pulegij ysopi. liquir. an̄. ʒ. septē. dragagā. amigd. pinee. cinamomi. zinzib. pipis an̄. ʒ. quattuor. storacis ru. ʒ. duas et ℈. vnū. carniū dactilor. passar. enucleatarū. an̄. ʒ. vnā et ß. mellis quantum sufficit. ℭ Dyaysopus.

ℭ Dyaysopus valet ad cās capitis ex frigiditate. vuā desiccat: arterias purgat: tussiz cōpescit: stomachi fastidiū amputat: digestionē pcurat: et oī pectoris fumositati subuenit: et pleureticis et empicis mirabiliter. ℞. ysopi. yris. thimi: melanopi. an̄. ʒ. xxx. gliconij. timbre. ysopi. pigani. cimini. an̄. ʒ. x. carniū dactilor. caricarū. pinguiū. an̄. ʒ. x. passar. enucleatarū. maratri. se. an̄. ʒ. xx. zinzib. anisi. carui. leuistici. an̄. ʒ. v. mellis quātum sufficit. dentur mane et sero. ʒ. ij cum vino. ℭ Dyaprassium.

ℭ Dyaprassiū valet ad oēm frigiditatē pectoris: maxime ad catarrū et cerebri frigiditatē: et caliginē oculorū: et palatū: et arterias: et oēz distillationē vue iuuat: et oēm spēm catarri ex frigiditate pdest. ℞. prassij viridis. ʒ. v. et ß. dragagā. pinear. purgatarū. amigd. pistacearū. carnium dactilor. ficuū pinguiū. passarū enucleatarū. an̄. ʒ. ij. et semis. gariof. cinamomi. nucis mus. ligni aloes. galange. spice. zinzib. zedoarij. liquir. reupontici. cardamoni ma. storacis cal. masticis. mirre. galbani. terebentine. yreos. aristol. long. et rotun. capparis. radicis genciane. melanop. anisi feniculi. aneti. se. apij. macedo. saxifrage. an̄. ʒ. duas. hermod. origani. peucedani. squinanti. cardamomi. leucop. carui. leuistici. vicetoxici. an̄ ʒ. vnā et semis. et grana duo et semis. balsami. pulegij. diptāni. costi. piretri. saturele. finoni. orobi. ana. ʒ. vnā et grana duo et tertiā partē alterius. xilob. cassie. coralli. rasure ebor. carpob. dauci cretici. an̄. ʒ. semis. musci ambre. ossis de cornu cerui. an̄. ʒ. iiij. mellis disp. quantū sufficit. Confice sic. In quattuor lb. mellis dis. pone prassij viridis aliquantulū cōtusi. ʒ. sex. et semis. pinee recētis quartam partē cum resina sua. et de vino vetustissimo optimo. ʒ. tres. et bulliant simul lento igne ad vini consumptionem. et tunc carice dactili et passe purgate. et pinee amigd. vnūquodq; bene per se pistetur. postea simul misceantur in mortario. et addatur terebētina et insimul pistentur cuz supradicto melle. et postea puluis supradictarum specierum detur cum vino calido cum decoctione ysopi.

ℭ Dyapiretrum.

ℭ Dyapiretrum valens asmaticis tussientibus: et ad omnem dolorem: et frigiditatem pectoris stomachi et splenis: et renum frangit lapides: dissurriā et strāguiriā soluit. mēstruis imperat. ℞. piretri noui purgati. ʒ. xxv. cinamomi. spice. anisi. maratri. squinanti. ana. ʒ. sex. mellis quantū sufficit. dentur de eo mane et vespere ʒ. quattuor. Philonium.

ℭ Philonium id est amicus nouus tussim cum mulsa emundans: peripleumonie cum ydromelle valet. sanguinis sputo cū succo poligonie indigestiōi stomachi et vomitui cum pusca. dolori epatis cuz ydromelle: spleneticis auriginosis cū oximelle subuenit. yliacis cū apozimate pigami. pleurtti. yliosis nefreticis et vesice causis cuz mulsa: colicis specialiter medetur. ℞. leucop. iusqami. an̄. ʒ. v. opij. ʒ. ij. et ß. cassief. ʒ. j. et ß. se. apij. ʒ. j. pet... maratri. dauci. cretici. ℈. ij. et gna. v. croci. ℈. ß. nardi. piretri. zedoarij. an̄ gna. xv. alij addūt cinamomi. ʒ. j. et ß. cufor. costi. an̄. ʒ. j. mellis quātū suffi

detur in modum fabe egiptiace.

¶ De dyapente.

¶ Dyapente valet asmaticis tussientibus et causis pectoris et pulmonis. R. storacis optimi. mirre. dragagan. galbani. opij. ana. ℥. xvj. balsami. aut olei nardi. mellis quantum sufficit detur in modum auellane.

¶ De periplonia et pleuresi.

Periplonia et pleuresis sunt apostemata pectoris. sed periplonia pulmonis. pleuresis autem dyafragmatis et costarum Quorum signa concomitantia sunt dolor pectoris et lateris. et tussis. et feb. Accidentia autem subsequentia sepe sunt emoptoycis. empima. ptisis. Cause autem et signa et cure horum apostematum in paucis variantur. Periplonia apostema est pulmonis. sed tamen pulmo repletionem humoris patitur sepissime sine apostemate. unde de hac repletione aliquid dicendum est.

¶ Dubitatio autem erat de pulmone cuius complexionis esset. Sed Aui. sic determinat. Omnis complexio naturalis membri similis est ei a quo nutritur: et secundum suam accidentalem complexionem assimilatur ei quod ab eo superfluit. Pulmo autem nutritur sanguine calido et admixto colere multe. unde naturaliter est calidus. sed per vaporem corporis ascendentem ad ipsum et per catarrum a capite humectatur. et ideo pulmo magis siccus est epate naturaliter magis humidus a superfluitate a flegmatica. sed epar sanguinea. flegma autem plus humefacit humectando. sanguis vero plus nutriendo. Cum ergo pulmo nutriatur sanguine calido subtili colerico vtpote in corde generato: cum etiam sit in continuo motu quemadmodum et cor. et a motu calor et a calore motus: patet quod complexio ipsius naturalis est calida et sicca. Sed vt motus superfluus leuigaretur et caliditas temperaretur transmissum est ei multum de flate in generatione humorum et a distillatione capitis a sagacitate nature quemadmodum accidit in rota molendini ne accidat ei inflamatio et combustio ex motu. Ex hoc autem aduentu flatis ad ipsum et propter sputum flegmaticum arbitrati sunt quidam ipsum esse flegmaticum. quia multa caliditas naturalis submersa est in multo humido accidentali. vnde secundum sensum repitur pauca caliditas que in reumate frigido indicatur. repletur autem pulmo tribus humoribus. principaliter flegmate. secundario melancolia. tertio colera. Et repletio ipsius ex tribus rerum generibus cognoscitur. Primum genus est impedimentum membrorum spiritualium quod dependit ex difficili inspiratione et ex tussi et ex raucedine. Secundum sumitur a qualitate sputi vt si fuerit album citrinum viride vel nigrum in colore. Tertium est ex substantia qualitate tempore. ex hiis vt si fuerit spissum vel tenue vel viscosum rarum vel globosum. et de his satis alibi dicitur. Concauitas autem pulmonis vt dixi tribus repletur hu. flegmate principaliter. secundario melancolia. tertio colera. Flatis abundantis in concauitate signa sunt difficultas respirandi. in plerisque tussis est et raucedo et magis nocte quam die hieme quam estate. post cibum precipue infestantur. et sputum abundans in ore est diuersum secundum diuersitates flatis. ex naturali enim sputum erit aquosum et tenue album et insipidum et facile educitur. Si vitreum sputum erit globosum vel subalbidum et insipidum. et difficile educitur vt videatur sonare et coherere in transitu. Si salsum sputum erit album digestum et facile educitur. si vero dulce fuerit sputum erit indigestum album dulce et eius facilis eductio. si vero acer erit tenue et indigestum liuidum et acetosum. ¶ Melancolie abundantis in pulmone signa sunt difficultas respirandi tussis difficilis reiectio. maxime infestantur horis melancolicis parum educitur: sputum erit liuidum et

acre. Si colera nigra sputū erit nigrū et acre et magis in autumno ꝙ in hieme. in senib⁹ frigiditas circa thoracē sentitur emergens a profundo. in pulmone grauitas et distēsio. oris siccitas et aspitas. frigidus hanelit⁹ color thoracis in plerisqꝫ lucidus vl' niger. Si ex cola fit repletio difficilis erit respiratio: tussis: raucedo: siccitas et sitis. oris amaritudo et ligue siccitas. magis alleuiant ex frigido aere ꝙ potu. hanelit⁹ feruēs pectus tactu calidū. et calor emergēs a pfūdo. in die vexat magis ꝙ in nocte. et magis hora cole et in estate. sputū ē citrinū et spissū ex cola citrina globosuꝫ. ex cola ru. ex cola vitellina citrinū est viride et digestū. viride: si incipiat aduri: et eiectiōi facile. amarū ē in qlibet spē cole. color faciei ru. vel citrinus et similia. Intra vasa autē circa pulmonem quilibet humor potest abundare: qui dignoscitur ex genere egritudinis ex asmate et alijs eius speciebus angustia pectoris et pipLia. Cū em̄ hūor abūdat stringit et cōprimit vasa: et vasa cōpmūt pulmonē vt fiat asma. vñ refert Theodor⁹ prescianus qsdā asmaticos curatos p flomiā. fit em̄ asma qñqꝫ ex hūoribus collectis ex. vasa qñqꝫ intra. Signa sanguinis sūt rubor faciei: plenitudo venaꝝ: et p totū corp⁹ calōr et cetera signa sāguinis. Repletio aūt pulmonis p sputū maxime cognoscitur. sꝫ oē qd̄ expuitur sputū non est. nisi solū qd̄ a pectore educit cū tussi sꝫ falso nomine inducit. Quoddam aūt a capite descēdit p foramina palati. et eijcit cū rascatiōe. aliqñ a faucib⁹ vl' gutture cū ꝯcussione et titillatione media inter tussiꝫ et rascationē a pulmone aūt educit cū tussi et ē spumosuꝫ. a stomacho spōte venit admodū saliue. a thorace educit cū tussi laboriosa et parū ē spumosuꝫ et determinat p dolorē et pcussionē precedentē in loco. A costis ex dyafragmate educit cū tussi laboriosa: et ē paꝝ spumosuꝫ et determinat ex apostemate precedēte et pleuresi et sputo sanioso. Si igit materia colligat ad apostema in sba pulmonis. signa erūt specialia. difficultas hanelādi: tussis assidua: fe. ꝯtinua: dolor aggrauatiu⁹ medij pectoris declinās sub sinistra mamilla ante et retro. ī spatulis vsqꝫ ad hūeros vl' sinistra spatula. rubor genaꝝ cū grauedine oculoꝝ cū tumore venaꝝ et palbebraꝝ cū siti qñqꝫ: et lingua sicca et aeris frigidi ꝯsiderio. Cū vo ex cola tūc sputū est citrinū et oīs significatio ei⁹ ē fortis et molesta et piculosa cū faciei rubore citrino cū calore maximo et maxima necessitate attrahēdi aera et qescit attrahēdo aera frm cū siti nimia cū p̄orib⁹ signis et qñ ē ex sāguine ē sputū ru. vl' subr. et significatio cū p̄orib⁹ ex sāguine et maximo rubore genaꝝ. De fle ē sputū albū et globosuꝫ cū p̄orib⁹ signis: secumdum diuersitatem materie et ē strictus hanelitus et angustus cum grauitate et pauco dolore. Pulmo em̄ nō hꝫ neruū vñ habeat perfectuꝫ sensū. et tñ tussiꝫ hꝫ cū puitate hanelitus. et ista fortiora sunt in fle salso. et cū apostema erumpit vt fluat sanies tūc tādē certificat. De melia sputū ē glaucū vl' nigrū et significatiōes moleste multo min⁹. Pleuresis aūt eodē mō fit aut ex catarro descēdēte et se colligēte in dyafragmate vel pelliculis costarū vel ex fumo sanguinis ascendēte et cōculcato et descendēte: et se in eisdem locis recolligente: aut ex humoribus ad hec loca venientibus qs loca dicta cōbibūt pp̄ter eoꝝ ꝯbilitatē et alioꝝ mēbroꝝ expulsiuā fortē et materiā hilē coadunātē, sicut

dyafragmate se coadunauerit ve-ra pleuresis vocatur. si in lacertis et pelliculis vel carnibus circa costas resederit non vera pleuresis appellatur. ¶ Pleuresis igitur vera h3 signa ꝓpria ⁊ cõmunia cu3 pipl'omia Cõmunia aũt sũt feb. cõtinua: dolor pectoris: difficultas hanelit⁹: ⁊ alia signa humorũ communia que dicta sunt. Propria aũt pleuresis sunt dolor lateris pungitiuus in pleuresi in latere ⁊ ẽ minor difficultas hanelandi: ꝙ in peripl'onia. qꝛ sepe in pipl'onia fit spẽs ortho mie. Sputa sunt varia ꝑm humorꝫ varietatẽ quã dixi mus. Intelligit̃ eñ ex sputo ex quo hũore ꝓcreetur. ⁊ ꝑ plenitudinẽ colorẽ habitũ etatẽ ⁊ ꝑm cõpositionẽ humorꝫ ⁊ composita erũt signa. Pulsus aũt in vtrisq3 est velox ⁊ frequens ⁊ spissus ⁊ estuosus vl' serrin⁹. qꝛ ꝓpt multiplicationẽ ⁊ necessitatẽ tract⁹ aeris inspissat̃ hanelitus ⁊ ex magnificatione apostematis tendunt̃ mẽbra pãniculosa. vñ tenditur arteria inspissãs ict⁹ ꝯseqũt̃ ad modũ serre.

¶ De vrina pleuresis ⁊ pipl'onie.

¶ Urina aũt in his apostematib⁹ diuersa ẽ. qm̃ ex apostemate pulmõis reddit̃ rufa vel subrufa distincte. liuida vsq3 ad mediã regionẽ. Et cu3 apostema pulmonis ẽ fl'icũ ⁊ pulmo sit fl'atis receptaculũ deberet facere vrinã remissa3 ⁊ spissa3. vñ qñq3 fit inferius hyaropos vsq3 ad mediã regionẽ. S3 ex apostemate in spũalib⁹ nato vrina intẽdit̃ vt rufa vel subr. appeat distĩcte liuida sine man⁹ ꝑpositiõe. ex pleuresi aũt appet rubea vl' subrubea ⁊ spissa apposita manu in sup̃ficie liuida ex sanguine. Si aũt col'a in cã fuerit: reddit̃ vrina mediocrit̃ tenuis vel mediocrit̃ spissa. pl'esis nãq3 plurimũ est ex calidis hũorib⁹: raro ex f'ris. vñ ypo. Acide ructãtes nõ valde pleuretici fiũt. Cũ ꝗ materia ꝯtineat̃ in loc'ls ca. ⁊ siccis tũ calore ꝓpo. tũ calore accidẽtali maxima fit ebullitio ⁊ caloris distẽꝑantia. vñ vrina fit ru. vel subru. vtroq3 aũt calore fit ebullitio maxima ⁊ liquidaꝝ partiũ ꝯsumptio: ⁊ grossaꝝ adustio. pars quarũ ad ramũ vene cõcaue emissa ad vrinales meat⁹ cũ vrina reddit eã in sup̃ficie liuidã distincte vsq3 ad mediã regionẽ: qñq3 viride3 ex maiori adustione. Qñq3 aũt collecta ad pleuresim col'a rapitur a loco suo ad pulmonẽ ⁊ facit peripl'oniam vñ cũ vrina ex col'a deberet intendi ⁊ subtiliari. cõtradicente fl'ico membro ⁊ molli a sua intẽsione ⁊ tenuitate remittit̃. vñ apparet rufa vel subrufa ⁊ mediocriter tenuis. superius aũt magis accedẽs ad spissitudine3 ⁊ distincte liuida ⁊ spumosa. cui⁹ rationẽ q̃da3 sic assignãt. pulmo eñ cũ sit in ꝯtinuo motu facit ad ebullutionẽ. vñ materia illa dissoluit̃ ⁊ corrũpitur ⁊ in saniẽ ꝯuertit̃. cuius pars vi nature ꝑ ramũ cõcaue vene descẽdẽs ad vrinales meat⁹ admixta vrine cũ ea emittit̃. Sed qꝛ ebullitione leuigata ẽ spũ etiã implẽte vasis sup̃iorẽ partẽ petit: vñ reddit vriuã ascẽdentẽ q̃si ad mediocritatẽ sup̃i⁹ liuidã. Spumosa aũt fit ex spiritu ĩ tercluso ĩ mater[illegible] ꝯscẽdẽte a pulmone. Oportet aũt ꝙ hãc vrinã precedat rufa vrina vel subrufa distincte liuida pleuresim significans ad hoc vt iudicemus pleuresim conuersam in peripl'oniam aliquando materiã putrefactam in spiritualib⁹ indicabimus. ¶ De causis liuoris.

¶ De liuore autẽ dico ꝙ sex modis fit quãdoq3 ex ꝑturbatione humorꝫ diuersorum colorum aut ex debilitate epatis aut f'ritate mortificãte aut calore adurẽte: ⁊ nõ est nr̃a intentio

hic agere nisi q̄liter liuiditas gene- retur in vrinis harum egritudinum ¶ Dico igitur ꝙ ex calore adurēte liuescit vrina trib⁹ modis. p̄mo mō accidētaliter dū.s.p calorē ex̄neū.ca lor corrumpit̄ naturalis.q̄ deficiēte ꝛ inualescēte causa liuiditatis indu citur. Alio mō dū scȝ calor adurens aereas ꝛ aq̄sas partes vtpote habi- liores cōsumit:terrestres vero rema nentes laborat ꝯsumere ꝛ resoluere in aquosas.ex dn̄io vero terrestriū ꝛ aquosaꝝ liuidus color innascit̄. Itē alio mō liuescit vrina: cū calor adu- rens plus dissoluit q̄ ꝯsumat de sub stantialib⁹ humorib⁹ ꝛ de inūctuosi tate sanguinis iu venis cōtenti:cui⁹ q̄dam pars cū vrina egrediens liui- dam vel oleaginā reddit vrinā. Vñ dico ꝙ in apostematib⁹ materia co- lerica q̄ est in venis q̄ q̄dem gratia sue similitudinis ꝛ corruptionis ad locū apostematis seu putrefactiōis vt in feb.ꝑmpta est discurrere medi ante vrina educit̄. ꝛ si materia coli- ca in membro apostemoso vel ma- teria feb.ꝯiūcta.qm̄ si talis materia educeret̄:ī breui materia ꝯsu meret̄ ꝛ cito ad digestionē veniret:ꝛfeb.in terpolata vna esset accessione ꝯtēta qꝛ vt ait Galie.a sp̄ualib⁹ nihil nisi cū tussi educit̄.Itē si materia talis p venā cōcauā resudaret ad epar: tūc materia digesta cuȝ magis expellit̄ d̄ materia magis liuidā sui admixti one redderet vrinā q̄ ī p̄ncipio. Cō trariū videm⁹ qꝛ vrina inspissat̄ nec liuor auget̄. Materie igitur pars q̄ fluit ad apostema ꝯstat in mēbro tē pato vicino ꝛ cōiūcto apostemati.ip sa cū adurit̄ ſm sui partē subtiliorē ad epar refluit ꝛ vrinā disponit liui dā.ꝛ h̄ qꝛ multū distemꝑatur calor ꝛ sp̄ūs in corde ī tali collectiōe magis q̄ in feb.distincte liuet ī apostemati

bus. in feb.nō ꝑpt̄ maiorē vnctuosi tatꝫ dissolutionē ex maiori calore fa ctā.vñ q̄to maior ē dissolutio maior est liuiditas.h̄ dico verū esse nisi ca- lor agat ꝯsumēdo.vñ ꝑpter ꝯsump- tionē nimiā vnctuositatꝫ magꝫ liue- scit in ꝑipl'onia q̄ in ꝑl'esi. ¶ Nota ꝙ q̄tiens vrina liuet ex calore adurē te ꝛ vicio sp̄ualiū in sup̄iori ꝑte liuet in aliȷs aūt ꝑ totū. ¶ Pleuresis ṽe signa ꝓpa sunt feb.acuta .dolor late ris pūgitiu⁹.tussis ꝯtinua. difficul- tas hanelit⁹. Est aūt acutē feb.ꝑpt̄ vicinitatē cordis ꝛadest pūctura late ris sensibilis ītātū vt ꝓhibeat̄ mot⁹ d̄ latere ad lat⁹. Est ēt ꝯtinuitas tus sis ꝑpter ꝯtinuitatē nocumēti ꝑpt̄ qd̄ natura se adiuuat: vt cū tussi ex- pellat.ꝛ ē difficultas hanelit⁹ qꝛ di- gni⁹ mēbrū.s.dyafragma occupauit morb⁹.ꝛfit plerūqꝫ cū particularib⁹ sanguini ꝯueniētib⁹. ¶ Pleuresis nō ṽa eadē hꝫ signa ſꝫ remissiora. et q̄nqꝫ tumor extra circūscript⁹ appa ret. Pleuresis quattuor hꝫ cās ante- cedētes sui ꝛ ex calore sputi plerūqꝫ discernit̄. In sanguine abundāte ē plenitudo venaꝝ.rubor.calor fortis dulcedo oris.tussis hūida.parū sitit In col'ica materia corpus ē macidū citrinitas faciei.tussis sicca.sitis ni- mia.amaritudo oris.feb.acuta. In fl'ica tussis ē hūida.sitis parua.color faciei pallidus.feb.lēta. In mel'ica corp⁹ ē asp̄ū:fe.lēta: sputū liuidū vl' nigrū ꝛ etiaȝ acetosū. vrina plūbea. pulsus subtilis ꝛ tardus. ¶ Si cō- posita est materia:cōposita erunt si- gna tam in sputo q̄ in qualitatibus infirmi.inter sputa aūt laudabilius est rubeum ꝛ post hoc album. Et si in principio morbi appareāt lauda- bilia sūt: maxime si ē leue ꝛ facile v- na tussi vel duabus eȷ̄citur iunctuȝ. Qꝫ si cum tussibus multis ꝛ laborio

sis grossitudinem materie et inobedientiā declarat. et si differatur vsqꝫ p⁹ quattuor diuturnitatē morbi significat. et si vltra differatur debilitatez nature significat et timorē. ne natura āte morbi victoriā et materie eductionē subcumbat. Aliqñ autem iste morbus vsqꝫ ad. xiiij. diem in acuminis cremēto durat: et tunc alia expulsione minuitur. Aliqñ aūt in die cretico fluxu vētris soluitur. fluxus aūt sanguinis a naribus vsqꝫ ad quartā diē bonus est. et a quarta vsqꝫ ad septimā vtilis est purgatio p sputum. a septimo vsqꝫ ad quartūdecimum p fluxum ventris scꝫ dyarriam. Et aliqñ in die cretico vel in bieme ꝓpter frigiditatem reuerberantē materiaz ad intestina: fit dissinteria et paulatine delitescit feb. et mala accidentia et raro fit ad bonū. Urina multa a pn̄cipio. siue post septimū diem veniēs semp est bonum signum. Similiter fluxus ventris post septimū diez bonum est signum. et boc in vtroqꝫ apostemate. fortis pulsus licet incq̄lis: bonū. inequalitas enim in bis non est multum verenda: quia ex cōpressione fit. Item sputū sanguineuz qd̄ circa septimum vel nonū diem conuertitur in saniem et ꝓijcitur facile: bonum. Qꝫ cum defertur vltra decimūquartum in peripl'onia febris p manētia que lenta esse solet: vitupabile est qꝛ vix euadet. Sputū nigrū vel liuidum vel viridum pseuerante dolore malū est. Item vrina nigra et pauca malū. nigra et residens nō malus. vrina tenuis et pauca et alba sine aliqua cretica ꝺterminatione raptū significat materie et mortem. Pleuretici eniz magis fiunt frenetici. vnde presumitur materiam esse colericaz. Peripl'onici vero magis fiunt litargici. vñ materia peripl'onie magis videtur esse flegmatica. Pulsus exilis pessimū est signum. frigiditas extremitatum et aurium cum liuiditate vnguium malū. Si peripl'onicus desideret vinū cum nigredine et aspitate lingue: malū. fluxus ventris a pn̄cipio est venerandus. tamen dubiuz est signum. Oregmon idest sonitus in gula pessimū est signuz. apostema vel vesica in pede nō ī die cretico malum. In die cretica si moretur et maturetur bonū. si delitescat subito malus. Si fit pleuresis in dextro latere supueniat apostema in dextro pede: non in die cretico. vel tumor cuz dolore licet sibi videatur meliorari: in seq̄nti paroxismo sentiet dolorez in proximo latere scꝫ dextro vl' sinistro eadem die morietur et eadem bora q̄ inuasit cum egritudo. ¶ Quidā aūt arbitrantur peripl'oniam potissime esse ex colera: et raro ex melancolia. Quidam aūt arbitrantur in bis passionibus curam non esse variandam quibusdā contrarium videtur scd̄m diuersitatem bumorum in causa existentiū curas esse variādas. vt Cōst. In bis passionibus non sunt apponenda repcussiua nec actualiter frigida sicut nec ī apostematib⁹ aliq̄b⁹ interiorum membrorum. Sed dyaforeticis magis et mollitiuis insistēdum est. vt si materia est calida minus calida apponanꝰ. si frigida magis frigida apponantur. Multi aūt in discertione signorum pleuresis et apostematis epatis decipiuntur. sed discernuntur. Epatis eniz apostema a principio est ad modū lune nouelle cornibus depressis inferius. Itē epatici statim extenuantur et discolorantur. Item in epaticis magis tingitur vrina: q̄ in pleuresi. Item epatici sanguinolentas babent egestiones. Item epaticis vrina est san-

guinolenta. Item epatici sentiunt dolorem inferius magis ꝙ pleuretici. Auctores autē in pleuresi ⁊ peripl'onia docent facere flebotomiam: precipue cū est de sanguine. Et qñqꝫ sunt cum fluxu ventris ⁊ tunc queritur vtrum debeat fieri flebotomia. Dicit Alexa. ꝙ primo intercipiatur fluxus ⁊ flebotomia fiat post. Et dico ꝙ seu fiat vi nature seu vi sint bomatis a pncipio particularibus conuenientibus ⁊ forti existente natura facienda est flebotomia ⁊ hoc patebit post. ¶ Et nota ꝙ nihil actualiť frigidum debet exhiberi per os. ⁊ nihil acetosum vel salsum. Item nō appropinquet pulueri vel fumo vel vēto vel splendori. Itē minime loquatur ⁊ submissa voce: et sit in loco obscuro tutus a frigore ⁊ calore. Unde carbones igniti sine fumo ante lectū debent apponi. nihil actualiter frigidum euꝫ extra tangat. ¶ Et nota regulam in apostematibus interiorum membrorum nec in venenosis nec in mungatorijs venarum ⁊ arteriarūꝫ nec in apostematibus nascentibꝰ ex superfluitatibus tertie digestionis nec in eis que sunt iuxta nobile mēbrum vel in eo apponenda sunt apocrustica. ¶ Ypo. in principio precepit in dolore siue cōtinuo seu discōtinuo adhibere calefactorium vt dissoluatur dolor. ⁊ videtur ipsum tantum ponere in cura diuersitatem. et docet primum calefactoriū ex aqua calida. vt spōgia infusa in aq̄ calida vt ex frigiditate aque naturalis temperetur caliditas ⁊ acumem humoris materie infusione hebetetur. vel vas eneum vt vesica enea vel vitreū vas aqua calida plenuꝫ. Post docet facere euaporatorium siccum: vt qđ prehumectatum erat ⁊ temperatum sicco euaporetur. Docet autē facere ex ordeo ⁊ orobo aceto aque mixto. omnia ista frigida sunt ex parte aceti fit penetratio. vnde parat viam sicco. Sed nonne siccum motuꝫ habet ad centrum vnde constringit ⁊ dico ꝙ debet esse calidum actualiter. vnde aperiuntur pori. quare per subtilem penetrationem aceti ⁊ rarefactionem calidi introducitur virtus ordei ⁊ milij frigida ⁊ sicca. quia igitur subtilis sunt substantie ⁊ sicce introducitur siccum ⁊ ipsum consequitur frigidum. vnde est ibi consumptio ex siccitate: ⁊ retentio a frigiditatē. ne euadat ab opere ⁊ temperātia ex frigiditate omnium. Aqua autem iuuat quoniā prohibet mortificatiōeꝫ aceti: ⁊ etiam ne fluxus prouocetur. Docet etiaꝫ tertio loco facere euaporatorium siccius ex milio ⁊ sale. vnde processus ipsius ē ad fortiora cōsumendo et euaporando humidum fluens. Miliū enī eo ꝙ est leuiꝰ ⁊ rarius: ex parte leuitatis non grauat costas. idem ex parte raritatis combibit humidum: et attrahit ex parte vacui. Ex parte salis ē resolutio fortis ⁊ consumptio: ⁊ magis dissoluit: ꝙ consumit. Et fuerunt hic qui dixerunt ꝙ docet Ypo. tria calefactoria in hoc loco. primū est contra coleraꝫ q2 est frigidum ⁊ humidum virtute. secundū est cōtra sanguinē: q2 est frigidū ⁊ siccū. tertiū ē contra fla: q2 est calidū ⁊ siccū. ꝓpter sal. ⁊ etiā cōtra meliam q̄ est dure resolutionis. Sꝫ ꝙ vniformis sit eius ꝓcessus ī eadeꝫ materia patet per hoc quod dicit. ꝙ primum calefactorium sit calefactorium succedens leuius toleretur. Itē post non distinguit: sed de eodē ad aliud procedit. Item non distinguit materiam pleuresis multiformem vt dicunt. Sed statim si dolor hoc modo non dissoluitur: precipit

non esse immorandū ne pulmonē de siccet: ⁊ empima generet. qd non fieret si materia esset multū humida. sȝ statim si dolor cōfirmatus fuerit minutionē fieri iubet. vel si descēderit materiā purgari. Relinqtur ergo ꝙ error esset in doctrina ipius si diuersitas esset ⁊ cōtrarietas in cā ⁊ identitas in cura. Et fuerūt alij q simile huic dicerēt: ꝙ primū calefactorium est qn̄ materia est furiosa. ⁊ scdm est est qn̄ materia ē mediocris. tertiuȝ ē qn̄ materia est grossa ⁊ viscosa ⁊ cōpacta. Sȝ si h verū esset redderetur materia grossior ⁊ cōpactior. ⁊ iterū q diximꝰ eis obuiare videnť. Un̄ dicimus sic. ꝙ apposito secūdo euaporatorio post primū aut sedať dolor: aut nō. si sedatur debet iterū appōi. si nō sedať. aut minuitur: aut eqlis ē aut augmētatur. si minuiť dȝ apponi vt pus. si est equalis ꝯstat ꝙ euaporatoriū debile ē. si augmētatur: h nō est nisi ꝑpter fluxū ⁊ reuma. et h est qr corpus ē plectoricū. Qꝫ si primū euaporatoriū dbile ē dȝ apponi scdm. ꝙ si ꝑpter fluxū ⁊ reuma ⁊ qr corpꝰ ē plectoricū dȝ apponi tertiū. ⁊ qr fluxꝰ fit ꝑ violētiā tūc dico ꝙ si fiat flōmia occidiť. Un̄ distiguūt ꝙ corpus aut est plectoricū: aut nō. si ē plectoricū ⁊ trahis ad locū magꝫ trahis q̄ euacuas. g male. si nō ⁊ moueť hūorē: de non reumatizāte facis reumatizantē. g. male. Et ꝑpter h dicūt alij ꝙ materia aut ē frigida aut ē ca. motu caliditatis hȝ ascēdere. ⁊ tunc cōpetet flōmia. si frigida hȝ descēdere ⁊ tunc cōpetet farmacia. Sed ꝯ h est qr ipse docet purgare cū euacuantibꝰ colerā vt fellechino ⁊ ellō ni. qd habet purgare melām: circa q multa essent dicēda. ¶ Dico g ꝙ docet facere euaporatoriū humidū: ⁊ humidū nō euaporat humidū: sed siccum. qr inter opposita est actio ⁊ cōtrarietas. hūido aūt siccū ⁊ medio mediū. Et si h signo dolor ascēderet in corpore calido carnoso pleno ꝟtute forti: fiat minutio. ⁊ si nō saitū compleuerit: vt reumatizet. tunc precipit vt nullatenus reuoceť qn tantā minuat quātitatē sanguinis vsqꝫ illuȝ videat in splēdorē rubeū ꝯuerti. aut ex rubore in nigredinē. qr vtriqꝫ colores sanguini accidūt. sed h caute debet fieri cū ꝯstātia virtutis ⁊ paucitate materie. qr forsitan virtꝰ deijceret anteq̄ exiret multitudo: et sic scdm ypo. duo colores ex sanguine repiuntur. scȝ purpureus ⁊ rubeꝰ. et nigredini ꝑtinens ⁊ igneus clarus. qr nō repiuntur nisi duo subtilia in mixto. s. subtile igneū ⁊ aqueū. quia nō est nisi vnū subtile calidū: ⁊ aliud frigidū. ⁊ nō est obiectio de aere: qm̄ aer est grossissimū in mixto. ⁊ ꝑpter hoc duo sunt subtiles hūores scȝ colera ⁊ flegma. aer cū ꝯfundatur i suo cōtrario fit maxime grossuȝ. s. terra. Sanguis aliter cōparatur aeri subtiliatur aūt aut ꝑ colam aut ꝑ flā cū ei admiscentur. Pulmo aūt cum sit substātia spōgiosa calida ⁊ sicca trara cōbibit oēs hūores. Sȝ pellicule costaꝝ cū sint solide nature nō suscipiūt nisi subtiles hūores. s. aut sanguinē flicuȝ aqueū: aut colicū igneū quia si sanguis sit igneus cū coartetur calor ⁊ depascit humiduȝ adurit ipsum ⁊ carbonat. vn̄ fit nigri coloris. si autem sit aqueus cum coarteť calor ⁊ depascitur ipsum humidum. etiam se ipsum multiplicatꝫ. quare fit igneus splendens roseus indicāť sanguinem aqueum. vt rubor vespe ⁊ mane. ⁊ hoc videbatur ypo. quare dicit. Isti colores accidunt sanguini. Flebotomia igitur cum sit euacuatio soluens plenitudinem non solū

omnē plenitudinem: sed venarum. vnde & sanguis. Et si sanguis imbibitus in pelliculisq̄ est materia apostematis euacuat per flebotbomiā. Sȝ sanguis decurrēs ad apostema illius generis cuius est causa cōiuncta. añcedēs dimittit flebotbomie & purgationi. Minuitur em̄ et dispergitur vt nō redeat supra membrūȝ. coniūcta inq̄ natura & localib⁹. natura em̄ p adminiculū inualescit supra ipsum soluēdo & dispergēdo pti per sputū & alias purgatiōes. & per fumū. & vaporem. & docuit calefactorium resoluēs illud. Sed resoluere non potuit ꝑpter multitudinē & resolutio cal'. indifferēter resoluit bumorē ascendentē leuē & grossum descendentē. et in boc facit iuuamētū. Indicauit em̄ materie leuitateȝ vel grossitudinē. & vtrū cōpeteret ei flebotbomia vl' farmacia: qm̄ ascēdēti debet flebotbomia: descēdenti farmacia. cū sub dyafragmate descendens ad spatulas nō ascēdit. Unde dixit incidere nō sic. s. queādmodū calefacere indifferēter resoluit. incidere ꝟo nō sic euacuat indifferēter: sed ascēdenti nisi tm̄. qm̄ iam in spatulis ascēdit dolor. & cū ascēdit ī calefactorio nō esse immorādū: sed flebotbomo adbibito nullatenus reuocandū quin tm̄ fiat minutio ad mutationē coloris vt diximus. & boc de basilica. & intelligūt quidā basilicā. cardiacā. que a corde. s. a basi totius corporis procedit. Ex bac em̄ fit mi minutio: cuȝ malus bumor possidet spūalia. Compertuȝ aūt est p sciam anatbomie: q2 basilica dirigit a pelliculis velantibus costas: & ramificatur ad assellas. vnde nūcupat vena assellaris. Et quia difficilis ē reperire ꝟm quosdā nō ex ea fit minutio: sed de cardiaca que alia est. scilȝ vena media. Sed ꝟm alios minutio de ista periclosa est. maxima em̄ fit deperditio spirituū & caloris innati: vnde inducit sincopim. sed nō est verenda: qm̄ ipsa est ad curā. sed medici est virtutem cōsiderare. qm̄ in q̄rta ꝑticula regimēti. acu. ꝯsiderat cum dicit. acutas aūt passiones flebotbomabis si fortis apparet egritudo: & qui babitu iuuenescūt etate: & robur aderit eis. Flebotbōia igit fit in forti egritudine & iuuene cum multa virtute. Et ex bis debes considerare quātum debes auferre. Dicit enim post. & auferre sang. ꝟm babitū & etatē: excogitās q̄ pl⁹ & qd̄ min⁹. Ex bītu em̄ sic accipit ꝟt⁹. in neruoso em̄ & iuuene plus: ī alijs min⁹. Sed adbuc dubitatio ē de qua parte. Sūt em̄ qui dicūt q̄ ab opposito vt trabatur ad diuersum. Iteȝ si fieret ab eadeȝ parte: trabcretur ad locum & multiplicaret. Sed contra ipsos est: q2 materia traberetur per medium pectoris: & ita ad membrū nobile. Item non fit minutio nisi cōfirmetur materia: ergo ea non euacuatur: sed antecedēs: ergo melius per eandem partē euacuabit. Unde Ipo. ea que prius dixerat recapitulat. scȝ modum minutionis & locum dicit. peripleumoniāȝ & pleuresiȝ ita oportet scrutari. Sȝ si acuta febris fuerit & dolores lateris alterius vel amborū spiritu sursum delato si doleat: et tusses insint. et sputa expuit ignea: scȝ liuida & subtilia & spumosa & florida. & si aliquid aliud diuersum babēt preter ea que edocta sunt ita oportet ducere. Siquideȝ dolor sursum finiat ad clarū vel circa bumerum & bracbiuȝ incidere oportet in bracbio venaȝ queād qualescūq̄ fuerit partium ꝟm banc. sed auferre ꝟo ꝟm babitum corporis et bo

ram et etatem et colorem. plus autem audens si acutus fuerit dolor: duc ad lippothomiã .i. sincopim. deinde clisterizare post hoc. Si vero subtus inferius thorace dolor fuerit: et tendit valde pleuretico ventrẽ subpurgare: in medio aũt purgatiõis nihil da. Si vero non facile ereptus fuerit minorem potum et sorbitionẽ paucã subtilem succum et semel in quacũq hora melius agit. Cognoscet' autem ex vrinis. matura sũt piscella .i. sputa cum facta fuerint similia perio .i. puri. Urine vero maturescũt: que ypostases habent subru. quales orobũ. Etenĩ eleganter dedit Ypo. modum curationis. sed ne a medicis nostri tẽporis videamur dissidere sm eos curam assignemus. ¶ Et nota sm quosdam periplemonia vera habz fieri ex flegmate vbi oĩa particularia vel cor plurima cõueniũt cũ flegmatis qualitatibus. ¶ Et nota habet fieri ex alio hũore. pleuresis vera ex calido humore cũ reliquis particularibus caliditatis vel cor plurimis pleuresis notha ex frigido humore. Quedã pleuresis fit i supiori bus ypocũdrijs. quedã in inferioribus. in supioribus min⁹ est periculosa: et in sinistra q̃ in dextra. Uirtutes eĩ in dextra sunt: que non nisi a forti et periculoso possunt occupari: fortem eĩ virtutem nõ nisi morbus deijcit. Exceptio aũt fit hic a regula generali .s. quãdo morbus est recẽs faciẽda est minutio per methatesim excipitur quãdo materia cõtinetur in spũalib⁹: vel quãdo est venenosa. In his egritudinibus solẽt medici ius carniũ exhibere si pertranseunt vij. diem. Sed si vrus est fortis aut tempus calidũ detur ptisana spissa si sit debilis: si sit fortis clara. Dicit eĩ Auic. Si cibas: virtutem reficis, si subtrahis: seruis morbo. da de lacte amigd. se. quattuor frigidor excorticatorũ ptisana: vbi decoquitur liquir. dragagantũ. ficus sicca. vue pas. Si sciatica est: caueãt ficus. Si venter nõ subducitur non detur ptisana: quia adureretur et maiorem faceret cõstipationem. Detur mica panis lota. auenatũ. colatura furfuris cocta cum lacte amigd. ius cicerum. pira cocta. et coctana. penid. et cãdi. teneantur in ore poma fissa mũdata cocta impleta zuccara. pruna nigra. verũtamen caueãt acetosa. Electuaria sint dyapenid. dyadragagantũ. et electuaria similia. vt zucca. viol. et ro. Detur syrupus iuiubinus dict⁹ ro. vel viol. vel tal. ℞. ordei mũdati. vue passe. viol. iuiub. se. melo. citru. cucu. cucur. amidi. draganti. enule. liquiritie. ciceris rub. prunorũ nigrorum. se. citonior. radic. feniculi. petro. apij. ancti. ameos. carui. anisi dauci. pastinace. pinee. penid. aã. ℥. vj. addito zuccaro fiat syrup⁹. Alid. ℞. ordei. vue passe. ficus sicce. zuccare. succi liquir. et radic. eiusdẽ. prunorũ damascenor. viol. se. quattuor frigidorum: ysopi. radic. feni. petro. ana. ℥. tres. et addita lib. zucca. fiat syrupus. ¶ Syrupus violaceus. ¶ Syrupus violaceus valẽs pleuresi. calori pectoris. tussibus siccis. et in initio ptisicis. ℞. viol. dragag. se. citoniorũ. ordei mund. se. malue. cucu. cucur. aã. ℥. vj. iuiub. xx. coque in quattuor lib. aque. colature adde lib. j. zuc. et fac syrupum. ¶ Emplm. ℞. altee. radic. malue. folior et rad. fenicli. se. lini. caricar. olei. oĩm. aã. quartã lib. coque et tere et lateri appone preuncto dyaltea. et populeon. et oleo viol. mixtis. et renoua sepe. ¶ Aliud emplastrũ. ℞. rad. bismalue. se. lini. fenugre. ficus sicce. aã. ℥.

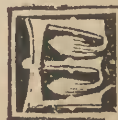
f.coquãtur. post pistẽtur addito butyro.vel oleo viol'.vel cõmuni ꝛ precedente inũctione fiat emplastrum. Quidaȝ addũt dactilos ꝛ vuas pas. et farinam ordei: ꝛ eodẽ modo ꝑparant:ꝛ est optimũ in statu.est eñ mitigatiuum ꝛ maturatiuũ. ❡ Aliud speciale. Extrahat succus berule. nasturtij aquatici.añ.ꝛ admisceantur axungie porcine vetuste liquefacte. ꝛ tertia pars mellis dispumati.ꝛ admisceantur cum succis. quibus addatur pul'.fenugreci. se. lini. et farina tritici.ꝛ bene incorporẽtur.istud speciale est in pleuresi ꝛ peripleumonia.In vera tamẽ pleuresi apponatur oleum viol'. ꝛ simil'r memẽto taȝ in syrupis ꝙ emplastris addere vel auferre ẜm acumẽ vel remissionẽ fe. de calidis vel frigidis. In vtraq; inũgat latus in pleuretico ex dyaltea pectus in peripl'onico si materia est frigida: si calida appone oleum viol'.vel ros. Item si est frigida:vnge cum butyro ꝛ oleo. ꝛ cooperiant lana succida vel pelliculis cui adheret lana succida. His inũgant vt tota lana madefiat ꝛ tepida superponatur.Vel fiat mixtio de dyaltea et populeon:in calida magis de populeon: in frigida magis de dyaltea. Sed quidam nõ laudant hic populeon: quia repercussiuum est pleuresis.Si non purgãtur in q̃ttuordecim diebus in empima transeunt:et vix euadunt: quia in hoc die frequẽtius solet meliorari ꝛ creticare.ꝛ fe. quiescere apostemate rupto ꝛ sanie incipiente purgari: cõpetũt electuaria mundificãtia ꝛ pectus purgãtia vt est dyapenidion. dyayris. dyaprassium.dyapapauer.dyacodiõ. et dyanthos. Sed nõ detur dyacodiõ nisi differat cõsolidari. tũc etiã possunt poni in electuarijs. mirra. sandra.vt dyadragag. in pleuresi. Vel dyapenidion in peripleumonia.ptisana vtilis est. in qua decoquat viscus quercinus nõ fiat minutio vel purgatio.sed insistas cũ emplastris ꝛ electuarijs ꝛ syrupis.ꝛ si fe.est val de acuta:subtilis sit dieta ꝛ pauca ꝛ sorbilis.Si ṽo fe.est lẽta:potest amplior esse dieta. Et si virtus est debilis ꝛ materia frigida ꝛ fe.lenta.post septimũ diem cõceditur ius galline ꝛ coquat in iure furfuris. Custodiantur bene manus et pedes et brachia ne frigescant:quia statim tussis seq̃retur.In die aũt cretico pauca sunt danda ꝛ leniora danda. Et quidam humectant ventrẽ cũ cassiafi.sed nõ laudo: q2 vltra moduȝ tussim in posterum prouocat.verũtamẽ ptisana de frumẽto curat tussim generatam in fe.ex siccitate.Et dico etiã ꝙ non dentur malagra. Cauendũ est autẽ ne multũ soluat venter:quia postea vix cõstipatur.Et si cõstipat⁹ fuerit: detur ꝑdictus syrupus viol'. ꝛ morbis declinantibus potest ingrossari dieta ꝛ dari vinũ al.tẽperatum cum tep.sed in morbo nequaq̃. Si autẽ ĩ peripl'onicis vrina remissa fuerit: et pulsus velox:ꝛ egõ debilis: morit. ꝛ precipue si sputũ ẽ subtile. Dissoluit pereplonia cũ tussi:ꝛ vrine multitudine vel apostemate nato infra aurẽ:ꝛ tunc ad bonũ. Nato aũt sup aurẽ soluit ad maluȝ. Si pleuresis fiat sine sputo ꝛ sit cum dolore yposcundriarum per vrinã purgabit potius ꝙ per egestionem. In pleuresi semp est pũctura lateris alteri⁹ vel vtriusq;:sed tamẽ vrina intendit cũ est in dextro. In peripl'onia nulla est lateris punctura: sed grauedo sinistre spatule cuȝ genarum rubore. Et docent in his facere fleobotomiã ꝑmo ꝑ antipasim.ꝛ post ꝑ metbatesim.

¶ De emoptoyca passione.

Emoptoys est eiectio sanguinis p os: et fit p sputu3 vel screationē. p sputū cu3 tussi educit a pectore. per screationē a capite vl' stomacho educitur. Eiectio sputi sanguinei: vl' est a pectore vel ei adiacētibus membris. a pectore: vt ex vulnerib⁹ pulmonis vel dyafragmati3. vel ex aptione venarū pectoris vel mēbrorū sui. ¶ Apertio tripl'r fit. vel ex multitudine: q3 ē plenitudo i vasis quā nequeūt cōtinere. Unde crepantur et effunduntur in exitu. et fluit sanguis multus ⁊ subito. Unde est plenitudo corporis ⁊ rubor. ⁊ venarum grossities. ⁊ vocat rixis. Aut ex acumine humoris corrodētis ⁊ soluēti3 cōtinuitatē vt co. ⁊ flegmatis salsi ⁊ similiū. ⁊ paulatim fluit. ⁊ color ei⁹ ꝓtendit admixtionē materie q̄ coniungit sanguini: ⁊ vocat dyabrosis. aut ex subtilitate sanguis poros venarum aperiētis q̄lis resudat extra ad modū roris ⁊ paulatine. ⁊ signu3 ipsius est rubedo: ⁊ claritas in colore: ⁊ vocat anastamosis. Ite3 aptio venarū est aut ex fortitudine expulsiue: aut defectione contētiue in orificijs venarū. Expulsio ꝯfortatur ex hu. acutis ⁊ pūgētibus ⁊ salsis. Defectio cōtētiue est ex mollitiōe oris venarū: ⁊ rarefactione eaꝝ. Eiectio sang. p screatū: aut ex cerebro est: vt in catarro ⁊ vua: aut ex stomacho ⁊ epate. vel splene. vel hili. vel mr̄ice. vel emor. Unde redūdat ad supiora sed tal' raro accidit: nisi ex crisi. ⁊ tūc nō debet medicari: nisi cū supfluat. Et qñ est ex venis cerebri: totum caput est graue: ⁊ oēs sensus debiliores: maxime in horis nocturnis ⁊ frigido tpe. ⁊ venit cū rascatione ⁊ rubore faciei. Et qñ exit a stomacho facit dolorē circa ypocūdria. ⁊ os stomachi. ⁊ adest fastidiū ⁊ indigestio. Et qñ est ab epate est dolor dextre partis: si a splene sinistre. Si a hili dolor spine. si a mēstruis: inferius. Si aūt a pulmone cū tussi educit: et est spumosum. Sil'r a pectore i alijs locis si nō est spumosum. Uerūtñ si est a dyafragmate cū tussi laboriosa educit: ⁊ est aliq̄tulum spumosum. Ruptura autē venarū aliquādo est īterior. aliqñ exterior. ⁊ exterior fit vel ex vulneribus. vel distensionibus. Uulneribus: vt ex percussionibus et casibus. Distensionibus: vt ex saltu. vel nimijs clamoribus vel cōpressionibus. Qñ autē ex cā interiore: ⁊ erit sepe ⁊ multū peior est cetera3. Uolēti medicari ab eiectiōe sanguinis oportet vt caueat ab ira. coitu. vigilijs. ieiunio. acetosis. salsis. acutis. et p̄cipue cimino calefactiōe nimia. ⁊ somno ⁊ maxime ꝓfundo. ⁊ balneis ⁊ exertitijs corporis. ⁊ sollicitudinibus. ⁊ curis ex quib⁹ calefit spūs. ⁊ prorūpit ad exteriora. Cōsequenter ꝓuocent fluxus cōsueti: vt menstrua et emor. deinde adhibeat cura ⁊ cautela circa cōstringentia. ⁊ in aptione et multitudine trahatur sanguis ex basilica bis vel ter. eiusdē lateris quousq3 cōperiat exijsse supfluitas. ⁊ iiūgat dieta pauci sanguis generatiua: vt ex herbis ⁊ fructibus p̄cipue cōstrictiuis. In apertione ex acumine precedat minutio. deinde dētur alterotiua tā in syrupis q̄ in electuarijs et emplastris. ⁊ dieta. et si necesse est purgetur. In eiectione ex subtilitate non oportet minuere: sed insistere cū ingrossantibus ⁊ inspissantib⁹ co. cū stipticis tam in dieta q̄ in medicinis. ¶ Si rup⁹ in eiectiōe san. exptus q̄ nihil est efficacius vel melius. R. ypoqui:

stidos. chimolee. boli arme. acatie. coralli al. et rub. pulueris onfancij. mumie. mete. psidie. galle. galla. gummi. dragaganti. simpbiti. corrigiole. se. arnoglosse. ros. siriaci. sumac. pentafil. rad. san. dra. oi. xxv. an. 3. viij. coque in aqua plu. vsq; ad tertiam. et additis. iij. lib. zuc. fac sirupu. da cu succo arnoglosse. vl melis cu apozimate. xilocaracte. leticule mespilorum citonior. et simpbiti. hic sirupus ad infinita precellit: videlz ad emoroydaru. menstruorum. vetris vrine vomitus. dissinterie. et precipue dissinterie. epatice restrictione. Utatur electuarijs. dyacodion. zuc. ros. dyapapaucre. oibus acutis cu bdellio. cacabre. et sang. dra. Sirupus etia factus de succo plantagi. multu valet. fiat ei puluis constrictiuus quo vtantur in cibis vt dissintericoru. fiat confectio solidas et mitigas. R. ypoquistidos. acatie. balau. an. 3. ij. galle. 3. j. opij. croci. an. 3. vj. tepera cum aq plu. et da cu eade. Allo vales screatui sanguis: fissuris venaru pectoris et epatis. R. spodij. 3. iiij. se. citru. portul. cucur. boli. carabe. an. 3. iij. tempera cu aqua virge pastoris. ¶ Electuariu mudificas pectus de sanguine coagulato. R. amidi. 3. v. farine fabarum. se. melo. malue. an. 3. vij. ordei mudati. 3. x. gumi. dragaganti. an. 3. iij. boli. se. citonij. borrag. an. 3. v. fac pul. adde. M. q. s. ¶ De epimate. ¶ Stephanina mirabilis valens ad eos qui cibos no retinet. et ad lateris dol. et sanguis fluxu. q superius et inferius patiunt. R. absinthij. dauci. anisi. an. 3. iiij. storacis mirre. opij. croc. ane. an. 3. ij. cina. castor. an. 3. ij. M. q. s. det mane et vespere in modum auell. cu decoctioe plantagi. tep. ¶ Emplastru fiat ex pul. aurip. coralli. terani. psidie. galle. vtriusq; coralli. thuris. an. inuncto loco. acatia in aceto. et sepo caprino. appoe post athanasie partes. ij. et dyacodio admisce et vtere. ¶ De dieta. Dieta cor fit faba fracta cum pinguedine ouina vel caprina. et rizi et leticula decorticata cu cicorca. Extremis porcoru vtatur ex cerebell. eorum. ouis duris et assatiuis vsualibus excepta porcina. Grano tritici vtatur cum pinguedine dicta. cancris fluminc is et marinis: quia cibi sunt et medicina coctana cocta et cu vitellis frixa. farina etia frumenti cocta cum lacte. ¶ Nota q quando fluxus iste fit cu materia no est stringedus. In iuuenib fit sepe ex ebullitione sanguinis. et tuc paulatine e detrahedus. quadoq; fit ex alia ruptura in pectore. scilz vena. et subito exit et costringitur. et quadoq; etia a stomacho. et cum exit niger ex adustione malu est. aliquado fit screatus sanguinis ex sanguissugis in aqua transglutitis mordentibus gutt. et exit aliquado multu. aliquado parum. Ad hoc aut vt agnoscatur apponunt vas vitreum soli. et in splendore sol repcusso gutturi adherere videnf. et tunc statim cum forcipibus extrahantur. deinde gargarizet acetum et sal. vel allium vel acetu pbibeatur ad bibendu. Gargarizet pulueres constrictiuos et constringentia dicta adhibeantur.

¶ De empimate.

Empima est screatus saniei cu infectione pulmonis et ei saniosa habitudine. Unde neq; peripleumonici neq; pleureticisunt empici. Sed cu pcessit san. et exit sanies. et inficitur pulmo: qm vlcus in pulmone non solidatur. sz fit corruptio et infectio, et tuc est empi

ma ⁊ vix curat̄ vel non. Unde Ipo. in sanguinis sputo. saniei sputum. In saniei sputo ptisis et mors malum: fit antē aliquādo ex apostemate epatis ⁊ ex omni cōtinua ⁊ nō bn̄ discussa. ⁊ catarro cauāte pulmonē. Et ex quib⁹ ē causis ex signis preteritis ⁊ presentibus demōstratur vt ex continua ⁊ precedēti crisi imperfecta ⁊ inequali. Ex catarro per fluxum reumatis p̄cedētis. ex pleuresi ⁊ peripleumonia per sputū sanguinis antecedēs. ¶ Signa aūt ipsius sunt sputum saniosum. corporis macillentia. colli gracilitas. difficultas anhelandi. tussis. facies subtumida orbes oculoꝝ tument. empici quandoq̧ febriunt: cognoscitur ex calore in volis manuum et plantis pedum febrilibus signis. Considerādus vo est locus infectionis vbi localia debētur adiutoria. Quādoq̧ est in sinistra parte pectoris: qn̄q̧ ī dextra: quādoq̧ ī medio. quādoq̧ an̄. qn̄q̧ retro. Si cuȝ fe. fit: dieta fit: sicut in peripleumonia et pleuresi. Similit̄ si fit ex ca. causa: detur dyapenidiō. dyadragagantū. vel dyapauer. Electuarium ad restaurādū hu. ȝuc. ro. cum dyairis cōmixta. ⁊ syrupus qui in ca. tussi dictus est. ⁊ epithima et inunctio. ⁊ dieta fit eadem. ¶ Et nota ꝙ in his fetor sputi dyarria. casus capillorum. cōstrictio vnguiuȝ. et depressio in extremitatib⁹: signū est mortale. Si vo cā fr̄a p̄cessit: tūc sputum est saniosum al. vel liuiduȝ et maxime habitudine ⁊ cōplexione concurrente eadē fit cura eius. sicut quādo est sine fe. tūc competūt que in frigida tussi dicta sunt. ⁊ cura adhibeatur vt sanies perfecte mūdificetur ⁊ reuma stringat̄. Carnes minorum auium comedāt: ⁊ nō degentium in aquis: vinū cum ptisana temperetur. perdices eis dētur. edul⁹ in iuscul is. oua sorbilia. pisces aspatiles. blete ⁊ faria. Et si sit cū catarro: detur rubea tro. additis. iij. ℈. mirre per se. vel cū ptisana. fiat stupha preciosa ex spica nar. cassialig. mirra. pipere longo. an̄. ℥. iij. bulliant in vino. ⁊ patiēs fumū recipiat per canalem. ⁊ vinū detur patiēti cū ptisana tepida. Dentur etiā pillule de storace bis in hebdōada. Si febrierit: dentur electuaria. dyayris. dyapenidō. Si nō: dyaprassiū. dyaysopus. cuȝ ptisana decocta cum radic. apij. feniculi. petro. sparagi. brusci. et ea limphetur vinū. Si cum fe. fit. se. frigidis ⁊ ea limphetur vinum: localia adiutoria sint. dissolutiua mundificantia abstergētia. Spica celtica. apium ranarum ⁊ anetum cocta in vino et oleo cathaplasmentur. Uel solum anetum vel brāca vr. serpentaria cum vino et oleo cocta cathaplasmentur. Centaurea in oleo nasturcino cocta et superposita valet. Si non febriunt: lac caprinum valet in quo extingantur lapides flu. ¶ Iuuat electuariū Io. da. in veteri tussi et screatu saniei. ℞. piretri. amigdalarū amararum. lau᷑. radic. an̄. ℳ. q̄tum sufficit. da mane et sero in moduȝ auellane. ¶ Aliud: ℞. fenug. se. lini. assi. carni. an̄. ℳ. q̄tū sufficit. ¶ Aliud. ℞. prassij. orobi. an̄. ʒ. iij. croc. mirre. ȝinȝiber᷑. ysopi. piperis longi. anisi. an̄. exagium. j. ℳ. quātum sufficit.

¶ Dyacalamentum.

¶ Dyacalamētum constan. ad ideȝ valens. ℞. calamenti domestici ⁊ siluestris. petrosilij. fiseleos. an̄. ʒ. vj. apij. se. ameos. an̄. ʒ. j. yso. ʒ. viij. pip. nigri. ʒ. vigintiq̄ttuor. ℳ. quātum

sufficit; Puluis enule temperatus cum melle admodum auellane sumptus ad idem valet. Aristologia rotunda cocta in aqua et sumpta tussientibus prodest.

¶ Pillule constrictiue.

¶ Pillule constrictiue empicorum probate empicis: et qui tussiebāt ex reumate. ℞. opij. galle. mirre. stor. cala. oliba. dragagāti. añ. confice cū pistello ca. da. v. vl. vij. Omnes cancri empicis prosunt. Splen pultri cum ptisana si est cum fe. si est sine fe. cum vino detur.

¶ Signa mortalia in pleuresi et peripleumonia epimate et ptisi.

¶ Item nota sputum proiectum super carbones si fetet. mortale est. ex hoc potes perpendere q vlcus in pulmone est. Item aliud vt cognoscatur vlcus pulmonis: proiiciatur sputum super aquā: et si aliquid residēat in fundo: vlcus est in pulmone. Si autem totum supernatauerit: sanus est pulmo. Sed quandoq contingit, q sanum sputū admisceatur sanioso. et ex sui mixtione supernatat saniosum. Cum virga ergo corili vel ficus subtilissime diuidantur. Et si aliquid est saniosum in diuisione petit fundū: ergo vlcus est in pulmone. ¶ Nota ergo q pleuretici et peripleumonici si non purgentur in quattuordecī vel viginti diebus post rupturā apostematis: empici fiunt. Empici facti ex precedenti apostemate: si non purgentur in quadraginta diebus post ruptionē in ptisim transeunt. Si purgantur: quiescunt et sanantur.

¶ De ptisi.

Ptisis est consumptio substantialis humiditatis corporis ex vlcere pulmonis proueniens. Cum enim soluitur continuitas in pulmone: deficit eius virtus attractiua et expulsiua. Unde non attrahit aera sufficienter ad mitigationem caloris innati in corde: neq depurat cor a fumositate vel vapore fumoso generato in ipso. Unde cum non habeat mitigium flamme: neq euētationem: calefit superflue et spiritus in ipso. Unde generatur calor consumens in toto corpore: et forsitan cōminuitur virtus cordis cum stat in temperantia sa. Deficit etiam epar in sua virtute: nec digerit: nec ministrat corpori hu. sm q necesse est. fuerūt qui dicerēt q pulmo combibit totam humiditatē corporis: et desiccat propter siccitatem ipsius cum vlceratur: sed hoc est inconueniens. ¶ Ptisis quedam est vera. quedam est non vera. Vera est ex constipatione vel consumptione ipsius pulmonis. Non vera ex quacunq causa aliunde proueniēs. Uera fit tribus modis. Uel ex morbis in substantia pulmonis nascētibus vt peripleumonia. Nam ex peripleumonia non curata sequitur sanguinis sputum. deinde empima. deinde ptisis. ¶ Secundus modus est ex humoribus acutis a capite descendentibus: vtpote colericis vel flegmaticis salsis ipsum vulnerātibus vel rarefacientibus. ¶ Tertius modus est ex humoribus ad pulmonē venientibus et ipm vlcerantibus et rarefaciētibus et cōsumētibus et corrūpētibus: sicut in pleuresi et sqnātia. Uel etiam ex alijs non vicinis: vt epate: splene et similibus. Ptisis non vera est consumptio substātialis hūiditatis vndecūq puenies. hec habz tres spēs. extenuatā. maciem. sinthesim.

et squalliditatem extenuata macies maraginō appellat.i.feruor in summa cute: et curatur vt etbica. Sinthesis curatur vt empici de frigiditate et siccitate. Squaliditas grece atrosia dicitur.i. sine succo. vel sine cōuersione:ꝛ apud saleriū se nata.i. sanitatē catans vel sanitate carēs.ꝛ curatur vt fluxus vētris ex humiditate. ℭ Signa ptisis vere hec sunt. calor cōtinuus ꝓm magis ꝛ min⁹ in volis manuū ꝛ plantis pedum acutior: quia febricitat si parū desistat a calore naturali. sitis ꝛ asperitas lingue. colli gracilitas toti⁹ corporis macillētia. ꝯstipatio vētris. vnguiū et extremitatū cōsumptio ꝛ ꝯstrictio concauitas orbium oculoꝝ familiare signum est. dolor sinistre spatule vsqꝫ ad humeros. parati autē sunt ad ptisim maxime macri corporis. cordis stricti.hūeros eleuatos habētes. Catarr⁹ autē eē in cā cognoscit per relaxationē ꝛ titillationē palati per muscilaginem ꝛ sputi abundantiā ꝛ per incontinentiā lacrimarum. ℭ Signa mortalia in ptisi sūt fe. similiter casus capillorum. Signt em̄ ablationē nutrimēti. Itē screat⁹ fetens maxime sup carbones positus. ptisis confirmata non curatur ptisis adolescētibus vel iuuenibus superueniens vltra annum aut raro protenditur. aut em̄ infra annū soluitur. aut beneficio medicine satis vltra protenditur. Si ptisicus fetidum habet anhelitum ꝛ corruptum prius non habens: est incurabilis. Si sputum in pelui receptum de nocte: in mane aqua calida supereffundatur. si in superficie appareat quedam grossities in fundo putredo remaneat: mortem significat. Item si nares acuantur: oculi concauentur: vngues constringūtur: pili cadant: timpora applanētur: dyarria sequatur. moriendo loquētur: sed loquendo moriūtur. His signis non om̄ino apparētibus: spei non deerit locus. Quibus color in facie rubeus apparet aliquādo post hoc in pallorē conuertitur: et tendit dolor in spatulas et tibias. ꝛ tussit: ꝛ quod proijcit ab ore saporem salis habet ꝛ memoriā non habet. ꝛ vidētur esse aspera que videt. hunc deuita quia moriturus est. sin autem curabis vt dicet. Itē vera ptisis habet hec signa vel iudicia. tussim continuaꝫ. ꝛ si est ex ca. cā precedenti excreatio erit citrina et crocea. vel crocea vel viridis. corp⁹ quotidie tabescit vehemēter et manifeste. Si ē ex causa frigida cognoscitur ex screatiōe alba globosa liuida ceteris concurrentibus. Contra igitur ptisim ex calida causa eadem fit diligentia que precessit in tussi et empimate de calida causa. similiter dico in frigida. Quādo igitur ptisis est ex vulnere pulmonis. primo insistendum est mūdificatiuis et cicatrizantibus ꝛ claudentibus. ꝛ cauendum ne sanies constipetur in pectore. Detur ergo dyapenidiō. dyadragagantum frigidū in calida causa. Et si bene screare non possit. detur ysopus cum melle viol. coctus. vel electuariū istō. ℞. iuiub.i. vue pas. munde.ℨ.xx. malue se.ℨ.iij. cācri flu. ℨ.xx. capill. ve. virge pastoris. arnoglosse. añ.ℨ. quinqꝫ. liquiritie.℥.j. coquantur in tribus lib. aque ad.iij. et adiungatur colature sape tertia ps vel zuccare.ij. partes ꝛ fiat syrupus. Deinde accipe gūmi dragagāti. se. citoniorum. añ.ℨ.viij. amidi. se. portulace. añ.ℨ.vij. se. papaueris.ℨ.v. fac pul. tēpera cū predicto syrupo. cōfice in modū electuarij. da stomacho inanito. valet plurimū in ꝑipl'onia.

Itē si postq̄ apostema crepuerit: et nō bene mūdificatuȝ fuerit similiter eadē dicta denṫ bonū erit. Et cūmul tū indurauerit screare opoꝛtet dare calefaciētia ⁊ mūdificātia ⁊tussiȝ adducentia. q̄lia sunt farina oꝛobi aristol. lōga ⁊ ro. pip lōguȝ. cinamomū aut. acoꝛum costum. cassialignea. spica ⁊ similia. nō tamē cuȝ feb. foꝛti. sȝ qn̄ materia est f'ica. similiter dyanisuȝ. dyapeniō. fenug. dyapꝛassiū. Et si cōstipetur vēter purgeṫ cum clisteribꝰ mollificatiuis ⁊ syrupis. nō cū impetu qꝛ ptifici ⁊ empici ad solutionem veniunt moꝛiuntur. Qȝ si euenerit laboꝛemus in restringendo q̄tum poterimus. Post hec si vulnera moꝛenṫ desiccari ita vt nō transeat in ptisim p empima: qd̄ cognoscitur in parte pulmonis piecta: tunc denṫ siccantia subtiliātia saniē ⁊ vulnerū hūectationē sicut tyriaca athanasia. metridatum. ⁊ similia. rubea etiam tro. in calida causa ⁊ h' si sit cum reumate. detur bolus arme. cū succo plātag. vel dꝛagaganto vel liquir. ⁊ ponatur in el'cijs. desiccat eñ ⁊ carnem reducit. Trocisci Jo. da. sunt ad hoc proficui. vt si vene in pulmone vl' pectoꝛe rupte fuerint eas consolidant ℞. boli. amidi. añ. ʒ. quattuoꝛ. carabe. se. mirte. coꝛalli. spodij. ematithis ana. ʒ. quinq̄. gūmi arab. succi liq̄r. ana. ʒ. septem. cancroꝝ incensoꝝ. se. poꝛtul. ana. ʒ. deceȝ. fac puluerē tempa cum succo plantag. fiant trocisci. detur exagiū vnū cū succo poꝛtulace vel cucu. Aliud valēs pustulis ⁊ vulneribus pulmonis. ⁊ eum mundificant ⁊ solidāt. ℞. balaustie. ro. ana. ʒ. duas. sanguinis dꝛa. amidi thuris ana. ʒ. vnam. carabe. croci. ana. ʒ. semis. tempera cum succo citonioꝛum fac trociscos: da exagium vnum cuȝ frigida. Ista autem desiccantia non dentur nisi certificetur q̄ materia desiccetur ⁊ auferatur in parte. Vulnꝰ eñ nō curatur: nisi mundificetur et desiccetur tunc aūt competūt. Similiṫ possunt dari ro. balau. dꝛagagā. mastix. carabe. bolus. sanguis dꝛac. mirra. ematithes. semen arnogl'. ⁊ similia. ⁊ s̄m Galie. si feb. habeant curari non possunt peripl'onici: pꝛolōgari tamē possunt. Isti curātur hoc el'cio. ℞. se. cucu. cucur. melo. añ. ʒ. j. viol. lactu. liquir. ⁊ succi eius. se. papaueris al. amidi. dꝛagagā. ana. ʒ. ij cōficiantur cū syru. simplici: vel de aqua dꝛagagā. liquir. ⁊ psillij. detur mane ⁊ sero. humiditatē restaurant: caloꝛē febꝛilē ex siccitate pꝛohibent Trocisci ad idē. ℞. ro. ʒ. vnā. spodij. succi liq̄r. ana. ʒ. v. amidi. dꝛagagā. poꝛtul'. ēdiuie. añ. ʒ tres. cucu. cucur. melonis. sandali. ana. ʒ. duas. tempa cū succo psillij. ⁊ syrupo vio. ¶ Nota q̄ syrupus ptificoꝝ nō debet confici ad ignē. qꝛ virtus spērum resolueretur ⁊ fumus intrās ⁊ penetrans in syrupū ⁊ etiā caloꝛ ⁊ siccitas ignis nocumentū inferret pectoꝛi. vn̄ debȝ ī stagnato ī aq̄ calida coq̄ ī caldario posito. Idē dico d el'cijs. Mūdificātia pectꝰ sunt: gargarismata de sero capno facta. ⁊ decoctio succi liquir. vl' oꝛdei nō excoꝛticati cū decoctiōe radicis liquir. Itē succus carniū cācroꝝ fluuialiū cocraꝝ ad resolutionē ab ossibꝰ: post cū oꝛdeo bn̄ expꝛessus ⁊ gargarizet ⁊ parū trāsglutiat. alia eñ est intētio in mūdificādo: alia in resumēdo. alia in solidādo. nō enim semp est cū consolidatiuis neq̄ semp cū mūdificatiuis. sȝ s̄m qd̄ tibi videbiṫ nūc cū his: nūc cū illis: ⁊ sēp cū resūptiuis. ⁊ vt cognoscas qn̄ ꝯstipatur pectꝰ p tussim augmētatā ⁊ grauedinē pectoꝛis ⁊ sputi tardationē. tūc opoꝛtet īsistere cū humectatiuis

infusiuis q̄ multotiens hic ꝛ alibi di ximus. ꝛ vt scias resistere calori ꝛ sic citati ꝑ resumptiua ꝛ ꝑ vnguēta hu mida ex cera ꝛ butyro ꝛ oleo viol. et lacte mulierꝫ facta opoꝛtet. Testudi nis carnes cocte ꝛ ꝯdite multū resu‑ mūt. ꝛ syrupꝰ factꝰ ex bꝛodio ipsius. vt ī ethica diximꝰ Similiť carnes cā croꝝ flu. similiť limaces cocte. multū eñ restaurāt hu. q꞉ quātū ē de restau ratione hūiditatis istis cūfert cura ethicoꝝ ꝛ feb. sꝫ qāntū ē de solutiōe continuitatis cōsolidatio subuenit Et opoꝛtet vt cognoscas de feb. ꝛ de cā antecedēte vtꝝ pꝛecessit calida vľ frigida ꝛ ꝫm hᷓ rectifica instrumētū ꝫm ꝙ dictū est suꝑius ī raucedi e ꝛ tussi ꝛ in empimate. q꞉ oēs egritudi nes pectoꝛis simbolū hñt ī cā ꝛ cura. ¶ Nouissimū aūt ꝯsiliū ē cauteriuꝫ in furcula pectoꝛis. ꝛ hᷓ dico si coꝛpꝰ est plectoꝛicū ꝛ hūidū ꝛ fiat potio ex dꝛagagā. ꝛ ptisana. liquiř. ficubꝰ. sa‑ nicla. ꝛ bugla. ꝛ lingua auis. si est ex frigida. ꝛ aniso. si est cā vētosa. Iteꝫ si patiēs debilis fuerit ꝛ feb. magis vehemēs deť ei hᷓ decoctio. ℞. cassie fi. ʒ. v. viol. siccaꝝ. ʒ. vij. passullaꝝ mū dataꝝ. ʒ. xx. iuiubaꝝ. xx. sebesten. nu mero. xxx. decoqnť cū iiij. lb. aq̄: do‑ nec remaneat medietas lb. ꝛ decoqn tur ꝛ ꝓijciant sup illud. ʒ. xx. terama bin. deiñ coleť ꝛ detur. ¶ Dieta aūt eoꝝ q̇ patiunť ex vulnere sit frigida ꝛ hūida cōglutinatiua. vt pedes et crura poꝛcelloꝝ. galline. ꝛ pulli. agni ꝛ edi. panis mundus. vinū subtile si sint sine feb. mulsa cū succo liq̄ř. dꝛa gragā. patiētibꝰ ex hūoꝛibꝰ ingrosse tur dicta vt poꝛcina caro. pisces flu. recētes. ꝛ fructꝰ. vt ficus sicce. ꝛ ī his q̇dā purgāt ꝛ post dāt opiatas vt ty riacā cū alijs ꝛelīcta dicta. Et qñ ē ex reumate opoꝛtet cōstringere reuma ꝛ post occurrere pectoꝛi cum ium di‑ ctis. Concoꝛdāt aūt oēs in hᷓ ꝙ vul nera pulmonis incurabilia sunt. vul nus eñ nō curať: nisi mūdeť. nō mū datur nisi cū tussi. oīs tussis vulnera augmētat dilatat ꝛ apit q̄re necesse ē vt putrefiāt. maxime q꞉ mūdari nō possūt nec curari. q꞉ circulares egri‑ tudies nō curāť. ¶ Dyarodō abbis

¶ Dyarodō abbatis valet ycteric꞉ empicis. ptisicis: ethicis: ꝛ cardiacꝫ ex caloꝛe ꝯualescētibꝰ ex acutis erlō gis īfirmitatibꝰ cal. ℞. sandali. albi ꝛ ru. ana. ʒ. duas. ꝛ semis. dꝛagagan. gūmi arabi. spodij. añ. ℈. duos. asari spice. masticis. cardomomi. croci. xi‑ loß. garioſ. gallie muſ. anisi. maratri cinamomi. succi liquiř. reuß. se. basiľ berberis. scariol. poꝛtul. citru. melo‑ cucurb. cucumeriſ. añ. ℈. vnū. marga ritarū. ossis de coꝛde cerui. ana. ℈. ß. zinziß. cardamomi. ro. ana. ʒ. vnaꝫ. ꝛ ʒ. quattuoꝛ. campboꝛe. grana. septeꝫ musci. grana tria. ꝛ semis. syrupi de aqua ro. q̇ syrupus detur mane cum rodostomate. vel cum fra. ¶ Syru‑ pus pleureticoꝝ ꝛ ꝑipľicoꝝ ptisicoꝝ ethicoꝝ fit sic. In quattuoꝛ lb. aque pone. ʒ. semis viol. liquiř. papaueriſ al. ana. ʒ. ß. citonioꝝ. se. malue mūda‑ te. se. bombacis. melo. citru. cucu. cu‑ cur. mundatoꝝ. se. poꝛtul. malue. dꝛa gagā. gūmi arab. añ. ʒ. tres. oīa trita coq̄ in aq̄ pꝛedicta in sacculo ad me‑ dietatē. cola. adde colature zucca. lb. ij. ꝛ fiat syrupus. ¶ Triasandali.

¶ Triasandali valet caloꝛi stoma‑ chi empicis ptisicis ycteticis. ℞. san dali alb. ꝛ ru. ꝛ ci. ro. zuccar. añ. solī dos duos. reuß. spodij. succi liquiř. se. poꝛtul. ana. solidum vnū ꝛ semis. amidi. gūmi arab. dꝛagagā. se. citru. melo. cucu. cucur. se. scariol. ana. soli dū. j. cāphe. ℈. j. alij pōdus ro. q̄dru‑ plicāt. syr. ro. quātū sufficit. da mane ꝛ meridie cū fra in modū castanee.

¶ De speciebus banelitus.

Asma et dispnia et orthomia banelitus et sansugium difficultates sunt banelandi et maxime cõuenit in hieme et senib⁹ et q̃ in mineris operantur metalla. fiũt aũt ex oĩ vicio a quo nocumẽtũ põt ingredi pectus. Unde fiunt quandoq; vicio nutritiuorũ. vt stomachi splenis et epatis et matricis. aut vicio vicinorũ membrorũ vt pulmonis dyafragmatis coste et apostematibus in his vel vulnerib⁹. vel ex oppilatione lacertorũ pectoris. vt appoplexia. q̃nq; ex hũorib⁹ oppilãtib⁹ vias spũs. et aliq̃n ex ventositate. aliq̃n ex frigiditate spasmante. et aliq̃n ex calore aut motu nimio ĩstat necessitas multiplicare tractũ aeris: vt in multum exercitãtib⁹. fiũt aũt ex defectu virtutis lacertos pectoris mouẽtis aut ĩfirmitate sui. qr ex debilitate motũ tractus diuidit et multiplicat. et iste defect⁹ est sepe ex mala cõplexiõe calida vel frigida. Constipatio autem siue oppilatio ẽ ex grossis vel viscosis hũorib⁹. vel grossa vẽtositate vel apostemate. et aliq̃n ex vno solo. aliq̃n ex plurib⁹ his: et banelitus ex his distinguit. qr si fuerit rar⁹ et extremitates nariũ graciles et q̃si ad interiora tracte et debilit cũ angustia et labore ex defectione virtutis ẽ. Et si dilatatio est velox et spissa et exit⁹ fortis et totũ pectus ad magnũ spaciũ dilatat cũ angustia viarũ spũũ. et si ẽ magn⁹ et spissus et velox cũ inflãmatiõe caloris et desiderio emittẽdi aera magis q̃ attrahẽdi. est eñ desideriũ attrahendi aerẽ frigidum ex nimio calore: quia tractus calidus et lingua sicca et calor capitis demonstrant.

¶ Qđ si spissus fiat et velox vt multiplicetur et continuetur et sit paruus calorem extraneum et virtutẽ extinguentem et resoluentem significat. Et si maiorem addat spissitudinem et necessitatẽ erit mors. Si aũt calor et angustia cõcurrerint et banelit⁹ maxim⁹ et crebrissimus et velocissim⁹ erecti sedere cogant erit malũ signum. Et si infirmus oẽs lacertos pectoris mouet et sursũ humeros eleuat vt cubiti in motu lassent aut erit defectio v̄tutis aut angustia viarũ aut cordis et pulmonis calor nimi⁹: et distingue vt prius. sꝫ in his trib⁹ cõiũctis infirmus morit vt in appoplexia maiori banelit⁹ paruus et rarus frigiditatẽ spũalium membrorũ vel instrumẽtorũ significat. plen⁹ et spissus dolorẽ. aliq̃n aũt ex q̃litatibus cõueniũt huiusmodi vicia aut simplicib⁹ aut cũ humoris vicio. Et si fiat impedimentũ tã in attrahẽdo q̃ in expirãdo ppt siccitatẽ additã vel humorẽ siccũ pectori dominãtẽ: dñat et asma. Et aliq̃n fit huiusmodi impedimentũ i attrahẽdo et expirãdo ex humiditate superflua et vocat dispnia. Reliq̃ variantur ſm positionem materie: qr si humor superfluus abũdet in supficie pulmonis q̃si cõprimit et nõ põt dilatari pulmo ad inspirandũ: vñ laborat in attractu ad modũ sanguisuge: vnde sansugiũ vocat. Et q̃nq; abũdat interi⁹ q̃re nõ potest libere cõstringi: nec expirare vñ laborat in expellendo q̃re dicit banelitus qr laborat banelãdo. Et quãdoq; abũdat interi⁹ et exterius vnde libere non potest dilatari nec constringi et dicitur orthomia: idest spiritus rectitudinis. Et quandoq; est ex siccitate et cognoscitur ex tussi sicca: corporis macilẽtia gracilitate colli: siti: asperitate gutturis et lingue: ieiunio: febre: fluxu: etc. et in hac non possunt alie species ab inuicem distingui, quia mate-

ria est in spirando modo in expirando modo in vtroqꝫ: tñ ꝑpter siccitatem gutturis ꝛ aspitatē aer cū difficultate transiēs sonum facit: qm̄ angust⁹ est ei exit⁹. vñ dicitur asma canere ꝛ mala reuelare presentia vl' futura. Si sit ex humiditate est cū multa sputi emissione ꝛ globosa ꝛ pauca siti. ꝛ fit plerūqꝫ ex catarro. ꝛ patiēs gaudet in attractione aeris calidi. ꝛ qm̄ leuis est trachea ꝛ humida leuiť trāsit aer sine sono. vñ diciť dispnia ꝛ scit celare malū suum. Et qñqꝫ fit cū caliditate: qñqꝫ cum frigiditate. ꝛ ꝑ signa alibi dicta distingue: et in alijs spēb⁹ quis hūoꝛ sit in causa ex ꝓprijs signis cognosce. Et dicūt q̇dam tres spēs posterioꝛes esse spēs prioꝝ scꝫ asmatis ꝛ dispnie. ꝛ ꝗuis multe sint spēs alie difficultatis hanelit⁹ ꝛ tamē nō nominanť. quoniā ꝓpter pericula q̄ inducūt famose sūt ꝛ in alijs egritudinib⁹ sunt cōprehēse. Medicari volētes hos moꝛbos: opoꝛtet p̄mum medicari membꝛum vñ infirmitas oꝛitur. ꝛ p⁹ curare hanelitū. vnde si sit ex mēbꝛis vicinis spūs instrumentis vel remotis p̄us ea curenť. Si aūt est ex defectione virtutis mēbꝛi cōfoꝛtetur. Si ex caliditate vel frigiditate medicabiť ꝑ ꝯria. Si ex apate vl' vulnere: ipo curato ipꝫ curabiť. Si ex ꝯstipatiōe instrumētoꝝ spūs ꝛ h' sit ex grossis humoꝛib⁹ medicina detur dissolutiua ꝛ subtiliatiua sine desiccationibus sicut oximel cū squilla vel solū oximel vel ysopus cū melle coctus vel syrupus de ꝑassio valēs tussi frigide de flegmate ꝛ vētositate fastidio ꝛ passioni in pectoꝛib⁹ senū. ℞. ꝑassij. ʒ. xx. liquiř. ʒ. decem. apij. radicis maratri. anisi. calamenti. ysopi. capillo. ve. ana. ʒ. quinqꝫ. fenug. se. lini. ana. ʒ. tres vue passe munde. ʒ. cētū. ficus viginti. penid. ʒ. septem. mellis quātum sufficit. fac syrupum. vinum bibat subtile ꝛ clarum. Electuarium semꝑ accipiat vbi sit oꝛobus. yreos. aristol'. ro. ysopus. calamentū. cassia cētauree. radix costi. spica. ꝛ similia. Pectus vnguatur cū anatileon ꝛ camomill' ꝛ similibus. Gutta amoniaci cū oximelle trita valet. Deniꝫ electuaria extenuatiua: vt dyacalamentum. dyaꝑassiuꝫ. dyayris. deniꝫ tro. ex aniso. sulphure viuo. castoꝛ. amoniaco. melanopi. ex equo tritis ꝛ cuꝫ aqua ꝛ melle mixtis. vel hos tro. ℞. elacterij. affrōnitri. sinapis. añ. ʒ. vnā cum aqua trocisci. infoꝛmentur. ꝛ vnus detur ꝑ dies singulos. ¶ Pillule cochie ꝛ cinaglose valent hic. inunguatur pectus cū dyaltea. marciatō arogon mixtis. detur dyatrion pipereō. Crispule facte ex folijs centri galli. cōtritis cum vitellis ouoꝛuꝫ ꝛ farina oꝛdei cum sagimine valent. vl' fiant ex radicibus lilij. malue. bismalue. brance vrsin. ficus sicce. vue passe. amigd. de pineis mūdatꝫ. terantur cum vino addita farina fiant pultes cuꝫ sagimine. Pillule dentur ad hoc pꝛobate. ℞. mirre. stoꝛacis cal'. galb. castoꝛ. piperis: añ. ℈. vj. opij. ℈ quattuoꝛ. conficiantur cum ptisana infusionis dꝛagagā. ꝛ dentur noueꝫ vel vndecim. Balsamum pꝛodest et aurea alexandrina balsamita valet. Quattuoꝛ. ℈. pulueris genci. dati cū vino vel ouo pꝛosunt. similiter auri pigmenti. ℈. tres. Que dicta sunt in tussi humida conferunt hic. quoniaꝫ cura asmatis a cura tussis nō differt vel alioꝛum. Si autem sit ex catarro fiant remedia catarri ꝛ dentur pillule dicte modo. ¶ Nota ꝙ quandoqꝫ fiunt ex humiditate aquosa: et tunc sicca conferunt remedia. quandoqꝫ ex humoꝛe globoso ꝛ tunc ca. ꝛ hum.

est insistendū. qñqȝ ex flegmate grosso & tūc dicta cōferūt. Qñqȝ aūt fiūt ex nimia repletiōe sanguinis: qđ cognoscit ex rubore faciei: venarū eminētia: tūc fiat minutio đcephalica cū apoforesi. similiter vētosis iter vtrasqȝ spatulas & sub lingua aut freqnti ieiunio cōfirmat sanguis. in faucib⁹ si sit asma ex ꝯstipatione spūs lepusculus ex vtero matris extractus in olla rudi sigillata in furno ꝯburat & puluis illius det q̄ꝗ mō cōfert istis egritudinib⁹. splē pultri aut coagulū leporis cū vino. In cōplexione calida det syrupus viol. & purget vt in oī abundātia hūoꝝ ꝯuenit. Et ī istis est vltimū remediū cauteriū in furcula pectoris inferioris ad nodū vł superioris ad setonē. Similiter ī hūida & grossa materia. Si aūt sit đ siccitate vel sicca materia curet vt tussis đ siccitate. ¶ Alij aūt sic curant asma ex frigiditate. p̄mo fiat purgatio. p⁹ det aurea: & post elcia dyayris dyaprassiū. post dent tria grana amoniaci in quātitate ciceris totū cū vitellis tepidis ꝓiecto albumine. seqnti die fiat suffumigiū ex sulphure p ē bothū. Et si fiat grauior solito dent lenitiua humectātia tā in cibis q̄ in alijs. qȝ h̄ cōuenit ex dissolutione humoꝝ. vñ expuet fortiter: & purgabit materia p sputū tūc det metridatuȝ cū vino decoctionis castoꝛ. bis ī ebdomada. Suffumigiū aūt raro fiat: qȝ piculosūȝ est. Itē si est ex flico humore fiat hoc mō. Iniūcta ꝯpetenti đieta det oximel de radice feniculi. petro. apij. rafani. post septē dies succus folioꝝ marrubij. & radicis vngule cab. cū vino tepido. vt vinū in tertia parte sit. Post purget bis pillul. ℞. pulueris receptionis paulini. scamo. añ. ʒ. vnā. tempentur cū succo apij. vel melius cū succo rafani. & inde formētur. c. & l. pillule. dentur. xxj. & assellabit forsan septies. postea ceroniū carte inductū pectori superponimus. & vtat semel in ebdomada pillulis bis. Cōtra tussim hūidā. ℞. storacis cal. croci. costi. succi liquir. prassij. añ. ʒ. iiij. galb. mirre. amōiaci. opopo. terebētine. añ. ʒ. v. informētur cū succo rafani. Iuuenes sepius possunt accipe q̄. senes. Et si receptionē paulini nō habueris: acuat paulinū simplex cū scamo. cocta vł scamonea diu in aq̄ in pāno suspēdatur: vł cū illa acuat & da.

¶ De cardiaca passione.

Cardiaca passio est tremor cordis: vel crebra cordis pulsatio. ex hūiditate coadunata in circūdātib⁹ cor pelliculis & est qñqȝ cū feb. & sincopi & sudore ꝯtinuo: q̄ magis deficiūt & debilitātur q̄ in aliq̄ possunt alleuiari. vñ q̄si defectū oīum mēbroꝝ patiunt. vñ & passio dyaforetica vocat qm̄ ipsam diaforesis idest aptio poroꝝ comitat. fit aūt qñqȝ vicio spūs aliū qñqȝ stomachi qñqȝ epatis qñqȝ intestinoꝝ. Nulla tñ cardiaca est ꝓprie nisi a corde sumat p̄ncipiū. Est aūt aliqñ cū feb. aliqñ sine feb. aliqñ p⁹ feb. Que ē cū feb. ē duob⁹ modis aut cū feb. acuta sicut ē causon. qñqȝ cuȝ feb. lēta: q̄ aūt est cū feb. semp hȝ sudorē dyaforeticum. Aliqñ aūt fit cardiaca cū in stomacho hūores acuti pungētes fortiter coaduuant. vñ Alex. ponit cardiacā inter passiones stomachi: qȝ cola resoluēs in ore stomachi p mediocritatē venaꝝ & arteriaꝝ ascēdit ad cor & resoluit ꝟtuteȝ ipius: & inde moriebat simia. Gali. & aliqñ talis hūor ē in epate eandeȝ passionē inducēs. Itē qñqȝ ē ex lumbricis pūgētib⁹ stomachū & ītestina & tūc fit ex ꝯstipatiōe. ſȝ ab Ale. ppt-

hoc inter passiones nutritiuorum ponitur. vndecunque fit semper fit subito ex acutis humoribus subito et repente ascendentibus ad cor. vel ex sensu acuto. vnde maxime fit in acutis feb. et interpolatis colericis. et post feb. cum materia mala acuta remansit in corpore post crisim et tunc primo resoluitur. Quandoque autem fit ex ventositate cordis: et vnde saltus cordis appellatur. fit autem aliquando ex sanguine. et colerico et aliquando melancolico: et quandoque ex diminutione nutrimenti. vnde acuitur colera et facit dyaforesim. Signa igitur cardyace sunt tremor cordis et membrorum saltus sudor dyaforeticus: neruorum debilitatio pallor vultus habitudo extenuata quasi ethicorum et ptisicorum cum nimio precordiorum dolore et defectu. fere insomnes fiunt et sepe constipati. Pulsus frequens et debilis. vrina intensa: et tremunt quasi tenti a frigore. et aliquando sanguis colericus est in causa. et tunc fit cum tremore cordis calore et siti et profundo banelitn. et quando ex grosso est sanguine melancolico fit tremor et tristitia pigricia sine siti. Sed hic est dubitatio quomodo fiat tremor: cum tremor sit motus compositus ex oppositis motibus. Dicunt autem ad hoc quod in aduentu male materie mouetur cor ad recolligendum spiritus. vnde sub intrat materia mala calida vel melancolica. vel ex ea dispergitur virtus ipsius subtilis. ex melancolica quia horribilis dispergitur. sed et natura ipsius et virtutis regentis situatur vt coadunet spiritus. vnde fit motus contrarius Alijs videtur quod ex aduentu male materie coadunat se et constringit vt non penetret in ipsum. sed ex calore et fumoso aere cogitur dilatari et apiri. vnde fit motus contrarius. Alij autem dicunt quod cum ad mitigationem caloris innati et expulsionem vaporis fumosi moueatur cor dilatando et constringendo propter malam materiam in ipso coadunatam mouetur etiam cerebrum citissime circa attractum aeris et expulsionem vt ei admisceatur et dissoluatur cum eo et expellatur: et motus talis citissimus dicitur tremor. et propter continuationem arteriarum cum toto corpore et spiritum totum corpus ab illa dispositione disponitur. et quia calor est resoluens eleuantur membra. Natura autem situat et adunat. cum autem cor sit membrum dignius et facilius eius resoluitur virtus. et maioris sit periculi ipsius nocumentum: oportet vt ponatur principium medicationis ab ipso et hoc si causa antecedens sit in ipso. Si autem aliunde est: oportet quod membro succurratur ipsum tamen cor confortando et fortificando ne deficiat dum fiet membri medicatio. Si igitur est ex colera sanguinea basilica est minuenda: si particularia conueniant. Si non oportet scarificare proxima loca: deinde detur syrupus borrag. oxizaccara. post detur catarticum mundificans coleram a sanguine et purgans coleram vt colagog. et emagogum mixtis. deinde detur succus borrag. scariole. mali g. syrupus iulem. sapa mali g. oxizaccar. Idem dico in mala materia remanente post febrem. deinde fiant remedia ac si accideret in feb. Inunguatur igitur totum corpus muscillagine psillij. et albumine oui cum modico populeon vel aqua infusionis dragagan. et muscillagine psillij. postea aspergatur desuper puluis ro. gallarum. boli arme. acacie ypoquisti. et similium constrictiuorum deinde electuaria frigida. vt triasandali. rosata no. dyarodon. precipue dyacamerón. dyantos muscatum. dyamargariton potio muscata. dyacitoniton. muscatum et electuaria calida misceantur cum electuarijs frigidis vel zuccar. viol. vel rosas. dyapapauere. Et si est nobilis detur dyarodon iulij. quod etiam specialissime confert. specialis fiat syrupus ex succo borrag. et masce. et spodio. et enula. et se. citonij. ligno aloes. galang. ozimo. amonia: cinamomo, cortice pomi citrini, co-

rallo albo. cū sufficienti zuccar. Dieta sit temperatissima et digestibilis oium rerū vsu necessariar. Sepe iterer vsus pterite illinitiōis. et sepe frigida aromatica odorēt d rosis. vio. florib9 borrag. folijs basil. balsamite. cortice pomi citri. fiat puluis et sacculer supra stomachū. et spgantur in domo folia salicis. vitiū. ro. viol. nenufar. et similiū. Itē qn fuerit ex frigiditate. ℞. cinamomi. spice. zedoar. doronici. oiz. aā. ʒ. ij. Si cardiaca sit ex melēcis humorib9 purgenr cū mirab. indis. epi. sene cū sero caprino et similib9. Et si mixta ē materia miscear medicina: aut yera fortissima. B. stomaticō maiori. post dētur elēcia odorifera pfortatiua vt dyamargaritō. socrugene. et similia. et acuar cum limatura auri. et puluere ossis de corde cerui. hiis der tyriaca cū succo borraginis. Sepe balneenr. et vnguar pectus vnguētis calidis odoriferis et oleis quia plus valēt. et dētur cibi laudabiles et boni sanguinis generatiui. denr volatilia calida ad digerēdū facilia cū aromatib9 cocta et in oī cibo limatura auri ponar. et puluis plar idest margaritarū. q̄ etiā conferūt in cardiaca cū feb. et sudore dyaforetico. Et nota q inueniunr in quibusdā piscib9 similib9 cōcule marine in supficie habēt lanā meloadā q̄ valet ad dolorē dētiū. in predicto pisce lapides inueniūtur obscuri. sz denr colūbis ad comedēdū et in eorz gutture. post tres horas depurātur: tūc findunr et extrahunr. et sunt eiusdem efficacie pforate et non pforate. valent cōtra cardiacā et sincopim et fluxum vētris sanguineū. et talis cardiaca non vider esse dyaforetica. qz non fit ex forti calore dissoluēte subtilem cordis humiditatem et consumente humiditatem spiritualiū. vñ de ea pauci locuntur autores. qz est sine feb. vt pries. vidimus sz tamen seq̄r q̄nq feb. vl egritudines lōgas discritas. vt q̄rtana. sz cardiaca dyaforetica ex pcedēti cōtinua fit ex calore resoluēte in ore stomachi vl materia pcēta in spūalib9 et vidērī sōno q̄si essent mortui. Et q̄nq ē ex forti resolutione et feb. vt supra diximus. Et adde q debet fieri fricatio circa volas manuū et pedū cū frigidis tū oleis ne irriter calor. et pannus intinct9 in aq̄ ro. narīb9 applicer et collocer patiēs in loco frigido irrorato aqua et pauimēto strato florib9 odoriferis. et fiat inūctio circa frōtē. et timpora cū succo solatri. et sempuiue. et similib9. et circa collū et supra spinam cū oleo mirtino salicino. et supaspergar puluis ro. et sandal. ¶ Oleū mirtinū fit de folijs mirte vel fructibus eius in oleo decoctis ad solez p. xxx. dies. eodē mō de florib9 salicis. Supra pect9 fiat inūctio cū albumīe oui et visco citoniorz. et psillij. vel emplz de trib9 generib9 sandalor. et rosis et rasura eboris cū oleo viol. et aqua ro. vel aliq̄d fortius fiat de puluere cornu cerui. cū equali pondere pulueris sandalor. Detur rosata no. et triasādali. vl dyamargaritō. Si sit ex acutis humorib9 in stomacho purgētur vomitu: vel cū mirab. ci. et cassiaf. māna. prunis. der syrup9 mali g̃. vl muscillago psillij. se. citonior. Unguar a foris cū sandal. ordi farina. cinere ferrarij. corticib9 cucur. et similib9. vl fiāt pora epithim. denr elēcia fr̄a. vt dyaprunis. zuccar. ro. vl. viol. et similia. et si sit ex epate fiant adiutoria similia. et si sint sine feb. adiutoria fiāt intēsiora. Si cū feb. frigidiora et remissiora. Et si sit ex diminutione nutrimēti pter epar curer epar. Et si ex vigilijs vl ieiunio adhibear p̄ria Qz si sit ex ventositate: detur dyanisum. dyacitonitem. vel dyaspmaton

Q; si non habeat accipe anisum τ de coq̄ in aq̄ τ in illa intinge lanā succi dā τ pone sup locū τ fiant alia adiutoria vētositatis dissolutiua. parita ria valet hic. Itē quādoq; fit cardiaca de cā f'rica collecta circa pēnulas pulmonis τ auriculas cordis. q̄re cō primit cor. τ ista dicit cardiaca tremēs. qr posita manu supra regionem cordis nō senties motū cordis ordinatum immo tremores. Istis itaq; subueniunt leuisticū. ysopus. satureia. liq̄r. origanū. succus. radix yreos. calamentum. prassium. decoq̄ntur i mulsa τ cū ista fiat gargarism⁹ mane τ sero. τ de eadē decoctione transglutiat. τ tūc purget cū yerap̄. acuta cū puluere radicis liquir. cū succo radicis yreos. τ fiat inunctio cū melle ro. ru. dispu. τ tūc fiat sinapismus de puluere satureie. τ saluie. cardiacis cōfert precipue coralli collo suspensi τ int⁹ sumpti. τ similiter macis margarite. aur. τ os de corde cerui. carpob. τ gariof. virtute naturali et specifica τ iacinti. Puluis Jo. da. valēs cardiacis. ℞. lingue. ocelli. ʒ. xv. aluminis assi. ʒ. v. carabe. coralli. gemme. petre arme. an̄. ʒ. iij. coriandri assi. ʒ. v. spodij ro. gallie an̄. ʒ. iij. ligni aloes. ʒ. vij. fac puluerē da exagiū. j. cū vino odorifero. vel oxizac. Aliud. ℞. ro. spodij. an̄. ʒ. v. se. portulace. ʒ. x. ameos. succi bedegar. zedoar. deronici. serici. masticis. gēme carabe. coralli. an̄. ʒ. iij. musci. quadrātem. zuccar. quātum sufficit. da exag̃. vnū cū aq̄ frigida. valet in initio melācolie. corq; cōfortat. ❡ Et nota q̄ ex frigida causa τ ex melia optimū ē vinum. Item disconueniunt hic autores. Alex. eñ dicit. Nullum est cis magis iuuamētum q̄ cibi qui tarde digerūtur: τ difficile corrumpūtur. Const. precipit dare digestibilia, s; Alex. intellexit de cibis qui tarde digerunt ratione qualitatum vt frigida. Et alexan. τ Galie. parum locuti sunt in qualibet cardiaca prout sunt sintbomata alioꝝ morborū: non p̄m q̄ sunt morbi. Et quādo calor resoluēs ē i stomacho calido digestibilia aduruntur τ corrumpunt. quare nō cōpetūt. Debet ergo dari cibus tarde digestionis q̇ non de facili corrūpit vt extrema porci. ordeum τ frumētū coctū τ galline veteres τ capones et similia. ❡ Dyacameron.

❡ Dyacameron facit asmaticis cardiacis tussientib⁹ ptisicis τ oī imbecillitati stomachi. ℞. antifolij. zinzib. an̄. ʒ. v. τ ℈. vnū τ grana. xvj. carnis dactilorum. ʒ. quattuor. τ ℈. vnū τ grana. xvj. galan. spice. zedoarij. costi. piretri. coralli ru. dragagan. reupontici saliūci. anacardi. ossium dactilorum. carpob. anisi. iuniperi fructus. leucop̄. melanopi. an̄. ʒ. vnam τ ℈. ij. τ grana tria. limature auri puri argēti meri. ossis de corde cerui. an̄. ℈. vnū τ ß. musci. τ rasure eboris. an̄ ℈. vnū τ grana septē: embre. ℈. j. mellis quātū sufficit det d̄ eo. ʒ. iij. mane τ vespe cū vino. ❡ Dyamarg̃.

❡ Dyamargaritō valet cardiacis: tristib⁹ τ ad oēm debilitatē cordis τ stomachi. ℞. gariof. spice. cinamomi. galāge. ligni aloes. liq̄r. trociscorū. τ dyarodō. τ dyani. an̄. ʒ. vnā. τ ß. nucis muscate. macis. alipte. zedoar. reub. stoꝝ. cal. calamenti. an̄. ʒ. vnam. margaritaꝝ integrarū τ pforatarū. zinz. ossis d̄ corde cerui. eboris. blacce. bizancie. an̄. ʒ. ß. musci. ābre. cardamomi. leuistici. basil. se. an̄. ℈. vnū minus g̃nis. ij. campħe. g̃na. vj. mellis ros. quātū sufficit. det i estate cū rodomaste. vel cū fra. in hieme cū vino mane τ meridie. val; maxime ptisicis τ ꝯsumptis. blacca. bizācia. sup

fluitas est cuiusdā piscis q̄ inuenit
i ei⁹ ore ca.ꝛ sic. vͭutē bȝ depurādi ꝛ
extēgēdi. ¶ Potio muscata maior.
¶ Potio muscata maior a musco di
cit. valet cardiacis. sintbomaticis: ꝛ
ad oēȝ stomachi debilitatē ꝛ corpis
cōfortatione: ꝛ ad vitia pulmonis.
℞. spice. folij pipis lon. zinz. zedoar.
confice. ru. confice muscate. gariof.
xilob. ro. viol. anacardi. coralli. costi
leuistici. nuc. mus. rasur. ebor. mar-
gar. pfo. ꝛ integrarū. antofol. reub.
amomi. ossis de corde ceruí. croc. pi-
peris al. ossiū dactiloꝝ. bellirici ma-
rini. spodij. sandali al. ꝛ ru. mac. li-
gnial. liquir. cina. alipte. anisi. dra-
gagāti. blacte. bizātie. carda. se. ba-
sil. limature auri ꝛ argēti. omniū. xl.
aā. ʒ. ij. musci. campbo. ambre. oīm
triū. aā. ʒ. j. zuccorarie. cādi. aā. ʒ. ij.
syrupi ro. q. s. det mane ꝛ meridie ꝛ
sero scotbomaticis debilitatꝭ cocle-
ar. j. cū vino patiētibus in pulmone
cuȝ aqua ordei. ¶ Rosata nouella.
¶ Rosata nouella vomitū ꝛ sbuer-
sionē stomachi aufert ꝛ debilitateȝ.
sitim repmit. defectis ex lōga infir-
mitate mire subueīt. Sudores dya-
foreticos cōpescit. ℞. ro. liquir. zuc.
aā. ℥. j. ꝛ. ʒ. j. ꝛ. ʒ. ij. ꝛ ß. cinamo. ʒ. ij. ꝛ
ʒ. ij. ꝛ grana. ij. gariofi. nardi. gallā.
zinzi. nucis mus. zedaor. stor. carda
mo. apij. aā. ʒ. j. ꝛ grana. viij. M. q.
sufficit. detur mane et meridie cū fri
gida. ¶ Trocisci dyarodon.
¶ Trocisci dyarodō. i. rotūda cōfe-
ctio. ℞. ro. viridiū. ʒ. iiij. spodij. ʒ. ij.
sandali ru. ʒ. j. ꝛ ß. ꝛ grana. vij. sanda
li. al. ʒ. j. ꝛ. grana. xij. croc. ʒ. ij. ꝛ gra
na. viij. cāpbo. grana. xij. cū rodosto
mate ꝯficianꝭ. prīo teranꝭ ro. deīde
puluis ceterarū specierū supermit-
tatur ad vltimū campbo. ꝛ inde for-
mentur tro. ꝛ ad vmbrā siccati vsui
reseruentur. ¶ Trocisci dyaui.

¶ Trocisci dyaui. a viol. al. dicti. ℞.
foliorū viol. viridiū. ʒ. v. amili. ʒ. iij.
se. papaueris al. ʒ. ij. ꝛ. ʒ. j. reub. ʒ. v.
se. plantag. ʒ. j. balsami. ʒ. j. rodosto-
matis. q. s. ꝯfice ad modū p̄cedētis.

¶ De sincopi.

Sincopis ē defectio cor
dis. vñ coadunanꝭ spi-
rit⁹ in ip̄o supflue ꝛ nō
expellunꝭ fumi ipsius.
ꝛ aliqñ exbalāt sp̄ūs oī
no: vñ fit mors: vt in gaudio super-
fluo. Supflue aūt coadunanꝭ in tri
stitia. ꝛ silr cū supflue coadunantur:
moriunꝭ. sed isti mot⁹ subito ex app̄
bēsione subita fiūt. Quocūqȝ autem
mō fiat: īpossibile ē fieri sine passiōe
cordis. fitqȝ diuersis modis. s. ex ple
nitudine nimia. vel inanitione. vel
subita mutatiōe ca. in frigidam vel
ecōuerso. Plenitudo aūt vel est in to
to: vel stomachi soli⁹ vel intestinorū
vel silibus. Si in toto mōstratur ex
toti⁹ corpis fatigatiōe ꝛ grauitate.
Unde si est ex plenitudine stomachi
adest eructuatio. vomitus. dolor in
pra capitis p̄cipue aā prādiū. ima-
ginatio aā oclos. ꝛ nō est diuturna.
Sȝ si est est plenitudo in intestinis
sentiꝭ grauitas ꝛ inflatio. melicꝭ do
lor et pūctura. colericis grauitas si-
ne inflatiōe. flegmaticꝭ cū alijs suis
ꝓprijs signis. Inanitio aūt est ex ni
mia vētris solutione. vel vomitu. vl
fluxu san. ab alia parte. aut sudore.
aut euacuatione p medicinā. vel ni-
mia dissolutione caloris ꝛ virtutis:
vt a sole. aut resolutione inaniente
sp̄ūs: sed tūc est cū plenitudine hūo-
ris: qm̄ qñqȝ fit vitio co. resoluentis
in ore stomachi. quēadmodum dicit
Gal. in cōmento super illuȝ ampbo.
Sudor mult⁹ ꝛc. Ibi vocat Gal. ma
nifestā causam colerā resoluētem in
ore stomachi. inaniētē ꝛ dispergētē

spūs: vt pbauit Gal. in sua symia cui accidebat sincopis et mors. Qua apta inueniebat co. in ore stōachi. et talis co. dz esse eruginosa vl prassina. Et quidā hñt stomachū ca. q̄re nō sinit auelli humidū pp̄ter suam auaritiā a medicina. et oz vt talibus frangat excellētia vt incedāt discalciati pp̄ter pauimētū. Et oz vt vēter taliū fluxibil. fiat in aduētu medicine. iuxta illd Ipo. corpora qui vult purgari rc. Mutatio subita calidi in frigidū oppilat fumū in interiorib⁹ et claudit: et calorē naturalē suffocat. vñ patit cor ɔhendo spūs. vñ destruit corpus sensu et motu: et inde fit sincopis. Mutatio frigidi in cali dū corp⁹ rarificat: naturalē calorem dissoluit. Uñ calor cordis minuit et deficit. et fit sincopis. Item qñq3 fit morbus p se vt dictū est: qñq3 est accidēs alteri⁹ morbi: vt fe. ɔtinue vel quotidiane ex acumine materie ner uos debilitāte et ɔsumēte spūs vitales. Interdū aūt fit pp̄ter aborsu3. Innaturalit. em̄ qñq3 rumpūt vene et fit nimi⁹ fluxus. qñq3 fit ex distensione mr̄icis. Qñq3 em̄ cadit in dextrū. qñq3 in sinistrū latus. qñq3 inferius. qñq3 supi⁹. Qñq3 fit sincopis in p̄ncipio ɔceptiōis pp̄ter retētionē san. mēstrualis. Qñq3 in quarto mense pp̄ter infusionē aīe. Qñq3 in vij. vel in. ix. qr tūc recalcitrat fetus ad exitū. Et qñq3 fit sincopis ex suffocatiōe mr̄icis et vidi durare p. ij. dies et noctes ɔtinue: et sepi⁹ p die3. Et qñq3 fit sincopis ex yliaca pas. Qñq3 pp̄ter dyaforesim: vt in cardiaca. Et qñq3 ex opplōne alicuius vene circa spūalia. s. vene cōcaue: et tūc cito moriunt. Aliqñ fit sincopis ex aīe accidētib⁹: sicut subito timore vel gaudio. Aliqñ fit sincopis ex lūbricis. sed distinguit: qr lūbricosi patiūtur dolorē et pūcturā: et stridēt dētib⁹ et clamāt: et pǰciūt qñq3 ipos. Est aūt qñq3 sintoma ātracis et etiā aliorū apatū. raro aūt est morb⁹ p se. ¶ In p̄mis aūt videndū est ex qua cā pueniat: et si possit obuiari cause: cessabit effect⁹ quia qñ est sintoma morbi obuiādū est cāe et morbo. Si aūt ē ex plenitudīe soluat p euacuatiōe3 cū ianitiōe et ecōuerso. sp aūt ē p̄us hec. qm̄ qñ est accidēs obuiādū ē accidēti qd̄ est sincopis p̄usq̄ cāe vl morbo tanq̄ piculosiori. timēdū est enim de suffocatiōe. Silr aūt qñ est morbus p̄us est obuiandu3 ei q̄ sue cause et alio modo. Sincopi aūt obuiam⁹ dū est in paroxismo p fricationē extremitatū partiū et earu3 cōstrictionē p corrigias circa digitos tā in pedib⁹ q̄ in manib⁹: vt excitētur spūs et redeant ad exteriora aquā frigidā in facie subito proǰcim⁹ et pectore. Aromatica narib⁹ apponim⁹: et nares ɔstringim⁹ aperit os vt fumi exeāt. et trahit p barbā et capillos: et osculet ab amico. fricet cū manib⁹ pectus p̄cipue in mulierib⁹. et aliqñ illis man⁹ apponit circa pudibūda. et fit ibi fricatio: et ex hoc surgūt a pॱoxismo. Et qñq3 vinū cu3 gariofil. et saluia in accessione datur eos reuocat statim: et brodiū galline precipue cū est ex inanitione. Cause aūt obuiandū est hoc modo. Si plenitudo est in toto: purget vl'r competēter. deinde det tyriaca selithe. so crugene cū succo aneti. Dent cibi leuiores et digestibiles. Et si est plenitudo in stomacho det vomit⁹ cōpetēs: et purget cōpetēter. Et si ē ex calidis hu. refrigerētur cū syrupis et succis refrigerantibus: vt in calore stomachi dicem⁹. si ex frigidis econtrario. Si ex plenitudine in intestinis et fit in superiorib⁹ purgent sar

macia. si i iferiorib⁹ clistere adbibeatur. Si est ex calore irroret aq̄ ro. in facie: ⁊ folia salicis trahãtur sup faciē. Dicūt q̄ in casu sincopis si extrahatur san. ⁊ ponat in aure statim redit. Si sit ex distēsione matricis oꝫ calcare mulierē pedib⁹ donec matrix reuertat ad suā positionē. Si fiat ꝓpter aborsum det zuc. ro. vel syrup⁹ ro. vel dyaprunis vel dyacitoniten. Jaceat aliq̄tulū pedib⁹ eleuatis et capite depsso ponat vētosa sup radicē vberū. si nō febricitet: ponat i bal. ꝯstrictiuo. Si febricitet: intingat pānus in aq̄ decoc. herbaruꝫ cōstrictiuarū ⁊ supponat matrici. Jtē qñ est ex distēsione mr̄icis decoq̄tur se. fenic. petro. apij. ⁊ alia eufratica i aqua. ⁊ intingat filtrū ⁊ supponat. Jn quocūq̄ tp̄e cōceptiōis accidit: exhibeātur electuaria ꝯfortatiua et aromatica. ⁊ asp̄sio supra frontē cū aqua ro. vel aromatica. Si accidat ex matricis descensu: laboremus vt eleuet. Apponat q̄ fum⁹ cornu ceruini cōbusti narib⁹: ⁊ fum⁹ storacis inferi⁹. Si sincopizet ex grosso flate collecto circa intestina: quare fit colica vel yliaca. si febricitet tegula ca. in aceto infusa ⁊ pāno lineo inuoluta supponat. Si nō febricitet: offerat tyriaca. dyatesserō cū vino decoctionis gariof. ⁊ rute. ⁊ etiā si fiat ex suffocatiōe mr̄icꝫ ex frigida. Si fiat ex fluxu san. a dextra nare ponat vētosa sine scarificatiōe supra regionē epatis: si a sinistra supra regionem splenis. Si fiat a fluxu īferiori: ad curā dissinterie recurram⁹. Jterū si fiat a supiori: inferiora ligētur. Si est ex inferiorib⁹: supiora. vinū det subtile ⁊ clarū cū aqua mixtū. Unde Gal. Omē inq̄t defectū ex inanitiōe vinū mitigat aq̄ frigide mixtum. et maxīe si ex acutis fit bu. a stomacho ⁊ sua ptinētia descēdētib⁹. Si tñ febabeat vel ca. apata vl' mēs alienet vinū nō det. Jn sincopi ex inanitione iuuāt odorifera in manib⁹ tenere sicut ro. mirtū. citonia. vinū mixtū cū sandal. ⁊ aqua ros. ¶ Et nota q̄ sincopizātib⁹ quib⁹ vinū ꝯfert: bonū est vt lamina aurea vel argētea extiguat sepissime in vino. Jtē in sincopi ex inanitione san. nō cōpetit bal. nec sudare: q2 poros in his oꝫ cōstipare ⁊ oppilare: nō rarefacere. vnde in loco vbi sunt oꝫ infrigidare aereꝫ cū stipticis. vt rosis. mirta. salicꝫ. folijs mirte ⁊ siliū. Silia aūt nō cōpetūt in acutꝫ bu. in stomacho. augmētaret eñ dissolo q̄to magꝫ pori claudunt: q2 vl' inanitiōe subueniēdum est. Qñ aūt sincopis est ex calore nimio vel ex mora in bal. vl' in aere ca. aq̄ frigida nō est in facie ponenda. Det iulab cū aq̄ frigida. ⁊ leue vinū subtile in faciē ꝓijciat: vñ vēt⁹ fiat. vel vēt⁹ añ faciē flabello agitet. vel frigida ⁊ odorifera añ faciē teneāt. Odor cucumerū huic cause est vtilissim⁹. Si aūt ex nimio frigore fit: oportet calefacere cū electuarijs: vt potiōe muscata. pliris. Tyriaca maior vtilis est ⁊ mellicratū aromaticū ⁊ bal. ex odoriferis. ⁊ scothōie cura subuēiat. Si aūt fit ex oppilōne: deoppilatiua exhibeantur: vt se. diur. ysop⁹. ⁊ origanū. ⁊ ea que dixim⁹ in asmate ⁊ tussi ex hac cā: reliqua auxilia ex ꝓprijs caplīs sunt req̄rēda.

¶ De apostematibus generaliter.

Apostema ē inflatio preter nām ex hu. effecta. Nā inflatio ex ventositate effecta non est apostema recte: sꝫ collectio. Uñ collectio ē inflatio ex spū vl' hu. effecta. Cōstā. aūt dicit, q̄ apostema

est grossitudo vł inflatio. quã ppter supfluos hu. ad mẽbrũ patit. grossitudo dr quãtũ ad hũorẽ: inflatio quãtũ ad ventositatẽ: qr oĩe apostema vt improprie loquar ex humore est vel ex vẽtositate. de noĩbus nõ sit cura: cũ de re bene extrahat medulla. In flatio q̃ est ex ventositate est tumor extẽsiuus ⁊ tactui repugnat. et cum pulsat: sonat. Sed que est ex hũore. ⁊ si sit dura nõ sonat. Fit aũt apostema ex fortitudine mẽbri mãdantis et expellẽtis: et debilitate pascitiue vel assimilatiue recipiẽtis: ⁊ eiusdẽ debili expulsiua et materia habili. Unde colligit in mẽbro supfluitas: et opprimit. ⁊ cũ nec expellitur nec assimilat fit apostema. Expellit aũt humor: aut ppter suã multitudinez: aut eius corruptionẽ siue maliciam quam refutat natura: vt flegma salsum. aut quia mẽbrũ plenũ nõ recipit humorẽ. aut quia nimis spissus. aut quia nimis liquid⁹: ⁊ euadit mẽbrũ. aut recipit. aut qr debile. aut in anitũ. vnde trahit hũores qui cause sunt apostematũ: quos natura fortis ad remota expellit. debilis vo nõ ad remota. Ex debili igit vtute situat iuxta nobilia mẽbra. Cũ igit natura sit debilis ⁊ materia nociua: quãto remotius expellitur tanto securius: quãto vicinius tãto peius. vñ periculosior ẽ in manu q̃ ĩ pede: ĩ dextra q̃ in sinistra: qr cor est in medio. Sz ad dextrã oẽs vtutes influũt: vnde est fortior: ⁊ vtute a corde pcũpẽte vigorosior. q̃ si occupetur: fortioris erit occupationis: ⁊ fortior caloris destructio: qm̃ si in mẽbro forti corrũpunt: multo fortius in debiliori: ergo multo magis festinabit materie maturatio in sinistra q̃ ĩ dextra. Preterea fortis est q̃ fortius opprimit: ergo fortior materia opprimit dextrã. quare cũ fortis sit materia ⁊ mẽbrũ plurimũ a natura sua egressuz tarde in eo fiet digestio: ⁊ tardi⁹ q̃ in sinistra: qr pauca materia a debili cito corrũpit: ⁊ ab eo bene digeritur. Scdm diuersitatẽ humorũ diuersificãtur apata. Apa ex sanguine flegmon vocat. ex colł. herisipila. ex flegmate zimia siue palus. ex melia sclirosis. Et hoc apa p malã determinationẽ siue p malã excussionem: et malã. mũdificationẽ ⁊ cicatrizatõez in vlcera saniosa lõga ⁊ incurabilia vel q̃si incurabilia ɔuertit. Nã cruda materia flegmatica cuz diu facit fluxũ ad membrũ resistẽdo calori et digestioni mẽbri et ip̃m suffocando acquirit in se calorẽ extraneũ ⁊ corruptionẽ. vñ inficit locũ ⁊ corrũpit: ⁊ qr humidũ est: dilatat. ⁊ quia frigidũ: fit circa centrũ. et talis vocat fistula. Uñ Ypo. circũfluentia vlcera lõga cõsuetudine manãt. Acuta aũt materia colericã naturã hz vritiuã. Uñ vrit locũ ⁊ corrodit: et ex longa cõuersatione corrodit ⁊ vlcerat. Uñ fit herisipila. i. sacer ignis. et aliqñ adurit in se. vñ trãsit in venenosam ⁊ corrosiuã materiã. Uñ Johãnici⁹. co. adusta in modũ veneni vrit. ⁊ hz in se impetũ ⁊ perniciẽ ⁊ pniciosam subam. Unde qr est ex co. adusta ingrossata ⁊ spissa multum corrodit. ⁊ vocat lup⁹ siue herpes estiomen⁹. i. seip̃m corrodens. Et qñq3 melia ex lõga ɔsuetudine decurrẽs ad locum acq̃rit venenositatẽ ⁊ adustionẽ: vñ adurit ⁊ corrodit ⁊ fit cãcer. Oportet autẽ curã sollicitã circa apata in pncipio vt alterẽtur. digerãtur. maturẽtur. mũdificẽtur. ⁊ ɔsolidẽtur. ⁊ pcipue in locis purgatorijs mẽbrorũ principaliũ. vt assełł. ynguinib⁹ ⁊ collo: qr debił est digestiua ⁊ ɔuersiua: ⁊ maxĩe in locis spõgiosis carno

tis: vt mamillis. ¶ Apatum signa accipiunt ex tumore.dolore.colore. et tumor ex tactu:qm mollicies ẽ ex flegmate. durities ex melia. asperitas ex co.lenitas ex sanguine. et ad tactũ cõplexiones referũtur. calid⁹ tactus est ex co.frigid⁹ ex flegmate. hũidus ex sanguine.siccus ex melãcholia.ꝛ cõposite silr. Itẽ dolor:qm infixiu⁹ est ex sanguine. pũgitiuus ex co.aggrauatiuus ex melia.distẽsiuus ex flegmate.deãbulatiu⁹ex vẽtositate vel ex hu. stãtibus in membro. Sed in apatibus distẽsiuis est ex vẽtositate. Stupefactiuus est ex flegmate. pruritiu⁹ est a salso flate. Itẽ a forma:qm forma acuta ꝛ stricta ẽ ex co. Calor em̃ eleuat.sed siccitas ꝯbit ꝛ dilatatio est ex san.hũiditas em̃ dilatat. dilatatio et obtusio ex flegmate.frigiditas em̃ obtũdit. Cõstrictio ꝛ obtusio ex melia. Sed tñ forma dat quibusdã ex ipsis mẽbris patiẽtib⁹:vt oblõgitudo lacertoꝝ est q̃si semicircul⁹ epatis. Itẽ a calore:qm citrinitas est ex co. rubedo ex sanguine.albedo ex flegmate. nigredo ex melia. Cõpõnis igitur sanguinis signa sũt rubor. inflatio. calor.saltus. siue infixio.hũectatio. mollicies.plenitudo venaꝝ. Signa co.citrinitas.arsura.punctura intolerabil.siccitas.durities. cõtractio. eleuatio cũ pulsatiõe nimia. Signa flegmatis sunt subalbedo siue pallor.inflatio. sensibilitas. mollicies. amplitudo. Ipo. pustule late ex flate nõ valde pruriginose. ¶ Melie signa. nigredo. durities.vel liuiditas.ariditas.grauitas.obtusio.ꝛ cõtractio. Ex cõpositis materijs cõposita erũt signa. Si igit san.in causa sit ꝑticlarib⁹ cõueniẽtib⁹ fiat flebothomia vel detractio in fontib⁹maioribus ꝑ vẽtosas.post arsurã oportet extinguere. flegmon em̃ interpretatur ardẽs. hoc fiat cũ cassiaf. prunis. iuiub.ꝛ silibus. ne co. cõburat sanguinẽ. ꝛ ꝓpter hoc cõpetit flebothomia ꝑ antipasim. Deinde tẽtem⁹ repcutere materiã. Si sit colerica: ꝓcedat purgatio. post fiat minutio ꝑ antipasim si sit recẽs.si est ꝯfirmata ꝑ metacẽthesim. Deinde repercutiatur cũ emplo de farina ordei bullita in aceto. succo plãtag.solat.semperuiue.floribus orni. ꝟmicularis. corticib⁹ mali gra. ꝛ silibus poli gonia.i.cẽtinodia.albu.oui. Qd si repcuti nõ possit tẽtetur dissolui cũ furfure triticeo cocto in aceto.vl fermẽtũ triticeũ cũ bolo. vel argilla.et aq fabri supponat. Itẽ dyaforeticum bonũ.carice.ysop⁹.origanũ.coquãt ꝛ pistẽtur.ꝛ admisceat farina ordei ꝛ furfur. ꝛ fiat emplm de farina sine furfure maturat cũ furfure.dyaforetica est. Attẽdendus est locus ne in sclirosiꝫ ꝑ desiccãtia ꝯuertat. Unde qñq; humidis opꝫ inũgi. et fiat vnguẽtũ ex radice cucumeris agrestis vel aqua decoc.eius. ꝛ farina.et adipe anserino. ¶ In co.etiam fiat emplastrũ repcussiuũ. optimuꝫ emplm fit ex sandal.rub. bolo.mirta. opio. Si fiat ex hu.frigido purget:ꝛ fiat flõmia si corp⁹ est plectoricũ. Si nõ est plectoricũ apponat vẽtosa in ꝓximo fonte: et tũc apponãtur repercussiua dicta. Multotiẽs em̃ sic dissoluit apa in assell. Si nõ possit repcuti: dissoluat cũ furfure triticeo in vino cocto.vel ruta.cimino.ꝛ furfure.aut mirra.spica. ꝛ cimino cũ furfure ꝛ vino. Si nõ possit dissolui maturet cũ fermẽto triticeo axũ.por.senectõ.apio.cũ axũg.aut mal.fenug. apiũ fracta ĩ dyal.ꝛ potes addere lũbricos.tritiẽ.mastica:ũ cõfert. Iteꝫ succus ebuli, porroꝝ. addita axun-

gia. τ apponatᷣ mel τ farina lini. coquātur ad spissitudinē. τ fiat emplꝫ. τ sepius apponatᷣ calidū: oēm collectionē ducit ad saniē. Uel folia caul' contusa cū pinguedine coctis sub cineribus apponanᷣ. Uel cepa ꝯcaua oleo plena bulliat in cinerib⁹ τ supponatᷣ. Itē ex cepa sic cocta: τ lūbricis terre cōtusis τ fermēto: fiat emplastrū. Itē alio modo in tumorib⁹ tractis ad apa τ ꝑcipue ca. qꝛ borꝫ fere q̄ſi idē est vsus: nisi qꝛ frigidiora in calida. τ calidiora ī frigida apponanᷣ. Sēp in apatib⁹ in ꝑncipio debem⁹ vti repcussiuis frigidis τ cōfortātib⁹ mēbrū admixto aliquo ca. ad calorē mēbri ꝯseruādū. Fiat igr̄ empl'm ex spuiua. morella. iusq̄amo ro. radice bismalue. vl' folijs malue. Et si vis lēs aquatica exbatᷣ succus addita farina. aceto. vel albu. oui. calida in hyeme. frigida in estate supponatᷣ. Si sic p. iij. dies. vl' iiij. durauerit nec repcutiūtur: nō apponanᷣ vlterius: qꝛ ꝯgelarēt materiā τ stuporē mēbro inducerēt. imo apponātur ca. τ dissolutiua collectōis illi⁹. τ q̄dā mollificatiua q̄ ꝑparēt materiā habilē ꝯsumptioni. ¶ Accipe g̊ rutā. abrotanū apiū domesticum et emor. origa. cala. centau. absin. saturreiā. bismaluā. τ maluā. cātabrum. oleū et vinū. coque. τ fumū recipiat mēbrū. postea inunge oleo laur̄. vel vnguēto aliq̄ ca. postea fiat empl'm de ꝑdictis prius tritis. τ calefactis ꝑus in patella addito sagimine vel butyro. Qd̄ si membrū nil detumescat: sed magis molestiam inducat: ꝑsumitᷣ ꝙ ad saniē tēdit: qꝛ circa generationes saniei fiūt dolores. τ fe. magis ꝙ̄ facta sanie. tūc acc. se. lini fenugre. rad̄. bismalue. folia malue. absin. coque. tere. et pone in patella addito vncto: diu incorporētur. τ calidū suppone. Itē empl'm ad saniē ꝓuocandā. Acc. maluā. brācā. vr. mulua uiscū. sil' coctas cū axūgia pista. deinde butyꝝ adde. fermētū. lac mulieris. limaces τ pultes. facim⁹ et supponim⁹. Cū ergo cognoueris saniei digestionē p iaꝫ dicta apponatᷣ vitellū oui cū sale. vel fermentū cum sale. Uel accipe folia vel radices lilij terātur. τ cū axūgia veteri frigētur τ suppone. Uel appone galbanū corio τ suppone. rupturā eñ facit. Sꝫ caue ne añ digōnē ruptura fiat: qꝛ fistulā faceret. Qd̄ si ꝑ cutis spissitudine ruptura fieri nō possit: aperi cū sagittella in loco vbi magis dependet. deinde pone senectionē tritā cū axūgia aut succū ebuli. apij. sambuci. τ mel. τ farinam siliginis. et pone more emplastri. Et si viscosa est materia apponatᷣ apl'icon cū fol'. caul'. vel lilij pariter: τ paꝝ exbit. Uel fiat tractus ex apij succo. farina siligīs. melle. τ sepo porcino τ oleo vsqꝫ ad mūdificationē saniei τ vlceris depsionē. Tūc aūt cū desiccatᷣ sanies apponatᷣ pul'. de thure. τ mastice. τ ro. resina τ pice. cura ꝑdicto tractui adatur ad regn̄ationē carnis. Et si timeatᷣ de infistulatione: īponatᷣ pul'. aluminis. Repleto vlcere ad subtilē cicatrizationē fiat inūctio cū vnguēto citrino. vel apponatᷣ apl'icon. vl' case⁹ capn̄⁹ vet⁹ cū melle bñ trit⁹.

¶ De apostemate mamillarum.

Postēata mamillarū. ex q̄ hu. sūt ꝑpis signis cognoscitᷣ: vt colore saniei. Si autē est ex san. cognoscitᷣ p rubore vberꝫ: et emittitᷣ aliq̄d sanguineuꝫ. Si de flegmate subcinericia sūt vbera: τ qd̄ exit est linidū. vel plūbeū. vel cinericiū. si ex co. citrinescūt vbera. τ qd̄

exit citrinū est in pte. Nūq̄ aūt vt dicūt fit de melia. Si autē fit ex lacte coaglato cognoscit̄ p lacteū colorē et albedinē ei⁹ qd̄ emittit̄ et duritiez in pfundo. Si est ex ca. hūore et maxime post ptū pticularib⁹ puenictib⁹ fiat flōmia de cardiaca et epatica. Vel si corp⁹ est plectoricū fiat purgatio. et tūc fiat repcussio cū faba aceto cocta. vel cū succo plātag. tep. vel cū succo memite vel coriādri. et bolū cū oleo ro. Si fuerit pfirmatū dissolvat̄ cū furfure cocto in vino et cathaplet̄. vel fabe in vino vel succo porri. et apij. et mica panis. et melle. et pulvere cimini. et fiat cathapla. Eadem etiā valent. Si est ex frigidis: mica panis cū apij frōdib⁹. vel stercus bouis. vel fenug. vel mellil. cum sisamileō. vel croc. cū lacte mulieris. si fiat ex coagulatiōe lactis si poterit fieri extrbat̄ san. sugat̄ mamilla a magno puero et vili. cōedat blitas et herbas q̄ liq̄ditatē dāt san. et ciminū. et apiritiua cathaplet̄ atriplex et comedat̄ rasura cristalli potet̄. si sic nō soluit̄ marat rū tritū cū axūgia cathapletur. Silr̄ stercus colūb. cū melle et cera dolorē et inflationē dissoluit. et q̄ crescāt facit marrubiū. Aliud ad idē vz silr̄ farina fabe cū vitello oui. Silr̄ folia enule. mēta. et farina fabe apa dissoluit. silr̄ sal et faba. Quod si apa maturauerit: supponant̄ predicta rūpētia. et post tractus vel flōmo apiat̄: maxie si coaglatio saniē fecerit in pfundo et educat̄ paulatine sanies. post apponat̄ tract⁹. deinde curet̄ vt cetera apata. Si autē acciderit herisipila fistula. vel cancer. his apatib⁹ nō bn̄ curatis vel etiā vulnerib⁹ sic subuenim⁹: vt in pxio inuenies caplo. Et qn̄ fit inflatio ex pilo adueniente cum lacte curat̄ cum sugatur a catulo.

De herisipila.

Herisipila est apostema factū de ignita co. vnde membrū cui insidet corrodit et cōburit. Et qz co. grossa est multū corrodit. et qz spissa par decurrit ad locū inflationis et paruz inflat̄. Qn̄q3 tn̄ colligit̄ vt aliud apa. qn̄q3 nō ignit̄. et qn̄q3 cōburit a pncipio. et qn̄q3 in vulnere nō mūdificato calefit co. et fit locus niger cōbustus. dur⁹. sicc⁹. et male tractabilis et labia renuia. et tūc cognoscit̄ locus herisipilat⁹. Si aūt colligat̄ sine vulnere fiat flōmia a pte pa. et tūc apponātur frigida: vt plantago. solat̄. coriand̄. sp̄uiua. portul. v̄ga pastoris. lactu. scatiola. psiliū. iusq̄amus. vmiclaris. et similia. hec vel eoꝝ succi cathaplent̄. vel in eoꝝ succo furfur triticeū et aceto supponat̄. Si isti apati nō succurrat̄ in pncipio vix postea curat̄. Si autē herisipila ē in loco frigido v̄git ad terrestreitatez et liuiditatē ppt̄ coagulationē sau. et co. tūc furfur tritici in aceto decoquat̄ et supponat̄. Si aūt fiat coloris mutatio i liuiditatē nō sunt apponēda frigida ne nimia frigiditate sua vertatur in sclirosiz. Unde debem⁹ vti frigidis quousq3 color mutet̄ permutato colore scarificare locū possumus tam in herisipila q̄ in flegmone. Coriādrū tritū cū pāno modico infusuz cū aq̄ frigida et cerusa. et albu. oui prodest. Si autē p frigidis timem⁹ coagulationē fieri: fomētam⁹ cū aqua et sale. et cathaplem⁹ cū farina ordei et succo coriādri. hec aūt nō sunt faciēda in principio priusq̄ incensio mitigetur. Si aūt herisipila fiat cū vlcere et corrosione: fiat flōmia dicta. et digeratur materia cū oxiz. et purgetur cū colagogo. post fiat illinitio circa et non super vuln⁹ cū p̄orib⁹ succis.

post ponat in vulnere emplastrū factū de farina ordei. et succo plātagi. vel sandal. et ro. et farina ordei eqlit pficiāt cū aq̄ vge pastoris et succo. Itē pulverizet litarg. et cū aqua vge pastoris. vel aq̄ ro. vel aceto al. i modū vnguēti pficiātur: et eo bis vl ter locus inūgat. et si necē est frigidiora apponātur. Qd si vulneri alicui herisipila supuenerit: plagella intīcta in succo sempuiue vel succo solatri. vmicularis vmbilici veneris. iusq̄a mi. additis albu. oui. oleo ro. et viol. sandal. al. et ru. Et cū ad pprīā naturā redierit: stati ab hac medicina est desistēdū. ¶ De vulnerib' pcauis.

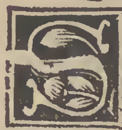
Accidit autem quādoq̄ vulnera pcaua fieri: q̄bus ad carnē creādā facim' tale medicamē. ℞. sepi arietini colati. lib. j. colof. ℥. ij. cere ℥. iiij. olei fialas. ij. mastic. o. lib. mirre. añ. ℥. iij. liq̄faciēda liq̄fac. post pulverē admisce. et cū pglutinatū fuerit: vsui reserua.

¶ De carbūclo supueniēte vulneri.

Carbuncul' si supueniat vlneri cū populeō circa inūgim'. qd. ℞. ocłorū populi. lib. j. et ß. folior vmiclaris. iusquiami. solat. cimar tenerrimar. rubi. sēpuiue. fol. bardane. viol. lactu. fol. nigri papa. fol. mandrag. vmbilici ve. añ. ℥. iij. axūgie no. por. sine sale. lib. iij. oculi p se fortiter pistētur: et iter cū axūgia pistētur p. ij. dies. et inde formētur magdaliones. et p. ij. dies dimittātur. tertio die iterū pistētur. et p. viij. dies fuētur. post magdaliones frustati diuidant. et cū lib. j. vini odoriferi in caldario bulliant ad psumptionē vini sp cū spatula agitādo. deinde p sacū exp̄mēdo. cola et colaturā dimitte refrigerari et recōde. Et nota q̄ in p̄ma ptusiōe ocłi p se debēt ptūdi. et ide formari magdaliones. Silr ex herbis: et quilibet magdalio dimittit p se. et post. ij. dies sil pterātur. deinde vt supra. Valet dolori capitis in acutis et pacut; et nō dormire valētib' cū oleo viol. vēter inūctus sudorem puocat. Ad carbūculū aūt acc. piper. aurip. añ. pulveriza. et ficus siccas ad libitū pista. et cōmisce sil cū melle. et coque ad spissitudinē: et carbunculo superpone: ip̄m autē mortificat. Cū vo ip̄m mortificatū esse cognoueris: ad malā carnē mortificādā fac vngm̄. ℞. malue viscū. maluā ortol. brācā. vr. añ. et axūgiā. et pista et dimitte macrescere p. ij. dies vel. iij. postea coque et cola. et colature isti adde masticē. et aliquātulū cere et cola: et vsui reserua.

¶ De vulnere curato.

Si vuln' aliqd male curatū fuerit: et cū putruerit. hoc vnguēto curari poterit. ℞. olei. lib. ß. sepi arieti. lib. ß. cere al. ℥. ij. pic; grece. ℥. iij. saluie. sisimbrij. ℥. j. balsamite. aq̄tice. leuistici. sauie. aneti. et mirte oīum. vj. ℈. j. ceram et sepum cū oleo resolue. et cola. post pulverē terendorū admisce. Cunq̄ coagulatū fuerit: vsui reserua. Itē acc. saluie agre. et dōestice. lāceole. cētineruie. pīpinelle. arthemesie. lingue bouis. añ. ℈. j. pista cū lib. j. sepi arietin', deinde bulliāt donec herbe petant fundū. tūc cola et colaturā ad ignem pone. et iterū cū bullierit: addant cere. ℥. iij. in estate. ij. in hyeme. et tūc addatur pulvis masticis. olibani. colofonie. ℥. j. et incorpora et remoue ab igne. et adiūge par de terebētina et agita et vsui reserua. Vz ad vulneris putrefacti mūdificationē. bonā carnem generat et nutrit.

¶De carne sup̄flua in vulnere.

I caro sup̄flua vulneribus superuenerit puluerez hermodactilor̄ supponimus cũ bombace infuso vel infecto saluia.

¶Al'.calcis viue.ʒ.iij.auripĩ.ʒ.vnã. aq̄ calide quantũ sufficit. oĩa misce: et fac bullire.postea desicca ad solem et tere. ¶Itẽ aliud. Hermodactilos aristol'ro.flor' er'.añ.pulueriza simil' suauiter sup̄fluam carnẽ in vulnere corrodit. ¶Itẽ accipe calcẽ viuam mel malaxa bene et inuoluatur pasta et coq̄r in furno optime p⁹ p̄iecta pasta puluerisa carnẽ corrodit et cancrũ iterficit. Si aũt nil curer vt videatur claudi fiat empl'm de stercore capño et vino veteri et pone d'sup. Si apta fuerit sanabir et si clausa apier. Itez farina ordei. et albumẽ oui et mel' idẽ faciũt mixta. Si cancrer agrimonia trita et imposita curat et purgat. Senectio trit⁹ apit vulnera clausa. plicaturã costarũ reducit et ceroneuz ei applicatũ. si subito auellar et adnibilar argẽtilla potata idest ozual. ossa fracta cõsolidat. Si vermes accidãt in vulnerib⁹ succus a merda bouis recenti in vulnere expressus et pastillum emplastratũ eos occidit triduo. Idẽ facit puluis origani. Nepita potata eijcit sanguinẽ p̄ vomitũ. Retemar potata apata ducit extra. Emplata sup̄ apostema ipsuz facit delitescere. Cinis lumbricor̄ terre cum melle trit⁹ et suppositus: ossa fracta extbit. Itẽ ad fracturã tybie vl' ossis brachij accipe cerebr̄ catuli vnius noctis et cerebruz eiusdem catuli pone in pellicula eiusdem et fracture inuolue statim consolidat.

¶De igne persicco.

Erisipila alio nomĩe ignis p̄siccus vocatur. et aliq̄n p̄rumpit subito cũ rubore et nigredine. et est aliq̄n sine eleuatiõe et partiũ eminẽtia. et est cũ q̄litate ad modũ morphe. et accidẽs eius est fe. acuta valde cũ fortibus sintbomatibus. et aliquando superuenit feb. tunc accipiatur malũ gñ. acetosum et duo folia sempuiue et totaliter frangar: et coq̄tur in aceto ad aceti cõsumptionem et cõtundatur et empl'etur. ignẽ extinguit et q̄d combustũ est separat in momẽto ita vt non indigeat post nisi cura apostematũ. Q̄ si appareãt eleuationes dure grosse q̄si herbus in brachijs vel in mũctorijs vl' alibi et post fiat solutio p̄tinuitatis q̄si dispositio cũ cultello: fiat empl'm vt dictũ est. Quidã faciũt minutionẽ ex ambobus brachijs ad sincopim erũpentib⁹ talib⁹ sintbomatib⁹ acutissimis et dolorosis. et si syrupis nõ alterant' melius est emplastrum.

¶De fistula nata in his locis.

Istula autem aliq̄n accidit in his locis .s. purgatorijs principaliũ vt collo assellis et iguib⁹ et etiã in mamillis et nascitur aliq̄n in locis neruosis et intricatis venis, et arterijs. et aliq̄n sub ossibus: et aliq̄n in carne. et s̄m h' variãda est cura. Q̄ si ẽ in locis carnosis purgatione precedẽte et opiat' et ceteris elarger vt superius dictuz est. et elargato vulnere si os infectum est vt possit extrahi: extrahatur siue sit excrescens siue sit infectũ. siue tractũ cum tenaculis et mũdetur intus q̄ mundata imponatur tenta in p̄fũdum intincta in vnguento viridi. et supaspergatur puluis de viridi eris et sale tosto. vel extrahatur succus titimalli maioris et decoquar cũ axũ.

por.vetusta.añ.vsq3 ad succi consumptionem: et in ea intingatur tenta. cui sup aspergatur puluis cupri et ponat ad fundum:dolorem mitigat vlcus desiccat.vel puluis mirre et aloes tente aspgatur.vl'puluis fimi bois combusti.vel admisceatur vnguēto qđ fit de succo plātag.quinqueruie celido.absin.decoq̄ parum cu3 melle dispuma.et imponatur dolorem mitigat et desiccat. Itē capitellu3 puluis bermod. et aristol'.lon.cōficiantur:et licinium ex panno formatū et in ipsa confectione intinctū immittatur profundius quantū potest. Ite3 puluis cicadarum exsiccatarū immittat cu3 melle semel in ebdomada. Al'.raniūculus paruus et viridis occidat cuius cor lauetur in vino et succo absin. et detur caute intra micā panis. Itē cantarides viuas pone in aceto et sale et post triduū soli exponantur et desiccentur.puluis ex eis factus cū licinio fistule intromittatur. Itē atramentū plumbum vstum:stercus hominis combustū:viridis eris minus tempentur in aceto:et exsiccentur: et pulueri3ent et cum tenta imponant. Q3 si multū fistula sit intricata neruis et arterijs:elarget vt dictum est. deinde vnguentum ruptoriū: qđ fit de calce viua et capitello immittim9. vel vnguentum qđ ℞.calcis viue.saponis gallici.elli al.añ.ʒ.duas.capitelli quantū sufficit. in h° vnguento licinium intinctum imponat: et post vnam horā remoueatur. In circuitu autē de vitello oui cū oleo simul inūgimus vt ardor loci remoueat. Succ9 celidonie frequēter inijciatur. q3 si sanguis incipit exire mortificata ē fistula si sit implicita partim neruis: venis et arterijs puluere3 de affodill' immittere consueuimus. Q3 si fuerit delicatus vnguentum preciosu3 imponimus. vt in capitulo đ fistula superius diximus. Q3 si fistula emittat saniē spissam que primo erat liq̄da mortua est fistula.vnde statim vitellum oui cū stupa vel albumen cu3 oleo quousq3 ignis cadat est ponendum:deinde vnguento viridi et alijs vnguentis vsq3 ad fine3 curet. et mortificata fistula imponatur tenta ītincta in vnguento facto de melle disp. post casum ignis puluerē aluminis de pluma et attramento et aliq̄d de litargiro pone.quia carne3 mortuam corrodit:bonam generat. et inungatur orificiū fistule cum vnguento fusco.repleto vlcere cicatrizetur vt dictū est. De vtiliori autem consilio est vt si fiat de causa calida digerat pus materia cum oxizaccara. et syrupo de fumo terre. et purgetur cū catartico impiali et media parte yeraruf.tertia die fiat stupha đ berbis frigidis.exeunti a stupha detur tyriaca.sequenti die cum corpus est plectoricū fiat ventosatio in proximo fonte. et tunc venias ad localia. Si fit de frigida causa digeratur materia cū oximell. et syrupo de fumo terre.purgetur cū yerap̄.et yeral'.et media parte yeraru. tertio die fiat stupha de berbis calidis. exeunti a stupha detur tyriaca. sequenti die si corpus est plectoricū fiat ventosatio in proximo fonte. et tunc venias ad localia. ¶ Aliter curat fistula apto orificio fistule vt predictum est intingatur tenta in saliua hominis ieiuni et super aspgat puluis realgar. et ponatur vsq3 ad fundum fistule et dimittatur p duos dies et singulis diebus bis in die cū populeon ad repressionem realgar ī ungatur. tertia die extrahatur tenta et apparebit pellicula in qua collecta fuit fistula. et tunc radicitus extirpetur et sequitur tantum sanguis pu

rus qd̄ est signum mortificationis: tunc inungatur tenta cum vnguento facto de alumine de pluma et atramento vt dictum est ad regenerationē carnis τ recidinationis preseruationem. et aliquando intingatur in terebentina vel vnguēto fusco vł citrino acuto cum litargiro. repleto vlcere cicatrizetur vt dictum est. τ si sit in loco vbi tenta non possit poni de aceto lauetur realgar τ due gutte inijciantur ī profundū. ¶ Nota ꝙ cū predictis pulueribus mortificatur cancer τ lupus. Utile autem est dum fit huiusmodi cura dare potionē de rebus purgantibus hanc materiam τ de his que valent ad vulnera purganda τ consolidāda τ cōtra flegma salsum τ venenosā materiā τ purgant flegma τ coleram adustā. Si autem fistula sit in carnoso loco leuius curatur per inscisionem. nam elargato vulnere tenta lignea ponatur in profundū: τ sic superius eleuetur. τ a fundo fistule vsq ad os ipsi⁹ supra tentam incidatur. τ pannus infusus in albumine oui intromittat̄ a mane vsq ad sero vel econuerso. τ post puluis affrodillorum intromittatur a mane vsq ad sero vel ecōuerso: τ cum vulnus tumefactum videris mortificata est fistula. tunc vtere vnguento viridi τ alijs: vt supradictum est. Probant quidam vtrū sit fistula vel non sic quoniam apponūt lac coagulatum supra sero τ mane. τ si inueniatur perforatum fistulā esse dicunt. ¶ Et nota ꝙ carnem tantū corrumpit putredinem emittit vt est aqua alba. Si os est infectum exit vt lotura carnis. si vero neru⁹ fuerit lesus putredo exit nigra τ multū fetet. Idem dico de fistula mandibularum. quoniā elargato ore vnguentum ruptoriū intromittitur vsq ad mortificationem: deinde prosequendum est vt supra. Qđ si os infectum fuerit quod debet separari separet̄: τ vsq ad viuum rescindatur τ putore grosso τ spisso exeunte curetur vt alibi dictum est. Et fistula mamillarum omnes medicationes has suscipit: sed cum moderamine τ caute dirigantur. τ ideo supersedimus. In inguinib⁹ vero τ in inferiorib⁹ partibus corporis sepe euenit cancer et lupus. τ ideo plenius de his ibi tractabimus.

¶ De fetore assellarum.

Fetorem assellarum multi patiuntur ex corruptis humoribus τ putridis τ fetentib⁹ cordi dominantibus. quod etiā contingit quia humor dissolutus in coytu vel aliquo exercitio in locis vł propter suam ocultationem euaporare non potest. vnde vapores stantes in loco non suo aliquo calore calefiunt τ putrescunt τ cū patiuntur aliquam dissolutionem fetent τ hoc multo magis si humor corrupt⁹ corpori dominatur. Conuenit igitur prius purgare corpus deinde inungat̄ cū aqua ros. τ litargiro vel alia aqua vel mirra vel aloe cū vino odorifero. Similiter alumine τ succo yreos. aut cinamomo. aut gariof. aut quouis odorifero. lauentur asselle sepius cum vino aut cum aqua camphorata aut pigmento aut aliq̄ simili odorifero consumptiuo.

¶ Explicit liber quartus.

¶ Incipit liber quintus.
¶ De difficultate glutiendi.

Difficultas glutiendi tribus modis patitur aut ex mutatione complexionis aut apostemate aut vulnere. Mutatio complexionis est aut ex caliditate aut ex frigiditate. sz tũc paulatine aut cum mora transglutit τ h̃ cum labore nec grauatur cum nõ est. Si ex caliditate ẽ sentit sitim τ aspitatẽ cũ fumositate τ calorẽ in gula. Si ex frigiditate nihil hoꝝ sentit. Si ex apostemate vel ẽ in meri vel ẽ in gula sentitur dolor τ angustia magna precipue cũ cibũ transglutit. Et si ẽ ex calore adsunt signa dicta caliditatis. si ex frigiditate sentit grauitatẽ sine predictis. Si vulnera sint in gula puncturam cũ dolore sentit. τ maxime si acida τ salsa comedat. fit aũt aliqñ difficultas glutiẽdi ex apostemate vel casu vuule vel ex brãcis vel ex ossiũ relaxatione τ tũc predicto mõ curẽt. ¶ Si fit ex caliditate deꝫ cassiafist. pruna. iuiube. τ purgeꝫ τ sanguis auferaꝫ. post denꝫ syrupi refrigeratiui vt viol. prunoꝝ cũ succo cucur. nutriaꝫ cũ herbis frigidis vt cucur. port. crisol'. lactu. τ similib⁹. ponanꝫ ex͂ empl'a refrigeratiua τ vnguẽta. Si sit ex frigiditate deꝫ scariola τ apij. succ⁹ cũ melle ro. coct⁹. deꝫ dyanisuz. τ elc'ia cali. τ vnguẽta τ ea q̃ i frĩda tuſ diximꝰ. Nutriaꝫ carnib⁹ τ herbis cũ iure bñ ꝯditis. Si ex apẽmate sit eo dẽmõ ꝑcedat purgatio cũ cassiaf. mãna. vnguẽto. oleo vio. ro. succo solatri τ empl'a frigida apponanꝫ τ pillulaſ refrigerãtes sub lingua ponam⁹. nutriaꝫ cũ amigd̃. cucur. ptisana. τ similib⁹. Si ex frigido apostemate sit detur ysopus coct⁹ cuz melle. syrupus prassinus supra script⁹. Si aũt sit cũ feb. deꝫ ptisana cũ amigd̃. τ zuccar. Si crepuerit apostema mũdificetur cũ ptisana. τ amigd̃. τ ĩponaꝫ calamẽtũ. Si multũ debilis sit deꝫ lac capinũ vbi lapis candẽs extinct⁹ fuerit. Et si apostema sit calidũ: fiat epithũa de ꝑsilio τ lini semine cũ lacte tempato. Et si apostema sit frigidũ fiat epithima ex fenug. se. bõbacis. τ butyro Si vulnera sint solidenꝫ cũ succo arnogl. bolo. terebẽtina cũ melle τ maxime si inueterata sint. Si sine fe. fit mellicratũ dem⁹. si cũ feb. ptisanam. denꝫ etiã ea q̃ diximꝰ in vulneribus pulmonis. ¶ Et nota ꝙ in hoꝝ mẽbroꝝ infirmitatib⁹ nõ statiz dz transglutiri medicina. sz paulatine. datur eñ vt transglutiẽdo subueniat.

¶ De canino appetitu τ irrationabili defectu eiusdem.

Appetit⁹ ciboꝝ in stomacho irrationabiliter diuersatur aut eñ excedit aut irrõnabiliꝫ fit: aut d̃ficit. τ his trib⁹ mõis nocumẽtũ in ipo fit. patiꝫ eñ qñq3 indigestiõẽ. qñq3 indigestiõis excessuz τ ex his q̃sdã scd̃arias passiões ꝓuenitẽs ex caliditate sitiz fumosaſ eructuatiões anatimiasiz lippothomiaz cathatropbã anatrophã voc ãputationẽ ardorẽ anaroxiã flegmonẽ τ similia. Ex frate oxiremiã bolismũ fastidiũ singultũ grossaz vẽtositatẽ frigdorẽ sensibilẽ palisiz τ similia. Si igiꝫ excedat frigiditas: calorẽ eijcit stomachũ ꝯhit: loca plena euacuat: τ ianit. inanitio aũt cã ẽ appetit⁹. Ha. fridus q̃dẽ stomach⁹ bon⁹ appetere malus digerere. Sz si multũ excedat frĩtas excessus ẽ i appetitu. vñ caninꝰ appetit⁹ siue bolism⁹ feda stomachi passio concreaꝫ. vomit eñ vt comedat q̃ egritudine, diuina vltione

iegitur perisse Nero. Sed ꝙ appetitus fiat ꝑ frigiditatē est cōtra Haly. Nolite inq̄t errare sicut errauit ysaac israelita:⁊ ybenmesagues.⁊ qui tenent sententiā amboꝝ: q̄ dixerunt virtutē opari ꝑ frigiditatem. cū nō ingrediat̄ essentia virtutis. ⁊ Gali. cuȝ cal. appetit retinet digerit ⁊ expellit. ſȝ opoꝛtet intelligere frigiditatē caloꝛē remissuȝ. vñ Arist. Indigentia queq̃ caloꝛis frigiditas est. Auic. dicit. Quattuoꝛ virtutibus ꝓme q̄litates deseruiūt. caloꝛ aūt essētialiter. frigiditas q̄busdam: sed accidentaliter. pro certo caloꝛ oībus d̄seruit. q̄ꝛ oīa virtutū opa ꝑ motum sunt.⁊ h̄ in attractiua ⁊ expulsiua est manifestū.⁊ in digestione est motus cū spissuȝ separat̄ a tenui. Retētiua opatur villos mouēdo transuersorios. frigiditas tamē accidentaliter cōfert. qm̄ ſm bone cōpꝛehensionis formā villos tenet quousq̃ fiat digestio. iuuat ḡ virtutē in retinēdo villos. Expulsiua ex frigiditate iuuat̄. quoniam ventositatē cōseruat: per quā fit expulsio ⁊ ingrossat expellendū:⁊ coꝛrugat intestina:⁊ pꝛeparat: ⁊ nō in ipsis opationibus ingredit̄. q̄ꝛ eas impediret. Siccitas iuuat attractiuā ⁊ expulsiuā pꝛeparādo spūȝ Retētiua plus indiget siccitate q̄̄ caliditate. q̄ꝛ tēpus in q̄ fit retētio maius est tp̄e in q̄ mouet̄ villus q̄ in lōgū est. cui inest caloꝛ vt cōstringat̄. ⁊ q̄ꝛ pueroꝝ cōplexio plus declinat ad hūiditatē: iō retētiua in eis debilis est. Attractiua plus indiget caloꝛe q̄̄ siccitate. q̄ꝛ plus necesse est ei mouere ptes sui nutrimēti q̄̄ q̄etas facere:⁊ siccitate ꝯstringere. attractiua aūt fit ī villis ſȝ lōgitudinē ꝓterq̄ ⁊ attractio aut fit ſm naturā vt ī magnete. vel vt impleat̄ vacuū vt in fistula. vel a caloꝛe vt oleū in lāpade, sed hoc est ad implenduȝ vacuū vt in fistula. Expulsiua minus siccitate q̄̄ attractiua indiget. Digestiua plus indiget caliditate ⁊ hūiditate aliis. vt ſm liq̄ditatē vadat ꝑ membꝛa nutriens. Retētiua em̄ in villis ex trāsuerso retinēs qd̄ attractū est. donec virtutes ip̄m immutātes in eo operent̄. Digestiua ꝯuertit qd̄ retētiua retinuit.⁊ pꝛeparat vt qd̄ sup̄fluum est expellat̄ grossū attenuādo tenue ingrossando: viscosuȝ incidēdo. et h̄ est maturatio. Ex pꝛedictis patet ꝙ tres sunt villi longitudinales. qui seruiūt appetitui in attrahendo latitudinales expulsioni transuersoꝛii retētioni. vñ opantur ad q̄eteȝ. Qd̄ ergo dicit ysaac appetitū fieri ꝑ frigiditatē intellexit de frigiditate accidentali: q̄ cum ingredit̄ tenet villū longitudinalē: ⁊ confoꝛtat caloꝛem retinendo ip̄m.⁊ cōtrahit membꝛuȝ ad inaniendū. vñ iuuat inanitioneȝ in q̄busdam suis partib⁹. et exhoneꝛat os stomachi ⁊ inanit. vnde q̄ꝛ ianit̄ summe ⁊ naturalis sensus hoc ꝑcipit patet ꝙ stimulat̄ a sensu. vnde mouent̄ inuoluntarie ad appetēdū. vnde patet ꝙ in gulosis viget naturalis motus ⁊ sensibilis ⁊ nō voluntarius. in sq̄nancia oēs impediūtur in abhoꝛrēte medicinā viget voluntarius ⁊ non naturalis. In appetitu igitur existente ſm naturā est mot⁹ voluntarius ⁊ naturalis ⁊ sensibilis volūtarius deficit in bolismo. vltimate em̄ appetit ⁊ cōtra voluntateȝ naturalem. naturalis deficit in innaturali. q̄ꝛ in naturali appetitu appetūt. sensibilis deficit in defectu appetitus. Tribus igitur modis fit bolismus. vel ex frigida cōplexione oꝛi stomachi dominante. vel ex acidis humoꝛibus oꝛi stomachi dominantibus ibidem se coadunantibus. vel

ex nimietate sentiendi.i. inanitione quā corpus patitur. ¶ Qñ vero ex frigida complexione ē vel humore acido vl'simili nimia seq̄tur debilitatio ꝛ macedo: plus em̄ manducat: ꝙ digerere pōt. vñ cadit digestio ꝛ corrumpit. digestio corrupta corrūpit cibū. cibus corrūpit membra ꝛ totalē habitudinē. Qñ aūt fit ex inanitione cadit virtus ꝛ deficit. vñ cōtentiua debilitat ꝛ digestiua. q̄re sicut crudū immittitur: itidē emittitur ꝑ secessū. Potest aūt inanitio fieri a calore: quā multa seq̄tur vētris solutio. ꝛ quantū appetit, ꝛ assumitur. ꝑ secessū aut ꝑ corpus diuiditur. ꝛ in itinerantib⁹ qñqꜫ fit iste appetitus ex consumptione a motu ꝛ comedūt tantū ꝙ suffocant. Est aūt qñqꜫ sin thoma q̄rtane ꝛ alioꝝ membroꝝ melancolicoꝝ. nā cū melia mittit ad os stomachi vt ipm̄ cōfortet frigiditate cōfortat ꝛ cōtrahit villū siccitate, ꝛ inanitione. a morbo inanitū est tract⁹ a vacuo indiscret⁹: hāc egritudinē seq̄tur corporis tabiditas ꝛ virtutis defectus ꝛ emuli coloris notabilis merda. ꝛ est qñqꜫ cum animi ꝛ membroꝝ ɔ̄fectione: frigido corpore neruoꝝ tremore: vocis debilitate: pulsu tardo ꝛ ɔ̄bili: igluuie: satietate: tabiditate: hanelitu difficili: fit itaqꜫ ex calore cū siti ꝛ constipatione aut frigiditate ꝛ humoris vicio: aut sine humoris vicio: cū acido vomitu seu siti aut debilitate retentiue vt lienteria aut ex lūbricis cū paruo secessu et inordinato. sed non est tunc bolismus recte. ¶ Narrat Alexa. se dedisse yerāp. mulieri bolismatice ꝛ eductus est lumbricus duodeciꝫ cubitorum qui cibum comedebat.

¶ De appetitu innaturali.

Appetitus innaturalis fit ex melico humore ori stomachi ɔ̄nante: nā cū melia a natura mittat ori stomachi vt ipm̄ cōfortet. qñqꜫ immutat ipm̄ ꝛ parū facit egredi a natura sua ꝓpria. ꝛ qꝛ naturalis est distēꝑantia appetit similia. hoc em̄ dicit Galie. Interest iter distemꝑantiam innaturalē ꝛ naturalem. qm̄ distemꝑantia naturalis appetit similia: non quēadmodū innaturalis. distemꝑantia igit naturalis appetit similia vt in pregnātibus: q̄ appetūt carbones tegulas. ꝛ qñqꜫ ex alio humore alia dū menstrua ad stomachū redundāt siue alij hūores putridi. aliqñ aūt fit ex mala ɔ̄plexiōe: vel hūore inaturali. vñ appetūt ɔ̄ria vt aquā frigidā in acutis. ꝛ aliqñ ex corrupto appetitu ꝛ ɔ̄sueto q̄lia solēt comedere. natura em̄ deficiēs ad vsū reuertit q̄rendo ɔ̄sueta.

¶ De defectu appetitus.

Efect⁹ appetit⁹ ex causis cōtrarijs fit. aut em̄ corrūpit appetit⁹ ex hūorib⁹ colericis resoluētib⁹ ꝟtutē. vel aufertur ꝑpter corruptionē virtutis naturalis ꝛ sensibilis. vel ex corruptione mētis ꝛ volūtarie mobilis nullius cibi necessitatē itelligētis. Si ex crudis sit hūorib⁹ acida eructatio seq̄tur. ꝛ stomachus sine siti inflatur ꝛ parū digerit. Si ex colericis sit hūorib⁹ fumosas sentit eructationes cū ardore stomachi ꝛ siti ꝛ velocitate grossum cibū digerēdi ꝛ difficultate subtilē emittēdi. Si ex defectione ꝟtutis sit desiderabilis ꝛ mortificatiōe sui: infirm⁹ cibū ꝑ̄us amatū ꝛ appetitū abhorret saporandum nec vult accipere eū cuius prius habuit desideriū. Ablatio quidem desi

derij in omnibus diuturnis egritudinibꝰ pessima est. maxime in dissenterijs. Si ē ex corruptiōe mētis: palam fit visui. qm̄ vniuersalis ꝟtus corrūpitur vt in freneticis ꝛ in maniacis. oēs iste passiones curanť per confortatiouē digestionis ꝛ malorū humoꝝ rectificationē ꝛ virtutis reductioem.

¶ De cura bolismi.

IN bolismo ex frigida cā ꝛ acido humore vinum purū ꝛ multū ꝛ maxime grossum ꝛ dulce ieiuno stomacho cōfert rubeuꝫ replet: ꝛ digestionē confortat: ꝛ facile digeritur. prius tn̄ acceptis elcijs calidis ꝛ parū amaris vt dyatriōpipereon. dyacalamentū. dyapiganuꝫ dyasene. dyaprassium. dyaciminuꝫ. Stomachus eoꝝ vnguatur calidis: ꝛ epithetur eisdem ꝛ mane filr cōfortetur. Caueāt acetosa ꝛ acerba. ꝛ si volūtas appetit comedere vnctuosa ꝓdest eis dare. ꝛ in h̓ laborandū est: vt q̄cq̄d comederint sit vnctuosum. post cibū detur similiter vnctuosum ꝛ nullo modo acidum nec ponticū in cibo.

¶ Dyatrionpipereon.

¶ Dyatrionpipereō valēs ad grossam ventositatē dissoluendā stomachi. flegma calefaciēs ꝛ d̄siccās. oēs frigidas viscerū passiones curans. ℞. piperis al. ꝛ ni. ꝛ lon. ziziib. cimini. maratri. anisi. masticis. assari. an̄. ℥. vnā. xilobalsami. cassie. spice. amomi. an̄. ℥. ß. cardamomi. apij. ameos. croci. gariof. costi. macis. an̄. ℥. quattuor. mellis quantū sufficit. Detur etiaꝫ dyazinzib. dyagalanga. trifera maior. ꝛ alia elcia digerentia ꝛ a malis humoribus stomachū mundificātia. ¶ Si est bolismus ex defectione cōtentiue virtutis inūctuosa nocēt. oportet dare odorifera: sicut dyacitonitē. dyamilon. dyabasilicō. dyacodion. ꝛ similia cōfortantia retentiuā virtutē vt mala ḡ. musa. ꝛ pōtica ꝛ alia cōfortatiua. Q̄ȝ si fit ꝓpter calorez inanientē vtať req̄e ꝛ somno. aer fit frigidus. vnguať oleo ros. vel vio. deinde syrupi frigidi vt ro. ꝛ vio. ¶ In irrationabili appetitu oportet ꝓuocare vomitū ꝛ eijcere a stomacho malū humorem stomacho dominantē. detur anetū cū melle coctuꝫ. ꝛ faciamus vt euomāt sine labore. ꝛ ꝓpter h̓ pisces comedāt recētes ꝛ plures radices cū oximelle. ꝛ post cibuꝫ bonū bibant vinum ꝛ ꝓuoceť vomitus. Nutriauť bono pane ꝛ volatiliū visculis. vtile est em̄ mundificare stomachū cū yerap̄. ꝛ pillulis aureis Stomachuꝫ exterius epithimemus cū mastice, spica ro. absin. oleo nardino. ꝛ similibus. ¶ In pregnātibꝰ fiat syrupꝰ ex gariof. cinamomo. nuce mus. ro. mace. cubebe. calamento. origano. mēta. sene. sanď. al. ꝛ ru. cardamom. addito cocleari ď aceto fiat syrupꝰ cū ꝯpetēti zuccar. malū appetitū ꝛ fastidiū amouet. ꝛ bonū ꝓuocat appetitū ꝛ vomitū aufert. Interdū irrationabilis appetitꝰ fit ex hūoribꝰ crudis. vnde oportet soluere vētrem cū vomitu ꝛ purgatione. ꝛ deīn bonos humores generare ꝑ digestibilia ꝛ elcia cōfortantia ꝛ syrupos ꝛ cum bonis salsis ꝛ iuribus odoriferis ꝛ emplastris. ꝛ hic est menta precipua ꝛ ruta ꝛ absin. ¶ Si fit ex colericis humoribus colera purgetur. ď inde dētur acetosa stiptica. Omne enim refrigerans appetitum confortat calefaciēs extra. quia frigiditas adunat ꝛ partes sanguinis dispersas per stomachi venas coagulat. exinanit loca plena. ¶ Calor ecōtra

virtutem dispergit: humores dissol-uit: et inanita replet: frigidior vero pungit stomachum dum exsugat eū. Si ex defectu sit propter defectum virtutis appetitiue oportet pquire-re defectū virtutis ex qua fit cōple-xione qd ex contrarijs medicari con uenit. Omnis eñ defectio virtutis est ex mala cōplexione membrū cui⁹ est virtus superante.

De siti.

Sitis aliquādo augmenta-tur aliqñ deficit. augmēta-tur aūt aliqñ ex mala com-plexione pectoris. qdam a nutritiuis qdam a vicio diete: qdaз a vicio aeris: qdam ex immoderato exercitio: qdaз ex immoderata dige stione. q est ex spūalibus. aliquando est ex cōpressione: vt in apostemati-bus. qdam ex calefactione nimia pe-ctoris: vt in acutis. precipue quādo materia est in spūalibus: vt causon. qdam ex cōstrictura. et angustia: vt in asmaticis cardiacis. qdam ex nimio feruore extra. Sitis ex stomacho aut est ꝫm qualitateз quam patitu stomachus ꝓpter ebullitionē et calo rē humoꝝ sicut in frebicitātib⁹. aut ꝓpter humorē calidū exsiccantē itra vt cola vel salsuз flā. aut ꝓpt cibaria salsa et acuta. aut ꝓpter humiditateз ipsius alibi cōuertentē: vt in dyabe-te. Sitis pectoris magis sedatur a tractu aeris frigidi: q̄ potu aliq̄ frigi do. sitis stomachi c̄trio. Itē si ex so lo calore fuerit bibēdo aquā frigidā sedat. Si ex cola sit in stomacho aq̄ frigida potata sentit amaritudo in ore. et fumus gulā inuadēs. si ex salso flē sentit salsedinē et aq̄ calida pota-ta sitis extinguit. Defectus sitis est tribus modis. aut ex hūidis humo-rib⁹ stomacho dominātib⁹: vel ex sē sibilis defectione ꝟtutis: vel ex cor-ruptione mentis. Humores aūt hu-midi purgent vomitu et medicina. post dent elcia sicca consumentia vt dyatrionpi. pliris. Cibi dent boni et laudabiles: nō iura nec liq̄da. sꝫ sic ca cū salsis calidis et sine aceto. Si defect⁹ sit ꝑpt frigiditatē medicet cū antidotis odoriferis et calefacien tib⁹. Si sit ex mortificatione sensibi lis virtutis curā non req̄rit q2 mor-tē prenūciat. In siti igit ex calore si est ex q̄litate sola sine hūoris vicio: solis alteratiuis vtendū ē sine eua-cuatiōe. in oībus instrumētis. si ē cū hūoris vicio purget hūor q est in cā cū farmacijs ꝯpetētib⁹. sanguis aūt ꝑ flomiaз. semꝑ aūt oportet ꝑncipa-lē causaз extirpare: vt extirpet eius accidēs. In siti igit ex ꝯplexione ca lida in mēbris interioribus dent re frigerātia vt syrupus cucurbitin⁹ cū зuccar. vel muscillago psillij. cū syru po viol. nutriat cū ptisana. portu. cu cur. bliti. lactu. det cib⁹ paruus: q̄es et taciturnitas iniungat. frigiditas aeris trahat. cathapl'etur de cucurb. lactu. portu. et similib⁹. Trociscos te neāt sub lingua valētes ad sitiз calo ri feb. vel viatorib⁹ ꝑ loca vbi nō est aq̄ trāseuntib⁹. in estate etiā. ℞. por tul. se. dragagā. āñ. ʒ. iij. se. melo. cu-cur. lactu. āñ. ʒ. ij. sandali. gūmi ara. āñ. ʒ. vnā. fac pillulas tēpa cū aq̄ ro. et fac tro. et teneat ad modū fabe sub lingua. Si ex cola fuerit sitis in sto-macho: purget cū farmacia. vomitu deiñ det oxiзac. cū succo maloꝝ g̃. si-militer syrup⁹ acetosus: syrup. viol. muscillago. se. citonioꝝ. Syrup⁹ sitiз extinguēs calorē hūectās diges-tionē ꝯfortās. ℞. viol. ʒ. xx. prunoꝝ iuiub. oxifenic. spodij. āñ. ʒ. ij. oīa coq̄nt i. viij. lb. aq̄. q̄ad veniāt ad. iij. colet: colature addat succi mali g̃n: dulcis. lb. vna. fac syrupū. Apozima

valens ad idē. R.ro.ficce.ʒ.v.oxi fenic.v.cassiefi.ʒ.iij.se.cito.dragagā.añ.ʒ.ij.marat.ʒ.j.ponātur in.ij.lib.aq̄ calidissime vna nocte. postea colati) da ieiuno bibere mediā lib. In siti ex salso flegmate precedēte purgatione detur succ⁹ marat.apij.coctus ꝛ colat⁹.mellicratū cū aqua ca.oximel.vel apozima.vl' mastix ꝛ anisum.coquātur.bibāt aquā ca.vinuꝫ al.ꝛ subtile. Nutriātur cibis bonis ꝛ laudabilib⁹ ꝛ nō salsis. Sitim pueniētē ex digestione nocturna docet Ipo.curare. Quib⁹ desideriū est nocturnu bibere:sōno supueniēte q̄escūt.

Ꞓ De eructuatione.

Ructuatio q̄dā est fumosa.quedā acetosa fumosa est ex ca.cā.aceto sa ex frigida: ꝛ nō sēp. Sꝫ qñ est ex frigida cā vocatur oxiremia.ꝛ est semp sequela indigōnis. Prouenit aūt vl' ex frigiditate stomachi.vel ex īmoderata crapula ex nimio potu vel cibo. vel nimio vsu acruminū.ꝛ ciborū frigidoꝝ.ꝛ lōgo vsu.vl' debilitate stomachi:vt ex lōgo fluxu. Uñ euacuatꝰ calor ꝛ spūs relinq̄tur oīmoda indigestio. Et qñqꜫ emittiꝰ cibus prout fuerat accept⁹ sine īmutatiōe.ꝛ in tali si sequaꝰ eructuatio acida q̄ pus nō existebat significat stōachū aliqueꝫ calorē accepisse q̄ potēs est dissolue re:ꝛ si nō ꝯsumere q̄ forsitan aliquo fuuamēto inualescet. vñ spabit ꝛ cōfortabiꝰ. Uñ Ipo. In diuturnis liēterijs oxiremia supueniēs pus non existēs bonū fit. Qñqꜫ fit ex coadunatione cibi in quā calor nō pōt penetrare. Et dico ꝙ acetosa eructuatio qñqꜫ est ex ca. cā aperiēte poros stomachi. vñ expirāt fumi calidi et spūs a spaciositate stomachi. Unde relinq̄tur frig⁹ ꝛ indigō intra:qꜫ calor debilis q̄ vocaꝰ frigiditas agit dissoluēdo: vt est videre in hyeme. ex debili calore multa fit dissolō.vñ fiūt multi vēti. Uñ cū dissoluūtur cibi ꝛ resoluūtur fumi ad supiora in ebullitione debili.ꝛ expirāt ad superiora stōach⁹ moueꝰ ad fumū expellendū. Est ḡ eructuatio mot⁹ stomachi ad expellēdū fumū indigestum. Sꝫ qñqꜫ resoluiꝰ fum⁹ ex adustiōe cibi ꝛ malorū hu. ꝛ silr̄ voco indigestū: qm̄ p excessum caloris generaꝰ. Et dico ꝙ cū valde debilis est calor resoluit ptes aqueas grossas ꝛ terrestres in aereas. ꝛ gñaꝰ vētus mult⁹ q̄ a calore debili nō potest consumi nec eleuari nisi motu debili. Uñ concludiꝰ in stomacho ꝛ in intestinis.ꝛ qꜫ nō hꝫ exitū deābulat ꝛ resoluitur vt occupet mai⁹ spaciū. Uñ stomachū extēdit ꝛ intestina:ꝛ facit dolorē. Sed cū dissoluiꝰ cib⁹ in fumū ita vt eleueꝰ ꝛ expellaꝰ:significaꝰ ꝟtus caloris maioris. vñ fortior est calor faciēs eructuationē ꝙ vētositatem fortissimā q̄ qd̄ resoluit ꝯsumit vt ī estate ꝛ stō ca. Si igiꝰ calor nālis in stō deficiat:erit idigestio ꝛ eructuatio acetosa ꝛ multū maior. ſi mult⁹ cib⁹ assumaꝰ:focus em̄ puus lignis multū viridib⁹ de facili extinguiꝰ. Fit aūt cib⁹ acetosus in stō p subtilē euaporationē ptiū ca.remanētib⁹ ptib⁹ terrestrib⁹ ꝛ aq̄sis.in quib⁹ calor qꜫ egit introduxit acumē ī sicco. Relinq̄tur ḡ frigidū ꝛ siccū ꝛ acutū in potētia:sꝫ hoc est actiōe calidi indirecta:qm̄ actiōe caloris indirecta introduciꝰ ca. sed exhalāte hūido: silr̄ exhalat q̄ ꝑꝫ naturā ē calor. Sed qꜫ exhalante calore naturali in suo hūido succedēte frigiditate introduciꝰ ca.extneus:queadmodū in oībus putrefactis.ḡ p ebullitiōeꝫ ca.extnei gñatur acumē et caliditas in subā.

Sz q: naturalis frigiditas destruit ca. accñtalē in oībus putrefactis remanet frigiditas τ siccitas: τ acumē gñatū ab exneo. Uñ Arist. dicit ambo vtiq3 cāe erūt cōis passio putrefactio ca. ppe τ ca. aliene. q̄propt̄ sicciora sunt vniuersa putrefacta. ex eūte igit̄ pprio ca. sit̄ exhalat ꝙ ꝑm naturā3 est hūidū. τ inducēs hu. nō est inducēs q̄ppe attrahēs calor. vñ dicūt ꝙ in putrefactiōe opposita in oppositis gñant̄. τ ꝙ erat' calidum fit frigidū τ ecōuerso. τ qd̄ grossum subtile: vincit tñ natura. Dicunt tñ quedā acetosa nō gñari per putrefactionē: s3 p alterationē: qd̄ est disputationi relinquēdū. In fumosa igit̄ eructuatiōe co. ru. ɔpetēter purget̄. et tūc alteratiua dent̄ frigida ta3 in dieta q̄ȝ in medicina. Det̄ dyacitoni tē fri. dyarodō abbat3. triasandali. 3uc. ro. vel viol̄. rosata no. syrup' ro. viol̄. τ acetosus. τ dieta paru3 ca. vt pulli pdices. aues pue. pisces aspatiles. vinū lipbatū. fruct' fri. vnctiones stōacbi frigide. epitbimata fri. τ aliq̄n bal. moderatū. Et si est ex frigida cā: tūc ructuatio est acetosa. vel actu frigida. Si est ex simplici frigiditate: vel cū materia quā seq̄t̄ stōacbi tēsio ex inflatiōe. τ rugit' τ exit' vētositatis inferi'. Si est ex fri. siue mā calefiat stōacb' cū reb' ca. sicut corticib' pomi citri. pipe. gariofi. carui. cimino. dyaniso. dyatriōpipeō. dyagal̄. socrugene. τ silib'. dyacalamētū demus. dyaroma. gariofi. dyātbos. muscatū. pliris duplicatū. dyacameron. vel puluerē ex aromaticis spēb'. τ diur̄. Ungam' vnguentis et empl̄is ca. Q̄d si ml̄ta vētositas accrescit fiat ructatoriū ex mastice. cimino. leuistico. aniso. squināto. 3in3. carui. pipe lon. τ silib'. Eructatoriū Gal̄. oēm ventositatē stomacbi potēter expellit. ℞. mastic̄. cimini. leuistici. anisi. marat̄. squināti. 3in3i. carui. ameos. amomi. sileris mon. piperis. lon. 3edoar̄. galāg. o3imi. calami aroma. cassieli. macis. maiorane. añ. trita cōficiātur cū melle ro. in modum stomaticō ¶ Electuariū io. da. ɔtra frigiditatē stomacbi. viscosum flegma incidit. fastidiū. abominationes acetosas. ructuationes. spasmū stomacbi. τ caninū appetitū curās. os odoriferū reddēs. τ putorē āputās. ℞. cinamomi. pipis ni. τ lon. gariofil̄. lignial̄. cassie. croci. spice. asari. sq̄nāti. cinamomi gariofil̄. galāge. calami aro. carpob. xilob. τ ameos. 3i3. añ. ʒ. iij. 3uc. ℥. iiij. mastic̄. ℥. j. aristol̄. ro. macis. polij. liquir̄. amomi. añ. ʒ. iiij. τ ß. M. q. s. ¶ Pul̄: discoloratꝫ indigōi τ visui pficiēs. ℞. cina. 3in3. cardamo. pipis. saturcie. maiorane. anisi. fenic̄. carui. vrtice. se. dyātbos galan. eufrasie. añ. ℥. ß. nucis musca. squināti. folij: añ. ʒ. ij. croci. ʒ. j. et ß. salis gē. ℥. ß. ferruginis lote. ʒ. ij. dētur in cibis. ¶ Syrup' ca. pficiens stomacbi frigiditati acide ructantibus. ypocōdriacis. vētositati. ℞. aq̄ ca. l. b. xx. mellis lib. x. passularū enuclearū. lib. j. calamē. mente. nepite. añ. ℥. iij. masticis. cardamomi. piperis ni. τ lon. añ. ʒ. iij. τ ß. Oēs species preter vltimā receptionē in aq̄ per diē infusas ad medietatē decoque. τ cola. deinde melle addito iterum sufficiēter decoque. Ultimo receptionē specierū vltimarū pulueri3atarum ibidē admisce τ moue inde sinenter τ vtere.

¶ Dyaspermaton.

¶ Dyaspermatō faciēs ad v̄tiginē et grauedinem capitis. fauciu3 dol̄. tumores. stridorem. suspirijs pectoris cū anhelitu emūdat. vocē perditam reddit. dolorē stomacbi τ duri-

ciem acidosq; ructus. et cibi inconti nentiam aufert. et splenis et iecoris et intraneorũ dolorem amputat. do lorem matricis mitigat. menstrua provocat. aborsas et enixas optime pur gat. ℞. leucopi. ʒ. ix. ʒiʒiberis. ʒ. viij. carui. leuistici. aññ. ʒ. vj. petro. macedo. amei. fenugreci. dauci. sileris. amomi. cimi. se. apij. maratri. anisi. aññ. ʒ. ij. ℳ. q̃tum sufficit. ¶ Aliud dyaspermaton valẽs inflationi idi gestioni ventris. ℞. carui. anisi. cardamõi. cinamomi. ameos. apij. aññ. ʒ. iij. piperis. ʒ. iij. ʒinʒib. ʒ. ß. ℳ. q̃tum sufficit.

¶ De singultu.

Singultus est violẽtus sonus/ cõmotiõis oris stomachi ex spasmosa eius dispositione proueniens. Est enim motus naturalis virtutis desiderantis expellere nociuam materiam a superioribus neruis oris stomachi: qui aut superflue replẽtur: aut inaniuntur: aut infrigidãtur. Unde spasmãtur: id est contrahũtur vt expellant. Fit igitur aut ex repletione: aut ex inanitione: aut a mala q̃litate spasmante: aut pungente: aut inflante. Spasmante recte: vt in frigiditate. pungente: vt aliquo acumine. Unde contrahitur aut in flegmate: vt ventositate. Ex repletione fit vt multis humoribus humidis: aut multitudine cibi et potus. Et signa sunt indigestio. grauitas in stomacho. digestiue virtutis defectus. et hñt plerunq; senes et quiescentes: et vsi humidis cibis. Sed qui est ex multitudine cibi q̃uis sentiant grauedinez et indigestionem semper est post cibum. in reliquis vo ãte et post. Singultum ex inanitiõe precessit nimi⁹ vomitus. aut nimia laxatio. aut febris acuta. et similia. Ex ventositate inflatur stomachus et venter extenditur. frigiditas cognoscit ex remotione aliorum signorũ. et frigiditas sentitur in profundo. Sed quando est ex inanitione curatur queadmodum oxiremia de inanitione. Sed quando est sinthoma morbi: vt febres acute. si fit cum spasmo: mortalis est. Si est ex aliquib⁹ membris non est mortalis: vt apostemate epatis vulnere. et curatur vt oxiremia de inanitione per resumptiua et restauratiua deperditi et confortatiua digestionis: et hoc paulatine vt nutriens pportionetur calori: sed hoc quãdo est ex causa inaniente: vt fluxu precedente. Sed quãdo est cum febre periculosum est et suspitiosuz. et oportet occurrere sinthomati per resumptiua: vt brodio galline veteris ad humectandũ et confortãdum et electuaria humectãtia: vt dyadragagantum. dyapenidion. Detur ptisana. syrupus viol. cum muscillagine psilij. et semine citoniorum. et syrupus cucurbitinus. et cathaplasmetur. ex seminib⁹ lini. fenugreci. in oleo coctis. Ungatur os stomachi oleo viol. ros. muscillagine lini. et se. citoniorum. Similiter fit ex acutis cibis. et similiter cõfert eadem. Itez contra inanitionez dentur infusiua: sicut dyaprunis. dyacerascos. ʒucc. viol. herbe frigide et hũide. sicut portul. lactuc. De fructibus cerasa acetosa. et pruna. pannus intinctus in aqua tepida decoctionis herbe violacee. malue. ponatur ab ore stomachi vsq; ad virilia et super latera. et fiat emplastrum: vt in febre causon. et synocha. et siccitate trachee: quod fit ex radicibus malue. bismalue.

se.lini.fenug.coctis in aqua addito oleo viol.lacte mulieris et similib⁹. Repletio oris stomachi soli⁹ soluit per potū ꝛ ꝑ terrorē ꝛ timorē.ꝛ gaudiū. Sed si repletio est in toto: purgetur hu.cum farmacia vel vomitu. Repletio cognoscit ꝑ inflationē venarū:ꝛ ꝑ dietā multā ꝑcedētē ꝛ grauedinē toti⁹ corpis. Dētur ergo extenuatiua humoꝝ ꝛ vētositatis. Accipe ℥ radices feni.petro. absin.scolop.endi. cimini. cerici. crudi. spice nar.quassent ꝛ decoquātur in aq̄ et syrupet ꝛ det.ꝛ hoc in ca.cā.post signa digōnis purget syrupo laxatiuo,hatartico aut trifera sarra. Post dētur alterātia in syrupis. elcijs. et alijs vt ꝑus. Si sit ex cā frigida detur oximel cōpositū. purgetur cū yerap.yeral.bñdicta.ꝛ silib⁹.det succ⁹ absin.cū zuc.ꝛ melle.vel aloe.vel castor.cū succo mēte.vel addatur mastix.vel aq̄ decoc. carui.detur cū ruta.vel cū melle cocta. Detur etiā tyriaca odorifera:vt gariofilatū.dyagalāga.dyazinz.dyantsum. dyatriō pip.climax hermetis.ꝛ silia. fiat stomacho stupha cū aq̄ vel vino decoc. origani.abrotani. calamēti. sansi ci.rute.mēte.ꝛ siliū.ꝛ ex hisdē ca... plet̄ur. Ungat stomach⁹ oleo laur. nardino.castor. ꝛ silib⁹. Epithimet ex baccis lauri cū castor. si repletio sit san.fiat minutio. Detur cassiafi. cū aqua ca.vel succo maloꝝ gra. In duritie stomachi apponēda sunt remolliētia duritiē ꝛ ꝯfortantia circa mēbrū. ꝛ ꝙ ē ꝑcipuū ē epithima de carnib⁹ dactiloꝝ cū pauca axūgia superpositū.ꝛ opat in vtraqꝫ cā in singultu post medicina si multū duxerit detur aq̄ ca.vel brodiū galline.et fiāt cetera vt ī spasmo de inanitiōe. Offerat fum⁹ pāni ardētis naribus ꝛ reficiat bñ.q̄uis potionati ꝑce debeāt comedere:ꝛ ꝑci⁹ bibere. Si:aūt sit singult⁹ ex frigiditate: facile curatur.fomētet stomach⁹ ex vino ca: vnguētꝫ ca. Cibi ꝛ pot⁹ sint actualr calidi.ꝛ elcia ca. Sternutatio iuuat ꝯ singultū ex frigiditate ꝛ ex replōne. Hic valēt pille ex aloe. ꝛ mastice cū succo absin.ꝛ nūcia terribilia. Detur vinū decoc.rute.nit.cū melle. vl se.apij.cimini.anisi.cala. abro. mastic.reub.carui. zinzi. vel aliq̄d elcm ca.dictū. Menta aūt iuuat acumen mali ci.iuuat stomachū pa.ex.co.ru. fiat epithīa ex oleis ca.vt laur. anetinū.ꝛ silib⁹. Et si singult⁹ sit ex acumine ca.ciboꝝ det aq̄ fra oxiz.cū aq̄ fra:vl sir. viol.prunoꝝ. Oē gen⁹ singult⁹ extīguit si nūciētur terribilia. Itē ꝑ sternutatiōes ꝛ ligatiōes extremitatū. Itē tenere ābelitū in singultu ꝛ oscitatōe iuuat.dissoluit eīm ꝛ calefacit.ꝛ vētositatem ab ore stomachi expellit. ¶ Puluis valens ꝯ vētositatem. ℞.marat.lib.j.ameos: carui.aneti.aā.lib.ß. ysopi.pulegij. origani.calamēti.aā.℥.j.se.apij.petro.cimini.aā.℥.ß.pipis.℥.ij. cardamomi.℥.ß.cinamo.℥.ß.folij.℥.ij.zinz. ℥.ij.liquir.lib.ß. fac puluerem.

¶ De fastidio ꝛ abominatione et nausea.

Fastidiū siue auarexia abominatio siue nausea et vomit⁹ simbolū habēt adinuicē ꝛ differētiā. Fiūt aūt ex hu.inaturalib⁹ in ore stomachi abūdantib⁹. Sed fastidiū est corruptio appetit⁹.ꝛ tediū ex hu.corruptis generatū. Nausea est appetit⁹ vomēdi sine humoris eductiōe. Uomit⁹ est vomēdi appetit⁹ cū hūoris eiectione.fastidiū vo sit ex corruptis hu.in ore stomachi stātibus ꝛ corrūpentib⁹ tā appetitiuā ꝙ digestiuā. Nausea aūt est ex malis hu. inter pellicu

las stomacbo inclusis: ꝛ in ei⁹ villis inuiscatis. vnde abominationeȝ patiūtur ꝛ fastidiū: quos bu. natura nō potest educere. Cōponit̄ eñ stomacbus ex. ij. pelliculis. interiori ꝛ exteriori. ꝛ inter istas stat bu. cuius via nō patet eductioni. Interior autem villosa est: ꝛ bȝ villos latitudinales q̄ seruiūt expulsioni ꝛ trāsuersorios qeti ꝛ latitudinales attractui. ꝛ oēs isti ꝑtēdūtur inferius intm̄ vt si q̄s suspēderet̄ pedib⁹ nibil exiret ꝑ os ꝓpter reflexionē villoꝝ v̄sus os stomacbi ip̄m claudentiū. Uñ in vomitu q̄uis bu. malus cōtineat̄ in spaciositate stomacbi: eo q̄ fit motus ꝯ naturā ꝛ violēter ꝛ grauiter exeunt nisi in cōsueto vel babēte os stomacbi amplum quo via eductioni patet facilior.

¶ De causis fastidij ꝛ signis.

¶ Fit autē fastidiū aut ex bumoribus corrupt̄ʒ in stomacbo ꝑ indigestionē ꝛ defectum v̄tutis coquētis. aut ex cibis maloꝝ bu. generatis: quēadmodū sunt pisces salsi. ꝛ fungi ꝛ filia. aut ex cibis grossos bu. generātibus: vt melicis. capnis. ꝛ intestinis. caulibus et silibus. Indigestio pessimarū est cā passionum. ꝛ fit sepissime vitio ipsius stomacbi: aut minus calidi. aut frigidi. aut sicci. aut bumidi. aut mag̃ calidi ꝛc̄. aut debilitate v̄tutis dissolute ꝑ farmaciā. aut famē. aut laborē inoportunū. Sed cū est ex debilitate v̄tutis: videat̄ anatbimiasis. Cibi corrumpūtur in stō. aut obuiatione maloꝝ cbimoꝝ in quos facile cōuertuntur. vt oua. aut vitio cibi peccātis q̄litatiue: vt si sit nimis ca. vel fri. sic. vl' bū̄idus. Uel si peccet ꝰm substantiā grossam. aut viscosam. aut vētosaȝ. aut impurā: vt fung⁹. aut corruptā: vt ē, caro fetēs paꝝ salsa. aut decocta ꝛ corrupta. vel nō recēs: que itinerātibus varias ꝛ diuersas ꝛ incurabiles educūt egritudines: aut q̄ritate peccet. Uñ suffocat̄ calor ꝛ sequitur vomitus: vt canib⁹: ꝛ qn̄qȝ vitio appetētis intrudētis vltra modū ꝛ mēsurā. Uñ fit infusio in eq̄s: ꝛ inflatio post dissinteriā. Et vnica indigō nō corrūpit: vt bic morbus gn̄etur: sed corrūpit v̄tutē ꝛ debilitat. ꝛ iterata magis. et sic sepe quousqȝ deueniat ad crementū ꝛ ꝑfectionē. si morbus bic cadat in colericis: vix aut nunq̄ curat̄. si in flegmaticis facile. Itē si in fastidio sequat̄ nausea cū vōitu. ꝛ ex boc aliq̄tulū sentiat iuuamētū. signuȝ est bu. exn̄tiū in spaciositate stomacbi ꝛ curabilitatis ipsius. Si aūt non: bu. sunt in poris stomacbi vel intra pellic̄las. ꝛ boc malū. Itē qn̄qȝ est fastidiū siue vomit⁹ ex simplici distēperātia. qn̄qȝ cū bu. vitio. Si est ex distēperātia cum bu. vitio adest agḡuatio in ore stomacbi puncture ꝛ arsure. oris amaritudo. sitis ꝛ fumosa ructuatio. Si ex sola distēperātia nō adest aggrauatio. sȝ alia signa. Sil'r si est de frigida cā. qn̄qȝ est cū bumoris vitio: qn̄qȝ sine: quia ōis bumor calidus siue frigidus in ore stomacbi existēs dū fit liquid⁹ cōtrabit appetitū. Si fiat cū bumoris vitio aggrauatio ē in ore stomacbi. algor. et frigus. in ꝓfundo oris insipiditas ꝛ acetosa eructuatio. Si ex sola distemperātia nō adest grauedo: sȝ quodlibet aliud. Et cū istis in vomitu bumor in cā existens per colorē ꝛ saporē ipius discernit̄ et in nausea ex poribus ꝛ reliq̄s particularib⁹. ꝛ plenitudine vniuersali vel particulari ꝑ dicta in dolore capit̄. Et qn̄qȝ fit ex oppilatiōe neruorum nō sentientiū cibū acceptū: nec desiderāt quod accipiūt: non digerunt.

Unde nullū est eis desideriū: sed tūc omnis cura capiti est adhibēda. Diuersa aūt accñtia fastidientib⁹ emergūt. caput dolet. vertigo adest ⁊ scothomia. paruus est pulsus. cessat appetitus. mēbra deficiūt. stomachus grauat. anim⁹ lāguet. cibū querunt. ⁊ cum acceperūt: deficiūt. Uenter q̄ꝫ soluit: aut vomūt. Universal'r signa accipiūt quattuor modis. aut ex ipo fastidio: qm̄ aut est magnū aut paruū. aut ex mutatiōe cibi: vt si mutet in co. sequit eructuatio fumosa. si in fl'a oxiremia. aut ex natura fastidiētis: qm̄ stomacb⁹ aut est sensibilis: aut nō est sensibilis. Sensibilis patitur pūcturas dol. cordis tremorēꝫ. solutionē vētris. ⁊ dolorē capitis. ⁊ si est insensibilis nihil horuꝫ sentit. aut ex ꝟtutib⁹ membrorū corporis. Mēbra eñ debilia sentiunt ⁊ forti⁹ sentiunt: vt si debile est caput: sentit dol. vigilias. alienationē. grauitatē ⁊ similia. et similiter alia mēbra. Et si totum corpus est debile: sentiunt se. magnā. rigorē. ⁊ huiusmodi.

¶ De causis vomitus ⁊ signis.

¶ In nausea aūt humores mali inclusi. aut inuiscati ori stomachi. aut sunt calidi. ⁊ signa habēt ꝓpria: vt sitim. fumosam eructuationē. Cum sunt frigidi: appetit⁹ erit nimi⁹ sine siti: ⁊ in hoc disconueniūt cum fastidio. Sed cum recipit cibus: statim adest nausea ⁊ fastidiū. vomit⁹ autē predictis de causis fit. aut ex hu. malis aggrauātibus ⁊ pūgētib⁹ quos natura laborat expellere. ⁊ hoc qñꝙ ꝑm viam repletionis stomachi. aut ꝑm viam crisis. ⁊ tunc nō expedit curatio vomitus. aut fit vomit⁹ ex debilitate stomachi. et hoc dupl'r. aut eñ fundus fortior est. ⁊ os debile: et tūc fit anatropha. aut fund⁹ debilis est ⁊ os forte: ⁊ tunc fit cathatropha. Significatiōes autem horum accipiūtur ex colore. ⁊ sapore. ⁊ substantia cibi eiecti. Nā si est ex co. cibus erit aliq̄tulū digestus co. permixtus. si ex fl'āte exit crudus ⁊ cuꝫ fl'atico hu. mixt⁹. Item ex co. est pūctura. defectio appetit⁹ ⁊ siīa dicta: Ex flegmate appetitus est sine dol. sed cū grauedine: vt ꝑdi tū est. Laborandū igit est malos hu. educere ꝟtutē ⁊ stomachū cōfortare et reducere. In oībus eñ morbis diuturnis ⁊ vbi succūbit natura. a ꝯfortatione ponendū est ꝑncipiuꝫ medicationis. ꝟtute autē existente forti vel morbo recēti ⁊ corpe plectorico. ponendū est principiū ab euacuatiōe. Qñ aūt hu. sunt in ore stomachi: q2 regio per supiora patet facilior eductioni ꝑ vomitū cōpetētior erit eductio. Uñ ceteris particularib⁹ conueniētibus stat im vomitus in his est ꝓuocandus: ⁊ fiat inceptio a leniorib⁹ vomitib⁹: vt aqua ca. ⁊ hoc si est cū hu. vitio. Sed si fiat ex sola distēperantia cōfert potus aque frigide. Si aūt hu. sunt in ore stomachi melior est vomitus in ieiuno: et cognoscitur per dol. in ore stomachi. Sed si sunt in spaciositate stōachi: cognoscit ꝑ dol. in medio stomachi supra vmbilicū: et tūc melior est vomitus post prandiū. Sil'r qñ inuiscātur in villis stomachi qđ scit: q2 multus ē conatus vomēdi ⁊ parū vomit ⁊ viscosum. ⁊ cōfert vomitus post prandium: q2 cibus mixt⁹ humori leuiter secū educit. Debꝫ aūt ꝓuocari āteq̄ꝫ icohet digestio ⁊ āteq̄ꝫ dormiat. Uomitus ꝯtra co. debet dari ante cibū: q2 nō est viscosa sed leniter mouet: ⁊ educit faciliter cū ptisana mellicto. aut aqua ca. vt sorbeat: nō tñ largo tractu sumat. Uel semen atriplicis. rađ. ⁊ rape. ꝯterant ⁊ bulliāt in aq̄.

et eligma inde expressum propinetur detur acetosum cuz aqua et oleo. Idez facit vomitus scarpelle ad interpollatas fe. ante. vij. diem accessionis hora sumpt⁹ pbatissimus. ℞. mãne viol. nuc. añ. ℥. j. se. cucur. amigdal. mũd. añ. ℥. j. spodij. se. portu. se. maluc. mastic. dyagre. sandali al. et ru. añ. ʒ. ij. ro. se. scariol. añ. ʒ. iiij. croci. ℥. j. tapsie. ℥. ij. sirupi viol. et de prunis. q. s. da cũ aq̃ ca. Alius vomitus ad co. adustam. ℞. tapsie. ʒ. iij. castanecole. pdisi. cinamomi. elacteridum croc. añ. ℥. ij. M. q. s. Cũ aũt dz dari vomit⁹ alicui pus digeraƒ materia: vt si ẽ co. cũ sir. acetoso vl' oxiz. vl' sir. viol. et herbis: vt maluis. blitis atriplicibus. et silibus. Et si grauis est: fiat emplastrũ extra ex maluis. radice bismal. brãca. vr. lini se. et fiat emplastrum ante et retro. vel maluis coctis cum axũgia. Inũgaƒ pectus cũ dyaltea et butyro simul mixtis duobus diebus vel tribus ante. et si necesse est pluries. et detur vnctuosa et vẽtosa etiã. et tũc deƒ vomitus iste. ℞. tapsie. ℥. ß. nuc. vomice. ʒ. ß. asari. ʒ. j. coquanƒ in succo radic. atriplic. et rape parũ. et colatura detur debili. substãtia vo forti. Sed oportet p uocare post cibuz. comedat diuersa. salsa et vnctuosa. herbas. carnes. pisces salsos: et recẽtes puoceƒ vomit⁹ hora vna aut. ij. post prãdiũ. Si vo humor frigidus abũdet digeraƒ materia cũ oximelle squillitico. vel raphaniuo. Dẽtur quotidie. iij. rotule raphani. scrophularie añ cibũ. Materia digesta deƒ succus raphani vl' ebuli. vel yari. vl' eius pul'. vel serpẽtarie: que serpentẽ in vẽtre occidit. vel tapsie marine. vel asare baccare. aut cataputie. Et si volueris fortiora accipe succũ cucumeris agrestis et da cum tẽp. s. fructuũ: quia succus radicis ipsius facit assellare. vel succum centauree ma. vel mi. sed p me viride eris: vl' elleborus al. non dabitur. potes aũt dare succũ radicis ebuli. et sambuci cum aliquo priore. vel vomitũ nicolai qui datur delicatis. vel scarpelli qui datur rusticis et fortibus q̃ recipit electuariũ. et ideo non curo: vel patriarche qui daƒ mediocribus. Iteruz vomitus andree: vel bartholomei. prouocaƒ autẽ vomit⁹ extra posit⁹ sic. Si fiat ex aliq̃ felle q̃uis ab vmbilico supi⁹ inũctio puocat secessum. Silr' yera rufa cũ amurca olei inũcta in superioribus lacertis brachiorz puocat vomituz. Inũcta lacertis inferiorib⁹ prouocat secessuz. Uomitus sine dol'. succi radicis lilij. et salis gem. et olei cõis omniũ triũ añ. valet ad sincopim. et purgat co. sine angustia. ¶ Unguẽtum siue emplastrũ laxatiuũ si super stomachũ posueris vomitũ facit: si sup vmbilicũ: ventrẽ soluit. si in renibus et retro: ventrẽ stringit. si vo super pectinẽ fetum educit mortuũ. et postq̃ eiecerit tolle emplastrum. ℞. radi. elacterij. ʒ. vij. coc. nidij. scamo. añ. ʒ. ij. titimalli. succi. ʒ. v. terebentine. ʒ. iiij. ciclaminis. ʒ. iiij. ellebori ni. ʒ. vj. M. q. s. ¶ Unguẽtũ laxatiuũ cũ quo si vngaƒ man⁹ ducit supi⁹. si vo pedes: inferi⁹. et si nimis duxerit: vnge man⁹ et pedes cũ populeõ. ℞. elleb. al. et ni. hermod. iusq̃a. acori. succi. spuriue. brionie. añ. cõmisceanƒ cũ axũ. por. veteri. põt aũt prouocari vomit⁹ post prãdiũ in cã fri. hu. hñ digestis et leuigatis p vnctuosa et venenosa: vt haucie. rape. pastinace. radices salaces. et silia. Dẽtur radices cũ oximelle et rafan⁹ vt dixi. Mõ si vomitũ aliquo mõ inducere nõ potueris: opz malos hu. educere cũ ventris solõne. Deƒ g° colagogũ.

aut flegmagoguz. aut melagogum. ꝫm ꝓprietatē humoris. aut katarticū. aut trifera sar. aut yerap̄. yeral'. aut pill'e aur. Deinde studeamus in rectificatione stomachi cū mastice. mēta. corticibꝰ fistici. gallia mus. gariofil'. spica. galāg. carda. Demꝰ electuaria ꝯfortātia: vt dyacitonitē. tria sandali. dyarodon. dyamargar. trociscos cāphoratos. trocis. de spodio cū syrupis ꝯfortatiuis. ro. viol'. melle ro. de mal'citonijs. ꝛ silibus.

¶ Trocisci camphorati.

¶ Trocisci cāphorati calorē stomachi ꝛ epatis incēsionē doloremqꝫ de calore factū mitigātes. ꝛ febricitātibus ꝓficiētes. ℞. spodij. ro. añ. ʒ. vj. zuc. māne. añ. ʒ. iij. succi liquir. dragagāt i. se. portul'. sandali citrini. gūmi. añ. ʒ. ij. cāphore. amidi. se. cucur. cucu. ꝛ citru. mastic. lignial'. croc. carda. añ. ʒ. j. hec puluerizata tēperētur cū muscillagine psilij in aq̄ ro. infusi et trociscis formatis. dabis vinū cū syrupo ro. ¶ Puluis cōtra frigiditatē. defectionē. corruptionem. ꝛ stomachi ventositatē. ℞. mastic. gariofil'. cardamo. cubebe. zinzib. cinamo. spice. anisi. añ. ʒ. ij. nucis musca. se. vtriusqꝫ basilic. añ. ʒ. j. lignial'. ʒ. iij. fac pul'. admisce tm̄dē de zucc. Dicit Alexan. ꝙ fomētatio debet fieri circa os stomachi cū aceto tep. ꝛ acetū in salsamētis valet et syrupis. valet aūt electuariū de succo ro. ꝛ frōmia de epatica. ꝛ hoc dico ī cā ca. In fri. cā post purgatiōez oībꝰ septimanis detur tyriaca ca. Itē inūctio cū martiatō multū valet. Itē ꝫm Alex. fiat cerotū tale. In diebꝰ canicl'aribꝰ cū cultello ligneo radat illō pigue qd̄ adheret cruribꝰ ouiū. ꝛ apponatur soli ꝛ desiccet ꝛ malaxet cū eo ꝛ fiat empl'z. Uel colligat illud pingue qd̄ supnatat dū decoq̄tur lana succida ꝛ soli exponat. ꝛ fiat empl'm. Plꝰ valet illud in oppilatiōe splenis ꝛ epatis. matricis. renū. et vesice de frigida causa ꝙ dyatesseron vel ceroneū. Si aūt fiat fastidium vel abominatio ex debilitate stomachi: exhibeātur electuaria cōfortatiua. vt zucca. ro. dyacitoniten. fri. in calida causa. In frigida causa zinzib. conditū alexandrinū. pliris. dyanthos. In frigida apponat in cibis puluis gariofil'. nucis mus. ꝛ mēte. ꝛ syrupus de menta. ꝛ menta detur in cibis: quia reducit appetitū. ꝛ fiat emplastrum ex mastice. ro. mēta. vel eiꝰ succo: et aceti parum. ꝛ pane acerbo valet cōtra vomitum.

¶ De vomitu constringendo.

¶ Et quia iam diximus medicinas educentes ꝛ purgātes per vomituz. Nunc dicamus medicinas curātes et constringētes vomitum. Si igit mali humores sint in causa ꝙ scitur per grauedinē stomachi aut pūcturam: nō oportet stringere vomitum: neqꝫ ꝓhibere ipm priusq̄ de malis humoribus mūdificet qui cum vomitu egrediūtur. Sed si natura pigritauerit ꝛ expulsionē augmentauerit: quia quādoqꝫ incipit a bono. sed stimulata moduz excedit. Unde timemus ne succumbat et infirmus deficiat: oportet respicere. si mollis est egestio. ꝛ opz laborare in ꝯstringendo. Si autem pigritauerit solū et molliter expellat. neqꝫ sufficit eiꝰ mūdificatio: oportet prouocare magis vl' purgare: ꝛ trahere materiā inferius: qꝛ in ꝓuocatione vomitus timorosuz est immorari: ne dispositio cōuertat in naturā: ꝛ nō fiet regressus ad libitū. Cū ergo timuerimus et oportet sudare: demus succū citoniorum. syrupū mirtinū. malorum gra. pomoꝝ acetosoruz cum spodio.

Detur syrupus de menta. de spodio ꝺ galla. mastice. bolo. sanguine dra. ypoquist. ꝛ similibus. Dentur pontica. ꝛ stiptica: vt mespilla. corna. sorba. citonia. farina ordei. milij. tritici p assati. demus carnes assatas pullos pdices aceto infusas. Ueruntamē si cōstipatus sit infirmus ꝓuocetur vēter qꝛ non oportet vtrāqꝫ viā claudi hꝰ igitur fiat cū suppositorijs ꝛ clisteribꝰ. Et si vomitꝰ sit de co. ru. purgetur cum mirabōl. ci. vel reub. ꝛ succo plātag. ꝛ fiat minutio de basil. ꝛ detur rubea tro. Si sit ex flē dentur mirab. kebuli. vel yerap̄. cū succo calamēti. post detur tyriaca. vel aurea. vel metridatū cū succo mēte. ligno aloes. mastice. galla. ꝛ similibꝰ. Si sit de colꝰa nigra dentur mirab. indi. vel dyasene. ꝛ detur tyriaca ꝛ similia cū predictis. Detur etiā syrupus ex ꝯstrictiuis compositus. ꝛ fiant emplꝰa cōstrictiua vt ex mēta. cōsolida ma. mastice. aceto. citonijs. ꝛ pane acerbo. aq̄ pluuiali: vbi aurum sepius extinguitur ſtringit vomitū. Fiat syrupus ex gariof. maxime si defectio sit stomachi ꝛ antiq̄ nuce muſ. cinamo. ligno al. mastice. mēta. spodio. acacia. sumac. galla mirtill. ꝛ similibꝰ. Cōtra cām ca. mastix supra tegulā ca. resoluatur. ꝛ carte inducta stomacho supponatur. vel ro. mirta. galla. cortex q̄rcinus. bulliāt in aceto ꝛ spōgia marina intincta tepida stomacho applicetur. vel aceto ꝺ coctiōis ro. vel fiat emplm̄ de bolo. mastice. sā. dra. cū alb. oui. Similia distempata cū aq̄ ro. alb. oui cū pul. masticis. coq̄tur ꝛ detur. vl fiat emplꝫ ꝺ farina cū succo mēte ꝛ plātag. ꝛ ro. ꝛ aceto. ꝛ applicetur stomacho. Cōtra frigiditatē sine hūoris vicio qꝛ qñ ē cū hūoris vicio debꝫ precedere purgatio. deiñ eadē ē cura. fiat pul. ex cimino. baccis lauri. mastice. olib. ꝛ inuncto stomacho oleo laur. vel ꝯmuni vbi decoctū fuerit pulegiū supaſpergatur. et lana vel stupa supponatur. vñ tyriaca resoluta in oleo muscel. addito pul. nucis muſ. ꝛ ligni al. more emplī supponatur. Sirupꝰ de mēta optimus ē hꝰ ex solo succo mēte ꝛ zuccar. ꝛ valet ad oēs istas egritudines. Si vomitꝰ sit ex defectiōe stomachi: vñ cibū retinere nō valet: oē stipticū odoriferū iuuat vt gariof. macis. nux muſ. cinamo. mēta precipue. ꝛ fiāt remedia ꝯ frigiditatē. cinamomū. galla. ro. bulliāt ī aceto ꝛ spōgia infusa ori stomachi applicetur. pꝰ stomachuꝫ vitello oui inungimꝰ. ꝛ supponimus pul. boli. san. dra. mūmie psidie. balan. galle. masti. thurꝫ. ꝛ supaſpgimꝰ Detur ius ꝯfortatiuū ex gallina vel pdice. hꝰ mō. Assamꝰ gallinā ꝛ panē assuꝫ aceto infusuꝫ ꝓiecto aceto cū mēta ꝛ cinamomo terimꝰ. ꝛ cū aceto vel succo mali g̃. distempamꝰ ꝛ damus. Si vomitus sit ex supfluis cibarijs potest aq̄ ca. ꝛ ꝓuocetur magis. ꝛ educta supfluitate damꝰ elcia cōfortatiua ꝛ iniūgatur abstinētia. est eñ medicina pfectissima. Debemꝰ eñ comedere vt viuamꝰ: vt calorē ꝯfortemꝰ ꝛ nō extinguamꝰ. nō viuere vt comedamus. Quesitū fuit a Ga. q̄re q̄tidie minuebat cibū sibi. rñdit qꝛ mihi q̄tidie minuitur calor. oportet g̃ cibū ꝓportionare calori. Cōtra vomitū ex acutis cibarijs fit vt ꝯ vomitū ex calore. Si aūt sit vomitus ex acumine medicine fiat balneū ex aq̄ plu. decoctiōis ro. galle. mirte. ꝛ fructuū iunipi. detur in potu in balneo aq̄ ro. decoctionis masticis. gariof. nucꝫ muſ. ſe. basil. Itē ro. galle. tannū. mastix. mēta ori stomachi applicētur: ꝛ remedia dissintericoꝝ fiāt. Cōtra vomitū medicine ligentur extremitates ꝛ acetū vl succꝰ vue acerbe oculis infū-

datur aq̄ frigida subito in facie. ꝛ p̄ijciat. panis assus aceto intinct⁹ ori stomachi applicet. vel aliqḋ empl'm ↄstrictiuū. os cū aceto p⁹ medicinā acceptā lauet vt sapiduꝫ reddat os stomachi ꝛ det aliqḋ el'iuꝫ boni sapo ris ad ↄfortādū os stomachi. vt ȝuc. ro. dyarodō. ꝛ similia. vomit⁹ etiā se pe ē sanguine⁹. vn̄ h̄ ē vl' ex ruptura vene ī vomitu vel inscisiōe vel sui pu trefactiōe q̄ fit vel ex cā p̄mitiua vel deriuatiua. Si aūt exit sine vomitu ꝛ dolore venā aptā in m̄rice vl' in sto macho significat. si exit cū dolore. et colore ru. ꝛ claro vene incisionē ī sto macho significat. Qḋ aūt egreditur dolore p̄terito ꝛ difficultate ꝛ su⁹ co lor niger ē significat vulnera venam corrodētia ꝛ putrefaciētia. aliqn̄ sā guis ab alijs mēbris refusus ad sto machū vomit ꝛ ē malū signū ꝛ est p̄ mixt⁹ alijs hu. In vomitu g̊ sangui neo si nō fit ↄrius flomem⁹. si aliq̄d impediat vētosas ī crurib⁹ ponam⁹ vel tibijs. Det sumac. ꝛ cinamomū ꝛ fiāt adiutoria q̄ in sanguis sputo di xim⁹. nepita cocta cū lacte capno iu uat vomētes ex hūore. ꝛ farina cū fa bis fractis cocta.

De debilitate stomachi.

Nathimiasis ē stomachi pas sio molesta. ē eñi debilitatio stomachi ex lōga abstinētia vel fastidio vel fluxu ītroducta. quā talia signa declarāt. pauc⁹ vl' nullus ē appetit⁹: cordis ꝛ oīuꝫ mēbroꝝ de fectio: ꝛ v̄tutū ꝛ viriū destitutio ꝛ po tissime naturaliū opationū cessatio: ꝛ q̄tidian⁹ corpis defectus. Si igit euacuatione omissa sola confortatio cū ciboꝝ varioꝝ delectatiōe p̄curet ꝛ cōfortātiū el'cioꝝ exhibitiōe vt est gariofilatū magnū. dyarodō. musca ta maior. dyacitonitē. dyāthos. sto maticōn. ↄfortatiuū cū musco. cū tali potiōe. Celtica. mastix. absin. pōticū ro. ozimū. maratrū. anisū. carui. amo mi. anetū. spica nar. macis. an̄. ī vino odorifero diu coq̄nt ꝛ fortit' trita ex p̄manet. ꝛ addat ȝuc. ꝛ fiat syrupus. Cathaplet stomachus ex mēta. aloe mastice. absin. an̄. trita cū oleo ro. cō fice ꝛ stomacho applica. Ab oīb⁹ aīe accidētib⁹ p̄ter gaudiū abstineāt. se pe oleo ro. stomachus inūgat. pulue re tali vtant. gariof. galan. cinamo. ȝinȝib. macis. ligni al. cubebe. amōi. calami aro. storacis. calamite. gallie mus. auellane. ambre. corticꝫ citri. ca rui. aneti. ozimi. an̄. ȝucca. ad pōdus oīuꝫ. salis gē. ȝ. ij. vtant in oī p̄rādio ℈. j. debilitatio vicio stomachi facta siue ex plenitudine siue ex inanitiōe curat cā p̄ncipali remota.

De lippothomia.

Lippothomia. i. malfactio vel sincopis p̄pter stōm fa cta cuius cā ē generalis ni mia repletio siue ianitio. curat si est ex ianitiōe vt p̄ori capitulo dixim⁹ Si ex repletiōe p̄prijs signis. vn̄ p̄ debito hu. moderate soluat. postmo dū v̄o ↄfortatiuis vt in p̄rimo cap. dixim⁹ succurrat. p⁹ h̄ oīa aromati ca narib⁹ applicata ꝛ interi⁹ recepta stō apposita plurimū p̄sunt. ꝛ preci pue freq̄ns delinitio nariū cū aq̄ ro. ꝛ cāph'a admixto oleo ro. ī q̄ bōbax ītincta narib⁹ sepe applicet.

De subuersione stomachi.

a Natropha est subuersio stōi sup̄ius cū vomitu ↄtinuo et oīmoda reiectiōe susceptoꝝ. fit aūt ex dn̄io ꝛ motu co. nimis furi ose ꝛ pūgitiue q̄ se ꝛ alios hu in vo mitu rapit. aliqn̄ ex nimia stomachi debilitatiōe cū deficit retētio ꝛ fortꝫ ē expulsio in fundo. Cognoscit autē a colore coꝝ q̄ euomunt. ꝛ q2 plus q̄ litatiue nocet h̄ col'a q̄ꝫ quātitatiue.

iō plus alteratiuis est insistēdum vt syrupis emplīs fomentis vnguētis frigidis ꝛ dicta cōsimili. additis tñ q̄busdā cōfortatiuis ꝫm singula. Nota ꝙ h̄ p̄e ceteris iuuat pꝰ accepta cibaria vsus fructuū stipticoꝝ ꝛ ponticoꝝ ꝛ abstinētia exercitioꝝ: paucꝰ potus ꝛ cathaplā stomacho de mēta ꝛ mastice. Itē auri limatura cū ouo sumpta vel aq̄: vel vinū vbi aurū sit extinctū ad medietatē fiat h̄ emplm̄ ℞. galbanū. oppop̄. se. rap̄. amoniacū. pone in aceto p noctem vnā. post bulliat ꝛ adde puluerē masticis. olibani. mirre. costi. sarco. sanguis dra. nucis mus. pone in pāno sup stomachū. pone etiā emplā ꝛ reliqua dicta in vomitu.

De catatropha.

Catatropha ē inferioꝛ stomachi subuersio seu depositio: ꝛ est ꝯria anatrophe. fit sepe ex crapula ꝛ sepe ex anathimiasi. p̄ncipalis eius cura est vt denꝭ ante cibū oīa q̄ ventrē coherceāt. Sed si fit ex crapula pmittaꝭ educi cibꝰ indigestus. ꝛ iniūgatur ieiuniū ꝛ q̄es: ꝛ post cōfortetꝭ. Prouoceꝭ digestio p eficia ꝛ balnea ex anathimiasi. Cathaplā stomacho fiat de galī. arnoglossa eficia ꝛ oīa stiptica ꝓferunt. precipue mel onfacinū. ꝛ ro. zucca. ro. cū bolo vel sangui. dra. vel nuclete cū mastice. vel dyacodiō cū lzacabre. vel anathanasia cū floꝛe cameleōte. ꝛ cetera remedia q̄ in dissinteria vel lienteria dicenꝭ. ꝛ stiptici fructus oēs ante cibum denꝭ. Nota aūt ꝙ incēsio stomachi si est cū hūoꝛe euacuatiōe precedēte aut sine opus ē alteratiuis vt his q̄ in tractatibꝰ stomachi calidi ꝛ tussis calide dicta sunt sufficiunt. ꝛ cathaplāꝭ stomachꝰ d̄ ro. ꝛ psilio. et aq̄ ro. ꝛ similibus.

De amaritudine oris.

Amaritudinē oris multi medici decepti credant esse a cā calida. Sed fit qn̄q3 a frigido humoꝛe resoluto in fumū ꝛ condēsato in amarā viscositatē circa linguā ꝛ palatū. ꝛ sicut vides qn̄ ligna viridia: q̄ nō sunt amara resoluuntur in fumū: q̄ condensaꝭ in amarā fuliginē. Ista amaritudo a frigidis augetur. vnde p calida opoꝛtet curari. Ista amaritudo hoꝛribilioꝛ ē illa q̄ fit a colā q̄ habet aliq̄d ponticitatis admixtū. Idē pōt videri ꝙ in ycteri cia viridi fit oris amaritudo d̄ cā frigida. Curatio huiꝰ ē purgatio frigidoꝝ humorum.

De abundantia saliue.

In abundātia saliue iterū dico ꝙ multi medicorū decipiunꝭ credentes semp esse a flāte et eius spēbus. Sed fit qn̄q3 a caloꝛe: q2 dū subtrahitur nutrimētū caloꝛ resoluit humiditatē stomachi in saliuā ꝛ aq̄sam naturā. qd̄ cognosciꝭ q2 saliue calide cāe salsa ꝛ amara ē sicut vides ī lignis viridibꝰ ꝛ carne assata. ꝛ soluiꝭ p exhibitionē diete maxime flēe vn̄ plus ledunꝭ repleto stomacho q̄ inanito.

De doloꝛe stomachi.

Doloꝛ stomachi īterdu3 fit a caliditate simplici interdū a frāte sine hu. vicio. interdū fit cū humoris vicio. Simplicis caloris dissoluētis signa sunt doloꝛ pūgitiuꝰ: sitis: eructuatio fumosa palatum exurens: subtilia aduruntur:

calida nocent vrina est colorata. Et si est cuȝ hũoris vicio adest amaritudo oris vomit⁹ vel secessus colericus. Urina crocea vel multum tincta: qñ feb. est causa ⁊ isti eodē mō curant̄. nisi ꝙ in eo q̄ est ꝺ hũoris vicio. purgatio debet precedere localia in simplici distempantia. nō. frigiditatis coartātis signa sunt: dolor grauatiuus: eructuatio. calida iuuāt. fra nocēt. Si fit cū hũoris vicio adest cuȝ predictis acetosa eructuatio. vomitus vel secessus fl'ic⁹. ⁊qñꝗ in simplici frigiditate vēter ꝯstipat̄. ȝ attēde ꝙ humor in cā aliqñ ē in pelliculis vel intra. aliqñ in spaciositate stomachi. aliqñ inuiscat̄ in villis ei⁹. Qñ ē in spaciositate stomachi leuit̄ ⁊ sine difficultate exit. Qñ ꝟo inuiscat̄ grauat̄. ⁊ nō nisi qñ cibo admiscet̄ post prandiū. Qñ ē intra pelliculas nullo mō ⁊ ē cura grauissima vel nulla. nisi ꝑ cauteria ⁊ setones. precipue cū inueteratus ē. ¶ Uētositas aliqñ ē cā doloris. ⁊cognoscitur ex rugitu ⁊ gurgulatione ⁊ multis eructuationibus nul'i⁹ hu. abundātiā ꝓtēdētib⁹ ex cui⁹ emissione patiēs alleuiat̄. replet̄ tñ stomach⁹ ꝑncipalit̄ trib⁹ hu. fl'e principaliter. scd̄ario col'a. tertio mel'ia. ⁊ signa vniuscuiusꝗ dicta sūt cōpetēter ꝓut abundāt in stomacho vl' eoꝝ spēs ī capi. ꝺ dolore capitis.

¶ Signa repletionis intestinoꝝ.

¶ Eisdē aūt humorib⁹ replent̄ intestina ⁊ eoꝝ significationes accipiūt̄ ex egestionibus. Ex fl'e naturali sūt albe ⁊ liq̄de. ex vitreo albe ⁊ spissecū muscillaginib⁹ īuiscatis. ⁊ hi nisi curent̄ cito transeūt in colicā vel yliacam vel lienteriā. Salsi fl'atis signa sunt egestiōes pallide tenues ex dulci mediocriter spisse ⁊ in his ē calor in itestinis. Acetosi fl'atis signa sūt egestiones spumose tincte liuide vel nigre ⁊ h̄ frigiditas sentit̄ in intestinis. Qñ col'a abūdat in itestinis egestiones sunt citrine vl' virides calor ⁊ punctio ⁊ mordicatio sentitur inferius sitis ⁊ amaritudo: ⁊ nisi curent̄ ꝓni sunt ad dissinteriam. In mel'ia sunt egestiones liuide vel nigre cuȝ vētoso sonitu ⁊ rugitu intestinoꝝ et distēsione ⁊ frigiditate in ꝓfundo. ⁊ in q̄bus sit materia dolor manifestat. fit aūt dolor qñꝗ ex apostemate ⁊ tūc curato apostemate curatur ⁊ dolor. Qñꝗ fit dolor ex fungis ex ell'o ex multis cibis fame longa ⁊ cathecisa. Qñ aūt dolet stomachus ⁊ ī flat̄ ex duricie egestionis. ⁊ qñꝗ fit inflatio ex ydropisi ⁊ vētositate matricis. Si dolor stomachi sit ex caliditate cū hũoris vicio purget̄ ꝯpetēter cū mirabol'. vel oxi. vel reub. vel el'cio psillitico precedente vsu syrupi viol. vel acetosi. vngat̄ stomachus oleo lauri. ro. vio. Malua ī oleo vio. bullita stomacho apponat̄. similiter succus sempuiue ⁊ vmbilici. ve. vel fiat empl'm ex puluere sādali al. ⁊ru. ro. spodio. farina ordei. camphora. ⁊ succo solatri. aut ꝺ oleo ros. vel viol. vel succo cucur. ⁊ farina. ⁊ sandalis. El'cia dent̄ triasanꝺ. stomaticħō fri gidū. oxi simplex. vel cū reub. maxime si ē ꝯstipatio. Sirupus acetosus vel vio. det̄ mane ⁊ sero cū aq̄ decoctionis se. frigidoꝝ. Itē succ⁹ plāt. coctus ad ꝯsumptionē medie partis fiat syrupus ⁊ in fine ponat̄ reub. talis syrupus det̄. Optimū aūt ē dare aquā frigidā in multa quātitate. deinde ꝓuocet̄ vomitus. vngant̄ vole manuū ⁊ plāte pedū q̄ꝛ calescūt in hac cā. populeō. oleo viol. vel ro. vel oxirodino. i. aceto rosato. comedant portu. herbas frigidas. cum agresta vel aceto. Si sit ex humiditate frigida: purgetur materia cum pillulis ꝺ

quinq generibus mirab. aut yerap. aut benedicta. vnguatur stomachus calidis vnguentis. Saccelletur stomachus sale et milio torrefactis. Paritaria per se calefacta vel cum cantabro in vino albo cocta cathaplasmet. et freqntius renouetur contra ventositatē valet. valet etiā vētosa sine scarificatione stomacho apposita. balsamū si diues est det. Item ex mastice. olib. spica nar. cassial. gariof. nuce mus. ligno aloes. puluerizatis cuz oleo muscel. vel comuni et cera. fiat emplastrū Itez ex mastice. et olibano. et baccis lauri cera et oleo de ligno aloes parū. de costo quantū de oibus fiat emplastrū. Item gūmi edere det in quātitate triū pillula rū. Calamentū valet et si fiat ex eo et ruta distempatis et coctis cū melle emplastrū valet. Similiter ex origano et ruta coctis in vino fiat empl'z de ceroneo qd valet i guttis et dolori b' pectoris. Det climax hermetis. dyaspermaton. trifera magna sine opio. dyaciminuz. dyamargaritō. Itē gariof. saluia. distempētur cū vino albo et inde stupbet venter. et det vinū ad potandum. et istud bonū est in dolore post potū aq̄ frigide. Det puluis nucis mus. macis. ligni aloes. basil. in cibo et potu. Utātur etiā in cibis puluere facto de cimino. et cinamomo. et se. coriandri. similiter potēt vinū cum aq̄ decoctionis se. fe. petro. masticis. et olib. syrupus fiat ex oibus cōfortatiuis. vel pigmentū. Cōtra ventositatē eadē fiāt et contra acetosas eructuationes tria grana olib. sumpta sicut in catarro cōferūt. Cōtra inflationem vtant extenuatiuis tam elcijs q̄ emplastris de spermatib'. Semēq̄ rute. bacce lau. se. petro. apij. carui. dauci. cicute. paritarie. ctundant et bulliant in vino pauco ad cōsumptionē et addito oleo lauri. vel rutaceo vel anetino vel pulegino fiat emplm. Det socrugene. dyacalamētū. dyanisuz. dyalacca. cū decoctione polij mōtani. calamenti. mēte. spice nar. Balneū aūt ex eisdē herbis multū cōfert. et in exitu detur dyalacca. vel dyaspmatō. cū tyriaca Apozima valet inflationi stomachi: et ad frigidā vētositatē. ℞. maratri. cimini. anisi. an̄. ℥. vj. aristol. lō. sq̄nāti carpob. ana. ℥. tres. calamenti. spice. ameos. spodij. an̄. ℥. ij. macis. zinzib. gariof. an̄. ℥. vnā. oia pistent in trib' lb. succi maratri. coq̄nt ad vnū et deiñ admisceat zucca. da bibere. ℥. iij. cū de coctiōe herbaꝝ p̄dictaꝝ. ¶ Dyacal'.

¶ Dyacalamentū valet ad oē viciū pectoris ex frigiditate. maxime his q̄ sunt in senili etate. et etiā tussientib' et q̄rtanarijs et frigiditati stomachi. p̄cipue ex matrice. ℞. calamēti. puleg. melanop̄. siselei. petro. an̄. ℥. iij et ℈. ij. leuistici. ℥. j. et. ℈. j. ameos. thimi aneti. cinamomi. zinzib. an̄. ℈. ij. mellis, quātū sufficit. ¶ Dyacitonitē.

¶ Dyacitonitē calidū vomitū sedat ventositatē stomachi et precordiorū emūdat. colorē bonū facit: debilē reparat: lienterie prodest. valet his q̄ nimiam hn̄t solutionē. et maxime delicatis hoib'. ptisis cōfert. bonū odorē facit. mirabilit' cōfortat. ℞. citonioꝝ in aq̄ elixatoꝝ. et a cortice exteriori et muscul. interiorib' mūdatoꝝ lb. iij. mell' disp. lb. iiij. citonia cocta i mortario fortiter terant et cū melle i caldario colata bulliāt, quousq incipiāt ispissari semp agitādo. Signū decoctionis ē qn̄ nō inuiscat vt' colare valeas tūc ab igne deponat. et pulueris haꝝ specieꝝ cū spatula semp agitādo adiūgat. ℞. cinamomi. ℥. j. et ß. zinzib. ℥. vnā. pipis. galā. an̄. ℥. ß. gariof. nucis musca. an̄. ℥. iij. spice. ligni aloes. macis. cardamomi. an̄. ℥. ij. ze-

doarij.ʒ.vnā.⁊ cū aliquāto musco distempa. Et si laxatiuū facere volueris in vnaquaq̄ lb.apponat.ʒ.ß.scamo.qn̄ infrigidatū fuerit scamonea admisceat simpliciter. det post prādiū ⁊ post cenā ⁊ ī sero cū vino laxatiuū ī sero cū vino. ¶ Dyacitoni.fri.

¶ Dyacitoniten frigidū. ℞.citoniorū munda.lb.vnā.⁊ ß.ro.sandal.aā.ʒ.iij.se.melo.cucu.cucur.aā.ʒ.iij. reubarbari.liquir.se.portul.lactu.ana.ʒ.vnā.⁊ ß.gariof.cinamomi. aā.ʒ.ß. anisi.zinzib.aā.ʒ.j.syrupi ro.quantū sufficit:ad vltimū zucca.lb.ß.pficiat mō pori. ¶ Gariofilatum.

¶ Gariofilatū faciēs ad emfraxim spūalium pororū:cās'pectoris ⁊ pulmonis emūdat:ptisicis ex lōga infirmitate d̄bilitatis repationē prestat cardiacis ⁊ auriginosis potēter subuenit:fastidiū aufert:⁊ digestionē procurat:vomitū cōpescit:acidos ruct⁹ aufert: ⁊ os odoriferū reddit. ℞.cinamomi.gariof.zinzib.liq̄r.ro. oīuz v.aā.ʒ.xviij.ligni aloes.galā.carda. miristice nardi.zedoar.viol.oīuz.vj aā.ʒ.ix.reub.macis.croci. alipte. costi.cipi.carda.basil.spermatis.anisi leuistici.ebor.oīuz.xij.aā.ʒ. iiij.⁊ ß. mellis ro.quātū sufficit.dat ī modū auellane cū rodostomate. ¶ Dyaal.

¶ Dyaaloes epithima faciēs ad dolorē stomachi ⁊ flegmonē ⁊ duriciez ⁊ ad debilitatē viscerū ex macronoxia factā. ℞.cere.olei.aā.ʒ.ij.masticis.ʒ.ij.aloe.ʒ.j.absin.florū.ʒ.ß.olei mirtini vel nardini quātū sufficit.liq̄fac cerā ⁊ oleuz ⁊ ceteras spēs pulverizatas cōmisce ⁊ linteo grosso induc.pullorūq̄ cantu stomacho impone ⁊ tertia hora dici leua.h' fac ꝑ triduū. ¶ Magnificum.

¶ Magnificū valet ad tremorē capitis ⁊ totius corporis ⁊ q̄ in capite ꝑcussi sunt ⁊ cū lingua humore impeditur. ⁊ e i q̄ oculos torq̄t: ⁊ ei cuius labiū sub'lingua ducit.optimū paralisi amentib⁹ timidis ⁊ ad magnitudinē saliue.⁊ inflationi precordiorū pficit.menstruis impat. ℞.cinamomi.croci.nardi.costi. cōfice. oppop. mirre. melanop. pigani. succi abro. aā.ʒ.ix.dauci.ʒ.iiij.⁊ ß.musci.balsami.ana.ʒ.j.mellis quantum sufficit. detur in modum fabe egiptiace.

¶ Omorusia.

¶ Omorusia valet ad dolorē epatis ⁊ splenis ⁊ stomachi frigiditatē ⁊ indigestionē inflationē ⁊ debilitatem ℞.dauci.cimini.xilob.cassie cardamomi.sq̄nanti.apij.aā.ʒ.j. pipis.costi.aloes.ana.ʒ.ß.mirre.ʒ.iiij.dāpnidis.xx.numero.acori.croci.ʒ.iij.mellis q̄tū sufficit. ¶ Socrugene.

¶ Socrugene ꝯ dolorē stomachi ꝓpter frigus indigestionē dolorē coli cū soluit grossaz ventositatē strāguriā ⁊ oēm flatis passionē curat. ℞.castor.opij.cinamomi.ana.ʒ.j.⁊ ß.mirre.leucop.lō.⁊ ni.galbani.costi amari.ana.ʒ.ix.croci.ʒ.j.⁊ ß.fu.meu.dauci.assari.aā.ʒ.v.'tēpa cuz melle q̄nq̄ mēsib⁹ sic maneat.post da.ʒ.j.⁊ ß.cū ca. ¶ Zinzib.conditum.

¶ Zinzib.conditum vsuale sic fit. ℞. yringorum q̄s sarraceni secacul vocāt.⁊ bene cū cultello mūdent. p⁹ coq̄ntur in aq̄ donec ꝑmittant se manib⁹ stringi.post abstrahant ab aq̄ ⁊ lignis interius mūdent ⁊ frustatiz incidantur ⁊ in mortario bn̄ pistent ⁊ manib⁹ exprimātur:pōderent lb. due ⁊ ponātur in.x.lb. mellis disp.⁊ albissimi.⁊ coq̄ntur donec incipiant rubere ⁊ addat ad vltimū lb.ß.zinz. frustatim incisi ⁊ dimittant bullire donec adhereāt digito in marmore posito.postea tolle ab igne ⁊ impone istarū puluerē spēruz. ℞.zinzib.ʒ.iij galā.gariof.cinamomi.nucis musc.

carda.ana.ʒ.ß.pineaꝝ mundataruꝫ. ʒ.iiij.pistacearū.ʒ.iij. ⁊ cū oīb⁹ istis coudiaꝭ stomachū cōfortat digestiuā virtutem adiuuat:vicio pectoris ex frigiditate valet:renes cōfortat: libidinē potenter excitat.

¶ De apostemate stomachi.

Apostema fit ī stomacho qn̄q ī sui ꝯcauitate qn̄q ī sup̄ficie ex:qn̄q itra pelliculas.si fuerit ī ꝯcauitate ab ipo pͥncipio ā teq ꝯfirmeꝭ: aliq̄d ð mat̄ia emittiꝭ p vomitū. ⁊ ex cibis assūptis grauedo sentiꝭ in stomacho.Si in sup̄ficie tumor apparet circūscript⁹ nec vomitus hꝫ aliq̄d de materia admixtū.Qn̄ aūt est inter pelliculas p remotionē istoꝝ signoꝝ cognosciꝭ. fit aūt qn̄q de calido hūore:qn̄q ð fro Si ē ð col̄a ru.ardor ē intolerabilis ⁊ dolor acut⁹ sitis intēsa saltus ⁊pulsus nimius grauedo nimia ⁊ freq̄ns sincopis siccitas oris ⁊ lingue pōd⁹: ⁊ tumor stomachi debilitas inspirādi ⁊ deglutiēdi ⁊ oīum virtutū eius defect⁹ ⁊ feb.acuta.Si ṽo ex sanguine oīa eadē erūt signa ſꝫ remissiora. Si apostema fit de frigida cā erit ð fl̄e vel de mel̄ia. Si de fl̄e inflatio maior erit ⁊ mollior dolor minor grauedo intēsior sitis modica vel nulla saliue abūdātia totius corpis pigricia ⁊ stupor sensuū ⁊ īmobilitas q̄si litargici videanꝭ.feb.remissa.Si ṽo de mel̄ia duricies stomachi ē maior ⁊ actualis ꝯgelatio ⁊ q̄si pōdus ⁊ acetosa eructuatio et maior stomachi grauedo ⁊ saliue terrestreitas cū insomnietate ꝑpter grossuꝫ fumū. Et in apostematib⁹ stomachi precipue cū sit in fundo| qn̄q deficit oīno ꝯtētiua.vn̄ fit semꝑ cū fluxu. qn̄q deficit expulsiua ⁊ tūc semꝑ est cū ꝯstipatione.In cā igiꝭ ca.vsq ad q̄rtū diē si nil ꝯtrariū obuiet fiat fl̄omia ð epatica.Offeraꝭ dieta ꝯgrua vt lactu.portu.cucur.endi.blit⁹.colatura furfuris.lac amigð.spōsa solis.ius cicerꝫ. ius pulli.pdicis.auiū cāpi.lac amigdalaꝝ.auellanarū.pultes.cuꝫ sero capno poma cocta.musa.pira.⁊ coctana nō dura.deꝭ syrupus ros.vio. vl̄ syrup⁹ ð succo solatri.scari.cū cassiaꝭ.māna.⁊ zuccar.bn̄ coct⁹.apponēda sūt repcussiua ex vsq ad septimū diē.fiat talis inūctio olei ro.vio.mirtini.olei nenufar.aq̄ limonū.aq̄ ros. succi lactu.portu.pimpinelle.tormētille.herbe viol̄.solatri.arnoglosse. croci.oīum.an̄.ʒ.v.ꝯgruo mō ꝯfice: ⁊ inūge ⁊ in eodē bōbace intinctam applica stomacho.vngaꝭ ter ī estate in die.bis in hieme.oī die innouādo

¶ Et nota ꝙ in ca.cā stomachi ⁊ epatis nobili⁹ ⁊ efficacius isto medicamēto repire nō poteris.¶ Al̄.mirabile ⁊ nouū ad idē ⁊ efficax valde et anodinum ⁊ maturatiuū. ℞.croci. memithe.altee.acacie.alfite.vitelli. succi mēte.spodij.boli.oīum.ix.ʒ.v. tempa cū oleo ro.qð sufficiat.Itē in pͥncipio fiat empl̄ꝫ ex saudal̄.ro.puluerizatis addito oleo ⁊ aceto.vel ex alijs supioribus si necesse ē.Si repcuti nō possit qð cognosciꝭ|q: cū tēdit ad saniē apponaꝭ pus anodinū ⁊maturatiuū q: circa generationē saniei dol̄.⁊c̄.fiat empl̄m vt diximus in apatib⁹ vl̄ distēpeꝭ farina ordei cū vitello.⁊ cathapl̄eꝭ. vl̄ malua.seneci.altea cū axū.por. In fra cā pͥmo instituaꝭ dieta cū cautela talis aūt.s.pultes ex colatura furfurꝫ admixto modico oleo amigð. aut earundeꝫ lacte vel auellanarum lacte aut butyro vel brodio pulli ⁊ carne trita ⁊ expresso fortiter vl̄ ciceris brodium vel tritici vel rizi vel poma dulcia fissa et impleta zuccar.⁊ assata secundum doctrinam

ysaac in particularibus potus sit syrupus iste. Semina diuretica ꝛ par꜡ de spica ꝛ asaro. eq̃liter anisuȝ. anetū carui. oȝimō. yreos. fenug. enula. cyperus. calam⁹ aro. cassial'. mastix. mē ta. absin. ponticū. maratrū. oīum. aā ʒ. nouē. zuccar. lb. vnā. in modū syrupi cōfice. isto ꝑ potu ꝛ medicina continuo vtere. ¶ In frigido humore nō fiat minutio nisi corpore existente nimis plectorico. nō sunt apponēda repcussiua in principio. sȝ cū dyaforeticis insistendū est. cassialig. spica nar. bulliāt in vino ꝛ. cathaplasmētur. Similiter ciminū torrefactū vl' coctū ī vino cathaplasmeẜ. Embroca talis fiat. apij se. dauci. cimini. anisi. maratri. spice. sq̃nanti. balsamite. maiorane. lini se. fenug. mastic. cardamōi. amomi. cubebe. aloe. cassiel'. camo. carniū dactiloꝝ. aā. ʒ. ß. coquātur ꝛ in colatura lana intincta stomacho appliceẜ ꝛ herbe ꝛ semina saccellentur ꝛ epithimentur. ¶ Al'. mirra. bdellium. aloe. amoniacum. altea. et absin. carica. ꝛ fenug. axūgia. ꝛ similia. ꝛ liciū. aā. tere: tempa cum succo apij. ꝛ butyro liq̃facto ꝛ pauco succo cauliū. Itē satureia. ꝛ abro. torrefacte sine aliq̃ liquore freq̃nter cathaplasmeẜ. ꝑ⁹ attenuatiua tamē q̃ iā diximus. ¶ Emplastra maturatiua ꝛ extenuatiua simul apponanẜ. Maturatiua sunt radices lilij. brāca. vr. in vino ꝛ oleo cocte cathapl'enẜ. Similiẜ cepula cū cimino ꝛ vino ꝛ oleo cocta ponaẜ. Itē dyaforeticū ꝛ maturatiuū fit ex fabis ab exteriori corti ce mūdatis coctis in vino ꝛ oleo ꝛ cathaplasmēẜ. Apostemate rupto ꝛ sanie ꝑ vomitū erūpente qđ est ei⁹ noticia qñ est intra ꝯcauitatē vel in superficie ꝑ secessum et materia existēte inter pelliculas ꝑ vrinam dāda sunt mundificātia ꝛ extersiua saniei. Pt i sana igitur fiat ex ordeo cocto cuȝ lacte caprino ꝛ ibidē coq̃tur liquir. gūmi. dragagā. penid. enula. orobus. vua passa. yreos. ꝛ xilob. ꝛ zucca. Si aūt cuȝ difficultate exeat sanies: deẜ ʒ. j. tyriace. ter vel q̄ter trib⁹ diebus īterpositis cū apoȝimate saluie. Itē ad mundificādā saniē deẜ mulsa cuȝ puluere nitri vel salis. Mirra data ꝑ se vel cū vino multū mūdificat. Si purgetur ꝑ vrinā denẜ diuretica vt in strāguiria. purgeẜ sanies ne vlcereẜ locus. dentur ꝯsolidatiua. scȝ aq̄ plu. decoctionis mirtilloꝝ. gallaꝝ cū zucc. Exterius apponātur empl'a cōstrictiua vt in dissinteria. ¶ Restat aūt vt medicinas q̄ stomacho compe tunt omissas hic apponamus.

¶ Stomaticon frigidū.

¶ Stomaticō frigidū ꝯ oēm calorē valet: sitiȝ repmit: ꝛ patientib⁹ debilitatē ex nimio calore potēter subuenit: acutis et ꝑacutis mire ꝓdest. Conficiẜ sic. ℞. zuccar. lb. vnā. sandali al. ꝛ ru. aā. ʒ. vnā. ꝛ ß. spodij. berberis. se. portula. scari. se. melonis palestini. succi liquir. ros. viol. nenufa. aā. ʒ. vnā. Supradictū zuccar. in stagnato ponaẜ cum lb. vna aq̄ ro. ꝛ taȝ diu bulliat cum spatula semꝑ agitādo. donec ad aq̄ consumptionē deueniat. Deinde puluis supradictarum specierū bene tribulataꝝ cū spatula semꝑ agitando in stagnato vase sēꝑ aspergatur. Cum autem scire volueris vtrū coctum sit nec ne. gutta suꝑ marmor prius inunctū oleo ros. vel viol. vel cum oleo abluto ꝛ cum cultello de eodem inuncto frustatiȝ inscidatur. ꝛ detur mane ꝛ meridie cū frigida.

¶ Stomaticon calidum.

¶ Stomaticon calidum confortatiuum stomachū confortat. virtuteȝ digestiuam adiuuat. ylios is satis va

let. ℞.zuc.lib.j.aque.lib.j.cinamo. zinz.añ.ʒ.ij.gariofi.galã.añ.ʒ.j.nu. muscate.spice.ligni al'.carda.macis añ.ʒ.ß.cõficit vt stomaticon fri. Si laxatiuũ facere volueris: adde sca- mo.ʒ.j. ¶ Stomaticon laxatiuũ. ¶ Aliud stomaticõ laxatiuũ. ℞.ga riofil'.ʒ.iiij.zinz.nucis muf.galã.añ. ʒ.j.carda.ʒ.ij.zuc.lib.ij.in fine adde scamo.ʒ.ij.confice.vt supra.

¶ De colerica.

Olerica siue colerides est passio stomachi vel intestinoꝝ a co.furiosa a qua denoĩat potissi- me effecta. Est aũt pas- sio acutissima cum vltimato conatu egerẽdi vt interdũ conant egerere intestina: vltimate eñ turbant hu. et spũs. Uñ cũ summo laborat cona tu natura in expellẽdo hu. nociuos acutos pũgẽtes ꝛ mordicãtes stõa- chũ ꝛ intestina. Uñ multiplicat ex- pulsio: ꝛ inordinate expellit ꝑ diuer sa loca.s.ꝑ vẽtrẽ inferi⁹: ꝛ ꝑ vomitũ supius. ꝑcipue si hu. diuersi sint in cã.et hoc gen⁹.s. qḋ ẽ ex col'.furiosa citissime ducit ad interitũ. Ex alijs ꝟo hu. siue causis ista passio non est ita ꝑiculosa.fit aũt q̃nq̨ de flegma- te.q̃nq̨ dc frigido balneo. Uel ex vẽ tre discooꝑto in somno. Fit ẽt ex ni mia crapula ciboꝝ.vel ex ciboꝝ assũ ꝑtione immutabiliũ.ꝛ in his causis fit summa indigestio ꝛ humoꝝ ꝑtur batio: vñ turbat expulsio. fit autem q̃nq̨ ex ciboꝝ acumine pũgentiũ in testina: ꝛ dissipãtiũ: ꝛ stimulãtium: queadmodũ fit ex co.impetuose mo uẽte hũores ꝛ dissipãte intestina. et in his oĩb⁹ causis est inordinata ex- pulsio ꝛ diuersa. In hac egritudine nisi corpus forte sit ꝛ egritudo tran quilla nõ est augmẽtãdus flux⁹ ven tris vel vomitus cum medicina eua cuante. Cũ eñ tota natura intendit fluxui stimulata ꝛ coacta si stimula- ret magis: ꝛ ꝑniciẽ ꝛ vltimũ casum ꝟtutis duceret.ꝑcipue si natura est debilis et ꝟtus ꝓstrata. Unde oꝫ eã ꝯfortare ꝛ nõ repẽte ꝛ multũ: sed fre quẽter ꝛ parũ ne exhibẽdo materiã fluxui administret.ꝛ hec cautela ĩ oĩ gñe fluxus ꝛ debilitatis est attẽden da: vt q̃to natura debilior est: tãto min⁹ administret de nutriẽte. Cum eñ ꝟtus digestiua ꝓstrata sit: multi tudo nutriẽtis magis ꝓsternet ꝛ di gestionẽ habentẽ in fluxũ ꝛ ꝑniciẽ forsitã inrectificabilẽ gñaret. plus ergo administrãdũ est de medicinis ꝯfortãtibus q̃ de cibis nutriẽtibus quales sunt zuc. ro. dyarodõ abba. rosata no. Inũctiones fiãt frigide: vt cũ oleo ro. Et balneũ fiat constri ctiuũ: ꝛ nõ labores repẽte ꝯstringe- re: sed paulatine.quare in principio debiliora dãda sunt. deinde progre diendũ est ad fortiora. ꝛ de hac me- dicina cõstringẽte copiose dicet in dissinteria. In cã aũt frigida dẽtur dyanthos.zinz.alex. cui potest cõmi sceri tertia ps athanasie.vel nuclete vel dyacodion singl'r vel cõmixtim duo vel tria. Det etiã syrup⁹ de men ta.ꝛ fiat ex ea balneũ cũ alijs herbis ꝛ ꝯfortatiuis calidis ꝯstrictiuis et in ca.cã pot⁹ sit syrup⁹ ro. In vtraq̨ aũt cã si fortis est natura ꝓuocetur vomitus suauis cũ mulsa vel cũ aq̃ tẽp.salsa apposito modico oleo.fiat inũctio in ca.causa cũ oleo ro.in fri- gida cũ vnguẽto ca. ꝛ sup dormiat. ꝛ fiãt bal.si nõ febricitet. Mẽta aũt in causa frigida ꝛ in dolore stõachi: qui in hoc casu ducit pa.ad sincopĩ: ꝑcipua est.ꝛ melior est succus ei⁹ cũ aqua plu.tẽp.in ca. cã: cũ vino ĩ fri- gida. In immoderatis aũt ꝛ subita neis fluxib⁹ ꝑiculũ est dare aquam

frigida: nisi qñ maxim⁹ est appetit⁹ ipsius: ⁊ aliorũ potuũ summũ fastidiũ: tũc aũt datur in parua q̃titate: et si conferat exbibeat̃ plus. In fluxu tamẽ vẽtris colerico ⁊ in feruore epatis dat̃ secure aqua frigida si nõ febricitat. In dissinterijs aũt ⁊ feruore epatis. ⁊ in distẽperãtijs aqua frigida manifestũ ꝯsueuit esse remediũ. Nec est contrariũ Ypo. Vulneribus quidẽ frigidũ mordax ⁊c. q̃ de talibus nõ intellexit. bis nõ conferẽtibus detur tyriaca ꝓbata. oẽm eñ fluxũ vẽtris intercipit. Empl'm in calida causa fiat ex spodio ⁊ farina ordei distẽperatꝫ in albumĩe oui ⁊ succo mẽte ⁊ plantag. ⁊ fiat emplastrũ ab ore stomachi vsq; ad virilia. et ex ꝑte post. In frigida causa fiat emplastrũ ex spodio ⁊ farina tritici. et succo mẽte. ⁊ ponatur simil'r ante ⁊ retro. Et quia bec passio oĩno virtutem cõtentiuã debilitat ⁊ mortificat. ⁊ impetuose bumores educit. et bumiditatẽ naturalem ⁊ etiam medullas ossium ad ventrẽ trabit. et ꝑ vtrũq; meatũ effundit. Vñ oĩb⁹ acutis est velocior: ⁊ vni⁹ diei spacio terminat̃. Et ne ex nimia inanitiõe neruorũ seq̃t̃ neruorũ ꝯctio ⁊ spasm⁹ ad mortẽ accelerãs oꝫ totũ corp⁹ oleo ꝑfũdi. ⁊ si ẽ ex co. cũ oleo ro. cũ popule. ⁊ albu. oui. Et ꝓbibeam⁹ fluxũ in q̃tũ poterim⁹ cũ bis q̃ dicet̃ in dissinteria ⁊ oꝫ ꝓbibere bũiditatꝫ dissolutionẽ ⁊ ꝯfortare ṽtutẽ ꝑ resumptiua interi⁹: ⁊ ꝑ bũidꝫ insuñua dissolutioni resistẽtia: vt decet̃ in etbica.

¶ De dissinteria.

Dissinteria est flux⁹ ventris cũ excoriatione intestinorũ et egestione sanguinolenta. ⁊ nõ conuenit ista diffinitio dissinterie epatice. ꝓpterea q̃ in dissinteria epatica nõ excoriãtur intestina. vnde nõ cõuenit ei nomẽ: neq; diffinitio data ẜm nomẽ: nisi ẜm eã ꝑtẽ que est fluxus sanguine⁹. Item non conuenit lienterie: neq; dyarrie: qm̃ cũ sint de genere fluxus: nõ tamẽ cũ egestione sanguis. neq; ꝯuenit colleride: qm̃ colerides nõ est fluxus ventris: ſꝫ etiã stomacbi per suꝑiora. et ĩpetuosa bu. ⁊ bũiditatũ a toto corpore eductio. ¶ Et ẽ dubitatio a q̃ sit ponẽdũ ꝑncipiũ medicatiõis. cũ tria sint tm̃ q̃ bñt medicari. s. morb⁹ cã morbi. ⁊ accñs ⁊ vnũq̃dq; bꝫ medicari ⁊ medicat̃ suo ꝯ̃rio ⁊ a morbo videt̃: qm̃ oĩs morb⁹ medicat̃ suo ꝯ̃rio. boc est per ꝯstringẽtia ḡ. ponendum est principiũ a cõstrictione. q̃ nõ ẽ intẽtio medici curare in dissinteria nisi morbum. Sed ẜm Gal. in teg. Oportet vnãquãq;. causaꝫ abscidere: ergo cũ causa efficiẽs fluxũ sit plenitudo ẜm venas. vel epar vel splenem vel cerebrũ oportet eã ꝑus abscindere. sed nõ abscĩdit̃ nisi per euacuatiua: ergo ponendũ est principium ab euacuatione ⁊ nõ a cõstrictione. Itẽ a medicatiõe cause ⁊ nõ morbi. Itẽ dissinteria qñq; est in intestinis quiescẽs. qñq; aliunde fluens. ⁊ discernũtur adinuicẽ: qm̃ q̃escens in intestinis paulatine vẽit ad augmentũ. aliũde defluẽs: subito venit ad augmentũ. Et q̃ est aliunde defluens si dãtur cõstringẽtia lꝫ minuatur frequentia: addit̃ tñ q̃titas eo q̃ fit obuiatio morbi ⁊ nõ cause: q̃re cause prius obuiãdũ est q̃ morbo. Item materia quiescẽs in intestinis corrodit ⁊ ꝑforat et facit vulnera ⁊ dol. qui tũc ꝓuocat bumores ad fluxũ: q̃ dolor acuit reuma. Non eñ est possibile vt sanẽtur vulnera nisi extirpetur dolor: quare ponẽdũ

est principiũ a sedatione doloris: ꝙ in hoc genere ponendũ est pncipiuꝫ accidẽtis: ⁊ nõ morbi vel cause. Sed sedatio huius accidẽtis est particularis euacuatio: qm̃ resolutio. ergo ponendũ est principiũ a particulari euacuatione: vt docet Ipo. in regimento acutorũ. Calefactoriũ dissoluẽdi doloris intentionẽ. vehemẽtia igit dol. sternit virtutẽ. vnde cũ accidens exuperat: obuiandũ est accidenti dimittẽdo morbuꝫ ⁊ causam. Sed accidẽs nõ sedatur stãte materia in intestinis: ergo ab euacuatiõe ponenduꝫ est principiũ. ¶ Et mihi videtur hoc esse distinguẽdum: qm̃ dissinteria aut ẽ dolorosa ⁊ vehemẽtia doloris virtutẽ prosternẽs. ⁊ tũc ponendum est principiũ a sedatiõe doloris: aut per resoluẽtia aut euacuatiua si multa est materia. aut est dissinteria trãquilla: ⁊ tũc aut ẽ post euacuationẽ cause antecedẽtis aut circa. ix. vel. xiij. dieꝫ. ⁊ cognoscitur qꝛ egestio nõ est multũ chilosa: neqꝫ alicuiꝰ hu. ꝓtẽdẽtis abũdãtiã. ⁊ tũ ponẽdum est pncipiũ medicatiõis a curatione morbi ⁊ p constringentia. quia aut ipa est ꝓpter nimiam abundantiam ⁊ plenitudinẽ: vt contingit in principio vel alio tẽpore: et non est purgata materia: et egestio est chilosa ⁊ hũoralis cãe abundantiam ꝓtẽdentis: ⁊ tunc ponendũ est principiũ ab euacuatiõe cause. Opꝫ ergo pus euacuare plenitudinẽ que est causa fluxus. post veniendum est ad cõstringẽtia paulatine que opponũtur fluxui. et ita semp ponẽdum est principium ab eo fine quo aliud nõ medicatur. ⁊ si hic est dolor a sedatione doloris ponendũ est principiũ. ⁊ hoc p resoluẽtia que materiã in intestinis quiescentẽ ponũt in fumũ ⁊ vaporẽ euaporãdo partẽ post partẽ qusqꝫ tota finiatur. et hoc erit ciminũ maceratũ in aceto p noctẽ. ⁊ post bullitũ in aceto ⁊ in saccello positũ et suppositũ loco doloroso. Uel sumatur succus maloꝝ macianoꝝ et succus plantag. ⁊ acetũ. calefiãt simul ⁊ intingat pãnus ⁊ superponat dolori. ⁊ quidã supponunt miliũ torrefactum vel ordeũ cũ non habeant aliud. Itẽ dicit Auic. ꝙ dissinteria epatica est periodica. ĩtestinalis vo nõ: sed cõtinua. Et videt contrariũ: quia epatica a supiori radice ꝓcedit humoꝝ ⁊ in se habẽte cõtinuã abundantiã humoꝝ ⁊ materiã fluxꝰ. Intestinalis vo nõ habet hu. ⁊ materiã aliũde nascẽtem. vnde magis debet eẽ periodica. Et dico ꝙ intestinalis dissinteria est causa dol. ⁊ vulnerũ q̃ cõtinue stimulãt fluxũ: qꝛ cõtinuus est fluxus ꝓpter causas stimulãtes cõtinue. In epate nõ est cã stimulationis: sed accidit fluxꝰ cuꝫ materia aliũde venit: hoc est cũ aduẽit ei succus cibi: et hoc de nocte magis: q̃re de nocte magis vel ab alijs mẽbris: sicut pꝫ in mẽbris mutilatis. cũ san. nõ inueniat mẽbrũ aliud: ad cuiꝰ nutrimẽtũ destinatꝰ erat redit ad suuꝫ pncipiũ. s. epar: ⁊ epar respuit ipꝫ cũ eo nõ indigeat. ⁊ ipm expellit ad intestina: ⁊ ĩde fit dissinteria epatica. Sed in medicatiõe dissinterie antecedit scire qd genꝰ morbi sit. qm̃ aut cõsilis aut officialis. Et arbitrãtur quidã dissinteriã esse morbũ cõem. ꝓpterea ꝙ ipsa e cuꝫ excoriatione intestinoꝝ ⁊ cũ solutione cõtinuitatis. sed excoriatio siue solutio continuitatis nõ est dissinteria: sed est introducta ex acumine hu. ꝓpt fluxũ. Dissinteria aũt fluxꝰ est: q̃re non videt esse morbus cõis. Alij arbitrati sunt ipaꝫ esse morbũ cõsileꝫ ꝓpt huꝫ ãcedẽtes causas sui: quare cũ fiat

ex vitio hu. erit morbꝰ humoralis. ⁊ oīs morbꝰ hūoralis est morbꝰ ꝯsilis quare ⁊ dissinteria erit morbꝰ ꝯsimilis. Sed si oīs cuius cāe āntes sunt hu. est morbꝰ ꝯsilis: ergo ydropisis ⁊ apa. sed a cā ānte nō denominatur morbꝰ. Dissinteria aūt est morbꝰ de gn̄e fluxus. Et arbitrati sunt quidā esse morbū officialē ꝓpter officium mēbroꝝ q̄ intestina debilitāt: qd̄ est ꝯtinere ⁊ ordīare expulsionē post digestionē. Debilitat̄ autem retētio ⁊ augmētat̄ expulsio inordinate ꝓpt̄ stimulationē ab hu. acuto. aut plenitudinē in vulnerībꝰ. Et iterū qꝛ est pctm̄ aut in aspatione. aut lenitate. lenificant̄ aūt villi trāsuersorij ⁊ asperant̄ latitudinales ⁊ fiūt rigidi ex nimia siccitate vltra naturā debitā: qꝛ excessus est in expulsione et fit fluxus. Et alij arbitrati sunt dissinterīā esse morbū cōpositū ex tribus morbis. Uñ triplicē req̄rit medicationē: qꝛ humoribꝰ debet̄ euacuatio ⁊ ipsius acumis repssio. ⁊ lenietībꝰ abstersio. ⁊ retētiue ꝯfortatio. et expulsiue debilitatio. ⁊ vulnerū consolidatio. Sed adhuc his nō medicabit̄ fluxꝰ ꝓpter hoc ꝙ fluxui nō opponit̄ euacuatio. vel repressio. vl' abstersio. vel aliud dictorum generuꝫ. Curat̄ aūt fluxus p ꝯstringētia: eo ꝙ ꝯstringētia coadunāt virtutes et inspissant ⁊ coagulāt hu. fluidos. et mēbri ptes vlcerosi distantes reducūt ⁊ ꝯglutināt. ⁊ v̓tutē retentiuam confortāt ⁊ inhibēt expulsiuā. ⁊ hoc est totū qd̄ requirit̄ in medicatione dissinterie tam ꝫm cām āntē ꝙ coniunctā ⁊ introductā. Et dico ꝙ acumē hu. ē cā cōiūcta ad quā imediate sequit̄ fissura intestinoꝝ. Neqꝫ eniꝫ est dissinteria: nisi cū scindunt̄ intestina. ex quoꝝ scissura ⁊ excoriatiōe fiūt vlcera sanguinolēta. Uñ ꝓprie ⁊ p se est morbꝰ cōis: qm̄ solū ꝯtinuitatis in intestinis impropie aut consilis vel officialis ꝓpter cām dictā.

¶ Queritur autem que dieta cōpetat an grossa aut subtilis: non grossa: quia suffocaretur digestiua debilis nō subtilis: qꝛ sua subtilitate subterfugeret digōni: ⁊ in genꝰ colericū ꝯuerteret̄. ꝓpter hoc dico ꝙ debent̄ dari q̄ bn̄ sunt nutriētia ⁊ facile digestibilia: sicut ius galline ⁊ lac pastū artificialr̄ ⁊ vitella ouoꝝ. ⁊ talia grossa possunt exhiberi: qꝛ multum dissoluit̄ a corpe: ⁊ v̓tꝰ digestiua debilis est. det̄ aūt gn̄ū tritici vel risi. vel lētes coquātur ⁊ cōdiant̄ cū lacte amigd. vel auellanarū. Uel lētes decorticate vel silīa triticea. vel ordeacea. aut farina. aut oxiza. i. spelta cū lacte capno. in quo extinguūtur lapides flu. vel in aq̄ celesti in q̄ xilocaracta. fenug. mirtilli. se. plātag. et ro. syriaci decoquātur. pultes triticee p̄parent̄. quibus coctis pul'. boli ar. vel sang. dra. moderate admiscea t̄. vel oui vitella in aceto intincta. vel fabe tēperate in aqua plu. et post frigent̄ in sepo hircino. addito pul'. gūmi arab. ⁊ dragag ⁊ hoc si est cū fe. ¶ Et nos dicimus medicinas ꝯueniētes debili nature ⁊ forti. ⁊ tu ordina. Si aūt sint sine fe. pullis et turturibꝰ assatꝫ vtant̄ cū succis vue acerbe. vl' aceto forti cū succo mēte. oībꝰ silr̄ fructibꝰ stipticis vt sorbis. cornis. mespillis. coctāis. piris. magnis. prunellis. fisticis. auellanis. amigdal'. castaneis. malis matianis assis. Uerūtn̄ ex his quedā ꝯueniūt nō febricitātibꝰ. ⁊ quedā febricitantibus. qd̄ scire debes p ꝯrij adhibitionē. Et de cibis ꝯueniētibꝰ artificialibus sumus copiose dicturi qui sunt cibi ⁊ medicina. Sed antecedit sciētia ordinis exhibēdi. Utrū scilꝫ

danda sit grossior prius et post subtilior videtur quod dissinteria morbus est acutus. et in omnibus acutis si competit obliquus cibus grossior primo exhibetur: et post subtilior. videtur quod prius reficiendum est et ad illud et ante illud subtrahendum est. ¶ Contra. in principio dissinterie natura occupata est circa evacuationem materie: ergo sicut in hora crisis que est hora evacuationis vel quando augmentum est hora digestionis: et status est hora evacuationis. et principium huius egritudinis est sicut status: igitur dietandum est sicut in statu: ergo prohibendum est ab omni evacuatione. quod concedimus. et ratione dicta ne natura impediatur. et hoc primo die. ¶ Accidentium quidem differt medicatio: quando dissinteria differt secundum causas materiales secundum loca. secundum sinthomata. Secundum causas quia quedam fit a causa exteriori. quedam a causa interiori. A causa exteriori: ut medicina nimis acuta vel a cibo laxativo vel potu. vel a casu. vel a nuditate et frigore ventris vel partium extremarum. A causa interiori: ut a fluxu humorum aut a debili retentiva. aut forti expulsiva. aut humorum abundantia. aut acumine. peccat enim humor quandoque quantitative: quandoque qualitative. Et humor in causa. vel est co. naturalis. vel co. adusta eruginosa vel prassina. aut sang. adustus in naturam veneni conversus. aut flegma salsum. vel naturale. vel acetosum corruptum. aut melia adusta. Secundum loca quia quedam est a cerebro. quedam ab epate. quedam a splene. et hoc secundum loca a quo. Secundum loca in que: quia quedam fit in superioribus intestinis. quedam in infimis. quedam in mediis. quia ut dicit Gal. in tegni. Inventio sanandorum secundum partem aliam ex ... sumitur dispositione. ut plurimum ... tientium particulis. Secundum sinthomata ... riantur species dissinterie. Est ... species secunda et tertia. quia in prima ut dicunt exeunt egestiones quasi lotura carnis. et est facile curabilis in secunda: quasi rasura pargameni sive cortices subtiles intestinorum. In tertia exeunt intestina quasi per frusta. et hec est incurabilis sicut dicunt. Sed in veritate frusta non exeunt nisi ab inferioribus grossis intestinis que propter grossitudinem suam ulcerationes et rasuras sine magno nocumento pati possunt. et interdum fiunt egestiones sanguinee sine quasi lotura carnis: et moritur homo propter acumen: quia materia continetur in subtilibus intestinis passibilibus non tolerantibus acumen et ulcerationem. iuxta illud Ipo. Si quod intestinorum gracilium etc. Dissinteria autem vitio superiorum sive gracilium cognoscitur: quia dolor sentitur supra umbilicum et videtur cingere pa. et sanguis egestioni valde est permixtus propter longam viam. unde videtur esse quasi lotura pergameni. Cum autem fit vitio inferiorum: dolor sentitur sub umbilico et super pectinem et renes. nec san. egestionibus est permixtus multum. In mediis autem locis quando est dissinteria sentitur dolor in mediis autem locis et circa umbilicum et san. est valde permixtus egestionibus: et non tantum ut in superiori. Diximus autem in dolore stomachi signa hu. abundantium in intestinis. ¶ Et preter illa nota quod in co. naturali sanguinea egestio est et crocea ubicunque ex colica prassina partim viridis: partim sanguinea: partim eruginosa. i. erugini eris similis in colore. Ex melia innaturali adusta partim sanguinea. partim nigra ex flegmate salso. partim sanguinea. partim subpal. in sanguinea adusta: est partim sanguinea. partim subnigra. Et in his non sufficientibus signis oportet recurrere ad p... ...a vel et particularia dicta in dolore capitis. Et in prima specie resolvitur unctuositas in secunda abraduntur villi.

vnde trāsit cito in lienteriā. In tertia: ptes carnose et neruose abradātur p frusta. et hoc dico in quibuscūq; materia sit in intestinis. gracilia intestina nō ferūt nisi pmā spēm et illā moleste: reliqs duas nō ppt causam dictā. Grossa intestina oēs species ferūt: vltimā tn̄ moleste. Media intestina medio modo se hn̄t inter tolerāciā et molestiā. Et iā diximus causas pticlares solonis vētris. Cause aūt vlēs solonis sunt. v. hūiditas naturalis intestinor. assumptio humidor. vel cor appō ex. defectus attractiue epatis vt in cachechia. fortitudo expulsiue et retentiue debilitas. abundātia co. in intestinis. et hoc. ij. modis qualitatiue tm̄ vt in dissinteria: q2 acumine scindit intestia. aut q̄titatiue solū: vt in dyarria. Pungunt em̄ et stimulāt ad exitū. Et iste cause qm̄ abūdāt in iuuētute: exiccātur in senectute. iux Ypo. Quibuscūq; iuuenib9 hn̄tib9 vētres humidos his senescētib9 exiccant et ecōuerso. Quibuscūq; iuuenib9 hn̄tes vētres siccos: his senescētib9 humectātur. Nā silr sunt cāe pstipatiōis naturāl siccitas itestinor. assumptio siccor. fortitudo attractiue epatis et ipsius psumptio vt in acutis. debilitas expulsiue q̄ sepi9 accidit: q2 nō transmittit co. p pstricturā pori vel eius opplōnē q̄ est inter cutī et intestina. et cū aliqua har abūdat in iuuētute pstringit vēter et remittit in senectute: et fit fluxibilis vēter in senib9. Et diximus supra q dissinteria incipit quasi i statu. vn̄ q̄si in statu expellit: sicut flux9 i statu qn̄q; fit vi nature. qn̄q; vi sintbōatis. Silr dico in dissinteria: q2 dissinteria qn̄q; icipit vi nature expellētis nociuū hu. et t... flux9 spōtane9 nō est intcipiēd9 ni... materia tota educta vel pro maio... pte. vl flux9 fit furiosus ppt furiositatē co. et pter naturā violent9 et acutus: et tūc sistēdus est et intercipiēd9. Cōtingit aūt qn̄q; q natura incipit a bono et terminat ad malū: eo q nescit sibi frenū apponere cū aliqd ducit in psuetudinē. Est g rla q spōtane9 flux9 nisi supfluat nō est cohibēdus: et p̄cipue cū sit cretic9. Sintbomatic9 aūt cohibēd9 ē. Sz si ē ex humore nociuo peccāte q̄titatiue vl q̄litatiue: purgatō nociue materie antecedere dz. Vn̄ cognito q cā dissinterie fuerit co. viridis vel nig. vl mā diuersa q̄ minat lōgitudinē egritudinis. q2 dicit Ypo. Stercus variū pductōez egritudis sigt. Et cā hui9 est: q2 natura breui tpe nō pōt plēs hostes vicere et expellere nisi iuuet. Vn̄ si aliqs hu. nocu9 sit cā dissinterie ponēdū est pncipiū aut rē omnē ab euacuatiōe. In pma aūt cā ppt materie furiositatē p̄cipue si sit i itestinis supiorib9 cū egōne pticipādo egōni nigredinem purgatio dz fieri cū mirab. ci. et indis tritis stati. pax em̄ stabit vt9 salua in hac egritudie. Dicit em̄ Ypo. Dissinteria si a felle nigro ichoauerit: mortale. et hoc p̄cipue si vrina fuerit multū tincta: vel parū vel multū liuida: q2 vrina multū tincta in dissinteria suspecta est: maxie cū liuiditate et furfureis et petaloidis resolōnib9: q2 nō potest eē sine fe. et calore psumēte subalē hūiditatē: p̄cipue si sit cū casu vtutis appetitiue. Defect9 em̄ appetit9 in hac egritudie pessimū signū ē. Sepi9 ei cū talib9 signis i ethicā submergūt.

Quare vrina liuet in fluxu ventris.

Diximus autez in caplo de pleuresi. v. causas liuoris. quarū vna est humor pturbatio q̄ fit cū hu. diuersor

color: vel ad intestina vel emor. vel ad mrice vi nature expelluntur. siue vi sintbomatis egrediuntur: vel cum alia: ad alia predicta membra attrahuntur. In fluxu autem ventris bu. ad intestina decurrentes per epar ad mesaicas venas transitum faciunt. vnde pars eorum ad naturam transmittitur. Qui cum sint diuersi coloris: quia fla in maiori quantitate. melia cum minori cum ea emittuntur liuidam reddunt vrinam. et licet vnius bu. vitio quandoque incipiat dissinteria: tamen et aliorum bu. in ea pariter fit euacuacio: non principaliter sed secundario. Color autem vrine debet attestari principaliter dominanti humori: nisi ex frequenti motu assellationis et ex nimijs vigilijs intendatur que nimium fluxum comitantur. Unde si fluxu ventris vrina colorationr apparet suspecta creditur: quia fluxus ex co. vel san. adusto vel melia innaturali esse ostenditur: quod multo periculosior est quam que ex flegmate iudicatur. aut membra febrili discrasia distemperata esse monstrantur: quod in fluxu pessimum est. Sic autem causa accidit liuor in vrinis patientium fluxum. M. vel emor. quia varij bu. purgantur. s. fla et melia ex quibus aliquid in transitu ad vrinam transmittitur dum in perturbatione et motu ad sua respiracula diriguntur. Distinguntur autem: quia in fluxu ventris vrina est pauca: quia vrina multum noctu mincta modicum secessum significat et econuerso. Urina enim et sudor et egestio sese adinuicem cum alterum superfluit diminuuntur. Resolutiones autem longe apparent: vt quidam aiunt ex resolutionibus intestinorum venientibus per mesaicas venas ad vrinales meatus: quod possibile est esse si fluxus vitio stomachi vel intestinorum frigidorum fiat. Si vero vitio inferiorum fiat: impossibile est in vrina apparere cum ex motu et perturbatione intestinorum necesse sit [illegible] egestione decurrere. Sed in motu et perturbatione bu. in fluxu ventris quod necesse est comitetur perturbatio in vrinis in tali descensus impetu: resolutiones longe a membris resoluuntur: quare non partes in transitu cum vrina miscentur dum fit bu. descensus a venis ad intestina per ep. quia si soli bu. in intestinis contenti in fluxu emitterentur. et non aliunde discurrerent breui spacioque libet fluxus ventris finiretur. In fluxu M. et emor. non pauca sed multa cum vrina in qua resolutiones san. apparent. Quod potest fieri. ij. modis. Uel quia san. superfluus ad loca illa a toto corpore transcurrit. in cuius decursu alique particule cum vrina mixte egrediuntur. vel cum fortis sit expulsiua in mrice et in ano ad san. expellendum: quando menstrua vel emor. currunt confortatur virtus expulsiua in vesica: vt alique gutte san. ex venis vesice exprimantur. Cuius rei argumentum est: quia in qualibet assellatione vrina emittitur. quia cum in intestinis virtus expulsiua intenditur in circumadiacentibus partibus confortatur. Unde forte corpuscula que in vrina patientis fluxum apparent non a superioribus cum vrina descendunt. sed vi expulsionis a vijs vrinalibus dissoluuntur. Quod autem in fluxibus bu. ad epar redeant constat ex hoc quod saepe epar ex ipsis debilitatur cum ab eis non mundificetur. Unde ydropisis sepe generatur propter retentionem M. et emor. Unde Ipo. Emorroydes sanati antiquas si non vna relicta fuerit periculum est ydropem fieri aut ptisim aut maniam. Retentione vero. M. vel emor. spumose et ni. apparent resolutiones ad intestina decurrunt. fluxus autem. m. et emor. facile per vrinam non cognoscitur: sed ad alia signa oportet recurrere. ¶ De cura et primo de purgatione. In dissinteria ergo que fit vi nature factum relinquitur. quia dicit Ipo. Ea quorum crisis fit et quorum facta est equaliter nihil mouere neque nouum facere sed sinere sed cognoscitur: quia fluxus venit ordinate. [illegible]de alleuiatur natura. Que autem est sintbomatica cognoscitur quia inordinate fluit cum do. et angustie. et debilitate nature.

In causa pma sicut dixi pper materie furiositatē fiet purgatio cum mirab.ci.ꝛ indis trits. Et si diuersi sint hu. adusti festinādū est ad purgādū cū medicis diuersis hu.appropatis ꝛ ſm ppetatē materie medicina ppa ex mirab. cōfecta ppinef: vt mirab. ci.ʒ co.ꝛ san.adustū ʒ fl'a. kebuli.ʒ salsum fl'a. vtriqꝫ ʒ mel'iam adustaꝫ indi. Et ʒ cōpositos hu. cōponātur medicine: vt ʒ co.ꝛ fl'a.citri.ꝛ kebuli ʒ co. ꝛ mel'iam.citrini ꝛ indi ʒ fl'a ꝛ mel'iam.kebuli ꝛ indi.siue bellir.ꝛ ēbli.q̄ vtriqꝫ purgāt co. ꝛ fl'a. boruꝫ puluis ad q̄titatē.ʒ.j.vl'.ʒ. ß. temperef p noctē in aqua plu.vel ro.vl' sero capno.vel aqua decoc.mastic.vel plātag.ſm q̄titatē ꝟtutis detur rusticis tota substātia. delicatis colatura mane. Sed si volueris dare colaturā pone plꝰ de mirab. ¶ Et nota q mirab. dati cū aqua.ca. vrinaꝫ puocāt.cū frigida cōstipāt habenti stomachū ca.dētur cū frigida. habēti frigidū cū aqua ca. Itē nō debēt dari in vitio spūaliū pper siccitatē eoꝝ. Unde qn̄ dātur debet dari aliquod lenitiuū ne seq̄tur tussis ꝛ motus stomachi ꝛ vomitꝰ. Iteꝫ valꝫ in causis epatis.cōstipāt enim ipsum. In dissinteria aūt tota substātia dꝫ accipi:q2 ex pte sube est ꝯstrictio.ꝛ ex pte gūmositatis laxatio. Uū cum vstulanf fortiter cōstipāt. cōsumif eñ gūmositas forti aut exūte natura in pncipio particularibꝰ ꝯueníētibꝰ: ꝛ pcipue in sanguinea materia fiat minutio. ꝛ etiā vbi co. vel adustio est in cā. vel interponat partes. vel purgef. ꝛ hoc dico in principio. Qd̄ si inueterauit vt sit post.xv. dies: psumif q materia pfecte sit euacuata: qd̄ cognoscif ex egestione no portāte aliq̄d hūoris admixtū. Si adest egestio debita cū san.admixta tunc insistendū est cū constrictiuis. Qd̄ si ex parte sit mūdificatō: ex pte nōꝛ purgare ꝛ post ꝯstringere. Et dico q cā exn̄te in iferioribꝰ intestinis: insistendū est cū purgatorijs inferioribus.s.cū clisteribꝰ pus mundificatiuis: post ꝯsolidatiuis in medijs mediciuis ꝛ clisteribꝰ. Omnes dissinterici melius curanf ſm viam cibi cōstrictiui ꝛ p exhibitionem varioꝝ ferculoꝝ pper casuꝫ appetitꝰ. Cassiafistula nō dꝫ dari in dissinteria: q2 leniēdo vltra modū fluxū induceret. Reubarb.aūt cū decoc.prunoꝝ ꝛ viol'. aliq̄ mō ꝯpeteret: nisi timeref de lesione epats ꝛ pectoris: ſꝫ tūc debēt addi addi ro. vel gūmi.vl' sil'e. Meliꝰ tn̄ cōpetūt mirab.q̄ alia medicia: q2 ꝯstringēdo laxāt.vū sūt medicia dissintericoꝝ ꝛ nō alia. Euacuata igr̄ mā ī pori spē ꝛ do.mitigato vt pdixímꝰ dādū ē el'cm cōmixtū ī tribꝰ.s.dyacoū.athana.ꝛ micle.ꝛ si fuerit delicatꝰ cōmiscef ꝫuc.ro.ꝛ acuaf cū san.dra.bolo.ꝛ lap.emathi. et modico masti.nisi abhorruerit illō. ꝛ ebibeaf cū succo plāta.vl' fir.stip. ꝛ h̄ fiat stati post medicinā anq̄ def cibꝰ mane.ꝛ sil'r oē stip.ꝛ pedes īteri ponāf in aq̄ salsa tep. vbi decoq̄f resta bouis.ꝛ istō vꝫ ʒ quēlꝫ fluxū. Ul' post medicinā ītrudaf ī bal. decoc. ro.plāta. camel'.simphi. reste bouis sanguīarie.cāui.ꝟge pas.gall'.corti. sorb.mespil.cito.mali g̃. ꝛ floris eiꝰ ꝛ silū. Uel etiā in bal.freq̄uēs efficacissimū.ꝛ in exitu balnei offeraf requies cū athanasia ꝛ miclete eq̄liter vel dyacodiō.fiat cibꝰ iste q̄ potissimus est in hac cā. ꝛ optime nutrit: et spissum generat sang. Sumaf igif gallina vetus ꝛ decoquaf in aq̄ plu. vel saltē cisternalli vsqꝫ ad mediam coctionem. et postea agresta secundo. ex sumac bene ablutum ponatur

ꝛ coquantur ad separationē ab offi/bus ꝛ post teratur ꝛ distempetur cū brodio ꝛ coletur ꝛ colature incorpo/retur mica panis azimi facti cum aq̄ plu. ꝛ vitella ouoꝝ addanꝰ. iste cibꝰ offeratur ꝛ si supaspgatur puluis ci/namomi. gariof. boli. sandali. draga gā. melior erit. Detꝰ etiā rizi coq̄na/tū cū lacte capno ſ lac capnuꝫ sit ar tificialiter paratū sic. s. vt in eo extin ganꝰ lapides flu. vel ferrū indaicuꝫ ad ꝯsumendū serosaꝫ substantiā. q̄ butyrosa substātia extinguit acumē colꝰe ꝛ caseata cōsolidat vulnera ꝛ in spissat hūores ꝛ ꝯstringit vētrē si ca pra nutriaꝰ stipticis herbis. Et simi liter si epar fuerit forte vel stomachꝰ fortis pōt exbiberi triticū coq̄natuꝫ cū tali lacte. vel possunt hec coq̄nari cū lacte amiō. vel auellanaꝝ. Imple aꝰ turtur puluere stiptico ꝛ aromati co ꝛ ponaꝰ in furno pꝰ extractioneꝫ panis. postea pulueriseꝰ subtilissime ꝛ vtatur q̄cūqꝫ mō voluerit ꝛ in ele/ctuarijs maxime in fluxu emor. Et si cibū abominenꝰ sumātur pira co/ctana vel poma q̄ dicūtur sturs dco/q̄ntur ꝛ pulpa teraꝰ. ꝛ addaꝰ lac ami gda. ꝛ vitella ouoꝝ ꝛ modicū cere et exbibeaꝰ. Itē decoq̄ntur caules in tribꝰ aq̄s ꝛ substātia sumaꝰ ꝛ ei ad/dātur folia plātag. ꝛ decoq̄nꝰ in aq̄ plu. ſcuꝫ carne vaccina vel arietina si fortis est v̄tus ꝛ epar ꝛ stomachus. vel si nō: addaꝰ eis succus p̄oris gal line iste cibꝰ ē optime stringēs. Itē sumaꝰ caseus recēs ꝛ decoq̄tur ī aq̄ plu. ꝛ addaꝰ mel cū aq̄ cōsumitur. et si fuerit cā ca. addaꝰ agresta scdo. si f̄ra addaꝰ vinū ru. stipticū ꝛ exbibe atur. Sūt etiā q̄daꝫ agrestes q̄ abo/minaꝰ medicinas ꝛ syrupos ꝛ tales optime cōstringunꝰ succo prunellaꝝ sorbarū ꝛ mespilloꝝ vel cornoꝝ vel ꝑ se vꝰcū alijs ꝛ additꝭ ro. ꝛ sumaꝫ q̄cunqꝫ modo accipiuntur. Mane ꝛ sero alternatim vtanꝰ syrupo ro. mir tino aut tali. ℞. ro. rosis siriaci. i. flo ris q̄rci. spodij. balau. psidie. xiloca/racte. mirte. mirtilli. acacie. ypoq̄sti dos. licij. lenticule. se. plantag. galle. mēte. verbene. ana. ʒ. ß. succi citonij. mespili. prunelli. arnoglo. tormētil/le. pētafilō. cameleōte. sorbi. corni. lī pide. i. cōsolide maioris ꝛ minoris. an̄. ʒ. ij. dragagā. gūmi ara. boli arm̄ masticis. karabe. san. drac. emathi/tis. an̄. ʒ. iiij. iusq̄ami. papaueris. mā drag. opij. an̄. ℈. ß. zucca. lb. duas. cō/fice sic. Succis adiūge quartā partē succi mali g̃n. acce. vel succi agrestis vue vꝰ mali maciani. ꝛ zucc. apposita post decoctionē coleꝰ ꝛ fiat syrupus ꝛ cum albu. oui clarificeꝰ ꝛ exbibeaꝰ cū aq̄ plu. decoctionis mēte. si iste sy rupus in restringēdo defecerit: nul/lus potus restringere poterit. Item lac vaccinū ꝛ succum mente potet si mul ꝑ duos calamos eq̄liter. ꝛ vtaꝰ alternatim vt diximus zuccar. ro. dy acodiō. dyacitonitē frigido. ꝛ micle te. ꝛ athanasia eq̄liter mixtis ꝛ acuā tur mastice. bolo. ꝛ sanguine dra. et post seq̄tur vsus syrupi. ꝛ sic efficaciꝰ constringūtur. Item tyriaca balsa/mita mirabiliter stringit. similiter a thanasia cū succo plantag. in quo fri cetur emathites donec rubescat suc/cuu. Pillule iste ad idē faciūt. ℞. ro. coralli vtriusqꝫ. spodij. emathitis. a/cacie. succi ypoq̄stidos. floris came/leōte. ana. ʒ. quinqꝫ. opij. ℈. semis. tē/pera cū succo pentafilon. Solus y/poq̄stidos cū acacia ad idē sufficit. Iteꝫ sotyra magna acuta cū spodio ꝛ karabe ana idem facit. similiꝰ tro cisci trocoō. ꝛ faustiani.

¶ Trocisci salernitani optimi.

¶ Precellunt tamen omnibus tro/cisci quos salernitani magistri do/

mino regi scripserunt scꝫ trocisci ad dissintericos ꝛ lientericos optimi. ℞.opij.castoꝛ. ana.ʒ.duas. sanguis dra.lꝫcabꝛe.gũmi arab.vsti.acacie. ypoq̃stidos.balau.resine.psillij vsti. se.plantag.costi.se.papaueris ni.su mac.terre sigill'.spodij. galle asiane. ematbitis.iusq̃ami al.ana.ʒ.iiij.mã drag.ʒ.vnã.gallie mus.ana.ʒ.vnam cardamomi.carui.croci.macis.nuc mus.gariof.stoꝛacis ru.tburis.ana. ʒ.duas.campbꝰe.℈.ij.musci.℈.semis cõfice cũ muscillagine psillij.ꝛ succo arnoglosse.añ.forma trociscos.ʒ.j.ꝛ resolue vnuꝫ in aq̃ ro. ꝛ vtere.potes aũt minuere receptionẽ vt ꝓ vnaq̃ꝗ vncia ponas dragmã. Preterea balneis empl'is ꝛ fumigijs cõuenit oẽs dissintericos ꝛ liẽtericos optime purgare: qm̃ efficax ꝛ vltimũ remedium esse cõsueuit. Balneũ igitur tale fit ꝑmo ro.mirtus.plantago.consolida vtraqꝫ.coꝛtex spine nigre. psidia.balau.coꝛtex fabe.glãdes. castanee.añ coquanť in aqua in qua sedeat addita q̃nta parte aceti. Aliud balneum q̊ nullũ credo efficacius ad stringendũ in scriptis bodie repitur. Accipe aquã plu.quantũ sufficit.coꝛtic ꝑuni nigri.mespilli.coꝛni.coctani.querci.ro.plantag.vtriusqꝫ cõsolide.psidie.tãni.balau.mirtilli. soꝛbi. coꝛticis ꝛ fructuũ oĩum.acacie.ypoq̃stid. sumac.mẽte.prunelloꝝ.boli arm̃.roris syriaci.radicis ꝛ floris cameleõte.pentafilõ radicis.coꝛticis glãdiũ oĩum.ana. pꝛout medico videbitur. aceti foꝛtissimi sextar̃.ij. coquantur ꝑfecte donec aqua spissa fit ꝛ nigra. ꝛcum tepida fuerit panno lineo eger inuolutus in ea diu sedeat. Empl'm tale ab vmbilico vsqꝫ ad pectineꝫ ponatur.acacia.ypoquist.liciũ succuꝫ ꝛ arnoglosse.ana. farine triticee quantum sufficit. Si vero difficilioꝛ fit cõstrictio addantur opij.℈.duo. ¶ Fumigium tale fiat. Colofonie puluis ponatur suꝑ carbones minutos ignitos vel alie spẽs stiptice vel pulueres ꝛ fumus recipiatur. fumus etiaꝫ anguillarum viuarum positaruꝫ suꝑ carbones recipiatur.optime confoꝛtat virtutem retentiuam. valet in oĩ specie dissinterie ꝛ in quocunqꝫ loco sit. ¶ Cibi eoꝝ sint assature ꝛ nõ dẽtur cum bꝛodio quia bꝛodium bumectat nisi pꝛeparetur spissum cum pulueribus ꝛ speciebus stipticis. Fiat eis panis ex farina tritici cum succo plantag.ꝛ millefolij.ꝛ dentur lentes cocte in aceto vsqꝫ ad aceti consumptioneꝫ.deinde autem turtur vel ꝑdix vel gallina assa cum cera. Potus sit aqua ro.vel pluuialis vel aqua decoctionis masticis si est cum feb. si est sine feb.detur vinuꝫ rubeũ ꝛ limpbetur cum buiusmodi aqua. Item mastix ꝛ gummi arab. super tegulaꝫ calidam exurantur ꝛ puluis eoꝝ similiter coquatur.similiter d̃tur fenug. coq̃natum vt lenticule coquinate vt puls ꝛ septem diebus continuis exbibeatur stomacbo inanito.ꝛcaseus vetustissimus cũ melle coctus. Itẽ semen plantag.tritum ꝛ mixtum cũ albumine oui assetur super tegulam calidã ꝛ detur.illud est stepbanonis Halie.ꝛ Constan.fiãt bolera de plãtagine ꝛ sepo bircino. Offerantur ostrea cuꝫ suis testis decocta que valent contra vicium spiritualium ad mundificationem ꝛ cicatrizationem ꝛ dicuntur trabere antracem d̃ loco Item turtur viua comburatur cum plumis addito boli ꝛsanguinis dꝛa. ꝛmumie.ʒ.ij.in furno in olla facta ex argilla ꝛ bolo cum aqua pluuiali ꝛ turtur extracta puluerizetur ꝛpuluis aspergatur cibis ꝛ potibꝰ. Sed nota ꝗ bolus ex siccitate sua sitiꝫ ꝓ

uocat nimis. vnde non oportet eo nimis vti. fiant monopilla Hali. de aquila que ℞. crocū. castor. mirram. piper. piretruz. cinamo. opium. ana. primo detur quasi cicer post in maiori quātitate, semꝑ crescendo vsq ad consumptionē. Et potes facere sifes bis ex bolo. sanguine dra. ypoquist. acacia. mūmia. spodio. piretro. opio ꝛ licio. ꝛ sili' exbibeātur. Nota ꝙ farina q̄ datur in dissinterijs debet coq̄ in olla ī furno sigillata argilla vl' pasta in quantū panis. ꝛ pꝰ debet coq̄nari cū lacte vt supius. ℞. ypoq̄sti. sumac. acacie. spodij. san. drac. gūmi arab. dragagan. se. psilij assi. aā. def cū succo plātag. vel pentafilō. vel aq̄ ro. vel plu. ¶ Def eliuz h̄. ℞. gariof. macis. coralli. papaueris. aā. ʒ. q̄nq cinamomi. croci. boli arm. iusq̄ami. ana. ʒ. iiij. dragagā. san. dra. acacie. opij. carda. in aceto infusi ꝛ assi. aā. ʒ ij. spodij. amomi. se. q̄nq; neruie. assorū. aā. ʒ. iij. camphe. ʒ. j. tempenf cuz dyacodion ꝛ detur ꝛ seq̄tur syrupus cōstrictiuus. Item accipe gallinā ꝛ farsi eā coctanis elixis tritis eiectis interioribꝰ admiscēdo pul. boli. san. dra. ematbitis. ꝛ cerā. cinamo. gariof. gūmi arab. dragagā. coq̄ ꝛ comedat. ꝛ si volueris adde caseuz vitella ouoꝝ ꝛ tere. Itē confice panē assi. i. biscoctū apponēdo lac cuz pul. margaritaꝝ vtrūq. cristalli si fluxꝰ sit d̄ col'a prassinavel eruginosa. q2 cristallus ē frenū baꝝ col'arū ꝛeas destruit potatus aūt pꝰ lac amissuz ꝑpter'febres restaurat. datus aūt nutrici in potu febres pueroꝝ destruit. hȝ eniz vim constringendi. Diximus supius ꝙ cum dissinteria sit causa superioꝝ cuiꝰ signa sunt dolor ꝛ tortio ab vmbilico superius. sitis. fastidiuz. ꝛ egestioni sequitur sanguis ꝛ certius signū pre oibus est ꝙ cibo vel potu ac cepto statim dolorem sentiunt. semꝑ danda est medicina oīs ꝑ os tam laxatiua ꝙ cōstrictiua ꝛ dieta competens. Tunc ergo cū datur. ʒ. j. mirabol'. ci. gummosoꝝ. difficilimoruz ad pulueriȝandū morātium sub diuo in aq̄ pluu. vel ro. ꝑ noctez colatura vt diximꝰ soluef patiēs q̄nq̄es vl' plus vel minus. ꝛ cessāte fluxu dabuntur el'cia predicta acuta vel saltiz zuccaro. cū pul. masticis. ꝛ post bibat parz de aq̄ ro. ꝛ pꝰ debet refici pullo mō ꝑdicto parato. deīn post horaz supponaf stō empl'm factū de pul. arilloꝝ īmaturatoꝝ. de: vua agresta parū. cinamo. ro. simpbito. psidia. balau. cū alb. oui distēpatis. q̄ꝝ pul. valet potatꝰ ꝛ cibarijs aspsus.

¶ De dissinteria vicio intestinorum facta.

Quādo aūt dissinteria fuerit vicio inferioꝝ intestinoꝝ facta magis cōpetit cura ꝑ clisteria ꝛ suppositoria ꝛ cognoscif vt dictū est ꝑ dolorē ꝛ tortiones ab vmbilico inferiꝰ. ꝛ q̄n assellat ꝑmo emittitur sanguis ꝛ q̄daz muscillagines post. ante digestionē ꝑmo adhibendū est clistere mūdificatiuū. deīn cōstrictiuū. Erit aūt clistere mundificatiuū ex ptisana alba ꝛ spissa cū melle ro. Et in egestione attēdēda est q̄titas egestiōis. Si eīn qđ emiserit nō fuerit maius nec minus ꝙ id qđ iniectū fuerit: bonū est. h̄ aūt fiat ter vel' q̄ter q̄usq aq̄ exeat clara ꝛ pura q̄lis iniecta fuerit nō īfecta sanguīe vel sanie ꝛ tūc ē signū vulnera intestinoꝝ esse bn̄ mūdificata. neq eīn aliť curari possūt nisi ītestina mūdificenf a sanie ī eis collecta. tūc adhibēdū ē clistere ꝯstrictiuū. vl' fiat clister mūdificatiuū sic. oua coq̄nf ī aceto ꝛ sint dura et exbantur vitella ꝛ resoluātur in pte ipius aceti: ꝛ addita aq̄

ordei clisterizetur. vel fiat clistere de sepo vrsino collecto circa renes ꝛ liq̄facto addito aliq̄ d̄ oleo ro. ne nimis cito coaguletur prius magis mūdificat istud magis lenit ꝛ solidat ꝛ prohibet ab vlceratione. Al'. fiat de dragagā. al. distempato cū vitello oui ꝛ ptisana ꝛ lacte mulieris. ¶ Et nota ꝙ in pori specie nō fit ꝯsolidatio sicut nec h̄ nisi precedat vlcerū mūdificatio. ꝛ mūdificatiōes docuim⁹ fieri p medicinas laxatiuas q̄ ibi cōpetūt. Et dicimus ꝙ serū caprinū cum aq̄ ordei nō decorticati cū melle dis. mūdificat. Similiter decoctio lētiū ꝛ fenug. qđ multū laudaꝫ cū melle. ꝛ hec iterū h̄ ꝯpetūt. Clistere igiꝫ constrictiuū fiat ex miclete ꝛ dyacodiō. añ. resolutis cū succo plāta. vl' athanasia cū eodē succo. vl' succo cameleōte vel corrigiole vel cū aq̄ plu. decoctiōis psidie ꝛ balau. ꝛ multotiēs fiat Al'. tyriaca resoluaꝫ in aq̄ ro. addito ℈. ß. musci. ꝛ mūmie. Al'. puluis spodij. coralli vtriusq̄. san. dra. lkecabre cū vitello oui crudo ꝛ succo cōsolide min. tepiduꝫ inijciaꝫ. Al'. pultes triticee liq̄dissime bn̄ cocte cū lacte caprino addito mastice. bolo. sang. dra. ꝛ galla. añ. Al'. acacia. liciū. ypoq̄st. añ cū succo tepido corrigiole inijciatur Et nota ꝙ in dissinterijs nō dꝫ clistere multū mitti in ꝓfundū neq̄ ipetuose. sꝫ leuiter ꝛ ꝯtorq̄ndo ne vulnerētur ītestina. Debet aūt clistere inūgi oleo vl' succo ordei vel aliq̄ lenitiuo vt suauiter ītret. Fiat suffumigatio ex pinea gummosa vt predixi. vl' anguilla vel pice ꝛ spēb⁹ constrictiuis. fiat empl'm circa vmbilicū ex pice cū spēb⁹ ꝯstrictiuis. vel fiat ex oib⁹ fructib⁹ ꝯstrictiuis ꝛ spēb⁹ cū succo plātag. vl' aceto vel alb. oui. vel fiat ex g̃nis malorum g̃na vl' ꝛ cū succo f̃ co ꝛ poligonie succo ꝛ ypoq̄st. acacia gūmi ara. dragagā. ematbite. psidia tempatis cū succo plātag. ꝛ aceto. et alb. oui ꝛ pāno inducta renibus ꝛ pectini applicet. Et nota ꝙ ꝓ mirta potest poni lētiscus ꝛ econuerso ꝛ ꝓ balaustia flos q̄rci ꝛ econuerso ꝛ ꝓ psidia cortex q̄rci ꝛ ecōuerso. Suppositoria fint acacia. ypoq̄st. liciū teranꝫ cuꝫ succo simphiti ꝛ informeꝫ suppositoriū. Al'. puluis galle. masticis. roris syriaci. spodij. vtriusq̄ coralli. iusq̄ami al. opij. añ. ʒ. ß. tempa cū succo pentafilō. lac artificialiter prepatū vt diximus multū valet. sꝫ precipuū ē lac vaccinū in stringēdo. puluis cōstrictiu⁹ vtrobiq̄ fiat ex plātag. ro. camo. ꝛ hure. cinamo. mūmia. masti. tormētilla. bolo. balaustia. psidia. sāguīe dra. galla. mace. camo. añ. admisce zucca. ꝛ vtere in cibis. Si aūt dissinteria fuerit ex cā reumatica qđ cognosciꝫ ꝑ spumosas egestiones. ꝛ qꝛ magis fluit d̄ nocte ꝛ per cetera signa reumatiꝫ offeraꝫ tbus cū aq̄ plu. ꝛ fiat vt sup̄ ꝯ catarrū. ꝛ si fit cū arsura intestinoꝝ valet oleū ro. sepū hircinū. qđ preiudicat inter oēs piguedines ī hac cā. butyꝝ recēs muscillago dragagā. ptisana. aq̄ d̄coctiōis lini. portu. malue. ꝛ radicis altee inijciaꝫ. Si ñc nō curaꝫ offeraꝫ tyriaca magna vel trocisci faustini. vel arsenici. sꝫ nō debēt offerri nisi in despatione. fiat suffumigatio ex melongenijs. puluere papaueris ni. ꝛ fiat suffumigiū ex pice. cimino. ꝛ pinea gūmosa. In dissinteria media p̄cedat purgatio p⁹ clisteria deinde cetera remedia dicta in oī dissinteria. Deꝫ vua minor ꝛ plātago cū aq̄ lacus stāte ꝛ l' p'u. vl' lacune. ꝛ orone dñica nū ci⁹ infirmi affert duos cifos ꝛ ī vno parum de aqua afferat non loquendo in eundo ꝛ redeundo a fonte tu accipe cifos a nūcio ꝛ benedic aquā

dicendo. Caro cū calice cōfūma sanguinē israelite. et dic bis pr̄ noster et credo i deū. post funde aquā in aliuꝫ cifum et muta inter manus dicēdo p̄dicta et faciendo. similiter mutando aquā de cifo in cifuꝫ et de manu ī manū et fiat ter. postea da nūcio bibere dicēdo predicta ꝟba. infirmus ītra triduū curabitur vel tēdet ad mortē bene aūt confiteaꝛ. fiat aūt h̄ in dissinterijs et nō alijs. yaspis et sapbirꝰ multū valēt hic. ℭ Sirupus ad dissinteriā. ℞.ro.ʒ.iij.se.plātag.ʒ.j.mirtillorꝫ.sumac.aā.ʒ.ij.plantag.manipulū vnū.zuccar.lb.ij. Al'.syrupꝰ ad idē.℞.ro.ʒ.ij.mirtillorꝫ.sumac.ana.ʒ.ij.plantag.M.vnū.zucc.ro.lb.vnā zucc.al.lb.ij.athanasie.nuclete.dyacodiō.aā.ʒ.ij. coq̄ntur spēs ī aq̄ plu. post colenꝛ: et addanꝛ el'cia.post zuc. coleꝛ et clarificeꝛ. ℭ Empl'm ad ideꝫ ℞.ro.lb.j.sumac.lb.ij.bdellij.masticis.thuris.aā.ʒ.ij.spodij.san.dra.boli ar.ana.ʒ.ij.galle.psidie.balau.aā.ʒ.ß.absin.ʒ.ij.succi mēte.ʒ.ß.succi plātag.ʒ.ij.farine frumēti.et alb.oui quātū sufficit. ℭ Athanasia.

ℭ Athanasia.i.īmortalis ꝓprie valet ꝯ fluxū sanguinis mulieris cū succo plātag.ducta sup lapidē molareꝫ cū emathite q̄usq; rubeat.vt sang.ꝯ fluxū vētris cū succo mēte sic ducta et naribꝰ iniecta fluxū san. sistit cū succo sanguinarie.℞.cinamomi.cassieꝛ aā.ʒ.iij.et grana.vij.croci.sq̄nāti.storacis cal'.fu.iusq̄ami.apij.dauci.fileris.anisi.opij.ana.ʒ.ij.et ß. et g̃na.iij. spice.castor.foliorꝫ mirte.emathitis san.dra.coralli ru.costi.boli.simphiti.lēpniaꝛ.assari.acori.corticꝫ malig̃ foliorꝫ lauri. meu.macropi.leucopi. petro.aā.ʒ.ß.mellis quantū sufficit. dosis ē.ʒ.iij.cū supradicto succo.

ℭ Trocisci arsenici.

ℭ Trocisci arsenici.℞.arsenici.sandali.aā.ʒ.j.et ß.calcis viue.ʒ.iiij.carte bōbacine assate.acacie. ana.ʒ.j. aluminis.opij. ana.ʒ.j.fac puluerem tempa cū vino ru.et fac tro. faciūt in excoriatione intestinorꝫ et vulneribꝰ ex bu.f'icis p clistere iniecta qn̄ exit grossū.fl'a et albū vt grossa sanies neq; sitim neq; ꝺfectionē ꝟtutis patiunꝛ. neq; appetitꝰ minoraꝛ. tūc oportet clisterizare cū his, et si aliq̄d horum affuerit nō fiat.

ℭ De dissinteria epatica.

Dissinteria epatica ē fluxus vētris sanguinolētus absq; excoriatiōe īstestinorꝫ. Accidit aūt ex nimia repletiōe sanguinis et supabundātia.qd̄ cognosciꝛ p corpis rubore et venarꝫ repletionē.et h̄ aliq̄n ex mutilatiōe mēbri et tūc visu pcipitur. Et fit q̄nq; ex debilitate ꝟtutis epatis ꝯtētiue et cognoscitur remotiōe aliorꝫ signorꝫ. Et fit aliq̄n vigore expulsiue ex acumine col'e pūgētis epar.cuiꝰ acumine venaꝛ rūpiꝛ et effundiꝛ sanguis ad meseraicas venas et intestina et ibi coagulaꝛ et p secessuꝫ emittiꝛ: quē sic coagulatū frigiditate intestinorꝫ fatui medici esti mauerūt substātiaꝫ epatis egeri.qd̄ ē impossibile. hꝫ aūt ista dissinteria signa coīa cū ꝑori fluxuꝫ vētris sanguineū vigiliarꝫ instātiā sitiꝫ dolorē capitis et ꝯsumptionē corporis. Differūt aūt qꝛ in ꝑori exit in q̄libet assellatiōe aliq̄d ꝺ sanguīe nō tn̄ ē purꝰ. in assellādo sentiꝛ dolor et arsura in ītestinis. In dissinteria ꝟo epatica cū īpetu et subito exit san. ī multa q̄titate et purꝰ sicut ex vena. et ex frigitate ītestinorꝫ p q̄ trāsit cōglobaꝛ et fit cū magna interpl'one dolore epatis et g̃uedine. dextri ypocūdrij dolore ītestinorꝫ puo aut nullo. Sꝫ cū est ex ꝺbilitate epatꝭ siue ꝟtutꝭ ꝯtētiue:

dolor dextri ypocundrij qñq adest: qñq non. Qñq aũt ex colꝰ acumine pungẽtis est cũ dolore dextri ypocũdrij ꝛ feruore q̃si ibi essent carbones igniti. Curaꝭ aũt dissinteria epatica grauiter in pncipio. inueterata vl' in senibꝰ neq̃q̃. Si igiꝭ fiat vel ex sup abundãtia vel mutilatiõe mẽbri fiat flomia de epatica. Itẽ in hac egritudine nõ debet offerri tenuis dieta. Itẽ debẽt vti terre nascẽtibꝰ q̃ parũ generãt de sanguĩe queadmodũ fabis sine cortice. tñ abstineãt ab oĩbꝰ multũ sanguinẽ generãtibus sicut a carne porcina recẽti. gallinis. edulis ꝛ similibꝰ. ꝛ abstineãt a balneo dulcꝫ aq̃ a multo somno ꝛ nimia q̃ete. vtãtur rizi plãtag. substãtia caulis ꝛ nõ brodio. In tali casu freq̃ns coitus fieri põt quãtũ ẽ de phisicali cõsilio. obuieꝭ cause p ɔ̃riũ. Si fiat ex debilitate ṽtutis cõtẽtiue offeranꝭ ɔfortatiua ꝛ fluxuꝫ intercipiẽtia. offeraꝭ zuccar. ros. mane ꝛ sero ꝛ meridie. et melius cũ q̃rta parte dyacodiõ. offeratur etiã tria sandõ. ꝛ seq̃tur syrupus ro. vl' mirtinꝰ. fiat iste syrupꝰ q̃ plus valet ꝛ fortiꝰ opatur. ℞. ro. sandal'. mirtillos. sumac. mentã. decoq̃ntur in aq̃ ꝛ fiat syrupus. Itẽ accipe ro. sandõ. ꝛ parũ de spodio pulueriꝫenꝭ: ꝛ admisceãtur cũ eq̃li quãtitate farine ordei ꝛ cõficianꝭ cũ aq̃ ro. ꝛ succo mẽte ꝛ fiat empl'm. Fiãt etiã epithimata refrigeratiua ex succis herbarũ constrin〈g〉ẽtiũ ꝛ precipue cũ pul. oĩum sandal'. ꝛ lacte in quãtitate oĩꝫ cũ aq̃ ro. ꝛ aceto. Fiat etiã inũctio cũ oleo ro. distempato cũ modico camphe. Nota q̃ si in dissinteria appeat egestio viridis vel eruginosa vel nigra mortale ẽ in oĩbꝰ. Itẽ si dissinterici incurrãt fastidiũ ɔ opandũ ẽ cũ his q̃ dicunꭍ in capi. d̃ fastidio. Trocisci ɔstringẽtes dissinteriã epaticã ex debilitate vel defectu contẽtiue. ℞. spodij. ro. cinamomi. lacce. ana. ʒ. ß. boli. amidi. se. nastur. añ. ʒ. iij. sandra. se. papaueris ni. ana. ʒ. j. tẽpenꝭ cũ succo mẽte ꝛ plãtag. post fiat empl'm ex spodij. ʒ. j. sãdali al. ꝛ ru. lacte ana. ʒ. j. pulueriꝫenꝭ. post exhaꝭ succus a mẽta ꝛ plãtag. ꝛ ex parte succi distempeꝭ farina tritici vel ordei. q̃ extẽdaꝭ sup pãnũ ꝛ ex alia parte succi inungaꝭ epar ꝛ post aspgatur puluis supra epar ꝛ supra pul. ponatur empl'm. Caueat ab oĩ brodio ꝛ aqua ꝛ humidis pbatũ ẽ. his nõ ɔferentibus recurrẽdũ est ad ea q̃ in dissinteria dicta sunt ꝛ causis epatis cõfortãtia epar ꝛ constringẽtia.

¶ De dyarria.

Dyarria ẽ simplex fluxꝰ vẽtris sine sanguinolẽta egestione ꝛ sine excoriatiõe ĩtestinoꝝ ꝛ sine cibi inopati emissione. vñ differt a dissinteria ꝛ lienteria. fit aũt qñq humoris quãtitate ṽtpote colere refuse ad stomachũ ꝛ intestina ĩ multa quãtitate stimulãtis ĩtestina qꝛ qñ q̃litatiue peccat acumine corrodit ꝛ vulnerat ꝛ 〈i〉ducit dissinteriã aut multitudĩe flatis lubricãtis aut melĩe mordicãtis. Fitꝰ qñq ex multitudine cibi aut potꝰ faciẽtis indigestionẽ ꝛ suffocãtis calorẽ. qꝛ nõ d̃terminaꭍ humidũ indefinitũ ſꝫ fluit ꝛ nõ cõtineꭍ. ꝛ sepe fit hᵒ mõ colerides et subuersio stomachi. ꝑut etiã fit ex acumine ciboꝝ aut potuũ. ꝛ cognoscũtur hi duo modi iudicio patiẽtis. ſꝫ por modus ieiunio ꝛ abstinẽtia curaꭍ precedẽte vomitu ꝛ mũdificatione stõi. vlterior modus curaꭍ p ɔ̃riã dietã ꝛ tenuẽ reprimẽtẽ acumẽ. Qñ q fit ex fluxu ꝓhũoꝝ a capite reumati

zantiũ ad stõm vel itestina ꝛ cognoscit̃ p spumosas ꝛampullosas egestiones. vñ ypo. Quibuscũq; spumose egestiões bis a capite fl'a defluit. fit aũt qñq; ex defectu ṽtutis cõtẽtiue: ꝛ tũc parum ꝛ sepe assellat cũ corporis debilitatiõe ꝛ malfactiõe hũoꝝ: ꝛ hu. mixtus cũ egestiõe appet. qñq; aũt fit ex quãtitate hu. abundãtis: ꝛ eger siue sepe, siue raro assellet multũ assellat. ꝛ hu. existẽs in cã appet egestioni cõmixtus. Uñ si egestio fuerit crocea vel citrina ꝛ sepi⁹ cũ ardore ĩferioꝝ partiũ col'aꝫ iudicabit. Si ṽo alba liq̃da muscillaginosa fl'a ptendit aut spumosa. Si ṽo plũbea vl' cinericia aut liuida vel nigra aut glauca. co. ni. portẽdit. Si ex co. ni. q̃ est generata ex co. ru. vl' adustiõe hũoꝝ erit dolor ꝛ ardor ꝛ sitis. ꝛ in tali cã ẽ egestio qñq; viridis ex co. prassina vel eruginosa. ꝛ cognoscit̃ q2 educit̃ sine excoriatiõe ꝛ dolore ꝛ sanguine ꝛ sine siti ꝛ talẽ vidi egestionẽ cũ nimio sudore viscoso fetẽti in oĩ sõno ꝛ diuturno ꝛ tñ euasit eger p⁹ multũ tp̃s preeuacuato corpe. ꝛ egerebatur talis egestio ꝛ sudor ex f'ris ꝛ minuebat̃ ex calidis. variat̃ aũt dyarria, vt dissinteria ſm cãs ꝛ ſm sinthomata ꝛ ſm loca. vñ prius dicta in dissinteria nõ est necesse reiterare sed ad ea recurrere ꝛ eodẽ mõ hic ꝛ vbi signa pnostica determinare. nec curã oportet variare nisi ꝙ cũ facilioribus iuuari vident̃. oĩa aũt eodẽ modo purgẽtur ꝛ pfecte. Si humores sint in cã: euacuet̃. euacuatio eñ vel erit oĩno cura vel parũ remanebit de ea agẽdum. Humore igit̃ in cã existẽte precedat purgatio virtute pmanẽte cũ mirabol'. cõpetẽtibus humori aut humorib⁹ si pmixtim abũdant. aut aliĳs medicinis vel elcĳs prius dictis sed nõ cum medicinis acutis, vt scamoneatis ꝛ similib⁹. Purgat̃ co. cum decoctione cassief. ꝛ tamarindo. ꝛ mirabol'. ci. Flegma purget̃ cũ decoctione bac. polip. ℥. semis. agar. ʒ. tres. hebuli. ℥. j. ꝛ semis. et det̃ colatura. Melãcolia purget̃ cũ decoctione sene. epi. mirabol'. indi. facta autẽ purgatione det̃ aliq̃d confortatiuũ cõstrictiuũ. post lentes coq̃nate cum aq̃ plu. dent̃ addito fauo mellis vsq; ad moderatã spissitudinẽ deinde dentur cibi ꝛ reliq̃ medicamina. ꝯstrictiua prout ĩ dissinteria dicta sunt. Si aũt sit ex defectione virtutis retentiue qđ cognoscitur p remotionẽ aliorũ signoꝝ nõ debẽt fieri purgatiões sed cũ cõstrictiuis confortatiuis insistẽdum est. vt mẽta. cõsolida maio. mastice. spodio. ꝛ similib⁹. fumo anguillarũ recentiũ recepto p embotũ ꝛ de aliĳs sufficiẽter dictuꝫ est in dissinteria. ¶ Et nota ꝙ multitudo ciboꝝ aggrauat. fl'a lubricat. col'a mordicat ꝛ pũgit. debilitas nõ continet. Quãdo aũt est ex hũore reumatiꝫante oportet purgare caput ꝛ sistere reuma vt in corriꝫa: deinde venire ad localia.

¶ Miclete.

¶ Miclete idest medicina expta ꝓprie valet ad emor. ꝛ vẽtris tortiõibus ꝛ rugitibus ꝛ liẽterie ꝛ dissinterie optima est ꝛ oĩ resolutioni. ℞. mirabol'. ci. ꝛ indi. hebuli mundati ꝛ asi. ana. ʒ. duas. ꝛ semis. bellirici. emblici. assorum. ana. ʒ. duas. ṅastur. ʒ. vnam ꝛ semis. cimini. anisi. maratri amei. carui. ana. ʒ. vnam. ꝛ semis. in aceto die ꝛ nocte infusa ꝛ assata pulueriꝫentur. tũc adde. boli. balaustie. sumac. masticis. gũmi. ana. ʒ. vnam. ꝛ grana quindecim. fricentur omnia cum oleo rosato ꝛ temperentur cum syrupo mirtino. ꝛ dentur cuꝫ aq̃ plu. mane meridie ꝛ sero. vel rodoꝫacc. i. ꝫuc. ro. valet ad debilitatem stomachi

cbi factam ex calore ꝛ eius dolorem stomachum confortat valet autē ad dyarriam ꝛ oēm fluxū ventris ꝛ patientibus ex col'a. fiat aūt sic. due lb. zuccar. ꝛ vna lb. folioꝝ tenerrimorū ro. recentiū. ru. ponant in mortario: ꝛ diutissime terātur ꝛ in vitreo vase ponant ad solē p. xxx. dies. mane et sero bene agitādo trāsactis. xxx. diebus in catino petrino ponant ꝛ lb. j. zuccar. mediocriter triti suprapositꝫ manib⁹ cōfectis in vase stricte reponant. det mane ꝛ meridie cū rodostomate vel cū fra. Eodē mō fit zuccar. viol. q̄ valet ex calore patiētib⁹ pleureticis peripl'onicis epaticis cardiacis ethicis maxime ꝯstipatis mane cū ptisana ꝛ meridie cū fra valet acute febricitātibus: pect⁹ hūectat vētrē laxat. Pillule stiptice ꝯ oēm fluxū vētris ꝛ maxime liētericis ꝛ dissintericis. ℞. mirtilloꝝ. balaustie. psidie. simphiti. san. ora. boli. acacie. ypoq̇st. ro. tartari. sumac. gallie musc. croci galle. cinamomi. spodij. macis gūmi ara. aā. ℥. j. opij tebaici. ℥. j. cū succo cimaꝝ mirtill'. vl' lentisci. ipis factꝫ i modū orobi. dabis. ix. vel. xj. cū aqua ro. vel plu.

¶ De lienteria.

Lienteria est flux⁹ ventris cū iopati cibi emissiōe ex leuitate stomachi ꝛ intestinoꝝ pgrediēs. Dicitur eñ a lien vel leiton qḋ est lenire. Sꝫ videtur aliqñ pueniré non ex leuitate queādmodū ea q̄ ē ex defectu ṽtutis retētiue vel ex apate. vñ ḃm q̇sdaꝫ a cā potissima sumpsit diffinitionē. et pꝑter h̔ q: l. uitas nō est de sba morbi diffiniuit eā Const. esse fluxū siue exitū cibi in eadē q̄litate ꝛ quātitate q̄ assumitur. Fit aūt trib⁹ modis aut ex mala cōplexiōe stomachi ꝛ intestinis domināte vl' ex malo hūore in his existēte vel defectu ṽtutis retētiue. Ex mala cōplexione vt ex acumine col'e pungēte ꝛ mordicāte ꝛ stimulāte stomachum ꝛ intestina ꝛ hec cito transit in dissinteriā. et qñqꝫ fit ex frigiditate mortificante digestionē. quare emittit cib⁹ inopatus. Et qñqꝫ ex sup̄flua hūiditate suffocāte calorē stomachi vt in subuersiōe stomachi ex nimia crapula. Ex malo hu. fit vt in dissinteria ex col'a corrodēte villos stomachi. ꝛ q: villi nō restaurātur postea talis liēteria ex dissinteria nō curat. aut fit ex fl'e viscoso villis stomachi inherēte ꝛ inuiscāte ꝛ planificāte et lubricante villos. aut ex apostemate. vnde disp̄git se calor ꝛ ex dolore cogit deponere cibū inopatū ex defectu virtutis retētiue fit cū deficit calor in loco coctionis ꝛ mortificatur vel corrūpit virtus stomachi. ꝛ cogunt egerere pret voluntatē nesciētes sine dolore ꝛ tortione ꝛ mortificatione omniū signorū ꝛ humorū aliarū causaꝝ. Signa eñ aliarū causarū sunt vt accidēs colere: ardor: calor: pūctura: guttarum sanguinis cū cibo inoperato emissione. vnde pꝑpenditur corrosio ꝛ mordicatio a cibis ꝛ in locis excoriatis. vnde expellunt cibaria cruda. Et quādo est ex frigiditate fit cū dolore stomachi ꝛ malfactione ꝛ ructuatione ꝛ alijs cōcomitātibus vt in synocha cōuenit. vt sepius pueris ex debilitate stomachi. ꝛ nimia comestione suffocante calorē debilem. Et qñ est ex nimia humiditate cognoscitur ex nimia liquiditate egestionis. Qñ autem est ex colera cognoscitur per colericas egestiones. Et quando est ex flegmate cognoscitur per flegmaticas egestiones ꝛ muscillaginosas: ꝛ per oxiremiaꝫ q̄ in hac causa bonū signum est, significat eñ frigiditatē

alterari ꝛ cõuerti in calorẽ q̃lecũq;. ¶ Vñ significat calorẽ ꝯfortari vñ ypo. In diuturnis lientericis oxire mia supueniẽs pri⁹ nõ existens: bonũ. ¶ Qñ aũt est ex abrasiõe villoꝝ significat ex dissinteria p̃cedente. ꝛ sanguis emissiõe ꝛ rasure ad moduꝫ pargameni subductiõe p̃uenienteꝛ h̃ nõ curaꝛ. Qñ aũt ẽ ex viscoso fl'e i uiscãteꝛ leniẽte villos stomachi ꝛ intestinoꝝ. recipit h̃ medicationẽ pur geꝛ igiꝛ cũ ꝯpetẽti medicia vt yera. vl' benedicta. Vel cũ hac speciali decoctõe liẽtericoꝝ. agaricus iteriora colloquintide. polip̃. sem̃. feni. squinantum bulliãt in aqua, in q̃ tempetur p noctẽ. ʒ.j. Kebuloꝝ ꝛ mane exbibeatur Al. spãlis. polip̃. ʒ. iiij. i aq̃ coq̃. ꝛ aquã decoctionis cola. in cuius colatura r̃solue agarici. turbith hermoda. añ. ʒ.ij. ꝛ dimitte p noctẽ ꝛ mane cola ꝛ colaturã da. ¶ Potes ãt dare decoctõeꝫ polip̃. anisi feni. ꝛ parũ mastic̃. cũ. ij. ʒ. csule facta purgatiõe exbibeanꝛ el'ria cõfortatiua incidẽtia ꝯsumẽtia. vt dyaciminũ. dyatrionpi. dyamargariton. Deꝛ i potu aq̃ decoctionis mastic̃. cassie ꝛ macis. deꝛ acrumia vt cepe. porri. alliũ sinap̃. nastur. ꝛ etiam salsa: Et q̃nq; post ista, puoceꝛ vomit⁹ cuꝫ aq̃ ca. p⁹ purgationẽ etiã itrẽt bal. dissintericoꝝ ex lacca ni. encusa. tapso barbato rota. camia mẽta mẽtastro Exeũti deꝛ miclete vl' athanasia cũ vino d̃coctiõis mẽte. adrianũ vl' miti t datũ cũ aq̃ decoct; olib. solet eẽ summũ remediũ. Inungaꝛ tot⁹ venter añ ꝛ retro ꝛ ab ore stomachi vsq; ad virilia cũ melle dispu. Sinapizetur cũ puluere mastic̃. thuris sinap̃. mẽte. ¶ Vel distẽpereꝛ tyriaca cũ succo menteꝛ vngaꝛ añ ꝛ retro. Itẽ se. nastur. sinap̃. strucij. i. caulis agrest; tereꝛ cũ aceto sq̃l'. qd vni potui sufficiat. tẽpa ꝛ ꝓpina. Detur puluis assus cũ salsa aut infusiõe pulueris cinamomi gariof. sumac. mẽte panis assi distemperatoꝝ cũ aceto vini. vel aceto mali gra. acetosi fiat hmõi syru. cõstrictiuus. In aq̃ plu. coquaꝛ semen mirte vel mẽte folia ro. xiloca racte. plãtag. cũ se. pẽtaf. post colaturã addita etiam ʒucc̃. decoquaꝛ ꝛ ad daꝛ sanguis dra. ꝛ beli. ꝛ ematbit; ꝛ carabe puluis. ¶ Et si volueri; magis facere ꝯstrictiuũ. addaꝛ acatia. ypoq̃stidos ꝛ deꝛ cũ aq̃ decoctionis papaueris ni. in aqua plu. p̃cedente dyacodion. Si aũt fiat lienteria de cã ca. purgeꝛ cũ. ʒ. ß. dyadragagãti. fri⁹acuati cũ. ʒ. ij. mirab. ci. tertia die fiat bal. constrictiuũ ex ro. plãtag. ꝛ silibus. Exeunti a bal. deꝛ requies ꝛ miclete añ. vngaꝛ venter cũ alb. oui ante ꝛ retro ꝛ empl'eꝛ ro. ꝛ farina fabarũ. ¶ In vtraq; cã valet tyriaca data cũ succo mente. Itẽ trocisci arsenici q̃ttuor magr̃oꝝ valẽt i vtraq; cã ꝛ etiam in desperatione.

¶ Mitridatum.

Mitridatum. i. mater oĩm antidotoꝝ vel a mitridato rege dictum. Valet ad oẽ vitiũ capitis viri ꝛ mulieri; ex frãte ꝛ maxime mel'icis timidis ꝛ lacrimãtibus ꝛ vitijs auriũ ꝛ dentiũ doloribus et palati intus ꝛ extra inunctũ. ꝛ oĩb⁹ vitijs oris ꝛ maxillaruꝫ subuenit in tp̃ibus positũ p q̃ fit discursus lientericis datum cũ decoctione balaustie valet p̃cipue daꝛ ꝯ venenũ cum succo mẽte ꝛ supponiꝛ quartanarijs etiã datũ ante horã accessionis mirifice pdest cũ vino tep̃. R. storacis cal'. ʒ. j. ꝛ. ℈. j. gariof. nard. xiloh. orobi. leuisti. lentisci dragaganti ꝛ mastic̃. galbani. gũmi. aspalti. castor.

F

offe.i.gūmi hedere.terre sigil. mel-lis.lapdani.oppop.opij.sulphur3vi ui.liquir.nitri.ypoquistr. acatie ro. cameo.ipici.abrotani.ysopi.pionie origani.elēpnij.rami cedri.z dāpni dis.aristol.lon.epi.peucedani.cen-taur. roris mar.radicis yringi.ba-lau.cimar mirti. romei.i.raphani. psillij.sqlle.carpob.anisi.gith.iusqa mi.cimini feni.cardamo.siselei.the-sapei.amei.sinoni.sinap.se. rute.mi conis.apij.dauci. se. rape. macrop. ozimi.acanti.anisi.añ.ʒ.j.acori.illa feos.i.sape.bracteos.i. ciclaminis. cassami.i.cappis.fillij 3uccorarie.i. floris agni.cathartici. vl canarthi. id ē cornu ceruini.añ.℈. ℞.balsami. cinamomi:croci costi sqnāti ʒiʒ.folij terebētine. mirr.libani.cassie.agar celtice.reupō. yrei.diptāni. asari ps sij interioris colloquin.sticados.ar themisie.calamēti. scordeō. silphij. camepi.leucop.melāop.ozimi.se.pe trosilini.antigodā.i.sumac.malaba tri.cartami.pētaf.añ.℈.j. damnoco cti.℈.j.viniveter3.ʒ.j. m.q.s.daī in sero in modū auellane cum vino ca. vbi cocta sit saluia febricitātib⁹cu3 tep. ℂ Pliris arcoticon.

ℂ Pliris arcoticon ꝯ oēs distēpan tiā ex melico hu.epilicis z vētricl'is pre purificādis valet pditū saporē restaurat melicis z indiscretis cere-bri ablatā rōnē recupat. maniacos z litargicos aīal spūs vias apiēdo ad ppriā reducit mēoriā. Tristicia3 hilaritatē administrādo aufert. Ti-morē securitatē faciēdo expellit.

ℂ In stomacho siue cerebro anathi mia si val3. Appetitū irritat digestio nē puocat. z oēs debilitates corpis ad pristinā virtutem reformat. ℞.ci namomi.gariof.ligni al.galāge.spi ce.nucis mus.3in3. spodij. squināti. cipi.viol.ro.oīm.xij.añ.ʒ.x.folij.liq ricie storac3.mastic.sansuci.balsami te.basiliconis:cardamoni. macrop. mirtilli.corticis citri.oīm. xj.añ.ʒ. vj.gēmar.heen.al.z ru. coralli seri-ci.combusti.añ.ʒ.iij.musci.℈.iij. cāph. ℈.ij.syru.ro.q.s.det mane z sero.fe-bricitātib⁹cū tep.nō febricitātibus cū vino lietericis valet ex defectu ca loris z defectione virtutis retētiue cū decoctione mēte z similium.

ℂ De colica z yliaca pas.

Olica passio z ylia-ca ī plerisq3 causis. z signis z medicami nibus cōueniūt z in qbusdam disconue niūt. ℂ Cōueniūt aūt in causis.q2 cā sepe est materia colerica acuta aut fla vitreū aut lū-brici.aut apostēa aut cibor vel fecū longa retentio. Conueniūt aūt ī sin gulis causar dictar z dolore z cōsti patione ventris. ℂ Et discōueniūt in medicinis z cura ppter qdam sin thomata diuersa z eor diuersitate3 quemadmodū in medicatiōe nō re-perit penes qdā experimēta ppria. mihi aūt videt ppter hoc curā nō eē variandā:cum cause fere sint eedē ergo z cure cum oīs curatio sit p cō-trarium cause. ℂ Discōueniunt au tem in sinthomatibus.q2 dolor ī co lica inferior est ppe pectine3 in ylia ca superior z ppe inguina. z ante et retro vsq3 ad renes z est māsiu⁹ z du rior z laboriosior. z tardior z lētior. ℂ Differunt aūt in cura.q2 leuiora vident cōferre in colica q̄ yliaca.et empica. sed hec nō diuersificāt cām cū idem sit modus. ℂ In his aute3 notādū sex esse intestina.tria graci-lia s.duodenū.ieiuniū.z yleō.z tria grossa.sm orobum.colon.z longaō ylcon inter subtilia longissimū est z

aliqñ apostemať ꝛ vix curať ꝑpter subtilitatē suā ꝛ passibilitatē: ꝛ acumen sui sensus. ꝛ aliqñ colligiť i eo fła ꝛ inuiscatur. ¶ Et fit sepe ꝑpť in uolutionē lūbricoꝝ iter se connexoruꝫ. Unde non pꝫ exitus stercori in vtraqꝫ. sꝫ cogiť redire stercus ꝛ exire p os. Uñ iter oēs pas. fetidissima est. Uerūtñ vtreqꝫ cause sepius terminanť. ¶ Est aūt passio acuta ꝑpter dictā cām. Unde sequiť dolor intolerabilis. vñ sepe in ꝑmo die vł scđo ducit ad īteritū. ¶ Unde gał. in passionario cōputať punctura inter pacutas. a ꝗbusdā āt dr̄ eē īferiꝰ ꝙ colica. vñ hic est ꝯrietas. Et iterū dicit. Cōstan. in pātegni. yleō est intestinū durū ꝛ tortuosuꝫ īuolutū. in quo indurať egestio residēs yliacaꝫ inducēs pas. Ecce ꝯrietas alia. Qꝫ fit subtił ꝛ dura ꝛ nō videť stare. Et forsitan dr̄ dura respectu subtilium ꝛ subtilis respectu grossoꝝ. Uel forsitan dr̄ subtilis: qꝛ gracilis. ꝛ qꝛ inuoluiť ꝑm cām exñteꝫ in supioribꝰ reuolutionibus ipsius aut inferioribus: dꝫ eē supius vel inferiꝰ respectu colice. Fit āt ex ꝗdā cā nō ꝯueni enti colore. s. ex lapide exñte i collo vesice. Uñ ꝯpmiť yleō: cōprimit ei intestinū ꝛ ipm stringit. Uñ ꝑhibeť exitus stercoris. ꝛ in hac specie est colica inferior. ¶ Colica passio est dolor intestinoꝝ nascens i colon intestino qđ est grossum ꝛ sub vmbilico positū. Et fit. vij. de causis.

¶ Quarū prima est calor ignitꝰ exsiccās stercus. ¶ Et scđa est cibꝰ stipticus ꝯstipans stercus. ¶ Et tertia est viscosuꝫ fła retinēs ꝛ inuiscās stercus. ¶ Et quarta est ventositas grossa descendēs in intestinū stans ante ipꝫ ꝛ replēs ꝛ ꝑhibēs eiꝰ egressum ꝛ interdū ipm contorquens ad modū pāni ꝯtorti. ¶ Et est quinta cā apostema nascens i pelliculis intus vel extra. ¶ Et sexta est plenitudo lūbricoꝝ. ꝛ ipoꝝ pūctura. ¶ Et est septima defectus expulsiue virtutis intestini. ¶ Et iste eedē reperiunť in yliaca. ¶ Dolor in colica ē ꝑpe pectinem. ꝛ sentitur in longum ꝛ precipue ab vmbilico vsqꝫ ad pectinem et in dextra circuncingens ventrem sicut zona ꝉ et in sinistra nunc ante nunc retro. ¶ In yliaca aūt est dolor ꝑpe inguina ꝛ ante ꝛ retro vsqꝫ ad renes ꝛ est mansiuus. et torsiōes subtꝰ vmbilicū. nūc in dextra nūc in sinistra vagātes. nūc acute nunc graues ꝛ ponderose. sepe cū fe. sepe sine fe. ꝛ dolores sť vt parturientis. ꝗ fere ducunt ad insaniam ꝛ quotidie tabescunt. ¶ Signa autē vniuscuiusqꝫ cause propria adducamus. ¶ Signa auteꝫ acute co. sunt magna constipatio ventris. ꝛ vrine retentio ꝛ doloris acumen ꝛ faciei citrinitas ꝛ magis si in idem concurrant cetera particularia. vt complexio etas tp̄us regio. dieta ca. ꝛ similia. ꝛ sepe p̄cedit cibꝰ vł dolor acutꝰ siue calidus de genere co. ¶ Si autem cibus constipans precessit indicio pa. cognosciť. Flegmatis vitrei signa sunt dolor magis mā̄siuus ꝙ vagatiuus ꝛ nimium acutus et magis laboriosus et vrina remissa et color faciei pallidus vel plumbeus. sitis nulla. motus tardus ꝛ piger labor nocturnus maior. egestio nulla vel viscosa ꝛ spumosa. quandoqꝫ ad modum clare oui. albe. cum grau i thenasmon in quo coxe pectenꝰ. et omnia torquentur periculose.

¶ Uentositas cognoscitur. quia distendit ventrem et inflat ꝛ vagatur querens exitum ꝛ cognoscitur ex rugitu. et gurgulatione et eructuatione ꝛ alleuiatiōe in emittēdo. ꝛ qñqꝫ ex motu ꝛ agitatiōe ipius ꝯtorquet intestinum ꝛ curatur per intromis

sionem follis, ꝛ insufflationē venti. sic rectificaꝛ ꝛ reducitur. Apostema euidēter cognoscitꝛ ꝑiculi appropin quatiōe vt nulla hora ꝑpter sintho matum intensionem, medicus egri vite vel sanitatis sentiat securitatē ꝛ hic dolor stat adherēs loco in q̄ ē apostema. Adest ꝯtinua estuatio, ꝛ febris ardor ꝛ sitis maior ꝛ fastidiū ꝛ insomnietas lōga. sq̄uibaloꝝ retē tio. Per ꝑcedētē etiam indigestio nē cognoscitꝛ ꝛ ꝑ iudiciū pa. q2 ꝑ plu res dies cessauit expulsio. Vñ sq̄bala indurant. Et si est ex cal'is hu. est ardor ꝛ calor maior, ꝛ sitis ꝛ dolor ītēsior ꝛ acutior. Et si ē ex f̄ris hu. oīa hec remittunꝛ. Et ꝑterea sepiꝰ tactu ꝛ ipiꝰ tumore ꝛ pōderositate pōt cognosci. Et ex quo hūore fuerit signa dicta in dolore stomachi ꝛ apostemate ipiꝰ euidēter indicabūt. ¶ Dolor aūt q̄nq3 fit in intestinis ex hūore. aliq̄n ex vētositate, ꝛ ī dolore capitꝫ ꝛ stomachi dicta sunt signa ꝓpria ꝛ spālia humoris abūdātis in q̄cūq3 loco ē ꝛ sili' vētositatis ꝛ nō op3 repetere ea. Et dolor ītestinoꝝ ꝭm varietatē loci in q̄ est: diuersa sortiꝛ noīa q2 q̄n est dolor in gracilibꝰ: intestinis vocatur scrophꝰ siue scrophicus dolor. ꝛ q̄n in colon. colicus ꝛ q̄n in yleō yliacus. In ꝑmis igiꝛ in cā ca. in decoctiōe. herbaꝝ frigidaꝝ addito oleo ro. vel viol'. vel butiro cū modico oleo ꝑparata lana succida vel spōgia vel stupa intincta ꝛ cōpssa fomētādo pagorizeꝛ. i. mitigeꝛ dolor. Idē facit embrocatio decoctionis viol'. ro. malue. absinthij pontici anisi. maratri. mirte. psillij. itē succꝰ solaꝛ. malue. mirte. acetū ī quo bullierint malue. viol'. anisum cū q̄bus fiāt vl' fiat īunctio cū ol'o viol'. ro. Vl' fiat empl'3 ex radice altee cocta. fiat suppositoriū ex lardo ꝛ clistere in accessiōe. Decoquaꝛ mēta absin. branca vr. in aq̄ coleꝛ colature addatur furfur triticeꝰ ꝛ friceꝛ. ꝛ iteꝝ coleꝛ ꝛ admisceanꝛ olei viol'. ʒ. iij. salgē. ʒ. j. el'cij de succo ro. ʒ. ß. ꝛ inijciaꝛ ꝑ clistere ad pōdꝰ. j. libre intrudanꝛ etiā in balneū ex mercuriali malua senatiōe portulaca viridi. q2 v3 ī frigida cā ad mollificādū añ clistē fiat īunctio ex succo spuiue ol'o viol'. fiat syr. ꝯ co. ex viol'. prunis q̄ttuor se. f̄ris mā na. cassiaꝛ. Et cū cepint asellare purgeꝛ cum colagogo vel oxi. vel el'cio f̄ro. Vel el'cia f̄ra de succo ro. valent Denꝛ q̄ repmūt ꝛ alterāt co. vt ī dol'. vel apostemate stomachi dictū est. Caue ne decipiaris in cognitōe cause ꝑ vrinā. Vrina eñ interdū valde colorata est cā exñte f̄ra. vt in colico accidebat quē curauit balneū pollicarie. ꝛ hoc ē q2 dolor vt dicit auic. dissoluit. co. ꝛ sic ꝑmisceꝛ vrine quare daꝛ ei tinctura. Tres eñ siūt modi vrinaꝝ tinctaꝝ. cā exñte f̄ra ꝛ vnꝰ modꝰ est dictꝰ. Scōs ē diuturnitas caloris ꝯuersantis intra vasa. vt in quartana ꝯuenit. ꝛ est aliꝰ modꝰ apostema in epate natū vel in vijs eiꝰ vl' in locis vicinis factū quare trahunꝛ co. ꝛ spūs inferiꝰ ad vesicā ꝛ tūc non op3 vti f̄ris. s3 cal' ꝫ ꝭ3 ꝯriū cause. Si aūt cā fuerit f̄ra vel de fl'ate vitreo: gñalia circa digestionē ꝛ preparatōe3 ad purgādū ꝛ euacuādu3 q̄liꝛ supra memorauimꝰ in cā sili stomachi ꝛ in testinoꝝ ꝓsequenꝛ ꝛ locꝰ dolēs inungaꝛ cū dyaltea. deinde cū marciatō arogon. vnguento aureo. post fiant suppositoria vt in litargia dicta.

¶ Vel fiāt clisteria prius mollitiua deinde mordicatiua. Mollitiuū clistere fit ex decoctione malue vel se. lini. vel herbarum humidaru3 ꝛ furfuris ordei. vel frumēti addito melle ꝛ oleo. ¶ Vel ex decoctiōe, ꝛ adic.

bismalue in ptisana.addito melle et oleo. ¶ Mordicatiuū clistere fit ex aqua decoctionis herbaꝝ dictarum et mercurialis addito oleo et melle et sale in aq̄ resoluta sit benedicta sca moneata vł alia medicina cōpetēs. ¶ Uel fiat ex decoctione rute. calamenti absin. centauree paritarie. et oleo et salegem. et melle additis et medicine. ʒ. ß. et sit quantitas liquoris: pondus. j. lib. et iniiciat. ¶ Itē impleat saccus cimino et furfure. et decoq̄ in tribus ptibus olei et quarta succi rute vsq̄ ad succi consumptionem. et tunc exprimat oleū et iniiciatur per clistere. ¶ Uel det tyriaca dyatessaron vel musa enea per os vł p clistere. Nunq̄ aūt fiat clistē mordicatiuū prius ne desiccent intestina et indurent stercora et fiat cā maioris morbi vel mortis. ¶ Fiat h̄ speciale remediū. In aqua salsa coquatur absin. vtrūq̄ ciminū anisum siler mon. brancavr. et maiorane frondes. apiū. nastur. aquaticuꝫ et ortolanum. menta. origa. abro. calamētū. piganum. balsamita. sisimbriū prassiuꝫ. aā. ʒ. ß. coquendo redige ad tertiam. post lana succida vel spongia ibidem infusa embrocet et frequenter iteret calefaciendo. et fiat inunctio cū vnguēto aureo. ¶ Aliud expertissimū in frigidis et duris et intolerabilibus causis. Oleū vetustissimū vł butir. vet⁹. mel. acetū fortissimum sal oīa equalr̄ ꝯmisce et coq̄ ad spissitud. post lanā succidā vł filtrū ibi intinctum et exp̄ssuꝫ loco applica sepe mutando. ¶ Aliud p̄cedente priore embroca et inunctiōe: cerotuꝫ factū de ceroneo et dyacerasceos et oxicroceo: acuat cuꝫ puluere gith. anisi. spice. carui. castorei. aā. et tunc diu cū oleo laurino ad ignē malaxēt. et inducta alute. i. pelli de corduā epithimēt. Itē acetū forte oleū vet⁹ et axūgiā coq̄ ad spissitud. et iungat filtrū ruffum vel lana succida. et sup locum ponat. ¶ Silr̄ vesicā eneā succo rute plenā. vel etiā aq̄ ca. Dentur due ptes bn̄dicte cū tertia pte dyamargariton. ¶ Silr̄ dyaspmaton et pille artb̄ice in cā fra dicte. Sꝫ nulluꝫ laxatiuū det nisi cū icepcrit assellare. Uinū decoctionis fructuū cypressi vel ipsius ligni valet. filatū cruduꝫ bullitū in aqua et cinere vitis et policarie: emplēt supra pectinē frequenter. ¶ Ungant vnguēto stephanonis qd̄ sic fit. ficus sicce. vue pas. sebesten. brancavr. squilla vel cepa cōmunis. in vini fece et oleo triduo tēperent. deinde fiat vehemens decoctio et colet et colature addat puluis cātarid. vel cicadaꝝ. euforb. castor. sulphuris viui et cera et fiat vnguētuꝫ quo pa. vngat. ¶ Al. pbatū puluis cicadaꝝ et antimonium equali mensura et nō pōdere dent; quia plus pōderat vnus q̄ alter. Item valet saccellatio milij et auene. vł ordei tosti. vel sal vel cimini vel rute cuꝫ origano vel calamento/ valent etiam pille balsamite in interpolōne. ¶ In cā aūt flatis valēt iste pille. R. dyagredij aloe. cathapu. colloq̄n. nitri. eufor. turbith. reubar. masti. aā. confice cū oximelle vel cū succo caul agrestis et forma pillas in modū fabe et da fm virtutem. ¶ Dolor ex vētositate eodem modo curatur vt ex flate et fro bu. Sed ꝯ ventositatem dyasoretica valent magis et extenuatiua ꝯ bu. euacuantia. ¶ Uñ in oī dolore ex fro bu. ꝓfert clistere et bal. silr̄ et calido. in vtroq̄ valet vesica enea et ventosa. ¶ Et idem fit ex olla habente os strictum in quo calefiat aq̄ et vbi bulliat: eiecta aqua statim ventri applicet os olle vel ventosa quod etiā

valet in subuersione stomachi et intestinorum. ¶ Et no. quod alio modo operandum est in accessione et aliter extra. quia in accessione operandum est contra sinthoma. In interpolatione contra humores. Unde etiam quandoque infra causam oportet operari causam frigidis. cum sinthoma est dolorosum et perniciosum secundum quod dicit Auic. ¶ Quandoque in vna et eadem egritudine oportet vti contrarijs medicinis. vt si egritudo infringidetur et eius causa calefiat. vel econuerso sicut materia colice indiget calefactione incisione subtiliatione et oportet vt fortitudo doloris infrigidetur et stupefiat. In multis autem pa. ex causa ca. cum nihil profuit valuit aqua frigida in multa quantitate bibita et etiam supra ventrem et caput infusa. In dolore ex ventositate precipua est pitaria tam intus quam extra fumigium ex vino bullito in quo decocta sit pitaria et balnea et emplastra dyaforetica dicta hic et in dol. stomachi. ¶ Quedam specialia et experta in yliaca hic annotabimus. pes lupinus collo suspensus: colices iuuat empericum est. ¶ Galienus dixit ad idem valere stercus lupinum siccum cum lana et pilis combustis eiusdem cum vino luna decrescente Al. summe empicum de lana ouis quam lupus strangulauerit sine ferro auulsa. due sorores gemelle virgines attractent et faciant cingulum. ita quod omnia sine ferro fiant. Hunc cingulum mire commendat alex. in passionario si portetur ad nudam carnem sine medio Item asserit quod stercus columbinum coctum et tritum cum vino iuuat super omnia. in vtroque vero dolore facit mitigationem et summe anodinum remedium est vesica enea cum hoc apozimate inposita succedente vnguento aureo. semina anisi aneti. carui siseris monta. apij. maratri. petro. dauci. lauri flores maiorane grece. viol. rose radices tormentille. ana. omnia coque in vino et aqua ana. pone in vesica enea liquorem semina et inuolue in lintheo multiplicato et applica. Al. nux maro quarta na comestis granis eius. xj. fortiter camasticatis et post modicum vini puri: cum summa celeritate dolorem colice et yliace ex frate sedat. Item vulgare vile non tamen inefficax. autem persepe cuiuslibet animalis bruti terra que sepe comingitur et conculcatur in illa superficie tenuis radatur et in testa calefacta dolori applicetur multotiens probatum est. ¶ Item calidissimus fimus ouis capiatur et cum sepo yrcino diu in mortario teratur et asperso puluere picis communis. et tepefactum et bene commixtum et in aluta extensum: tanquam cerotum applica. sine dubio mirabilem effectum habet. ¶ Item stercus lupinum nigrum quanto calidius est super tegulam calefactum et loco dolenti suprapositum: mirabile est. Et no. quod si stercus sit recens: nil oportet addere. sed tamen calefiat et supponatur. ¶ Si vero vetus sit et durum cum pauco oleo dissoluatur. et calidum supponatur. Vesica enea oleo communi vel laurino repleta et supposita prodest. Item sauina saluia mentastrum. ruta. cum oleo et sale nullo alio liquore addito frixa in sartagine et oleo muscel. prius inuncto ventri supponantur. Vel si ventositas est in causa: oleo muscellino ventre inuncto super aspergatur puluis cimini et baccarum lauri. et deinde supponatur emplastrum dictum. Dieta sit ca. et ventositatis extenuatiua. ¶ Abstineat a grossis cibarijs et humidis ventositatem generantibus vt sunt legumina hec herbe et fructus. Nasturtium vero bonum est intus et extra. Si sint ex cibis stipticis prouocetur officium ventris per suppositoria et clisteria et officio laxatiuarum medicinarum et ciborum prohibitione stipticorum et humectatione stomachi et intestinorum per cibos humidos et emplastra ex radice bismalue et similium. Si causa fuerit apostema curetur vt apostemata stomachi et intestinis. Si ex lumbricis curetur vt dicetur in capitulo lumbricorum. Si sint ex defectu intestinorum curentur per confortantia virtutem expulsiuam

q̄ apiūt poꝝ īferiorē cistī .si ei⁹ oppilatio fuerit ī cā. Def tyriaca magna ꝛ dyatbessaron cum decoctione .saluie. rute lilifagi. Def dyātbos dyamargaritō: cū decoctiōe balsamite. mēte maiorane ꝛ nasturcij. Antidota maiora caueantur nimis ca. que resoluūt virtutē ꝛ nō addūt ī vim cōfortatōis vt dyaciminū ꝛ similia.

Dyamaratrū. Dyamaratrū exptū celerit̄ purgat ꝛ sine piculo ventrē deducit. ℞. dyagredij. ʒ. iiij. succi. maratri. ʒ. vj. epi. ʒ. v. ℈. pipis al. añ. ʒ. iiij. ꝛ. ß. macedonici. ʒ. iij. elli ni. ʒ. j. m. q. s. dent de eo. ʒ. iij. mane cū tep.

Potio dauid regis. Potio dauid regis pbatissima ꝛ mirabil' ad maniacos mel'cos epil'cos spumātes ꝛ stridētes. Emoptboicis. ptisicis. piplicis: auxiliat. ylio sis maxima cel'itate subuenit ꝛ vētositatē expellit. nefretic ꝛ sciatic subuenit calculos frāgit. mēstruis ipe rat strāguiriā desiccat. podagricos bibita iuuat ꝛ nolentib⁹ accipe loco dolēti inuncta. idē opat. ℞. serap. ʒ. viij. cinamomi. ʒ. vj. ꝛ. ß. opij. ʒ. vj. ligni aloes. folij. spice. croci. xilobal. piret. cassie f. aristo. lō. mirre. cardamomi. amōi. carui dauci cretici apij granoꝝ sol. sinap. squami. añ. ʒ. iiij. ꝛ. ß. zedoarij. pipis lō. ꝛ ni. assari. mādrag. cortic. melanop. añ. ʒ. ij. m. q. s. Datur in modū auell' cū tep.

Elcium ducis.

Nectnariū ducis valens ad c yliꝗ dolorē stomacbi indigestionē ꝛ ventositatē mirabilit̄ curat. ℞. anisi. ʒ. ij. ꝛ ḡna. xv. liquir. masti. cameō. ℈. cinamō. galā. mart. carui. ana. ʒ. j. ꝛ grana. xv. calamēti. xilocassie. piret. piperis al. ꝛ lō. cypi. sq̄nāti. dauci. yreos. amomi folij. añ. ʒ. iiij. spice. croci. gūmi arab. dragaganti se. aneti. calami aro. cubele. garios. carpob. leuistici. alex. iuniperi. sileris. pētas. se. sparagi. cit. acori. radic. sparagi. amos mirab. indi. vrtice. [illegible]apō. nucis miristice .i. muscate. ligni al. basilicō. milij sol' saxifrage. citruli. melonis. cucu. cucur. scariole. petro. been al. ꝛ rn. storacis cal. cardam. ana. ʒ. xv. penidiaꝝ. ʒ. ß. ꝛ. ℈. j. m. q. s. Def cū vīo ca. post prādiū ꝛ in sero. No. ꝙ colica statutis ꝛ determinatis affligit tpib⁹ ꝛ vnā rē magis ptē yleon totū inflat vētrem ꝛ cū molesto dolore crura ēt īflāt ꝛ vesica ꝛ adest nausea grauitas īspirādi extrema nigrescūt pcipue ī bora matutīa. Saliuas singultatiagūt mulieres vomūt fl'a ēt qñ ē a mrice. ligua nigrescit. Induratio sq̄baloꝝ sepe fit ex fungis ꝛ veneno ꝛ curant p repugnātia venenoꝝ ꝛ aptionem vētris.

De lumbricis.

Lumbrici nō vident ī stomacbo ḡnari ppt fortitudinē caloris digerētis. s; poti⁹ ī ītestinis ppt cal' claudicantē ꝛ eoꝝ frātē ꝛ b⁹ vr̄ dicere Aris. ī q̄rto metbauroꝝ. Et aliqñ nō curat in digestiōe vt q̄dā' aiūt. s; in segregatiōe putrefacta ī īferiori vtero. deinceps ascēdit supi⁹ aut supiori aluo putrescit ꝛ ī inferiori qō segregatū est. Deuincēte eī calore extneo ī materia būida ꝛ ōficiēte naturali fit putrefactio. Uñ disgregat matia ꝛ dat forma lōgitudis ad modū ītestini. Natura aūt silia ex silib⁹ pcreās de potētia reducēs ad actū de materia exbēs formā augēs materiā corruptā derelictā a calore naturali abūdāte calore extneo facit lineatiōes ꝛ pūctatōes ꝛ cetera opa vtutī nutritiue. qꝛ in materia reperitur caliditas pportionalis būido cui debet vita ꝛ agēte calore solis ꝛ ceteraꝝ stellaꝝ

infundit aia vegetabil'. Un̄ vegetat
τ pducit i formā aialis. ¶ Dicit em̄
auerrois in cōmēto sup methaphi.
q calor solis iūctus calori ceteraꝝ
stellaꝝ: generat aialia nata ex putre
factiōe. ¶ Uita aūt est actus a cōti
nuo τ sempiterno fluēs. ¶ Et h' mō
gn̄antur vespe ex carnib⁹ quorūdaꝫ
aialiū τ ex vaccinis: apes τ ex corru
ptione aque rane: et ex corruptio-
ne tere: lumbrici terrenes τ et flate
lūbrici τ ascarides in itestinis τ reliq
vermes in vulnerib⁹. Scdm igr ste-
phanonē lūbrici hn̄t ex flate gn̄ari.
cui⁹ rei argumētū est. qꝛ cal'. τ sic. me
dicina eos occidit. ¶ Quia fm boe
cium nullū oppositū iuuat suum op
positū ad essendū. ¶ Sꝫ fm diuer-
sas spēs flat' varia gn̄ant gn̄a lūbri
coꝝ. Ex salso em̄ flate fiūt lūbrici lō
gi τ rotūdi. ¶ Cal'itas em̄ facit mo
tū ad circūferētiā. τ ita lōgitudo ex
parte cal'itat'. Siccitas facit motū
ad centruꝫ τ ita coartatio. τ sic rotū
ditas ex pte siccitat'. ¶ Ex flate dul
ci fiunt lūbrici longi τ lati. qꝛ ex pte
cal'itatis fit ptractio τ ex pte humi-
ditatis diffusio. qꝛ humidū est male
terminabile. ¶ Ex flate acetoso cur
ti τ rotundi. qꝛ vtraqꝫ eius q̄litas. s.
fr'itas τ siccitas motū hꝫ ad centruꝫ.
¶ Ex flate naturali fiūt breues τ la
ti. τ dicūt ascarides siue cucurbitini
qꝛ seminib⁹ cucurbite assimilantur.
Ex flate vitreo nō credo vermes pos
se gn̄ari. Nō em̄ sufficit ad viuifica-
tionē cū illud actual'r frm in corpe
repiat. τ est vltimate fr'atis. qꝛ nō ē
in eo calor q̄ debet vite lōgi τ rotun
di graciles frequēti⁹ i subtilibus τ
gracilib⁹ gn̄ant intestinis vn̄ formā
sumpserunt. Reliqui i reliquis ma-
xime in orbo. τ quidā etiam minuti
albi sepi⁹ circa pudicū circulū creā-
tur inducentes peruncturas mordi
catiōes. τ dolores τ thenasmon.
¶ Passio lūbricoꝝ acutissima est vt
interdū ducat pa. in exterminiū mē
tis. Un̄ aliqn̄ videut frenetici. quan
doqꝫ maniaci quandoqꝫ mel'ici quā
doqꝫ obmutescunt. vt litargici ap-
popl'ici. qn̄qꝫ cadunt vt epil'ici. aliqn̄
sincopizant vt in suffocatione mr̄i-
cis. qn̄qꝫ fluxus patiunt. vt i dissin
teria qn̄qꝫ strident dentibus. τ cla-
mant vt sciatici. qn̄qꝫ plangunt ven
trem vt colici. ¶ Discretiua autem
signa sunt ista. pruritus nariū τ la-
bioꝝ. oris fetor vētris gurgulatio τ
discursus τ motus p intestina quasi
aiate rei τ magis in ieiunis τ ascen-
dunt τ descēdūt vt interduꝫ eijciant
p os dentiū fetor stridor τ frendor τ
p̄cipue in somno τ intempestin⁹ pru
rit⁹ corpis. τ qn̄qꝫ a somno surgunt
quasi maniaci. macies τ coloris mu
tatio in pallorē detestabilē frequēs
dissolutio ex mal factione. dolor sto
machi τ tortio intestinoꝝ τ eorūdeꝫ
mordicatio τ pūctura special'r ante
prandiū. aliqn̄ fastidiū patiunt. et
aliqn̄ vomitū τ aliqn̄ caninū appeti
tū. τ qn̄qꝫ lūbrici p os qn̄qꝫ per na
res educunt qn̄qꝫ p inferiora. quan
doqꝫ ignitas emittunt sanguis gut
tas ex corrosiōe intestinoꝝ. qn̄qꝫ su-
perfluitates p̄me digestionis gros-
sas sepe ꝯcomitant sincopis τ fe. er
ratica. stupor quasi extra naturam τ
somniculositas: τ oīm virtutum de-
bilitas τ extenuatio corpis τ quan-
doqꝫ est pruritus circa longaoneꝫ
aliquando cadūt repēte τ distorquē
tur cū pulsu puo τ deficiēte. Discer-
nunt igit ab insanis τ qꝛ in his p̄ce
dit q̄rela intestinoꝝ τ in his capitis
τ in illis pulsus pu⁹ in illis magn⁹
frenetici febriūt τ in accessiōib⁹ desi
piūt isti non: litargicus inde febri-
citat. τ supinus iacet lumbricosus

pronus ꝛ raro febricitat. Ex necessi tate epilētic⁹ spumat. hꝰo nō. cathlic⁹ vomit: h nō: neqꝫ nauseat nisi raro apoplētic⁹ dolet caput ꝑus h post af= fligitur. ꝛ ꝑus in ventre suffocatio ex raptu matricis cognoscit h ī pte ventris affligit vt in matrice. Itē suffocantes subtracto cibo alleuiāt isti grauant. lūbrici ꝟꝫ qsdā gñant iu yleon ascarides ī orbo cucurbiti ni i longaone ꝛ mimiti in eodē ꝛ ista duo gña peiora sīt ꝑorib⁹. alij dicūt cucurbitinos ī orbo gñari ꝛ aliq stri cti sīt ꝛ graciles ī lōgaone. Dicūt em̄ tria esse gña. s. longos ꝛ rotūdos et paꝝ grossos. scdo curtos ꝛ latos ter tio strictos ꝛ graciles ad modū ver miculoꝝ. ꝛ hoꝝ oīm eadē ē cura aro matica amara ꝛ acetosa occidūt lū= bricos. quēadmodū dulcia ꝛ aquo= sum sanguinē gñantia eos nutriūt quēadmodū herbe ꝛ fruct⁹ ꝛ maxīe cortices fructuū ꝛ substārie herbaꝝ lumbricosi oēs mane cibent ne ꝑpt nutrimēti defectum ꝯuertant se ad stōm ꝛ itestina ꝛ corrodāt ꝛ pforēt ea Accīt aūt qñqꝫ scꝫ cū sīt veteres pfo rāt stōm ita ꝙ ex eminent acumina capitū ꝫ tales vident īcurabiles. ꝑ mo āt debēt occidi post eliminari. det igit lac capnū triduo qd multū affectāt ꝑpt dulcedinē. post stō ina nito dent amara vt inescati dulcedi ne ꝑ ꝯsuetudinē amara gulose sine distictōe ꝑꝑ famē cōedāt vl amara cū dulcib⁹ vl aromatica: vl cū melle vel cū lacte exbibeant vt decipiant amara vt aloe per se vel in pillis: succus absin. pficarie: folioꝝ pfici. capparis pul. lupinoꝝ ama. cento nice cornu cer. vsti. centaur. nigelle Spālia iterficientia in lactenti eta te sunt absin. ꝛ nigella distēpata cū aceto ꝛ emplāta. silr pul. cornu cer. cū aq̄ salsa ꝛ paꝝ mellis. ¶ Itē di= stem pet. centaurea cū vitello oui et farina tritici ꝛ fiāt crispule ꝛ offerā tur bis ī septimana ieiuno stō. Itē succ⁹ pficcarie cū lacte capno idē fa= cit. Inunctio fiat circa vmbilicū cū felle taurino ꝛ succo centaur. ꝛ pōt admisceri succ⁹ ebli ꝛ sambuci ꝛ po= nant sup stōm ꝛ intestina: lūbricos mortificat ꝛ expellit. nasturciū aq= ticū q̄ssatū ꝛ ī patella calefactū sine licq̄re cathaplasmet succ⁹ mēte ro= mane. i. costi. ꝛ alteri⁹ mēte. s. ortola ne potat⁹ multū ꝑfert. silr origanū ꝛ calamētū ex puluere lupinoꝝ ama= roꝝ cētonica. cornu cer. añ. ℥. j. pul. ḡminis. ℥. iij. ꝯficiāt cū melle ꝛ exbi beant. Aloe etiā cum succo pficarie aut absin. emplēt fortiorib⁹ aūt det gutta. j. vel. ij. succi cucu. agres. cum ouo sorbili. mirra det in pill. Fiat hoc elcium modernoꝝ. ℞. nitri lupi ni. orobi. canabi. cornu ceruini. ʒ cas meō. centaur. mi. polij mō. centoni= ce. muscate. pigani. pfidie. cinamo= mi. salisgē. apij se. añ. ʒ. viij. mellis purgati quātū sufficit. ꝯficiat ꝛ det Dent pille de galbano et penidijs. Emplm fiat ex absinthio. succo ar= noglosse. apij. pficarie. pfici. centau= ree mi. fell taurini. añ. sup vmbilicū pone. adde paꝝ aceti ꝛ olei. Al. epi= thima pueroꝝ. centaurea ꝛ nigella cū aceto ꝛ succo absin. ꝛ modico sale ꝛ oleo vel butyro ꝯficiant ꝛ epithi ment. idē facit limatura ferri. Det rubea in sero cū succo pimpinelle vl camphorate. i. abrotani. Gentiana lumbricos occidit intra ꝛ colubrem potata. Radix serpētarie. i. dragū= tee idē facit. Due gutte vel tres suc ci titimalli vel cucu. agrestis: lūbri= cos occidūt. Mortificatis lūbricis laborandū est circa eoꝝ expulsionē Detur g̃ eis hyerapi. vl aq̄ decoctio nis agarici ꝛ interioꝝ colloquin. vl

cuз benedicta:vel cū alio catartico. vel cū pillulis laxatiuis ſtatis pur/gatiuis.ꝛ deꝫ aliqđ electuariū aro. qꝛ pcipue ſolet os fetere ī lūbrico/ſis ſtomacbo etñte ieiuno. Succus craſſule mi.potatusꝛ emplatus eos excludit. Si ſint in inferiorib⁹ inteſtinis:cliſterizenꝫ cum fortioribus medicinis vt cū ſucco abſin.ꝛ lupi/nis.ꝛ ſcamonea ꝛ nitro.ꝛ ſale.ꝛ melle.vel cū felle taurino.ſucco cētaur. et abrotani.preuncto circulo pudi/bundo cū oleo.vel fiat cliſtere cum aqua decoctiōis nucleoꝝ pſicoꝝ. ceraſoꝝ vel cū aq̄ decoctiōis corticis nucis lumbricos mortificat ꝛ edu/cit. Et qñ cucurbitini ſūt circa anū. grauiter excluduntur. hos oportet frequēter cliſterizare cum fortiori/bus vt pigra acuta cum aloe ꝛ felle. Sed fomenta pudicum circulum:ꝛ inunge oleo propter excoriationē et thenaſmon. Cortex radicum po/mi granati ꝛ radicis fraxini. deco/quanꝫ in vino dulci. ꝛ ppineꝫ.lum/bricos mortificat miro modo.

De thenaſmon.

Thenaſmon eſt difficul/tas egerēdi cū conatu maximo ꝛ volūtate et impotētia emitendi et nimio ꝛ graui pondere vt ppꝫ pondus inteſtini videaꝫ pa/tienti qđ inceſſanter debeat aſſella/re cū nullā hēat potentiā aſſellādi. Eſt eñ paſſio īteſtini longaonis quēadmodū colica colon .et yliaca yleon. ꝛ fit ex eiſdē cauſis.ſ.ex acu/ta co.ꝛ vitreo ſtate. vñ p oīa īdiget eadē cura ī cliſterib⁹. ſuppoſitorijs fomētis ꝛ fumigijs. Qñqꝫ fit ex me/dicina violēta:vt nimis ſcamonea/ta vel euforbiata. Qñqꝫ ex co. diſſo/luta p ſe:vt in diſſinteria:vel p me/dicinam. Colera eñ ignita trāſiēs per longaonem mordicat eum.ꝛ ex mordicatiōe fit titillatio ꝛ volūtas egerēdi intñ vt ſit ei multus cona/tus ꝛ voluntas:impotentia tñ cum non ſit materia. appetit⁹ eñ expel/lendi ex co.eſt que pūgit inteſtinū. vnde moueꝫ inteſtinū ad expellen/dū. Et qñqꝫ co.tranſiens longaonē excoriat.vnde eſt ibi pruritus ꝛ qˢi gutte ſanguinis exeunt. Cogno/ſciꝫ eñ ex punctura loci ꝛ ardore ꝛ egeſtione crocea ꝛ emiſſione gutta/rum ſanguinis.hoc dico ſi ſit exco/riatio. Et qñ eſt ex flegmate viſco/ſo:ſua ponderoſitate onerat ꝛ ag/grauat.inteſtinū autē exonerare ſe nititur.ꝛ inde ſequiꝫ voluntas ege/rendi. Sed flegma vitreū ſua frigi/ditate conſtringit.ꝛ ſua viſcoſitate adheret.ꝛ inde conatus et difficul/tas. Cognoſciꝫ vͦo ex grauitate ꝛ ponderoſitate ipſius partis.ꝛper frig⁹ ꝛ muſcillaginoſas ꝛ albas. ꝛ pallidas egeſtiones.ꝛ qñqꝫ guttas ſanguineas habet admixtas ex ru/ptura ꝛ nimio conatu. Si ſit ex me/dicina pͥmo accepta et tortionibus in ventre: curaꝫ encatiſmate facto ex aqua decoctiōis furfuris triticei vel quēadmodū colera. Qñ igiꝫ eſt ex co.cito ſuccurrendū eſt: qꝛ de fa/cili cito tranſit in diſſinteriā: ſi eſt ex frigida. fiat igiꝫ in primis pur/gatio ſicut purgatio diſſinteriorūз. caute tamen. Uel inijciaꝫ p cliſtere predictū colagogū. ꝛ tunc fiat bal/neum aque dulcis. Exeūti a balneo offeraꝫ rubea tro.vel requies et ſe/quēti die fiat flebotomia de ſophe/na ſub cauilla pedis exterius.ꝛ fiat fomentū ex malua.viol. biſmalua. branca vr.vel ex farina ordei vel fe/nugre.et ſe.lini decoctis in aq̄ plu. fiat fumigium mediāte emboto ex

ferrugine calefacta. et aceto supasp-so. vel ex lapide molari calefacto superpositis folijs porri: et supasperso aceto. bombax in oleo viol. intincta imponat. vel in sepo arietino vel caprino. axungia gallinacea. anserina resolutis. addito oleo ro. vel viol. et cera. fiat vnguentū quo inungatur licinium et intromittat. Ualet pinea hic integra eiectis nucleis. et leui igne accendat. et extincta flamma aspergatur puluere cimini. anisi. aneti. et colofonie parum. q̄diu tolerare pōt. surgens ad sellam fumū inde recipiat. Encatisma ī decoctione furfuris. et altee sepius. Et sup saccellū furfuris calidū sepe sedeat Si fit ex flegmate viscoso. purgat cum decoctione lientericorum: vel cum clisteri ydragogico: vt dictū est superius. et tunc fiat balneum et offeratur aurea alexandrina. Sequenti die fiat minutio de sophena que similiter valet contra passionē sciaticam. emor. nefresim. et spine passionem. fiat suffumigium ex myrrha. folijs porri. et parum castorei in vino decoctis. et fiat suffumigium vel fomentum similiter ex ysopo. pulegio origano. branca vr. ¶ Item ex ysopo. pulegio. calamento. origano vel ex corum floribus fiat pul. subtilissimus et cribellatus supaspergatur inuersato intestino: quādo assellat. mirabiliter confortat et dolorem mitigat. fiat fumigium ex colofonia vel picula super carbones posita. Inungant lumbi. et renes ex melle tep. cui supaspergat pul. colofonie. nastur. pulegij. origani. et fascia liget. Item locale in quo omnes actores conueniūt. Calefiant asseres pinee vsq̄ q̄ resoluat gūmi. et supsedeat patiens. Sedeat super saccum furfuris coctum in vino si fit ex flegmate. si ex colera in aqua. licinium intinctum in muscceleon et tyriaca vel esdra. vel adrion: intromittatur. vel paritaria. vel absinthium super laterem calefactum fit positum: vt supersedeat. vel superponat sacculus puluere baccarum lauri. cimini. se. nastur. pulegij. masticis et thuris repletus. ¶ Item patiente super ventrē iacente: lumbos et renes et partes illas longaoni superpositas vsq̄ ad extremum spondile: petroleon inunge. deinde superasperge puluerē baccarum lauri. cimini. se. nastur. et reliquorum dictorum. postea fascijs ligetur. Et dum localia fiunt adiutoria: tegula calefacta desuper in aere teneat ne frigiditate aeris patiens ledatur. Suppositorium fiat optimum de. ij. ℥. myrrhe. et olibani. ℥. j. amcos. ℥. j. opij. ℥. ß. croci. granis. x. conficitur cum melle siue cum pistello calido tene secretum. aliud efficacius non est.

¶ De mollicie et exitu ani.

Exitus ani est inferioris capitis longaonis egressus et inuersatio. qd̄ accidit ex nimio conatu assellandi vt ī dissinteria ex qua accidit thenasmon et inuersatio. Et fit quādoq̄ ex hu. frigido ponderoso deprimēte et aggrauante longaonem inferius. Et quādoq̄ ex nimia frigiditate stupefaciente et spasmante. quare deficit virtus contentiua et exit. Quandoq̄ autem ex relaxatione neruorum ipsius a flegmate lubricante. et tunc paralisis ani dicit. Prima species cognoscitur ex dissinteria vel thenasmon precedentibus humor frigidus ex frigiditate in ano. et aggrauatione et ponderositate partiū inferiorū cognoscitur: et q2 solebat

sedere sup marmor frm in frigido tēpore vel sup lapidē vel aliud file. Relaxatio cognoscit ex grauedine ꝛ ponderositate ꝛ mollicie ptium. ꝛ ex viscositate lubricante exñte i ipo ano cū quadam frate. ꝛ qꝛ egestio fluit ipso nesciente vel inuito. Hec passio iudicio pa. cognoscit. ꝛ pallore faciei. et colore citrino. et tardo gressu ambulādi. Primꝰ modus curat vt thenasmō. Reliqui modi curant si corpus est plectoricū cū medicina clisteri ꝛ minutōe d sophena exteriori. Medicina fit stagogū et clistere dictū in colica. Experimētū certissimū fomētet lōgaō cū aq̄ allia ta tep. clara. ꝛ tunc sinapizet cū puluere cornu ceruini cōbusti et pinee cōbuste ꝛ thuris ꝛ masticis. qd̄ etiā preualet ꝯ exitū matricꝫ silr ex sup sessiōe frigidi loci. fiatqꝫ fumigatio cū pice. ꝛ thure positis sup carbōes qd̄ valet in aliis causis ꝛ thenasmō.

¶ Regule thenasmon.

Item dico q̄ sicut i fluxu vētris nō fit ꝯstrictio nisi p̄cesserit mūdificatio: ita in thenasmō q̄diu exeūt muscillagies: nō fiat ꝯstrictio nisi p̄us p̄cesserit mūdificatio. ita etiā in exitu ani de eadē cā. ¶ Itē frigiditas aeris ledit thenasmon vtraqꝫ cā. Uñ primo debent fieri sacellatōes de ordeo vel auena ꝛ empl'a actualr ca. sup vētrē ꝛ pectinē. ꝛ pitoneon. ꝛ lūbos. ꝛ nates: vt sentiāt actualē calorē igredi in ꝓfundū. ita ꝛ hic. i. exitu ani. Itē preparent iniectiōes ad mūdificādū. Suauis iniectio fit de melle et lacte mulieris tepidō q̄ indifferent purgat fl'a. co. ꝛ mel'iam. Idē fiat silr cū aq̄ decoctiōis lentiū vel absin. et melle dispu. Et factis iniectiōibus statim apponant sacellatiōes p̄dicte, vel aliq̄d qd̄ ꝯseruet calitatē in illis ptibꝰ. Preter p̄dictas cās fit thenasmon ex grossa ventositate q̄rente exitū p inferiora. cuiꝰ cura est vētositatꝫ ꝯsumptio. Et fit qñqꝫ ex supfluitatibꝰ retentis desiccatis in longaone. cuiꝰ cura est p molles iniectiones ꝛ inunctiōes. Et qñqꝫ fit occasione emor. thenasmon. ꝛ silr h̄ morbꝰ. s. exitus ani. ꝛ curant eodē mō isti morbi. fiat vnguētū h̄ ꝓp̄uꝫ ꝛ spāle liq̄fiat sepū hyrcinū: si sit pa. masculꝰ ꝛ tūc puluis ceruse. litargiri amidi. galle. balau. cupulaꝝ glādiū emathitꝫ. boli. san. dra. añ. apponat ꝛ liciniū itinctū pone. ꝓbatū est fumigium fiat ex deco ctōe galaꝝ. ro. psidie. balau. in aq̄ plu. p sellā ꝑfo. deinde fiat aliud fumigiū ex colofonia ꝛ stercore vaccino. sicco sup carbones positis p embotū: si anus nō possit bñ apiri ꝛ recipe fumū. Quo facto mūdent ꝛ absterganꝛ ptes ille cū lintheamie clunibꝰ egri supiꝰ eleuatis: ꝛ intestino inuerso supasꝑgat pul. colofonie. stercoris vaccini ꝯcule mai ine rubeoꝝ lapidūꝫ qui i litoribꝰ maris ꝛ quibusdā fluminibus solēt repiri. crete. mūmie. tāni. psidie. balau. ꝛ tūc natibꝰ aptis intromittat anꝰ vel intestinū. et claudat cū absinthio vel alia herba ca. q̄ si puluis nō possit adherere intestino: liq̄fiat pix naualis ꝛ ca inungat ꝛ supasꝑgat pul. Sequēti die sedeat in p̄dicta decoctione vsqꝫ ad vmbilicū. leuibꝰ ꝛ sorbilibꝰ cibis et laxatiuis vtat vt facile possit assellare. Nimiꝰ eñ conatꝰ expellit intestinū. ꝛ h̄ cura iteret donec oīno curetur. ¶ Itē fiat encatisma i decoctione stipticoꝝ vt galle. balau. psidie. sumac. ꝛ sitium. Et post ano intromisso: supasꝑgat pul. sang. dra. boli. coralli. ꝛ sitium. ꝛ post cū pulueribus intromittatur.

¶ De emorroydibus ani et ceteris passionibus ani et causis fluxus emorroydarum.

Emorroyde ficus condilomata atrici. apa. ragadie: passiões sunt ani. circa pudicũ circulũ. Sz tñ apa et ragadie sepe in ipso circulo q̇ et peritoneon d? creant. ¶ Emorroyde st̃ v. vene circa pudibundũ circulũ cũ longaone terminãtes. quas natura creauit in quibusdã viris et mulieribus. Quib? ppt̃ purgationẽ grossi et mlñci sanguinis atq; supflui quã natura odio hñs illuc mandat. p illas. v. venas vt tpe ɔgregatiõis talis supfluitatis apiant. et sanguis ille expellat. et post expulsionẽ claudant. queadmodũ accidit ex menstruo sanguĩe ĩ mulierib?. p illas q̃ corpus a nociuis hu. purgat. Et si debito mõ fluxerint corpus incolume custodit. et vita multo tpe in bona sanitate deducit. Cuz ãt debito mõ nõ fluxerint ɔ̃tria his ɔtingunt. ¶ Infestant aũt trib? modis. s. inflatiõe. retentõe. fluxu nimio. Sũt aũt. v. vene q̃ sunt rami hrilis vene. Inflant aũt cũ feces spisse et feculẽte ex spissitudĩe sua orificia venaꝝ inspissant. et cũ nõ possint rumpi: fit distensio et inflatio. Accidit igit h̃ vel ex nimia spissitudine sanguinis vel ipsius cutis. vel ex intensa siccitate ipsas venas coartante. Interdũ eas nimis fluentes vrunt cyrurgici. postea cicatrizãt. et tũc vix aut nunq̃ aperiunt. sed redit sanguis feculentus sup epar et virtutẽ ipsi? corrũpit. vñ seq̄t ydropisis. vñ ypo. Emorroydes sanãti antiq̄s etc. Retentio ãt fit ex eisdem causis. et fit qñq; ex toto. qñq; apit vna vel due qñq; oẽs. fit igit retentio vel inflõ ex grossicie vel feculentia sanguis: vel venaꝝ spissitudine. vel ex carnꝫ duricie vel nimia siccitate. aut ĩcauta ɔstrictione cyrurgica. Fluxus nimius fit qñq; vi nature ₰m crisim et tũc est bonus et non est stringẽdus. qñq; vi sintbomatis. et tũc aut ex ei? multitudine aut ex ei? acumine aut subtilitate. et de his dictũ est supi? ĩ fluxu sang. nariũ. qñq; aũt ex debilitate virtutis ɔtentiue. Inflõnis et retentiõis signa sunt p̄cedẽs grauedo renũ. pruritus nariũ et dorsi et pectinis. thenasmon. et pondus coxaꝝ. et debilitas gressuum. grauedo capitis. pallor faciei. fluxus indicio pa. cognoscit. et est eius peculiare signũ. defectus est cũ frequẽti malfactione. colore emulo et exit sanguis qñq; purus. qñq; croce?. qñq; ignitus. qñq; niger. Accidit ãt plerũq; circa. xl annos et suauiter viuentib? et supiora corporis exercitantibus. ¶ Distinguit aũt iste fluxus a dissinteria: q2 isti emittunt sang. absq; fluxu ventris: qd̃ nõ faciũt dissinterici. et absq; conatu et difficultate assellandi. qd̃ nõ faciũt illi vel thenasmon patientes. Multitudo cognoscit ex eius quãtitate multa. et pura Acumen cognoscit ex claritate sanguinis. calore. et ardore. subtilitas: ex ei? liquiditate. ¶ Niger fit aut ex mlñe purgatiõe aut ex adustione sanguinis. Color croceus fit ex admixtione co. cuꝫ flãte et liquiditate extra fluit. ¶ Cognoscit ãt ex q̃ humore fit ex pãno loto sup quẽ effundebat qñ fluebat: q2 remanet color infecti ₰m naturã inficientis. Debilitas virtutis ɔtentiue cognoscit: q2 incessanter et puus est fluxus cuꝫ debilitate et malfactõe totius corporis. Si ẽ ex multitudĩe: sepe et multum fluunt vene. et in tybiis et coxis apparẽt vene sanguĩe replete. et cuꝫ

habitudine sanguinea. multitudo sanguinis curat p ei⁹ subtractionē de vena epatica copiose. In alijs bu. fiat purgatio. & hoc dico in fluxi bus. Purget igit cū medicinis cōpressiuis. vt colagogo. flagogo. vitent medicine: apientes i quib⁹ reperit aloe & filia. Sequenti die fiat bal. pstrictiuū vt in dissinteria & fluxu mēstruoꝝ. & tunc offerat tyriaca magna acuta cū opio & sanguie dra. Sequēti die apiat sophēna exteri⁹. Et fiat encatisma & suffumigatio & suppositoria vt in fluxu mēstruoꝝ. Succ⁹ millefolij cuꝫ vino tep. mane & sero offerat. & ipsa herba ptrita ca thaplr̄etur. Accipiat herba q̄ crescit ad silitudinē porri cū flore albo pulchro. & hꝫ odorē allij. pterat in musto vel in noua ceruisia. et potet oi mane. fiat suffumigiū ex calendula & folijs porri decoctis i vino al. itē vnguētū stephanonis ad emor. cōstringendas. ℞. antimonij p se vsti se. porri p se vsti. litarg. h̄ oīa subtiliter puluerizata pficiant cum oleo de se. lini facto. quo bōbax intincta imponat vel etiā in solo oleo. Iteꝫ terant sūmitates rubi & sambuci vt ad salsamētū terant. distēpent cū oleo de vitell. ouoꝝ exᵗcto. et bōbax intincta supponatur. ¶ Pillule co phonis optime ad emor. pstringendas. ℞. agar. anacardi. amoniaci. asari. ancti. aristol. ro. hermod. elli. ni. enule. eufor. cassiet. mastic. sarcocol. turbith. oppopo. an̄. aloes ad pondus oim. pfice cū succo solatri. Suffumiga io ex calendula. folijs porri. se. arnoglosse. ana. in aq̄ coct fiat. Et nota q̄ folia porri int⁹sumpta: venas aperiunt. exteri⁹ posita pstringunt. Itē plūbi vsti. ceruse. acacie. aut boli. vitreoli. psidie an̄. oīa in testa terant. & cū aceto & succo pentafilon tēpet ēt. et nates idē epithimēt miraberis effectū. & si nō apparēt ex: liciniū intinctū i eo ipo nat. Unguētū de litarg. antimonio cerusa. plūbo. oib⁹ vstis. & oleo de lino tēpatis multū valet. ¶ Et nota q̄ oīa q̄ dissinteriam: lienteriamq̄ pstringūt valent in hoc casu. Tñ h̄ spāl'r cōfert trifera ferruginata cui cōmisceat miclete & acuatur cū sanguine dra. ferri limatura det cū rubea in sero & cū succo pimpinelle. vl' det trifera ferruginata cū athanasia & decoc. millefolij. pipinelle centinodie. plantagi. centū grana. sumac. Balneet in decoctiōe tamni. bedegar. spōse solis. rose canine. radic. mespili. sorbi. coctani. rubi. prunelli ni. balau. corticis maligra. acetosi. vel dent trocisci pstrictiui. vel apponat pul. de calce vi. vitreolo: cū bombace vel stupa. bibat bolum ar. san. dra. & minuat sibi de epatica Itē accipe succū absin. arthimisie folioꝝ psici. exhe. & cū eo distēpa fabariam addito puluere boli. sang. dra. gūmi arab. thuris. masti. & paꝝ auripigmēti foliati & batiturā ferri in mortario plumbi frusto cauato cōmisce totū & p noctē dimitte. i mane fac fumigiū patiēti ex decoctiōe tapsi bar. in optimo vino & odorifero. deinde vino piecto: sedeat pa. sup herbā coctā vsq̄ incipiat infrigidari. Postea ptib⁹ illis bñ mūdatis: bombax p̄dicto vnguēto illinita: ano supponat si capita ex apparent rupta. Si vo nō appareāt interius itromittat liciniū p̄dicto vnguēto intinctum clunib⁹ aptis & egro aptato vt supra dixim⁹ i exitu ani. ventose cū scarificatōe circa renes & lumbos in pncipio apposite: plurimum valent. & hec cura sepius iteret quousq̄ pa. curet. ¶ Caueāt

a frigore τ nimio conatu. τ a cibarijs mł'icum san. gñantib⁹. τ ab aperiēti bus: ora venarꝫ vt acruminib⁹ τ cimino. τ medicinis eiusdē generis: vt est aloe. scamonea. τ sifia. ℂ Itē si emorroide fluentes intus appareant siue ex. def eis potio ex marrubio al. auantia. millefol. plantagi. cōmixtis τ bullitꝫ cū vino. fiat pul. ex ferrugine τ cinamomo. τ gariof. τ alijs ꝯfortatiuis. ℂ Repssio ferruginis. ℂ Sed nota ꝙ hñtibus sicca intestina non dꝫ dari ferrugo nisi malicia ei⁹ reprimaf. hꝫ em̄ vim excoriādi intestina. Repmif autē eius malicia p morā in aceto' infusionis. dragaganti vel gūmi arab. vł reprimaf sic. Scama q̄ repif iuxta icudē teraf subtilissime. p⁹ bulliat. i aceto forti agitādo cū spatula. p⁹ sic cef in aere τ denuo teraf. et iterum bulliat in aceto vt p̄ns. sic fiat ter vł quater. et tūc cū medicina ponatur secure. colorē restaurat. mł'iam ꝯsumit cancrū occidit τ fistulā. saniem exiccat. pinguedinē extenuat. Itē betonice. agrimonie. mētastri. millefol'. artbimisie plātagi. fragrarie añ. ℳ. j. pipis. ʒ. ß. vini quātū sufficit. tere et bibe ieiunus p. ix. dies. ℂ Itē celidoniā q̄nqꝫfoliū. marrubiū: tere τ bibe. Itē māducēt herbā sigillatā. Itē bibāt germandream. Itē aloe ponaf sup fluxū vel piper aloe. cimas mentastri. tere τ suppone. Itē empicū ad oēm fluxū sang. Dic in noīe patris τ filij τ s. s. amē. Caro cū calice cōfirma sanguinem israelite nonies versando τ colādo aquā p camisiā infirmi quā tribuaf bibere ipsi pa. vł' nūcio noīe ifirmi.

ℂ De prouocatione emorroidarum.

In retentōe vel inflatione p̄ter naturaꝫ p̄cedat purgatio cum aliq̄ decoctione vel medicina aperitiua ex aloe et similibus: vt sunt yere oēs τ pigre. post fiat bal. apitiuū. vt in retentōe mēstruoꝝ. vt ex saluia. yypericō. iunipo apio. cerfolio. prassio. policaria. aniso τ sił'ib⁹ Exeūti def trifera magna sine opio acuta cū nigella. Uel pōt fieri purgatio ex decoctio. sene. thi. epi. mirab. indi τ lap. lazuli. ponaf cusa cū scarificatōe iferi⁹ supra carnositatē natiū. vel purgef cū yeralog. theodoricon acuatis cuꝫ. ʒ. j. eusorbij: ꝯsequēter incidatur soph̄na exterior vtriusqꝫ pedis. τ mox tali vtaf fumigio. Sal cōe nitrū salgē. puleg. eufor. ciminū alexandrinum siler mō. añ. trita. oīa in vino fortiē bulliāt. τ vase obturato τ aptato emboto: fumigef dulcius h' sepius iteref. oīo eas attenuat τ desiccat. Eodē die ventosenf nates vel renes. bibāt quotidie vinū piperatū ca. mane τ sero p̄cedēte eł'cio ca. s. dyatriō vel dyacalamēto: qd̄ potēter eis imperat. ℂ Aliud fumigium. Tapsus bar. calamētū. absin. eufor. ciminū. pip. añ. coquāf in lexiuio τ fiat fumigiū. Ał'. vinū sup lapidē molarē candentē. fundaf. τ emboto aptato fiat fumigatio. Ał'. nastare. caricis tritis. supponaf puluis cimini. calā mēti. sileris mō. τ fiat nastare. Pānus line⁹ i albu. oui infusus supponaf q̄ exiccat⁹: repēte violēter amoueaf vt apianf. Ał'. radix tapsi bar. pūgaf cuspide cutelli. postea ī vino ponaf puluis pipis cimini cum modico scamo. τ ibidē radix tota nocte tēpef τ fiat inde nastare. Itē limatura ferri cū melle comesta si substiłf sit: eas aperit. Uel apponatur sanguissuga per calamū. aut apianf cū flomo si aliter aperiri non possunt.

¶ Itez cū tumuerint vel cū dolore vel sine dolore: stupbēt cū vino al. ī quo cocte sint herbe ca. vt absin. pu leg. ruta. saluia. nepita. calamētum. marrubiū al. ad pōdus alioꝝ cū sel la pforata. vel fiat empl'm ex parita ria frixa. his medicamētis facti aut apient aut desiccabunt. Fiat minu tio de sophenis exterioribus vel de venis in coxis patiēte ī balneo ꝯsti tuto. Fiāt etiā q̄ dicūt ī retētōe mē struoꝝ. ¶ Et nota ꝙ ī vrinis emor roidaꝝ ⁊ mēstruoꝝ retētoꝝ arenule nigre ī fundo vasis: signa sunt retē tionis. ¶ Itē puluis boli. san. dra. masticis. olib. cū albu. oui distēpa ta ⁊ plagella intincta capitib⁹ appa rentib⁹ supponat. ⁊ cū desiccatū fue rit: subito ⁊ velociter abstrahat. ⁊ sic mouebit crustula. h̄ tm̄ valet emor. de nouo ꝯstrictis. Al'. frumētū cum succo lapacij acuti cōmixtū suppo nat. Puluis ellēni. vel cantarides ad idē valēt. Aliud folia albutij te re ⁊ herbā cū toto succo suppone. h̄ valet si capita ex emineāt. si v̄o int⁹ lateāt p̄dicta cū licinio īromittant exceptis puluerib⁹ ꝯstrictiuis. Ra dix yari mūdata ī modū licinij for mata ⁊ īposita int⁹ emor. īteriores ad fluxū ꝓuocat. ¶ Si v̄o de fl'ate inflent emorroide. Accipe pānū li neū blauū ⁊ cornu hircinū si mascu lus est. si femina: capnū ⁊ plidiam ⁊ rānū ⁊ ciminū. ista cōburant ī eq̄li pōdere. ⁊ facta lotura p̄us cū vrina pa. supaspgat puluis iste ī vna no cte vl' duab⁹ potēter desiccat emor. Idez fit de puluere pinee cōbuste. Itē calamētū orig̃. lauendula. calē dula. sal nitrū in aq̄ decoquāt ista ⁊ recipiat fum⁹ p embotū p medium selle pforate. ¶ Itē porri cocti ⁊ cō fecti cū sepo hyrcino pistati valēt ꝯ emor. inflatas. sili'r trifera ferrugina ta. Itē in retentōe vtant acutis sal sis. acetosis. cimino. ⁊ apitiuis. qui bus vtendū nō est in fluxu nec ī in flatōe nisi velis ꝓuocare ¶ Nā his trib⁹ morboꝝ generib⁹: tria genera cāꝝ salubriū occurrūt. s. constrictio aptio. ꝯsumptio. Cōstrictio debet fluxui. aptio retentiōi. ꝯsumptio in flationi. ¶ Res igit ferentes has virtutes. q̄nq₃ binas cōmiscuimus vt s̄m tuā electionē: effectū cāꝝ salu briū introducas ⁊ easdem in oppo sitis vt ferruginē in fluxu ⁊ retētōe propt extenuationē ⁊ ꝯsumptionez grossi ⁊ mel'ici hu. Sili'r calamentum apit ⁊ desiccat. Uñ valet ī retētōe ⁊ inflatiōe. Aloe apit intra ⁊ ex ꝯsoli dat. ⁊ nō mireris si de eis accipias formā medicatōis. ¶ Et nota ꝙ cū emorroides multū ex apparēt ⁊ flu unt: ꝯstringere potes cū filo serico vt cū eo ligent ⁊ sic ꝯstringant. vel supponat calx viua. vel ferrum. vel auꝝ candens. Sz vna relinquat p pter piculū ydropisis. iuxta Ipo. Emor. medētī antiq̄s ⁊c̄. Emorroi des sunt aliq̄n int⁹ ⁊ emittūt sang. et sine dolore sūt nisi supfluāt. Aliq̄n oīo ex sunt. ⁊ tūc faciūt putredinez. ⁊ aliq̄n ex apparēt sine sanie ⁊ igrof sant ⁊ fiūt atriti. ⁊ ic⁹. ⁊ q: nō san guināt: dolēt ⁊ īflant. ⁊ aliq̄n īgrof sant interius ⁊ introducūt dissuriā post minctū vrine: q: vrina trāsit p scabiē: q: excoriant vie vesice. pre cipue si equitēt vel multū āhulent: q: tūc mingūt sanguinē. ⁊ cū ī ml'ta quātitate mingūt nō dolēt. cum v̄o paꝝ mingūt dolēt. nec tūc sentiunt calorē aut frig⁹ alicubi Et cū dan tur diuretica fortia q̄lia sūt saxifra ga aut medicine laxatiue: magnifi cat dissuria ⁊ mingūt arenas. ⁊ ac cidūt īterpolate q̄nq₃ vni⁹ diei aut pluriū. ⁊ q̄nq₃ vni⁹ hore aut pluriū.

nõ tñ insensibilr emittunt. sz bñ cõtinẽt. ¶ Et discernunt a calculo. qz in calculo est dolor in renibus vel in vesica cũ impedimẽto mingẽdi et egerendi hic nõ. Et discernit a dissuria qz ibi mingit paulatine et p horas guttatim. hic aũt multũ et sepe sine impedimẽto et dol' nisi post. Discernit a palisi vesice. qz ibi vrina isensibilr egredit. hic aũt nõ. et cũ inveterascit egritudo: patit dol'. in capite virge et nõ alibi. et qñ cogit mingere: cogit assellare. et vocãt quidã hanc egritudinem colficũ. et dicũt quod expandit ramos ad virgã et circa lõgaonẽ. ¶ Et dicunt quod curat hec egritudo p iniectionẽ mell' fervẽtis in foramine virge. et iterũ in ano silr fiat p canalem cũ eicit p conatũ quasi asselãdi. et recipit in canali tali. ficus iponit in cõcavitate capitis canal' et mel fervens iponit p aliud caput canal'. et sic excoquũt. qz sic nihil tãgit nisi ficus. ¶ Et quidã addũt melli pulverẽ cornu cervini. et aluminis aut sulphuris et viridis eris et coquitur bis i die quousqz macrescat. et tũc iungit cũ saginibus.

¶ De ficu ani.

Ficus sũt molles collectiões et spongiose et albe. et cum exprimunt se. appent quasi emorroyde et sũt oblõge forme sepius et qñqz nascunt infra. qñqz ex. Nascũtur aũt sepe in alijs locis carnosis et nervosis. vt supra trachetã manus in iũctura ad modum glãdule. ¶ Si aũt fuerit i ano et fluxerit. accipe cor cornicis et cornua parui caprini et facto pulvere: vtere in cibo et potu deinde fac pulverẽ de alumine et de pomo quercino et ĩde aspge. gibbos fici optime sanat. ¶ In his laborandũ ẽ extrahẽdo materiã et psumẽdo et cõfortãdo locũ. Qd si nõ possimus apimus quẽadmodũ emorroyde medicina acuta vl' ferro acuto Reliqui ficus curãt p empl'a valde psumptiva et apitiva et p ptusiones et ictus. et cõfricationes novissime incisione et vstione nõ sine piculo tñ. Rotunde collectiões pdilomata vocant. et eodẽ mõ curant. Atrici sunt nigre collectiones ani. de quibus ĩ viatico nihil habet vtilitatis et hoc dico. qz cyrurgici et practici deficiũt. Unde eos relinquo incurabiles.

¶ De apostemate ani.

Apostemata ani curant cũ inunctione olei ro. ĩ quo fuerit cerusa distẽperata vl' plũbũ vstũ et litargirũ cuz vitello ovi asso. ¶ Caveat a conatu assellandi. et si pstipatus fuerit. mollificet venter. ne duricia stercoris in assellãdo angustiam inducat.

¶ De ragadijs ani.

Ragadie sunt fissure in ano ex acutis et incẽsis hu. Ungant igit oleo vitellino vl' ro. et albumine ovi vel succo linarie et cimbalarie añ. mixtis cũ oleo ro. Uel succo radicis lilij. et butiro sine sale vel rasura lardi albi novies abluta et butyro admixta et albu. ovi. vel oleo frumentino. Itez fiat clistere et iunctio ex eisdẽ. Al'. R. olibani. masti. plũbi vsti. ceruse ana. cũ oleo de nucleis psiccoz pficiat et inungat vel clisterizet. plũbũ liquefactũ ducat cũ virga corilli fortiter vt fiat minutũ. post terat et ponat i vnguẽtis. Quidã sic ordinãt curã. Si emor. fuerint ĩtus et emittit sanguis fiat fomẽtũ ad doloris mitigatiõez de radice tapsi bar. et marrub. ni. et mẽtastro et postea accipe cortices ca

stāearꝫ corticeſ cucurbitarꝫ ꝛ ſoleas veteres ꝛ picē grecā ꝛ pone ſup carbones accēſos ꝛ pa. ſup ſellā ſtando recipiat fumū bis vł ter ī die. donec ſanguis ꝯſtringaṫ ꝛ doloꝛ minuaṫ ꝛ poſt fomētū ſanguiſſuge ponanṫ et liberabiṫ. poſtea ſi volueris vt atriti cadant. qꝛ ſcđm aliq̄s atriti nihil aliud ſūt q̄ emoꝛroyde īflate. Inijciaṫ ſucc⁹ cucu. agreſtis ꝑ cliſtere. et ꝑ. j. vel duas hoꝛas dimittaṫ. ꝛ hoc fiat donec ardoꝛ incipiat dimittere ꝛ poſt vnguēto al. ſine aceto vngaṫ. deinde fomētatiōes fiāt donec ſan⁹ ſit. Si aūt exterius appeāt īgroſſate ꝛ nulla putredo emittaṫ: accipiāṫ folia arthie ꝛ abſin. trita cū oleo de lino vel cōi cocta ꝛ cal'm ſupponaṫ ꝑ iij. dies vel. v. ꝛ ſic ſi ꝓdeſſe videris: cū hac medicina inſiſtas. Si aūt nō decreſcāt: cōburanṫ fruct⁹ capſici ī olla rudi ꝛ fiat pul. ꝛ loco pri⁹ melle tepido iuncto: aſꝑgaṫ ꝛ cū lana ſuccida manu vel pede hñ ꝯpmaṫ ꝛ cū in frigidatū fuerit: ſtatī ali⁹ pul. ſuper ponaṫ ꝛ fiat ſic donec diminuāṫ. deinde ſi oīno abolē volueris atriti cū filo ſerico ſigillatī bñ ligenṫ ꝛ ſi pa. ſuſtinuerit. dimitte filū donec ceciderit. Sic curanṫ ēt verruce. deinde ſup vnūquēq; atritū: pone parꝫ đ vnguēto ruptoꝛio cū caſſula de cera facta. vel īponaṫ ferrū ca. Ceterꝫ ſi ſanguis nō emittaṫ ſꝫ putredo: tēpteṫ cū tēta vtrū tēdat verſus os natium vel verſus lōgaonē. Si ꝟſus os natiū: ꝑ idē foramē mittaṫ ferrū ca. vł vnguētū ruptiuū. Si verſus lōgaonē: dimittaṫ. deinde cum ouo poſito curetur vt cetera vulnera.

¶ De vulnerib⁹ ſtomachi ꝛ ītestinorū ꝛ ſignis eoꝛum ꝓnoſticis.

D E vulnerib⁹ ſtomachi ꝛ īteſtinoꝝ hʼ ē ꝓſequēdū. Sꝫ aute de ſignis ꝓnoſticis vulnerū in his ꝛ vicinis mēbꝛis ꝯtingētiū ꝓſeq̄mur. Dico igr̄ q̄ ſi ipe yſophag⁹ vel trachea arteria ꝑfoꝛeṫ vel icidatur. cuiuſcūq; ſit vuln⁹: moꝛtale ē de q̄cūq; ꝑte incipiat. Si os iugulare a ꝓꝑꝛio loco deſcēdit vñ collū diſiūgaṫ ꝛ vitiū ſit in iūctura colli. niſi ei cito ſubueniaṫ. moꝛieṫ. Si neruus pūgaṫ vel in ꝑte incidaṫ: maxim⁹ doloꝛ adeſt ꝛ ītolerabilis inflo ꝛ febꝛis ꝛ q̄ñq; ſpaſm⁹. Si aūt ex toto īcidaṫ: nō dolet. Si lacert⁹ ei⁹ vulneraṫ cuꝫ ſuo neruo vel muſculo ex trāſuerſo niſi ₰m oblōgū. vel ꝯtūdaṫ cū ferro vel alio in obliq̄ moꝛtale ē. Si vero in lōgū: curabilis ē. Si q̄s in coꝛde pulmone epate ſtomacho coꝛde dyafragmate vulnerat⁹ ſit: euiteṫ tanq̄ moꝛtalis. In groſſis aūt inteſtinis leui⁹ curaṫ q̄ in gracilib⁹. i. ſubtilibus. Inteſtinū ꝟo q̄đ ieiuniū dr̄ ꝓpter multitudinē venarꝫ ꝛ ateriarꝫ ꝛ neruoꝝ ſenſibilitatē ꝛ ipi⁹ ſubtilitatē ꝛ epatis vicinitatē: ē incurabilis. Inferioꝛa aūt ſtomachi qꝛ ſūt dura et groſſa ꝛ ſpiſſa loca empla. ꝛ quia medicina ſꝑ duciṫ ad īferioꝛa ē curabilis. Illi⁹ aūt os vulneratū: ꝓpṫ ſenſibilitatē. medicinā pati nō pōt. neq; imoꝛari pōt. ꝛ iō relinquiṫ icurabile. Si vuln⁹ fuerit in coꝛde ſanguis effluēs niger ē ꝛ mult⁹. ſi ī pulmone. ſāguis ē ſpumoſus ꝛ hanelit⁹ variaṫ. Si ī dyafragmate magn⁹ ꝛ ſpiſſ⁹ ē hanelit⁹ ꝛ cito moꝛiṫ. ſi ī epate: manifeſtū ē ꝑ leſionē opationū q̄ fiūt in eo. Si in ſtomacho cib⁹ inde egrediṫ. Splē iciſiōes pati pt̄ ꝛ filia Gracilia iteſtina ſi vulnerenṫ nō curanṫ aut cū difficultate curanṫ. Spina aūt ſi vulnereṫ in lōgū ſine leſiōe medulle iterioꝛis poterit ꝯglutinari. Qꝫ ſi ex tranſuerſo vulnereṫ ꝛ medulla exierit. aut coꝛrupta remanſerit: vix aut vnq̄ ꝑ cyrurgiā curatur. Si renes vulnerētur: nō intromitta

mus de eis. Si fuerit veretrū vulneratū aut ex trāsuerso incisum: bñ curatur neru⁹ eñi ex trāsuerso incisus parū dolet. Si vene titillares in corpis abscidātur hō moritur ridēdo.

¶ De telo latente intra.

Si telū in his locis alicui interi⁹ adheserit si lignum habeat abstrahatur p illō. Si nō: forcipib⁹ ferreis i vulnere īmissis apphensuz educatur. Et si vuln⁹ fuerit strictū. dilatetur. Telū vero si ossi cohereat. amoueatur ⁊ cōmouēdo educat. Si vero cōmoueri neqat vsq ad os caro incidat. osq circa illud nisi euelli possit: corrodat. Si telū barbulatū fuerit summa cautela discoōptū trahi cōuenit. Telū ligno carēs si in pfundo lateat. ⁊ p qđ intrauerit nō pateat exit⁹. digito exploret ⁊ carne incisa ex̄hat. Si aūt ad opposita loca trāsierit ex ea pte ex̄hatur. Et si telū arterie vl' neruo aut alicui membro nobili infixum sit. caue ne cum illud extrahere volueris. illud ledat. aliqñ qđ ēmeli⁹ ē vt remaneat q̄ extrahat. Quidā ei sagittā gerēs in corpe intra stomachū penetratuz ⁊ sic lōgo tpe nullū dol'. patiebat nisi cū stomach⁹ īplebat. Et vidi aliū deferētē telū in naso ex trāsuerso fixuz versus aurē sinistrā ⁊ nullū dol'. faciebat nisi dedec⁹ in loquēdo ⁊ difficultatē in mūdificādo nasuz. qꝛ p mediū erat fixū. Si aūt iuxta nobile mēbrū inhereat vt est cerebrū cor pulmo. epar. stomach⁹ renes. vesica. si mortale signū nō appuerit moliri opꝫ q̄liter suauissime extrahi possit. Multotiēs eñi ex incauta extractione hoiem mori cōuenit. Hō aūt q̄dā i testino sagittā hūs cū egestiōe eduxit. ⁊ tūc euasit. Alij clrbū emiserūt p vuln⁹. nō tñ mortui fuerunt. Alij frustū epatꝫ. alij cibū ⁊ nō mouebāt inde. Ideo q signicatōes i quo loco lateat opꝫ pfecte pq̄rere. nec ē superfluū pri⁹ dicta repetere ⁊ dictis meliora ⁊ necessaria superaddē vt si i dura mr̄e fuerit cerebri īfirmo dolor capitis nimi⁹ accidit rubēt ⁊ icēdunt oculi alienatōeꝫ patiunt ⁊ lingua nigrescit. Sꝫ si i pia mr̄e: virtutis erit defectio ⁊ vocis ablatio ⁊ pustule in facie crescunt. sanguisq ⁊ sanies de narib⁹ exeūt. Si āt in cōcauitate pectoris sit: aer inde exibit. Si i corde niger sanguis vt dixim⁹ fluit frigiditasq extimitatū fiet ⁊ sudor ⁊ sincopis q̄ p̄nūcia sunt future mortꝫ Si in pl'one spumosus san. emittit color ⁊ hanelit⁹ mutat. Si vo i dyafragmate magn⁹ hanelitus ⁊ spissus habetur ⁊ cubiti īfirmi mouētur. si in stomacho lateat p plagā egredit cibus. si in vesica vrina pfundit. Et i his oibus si mortalia signa ñ apparuerit. ⁊ īfirm⁹ sit fortis artē exerceas. Si igr̄ i capite telū īfixuꝫ fuerit osse pforato suauit extrahat. si i pectore: necesse ē vt ps coste īcidat ⁊ sub costa aliq̄d ponat vt pellicula rūpatur. In vulnere pl'onis ⁊ vesice artē exercere poteris. si autē pl'mo p vulnus strictuꝫ exierit: ampliāduꝫ non erit. sꝫ cutis sursum eleuet patiente iacente supino vt sic eleuādo aeris i spiratōe: pulmo redire cōpellat. Si autē vulnus factum fuerit vsq ad inguina vel intestina. neq tñ fuerit extra vel lesa eadē cura adhibēda ē. vt dixim⁹ in thorace siue lateat ferrū siue nō. excepto q vuln⁹ nō dꝫ incidi i rotundō. sꝫ in lōgū qñ ferrū latet īvētre. Si autē i magna vena aut artia sagitta fixa fuerit ex vtraq pte vulnerꝫ p̄usq illa ex̄hat vulnera ligari cōuēit. dꝫ aūt cōtēplari si sagitta vene

nata fuerit qd ex col. liuido mostratur aut plubeo aut nigro: tuc uuln9 mudificet et tyriaca et herbe pferentes stati applicent et i potu exhibeatur. Si aut in vulnere tumore calore et ardore sicut igne acutu senserit flomem9 forisq cu succis fris refrigeremus: vt succo coriadri semperuiue. et similium.

De splene exeunte per vulnus.

Si aut splen p uuln9 exierit et aliqd ex eo ruptu fuerit: bn icidi pot et parari et itromitti. deinde fiat vt supi9.

De intestino exeunte p vulnus.

Si vero aliqd itestinu p vuln9 exierit i logu siue obliquuz et ex longo siue ex oblicq icisum fuerit du tn maior ps sana remaneat. Si ia p distatia tpis factu fuerit et fra sint itestina bestia aliq viua vt catul9 occidat et findat p mediu et sup itestina ponat qusq calefiat et calore naturali viuificent et mollificent. deinde canell9 preparet de sambuco. ita tn q supet logitudine vulner(um) vncia vna et subtilief valde canell9 et itromittat p vuln9 intestini et cu acu subtilissima qdrata suat cuz filo serico. canell9 ita locet vt p ipz supfluitates itestini valeat exire et suture no pbeat impedimetu. Quo facto spogia aq ifusa ca. et bn abluta: sordes ab intestinis suauiter absterganf. qb9 bn purificat(is). p vulnus q exierut itromittanf i vetre. et tuc pa. supra tabula posit9 leniter pcutiat vt pprio scemate collocetur intestina. et si necesse e: vuln9 amplief. Quib9 itromissis vuln9 tadiu teneat aptu qusq itestinu pglutinatu vider(is). Un supradicte suture itestini puluis ru. oi die supponat.

Postq vero itestinu fuerit psolidatu vuln9 extrisec9 e suedu et illis cur(is) e isistedu vt supi9. Q(uod) si vuln9 magnu fuerit: pecia sat(is) loga i vulnere imittat i logu ab vna extremitate i alia exies et sup pecia vulner(is) exterior ps caute suat. et puluis ru. ponat pecia vero q itus remasit oi die v'sus ptez pedete trahat vt pan9 i vulnere qtidie renouet. Cu aut videris vuln9 psolidatu: pecia tota abstrahas et extremitatib9 no psolidat(is): vt in alijs vulnerib9 cura adhibeas. Dieta q cor sit valde digestibil. Q(uod) si placuerit exhbe canellum: fact(is) puct(is) i sutura vbi debet fieri anq stringant inter duo pucta canell9 exhbat et post pucta stringant h dico si vuln9 itestini sic ex trasuerso. Mummia multu vz in psolidatioe intestinor si appona tur cu aliq puluere pstrictiuo super suturā. Cofectio soporifera ad icidedu. Rx. opij. succi iusquiam. succi papauer(is) ni. vel ei9 se. succi madrag. vl ei9 cortic(is) vel pomor ipi9 si succo caruer(is) folior hederarborce9 succi mororu rubi maturor. se. lactuce succi cuscute. a. ʒ. j. oia i vnu pmisce i vase eneo cu succ(is) et ponat ad sole i canicularibus diebus et imponatur spogia vt totu pbibat et imoret i sole donec hūiditas a sole i spogia psumat

Cu aut op9 fuerit icisione spogia pa. sup os et nares teneat donec somnu capiat et tuc icidere poter(is). Cum aut excitare voluer(is) alia spogia i aceto ponas et cu ea detes frica. et nares et acetu i narib9 pone. Potio aut pot fieri ad idez. Rx. se. papauer(is) al. et ni. et se. lactuce. a. ʒ. j. opij. miconis. ℈. j. vl. ij. put tibi videbif et exhibeat et excitetur vt prius.

Finit quinta pars.

De discrasia epatis calida vl frigida humida seu sicca.

Par distépatur qñq3 i caliditate qñq3 i frate aut siccitate aut humiditate. hoc aũt fit qñq3 sine hũoris vitio: quandoq3 cum humoris vitio. Calide discrasie sine humoris vitio signa sunt arsura ⁊ pũctura sub dextro ypocõdrio lĩgue ⁊ palati siccitas sitis cõtinua. vrina ĩtensa rubea vel subru. vl' vltra qñq3 obumbrata cũ spuma crocea. citrinitas faciei ⁊ color viridis aut emul⁹. habitudis extenuatio. ⁊ maxĩe cã ꝓlõgata fra ꝓsunt. calida obsunt frequẽs ventris ꝯstipatio ⁊ egestionis paucitas ⁊ fastidiũ. ⁊ sõpn⁹ breuis. spq3 i somnis os hñt aptum adest nausea fastidiũ ⁊ in augmẽto oculoꝝ ⁊ faciei ĩfectio et yctericia ⁊ tunc sequitur vl'is pruritus ⁊ scabies cũ sanguis exurit vl' incẽdit. ⁊ tũc valde tabescũt. Si autẽ sit cũ hũoꝝ vitio aggrauatio sentit sub dextro ypocõdrio. Et si ẽ ex co. vrina cũ ꝑdictis signis erit intẽsa ⁊ tenuis cũ spuma multa ⁊ citrina Aliqñ ex admixtiõe co. ⁊ ei⁹ dissolutione vt in yctericis. Alba oculoꝝ citrina fiũt. ⁊ dolor pũgitiu⁹ in epate decoloratio toti⁹ corpis ⁊ citrinitas ⁊ circa venas calor maior q̃ i alia ꝑte corpis. Si est ex sanguine: tumescunt vene ⁊ adsunt vl'ia signa repletionis sanguinis pri⁹ dicta in dolore capitis. Sepi⁹ aũt discrasia epatis ca. terminat in ca'am ydropisis. Si est de fra cã sine hũoris vitio: cognoscit ꝑ algore ⁊ frig⁹ sub dextro ypocõdrio ꝑ discoloratõe3 faciei et liuiditatẽ. Et si est cũ hũoris vitio: adest aggrauatio ⁊ põd⁹ in epate. ꝑcipue post comestionẽ subtumescit facies. liuescũt ocl'i. Urina est discolorata ⁊ mediocriter tenuis vel mediocriter pinguis. indigestio adest cũ oĩ sua seq̃la. s. ructatione crebra tensiõe ⁊ adest põd⁹ ypocõdrij oĩ tpe ꝑcipue post cibũ cũ põdere toti⁹ corporis etiã stupor sensuu3 ⁊ grauitas capitis ex fumo grosso. nec desunt alices aut oscitatões: oris insipiditas. aut terrestreitas q̃si lutũ vl' limũ manducauerit siue masticauerit. occupatio q̃si soporis ⁊ tũ ver⁹ aut trãquill⁹ somn⁹ non est. s3 laboriose dormiũt. vt attoniti. tĩnit⁹ etiã auriu3 ⁊ scotomia adesse ꝯsueuerũt ⁊ hi maxime post horas co. grauãtur vsq3 ad pyodum sanguis. Et sepe vẽter est eis fluid⁹ ex ꝺ̃fectu attractõis q̃ solet calor opari ⁊ facies subtumescit ex fumo indigesto. debilitas adest oĩm virtutũ ⁊ oĩm opationũ q2 male restaurãtur dãna dꝑditoꝝ ⁊ isti in leucoflantiã vel yposarcã vel anasarcã sunt ꝓni si medicĩe bñficiũ ꝓlõgetur. Siccitatis cognitões sunt g̃uitas i epate. color faciei mutat ⁊ corrũpit. labia ⁊ lĩgua inalbescũt. spasmus circũdat epar. siccitas in lĩgua Urina subtilis tenuis: egestio parua ⁊ sicca. corp⁹ macidũ. Humiditatis signa sunt tumor faciei ⁊ inflo. sitis pauca. Urina al. ⁊ clara ⁊ accedẽs ad spissitudinẽ vel mediocritatẽ ⁊ ꝑter hoc ex natura infirmi. i. mollicie egestionis ⁊ cutis. Et si ꝯposite fuerint q̃litates cõposita erunt signa.

¶ Et sepe accidit distẽperãtia epatis ex hũore abũdãte i ipo q̇ est sanguis vl' co. ⁊ hoꝝ signa dicta sũt. Et qñ fl'a supabũdat in ipo. signa sunt vrina. al. vel vicina albe. qñq3 pinguis ex humoꝝ fl'icoꝝ admixtione. qñq3 tenuis ex eoꝝ ꝯpactõe g̃uitas ⁊ dolor sub dextro ypocõdrio. indigestio ⁊ tẽsio circa epar. ⁊ post cibũ

maxime. et si idigestibilia et iflatiuā comedat. fiunt circa mediū ypocōdriū in pfundo. discoloratio totius corpis pter ascensum sanguis grauitas et pigritia et egestiones flice vt se plus supi9 dicte. Melie abundatis signa sunt vrina al. tenuis vl'liuida vel spissa ex admixtiōe hūoris melici. vel flici. et spuomosa ex vētositate qñq3 tenuis et glauca dolor ḡuatiu9 distēsiu9 circa dextrū ypocōdrium et maior post cibū et maxime post cibaria melica. dolor cū stupore et īsensibilitate et frāte in pfundo. indigestio adest et tortio rugit9 et distensio circa epar et discoloratio et pigritia totius corpis. Et signa tā simpliciū q̄litatū q̄ cpositarum et humorum abundantiū dicta sūt ī dolore capit3. Discrasia epat3 cal'a aut frigida curat p alterātia discrasiā siue sit simplex siue cposita. Curatio eñ salubris ē per oppositū cause. Plenitudini humorū debetur digestio et euacuatio. Discrasie autē et plenitudini digestio et euacuatio et post alteratio: ac si sola discrasia in cā fuiss3. In cā igit cal. cū hūoris vitio digerat materia cū oxizac. vel syru. ace. vel viol. et qñq3 ro. cū el'ciis bis alternati. s. dyacitonitē el'ci3 ad restaurādū hūiditatem dyaprunis 3uc. viol. dyarodō abbat3 triasādali rosata nouella aliqd bormisceat cū tertia pte trifere sarrac. et exhibeat cū syru. et aq̄ infusionis dragagāti vl'oxi3. ¶ Et si vrina augmentet et inspisset: exhibeat in sero fr̄m cofonis vel trifera sarrac. reubarbarata vl'colagogū. Et caueas a medicina scamoneata ī calefactiōe epat3 siue sit cū oppilatōe siue nō fz gal. in dyamediis. Et dico h' in recēti cā cē ver. In inueterata aūt secure pōt dari el'ciū de succo ro. vl'oxi. et fortius opat vel trifera sarrac. scamoneata syru. āt iste speciali' cfert. Radices diuretice vl' frēt et herbe diuretice frigide. vt scariola. epatica cicorea ceterac. et cū se. fris diur. vt melo. citru. cucu. cucur. portul. lactu. viol. ro. nenuf. coquāt et addita 3uc. syrupent. Tūc adde pul. spodii. mirab. ci. reub. fm q̄ tibi visum fuerit oī mane et sero exhibeat cū iur ciceri3 al. vel cū sero caprino. Uel aq̄ diur. vel aq̄ decoctōis rasure eboris epatice et scolopen. ¶ S3 in fine decoctionis irrorando succū malig. vel maciati vl'acetū al. aspge vt aliqd habeat acetositatis vel incisionis. post tertiū diē purgatōis q̄dā hñt p vtili facē bal. cū herbis diur. fris et exeūti: dāt requiē. Alii aūt vtili9 faciunt timētes ne irritet calor epatis et rarefiat magis inbibent bal. et faciunt flomiā de saluatella ī dextra manu. et tūc pcedūt ad iunctōes et et empl'a Ungat ergo exteri9 mixtura populeon oleiviol. ro. cū pauco aceto vel cū albu. oui. Et fiat empl'm ex rosis et nenuf. quod p̄iudicat ī h' casu. Cathaplasmet epar ex puluē triasāda. et ordei farina et modico spodio. cōfice cū succo solat. et aceto tep. et pauco oleo ro. Itē aliud fiat pul. de sandal. rasura eboris spica nar. spodio. et admisceat de puluere 3u. quātum de oīb9 et det mane ad pōd9. v. deñ. fiat etiam empl'm de sandal. ro. cum succo endiuie. scar. morelle. Et si sit sine vitio humoris: hec eadē empl'a et inunctiones facienda sunt.

¶ Trifera sarrac.

Trifera sarrac. hic ppa est trifera d' q3 hoiem iuuenē reddit: sarracenica: a sarracenis iuenta, ppric dat ytericis. epaticis d' calore epat3 et de fumositate co, ru, patiētib9 et patiētib9 calorē ca

pitu͂ τ visu͂ tenebratu͂ a calore. Vz ēt calori epatis τ simplici τ duplici tertiane calorez ꝓpriu͂ reuocat. ℞. zuc. ʒ. iij. mirabol. ci. cortic. medulle cassief. tamarid. an͂. ʒ. j. τ ß. lzebuli mu͂dati. māne. an͂. ʒ. vj. τ. ℈. ij. τ g͂na. v. indi viol. recētiu͂ si poteru͂t iueniri. si non. siccaruz. an͂. ʒ. ß. ani. maratri. an͂. ʒ. ij. τ g͂na. xv. mastic. macis. an͂. ℥. j. τ grana. vij. τ. ß. bellirici. emblici. an͂. ℥. ß. τ grana. iij. Conficit sic. In duab⁹ lib. aq̄ coquant. ʒ. iij. viol. recentiuz si possint inueniri. si non siccaru͂ donec ꝑueniat ad purpureum col. τ tu͂c colet τ cu͂ vna ꝑte colature resoluāt cassiaf. τ tamaridi. τ colent τ cu͂ alia ꝑte colature ponant. ʒ. viij. zuc. τ bulliāt ad spissitud. τ tu͂c colatura cassief. τ tamarid. τ māna apponāt τ cu͂ q̄si mel poterit colligi coctu͂ est: tu͂c deponat ab igne τ cu͂ infrigidatu͂ fuerit supradictaꝝ specieꝝ puluis agitādo apponat τ ad vltimum puluis zucc. det i mane cu͂ frigida.

¶ Electuariu͂ psilliticum.

Electuariu͂ psilliticu͂ a psillitico dictu͂ ꝓbatu͂ ē ꝯ co. ru. τ ꝯ tertianā. vz acutā se. calori epatis ycterícis subuenit cito. ¶ Conficit sic. psillij. lib. iij. i aq̄ feruēti pone ꝑ triduu͂. postea cola. τ colature adde scamonee. ℥. iij. τ zuc. li. iij. dimittāt ꝑ. ij. dies. postea coquātur τ ab igne deposito puluis istaru͂ specieꝝ in mortario terendo admisceatur. ℞. sandali al. τ ru. ro. spodij reubar. dragagāti gummi ar. viol. berberis ana. ʒ. ß. se. scariole. portul. ana. ℥. iiij. In estate detur post primu͂ somnu͂. in hyeme circa mediā noctē ꝑ tm͂ ca. in modu͂ castan͂.

Oxi dr ab acetoso succo mali gra. q̄ ibi ponit. Dat ꝓprie cōtra synocā τ causonidem. τ ꝯ oēs acutas. τ ꝑacutas egritudines cum fra. Valet pu͂cture epatis τ ethice. Et si sit cu͂ tussi: addat liquir. τ succus ei⁹. ℞. prunoꝝ damas. siccorum li. j. coquāt in. vj. lib. aq̄ ad medietatem. deinde extrahant ab aq̄ τ fricent manib⁹ in cribro vt pulpa exeat. In aq̄ vero vbi cocta sunt pruna bulliat ʒ. ß. viol. fiat syru. cu͂. ij. lib. zuc. τ. ß. τ addito succo ꝑdictoꝝ prunoru͂. bulliat ad spissitud. τ postea addantur iiij. ʒ. tamar. τ. ʒ. ij. cassief. mu͂date τ dissolute cu͂ aq̄ ro. τ colate. τ colatura ponatur cum syru. τ cu͂ incipit inspissari: ponat ibi succus vtroru͂q̄ granatoꝝ. ʒ. viij. τ quousq̄ ad perfectionē venerit agitādo cu͂ spatula superadde istaꝝ puluerez specieꝝ. ℞. sand. al. τ ru. spodij. an͂. ℥. iiij. portu. ℥. vj. ro. dragaganti. ana. ℥. ij. ¶ Si vero laxatiuu͂ facere volueris i vnaq̄q̄ lib. illi⁹ pone. ℥. vj. scamon. pulverizate. tu͂c. s. q̄n ab igne deponit. Simplex dari pōt mane τ meridie τ sero ad modu͂ castan͂. laxatiuu͂. summo mane cu͂ cal. ℥. iij. hoc mō fit laxatiuu͂. dyaprunis τ eodē mō dat. Si ex co. est: pl⁹ valet oxi. trifera sar. electuariu͂ de succo ro. dyareubarb. Sz q2 reubar. purgat calefaciendo ꝑ det cu͂ syru. frigidissimo. vel cum succo plātag. vel aq̄ nenufarina. Et sit r post purgatōez ꝓpter discrasiaz relictā. ¶ Colagogu͂ vel emagoguz plus valet in distempantia sanguinea. Et no. q᷑ si ifirm⁹ macer sit τ desiccat⁹ det trifera simplex i mane cu͂ fra aq̄ i meridie triasād. vl dyarodō vel oxi. simplex cu͂ syru. viol. vel de psillio vel de syru. dicto. Et no. q᷑ syru. q̄ scribunt i causone τ alijs egritudib⁹ ca. ꝯpetu͂t h. Epithimet epar cum h epithimate. ℞. sand. al. τ ru. ro. ana. ʒ. ß. gummi arab. draaganti se. portul. spodij. ana. ℥. ij. tere τ distempera cum aq̄ ro. τ pānu͂ ibi infu

suz: sepe epati ipone. D ex succ⁹ scar. endi. portul. plātag. cū syrupo i mane. ℂ Si ꝯstipatiōes patit: clisteri zet de furfure. malua. se. lini. Ul' fiat suppositoriū d zuc. cū scamonea. dieta ei⁹ sit vt i t'tiana vera. Et si cū fe. fuerit: dicta sit vt in causon. Si sine fe. fuerit dent pulli pdices z silia z vinū multū limphatū h dico si nō multū excedit discrasia. sz pauca sit vel iueterata. Si distēperet epar in frate: caueāt ab oīb⁹ idigestibilib⁹ tā grossis ꝙ viscosis z ꝙ etiam vētosis frixis assatis. Et vtant maxime digestibilib⁹ z tēperate cal'is. Et sit dicta vt in frate stomachi. Et si ē cū hūoris vitio digerat materia oī mane cū his el'cijs alternatī. s. cū dyantos cōi vl' bezonis in q ē xiloaloes. qd dr eq̄pollere plis. Det dyacimi nū dyacitonitē cal'. dyacalamētum. dyatriōpi. dyalacca mel ro. si sit plebei⁹. Si diues dyamargaritō. dyacamerō. dyarodō magnū gal'. vel iuliani. z h alternatī sequēti oximelle diur'. in fl'ic vel sq̄llitico: in mel'icis ad digestōez materie. Digesta materia purget cū fl'agogo vl' melagogo ꝭm ꝓprietatē materie. ℂ In hac iterū cā special' erit mixtura eq̄l' is hū dicte z yerap. fl'ic yeralog. z theod. empicō. ā. mel'icis. Tertia die stuphet cū decoctiōe abrotani arthie. apij. absin. origani. calamenti. saluie. mente rute prassij. lauri. feni. sticados vtriusq ā. coctorum in lexiuia. forti. Et post ablutōez fomentet epar z loca ei adiacētia z ex eisdē herbis in vnam massam collectis fasciabis epar: z balneetur in eisdem. Exeūti det aurea alexan. sine opio. post iungat epar oleis ca. vl' vnguētis vt ē nardileō. ruteleō. dāpnileon marciaton arogō. vnguento aureo. Ad vltimū emplet cum dyacerasceroneo. z his oīb⁹ simplicibus siue cōpositis. Uel epithimet. dyalzylon. vel dyasinicō. Sequēti aūt die post stuphā aperiat sophena interius cuius aptio ꝓualet saluatelle i oī splenis z epatis distēperātia de fra cā z q̄rtana vera. Ecōtrario i cal'a discrasia meli⁹ apit saluatella ꝙ sophena. Cal'i em̄ humores facilius ascēdūt. fri aūt facili⁹ descēdūt. Deinde aūt operādū est eodem modo vt in fra distempantia sine hūoris vitio tam in dicta ꝙ in potiōib⁹ z inunctiōib⁹ stuphis balneis z empl'is. qz in distēperātia sine hūoris vitio non ē laborandū circa materie digestionē nec purgationē: in alijs vero parib⁹ passibus ambulant. Sz inbibet eis minutio. fiat igr inunctio cū oleo laur. vl' aliq alio supradicto. Et supponatur empl'z quod fit de se. feni. petro. apij. dauci. carui. aspalto puluerizatis z distēpatis cū succo mēte. absin. abrotani. ā. Uel fiat empl'm de ysopo ceroto z offerat syr. de absin. calamēto nasturcio z valēt in vtraq cā. Dentur el'cia supradicta z epithima fiat ex eisdē. Et hec eadez valēt i debilitate epatis i vtraq cā. aloe lotū multū ꝓfert hic. Memento aūt multū cōfre his in dieta: oīa diuretica z extenuatiua. Uū oī mane bibāt oximel cū aq̄ diur. Uel multo meli⁹ cuz vino spicato vl' ꝯdito vsuali. i. pigmēto ex se. diur. z speciebꝰ aromaticis. vt est. zinz. galā. cinamomū z silia. Discrasia epatis sicca vl' humida raro est sine calore vl' fra discrasia. z iō diligenter contemplanti ex ꝑdictis satis colligere poterit z etiam ex dictis in raucedine z tussi z alibi z que etiā ad hoc dicent: qualiter i his sit contra operandū fere em̄ simili modo hic z i opilatōe epatis ē faciēdū.

ℂ Dyantos hesonis.

Dyantos bezonis valens ptisicis. cardiacis. epatic; et in oib' debilib' maxime ex lōga infirmitate surgētib'. ↄfortat em̄ oēs debiles v̄tutes ℞. anthos floris lb. ij. et ei' frondis. lb. j. sandali al. et ru. an̄. ℥. ij. gariof. spice. galāge. an̄. ℥. ß. cinamomi. cardamomi. zedoar. nucis mu. an̄. ʒ. iiij pipis lon. zinzib. macis. ligni al'. an̄. ʒ. iij. liquir. lb. ß. succi. ei'. ℥. j. zuccari lb. ß. ro. ℥. iij. mellis quantū sufficit. detur inde. ʒ. iij. ¶ Dyanthos vsual'

¶ Dyantos vsualis ad oēs debilitates corporis facit. ℞. gariof. galan. zinzib. spice. nucis mu. an̄. ʒ. iiij. et ß. cinamomi. carda. anisi. an̄. ʒ. iij. liquir. ro. viol'. an̄. ʒ. iiij. folioꝝ rorismarini. ℥. vj. mellis quantū sufficit. detur inde. ʒ. iij. ¶ Yera pigra. G.

¶ Yerapig̃. G. yera. i. sacra. pig̃. i. amara īterpretatur facit ad diuersas capitis passiones et oculoꝝ et auriū distēperantiā. stōm optīe purgat. capitis cās emēdat. splenis et epatis duricias et diuersitates remollit et extenuat. renib' et vesice ꝑficit et matric; distēpantiā emēdat. ℞. spice cinamōi. croci. squināti. asari. xilocassie xilobal. carpob. viol'. absin. epi. agar. ro. turbith. colloq̄n. mastic. an̄. ℈. ij. aloes ad pōd' oīm spēꝝ. Dosis ei' est. ʒ. iij. cū abstinētia ī mane. si ī pill'is dare voluer; dabis. xv. cū sufficienti dyagredio. ¶ Yerapig̃ Constantini. ¶ Yerapig̃ Cōstan. valet ad visum clarificandū et recuperandū et retinēdū. Ualet p̄ncipal'r stomaticis. epaticis et etiā spleneticos iuuat et diuersos hu. purgat. ℞. mirabol'. kebuli. indi. citri. viol'. absin. an̄. ʒ. iiij. bellirici. emblici. cassie fist. epi. sene. agar. cuscute. squināti reub. an̄. ʒ. ij. xilocassie. spice. anisi. mastic;. xiloal'. salisgē. p̄oꝛ yera pl' cōpetit in causis inferioribus. ista magis cōpetit in causis capitis.

¶ De oppilatione epatis.

¶ Oppilatio epatis siue enfraxis ē morb' officialis. Est em̄ vitiū factū ī poro. Quattuor em̄ sunt pori epat; in quib' accidit oppil'o: q2 aut ī meseraicis aut in gibbo aut ī via ad cistim aut ad splenē. Oppil'o autē fit aut ꝑpt multitudinē aut grossicieꝫ aut viscositatē. h' aūt aut fit ex sanguine. aut ex co. aut ex fl'ate. aut ex ml'ia. Qn̄ aūt oppil'o fit in p̄mis venis q̄ sūt ī syma et ↄiūgunt meseraicis: tūc succ' nō attrahit ad epar. q̄re egestio est liquida et multa vt in lienteriā declinet. tensio est sub dextro ypocondrio. et istud ē signū cōe oīm oppil'onū epatis. Urina est valde remissa et pauca. defect' virium et virtutū. et somn' pauc'. et iō indigō intestinoꝝ tortio. et pōdus int' stōm et epar. et grauedo ex multo descēsu masse ptisanarie. tabiditas corporis et emul' colo2 cū siti. Oppil'onis s'dē in gibbo epatis facte vbi sunt exitus capillariū venaꝝ. q̄ sunt angustissime sicut dicit Gal'. in; tegni. Indicia sunt vrina subtilis et aquosa. grauedo attingens dextrū ypocondrium vsq; ad costas et dorsum. egestio pauca. et nota q̄ dolo2 ypocondrij acutior est q̄ pūctura acuū propter difficilē transitū vrine per exiles et capillares venas. et maxīe teste Gal'. si comedant inflatiua. vt fabas. lentes. et panē durū azimū et fil'ia. Oppil'o pori ad cistim fell' directi quare col'a in epate retinet'. cognoscit' vrine coloratione multa et spuma subcrocea aut viridi et felleitate ꝑpt fellis retentionē. et h' est frequēs punctio quasi vrtice vel acus oculi et facies: quasi ictericoꝝ naturaliū. i. de co. ru. et isti remissam. hūt:

vrinā. prurigine ꝛ caliditatē cū siti ꝛ breuib⁹ somnis ꝛ minoratiōe appetit⁹ ꝛ fastidio et vomitu colerico ꝛ oris amaritudine. Enfrasis inter splenē ꝛ epar cognoscit vrina euidenter liuēte cū grossicie ꝛ colore cinericio vel plūbeo. vel qn̄qꝫ lzianos colore. ꝛ cū quadā grauiori ponderositate ypocondrij ꝛ faciei colore. quasi plūbeo aut liuido qualis est ī melancbiton. adest etiā torpor vl'is ꝛ somnia terribilia ꝛ grossa scabies quasi malū mortuū sequitur si cura fuerit ꝓlongata. ꝛ h̄ fit egestio nigra quasi cū thenasimon ex pōdere mll'e ꝛ h̄ cōparāt epati splenī. Et hi duo vltimi modi sunt spēs ictericie. Notandū aūt ꝙ oppil'o qn̄qꝫ est in ꝑncipio: ꝛ qn̄qꝫ est ꝯfirmata. si in ꝑncipio vrina apparet mediocriter tenuis vel mediocris. ꝯfirmata oppilatiōe: vrina apparet exp̄sse tenuis Siue āt fit oppil'o in ꝑncipio siue ī fine: maior sentit dolor post prandiū ꝙ ante. furcule mouent nec cessant a pulsatiōe. ꝛ ptes sub assellis vsqꝫ ad ylia. Si oppil'o fuerit cum discrasia epatis. signa h̄ dicta cum priorib⁹ signis in cap'lo ꝑori aggregata ꝛ ꝑm h̄ iudicia erūt. Sil'r si est cum vicio cuiusqꝫ humoris: ꝑ signa ꝓp̄a cognoscet. Nā discrasia epatis. qn̄qꝫ est cū humoris vitio. qn̄qꝫ sine. siue sic. siue sic. qn̄qꝫ est cū oppilatione. qn̄qꝫ est sine. ꝛ ab vnoquoqꝫ sumunt signa ꝓp̄a discretiua iā dicta. Oportet igit cāꝫ salubrē oppositam oppil'oni: existere medicinam vt multitudo soluat euacuatiōe extenuante sensibl'r aut insensibiliter sensibil'r vt fl'omia farmacia: insensibiliter vt extenuante dieta. ieiunio ꝛ sitibus. Grossum v̄o soluit subtiliatiuo ꝛ viscosum: incisiuo. Uniuersaliter igit oppil'oni debet apitiuū Sed tale aut est extenuatiuū multitudinis aut subtiliatiuū ꝛ resolutiuū grossitudinis aut icisiuū: adherentiū ptiū. discōtinuatiuū ꝛ separatiuū ab adiuncto ꝛ rarefaciēs. Apertiuū igit quoddā penetrat ꝛ se interponit: vl' icidit ꝛ dissoluit: ꝛ qn̄qꝫ resoluit ip̄m vt rafanus. Et q̄ddam est euaporatiuū ponēs fumū ꝛ vaporē materie: vt est ieiuniū. Et q̄ddā subtiliat ꝛ liquefacit. Et iste virtutes cū attingūt mēbrū: nō ꝓhibetur resol'o virtutis mēbri ꝛ eius debilitatio nisi apponat frenū stiptici aut pontici q̄ ꝯseruēt calorē mēbri ꝛ inhibēt ei⁹ dissolutionē ꝛ ꝓhibent substātiā ipsius rare fieri. vn̄ aggregāt virtutē ipsius et ꝯfortat mēbrū. Retinet em̄ calor ꝛ ip̄m ꝯsequit: frigus retinet ip̄m ne euadat Sed qꝛ ꝯtrium fugit suū ꝯtriū ingredit calor ꝛ frig⁹ ip̄m includit. Tria igit bona repiuut in admixtiōe stiptici aut pontici cū his virtutibus primū bonū est: qꝛ calorē ꝛ virtutē farmaci figit ꝛ reuerberat supra materiā retinēs in ope ꝓhibēs regressum ipsius ante opus. Et scōm bonū est rep̄ssio caloris ne adurat. Et tertiū ꝯfortatio mēbri. Grossuꝫ igitur figit subtile. ꝛ calidū introducit frigidū: ꝛ frigidū ꝯseruat calidum. Et efficacior est res hn̄s v̄tutes has ꝯtrarias innatas: vt sandali et absin. ꝙ separatas ꝑpter virtutū permixtionē. Epar aūt est mēbrū grosse substātie ꝛ indiget subtili. Sꝫ qꝛ nobile ꝯfortatiuo. In cā ca. ꝯfortātia epar sunt rosa spodiū ꝛ sandali. Et scd̄ario endiuia scariola. scolop̄. capill' ve. reub. sed hic aperiendo et ip̄sum purgando in frigida cā hn̄t priuilegiū. lactuca. costū. genciana. spica. asar. cuscute. apiū. epith. Sꝫ hoꝝ quedam ꝑ viam apitiōis ope

rant.similiter edera. attēdenda āt est discrasia. qñq3 membri vicini. ¶ Membrū em̄ vicinum qñq3 est distemperatū modo opposito mem bro in quo debet opus exerceri:.vt quādo frigescit epar z calefit splen aut stomachus: aut econuerso. Et quādoq3 he distemperantie sunt na turales:vt frigiditas stomachi z ca lida discrasia epatis. z tunc dico q operandū est membro vni intra et alteri extra.Et cum virtus farmaci habet citius venire intra:citius oc currendu3 est ei intra cum tardius extra.alio modo augetur discrasia vnius aut alterius.q si stomachus sit calidus naturalr z epar distēpa tum in caliditate:tunc dico q cura ꝯseruatiua,z curatiua conueniunt. intendi tñ debet curatiua,vt dixi. ¶ Idem dico de splene z epate. Si epar calefiat preter naturam.splen ꝯo frigescat:curabit epar per intra assumpta.splen p extra.z ƀm priorē regulā si ꝯseruatiua z curatiua cō ueniunt:intendi tñ debet curatiua. Si vtrūq3 calefiat: fortiora danda sunt spleni q̄ epati.¶ Silr autem de stomacho z epate. Nota aūt com positionē mēbri esse attendendā et saluandam per silia. verbi gratia. Splen aūt habet substantiā raram z in raro calor non īmorat.Danda ergo sūt ipm ꝯfortantia. vt ē radix rafani.yreos.z etiam squilla.vt est radix fraxini.z tamarisci.Silr sub stātia epatis creata fuit solida spis sa vt in se melius retineret calorem vnde seruit stomacho ipmample ctendo z ꝯfortando.vñ cōpetunt ei similia.vt rosa.lacca z spodiū.Sto machus silr similibus ꝯfortatur vt aloe.menta.absin.z itelligo de aloe loto vel dulcorato.Et lauat.x.aq̄s: vt extrahat vis ignea amara acuta Medicina em̄ fortiter attrahēs:fri gido stomacho vel debili.nō debet exhiberi,ne calor debilis multitudi ne attracta suffocet.vt ergo aufera tur vis ignea excoriatiua ex aloe:la uetur decies z residcat sempr z proij ciat aqua.z post cōponat cu3 melle vel cū 3uccaro z sic erit eustomaticū Medicina em̄ vt dicit Auicē.Caue tur aut ꝓpter malas qualitates vt titimallus z euforb.aut ꝓpter vio lentiā virtutis vt est resolutio.aut propter venenosam substantiā vt flos eris.¶ In opatione aūt nobilr mēbri tria oportet cauere ne.s.subi to z cū violentia z fortibus medici nis z excellenti ī qualitate fiāt ope rationes.Et si oportet vti talibus: o3 tēperare virtutes eaꝝ.vñ medici ne resoluēti adiungēdū est repssiuū aromaticū z ƀpcipue fro stō cerebro corde z epate. Itē mēbru3 associās d3 ꝯseruari.iō nō dat aq̄ fra ī febri bus cū debilitate stōi. Itē si vicinū est mēbrū acuti sensus vt neruosu3 o3 cauere medicinas malaꝝ q̄litatū vt titimalli z eufor.¶ Quidā āt do cēt admiscere lenitiua cū cōpssiuis vt cassiaf.z mirab.S3 lenitiua sub stantiā mēbri leniūt z mollificāt.cō pressiua indurāt z exaspāt.g ꝯrios hñt effect9. S3 cū ex opatiōe taliu3 ꝯsurgat tortio et dolor et purgatio molesta:simul admiscēdi nō sūt nec dandi.Et poterit q̄s ꝓbare si adiū xerit acumina quoꝝ vnū purgat su peri9 z reliquū īferi9 vt elacteriū et euforbiū.vna em̄ pilla duc vigesies Item mirabol. non videntur esse dandi ī oppilatiōe splenis vl epatꝫ Ingrossant9 em̄ substantiā grossa3 z indurant ex siccitate.z h magis fi dent cū aq̄ ca. Iuuat em̄ delatio a calore actuali.vñ maior et citior fit trāsit9 supra subām epatis.vñ subti li9 euadit p vrinā q̄re īgrossat magꝫ epar,Et iteꝝ fit nimius attract9 ad

epar p calorē actualē stiptici ꝛ indu ratiui. quare nō debēt dari cū aqua ca. ne frate ꝛ siccitate attractoꝝ corrūpaƭ virtus epatis. ꝙ debent dari cū fra. Itē scamonea in causis epatis dari nō dꝫ ppƭ suā violentiā. et substātie mēbri teneritatē ¶ Dicit aūt Constan. ꝙ si humores sint ī superiori pte epatis. danda sunt diuretica. aperitiua. vrine purgatiua. ¶ Sed ꝯ dicit Gal. tota purgatio splenis est p ventrē ꝛ tanꝙ p ppinquiorē viā. ꝛ mlia grossa est. ꝛ ideo via est ei inepta duci per capillares venas. sed vie huic ppinquiores sƭ meseraice vene. ꝙ p has ad ventreꝫ mittenda est materia. Itē si transiret materia p epar: corrumpet digestionē. ¶ Itē diuretica magꝫ indurarēt ꝛ desiccarēt ꝛpenetrarēt. Gibbus aūt colligantiā hꝫ cum vesicca. quare ei magis cōpetit purgatio p vrinā. Item dicit Auic. Si materia sit in gibbo epatis: euacua per vrinā. si in ꝯcauitate euacua soluendo ventrē: qꝛ gibbꝰ mēbris vrine sociaƭ. cōcauitas vo intestinis. ꝛ ipsemet soluit ꝛ dicit ꝙ vene epatis superiores iuncte sunt vijs vrine. Et dico ꝙ oēs vie epatis ꝯiuncte sunt vijs vrine ꝛ vijs meseraicaꝝ. vnde si materia grossa est: melius educeretur p ventrē. Si subtilis: p vrinā qꝛ dicit ṗus ꝙ si sint in cōcauitate epatis ꝛ pfunditate ppter illiꝰ loci vicinitatē ad ventrē: trahendi sunt grossi hu. ꝛ viscosi.

¶ De signis opploꝫnum diuersaꝝ.

Diligenter aūt in hac egritudine inuenienda ꝛ inquirenda sunt signa discretiua Et si qua repetimus hic nō est nisi vt fortius menti imprimantur ꝛ vt aliqd eis omissuꝫ addaƭ vtilitatis Oppiloꝫnis igiƭ meseraicaꝝ sig̃ specifica sunt egestio chilosa multa liquida ꝛ īdigesta. ꝛ sentiƭ grauitas ꝛ tensio in loco inter stōm ꝛ epar. et si ex humore est: grauitas ꝛ pōdus adest. Si vo ex ventositate: fit dolor deambulatiuus q̃si esset auis et sentiƭ volitās in furcula pectoris. Signa oppiloꝫnis gibbi sūt sūpta ex remotiōe alioꝝ signoꝝ. Itē vena magna ramosa ꝯcaua q̃ est inƭ ipm ꝛ capillares venas p quā deferƭ nutrimētū ad inferiora: ppter opploꝫnem etiā ipsa ꝯtrahiƭ ad radicē ꝯm longitudinē: ꝛ extendiƭ ꝯm latum. quare cū pueniat ad dyafragma cū ibi p multa ramificeƭ cū ꝯcta sit: cōtrahit dyafragma: quare videƭ stomachus descēdere. ꝛ ex cōpressione dyafragmatis: cōprimiƭ pectus et pulmo. vn̄ sequiƭ strictura hanelitꝰ. reliquaꝝ oppiloꝫnum signa satis apparebūt in caplo de ictericia ꝛ splenetica pas. humoris abundantis signa alibi satis declarata sunt. Oppilatiōis signa potissime accipiunƭ ex vrina. Oppiloꝫ vo reddit vrinam tenuem tribꝰ modis. s. humore. lapide ꝛ apate. humor vo qn̄qꝫ est melācolicus indigestus et crudus. qn̄qꝫ fla. qn̄qꝫ co. humor mlicus sua suba spissa vrinales meatꝰ oppilat ꝛ non eliquat nisi subtilissimū et tenuissimū. Utraqꝫ etiā sua qualitate disco lorat ꝛ attenuat. vn̄ reddiƭ vrina sūme clara ꝛ tenuis. claritas subterfugit visui. vn̄ ex reuerberatiōe aeris ꝛ claritate subterfugiente et visus subtilitate: apparet vrina radiosa ī oppiloꝫne splenis ꝛ nō alibi. qꝛ alibi ita tenuis apparere nō pōt. et talis accidit in q̃rtana. vn̄ Theophilus. vrine al. ꝛ tenues veniūt in q̃rtanis in pncipio. Tales sunt in spleneticꝫ Igiƭ est radiosa. qꝛ mlia innaturalis siccitate intensa ꝯstringit vrinales meatꝰ vt vrina non nisi tenuissima p angustas vias valeat excolari

¶ Unde nimia tenuitate et claritate visus reverberatur. et in prima parte tenuior videtur et clarior quam altera quasi quibusdam virgulis extensis. quam alij fenestratam dicunt non nulli perforatam. Alij virgulatam appellant. et forsan talis fenestratio fit ubi spiritus visibilis transit et spiritus ab oculo dirigitur in lateribus fit obumbratio ex materia. Unde talis fenestratio oppilationem splenis significat. et est in oppilatione eius tam ex co. quam ex flate. Sed in oppilatione epatis nisi sit cum oppilatione splenis: non est talis radiositas: sed mediocris tenuitas: quia non nisi ex materia tanta oppilatio contingere potest. Ex flate etiam viscoso fit urina tenuis. et ex oppilatione: ut in retentione menstrui. et habentibus oppilationem viarum inter epar et renes dicta causa. et ex co. cum humiditate grossa commixta et viscosa coartante et oppilante meatus: fit tenuitas ut etiam urina. colore penitus privetur. unde urina tenuis et al. egredi tur sicut in ictericia. Ex oppilatione etiam vijs inferioribus fellis cum exire prohibetur co. cum urina. egestionibus que utraque sunt alba: fit oppilatio. et significat idropisim futuram. Similiter et oppilatione lapidis. urina colore et substantia in angustis renum et vesice meatibus: spoliatur nam grossitudinem urine coloratam membra vicina et lapis: in suum trahunt nutrimentum. unde urina remanet subtilis et al. unde urina tenuis et alba precedente lactea et spissa cum harenulis: lapidem confirmatum significat. apata autem albedis urine et tenuitatis sunt cause. unde apa nascens in vijs urine ut inter epar et renes aut vesica aut venis vesice. aut vijs vicinis ut in intestinis. et matrice viam et poros urine stringens et oppilans. prohibens exire coloratam spissam non sed tenuem faciens. Unde in tali bus tales. s. albe et tenues: male. Multam enim materiam apostematis ostendunt.

Ex fortissima igitur oppilatione apparet urina al. et summe tenuis. Sed ex mediocri mediocriter: cum. gravedine dextri ypocundrij. et precipue post prandium sive sit in principio sive confirmata oppilatione. et furcule moventur necessant a pulsatione. i. partes sub assellis usque ad ylia. Sed in principio urina est mediocriter tenuis. vel mediocris: confirmata: tenuis expresse propter fortiorem oppilationem. Et si est ex ca. causa egreditur aliquantulum colorata. si ex fra: discolorata. administratio vero diete artificialis est hic necessaria. Et sunt tria consideranda in cibis epatis oppilati. s. subtilitas. levitas et quantitas Et hec modica vitanda sunt tria. s. ne balneetur post cibum. ne se multum moveat post cibum. et ne bibat multum post cibum nisi facto multo intervallo et cibo digesto in stomacho. quia ista addunt in attractione indigesti ab epate et faciunt penetrare cibum indigestum ad epar et addunt in causam oppilationis et longarum egritudinum. hac de causa prohibuit Avic. vinum dare post fructus. sed aquam ut oppiletur stomachus: fundus et moretur quousque digerantur. Sed hoc non est post omnes fructus. frigiditas enim aque in stomacho frigido viscositatem et indigestibilitatem generaret. Item aqua venenum est stomacho frigido multo fortius post fructus. Item aqua debilem calorem extingueret. Item addit in oppilationem splenis et epatis quare in posterum stomacho parit lesionem. Ergo post fructus in frigido stomacho oppilando et moram prestando: fructus summam prestat indigestionem. unde me iudice post ficus stomacho frigido omnino cavenda est aqua. ¶ Quod autem opponunt quod vinum post ficus aperit stomachum et parat viam viscoso indigesto. videtur sequi ex hoc quod vinum virtutem retentivam dissolvit et destruit. Que dictio erronea est et a mente autorum aliena. cum caliditas secundum Gal. retenti

nam τ oēs virtutes ꝯfortet et ꝯseruet ex pte qua est instrm̄ caloris. et frigiditas essentiā opatiōis virtutꝭ non īgredit nisi p accn̄s. Cauenda aūt sūt dulcia. qꝛ ex nimio attractu oppilāt epar. Cuiꝰ argumētū est qꝛ dulce assumptū in fine prandij citiꝰ puenit ad fundum stōi: q̄ꝫ qđ ꝑsumptū est i ꝑncipio ꝓpt nimiū tractū: vt pꝫ in vomētibꝰ post cibū. ¶ Igit ꝯtra enfrasim epatis tā variā vna τ salubris cā cōis. Gal. testante: extenuans est dieta et medicina. sꝫ tn̄ different ħm ꝙ dictuꝫ est in pximo caplo de discrasia epatis. Nā qn̄qꝫ calida discrasia cōcomitat ipsaꝫ enfrasim vt dictuꝫ est. qn̄qꝫ frā. τ iō ꝓ varietate cām efficientiū: varia erit exhibitio cāꝝ salubriū ¶ Dico igit ad oēm enfrasim quomodolibet factā cū calā discrasia: dare extenuantē dietā τ medicine ꝯgruā qualia st elcia pxime dicta. τ maxime syrupꝰ supradictꝰ qui τ discrasiā τ enfrasiꝫ soluit efficacit. Sꝫ h̄ peculiarit medet epithima. dyalzilon. i. de succis ca. diur. qđ i antidotario maiori reperit. τ h̄ plurimū ꝯferūt in cibo et medicina: vsus petro. feniculi. satureie. spagi. saluie. cucu. cucur. melo. τ ꝑcipue lac qđ ex seminibꝰ boꝝ ꝯficit: sepe acceptū. τ ius ciceris. τ sexꝝ caprinū simplex vł cū succo cuscute vel sca. vel piclemene. i. cicoree vel cētaur. mi. Et h̄ spālr dat dyareub. trocisci de spodio τ dyaui dati cum orizacara. vel syrupo acetoso vł simplici aq̄ diur. τ eedē inūctōes fomētatōes τ empla eadē. ꝑterea h̄ sepiꝰ fiat i cisio basilice. p spēꝰ pma cardiace ꝓ scđa splenetice. p tria τ scđa τ q̄rta. si vo ꝺ frā sit cā vł cū frā discrasia enfrasis quelibet in epate: vna τ cōis erit intentio. curādi. s. enfrasiꝫ adapire. Ad ꝯñtiam igit trahant τ

filitudinē cure q̄ de frā discrasia dicta sunt. h̄ tn̄ addito ꝙ h̄ peculiarit medet dyalacca τ epithima dyanardinū qđ fit de puluere spice nar. et de spodio. τ de se. diur. calis ꝯfectis cū oleo nardino τ succo apij. ¶ Et dieta eoꝝ sit valde subtiliatiua. vt sunt holera ꝺ berula nasturcio. eruca. folijs sinapis τ vrtica. τ frondibus rafani. τ radicibꝰ sambuci. τ similibꝰ. Et dent elcia caliora τ acriora oīa vt dyacalamētū. diatrion pi. Et h̄ magꝭ opant ventose q̄ꝫ flomia si tn̄ fiāt cū igne τ incensione. Quedā aūt q̄ dicunt in ictericia: h̄ locuꝫ hūt ī duabꝰ causis. ¶ Et nota ꝙ castanee lꝫ alibi sint nociue: q̄ttuor tn̄ vel. v. semel vł bis ī septimana exhibite assate: ꝓbāt valere ī debilitate epatis. Silr panis ca. i vtraqꝫ cā ca. vel frā. singulis diebꝰ exhibitus ad quātitatē triū vel q̄ttuor morsellorꝝ. τ etiā in habitātibꝰ loca palludosa. et incursuris emoptoicā pas. multū ꝯferūt τ ꝯ fetentes nebulas matutinales τ aerē pestilentialē et fetorē maris τ sentine. quo si caruerís: da panē tostū. Sed tūc offerat potus τ inuugat in vino. Quibusdā em̄ valet plus intinctus vt siccis quibusdā siccus vt humidis. ¶ Nota etiā ꝙ capillus ve. valde apit et co. multā subtiliat. Cūꝗ colā ē multū subtilis: non det: mel etiā ꝓhibetur a quibusdā in causis epatis.

¶ De apostemate epatis.

Apostema epatꝭ qn̄qꝫ fit de sanguine. qn̄qꝫ de co. qn̄qꝫ de flēte. qn̄qꝫ de mlā. Qn̄ fit de sanguine sentit dolor infixiuus aggrauatiuus. τ calor sub dextro ypocondrio. febris ꝯtinua. dulcedo oris. rubedo peralba oculoꝝ inflatio venaꝝ. τ totius habitudīs

repletio. vrina subrubicunda vel inopos superi⁹ distincte liuens. si āt fit de co. sentit arsura et dolor acu-tus ꝛ pungitiuus sub dextro ypocō drio. citrinescūt alba oculorum. os amaricat. sitis adest ꝛ fe. acuta vri-na ru. vel subru. cū spuma crocea su perius ꝛ sub circulo liuens cū qua-dā obscuritate. Si aūt fiat de flāte adest dolor ꝛ aggrauatio cū exten-sione ꝛ mollicie dextri ypocondrij ꝛ emulo colore faciei. i. liuido. ꝛ toti⁹ corporis aliqñ cuȝ fe. molli vel leui aliqñ sine. Urina pinguis ꝛ parum colorata ꝛ superius liuida ꝛ p totū turbida. qꝛ in oī apostemate epatis turbida est vrina. oculoꝝ siue corpo ris infectio est nulla. Si aūt fiat de mlīa: sentit pondus sub dextro ypo condrio. ariditas in exterioribus ꝛ loci duricies; cū terreo faciei colore ꝛ totius corporis. qñqꝫ cum fe. leui. qñqꝫ sine fe. vrina minus colorata ꝛ minus pinguis ꝛ cū cinericio co-lore liuens supius. ꝛ qñqꝫ per totū. ¶ Qñqꝫ aūt fit apostema in gibbo qñqꝫ in syma. Si fiat in gibbo: sen titur dolor iuxta spinam. et tumor ibidem notabilis apparet. difficul-tas inspirādi adest. ꝛ est forma epa tis ad modū lunelle nouelle depssis cornibus inferius. dolor sentit cir-ca furculas ꝛ tussis ex compassione spiritualiū manū vix patit pa. Si fit in syma: sentit aggrauatio siue dolor in pfundo ꝛ vsqꝫ ad vmbilicū nausea. vomitus. eructuatio. ꝛ sin-gultus adsunt. ꝛ ex manus apposi-tione irritatur dolor. Iteȝ qñqꝫ fit apostema in lacertꝭ sub dyafragma te. ꝛ tūc distinguit: qꝛ apostema la-certorum formā habet longam. mō in longum. modo in transuersum: ꝓm formam ꝛ positionem ipsius la-certi. apostemą epatis formam ha-bet semicirculi. Similit distinguit a pleuresi per. vij. signa que ibi dixi mus. Si apostema est de ca. causa: partibus cōuenientib⁹. fiat flobotomia de vena epatica dextri brachij vt di cit Constan. ¶ Nota ꝙ ꝓm quattu or tēpora apostematis: diuersimo-de medicandū est. In principio dꝫ repercuti materia cum stupis cana-binis intinctis in succo solatri ca. vel tep. ter vel quater in die suppo-sitis. vsqꝫ ad duos vel tres dies vn-gatur epar ex oleo ro. vel viol. Et si cut inūgitur ex herbis frigidis: sic interius recipiant herbe frigide vt portulaca. scariola. endiuia. ꝛ silia. In augmento vtendū est dissoluti-uis. Decoquatur ergo farina ordei cum succo absin. ꝛ fiat emplastrum ꝛ superponat. In statu vo quādoqꝫ pparatur materia ad saniem qd cognoscit per maiorem dolorem et acutiora sinthomata. iuxta illud Ipo. circa generationes saniei ꝛc. insistendū est cū maturatiuis. Deco quat ergo farina triticea cum oleo viol. vel butyro recēti ꝛ fiat emplm ꝛ supponat. Illud etiā qd dictū est supius de summitate iusquiami ad ideȝ valet. Uel fiat cathaplasma ex farina se. lini ꝛ fenugre. ꝛ lexiuio nō forti sȝ mediocri. vl cū farina ordei ꝛ lexiuio tali. Et ꝓm quosdā in omi apate epatis extenuantia diur. in-trinsec⁹ sūt adhibēda ꝛ dyaforetica exteri⁹ cū distinctōe fri ī cal. ꝛ cal ī in fra discrasia. Rupto āt apate: di ligēter est intuēdū qd cognoscit p vri nā saniosaȝ ꝛ egōnē filr. ꝛ p freqntē malfactōeȝ et fastidiū. tūc expediūt mūdificatiua saniei p vrinā ꝛ p vē trē vt in cal. dyaprunis. zucc. viol. trifera reub. lac se. flor diur. fiat sy rup⁹ ex absin. spica nar. scolop. en-diuia. ꝛ qttuor se. fris cum zuccaro.

¶ Itē puluerizēt quattuor.se.fra decoquant in aq̄.colant et colature admisceat zuccar.et addat eis semē attriplic.lactu.petro.feniculi.spice nar.an̄.et syrupent vel addant prio ribus.et sequat vsus elc̄ij mane et sero et meridie.Maturatiuū aūt in apate ca.fit ex succo solatri et sanda lis et pauco aceto.absin.et filibus.et satis vbiq̄ de hac materia dictū ē. ¶ In fr̄a cā pticularib⁹ ꝯuenienti b⁹fiat flomia de epatica.Et lʒ Gal. dicat q̄ in cā ca.dʒ fieri flomia:non tn̄ negat in fr̄a.et vsq̄ ad duos dies vl tres repcutiat materia cū p̄dicto repcussiuo.Uerūtn̄ vt dixi meli⁹est vt diur.extenuatiua ca.dent iteri⁹ in syrupis et elc̄ijs.vt semē feniculi. petro.apij.dauci.et silia.dyaforetica exteri⁹:q̄ materiā extenuēt ī fumuʒ et vaporē vt est ysopus.Origanum centaurea.ruta.et calefacta suppo- nat.fiāt etiā pot⁹et empl̄a dyafore- tica dicta in apate stōi.q̄ q̄ hic mi- nus dr̄:ibi pfecte supplet.ī augmē- to dissolutiuis est vtendū.Succus igit absin.tep.cū lana succida sup- ponat.et alia dicta supi⁹.Cū āt ma- teria tendit ad saniē qd̄ cognoscit p p̄us dicta signa:apponat empl̄m maturatiuum ex farina tritici.oleo viol.et melle vl limacijs decoctis cū melle et farina tritici vel lini. Illud etiā qd̄ dicit in pl̄esi de bellu lar na sturcio:valet ad idē.Silr̄ cathapl̄a de radicib⁹ affodillorꝫ.vuis pas.fi- cub⁹siccis decoctis in lexiuio.vino et olo.Itē fermentū coctū cum oleo cathaplet.vel ruta ꝯfecta cū vino et oleo.vel se.maratri.apij et rute. Et inunctiōes ca.vt ex dyaltea marcia ton in ca.cum dyaltea et populeon mixtis.Rupto apate qd̄ p̄us dict̄ signis cognoscit.offerat dyanisum dyaspmaton dyaris.dyaorob⁹dya lacca vel dyacalamentū cū syrupo d̄ absin.et spica nar.et filib⁹.myrrha va let in vtraq̄ cā.Ualet etiam clistere mollificatiuū deīde mūdificatiuū.si materia purget p vrinā:iuuet cū de coctōe se.calorꝫ diur.ī cā fr̄a.ī cā ca. frorꝫ et cū alijs diur.vt succo scar.si purget p secessum:iuuet cum deco- ctione thi.epi.polip.agarici.sene. Fiat in fine empl̄m ꝯsolidatiuū su- per epar ex spica nar.et aloe et masti ce ꝯfectis cū aq̄ plu.vltima cura est p incisionē.¶ Idem dico p oīa in apostemate in lacertis facto.h̄ dico si apostema sursum ad cutim cede- rit tunc dʒ ferro tangi ps inferior: nec dimittat sanies repente fluere sed paulatine.¶ Nota q̄ ī p̄ncipio huius apostematis egestio est mol lis quasi dyaria:q2 nō attrahit suc cositas ab epate.In fine viget vir- tus attractiua epatis.vnde attra- bit succū in multa quātitate.vnde qd̄ grossius est:remanet et indurat et fit cōstipatio.¶ Nota generale ī oībus passionib⁹ epatis sp confor- tatiua debere cōmisceri alijs medi- cinis epatic̄.et ab oībus apostema- tibus aliorꝫ mēbrorꝫ distinguit per formā quasi lune.nec iacet pa.ī dex tro latere cū extenuata maciē et vri- na turbida.et signa ꝓpa p hos ver- sus notant.Melior est pulsus.do- lor est cū pondere.tussis sicca.color varius.egestio sanguinolenta.Nō iacet in dextra patiens aqua turbi da mixta.Extenuans macies lima ti forma tumoris.Cum vo aposte- ma est ex parte syme:singultus et vo mitus adsunt magis.Sclirosis vo epatis curat vt sclirosis splenis.sʒ tn̄ per aliquantulum remissiora.

¶ De hydropisi.

¶De ydropisi.

Ydropisis vt aiūt magistri ē error virtutis digestiue epatis: non attendētes sintbeticum nō digerere ex vitio epatis. et nūq̄ tñ sintbeticū puenire ad ydropisim. Quod accidens constan. diffiniuit ydropisim proprie siue ex proprijs accidētibus. s. casu virtutis. p̄cipue epatis ex qua epar mereř eē epar ⁊ dcnoīationē sumpsit ppriam dicens. ydropisis est error mutabilis virtutꝫ in epate. Et dico q̄ mutabilis ponit ad differētiā digestiuē. ¶Attēdēdū est em̄ duplicē esse virtutē epatis. s. digestiuā ⁊ mutabilē. Digestiua est q̄ pparat ⁊ puertit succum cibi materialř in sima ad suscipiendū formā. Mutabilis vero informat. ¶Reducit em̄ qd̄ ēst in potentia ppinqua ad actū ⁊ in materia ad formaꝫ. vt qd̄ erit calm ⁊ siccum in forma co. ⁊ sic de ceteris. Vñ digestiua seruit cplexioni mutatiua cōpositiōi. Ista em̄ virtus i epate tāq̄ in radice cōuertit lac in mamilř. spma in testiculis. ⁊ assimilat in alijs mēbrꝫ. Si em̄ pbibeaf egressus virtutis ab epate p oppilationē aliquā inter ipꝫ ⁊ membrum nō nutrietur. ¶Est ergo ppria virtus epatꝫ: mutatio queadmodū cordis: vita ⁊ cerebri sensus. Verūtñ differt hec virtus qua mutatio in humores fit formalř: a mutatiua q̄ est assimilatio. queadmodū cā ⁊ effectus. Est autē itensio digestiue virtutꝫ diuersa fm q̄ opaf in stomacho ⁊ in epate ⁊ in mēbris. ¶Natura em̄ opaf vt artifex bonus intēdens p multa media Seq̄strat em̄ supflua elimināndo q̄usq̄ formā quā intēdit acq̄sierit. sic em̄ natura piūxit elemēta vt ex his pduceret terre nascētia ⁊ ex his ofi cia fcibus extra ⁊ sic ex multis eẋ fit p digestionē in stomacho massa pti sanaria. q̄ virtus dr augmētatio. deinde operā te digestione in epate diuidif ⁊ p imutatiuā in humores formalř trāsducif. ⁊ vocaf talis operatio virtutis assimilatio. Deinde diuidif p venas in quarta digestione ⁊ vocaf coagulatio. ⁊ semp natura agit ab scindendo. ¶In pma enim eliminaf egestio in scda. vrina i tertia ypostasis. ¶Aliqñ igif cadit digestiua. ⁊ saluaf imutatiua vt in sinthesi. aliqñ cadit imutatiua ⁊ stat digestiua. sꝫ parū pcipif. Et aliqñ cadit vtraq̄ vt i ydropisi. q: vix cadet immutatiua nisi deficiat digestiua. Talis igif error accidit vt ysaac dicit cū digestiua epatis mutare succum cibi in sanguinolētos hu. defierit. cū q̄bus sūt tres hu. Aliqñ. i. cuꝫ digestiua nō pōt opari in succositate vt fiat mutatio in formā humorū ⁊ hoc ē cā piūcta. ¶Cū g̊ pigrescit: corruptōeꝫ gñat in imutatione: acsi diceret. immutatiua nō fit cū corruptiōe: nisi precedat digestiua corrupta. ergo si corrpñatur immutatio. corrumpif digestio. ⁊ nō ecōuerso: g̊ ex corruptiōe digestionis nō sequif corruptio imutatiue vř error. Sed ydropisis nō est nisi cū natura epati deficit mutare succū i humores. Ergo vt ipe innuit. ydropisis ē ex sola defectōe virtutꝫ. mutabilis defectū aūt vtriusq̄ vtutis accidere necessariū est deficiēte calore naturali ⁊ pprio queadmodū pfectōeꝫ ⁊ cplexionē ex pfectiōe vtriusq̄ necesse ē euenire sicut dicit arist. Digestio est cōplexio a calore naturali ⁊ pprio. Cōplexionē aūt voco finis introductionē. finis aūt vt dicūt hic natura est

¶ Naturā q̄ dicem⁹ velut spēm et subaz.i.subaz specificatiuā mēbri q̄ fit mediāte imutatiua.s. ei⁹ effectu ꝛ hec est vera digestio.cū.s.acq̄ritur terminus materie ꝛ specificatur forma extracta. Sz mediāte digestiua tale op⁹ nō ꝯplet.q̄re nō calor naturalis: cui⁹ est digerere ꝛ succū ꝑparare: nō digerit. ¶ Equoce igit accipitur digerere ad ꝑparare ꝛ imutare. cui⁹ effect⁹ est assilare. Et in ꝑma q̄dē itētiōe: est effect⁹ ꝯplexōis i scd̄a cōpositōis. Cōplexio mediātib⁹ q̄litatib⁹ opat. ꝯpositio mediāte virtute formali mēbri a q̄ meret mēbruz esse qd̄ ē.s.officiale. Mediante non ponētes diuersitatē in medicatione haꝝ ṽtutū eo q̄ medicatio vn⁹ ē medicatio alteri⁹.de bis tāq̄ d̄ vna virtute tractatū vnū ꝛ vnā diffinitionē tā ꝭm virtutē q̄ ꝭm lapsum: assignauerūt. Un̄ imutatiuā eē digestiuam quas diuisim⁹ eē dixerunt. Un̄ quēadmodū posuerūt aīam sensibilē eē in cerebro ꝑpter virtutes aīe sensibilis fluētes ab ip̄o q̄ sūt sensus ꝛ motus sic aīam vegetabilē in epate ꝑpt ṽtutes ei⁹ naturales q̄ttuor q̄ sūt digestiua.appetitiua refectiua ꝛ expulsiua. Uirt⁹ aūt rōnal' recipit sup̄ cor regulās alia mēbra. Un̄ est ꝑncipiū vite ꝛ innati caloris: queādmodū cerebꝝ sensus ꝛ mot⁹ ꝛ epar digestōis.

¶ Inquisitio de virtute naturali.

¶ Hic aūt necessaria ē inq̄sitio de virtute naturali ꝛ ei⁹ operatione. Et q̄ramus primo ꝭm ꝯstan̄. dicentem Omne regimē nostri corpis aut ē a natura.aut est ab aīa.q̄re videtur q̄ due sūt tm̄ ṽtutes.s.aīalis ꝛ naturalis. Et dico q̄ aīalis pōt dici dupl'r. Uel scd̄m influxū virtutū ab aīa ad corpus ꝛ sic d̄r spūalis. Uel ꝭm reflexionē ad aīam ab exteriorib⁹ ꝛ sic dicit aīalis in cerebro. Sic em̄ fit apprehēsio repñtatōe apꝑhēsi i ītitiuz.

¶ Diuisio q̄dē virtutū apud medicos ꝑpter necessitatē fit. Natura em̄ nr̄i corpis declinās ad calitatē ꝛ humiditatem in dn̄io vn̄ debilit' coagulat: subiacet alteratōi ꝛ fluxui ꝛ ꝑpt hoc corruptōi. Un̄ distinguunt tres virtutes. ¶ Uirt⁹ q̄dē naturalis fluxa temperat. spūalis alterat.aīalis a corruptōe ꝑseruat. Qr igit restauratio ꝛ fundatio mēbroꝝ oīm est a virtute naturali.ꝑma est naturalis. ꝛ in gn̄atione supra naturā aut etiā fundationē.ab hac virtute recipiuntur potētie ꝛ spūs cali multi infusi ꝛ h̄ ꝑmo ꝛ ꝑncipal'r supra cor. qui quidem sunt solū ex pte aīe sicut prior fuit ex pte corpis sic ista ex pte aīe scd̄a. Dico tn̄ virtutē spūalē priorez esse ꝭm influētiā. Cōpertū est a medicis aīam influere suas potētias ꝛ ṽtutes p mediocritatē cordis. Est em̄ nature mag̃ subtilis ꝛ ignee generās spūs ꝛ calo. inatū nature subtilioris nobilioris ꝛ clarioris. quare meruerūt influentias ab aīa plusq̄ alia mēbra recipe ꝛ distribuere. Uirtus q̄dē aīalis ꝯposita ē.ꝛ mediāte corpe ꝛ spū: suas opationes exercet ꝛ id̄ supra totū recipit ꝛ posteri⁹ ordinat. Sed virtus spūalis nomē hz ab effectu. ¶ Spm̄ em̄ opat.i.inspirationē ꝛ respiratōez ꝛ reliq̄ due aīcā Natura ei vel aīa eas efficit. vn̄ virt⁹ naturalis ꝭm quosdā d̄r q̄ imediate fluit a natura.i.ab aīa vegetabili vl' q̄ iuuat ad nasci vel ad ꝯseruationez nati. Sed cū ꝭz auice.oīs opatio in corpib⁹ nr̄is ē ab aīa.ergo oīs ṽtus est aīalis. ¶ Et dico q̄ apud q̄sdaz visuz fuit aīaz vegetabilē nō eē aīaz sed naturā solū ꝛ hoc vulgo videt loquēs ergo medic⁹ vt plures sapientes tn̄ vt pauci vocat eā naturalē. Et auice. ponit diuisionē ṽtut̃ naturalis.s. virtus naturalis alia ē que ministrat in re īdiuidui ꝛ hec est nutritiua. alia opat in re speciei ꝛ hec est gn̄atiua. ¶ Itē alr. virtutū natura

liū;alia est influēs.alia inata. Jobānitiꝰ aūt.auice.ꝛ cōstā.ponūt hāc diuisionē. Uirtꝰ naturalꝰ alia ē q̄ ministrat ꝛ alia cui mīstraꝭ.alij diuidunt sic. Uirtutes naturales.alie sunt ministrātes tm̄ ꝛ sꝫ.iiij.appetitiua.di. re.ꝛ expul.alia mīstrata tm̄ ꝛ ē gn̄atiua.alie ministrātes ꝛ miuistratiue ꝛ sunt.iiij.pascitiua.nutritiua. īmutatiua informatiua. ℂ Jmmutatiua vero q̄dā est p̄ma.q̄dā scd̄a. Jmmutatiua p̄ma ē q̄ īmutat spmaticā humiditatē. ꝛ ista opaꝭ ꝑm tres dimēsiones supra id qd̄ supfuit a nutritiua.ꝛ durat vsq3 ad.xxv.annos. ꝛ hāc vocat Jobī nutritiuā.ab alijs vocaꝭ augmentatiua. Jmmutatiua scd̄a īmutat osseū in os ꝛ silia. Que aūt vocatur a iohītio pascitiua ꝛ ab alijs nutritiua.ꝛ ista opaꝭ ad reparationē deꝑditoꝝ ꝛ durat ꝑtotā etatē. ℂ Jnformatiua virtꝰ agit.v.modis.aspando.leniēdo. cōcauādo ꝑforādo assilando. Tres em̄ gradus sunt in tertia digestione. appositio vnitio ꝛ assilatio. Ūn videꝭ ꝙ virtꝰ informatiua nō opaꝭ nisi vsq3 ad ꝯplementū fetꝰ.sed videꝭ ꝙ opeꝭ vsq3 ad finē vite cū tertia digestio fiat vsq3 ad finē vite assilatio fit vsq3 ad fine3 vite. Et ꝑm hoc videꝭ ꝙ eadē sit operatio virtutis digestiue ꝛ informatiue. ℂ Et dico ꝙ assilatio fit duobus modis. Est em̄ assilatio ꝯuersio nutrimēti in silitudinē mēbri cui vniꝭ ꝛ h̄ est opatio t̄tie digestōis ꝛ sic est defectꝰ assilatōis ī morpha.alio mō dr̄ assilatio debita mēbri īformatio q̄ nec est aspitas nec lenitas nec pforatio nec ꝯcauatio.quicq̄d g̃ ꝑtinet ad formā nō ꝯtineꭍ sub aliq̄ p̄dictorū.iiij. Diciꭍ etiā assilatio vel figura ꝑm h̄ ꝙ assilatio vel figura est opatio virtutis informatiue q̄ nō opaꭍ nisi ad ꝯplemētū fetꝰ ꝛ attēdiꭍ ꝑ3 exterio2ē supficiē vt aspando ꝑ3 figuratōes ꝛ lineatōes ꝛ pūctatōes. Querit q̄re iobiciꝰ duas q̄s p̄diximꝰ diuisiōes omittit.p2ia ei eaꝝ ē gn̄isi species. ℂ Species em̄ naturalis v̄tutis sūt due.ꝛ h̄ ꝑm arist.s.gn̄are ꝛ alimēto vti.i.gn̄atiua ꝛ nutritiua sic ēt dicit auice.vn̄ nō debuit illā omittere. ℂ Et dico ꝙ p̄mā ponit īplicite. scd̄am nō ponit q2 nō est facilꝰ comp̄hēsionis ꝑm iudiciū sensus. Tertiā ponit explicite.ideoq3 eius dr̄ie manifestiores sunt apud sensum ꝛ iō cōuenietiores introductioni. Jtē q̄ritur quare ꝑm arist.sunt due species ꝑm alios plures. Et dicūt ꝙ sub alimēto vti comp̄hēdunꭍ. viij. species que nō differūt nisi ꝑm fines. Et est p̄ma appetitiua sita ī spmate genito.s.appetitus spmatis alterius ad suū fomentū ꝛ nutrimētū. Cui succedit retētiua retinens ꝛ etiā coniungens spmata in vnā subam embrionis ꝛ figēs vt succedens digestio decoquat ꝛ cōuertat spmata in forma3 debita3 materie quā sequitur expulsiua: expellens superflua.ꝛ situans quod grossum est in materia: extra ex qua.sagacitate nature fit ligamētum.s.pellicula inuoluens coagulū que secūdina appellatur ꝛ ex illa superfluitate colligitur ligamentum q̄ddā q̄ ligaꭍ coagulu3 ad matricē ꝛ appellaꭍ cotilidō.ꝛ ī figiꭍ ī vmbilico postq̄ fit coagulū. q̄ mediāte v̄tute attrahiꭍ nutrimētū ad coagulū mediāte pascibili v̄tute qd̄ ē mēstruus sanguis. Quāuis q̄dā estimēt duo capita mamillaria formari a secūdina dependentia in os per que trahitur ꝛ in processu suguntur a fetu que etiam requirit cum parturitur prout consueuit intra. post aduenit nutritiua que habet restaurare deperdita in partibus embrionis

siue fetus, que videtur eadem eē cuȝ augmentatiua. sȝ differūt in fine. qꝛ nutritiua nutrit ꝓportionalr̄ ɓm de ꝑdita: ⁊ nō plus. augmentatiua magis. Uñ nutritiua nutrit simplr̄ augmētatiua ɓm tres dimēsiōes. i. lōgitudinē. latitudͦ. ⁊ spissitudͦ. Uñ oēs hoīes essent eiusdē quātitatis si nō esset hec virtus. postea aduenit īmutatiua que īmutat osseū ī os carneū in carnē neruosuȝ ī neruū ⁊ ī vnaqꝫ parte debitā mateiā adaptat. postea aduenit īformatiua q̄ dat formā ꝓpriā vnicuiqꝫ mēbro ⁊ sepat sepanda ⁊ ꝯiūgit ꝯiūgēda. ¶ Et iste v̾tutes attēdūt circa formatōeȝ embrionis. Et tūc succedit virt⁹ gn̄atiua cū aīa rōnali. i. potētia ꝓductōis filiꝫ. Et ista v̾t⁹ nō sepat sepanda. nec ꝯiūgit ꝯiūgēda. sȝ tm̄ īformatiua. Ministrantes igr̄ dicunt virtutes. ape. re. di. ⁊ expulsiua nō ꝙ ministrent ⁊ introducāt opatōes aliaꝝ virtutum ɓȝ eēntias eaꝝ vt ministrēt ⁊ ītroducāt istas duas virtutes. s. passibilē ⁊ nutritiuā. Uñ iste due sunt mistrate ab alijs. iiij. minīstrātes, tm̄ sūt īmutatiue ⁊ informatiue que ministrant gn̄atiue. Uñ pȝ ꝙ p̄me. iiij. sunt ministrātes tm̄. ⁊ vltima ministratiua tm̄. medie sunt q̄. iiij. ministrātes ⁊ ministrate vt p̄dictū est. ¶ No. ꝯ ꝙ iiij. sunt grad⁹ tertie digestiōis. qb⁹ tres v̾tutes opant. pascitiua apponit nutritiua nutrit. digestiua assimilat. Dicūt āt grad⁹ t̾tie digestionis nō ꝙ tertia digestio ꝯ oīa opetur. sȝ ꝙ assilatio q̄ fit ꝑ tertiā digestionē īcipit qñ pascitiua ⁊ p̄mo opatur ⁊ postremo ꝯplet. Sȝ obijcit ꝯ hoc ꝙ dꝛ in pātegni ꝙ nutritiua nō opat nisi vsqꝫ ad finē adolescentie. Ad hoc dicūt ꝙ opatio nutritiue ē duplex. ¶ Una est augmētatio corporis ɓm tres dimensiones, s. lō. la. ⁊ spissitudͦ. ⁊ hec opat tm̄ vsqꝫ ad finē adolescētie. Et em̄ debetur cremētū. alia opatio ē. s. minutio nutrimēti. i. simplr̄ restaurare deꝑdita. ⁊ ꝯ opat vsqꝫ ad fineȝ vite. Quidā autem ponunt plures virtutes naturales ꝙ. ix. s. ꝯplexōeȝ corpis. quā q̄dā ponunt virtutē regitiuā corporis. s. virtutē ꝯpositā ex oībus virtutibus corpis. Et ꝙ corpis ꝯplexio sit virtus ꝓbam⁹. ¶ Dr̄ em̄ in pātegni ꝙ virtus corpis duplex ē. Est em̄ corporis ꝯplexio: virt⁹ maturatiua virtus lapidē frāgēs. ¶ Itē gal. in tegni. manifestū ē inq̄t. qm̄ ɓm virtutem. ⁊ nō ɓm ꝯpitōem: calefaciēs ⁊ frigidās. ⁊ q̄cūqꝫ hmōi alia: accipiēdum est ɓm virtutē. i. ꝯplexionē q̄ ē ex potētialib⁹ nō ɓm ꝯpitōem. i. nō ɓȝ actuales. ꝑ ꝯ pȝ ꝙ qm̄ virt⁹ equo ce accipit. ⁊ iō tāꝙ̄ sophice refutamus. ¶ Itē cū. iiij. sint mēbra officialia ⁊ vnūquodqȝ denoiet a suo officio ⁊ dignitate ⁊ cū diuidant ꝑ eq̄: videt ꝙ v̾tus gn̄atiua nō debeat cōnumerari cū istis. viij. nec contineri sub virtute naturali ⁊ dͦ hoc patebit inferius. ¶ Item videt ꝙ virt⁹ gn̄atiua ⁊ virtus nutritiua nō differant in specie. qm̄ nō videtur differre nisi ɓm gn̄atiua format membra in proprijs terminis nutritiua in termīs alienis. Digerit em̄ osseuȝ in osse. ⁊ neruosum in neruo. ⁊ carneū in carne. gn̄are aūt carneȝ in ꝓprijs terminis ⁊ gn̄are in alienis nō differūt nisi ɓm accidēs. ergo nō specificant. ergo nō differunt specie. Cōtra. Differunt ɓm diuersos fines quoꝝ vn⁹ indiuiduus. alter species. que differunt specie. ergo nutritiua ⁊ gn̄atiua differunt specie. Et dico ꝙ veruȝ est ꝙ differunt specie ⁊ ꝙ differunt in ꝓprijs ⁊ alienis termīs. ¶ Sed he non sunt differentie specificati-

ue vel accidētales, sed dr̄ie specifice fm quas a suis finib⁹ consequunt. Itē finis gn̄atiue virtutis est pmanētia spēi. finis nutritiue: pmanentia indiuidui. Querit q̄re nutritiua frustrat a suo fine gn̄atiua nō. Semper em̄ manet species īdiuiduū nō. ¶ Nā sicut gn̄atiua ad h̄ est vt p̄parent ea q̄ sub specie depdunt: sic nutritiua ad ea q̄ sub indiuiduo deperdunt. g̊ sicut gn̄atiua sua repatione ppetuat spēm sic nutritiua repabit sua repatōe īdiuiduū. vel dicat quare nō. Et dico q nutritiua cōseq̄tur suū finē quēadmodū gn̄atiua. finis em̄ nutritiue ē pmanētia indiuidui vsq ad tp̄s determīatū a natura. oī ei rei naturali sub globo lunari posite. ē. t min⁹ posit⁹ quē nō trāsgrediet q̄uis infra finē possit cōseq̄. quēad modū scriptū est. Terminū posuisti quē nō trāsgrediet finis āt rez ē cū humidū pportionatū calori naturali sil' resoluit t finit calor. Sic ei accidit mors naturalis. Spēi aūt nō est termin⁹ posit⁹ t est q̄stio quare.

¶ Itē q̄rit cū virt⁹ gn̄atiua sit virt⁹ naturalis. virt⁹ aūt naturalis ōis ē ab aīa vegetabili. querit quō spma fiat susceptiuū triū potētiaz aīe. q̄ sunt vegetabilis sensibilis rōnalis. Itē cū oē naturalr operans suū sil'e agere intendit q̄ acq̄sito quiescit. g̊ cū opatio virtutis naturalis nō intēdit agere corp⁹ nisi susceptiuū vegetabilitat. ergo gn̄atiua nō efficit corp⁹ pticeps sensibilitatis vl' rōnis Itē dic̄ hali. q ad gn̄atōez pcurrūt tres virtutes t vn⁹ spūs ex trib⁹ spiritib⁹. g̊ v̄tutis naturalis non est sola in generatione. Et dico q virtus generatiua est virtus naturalis tm̄ sed h̄ aliquando operat absolute. sicut in terre nascētib⁹. t tūc īpossibile est ei efficere corp⁹ qd̄ sit pticeps sensus vel rōnis. Q̄ñq aūt opat nō absolute s3 sub regula sensibilis t rōnalis virtutis t sic efficit corp⁹ particeps sensus vel rōnis t h̄ innuit hali. s̄mone p̄misso. Querit aūt in quo sit virt⁹ gn̄atiua aut in spmatib⁹ aut ex̄ spmata. s3 si ex̄ mot⁹ in re aliqua cui⁹ p̄ncipiū est mouēs ex̄ est mot⁹. violēt⁹. g̊ gn̄atio nō est res natural. Si ī ip̄is spmatib⁹ tūc accidūt duo īcōuenictia. Unū q spmata minuit Aliud q op3 ponere plures aīas eē in vno corpe. Itē si virt⁹ gn̄atiua est in spmatib⁹: nō fiet ipoz pmutatio a virtute gn̄atiua. Nulla em̄ forma agēs in ppriū subiectū: intendit sui destructiōe3 s3 saluationē. g̊ gn̄atio non erit a v̄tute gn̄atiua. Et dico q virt⁹ gn̄atiua est in spmatib⁹ t ē ab aīa vegetabili sicut a suo principio nō q aīa vegetabilis sit in spmatib⁹ s3 in gn̄antib⁹. t debet ei opatio. s3 absenti. ¶ Sicut cū bacul⁹ mot⁹ mouet aerē mot⁹ ipi⁹ baculo iputat. t ē virt⁹ gn̄atiua in spmatib⁹ sicut affectio in ip̄is p opationē p̄cedētē gn̄atiue q̄ sperma descindit. Et dico ad aliud q forma agit in ppriū subiectū. ¶ Calor em̄ naturalis nr̄ agit in ppriū subiectū qd̄ est spermatica humiditas. t tn̄ intēdit ipi⁹ hūiditatis saluationē ab extrīseco nocumēto. pl⁹ tn̄ ītēdit ppriā. Habet em̄ res ōis in se notatā legē naturale3 q̄ est p̄mo sibi. postea p̄rio quēadmodu3 ignis exterior agēs in subiectā materiā qua saluata saluat. t pempta pimit cū sui refocillatōe3 nō īuenit. Et ad hoc est q̄stio. si virt⁹ gn̄atiua sit in spmatib⁹ quō est in eis. aut sic̄ in stomacho. aut alio mō. Et hic est notādū duplicē eē virtutē gn̄atiuā sc3 vnā qua descēdit siue descindit spma a nutrimēto mēbroz t pducit ad testiculos t īformat t ista ē ppter

speciē. ¶ Et est alia que cuꝫ spiritibus effundit in spmatibus exhibens filie de materia i matrice que est ppt speciē. ¶ Et est alia q̄ cū spiritib⁹ effundit in spmatibus. ⁊ ista debetur hoī vsq ad .xiiij. annos. tūc em̄ natura potens est descindere filie de materia ⁊ saluare speciē. ⁊ de hmōi materia dicet plenius in caplo cōcept⁹
¶ Hic aūt intēdim⁹ dicere aliquid de aīa. q ignorantia parit verecundiā. ⁊ stoliditas pauptatem. ¶ Pithagoras dicit. Aīa est numerus se ipm mouens hic dicit q habet proprietates cōuenientes cū pprietatibus numeroꝝ. locuti sunt em̄ phi vl' ꝑm veritatem. vel ꝑm estimationem [illegible]quam veritati. ¶ Numeroruꝫ [illegible]dam est punctalis. vt vnitas. q̄dam [illegible]earis vt binarius. q̄dam superficialis vt quaternarius. q̄dā cubitus vt octonari⁹. ¶ Quattuor sūt pprietates aīe. s. intellectus sciētia ratio opinio. Intellectus comparatur vnitati. quo tm̄ comphendit simplicia. ⁊ ita cōparat puncto. ¶ Itē ratio comphendit formam put ē in corpe. ⁊ ita compatur linee. Opinio comphendit formam put formam ⁊ ita compat numero supficiali.
¶ Scia comphendit formam vt est forma in subiecto ⁊ subiectuꝫ forme ⁊ ita comparat numero cubito. ⁊ sic d r numerus. Seipm mouens dicit q aīa est causa efficiens ⁊ finalis ipsius mot⁹ verbi grā. Aīa dirigit spiritum ad neruum opticuꝫ. ⁊ ita trāsmittit radium visibilem vsq ad oculum. radius em̄ inuenit aera trāsformatum ⁊ reuertit. ⁊ renunciat aīe. ⁊ ita est cā efficiēs ⁊ finalis. ⁊ ita videtur moueri orbicularit. Macrobi⁹ dicit. Aīa est intellectus in passione
¶ Intellectus p̄dicat actiue vl' passiue. Actiue. i. res intelligēs. q que dam pprietates adulte sunt corpori. quedam composite. quedam subiecte vt intellectus. ¶ Uel passiue id est que res intelligunt. q mediā te intellectu comprehēditur anima aristo. inquit anima est principium motus phici corporis organici potentialiter mouens. Uel anima est p̄ma endelichia corporis phici organici. Uel anima est perfectio corporis organici phici endelichie vitā habētis. aīa aūt in se simplex est sed est composita ex materia et forma. ergo est composita. Et dico ad hoc q diuersa sūt gña cōpositionuꝫ ⁊ sic hoc nomen simplex multipliciter dr. Quandoq em̄ priuat cōmixtionem. vt in aqua quandoq partium numeruꝫ quandoq corruptionē. ⁊ sic est aīa simplex. ¶ Item anima bruti est substantia incorporea ergo est incorruptibilis. Et dico q superiora corpora sunt corporea. non tamen corruptibilia. quemadmodum aliq̄d est incorporeum. ⁊ illud ē corruptibile. ¶ Et dico quod dam incorruptibile esse quātum ad totum vt p̄ma causa ⁊ quoddam corruptibile quātū ad totuꝫ vt caduca quoddam est corruptibile quātum ad partem ⁊ incorruptibile quantū ad partem. ⁊ non quantum ad totū vt elementum ignis. cuius est ex toto non desinere. ¶ Propetates aīe rōnalis sunt. iij. s. vegetatio. ratio. sensus. propetates aīe vegetabilis ⁊ sensibilis dependentes sunt ab ipso organo. organuꝫ aūt est corruptibile. quare ⁊ aīe talis. Intellectus autem siue rō que est propetas anime rōnalis dependēs est a p̄ma causarum causa. quare est incorruptibilis. ¶ Itē aīa vegetabilis ⁊ sensibilis ptcipāt formas corporales ⁊ p̄natōes eaꝝ q̄re sunt corruptibiles.

¶ Anima rationalis participat formas cõpositas a summa cã prodeũtes quare est incorruptibilis. Item aĩa rõnalis ad beatitudinez eternã creata est que est incorruptibilis.

¶ Querit vtruz homo habeat tres animas quod videt velle Aristo. in thopicis dicens. homo triplicem habet animam. et dico triplicez potestatem anime. ¶ Et dicunt alij vnam esse animam que infundit statim ex quo appetit fit digestio. et ita embrio est homo. non tamen dicit homo. qr hominis operationes nõ manifestantur. Si autem inueniatur animã infundi in. iiij. mense: referẽduz est sm eos ad apparentiã. quia tunc primo apparet cũ eius operationes manifestant. anima autem vegetabilis comparat triangule figure ppter triplicem eius virtutem scz nutritiuam que diuidit in appe. re. di. et expul. Et augmentatiuã. qr arbor quandoqz crescit. quandoqz stat. quandoqz declinat. Et virtutẽ generatiuã. ¶ Aia sensibilis cõparatur q̃drato eo qp ex quadrato duo possunt fieri trianguli. Habet enim sex virtutes tres ab anima vegetabili dictas et tres a se. scilicet motum voluntariũ et virtutẽ fantasticã et tactuz. Aia rõnalis comparat figure circulari. hz em̃ oẽs predictas virtutes et rõnem et intellectũ. ¶ Qui ergo dicũt hoiem habere triplicẽ animam dicunt qp simul infundit anima sensibilis et rõnalis cum embrio susceperit formã debitã tali anime.

¶ Itẽ querit vtrum aĩa rõnalis sit alterabilis. quod videtur. Iusta em̃ põt fieri non iusta. Esse autem alterabile. corruptibile. passibile. paria sunt. Sz ẽ incorruptibilis. ergo impassibilis et inalterabilis. ¶ Item dicit Aristo. in libro de generatiõe et corruptione in capitulo actionis et passionis. pmo dissimile patit a dissimili. post simile patitur a sil'i. ergo aĩa patit a simili vel dissimili. q̊ patitur. ¶ Itẽ querit vtrũ aĩa mouet. Arist. dicit qp nullo motu mouetur nisi forte sm alterationem. et ita mouet vt videt motu alteratiuo. ¶ Sz generatio et corruptio pcedunt alterationẽ tãq̃ effectũ. ergo aĩa gñabatur prius vel corrumpebat.

¶ Itẽ dicit Aristo. Mouentibus nobis. mouent oĩa que in nobis sũt ergo moto homine: mouet aĩa eius. Sed posito qp eius manus vna moueatur sursum. altera deorsuz. ergo anima mouet motibus contrarijs. Itẽ Arist. in. vj. prin. dicit qp aĩa ẽ variabilis ppter quod excludit a ratione forme. ¶ Sed ipe aut hoc intelligit de aĩa exuta a corpore. aut sm qp est coniuncta corpori. Si sm q̃ exuta. sic est intelligentia nullam potens suscipere pmutationem. Si scdo mõ contradicit. Dicit em̃ aĩaz gaudere vel tristari nihil aliud ẽ q̃ texere vel edificare. sed non edificat vel texit. ergo et c. ¶ Item querit de cã dissensionis que erat inter Arist. et platonez de motu anime. et dico qp tm̃ erat vocalis. et non realis. ¶ Aristo. loquebat de rebus vere et essentialiter et philosophice. plato figuratiue casualiter et mathematice.

¶ Unde Aristo. dicebat esse immobilem in se. sed causam motuum esse in corpore quod fuit iuxta punctuz illud quod proposuit in phico auditu omniuz mobilium aliquod eẽ immobile. s. centrum. ¶ Unde comparauit animaz centro. duabus de causis. tũ ppt imobilitatẽ: tũ ppt cõpẽdiositatẽ. ¶ Sicẽ eĩmoto circulo nõ mouetur centrum. ita moto corpore aĩa. Itẽ sicut a circunferentia linee

ducte concurrunt, ad centrum. ita adiversis instrũis corporis veniunt diverse forme ad animam quas ipa simul comprehendit: licet ipa ſm se discernat comprehendere tm̃ unuz. ¶ Plato vero dicit idem, sed diversis verbis. ¶ Dixit em̃ animam moveri a seipa circulariter hoc aũt dictũ est p cãm. q2 aĩa est cã circular motus. incip. em̃ ab aliq̃ pũcto et terminat in idẽ vt fit in ira vel risu. Jncboat em̃ ab aĩa et terminat ad ipaz ¶ Jnde etiã p3 p illud qd̃ cũ aĩa in multis sit creatori suo sĩma in h̃ h3 privilegiũ q sicut de9 ẽ simplex, ita aĩa et sic dc9 oĩa sil cõpbendit ita aĩa plura. Sicut em̃ deus est cã efficiẽs oĩm q̃ fuerũt et fiunt in macrocosmo ita aĩa est efficiens et finalis cã multarũ opationũ q̃ sunt ĩ microcosmo suo. Et attẽde q simplex vno mõ dr̃ qd̃ h3 ptes hõgeneas vt aq̃ et terra. aliq̃n qd̃ caret ɔpositiõe ptiũ alio mõ qd̃ privat ɔpositionẽ geometricaz et phisicã. Cõpositio aũt in natura est ex materia et forma. Jn geometria: ex quãtitatibus. Jn predicament ex gñe et dr̃ia. Jn parmenijs: ex subiecto et p̃dicato. Jn. vj. p̃n. ex materia et forma ɔtentive. ſm hoc distinguit ɔpositio geometrica. phisica et phl'ophica. Jtẽ si aĩa alterat et alt'atio est species motus. ḡ aĩa movet qd̃ est ɔ Arist. q̃ ostendit q oĩs motus est supra corpus. ¶ Et dico q alteratio vno mõ est trãsmutatio penes q̃litates sensibiles. et sic est species mot9 et sic nihil alterat nisi corpus. ¶ Alio mõ dr̃ alteratio qualiscunq3 trãsmutatio quemadmodum pies nũc afficit luce. nũc afficit umbra. et sic alterat aĩa a tristicia ĩ gaudiũ. Et dico aĩam nõ suscipe alterationẽ ſm se. sed ſm ɔiunctũ. Oẽs ei opationes sunt ɔiũcti et non aĩe. unde aĩa nõ irascit nec letat. sed ɔiunctum. nec dico q intelligit nisi ex pte ɔiuncti. et hoc intellectu practico. Dicit Aristo. illã esse locũ specieruz h3 em̃ virtutem divinam inquantuz est delectans in virtutibus et sciẽtijs et speculat suũ creatorẽ. et ſm hoc regens intellectũ et ɔprehẽdens in cõiuncto particularia per denudationẽ dispositionum sensibiliũ. Est em̃ vt tabula rasa. ¶ Unde omnes alterationes et affectiones ab aĩa fiunt in corpe. q2 p̃ncipiũ passionis et sensus ab aĩa est. unde et ĩmutationes. ¶ Jgit in ɔiuncto passiones sunt et non in aĩa. sic et gaudium et tristicia. Jn exuta aũt est app̃hensio non corporalis. q2 nihil ei advenit de accidentibus nisi forte aliqua a creatore susceperit. ĩ quibus meret passiones et de his apud theologos fit ſmo. De aĩa vero vegetabili ſmo aliquantulum ptrahat et dico q non est accidens corpis vt q̃daz male putavert q2 oẽ accidẽs advenit rei post plenã eius ɔpositionez. aĩa em̃ vegetabil' ẽ de rei ɔpositione et non supvenit cõposito. Et dico q ẽ usiosis. s. substãtia incorporea. q2 non ſm se invenit tur trina dimensio q̃ uis corpori dimetiat. sed per accidens. longitudo em̃ et latitudo et spissitudo non sũt in aĩa. sed in corpore: cuius sunt pp̃ria accidẽtia unde fieret argumẽtatio. ¶ Jn quocũq3 invenit trina dimẽsio: in eo reperit corporeitas. sed in anima vegetabili invenit. ergo corporeitas. p2ia est duplex. ¶ Si em̃ innotescit sive notet principalem inherentiam: vera est. Si vero notet inherentiam non per se. sed per accidens falsa est. Sic enim formatur assumptio. ¶ Sunt autem proprie forme rerum et perfectiones.

¶ Unde hec ẽ ĩpropria. h̃ aq̃itas est.

bicubitas. Si eñ ppe acciperent: eent pure forme. Qñq3 eñ attribuimus accñtibus siue formis qd ē stomacbor siue materiar. ⁊ ita loquimur metonomice. Et dico q aīa vegetabilis sicut oīs forma simplex ē quãtũ est in se. rõne tñ materiei aliqñ dicit cõposita. Sed cõpositio illa nõ h3 p subiecto formã: s3 potius naturam. Uñ h est metonomica aīa vegetabilis est cõposita vel ē falsa. Unde fm se non h3 ptes nec crescit cũ sit simplex. s3 si h. g h3 se totã vbicũq3 est ꝯuenit repire. g in fronde arboris repit tota. s3 q rõne ī vna ⁊ in alia. g h3 se totũ ꝯtingit repire aliqd in diuersis. ❡ Itē videt h3 h q ramis abscisis ⁊ plantatis aīam diuidi: vel ex vna aīa plures aīas fieri. Quot eñ sunt pfecta: tot erũt pfectiões. ❡ Et dico ad hoc q oīs rei forma pfecta. pure forma dico ī se simplex est ⁊ cõis. multiplicat tñ ⁊ indiuiduat p accñtia. quibus oīo subtractis: nulla inuenit circa formã pluralitas nulla singularitas. g aīa vegetabilis in sorte: ⁊ aīa vegetabilis ī platone nõ differũt quãtũ est in se: sed differunt ppter accñtia supuenientia q alia sunt in sorte. ⁊ alia in plõne. ⁊ talis differētia materialis appellat. in se aũt nõ differũt q2 sũt eadē spēs. ideoq3 dicunt idē specie. Q3 ergo dicat spēs vna vel plures: hoc nõ est p se sed p vnitate vel pluralitate q inuenitur in materiebus. verbi grã. si inueniat continuatio in materia aqueitatis: dicit aqueitas vna. s3 pluralitas dicitur aqueitates plures: cũ aqueitas ī se simplex sit ⁊ indiuisibilis. ❡ Eodē modo si ptes arboris oēs sint coniuncte ad inuicē: dicet aīa eius vna Si separet ramus ab arbore: iam multiplicat aīa arboris non ex se s3 ex materia que fuit pus dicta vna ⁊ iam dicunt due. Et alia inueniunt accñtia indiuiduãtia in ramo auulso. ⁊ alia in arbore: iam dicunt iste aīe due differre numero: s3 sũt eedē in specie. i. eedē ī se q sũt spēs. Iste ergo ramus h3 aliam pfectionez q prius. numero aliã ⁊ numero arbor que ē pfectio diuersa recipiēs accidentia indiuiduantia: pluralitatez recipit numeralem talē mutationez recipit gñatio simplex ⁊ corruptio. ❡ Mutatio eñ numeralis ī forma non facit gñationē et corruptionez simplicē alterantē. Mutatio aũt de specie in spēm alterius materie: facit gñationē ⁊ corruptõez simplicē. Sile est si vna aqua diuidat in plures ptes. aqueitas iam multiplicata fit altera ī vna pte. ⁊ altera ī alia nõ tñ aliqd est corruptũ corruptiõe simplici. sed tñ effectũ est q h aqua est altera ab alia. ❡ Itē videt q pfectio corporis nõ debeat dici aīa p diffinitionē aīe que talis est: aīa est prima endelichia corporis phici organici. Corpus eñ arboris non est organicũ: q2 non h3 mēbra. Et dico ad hoc q h quod est caput hoī: hoc ē radix arbori. Homo eñ ē arbor inuersa: ⁊ qd ē epar homini hoc ē nodus arbori. ⁊ qd nucha homini: hoc est medulla arbori. l3 g non habeat mēbra: h3 tñ organa locũ mēbrorũ supplentia. Sed cũ tã aīa sensibilis q aīa vegetabil' ⁊ q rõnalis sit simplex: querit qre poti9 destructo aīali corrũpat aīa sensibilis ⁊ vegetabilis q rõnalis. pcipue cũ oīs corruptio sit ex cõponentiũ ꝯrietate. s. extriesecus illata passione. Dicim9 ad hoc q in naturalib9 sufficit act9 sine potentia. vñ vegetabile actu et potentia h3 esse. Destructa aũt potētia: destruit actus. Esse aũt potētia

ꝯtrahit̃ ex materia ꝛ forma destru/cta.ꝰ et materia.inde adaptat̃ forma.Sȝ aīa sensibil' ꝛ vegetabil' sūt pure forme. ꝰ ꝑire debēt destructa sua materia.aīa āt rōnalis cū nō sit pure forma.sȝ potiꝰ cōposita ex materia et forma. necꝙ eiñ potentiale ueꝙ actuale:ꝯbit ex corꝑali dispositiōe.imo potius in se hȝ potētiam ꝛ actū.ꝛita destructo corꝑe non destruit̃. ℂ Itē alr̃ dico ꝙ corruptio in rebꝰnō ꝯtingit ex materia/nec ex corporeitate.sȝ ex diuersitate accidentiū sequētiū corporeitatē. Vn̄ notandū ꝙ oīs ꝓma ꝑfectio aduemiens in materia secū ītroducit q̄sdā scdarias ꝑfectiōes.ꝛ etiā q̄dam accñtia.q̄ accñtia illi forme sunt debita.vt igneitati debet̃ calitas ꝛ siccitas.aeritati ca.ꝛ hu. aīe naturali vegetabilitas. sensibili nutritio. augmētū ꝛ gñatio: rōnali ītellectꝰ ꝛ rō.ℂ Cōtigit ꝰ naturalia eē corruptibilia ꝑꝑ taliū accñtiū ꝯtrietatē. qꝛ nec fit passio nisi rōne ꝯtrietatis neꝙ fit corruptio natural' nisi ꝑ actiōē ꝛ passionē.accñtia āt q̄ sequūt̃ formas corpoꝝ supracelestiū ꝛ aīe rōnalis nō hūt ꝯtrietatē. ꝛ iō nō est in eis actio neꝙ passio.q̄re non corrūpunt̃. Cōtrarietates aūt sequūt̃ formas sensibiles et vegetabiles. qm̄ oīs sensus ꝛ motꝰ sūt in actione ꝛ passione.q̄re corruptibiles sunt. ℂ Querit̃ iteꝝ an aīa vegetabilis tꝑe ꝑcedat aīam sensibilē vel rōnalem vel nō.ꝙ sic:ꝓbat̃. Embrio eñ crescit.ꝰ nutrit̃ ꝰ hȝ virtutē nutribilē.ꝰ aīam vegetabilē. Preterea ī embrione formant̃ mēbra.illa īformatio est a virtute informatiua. ꝰ hȝ virtutē informatiuā.ꝰ aīaȝ vegetabilē.qꝛ sicut impossibile ē ꝟtutē visibilē vel alias ꝟtutes aīales esse sine aīa sensibili:ita impossibile est virtutes naturales esse sine aīa vegetabili.dicit forte ꝟtutes illas sunt datas in matrice. Obijcit̃ de ouis volatiliū quibꝰ insunt virtutes q̄bꝰ informant̃ pulli ꝛ nutriunt̃. Si dicat̃ ꝙ subintrāt spūs matricē ꝛ disponūt materiā ꝟm dispōneȝ debitā tali spēi.ꝟm hoc si gallina incubet ouo nisi nō ꝑducet nisuȝ sȝ gallinā Itē obijcit̃ de ouo piscis qd̄ formā recipit ꝛ augmētat absꝙ ꝓpinquatione piscis alicuiꝰ. Itē obijcit̃ de hoc ꝙ in regiōibꝰ ca.in harena q̄dā mō tēꝑata sine alicuius auis incubatiōe.ꝛ ex ouis galline pulli procreant̃. Si dicat̃ ꝙ aīa vegetabilis tꝑe ꝑcedit sensibilē.igit̃ parti rōne destructa sensibili:nō oȝ ꝙ destruatur vegetabilis.ꝛ ita mortuo hoīe: adhuc manet aīata. ℂ Itē sicut embrio aīatur aīa vegetabili.et illi sic aīato suꝑuenit aīa sensibilis tanꝙ materiei:eadē rōne aīa rōnalis aduenit ꝑ materia cuidaȝ cōposito ex aīa sensibili.ꝛ illi sic aīato. ꝰ q̄libet istaꝝ est falsa.hō est aīal.hō est animatuȝ.sic ꝛ ista.hō ē embrio. ꝛ hō/ē yle. Nulla enim materia phisicalis vere ꝑdicat̃ de suo materiato. Dico ꝙ aīa vegetabilis ꝑcedit sensibileȝ ad hoc vt disponat materiā. Efficit̃ aūt semen aīatum in testiculis. vn̄ omne semē gīnitiuū:aīatū est.vn̄ et granū frumenti est aīatuȝ. In om̄i eñ ginitiuo effundit̃ semen plenuȝ spiritibꝰ qui secum introducūt suas potentias.s.aīe vegetabilis.aīa aūt sensibilis non ꝑcedit illam rōnaleȝ tꝑe:lȝ natura ꝑcedat. Eadē eñ dispositio naturalis debet̃ sensibili et aīe rōnali.sine tñ sensibili: non pōt aduenire aīa rōnalis. qꝛ aīa rōnal non pure est forma.sed vsia. vn̄ aduenire non pōt sine aliquo adminiculo eius ꝙ sit pure forma. iō adueniente illa:aduenit aīa rōnalis. ꝛ illa recedēte:recedit aīa rōnalis. Ad

hoc qd obijcit φ aia sensibilis adueniens h3 p materia quoddā3 qd cōponit ex aia vegetabili τ corpore dico φ falsum est. imo ex pcedente vegetabili τ subsequētib9 rōnali τ sensibili: cōponit forma hoīs perfecta que humanitas appellat. et ita nō ɔcedo φ in hoīe sint tres aie. sed vnica. illa tñ h3 tres ptes. φ āt hoc sit verꝝ habemus ab Arist. plane in libro de aia in ꝓlogo. Idē etiā habemus ab Auicē. in libro sufficiēte qui dicit q2 in simplicib9 idē est natura τ forma. in cōpositis aūt non ē forma sed aliqd formale. Sed si q̄rat de embrione sub qua specie collocat: dicūt φ nōdū est in specie: s3 est in motu ad spēm. Nihil enim qd est sub tali motu sub specie d3 collocari teste Aristo. est tñ sub genere.

¶ De opatiōib9 virtutū naturaliū.

¶ Dicamus aliqd de virtutib9 naturalib9 et eaꝝ opationib9. Et dico φ virtutes naturales quattuor dicunt ministrātes tm̄: q2 ministrant materiā cremēti τ nutrimēti membris augmētandis vel nutriendis: Uel q2 tendūt ad vnū finē. s. ad nutriendū. τ nutritio nō est nisi ꝓpter restaurādū cremētū vel ꝑpt augmētandū. ¶ Uerūtñ cū cadat ꝑm tres dyamettos nō cadit linealiter. τ ꝑm longū nisi vsq3 ad finē adolescentie ꝑm latū vsq3 ad. xl. i. vsq3 ad finē status etatis in qua incipit declinare subiectū occulte vel manifeste. Ministrātes igit nihil pficiūt vel manifeste imutāt: cū tm̄ dicunt respectu formatiōis fetus. s3 tm̄ pficiunt Ministrātes vo τ ministrate p̄parant. τ ex pte pficiūt. qm̄ fetū ad formā pfectā ducūt ministrata tm̄ pficit τ nō p̄parat. Generatiua em̄ mutat substantiā spmatis ossei in os. τ sic de silib9 agēs i spmata i matrice ad hoc d2 imutatiua p̄ma. S3 imutatiua scd̄a diuidit i cōprehēsione3 imutationē τ assilatiōnē. τ h9 assilatio d2 digō tertia largo mō ꝑ3 φ cōprehēsio ē in stō. imutatio in epate assilatio i oīb9 mēbris. S3 tñ gn̄atiua q̄ ē ꝑpt spēm sita ē i testicul maris τ femine. Appetitiua aūt viget p ca. τ sic. s3 calitas ē maior qm̄ inaniens τ ɔsumēs humidū. vñ vt9 sentiens suam inanitionē appetit. siccitas iuuat ad illud. qm̄ p̄pat spm̄ ꝑm Auicē. fritas siquidem ɔfortat. qm̄ ɔgregat in vna pte. in alia inanit. τ neruos i ore stōi ɔfortat i sui exhoneratōe. τ idē a siccitate iuuat. Ex inanit em̄ poros longitudinales. vñ facit ad attractū. q2 mūdificat cibū ab ore. Quietē āt nō opat siccitas. vñ vltiatū calore3 retinet. retētiua fit p siccitatē additā τ calitatē tēperatā. Siccitas em̄ p̄ncipiū ē retentionis τ iuuat membrū i retinēdo. Calitas āt ē tēpata. qm̄ calor ꝑ3 sui tēpamētū oēs v̄tutes ordinat. Itē siccitas retinet calorē. τ figit. iuuat aūt p accñs a fritate. qm̄ calore3 nō patit euadere ab ope. Digō fit p caliditatē additā τ humiditatē tēpatā. Oportuit em̄ calorē eē fortē i ꝓfundo se ꝑm oēs dyametros τ essentialr. τ vt cōphēdat humidū q̄usq3 ab ipso alteret τ ɔuertat cib9 τ coq̄tur τ p̄pet i materiā nutrimēti. et ē hūida: vt nutrimētū sit fluidū τ currens ad ꝓportionē mēbroꝝ mediocriter. Expulsio ē p ca. τ sic. tēpatas Caliditas enim supflua aut nimia siccitas aut minima aut exiccarent nimiū τ indurarēt: aut humectarēt quare esset expulsio supflua aut diminuta. Intelligūt aūt has v̄tutes dici p methaphorā: qm̄ attract9 i exterioribus fit aut a calore aut a vacuo. quō videm9 ignem attrahere τ ventosam. τ loca spongiosa τ artificialia trahētia humida. Nullus em̄

locus vacuus vt aq̄ sequit͛ aera. vñ appetitiuā ad hmōi silitudinē dixe runt fieri digestiuā p ca. ⁊ hu. Ebullitio em̄ non fit nisi a calido ⁊ humido. expulsiuā p fri. ⁊ hu. fieri autumant. qm̄ lubricū pedes non habet vñ labit͛ anguilla a manib⁹. lubricitas a calore dissoluit͛. a frāte inuat͛. hec etiā in interiorib⁹ eē manifestātur p quandā spēm bolismi ca. ⁊ sic. sumentē cibū ſm alexā. vñ pȝ ꝙ appetitiua est p ca. ⁊ sic. ¶ Itē quedam lienteria est obuolutio intestinorū a frāte viscosa. quare expulsio est a frāte ⁊ humiditate. lutū ꝟo siccitate ⁊ glacies frāte. quare retētio fit ab eis. Sed dicere talia est ponere particulare vl͛e ⁊ trahere vnū in ꝯñtiaȝ ad aerē. ⁊ istud fedū reputam⁹. ⁊ tales sibimet opponunt. Digestiua et reten. opant͛ circa eandē ptē simul. ergo alia ps ponit͛ sub dispōne cōtraria. s. ca. ⁊ hu. fri. ⁊ sic. ⁊ ad hoc dicūt quidā ꝙ qñ fit mētio de ca. ⁊ humiditate ītelligendū est de actualibus. qñ de fri. ⁊ sic. de potentialib⁹ ⁊ nō est ſm eos incōueniens ponere eādē ptē ca. ⁊ hu. actual͛r. ⁊ fri. ⁊ sic. potential͛r. sicut nec eandē ptē ponere sanā actu et egrotam potētia. ꝙuis icōueniēs videat͛ qualitates potētial͛r agere actu. Alij intelligūt virtutē agere p qualitates informatas ab eis vt appetitū ex igne ⁊c. ⁊ hȝ in esse ex ca. ⁊ sic. ⁊ sic de ceteris. Et hec opinio sumit͛ ex auctē Ioh. Expulsio fit p fri. ⁊ hu. non p fri. et sic. ¶ Tertij dicūt istas ꝟtutes fieri nō p cām sed p effectū: vt digōnēȝ p dissolutionē q̄ est effect⁹ ca. ⁊ hu. retentionē: p coartationē q̄ est effect⁹ fri. ⁊ sic. ⁊ nō sunt circa eandē pteȝ. Digestio em̄ ꝑfundat͛ in cibo. sȝ retentio circa ptes mēbri. quare non est ꝯ̄rietas actio. s. dissol͛onis ⁊ coartationis in eodē. In expulsione autē videntur plures motus conuenire. ¶ De motibus. Unde notādū est ꝙ motus alius est simplex alius cōpositus. ⁊ simplex dicit͛ hic nō q̄ caret ptibus sȝ qui non est cōposit⁹ ex diuersis spēb⁹ mot⁹. Motuū simplicium. ali⁹ ē localis: alius ꝯuertibil͛. et local͛ diuidit͛ ī motū circularē ⁊ motū linearē siue rectū. ⁊ circular ē in supra celestib⁹ vbi idē est ṗncipiū ⁊ finis mot⁹. vñ est ꝑfectus. Motus rectus siue linearis diuidit͛ in naturalē violentū ⁊ volūtarie mobilē ⁊ est naturalis in sursum ⁊ deorsum. violent⁹ in sursuȝ ⁊ deorsū. dextrorsum ⁊ sinistrorsum. ⁊ componit͛ vt q̄dam volūt ex naturali et circulari. voluntarie mobilis est in oēs ptes ante ⁊ retro: sursum ⁊ deorsum ⁊c. Motus ꝯuertibilis diuidit͛ in conuertibilē in essentiā. ⁊ cōuertibilē ī qualitatē. Cōuertibilis de q̄litate ī qualitateȝ dr̄ alteratio. Cōuertibil͛ de substātia in subām dicit͛ gñatio simplex susceptibil͛ noue forme specifice. Motus cōposit⁹ diuidit͛. aut em̄ est localis ⁊ ꝯuertibil͛ de substātia in substātiā: aut localis ⁊ ꝯuertibilis de q̄litate in q̄litatē. q2 nō sūt plures mot⁹ simplices q̄ localis et ꝯuertibilis. sȝ h̄ dupl͛r vt dictū est. Gñatio siue corruptio est mot⁹ cōposit⁹ ex duob⁹ ꝯuertibilib⁹. s. ex cōuertibili in essentiā ⁊ ꝯuertibili ī q̄litatē. Augmētū ⁊ diminutio s͛t motus cōpositi ex ꝯuertibili in q̄litatē ⁊ locali. Patet ḡ ꝙ digō est mot⁹ cōposit⁹. ⁊ tñ ē simplex opatio. Mot⁹ est cōposit⁹ ex trib⁹. s. ex ꝯuertibili in essentiā ⁊ ꝯuertibili in q̄litatē. et motu locali. Simplex tñ opatio q2 est tm̄ vnius ꝟtutis motio. appetit⁹ consistit in motu locali. Unde videtur ꝙ non sit appetitus sine tractu.

¶ Et dicunt ad hoc q vere tractus fit in appetitu. sed qñq ab exterioribus vt trahendo cibũ. qñq ab interiorib⁹ vt fit tract⁹ humor a mẽbris. vñ phibet in epla ab Alexan. ne vlteri⁹ differat refectio q saliua incipiat i ore imutari. Dat em itelligi humores trahi i stõm p ieiuniũ qui saliuã imutãt. Motus igit qui dictus est. est exitus de potentia ad actũ. Mot⁹ ãt qñq ẽ opatio ad idẽ qd efficit. vñ opatio est mot⁹ ad idẽ qd efficit. τ tal' qñq ẽ simplex. qñq cõposita. τ opatões simplices sunt iiij. dicte. Ape. re. di. τ expul. Composite opatões sunt virtutes situate in portis. vt desideriũ. trãsglutio expulsio. delegatio. Desideriũ em cõponit ex sensibili. s. inanitiõis et naturali. τ volũtarie mobili in ore stõi. Cui em videtur esse 9riũ desideriũ qd ẽ i orificio matricis. Matrix em sentiẽs potius suã repl'onez appetit. s. qñ semẽ abundat in vasis seminalibus. sed iste appetitus est propter spẽm. s. pter indiuiduum s tñ hinc τ inde cõpositũ ex actu. i. sensibili τ appetitu naturali. Transglutio 9o fit ex eisdẽ. expulsio 9o fit ex sensibili τ naturali τ voluntarie mobili. mẽbrũ em sentiens suam repletionẽ 9trahit se τ volũtarie iuuatur. τ forsitã natura pfundauit sps in egestione siue i expellendo vento sitatẽ. vñ fit mot⁹ τ delectatio. quẽadmodũ pfundat in oi qd meretur expelli vt sanie. spmate: Delegatio siue deportatio cõponit ex expulsiua mãdantis: τ ex attractõe recipiẽtis. Jam ex predictis patere põt q virtus est opatiõis initiũ. τ opatio est motus virtutis in id qd efficit. Unde ad inuicẽ dicunt. τ ĩ vtrorũq rõnibus oz vtrisq vti. et q̃uis scia vnius non fit sine scia alterius. tñ scia opationis et eius diuersitatis nõ est in scia virtutis. Et q̃uis dicat Arist. q ois actio in motu. τ ois motus in actiõe firmat. ois tñ opatio ẽ actio. vñ videt seq. ergo actio nõ est motus. quare nec opatio. Dico q diffinitio materialis est τ non formalis. Motus em vnus τ idem est quasi materiale actiõis τ passionis. sicut via athenis ad athenas. τ ecõuerso. τ idẽ spaciũ vie. tñ i opatione diuerse. ¶ Jtẽ videt q nulla opatio sit cõposita. Uirtus em ẽ pncipiũ efficiens opationis τ ĩmediatum. s oẽ pncipiũ ĩmediatũ appropriatũ est suo effectui τ econuerso. g cũ opatio sit effectus virtutis: vna opatio nõ erit effectus pluriũ virtutum. imo sicut plures virtutes: plures erũt opationes. ¶ Jtẽ si st due virtutes q opant: τ ipse nõ sunt cõposite. τ sunt in vno τ eodẽ membro falsum dicit Hali qui dicit i vno mẽbro τ neruoso impossibile est pluref opationes esse q vnã. Et ego cõcedo q si due sunt virtutes: due sunt opationes. Cõponunt tñ opatiões vnitate finis: sicut appetitus qui ẽ in ore stomachi. et sensus in eodem vnus est τ oim mẽbror necessitate. Una igit dicit esse opatio cõposita cũ sit duplex. Jtez virtus aie rõnal' oim est regulatrix opationũ que in nris corporibus fiũt. Jmpossibile em est q virtus i nobis generatiua efficeret corpus susceptibile triplicis aie nisi virtus rõnal' regeret eũ in suis opationib⁹. Silr de nutritiua 9stat q nõ reparet depdita: nisi eam virtus rõnalis adiuuaret. Sic ergo oẽs opationes virtutũ motiuarum τ sensibilium cõposite eẽ vident. Et dico q virtutes inferiores a virtute rõnalis aie regulant. non tñ ipsa virtus rõnalis opatur: s est

operatio solius virtutis naturalis sicut operantis τ virtutis sensibilis: τ rōnalis sicut regulantis. ¶ Item videt desideriū esse in oībus membris sicut in ore stomachi. in oibus aūt est vacuitas τ inanitio τ inanitionis sensus. i. appetit⁹ nutrimēti τ fames. ergo neqꝫ ex pte virtutis. neqꝫ ex pte eius qđ virtuti obiectū est: neqꝫ est excusatio qn mēbra oīa desiderēt τ habeāt desideriū. Et dico ꝙ natura stomachum ꝑpter alia mēbra gñauit. vñ natura in ore ipsius sensum non solū ꝑpe: sed etiaꝫ inanitiōis oīm mēbroꝝ ordinauit. In alijs aūt mēbris simplicē appetitū τ nō sensum gñauit. vñ mēbra non sentiūt suā inanitionem. quare desideriū solū in ore stomachi ordinatur cōpositū ex matrice. Dictum est ꝑm Haly ꝙ vni⁹ mēbri numero impossibile est plures esse opatiōes numero. ergo epatis nō erit nisi vna opatio numero. ¶ Itē oē mēbrum co ꝙ vnū est ꝑfectū ab vna opatōe τ oīs opatio ab vna virtute erit. ḡ omne mēbrū ꝑfectū virtute vt opatio stricte sumat que hꝫ ꝑficere mēbrū. vñ oē mēbrū vnicā hꝫ ꝑfectōeꝫ vñ epar vnicā hꝫ opationē q̄ imprimit nouā spēm in humoribus. Hoc mō stomachus non hꝫ opationem. Massa eñ ptisanaria: eadē est cum cibo extra. Seruit eñ epati virtute ꝑparatoria nisi opatio dicat eē iuuamentū. Sed ab hac non denoīat mēbrū. sic dico cerebrū vnā habere opationeꝫ. s. sensum: sicut plures. ḡ epar non hꝫ nisi vnā virtutē specificam. ḡ ab ea sumit diffinitionē τ denoīationē tam ꝑm virtutē ꝙ̄ ꝑm lapsum. Oppositoꝝ eñ eadē est diffinitio. ¶ Cū igit epar mēbrū sit generatiuū hūoꝝ ꝑ ṽtutē imutatiuā error ipsius erit ꝑm eandem ṽtuteꝫ q: ydropisis est error virtutis imutatiue. Et autumant quidā eādē eē digestiuā τ imutatiuā. sed nulla digestiua ē gñatiua. oīs eñ gñatiua est imutatiua. ḡ nulla digestiua est imutatiua cū digestio fit ex pte materie. imutatio ex pte forme. Et q̄rit tur si officiū epatis est imutare succū in sanguinolentos hu. cū ydropisis sit error huius virtutis. ydropisis erit morb⁹ officialis. ḡ erit vitiū in forma. vel numero. vel positione vel figura. qđ nō videt. ꝙ si ī forma aut in ꝯcauitate aut ꝑforatiōe: aut lenitate: aut asperitate. aut assimilatione. Si cā ꝑforationis oppilate: erit cā antecedēs τ nō ꝯiuncta. Si assimilatōe. sed imutatiua ī augmētatiuā que est in stomacho. τ coagulatiuā q̄ est in epate. τ assimilatiuaꝫ que est in tertia digōne. Sꝫ coagulatio τ discoagulatio fiūt ꝑ q̄litates ꝑm Aristo. in methe. ḡ videt ꝙ sit morb⁹ ꝯsilis. Et dico ꝙ ydropisis ē morb⁹ cōpositus ꝯsilis q̄ ad casum digestiue. officialis q̄ ad casum imutatiue cōis: quo ad solōnem ꝯtinuitatis. Et q̄re cuꝫ tā digestiua ꝙ̄ imutatiua sit defecta: quō gñet sanguis sufficiens. Et dicūt ad hoc ꝙ oīno virtus epatis eadem non pōt deficere. sed deficit imutatiōe τ tal' defect⁹ dicit error. vñ generat sanguinē. sed errando a perfecta generatione ipsius.

¶ Opinio quorūdam ꝙ̄ epar non sit ꝑncipiū san. nisi ꝑm viā ꝑpatiōis

Alijs videt ꝙ regulat eius operatio a corde τ rectificatur: vt pꝫ in bestijs degentibus ī pascuis: q: epar eaꝝ turgescit plenū aquea humiditate τ lapidib⁹ gñatis in substātia ipsius τ vesicis τ non gñat sanguinē ꝑpter virtutis defectionē τ corruptionē substātie.

vnde cito infirmatur: sed rectificat ipsum et sanguinē sufficienter gñat cor. vñ quis destruat epar diutius viuunt. Et qr ptinuitas epatis soluitur ex vehementi gñatione aquositatis: pz. Rupta em̄ pellicula exteriori: implet omentū: et intesticia intestinorum quousq; ascendat ad pect⁹ et tūc tussit, et significat malū: qm̄ suffocationē cordis. Vñ Ipo. ydropicus si tussierit: desperatus est. Sz et fuerunt qui dixerunt digestiuā esse propriā virtutē epatis imutatiuaz proprie cordis q̄ videt inesse epati ꝑm appitionē et ꝑm virtatē. Vñ dixerūt ydropisim accidere vitio cordis sicut epatis. et hoc nitunt extrahere ex Aristo. in libro de aīalibus. Dicit em̄. Om̄e aīal hñs cor magnū et amplū: pauidū est et timorosum. ¶ Calor em̄ quāto magis dispgit: tanto magis debilitat. vñ hō hñs grossum caput nō pportionatū corpori dicit assimilari asino ī morib⁹ ¶ Calor em̄ ī paruo corpe pgregat⁹: fortificat. Cor āt positū est ī medio tanq̄ aranea tele ī medio vt distans equaliter ab extremis sit pncipium. et minera oīm virtutū īfundens toti corpori. vñ oēs virtutes procedunt a corde. quēadmodū dic Auicē. pncipiū oīm virtutū est cor. ¶ Itē alia rō est ꝑm ipm. Epar est ad modū canalis p quē fit transit⁹. in transitu aūt nō est digō: q̄re epar nō ē nisi via ad cor. ¶ Triplici igit rōne pbat epar non esse pncipium sanguinis. sed cor: et est vna sumpta ab eo q cor est pncipiū oīm virtutū et scda a transitu epatis. qr vt acquiritur terminus in eo. qd pbat ī sanguine arteriali extracto: q̄ sanguis est purus. clarus. et est sanguis cordis. quē alij existimant esse eo. Et ē tertia rō sumpta a defectu ipsi⁹ quā cor rectificat. vñ ꝑz ipm epar seruit cordi virtute preparatoria et depuratoria. vñ cū humores non depurantur nec pparant a vitio epatis sumit principium erroris. vñ medicus attribuit hoc vitiū epati pter manifestationē in sensu. Et Gal. dicit signa ydropisis ex distempantia cordis et fit cū rubore faciei et inflatiōe. et citrinitate oculorum et faciei. et tumore brachiorum et manuū et pulsatione cordis. et calida pas. pectoris: et curat p subtiliatiua deoppilatiua q̄ hñt operationē in spūalibus. et h rectificatio est. qr cor non multū distēpat nec elongat a suo tēperamēto. qr ꝑz h nō multū posset stare vita ī eo nec morb⁹. vñ recessus ei⁹ parū ē ab eq̄li quēadmoduz fit ī febre. Et sicut ī fe. pōt declinare ad latus caliditatis: sic ad latus aliarum qualitatum. Aliter em̄ opposita nō essent apta nata fieri circa idem. vñ videt q cor gñat vapores aqueos sicut ignitos. quare ydropisis est fr̄a et ca. Sed ista dictio valde remota est a sn̄ia medicorum. eo q sentētia Aristo. facit medicos errare. eo q ipse loquit ꝑm veritatē medici ꝑm manifestationē in sensu. in cōib⁹ āt maior via. ¶ Veritatis aūt occultatio nō nocet medico. cū via ꝑm manifestationē pateat curatōis.

¶ De oppiniōib⁹ spērum ydropisis.

¶ Spēs ydroposis ꝑm q̄sdā ē vna ꝑm quosdam due. ꝑm alios tres. ꝑm alios quattuor. Qui dicūt vnā esse. alij dicunt vocabuli interptationē. Dicit em̄ ydropisis ab ydros q est aqua. aq̄ em̄ loco sanguinis gñatur Vñ ꝑm ipsos. spēs calide non sunt spēs ydropisis nisi abusiue: eo q loco sanguinis gñatur ventus. et hoc intellige ꝑm plus. qm̄ in omni specie generatur aqua et vent⁹. yposarcha autē in pcessu fit leucoflantia. ¶ Unde vna sunt ꝑm pcessuz. Sic

citas eni epatis non p multu tepus stat, in hac complone eo q fritas e aggregatiua huiditatis. quare conuertit in ei naturam. Qui duas spes esse dicunt: recipiunt cas fras. et bm eas diuidut ydropisim bm gnatoez et non bm pcessum. Spes ca. non dicunt esse spes ydropolis ppt dicta cam: cu dicat Gal. ois ydrops ex frigidis causis nascit. Qui tres spes esse dicut. assignant eas bm cas remotas antecedetes. et est vna retentio supfluoz pter naturam. vt menstruoz et emoz. et scda ex fluxu nimio vt sanguis vn fit debilitatio ipsius Et tertia distepantia epatis in ca. fri. et sic. humiditate. Qui quattuor spes esse dicut: assignant eas bm qt tuor cas humorales. et bm eas quattuor noia attribuunt vt illi spei q e ex fle attribuat nomen leucoflancia a leucos qd e albu. et fla. quasi albu fla. Illa q est est mla denoiat yposarca. ab ypos qd est sub. quasi sub cute. creos aut caro est. vl anasarca quasi iuxta carnem. Que est ex sanguine vocatur archis vel archites. archis eni vter est. sonat eni venter ad moduz vtris semipleni. Que est ex co. vocat tympanites a tympano eo q venter pcussus resonat ad modu tympani. ¶ Dico igitur q calor du est in gradu comensurationis et adequatiois naturalis generat hu. laudabiles bm materia et formam i epate. Cu aut excedit vel remittit: gnat hu. fros vel ca. sic. vel huidos. Cu aut remittit: frigiditas vocat i re vite. siue indigetia. siue debilca.

¶ De genere specierum ydropisis.

¶ Diuersimode quidem opat caliditas et frigiditas in re humida et i re sicca. na calor dbilis resoluit hu. terrestres in aquosos. Item ingrossando et ispissando ex aere fac. aqua debilis g caliditas agens in humido: gnat aqueos hu. in sicco: ventosos. Silr dico de forti calore excedente: resoluit in aerias. sz in humido magis resoluit in humidas i sicco: agit in vetosas. Semp eni in oi resolutione siue a calore forti. siue a debili fit: semp gnat aqua et ventus. Minor eni est q moueat q qui motum copleat. motus si qs fit sed no copletio. in frigidis causis fit aqua magis et ventus minus. in calidis ecouerso. Un dico q queadmodum fit in hyeme debilis caliditas q est in aere. resoluere sufficies est ex terris et aquis: aqua et ventu. Sed du est agens in humido: resoluit in pluuiam. agens in sicco: resoluit in ventum. Uerutn cu pluuia generat ventus et cu veto pluuia. nisi totaliter i ventum resoluat. Unde venti et pluuie gnatio e. pmixta. eo q grossius fit aqua subtilius aer. queadmodu dicit Aristo. Ois vapor est duo vapores. s. vapor humidus et vapor siccus. ¶ Pars igit materie huidior cedit in naturam aque. siccior in naturam venti. Silr dico q calor epatis remissus si peccet cu huiditate: resoluit in aqas et aerias. sz i aqas magis ppt natura eius a quo gnat Et si peccet cuz siccitate: resoluit in aerias et aqueas. sed in aerias magis ppter eande caz. Un in leuconflancia maior aquositas. in yposarca maior ventositas. cu he spes ad inuicem copent. Eodem mo dico si sit distepantia resoluens virtutem epatis cu huiditate: gnabit multuz de humiditate aquea et ventositate: propter indigestione. vn cu multuz sit de succo ptisane de quo paru couertit ad forma humoz: multum remanebit de indigesto. cuius pars i a calore excedete resoluet in aqueu

⁊ pars in aereuȝ ꝓpter ineq̄litatem succi. Et ſi ſit diſtēperātia a calore i ſicco: multū reſoluet̄ in vētoſitatem ⁊ parꝫ in aq̄ſitatē. Uentus enī eſt vapor ſiccus. Maior igit̄ vētoſitas generat̄ in timpanite. ⁊ minꝰ de aquea humiditate. In aſchite econuerſo. Eſt autē oīs aq̄ ydropiſis nitroſa ⁊ ſalſa. eo ꝙ cū hu. nitroſis ⁊ ſalſis aggenerat̄. Et dico ꝙ quāto magis cadit virtus epatis in fr̄a cā: magꝭ generat̄ de vētoſitate in ꝓceſſu. ¶ Unī oīs yposarca ſit leucofl̄antia ⁊ aſchites ſit tipanites i ꝓceſſuȝ tp̄is. Silr̄ quāto magis cadit cū cal̄itate magꝭ gn̄at̄ de vētoſitate in ꝓceſſu. Ex p̄dictis pȝ q̄re aq̄ gn̄at̄ in ydropicꝭ ⁊ vētoſitas ⁊ aq̄ ſalſa. Et dico ꝙ aq̄ gn̄atur in oī ſpecie ydropi. ꝓpter indigeſtionē cuius cā eſt defectus calorꝭ naturalis epatis. ¶ Eſt aūt ſuccoſitas multa. q̄re cū nō digerit̄. nō imutat̄ q̄re remanet cū imutatiōe pauca. In oī tn̄ digeſtiōe queadmodū i ebullitiōe ex̄ reſoluit̄ fumꝰ groſſus q̄ nihil aliō ē q̄ꝫ vētoſitas. g̊ ſm̄ diſpoſitionē epatis ⁊ humoris i q̄ agit calor debilis: gn̄at̄ aq̄ ⁊ vētoſitas. Qr̄ igit̄ in leucofl̄antia eſt humoral̄. materia hu..mida multa: multū de aq̄: ⁊ parū de ventoſitate gn̄at̄. q̄ꝛ in yposarca materia q̄uis etiam ſit humida multa diſpōne tn̄ epatꝭ ſicca: magis in fumū q̄ꝫ aquā reſoluit̄. ¶ In cal̄is aūt ſpeciebꝰ. q̄ꝛ eſt calor reſoluēs ⁊ cōſumēs ⁊ etiā q̄ꝛ leuius eſt fumū ꝯſumere q̄ꝫ aqueā humiditateȝ: videt̄ etiā aquā cōſumi ⁊ fumū potius q̄ꝫ aquā gn̄ari. ¶ Et dico ꝙ in his ſpeciebꝰ. q̄ꝛ calor naturalis etiā eſt debilis in radice. ⁊ iō ſit indigeſtio. ⁊ fr̄as accidētalis multa q̄ non digerit. ⁊ q̄ꝛ accidētal̄ operat̄: mouet ⁊ ꝯſumit. ¶ Unī reſoluit ꝓpter ebulitionem magnā in multū fumum.

Uerūtn̄ ſm̄ fortiorem cal̄. fortior ē reſolutio vt i tipanite. ¶ Hic q̄rit̄ q̄re maioritas vel minoritas quātitatis cauſe nō variant ſpēm. ſed in ſpeciebus cal̄i aut fr̄i nihil variat ſpēm niſi maioritas vl̄ minoritas gn̄ationis aq̄ ⁊ vētoſitatis. g̊ nō videt̄ ꝓpter hoc variari ſpecies quare non ſūt niſi due ſpecies. Una ex fri. alia ex ca. ¶ Iteȝ in ꝓportionali gn̄e facilior eſt ꝯuerſio in ꝯ̄rio difficilior. Sed epar eſt calide ꝯplexionis. ergo facilioris eſt conuerſionis ⁊ reductiōis cal̄a ſpecies q̄ꝫ fr̄a. ergo curabilior. ¶ Itē facilioris eſt reductionis ſpeciei ad ſpeciē: q̄ꝫ ſtatꝰ contrarū ad ſpēm. ergo ca. ſpecies facilioris eſt curationis. Iteȝ difficiliꝰ eſt ꝑ ꝯ̄ria q̄ꝫ ꝑ ſil̄ia. ergo fr̄a ſpecies eſt difficilioris curationis. Iteȝ maior eſt repletio ⁊ repletionis gn̄atio ⁊ conſeruatio. in fr̄is. g̊ difficilioris eſt cure. Et dico ad p̄mū ꝙ poſſet interimi. q̄m̄ maioritas ⁊ mioritas in numero faciūt diuerſitatē in ſpecie Dico aūt ꝙ materia diuerſa quemadmodū hu. diuerſi. ⁊ cā formalis. ſ. diſpoſitio epatis itroducens maioritatem. vel minoritatem aq̄ vel ventoſitatis faciūt diuerſitatem in ſpecie materiali. Ad aliud dico ꝙ cal̄. ſpecies nō curāt̄. q̄ꝛ ſi exhibeant̄ fr̄a ꝑ cā curatiua auget̄ cā ꝯiūcta. ſi ca. cā antecedens. Iteȝ epar fundamētum eſt ⁊ radix ⁊ minera totiꝰ humiditatis. ¶ Qꝭ ſi corrumpat̄ ⁊ deficcet̄: nō erit reparatio. Sicce eī diſcraſie epatis nullū membrū contra operari pōt. nec cibi. nec ſtomachus humectādo. q̄ꝛ ſiccitas vltimata epatis irreparabilis eſt. ¶ Item caliditate radicata rarificat in raro q̄ ſi minorat̄ calor ꝙ expirat virtꝰ. Exalāte āt humido exalat ſil̄ q̄ i materia eſt calor. ¶ Deficiēte aūt ꝯplexiōe

I

deficit q̄ supra ipaꝫ recipit virt⁹cō-
plexionalis. quia deficit virtus im-
mutatiua. deficiētib⁹ ꝯplexione ꝛ cō
positione: cadit epar a specie. quare
epar ydropici ca. nō ē epar. sicut fal
sus denarius nō est denari⁹. quare
ipi⁹ nulla est reductio. nec ꝑm spēm
nec ꝑm statū. ¶ Itē morbus iste fit
vitiū in poro. peccat eñi tā ꝑm ꝯple
xionē q̄ ꝑꝫ ꝯpositionē. quare nec re
ctificari hꝫ ꝑ subtiliatiua. tō augef
cā antecedens ꝛ ꝯiūcta. ¶ Itē cū in
eo fit vitiū i ꝯplexiōe: curari hꝫ ꝑ al-
terātia. g̊ sic deberef ei duplex cura
tiua. ¶ Sꝫ extinctio duob⁹ modis
fit. s. ꝑ suffocationē ꝛ rarefactioneꝫ
alteratiuis extīguef suffocādo sub-
tiliatiuis rarefaciēdo. ¶ Itē egri-
tudines circulares non curanf. Uñ
Arist. quare circularia vulnera non
curanf medici est scire q̇d geometri
aūt ꝑpter q̇d In circulo aūt nō ē ꝑn
cipiū nec finis. Cōiungif aūt quia
natura non pōt ponere alicui prin-
cipiū. ¶ Uñ hic calor gñat vētosi-
tatē. vētositas dispgit cal'. Utrūq̧ ē
destructio alterius principalis ꝛ ꝓ-
pria. quare circulatio. Nā cum epar
generet vētositatē ventositas ꝑpter
reuerbationē sipbac: dispgit virtu-
tem epatis. ¶ Uñ cū duritia sipbac
ꝓhibeat resolutōeꝫ in cura cōserua
tiua: fortissimo indiget resolutiuo.
¶ Uñ cū morb⁹ sit i tertio: vt⁹ resol
uēs opꝫ q̧ sit in q̄rto. Uñ nō curabi
tur vl' ꝯseruabif morb⁹ nisi ꝑ calꝫ re
solutiuū i q̄rto. ꝛ ꝑ tale q̇d si nō resol
uat vētositatē vt non addat in fumo
sitatē ꝛ calitatē rediētē supra epar.
¶ Et hmōi gñis salubris cause est
nasturtiū. calore eñi apit ꝛ resoluit ꝛ
cōsumit acetositate subtiliat ꝛ pene
trat. ꝛ cōstringit tā intus q̄ extra.
¶ Itē hmōi gñis ē fumigatio lau-
dabilis ex lapidib⁹ cādētib⁹ flu. po-
sitis in vino accepto optimo. ¶ Et
idē fit ex herbis diuf. i stupha. Itē
ex hoc gñe est sterc⁹ colūbinū catha-
plasmatū. ¶ Ista eī resoluūt aquā
ꝛ aperiūt sypbac ꝛ nō addūt vētosita
tē. Et dico q̧ in hoc morbo facilior
ē reductio stat⁹ ad spēꝫ: q̄ speciei ad
speciē. ¶ Uñ facili⁹ curaf leucoflan
tia. Nō eñi a statu suo epar oīno de-
clinaf naturali. quēadmodū in tim
panite. ibi auteꝫ oīno declinatur a
specie. hic aūt parū a statu ꝛ a specie
quare reducef status ad statū. ꝛ spe
cies ad spēꝫ. ¶ Igif facilioris redu
ctiōis erit stat⁹ ad specieꝫ q̄ speciei
ad spēꝫ q: cū in fris speciēb⁹ stat na
tura q̄nis maior fit repletio: faci-
lior erit cura ꝑ ꝯria q̄ cura specieꝝ
per similia.

¶ Signa vniuscuiusq̧ speciei ydro
pisis ꝛ primo leucoflantie.

Igna vniuscuiusq̧
speciei oportet diffe
rere. Et sunt signa
leucoflantie tumor
vl'is ꝛ hoc est ꝑpter
vigorē expulsiue q̄
fit ꝑ frm ꝛ hu. q: adhuc epar nō mul
tū declinauit a sua virtute. vñ longe
expellit. ¶ Qr aūt calor est debilis
q̇ frigiditas appellaf ꝛ epar stat sub
humida dispositōe: multa superflua
gñanf ꝛ vigore expulsiue expellunf
q̄ sua pōderositate labētia ad tybias
eas inflant. ꝛ in ꝓcessu venter infla-
tur ꝛ vltimo facies. ꝛ q̄nq̧ testiculi
multū replenf. ꝛ cutis hoꝝ mēbroꝝ
est alba ꝛ moll' ab albe hu. subcluso
ꝛ lucido. ꝛ digitis impssis. signū fo-
raminis imprimif ꝛ paulatim resur
git. color est pallidus. aut cineriti⁹
torpor mēbroꝝ. pigritiā ad motum
ꝛ sensuū stupor. ꝛ occupatio quasi ꝑ
lixi somni. ꝛ somnia aquarum ꝛ bal
nei aut nauigationis. nimia molli-

cies totius corpis. frequēs flux⁹ vētris ex indigestione ꝛ ex dispositiōe fra oris stomachi viget appetitus.
¶ Urina in principio est pinguis. ꝛ al. ꝛ qñqꝫ kāropos. in augmento et statu ꝛ cōfirmatōe etiā ꝑpter multā oppilationem addit in tenuitatem.

¶ Signa yposarche.

Il yposarcha ṽo qꝛ distempat epar ī frigi. ꝛ sic. ꝛ quia cadit vtraqꝫ q̄litas epatis debilis ē expulsiua. Uñ non trāsmittuntur sup̄flua vsqꝫ ad cutē sicut in pori sed sub carne retinent. vñ suscipit h̄ species denoīatōez. vñ nō tm̄ inflantur. sed caro fetet. cū respiratiōe mali odoris ex corruptiōe fumi ꝛ vētositatis interclusē. ¶ Est aūt ampullatio ꝛ vesicatio cuti vicina ꝛ est corporvl'is ꝛ habitudo ca. ꝛ q̄si cū rugositate ꝛ inequalis. vrina discolorata mediocriter tenuis. vl' mediocriter spissa. ꝛ qñqꝫ liuida. vel cinericij coloris. vel kāropos qñqꝫ ꝑ multum tp̄s p̄cessit ꝛ in ꝯfirmatiōe pallida ꝛ liuida ꝛ tenuis mediocriter. ¶ In oī igit̄ fra specie ydropisis in principio lōgo tp̄e p̄cedit vrina al. ꝛ spissa ꝛ obscura. cū q̄dā ꝑturbatiōe ꝛ cū liuido vel cineritio col'. Quare autē liuet: dicetur inferius.

¶ Signa alchitis.

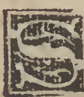

I aūt distēpet epar in cal'. ꝛ hu. calor cadit naturalis ꝛ sup ī ducit accidentalis. ¶ Uñ loco sanguis gñatur humiditas ꝛ ventositas. qꝛ sup inducit calor dissoluēs: vñ cadit virt⁹ naturalis digestiua ꝛ expulsiua q̄ si retinent superfluaꝛ inter sypbac ꝛ ventrē situant. ꝛ vēter ꝑcussus sonat ad modū vtrij semipleni aq̄ ꝛ vēto. ¶ Uñ denoīat aschites q̄ si vter aschites em̄ vter dr̄

¶ Signa timpanitis.

I aūt distempet epar in caliditate ꝛ siccitate cadit oīno ꝯplexio naturalis tā digestiua q̄ expulsiua. quare fit resolutio multa in vaporē siccū extendētē ventrē fortiter q̄ ꝑcussus resonat ad moduꝫ aq̄ timpanites denoīat.
¶ Signa cōia ꝛ discretiua specierꝫ ca.

Igna cōia ꝛ discretiua istarum specierum ca. sunt infl'o pedū ꝛ tybiarꝫ ꝛ supiorꝫ ꝑtiū vsqꝫ ad os stomachi. gracilitatio brachiorꝫ ꝛ colli. ꝛ faciei extenuatio nariū acumē oculorꝫ; concauatio ꝛ rotūditas. ¶ Et dicunt q̄dā q̄ ex distēꝑantia gibbi i caliditate ꝛ hu. apiunt pori ꝛ euaporat sp̄ūs ꝛ fum⁹ ꝛ etiā in sima. q̄re fit distēpantia ꝛ īdigestio ꝛ inde nascit aschites. Et qñqꝫ distēpat gibb⁹ in cal'. ꝛ sic. Uñ euaporat sp̄ūs ꝛ fum⁹ ꝛ deficit calor ꝛ gñat tipanites. Sed hec assignatio incōpetēs eē videt cū ꝯriorꝫ eadeꝫ debeat eē disciplina. Gñatio aūt sanguis a virtute epatis est specifica. et formali tota et non gibbi ergo lapsus erit s̄m huiusmodi virtutis lapsum et non gibbi nisi totum scd̄m gibbū disponat. Signa autem harum specierum discretiua sunt. quia in aschite apparet vrina mediocriter tenuis vel mediocris. ꝛ aliquando spissa. in timpanithe. tenuis. ꝛ vrina in vtrisqꝫ est colorata. in vtrisqꝫ intensa. vt subrusa. q̄ semper est mala ru. vel sub ru. Sꝫ de vrinis cōiter statim expediemus.
¶ In timpanite q̄ maior est tensio

ventris τ durior ex ficciori vētositate. in acbite parū mollior τ infl'o maior cū colli gracilitate magna τ tabescente babitudine corpis magis ac magis quotidie et emulo colore. vt ycterície croceevel viridis aut subfusci coloris cū scabievel prurigine τ vix fine splenetica pas. Et iterum discernunt adinuicē p ꝯplexionem babitudinem regionem. dietā τ reliqua particularia. ¶ Et dico ꝙ iste due species introducte nullo mō curātur. grauissime aūt dū introducūtur. ꝑme aūt due introducte silr nō suscipiūt medicatōes. Multos tñ in ꝓcessu multo tpis per fevidimus curatos ex paulatina ꝯfortatione caloris epatis. et resumptione virtutis. In pricipio aūt añ ꝯfirmatiōez a discreto curari pñt. ¶ Qñqꝫ aūt ē infl'ō ex indigestione et ventositate diffusa ꝑ totū corpus quasi ydropisis. ¶ Et aliquādo est cū fluxu ventris τ quādoqꝫ cū fe. Ut soci⁹ noster q̄ ꝭm infl'onem apparebat esse leucoflantic⁹ cum fe. tertiana τ vrina citrina tenui τ fluxu ventris vsqꝫ ad. iiij. sellas q̄tidie. sꝫ erat iuuenis τ quasi melicus τ ex multa indigestiōe cōtigerat. ¶ Ego vero digessi materiaꝫ cū decoctiōe berbaꝝ frigidaꝝ τ multo gariofilato. τ dat̄ mirab. ci. τ lzebulis solut⁹ est venter. ¶ Et ductus ad balnea sulphurea: oīno curatus est. ¶ Curat̄ igit̄ talis per digestionem τ euacuationem leueꝫ τ stupbā. Cā antecedens quādoqꝫ est distemperātia spūaliū in calitate. vnde attrabūt a fontibus. fontes a venis vene ab epate epar a stomacbo. Stomacbus igr̄ nimiū iā inanit⁹: nimiū porū appetit vnde recipit magis de potu q̄ opꝫ. ¶ Unde suffocat̄ calor τ fit indigestio. Unde cruda succositas veniens ad epar. calorem suffocat. ¶ Uñ sanguis crud⁹ aquosus ꝑ mēbra effundit̄. τ per diuturnā cōuersationē τ frequentē: epatis complexioneꝫ alterat. τ in sui naturā cōuertit. boc etiā accidit sepius vitio stomacbi īfrigidati. ¶ Uñ cadit digestio. Silr̄ vitio intestinorum nequeuntiū depurare succū a fece. qui impurus veniēs ad epar: ydropisim facit. ¶ Idem fit vitio splenis non depurantis epar a melia. Silr̄ etiā vitio renuꝫ oppilatoꝝ. Unde vrina rediens supra epar: facit ydrop. Similiter sanguis menstru⁹ aut emoroidoꝝ retent⁹. Silr̄ flux⁹ eorūdem superfluus aut ꝑ nares nimis euacuans. τ virtutem epatis exsoluens quemadmodū in mutilatis ꝯtingit τ quādoqꝫ ecōuerio. sanguis flux⁹ in mutilatis mēbris curatis rediēs super epar: virtutē ipsius suffocat τ extinguit sed cura ē minutio. Quādoqꝫ etiaꝫ ex epatis apostemate male curato cadit virtus epatis τ multꝭ similibus causis virtuteꝫ epatis suffocantibus. aut a naturali ꝯplexione aut compositione virtutem eijciētibus: quibus curatꝭ curari possunt species ydropisis.

¶ De siti ydropicorum.

Dubitatio āt ē d̄ siti quō fieri possit in leucoflancia cū totuꝫ corpus disponat̄ in fri. τ bu. τ stomacbus repleat̄ bumiditate. cum naturales distemperantie faciant appetere similia inaturales contraria. ¶ Unde potius deberent appetere vinum q̄ aquam Et dicunt ad boc q̄uis membra repleta sint bumiditate. illa tamen bumiditas est inconueniens. τ innaturalis. Unde membra appetunt bumidum naturale τ sitim introducūt.

¶ Et licet illa distemperantia sit accidentalis, et nõ naturalis, qꝛ tamẽ cõuersa est in habitũ efficitur quasi naturalis, et ideo omnino appetit simile. s. aquam tanq̃ꝫ naturalis. Itẽ cum multũ sit inanitum de naturali aque autem humiditas non restaurat naturale nisi ꝑm viã humectationis: ea non saturatur appetitiua. sꝫ potius incitatꝛ. ¶ Sꝫ quare nõ est sic i ca. specie: dico ꝙ appetitus corrumpitꝛ. ¶ Alij autem dicunt sic. scꝫ ꝙ sitis ꝓuenit ex eo ꝙ in hac specie ydropisis. s. i leucoflãtia maioꝛ ẽ repletio q̃ꝫ i alijs. ¶ Uñ maioꝛ ẽ ꝯphẽsio spũaliũ q̃ꝫ i alijs. ¶ Uñ retinentꝛ vapoꝛes ca. et sic. in coꝛde generati. cũ non possint exire ꝑ flatuꝫ. Unde illi retenti calefaciunt spiritum. et ita ratione vicinitatis desiccant os stomachi. Unde fit sitis. Sed ista distemꝑantia in ca. et siccitate qꝛ est naturalis: facit appetere contrariũ. ¶ Et quãto magis replentꝛ vẽter potu: tanto magis compꝛimuntꝛ spũalia. ¶ Unde ca. vapoꝛes i coꝛde generati retinentꝛ. et ideo os stomachi magis desiccatur. et inde maioꝛ sitis generatꝛ. ¶ Iteꝫ aqua fri. in stomacho recepta frigiditate sua fundum stomacho oppilat. et viã sibi claudit Unde resoluitꝛ fumus et replet os stomachi. et cum calefiat: distemꝑat os stomachi et desiccat et sitim inducit. et hoc posset esse veꝝ in ca. spẽ aliqua. vel stomacho ca. ¶ Sed non in stomacho distemꝑato in frĩate. q̃ calefactio erit i vapoꝛe a debili caloꝛe dissoluto. Propter quod dico ꝙ vapoꝛ dissolutus ab aqua nõ satisfacit appetitui. quoniam non nutrit. nec cõuertitꝛ in substantiaꝫ coꝛpoꝛis. Unde iuuat inanitioneꝫ et addit in sitis generationem.

¶ De coloꝛibus vꝛinaꝝ in ydropisi

De vrinis autẽ ydropicoꝝ dico ꝙ albedo ex defectu caloꝛis et indigestione summa concreatꝛ ꝓcipue si cuꝫ debilitate epatis et casu virtutis generetꝛ. maxime si humoꝛ suꝑabundans in venis virtutẽ digestiuã debilitet. Uñ ex multo tꝑe ydropisis innascitꝛ et si remissa fuerit et spissa. qꝛ caloꝛ nihil segregat de materia indigesta. Si cum q̃dã fuerit liuiditate et ꝑ totum: leucoflãtiã significat longo tꝑe ꝓcedente liuiditas aũt illa est cũ moꝛtificatione ca. naturalis. ¶ Si vero non fuerit multũ remissa velut karopos et liuida anasarchã significat. qꝛ anasarcha ex minoꝛi frĩate q̃ꝫ leucoflãntia generatꝛ. et hoc longo tꝑe ꝓcedẽte. qꝛ ydrops non inducitꝛ nisi lõga indigestio ꝓcedat. ¶ Uꝛina igitꝛ al. et spissa et obscura cũ quadã ꝑturbatione cum liuido vꝉ cineritio coꝉ. et ꝑ totum multo tꝑe ꝓcedẽte leucoflãntiam significat cũ talibus sinthomatibus dictis vt sunt indigestio inflõ pedũ ventris et faciei i nocte. tumoꝛ i pressus digito foramen facit. Uꝛina autem karopos et spissa et liuida et cineritij coloꝛis longo tꝑe pꝛecedente yposarchã significat. ¶ Ulterioꝛes aũt coloꝛes in his mali sunt. vt citrinitas vel rufedo. febꝛem eñ significant subrufa et ruf. ex aquoso sanguine in venis contento et nõ putrefacto reddi solet. sed a medietate suꝑius liuida. vt appet in aschite. Et qꝛ hec passio nõ cito innascitꝛ: opꝫ ꝙ cũ longo tꝑe cõfirmetꝛ anteq̃ꝫ aschitẽ iudicemus. ¶ Distinguitꝛ aũt sic. Si fuerit vꝛina rufa vel subruf. et ꝑ totum spissa et in suꝑficie apposita manu liuida et turbulẽta: cõtinuã q̃tidianaꝫ ex flẽ naturali significat. Si fuerit

talis per totum ꝛ liuida: quotidianã exflegmate dulci significat in matrice vel spiritualibus putrefacto.

¶ Si autem a medietate liueat superius multo tempore ꝑcedente. ascbitem iudicabit. ¶ Ex calefactione autem epatis vrina ru. vel subru. mediocriter tenuis et mediocriter spissa apparet vt videt̃ i timpanitbe que licet non fiat ex bumoribus: tamen ex epatis calefactione sanguis q̃ in eo continet̃: ex calore aduritur qui cum vrina emissus vrinam reddit in superficie viridem vel liuidã pro minori vel maiori adustiõe. boc autem non conuenit nisi longo tempore precedente ꝺm ꝙ epar fuerit calefactum. ¶ Solet autem opponi ꝙ quelibet species ydropisis babet fieri ex indigestione ꝛ ex distemperantia sime in frigiditate. ¶ Cũ ergo vrina in sima epatis generetur loco sue generationis babet attestari. ergo vel est nuncius fallax vel simam epatis calefactaꝫ esse ostendit talis vrina. ¶ Quidaꝫ dicunt ꝙ omnis ydrops babet fieri ex ĩdigestione. sed diuersimode. qꝛ leucoflãtia ꝛ yposarcba babent prouenire eo ꝙ locus digestionis. sciꝫ intrinsecus frigiditate distemperatur. ¶ Alie due species. s. ascbites ꝛ tĩpanitbes contingũt. qꝛ parietes epatis. id est exterior suba ĩ caliditate distemperat̃. ꝛ ita rarefit ꝛ aperiunt̃ pori illiꝰ adeo ꝙ calor illius extrinsecus contentus simul cum spiritu exalat. et ita locus digestionis a calore destituit̃. ꝛ ita fit indigestio. ꝛ sic contingit ꝙ calor est causa indigestionis. ꝫ digestio fiat per calorem. ¶ Sed cuꝫ vrina generet̃ in sima epatis eiꝰ frati attestat̃ cũ ꝓbibet̃ attestari caliditati gibbi epatis ꝑ quã transit. nec sic est nuncius fallax. sꝫ apta est: nisi aliũde impediat̃ ꝛ in gibbo epatis calefacto ex eo. succẽsa in eo existẽte immutat̃. qꝛ colera cũ sese vrine admisceat ꝛ eã coloret. vl' per gibbũ ca. trãsiẽs incẽsionẽ vt aliȷ̃ dicũt acq̃rit. Sꝫ eis opponit̃ ꝙ silr̃ in dyabete cũ ꝑtransit ad calõs reneos: debeat colorari. ¶ Rñdent ꝙ ex diuturna mora quã fecit in gibbo epatꝫ cal'i ꝓpter angustiã capillariũ venarum non cito valens exire: intẽsa efficit̃. Sꝫ in dyabete ꝑuã morã facit in renibus. vel renũ venis ꝛ vrinalibus meatibꝰ ꝑ calorẽ ampliatis.

¶ Uel possumus dicere ꝙ sima epatis distempata est in calore cũ vrina in ascbiticis ꝛ timpaniticis ei attestat̃. Dicunt̃ tñ ille species ydropisis fieri ex indigestione. qꝛ cibaria nõ bñ ꝓut decet ꝺcoquunt̃ duabꝰ de causis. Una: qꝛ multum existẽte epate distempato. ptisanaria massa in eo exterius adurit̃ ꝛ ĩteriꝰ cruda remanet. exẽplo carniũ q̃ in olla posite ꝛ nimis forti igni apposito: exteriꝰ aduruntur. ꝛ crude interius remanẽt. In assatis quoqꝫ euidẽtius apparet. et in pane exterius torrefacto: interiꝰ crudo remanẽte. ¶ Alia auteꝫ cã est qꝛ ꝫ calor accidẽtalis multus sit ibi calor tñ naturalis. i. spũs paucꝰ existit. cuius calore digestio celebrat̃.

¶ Quo absente vel pauco existente fit indigestio. i. nõ bone masse ptisanarie in sanguinẽ trãsmutatio accidẽtalis. ¶ Uñ locus. i. epar calefactum bumores exurit ꝛ in vrina colorem intendit.

¶ De causis liuorꝫ vrine ĩ ydropisi.

Iuet aũt vrina ex debilitate epatis ꝛ deficiẽte calore naturali: ꝛ ex indigestione crudi ꝛ grossi gñant̃ bu, q̃ mixti cũ vrina

faciunt eã liuere. sꝫ tamen non semꝑ crudi groſſi ⁊ hu. ſt. cãc liuoꝝ. Sic ei oẽs vrine ſignificãtes groſſos ⁊ crudos hu. deberẽt liuere nec ex fumis ⁊ debili calore gñatis vt quidam illorum dicũt: vrina reddit liuida velut ydropicis. ¶ Sed ex debilitate epatis põt vrina liuere. qꝛ ex debilitate ſubſtantie epatis ⁊ deficiẽte calore naturali ex indigeſtione groſſi ⁊ crudi gñant hu. ſ. cũ ſtã crudũ indigeſtũ cũ ſanguine gñatum: ad mẽbra tranſmittit nutrienda. ⁊ par de ipõ ab ipſis recipit. ⁊ faciẽs ibi moram cum nõ habeat a calore natura li depurationem. ſola frigiditate liueſcit ⁊ mortificat. ¶ Cuius ps cũ vrina expulſa: eaꝫ facit liuere ſui ad mixtione. ⁊ ſi longo tꝑe fiat: neceſſe eſt vt ydrops ex indigeſtione. ⁊ virtutis epatis debilitate ꝑ fritatẽ ſeqꝫ tur. vt eſt leucoflantia ⁊ yposarcha. ¶ Cũ aũt ex calitate ⁊ hu. virtus digeſtiua epatꝫ debilitat: aquoſus ſanguis ⁊ crudus gñat. Qui cũ ꝓpt ſui cruditatẽ nõ incorꝑet. nec a calore naturali moueat penitus mortificatur ⁊ liueſcit. cuius ps cũ vrina emiſſa: eam facit liuere. ¶ Et ſi lõgo tꝑe hoc fiat ydrops. ſ. aſchites innaſcit Si vero intenſior fuerit calor cum ſiccitate: fit aduſtio. ¶ Vñ quaſi viridis vrina apparet in ſuꝑficie. ſ. in timpanithe. Ex calore aũt mortificãte dicũt vrinam liuere. Põt eñ vt aiunt intenſus calor eſſe accidentalis ⁊ multus ⁊ paucus eſſe naturalis ꝓpt paucitatẽ ſpũuꝫ ⁊ cõſumptionẽ ſubſtantialis humiditatis. ¶ Unde calore naturali deficiẽte ex mortificatiõe põt liuere vrina. liuet aũt duob⁹ modis ex accidẽtali. qꝛ ſi tm̃ põt cõſumere quantũ diſſoluit: tunc cõſumpta ſubſtãtiali hũiditate mẽbrorũ deficit calor. naturalis cũ ſuo priuet fomẽto. ⁊ hoc in pacutis conuenit. vñ eius ꝯtraria qualitate iuualeſcẽte. ſ. frigiditate: fit mortificatio ⁊ vrine liuiditas. ¶ Si autẽ calor plus diſſoluit ꝙ cõſumit: pars non cõſumpta ⁊ diſſoluta cũ vrina egredit. ⁊ oleaginã reddit vrinã. vt i diuturnis fe. ꝯtingit. liuet aũt ex calore. iij. modis. ¶ Uno mõ dũ accidẽtaliter ꝑ cal. extraneum calor corrũpit naturalis. Quo deficiẽte ⁊ frãte inualeſcente liuiditas inducitur. ¶ Duobus autẽ modis liueſcit vrina a calore directe. primo duꝫ calor naturalis ſubſtantialẽ humiditatẽ pulmonis conſumit. ⁊ de vnctuoſitate ſanguinis in venis contẽti quedam pars cũ vrina egrediẽs: liuidã vel oleaginã reddit vrinã vt in ethica. ¶ Unde ſi talis in ſuꝑficie liuida vel oleagina multo tꝑe ꝑcedente appareat: ethicam iudicamus. ⁊ liquefactionẽ mẽbroꝝ cũ qualicunqꝫ colore fuerit: ꝓtẽdit. In continua autem cum materia in venis ſit ſucceſſa: magis vnctuoſitas ſanguinis et humiditas membroꝝ ꝙ in interpolatis reſoluunt ⁊ vrine admiſcẽtur. ¶ Secũdo modo aũt vrina a calore liueſcit directe. ⁊ de hoc ſatis dictũ eſt in cura ſynochi.

¶ Propria opinio.

Nobis autem videt ꝙ a calitate ⁊ frãte liueſcit vrina ſic. cum frãte virtus debilitatur ſanguis generat aquoſus qui cum ad membra nutrienda ſit tranſmiſſus eius pars purior incorporatur. reſidua aquoſior ⁊ inutilis a mẽbris reſpuitur. faciẽſqꝫ ibi morã cũ nõ habeat a calore naturali de

purationem: sua frate liuescit et mortificatur. et vt supra diximus si longo tempore hoc fiat ydrops innascitur vt leucoflantia et yposarcha. ¶ Similiter autem cum debilitatur calore epar ycor qui in epate generatur cum a membris non suscipiatur. et motu spirituum non euentetur. vnde mortificatur et liuescit. vt diximus: ascbitem vel timpanitem significat. ¶ Nec quilibet humor derelictus a natura liuescit: nisi sit fla liquidum valde et aquositas sanguis. Que duo pro sue subtilitate passibilitate: mutantur frate autem mortificante liuescit vrina. Deficiente autem naturali calore: alterius esse. s. fratis: maior incipit esse effectus. quam aquosas partes condempsat in terrestres. cum albus color ab aquosis partibus debeat prouenire. et a terrestribus niger et eorum contradictione alterutra: liuidus color ex vtroque compositus innascitur. frigitate prius condensante aquosa in terrestria: niger color inducitur de quo infra dicemus. ¶ Potest etiam hec frigitas esse in acutis fe. et in longis egritudinibus. Accidentali namque calitate corrumpente naturalem: frigitas potentialis intendit per quam membra mortificantur. Corrumpitur quoque naturalis calor ab accidentali et deficit vt in pacutis. et quia exalante humido. exalat naturalis calor. et contrariarum qualitatum effectus incipiunt dominari. s. frigitas et sic. quam dum aquosas partes condempsant in terrestres vrina liuescit. ¶ Uidemus autem sepe in acutis vrinam paulatim remitti et liuidam fieri. quia paulatim in eis naturalis calor extinguitur. In quibusdam enim calor naturalis subito extinguitur. et in eis etiam dum moriuntur: vrina intensa inuenitur. ¶ Cum autem vrina frigitate mortificante liuescit: liuet tota equaliter. Sed si totaliter fuerit liuiditas et si post aliquantulum temporis humor in fundo resideat et in superficie vrine a liuore recedat mortificationem humoris. et non tantum membri significat. ¶ Hoc autem conuenit cum liuiditas redditur ex commixtione humoris. Sed si nullo modo resideat humor in fundo. vel etiam si resideat dum liuiditas non recedat vt dicunt magistri: mortificationem membri significat et humoris. ¶ Potest tamen contingere quod non subtiliatur vrina sed in sua perduratque liuiditate. nec erit ex mortificatione membrorum sed ex grossa ventositate que ex grossitie sua et viscositate impediente vt spiritus nequeat exalare. vrinam in liuiditate et turbiditate conseruat. quod per vrine perturbationem cognoscimus. Grossa enim ventositas vt diximus reddit vrinam perturbatam.

¶ Ex predictis autem patere potest quod liuor aliquando ex indebita proportione et pre dominio frorum. s. terrestrium et aquearum. aliquando extranea admixtione et indebita proportione semper est talis et significat mortificationem epatis non potentis depurare et partes igneas multiplicare. sed si per debilem actionem caloris euaporant partes subtiles ille liuor significat mortificationem humoris et membri. ¶ Ex extranea admixtione dupliciter quandoque humoris: quandoque fumi grossi. ¶ Si humoris. tunc quandoque partialis quandoque totalis. Si partialis: habet ex alio membro mortificato quod tertiam humiditatem non sufficit assimilare. ¶ Unde tanquam dissimile redit ad epar et exit et liuere facit regionem vrine sibi respondentem. si talis per longam residentiam subtiliatur: per regionem cuius est esse protenditur. ¶ Si totalis: tunc omnia membra mortificata repellunt ad epar suum nutrimentum et talis vrina per residentiam inspissatur. ¶ Quando ex ad-

mixtione fumi grossi: tunc semp est partialis. & liuet superius propter naturam fumi. talis per residentiá non attenuat. Liuidus ergo color significat preparationez & infectionem mortificationis. Et differt a nigro in remissione maliciei. Sed liuor quãdoq occupat totalez vrinam. quãdoq partẽ. Totalis liuor vt diximus: significat mortificationem membri et non humoris. qñq simul mẽbri & humoris. et quãdoq humoris & non membri. Si humoris & non membri: tunc per residentiam inferius debet inspissari et liuiditatẽ retinere. superius aũt clarificari et non liuere. si humoris et membri: nulla residentia vrine liuiditatem põt abolere. ¶ Idem dico in mortificatiõe mẽbri qđ est epar. sed q dicitur membri mortificatio intelligit qñq de aliquo membro alio ab epate mortificato vt palisi mortificationis. ¶ Mihi ãt videt q in leucoflãtia vel yposarcha q̃diu vrina liuescit pticulariter: humoris impuritatẽ aut mortificationem significat. ¶ Cũ ãt tota vrina liuescit mortificationẽ epatis. & sic per ɔsequẽs humoris demonstrat. & eodẽ modo dico in ascbite & tympanite.

¶ De medicina euacuatiua & flebotomia.

Antequã ad curam accedamus: inquirẽdum est vtrũ euacuatio p medicinã euacuatiuam & flebotomiam cõpetat. & de regimine ipsius cũ se. qm in his videtur esse dubitatio. Nã omnis medicina appropriata est alicui humori. sed in ydropisi non est humor sz aqua salsa & ventositas. quare non competit medicina. Et dico q medicina eligens non solũ purgat humores. sed etiã in humoribus similes. queãdmodũ in vrina camelo et serum caprinum. vnde purgant aquam citrinam ydropico rõne similitudinis q̃uis nõ rõne proprietatis. sic purgat serũ co. & vrina camelo flã rõne pprietatis. & succus sambuci aquam ci. in leucoflantico & radix geneste crocee. ¶ Queritur iterum vtrũ flõmia competat in leucoflantia & yposarcha. & videt q sic Educit em ycorem qui est cã indigestionis & aquã salsam extinguẽs & suffocans naturalem calorẽ epatz et vena. ergo subtractio eius erit bona. Item alexã. dicit flõmiam eẽ faciendam in yposarcha. Item in ydropisi ptim est materia extra vasa. partim intra. sed ei que est intra debetur flõmia. qm euacuat saug. intra vasa. ergo competit. ¶ Item omnis multitudo suffocans virtutem debet subtrahi. sed multitudo suffocat calorem in venis. ergo debet subtrahi. sed omnis subtractio debet fieri per ppinquiora. sed hic sunt vene. ergo subtractio dz fieri per venas. sed subtractio p venas fit per flebotomiam. ergo flebotomia cõpetit. Contra flõmia est euacuatio soluens plenitudinẽ sanguinis. sed sanguis rõne qualitatũ cõfortat digõnẽ. & rõne substãtie ɔfortat virtutẽ. g eius subtractio addet in indigõnez & casum virtutis que maxime iuuari debẽt. g nõ cõpetit. ¶ Itẽ spũs vehunt in sanguine. sz a spiritib9 est digestio. g subtracto sanguĩe: extrahunt spũs. g cadit digestio. Itẽ minutio infrigidat. g i leucoflãtia et yposarchia. flõmia addet in cãm. g nõ cõpetit. ¶ Itez

in omni ydropisi minus generatur de sanguine q̄ oportet. ergo nō est subtrahendus. sed est intromittendus. Item in ca. ydropisi distemperatur epar in calore ⁊ eius gibbus. sed fl'omia infrigidat. ergo in ca cōpetit. p̄cipue si sit ex humore calido Item si fit ex fumis ca. fumoꝝ precipue fit euentatio p fl'omiā. g̃ competit. igiť cū calor ⁊ fumositas educantur. quare ⁊ materialis cā ydropisis: ergo cōpetit. Cōtra in fl'omia educunť san. ⁊ spūs. ergo necesse est cadere digōnem ⁊ virtutē. ergo nō cōpetit. ¶ Item addit in siccitatē que ē lima caloris ⁊ apertiōe; epatis ⁊ rarefactionē ipsius. ergo nō cōpetit. Et dico q̄ nec ī leucofl'antia nec in yposarcha simplici facienda est fl'omia nisi ex multitudie ycoris suffocantis calorē timeať. ⁊ hoc intendebat Alexan. p̄cipue in yposarcha propter ipsi⁹ supfluitatē. Optima eñ est eductio ycoris in ydropisis curatiōe. si non boni sanguinis euacuatio dānum induceret. ¶ Cōpetit aūt in yposarcha. q2 ventū eijcit a venis ne redeat ad epar ⁊ dispergat calorē ipsius. maxime eñ timetur humiditas. melius aūt euentať per venas. ⁊ purgať cū sit in venis magis. Unde minutio magis cōpetit in yposarcha q̄ in leucofl'antia. In vtrisq̄ tñ laudabilis est si multitudo calorē suffocet. Et si malum fiat oportet facere malum vt viteť maius. ¶ Itē dico q̄ ī ca. ydropisi bñ cōpetit fl'omia ptibus ꝯuenientibus. Et queadmodū in fra fit ꝓpter aquositatis multitudinē diminuendā. silr in ca. fit ꝓpter calorem ⁊ distemꝑantiā epatis alternanda; duplicem ꝯm diuersas eius ꝑtes vt dictū est. Gibb⁹ eñ distēpať in calore. ⁊ ex eius distēꝑantia porí aperiuntur. Unde exeunt spūs ⁊ fumositates co. vñ in sima frigiditatis effectus introduciť. quare ibi fit indigestio. sed per flebotomiā remittiť calor ī gibbo. quare fit poroꝝ eius constrictio ⁊ spirituum ⁊ fumositatum in syma retētio. quare in syma fit caloris ꝯfortatio qui per caliditatem gibbi dispergebatur. ¶ Itē queriť cum vrina subrufa vel ruf. significent mediocritatem digestionis. vtrum significent materiam digestam in leucofl'antia ⁊ yposarcha Et dico q̄ non. sed perniciem ⁊ interitū: cū calorē excedentem significent. pallida tamen ⁊ subpal. ī aliq̄bus posset cōpetere. Ois aūt vrina supra pallorē colorata ī his discrasiam febrilem significat. Queritur vtrum ꝓuocatio fe. laudabilis sit ī leucofl'antia. ⁊ yposarcha queadmodum in paralisi ⁊ appopl'ia ⁊ spasmo. Et dico q̄ non. q2 in his speciebus ydropisis fit morbus ꝓpť errorem digestōnis. febris aūt adderet in dispositionem caloris ⁊ errorem maiorem. In his aūt non est error digōnis epatis: sed multitudo suffocās venas. Ex multa frigiditate eñ cōpetit mult⁹ calor per ꝯtrariū. Itē si leucofl'anticus febricitat interpolate. queriť vtrū facienda sit fl'omia: et videtur q̄ non ne cadat digestio ⁊ virtus. ¶ Cōtra cum sit multitudo ꝯm venas ab ebullitiōe eius q̄ est extra venas facile suscíperent calorem eius qđ intra est et adustionem. quare cito posset generari ꝯtinua. ¶ Itē si leucofl'antic⁹ febricitet ꝯtinue. queriť vtrum cōpetit fl'omia ⁊ videtur q̄ sic. Nō eñ propter leucofl'antiam dimittenda est: cum periculosior sit continua et apostema intra quā leucofl'antia. q2 nullus sane mentis medicus cō.

tinuam cām recipit sicut leucoflan-ticum. Et dico ꝙ si fortis est pa. par-ticularibus ꝯuenientibus vel par-tibus ꝯfortatiuis: facienda est flo-botomia in leucoflantia et yposar-cha: vt maius malū declinet. Item queritur de cā curatiua si leucoflanti-cus febricitet ꝯtinue vel interpola-te. si dat calida: nocet febri. si frigi-da: ydropisi. ¶ Dico aūt qn̄ contra-rie cause vel morbi ꝯueniunt: peri-culosiori citius occurrendū est. q̄re febri. Quedam tn̄ adbiberi pn̄t cō-uenienter ꝯtra leucoflātiā vt endi-uia. scolop. ceterac. politricū. capill' ve. qꝛ licet h̄ frigida infrigidēt leu-coflantiam. ⁊ ita aliquātulū obsint. maius tn̄ sequitur bonum ex talium oblatiōe. s. materie febrilis nociue eductio. qꝺ facit ad minorationem leucoflantie. sicut p̄ reubarb̄. quod est ca. bn̄ datur tertianario. qꝛ lꝫ mo-dice noceat intendendo discrasiam multū tn̄ iuuat educendo nociuam materiā. ¶ Itē qn̄qꝫ distemperatur gibbus in calore. vn̄ p̄ euaporatōeꝫ ⁊ rarefactionē spirituū a syma: īfri-gidatur syma. Si ergo exbibeantur calida: obsunt gibbo. si frigida: no-cent syme. imo dico ꝙ ꝯferūt fra. p̄ h̄ eū claudunt pori ⁊ retinentur sp̄s in syma. q̄re ꝯfortatur calor natural'. Itē queritur vtrū in oī ydropisi ꝯfe-rat balneū dulcis aq̄. Et dico ꝙ nō cōpetit ī duab⁹ frīs spēbus. sꝫ calīs p̄ calorē eīn accn̄talē balnei apiuntur pori ⁊ penetrat humiditas aq̄ secū deferēs frātē potentialē: qua calor morbi reprimitur.

¶ De cura.

Causam curatiuam intendē-tes ꝯsiderare oportet vtrū fiat a debilitate virtutis. qꝛ tunc incipienda est cā salubris a virtute: cū cōfortantibus epar. Si aūt a plenitudine: ponendū est p̄n-cipiū a digōne ⁊ euacuatione pau-latina. Verūtū multi non curāt de digōne materie. qm̄ īfinita ē nec re-q̄rit tp̄s expectatiōis ī digōne. qm̄ an̄ digōnem materie cōfirmaretur morbus. ¶ Cause aūt salubres in hoc morbo sunt euacuatio que de-betur cause antecedenti ⁊ cōiuncte ⁊ subsequēti. Et antecedenti debetur euacuatio magis p̄ medicinā electi-uam ⁊ eductiuam humoris nocen-tis ¶ Euacuatio p̄ vrinā debetur ma-gis cause coniuncte ⁊ euaporatio p̄ respirationes sensibiles: vt per stu-phas ⁊ empl'a extenuatiua: debetur cause ꝯseq̄nēti que est isflo. Cause aūt ꝯiuncte que est debilitatio aut rarefactio: debetur ꝯfortatio ⁊ ꝯstri-ctio ⁊ dissolutioni substantie ꝯsoli-datio: quas virtutes oēs videtur h̄re gariof. ꝯfortat eīn ⁊ consolidat ⁊ in parte euacuat. Vnde videtur esse me-dicina p̄fecta. ¶ Ordo aūt medica-minū adbibendoꝝ est vt p̄mo pre-cedat purgatio debil'. deinde diur̄. extenuatiua cū ꝯfortatiuis epatis ⁊ cum his exbibeantur extrinsec⁹ eua-poratiua ⁊ extrahentia aquā salsaꝫ intercutaneam. ⁊ in oībus his opor-tet adbibere extenuatiua tam in ci-bis ꝙ̄ in potibus ⁊ alijs medicina-libus instrumētis. ⁊ hoc precipue ī frigidis speciebus in p̄ncipio dum medicationi cōueniunt. ¶ Calide aūt spēs. qꝛ raro sunt sine fe. incura-biles oīno reputantur. ⁊ in confirma-tione fere. Omnis auteꝫ ydrops in acuta egritudine maluꝫ. In vtraqꝫ autem specie frigida in paucis va-riatur cura nisi in h̄ ꝙ in leucoflantia magis ꝯuenit euacuatio in yposar-cha magis extenuatio.

¶ Cura frigidaꝝ specierum.

Digeritur igitur materia in vtraqꝫ cum oximelle squil'. vel raphanino. vl' cū oximel-

le facto ex radicib⁹ feniculi. petro. apij. leuistici. enule. spagi. brusci. calamēto. origano. gariof. in multa quātitate. cortice ebuli. sambuci. asfrodill'. ꝛ purgeť cū benedicta esulata vel hermodactilata vel yerap̄. ꝛ ducať vsq; ad. vij. sellas. Modice em̄ purgatiōes ꝛ interpolate in diuturnis egritudinib⁹ faciende sunt. ℭ Oximel purgās suauiter. ℞. herbas p̄dictas ꝛ radices ꝛ eaꝝ semia ꝛ mentā ꝛ feni. ꝛ succū ebuli ꝛ sambuci. ꝛ affodilloꝝ. radicē geneste cū croceo flore. quib⁹ adde polip̄. radicem. laureole. ꝛ anabulle. et yringi. ex istis fiat oximel ꝛ deť de quarto in quartū vel de septimo ī septimū ſm virtutē pa. vel detur benedicta hermodactilata cū decoctiōe se. pe. fen. agar̄. polip̄. squināti. interioꝝ colloq̄n. Addita. ʒ. j. mirab. kebu. h̄ decoctio detur in sero sine mirab. ī mane cum eisdē. Deť aūt oī die oximel cū aq̄ decoctiōis feniculi ꝛ masticis. vel deť oximel factū ex succo teneritatū ebuli ꝛ sambuci ꝛ fumiterre. solus etiā succus ebuli vł' sambuci multū ꝓfert. Puluis aūt se. feniculi. petro. anisi. carui cū pasta illius cōmisceať ꝛ optime panis coquať. potes aūt si delicatus est facere panē laxatiuū cu; puluere esule. aut cortice laureole. aut succo sambuci. ꝛ supponere de baccis lauri ꝛ de eisdē seminib⁹. Oīs potus eius cū ipsis fiat. vel vinū cum coꝝ decoctione limpheť. Celebrata purgatione aliquantula. Tertia die fiat stupha cū herbis eufraticis vt ebulo. sambuco. calamēto. origano. radice salicis ꝛ tapsibar. prassio. vrtica. nepita. cortice sambuci. pitaria. policaria ꝛ sil'ib⁹. Exeunti a stupha offerať aurea alexādrina sine opio cum vino decoctionis feniculi. Sequēti die varieť cura. q: in yposarcha aperiať epatica cū appoforesi ī leucofl'antia nō. s; ponať vētosa supra renes. In vtraq; tñ bene fit flebotomia ō vena sub cauilla dextri pedis exterius semel vel bis in mēse. fiat clistere cu; aqua marina vel salsa in q̄ resoluať. ʒ. ß. yerapiḡ. vngať vnguēt; ca. post stuphā. ℭ Salernitani faciūt stuphā ex omnibus herbis que possunt reperiri tam frigidis q̄ calidis. in frigidis causis ꝛ calidis obruanť in diebus canicularibus ī harena maris stercore bouino totaliter perunctis. Uel fiat fossa ꝛ calefiat optime vt candeat. ꝛ intra sternanť folia herbaꝝ iuuantium ꝛ ibi collocetur ꝛ cooperiať et sudet. ℭ Inunctio ex stercore bouino sepius facta multū ꝓfert. Ducať ad balnea sulphurea frequenter. vł' balneeť in aqua sulphurea vel salsata. Dicūt auctores q̄ si offeratur omni mane vnum coclear vrine capre nigre vel ouis nigre in qua decoquatur spica nar. soluit frigidam ydropisim per vrinā ꝛ vētrem. imo etiam vrina ꝓpria potata multum confert. Quidam offerūt omni mane dyarcubar. cum vino decoctiōis lapacij acuti. radic; petro. macedo. folioꝝ sauine que per se multos curauit et radicem fraxini. tamarisci scolop̄. calamenti. origani. Et cum volueris laxatiuū facere adde anisum. polip̄. esulam et detur bis vel ter in septimana. ℭ Detur etiam dyalacca. dyaspmaton. et sequatur vsus oximellis. vel dyazinzib. solu; vel dyanthos. dyaciminum stomaticon. pliris et similia. fiant saccellationes de sale tosto ab ore stomachi vsq; ad virilia ante et retro.

¶ Unde filtrū madefactū in lexi-uio in q̄ resolutū fuerit nitrū vel sal circūuoluat. Sup epar ponat ysopus coctus: vel ysopum cerotū q̄ ē succus lane succide ad spissitudinē coctus. Decoquat stercus caprinū vel bouinū in vino et oleo et apponatur sal nitrū et fiat empl'm. fiant cathaplasmata extenuatiua desiccatiua. Camomilla. mellil'. costum. aloe spica nar. puluerizent. et pulueres cū stercore bouino in fortissimo aceto bulliāt. et addita farina ordei: cathaplasment. Al'. alumē scissum. sulphur. bacce lauri. aspaltū. radix graminis stercus colūbinū: ficus sicce pterant. et in fortissimo aceto bulliant. et cathaphasment. Al'. sterc' colūbinū et ficus sicce in aceto et fece vini decoquant et fiat cathaplasma et sepius renouet: nō solū in his sed contra ventositatem sunt p̄cipu...

¶ Quidā autē dant cassiam. sepius ante euacuationē et inueniūt effectū.

¶ Accipiant aūt sal sacerdotale in oī cibo vbi sit ferrugo. mastix. bdellium. magnetis parū. Utant etiam elecio duci iustino. litontripon. dyasene dyanise. creta marina: saxifraga cū alijs diur. adhibeat. Empl'm aūt dyacerascos iuuat. Si aliquo mō denegetur vrina maxime pueris: prohibeat eis esus fructus recētis sicut cerasa. vue inflantia oīa et dulcia. balneet in aqua in q̄ coctus sit morsus galline. In exitu a balneo supliget ipsa herba tep. pectini et renib' et pitoneon. Ad idem valent cressones. pitaria. petro. apiū. sulphur. triticū recēs coctū ī aq̄ pāno inductū et multa copia olei inuolutū: vrinā puocat. Si sint puectioris etatis: det eis in potu grillus vl' cicada. vn̄ Ipo. potus ydropienti. cantarides vste capitib' et pedibus abscisis: inungant eis renes vngō aureo. fiant scarificatiōes in anteriorib' et posteriorib' tybiarū. fiāt cauteria iterius sub genu vt' supra. Itē in tertia vel quarta etate lune apponat ventosa sup regionē epatis cū scarificatione. In sequēti lunatione in tertia etate lune ponat sanguissuga sup regionē epatis. H' eadem pferūt ī anasarcha et fra oppilatiōe. Nam veteres phi ydropicos duplici ope cyrurgie curare cōsueuerūt. Uel eīn setones duos ex trāsuerso sup epar et duos sup splenē apposuerūt. vel quattuor digitis sub vmbilico inciderūt cū flomo pungētes cū sūma cautela aquā salsā successiue et paulatine et iterpolate educētes vuln' claudendo post eductionē puā. et multi hoc iuuamine curati sunt hāc aūt curā moderni medici indocti ppt periculū dimiserūt. Nulla tn̄ melior ea si quis ea vsus eēt ēm q̄ oz inueniret. Det aūt multotiēs yerap. in pill'is p se. et cū aloe ad spissitudinē. q2 vt diximꝰ si fortis virtus est incohoandū est ab euacuatiuis et pfortantib' intestina vt yerap. et diur. vt spica. asaro. costo. et vtat se...ib' diur. in cibis et potib' et vinū eorū cū seminum diur. decoctione limphet vel aq̄ spleneticorū.

¶ Si aūt sit debilis pa. incipe a cōfortantib' vt dyanthos. stomaticō. Aloe loto cū mastice fiat empl'm sepius supra epar ex stercore caprino bouino. farina milij cū succo ebuli vel sambuci: vel folijs eorū in furno calefactis. Intrēt balneū de aq̄ salsa decoctiōis radicis salicis vl' ebuli vel tribulorū marinorū. Ad vltimū sup cratē collocent ligneam de viuentib' carbonib' suppositis egro pannis vndiq3 cū tecto inter eum et cratem nihil. et sit in vno latere. post

in altero sudet. deinde in dorso et valet. Sed caue ne nimis vicinetur carbonib⁹ nec calore nimio vratur. Ualet aũt multũ fumigiũ de sterco re vaccino. ¶ Quidã dant in omni ydropisi succũ plantaginis ꝛ oĩ ma ne exhibẽt. ꝛ in ca. ꝛ fra. sed nunꝗ̃ i eo inueni effecrũ. ideo dimitto.

¶ Dieta eoꝝ sit digestibilis. subtil' declinãs ad siccitatẽ ĩ leucoflantia ꝛ yposarcha. aut cal'a tẽpate. multũ eñ calida dispergũt calorẽ debilez Uinum sit bonũ. vetus. al. claꝝ. Uel pigmentũ de spica. asaro. cypo. ga/ langa. seminibus diuꝰ. Pro tumo/ re ꝟo ꝯcassentur semina ca. diuꝰ. et nastur. ꝛ mẽta. ꝛ fabaria aquatica. ꝛ addito paꝝ de chimolea distẽpeꝰ cũ succo ebuli. ꝛ sambuci. ꝛ inde in/ ungantꝰ tybie ꝛ testes. Itẽ ad testes inflatos puluerizenꝰ ciminũ. et se. feniculi. ꝛ apij. ꝛ addita chimolea ꝛ stercore bouino: fiat empl'm. Qu dã aũt aperiũt bursam ꝛ dimittunt aquã fluere. Sed dimittaꝰ paulati ne fluere vt dixi ꝛ non repente.

¶ Cura calidarum specierum.

Achitici. et tym/ panithici confir mati non curan/ tur in introitu: grauissime. Al/ chiticus aliquo modo in princi/ pio curatur. quia epar nõ est adeo rarefactum nec expirauit omnino virtus vt in tympanithico. Et qꝛ in his extinctio est per rarefactio/ nem a calore ꝛ ꝑ suffocationẽ ab hu mido salso nitroso redeunte supra epar ꝓpter ꝯclusionẽ syphac qd̃ ꝑ/ bibet ip̃m euaporari ꝛ resolui. ꝓpt̃ ꝯsecrationẽ suaꝝ ꝑtiũ: fortissimo re solutiuo. indiget. ¶ Resolutio aũt fortis est a calore fortiori. vt ab eo ꝙ est ĩ quarto gradu. vñ pꝫ ꝙ cal'm curaꝰ ꝑ cal'm. ꝛ est huius ꝯueniens generĳ nasturciũ. qꝛ calore suo apit resoluit ꝛ ꝯsumit. acetositate: pene/ trat et subtiliat et constringit.

¶ Itez fumigatio ex lapidib⁹ flu. candentib⁹ in tina positis aceto op timo aspsis. ꝛ ex herbis diuꝰ. bulli/ tis in aceto. ista resoluũt vẽtositatẽ ꝛ non addũt in fumositatẽ ꝛ cal'ita/ tem epatis. Ualet etiã ad istud ster/ cus columbinũ in cathaplasmatib⁹ sup stõm. Conuenit iteꝝ dictare ci his tẽpatis. ꝛ aq̃ diuꝰ. ex scolop̃. ca/ pill' ve. seminib⁹. iiij. fris. cũ se. feni culi. petro. apij. carui. Elcia denꝰ vt dyaciminũ. dyarodon. triasandali trifera sarra. ꝛ subsequaꝰ vsus oxi/ zacare purgenꝰ paulatine cũ deco/ ctione prunoꝝ. viol'. ro. se. froꝝ ꝛ da hꝛ ea paꝝ in sero cap̃no. additis co [illegible]ture cassiaꝰ. tamarindis. mãna ap positisꝗ; in decoctiõe iuiubis. sebe/ sten. istud põt dari singulis diebus ad quãtitatẽ. ℥. j. vel purgeꝰ cũ cola gogo in q̃ apponaꝰ. ℥. j aloes. vl' cũ trifera sarra. reubarbarata. vel cuz sero cap̃no decocto in q̃ infundatur per noctẽ reubar. Si inueterata est passio: põt offerri el'cm de succo ro. tertia die fiat bal. de folijs salicis vineaꝝ ꝛ liliũ; froꝝ diuꝰ. exeunti a balneo offeraꝰ rubea tro. vel reqes cũ aq̃ decoctõis endi. vel succo eius dem. ¶ Sequẽti die aperiaꝰ vena epatica dextri bra. cũ appoforesi. et singulis mensib⁹ apiaꝰ saluatella ĩ prima ꝛ scd̃a etate lune. vno mense in vna manu. in alio in al'a. Utanꝰ hoc syrupo. ℞. succi scariole. lb. ij. succi apij. petro. añ. lb. j. esule ĩ tali proportiõe ꝙ in vna lb. succi cocti siru. ℥. iij. esule. ꝛ bulliat esula ĩ p̃di/ ctis succis additĳ mastice ꝛ se. apij.

⁊ feniculi.deinde colet colature addatur ʒucc.in fine decoctiōis addatur reubar.⁊ det cū aqua decoctionis feniculi.⁊ masticis bis vel ter ī ebdomada.aliquātulū laxat ⁊ optime operatur. ❡ Dyareubar. etiam multū valet cum succo plantaginis semel in mense vel bis. fiat clistere ex decoctione absinth.malue.herbe viol.cuius colature addatur furfur triticeū.⁊ tunc admisceant.ʒ.ij.oli viol.⁊.ʒ.ij.salisgem.⁊ electuarij de succo ro.ʒ.j.⁊ totū ad pondus.j.lb. injciat singulis diebus offerat mane mixtura duaꝝ ptiū dyaprunis.⁊ iij.dyareubar.ad quātitatem castanee maioris.⁊ sequat vsus isti⁹ syrupi cū aqua decoctionis endiuie. ℞.capill ve.ceterac.politrici.adianthos.herbe viol.epatice.radic feniculi.pe.ebuli.⁊sambu.fraxini.geneste.salicis.radicis liquir.cortic tamarisci.rasure eboris. serici crudi ⁊ oīm sandaloꝝ.nenufa.spodij.verum pas.scolop.endi. absin. spume mar.mente.iiij.se.froꝝ.añ. quassentur et decoquant in aqua colature admisceat ʒucc.⁊ syrupet. Uel accipe ordeum cū cortice radicis se. pe. ⁊ spica añ.⁊ scolop.⁊ epatica decoquant ī aqua.post decoctiōe ʒ appona pul.reubar.multū educit materie.ptim p secessuʒ.ptim p vrinam. Silr prioreʒ syrupū facere poteris laxatiuū p appositionē reubar. vel scamonee.spica nar. decocta in sero caprino q̄cūq; hora volueris exhibitū: vtrāq; cām purgat longo vsu sc; ca.vel.fri. Absinthiū viride cum menta vel modico melle et cinis et sal.⁊ carice sepe stō applicata: mire prosunt ventositatē ad exteriora prouocādo. Balneet in aqua decoctionis frigidaꝝ herbaꝝ ⁊ absin. ⁊ tunc superponat hoc emplastrū. Accipe

chimoleam vel illam terram que inuenitur sub mola fabri.⁊ distemperetur cum succo absin.⁊ fiat emplastrum.hoc etiam valet contra inflationem testiculoꝝ in vtraq; causa ⁊ in frigida potes apponere vrticam ⁊ paritariam. Inungatur venter.⁊ latera ⁊ regio epatis cum oleo viol. ⁊ succo absin.⁊ aceto.⁊ fiat emplm. Uel fiant emplastra dicta in calefactione epatis.q: quecūq; valent h ⁊ ibi fiant scarificationes in anterioribus ⁊ posterioribus tybiaruʒ ⁊ fiat cauterium in predictis locis. Apponatur ventosa cum sacrificatione supra regionē epatis vel sanguissuga.q̄ si fiat cum fe.custodiat a calefacientibus ⁊ incendentibus ⁊ vtatur frigidis ⁊ humidis aliquātulum.quoniam cū duo morbi eiusdem generis incendantur. oportet incendere curatiuam dando aliq̄d indigestioni ⁊ eius accidenti ⁊ cause ipsius retentiue.quare cum accidens ⁊ morbus disconueniant. et vtrūq; periculo exponatur: periculosius est accidens. et hoc dupliciter: ⁊ si ipsa accidētia discōueniāt in causa ⁊ cura: grauissima erit inuentio medicationis non intendendo curam: sed vt morbi permaneant in eodem. Aut in quoquam diminutionem suscipiant ⁊ augmentum non incurrant. Inflationeʒ testiculorum precedat purgatio. deinde superponatur emplastrum iā dictum. Uel dissoluatur cum emplastris dissolutiuis. Uel ex argilla parum ⁊ pitaria ⁊ se.lini.⁊ alijs cōpetentibus fiat emplastrum quod valet in omni inflatione. ❡ Oportet autem caute dissoluere et euaporare ne humor redeat intus supra epar et extinguat caloreʒ naturalē. ❡ Unde quidā cautius credentes

agere: aperiunt bursam ꝛ emittunt humorem cum flomo paulatine vt predictum est. fit aũt incisio i ascbiticis vt diximus superius et tuello imposito non repente. sed paulatine extrahitur aqua nitrosa.

¶ Cũ igit̃ ydropisis ca. nõ curatur multo fortius cũ se. nõ suscipit medicatiões. Itẽ si in expñsione spũaliũ ex aq̃ nitrosa ascẽdẽte ad pect⁹ ꝛ ex vẽtositate fiat tussis: malũ in vlmo est. vñ Ipo. ydropicus si tussierit. desperatus fit.

¶ Dyareubarbarum calidum.

Dyareubarbaꝝ ca. valet defectioni epatis. ꝛ sue oppilationi ꝛ iuuamẽtis viscerꝝ ꝛ idigestõni. ℞. costi. croci. cinamomi. spice. añ. ʒ. j. lzebuli. ʒ. iiij. cassie. asari. myrrhe. squinãti. aristol'. lon. añ. ʒ. ß. ℳ. q. S. datur. ʒ. j. vl'. ij. c uz apozimate de aniso vl' de radicib⁹.

¶ Dyareubarbaꝝ. frigidum.

¶ Dyareub. fri. nr̃m valẽs in terciana simplici ꝛ duplici et ydropisi ca. ꝛ egritudinib⁹ de ca. ℞. iiij. se. frigidoꝝ endiuie. scariole. feniculi pe. apij. añ. ʒ. ij. ro. viol'. cicoree floꝝ. se. bombacis. citonioꝝ. añ. ʒ. ij. ꝛ. ß. sandali al. ꝛ ru. spodij. succi liquir̃. asari. masticis. mãne. croci. añ. ʒ. iij. medulle cassief. tamarind. cortic mirabol'. ci. rasure eboris. añ. ʒ. iiij. reub. ʒ. j. ꝯfice cũ syrupo viol'. bñ cocto. ꝛ si vis magis acuere: acue cũ reub. vl' scamonea da. ʒ. ß. vt de trifera sar.

¶ Dyalacca.

¶ Dyalacca Cõnstantini valẽs ad oppilõnẽ epatis ex frãte et duriciẽ ꝛ ad ap̃a stomachi ꝛ splenis ꝛ ad oẽs dolorẽ ꝛ suspitionẽ ydrop̃. ℞. lacce ʒ. xx. costi. spice. carpob. xilob. asari cinamomi. croci. squinãti. reub. masticis. aristo. lon. ꝛ ro. añ. ʒ. viij. myrrhe. genci. maratri. anisi. apij. polij. gariof. cimini. eupatoꝝ. absin. thuris. carda. cubebe. añ. ʒ. iij. fac pul. ꝛ adde. mel quãtũ sufficit da. ʒ. j. cum apozimate seminum vel radicum.

Dyalacca aliud valẽs ad p̃dicta et ad ventositatẽ ypocondrij. ℞. costi spice carpob. xilob. cassief. asari. cinamomi. croci. sq̃nãti. zinzib. reub. masticis. aristol'. long. vel vtriusq3 añ. ʒ. ß. myrrhe. genci. mercurialis. anisi apij. polij. gariof. eupa. absin. nucis musc. cubebe. añ. ʒ. ij. lacce. ʒ. vij. mellis quantum sufficit.

¶ Dyacucurma.

¶ Dyacucurma valens ad duriciẽ splenis et epatis qñ distẽpaꝛ̃ i frigiditate ꝛ siccitate. ℞. spice. cassie myrrhe. costi. floꝝ squinãti. cinamomi. croci. oĩum. añ. ꝛ infundaꝛ̃ myrrha die ac nocte triplicata. ꝑmisceanꝛ̃ oĩa ꝛ distẽpenꝛ̃ cũ melle dispu.

¶ Dyacubebe.

¶ Dyacubebe valens ad ea ad que dyalacca. ℞. reub. ʒ. ß. cassie. assari. myrrhe. squinanti. aristol'. lon. ꝛ ro. añ. ʒ. j. costi. croci. cinamomi. spice. ana. ʒ. ij. mellis quãtũ suffic. dabis ʒ. ij. cũ apozimate de radicib⁹ diur̃. In cã ca. ydropisis cõmisceãꝛ̃ dyaprunis. triasand. zucc. violacea. et dec̃. ʒ. ß. vel. j. ꝛ sequaꝛ̃ vsus isti⁹ syrupi. ℞. radicis fe. pe. capill'. ve. scolop̃. scari. ceterac. politrici. adyanthos. cupa. añ. ℳ. ß. eupatice. ℳ. ij sandali al. ꝛ ru. liquir̃. ꝛ succi eius. cube. ana. ʒ. ß. ro. viol'. se. frigidoruz ana. ʒ. ß. zucare lb. ij. vini maligra. lb. ß. clarificeꝛ̃ ꝛ fiat syrupus. detur cum decoctione viol'. se. frigidorum ana. ¶ Emplastrũ ad idem. ℞. sandali al. ꝛ ru. ro. viol'. ana. ʒ. j. sumac ʒ. ß. coralli ru. spodij. ana. ʒ. ij. crustaruz panis assataꝝ. ʒ. iij. aque ro. q̃rtũ. j. aceti. ʒ. ij. folioꝝ petro. ʒ. j. fiat. vt cõprehendat totum ventrem.

¶ De ycteritia.

Cteritia ē mutatio naturalis caloris cutꝫ in innaturalē: vt in croceum viridē vel nigrum. Crocea vero ycteritia fit ex admixtione co.ru. cū san. ex cui⁹ deportatione ꝛ dispersione ꝑ membra ad cutē fit color croceus. Ex co. prassina vel viridi eodē modo fit viridis que vocaꝶ agriaca. pegaseleōtis id est viridis mustela. Ex melancholia fit nigra que vocatur melanchiros. i. denigrās manus. Sic patet ꝙ ycteritia quedā est ex co. naturali: scꝫ crocea. ꝛ quedā ex co. innaturali: scꝫ que est ex co. prassina vl' eruginosa. ꝛ q̄dā ex melāncholia: vt melanchiros. ¶ Que aūt est ex co. diuiditur. aut ex superabūdantia co. aut eius distemperātia. aut eius oppilatione est. Et q̄ est ex abūdantia ꝛ nimia q̄titate sui est ex ipsius abūdātia in stomacho cōuertentē cibos in suam naturā. Et que est ex distemperantia sola est vt in calefactiōe epatis ꝛ eius apostemate. Et que est ex oppilatione est vt aliquo trium pororū fellis oppilato. ꝛ ml'titudo etiā quādoqꝫ est causa oppilatiōis. ꝛ sic discrasia. Caliditas eñ resoluendo humidum introducit siccū cōdēsando poros. ꝛ quādoqꝫ distemperātiā īntroducit. ꝛ ml'titudinē resoluit excellens caliditas. ꝛ facit de sanguīe co. queādmodum ecōuerso. diminuta caliditas facit flegma. ꝛ mel'iam de colerica materia ꝛ sanguīea. In colerico igitur vel in hoīe alterius complexionis habētē stomachū colericuꝫ aut epar abūdabit co. q̄titatiue: que dispersa ad cutē tinget eaꝫ cum cutis in sua natura alba supra se oēs colores recipiat. ꝛ in muliere colerica cum co. nō purgatur. aut superabūdabit. fit huiusmodi vitiū ex abūdantia iterum col'. in felle sil'r fit. vnde refundiꝶ ad omnes dyametros: vt fit ex distemperātia stomachi excellētis in caliditate. aut etiaꝫ epatis: vt in calefactione ipsius. Et ex vitio epatis multitudo ꝛ distemperātia ꝛ oppilatio potest accidere. fit aūt quādoqꝫ ex oppilatiōe: vt pororum cistis fellis. fel aūt oppilatur co. duab⁹ de cāis. aut eñ epar distēperatur in calore. ꝛ multuꝫ generaꝶ de co. que missa cū sanguine ad mēbra nutriēda supfluit. et transmissa ad epar. in felle includitur et replet ipsum. aut fit ex oppilatione pororꝫ ipsius. ꝛ hoc duobus modis: scꝫ aut vie ipsius ad stomachi fundū. i. piloron vt in eo celebretur digestio. Uel pori directi ad orbū vt ea mediante vigeat expulsio. Et est terti⁹ modus cū oppilatur porus inter epar ꝛ ipꝫ fel: quare nō patet via co. Et eisdeꝫ de causis fit melāchiros. aut oppilatione pori inter epar ꝛ splenem. aut pori inter splenē ꝛ os stomachi. aut inter splenem ꝛ intestinum colon vt vigeat virt⁹ retētiua in poris. Sicut eñ co. iuuat in expellēdo in poris. sic melācholia in retinendo. Et fit q̄nqꝫ ex retētione. M. aut emor. ꝛ quādoqꝫ ex nimio fluxu sanguīs. ꝛ remanet sub cute co. tingens. Ec fit etiam quādoqꝫ ex nimio vomitu: et ventris fluxu. vnde mouetur co. ꝛ dispergitur queādmodū ꝯtingit in dolore: vt ait Auic. Dolor dispergit co. ex nimia euacuatione sanguinis remanēte co. sub cute. fit enim q̄nqꝫ ex morsu canis rabidi. vel serpētis: vel venenosi aīalis. Et quādoqꝫ fit ex apostemate epatis: quia tūc comprimitur cistis fellis. Uñ reuertiꝶ co. non habens transitū: quare redit cum sanguine et vadit ad membra.

Quādoq₃ fit yeteritia ex dispersiōe colere a natura circa crisim. In crisi autē est quādoq₃ signum bonum: vt si fiat in die cretico precedētibus signis digestionis. Et quādoq₃ est signū malū non precedētibus signis digestionis tam ꝑm speciē naturalem colere ꝙ innaturalē. Ex naturali: vt ex co. leuigata, aut innaturali: vt ex adusta. Et fit in acutis quādoq₃ vi nature: quādoq₃ vi sinthomatis. Dicit Aui. ꝙ yeteritia si añ materie digestionem fiat malū est. Et Ipo. ante septimū diem: qm̄ natura ante septimū diem digestionē non complet: cum lunā sequatur que non potest consequi suos effectus ⁊ fortitudinem ante. vij. diem ꝑm Gal. in libro de creticis diebus. vñ necesse est vi sinthomatis fieri. ⁊ non vi nature: nisi in alio cretico die fiat: quia tūc potest fieri ad bonū: sed nō ex necessitate: potest em̄ fieri ad malum. Si durum fuerit epar per quod significatur apostema ⁊ oppilatio in vijs fellis. aut si ypocondriū nō durum fiat: considera signa. que si fuerint laudabilia cū alleuiatione patiētis ⁊ caloris ⁊ casu febris cum vi nature facta est. Qđ si non cadat febris: vt dicit Auicen. respice egestiones. aut si nullius humoris abundantie signa protendāt: signum bonu₃ est: sed ꝙ remanet febris est ex aliq̄bus reliquijs. Si ṽo protendūt abundātiā alicuius humoris ⁊ sunt multe: et patiens debilis fit: signum est mortis. Si ṽo sint multe ⁊ patiens fortis: ⁊ ex earū alleuiatur emissione bonum signum est ꝑm Gal. super ampho. digesta medicari ⁊c. nisi expediat ibi glosat: nisi materia fuerit furiosa. Colera em̄ propter suā subtilitatem et furiositatē non semper expectat digestionē perfectam que debetur alijs humoribus: sed aliqñ leui digestione: statim a principio expellitur ante. vij. diem ⁊ ad bonū: maxime si cum rigore superuenerit. Unde significatur ipsius expulsio a natura si in die cretico contigerit. Unde Ipo. in amph. in quarta particula. In febre colerica quādo. vij. die fit supinnatus ytericus soluit febris. Sine rigore ṽo si superius nascatur extra tēpora perniciosum: quonia₃ si in die non cretico accidat: presumitur esse ex indigestione et vi sinthomatis. Quādoq₃ aūt est ytericia ex intēsione ⁊ dominio colere rubee naturalis. et in omnibus his oportet per signa causas intelligere: quoniam quando est ex colera superabūdante in stomacho: cognoscitur ex vomitu ipsius. ⁊ vtrum colera sit a stomacho vl' aliūde: satis p₃ per signa dicta in tertiana. Et alibi satis: ⁊ quia fit per nimiā ebullitione₃ colere in stomacho. Unde ignita succositas trahit ad epar et in coleram propter materialem causam multum trāsmutatur: ⁊ inde cū sanguine mittitur ad membra et colore ipsius cutis inficitur. sed tūc potest esse crocea vel viridis ꝑm maiorem vel minorē stomachi calefactione₃. et tunc fiūt puncture. arsure. et eructuationes fumose. ⁊ vomitus colericus. ⁊ oris amaritudo. ⁊ sitis continua. ⁊ tinnitus auriū. ⁊ dolor. frontis. Uniuersalis infectio oculorum et aliorum membrorum. similiter ex intēsione ⁊ dominio colere naturalis colorem cutis ⁊ oculorum colera dispsa facit quasi aureū vl' croceū. Uñ dr̄ morbꝰ auriginosus ⁊ arcuatus ab yri: id est ab arcu celesti. vel ab aue aureolo. ⁊ tūc est color faciei croceus: et quādoq₃ totiꝰ corporis. ⁊ apparet vrina rubea vl' subrubea

et tenuis cum spuma crocea parum in superioribus liuens. et debilitas omnium membrorum propter digestionis impedimẽtum et caloris excessum cum ventris cõstipatione et siti et oris desiccatione: quod nunq̃ est siue discrasia calida: tabida corporis habitudine et macie. Ex distẽperãtia epatis eodem modo fit: sed tunc sentitur dolor sub dextro ypocondrio cum citrinitate oculorum et signis in distemperantia epatis dictis. Et quãdoq; est ex colera adusta. quãdoq; ex melancholia. Et qñ est ex melãcholia vitio splenis fit. et tunc cutis subfuscatur: et vrina est quasi karopos. aut plurimũ plumbea aut pellicinõ et subcinericia et pinguis grossa: scilicet existẽte materia oppilationis: quia nunq̃ est sine enfraxi cũ defectu virtutũ: et q̃si scabie grossa et glãdulis in corpe et defectu virtutis. et torpore. et vnguium liuore manifesto et horrore totius vultus: vt nihil de pristina remaneat effigie cũ tardo vẽtris officio ex siccitate melancholie. Et si fortis est oppilatio splenis: est dolor sub sinistro ypocõdrio. et tumore. et inflatiõe splenis. et colore nigro: vt melius patebit in splenetica passione. Et quãdoq; fit ex retẽtiõe mẽstruorum vel emorroydũ. vel fluxu sanguinis: vt in proprijs capitulis patebit. et similiter ex apostemate epatis. verũtamen q̃uis signa distemperãtie epatis diximus superius. Dicimus q̃ quãdo distemperatur epar: vrina est cum spuma citrina rubea. vel tenuis. vel pinguis ex admixtione humoris. calor sentitur sub dextro ypocõdrio. decoloratio corporis. et mutatio in citrinum colorem maximũ. Alba oculorum citrinescunt: et egestiones apparẽt citrine. Sed si porus fellis superior: scilicet qui tendit ad fundum stomachi oppiletur egestiones secundum plurimũ sunt citrine. vomitus non est infectus colera. nec sitis adest. nec dolor capitis. nec aurium tinnitus. corpus ab vmbilico inferius multum citrinescit. supra vmbilicũ vero nihil est immutatum circa stomachum est indigestio. et rugitus. et distensio: quia colera tota ad alium porum et inferius transmittitur. Si porus inferior qui ad intestina: scilicet ad orbum transmittitur: oppiletur circa stomachum erit indigestio. et nausea. vomitus colericus propter effusionem colere: et maxime post cibum. et abominatio. et fastidium. oris desiccatio. et amaritudo. et sitis. ab vmbilico superius corpus est tinctũ citrino colore: inferius nequaq̃ circa intestina rugitus egestiones albe et spumose educũtur cum ventoso sonitu. Si vterq; porus oppiletur: adest dolor et extensio. et inf[illegible]o epatis. adest fastidium: non tamen vomitus: nec egestio est colerica: sed flegmatica. et ventris constipatio: quia tota colera diffunditur ad membra. et in omnibus his vrina est valde colorata. et crocea. Et quando est oppilatio inter cistim et epar. similiter totum corpus citrinescit. Et quandoq; ex multa diffusione co. citrinescit multum superius et inferius: sed modo priori: nec in vomitu. nec in egestione signa colere manifest[illegible] propter eandem causam. Discernitur tamen quia hic ẽ dolor circa epar. et vrina ex eo. multum tingitur cum spuma crocea. ¶ Quãdoq; autem etiã est ycteritia ex colera prassina et eruginosa que vocatur agriaca pegaseleontis id est agrestis mustela. color oculorum

ex cutis vergit in viriditatem. et vrina magis in superioribus viret et liuet. et spuma magis crocescit. et oia alia signa fiūt intēsiora ꝙ in yeteritia crocea. Et signa melācbiros que interptatur denigrās man⁹: supius dicta sunt. et dicet in caplo splenis.

De vrinis aūt yctericor aliquid addendū ē. et pmo de spuma: quare tingit. et dicūt boc ptingere ex ebullitione magna in venis existēte. Unde aquosa venarū supfluitas ebullitionē cōcipit. que cū egrediat: ostendit in spuma feruorē et in colore calorem: vt si maior fiat ebullitio: vt san. p ebullitionē in co. cōuertat. Spuma citrinescit: sed in adustione virescit. vñ ycteritia significat. Nā spuma citrina croceā ycteritiā. viridis agriacā pegaseleont. nigrā melācbitō ostēdit. ¶ Sed adbuc dubitatio est. corpore tēperato existēte et nullū demōstrante excessum ycteritia appet. Et est alia dubitatio de colore spume. vtrū sit de natura cōtenti vel continētis. Si de natura cōtenti: tūc ois spuma debet esse al. Contentū enim al. est. s. aer. Si de natura cōtinētis tūc quot possunt esse colores in vrina: tot deberēt eē in spuma colores. boc aūt falsum est. Ideo dico ꝙ vn⁹ est color de natura cōtenti. s. albū. et tres sūt de natura cōtinētis. Nō em potest tingi spuma nisi trib⁹ modis. et boc i yctitia. In yticia em sil' gnat co. cū vrina. et fit vltimata cōmixtio earū. Unde cū sola co. sit tingēs sub infectione manēs ceteri bu. p vicinitatem et cōmixtionē. Colera em maxime est profundās suū co. babz em ex parte substātie subtilis penetrationē. ex parte caloris apertionē. ex parte siccitatis adberentiā et retentionē. Item ex parte caloris agētis in subtile bumidū paruā tincturam in se babet sed tñ forte: ꝗuis nō intēsam: multā tñ fm subam. Sūt em res babentes fortes ꝗlitates in tingendo: vt crocus et alcāna. Et sunt res babētes multā tincturā et debiles qualitates: quēadmodū in san. bumidū em facile est separabile ab alio graue in se cōcludi: et ex calore ipsius nō est aptio: nec ex pte grosse substātie penetratio: quare nō tigit inter bu. Uñ qz tñ tres colores dāt fm statū co. tres tm sunt colores in ycteritia. s. color pprius. i. croceus. aut cū adurit et fit viridis. aut cū cōburit et vertit in nigredinem. et fm bos colores diuersificant spēs ycteritie. Color aūt rubeus fit ex multiplicatione caloris in grossa et cōpacta materia: vt patet in exēplis pbicis. quia cū color visus nō possit penetrare bumidū cōpactū pter eius grossitudinē multiplicant et reuerberant radij in eo. Et pter boc apparet nubes in mane rubea et sang. ru. quia cū substātia tingens. s. co. ꝗ sola tingit inter bu. in grossa materia compacta nō possit oino pforare cētraliter fit reuerberatio multa et fortis tinctura apud visum. Sed in co. cū sit multus calor et suba subtilis multa fm virtutē et effectum tincture. parua tñ fm actū pter penetrationē et exitū radior paruus color apparet. Color em pprie ignis et vbicūqz finē cōsequit est albedo: vt apparet in cinere et lacte et spermate sed ex multiplicatiōe coloris vel caloris in grosso acquirit tinctura cuz nō consequit effectū. et pter boc rubet flammā in summa pter. bumiditatē aeris obuiātis: quia frigidū circunstat calidū in grosso cōpacto.

in medio albescit: quia cõsequit̃ suũ effectũ. ⁊ est potẽs supra humidum fumosuȝ dissolutũ ⁊ in infimo liuet: quia ibi est color qui debet̃ igni: in radice dyafanitas. qꝛ caliditas scđa ria nec actu nec potẽtia reperitur in celis: ꝙuis quidã dicant liuiditateȝ illam esse ex fumis dissolutis a corpore inflãmabili nõ arbitrãtes dyafanitatem que est puri aeris ⁊ celi ⁊ aque esse ꝑncipiũ coloris quẽ ignis habet in natura nisi cõiũgit̃ sue materie et adheret tanꝙ forme. nec est liuiditas illa que est ex commixtiõe corpoꝝ nigroꝝ ⁊ alboꝝ: qm̃ suscipit alios colores supra se: queadmodũ si cõmisceas lac vel incaustũ. aut cerusam distemperatã: acquiret̃ liuiditas nõ suscipiẽs colores supra se. Rubor medius est inter nigredinẽ ⁊ albedinẽ. Cum autẽ debilis calor est in humido grosso acq̇rit̃ viriditas vt in aqua maris: qm̃ visus penetrat in parte per humidũ grossuȝ et clarum. Et naturã horũ colorum tetigit Auerroys in sua phica. loquens de coloribus yris. dicẽs. Diuersitas aũt coloris inest ex diuersitate materie nubis. In q̃ ei abũdat pars terrestris cũ parte hũida grossa. apparebit rubeus grossus color: sicut cõtingit videre in lignis grossis. qm̃ flamma fit hũida grossa. cuȝ rubea que est in medio yridis apparet viror: hoc est cuȝ magis apparet splendor in vẽtre nubis concaue ꝙ in extremitate. Qđ aũt apparet albedo est ex subtilitate nubis aquose in qua apparet sicut ꝯtingit videre in vrina que apparet radiosa. ⁊ alba quãdo est subtilis ⁊ humida: hoc est quãdo liuor in ipa est ex admixtione subtilis humidi in terrestri grosso: sicut videmus in ꝑturbationibꝰ vẽtris. ꝙ vrina ex admixtiõe terrestris cũ humido aereo apparet liuida. ⁊ qꝛ viridis color appeat ex ca. debili in humido grosso. patet i his qui assumpserũt venenũ: qm̃ in eis apparet vrina viridis. ⁊ si habuerit ypostasim significat validitudinẽ caloris supra venenum: si non significat mortẽ. Calor em̃ fortis resoluit et dispergit virtutem veneni: quare cõmiscẽt̃ aromatice spẽs in tyriaca iuuãtes subaȝ tyrorũ in destructiõe veneni que a sua natura habet dispgere ꝟtutẽ veneni ⁊ forsan a sua forma quã meruit in nobili cõpositiõe. Et quia medicina veneni habet ipm dispergere ⁊ euaporare medicina laxatiua attrahere intus: ideo nõ cõpetit. sed de his alibi dicendum est. Spuma aũt crocea nõ semꝑ significat ycteritiaȝ simplicẽ: qm̃ quãdoq̧ significat apostema epatis. ⁊ hoc si fit in colore inopos viridis cũ spuma ci. ⁊ tunc sint hõata erũt fe. acuta dolor dextri ypocõdrij. ⁊ quãdoq̧ ascendens ad dextrũ humeruȝ cum ꝯstrictiõe pectoris siti nimia. ligue asperitate ⁊ nigredine. Et quãdoq̧ in acutis in die. vij. vel. ix. vel. xj. vrina apparet viridis cũ simili spuma. ⁊ ycteritiã vi nature factã ad bonuȝ ⁊ morbi declinatiõeȝ significat: maxime si pauca fuerit. Si aũt in ꝙtitate multa appareat: purgatõeȝ materie per vrinã demonstrat. Ruffus dicit. vidi mulierẽ apud valentiam habentẽ viridem vrinã in nona die ⁊ in multa ꝙtitate post alienationẽ ⁊ dolorem nimiũ ⁊ angustiã eodem die fuisse liberatã. Cum enim vrina mlta est in ꝙtitate: materiã ꝑ vrinã purgari significat. Si pauca ⁊ cum spuma sibi simi: materiam circa epar retineri ostẽdit: cũ modica pars per vrinã emittat̃, reliqua pars cũ sanguine ad mẽbra vadit: q̃ cutẽ ificit.

Si autem ante.vij.diem fiat hmői cutis infectio: signum est ꝙ vi sinthomatis fiat: et suspecta erit. Et si cum duritie epatis fit pessima. Si autẽ in.vij.vel nona vel.xj.fiat bona: maxime si dextrum ypocõdrion durum non fuerit. Ex colera autem adurente et perturbante fit inopos vrina: sicut cum ꝑpter aliquã causam colera inbibetur ad sua recepta cula vel respiracula transire: sicut fit in ycteritia nigra. Et ꝓm ꝙ maior vel minor fit adustio: color spume mutatur: et per colorem spume diuerse species ycteritie discernũtur: ꝓm ꝙ materie yctericorum sic diuersificãtur. ℂ Urina inopos et spissa cum spuma citrina. ycteritiam citrinam significat. Eadem in colore et substantia cũ spuma viridi: agriacã pegaseleontis sigt. Eadem in substantia et colore cum spuma nigra melanchiron significat. ℂ Et quãdoqꝫ est ycteritia in cute sine spuma crocea in vrina: vt in veterata oppilatione ꝛ retẽtione. m. ꝛ emor. ꝛ fluxu. ℂ Quidam autem referunt vrinam nigram significare ycteritiam ex oppilatione splenis deficiẽtis in attrahendo feces ab epate. ℂ Unde apparet hec ycteritia in corporis cute: aut intus occultatur. vnde membra corrumpũtur. ℂ Significatur autem ex superficie materie habẽte spumam citrinam cum liuiditate et nigredine. ycteritia ex vitio stomachi et abundãtia colere curatur per abscisionem cause antecedẽtis. ꝛ est vt omni mane eis exhibeatur colatura medulle cassiefistule. ꝛ tamarindorum cum sero caprino. vel aqua decoctionis seminũ frigidorum. morelle. mercurial'. cicoree. scolopẽdrie linarie. ℂ Uel detur omni mane trifera sarra. Et he medicine possunt

acui cum puluere reubarbari macerati tota nocte in succo linarie. Uel potest purgari cũ colagogo. vel mirabolañ. citrinis. ℂ Post poterunt dari syrupi dandi in ycteritia ex calida discrasia epatis aut ebullitione sanguinis. aut oppilatiõe ex ca. causa. ℂ Syrupus ad hoc. Extrahatur succus feniculi. solat. endiuie cicoree. ita ꝙ succus feniculi duplicetur ad duos. si est ex oppilatione: coquantur ꝛ bene dispumẽtur. colẽtur. pst ponãtur tamarindi. spodiũ. rasura eboris. ꝛ zuccar. ꝛ syrupetur. ℂ Aliud. ℞. radicuꝫ fenicu. petro. capill'. ve. cetarac. scolopẽdrie. endiuie. cicoree. herbe viol'. ro. decoque. adde spodiã. rasurã eboris. oẽs sandal'. et addita zuccara fiat syrupus. et exhibeatur omni mane cum trifera sarra. ℂ Electuaria hec dentur omni mane. ℞. zuccare ros. dyaprunis. triasandal'. dyacicoreati. añ. simul misceãtur. ꝛ sequat vsus istius syrupi. ℞. cicoree. scolopendrie. scariole. endiuie. capill'. ve. viol'. solatri. cetrac. politrici. adyanthos. epatice. cuscute. sparagi. radicuꝫ fenic'li. petrosilij. lingue auis. añ. ℥. ij. sandal'. albi ꝛ rubei. seminũ frigidorũ viol'. ro. prunorum. añ. ℥. j. vini mali gra. lib. j. zuccare alexandrine. lib. ij. fiat syrupus. ꝛ clarificet ꝛ detur cum decoctione fenic. ꝛ petro. ꝛ scolopend. detur semel in hebdomada vel bis de hac confectione trifere sar. ℥. iij. reub. spod. ℥. ß. lacce. añ. ʒ. j. syrupi viol'. ℥. j. incorporẽtur. et eis vtatur. ℂ Colagogũ ad idem. ℞. scolopẽd. scariole. cicoree. epatice. viol'. prunorum. añ. ℥. j. cassiefistule. ℥. ij. tamarindorum. manne. añ. ℥. ij. reubarb. ʒ. ij. mirabol'. citri. ℥. ß. ℂ Emplastrũ ad calorẽ epatis et ycteritiã ex epatis distemperãtia. Extrahat succus.

sempuiue.solatri.endiuie.et omnes sandallos.et corallos.et viol.et ros. et parū aceti.et inde fiat emplastrū. et ponatur supra regionem epatis. ¶ Emplastra autē dicta in calefactione epatis et electuaria calida. et cura tota valent hic. In ycteritia ex distemperātia epatis aut co.compe tunt ea que in oppilatione cōpetūt hic et ibi. Si autem causa mixta est frigida et ca. detur iste syrup⁹ mane et sero. ℞.scolopend. endiuie. spice nardi.absinthij. nasturtij. artherie. linarie.fol.caprifici. et zuccari.q̄tuȝ sufficit. ¶ Item alius syrupus. ℞. floris geneste.capill.veue. epatice. eupa.cuscute. costi. cesac. politrici. adyanthos. cicorec.titimalli.añ.ʒ. ß.scolopendrie.viol.flo℞ borragis. vuarum.pas.prunorum.radic.feniculi.petro.apij.sparagi.añ.ʒ.j.liquiritie.sandal.al.et rub. seminū frigidorum.añ:ʒ.ß.decoquātur in aqua. et addatur aceti albi lib.ß. et zuccari lib.ij.¶ Electuariū ad idem. Cōmisceantur dyareubarb. dyacucurma. zuccara. viol.dyaprunis. dyalacca. triasandal. añ.ʒ.j. ¶ Utantur electuarijs post syrupos. Solus succus linarie syrupatus exhibit⁹ mane et sero quātum testa oui potest capere yctericos curat. ¶ Idem dico de succo caprifici dato vsq̄ ad nouē vel vndecim dies. Induat autē camisiam nouam strictam nondū candidatam: et ibidē stuphetur in aqua decoctionis linarie et caprifici. tollit vniuersalem citrinitatem. Stercus acci albuȝ per se.vel cū succo celidonie ycteritiam curat.frequenter detur trifera sarracc. cum reubarbaro. Uel detur trifera sarra.cum succo scariole.yct eritia autem crocca et agriaca cum simili modo curantur: quēadmodum calida discrasia epatis cum oppilatione tam in dieta q̄ in medicina. In tertia specie: id est in melanchiron vehementiori opus est alteratiōe.et diuisione.et calidis diureticis.¶ Curari ergo debet vt discrasia epatis frigida cum oppilatione. Hic tamen adiūgimus speciale q̄ oēs ycthericos iuuat.camisia noua rudis non candidata stricta preparet. qua induta stupham intrent et sudent multum et egressi: opiatam competētem. sciȝ rubeam cum mitridato vel tyriacā. in tertia specie. et iterum intrent stupham et sudēt.Preterea in p̄mis speciebus. scilicȝ crocea et agriaca iteranda est sepe flebothomia de basilica. in tertia de splenetica vtriusq̄ manus. et inde de sophena vtriusq̄ pedis exterius. ¶ Item nota q̄ in duab⁹ primis speciebus valet multuȝ succus plantagi.syrupatus parum coctus. In tertia vō frequēs potio de camedreos in vino cum modico melle. et hic stupha calida multum iuuat. Et quando melanchiros est ex frigida causa: curatur vt oppilatio splenis de frigida causa. Et quādo est de calida causa:curat vt oppilatio de calida causa sicut ibi. ¶ Ciminum in oībus spēbus caueat. panis ordeaceus pistat⁹ cū succo plantagi.optim⁹ ē.Et si sint sine fe.det vinū arbustoꝝ. Cōcdāt aues minores.pullos pdices.pisces aspatiles.Comedant olera.cicoreā.morellā.plantag. scariolā.portulacā cū aceto si sint cū fe. Et sit dieta vt febricitātis qñ ycteritie coniūgitur fe.Cognosce aūt de cā vt in ca.vtaris frigidis. in frigidis ca.et ꝯria ꝯrijs cū inūctionib⁹ et ēplis ꝯueniētib⁹ dictꝭ ī cāis epatꝭ.et oppilonib⁹ adhibeāt subtiliatiua. apitiua q̄b⁹ apiant pori.et extrahat humidum oppilatiuum aūt eisdem

medicinis.aut euacuatiuis aut extenuatiuis. Jus ciceris ru. cocti et apij et feni. dec. aut succus absin. et apij. mane cum zuc. Et si discrasia fuerit calida detur succus absinthij cũ succo plantaginis. añ. ℥. j. cum zucc. Et si discrasia fuerit frigida aloe vl' euforbiũ in quãtitate. ℈. j. datũ cum vino vel ouo sorbili. mirabilr. aperit. fiat emplastrũ ex ysopo. calamento. et similib⁹. Detur oximel squilliticũ rafanus comedat. et aqua multa bibita vomitus puocetur. aperit em̃ et mũdificat. Stuphetur per mediuz cratis vl' tabule minutim perforate subtus positis herbis coctis calidis scilz teneritatibus ebuli. sambuci. et cerfolij. sed cuz sudare ceperit detur succus absinthij. Quedã vetula multos liberauit cum succo plãtag. decocto ad mediuz qui erãt fere arcbitici. Contra ycteritiã oculoz fumigẽtur oculi cum aqua decoctionis carnis bouine recẽtis. Jtem due gutte de vino mali gra. cocti sub cinerib⁹ infundãtur in oculis. vel mali maciani simili modo cocti inuoluti in stupa madefacta ycteritiã oculoruz curãt. ¶ Nota q̃ mẽbro a quo morbus mandatur prius obuiandũ est. Ut quãdo est ex apostemate epatis vel discrasia ipsius calida: prius illi membro occurrẽdum est: quoniã eo curato curabitur accidens quod est ycteritia. Similr. quãdo fit ex splene vt scilz ex oppilatione splenis. de quo continue subiungemus. aut ex ipsius splenis tumore vel magnitudine comprimẽte epar. vnde calefit epar et fit ycteritia. et tunc similiter cura spleni adhibeatur. aut si epar calefiat ex calido aere vel calidis cibis et potibus. vel ex coitu. vel labore. vel amore. vel similibus. Multe cure diffuse inueniũr apud actores. et si memineris dicte sunt: et est vt in primis extrahatur sanguis de epatica. parum tamẽ ne colera acuatur. post dabitur syrupus acetosus cum aqua decoctionis pulueris sandal. aut decoctione capilloz veneris. Et si est necesse: purgabit vt prius. Dabitur etiã dyalzilon quod fit de succis frigidis hoc modo. Capilluz ve. ad dyanthos epaticam radicem. scariole. terimus et succuz extrahimus. et addito zuccaro syrupum facimus et cum aqua calida omni mane damus. Et epithima fiat de succis herbarum frigidarum cum oleo ro. vel viol. prohibemus tamen in principio frigidas inũctiones fieri. Et si fit sine febre erit dieta: pedes porcellorum. pulli cũ succo vue acerbe vel turionum vitis. vel aceto. et pisces aspatiles et scamosi fluuiales: vt lucij. perche. darsi. Et holera sint spinarchie. atriplices. lactu. portulace. crude ac cocte cum axũgia porci. Et dentur electuaria: vt trifera in mane. dyarodon vel triasandal. in meridie. Et emplastra ex sandal. al. et rub. rof. succo solatri. et farina ordei fiãt super epar. Solus succ⁹ solatri multũ valet contra ycetericiam ex calidis causis epatis. Si autez fiat ycteritia ex oppilatiõe pori ad epar per quẽ defertur superfluitas co. rubee ad cistĩ fellis. et fit oppilatio ex hũore grosso retento fit vrina spissa et intensa vt ex colera vitellina cum dolore vt diximus circa dextrũ ypocundrium remotis quibusdam de signis predictis. Non em̃ in hac spẽ debilis est eger. nec extenuat⁹ qđ etiã melius perpenditur si sm dicta. localia adiutoria apposita non proficiant. Sed hec curabitur cum apozimate quod ℞. radicis rafani. celidonie. lapacij acuti ita q̃ radix lapa

cū cqtur duobus.coquatur in aqua et detur ad potandum. aut solius rafani decoctio prodest. et trifera sar. exbibita cum decoctione barū berbarū. Et yctericia q̄ est ex oppilatione pororuz diureticoruz ad stomachum et intestina curatur secundum q͞p diximus. Ueruntamē in bis omnib9 caute insistas vt si oppilatio fuerit cum discrasia calida aut feb. cum contrarijs frigidis opereris. Cū vero nō fuerit distēpantia ca. aut fe. insistas cuz deoppilantibus subtiliantib9 aliq͞ptulum frigidis et calidis vt tetigim9 medicinis. Et quando fit yctericia ex melancolia innaturali redūdante ad epar curari babet cum theodoricon anacardino et paulino cum succo strigni et plantag. Experimenta autem bic notanda sunt quia vrina egri cū succo marru. al. ad potandū data yctericiam curat. Similiter rasura eboris cū lotura eiusdem data vel lotura ancipitris multum valet Similiter succus solatri et ciceris nigri plurimum comestus. Quādo autem est yctericia ex infrigdatiōe epatis sed hoc dicitur abusiue quemadmodum species cathexie que sūt sinthesis smaragmos atrofia squaliditas extenuata macies. In bis autez cū fit mutatio naturalis coloris scutz in nō naturalē sinthesis prouenit ex indigestione. vnde est cuz nimia macie et diminutione corporis pulsu debili et paruo et cum oculorum concauitate et tumore ventris ex indigestione et fastidio cibi et appetitu multo et nulla digestione. et quandoq͞z turbatur venter ex indigestione. Attrofia fit propter defectum conuersiōis in stomacho et cibi non immutati in succositatē ptisanariaz propter frigiditatem. vnde fit cum pallido colore et sine nutrimento corporis quoniā non fit conuersio nec digestio. vnde cadit virtus et fit piger inflatur corpus et fluit venter. In pori peccauit frigiditas cum siccitate in hac cū humiditate. In smaragmon est indigestio ex siccitate intensa. vnde fit cum asperitate lingue et fastidio cibi et oculorum concauitate et lippitudine et rubore paruo in corpore. Et cathecie species curantur vt species indigestionis stomachi nec oportet repetere. nec propter mutationem naturalis coloris dicimus has spēs yctericie. non enim tingunt: sed discolorant cutem qđ est proprium yctericie. Item nec immutāt colorem spume qđ est similiter proprium in yctericia. ¶ Contra yctericiam experimentum. R℞. limaturam eboris. vel rasuram et aquā fontinam. et succuz eupatorij idest epatice. et crocum oriētalem prout videris expedire. et saponem gallicum ad quantitatem castanee. tam diu agitando in pecia pāni ablue in aqua donec tota aqua habuerit virtutem et colorē rerum et ignoranti propina.

¶ De vicijs splenis.

Splen quādoq͞z est nomen membri: quandoq͞z morbi. Secundum q͞p est membrum est rarum spongiosum attrahens et cōbibens superfluitates humoris melācolici ab epate expulsas ad sui mūdificationez. vnde est membrum seruile et sine sensu. Quapropter patitur diuersas egritudines vt oppilationem et tumorez et duriciem et mollitiem et apostema: et quandoq͞z ventositatez et quādoq͞z

repletionem. ¶ Repletur autem tribus humoribus. et principaliter melancolia. secundario flegmate. tertio colera. Repletio ipsius ex melancolia cognoscitur vrina alba et tenui et lucida et clara et radiosa. Et aliquando ex admixtione ipsius spissa et liuida vel nigra vel subnigra vel obscura. dolor et tumor sub sinistro ypocondrio cum duricia multa secundum positionem toti9 membri. grauitas et pigricia adsunt discoloratio et extenuatio debilitas eructuationes acetose et fumose: sputum acre: facies alba pallori vicina. alba oculorum liuida et conuersio in non naturalē colorē. et grauitas maxima post cibum acceptum et indigestio et rugitus et torsio. et quādo ascendunt montem vel scalam deficiunt eis crura. Et si aliquandiu fatigantur dolorem hanelitus patiuntur propter consumptionem in spiritualibus et oppressionem a nutritiuis. ponderosam inferius. ¶ Flegmatis signa sunt vrina alba et spissa vel alba et tenuis sed nō clara: dolor et tumor sub sinistro ypocondrio et duricies a superiori parte remissior parum: eructuationes insipide: et fumose: sputum insipidum et abundās calor circa volas manuum et pedum indigestio circa stomachum rugitus et tensio: egestiones albe liquide et spumose vel spisse cum muscillaginibus: discoloratio corporis in palliditate: debilitas et fatigatio et pigricia: maxime ex itinere et ascensione magis post cibum q̄ ante. ¶ Colere signa sunt vrina intensa et tenuis: tumor grauitas et duricies in regione splenis cum calore emergente a profundo: desiccatio oris et amaricatio: sitis plurima: vomitus et nausea: citrinitas faciei et totius corporis: egestiones citrine et liquide: et quandoq̄ spisse: totum corpus tabescit extenuatur et macrescit: et h̄ aut nunq̄ aut difficile curatur omnino. quoniā calor nimius in frigido grosso in naturam conuersus non facile extinguit. ¶ Remollitio autem splenis fit ex discursu flegmatis ad ipsum et eius poros subintrātis disponētis ipsū secundum substantiam sub mollicie propter humiditatem infusiuam si tamen ipsum omnino repleuerit extendit et quodā modo ex plenitudine ad modum sacci impleti indurat. Induratio autem ipsius est ex humore indurato et coagulato in ipso aut in ipsi9 oppilatione. Ex quolibet enim hūore replente ipsum potest indurari p̄cipue ex melancolia: quia vicina est propter siccitatem suam et frigiditatem coagulantem et suam spissitudinem coagulationē. Et cum flegma viscosum acescit scilicet eius humidum remanet eius siccū vt in petrificatione lapidis in vesica. et ex colera cum causas indurationis posside at et rarefactionis. ¶ Et fit precipue ex caliditate resoluente humidū ponente grossum sub coagulatione: vt in longa quotidiana: tertiana: quartana: et cronica egritudine. quia cum euaporat humidum cum suo calore et spiritu frigiditas naturalis vel membri frigiditas constringit poros q̄a nec humidum ingressū habet p quē spiritus exeunt: neq̄ calor dissoluit quod coagulauit ipsum: quia est indissolubile et frigiditate induratur: vt potu aque frigide in febrib9. aut sudore aut exercitio aut cibis melancolicis et ipsorum multitudine replēte membrum cuius humidum successiue resoluitur et eius grossū coagulatur et induratur. Et iisdem de causis oppilatur quibus repletur aut in duratur et precipue humore melancolico. Omne enim membrum ex quo generatur nutritur. ex quo nutritur

eodem oppilatur. Nutritur autē san guine melancolico: oppilatur autem quandoqꝫ de causa frigida quādoqꝫ de calida. de frigida vt de melācolia aut de flegmate aut aqua frigida. qꝛ frigiditas constringit meatus ipius Inter similia enī est passio quemadmoduꝫ in contraria actione. vnde cito oppilatur ī quotidiana ex flegmate viscoso ꝛ crudo. viscositas enim ꝛ grossicies ꝛ multitudo sunt cause oppilationis. oppilatur aūt quandoqꝫ magis quandoqꝫ minus: quandoqꝫ versus stomachuꝫ: quandoqꝫ versus vmbilicum: quādoqꝫ versus pectinē Qñqꝫ aūt splen efficiꝛ rotundus qñ qꝫ oblongus qñqꝫ angustus: qñqꝫ in vna pte spissus ꝛ in alia tenuis qñqꝫ in supiori pte: qñqꝫ in īferiori qñ doqꝫ in toto quādoqꝫ in parte oppilatur. Qñqꝫ ex calida cā vt ex colla q̄ propter sui quantitatē excedentem ꝛ cistis incōtinentiā discurrit ad splenem ꝛ ipsuꝫ oppilat. Oppilaꝛ aūt facile quia rarum ꝛ spōgiosum est ꝛ iō supfluitatum susceptiuum: precipue eius ꝙ est omniū supfluitas propter sui grossiciem derelictam. Tumor aūt ex eisdem causis fit cum multuꝫ repleuerint vt extendāt membri partes ꝛ dilatent ꝛ magnificent. Qui sepius accidit ex ventositate. ventositas aūt fit ex humorib⁹ grossis generatis ex calore debili poros ipsius ītrans p indigestionē: cui non patet exitus ꝑpter sui aut hūoris īpellentis ꝯculcationem, ꝛ qꝛ non patet via aggrauatur ꝛ augmētatur ꝛ membꝝ distendit ꝛ magnificat. Apostemaꝛ aūt qñqꝫ ex hu. calidis. qñqꝫ frigidis in ipso collectis. ꝛ remanent signa eadem in eo q̄ etiā sunt in oppilatione ꝺ eo. aut repletione intensiora tñ vt cum maiore dolore ꝛ tumore. ꝛ qñqꝫ feb. ꝛ vrina intensa valde. Et signa generalia siue communia haꝝ reruꝫ cōcretaruꝫ in splene sunt dolor sinistri ypocondrij ꝛ maior aggrauatio post prādiū ꝙ ante. dolor in sinistra parte capitis: discoloratio faciei: totius corporis extenuatio eructuatio continua facta a fumo proueniēte a splene p indigestioneꝫ: vomitus suauis qñqꝫ difficilis qñqꝫ sanguineus qñqꝫ vrina est sanguinea: qñqꝫ egestio sanguinea: qñqꝫ fluxus sanguinis p sinistran narē: qꝛ splen non est capax melancolici sanguinis. immo semp fluens ab ipso mādaꝛ ad simā ꝛ inde expelliꝛ ad secessus ꝛ ad loca sanguinis purgatoria. Et preterea aggrauatio tybiaꝝ ꝛ cruriuꝫ ꝛ difficultas hanelitus qñ ascendunt gradus: ꝛ tūc magis qñ caput splenis supius oppilaꝛ. Specialia aūt signa ꝛ sepatiua hoꝝ sunt hꝫ: remollitio splenis preter naturā tactu sentiꝛ ac sito ta sꝫa dissoluaꝛ ꝛ sub digitis sentiatur, mollis. oppilatio eius parua ē: q̄ vix cognosciꝛ. tamē ꝑcipitur dolore ypocōdrij ꝛ signis ꝓus dictis in repletione ꝛ etiā generalibus. Si oppiletur via inter splenē ꝛ stomachū cadit appetit⁹ qꝛ appetitus cōfortatur p meliam ꝛ huius signū ē: qꝛ por⁹ ille amplus fit vt ē in q̄busdā q̄ habēt caninū appetitū ꝛ ex retentione melie inflaꝛ epar ꝛ fit durū. Et si oppileꝛ por⁹ inꝛ splenē ꝛ epar melia remanet ī epate ꝛ mittiꝛ p totuꝫ corp⁹ ꝛ qñqꝫ vrinā in sua admixtiōe disponit liuidā aut nigrā aut sui grossitudie poros epatꝭ ꝛ meatuū nāliuꝫ oppilat vt nihil nisi sūme colatuꝫ exire valeat nil ꝺ aliq̄ actiōe nāe secū ducēs vñ hꝫ sūmā claritatē ꝛ tenuitatē ꝛ discolorationē q̄si ꝟgulatā aut radiosā aut fenestratā. ꝛ ꝺ hac opplīōe plenius diximus in oppilatione epatis. Et si oppilatur via inter splenē ꝛ intestina qua mittitur melia ad confortandaꝫ virtutem retentiuā cadit.

retentiua ⁊ fluit vēter:⁊ ex melía re-
tenta accidunt incōmoda cum suis si
gnis dicta. Si aūt induratur splen
de colera sentitur punctura ⁊ arsura
sub sinistro ypocundrio: sitis conti-
nua:orꝫ amaritudo:citrinitas faciei
vrina colorata ⁊ tenuis:fluxus ven-
tris:totum corpus croceum. Si idu
ratur d̄ frigida sentitur aggrauatio
cum pondere in eodem loco.⁊ vrina
quandoqꝫ est discolorata ⁊ tenuis ⁊
virgulata propter oppilationem: et
quādoqꝫ pinguis ⁊ nigra ex admix-
tione melancolie:⁊ quādoqꝫ ex indi-
gestione cum fluxu ventris quādoqꝫ
quandoqꝫ sine fluxu. Apostema co-
gnoscitur ꝑ formam epatis dictā su
perius alibi ⁊ grauedinē ⁊ pondus.
Et si est de frigida cā apostema sen-
titur frigus in ꝓfundo ⁊ lenta calidi
tas. Si de calida sentit̄ arsura ⁊ pū-
ctio ⁊ eadem feb. continua. Si ex vē
tositate cognoscitur ꝑ extensionem ⁊
saltum, ⁊ ꝑ deambulationem ventosi
tatis ⁊ rugitū modo aduenientē mo
do recedentem. Urine autem splene
ticoꝝ nisi ille que fiunt ꝑ admixtio-
nem melancolici humoris spissi sunt
tenues ⁊ radiose adeo ꝙ nimia tenu
itate ⁊ claritate visus reuerberetur:
⁊ dispgatur ⁊ non moretur in angu-
lo sed diuidatur ⁊ fiat radius multi
radij vt in vna parte videat̄ tenuior
⁊ clar[illegible] [illegible]n altera. vñ videt̄ esse cū
virgulis [illegible]nsis. quā alij fenestra-
tam alij v[illegible]latam alij ꝑforatā ap
pellant. Albedo autem visum disper
git:⁊ nigredo ipsum cōgregat. Cla-
ritas autē ex sui nitore visuꝫ disgre
gat. vnde vbi spūs visibilis penetrat
claritatem aq̄ ex claritate dispergi-
tur ⁊ etiam diuiditur. vnde ex diuisi
one sunt multe perforationes sed ex
humiditate aque cui cedit. videt̄ mi
nus clarescere cum transiliat spirit⁹

⁊ hec est causa q̄re vr̄ tenuior in vna
parte ꝙ in alia. fit aūt talis radiatio
ex tenuitate ⁊ est tenuitas sūma. qꝛ
melía inaturalis siccitate itēsa ꝯstrin
git vrinales meatus. ita ꝙ non nisi
tenuissima pars per angustas vias
valeat excolari. et ex causis frigidis
fit alba aut glauca in colore ex melā
colia naturali. Ex melācolia innatu
rali quia pertinet colori fit citrina vł
subcitrina. si autem nebula fuerit ni
gra pessima est. significat enim sple-
nem aduri. ⁊ quanto vrina intensior
in spleneticis fuerit tāto deterior. si
autem multa fuerit in effusione sicci-
tatem epatis significat. Epar enim
siccuꝫ cupiens humectari trahit plu
rimū d̄ succositate generata ī stoma-
cho ab intestinis: q̄re vrina fit mul-
ta ⁊ secessus paucus. In humiditate
autem epatis accidit contrarium re-
futat enim humiditatem et dimittit
in intestinis. quare vrina est pauca:
⁊ secessus multus. cui simile videtur
accidere in similibus passionib⁹ sple
nis. Cōpatitur em̄ epar spleni ⁊ ecō-
tra quemadmodum ramus ⁊ radix.
siue fons ⁊ riuulus. remollitio sple-
nis ex frigida causa curetur vt pri⁹.
Digeratur ergo materia cuꝫ oximel
le deinde purgetur cum yerap̄. aut a
liqua simili medicina. tertia die fiat
stupha cum herbis calidis. vt origa
no. calamēto. marrubio. thimo. rore
marino ⁊ similibus. Exeunti a stu-
pha offeratur metridatum cum vino
decoctionis alicuius herbe calide cō
petentis vt ciperi. Sequēti die ape
riat̄ sophena sub cauilla sinistri pe
dis interius. ⁊ tunc fiant saccellatio
nes supra splenem cum sale tosto mi
lio ⁊ auena. Et hic preiudicat sal to-
stum in vesica enea positum et fiant
emplastra exsiccantia et consumpti-
ua de quibus sepe diximus. Et fiat

inunctio cum melle ru. ꝛ sinapizetur cū puluere sinapis ꝛ similibus.

¶ Cura duriciei ex causa calida.

Uricies autē ꝛ oppilatio q͛ non multū videntur discrepare in causis in cura cōueniūt. nisi ꝙ apitiua conueniunt magis oppilatiōi ꝛ purgatiua ꝛ mollitiua ꝑus ꝛ post dissolutiua magis duriciei ꝗ effectus in multis medicaminibus cōmuniter recipiunt. ¶ Nota ꝙ duricies splenis siue sit de ca. cā. siue de frigida incurabilis ē. siue cum difficultate curabilis spacio vni⁹ anni tn̄ post. x. annos melius curat̄ ꝓm aliq̄s. Itē nota ꝙ materia mouēs ē ꝛ latitās ꝛ faciēs dolorē manifeste: citius curat̄. nō faciēs dolorē sed latitās vix curat̄. ꝛ tn̄ inueterata melius curat̄ ꝗ recēs. Itē si tangat̄ regio splenis cū vētriculis digitoꝝ ꝛ resistat tactui nec in aliq̄ cedat incurabilis ē precipue ex cā ca. Itē nō ē exbibēda medicina laxatiua nec aliq̄d diureticū ꝑ os nec vehemēter dissolutiuū ne dissoluat̄ sb̄a splenis aut subtilioꝛib⁹ partib⁹ euaporātibus: grossioꝛ ꝯpingat̄ priusꝗ duricies ipsius remolliat̄. similit̄ nec empl'z dissolutiuū fortiter dꝫ apponi exterius nisi remollitio precedat. Nota ꝙ cā ca. ꝑ diuturnitatē ꝛ indigestionē sepius fit fr̄a. vt co. adusta mel'ia. ꝛ vrina q̄ primo erat tincta p⁹ apparet remissa. ſꝫ ex leui occasione reuertit̄ ad ꝑoreꝫ materialē cām ꝛ eius signa cōsistētia. a[illegible] āt frigida oīb⁹ epaticis splenetticis ylio sis colicis cauēda est Non est aūt faciēda fl'omia ne materia fiat ꝯpactioꝛ ꝛ [illegible]ccioꝛ ꝛ durioꝛ nisi precedēti[illegible]⁹ remollitionibus. deiñ purgationib⁹. tota aūt purgatio splenis est ꝑ ventrē. His obseruatis si ē de cā ca. digerat̄ materia cū oxizac. ꝛ non dent̄ diuretica. Subtiliores em̄ partes in ꝑncipio educerent̄ ꝛ nō materia. Materia ṽo digerat̄ ꝑ os ꝛ remolliat̄ ab exterioꝛib⁹ mane ꝛ sero. ſꝫ semꝑ ante prandiū cū butyro ꝛ oleo vio. vel dyaltea. ꝛ malaxet̄ suauiter ꝛ multū moueat̄ sinistrū bꝛachiū vt pulsando campanas aut mouēdo folles manu sinistra tātū. ꝛ tale fiat exercitiū ab auroꝛa vsqꝫ ī mane vl' ꝑ gēdo ꝑ loca mōtuosa vt sudet. Det̄ oxizacc. cū infusiuis vt aq̄ decoctionis floꝝ boꝛrag. viol. ꝛ zuccar. viol. precedēte dyadragagā. dyapeniō. ꝑ pectoꝛe. Remollito splene purget̄ cū elcio de succo ro. aut trifera sar. aut catartico aut similib⁹. aut det̄ reub. aut dyareubar. frigidū. Tertia die fiat balneū de folijs vineaꝝ. tormentilla. epatica. malua. vio. feniculo. absin. folijs salicis in multa quātitate. Exeūti a balneo offerat̄ rubea trocis vel reqes cum aq̄ decoctionis endi. scoloꝑ. Seq̄nti die fiat fl'omia de basilica in sinistro bꝛachio. q̄nqꝫ de saluatella in sinistra manu q̄ ꝓpꝛia est. Halie. dicit ꝙ debet apiri vena sub aure sinistra retro in hac passione. Item apitur sophena q̄nqꝫ sub cauilla sinistri pedis ꝛ apponat̄ sanguisuga supꝛa regionē splenis. [illegible]ingulis septimanis fiat clistere colagogicū. [illegible]ādo etiam [illegible] ventosa cū scarificatio[illegible] fiat ca[illegible]iū in crure sinistro interius sub genu vel supͣ. Itē fiant setones supꝛa regionē splenis. fiāt vasa de tamarisco. genesta. fraxino vel salice ad potum ꝛ cibum offerēdum. Calefiat vinum cū ferro indaico vl' auro vl' calibe. idest acier. quia actualiter frigida nocēt. Sirupetur aq̄ extinctionis ferri fabꝛoꝝ. ꝛ detur oī hoꝛa cū aqua calida. Det̄ etiā aqua quattuoꝛ seminū frigidoꝝ.

⁊ epatice ⁊ capill'. veneris. detur dyacerasceos. zuccar. viol. mixta omni mane. vel loco dyacerasceos ponatur mixtura reub. ⁊ dyaciminuz. ⁊ loco mellis zuccar. ⁊ loco cinamomi cortex radicis geneste. ¶ Dieta sit temperata ⁊ caueant a cibis melācolicis ⁊ grossis ⁊ ante cibum exercitentur paruz. ⁊ post quiescant. holera sint plātago malua. cicorea. senacio. morella mercurialis per se cocta vel cum carnib⁹ ⁊ fiant remedia contra ictericiam ⁊ oppilationem epatis d̄ calida causa dicta. ¶ Nota ꝙ oleum de floribus mirice multum valet in causa calida Et in eadem causa fiat emplastrum ex fenu greco. malua. radice altee. Et capparis folia ⁊ stipites comedant᷑. condita. Si fiat ex frigida causa qn̄ ꝙ est cum calefactione epatis q̄siꝗ sine. Quando est cum calefactione epatis opus est artificio. et dicta sit valde tempata q: calida nocent epati; frigida spleni: temperata n eutrū curant. Ideoꝗ vnum medicamē eis non sufficit sed est variandum secundum formam. quia in medicatione splenis potius insistēduz est cum localib⁹ adiutorijs ab extra positis: ꝙ ore acceptis. In epate ecōuerso. quia contra calefactionem epatis insistendum est cuz alteratiuis ore acceptis Inungatur splen cum calidis: epar cum frigidis ⁊ emplastra similia ponantur flebotomia de saluatella sinistre manus confert in vtroqꝫ.

¶ Cura yctericie ex frigida causa.

Si yctericia fit d̄ frigida causa sine oppilatione epatis remolliatur mō predicto cum dyaltea. butyro. oleo fraxinino. vel lenticino mixtis. vel farina seminis lini cum butyro simul cocta superponatur quod est cōmune in vtraqꝫ. sed in hac fiat ad solem vel ad ignez vel remolliatur cum malua. bismalua. branca vr. radice lilij. squilla. vel cepula in oleo vel vino putrefactis. quib⁹ coctis vel colatis addatur cera ⁊ fiat vnguentum. ¶ Digeratur materia cuz oximelle squillitico. vel rafaniuo. precedentibus electuarijs dyasene. dyacappare. dyacosto. filoantropos. dyacimino. dyaniso. dyaspermaton. dyayris. dyaprassio. cuz aliq̄bus magis confortātib⁹ vt dyarodon. dyamargaritō. triasandalo. Electuaria ad restaurandā humiditatem. Purgetur cuz dyasene. scamoneato. aut yerap̄. vel cum pillulis de quinqꝫ generibus mirabol'. vel cū decoctione speciali vt est hec. In decoctione herbarū diureticaruz bulliat sene. thimuz. epi. ⁊ cuscute. cortex tamarisci. fraxini. capparis. in cui⁹ colatura ponatur puluis mirabol'. indorum. ʒ. due. ⁊ lapidis lazuli. ⁊ arm̄ana. ℈. ij. sed lapidibus lotis sepius. tertia die fiat stupha cum herbis calidis eufracticis diureticis. exeunti a stupha detur aurea alexandrina sine opio cum decoctione radicis fraxini cum metridato. Sequenti die fiat flebotomia de saluatella sinistre manus et retro post auriculam sinistram. ⁊ tunc possunt fieri saccellationes supra splenem ⁊ ventose ⁊ sanguisuge apponi: ⁊ cauteria fieri sub genu. ⁊ setones supra splenem. ⁊ vasa vinaria fieri ⁊ vinuz calefieri put diximus ⁊ clistere ydeagog. aut melagogicū fieri cum. ʒ. semis yerap̄. semel in septimana. fiat etiam remollitiuum si oportuerit cum amoniaco. mirra. dyaltea. ⁊ parum aceti sup pānum extensis. Et in ventris oppilatione fiat emplastrum de stercore caprino desiccato ⁊ in aceto optimo p̄

die resoluto cum puluere folioꝝ marrubij albi, ꝛ amoniaco. vel cum squilla cocta: ꝛ amoniaco. vel ex ruta, ꝛ apio ꝛ cinere sarmentoꝛum et vino et parum aceti. fiat emplastruꝫ ex amoniaco. ꝛ sale armoniaco. quod consumit etiam tumoꝛem. Temperetur vinum ipsoꝛum cum hac aqua optima in q̄ radices feniculi: petro. apij. sparagi. bꝛusci. epatica. capill. veneris. politricō. adiātos. ceterac. scolop. fisilip. coꝛtices vel sūmitates tamarisci d̄ cocta sint. vel si ē abominabilis apponatur zuccar. et fiat syrupus. vel vtatur aqua decoctionis capparis. filipendule. ꝛ pentafilon. pꝛimo aūt ingrediatur eger balneuꝫ. egresso liniatur splenis regio felle arietis. p⁹ cathaplasmetur lana succida non lota ad solez calefacta. post accipiatur mellis crudi recentis vt expꝛimitur de fauo pars vna. salis partes due. ꝛ limature ferri quarta pars. ꝛ de hac confectione crescente luna ꝑ nouem dies ieiunus comedat ꝛ ieiunet vsqꝫ ad tertiam: ꝛ cathaplasmetur oī die vt dictuꝫ est. Camedreos. ꝛ camepi. ꝛ cuscute dentur in potu ꝛ fiat ex eisdem emplastrum ꝛ electuariū. Oleū sambuci pꝛopꝛie soluit oppilationeꝫ splenis ꝛ duriciem. amoniacum similiter pꝛopꝛie soluit oppilationē splenis duriciem ꝛ asma. Post mollificationem autem multaꝫ supponi debēt emplastra ꝛ vnguenta desiccatiua sꝫ cum talibus non est semper insistendum: quia desiccando petrificarent duriciem. vnde quandoqꝫ cuꝫ mollificatiuis est operandum. Amoniacū cum aceto liquefiat ꝛ admisceatur oleum laurinum cuꝫ quibus liquefiat cera ꝛ admisceatur puluis aloe ꝛ thuris et inunguatur. post superponatur cerotum resolutionis amoniaci cum aceto acuatum cuꝫ puluere mirre. et aloes. et nigelle. vel amoniacum et serapi. temperentur in foꝛti aceto per diem ꝛ noctem resoluantur ad ignem: colentur: colature addatur cera ꝛ oleum ꝛ fiat emplastrū.

¶ Item mala terre in vino et oleo putrescant deinde fiat decoctio. coletur: colature addatur puluis capparis. costi. absin. arthemisie. rute agrestis. addita cera fiat emplastruꝫ. fiat etiaꝫ emplastruꝫ de apostolicon. dyacerasceos. vel cereneo. ¶ Item radices bꝛionie. yari. cucumeris agrestis quassentur ꝛ putrescant in vino et oleo ꝛ decoquantur ad vini consumptionem. colentur ꝛ expꝛimantur per baculos. colature addatur cera ꝛ puluis mirre. et aloes. ab igne deposito ¶ Item decoquantur pꝛedicte radices in vino per dimidium diem ꝛ p⁹ terantur cum axungia poꝛ. veteri vl' vrsina. ꝛ facta inunctione superponatur. ¶ Item emplastrum de lupinis optime dissoluit. ꝛ fiat iterū hoc emplastrum quod potenter splenem attenuat. Decoquatur amoniacum in vino cum nitro ꝛ stercoꝛe caprino ꝛ fiat emplastrum [illegible] similiter potenter extenuat. Dentur etiam syrupus decoctionū capparis. tamarisci filipendule. [illegible] dreos. camepi. sticados citrinū. [illegible] quatur in succo borraginis. [illegible] zuccaro [illegible] syrupus. ¶ [illegible] vnguentum [illegible] fenugri. ana. ʒ. [illegible] thij. bomb[illegible] feniis. pul[illegible]zentur subtil[illegible] et imponantur vne passe. et radi[illegible] lupis etiam mad[illegible] coctā omnia subtilissime trita per diem et noctem in aceto ponantur vt vix cooperiantur. Sequenti die addatur oleum oliue scilicet libꝛe due et aliquantuluꝫ de vino albo subtilissimo.

ita ꝙ due partes sint de oleo ⁊ tertia de aceto ⁊ quarta de vino albissimo addita farina ordei subtilissima scȝ ℥.vna decoquatur ad consumptionē vini ⁊ aceti coletur ⁊ exprimatur substātia forti expressione ⁊ addatur cera ⁊ butyrum sine sale añ.℥.due.olei vio.℥.semis.illud est optimū mollitiuum in causa calida. In frigida addantur radices squile.cucu.agrestis yari.brionie. ponantur in aceto cuȝ se.lini.⁊ ceteris.vel putrescant in vino ꝑ duos dies: ⁊ tunc addātur reliqͥs ⁊ bulliāt oīa simul in fine addat̄ oleilaur̄.℥.vna. ⁊ singulis dieb⁹ det̄

Item dyagalanga. dyacerasceos. dyanisuȝ.ciminata alexandrina.añ. lb.due.dyareub.lb.semis.yerap̄.G. dyacapparis.ana.q̄r.j.misceantur ⁊ detur de his singulis diebus mane ⁊ sero ℥.semis in frigida causa. In calida auteȝ cōmisceant̄ dyaprunis zuccar.viol.cum oxi. ⁊ yerap̄. in minori quātitate.⁊ de ea scilicet de yerap̄.appone magis vel minus secundum ꝙ calor intenditur. ista mixta adhibeantur sero ⁊ mane si volueris ℥.semis. Et si fastidiuȝ prouocāt poteris aliquando interpolare ꝑ duos dies vel dare in se... Item mollificetur cum agripa ⁊ dyaltea ⁊ vtatur h̄ puluere.ameos.capparis.filipendula. puluerizentur: ⁊ fungo subtiliter puluerizato bulliat in succo absin.et aceto p... ⁊ diem integrum ⁊ cum defecerint liquores iterum appone.deinde extrahas ab olla.⁊ ligetur in panno lineo ⁊ superponatur puluinari per tredecim noctes. Deinde talis puluis predicto pulueri admisceatur tali proportione ꝙ d̄ predicto puluere sint due partes ⁊ d̄ ferrugine tertia.⁊ poteris tantundē apponere de magnete. De tertio in tertium diem offeratur dyasene acuatum cuȝ lapide lazuli. Ultima cura post omnia remedia est seton.si diutius importetur. ¶ Emperica auteȝ iuuant in hac infirmitate. findatur radix ebuli in longum: ita ꝙ remaneat integra ⁊ patiens dicendo pater noster transeat per medium. hoc fiat ter:sed in tertia vice non tangat terram radix. postea ponatur in loco vbi desiccentur.eadem siccante d̄ siccabitur splen ⁊ desiccata curabit̄. Idem fit secundum quosdam de rumice ⁊ soluit duriciem splenis. Ideȝ etiam fit de splene bouis cum viro: ⁊ vacce cum muliere. vt findatur capitibus adherentibus vt nudus trāseat dicendo pater noster ⁊ est certissimum secūdū quosdam. ¶ Et nota ꝙ emplastrum de terebentina cuȝ modico oleo ⁊ farina ordei confecta super leues prunas soluit duriciem. Item emplastrum de semine diuretico ⁊ cimino ⁊ stercore bouino ⁊ caprino cum subtili farina milij ⁊ succo radicis ebuli confecta multuȝ valet. ¶ Apostema autem splenis curat̄ sicut apostema epatis: nec tamē oportet omnino ita esse remissa. Uicium splenis ex ventositate quādoqȝ fit de cibis ⁊ potibus: quandoqȝ ex vicio ipsius splenis. et distinguitur sic. quia cibis et potibus exhibitis dolor superuenit ⁊ oppilatio ipsis subtractis cessat. Si autem ipsis adhibitis vel non adhibitis permaneat dolor signum est ꝙ fiat vicio splenis. Curatur autem oppilatio ex ventositate per electuaria et syrupos et emplastra et fomentationes et alia ventositatis extenuatiua et per diuretica. In alijs autem causis tota purgatio splenis est per ventrem ⁊ extenuatiua.

¶ Dyasene.

¶ Dyasene valet melancolicis tristi

bus τ obliuiosis cū vino in mane. τ omnibus cerebrū debile habentibus spleneticis ex melācholia laborantibus. Sene enī ꝓprie purgat melācholiam τ sanguinē adustū. Unde fit optimus syrupus cōtra maniā τ melancholiā ex succo borrag. τ sene τ zuc. ℞. sene. ℥. iij. cinamomi. gariofil. folij. cardamo. galā. macis. ligni al. piperis lon. zinz. zedoar. spice. nucis mus. omniū. ℈ xij. aā. ʒ. iij. quidam addunt borragi. calamentū. τ alia q̄ purgant melancholiā. auellanarum assatarū numero. l. serici combusti. ʒ. ij. lapidis arme. ʒ. ij. lapidis lazuli. ʒ. iij. zuccari. ʒ. vj. Et quidam in confectione cuiuslibet dyasene addūt de sene q̄tū de omībus alijs speciebus detur cū aqua infusionis sene ꝑ noctem sub diuo. ¶ Dyacapparis.

¶ Dyacapparis valēs ad omne vitiū splenis τ epatis antiquū τ recēs remollit. digerit. et sanat. nōnunq̄ etiā splenē egerit cū sanguine. Uermes τ lūbricos τ tineas necat in corpore cū vino acceptū. auriū vermes occidit cū aceto immissum. Dētium dolorem aufert cū vino temperatū τ in ore tentū. Menstrua educit cū apozimate rute potatū. vel pessario iniectū. ℞. capparis. ℥. iiij. squille. asari. centaur. piret. piperis. thimi. apij. se. gith. agrimonie. radic. aā. ℥. j. M. q. s. dat spleneticis ꝑ. iiij. dies cū vino optimo. ¶ Dyacerasceos.

Dyacerasceos faciēs stomaticis. epaticis. spleneticis. ℞. succi cerasorū lib. iiij. mellis lib. tres. dyagredij. ʒ. xxviij. cinamomi. masticis. aā. ℥. j. Cōficitur sic. Succū cū melle lento igne ad spissitudinē decoque. τ ī eo pulueres terendo͛ tempera. dabis ʒ. iij. mane. τ ieiunet vsq̄ ad sextam. detur vt supra. ¶ Agrippa.

¶ Agrippa valet ydropicis τ tumori splenis τ oībus tumorib⁹ in quacūq̄ parte corporis fuerit: τ ad neruos indignatos. vomitū prouocat τ inūctum supra ventrē laxat. ℞. brionie lib. ij. radicis secide. lib. j. squille lib. ß. yreos. ℥. iij. radic. filicis. ℥. ij. radic. ebuli. ℥. ij. tribuli marini. ℥. ij. Radices bene ablute bene terātur. τ in quattuor lib. olei lentiscini ponantur per duos dies. tertio die super ignem bulliāt ad diminutionē radicum. τ deinde colentur fortiter. colatura super ignē ponat. et ei addatur cere. ℥. xv. et cum liquefacta fuerit: ab igne deponatur: τ infrigidetur: et vsui reserua.

¶ De dolore renum.

Renes dolorē patiūtur quādoq̄ de calida. quādoq̄ de frigida. De calida: vt de sanguine vel col. De frigida vt de flegmate vel melācholia. Et quādoq̄ cū humoris vitio. quādoq̄ sine. Replent autē tribus humoribus: p̄cipue scȝ sanguine. colera. flegmate. melācholia rarissime. ¶ Sanguis aūt signa sunt calor in ꝓfundo. pondus et aggrauatio. vene sophene interioris repletio. vrina pinguis et colorata. ¶ Colere signa sunt ardor et punctura in ꝓfundo. dolor acutus τ pūgitiuus circa renes. pō[illegible] τ aggrauatio membri exterioris partis arefactio. Urina intensa est et tenuis. et quādoq̄ spissa ex admixtione colerici humoris resolutiones inīte in vrina plures in inferiorib⁹ q̄ in superioribus partibus graciles ī modum pilorum. τ si fit ex simplici distemperātia cum siccitate erit tenuis cum alijs signis preter pōdus τ ag

grauationē membri. Si sit ex flegmate: algor et frigus sentit͛ in renibus in ꝓfundo aggrauatio mēbrorum ⁊ pondus. Urina est alba ⁊ pinguis. ⁊ si sit humorū compactio: muscillagines apparent ⁊ resolutiones longe in modum pilorū. ❡ Sed si dolor sit ex simplici distemperantia non erit pōdus nec aggrauatio. nec tales resolutiones. ❡ Melancholie signa sūt vrina tenuis ⁊ glauca vl' liuida ⁊ ampullosa. quādoqȝ spissa ex dissolutione humoris melancholici longas resolutiones continens sine admixtione melācholie est alba. dolor aggrauatiuus et distensus. pondus in renibus sentitur et dormitio circa renes. Et si ex simplici distemperantia frigiditatis sit: eadē sunt signa que ex melācholia: sed nō erit pōdus nec aggrauatio: neqȝ resolutiones. ❡ Item quādoqȝ est cū reumate. quādoqȝ sine. Et quādo est cū reumate primuȝ cognoscendum est vtrum fluat humor a capite vel ab epate. vel a splene. vel a toto corpore ad renes anteq̄ incipiatur cura: quoniā ꝑm ista variatur cura: quia si fluat a splene cognoscitur per aggrauationem membrorū spleni adiacētium. ⁊ est prima cura tunc per confortantia ⁊ interrūpentia fluxū. ⁊ tota cura est spleni adhibēda. similiter intelligatur de alijs membris. Si autē flu[illegible] a toto corpore cognoscitur per dolorē et aggrauationem omniū membrorum. Et prima cura erit īcipiēda ab vniuersali corporis purgatione. Et quādo est causa sine reumate si est cōfirmata grauiter curatur. ❡ Notādum q̄ ex defectu renum duobus modis egredit͛ vrina lixiuios. Uno modo cuȝ renes deficiunt propter calorē in sanguine digerendo ⁊ sibi assimilādo ipsum: nec

bene digestum ⁊ aliquādo adustum cum vrina emittūt. Defectus eñ digestionis duobus modis fit. aut ꝓpter defectū caloris. aut ꝓpter eius augmentū ⁊ fortitudinē. Secundo modo cum renes deficiunt propter siccitatem immutātem sanguinem. Unde paruum nutrimētū ⁊ sanguinem non bene dealbāt: et adustū aliquātulum emittūt. Cum vo ex siccitate: tunc ex maiori siccitate venter tenditur: vt ⁊ eius lacerti extēsi sentiātur. ⁊ quādoqȝ dolēt. ⁊ tota habitudo siccior apparet in vtrisqȝ. ⁊ harenosa ⁊ granosa sedimina in vrina percipiūtur: que lapidē futurum significant. Urina igit͛ lixiuios ⁊ spissa cum granoso sedimine debilitatē renum significat: ⁊ lapidē futurum in renibus. Si igitur corpus plectoricum est abundās sanguine et reumate: inchoandū est a flebothomia de epatica: deinde procedat cura vt repletione de eo. Digeratur materia cum dyaprunis ⁊ cum holeribus de maluis ⁊ alijs herbis frigidis. ⁊ nō debet oxizacara exhiberi: q2 nimis est aperitiua ⁊ ꝓuocatiua reumatis. quia ꝑm Gal'. vsus diure. valde aduersatur reumatibꝰ ab exterioribus inūgantur renes cum oleo viol'. ⁊ butyro. ⁊ superponat͛ pannus infusus in aqua decoctionis solatri. et auene. ⁊ bene expressus. Si autem fiat sine reumate: digerat͛ materia cum oxizacara digesta: purgetur cuȝ electuario de succo ros. Si vo non sit corpus plectoricū: digerat͛ materia vt dictū est in reumate. Et fiat particl'aris purgatio cū clisteri colagogico. tertia die post vniuersalem vel particularē purgationē: fiat stupha de herbis frigidis. Exeūti a stupha offeratur rubea tro. cū vino multuȝ limphato cū aq̄ decoctiōis thuris.

Eodem modo in colerica post flebotbomiã. Sequēti die in vtraq3 causa aperiat sopbena exteri⁹.et fiat in singulis mēsibus eadē flebotbomia ex altera sopbenarū. ¶ Item fiant cauteria in poplitib⁹. vel scarificationes supficiales sup renes. et tūc fiat inūctio cū albu.oui.et sinapizet cū puluere sandaloꝝ.lactuc.portul. ro.serici crudi.ꝛ se.fenugre.et super aspergant stupe canabine minutim incise. ꝛ dimittant donec per se cadant. ꝛ non cadūt donec cadat egritudo.apponant autē que dicta sunt in calefactione epatis.Si autē fiat sine bumoris vitio curat ꝑ frigida. et bu.alterātia.ꝛ cū syrupis.electuarijs.vnguētis. ꝛ emplis.balneis. et alijs supradictis.s.in isto caplo ꝛ in calefactione epatis.Si autē fiat de frigida causa cū bu.vitio:partib⁹cōuenīētibus: ꝛ corpe existēte plectorico et reumatico : digerat materia cū zinz.alex.ꝛ cū boleribus de blita. bellula.nastur.in duplici aqua decoctionis:ꝛ non cū oximelle: qꝛ nimis enfracticū ē ꝛ diur. Inūgant renes cū dyaltea.Si vo nō sit cā reumatica:digerat materia cum oximelle in vtraq3 causa:purget cū bñdicta.Si nō sit corpus plectoricū:purget cu3 clisteri ydragogico in vtraq3 causa. Tertia die fiat stupba de calamento.origano ꝛ filibus berbis calidis. Exeūti a stupba offerat aurea alex. cū vino decoc.tburis.vel cū aqua in causa reumatica in nō reumatica,cū vino decoc.rad.fenic.Sequenti die aperiat sopbena sub cauilla pedis exterius:qꝛ sicut interi⁹aperit ꝯtra vitium splenis. epatis intestinoru3 vesice ꝛ matricis. ita exterius cōtra sciaticā et vitiū renū ꝛ spondilium. tū ꝓm Gal.eadē vena est interior et exterior, bifurcat eñ circa poplitē,

Unde dicit ꝙ ille ampb.nō est Ipo. sc3 stranguiriā ꝛ dissur.soluit flōmata vena q̄ interi⁹ est in tallo. Item fiant cauteria et apponant ventose supra renes cū scarificatione.Item fiāt scarificatiōes supra renes ꝛ inūgant cū melle ca.dispu.ꝛ sinapizent cū puluere feni.petro.apij.dauci.carui.zinzi.spice nar.tburis.masticis. absintbij.ꝛ aspergant stupe minuti incise ꝛ dimittant vt dictū est. Ite3 fiat flebotbomia de sopbena singulis mēsibus in tertia vel quarta etate lune.Carnes vulpinas comestas et inūctiones cū eiusdē pinguedine factas vidi sup oīa valere localia que dicta sunt in frigiditate epatis sunt apponēda in cā sine bu.vitio ꝑter purgationes ꝛ cauteria. In flebotbomia aūt eadē ē diligētia ibi ꝛ bic. ¶ Nota ꝙ quia renes sunt mēbra remota a loco digōnis nec aliq̄d potest venire ad eos nisi per mltos anfractus ꝛ medicina spoliat vtute addim⁹in medicinis eoꝝ res multe resistētie ducētes virtutē medicinarum in tantā profunditatem : vt est opiū. ¶ Nota tamē ꝙ sicut opiū est extractiuum ca. innati : ita balsam⁹ et mirra sunt viuificatiua eiusdem: quare ꝑcipue cōpetūt in veteribus causis ꝛ vtute ꝓstrata ꝛ debili.inflāmāt eñ calorē naturalem: vt oleum ignem. ¶ Arogon.

¶ Arogon.i.adiutoriū valet ad dolorē ex frigiditate viris ꝛ mulierib⁹ ad spasmū ꝛ tbetanū.ꝛ dol. ylij ꝛ renum.Ualet etiā artbeticis ꝛ sciaticis multū ꝓdest quartanarijs per spinā dorsi inunctū ante borā accessionis. ℞. roris marini. maiorane. radicu3 yari. serpilli.filicis.aā.ʒ. quattuor. ꝛ ß. fol.laur.saui. aā.ʒ.iij. policarie ma.ꝛ mi.ʒ.xiij.brion.ʒ.iij.laureole. ʒ.ix.nepite.lib.ß.folio ficcide.lib.ß.

mastic.olib.añ.ʒ.vij.piretri.euforb. añ.ʒ.j.zinzi.piperis.añ.ʒ.ß.olei muscel.ʒ.ß.petrol.ʒ.j.adipis vrsini.ʒ.iij.olei lauri.ʒ.iij.butiri.ʒ.iiij.olei cõmunis.lib.v.cere.lib.j.et.ʒ.iij.herbarum radices infra duos dies collecte.pistentur in mortario et pistate.ponãtur in oleo per septẽ dies. octauo vero die coquãtur bene.post p sac cum exprimãtur vel colentur.et iterũ super ignem ponatur colatura.et cum bullire inceperit: addatur oleũ lauri.butyrũ.adeps vr.et cera liquefacta.adde petroleũ et muscelinũ.ad vlti.ponãtur mastix.et olib.zinzi.piperis.et piretri.et tunc ab igne deponatur et recondatur.

¶ De apostemate renum.

Apostema renũ fit ex humoribus collectis in ipsis quos natura illic mandauit vt expellerẽtur p secessũ materie quos expellere pro sua debilitate non possunt.aut aggregatione humorũ ex forti mandante et debili recipiẽte coadunati.Et quãdoq; in vno rene talis aggregatio fit.quãdoq; in duobus.Et si in vno.quãdoq; i dextro.qñq; in sinistro.Et si in hoc siue in illo.quãdoq; ex sanguine.qñq; ex co.qñq; ex flegmate.qñq; ex melã.Si ẽ de sanguine:calor sentitur in pfundo dolor et aggrauatio cũ pondere.dolor capitis.vomitus.nausea.et feb.acuta.vrine denegatio.vrina rubicunda vel subru.aliquãdo sanguinea.aliquãdo saniosa quasi fex.qñq; in forma apostematis.aliquãdo liuens sub circlo.et in spina aliquid de dolore participat.adest inflatio venarum que sunt exterius sub cauilla pedum.Si ex co.cũ intensione predictorum signorũ sentiũtur punctiones et arsure in profundo exterioris membri adest ariditas cum colericis egestionibus adest vrina rubicũda vel subrub.quãdoq; viridis.quãdoq; liuida.Si ex flegmate:maior adest aggrauatio et maius pondus cum extẽsione mẽbri:sentitur frigus in pfundo et algor: adest vrine denegatio.quandoq; vrina fit discolorata et saniosa.quãdoq; cinericia.quãdoq; liuẽs cũ grossis resolutionibus et pilis.Si est ex melãcholia est cum maiore pondere et aggrauatiõe et ariditate.Urina apparet mediocriter.tenuis.et discolorata.calor lentus.et fe.remissa sicut flegmatica.Urina quandoq; pinguis.quãdoq; nigra. ¶ Distinguitur autẽ hoc apostema a colica: quia in colica est dolor instabilis et cũ emissiõe egestionis alleuiatur.et semp est constipatio ventris.hic est dolor stabilis post egestionẽ et vsq; ad eruptionem saniei non alleuiatur.Discoloratur autẽ vrina in apostemate renũ duabus de causis.Est enim apostema qñq; nascens in vrinevia poros ipsius stringens et oppilans: phibens eam exire coloratã: sicut apostema quod inter renes et epar vel inter renes et vesicam vel in vesica nascitur.Est aũt hoc apostema nascẽs in mẽbris vicinis vijs vrinalibus:vt intestinis et matriee.Unde in talibus vrine albe et tenues male: q: multã materiam apostematis ex q̃ oppilatio fit:ostẽdit. ¶ In causa calida vt diximus fit quãdoq; rub.quãdoq; rubicũda ex superaccensione co.et fe.acute intensione.et rupto apostemate vrina hria yos constituitur cũ ex ruptura sanies nigri sanguis egreditur.Unde Theophilus.Senioribus vero supueniẽs quibus ex multo tẽpe talis fuerit a malis humoribus vesicam purgari

significat. vel immutari a malis hu moribus. Vesicā intelligimus pati: cum mali hu. in senioribus ad vrinā transmittūtur sicut in ruptura vene vel cū emorroyde retinentur. Quia in senioribus mēbra defecta exonerare se a supfluitatibus nequeunt. Sepe eñ sanguis τ alij humores vel ex vene ruptura vel ex emorro. retētione ad renes vel vesicā descendūt τ immutāt τ ledūt. τ de his alibi pz. Sola igit̃ diuretica sufficiūt ad dissolutionē τ digestionē: sed cū intensione τ remissione. In calida materia pauca ca. et plura frigida apponātur. in frigida ecōuerso. In co. q̃ vel sanguine primo fiat minutio de sophena exterius. Sequēti die fiat clistere colagog. τ oĩa que dicta sūt in apostemate epatis ca. hic debent exhiberi. et illud emplastrū qđ recipit dragagātū al. gūmi arab. τ ē qđ in viatico reperit̃: ad hoc operatur. fiat emplastrū de malua. bismalua. et branca. vrsina. herba. violacea. decoctis in aqua τ tritis. τ cū axungia gallĩn. anatina τ anserina mixtꝫ istud emplastrū mitigat et maturat apostema renum. ℭ Sed nota ꝙ apostema quādoqꝫ est in ꝑncipio. et tunc predicta signa apparēt nō multum intēsa. qñqꝫ est in augmento. et tūnc intendūtur. qñqꝫ est in statu: et tūc manēt ĩ sui vltimitate. quādoqꝫ in sui declinatiōe quod cognoscit̃ ꝑ continuā eductionez saniose vrine. Eodem modo intelligas de frigida cā. Itē in causa ca. efficaciter vꝫ lac de se. frigidis. iiij. diur̃. τ coutantur ĩ cibo τ potu. materiā alterat τ euacuat τ mundificat tā per ventrē ꝙ ꝑ vrinales meatꝰ: τ optime nutrit. Exteriꝰ supra renes ponant̃ epithimata frigida facta de pul. cum sandal. se. lactu. portul. vel malue cū farina ordei. ℭ Electuaria fint dyareubarbar̃. dyaprunis. añ. dyanthos. dyarodon. añ. Si autez fiat de frigida causa: aperiat̃ vena predicta et fiat clistere ydromagog. Similis etiaz fiet cura ei que dicta est in frigido apostemate epatis. Et in ista cura valet electuariū ducis. τ dyaspmaton dyacitoniten frigi. Inūctiones fiant calide cum arogon. et dyaltea. ℭ Emplastrū fiat de spica. maratro cimino. aniso. filere monta. dactil. caricis pinguibus. omnibus tritis cum succo apij. vel modico oleo. vel medulla vituli. vel butyro. vel axungia anseris. cōficiatur. Utrisqꝫ prosunt ventose in poplitibus. vel flebothomia de sophena pro qualitate se. dietētur vt oportet. Si apostema ruptū fuerit τ sanies effluxerit oportet festinare in cōsolidatione. Demꝰ ergo trociscos vulnera solidantes scriptos inferius cum lacte asinino vel caprino. fiat emplastrū exterius de ordeo. τ ficubus. τ sapa. Clisterizetur cum ordeo. lacte. oleo ros. Sedeat in aqua vbi coctum sit ordeuz. malua. quia iste medicine subtiliāt et cicatrizant. Si sanies sit nimis grossa damus suc. solatri. absinthij. apij. bene coctis et colatis. post detur lac asininum τ iumentinū: quia multum mūdificat. Uulnere mūdificato detur lac vaccinū: quia multuz valet siue vulnus sit intus siue exterius. ℭ Ex predictis autē causis fit apostema vesice. et cognoscitur per quedā signa predicta. sed in hoc sentitur dolor in pectine. a perytoneō. et apparet inflatio ĩ pectine ad modum apostematis. τ eadem diligentia curatur. nisi ꝙ hic debet fieri flebothomia de sophena interiori: ibi ꝟo de exteriori. ℭ Nota autē ꝙ vrina spissa mincta post horam: clara

renum vel vesice indigestionē signi-
ficat. Turbatio autem in vrina ab
angulis sepata non est ab epate: sꝫ a
renibꝰ. ¶ De lapide renū ꝛ vesice.

Apides ꝛ barene na
scuntur ex superflui
tatibus varijs ꝛ vi-
scosis in renibus et
vesica ex quibꝰ diffi
cultas mingendi ge
neratur. Generatio autē lapidis fit
per calorem agentē in humido visco
so sublimādo partes subtiles: et in-
grossando grossas. Quia ſm Arist.
in mineralibus. terra pura lapis nō
fit: qm̄ cōtinuationem non facit: sed
cōminutionē. vincēs em̄ in ea sicci-
tas non permittit eā conglutinari.
deficit em̄ viscositas. Un̄ dicit post
lutum ỽo huic trāsmutationi aptiꝰ ē
ꝛ viscosius vel vnctuosius. Qð enim
tale non est: cōminutiuū erit. Calo-
re igitur agēte in materia vnctuosa
vl' viscosa ꝛ extrahēte eius humidū
introducitur siccū: ꝛ calore exeunte
relinquitur frigidū. Poros igit̄ a ca
lore dissolutos succedēs frigiditas
constringit. Siccitas autē alterius
constringendo coagulat et indurat:
ita vt nō pateat via dissolutioni. Ca
lor enim ipsum dissoluere nō potest:
quia coagulauerit ipsuꝫ euaporādo
et finiēdo eius humidum. frigidum
autem ꝛ siccum nō discoagulatū cū
sint principia coagulatiōis: sed sic-
cum formaliter. humidū autem dis-
coagulare non potest. quoniā vt ipse
dicit. aqua ingressum nō habet: nisi
spiritus exiuit: quare later et lapis
nō coagulātur. Estꝰ em̄ hūidi et sicci
firma commixtio ꝓpter profunda-
tionē ꝛ subintrationē vnius in alte
rum per minima. ꝛ talis ꝓfundatio
est viscosa: quēadmodū dicit Arist.
Terminatur autē siccū humido vin
centibus actiuis. ꝛ iterū humidum
arido. Causa est vt determinetur. et
vtrūq; vtrinq; velut cola fiat. quē-
admoduꝫ empedocles in phicis fari
nam aque conglutinās. ob quā cau-
saꝫ ex ambobꝰ est terminatū corpꝰ:
sed hec coagulatio nō videtur fieri ī
materia aquea: neq; videtur fieri vt
scositas. Dicit em̄ Aristo. Coagula-
bilia ỽo sunt quecūq; aque partici-
pāt: sꝫ nō que plus aeris. velut oleū
et ydragiros: id est argentū viuum.
Et siue viscosum: quēadmodū glu-
ten: quapropter ab hūiditate aeria
viscositas esse videtur: que ex subti-
litate sue humiditatꝭ per poros mi-
nimos interiꝰ circūquaq; se diffun-
dens potens est facere mixtionem ꝑ
minima. Unde oleum propter suam
subtilitatē maius grossum est humi
do immixto. vnde magis ligat ꝛ in-
grossat ꝛ maiorē dat viscositateꝫ ꝙ
aqua. ꝛ demonstratio ad hoc est: qm̄
volentes facere lapides commiscēt
terram figuli bene mundatam cum
oleo fortiter et exsiccāt ad solem. et
inde faciunt cotes. aquea autē hu-
miditas non sic. accrescūt autē que-
cūq; sunt aquea et aque species. Cū
autem aer siccus introducit aquam
in tali mixtione aptificatur materia
arefactioni. Un̄ dissoluto hūido se-
gregātur partes lapidis ꝛ cadit ha-
rena: vt est videre in lapidibus ma-
rinis qui a vento consumūtur. Eua
porato autem humido soluūtur par
tes ꝛ cadunt harene. ¶ Petrifica-
tionis autem lapidis in vesica tres
sunt cause: scilꝫ calor consumēs. ma-
teria viscosa. strictura meatuū. quia
calor adurens agens in materia vi-
scosa retenta propter stricturā mea-
tuumꝰ per diuturnā cōuersationem
resoluendo humidū exsiccat coagu-
lat ꝛ indurat: quod est maxime repe

rire in pueris habentibus meatus strictos. ¶ Unde retinetur materia aggregata ex additione indigesti super indigestum: cuius humidum subtilius calor naturalis multū resoluit. et aquosius. et condensat viscosius: scʒ partes terrestres. Uñ de viscoso facit viscosius. et quāto viscosius: tāto durior lapis efficitur. et dissolutioni ineptior. ⁊ huiusmodi petrificatio patet in corporum carnibus cum fit adustio. et epatibus boum: et aliorum animalium morbidorum cum nocumētum tale ingressum fuerit super epar. ¶ Et non solum lapides generātur in renibus et vesica: immo etiam in stomacho: quos quidam per vomitum eijciunt. ¶ Et quibusdam accidunt in intestinis: et eijciunt eos per secessuʒ. Et fit plurimum ex eadē causa ex qua fit colica ⁊ yliaca. Et fiunt etiam in pectore et alijs locis: vt in iuncturis artheticorum. ¶ In omnibus autem fiunt etatibus: precipue in pueritia: quia in ea tres dicte cause concurrunt: quia calor eorum fortior est naturalis ab humiditate spmatica: materia est viscosior propter indigestionem. meatus sunt strictiores propter paruitatem corporis: quia adhuc non susceperunt dilatationeʒ in suis partibus. ¶ Hac de causa raro generantur lapides in vesicis mulierum propter amplos meatus et curtitudineʒ colli vesice earum. Unde ante coadunationem expellitur: calor earum est temperatus. In iuuenibus autē raro propter amplitudinem pororum eorum et digestionis fortitudinem. ¶ In senibꝰ rarissime propter amplissimos poros et liquiditatē materie fluentis et frigiditatis abundantiam abundātis in ipsis: precipue in vesica. ¶ In senibus eñ tria membra principaliter patiūtur defectum: scilicʒ cerebrum. pulmo. vesica. et membra panniculosa: vt patet in eductione superfluitatum ab ipsis: quod est ꝓpter defectum conuersionis nutrimēti ⁊ caloris naturalis. quare deficiēte calore inualescit frigiditas: ⁊ p̄cipue in cerebro. vnde fiūt somniculosi propter oppilationem pororū. Iterum abūdant multū in reumatibus ⁊ nasi supfluitatibus ⁊ hebetudine sensuū. Supabundat eñ humiditas nō determinata: nec a calore comprehensa. Similiter ex debilitate pulmonis multum attrahentis ⁊ cōbibentis de humido fit multa sputi abundantia: et ex leuissimis causis in pectore ledūtur. ¶ Uesica autem in se naturaliter frigida a calore naturali longe destituta plurimū patitur defectum cotinētie et paralisim: ⁊ similia incommoda. Aliquādo igitur qm̄ aliquādo materia non est satis viscosa vnde agente calore dissoluitur eius humidum. et fit adustio partium vel segregatio per minima. ⁊ nō potest coadunari in magnitudīe in vesica: sed expellitur coagulatum ꝑm partes. Et aliquādo est viscosior: sed ꝑ arefactionem et dissolutionem humidi separātur partes: et partes copulanť per coartationem sicci coagulantis: et exeunt partes per frusta lapidum. ⁊ aliquādo per dissolutionem partium humidarū adustarū nō firmiter coagulatarum. Et exeunt partes per minima resolute: vt harene. Et tunc nō est verum quod dicebat Maurus. Quia harene significant lapidem confirmandum: quoniā accidit vt materia debiliter coagulata a calore cōfortato dissolviť vt materia fri. aut etiā materia

calida non multuz viscosa dissoluit p minima et exeũt barene in vrina. ¶ Potissima vo signa huiusmodi egritudinis accipiũtur ex barenis in vrina super confirmationē calculi generati vel generaturi. barenose tamē resolutiones quattuor ex causis fiunt. Uel eñ ex calculo generato vel generãdo. vel ex causa arthetice. vel ex adustiõe sanguinis: vt in febre adurēte: vt quartana lõga. vel ex acumie medicine. Ex calculo eñ renum vel vesice fiunt barene: sed a vesica sepius albe apparēt. a renib⁹ vo ad subrufum mergũt co. formam autem cõtrahit res tripliciter. vel a loco generationis vt a re agente. vl a re patiente: vt cum vesica alba fuerit. Scõm eñ formam suam humorē ex quo barena generatur: immutat. similiter τ renes cum rubei sint. et in his rubee nascũtur barene. Ex re agente: quia cũ ex frigiditate cõdensante in vesica que est membrũ frigidum generētur barene: merito albe apparent. Et quia per calorem generãtur in renibus: idcirco rubescun. Res patiēs. hũores sunt qui quasi clm in materia barenaruz existunt. Quibus si flegma dominet: barene fiũt ciner itie ad albedinem pertinētes Si ex colerã: citrine. Si ex sanguine: rubee. Si ex melãcholia: liuide vel nigre. Et vt quidã volunt ex colera eruginosa declinãtes ad liuiditatez. τ vt in apostematib⁹ raro. vel rarissime. vel nunq̃ vn⁹ solus humor ad apostema colligitur: ille tamē colligi dicitur qui magis in apostematis collectione dominatur: eiq; colorē impēdit. Eodem modo contingit q̃ lapis diuersetur vt nũc cinericius. nũc citrinus. nũc rubeus. nũc liuidus τ niger generetur. Lapis eñ nihil aliud est vt quibusdam placet q̃ coagulatio barenarum. ¶ Omniũ autem barenarũ liuida est pessima vel nigra: quia a duriori materia: scilicz melancholia generatur. Et quecũq; contritioni τ confricationi inter digitos magis resistit deterior est. ¶ Utrum autez barene sint materiales cause in lapides generãdo. vel ex dissolutione lapidis barene procreētur. satis patet in exterioribus vtrũq;: vt in quibusdam scopulis induratis ex barenis cum cõchilibus τ in barena maris per modum dissoluta: et ab humido per partium segregationem. ¶ Lapidis color maximam habet vtilitatem in via curationis: ne scilz causa existente calida exbibeant ca. petrificarent eñ et indurarent magis. Quidam enim imperiti in omnibus egritudinibus: τ precipue in hac ponunt particulare vniuersale. Omnes eñ egritudines τ ɔtrarias vno experimēto curare affirmãt.

¶ De causis generationis lapidis.

Ponunt autez magistri veteres tres causas cõmunes generatiõis lapidis τ barene: scilz multitudo τ viscositas humorũ. conclusio pororũ τ meatuũ. τ debilitas expulsiue. τ iste cause precipue abũdãt in pueris. Unde familiares existũt ad eius generationē. humores enim descendētes ad renes. vel subtiliores sunt τ liq̃di. et aq̃si. vel grossi. τ viscosi. liquidi τ aquosi si poros renum apertos τ raros inuenerint: cito renes transeunt: nec tandiu morantur: vt lapis efficiatur. vel ba-

rena sed exeuntes faciunt non veruꝫ sedimen:non iunctum non pineatuꝫ nec humorem perdominantem sibi colorem album vel citrinum vel rubeum vel nigrum protendunt.quod in apostasi vera distinguitur. Qꝫ si grossi ⁊ viscosi humores fuerint ⁊ poros renum strictos inuenerint virtute expulsiua debili existente in barenas ⁊ lapides conuertentur. Si aūt virtus expulsiua sit fortis ipsos cuꝫ dolore ante perfectam concretioneꝫ expellit.vnde dolor in renibus fit ex viscosis humoribus qꝛ vix expelluntur ⁊ etiam ex subtilibus ⁊ liquidis multum excrescentibus si pori stricti sunt. Si aūt expelli non possunt dolor maior est ⁊ etiam in inferioribus partibus dormitationem vel aliquam lesionem inducūt.

¶ De barenis.

Harene vero vt predictuꝫ est. in superioribus quandoqꝫ significant lapideꝫ confirmandum quandoqꝫ diminuenduꝫ. Et distinguuntur: harene que l itbiasim vel nefresim significant: ab harenis in quartana ⁊ artbetica ⁊ alijs causis que in litbiasi et nefresi in fundo subsident. In alijs autem rarissime fundum petunt immo secundum grauitatem ⁊ leuitatem materie reumatice membro cui reumatiꝫant locum in vrina vendicāt. Est aūt alia cognitio diuersitatis inter ipsas qꝛ si harene fiunt ex calculo: colate et confricate inter digitos non minuūtur nec dissoluuntur. ¶ Si autem fiūt ex alijs causis quia tūc fiunt ex humoribus ꝺ facili dissoluuntur fricatione. Est autem vrina in litbiasi alba ⁊ quandoqꝫ spissa quandoqꝫ tenuis. Nam oppilatio tribus modis reddit vrinam tenuem albam scilicꝫ humore lapide apostemate. Humore quia quandoqꝫ humor est ī causa melancolicus indigestus et crudus. quandoqꝫ flegma.quandoqꝫ colera. Humor autem melancolicus vel oppilat vrinales meatus ⁊ tenuis ⁊ albus egreditur. vel vtraqꝫ sui qualitate discolorat ⁊ attenuat vrinaꝫ vt in quartana.Unde Theoph.albe et tenues vrine veniunt in quartanis in principio tales etiam in spleneticis apparent. Ex flegmate vero viscoso fit oppilatio sicut in mulierib⁹ menstrua perdentibus ⁊ habentib⁹ oppilationem viarum que inter renes ⁊ epar sunt. Ex colera autem cū humido grosso commixta et viscoso coartante ⁊ oppilante meatus fit oppilatio vt vrina colore contrario potius coloretur.vnde vrina tenuis et alba egreditur sicut ī ycthericia ex oppilatis vijs interioribus fellis cum exire prohibetur colera cum vrina ⁊ egestionibus que vtraqꝫ sunt alba ⁊ ydropisim futuram significant. Ex lapide autem in vesica vel renibus generato cū mingitur tenuis in substantia et albus in colore a colore et substātia in meatibus angustis spoliatur. Lapis autem in vesica aliter attenuat vrinam nam grossitudineꝫ vrine colorataꝫ semꝑ in sui attrahit nutrimentū.vñ vrina subtilis remanet ⁊ alba. vnde vrina tenuis ⁊ alba precedente lactea ⁊ spissa cum harenulis lapidem confirmandum significat:spissa autem nonduꝫ confirmatum:sed sine harenis precedentibus omnino confirmari. Urina igitur tenuis ⁊ alba cū harenulis rubeis precedente lactea lapidem in renibus significat.Cum his tamen signis scilicet cum dolore ⁊ grauitate renuꝫ cū punctura ⁊ dolore ani ⁊ ancharum ⁊ dormitatione pedis ex parte renis ī firmi ⁊ aliquando etiam cum dormi

tatione testiculi ex eadē parte renis infirmi. vrina exit paulatim cum ardore virge τ harenoso sedimine. Itē vrina tenuis τ alba cuȝ harenulis albis precedente lactea τ spissa lapidē in vesica significat. Sinthomata sūt dolor in collo vesice τ in virga τ ī pectine: atq; prurigo cum tensione virge τ cum difficultate mingendi. Itē vrina alba τ spissa cum harenulis si quotidie attenuatur lapidem confirmatum significat. si postea alba et tenuis cum nullis harenulis lapidem omnino confirmatum ostendit. Si autem datis diureticis iterum incipiat inspissari τ harene exeant lapidis dissolutionem τ diminutioneȝ significat. vel a natura idē fieri posset Quomodo autem vrina reddatur tenuis τ alba propter apostema dictū est in apostemate renum. Uicio autē vesice assignant quidam trib⁹ d̄ causis vrinam liuere: scilicet ruptura vene: vel excoriatione: oppilatione eiusdem. τ humore in vena corrupto in his tribus causis tantum vnū modum assignat liuoris. quia hūor iste qui per rupturam τ excoriationē vene egreditur. vel qui est materia calculi vel causa oppilationis vrine admixtus eam liuere facit. In ruptura vene humores diuersorum colorum egrediuntur: qui bene possunt quandoq; vrinam reddere liuidam quandoq; alterius coloris ꝓut diuersitas commixtionis eorum variabitur. ex materia calculi possibile est vrinam liuere cum frigiditate condempsante cum lapis generatur. similiter et stranguiria τ dissuria si ex frigiditate ꝯtingant. Illud aūt dicim⁹ ex humore corrupto in vesica contingere.

❡ Dubitatio autē est quomodo vrina in vesicam ingreditur cum vesica super collum suuȝ posita sit τ os illi⁹ sit inferius: fundus vero superius. vnde dicebant quidam vrinam resudando in vesicam cadere. quomodo ergo lapides integri ad grossitudinem ciceris in vesicam resudando laberentur. vel etiam alia grossa vt sanies τ crinoydes. Rasys autē respōdet sic. Renes circa epar ab vtraq; parte spondilium costarū positi sunt quorum dexter altiorem tenet locuȝ vnusquisq; eorum autem habet duo colla. quorum vnum a latere in quo est ad magnam venam que est in gibbo epatis tendit. aliud vero descendit inferius donec vesice mirabiliter continuetur τ ista que ad vesicam descendunt sunt euritides pori τ vocātur emunctoria. Uesica autem vrine est vas τ eius receptaculum. que inter femur τ anum locata ex duabus est composita tunicis. Super os vo eius musculi quidam sunt qui ipsuȝ constringunt: τ prohibent ne vrina inuoluntarie egrediatur a vesica. ad vesicam vero profluit a renibus per duo colla: que emunctoria diximus vocari. Quecunq; autem ad vesicaȝ veniunt vnicaȝ tunicarum eius trāseunt τ postea inter tunicas eorū trāseunt donec ad collum vesice perueniunt vbi aliam perforantia tunicā ad concauitatem descendunt vesice.

❡ Uides etiam ꝙ cum vesica inflatur ventus inde non egreditur quoniam in ea sunt duo foramina per q̄ intrat aquositas sanguinis que cum vrina dilabitur a renibus ad vesicā vt dictum est. ideoq; omnia concauitatem vesice intrantia eius interiorem tendunt tunicam τ exteriori approximare faciunt. vnde etiam ꝙto magis impletur tanto magis tunice continuatur.

¶ De signis discretiuis lapidis renum et vesice.

Ictbiasis siue lapidis passio sepe generat in vesica et sepe in renibus: et quādoq3 in vno rene: quandoq3 in vtroq3. Possibile enim est fieri calculum duplice3 vel simplicem: sicut pleuresim duplicem vel simplicem. et signa iterabimus vt addamus. Si enim est in renibus pes illius partis stupidus ē et spina ex illa parte compatitur reni cu3 difficultate vrine et eius barenoso sedimine. Et si est in augmento barene quotidie augmentatur. Si vero in statu et lapis est confirmatus quotidie diminuuntur et tunc vrina fit lactea tam ex illo qui est in renibus. ꝙ qui est in vesica: et maxime quando ī ueteratus est. quod credo fieri lapidē magno duriter meatum distendente et ideo saniem generante. Cuius argumentum est quoniam qui babent lacteas vrinas in bac causa pungun tur: et acuto dolore infestantur quotiens mingunt. vnde significatur cō tinuitatis solutio nata in loco lapidis. Quando vero lapis est in vesica eadem fere sunt signa que et lapidis in renibus. et preterea dolor incidit in perytoneon et sub ventre in pectine. adest etiam stranguiria vel dissuria: et quandoq3 sanguinem et trumbos mingunt: quod ex renum vel vesice vicio contingit. Omnes autem calculosi et maxime qui in vesica laborant patiuntur ventris constipationem et egredi difficultatem et tarditatem. Si vero vltima mingendi adsit difficultas que suria dicitur non sine periculo est. ¶ Nota autem ꝙ barene iteru3 discernuntur ab bumore oppilante quia cum barene manib9 tractantur aspere sentiuntur. bumores autem molles sunt et oblonge forme. vt in modum pilorum si a renibus sed spissi et conglobati magis a vesica. et cum mouetur vrina non facile disperguntur: vel dissoluuntur vtrobiq3. Quando aute3 cadit lapillus in virga tunc est dolor in ipsa et in pectine et perytoneō. vt quādo coguntur mingere: coguntur et assellare cum dolore propter colligantiam et compassionem expulsiue. ¶ Nota aute3 ꝙ si sit lapis in renibus maior est apparitio signorum in posterioribus. vt dolor spine et spinalium musculorum: dolor et aggrauatio circa renes circa caput longaonis: et dormitatio coxarum: et tybiarum formicatio et pedis suppositi. Si autem lapis sit in vesica magis est dolor ī pectine et aggrauatio: et vrine fuscatio: et dolor yliacus et colicus: et cum bis etiam est dolor in perytoneon.

¶ Nota igitur vt pretetigimus siue sic siue sic quandoq3 est de calida causa: quandoq3 de frigida: et quandoq3 inueteratus: quandoq3 recens. Sed calidi et recentis signa sunt calor pūgitiuus et acutus. vnde sequitur strāguiria: vrina intensa rufa vel subrufa: aliquando cu3 guttis sanguineis et barenis rufis vel subrubeis viridibus vel nigris. Si sit de frigida causa sentitur algor in loco collectiōis: pondus et aggrauatio. Urina quandoq3 tenuis: quādoq3 pinguis et turbida. barene sūt albe liuide cinericie ¶ Et nota ꝙ in confirmatione lapidis in vtraq3 causa vrina ē pinguis et discolorata lapide existente in spaciositate vesice: et vrina distincte licet semper cum sanioso sedimine: et

aliquando cū sanguine putrefacto propter causam dictā. In iuuenib⁹ autem si fuerint calculi fiunt frequē tius in renibus. Caliditate enī & sic citate renum humores petrificātur iuuante complexione et dieta etiam adurente. In puericia autem humores viscosi frequentius petrificātur in collo vesice propter angustiā colli Cause igitur materiales vt prius dictum est humores sunt. vt aquositas viscosa ex sanguine & flate aut melācolia aut cola. Quoꝝ excellentia in colore lapidis ꝓpēditur & harene ceteris ꝑticularib⁹ ꝯcurrētibus: precipue vt dieta adurēte aut viscosa aut potu aq̄ limose aut esu carnium porcinarum maxime siluestriū & maxime cudena ipsius & cibis melācolicꝭ tam carnibus q̄ leguminib⁹. Ex causa aūt efficiente fit maxime ex calore adurēte & medicinis calidis & calida & sicca ꝯplexione. vt dyazinzib. ciminata alexādrina. hec eñi incēdūt humores & corrumpūt. & h̄ dico in omībus causis harenarū vt incensione sanguinis ex lōga egritudine & q̄rtana adurēte q̄uis lapidis generatio nō contingat. ¶ Nota q̄ laborātes ex causa calida ꝑniores sunt iuuenerem q̄ alij. Quidam aūt de cōfirmā do & cōfirmato et inueterato lapide regulas tales exhibere reperiuntur Urina in colore alba vel glauca in substātia parū tenuis cū harena multa & diuturna lapidem confirmandū significat. Itē vrina in colore alba vel glauca in substātia multū tenuis cum harena pauca & diuturna significat lapidem confirmatū. Itē vrina ī colore lactea in substātia perturbata & spissa cum resideat in fundo globosa superius liuens significat lapidem inueteratum. Tria autē in calculis curandis sunt necessaria scilicet diete paucitas & subtilitas: vsus diureticoꝝ: moderatū exercitium. ¶ Nota autem q̄ lapis īueteratus vix aut nunq̄ curatur nisi per incisionem. Item nota q̄ lapis mingitur quandoq̄ diuersarum formarū. est enim aliquando rotūdus: aliquādo longus: aliquando triāgulus: aliq̄n quadrangulus: asper aut lenis aut ꝺm materiales dispositiones. Gali. in principio. Interiorū cure passionum ꝺm locorū in q̄bus sunt diuersitatem diuersa hn̄t nomina. Uerum agnitio anathomie membroꝝ nō minoris ē vtilitatis q̄ agendi iuuandiq̄ scientia. Scientia eñi anathomie curationis ꝓprietatē & vniuscuiusq̄ mēbri interioris essentiā insinuat. si eñi ꝑ anathomiam canales pulmōis cartillaginosas esse cognoscimus et collū vesice neruosū: sciemus vtiq̄ notitiā passionis coꝝ ītelligere. Nā si puer aliq̄s clarā habeat vrinā atq̄ aq̄sam ea prius harenosa existēte & sepe pedē scalpat & virga sine cā erigat & inclinat & tandē vrina ꝯstringit dico in collo vesice istius lapidē haberi. vñ si eo supino iacēte & eleuatis pedib⁹ magis toto corpore huc & illuc moueat: forsitā lapis ille si ē: ꝺ vrine aditu egrediet. postea precipe pucro vt exprimat se si forsitā possit mingere. Quibus ꝺm qd̄ cōsiderasti euenictibus necessario vrina egredietur & cōsideratio tua cū phisica certissima fiet. Si vero vrina nō exierit puer scd̄o fortiusq̄ moueat. eo q̄nec sic exeūte & strāguiria ꝑmanente argaliam fieri necesse erit vt cum ipse lapis de collo vesice moueatur & vrine aditus et descensus aperiatur: et vrina egrediatur. Porro ergo lapide de nullo existente: sed solummodo mūdus sāguis cibi appuerit possibile ē vt sāguie coagulato via vrīe

claudatur et oppilata existat. Item possibile est in vesica vulnera fuisse: nec tamen sanguinem mundum pus exiuisse sed sanguine paulatim in vulnere coagulato vrine aditus cōstrictus est. Possibile est iterum sanguinem de renibus per viam vrine ad vesicam descendere et ita vrinam impedire. icicirco dico his locis argaliam valere etiam si constringatur sanguine vel ex grossis humoribus. Inuestigatio tamen vrine sit in precedentibus vtrū passio in renibus vel vesica iam extiterit. et certum est eam esse causam saniē coadunandi et tāte sit qualitatis aut quantitatis quod vrine resistat exeunti. atque si in quibusdā mēbris supra renes exeūtibus vulnera sint erit perscrutandum an ipsis erupis ad renes sanies emanauerit. Intelligimus enim ex his causis viā vrine constringi. quod si nullum horum extiterit dieta quā habent inquiratur. an vsus fuerit quiete delicijs et multis cibis grossos et viscosos hu. generantibus. Itē videndū est ne caro in collo vesice propter vulnus aliquod orta extiterit. quod patet si missis argalijs cito defluat vrina. Nam quidam homo hoc morbo laborabat cui dolor ī vrinali via erat dū argaliam mittebamus. et in eadē quidem parte vulnera esse cognouimus. nā eis cum argalia tactis mox vrina fuit egressa.: et post paruum sanguis et frustum carnis. et hoc nostre pertinet intētioni quantū ad hūc librum. Quod autem moderni inuestigāt magis pertinet dyaletico: quam rationi. cum nihil iuuaminis nobis in medicando largiatur. quod enim pertinet operationi medicorū. nihil aliud est nisi certissime scire quod oppilatio vrine nō fit nisi vel ex lapide vel ex sanguine coagulato

¶ Cura lapidis.

¶ In non inueterato igitur lapide ex calida causa cum vrina harenosa et intensa simul et harena ru. et intēsa digeratur materia cū dyaprunis mane et sero et etiam cū oxizacc. et apozimate herbarum frigidarum diureticarū vt scolop. capill. vene. se. frigidorū. radicis sparagi. brusci. se. petro. digesta materia purgetur cum electuario de succo ro. tertia die fiat balneum in aqua decoctionis mercurialis. et absin. foliorum salicis et vinearum tormentille. quinqueneruie. acedule. brunete. Exeunti a balneo offeratur rubea tro. cum aqua decoctionis scolop. endi. sequenti die fiat flebotomia de sophena interius si ē in vesica. si ī renibus de sophena exteriori. fiat inūctio super locū passionis cū populeon et aceto. Supponatur emplastrum quod fit de quattuor se. frigidis. acedule. portul. atriplic. sandal. se. fen. petro. puluerizatis distemperatis cū vino in aceto vel cum aceto et succo mercurialis. fiat cauteriū in poplite si lapis ē in renibus. aut crure interius vel iuxta genu si lapis ē in vesica. fiat clistere colagogicū singulis. xv. vel. xiiij. diebus. Itē admisceatur dyaprunis cū electuario de succo ro. ana. et singulis septimanis cū ierit dormitū in modum castanee sine obseruatione diete detur. Fiat syrupus de scolop. endi. capi l. ve. ceterac. politrico. adyātos. radice feniculi. milio solis. saxi fra. ebul. sambu. et frigidis se. et bruneta. et aceto. et de eo accipiatur quantū testa oui capit cū tribus partibus aq tepide de tertio in tertiū diem. Itē accipe se. frigida. lactu. petro. portu. acedulā. spicā nar. galan. semē saxifrage. puluerē de pelle leporis. et sanguinē eiusdem cū lacte caprino. istis combustis ana. puluerizentur et cōficiantur cū lacte limonū. vel aq se. frigidorum facta ad modū aq ro. in qua resoluatur balsamus et muscus

ꝛ fiant tro.ʒ. vna. et de tertio in tertium detur vnus distemperatus cuꝫ vino calido ꝛ aqua. Si auteꝫ fiat ex frigida causa: digerat materia cum equali mixtura electuarij ducis ꝛ filantropos. vel iustini. vel litontripō Post vsum electuarij mane ꝛ sero recipiat vsus oximellis diuretici. vel squill'. cum aqua tepida. purgetur cū benedicta. tertia die fiat balneū vsqꝫ ad vmbilicuꝫ cum aqua decoctionis radicis se. petr. dauci. carui. saxifra. milij solis. exeunti a balneo offerat rubea alexandrina sine opio. vel tyriaca maioꝛ cuꝫ vino decoctionis saxifrage ꝛ milij solis. Sequenti die aperiatur vena sophena secumdum doctrinam pꝛedictam. Sed si lapis est in renibus iteretur balneum singulis mensibus ꝛ offeratur pꝛedicta opiata. Singulis mēsibus in tertia vel quarta etate lune iteretur flebotomia de sophena. ꝛ singulis quindecim diebus fiat clistere ydragogicū fiat cauterium in poplite vel sup̄ genu lapide existente in renibus. Interius in crure lapide existente in vesica. Item singulis diebus tertijs accipiat de pꝛedicto electuario semel ī mane ꝛ sequatur vsus istius syrupi. Extrahatur succ⁹ rafani. ꝛ saxifrage ꝛ bulliant ad ignem: colentur: ꝛ addito zuccaro fiat syrupus. Iteꝫ accipe radices feniculi. petro. apij. dauci. carui. sparagi. bꝛusci. rafani. pentafi. saxifrage. milij solis. cretani marini tribuli marini ꝛ campestris. et sepe dictarum herbarum. galange. acoꝛi. spice nar. vitiscellam. bꝛunetam. buglossam. ypericon. decoquantur addito zuccaro fiat syrupus. Iteꝫ accipe radices feniculi. petro. apij. dauci carui. bꝛusci. sparagi. rafani. milij solis. decoquantur ꝛ colentur: ꝛ cū hac colatura detur syrupus pꝛedictus.

vel fiat distillatio per duo alia vasa ita ꝙ pꝛedicta quassentur ꝛ ponātur in vase cum aceto ꝛ aqua a quo pꝛecedat embotum vsqꝫ ad alia duo vasa ꝛ bene obturentur orificia ollarū cum argilla vt fumus per embotum transeat vsqꝫ ad alia duo vasa ꝛ in aqueam substantiam condempsetur. ꝛ illi aque admisceatur zuccar. ꝛ syrupetur. Item accipe de vino saxifragato qd ℞. feniculi. petro. macedonici. apij. bꝛusci. sparagi. genci. vel se. omnium istoꝛum. añ. nucleoꝛum cerasoꝛum. aneti. leuistici. ana. ʒ. duas saxifrage. ꝛ milij solis. filipendule. scolop̄. añ. ʒ. quattuoꝛ. radicis pentafi. paritarie rubee ma. lapidis licis. sileris mōtani. masticis. ana. ʒ. trēs. gummi. edere. se. basiliconis. ana. ʒ. duas. graminis cretani marini. betonice. elēpnij. acoꝛi. ana. ʒ. duas. ꝛ semis. spice nar. zinzib. galan. cinamomi. alexā. ana. ʒ. semis. cicadarū. cantaridarum. ana. ʒ. vnam. ꝛ semis. q̄tuoꝛ se. frigidoꝛuꝫ. ana. ʒ. vnā. assari. se. vrtice. cauliculi agrestis. ana. ʒ. j. puluerizentur ꝛ ponantur in vino albo per quindecim dies. anteq̄ clarificetur ꝛ potetur. Itē extrahatur succus vitiscelle. saxifrage. rafani. bꝛunete. memphee. buglosse. ꝛ succ⁹ iste admisceatur cū oleo laurino vel muscellino vel alio oleo calido ꝛ decoq̄tur vsqꝫ ad succi consumptionem colature admisceatur cera ꝛ axungia. ꝛ fiat vnguentū ꝛ inungatur ꝛ superponatur ysopum cerotum acuatum cum puluere aloes ꝛ malaxetur cum succo saxifrage. vel puluerizetur se. feniculi. petro. apij. dauci. carui. saxifrage. milij solis. rafani. gūmi. edere ꝛ conficiantur cum pꝛedictis succis: ꝛ fiat emplastrum: ꝛ superponatur. Item sanguis menstrualis colerice mulieris cum vino tepido distempa

tus inijciatur per argaliam. vel accipiatur sophisticatus quocunqz modo i potu. Item detur balsamum in singulis quindecim diebus. si diues est semel in sero dum ierit dormitu ad pondus.ʒ.vnius. vel accipiat de benedicta simplici ad pondus.ʒ.vnius et si diues est apponatur paruum balsami sine obseruatione diete. Item comburatur lepus viuus cu cicada vel cantaride cui addatur puluis cinamomi vel alius competens et detur super cibos. Item cicade accipiantur et remotis pedibus capite et alis puluerizentur cum grano solis. et saxifraga. detur puluis cum apozimate de pentafilon et vino. Vulpis autē comestus multum valet et ex pinguedine eius inūctio et eius decoctio cū gummi edere multum valet. Item extrahatur sanguis de hirco nutrito per quadraginta dies folijs edere et vino puro albo in potu qui extractus exsiccetur et apponatur ad preseruationem. Balsamū vel aloes et mirre ʒ.semis. salis.ʒ.semis. quocunqz modo exhibitus curat. lapides etiā qui reperiuntur in ventriculis gallorum lapidem frangunt. Specialis autem est auis mouens caudam super aqs: secundum Auic. Lupulus autē idest acedula optimus equipolet benedicte. ❡ Nota autem hic qꝫ si resolutiones aride et sicce appareant benedicta non detur: exsiccaret enim magis. Inungantur autem loca dolentia cū oleo laurino et vnguentis calidis et oleis calidis et maxime in quibus cō putruerint cimices: et in huiusmodi oleo fomentetur virga in vase oblōgo ad modum virge. Intromittatur etiam oleum decoctionis senacionis filipendule. lapidis lincis. vel muscellinū. vel balsamum. vel petroleon per syringam et maxime in hieme et patiente non existente colerico: qz febr. induceret. Antequā ante intromittatur energale. vel argalia mollificetur virga prius cum vnguentis et capite inferius curuato crura eleuentur et nō in rectum sed leuiter et tortuose imittatur. Si nec sic curetur fiat balneū vsqz ad vmbilicum cum aqua decoctionis malue. brance vr. et exeunti a balneo fiat inunctio circa regionem vesice cū butiri.ʒ.j. et tūc oleū petrol. tepidū p anargaliā vel syringā itromittatur et hoc corpe existēte plectorico vel flēco: vt dictū ē. nō colerico nec extenuato qz petro. calidissimū ē. et hoc fiat vsqz ad tres dies vel quattuor. in quinta aūt die iterum ponatur in balneo et intromittatur energale vsqz dum tangat lapidem et remoueat a collo vesice ad fundum quia ibi potest morari sine lesione per quadraginta annos. Item valet lapis qui reperitur in spongia marina vel in articulis veteris galli vel in vesica porci vel etiam petra hominis dentur cum aq̄ calida de tertio in tertium. valet etiam puluis scorpionis combusti. ❡ Nota aūt qꝫ mulieribus accidit lapis in renibus sed non in vesica propter curtitudinem et amplitudinem colli vesice. Calculosi autem possunt venereis vti propter cōfortationem membrorum panniculosorum. Fiat inunctio frequens cum vnguento aureo quod in hac cā speciale est et cōditum ad hoc proprie cōponitur d̄ omnibus lapidem frangētibus et puluere spice. et ca. diur. Et emplastrum de saxifraga. et spica. cū vnguento ca. aureo valet. oī mense cū simplici benedicta purgetur. Nihil vero ꝯuenit immutari ꝯ calculū i vesica ab eo qđ d̄ī in ap̄ate renū et vesice et oppilatiōe in fra cā vel ca. Sz robustis et q̄ grauiora possūt sustinere optimū ē remediū p īfusiōes et īpulsiōes

Sic em̄ dissoluitur aut trāsfertur: et precipue si fiat post balnea ⁊ mollificationes ⁊ inunctiones in peritoneō ⁊ moderatas fricationes ⁊ coxar collisiōes cū moderatis pulsionib⁹ vola rū ad pytoneon ⁊ ad anum. Sic eniꝫ docent cirurgici sicut oculta fide diximus qui lapidem in fundum vesice impulsū faciunt per annos durare ꝙplurimos. Item accipe radiceꝫ feniculi. petro. apij. saxifrage. ⁊ reliquorum diureticorū. ⁊ coque ⁊ appone oleum. post abiectis herbis pone decoctionem in cucurbita absq̧ cauda post pone lateres calidos intus ⁊ pone caput virge in cauda cucurbite vt obturetur ⁊ fumū recipiat. istō mitigat dolorem. postea da apozima ex radicibus apij. feniculi. petro. milij solis. polip̄. quercini. agar̄. assari. se. cucur. ana. ℥. tres. Omnia adiutoria magis ꝓsunt in balneo data. Iaceat eger renibus eleuatis ⁊ manib⁹ ventrem fricet vt lapis in concauitatem vesice cadat. Oleū de scarabeis vel de cimicibus vel petroleū immissū ꝑ argaliā valet. Succus mēte sarra. imissus ꝑ energale valet. Eliu n factū de melle ⁊ duabus partibus camedreos ⁊ camepitheos vel alteri⁹ tm̄ cuꝫ vna parte lapidis lincis ⁊ saxifrage valet litontripō vel electuariū ducis valet ad stranguiriam vel dissuriā. Itē pulueriza brioniam. saxifra. ⁊ alia competentia quibus addatur puluis cicad...um. cantaō. ⁊ leporis combusti ⁊ detur in cibo ⁊ potu. Item post fomentationeꝫ ex malua. mercuriali. paritaria. nasturcio aquatico. ⁊ cauliculo agresti. ⁊ semie lini. bullitis longo ṫpe in aqua ⁊ vino ⁊ oleo si ē in collo vesice. succedat inūctio cū vnguento aureo. deinde sugat̄ fortiter virga ab aliq̄ puerȷ q̄ mingere non possunt balneentur in aqua decoctionis apij. petro. malue et fricentur ventres eorum suauiter: et sugatur virga et detur puluis leporis vsti cum cicadis vstis in potu. Emplastrum fiat ex saxifraga et succo apij. cum farina tritici. ⁊ apponatur supra perytoneon. Sanguis vulpis recens potatus cum vino albo tepido frangit lapideꝫ: quod patet si lapis in eo mittatur. succus limonum idem facit. ¶ Item ad lapides probatum. Accipe saxifragam. cretanū. ⁊ gram ē solis ⁊ cauliculū agrestrem. quem si non inueneris accipe domesticum non transplantatum. ⁊ cum reliquis fac bullire in aqua marina vel saliuacina idest salsa vsq̧ ad medietatē ⁊ in illa aq̄ sedeat patiens vsq̧ ad pectus ⁊ tractet suauiter membrum ⁊ pectinem ⁊ perytoneon. et postꝙ ibi parum steterit exeat: et inunguatur arogon mixto cum oleo muscellino vel pulegino vel rutaceo: et inunge locum fortiter fricādo et iterum intret aquam ⁊ post inungatur et sic fiat ter vel quater vel pluries. Et detur in balneo litontripon: vel electuarium ducis cum succo predictarum herbarum. Qꝫ si succum reperire non poterit facies syrupum ex eo ⁊ cum succo tempera parum balsami ⁊ misce cum aliquo predictorum electuariorum. hoc facto si patiens multum infestetur cum succo predictarum herbarum et petroleon iniciatur parum balsami. Iteꝫ hircus triennalis solis herbis diureticis vt saxifraga. ⁊ edera ⁊ petro. et apio. ⁊ similibus per sex menses pascatur siue per annum. ⁊ vinum albū purum potet omni die ad minus per quindecim dies tunc fiat ei minutio secure in collo vel alibi in vase terreo plumbeo et statim superpone aliud vas simile ⁊ sic desicca ad solem aliq̄

minimo respiraculo supra existẽte. et sic soli exsiccetur. cui exsiccato appone puluerem mirre ꝛ aloes ꝛ balsamum si habere poteris: vt conseruetur a putredine. tali puluere vtatur patiens. ¶ Accipe cretanũ marium et senationes. ꝛ parũ petrolei. et decoque. addito sanguine hyrcino. et da patienti sero comedere. Deinde fac aquam hoc modo. ¶ Accipe saxifra. ꝛ grana solis. radic. fenicli: petro. ciperi. semina melonis. citru. cucu. cucur. in aqua bulliant ꝛ colẽtur. et de colatura illa bibat in sero post assumptionẽ predictorum. ꝛ in mane exibit de lapide in vrinali. Pul. leporis viui combusti in olla noua in corio ceruino seruatus valde laudandus est in lapide frangendo.

¶ Puluis eugenij pape ad lapidez frangendum. ℞. saxifra. se. cerfolij. cicadarum. añ. sanguinis hyrci q̃tũ de om̃ibus predictis gariofil. ad põdus omniũ. Hic puluis sepe detur in potu cum vino subtili in quo bullitum fuerit se. apij. petro. fenic. milij. sol. quinq; fol. ꝛ sepius perytoneon. inũgatur cum oleo puleg. amigdalino. ꝛ acc. tyriacã cũ tep. ¶ Itez lapide non confirmato pudenda. ꝛ pecten pa. fricentur in aqua decoctionis malue. brance vr. paritarie. cretani marini. stomacho inanito. ꝛ tũc detur eis succus caul. agrestis. ꝛ maxime illius qui inuenitur in litore maris. ꝛ est quasi liuidi col. saxifrage. graminis cretani marini. ꝛ addatur parum zuccari vel mellis: vt melioris sit saporis. ꝛ vt ex dulcedine mellis melius attrahatur a membris. Si vero patiens fuerit delicatus et succũ predictarum herbarũ bibere nõ poterit. coquãtur herbe ille in optimo vino rubeo et potetur. Et si in vino illo resoluatur instinum vel filoantropos. vel electuariũ ducis. ꝛ sic stomacho inanito propinetur melius est. Postq̃ in balneo diu steterit: supinetur in illo balneo parum: vt virga extra promineat: ꝛ paruz olei in testa oui tepefacti per virgã cum siringa inijciatur. et eo a balneo egresso pudibunda ceroto iterum ꝛ cum vnguentis calidis inũguãtur ad ignẽ. et lana calida obuoluantur. hec cura sepius iteretur. probata est.

¶ Philoãtropos maius.

¶ Philoantropos maius facit ad enfraxim epatis ꝛ splenis. ꝛ dolorẽ ylij cum dyagredij. ℈. ij. et euforbij. ℈. j. emendat nefreticis et stranguiriosis subuenit. calculos in renibus et vesica potenter frangit. et fractis sine periculo expellit. ℞. folij. squinanti. cyperi. asari. euforbij. petrosilij. macedonici. aneti. milij. sol. lapidis lincis. añ. ʒ. decem. cinamomi. calami. aromatici. polipodij. sisalidos. melanop. se. leuistici. petro. vrtice. se. citri. licospermatis. i. saxifrage. baccarum. edere. bardane. añ. ʒ. viij. galange. nardi. zedoar. betonice. fu. meu. sparagi. cardamomi. apij maratri. se. eruce. sinapis. orobi albi et rubei. añ. ʒ. vj. gariofil. zinziberis. cassielignee. costi. piretri. celtice. mirabolañ. citri. cortic. libani. leucop. pobalsami. carui. cimini. baccaꝝ lauri sim. añ. quattuor. olei nardini. sambu. muscel. pulegini. añ. ℈. iij. ℈. q̃tum sufficit. detur in modũ castanee ma. cum aqua decoctionis alicuius herbe diur.

¶ Philoantropos minus.

¶ Philoãtropos min⁹ facit cephalargicis. arteriacis. stomaticis. epaticis. spleneticis. ydropicis. yliosis. cum dyagredij. ℈. j. datum. dolorem mitigat in duabus horis. nefreticis medetur celeriter. ꝛ anesim: id ẽ

requiē prestat.calculos vbiq; frāgit et expellit. sciaticis et podagricis subuenit. ℞.squinanti.asari.eufor. petro.macedonici.cyperi.añ.ʒ.viij. Alij addunt saxifra.grana sol. polipod.⁊ similia pōdera.mel quo conficiatur: datur in modum auell. cum tep.

¶ Iustinum.

¶ Iustinum optimū ad dolorē renum calculos frangit.et harenas expellit.⁊ stranguiriam dissoluit.℞.cinamomi.folij.costi.nardi.aristolo.lon.et rotūde.elēpnij.ysopi.puleg.arthemesie.pentafilon.leucopipe.petro.orobi.leuistici.olisat.vrtice.se.fileris.saxifra.iuniperi.sparagi.se.apij.aneti.pigani.se.grana solis.citri.se.feniculi.baccarū lauri oīum xxx.ʒ.ix.M.q̄tum sufficit.dat in modū auellane mane cu; condito.i.cum ydromelle.

¶ Usina.

¶ Usina a multis sapiētibus probata babylonie seu constātinopolis ad dolorem ylij.angustiā.fastidium tollit.lapides in renib⁹ ⁊ vesica valde rumpit et expellit.stranguiriam et dissuriam soluit.℞.petro.ʒ.xviij.galange.aurifol.spice.zinziberis ciperi.meu.saxifra.polipod.de petra collecti.se.lape minoris.cardamo.macedonici.cicute.se.grana solis.vrtice.se.apij.se.genestule.se.iuniperi.antroclitos.añ.ʒ.nouem.cinamomi.saluie.edere.se.et citri.añ.ʒ.iij.et ß.M.q̄tum sufficit.dabis in modu; auellane cum decoctione polip.ad lapidem cum apozimate saxifrage vel citri.

¶ Litontripon.

¶ Litontripon facit ad indigestionem stomachi ⁊ frigidorum yliorū lumborumq; dolorem compescit.lapidem in renibus ⁊ vesica potenter frangit.⁊ inde mirabiliter expellit.stranguiriam ⁊ dissuriam sine mora soluit.℞.nardi.zinzib.xilobalsami.acori.cinamomi.peucedani.aneti.menalop.saxifrage.omniū.xj.ʒ.xx.oppobalsami.gariofil.costi.reupontici.liquiritie.ciperi.dragagāti.camedrei.apij.amei.sparagi.se.basil.corticis citri.añ.ʒ.x.folij.croci.squinanti.cassiel.bdellij.masticis.yrei.amomi.leuistici.se.granorum sol.petro.fileris monta.sinoni.cardamomi.aueti.se.euforbij.lapidis lincis.olei nardi.muscell.omniū.xviij.añ.ʒ.v.M.q̄tu; sufficit.detur in modū auell.cū tep.

¶ Neufrocatharum.

¶ Neufrocatharū:id est renes mūdans expertum yliosis: difficultati vrine si cu; apozimate milij solis in modū auellane sumatur de renibus et vesica lapidem potenter expellit cum apozimate saxifrage sumptum menstruis imperat cū apozimate arthemisie.colli tumorem sedat cū decoctione costi.℞.lapid.lincis.ʒ.iiij.croci orientalis.ʒ.ij.et sol.ij.zinzib.euforbij.mirre.libani.vesice apri.lapidis in epate vel vesica porci inuēti.cimini.iusquiami.se.macedonici.citri.se.omniū.x.añ.ʒ.ij.nardi.costi.piretri.cassie.reupon.prassij.elēpnij sansuci.gliconis.roris marini.genciane.saxifrage.gūmi.edere.cupularum.cypressi.baccarū dāpnidis.piperis nigri ⁊ albi.rute.se.iunipi.omniū.xx.ʒ.singulas.balsami.storacis.sanguinis hyrci.acori.asari.fu.meu.aristologie longe et rotunde.botine.fisalidos.dauci.petro.eruce.se.omniū.xv.añ.ʒ.vj.vrtice.se.solidos duos.succi.brusci.sparagi amborum añ.solidū.j.M.q̄tū sufficit.dosis eius est.ʒ.iij.

¶ De stranguiria.dissuria.et suria.

Tranguiria et dissuria. et suria. z paralisis. z suffocatio vrine vesice sunt passiones. Nã impedimẽtum vrine aliquãdo est a renibus: aliquãdo a vesica. Qñ est a renibus sepe fit a lapide. aut apostemate. aut repletione. aut ruptura. aut similibus. de quib⁹ satis dictum est. Quãdo est a vesica. aut ex toto aufertur: z significat mortificationem virtutis expulsiue. z cognoscit: quia nõ sentitur dolor neq̧ morbus in vesica. Aliquãdo ex constrictiõe vie: z hoc multis de causis. z aliquãdo ex apostemate. z aliquãdo ex nascentia aliqua in collo vesice: vt verruca. z aliquãdo ex lapide in vesica vel collo eius. z si sit in collo: grauatur z dolet in loco illo cum se. z vigilijs z stranguiria z duritia reperitur super vesicam cuz maiore dolore z pulsatione: z cito interficit nisi ei succurratur. Si via sit oppilata dolet virga z adest tenasmõ ex ꝯpassiõe. Et si est ex flegmate: aliqñ exit flegma per vrinam. Et si est ex sanie: cognoscitur ex apostemate et dolore preterito. Et si sanguinẽ mingit scabiem in vesica cum resolutionibus scamosis significat. Et si est sanguis purus coagulatus est in vesica. z tamẽ sanguis aliquãdo est ex acumine. aut vlcere. aut lapide. z de his dictũ est. sed de sanguine dicet.

Signa discretiua lapidis.

T ex hoc patet ꝙ stranguiria et dissuria et suria quãdoq̧ est morbus per se. quandoq̧ sint homa aliorum morborũ. Quando est morbus per se: habet fieri ex duplici causa. Uel eniz ex colera ignita acuẽte vrinam. Unde sicut guttatim in vesicam cadit: ita guttatim mordicando expellitur. vnde guttatim distillat. Uel habet fieri ex humore flegmatico relaxante neruos colli vesice. vnde nequit vrina retineri. vnde distillat guttatim. Sed quando est de calida causa: cognoscitur per arsuram et mordicationem circa virgam: z per virge inflationem: et eius atq̧ vrine colorationem. Et quãdo est ex flegmate: cognoscitur per vrine discolorationem et spissitudinem eiusdem. Nam vrina in stranguiria est liuida et pauca z frequenter mincta. Liuida autem est superius et fluxu: vt superius diximus. Et vrina in his tribus morbis est pauca. vel paucior. vel paucissima. vel nulla: scilicz cum fuerit ex oppilatiõe. z hᵒ magna. maiore. vel maxima. Unde enim stranguiria preclusio vesice appellatur: vt apostemate: aut sanguine coagulato. vel sanie. vel lapide. vel flegmate. coagulat enim vesica cadente in foraminibus vrine: et oppilante vias transitus. Et si oppilatio fuerit facta ex toto: ita vt vrine nullo modo pateat transitus: suria vocatur. Si autem non ex toto oppiletur: sed aliquid extra euadat z cõtinue et guttatim: stranguiria vocatur. Continue expellitur: quia continue vesica grauatur. Si autem obseruet aliqua tempora expulsionis: vt aliquando aliqua pars simul expellatur et alia reseruetur ad aliud tempus. Oppilationem quidem magnam esse: sed non tam magnam vt priorez: nec ita nature grauatiuam esse ostendit. Quãdoq̧ autem ex nimia abstinentia et nimia

vesice plenitudine pondere ipsi⁹ col-
lum compriméte retinetur vrina. et
fit stranguiria quousqꝫ natura se ex
pedierit ꝛ paulatiē expulerit. Quā-
doqꝫ autem isti morbi fiunt ex lapi-
de ꝛ cognoscuntur per signa que su-
pra diximus. et curātur sicut lapis.
Quādoqꝫ autez fiunt ex harenulis:
quod cognoscitur per multam hare
narum effusionem. ꝛ curantur sicut
lapis ꝓm ꝓprietatez complexionis.
Et quādoqꝫ fiunt ex humorib⁹ op-
pilantibus: quod cognoscit̃ per vri
nam trūbosam. ꝛ eorūdem cuz vrina
admixtionem: ꝛ curātur sicut lapis.
Si autē partes cōuenerint in cau-
sa calida: fiat flebothomia de sophe
na sub cauilla pedis interius. et di-
geratur materia cū oxizacara. pur-
getur cum electuario de succo ro. vł
oxi. Die tertio fiat balneum de frigi
dis herbis. Exeūti detur rubea tro.
vel requies cum aqua decoctionis
scolopendrie. vel endiuie. Sequēti
die aperiatur sophena. ¶ Singłis
dieb⁹ offeratur mane ꝛ sero electua-
rium contra arsurā: quod reperitur
in tractatu spūalium. quod. ℞. gum
mi. arabici. dragagāti albi. vel dya-
penið. vel zuccare viol. sequente vsu
syrupi alicui⁹ in causis calidis epa-
tis ꝛ renum. dicti. fiat inunctio cum
oleo roß. vel viol. agresta. vel aceto.
ꝛ superponatur emplastrū frigidum
supradictum. ꝛ iniiciatur oleū viol.
et lac mulieris per energale. et hoc
modo curatur vrina vrens. Si autē
apostema fit in causa: fiāt emplastra
mollitiua. lac mulieris. oleum viol.
vel ro. infundātur per energale. Et
si fortis sit passio: fiat flebothomia
de sophena in aqua calida. compri-
mat virgaz vt erepet apostema. post
dentur diuretica mūdificantia vul-
nera renum: vt lac feminū diur. dra-
gagantum. gūmi arab. ꝛ non negli-
gat bal. quia aperit viam ꝛ mundifi
cat. Et fiant emplastra extra de axū
giis. ꝛ malua. ꝛ similibus. ꝛ fiant ce
tera: vt in apostemate renū. Si aūt
fiat de frigida causa: digeratur ma-
teria cum oximelle: ꝛ purgetur cum
benedicta. Tertia die fiat balneum
vel stupha de herbis calidis. Exeū-
ti de balneo detur tyriaca maior cū
succo mente tep. vel cum vino deco
ctionis castorei. sequēti die fiat fle-
bothomia. Item distemperetur ty-
riaca maior cum succo mente. et co-
letur. ꝛ iniiciatur per energale. Itez
acc. thu. mastic. eufor. radicem har-
dane. et terātur cum axūgia vel pi-
na. ꝛ repleatur catus inde. vł anser.
ꝛ assetur. Et pinguedo que inde di-
stillauerit recipiatur. ꝛ liquefiat in
ea cera rubea. ꝛ fiat vnguentū. Ca-
ro vulpina quocūqꝫ modo exhibita
elixa vel assa. ꝛ pinguedo eius inū-
cta. in his passionibus ꝛ guttis fri-
gidis maximum prestāt remedium.
Item mane ꝛ sero offeratur equalis
mixtura zinzib. alexanð. ꝛ electuarii
ducis. ꝛ sequatur vsus isti⁹ syrupi.
¶ Acc. radicem bardane centū gra
na, mētam. pioniam. quassentur ꝛ in
aqua decoquātur ꝛ colentur. ꝛ admi
sceatur mel ru. ꝛ syrupētur. ꝛ in fine
decoctiōis apponatur puluis casto
rei ꝛ mirre. ¶ Eadem cura debet ex
hiberi cōmingētibus lectum. et pa-
tientibus paralisim vesice. ¶ Nota
ꝙ non debet dari medicina scamo-
neata in his neqꝫ euforbiata: nisi ve
lis prouocare vrinam: sed esulam.
Si autem ex defectu virtutis expul
siue competit balneum. ꝛ tyriaca. et
fricatio colli vesice cum vnguentis
odoriferis calidis. ꝛ fricetur etiā in
posterioribus cū eisdem. Detur dy-
alacca. dyasp̄matō. In viscosis aūt

humoribus & frigidis conferũt diuretica & inũctiones ca. Et dāda sunt que discoagulant: vt ea que conueniunt lapidi. In nouiter autē genitis accidit vrine suffocatio propter eius spissitudinē & pororum constrictionem cum adhuc exire nō consueuerit: tunc vtilius consiliũ est vt sugatur virga ore alicuius vilis persone suauiter. et balneetur sepius. Et etiam si necesse est in decoctiōe herbarum diureticarũ leuium: vt malue. senationis. edere. & similium. Et comedat nutrix attenuatiua lac. vt bletas. & ciminũ. vsqꝫ quo bene mingat. Maioribus autem vt duorum annorum datur puluis prouocans vrinam ex lepore cum cicadis combusto. capitibus & pedibꝰ a cicadis ablatis cuꝫ ouo vel syrupo. vel in cibis. Quādoqꝫ auteꝫ stranguiria vel dissuria est accidēs alterius morbi. etiā est de sinthomatibus fe. acute. Quādoqꝫ in die cretico. quādoqꝫ in die non cretico descēdunt humores ad vesicam: & replent eam. Unde cōstringitur vesica ex pondere vel suffocatur vrina: ita vt patiēs videat mori: & preter naturam inflari. Dolor igitur est plurimus: eo ꝙ nō purgatur epar: sed fit reditus sup ipm ab vrina. Item propter passibilitatem vesice & sensibilitatē. Itē quādoqꝫ intātũ repletur vesica ꝙ ex minimia sui extensione cōprimit dyafragma: quod compressum comprimit spiritualia. vnde sequitur suffocatio. Et differt iste dolor a dolore intestinorũ: quia intestina non sunt ita sensibilia vt vesica. Item intestina purgāt stōachũ: sed vesica epar. Retētio aũt supfluitatis in nobiliori mēbro maius inducit nocumētũ & dolorem: ergo in vesica ex retētione huiusmodi maior est dolor. Si igit accidat in iterpolata fe. balneetur patiens in aqua decoctionis paritarie vsqꝫ ad vmbilicuꝫ & effundet vrinam. Si accidat in acuta fe. balneetur in aqua decoctionis abrotani. & cathaplasmētur virilia & regio vesice: & statim minget. hoc ideꝫ fiat de leuistico. Item fiat cathaplasma ex seminibꝰ fenic. petro. apij. cuꝫ aq̄ decoctis. Item decoquat apium et furfur triticeũ in aqua ad spissitudinem. & fiat cathaplasma. & idē valet in apparentibus sanis in fili causa. Item exiitibus in balneo predicto in interpolata: dent nuclei cerasorũ triti cum aqua decoctiōis galbani. ¶ Dico autē ꝙ in febricitātibꝰ aut in apparētibus sanis cũ accidit huiusmodi preclusio. leuisticum & paritaria decoquātur in aqua simul vel singlariter: & calida cathaplasment pectini. vel fiat eucatisma cuꝫ aqua decoctiōis eorũ. Uel fiat emplastrũ ex leuistico & apio coctis in aqua: in cuius colatura cōficiatur furfur triticeus. & fiat emplm. & supponatur. Istud etiam calculosis potēter aperit viam: & prouocat vrinam.

¶ De exitu sanguinis cum vrina:

Anguinis egressus cum vrina aliquādo ꝓcedit ab epate. aliquādo a lili. qn̄qꝫ a renibus & lumbis. et interdũ a vesica. purus & sincerꝰ & multꝰ. ab epate egreditur cum dolore dextri ypocondrij et cum vrina perfecte cōmixtus: vix in ꝓfundo subsistit. Si a lili vena similr purus est: sed nō adeo: nec in tāta ꝗtitate emanat a septima spōdili facta enumeratiōe ab inferiori parte dolor sentitur. Si a renibus:

paucus est ꝛ purus a vesica veniens cuȝ cōglobatur ꝛ niger in fundo statim residens cum dolore in pectine ꝛ perytoneon. Unde Ipo. in amph. Si sanguinē mingat et trumbos et strāguiriam habeat: ꝛ dolor incidit in pectinem ꝛ subtus ventrē ꝛ perytoneon circa vesicā: dolorē significat. Itē si sanguinē ꝛ pus mingat ꝛ scamas: ꝛ odor grauis sit: vesice vlcerationem significat. Rursus q̄cūq; sanguinē sponte mingūt: his de renibꝰ vene rupturā significat. ¶ Hic potest oriri difficilis questio. Cum vesice vene rūpūtur vel vlcerāt: sanguis in cōcauitate vesice cadēs debet cum vrina emitti. Sed si lril. vena vel alie vene renum siue partiuȝ superiorū rūpūtur vel vlcerant sanguis qui in eis cōtinet: debet extra venas ipsas effundi: ꝛ nō per continuitatem earūdem venarū ad vesicā emitti. ¶ Possumus quideȝ dicere φ sanguis per rupturam vene egrediens in cōcauitatē que est sub dyafragmate inter intestina et ventrem effundatur: ꝛ a substātia epatis que spongiosa ꝛ cauernosa cōbibat: precipue cū epar forte existat porta epatis a se per concauitatē capillarium venarum ꝛ renū per vrinaȝ emittit: sicut in cōcauitate thoracis a ruptura venarum pectoris vel pulmonis sanguis effusus a pulmone cōbibit ꝛ cum tussi emittit. Simile etiā contingit in ydropicis: qm̄ ycor q̄ inter sypbac ꝛ ventrē colligit ab epate cōbibitur: ꝛ per vrinā descēdit. Unde diuretica eis conferūt: que etiā epar confortāt ꝛ vrinam ꝓuocant. Aliqn̄ eim̄ epar aquositatē illā per meseraicas venas ad intestina emittit. Uñ Ipo. ab ydrope habito ꝫm venas in ventrem aqua fluēte solutio fit. Itē in vltima particula. Si ab albo flegmate habito dyarria supuenerit fortis soluit egritudinē. Idem quoq; de pinguedine renū resoluta potest dici: φφ pinguedo resoluta venas verisimilius subintrat: vt crinna. i. resolutiones a mēbris resoluta venas subintrātia cum vrina emittantur. Sed si epar alia de causa sit debile: ꝛ in attrahendo defecerit: sanguis ibi remanēs in saniē conuertitur. ꝫm qd̄ Ipo. ait in. vij. particula ampho. Si in ventrē sanguis effundatur preter naturā: necesse est in saniem conuerti. ¶ Scd̄m quoq; hāc rationem sanguis qui magis ab inferioribus venis egredit nimius et purus: ꝛ minus cū vrina miscet: qr cum egredit venas statim condēsatur. Cum autē ab epate attrahitur: condēsatus nō bene miscetur vrine. Qui autem ab epatis venis descendit vel a superioribus partibꝰ āteφ cōgeletur: ab epatis spōgiosa substantia cōbibitur: fortiterq; cū vria cōmiscetur. De tali igitur sanguine nō minus obijcit cū ab epate pariter cum alio sanguine ad renes descendat: cur magis ꝑ vrinā egredit φ alius qui eo subtilior est: magis per angustos meatus deberet descēdere. ¶ Preterea sepe ꝯuenit φ ex ruptura vene in renibus. vel ex ruptura lrilis vene aut aliarū venarū sanguis egrediēs nō semper in concauitate ventris effundit: sed infra pīguedinē quā lril ꝛ renes circūuoluūt. retinet: tunc quidē ex epate nō attrahitur: nec predicto modo cum vrina egreditur. ¶ Ad qd̄ dicimus φ si sanguis ex ruptura vene in cōcauitate ventris inferioris infundatur virtute epatis attractiua vigente predicto modo possibile est attrahatur. Si in pinguedine retineatur rursus per rupturam vene per quaȝ

exiuit venam subintrat: et per cōcauitatem ipsius vene cum vrina egreditur. Siue ergo ab epate fugatur: siue per eandē rupturam per quam exiuit venas subītret: superflu⁹ ille sanguis qui preter naturam effusus est. et non alius cum vrina emittit. et hoc diuisione et industria nature. qd̄ plenius explicemus. Asserūt quidā nec imerito: et pōt etiā habere dubitationez: humores aptos nutrire in corpore vegetari: qui si vegetari desinunt nullo modo possunt membra nutrire. Sed si fortiora fuerint mēbra: per occultos et manifestos poros expellunt. Qd̄ si deficiunt membra in expellendo: ibi retenti putrefiunt multarum egritudinum causa futuri. ¶ Unde quidā medici dicūt cum humores non habeant euentationem putrefiūt: id est cuz desinūt vegetari putrefiunt. Sanguis ergo a venis preter naturā egrediens cū vena erumpatur aut vlceretur: statim definit vegetari. Cum v̄o a forti membro ad epar ipsum cohibens transmittatur: siue per rupturā eandem per quam exiuit iterum ad vesicam expellatur cum nō sit aptus mēbra nutrire: p ppīqores poros emittitur: et etiam per vrinam. Alius v̄o sanguis vtilis mēbris et amicus retinet. Quādoqꝫ tñ cū fortis est virtus expulsiua membrorū: bonū sanguinem pariter cum malo emittit. Sed si vegetationē humorū nō placet cōcedere. dicendū est qꝫ sanguis preter solitum venas egrediens facile potentiam emittit: que deberet in membra transire: et extra suuz naturalem cursum egreditur. Unde a membris non recipit: sed vndecūqꝫ expellitur: contingit sanguinē cum vrina emitti ex debilitate epatis siue renū: cum predicta membra in separatione sanguinis ab aquosa superfluitate deficiant sanguis cum vrina egreditur: sed vrina cum quadaz obscuritate apparet et hianos. Sāguīs igitur minctus cum vrina, duplex est causa: scz interior et exterior. Exterior quādoqꝫ fit ex saltu vel casu. vel percussione. vel labore. vl' coitu. quādoqꝫ frigiditate aeris: q̄ oia iudicio patiētis cognoscunt. Ex cā interiori: vt quandoqꝫ fit ab epate. quādoqꝫ a splene. quādoqꝫ a spina et a lumbis. vel a renibus. vel a vesica. Et quādoqꝫ etiam fit ex abūdantia et plenitudine: quod cognoscit p vniuersalem corporis et oīm membroꝝ repletionē et venaꝝ inflationē. qñqꝫ fit a caliditate et furiositate sanguīs quod cognoscit p igneū co. eiusdez: et per mordicationes et pūcturas in exitu circa virgā. Quādoqꝫ autē fit p apertionē aut resudationē aut rupturā. de quibus satis alibi dictum est. Et quādoqꝫ fit ex debili retentiua epatis: qd̄ cognoscit p extenuationē corpis et mēbroꝝ desiccatiōez. Et si fuerit ab epate siue vitio qualitatis siue vitio q̄titatis sentit aggrauatio sub dextro ypocōdrio: et in multa q̄titate exit sanguis purus. Sanguis eñ cum vrina egrediens purus et non residēs vene epatis rupturam significat. Itē sanguis cum vrina obscura inopos egrediēs: debilitatē epatis significat. Itē quādoqꝫ emittitur a splene: et tūc sentit aggrauatio sub sinistro ypocōdrio: et in pauca q̄titate exit sang. et turbidus et melēcus. Sanguis autē in vrina pur⁹ et nō ita purus: vt ab epate et paucus rupturā hilis vene significat: maxime si dolor in. vij. spōdili fuerit. Quicūqꝫ aūt sanguinem spōte et sine dolore mingūt: his i renib⁹ vene rupturā significat: maxie

si paucus τ clarus fuerit τ sine trumbis: punctura tamē in renibus sentitur. Si autē sanguinē mingant et trūbos τ stranguiriā habēt: τ dolor incipit in pectine τ sub vētre. τ perytoneō circa vesicā dolorē significat. Nam si san. exit a vesica: dolor adest pectis τ adiacētiū ptiū: τ san. ē pur⁹ et putrulētus τ paucus τ trūbosus. τ inflanī ꝑm aliquos sophene interiores τ partes vicine vt in cā renū exteriores cū adiacētib⁹ venis. Et testanī quidā ꝙ si est a renibus: dolor est in renibus: τ sanguis est admixtus aliꝙtulū cum tota vrina qñ a vesica primo mingiī sang. deinde vrina. τ in fundo vasis apparet sanguis niger trūbosus. Et quando est ab epate ꝑmo mingiī vrina: postea sanguis. Et qñ est sanguis fluēs ab alijs venis ad vesicā: τ in ea coagulatur: emittiī ad modū sanguisuge τ qñqꝫ adeo grossus est: ꝙ stranguiriā inducit: τ qñdoqꝫ mortē. Uulnera autē cognoscuntur: quia dolor sentitur circa renes in emissione vrine. τ est vrina aliqñ sanguinolenta. aliquādo saniosa. τ quedā corpuscula ad modū piloꝝ ibi videnī. quidā etiā in ano pruritum patiūtur. Cognoscendū aūt est si sit ꝑ apertionē venarū vel mordicationē τ puncturam ex ardore vrine in exitu. Uel ex resudatione per subtiliationē ipsi⁹ in vrina τ claritatē. Et abūdantia τ plenitudo curaī per inanitionē. aptio per purgationē. et alteratiua resudatio per viscosa et ingrossantia. Si autē sanguinē τ pus mingant: τ squamas τ odor grauis sit: vesice vlcerationem significat. Sāguis enī exiens a vesica est trūbosus τ obscurus τ subsistēs: habens aliquid grauis odoris τ fetētis. Excoriatio aūt quādoqꝫ accidit in renib⁹. quādoqꝫ in vesica. quādoqꝫ in virga cum carneis resolutionib⁹ q̄si harene grosse carnee: quod accidit ex vulneribus per que cū vrina transit lauat τ educit secū sordities vulnerū. τ fit cum strāguiria. τ pūctura. τ. arsura. τ dolore post minctū: τ quadā prurigine et totius corporis attenuatione. et quādoqꝫ tremore. hoc aūt fit quādo ꝙ ex ipsius vrine acumine. aut humore calido siue frigido adherente vesice τ corrūpente. aut scabie ipsi⁹ vesice. Quibusdā aūt accidit ex saltu: quia rūpuntur vene intus. τ pellicula non consolidaī postea. Urina enī cum sit acuta cōtinue transiēs ꝑ vulnus corrodēs τ pungens nō patitur cōsolidationē fieri: qr vulnus non curatur faciliter nisi siccetur humiditas aūt talis aperit τ corrodit et magis vlcerat.

¶ Quō debeat intercipi fluxus.

Hic aūt queriī quomodo debeat intercipi fluxus. Et dico ꝙ cuꝫ cautela τ paulatine debet intercipi fluxus oīs. Exhibita enī interceptione: timēdum est ne ad nobile membrū trahaī materia. τ fiat cā maioris egritudis. aut sintbomatis in acuta egritudīe. aut alia. et hoc dico in omni fluxu τ vomitu: vt emorroydarū τ menstruoꝝ fluxu. τ dissinterie. τ nariū. et debet intercipi p̄cipue vt dixim⁹ in causone. Unde si ꝟtus est fortis: et fiat ab epate partib⁹ ꝯueniētib⁹ fiat flōmia de epatica dextri brachij. vlꝰ si a splene de sinistra. Si a spina vel renibus vel lūbis aperiaī vena sophena exterior. s. si a vesica interior. De purgatiōe aūt dico vlr ꝙ si corp⁹ est plectoricū nō ꝑꝫ ꝗtitatē materie dꝫ fieri purgatio; ſꝫ reliquēdū ē aliq̄d

fintbomati vel ipsi egritudini quem admodū in tertiana pars p sudorem consumitur, et pars p calorē paroxismi resoluitur, et pars p medicinam educitur. bonū tn̄ esset si tota nociua materia p medicinā possꝫ educi. Est tn̄ considerāda cōsuetudo et virt⁹ ne psternatur. qꝫ si precessit purgatio: vel virtus debilis est: paulatine fiat purgatio. Multitudine igitur sanguinis abūdante precedat minutio a quocūqꝫ membro sit. Si aūt alterius hūoris plenitudo pprijs medicinis purget, et caueatur a scamonea et euforb. et medicinis apitiuis finilibus vt aloe. Competit aūt bn̄dicta cū esula in flegmate. dyareub. in co. cū triasand. aut aliquo stiptico. post insistatur cū stipticis. Detur igitur mane et sero de eq̄li mixtura dyacodiō. et zuccar. rosi. ad quantitatē maioris castanee. post vsuꝫ elc̄ij sequatur iste syrupus. ℞ Accipe ro. bolū. mirtillos. sumac. balau. plantag. thus. masticē. mentā. decoq̄ntur in aqua plu. et cū zuccar. syrupizetur. Itē fiat iūctio sup locum passionis cū alb. oui et oleo ro. fiat aūt emplm̄ cum thure. mastice. mūmia. san. dra. bolo ar. plātag. ro. et apponatur tantūdē farine: siliginis. et ordei. et cōficiatur cū alb. oui: et supponatur. et fiant q̄ dicta sūt in dissinteria. Itē precedente purgatione si necessaria fuerit cā prolōgata fiat stupha ex stipticis cū pentafilon. et quinqꝫneruia. et similib⁹. post sedeat in tina cū stipticis vsqꝫ ad vmbilicū. deinde detur opiata idest metridatū. et tyriaca. ana. ʒ. j. et sic p. xv. dies. Iniūgatur ei reqes ne a thoro recedat. et tūc flebotometur d̄ vtraqꝫ sophena exteri⁹ iuxta cauillā pedis positi in aqua tepida. Itē fiat ei vnguentum hoc. ℞. gallas. psidiam. bolum. sanguinem dra. spodium. et alia stiptica puluerizata. sepi hircini liq̄facti quantum sufficit. conficiantur: et inungantur. fiat cathaplasma stipticū. possunt aūt vti carnibus temperatis si nō febricitēt. et dieta stiptica vt in dissinteria. Cauenda est autem aq̄ frigida qꝛ congelat sanguinē. et induceret stranguiriā. Uitēt acuta: et acrumina et venarū apitiua. vt ciminum. piper. cepas. porros. et similia. Electuaria denꝫ sicut dyacitoniten. dyacodion. zuccar. ro. triasand. In exercitātibus et mouentibus superiora corporis accidit multiplicatio cole: et p compassionē descēdit ad renes cū non habeat viscositatem. sed propter siccitatem materie fit harena. Contingit aūt in extenuatis et habitudinibus raris propter debilitatem pāniculoꝝ raroꝝ et acumine co. descēdentis ad renes fieri solutionē cōtinuitatis et sanguinē egredi cum vrina turbantē ipsaꝫ. et pp̄ter turbationē humoꝝ liuere vrinam supius. et p totū ex compassione epatis. Et si simul admixtū fuerit: flegma albescit vrina et ptinuatur in suis partibus. sꝫ continuatio hec signū ē verissimū flegmatis viscosi. propter qd̄ talib⁹ oportet dare subtilia dissoluētia viscosum fl'a. mūdificantia vias vrinales et vulnera vlcerosa. qꝛ si non mūdificanꝫ non sanantur. Oportet aūt talia admiscere cū mitigantibus feruorem colere et ipsius acumen extinguentibus et alterātibus. qualia sūt cicorea. spica nar. scolop̄. scariola. capill'. veneris. se. fri. dragagantuꝫ. Et si timeatur d̄ calefactione epatis apponantur epatica. ro. viol. pruna. sādali albi et rubei. decoctio istoꝝ fiat in ptisana. addita. ʒ. vna liquir. Si timeaꝫ de siccitate pectoris aut ethica: que frequenter ex tali causa accidit: ad consolidationem addatur gū

mi ara. ꝛ dragagantuz in minori q̄titate. Apparente aūt mūdificatiōe in vrina addanẜ predicta in maiori quātitate cū cōsolida maiore ꝛ similibus. Item ꝑ etbica denẜ dyapapauer. dyadragagātū frigidū. dyaprunis. ꝛ triasandali eq̄li mixtura. Et si indiguerit denẜ dyaprunis. zuccarro. dyareub. ꝛ triasandali mixta. Et post purgationē vtanẜ ꝯsolidatiuis vt supradictū est. sequente tamē vsu potionis stati; dicte supius in eadē causa. ¶ Trocisci valētes ad sanguinis mincturā ꝛ saniei. ℞. se. melonis cucur. portu. spodij. succi liquir. ana ʒ. sex. se. lactu. gūmi ara. malue. ro. amidi. dragagan. se. papaueris. ana. ʒ. tres. se. bombacis. citonioꝝ. ꝛ acid ana. ʒ. duas. boli. ꝛ acacie. añ. ʒ. duas ꝛ semis. croci. ʒ. duas. pulueriza ꝛ tēpera cū succo arnoglosse ꝛ fac troc. ꝛ da bibere. Itē cōtra excoriationem venaꝝ in renibus ꝛ vesica aut illis vene aut venaꝝ inter renes ꝛ epar. ex caloꝝ bu. acumine venarū ꝛ panniculosaꝝ partium substantiā corrodēte vt sanguinez coganẜ emittere. Est aūt ꝛ deinceps magistri Galie. cū aliq̄bus predictis cura. ¶ In pn cipio fiat talis syrupus. ℞. radices feniculi. petro. brusci. sparagi. graminiſ. scariole. cicoree. scolop̄. capil. veneris. se. leuistici. macedoñ. mille fol. se. frigidoꝝ. se. maratri. anisi. se. scariole. se. brusci. se. sparagi. liquir. costi. assari. sandali albi. ꝛ ru. añ. ℥. ß spice. ʒ. duas. zuccar. lb duas. clarifi ceẜ ꝛ vtatur isto electuario post syrupum. ℞. dyagalanga. dyarodon abbatis. pliris. dyanthos cum musco. ana. ℥. duas. vel loco pliris si flegma nō abundet ponatur triasandali. cō misceantur simul ꝛ detur. ℥. semis. Digesta materia purgeẜ cū hac medicina. ℞. yerap̄. dyarodon. ana. ʒ. j. ꝛ semis. catartici imperialis. ʒ. vnaz. esule. ℈. vnum. scamonee cocte. ℈. semis. vel si timeatur loco ipsius ponatur esula. vel purgetur paulatine cū admixtione dyareub. ꝛ dyaprunis. ꝛ dyarodon. ꝛ zuccar. viol. talis eniz cōmixtio singulis diebus data valet Celebratis diebus potionis stupbetur ꝛ in exitu balnai cōmisceatur tyriaca maior. ꝛ dyacodiō. ana. sumantur cū vino albo decoctionis ro. consolide maioris. ana. ʒ. iij. accipiat trocis. Aui. ℞. spodij. ʒ. quattuor. ro. ʒ. sex. se. malue. portu. cucur. dragagā. gūmi arab. liquir. ligni aloes. spice cel. carda. māne. ana. ʒ. tres. zuccar. ʒ. septem. camphe. ʒ. vnā. ꝛ semis. cōficiantur trocisci cū muscillagine psillij. ꝛ accipiatur ex his trociscis bis ī ebdomada. cum syrupo qui. ℞. se. feniculi. petro. spice. ana. ʒ. duas. ros. mirtillorum. ana. ʒ. semis. radicis gariof. ꝛ herbe. consolide maioris ꝛ minoris. pedis columbi. ypericon. radicis feniculi. petr. plantaginis. iaceeni. ana. ℥. semis. zuccari. lb. semis. distempentur trocisci cum hoc syrupo ꝛ vino albo ꝛ bibat quando ibit dormitum. vtaẜ etiam dyarodon abbatis. mane. Alius syrupus ad idem. ℞. radicis feniculi. petro. brusci. sparagi. graminis. ligue auis. cretani marini. betonice. cōsolide maioris ꝛ minoris. ro. liquir. scolop̄. cicoree. feni. mirtilloꝝ. sandali albi. ꝛ ru. ana. ℥. semis. spice. assari. costi. cardamomi. galā. zinzib. cyperi. xilobal. carpob. ana. ʒ. duas. gariof. ℥. vnaz. pedis columbini. ypericon. plantaginis. se. ꝛ foliorum ana. ℥. duas. gummi arab. dragaganti. ana. ʒ. duas. vue passe. seminum frigidorum. ana. ℥. vnam. zuccar. libras duas. ¶ Balneum ad idem. ℞. foliorū. vitis. florum hedegar. iacee vtriusq̄. cōsolide vtriusq̄.

lanceol'.vtriusqꝫ.plantaginis. yperi con.gariofilate. ramoꝝ feniculi.petro. verbene. pedis colūbini. camo. aug.Emplastrū ad idē quod ponat super renes ꝛ pecten. ℞.ro.ʒ.vnam. masticis.ʒ.tres.boli ar.sandali albi ana.ʒ.semis. vitella ouorum quinqꝫ olei ro.ʒ.duas.conficiantur cū succo plantaginis.iacee albe ꝛ ni.cōsolide vtriusqꝫ.foliorum feniculi.petro.pedis columbini. verbene.lanceol'. camo.gariof.an̄.farine ordei lb.semis de succo plantaginis quantum sufficit. ¶ Item trocisci ad idē. ℞.se.citru.melonis.cucur.cucu.portul.spodij.amidi.boli ar.dragagā. gummi arab.ro.se.malue.se.citoniorum.an̄ ʒ.duas.lactu.papaueris albi.iusqami.psillij.ana.ʒ.vnam ꝛ semis.conficiant̄ cum aqua ro. Item syrupus ℞.radicis feniculi.petro.brusci.graminis.lingue auis. betonice. pedis columbini.ypicon.plantaginis.foliorum ꝛ se. cōsolide maioris ꝛ minoris.scolop.cicoree.scariole.vtriusqꝫ iacee.ana.ʒ.vnam.spice.assari.cypi. ana.ʒ.duas.gariof.ʒ.vnā.ro.liquir. mirtilloꝝ.sandali albi ꝛ ru.an̄.ʒ.semis.dragagā.gūmi ara.ana.ʒ.duas vuarū passarū.se.frigidoꝝ. ana.ʒ.ß. zuccar.lb.duas. Qūqꝫ aūt post exhibitionem mūdificatiuorū cū constrictiuis diuisione apparēte humorum cū residentia sanguinis in ꝓfundo. cū sola medicina leui solutiua curat̄ precipue cū ex repletione ꝛ incōtinētia epatis contingat. ¶ Memento aūt epar semꝑ debere emplari ante locū egritudinis cū re mundificatiua ꝛ cū confortatiuis ꝛ cōstrictiuis. ꝛ mundificatiua vesice exbibeātur. Semꝑ enim in omnibus medicaminibus exbibendis ꝑ os apponenda sunt mundificatiua vesice ne humor remanens ante vesicam corrumpat aut poros oppilet. ꝛ stranguiriā aut periculum inducat.

¶ De dyabete.

Dyabetes est immoderatus transitus vel attractus vrine ab epate ad renes ꝛ ꝑ renes transit⁹ fit em̄ ex calida et sicca distempantia renū. vn̄ viget virtus appetitiua ꝛ attractiua ꝛ debilitatur retētiua ꝓpter nimiam poroꝝ aptionem ꝛ hūiditatis naturalis ꝯsumptionē.vn̄ succositatem crudā nec excoctā ad se trahunt vigore virtutis attractiue. quia cū sine intermissiōe renes ad se trahāt ꝑ vritides poros ꝛ capillares venas humiditatē ab epate.ꝛ epar a meseraicis.ꝛ meseraice ab intestinis.ꝛ intestina a fundo stomachi.ꝛ fundus ab ore.hūiditas moram nō hꝫ in digerendo ꝓpter infinitum attractū. Renibus igit̄ in calore distempatis ꝛ attrahētibus a hili ꝛ hili a capillarib⁹ ꝛ ip̄is ab epate ꝛ intestinis ꝛ stomacho cū hūiditas attracta inuenerit virtutē in renib⁹ defectā: vel meatus caliditate ampliatos elabit̄ velociter ꝛ descendit. q̄re vrina alba ꝛ tennis sepe et multum mincta dyabetē significat.albedinē aūt ꝛ tenuitatem ex dissolutione virtutis arbitramur ꝯtingere.Dissolutio aūt virtutis vel est in omnibus membris ꝛ deficit retentiua: vel maxime in renibus. Cum autem deficit digestiua in hominibus ꝛ retentiua si tertia digestio bona sit: ꝛ quod debeat transubstantiari ꝛ assimilari incipit dealbari: ꝛ non retinetur ꝓpter defectum donec assimilet̄ cuꝫ vrina redeunte ad epar et renes albam reddit vt ait ysaac. ¶ Contentiue enim virtutis defectu cum sub

stantialis humiditas non possit cohiberi: liqfit ꝛ cuꝫ vrina effluit ꝛ mutaſ vt vrina alba egrediaſ. sicut videmus in vrinis leuiter febrientiū. ꝛ in corporibꝰ q̄ diuturnas humiditatis membrorum patiunſ liqfactiones. Dissolutio ꝙ̊ virtutis renū idē operaſ. Nam cū virtus digestiua renū ꝛ retentiua deficiūt: attractiua ꝛ expulsiua confortanſ. Infinita g̊ vt ait Theo. attractione preter naturā dispositoꝝ membroꝝ cū nullam moram aquosa supfluitas in epate faciat tenues ꝛ albe mingūtur vrine. ꝛ sepe in multa quātitate. Et qꝛ sepissime mingūt: sepe resolutiones longe apparent. qꝛ ex freq̄nti transitu aliquid a renibus resoluiſ. vñ vrina tenuis ꝛ alba sepe ꝛ multū mincta cū carnosis ꝛ longis resolutionibꝰ dyabetē significat. Si cum nimia siti ꝛ īmoderata totius corporis siccitate appet ꝓna est in ydropisim cōuerti. ydropisis eñ renū a quibusdam vocatur. Sinthomata igiſ sunt sitis cōtinua ꝓpter multam desiccationē oris stomachi ꝛ vigilie propter defectū nutrimenti ꝛ extenuatio corporis ꝛ īdigestio. fit aūt qñq̧ ex nimio labore aut ex nimio coitu ꝛ īmoderata calefactione: ꝛ ex inunctione sup renes: ꝛ ex feb. precedētibus longis ꝛ cronicis. qñq̧ aūt fit cum humoris vicio qñq̧ sine. Si aūt fiat cum humoris vicio cognosciſ ꝑ aggrauationem ꝛ dolorem ꝛ pōdus renū ꝛ mordicationes ꝛ puncturas ꝛ arsuras in profundo ꝑ sitim continuam ꝛ discolorationem ꝛ attenuationē totiꝰ corporis ꝛ ꝑ immoderatum appetitum mingēdi post assumptionē potus Et nota ꝙ freq̄ns appetitus mingendi multotiens accidit ex multo potu vini subtilis aperientis vias epatis ꝛ vrine. etiam quandoq̧ ex grosso vino qd̄ expellit epar aut non cōtinet propter debilitatem ipsius. Accidit autem aliquando frequens minctuſ epate infrigidato; ꝛ non continente vrinā ꝓpter defectū continentie. vñ continue fluit ad vesicaꝫ ꝛ in multa quantitate mingiſ. nec talis dyabetes videtur esse ex attractu renum: cū nulla signa caloris aut vicij in renibus appareāt. Item nec ex vicio vesice cuꝫ virtus vrinam recolligat abundāter. nec vbi coacta expellat. freq̄ns igiſ expulsio non est vicium vrine cū vrinā modo debito integrā recolligat. sed qꝛ freq̄nter recolligit freq̄nter expellit. freq̄ns aūt recollectio ipsiꝰ ē ex freq̄nti aduētuꝰ vrine ad ipsaꝫ: q̄re nullo vicio cōtinente renes freq̄ns fluxus ipsius nō nisi ab epate videſ ꝓcedere. Erit g̊ dyabetes vicio epatis d̄bilitati. ꝛ erit d̄ria inter talē fluxū ꝛ dyāpnē. q̄m in tali fluxu multa mingiſ vrina: in dyāpne pauca ꝙuis frequenter in vtroq̧ Multitudo aūt vrine signū est virtutis fortis contētiue in renibꝰ ꝛ in vesica. Renes aūt ꝛ vesica freq̄nter cōpatiunſ ex vicinitate venaꝝ ꝛ neruoꝝ colligatione ꝫ poros q̊ vritides vocanſ. Cuꝫ aūt in dyabete appeat vrina alba ꝛ tenuis ex nimio attractu renū ꝓpter caliditatē ꝛ siccitatē: est h̄ reꝑire vnaꝫ cām: q̄re vrina appet discolorata cā existente calida q̄ ē caloris disꝑsio ꝛ coloꝝ eductio secunda cā est ex ꝑuersione colē ad alia mēbra aut ipius raptu vt ī freneticꝭ ꝛ ē tertia cā dissolutio flātis vt ī crisi aut hūiditatꝭ albe vt ī diuturnis fe. vt diximꝰ supiꝰ. Qꝫ aūt obijciſ ꝙ calor vrinā colorat Rñdēdū ē d̄ calore nāli epatꝭ ꝛ nō alioꝝ mēbroꝝ vt calorē epati īducāt. Et dico ꝙ vrina coloraſ ex mora diuturna cū calore. Nimiꝰ aūt fluxꝰ disꝑgit calo. q̄re nō ē q̄

decoquat ꝛ colorem prestet nec etiaꝫ moratur vt actionem caloris suscipiat ꝛ retineat. Ex siccitate igitur epatis ꝛ defectu nutrimenti est vrina tenuis. Quando aūt dyabetes est sine humoris vicio scꝫ ex caliditate sola: tunc est sine pōdere ꝛ grauamine renum: sꝫ cū alijs signis dictis. Cura.

¶ Pronus est autē iste morbus ad ydropisiꝫ ꝓpter erroreꝫ virtutis digestiue. vel ad ethicaꝫ ꝓpter defectū nutrimenti. vnde sunt exhibenda frigida tam interius ꝙ apponenda exterius. interius aūt tam de nutriente ꝙ de medicina. laborandū est etiā plus contra ca. discrasiam: ꝙ contra debilitatem virtutis retentiue epatis. Si ergo sit cū humoris vicio digeratur materia cū oxizac. purgetur cum elcio de succo ro. vel frigido corbonis. vel melius cū colagogo. tertia die fiat balneū vsqꝫ ad vmbilicū in aqua decoctionis plantag. rosˀ. lactu. portu. semꝑuiue. pimpinelle. lanceolˀ. herbe viol. ꝛ aliarū herbarū frigidarum. ꝛ folioꝝ arborū constrictiuorū. vt citonioꝝ. mespiloruꝫ. sorbi. prunelli nigri. ꝛ fricet patiēs locum dolentē herbis. vt vis earum ad interiora penetret. Exeūti a balneo offeratˀ opiata. s. rubea tro. vel. ij. ꝑtes rubee tro. cū tertia ꝑte reqͥei cū decoctiōe endi. scolop. thurˀ. seqͣnti die capiatˀ sophena exteriꝰ sub cauilla pedis. Postea agēdū ē sicut si morbꝰ sine humoris vicio causaretˀ. postea detur eq̄lis mixtura dyaprunis. ꝛ zuc. ro. ad quantitatē castanee mi. vel dyaprunis. dyaceraseos. zucc. vio. triasandˀ. dyarodō abbatis. mixtis simlˀ duobus vel tribus propter debilitatem vel caliditatem renum. post electuariuꝫ detur syrupus factus ex folijs ro. mirte. sorbi. mespilli. rubi. prunelli. ꝛ aliorum similiū. quorum copia in dissinteria ꝛ precedenti capitulo patet. Eadem etiam decoquantur ꝛ terantur ꝛ cathaplasmentur tepida renibus. fiat etiam inunctio cū oleis frigidis vt cum oleo vio. rosa. vel nenufarino. mandragorato. omnibus simul mixtis vel vnūqͦdqꝫ per se post fiat emplastrum tale. ℞. sandalos omnes. spodiū. puluerizenˀ. puluis iste mixtus cum farina ordei cōficiatur cum succo solatri. semꝑuiue portu. ꝛ fiat emplastruꝫ super renes.

¶ Notandū autē est ꝙ non semper humida apponenda sunt renibꝰ. q̈a humida nimis mollificando debilitāt. nec semꝑ sicca quia calorē acuūt sed modo hec: modo illa. vt ex appositione humidoꝝ humectetur membrum. ꝛ siccoꝝ appositione conforte tur. Fiant aūt inunctiones ꝛ emplastra dicta in calefactione epatis. puluere etiam tali vtanˀ in cibis. Semina malue. lactu. portul. plantagi. psillij. ana. puluerizentur: ꝛ addātur gummi ara. ꝛ dragagā. in equali portione puluerizata zuccar. ad meditatem oīuꝫ. vtantur eo quantū tribus digitis leuare poterit. Itē lamina plumbea lata minutim perforata vt calor possit exire intingatur ī aceto: ꝛ superponatur renibus ꝛ remoueatur ꝛ iterū apponatur bis vel ter in die: multum valet interposita tenui bombace. artificiosum aūt est valde istos cibare: quia calida nocēt renibus. ꝛ frigida epati. Vtātur prorsus electuarijs cōpositis. vt dyadragagan. triasandˀ. dyarodon. rosata no. cū syrupo de gūmis. ꝛ se. frigidis oībus. Caueāt ab oībus acutis frixis assis salsis ꝛ omnibus q̄ sitim prouocant. Dieta sit subtilis ꝛ refrigeratiua. vinū potet albū limphatum. a nimio potu abstineat. ꝛ in mēse semel purgetur. modo q̄ diximus. Accidit

aūt ex diſcurſu vrine qn̄q venas in renibus ⁊ veſica vel parietes venaꝝ excoriari ⁊ ſanguinē inde fluxū coa- gulari in veſica. Raro aūt accidit hͦ in egritudine hac. ſepius vͦo in ſtran guiria. tūc filex vel filer montanū in aq̄ decoquat̄ ⁊ pͦ terat̄: ⁊ fiat empl'z ſupra pectinē ⁊ perytoneū. ⁊ diuret. vtat̄ vt dictū eſt in ſtranguiria. vel cauliculus agreſtis in vino ⁊ oleo co ctus pectini cathaplaſmet̄. Idē fiat d ruta ⁊ cimino in vino ⁊ oleo coctꝫ. ⁊ iſta valent ꝯ ſtranguiriā ⁊ ſimiles paſſiones. Sed in dyabete opꝫ elige re medicinā diſcoagulanteꝫ ſangui- neꝫ in veſica ⁊ ſunt ea q̄ diſſoluūt la- pidē calore generatū in eadē. Si au tē dyabetica paſſio accidat ex frigi- ditate epatis ⁊ renū aut veſice vt q̄- buſdā placet ſi noua eſt purget̄ opti me cū bn̄dicta eſulata. ⁊ det̄ opiata. tyriaca. cuꝫ athanaſia. vel miclete. ⁊ fiāt emplaſtra calida ꝯſtrictiua ⁊ po tiones ex eiſdē ⁊ cōfortatiua ⁊ retēti ua vt eſt mēta. Cuidā aūt militi pa tiēti dyabeticaꝫ paſſionē ex frigidi- tate hn̄ti collectionē ſanguinis circa veſicā cū tumore maximo dedi medi cinā acuatā cū nō haberē aliud acu- mē cū ſcamonea. ⁊ inter aſſellatiōes minxit ſemel plenā ſcutellā ſanguis ⁊ curatꝰ fuit a tumore ſiue oīs angu ſtie paſſiōe. deīn ꝓceſſi ad reliquū hꝫ curā. polipodiū vͦo valde apit venaſ ⁊ attrahit ſanguinē ⁊ expellit. vn̄ ca- uēdū eſt ab eo valde in corporibꝰ col liſis ⁊ ꝯtuſis vt i his q̄ exercuerūt tor neamēta aut luctamina ⁊ paſſi ſunt rupturas venaꝝ in aliq̄ pte corporꝫ. In dyabetica paſſiōe eſt vrina alba ⁊ tenuis ⁊ freq̄nter multū mincta ⁊ p totū liuida cū ſanguinis frigiditate ⁊ ſitis paucitate.

¶ De dyāpne.

Dyāpnes ē inuolūtaria vrine emiſſio ⁊ eductio p veſicam: quemadmodū dyabetes per renes. Inuoluntaria aūt eſt duobꝰ modis. aut q2 cogit̄ eger ſtimulatio ne ipſius vrine ꝓpter acumē ipſius: ⁊ vocat̄ ardor vrine ſiue calidus mi nctus. aut ex frigiditate debilitante neruos veſice q̄re cadit virtus ipſius retentiua. queadmodū accidit cliēti bus male indutis ambulantibus nu dis pedibus in hieme niue ⁊ glacie. vn̄ frigiditate intenſa reddit̄ veſica q̄ſi paralitica cū vrinam neq̄at cōti- nere. Eſt tn̄ exitus ipſius ſenſibilis. Fit etiaꝫ qn̄q ex nimia relaxatione neruoꝝ vel lacertoꝝ colli veſice. q̄re cū amiſerunt rigiditatē: amiſerūt ex pulſiuā ⁊ contentiuā. q̄re inſenſibilit̄ egredit̄ vt accidit pueris ⁊ ebrioſis ſepe. Et talis relaxatio ſepe accidit ex hūiditate imbibita in ipſis lacer- tis colli veſice humectatis preter na turā. aut hūiditate cōtenta in veſica madefaciēte neruos ipſius. In veſi- ca aūt tantū tres humores abundāt fl'a ꝑncipaliter. ſcd̄ario mel'ia. tertio col'a. Flatis ſigna ſunt vrina remiſ- ſa muſcillaginoſas cōtinēs reſoluti ones ad modū ſcamaꝝ piſciū cū ſtrā guiria aut diſſuria ideſt difficultate mingēdi guttatim aut cū interuallo ⁊ hͦ dico ſi flegma ſit viſcoſuꝫ ſpiſſuꝫ ſꝫ ſi ſit liq̄dū valde cōbibit̄ a neruis pariiꝫ: ⁊ relaxat ipſos partim ⁊ lubri cat vias vrine. vn̄ exit vrina inuolū tarie. Mel'ie abundātis in veſica ſi- gna ſunt vrina liuida ⁊ ſcamoſa cuꝫ ſtrāguiria ⁊ diſſuria: ⁊ inſenſibilitaſ circa peritoneū. dolor eſt aggrauati uus ⁊ diſtēſiuus. ⁊ frigiditas ſentit̄ inter anū ⁊ pudēda. In abundantia vero fl'atis ē dolor ⁊ grauitas circa peritoneū ⁊ inguina. Col'e abūdātis in veſica ſigna ſunt vrina intenſa et

tenuis vel spissa ex admixtione col'e dolor acutus ⁊ pūgitiuus vrina sca mosas resolutiones cōtinens ⁊ pun gens in exitu'stranguiria ⁊ dissuria ⁊ calor circa perytoneō in profundo Signa. ¶ Dyāpnē ex ardore vri ne ꝓuenientē seqtur ardor nimius ⁊ pūctura. ⁊ fit aut ꝑm vias crisis aut ꝓpter acutos humores. Dyāpnes q̄ est ex mollicie lacertoꝝ est paralisis vesice ⁊ talis defect⁹ aut ē vniuersa lis vt in vicinātib⁹ ad mortē. aut ex defectu cōtentiue ⁊ non curat͛ : vt in senib⁹ calore naturali deficiēte. aut est ꝑtialis ex calore submerso in hūi do vt in pueris ⁊ h̄ curatur. Cura. ¶ In calido minctu fiat cura dicta ꝯ calidā dyabetē. Det͛ cōfectio ista valēs ad calorē epatis dolorē vesice ⁊ ardorem vrine atq̄ guttationem. ℞. dragagā. gūmi ara. se. portul. cu cu. cucur. melonis. lactuc. añ. ʒ. tres. fac puluerē da cū syrupo ro. In defe ctu ꝟo ex frigiditate ⁊ hu. dent͛ ea q̄ vrinales meatus constringāt ⁊ coar tēt. Uñ tradunt autores q̄ stringunt ventrē ⁊ vrinam ⁊ mēstrua ⁊ emor. vñ transmittunt ad curā dissinterie in balneis ⁊ emplīs ⁊ reliq̄s necessa rijs. Si est ex abūdātia humoris di gerat͛ materia frigida cū oximelle: ⁊ purget͛ cū bñdicta. Calida materia digerat͛ cū oxizac. ⁊ purget͛ cū cola gogo. vel el'cio ð succo ro. Tertia die in frigida cā fiat stupha cum herbis calidis ⁊ siccis. Exeūti a stupha of ferat͛ tyriaca cū succo mente tepido. vel vino decoctiōis rute. vel castorei ⁊ h̄ singulis q̇ndecim dieb⁹ post vni cam purgationē. ¶ Nota ꝙ in mi nori etate nō est exhibēda tyriaca. s; det͛ rubea. tyriaca ēt nō est danda in nulla etate si patiēs sit nimis extenu ate habitudinis siue sit vir: siue mu lier. Tyriaca em̄ fortiter cōsumit in tantu; vt sterilitatem pariat in iuuē culis. Decoq̄ntur glādes in aq̄ ⁊ cu; aq̄ decoctiōis eaꝝ distempet͛ puluis factus de vesica apna taurina ⁊ peco rina ⁊ offerat͛. Glādes ēt cocte ⁊ co meste valēt. ⁊ aq̄ decoctionis earu;. Itē terra q̄ reperit͛ sub molla fabri desiccet͛ ⁊ pulueriʒet͛ ⁊ cū eadē deco ctione offerat͛. Itē tyriaca cum oleo pulegino bullita renib⁹ cathaplasme tur. Similiter caro marina in oleo muscellino vel ꝯmuni bullita suppo nat͛. h̄ aūt valēt ꝯ strāguiriā ex hūi ditate ⁊ cōm ingentibus lectos sicut paralisi vesice. Si tñ est sine hūoris vicio nō op; purgationē precedere: s; cū predictis ꝓcedēdū est ad curā. Patiētes g̊ dyampne; ex frigidita te in p̄mis preseruent͛ a frigiditate Calcient͛ ⁊ vnguant͛ circa pectinem ⁊ loca adiacētia cū vnguētis calidis vt arogō. marciatō. vnguēto aureo. qð ad hoc speciali⁹ est. fiat emplm̄ h̄ mō nepita. betonica. mēta. desiccent͛ ⁊ pulueriʒent͛ addito puluere cimini ⁊ baccaꝝ lauri. cōficiant͛ cū petroleō actualiter calido ⁊ fiāt empl'a duo. vnū pectini supponatur: aliud peri toneō. si nō habueris petroleō: cum vnguēto aureo vel alio calido fiat cō fectio. Det͛ athanasia. dyalacca. tyri aca. ⁊ fiāt fomētatiōes ex herbis cō strictiuis calidis. vt mēta. mētastro. nasturcio. ⁊ vesica vt diximus apri. ⁊ tauri vt diximus incēsa det͛ in po tu. Et det͛ opiata cū decoctiōe casto rei. ligni aloes. mēte. h̄ aūt cura ē in strāguiria ex mortificatione si cuari pōt. Mortificata em̄ virtute vesice contētiua vt paulatim incidat paula tim extrafluit. ⁊ hec strāguiria eadē est cum dyampne que est ex virtuti bus vesice defectis.

¶ De relaxatione siphac ⁊ ruptura.

Siphac quãdoq₃ relaxatur quandoq₃ crepatur quandoq₃ inflatur. Relaxatio autē ipsius est ex humiditate relaxāte ipsum vt contingit in corio madefacto cuius relaxatio fit queādmoduʒ a siccitate rigiditas ꝛ contractio. vnde siphac relaxato ꝛ intestino ipellente accidit tumor in inguine aut ventre ad modum oui. Similis autem tumor fit ex ventositate. sʒ relaxatio ex humiditate cognoscitur ex cōplexione molli rara: humiditate vētris ꝛ humida dieta precedente infundēte intestina. aut balneo simili. Uentositas cognoscitur ex gurgulatione intestinorum ꝛ rugitu quo exeunte cū impetuoso spū sedatur tumor. Crepatura ex exitu intestini in osseuʒ q̄ aliquādo est magna aliqñ est parua In magna crepatura descendit intestinuʒ in osseum ꝛ aliqñ ipsuʒ replet Et ego vidi crepaturam magnaʒ in hoīe cuius intestina non poterant redire nec reponi ꝑpter duriciem stercoris iam exsiccati ꝛ indurati in cui⁹ repositione mollificatio aut fomētatio aut clisterizatio aut impulsio aut inscissura ꝛ oē ingenium deficit. Uñ egerens ꝑ os vt yliacus cum non pateret via subductioni mortu⁹ ē. parua aūt crepatura non multū descendit ꝛ in exitu paruo ipsius cognoscit̄ fit aūt qñq₃ ex casu aut saltu aut nimio conatu ferēdi aut subleuādi pōdera grauia: aut nimio clamore in ꝓuectis. ꝛ in pueris ex nimio fletu ꝛ nimio conatu assellandi ꝛ sepe etiā accidit in ijsdeʒ relaxatio. Discernitur aūt ab hernia qm̄ in hernia sentitur dolor in ꝓfundo testiculi ꝛ ligamentis ipsius vsq₃ ad renes: Et in crepatura siphac vel omēti manifestat̄ inflatio ab altera parte pectinis vsq₃ ad bursam ꝛ in ipsa bursa est tumor non in testiculis. Manifestatur aūt egritudo iudicio patientis ſm q̄ cā precessit. Uariatur aūt egritudo ab hernia tā in cā q̄ in signis q̄ in cura Curat̄ aūt h̄ ꝑ repositionē itestini ꝛ ꝑ euacuationē ī relaxatiōe. ꝛ deiñ ꝑ ꝯsolidationē vtrobiq₃. hernia aūt ꝑ euacuatiōeʒ ꝛ sedātia tumorē. Egritudo aūt siphac ē egritudo nutritiuoꝝ. hernia ṽo generatiuoꝝ. In primis igit̄ abūdāte hu. cū plenitudīe euacuet̄ medicīa ꝯueniēti ī relaxatiōe cū bñdicta vl' yerap̄. acuata cū euфor. aut esula. deiñ fiat clistere mordicatiuū ex eisdē In crepatura si sit ꝑatiēs plectoric⁹ purget̄ cū medicīa cōueniēte hu. aut aliq̄ d̄ coctiōe ꝯstitiua ꝛ h̄ dico in crepatura noua. qꝛ vetus nō curatur nisi ꝑ cyrurgiā. Jaceat ḡ supin⁹ ꝛ eleuatis clunib⁹ reponant̄ itestina ī vētrē: ꝛ fiat empl'ꝫ exsiccatiuū ꝯsolidatiuū ex bolo. thure. cōsolida maiore. san. drac. mūmia. ypoq̄st. pelle leporis cū pillis cocta. sanguie hūano ꝛ ceterꝭ ꝯstrictiuis. aut ex pul. boli. san. dra. sumac. mūmia. gummi ara. gall'. ꝛ parū masticꝭ. ꝯfice cū alb. oui. ꝛ carte iductū suppone: ꝛ empl'o suppone laminā plūbeā ꝛ firmiter liga. ꝛ nō remoueas donec credas pāniculū ꝯsolidatū Caueat ab oī motu ꝛ exercitio ira labore clamore ꝛ tussi ꝛ sternutatiōe ꝛ conatu ꝛ supfluitate ꝛ coitu ꝛ eq̄tatiōe ꝛ iaceat sic ꝑ mēsē clunib⁹ eleuatis q̄tū plus pati pōt: vel ēt ꝑ. xl. dies qꝛ h̄ spacio crepatura ꝯsolidat̄. Et vbicūq₃ crepatura fit qꝛ aliqñ fit sub vmbilico aliqñ ī laterib⁹: aliqñ ī iguib⁹ empl'ꝫ supponat̄ ꝛ cū ibit ad sellā ꝯp̄mat locū suauit̄ ꝛ manu teneat fortit̄ vt ex forti ꝯpressione itestinū expellat̄. Caueat igit̄ a forti expressiōe ꝛ conatu ꝛ teneat̄ vēter aptus. Si indurescant squibala: mollificentur ꝑ clistere ꝛ comedat fenicu. anisi. petro. carui. apij. ꝯ post

prandiū ad cōsumendā vētositatē q̄ aliqñ intestina inflat ⁊ ꝓhibet ꝯsolidationē relaxat. Et q2 exhibenť in hac egritudīe ꝺ̄siccatiua ꝑ os humectatiuis vtať aliqñ vt cassia f. māna. ⁊ hrodijs. nūq̄ herbis vľ iuribus vel iotis. nisi petrosil. gariof. ⁊ filib⁹. et interi3 aliqs puluis laxatiu⁹ delicatus q̄ nō faciat egerere cū violentia deť. ℂ Cōferūt aūt emplastra hic. q̄ cōpetūt in dissinteria ⁊ alijs locis i3digētib⁹ cōsolidatōe. pes colūbin⁹ ⁊ flos cameleonte cōburanť. Uel etiā cōteranť ⁊ coꝝ puluerē q̄tidie exhibe in cib. Uel ꝓpinēť cū aliquo syru. competēte ad idē. ℂ Sola scropbularia potata ꝑ .xl. dies cum obseruatione reliquoꝝ: crepaturā ꝯsolidat. ℂ Eadem fiāt in relaxatione precedente purgatiōe ⁊ in emplastris ponať mirra. aloe. thus ⁊ cētaurea. Si hec nō ꝓficiūt: fiat iterū talis cura. vel a ꝑ̄ncipio. ⁊ est cura cōis cū herniosō. Dieteňť in ꝑ̄mis tenuit ꝑ .xv. dies cōtinuos. ⁊ vtanť extenuatiua ⁊ subtili dieta filr medicina ⁊ elc̄io. syru. oximelle ⁊ apozimate alicꝫ facto ad hoc postea purgeť ꝫ q̄ tibi videbiť bñ cōsideranti. ℂ Si flīcus fuerit: bñdicta vt dixim⁹ esulata vel hermodactilata deť. Si aūt melic⁹ deť yerap̄. vel yeralog. ⁊ tunc tertia die stupheť in sicco balneo diu. ⁊ sudet multū ⁊ ad vltimu3 exhibeať opiata desiccatiua ⁊ dissolutiua. vt ē oppopira. flīco. vel ydrocopiō. esdra. vel metridatum: melico cū vino ca. vbi coquať ruta vel pulegiū. ⁊ cū localibus insistať. ꝑ̄mū ergo locale ē vt cōstituať eger in quiete. ⁊ ocio multo ꝑ multos dies vt ꝑ̄diximus. q2 nulli egritudini magis inimica est motio multa. q2 ꝫm gal. ocm retardat ꝯsolidationē. post hoc. locus inūgatur frequēter tali vnguento. Sepū hircinū liq̄fiat cui liq̄facto ana. coniungať succus vtriusq̄ consolide arnogloss: aceti ru. ⁊ valde pontici. ℂ Quib⁹ diu agitādo: suꝑaddatur modicū de polip. ad vltimū puluis galle vel tāni. vel balaustie vel cupule glādis roris syriaci. corticꝫ castanee. fabe. lēticule. boli. sanguis dra. mastic̄. nitri. mummie. boracis ana. adde oleū ro. ⁊ diligēter incorpora. et vnge frequenter loco prius cum eucatismate stiptico fere facto actualiter: diu fomētato. ℂ Notādū q̄ inter omnia remedia localia bracale vľ colligar factū de bōbace. ⁊ bñ aptatū: magis eos iuuat. ℂ Sustētat eī pōdus ⁊ ꝓhibet ne descēdāt iferi⁹ intestina. ⁊ hoc valet si diu iacere non pñt. post sequenť alia noua remedia vnctionis ⁊ empľi nouissimi de quo dicem⁹. ℂ Emplastrū ꝑ̄mū tale. ℞. ypoquisti. acatie. licij. mummie. boliar. galle. psidie. tāni. ꝯsolide vtriusq̄. colle. picis grece ⁊ cōmunis mastic̄. thuris se. nastur. cardamomi. om. ana. ℥. ß. cōfice cū sepo caprino liq̄facto addito aceto ca. ⁊ succo aruoglosse ana. in quantitate ad sepū ⁊ laminam plumbeā cōcauā imple ⁊ appone post purgationē sepissime. ℂ Aliud quo nullū efficaci⁹ reperiť i stringēdo ⁊ cōsolidādo crepaturam ℞. amoniaci. galbani. tereben. mastic̄. galle. asiane. litargiri. gipsi. mirre. olib. isculi. i. lūbrici terrestris. visci quercini. aloes. aristol. lon. ⁊ rotunde. colofoñ. picis naual. cere. ru. boli. lūbricoꝝ terre sanguis dra. cōsolide vtriusq̄ balau. psidie. acatie. mūmie. corticꝫ spine prunellaꝝ. ana. ℥. iij. hicoris humani. lib. j. sepi yrcini liq̄facti. lib. j. ℂ Confice sic pellē arietinā recentē pilis rasis tādiu coque diuisiuam in frusta vt colla. donec dissoluať ⁊ liquefiat vt colla ex

primēdo fortiter. ⁊ cum ycore ⁊ sanguine ⁊ sepo liquefacto addita q̄rta aceti ⁊ succi plantag. ⁊ cera liq̄facta diu agitādo incorpa. ⁊ tūc puluerez terendoꝝ aspge ⁊ confice. hoc ꝓbat̄ sic. in oculis canis positū: eos claudit ⁊ cōsolidat vt vix postea apiant̄. ¶ Et fiat de eis el'ciū ex vna pte specierū cū melle conditū in quo pones sanguinē dra. mūmiā acatiā ⁊ vtrāqꝫ cꝫ ꝯsolidā ꝫ bibat post el'ciuz ieiun⁹ per ꝯtinuas. vij. ebdomadas ⁊ ꝑ. xl. dies cōtinuos iaceat ⁊ nō excitet̄ vēter suppositorijs iuuet̄ si indigeat. ⁊ illō empl'm dico. qd̄ ꝓmisim⁹. Itē alia cura ad rupturā. q̄ aliqñ fit ī sto macho. aliqñ in p̄ctine. ¶ Dam⁹ farinā ordei cū vitellis ouoꝝ. ¶ Damus etiā puluerē de pilosella longa nō rotūda. vel de saluia cōbusta. mūmia. cōsolida. cinamo. cortice fraxini. veretro bouis ꝯbusto cū cinamomo ⁊ melle. prius intestinis purgat̄ a fecibus dam⁹ has pillas. ℞. galbanum. pilos leporis vstos. pilosellaz longā ⁊ facim⁹ hoc empl'm qd̄ super rupturā ponimus. ℞. colofoñ. picez naualē. galbanum. amoniacū. aloes mastic̄. mūmiā. olib. aristol'. ro. arnoglossam resinā. ⁊ ceram cōfice cum pistello ca. ⁊ in modum empl'i apponas intestino prius imposito. nullo medio interposito inter rupturam ⁊ empl'm. post puluinar assint fascie q̄bus firmiter circunligetur ꝑ. xx. dies maneat sic oī aūt die puluerez aristol'. lon. ⁊ ro. ⁊ arnogl'. da bibere. ¶ Itē accipe radicem herbe q̄ hꝫ testiculos multos in radice. ⁊ ad modum vrtice maioris hꝫ folia ⁊ crescit in longitudine vnius cubiti vl' circa illud ⁊ hꝫ tirsum quadratū ⁊ fetet. ⁊ crescit in nemoribus. munda hñ ⁊ tere multū ad modū salsamenti ⁊ distēpera cuz vino. ⁊ deinde bibere. ℥. iij. pōderatas ieiuno. ¶ Subtilia comedat cibaria. Et cū vadit ad sellaz comprimat locū rupture cū manu. ⁊ hoc faciat tribus septimanis continuis. ¶ Caueat a vētositate ⁊ super oīa a constipatione ꝑ suppositoria. fiat empl'm de eadē herba supra rupturaz per. xl. dies ⁊ iaceat supinus vt prius. ⁊ caueat a p̄dictis obseruādo p̄dicta p̄cepta. ¶ Singulis diebus renouet̄ empl'm miro mō consolidat ⁊ miraculose. Itē alia cura ad cripaturā etiā si fuerit. xl. annorum patiens ⁊ crepatura. xxv. ℞. picē liquidā. ceram. colofoniā. ana. ℥. iij. litargirū. amoniacū. oppop̄. galbanū sumac. masti. bdelliū. terebē. serap̄. radicē cōsolide ma. ⁊ mi. ana. ℥. j. visci. q̄rcini. ematbitis. olib. gipsi. mirre. thuris. ana. ℥. vj. aristol'. lon. ⁊ ro. vermis terre. ana. ℥. iij. boli. ar. mūmie. ana. ℥. vj. sanguis humani. lib. j. conficit̄ vt prius sit̄. ¶ Signa decoctionis sunt spissitudo ⁊ nigredo pone super rupturaz corpore prius purgato ⁊ balneato. deinde apposito emplastro vnaquaqꝫ die accipiat de aliquo el'cio dicto aut de herbis dictis. ¶ Si puer est: dent̄ crispelle ix. de cōsolida ma. facte cum vitello oui. qñ. ix. dies supersunt de luna vnaz quotidie accipiēdo vsqꝫ ad plenam diminutionem. ¶ Q; si sit magna ruptura in adulto vel etiam in puero ꝑ diuturnitatem temporis ꝑ incensionē ⁊ inscisionem curare consueuimus siue ītestina cadāt ī osseū siue non. ¶ Scindat̄ igit̄ totus exitus sup hac cute exteriori cū carne fissa. ⁊ suat̄ y fac cū filo serico ⁊ acu q̄drata. deinde ꝓsequere vt in exitu ītestini ꝑ vuln⁹ supi⁹ demōstratū ē.

¶ Incipit ps. vij. de morbis membrorū gñatiuoꝝ ⁊ eis subiacentiū.

¶ De approximeron.

Pproxime⸗ron est defe⸗ctus opatõis membrorum generatiuox Natural' aũt opatio gñatiuoru deficit cũ virga nõ erigit. aut semen nõ effundit. Tres aũt sunt cause hmõi opationis gñatiue. s. calor spũs & humor. ¶ Calor ab epate mandat: spũs a corde. hu⸗mor a cerebro. ¶ Uerũtñ cũ vnũqd q membrũ appropriet sue virtuti a qua mẽbrũ esse mẽbrũ meret & su⸗scipit denoĩationem. gñatiua a ỽtu⸗te, gñata opationez & denoĩationem suscipiũt. Et nõ a quolibet defectu. s ex defectu virtutis q ex trib⁹ cõficit. s. ex naturali & spũali & aĩali.

¶ Defectus aũt istius ỽtutis qñq egredit ex vitio instrox. qñq vitio ipius spmatis. ab instro egredit de fectus vt p̃ter modũ puo. p̃cipue in viro in muliere nimis magno. S de causis mulieribus attinẽtib⁹ in⸗ferius exeq̃mur. Aut itex tortuoso: aut in vijs spmatis oppilatiõe. aut mẽbri cõpositione rara. vt spm̃ non concludat. ¶ Ex vitio spatis: aut ex caliditate aperiẽte euaporãte humidũ aut raritate ipi⁹. vñ ex̃ fert spũs & eua nescit. Uñ Ipo. aut em̃ pp̃ter raritatẽ spũs extrafert. vt nõ ĩcidat semẽ aut pp̃ter frãtem extinguentem cal'. m viã mortificatõis. aut pp̃ter hu⸗miditatẽ suffocantẽ calorem & spm̃.

¶ Nobis aũt necesse ẽ inq̃rere quõ gñet semẽ. & ex quo vel q̃bus mate⸗rialr & format'r. Et dico q spmatis gñatio est ex humoribus vt testatur Auic. apud horã cõiũctiõis hũidita tis terminare cũ mẽbris. cũ natura deꝑditionez mẽbrox studet reparare ex materia elimata & p̃parata adeq̃⸗ta repando dãnaĩdiuidui & sui subiecti in q̃ stare nõ põt pp̃ter ɔ̃rietates diuersas & materia descẽdit spẽi ex ea q̃ supfluit. immo vt q̃dã autumãt qd purius est: segregat & reseruat. s apud horaz coitus mandat ad testiculos & ibi trãsformat ĩ subaz spmatis vt dicit haly. ¶ Jam ergo dixit Ipo. q spma venit de corpe toto in dispõne motus coitus & gñat in testiculis. Arist. vero dicit q spma gñatur in venis inuolutis. s. in vasis spmatis & complet gñatio eius in testiculis. At vero qualitercũq ɔuertẽt dispõnes ỽt⁹ q̃ facit spma deferens ipm in dispõne mot⁹ coitus. s. virt⁹ gñatiua. currit ex oĩbus virtutibus corpis ad testiculos & ẽ spma comp̃hẽdẽs eã. ¶ Sequat ergo vna duarũ rex. aut vt virtus gñatiua fixa sit in testiculis. aut vt aduenit testiculi in dispõne coit⁹ & figat in spma⸗tibus & intra testiculos & egrediatur spma deferens eã. donec gñet ex eo & sanguine mẽstruo: embrio. Et qd cunq illox fuerit: manifestu est ab eo qd in testiculis est principat⁹ se⸗quens principatum epatis.

¶ Item q formaliter generetur in testiculis asseritur ex dictis haly. superioribus. ¶ Jam dixit Ipoc. q sperma venit de corpore toto in dis⸗positionibus motus coitus & gene⸗ratur ĩ testiculis sicut generat spu⸗ma in orificijs equorum quando stimulantur & sicut spuma generatur a percussione in vnda maris.

¶ Et halyam dicit in libro de coi⸗tu. quonia humiditas mouetur ex multa fricatione. et multa fricatio alterius membri facit illaz humiditatem albam. & exit sicut spuma & tã⸗dem semen appellatur. Uidemus em̃ mare cum multo vento mouetur

ꝙ ex oī pte sese vñ feriūt. ⁊ ex multa cōmotione spuma efficiť sicut cōtingit in humiditate aīalium ex multa fricatione. Necessariū est aūt adhuc inqrere qualr moueať virt⁹ gñatiua in hora coitus ⁊ ex qb⁹ causis generatio spmatis fiat ⁊ delectatio ī exitu ipius. ℂ Et cā finalis est ꝓpagatio gñis ex ꝑmanētia spēi. Uñ posite sunt ꝟtutes naturales in mēbris gñatiuis cū delectatōe nimia ⁊ sapore appetibili vt vigeat appetitus. ne ingruēte fastidio ꝓcreatio aīaliū deperiret. In naturalib⁹ autē est delectatio sola. ℂ Cōis eñ est hec virt⁹ bestijs ⁊ hoībus. stultis ⁊ sapiētib⁹. viris ⁊ feminis. ℂ Sola eñ naturalia lege nature debent esse cōia. vnde ⁊ creauit mēbra in his tribuētia ⁊ recipiētia. ⁊ ordinata sūt tā q̄ ꝓijciūt ꝙ q̄ ꝓuocāt: vt ea q̄ recipiūt colligūt ⁊ nutriunt. Unde membra ad membra ⁊ virtutes ad virtutes ordinanť. Cū aūt voluntas aduenit hoī ex cogitatione forme conspecte cuꝫ qua appetit cōiungi vt simile in specie gñeť aut aliquo alio motu delectādi venerei delectanť: excitantur spūs in corde ⁊ mandātur ꝑ venam q̄ a corde dirigiť ad virgā: q̄ spūs cū virtus sit subtilis intrat neruos virge cōcauos ⁊ ipos replet ⁊ extendit. ℂ Uñ erigiť vt actū ꝑ quo creatum fuit mēbrū: cōpleat naturalē. immo ēt attēdēdū ē ꝙ cor mādat spūs toti corpi. Uñ in exercitatōe tali repiť hō dispōnis calide. cū op⁹ ꝯpleuerit frē. ℂ Cui⁹ signū est. q2 spūs cū humiditate a corpe defluit. quare īfrigidať. q2 dixit haly. supra ꝙ spma venit de corpe toto in dispōne mot⁹ coytus. ℂ Uerūtñ vt ꝙ plures arbitranť ꝙ cerebruꝫ delegat semen ad virgā. epar aūt appetitum ⁊ delectationes. ℂ Inueniunť etiā in qbusda iste virtutes ineq̄les. q2 qbusdā a corde multus procedit spūs a cerebro ꝑua humiditas. ℂ Unde erectio virge istorum multa est cuꝫ pauci seminis emissiōe. Sūt ⁊ alij qbus multa humiditas ꝓcedit a cerebro. ⁊ a corde paucus vētus spiritualis. istis est semen multum sine voluntate coitus ⁊ sine virge erectione.

ℂ Inuenimus alios qui habent voluntatem in epate. isti nec virgam erigunt nec semen eijciunt. ℂ Cum ergo he tres virtutes. scilicet spiritualis. animalis. naturalis in virga complentur. scꝫ virtus spiritualis a corde. humiditas a cerebro volūtas ab epate virga calefit. ⁊ ex fricatiōe ⁊ multa calefactione: calefit etiaꝫ totum corpus. cūq꞉ mouētur membra mouentur humiditates totius corporis. ⁊ tunc separatur quod puri⁹ est de humiditate omnium membrorum sicut ossibus. venis carne. pinguedine. ⁊ his similibus. ⁊ sic videtur ꝑm aliquos ꝙ ex ipsis membris resoluatur sperma. quod est contra dictum Auice. cum sperma generetur ex humoribus ꝑm ꝙ dixit. Cuius signuꝫ est ꝙ ex nimia concussione deficiēte spermate: exit sanguis nec ex ruptura vene: qđ ex aliquo iudicio possit demonistrari ꝑm Ipo. quidem descendit a cerebro per venas que sunt post aures que vocanť iuueniles. descenditq꞉ per nucham ad lumbos. dehinc ad testiculos. tādem per virgaꝫ emittitur non tamē exit per vrinalem meatum. ℂ Iuuenilibus autem venis abscisis. iam homo vlterius giguere non potest. qm̄ incidiť via seminis. sed tamē dico ꝙ descendit paucum ⁊ debile ⁊ tenerum. quare Ipo. in quadam particula inquit. qm̄ quibus he vene in ciduntur coeunt ⁊ delectantur ⁊ non.

gignūt. hoc aūt videt̄ q̄busdā accidere qm̄ germē nō pue nit a cerebro in quo est virt⁹ aīalis q̄ in semine stat loco artificis ꝛ est p̄ncipiū ḡnatōis. qm̄ queādmodū ī ouo galline ex pinguedine ꝛ superfluitate sine semine galli pducto nihil ē coagulatū. nec ꝙ possit facere pepāsim.i. filr̄ in natura vel qd̄ potēs sit ḡnare. sed solū materialr̄ filr̄ est. ꝛ est ouū solū materiale ꝛ filr̄ est ī spmate mulierꝫ aq̄o eo ꝙ nihil fit ibi formale. sꝫ solū materiale ꝛ nutritiuū ꝛ ꝯseruatiuū spermatis viri. ¶ Silr̄ est in spmate viri. qm̄ germē a cerebro mādatur ab epate ꝛ o ꝛ oīb⁹ ptib⁹ corpis: aquea q̄dā hūiditas filr̄ liq̄da: sꝫ ꝯgelatiua in se queādmodū germē cū germīe emittit̄ ad ei⁹ ꝯseruatōeꝫ ne a calore mr̄icis exsiccet̄. imo etiā ex eo spmate nutriat̄. hac em̄ d̄ cā posuit natura farinosam subam circa pepanum in faba vero in extremitate ꝛ amigdal. ¶ Semp em̄ iuxta pepanum.i. filiū nature ꝯstituit̄ aqueū.i. medullare pbibēs pepanū ab arefactiōe ꝛ p̄stās ei pabulū a q̄ nutriat̄. ꝛ a quo augmētet̄ tpe cremēti. Uñ reptuꝫ ē vacuū circa ip̄ꝫ. Exterius aūt ad defensaculū medullarꝫ sube ꝯstituitur terreuꝫ vt est cortex ꝛ testa. ¶ Uñ dicit Aristo. ex sp̄ualib⁹ aq̄a. ex talib⁹ terrea cōstāt. ꝛ exilib⁹ sp fiūt grossora maturata cūcta. ꝛ hoc q̄dem in se ip̄am natura agit ꝭm hoc illa nō eījcit. Sed tūc est q̄stio cū germē in semine sit p̄ncipiū ḡnatōis cū vegetatio ꝛ ḡnatio nō sensibili sꝫ vegetabili ascribatur ex pte eī aīe vegetabil̄ videt̄ ḡnatō pduci cū cōis sit. ¶ Et mihi videt̄ ꝙ cū in hoīe tres aīe vna sint.i. potētia triū aīaꝝ.s. vegetabilis. sensibilis. ꝛ rōnalis siue sp̄ualis deficiēte vna potētia: reliq̄ sup naturā humanā nō recipiunt̄. Nō em̄ proportionant̄ tm̄ sue cause. ¶ Deficiēte igit̄ materia sensibili: deficit ꝛ forma eius. Uñ cum materia a cerebro decisa nō effundat̄ neqꝫ sp̄ūs aīalis cū ip̄a, quare talis materia effusa nō pōt eē materia hoīs. quare iuuenilibus inscisis non fit ḡnatio. nec fortasse oīno ex eo puenit germen. vt q̄dam volūt. sꝫ etiam filr̄ ex corde ꝛ ex epate. ꝛ hoc dimittim⁹ disputatiōi. ¶ No. ꝙ cū spma ꝭm Ipo. p vrinales vias ꝛ nuchā ad virgam descēdit non p viam vrine emittit̄: sꝫ p poruꝫ sibi pprium. Tres em̄ pori in virga in vna extremitate ꝯiūgunt̄. porus em̄ vrine directus est a vesica. Secūdus est via spmatis veniēs ab epate p quā fluit q̄dam humiditas aquea q̄ ab Auic. agadis vocat̄. Queritur vtrum coitus sit res non naturalis non videt̄ qm̄ non est necesse coituꝫ approximare corpori. ergo cum corpus sine eo viuere possit. nō videt̄ eē non naturalis. ¶ Sꝫ soluunt q̄daꝫ illud verbum gal. q̄bus impossibile est corpus non approximare ꝛ cum dꝫ intelligi in ḡnali ꝛ nō in particulari. Sine em̄ h̄ balneo ꝛ hoc coitu ꝛ hac inanitōe ꝛc. viuere pōt homo. sꝫ tamē non sine inanitione ꝛ repletione in ḡnē. vel quo ad bene esse. Uel quedam eorum dicunt̄ talia ꝭm esse constitutionis. alia ꝭm esse constituti. ¶ Itē dicit auic. Sperma est superfluitas quarte digestionis: contrarium videt̄ qꝛ sanguis est purissimus ꝛ materia speciei ad quē purificādū omnes digestiones precesserunt ip̄m ab oī ipuritate segregantes. quare non meret̄ dici superfluitas. ¶ Et dico ꝙ sperma est superfluitas q̄ supfluit a nutrimento. nō ad expellēdum. sed ad retinendum q̄uis in eodem subiecto nō retineatur cum purum formale sit ꝛ appetit

suū naturale in quo augmēteť ⁊ cre scat. ❡ Cū enī in oī digestione illud mereať expelli qđ sup̄fluit. aut sup̄fluit ꝑpter suā horribilitatē ⁊ eo q̄ vinci nō pōt a natura cū nō possit a naturali calore terminari ⁊ finiri. vt est sup̄fluitas san. i. humiditatum ⁊ nascentiaꝝ. i. apostematū in quib⁹ ē maturatio. ❡ Et est sup̄fluitas q̄ superfluit. i. quā natura p̄parauit ⁊ reseruauit vt in se assumat quēadmodū priorē eiecit. ⁊ ita equocatio est in sup̄fluitate. ❡ Digestio autē sup tres res cadit. s. supra rē speciei ⁊ dicit gignitio. q̄ est pepansis in fructiferis cū semīa valuerint facere tale alterū quale ip̄z est. ❡ Et scđa cadit supra rē īdiuidui ꝑm q̄ dixi pri⁹ in caplo digestiōis atq̄ principium que in ip̄o est calitatis. finis autem his vt natura est in subam specificā Naturā quoq̄ dicimus velut speciē ⁊ subam. Et enī in suba quoddā alimentū est finis digestionis. Tertia cadit supra maturationē q̄ est circa expellēda a corp̄e. ⁊ digestionē esse dicimus quēadmodū multū ⁊ ea q̄ in nascētijs constāt cū fiat sanies: ⁊ lachryme fiāt lippitudo. lippitudo enī signū est digestiōis lachrymaꝝ. eodēq̄ modo ⁊ reliq̄. eueniṫq̄ istud pati cūctis quotiēs vinciť materia ⁊ humor ⁊ pus. ❡ Quapropter sanitatis signa sūt talia ⁊ vrine accer sio nes atq̄ oīs sup̄fluitas ⁊ dr̄ digestū eē. qm̄ declarat vincere ꝑpriū quod indefinitū est. ❡ Necesse q̄dē est, digesta esse grossiora ⁊ calidiora. vnde p̄z q̄ vltima digestio est circa expellēdū reliq̄ circa retinēdū. ❡ Ex iaz dictis p̄z q̄ ꝑm Ypo. sp̄ma descinditur a cerebro ꝑm gal. a toto corp̄e. ⁊ sic mereť eē ps totius. Et volunt q̄dā ꝓbare. qm̄ accidit plurimū vt filius assimileť patri in moribus ꝑm obediētiā aīe vegetabil' vel ex ītētōe directa īformatiue. qm̄ clericos habentes grossās tybias fullonū iudicamus filios. hn̄tes tybias graciles ⁊ grossitudinē spatulaꝝ ⁊ brachioꝝ filios militū. qm̄ sp̄ūs currūt ī multitudine ad mēbrū solitū exercitio. fatigari vehētes ⁊ trahētes secū sanguinē. Un̄ in ḡnatiōe fit decisio magna spirituū ⁊ materiei abundātis ꝑm excellētiam in illo. Un̄ si ꝑcedat directe intētio informatiue: formabit' sile in ḡnato qđ nō cōuenit nisi a solo cerebro descindereť. Alijs autē videť q̄ in decisiōe sp̄matis multi sp̄ūs effluūt a corp̄e. ❡ Un̄ homo magis debilitať in emissiōe sp̄matꝭ q̄ in diminutiōe sanguinis. Sp̄ūs aūt exeūtes cū sp̄mate ad sil'ia exercitia disponūt corp⁹ sub agilitate in sil'ibus mēbris in ḡnato. ⁊ inde ē q̄ mōstruose nati digitis ⁊ manib⁹ carunculas loco brachioꝝ hn̄tes sp̄ūs agiles in ḡnatione emissos in ip̄is retinētes op̄anť cū carūculis. ⁊ fiscellas ⁊ alia op̄a manualia q̄ ali⁹ nō faceret. Et qn̄q̄ fluunt sp̄ūs agiles tales ad labias ⁊ cū labijs operanť. Aristo. videbať sp̄ma descindi a corde: q2 plenū est spiritibus ⁊ ī piscib⁹ id qđ est in loco matricis cordi coniūgiť. Q2 aūt sit plenū spiritibus p̄z ex ip̄is ꝓpellētib⁹ sp̄ma an̄ se ad exitū ⁊ ip̄z deferētib⁹ vt in oī qđ meretur expelli. ❡ Un̄ in oī qđ mereť expelli: ꝓfunḋūt natura sp̄ūs q̄b⁹ deferať expellēdū ad exitū. ⁊ ꝑpť hoc fit spumosum. ⁊ albū ex inclusiōe aeris vt nix ⁊ lac. ⁊ huius rei signū est qm̄ nix cum liq̄fit: fluit aqua subnigra. ❡ Mihi aūt videť q̄ sp̄ma albescit ex victoria caloris. qm̄ vbi calor effectum cōsequiť: albedinē relinq̄t vt ī lacte ⁊ osse ⁊ cinere. ❡ Et fit spumosum ex multa agitatiōe intercipientis aerē in viscoso. ⁊ propter vigorē virtutis expulsiue dicunt virtutem

aialem in eo dominari. et ideo eē magis a cerebro. et forsitan ex aduentu materie decise a cerebro. et ppter eqlitatē ipsius et puritatem. et excellentiam spūum aialium et materiā dulcē puram et amicabilē congaudent nerui in aduentu eius tanq̄ principio. et materie sue generationis. et forsitan ppter hoc mulieres magis delectantur in comprehēsione et mora maiori. quandoq̧ transitus abreuiat viris delectationem retētio autem plongat. ¶ Et iterum grossitudo matricis diutius impssionem retinet. Et iterum nerui frigidiores ex materia ca. magis respectu ipsarum: magis gaudent et talis delectatio non durat nisi circa expulsionem parum dum ad hoc calor ipsius alteratus non est: nec spiritus effluxerunt a spmate quibus exalatis recedit delectatio. nec est delectatio ex parte expulsionis tanq̄ supfluitatꝫ aggrauantis naturam. sed quoniaꝫ ex tali natura alleuiatur. hic autem statim contristatur ppter expulsionem amici. et spirituum. Qui vt dicit gal. sunt robur mēbrorum et delatores virtutum. Corpus enim componit ex deferēte et delato. deferens est spiritus et humor. delatum est mēbrū. ¶ Ex spūum igit expulsione. maxie ptristatio fit et debilitas vt magis debilitetur hō in trib⁹ coitib⁹ q̄ vna flōia vt diximus. ¶ Et quia est in hac concupiscentia appetitus ad saluationē speciei. cum omnes alie delectationes corporis sint. ista est anime et corporis ex coniunctione similis simile producēdi. ¶ Vñ trāsmittit aīa suas potentias cū spiritibus ex quibus potētijs a matrice receptis et spmate mulieris. delectatio fit maior. et maior iterum videtur eē in delectatione mulieris cōcupiscētia ex molli fricatione neruorum et villorum matricis et irrorationc puri et summe delectabilis vt dixi. Et ī mulieribus est fortior et furiosior et diuturnior. ī viris acutior et partior in viris est delectatio vt imprimant in mulieribus aūt vt compbēdant. et ppter hoc non est delectatio viri in emissiōe spmatis mulieris. sꝫ mulieris in emissione spmatꝫ viri. Itē aristo. in libro de animalibus. Spma viri dat formam: spma mulieris dat corpus et materiam. ¶ Omnis autē appetit⁹ est ppter formā. Ex pte aūt impfecti est appetitus vt pficiatur quare mulier fortius appetit quemadmoduꝫ manes appetit ferrum cū sit incōpletum. ¶ Et hic q̄rit iterū vtrum mulieres spmatisent. et videtur q̄ sic p auctoritatē iam dictam. ¶ Itē dicit Auic. spma mulieris ē fundamētum particularis corporis infantꝫ. ¶ Itē sicut lac et coagulum est pars casei: ita duo spmata substātie embrionis. ¶ Itē contrariū dicit Arist. xv. de naturis aīaliū. Exit quiddā a muliere: sꝫ nō spmaticū ad idē dicit remigius q̄ a muliere pcedit magis desudatio q̄ semē. Item diximus supra ex auctoritate haly. q̄ virtus gn̄atiua spmatis fixa ē in testiculis. g° qd nō hꝫ testiculos non hꝫ spma pbat aūt Arist. mulierē nō hrē testiculos sicut nec vir mamillas sꝫ simulacra mamillarꝫ ppt discretionē sex⁹ et silitudinē quēadmodū dedit talpe nō oculos sꝫ simulacra oculorū ppt distinctiōeꝫ. Dedit eni qd potuit. s. oculos materiales formales autēꝫ propter terrestreitatē cerebri dare non potuit. ¶ Simulacra testiculorꝫ creauit natura sup vtrūq̧ cornu glandulosum matricꝫ q̄si glādulosas subas in silitudinē testiculorꝫ ppter cōueniētiā speciei et distin

ctionē ad alias. ¶ Et dico ꝙ quemadmodū fecit testiculos silitudinarios: sic ꝛ fecit spma silitudinarium nō verū qđ a medicis ꝑm sensum iudicātibus spma vocaꝛ. ¶ Itē queritꝛ a quo ꝑdcat virtus gñatiua ī spmatibus. Dicit haly. ꝛ Arist. etiam dicit ꝙ in spmate est intelligentia q̄dā diuina continēsq; est illud qđ generat embrionē. ¶ Et dicūt magri q̄dam hic ꝙ illa intelligentia est virtus gñatiua eo ꝙ sp hꝫ aspectū ad ītelligētiā .i. ad suā ꝑfectionē. Quidā dicunt ꝙ hec intelligentia diuina nihil aliud est q̄ desiderium ꝛ appetitus saluādi ꝓpriaꝫ speciē ꝑ multiplicationē indiuiduoꝝ ꝑ impinm datoris formaꝝ quib⁹ dedit crescētiā ꝛ multiplicationē. ¶ Querīꝛ autē cū iohicius loquaꝛ vlr: quare nō loq̄tur vlr de virtute. Et dico ꝙ virtus qñq; dr ꝑm suū eē. qñq; ꝑm materiā: qñq; ꝑm effectū. Medicus autē non loquiꝛ nisi ꝑm effectū de virtute. qꝛ īpossibile est repire ꝓprietatem extra suū subm. quare impossibile est repire virtutē extra coꝛ qđ ē illius subm. Nō em̄ est virt⁹ in membris nisi ꝑm effectuꝫ queadmodum nec virtus solū ē in nobis nisi ꝑm effectū. Sꝫ pōt q̄ri ꝑ qđ mediū deferꝛ virtus. In nobis em̄ deferꝛ ꝟtutis effectus ꝑ spm̄. Sicut em̄ vita data est sup ꝯplexionē: sic ꝛ spūs super organizationē. ¶ Effectus aūt virtutis solū nō videꝛ ꝙ ꝑ aliquod mediū ad min⁹ sensibile: nobis deferaꝛ aut eñ ꝑ mediū delegās sepaꝛa suo subo. aut ꝑ aliqđ immutās. Contendūt em̄ q̄dā ꝙ virtus solū deferꝛ in nobis ꝑ mediū .iiij. eloꝝ qđ flm est. ¶ Uñ dico ꝙ virt⁹ non deferꝛ ꝑm ꝙ dicit medic⁹ spūs est latoꝛ virtutis. dꝫ intelligi de effectu virtutis. Sed obijciꝛ ꝙ virt⁹ gñatiua ista est in spmatibus. ¶ Et dico q̄ falsum est, sꝫ dico ꝙ spūs currūt in spmate viri q̄ stat loco artificis q̄ recipiunt supra se effectū virtutis a mr̄ice ꝛ a celo.

¶ Non em̄ sepaꝛ virtus a subo: sed subiectū bene potest eē sine virtute ꝛ virtus bñ pōt eē sine subiecto in q̄ sed nō sine subo a quo. Uirt⁹ em̄ pōt esse sine corde. sed non sine aia. Aia igiꝛ alicuius rapi ad celū coꝛp⁹ aīa vegetante īpossibile est aīa aūt capi a distante est ꝑ̄sentialr̄ remota in q̄bus ītēdi iudicaꝛ cū coꝛpi nō cōpatitur. Quidā aūt dicunt ꝙ aīa vegetabilis fluit cū spiritib⁹ in spmatibus cōditionata tñ sicut intētiōe ad talē formā vt suscipiat insensibile sensibile in rōnali sensibile ꝛ rōnale.

¶ Et dicūt nō eē incōueniēs ꝙ aīa vegetabilis fluat a vegetabili. quia ista fluit sp cum sua materia cum sit materialis: ꝛ peūte materia pit illa Sed de hoc alias est inq̄rendū. gal. in libro de iuuamēto mēbroꝝ dicit ꝙ semen est spūs ꝛ humiditas spumosa. ¶ Uñ daꝛ signū ꝙ si deforis virgam inciderit. īuenies pus paucū minus mensura q̄ decidit. qꝛ superuenit ei siccitas ꝓpꝛ viscositateꝫ ꝛ exalāt spūs extollētes ipm ꝛ nō ꝑmanet multū. sicut ꝑdurat inunct⁹ flicus q̄ diu ꝑdurat. cui⁹ nō minuitur mensura. qꝛ humiditas inuncti flatici caua ꝛ liq̄da est sine coctione hūiditas aūt seminis grossa est ꝛ viscosa ꝛ plena spiritib⁹ aīalib⁹. vñ cū caditi ꝓpriū locū aīal sibi silē ꝓcreaꝛ Cū aūt cadit ex ꝙ, de spū ē ex cedit, ꝛ qđ ibi ē hūidū ꝛ viscosuꝫ silr̄ remanet mixtū ꝯiūctū. Crescit aūt hūoꝛ ꝓpꝛ ꝯplexiouē bñ tēpatā ꝛ abūdantē. Minuiꝛ aūt ꝓpꝛ hūoꝝ paucitatē ꝛ ineq̄litatē. magis tñ intēse cū ꝯplexio testiculoꝝ tēꝑata fuerit ca. ꝛ hu.

¶ Testiculi ꝟo q̄m inter ꝑ̄ncipalia

membra enumerant. et sunt seminis fundamentũ et semen in sua complexione mutant et in eis semen colligitur. et ab eis ad virgam procedit. et sũt membra virge propinquiora: necesse est aliqd significatiõis ex eorum complexione accipere. ¶ Eorum enĩ complexio addit et minuit ad opus et generationẽ. precipue cum complexione corporis conueniat. potissima aũt significatio testiculorum accipitur ex pilositate circa ipsos. quia multitudo plumarum in auibus et pilorum in hoĩb9 significat multitudinẽ humiditatis spermatice. et est abundantis veneris signum. Significat enĩ abundãtiam caliditatis resoluentis materiam viscosam et educentis. quare multitudinẽ materie cum calore significat. Nuditas autem econuerso frigiditatẽ. calida aũt crasis testiculorum gñans est masculos. propter caliditatẽ materie et etiã siccitatẽ declinantem ad materiã masculorum. Et frigida cõplexio generans est feminas si sit cũ humiditate propter cõplexionẽ talẽ declinãtẽ ad earum cõplexionẽ propterea ergo quia caliditas maior est in viris et maior calor in gñatione ei9 requirit materialiter et formaliter. Unde ysaac in dietis particularibus. aĩalia siue sint domestica siue siluestria: sp masculina calidiora eticciora sunt femininis. ¶ Item in filareto. viri oĩno calidiores sũt mulierib9. Itẽ in pantegni. calidissima mulier frigidior est frigidissimo viro. Itẽ in iohicio masculus in hoc differt a femina. quoniam masculus calidior est et siccior. femina vero frigidior et humidior. Contrariũ tñ esse videtur per signa caliditatis demonstratiua. et virtutis et vitij. quoniam tã in quibusdã mulieribus quam in quibusdam viris vrina intensior ẽ et pulsus velocior et frequentior. vñ si principiorum crasis in idem conueniat: corpus totum secundum ea disponet. Urina aũt intensa naturaliter signũ est caliditatis epatis pulsus frequẽs cordis. ¶ Item secundum mores. quia audaciores et secundum virtutem fortiores et secundum statũ corporis maiores sunt calidiores. et super vnũquodque mẽbrũ eadẽ agens caliditas a creatõe ipsum extendit et magnificat. quare cũ sexus sit naturalis discretio rerum specie conuenientiũ: non videt signũ recte sumptũ differentie vnius inter masculũ et feminã ab excessu caliditatis et siccitatis in viris. et frigiditatis et hu. in mulierib9. nec etiã verum esse quod dicũt auctores propter hoc dicũt quidã quod in predictis autoritatibus non sit generalis collectio. sed tñ viri naturaliter se hñtis ad mulierẽ naturaliter se habentẽ. vir autem naturaliter se habens est qui in dextra parte matricis que calidior est. gñatur. et de calidiori spermate. et de calidiori sanguine menstruo nutrit. Mulier vero naturaliter se habens ẽ que in sinistra parte matricis concipit et de frigidiori spermate generat. et de frigidiori sanguine mẽstruo nutrit. et tali viro talis mulier frigidior ẽ. ¶ Alij aliter dicũt generaliter quod quelibet mulier quolibet viro frigidior est. tñ quandoque apparent signa caliditatis intensiora ĩ muliere quam in viro. sed hoc nõ est propter fortitudinẽ caloris. sed propter debilitatẽ subiecti. humiditas enĩ in mulieribus valde est passibilis. Sepe enĩ accidit quod debilis calor plus agit ĩ subiecto habili quam fortis in subiecto nõ habili. ¶ Alij aũt dicũt quod quedam mulieres calidiores sunt quibusdã viris caliditate materiali que est a principio materiali. s. cerebro. Unde fortiores reperiunt et maiores. et maius onus deferunt in capitibus quam viri.

ad quos pferunt ī humeris. vir āt ois caliō2 est calitate formali ꝟtuosa ꝛ vigorosa q̄ ē a corde. vñ oia pōdera ponūt ī suis humeris. vñ oēs viri pncipiū formale hñt fortius. s. cor. mulieres materiale hñt fortius scȝ cerebrū. vñ oēs mulieres habēt cor debile ꝛ passibile. nec est potēs repellere a se nocumēta ad cerebrū cū sit fortius. vñ facile patiunt sincopim ꝛ suffocationē matricis. ꝛ ppter fortitudinē ꝛ calitatē cerebri magis pilescūt in capite. viri āt hñt debile pncipiū materiale. vñ patiūtur cathalempsiā ꝛ analensiā ꝛ egritudines capitis: qꝛ pncipiū formale. s. cor repellit. vñ ꝛ pilescūt magꝭ circa pectora ꝛ barbā ex supfluitate vaporis ꝛ in pectine: qꝛ diffundit calor multꝰ cordis ad extrema. vñ abundant hoīes in semine caliori ꝛ sicciori: ꝛ pcipue si cōplone iuuetur filii intensa. vñ pueniente ītensa caliditate cōplonis ꝛ testiculoꝝ in calore formali abūdat virtꝰ gñatiōis siue gñatiuoꝝ ꝛ pilositatis ꝛ masculoꝝ in gñatiōe pcipue si in loco filii spma colligit. Quibꝰ aūt solū calor formalis calore complonali debili exñte inest vt melicis parum abundant in pilis ꝛ spmate ꝛ in gñatiōe feminas gñant. ¶ Patet igit ex iā dictis ꝙ erectio fit a spū ventoso appetitꝰ a calitate. semen ꝛ materia ab humiditate: quā ꝑm Ypo. a cerebro mādari. ꝑm alios ab aliis locis vel ab oībꝰ mēbris vt dixinꝰ. qđ pȝ in colicis quibꝰ cū multa sit abūdātia caloris vaporosi ꝛ spūs: multꝰ ē appetitꝰ ꝛ multa erectio. ꝛ ppt̄ siccitatē cōplonis paꝝ abūdāt in semie flatici ecōuerso paꝝ hñt de calore ꝛ spū. vñ ꝛ opus exile ex erectōe appetitus fit: multa tñ est materia. Sanguinei in oībꝰ abundāt ꝛ in oībꝰ sufficiunt. melici in oībꝰ causis diminutionē aut defectū incurrūt. ꝛ oio in effectu coꝝ deficiūt. ꝛ hoc naturalr dico. ꝙ si cōplones iste requirantur actualr vt ca. cōplo ꝛ sicca p cibos ꝛ potꝰ ꝛ medicinas ꝛ exercitia ī flatico aut in melico: colice cōplonis effectꝰ accñtales gñabunt. Deficientibus aūt causis cessabūt effectꝰ ꝛ inualescētibꝰ ꝯriis: ꝯrii effectꝰ abūdabūt. Calore igit multo resoluēte spūs ꝛ expellente ad virgā ꝛ deficiente humore cū appetitu: gñabitur erectio īmoderata. s. q̄ satyriasis dicit a satyris diis pnis in libidinē: vel a saltu mēbri ꝛ saturitate. Et ꝙ fiat a caliditate resoluēte vaporē sanguis ī spūs. pȝ: qꝛ duobꝰ modis curat: aut p viā suffocatiōis ꝛ extinctiōis caloris p frā: aut p viā resolutiōis et dispsionis: p attenuātia hūiditatē ꝛ illā euaporantia. ꝙ si deficiēte calore cū spū aut suffocato ab humoribus fiat relaxatio neruoꝝ ꝛ venaꝝ ꝛ arteriaꝝ vt cadat retentiua cū nō ptinebit: laxabit spma sine pcupiscentia et erectiōe: ꝛ erit q̄si palisis vasoꝝ seminaliū ꝛ vocat gomorrea id est fluxus spmatis. ꝙ si oīm cāꝝ defectꝰ eueniat inualescēte frate et siccitate: vñ cadit appetitꝰ et deficit spūs ꝛ arescit hūiditas: deficit oīs opatio mēbri ꝛ virtutis gñatiue: ꝛ vocabit aproximeron. Et tñ talr defectus pōt accidere ex nimia caliditate rarefaciente poros euaporāte spūs ꝛ psumente humidū. vñ Ypo. aut eī ppt̄ corpis raritatē spūs exferꝭ vt nō icidat semē ꝛc̄. Et fit qñꝫ ex maleficio ꝛ exorcismate. fit, iteꝝ qñꝗ iste d̄fectꝰ ex cōplone simplici vel cōposita cū hūoris vitio. aut sine hūoris vitio. et si ē calitas cū humoris vitio abūdantie co. signa apparebūt: aut extrinsece cōplonis si

gna que in iudicio pa. cognoscent. Intētio caliditatis patefiet p vultū colicum ꝛ citrinū ꝛ habitudinē extenuatā ꝛ ex cōplone ca. ꝛ sic. et ex moribus inconstantie ꝛ leuitatis. vrina intēsa ꝛ inequali fine ypostasi. vel modica vel pulsu frequēti debili cū crebra veneriorū meditatiōe sterili. fabulosa ꝛ inutili. Volūt em̄ dispendiosa verbositate nature damnum occultū palliare. Et si sit cū humoris vitio: adest pondus ꝛ grauitas ꝛ calor in ꝓfundo. Et si est ex intensione frātis cognoscitur colore emulo. tabida et stupida corporis habitudine: vt in ml̄icis ꝛ sl̄aticis. vrina ē al. ꝛ tenuis vel glauca ꝛ pinguis. pulsus debilis. rarus ꝛ ineql' ꝛ inordinatꝰ nullus veneriorū affectus. ꝛ cū difficultate nimia explet. ¶ Approximeron igit fit aut ex nimia caltitate ꝯsumēte ꝛ euaporante spūs: aut ex frāte ꝯgelante spūs et calorē: aut ex nimia liquiditate spmatis. vn̄ non adheret et transfert spūs. ꝛ h̄ nimia liquiditas ex frāte est. qn̄qꝫ ex indigōne ꝛ semp vitiuꝫ humoris cū frāte hēbit frigus ꝛ pōdus ī ꝓfundo. Et qn̄ est a calore resoluēte: sentit calor circa genitalia cū frequēti virge erectiōe ꝛ inutili: ꝛ ƀm aliquos cum rara erectione ꝛ rara effusione seminis. et ƀm quosdam fit subita erectio diffundens sperma cum frequenti appetitu coeundi. ꝛ ista diuersitas ē penes materiam ꝛ complexionem cui accidit Cum autem est ex maleficio cognoscitur per exclusionem aliorū signorum. ¶ Queritur autem quomodo in mortuis reperitur virga erecta dura ita vt nō curuari possit cum mortificatus sit calor et extinctus. Dicit vulgus hoc accidere signum ad vindictam ex concubitu monachalium. Alij dicunt q cum resoluuntur spiritus a forti calore apud horam mortis et laxantur ad arterias virge: ꝛ combibunt: extendūt ipsam ꝛ erigunt ꝛ adueniente morte: congelatur. quare stat erecta.

¶ Cura. ¶ In hac egritudine circa dietam cura maxima adhibēda est. Colericis igitur adhibeat dieta talis. Dentur igitur pulli. perdices. fasiani. galline. edulus vitulus agnꝰ annualis. volucres siluestres. pisces scamosiores. salsamenta parum acria. holera vt porrus. blete. feniculus cum pinguedine. fructus calidi ꝛ humidi temperate: vt amigdale. pinee. ficus. dactili. et semper sit dieta frigida vel moderate calida. ¶ Electuaria fiut ʒinʒiber. conditum. dyantos cum syrupo rosato dyadragagantum frigidum. dyacitoniten frigidum. ʒuccara ro. viol. Si discrasia sit cum copia humoris. purgetur colera cum trifera vel cum electuario de succo ro. vel detur electuarium frigidum. Vel digeratur materia cum oxiʒacara: et post stupbetur cum herbis. et post dentur syrupi frigidi ꝛ inunctiōes frigide. Et emplastra fiant dicta in passione renum ex calore. ¶ Si āt sit sine humoris vitio quod cognoscitur per tenuitatem vrine ꝛ exclusione ponderis et grauedinis que fiunt in vitio cum humore cum spissitudine vrine: eadem adhibeantur localia. ¶ Si autem sit ex frigiditate cum humoris vitio: digeratur materia cum oximelle. pur. fl'a cum bn̄dicta vel yerap̄. ml'ia cum yerat. aut dyasene, aut similibus. Tertia die fiat stupha ex herbis calidis. vt yringi. lingua auis. eruca vrtica ꝛ similibꝰ. Exeunti detur esdra vel ydrocopion. post dentur electuaria

vt dyatrionpi.ffici s. dyaciminum dyacitoniten ca.⁊ diadragagātū ca. diagalāga.dyaziziб.dyacubebe me lancolicis. ¶ Item exeunti a bal⸗ neo potest dari tyriaca vel aurea alexandrina.vel metridatum. Se⸗ quenti die fiat flomia de sophēna in teri⁹.vl' apponaт vētosa exteri⁹ sup renes. ¶ Nota ħ ꝙ oīa q̄ resoluunt humores in grossam vētositatē īfra venas: ꝓuocant libidinez. dieta sit ca.⁊ hu.potential'r ⁊ actual'r maxie in salsamētis vbi sint piper. croc⁹. galan.zedoar̄.cardamomū.cubebe vtanт pulueribus calidiorib⁹ ⁊ vn⸗ guentis circa genitalia. Electia eoꝝ cū stincis acuanт.vl' cū musco ⁊ nu⸗ cibus muscatis. dyasatirion. sz ni⸗ mis resoluit. Comedāt vitella ouo⸗ rum.carnes recentes.butyrum.me dullas aīaliū cerebella auiū.holera multā pinguedinē habētia.pineas dactilos.amigd̄. ficus. auellanas. pastinacas frixas rapas cuz melle. radices salaces.legumina.scz faba cū iure pingui.ciceres cū saluia.pi⸗ pere.zinziб.carda.vtantur balneis moderata moꝛa somno.d̄licijs.ocio repl'one moderata. musicis instru⸗ mentis.⁊ in oī genere delectatiōis. oēm aīe passionē p̄ter gaudiū: deui tent.⁊ nimiā sollicitudinē ⁊ exerci⸗ tia.⁊ ꝯfabulationi pulchraꝝ indul geāt.puluis fiat eis spāl'r. ℞.cube⸗ be.carui.carda.zinziб.galan.zedoa rij.cartami.i.seminis nasturcij ⁊ co lose.i.semis vꝛtice.se. bulbi canini id est cepule.se.poꝛri.eruce. lingue auis.mente:ozimi.maratri.se.vlmi fistici.piperis longi.costi. nucis in dice.saturele.satirion testiculoꝝ. si sami.dauci.thuris masculi. cerebel li vulpis siccati ⁊ testiculoꝝ ei⁹ ca⸗ pitū passeꝝ siccoꝝ.dactili pinguis. nitri.se.vꝛtice.oīm.xxxiiij.aū.ʒ.vj.

stinci.ʒ.ij.oī die vtere sub pondere ʒ.ϡ.⁊.ß.post hunc pul.vtere cōdito tali.℞.zinziб.cinamomi. pipis al. ⁊ ni.⁊ long.zedoarij.cyperi. enule. carda.ana.ʒ.iij. stinci.ʒ.ij. spice.ʒ.j. mellis quātū sufficit.pot⁹ sit vinuz dulce grossum paruz limphatū.⁊ eo vtanт moderate.preterea zinziber. croco in salsamentis vtanт.sepe cū pauco aceto.mel cum poꝛris ꝑ totā hyemē.synapin cum melle ⁊ modi⸗ co careno.eruca cum melle. truceta frixa.⁊ assaturas.⁊ omnes carnes ī pasta coctas in vsum ꝓuocent.fiat inunctio talis.teranт oua formica⸗ rum ⁊ testiculi vulpiū. semē eruce. bacce lauri.⁊ tunc admisceatur aro gon.martiaton.petroleon.⁊ fiat in unctio sup renes ⁊ virilia. ¶ Item liquefiat axungia vulpina.⁊ admi⸗ sceaт equali pondere succi eruce.et cum eis bulliant testiculi vulpini vsq₃ ad resolutionē ⁊ succi consum⸗ ptionem.⁊ coletur.⁊ colature admi sceatur cera ⁊ deponatur ab igne.⁊ imponaт puluis factus de semine cepe al.eruce.baccaꝝ lauri.⁊ cū isto fiat inunctio supra renes ⁊ virilia. Dentur pillule que fiunt ex semine ceparum al.testiculis vulpium.ce⸗ rebellis passeꝝ. et floribus palme. loco floꝝ palme potes ponere semē eruce vel saturele. Offerantur electia ca.mane ⁊ sero.sicut dyasatirion si⸗ ue stincis.vel dyazinziб.alexandri⸗ num.vel aliud electuariuz speciale vt est istud. Accipe carnē testiculo⸗ rum vulpium decoctam in aqua cū cerebellis passerū assatoꝛū.pineas. carnes dactiloꝝ.aū.teranт ⁊ ponā⸗ tur in melle ru . dispu.et bulliāt pa rum ad ignem ⁊ bene agitentur.⁊ et tūc deponātur ab igne.et apponaт puluis fact⁹ de se.eruce.cepe al.bac carum lauri.gario f.zinziб.cinamo.

piperis lon.⁊ fiat electuariū.⁊ vtatur singulis diebus.post vsum electuarij accipiat de syrupo isto q̄.℞. radicis yringi.pastinace.eruce.aā. ℳ.j.pineaꝝ.dactiloꝝ. ficuum aā. ℥.ij.testiculoꝝ vulpiū.℥.ij.quassent decoquant ⁊ collent.⁊ addat zucc. vel mel.et in fine apponat aliquid de musco. ¶ Dico etiā ꝙ si cum musco distemperato cū vino inūgant tenes ⁊ virilia: excitat coitus potēter. ¶ Item coquat zinzib.vsqꝫ ad remollitionē ⁊ empletur. Idez calcaneū emplastratū. ¶ Soli etiā testiculi vulpiū cuz cerebella passerū comesta multū opant. Inungant etiam renes ex oleo in quo computruerūt oua formicaꝝ vel bullierit. Deinde apponat puluis factus ex se.cepule.eruce euforb: castor.⁊ cera.⁊ si vis fiat vnguentū. Nota ꝙ dyasatirion aliquātulū abbominabile est ⁊ dyaforeticū. Vñ debilitat resoluendo in sudorē vñ non detur habentibꝰ renes debiles ex calore. sed ꝯtra fr̄a detur cū decoctione radicis feniculi.non cū decoctione stipticoꝝ. Sed prius digerat materia cuz cibis calidis. ¶ Unde nota ꝙ in hac causa sicut in euacuatione qualibet digerēda est materia p̄us cum digestiuis appropriatis ne sequat purgatio ꝯtrarij ⁊ nocumētū incōueniens sit: sic ⁊ in ista digeratur cum ouis mollibꝰ. carnibꝰ arietis castrati āñualis.eruca cocta cuz carnibus que oībus herbis prefert in hac causa.radice salaci.cepul̃cotis.ciceribus.fab.cum pipere. vel zinzib.vel cardamo. ⁊ croco. Item amigd.dactil̃.ficubus siccis. pastinacis.auell̃. dyazinzib. dyamargariton.materia digesta: detur dyasatirion acuatum cū stincis ⁊ similia. Corticis nucis indice.iiij.ʒ.vel stin

corum transmarinoꝝ quātitas data cum ouo sorbili: multū efficax ē. Citramarini āt parue sūt efficacie transmarini autē reprimendi sunt. Eadem aūt fiant cum sit sine humoris vitio.sed non oportet purgationem medicine laxatiue precedere. si aūt sit ex maleficio: det tyriaca cū succo ypericon: ⁊ ypicon emplet renibꝰ.maleficia eīn soluit.ꝙ si medicine non ꝯferant: fiant emperica.

¶ Emperica. ¶ Empericū quod nunꝙ fallit ⁊ hoc qñ dubitatio fit: cuius culpa aut viri aut vxoris proueniat impedimentū. ¶ Per h̄ eīn in manu nostra multe que steriles putabant cōceperūt masculus.xx. annoꝝ ⁊ supra in vigilia beati ioh̄. baptiste ꝯsolidā ma.p̄mo.postea cōsolidā mi.cū radice extrahat de terra ante horam tertiam dicendo ter orationē dñicam.nec eundo nec redeundo nemini respondeat: nec aliquid dicat.et sic tacendo: succū extrahat de predictis.⁊ cuz illo succo scribat in tot cartis quot īdiguerit ista verba. Dixit dñs crescite. ✠. Uthibotb. ✠. ⁊ multiplicamini. ✠. thabechay. ✠. ⁊ replete terrā. ✠: amath. ✠. Si mas chartā tali succo.⁊ ipsismet verbis scriptam circa collū habeat dū feminā cognoscit: marē femina ꝯcipiet.⁊ econuerso si femina: feminā. ¶ Aliud empericū Suffumiget cū dente hoīs mortui vel soleis castrati. vel bibat herbā crescentem ꝑ mediū lapidis pforati.fiāt cetera q̄ noueris experta ad hoc. Si aūt ꝓpt̄ p̄dicta accidat satiriasis: curet vt satiriasis.f. cuz oleo iusquiamo inuncto.vel opio resoluto in succo alicuius herbe frigide. bibat flores salicis ⁊ vermē lucētē de nocte.q: facit hoīez eunuchum: aut inungant genitalia cum succo

spuiue. de quo dicit ꝙ coitum ꝓfor
tat ⁊ delectationē mulieri ī coeūdo
prestat etiam. ⁊ hoc pōt esse verum
in causa calida. ⁊ raritate pororꝫ.

¶ De satyriasi.

Atyriasis est īmodera-
ta virge erectio. cuius
cām abūdātiā spirituū
esse cōmemorauim⁹. fit
igit ex ca. fumositate ⁊
grossa descendente ad testiculos et
virgā ipsam distēdente ⁊ erigente.
vnde fit sine delectatiōe aliq̄. q2 nō
est cū appetitu. sed cū dolore ⁊ extē
sione. Cū igit fit ex grossa fumosi-
tate: attenuatiuis hꝫ resolui. quare
videt cōpetere cal'a. Sed cū sit ex
calore resoluēte videt cōpetere frā
Cause igit debet frm: sed materie
calidū. quare ideꝫ cōis curat ꝯrijs
non ẜm idē. Obuiando ḡ cause re-
soluenti: fiant inunctiōes frē ex suc
cis ⁊ vnguētis oībus fris tā ī pecti
ne ꝙ in dorso. et dieta infrigidans
det. Inungat etiam virga: testes:
clunes. ⁊ anche. ⁊ pecten: cū oleo ius
quiamino. mandragorato. aut cum
alio ol'o frō. opiato. aut succis her-
barū frarꝫ. aut ol'o frīssimo. Deco-
ctio florꝫ salicis multū valet. Cam-
phora quocūqꝫ mō sumpta multuꝫ
valet. ⁊ etiā odorata ⁊ manib⁹ tenta
potest syrupus de nenufarie. Sub-
stramēta fiant herbarꝫ frarꝫ ⁊ florū
arborꝫ. ⁊ inungāt vigilie ⁊ ieiunia
que extenuando infrigidant. psiliū
in aceto tēpatuꝫ cathaplet virge et
renibus. vel succus herbarꝫ frigida
rum cū aceto. vel opiū cū muscilla-
gine psillij ⁊ aceto parꝫ ⁊ fiant rep-
cussiua vt in ca. ventositate testicu-
lorꝫ. Exhibeat equal' mixtura dya-
prunis ⁊ dyacalamenti. ⁊ sequatur
vsus istius syrupi qui. ℞. ro. viol.
salicis florꝫ. sandalorū. nenufa. se.
portul. lactu. atriplicis. citru. ana:
ista tribus dieb⁹ in aceto infusa de-
coquant in aqua ⁊ cuꝫ zuccaro fiat
syrupus in fine decoctōis apponat
aliqd de camphora. Et inter hᵒ sunt
quedā attenuatiua frā vt acetum ⁊
salix ⁊ camphora. ꝙ si frā nō ꝯferūt
propter nimiam materie grossitudi
nem: det succ⁹ rute agrestis vel vi-
num decoctionis eius vel cimini. si
militer semē agni casti oīb⁹ modis
exhibeat ⁊ emplet. et fiat lectus ex
folijs ei⁹. bacce lauri in vino cocte
⁊ cathaplasmate ꝯferunt. his igit
dyaforeticꝭ ⁊ alijs ca. q̄ ī locis pluri
bus ꝑmonstrata sunt insistēdū est.

¶ De gomorrea.

Omorrea est inuoluntaria
spmatis emissio ⁊ fit ex su-
perabundantia sanguinis.
⁊ qnqꝫ ex paralisi testiculo-
rum. ⁊ qnqꝫ ex debilitate virtutꝭ cō-
tentiue eorūdē. qnqꝫ ex liquiditate
spmatis. Si ē ex sanguine: cogno-
scit vlī corporis replōne ⁊ ꝑ tumo-
rem venarꝫ ⁊ inflonem earꝫ. ⁊ ꝑ dele
ctationē in spmatis effusione. Si ē
ex paralisi insensibilr emittit spma
sicut in paralisi intestinorꝫ insensibi
liter expellit supfluitas ꝑme dige-
stionis et in paralisi vesice vrina.
Si est ex debilitate retentiue: fit ex
tenuatio ⁊ emulus color totius cor
poris. Et qnqꝫ est ex mortificatiōe
vt in morientib⁹. Si est ex liquidi-
tate ꝑ aquosam spmatis substātiaꝫ
⁊ aliorꝫ humorꝫ ī corpore cognoscit
Si ex sanguine fiat: ꝑcedat flomia
de epatica. ⁊ hoc sepe. vl' de sophena
interiori. ⁊ frequēter iteret appona
tur aliqd ruptoriū sup renes. ⁊ fiat
inunctio ꝑ spinā ⁊ renes ex vnguē-
tis frigidis. Si est ex paralisi testi-
culorꝫ: curet vt paralisis vesice. Si
ex debilitate virtutis retētiue. acci

pe tbus. masticē. mentā. sandalos ⁊ viol. ⁊storacē in maiori quātitate ꝯfice cū succo plantagi. ⁊ cum vino aro. ⁊ ponat sup renes ⁊ virilia. ⁊ q̄ dicta sūt ī dyabete: hic fieri debēt. Itē offerant elcia ꝯfortantia ⁊ constringētia. sicut dyacodion ⁊ zu.ro. ⁊ syrupus mirtinus vel ro. que appetitū sanguineū libidinis potent extinguūt. imo etiā dicūt h magri ꝙ in gomorrea cū fris est opandū quēadmodū in satyriasi. si fit ex spmatis liquiditate offeratur p̄dicta mixtura. vel qd̄ forti⁹ opat. Extrahat succus feniculi. mēte. ⁊ apponatur zuccaꝝ ⁊ fiat syrupus. Itē cum eodē succo fiat inūctio circa virilia Idē dico de inspissatōe lactis ī mamill. lac em̄ multū fluens: eisdē inspissat. Offerat dieta inspissatiua sanguinis. sicut triticū ⁊ rizum ⁊ q̄ mlticum sanguinē gn̄ant dū modo non cadat digō. Et sicut ista inspissant: sic holera de atriplicib⁹ ⁊ blet attenuant ⁊ sanguinē minuunt.

¶ Dyasatirion. ¶ Dyasatirion optimū ad oēs debilitates renū. libidinē potenter ꝓuocat. ⁊ eā aliqua occasiōe pditā: sine mora restaurat ℞. satirion testiculoꝝ viridiū. radicis baucie. pineaꝝ enucleataꝝ an̄. ʒ. xxv. zinzib. anisi. eruce se. an̄. ʒ. xij. ⁊. ß. cinamomi. caudaꝝ stinci viridium se. bulbi. an̄. ʒ. v. musci grana xv. mell quātū sufficit. Confice sic testiculos ⁊ baucias in modū elcij trita in melle cōpetenter decoque caudas stinci ⁊ se. bulbi purgati cū modico melle bn̄ trita docotiōi adde ⁊ ab igne deposito: terendoꝝ pul uerē supmitte. ⁊ diu agitando: optime ꝯfice: cūqꝫ tepefactū fuerit: vase vtili recōde. det ex eo mane vl vespere cū ꝯdito vel careno.

¶ Hydrocopin. ¶ Hydrocopin olimpiacū qd̄ optime somnū p̄stat. angustias omnes aufert sanguinē mingentib⁹ pficit ⁊ oib⁹ nefreticis ⁊ vesice causis cū apozimate castorei medet. ꝓpriū aūt est ad sedādū quartanas ⁊ omnes accessiones febriū. Sudorē etiā in creticis dieb⁹ prouocat. ℞. cinamomi. ʒ. ix. croci. ʒ. vj. ⁊. ß. nardi. myrrhe. libani. opij. mandrag. corticis. macropi. anisi. amei. selini. sileris. iusq̄ami. se. an̄. ʒ. iiij. ⁊. ß. mel. quantū sufficit. dosis ei⁹ ē. ʒ. iij. ¶ Hydroleon. ¶ Hydroleō fit ex duab⁹ ptibus aq̄ ⁊ tertia olei. ¶ Hydromel. ¶ Hydromel vo fit ex duab⁹ partib⁹ aque ⁊ tertia mellis.

¶ De pustulis ⁊ apostematibus virge.

Pustule ⁊ apostemata fiunt sepissime in virga ex reumatismo humoꝝ vel mala complexione ipsius. vn̄ accidit qn̄qꝫ ī ea cancer vl fistula si pustule curate nō fuerīt: fiūt aut qn̄qꝫ de ca. cā q̄ cognoscit p ca. pūctiōes ⁊ arsuras ⁊ tumorē ⁊ itlōnē mēbri ⁊ ruborē. si ex frate cognoscit p grauedinē ipsi⁹. ⁊ p remotionē pūcturaꝝ ⁊ arsure ⁊ ruboris. In vtraqꝫ cā est difficultas mingēdi si sint ītra. Eadē aūt sūt signa apostematū ī virga. Oia āt apostemata pustule vocant. In vtraqꝫ cā fiat flomia de sophna interiori: apponant vētose supra renes. fiat em plastrū ex succo absin. ⁊ pinguedīe anseris ⁊ farina tritici: ⁊ frequēter supponat caltn in vtraqꝫ cā. Hn̄ata sanie ⁊ exeūte p virgā si ītra sit ne ī fistulet loc⁹: offerant elcia diur. ⁊ syrupi. dicti ī oppilōne renū. Initiat serū: capnū tep. p euergale p sev cū melle dispu. eq̄lr. Laborādū ē circa mūdificationē saniei oīno. qꝛ dicit Ypo. Quib⁹ in virili virga pustule fiunt: his sanie facta ⁊ erupta: solō fit. ꝙ si non mundificetur: de facili transit in fistulam aut cancrum.

¶ Cancer aũt virge aliqñ fit ĩ pelle ex. aliqñ in carne. aliqñ ĩ supficie carnis. ⁊ aliqñ intus. ⁊ oĩno pforat extra. aliqñ aũt ẽ sine inflõne aliqñ cũ inflõne. Et inflo qñq͂ʒ magna est in cute vt oĩo morbꝰ lateat quousq͂ʒ magnã ptem mẽbri corroserit. ab ĩflatione igit̃ cura incboet̃. balneet̃ igitur in oleo tep̃. limonũ vel saltez cõl. vel fiat empl'm de semĩe lini trito cocto in aqua vel cũ vino. vel cuz radice altee cocta et trita. vel ex fabis fractis. vel ex ficubꝰ siccis. vuis paſ. ⁊ cimino decoctis in vino dulci. vl' paritaria decocta cũ cantabro vel fiat empl'm nostrũ. ¶ Accipe semen lini ⁊ folia malue trita ⁊ decoq̃ in aqua. cui adde ol'm ⁊ ciminũ pulucrizatũ vltimo appone ⁊ ꝺ argilla paꝝ. vl' loco olei pone sepũ byrcinũ Ualet crassula et vmbilicus venerꝭ pterant̃ ⁊ supponant̃. vel paritaria frixa fiat minutio de epatica vt trabant̃ hu. superius a loco. ⁊ ingeniet̃ vt interius possint aliqui pulueres cũ oleo instillari. vel alcãna dum tumor est in sui recentia cũ oleo imponatur. vel vnguẽtũ viride cum oleo distemperatũ ĩmittatur qd sic fit.

¶ Unguẽtũ viride ad cãcrũ virge.

¶ Accipe viridis eris. ʒ. j. salisgẽ. ʒ. ß. pficiant̃ cũ axungia por. veteri lb. j. liquefacta ⁊ colata. Ualet etiã puluis de simplici sale tã in cancris virge q͂ vulue. valent ad [illegible] folia tampni cũ axungia rece[illegible] porci loco pus abluto cũ v[illegible] vel vino. cũ aq̃ nullo mõ fiat lotio ⁊ statim siccetur suauiter ⁊ bñ cum pãno lineo. ⁊ postea apponant̃ pulueres si cãcrũ ptingere pñt. Faba fracta cocta cũ vino ⁊ modico melle ⁊ aceto multũ valet. Idẽ facit spoliũ serpentis frixum in oleo si inueterata fuerit passio. Si tumor bis medicaminibꝰ nõ cedat. findat̃ pell' cũ rasorio suauit̃ sine oĩ periculo ⁊ apponat̃ aliq̃d cõstrictiuũ sanguis. imo etiã sanguis exiens iuuabit cure. supponat̃ sal cũ pauco bolo. q͂ si pustule non creuerint: fomentent̃ in aq̃ ca. ⁊ sapone vt supficies rarefiat et attenuet̃ ⁊ putrescat. ⁊ supponat̃ foliũ caul: vel lilij. vel vitellum oui cũ sale. vel aperiat̃ cũ subula. vel pfricet̃ virga sup coxam si intus est vt rũpat̃. Sanie aũt facta ⁊ erupta imponat̃ puluis myrrbe ⁊ aloes. vel addat̃ istis antera ⁊ myrrba. vel mastix. olib. colofonia cũ aloe ⁊ myrrba. Uel supponat̃ tãnus vel puluis solee. vel puluis pentafilon vel cornu ceruini cõbusti. qd optime mũdificat ⁊ constringit. Uel apponat̃ puluis corticis pomigranati acetosi cuz equali pte nitri albissimi. vl' puluis ꝺ pimpinella ⁊ de eodẽ cortice cum pãno blauo adusto. vel de semine vel flore lapacij acuti. põt etiã addi cuilibet boꝝ si volueris. de puluere stercoris cõbusti boĩs. ⁊ ol'm de eodem mltũ valet. Et si ꝯdicit ꝯsolidatõez apponat̃ aliq̃d de felle porci cũ vnguento fusco vel viridi ⁊ ĩponat̃. si p h nõ curet̃: apponat̃ cũ melle aliq̃d de auripigmẽto vel viridi eris vl' bermodactil. vel de alijs corrosiuis fortibꝰ. sed paꝝ vt cõburat̃ putridum ⁊ supaspgat̃ puluis. Si p h curatꝰ nõ fuerit: abscindat̃ putridũ vel cõburat̃. Idem facit in cancro vulue. Itez si virga sit tumida p̃us ablue ⁊ fomẽta boc fomẽto. accipe frondes pruni al. ⁊ decoque in vino ⁊ fomẽta virgam bis vel ter donec detumescat. Si desint frondes pruni: fiat ꝺ malua ⁊ pitaria. postq͂ vo detumuerit. si sit ibi caro mortua. accipe allia ⁊ ꝯtere ⁊ pone circũq͂ʒ h corrodit. alterat ⁊ ꝯfortat. postq͂

aūt mortua caro corrosa fuerit acci pe vnguētū qd̄ ita fit. Elixa fabas si ne sale. ⁊ accipe medullā fabarꝝ ⁊ ma sticē ⁊ pul. olib. ⁊ cerusam. ⁊ aquam ro. ⁊ fac vnguentū ⁊ vnge duob⁹ die- bus liberat. Notādū aūt ꝙ si cācer cure nō cedat qn̄qꝫ totū occupat. qn̄ qꝫ ꝑtē quātūcūqꝫ occupauerit absci dat ⁊ cū ferro ca. vel auro combura tur. ¶ Si aūt fistula nata fuerit. cū vnguento ruptorio ⁊ alijs dictis cu- ret. a multis aūt ductū est in ambi- guitatē vnde cācer ī virili virga oria tur. ¶ Nascit̄ aūt ex pustulis gn̄atꝫ ex adustione ⁊ forti fricatiōe in ma- trice nimis ardente: aut eius orifi- cio aut semie nimis calo adusto adu rēte supficiē mēbri. aut ēt ex semie retēto diutius ꝑpter delectationem in opando anteꝙ̄ effundat vn̄ aduri tur ⁊ pustulas postmodum inducit. ¶ Et qn̄qꝫ fit ex hu. acutꝫ illic trās- missis. p̄cipue si mēbra gn̄atiua ca. sint ⁊ raro se expurgēt ⁊ multa fit co gitatio de venereis. Aut pollutio ex abūdātia p̄cipue si dieta calorꝝ hūo rum gn̄atiua p̄cessit. Pollutio enim accidit aut pre nimia cogitatiōe de siderij expellēdi venereia. vt ex p̄me ditatione ⁊ desiderio mulieris cōcu- pite. ⁊ hoc curat̄ p remotionē deside rij ⁊ meditatōis illicite ⁊ p ea q̄ here os curāt de q̄bus satis alibi ptꝫ. aut ex nimia crapula ⁊ potu nimio p̄ce- dēte. quare abūdat semen aut esu ci borū abūdātiū in hac materia ⁊ ad- dentiū nutrimētū supfluum spma- tis. ¶ Et curat̄ iste modus p absti- nētiā a cibis gn̄antibus spma mul- tū. ⁊ a supfluitate cibi ⁊ pot⁹. ¶ Itē fit ex caliditate gn̄atiuorꝝ abundātiū multū in spmate. vt si crasis testicu- lorū fuerit nimis ca. ⁊ hu. ⁊ curatur vt satyriasis. ¶ Et qn̄qꝫ fit ex posi- tione mēbri in loco ca. ¶ Vn̄ ꝯgau- det aīa corpi ī suis pas. quare attra bitur semen ad testiculos. ⁊ quasi ex p̄sentia mulierꝫ videt̄ opari. iste mo dus curat̄ p positionē mēbri in loco frigido ⁊ extra coxas. Et oēs isti mo di pn̄t esse cause pustularꝝ ⁊ cancri p̄ cipue si semē ex q̄cūqꝫ cā aduratur. ¶ De facili eñ istud mēbrū ꝑpter passibilitatē suā ⁊ molliciē cācrat̄ ⁊ fistulat̄. ⁊ hꝫ simbolū cū mamillis. Unde que cōpetūt ibi. ⁊ hic.

¶ De hernia.

¶ Inflatio testiculorꝝ qn̄qꝫ ē ex hu moribus ad ipos reumatizātib⁹. qn̄qꝫ ex apostemate. qn̄qꝫ ex ventositate qn̄qꝫ ex egressu itestinorꝝ siphac ru- pto. Si ē ex humore: aut est de san- guine aut de aliquo ceterorꝝ humo- rū. Si est ex sanguine cognoscit̄ ex vlī corporis repletione ⁊ inflōne ve- narū sub cauilla pedis ⁊ rubore ea- rūdem. ¶ Si de co. citrinescit loc⁹. sentiunt̄ dolores punctiones ⁊ arsu re in ꝑfundo. ¶ Si ex flegmate: se- quit̄ discoloratio cū inflōne testicu lorū. ⁊ mollicies cū aggrauatione. ¶ Si ex melia: adest arefactio testi culorꝝ cū pondē. Si ex vētositate ex- tēsio sine pōdere sentit̄. Si ē ex apo stemate eadē sentiunt̄ ꝟm gen⁹ cau- se. ⁊ sunt fortiora sintomata ⁊ do- lor in loco ex quadam speciali par- te sentit̄ testiculi aut ossei. ¶ Dubi- tatio aūt est apud quosdā q̄ inflō di catur hernia. De hac dicit mgr̄. R n̄. sic. Est [illegible] tumor testiculorꝝ diu- turnus ⁊ inueteratus. qui nunꝙ̄ si- ne cyrurgia curatur. sicut ille q̄ ē ex hernia. Est aūt hernia intestinorū ⁊ ossei atqꝫ testiculorꝝ: cōis passio. ¶ Utraqꝫ enim grauat ⁊ ledit. fit ve ro ex raritate et ruptura siphac: vel omenti. Sed que ex raritate est sine relaxatione: leuior est ⁊ tumor infe rior. ¶ Que vō ex ruptura grauior

Utraq; fit a saltu ictu casu pondere leuationeviolēta nixutoria vel nixu noxio ludi. pedis impulsu. luctamine multo coeundi conamine nimio post saturitatem. ¶ Ulr hec hernia cū debilis est ⁊ recens suscipit curationē statim. Cū vero inueterata est ⁊ in adultis nunq̄ nisi p cyrurgiam curat. ¶ Sed hernia vera nō est ex ruptura. neq; ex repletione siue relaxatiōe siphacvt diximꝰ. neq; ex apostemate. sed ex inflōne q̄ est ex hu. cadētibus in testiculis: ipos extēdentibus aut ex humore in osseo cadente. ¶ Et aliqn̄ excrescit caro sup testiculum ⁊ ibi indurat. Et aliquādo spma aggregat i capite testiculi superiori qd nō dissoluit. sed ibi coagulat ⁊ aliqn̄ humor illuc confluēs coagulat ⁊ indurat. ¶ Et aliquando semen aut humor collectus in testiculo colligit in saniē ⁊ putrefacit mēbrū. ¶ Hernia q̄ est ex relaxatione vel crepatura curat vt diximꝰ superius iniuncta dieta tenui per. xv. dies ⁊ subtili ⁊ extenuatiua. ⁊ debēt vtat medicinis ⁊ elcijs ⁊ syrupis. vt ibi dr. ¶ Si aūt fiat inflō ex humore de quocunq; fit: fiat flomia de sophena. ponant ventose supra renes ⁊ in qualibet cā repcutiat materia cū emplō facto de herbis frīs coctis cū aceto. vel de farina ordei distemperata cū succo solatri. Uel ipa herba trita cū succo ⁊ suba cathaplasmetur. Si fiat de ca. cāī nō possit materia repcuti decoquatur farina ordei cum axungia gallinacea ⁊ oleo viol. ⁊ fiat emplastrū. ⁊ calidū supponat ¶ Item muscus qui repit in spina vel pruno decoquat in aqua vel vino. ⁊ fiat emplastrū ⁊ tepidū supponat. ¶ Itē d summitatibꝰ iusq̄ami ⁊ axungia fiat emplastrū. Uel fiant emplastra dicta in superiori caplō ⁊ hec cōpetūt si est ex apostemate. Si ē sine apostemate: si quis emplastro pone argillā cū cimino. Si aūt sint de frā cā fiat stupha pticulari cū herb ca. Et tūc iungant testiculi cū melle ru. dispu. ⁊ tūc terant teste aliorū in aqua decocte. ⁊ fiat emplastrū illud resoluit materiā in fumū ⁊ euaporat p sudorē. ¶ Itē fiat emplastrū ex apio ⁊ argilla. vel ex leuistico invino cocto. vel paritaria vel vrtica trita ⁊ calefacta optime in olla sine liquore bn̄ obturata. ¶ Itē cōmune in vtraq; cā rose ficus sicce mille folium. stercus caninum decoquant invino al. ⁊ fiat emplastrū. Itē chimolea q̄ repit sub mola fabri desiccet ⁊ pulueriset ⁊ distempetur cū aceto ⁊ fiat emplastrū. sed p̄cedat inunctio in cā ca Itē semē feni. pe. dauci. apij cimini. anisi. carui decoquant ⁊ in decoctione intingatur in cā frā: lana succida ⁊ supponatur. Spoliū serpētis pbatū est hic frixū in oleo. ¶ Silr faba fracta cocta cū modico melle ⁊ aceto. Si inueterata est cā ponat feto sub testiculo pa. in osseo. ita q nō attingat testiculū. Et si est plectoricus competenter in primis purget. alr eīn maior erit labor. ⁊ hoc cū medicina hūori appropriata. ⁊ minuat sibi frequēter d sophenis interius. Uel apponat ventosas sup nates. Q si est ex apostemate: repcutiat si poteris si nō euaporet cū extenuatiuis iā dict. Qn̄ aūt rūpit apostema: qn̄q; rūpit exterius qn̄q; interius qn̄q; indurat. ¶ Si exterius curat vt alia apostemata. Si interius rūpat: offerant elcia diur. ⁊ syrupi dicti superius. ¶ Si aūt sic purgari non possit vel si induret: ad cyrurgiā est recurrendū. Hernia igit si fit ex humoribus veniētibus a renibus ad testiculos

qd cognoscit q2 tactui cedit ꝛ statiʒ reuertit inscisa pellicula sup testiculũ. Abstrahat aq̃ illa ꝛ stuello imisso bñ purget vulnus. Si aũt vis vt nõ reciprocet passio: cognoscat vtrũ testiculus sit putrid⁹ vel dur⁹. Si durus dimittat. Si putrid⁹ extrahat post curet vt cetera vulnera. Fit q̃n̄qꝫ hernia ex carnositate quadã nascẽte p̄ter naturã iuxta testiculũ. ꝛ tũc pellicula incisa ozvndiqꝫ excoziari ꝛ discoopta carnositate illa a cozio exteriozi vsqꝫ supius incidat. ꝛ diuidimus p̃ijciat deinde osseũ suat ꝛ curet vt dictũ est supius. Et no. ꝙ ꝑm cyrurgiã hernia oĩno differt a crepatura ꝛ relaxatione sipbac. ❡ Si vero sit infl'o ex ꝯtusione supponatur emplastrũ de terebẽtina ꝛ oleo ꝛ farina ozdei. ❡ In inueterata autem fiat emplastrum de fabis. cimino ꝛ melle. Itẽ ad tumozẽ dũ mõ non sit hernia ex descensu intestini. Accipe fabas fractas et coque in aceto silo cus rubeat valde si nõ rubeat. in vino ꝛ empl'a ca. Q̃ꝫ si nõ cõferant accipe yposelinã aquaticã ꝛ tere ꝛ in ꝓprio iure suo frige ꝛ impone optima est. Sꝫ renoua frequẽtius. Idẽ facit fabaria aquatica ꝛ p̄cipue i cõtutusione. Quidã aperiunt bursam testiculoꝝ ꝛ exit aqua in multa quantitate ꝛ liberant. Quidã apponunt ruptoziũ de cantaridibus ꝛ optime purgãt. Itẽ ad tumozem genitaliũ ꝛ dolozẽ membzi vtriusqꝫ sexus accidit polip.¹ꝛ tere foztiter cũ sepo byrcino vt vnum cozpus fiat postea accipe tegulaꝫ bñ calefactam ꝛ extẽde desup. ꝛ sic sepius muta. Si autem tumoz durus sit. fomentatio fiat ex aqua salsa vl' salmaciua sepi⁹ calida.

❡ De retentione menstruoꝝ.

Retentionẽ mẽstruorum ꝛ alias matricis passiones patiũtur mulieres q̇bus daꝫ temporibus accidentaliter et q̃n̄qꝫ naturaliter. Naturaliter retinẽtur mẽstrua infra. xij. annos ꝛ vltra. l. accidentaliter retinentur intra. xij. ꝛ. l. Menstrua aũt naturaliter mulierib⁹ adueniunt propter frigiditatem ꝛ humiditatem sue complexionis. naturaliter em̃ frigidiozes sunt ꝛ humidiozes viris. Quod q̇dã intelligũt ꝑm speciẽ calozis ꝛ intẽsionem eius in viris. ꝛ ꝑm intẽsionẽ frigiditatꝭ i mulieribus. ꝛ iteꝝ siccitatis ꝛ humiditatis. q2 oĩs caloz ꝛ intensio caloris hebes est sub humido ꝛ accuitur cũ sicco. ❡ Unde quidam arbitrati sunt calozem in mulieribus simileꝫ foze calozi pueroꝝ substratum sub humido. ❡ Et quẽadmodum caloz pueri non differt a caloze iuuenis substantialiter. sic nec caloz viri a caloze mulieris differt nisi ꝑm acumẽ ꝛ eius ingrossationẽ. ❡ Medici autem loquentes ꝛ ꝓbantes causas ꝑ effectus ad sensum asserunt calozeꝫ maiozem in viris ꝙ̃ mulieribus. ❡ Alij aũt estimati sunt alio mõ vt supi⁹ dixim⁹. Cũ aũt caliditas ĩ mulierib⁹ debil' sit ꝛ debil' caloz vocet frigiditas dissoluit magis ꝙ̃ ꝯsumit. Itẽ coadunat hũiditatẽ ꝛ ꝯseruat q̃re multa sup̃fluitas ĩ mulierib⁹ creatur ꝛ vi nature ꝛ sagacitate ip̃i⁹ ne ledat mẽbza mãdat ad suũ receptaculũ. i. ad m̃rĩcẽ quẽadmodũ ĩ virꝭ ad emozroydas q̇b⁹ sanguis sup̃fiuus gñat. Cã aũt tal' ꝯplexiõis gñatiua tãte ẽ hũiditatꝭ. s. sanguis f̃ri super flui pp saluatiõeꝫ spẽi. Matrix aũt ꝛ testiculi mẽbza generatiua deseruiẽtia speciei. ita vt testiculi sint mẽbza generatiua ꝛ semen mandãtia:

matrix sit recipiēs. Et matrix habere oportuit nutrimētū quo nutriretur in pcreatione indiuidui ad saluationē spēi, ppter nutrimentū igr fetus generatus fuit sanguis superfluus grossus melicus mēbrorū ex spermate gñatorū nutritiuus. Omne em̄ vt dicit Auic. ex quo gñaf nutrif. ¶ Terrestre autem magis nutrit. Qr Ipo. in regimento acutorū dicit q aqua nō nutrit q̄ nō h₃ feces id ē terrestreitatē. ¶ Et qr sanguis menstruus nutrimentū sit fetus, qr a tpe quo incipit virtus gñatiua. s. a. xij. anno vsq₃ ad desiccationē eiusdem. s. l. est tps menstruorū fetu antē concepto in matrice nō fluūt nisi fetus nutrimentu₃ refutet sicut dixit Ipo. Mulieri in vtero habēti menstruis euenientibus impossibile est fetū esse sanū. fetu aūt nō concepto in matrice: necesse ē corp⁹ ꝛ mr̄icem purgari. Et cū matrix sit receptaculum recipit illū san. mediantib⁹ venis hilinis. adueniēte aūt tpe multiplicationis ipius quod multiplicatum fuit per contentiuā: p expulsiuā expellif. Ordinate aūt sūt vtutes adiuicē nec colligif iste sanguis i spaciositate matricis. s₃ i venis ipi⁹ vt i emorroydib⁹ circa anū. ¶ Multiplicata aūt humiditate hac superflua: inde grauaf natura ex oppressione ipsius sicut ex alijs supfluitatibus ꝛ expellit p̄cipue si moueaf a suo motore. ¶ Quedā aūt virtutes corpis mouenf apud horā oppssionis a natura iuuante ɔplexiōe ꝛ cōpositione vt expulsio in portis.
Quedam aūt nō mouenf nisi ꝑm q sunt regulate a suo motore extra luna em̄ cū sit principiū humiditatis in corpib⁹ disponit corpa humida ad motū ꝑm suas quadras. vt p₃ in cerebellis: ꝛ medullis ꝛ mari ꝛ conchilibus ꝛ humiditatibus corporis vt epilia. appoplia. ꝛ egritudib⁹ motū lune sequētibus. ¶ Vñ quemadmodū humores hñt motus horis certis diei ꝛ noctis ꝓprios ꝛ horas i mēsis tpib⁹ ꝑ₃ ɔplexiōes ꝓprias: sic et iste sanguis ꝑm simbolū cū lune etatibus. ¶ Vñ menstruis debito mō se habentibus ꝑm hāc regulā conuenit fluere. Indebite se habentibus, ante tps anticipāt aut postponunt ꝛ tardāt aut omnino aut ꝑm aliquam ptem maiorē aut minorē retinenf. ¶ Menstrua igif dicunf qr mense collecta: singulis mensibus debent habere purgationes. ¶ Anticipāt aūt aut ppter eorū liq̄ditatē, aut subtilitatē ꝛ calitatē aut multitudine₃. Aut qr nocumentū est ingressum supra corpus aut matricē: stimulans ad exitū vt patebit in fluxu. Vt i mulieribus colericis ꝛ sanguineis degentibus multo ocio ꝛ superfluitatibus ciborū ꝛ potuū: ꝛ tales etiam sepe anticipant. m. in. ix. ꝛ mulieres q̄ festinant gñationē ꝑpter maturitatem membrorū habilium ꝛ cōplexionis. festināt ad augmentationē speciei. ¶ Natura em̄ pcipiēs declinationem indiuidui: virtutes aut tps festinat vt ꝑfectionē aut casum producat. Vnde ꝛ quedā mulieres vltra q̄nq̄ginta annos habent menstrua: ꝑ₃ bonitatē cōplexionis apte ꝑduci nec consumpte tpe hoc tñ hoc q̄uis rarius contingat vltra. l. annos ꝛ infra. xij. menstrua ꝑuocāda non sunt cū natura retētōis has metas in oībus fere ɔstituerit. Et idē dicūt fieri in ſl'oia in hoīe. qr tūc deficit hūiditas naturalis s. vltra. l. nisi hūiditatē naturalē supabūdare multam cōstiterit. Cōseruaf aūt subalis humiditas ꝛ spmatica diutius in viris q̄ in mulieribus ꝑpter materiā sic

cioꝛē difficilius paſſibilē nec reſolutioni ſubiacētē. Itē ꝑpter caloꝛem formalē cōgregātē ꝛ cōſeruantē homogenea ꝛ ſeparante etbero genea que actio caloꝛis eſt. Diſſoluere autem eſt a caloꝛe ꝑ accidēs propṫ cōſeruare ꝛ congregare. Igiṫ in viris diutius cōſeruat ſuū humidū tanq̄ pabulū depuratū. Uñ grauiter eum finit cū neceſſe ſit ꝑpter reſolutionē ipius ꝛ materie ꝯrie ꝛ accidēs extra Diutius igiṫ gñant viri q̄ mulieres ꝛ diutius viuūt. q2 diutius humiditas ſpmatica cōſeruaṫ q̄uis tardēt magis ſcḋm principiū ꝛ finē humidū aūt eſt principium maturatōis. ꝛ iō mulieres citius feſtinant. ❡ Caloꝛ igiṫ naturalis ī ꝑncipio fortis in fine ꝑ ſupfluā humiditatē extinguiṫ ꝛ ꝑpter hoc feſtinat. ſenectus ſupra mulieres collectiue tñ. Si tñ naturalis purgatio euenerit mō debito ꝛ tempoꝛe cōſueto. diutius viuūt. ſi non incidunt in malas paſſiones.

Naturalr̄ ḡ eueniūt mēſtrua mulierib⁹ ab anno. xij. qm̄ hoc ē tp̄s abijciende ſupfluitatis cū ſit etiā tp̄us gñationis ipius ꝑpter habilitatem mēſtruoꝝ ad ſaluatōe3 ſpēi ꝛ ꝑpagationē indiuidui. ꝛ iſte ē finis tp̄is ꝑximi maturitatis ſexus gñatiui in gñabili ꝛ dat vſq3 ad. l. ānos nec añ xij. nec poſt. l. eſt tp̄us naturale purgādi. non añ ꝑpter humiditatē q̄ nō potuit prius maturari nō poſt ꝑpṫ ſiccitatē ꝛ frigiditatē. ❡ Medio tēpoꝛe fit cōceptus ꝛ oꝛdinanṫ menſtrua ad purgatōes naturalr̄. Uñ in naturalr̄ veniētib⁹ vel nō veniētib⁹ egritudines diuerſe gñantur. Retinenṫ igiṫ p̄ter natura3 aut a caloꝛe aut a frigiditate aut a ſiccitate conſumēte humidum ꝛ his aut cum humoꝛis vitio. aut ſine humoꝛis vitio. ❡ Qñ eſt cū humoꝛis vitio: aut ē a ſanguie groſſo aut viſcoſo aut a co. groſſa oppilāte aut conſumēte. Si ex frigiditate cū humoꝛis vitio: aut flīco aut melīco. Retinētur aūt qñq3 propter nimiam groſſicie3. aut nimiā macilētiā ꝛ ſintheſim ſanguinē cōſumētē q̄ pōt ꝑuenire ex nimia caliditate ꝛ ſiccitate ꝯplexionis tabida habitudine vt in nimis colīcis vł nimis melīcis extenuatis vel ſinthomaticis. Uel nimia ſollicitudine vel ira vel doloꝛe coꝛpis vel aīe. Uel ex ethica vel ptiſi. vel oī macronoxia q̄lis eſt longa quotidiana vel q̄rtana. Uel ex diuturnis emoꝛ. vel aliq̄ conſueto fluxu vel abſtinētia vł ieiunio vel fiſtula vel apoſtemate. Gñalia ſigna retētōis mēſtruoꝝ ſunt doloꝛ ꝛ aggrauatio ab vmbilico vſq3 ad muliebꝛia doloꝛ renū ꝛ ſpine ꝛ frōtis ꝛ colli ꝛ oculoꝝ ꝛ infectio palpebꝛarū et grauitas oꝛis ſtomachi. doloꝛ añ ꝛ retro ſub ſpatulis: ꝛ coxaꝝ ꝛ tybiarū ꝛ hācaꝝ grauitas ꝛ inferioꝛis ventris ꝛ faſtidiū ſtomachi ꝛ īnaturalis appetit⁹ qñq3 vt carbonis aut ſcrophi ꝛ p̄cipue ex melīa. Specialia ſṫ de ſanguīe ſigna: vꝛina qñq3 ſanguinea qñq3 tp̄e mēſtruoꝝ ſanguis trūboſus habitudo ſanguīea. appet repletio ſopbene. ꝛ purpure⁹ caloꝛ palpebꝛaꝝ. Si ex co. ſentiṫ arſura. pūctura in ꝑfundo vꝛina multū coloꝛata ꝛ pinguis tp̄e mēſtruoꝝ colericaſ emittēs ſupfluitates. iij. vel. iiij. diebus cū egeſtione colīcaꝝ ſupfluitatū ꝛ cum citrinitate palpebꝛaꝝ. Coloꝛ. m. cognoſciṫ ꝑ pānū in eis intinctū ꝛ lotū parū ꝛ exſiccatū. q2 ſilr̄ coloꝛē humoꝛi dñanti ꝑtendit. Si ex flīate: vꝛina eſt pinguis ꝛ diſcoloꝛata tp̄e. m. muſcillagines ꝛ flīcas ſupfluitates emittit. liueſcūt palpebꝛe oculoꝝ ꝛ ſubtumeſcūt. Si ex melīa: magł ſentiṫ pōd⁹ vꝛina qñq3 tenuis

τ discolorata cū subcineritijs bare nis qñq nigra τ piguis τ liuēs i circulo. tpe menstruoꝝ q̄dā corpa frea vel trūbosa emittit τ paucas vel nullas supfluitates expellit. Si sit de ca. cā sine hūoris vitio: nō sentit pōdus: nec aggrauatio. vrina semp tenuis tpe. m. puas aut nullas emittit supfluitates. Si sit de fra cā sine humoris vitio. vrina sp ē discolorata τ tenuis tpe. m. paucas vl' nullas emittit supfluitates penit⁹ fastidit coitū sz fastidiū coit⁹ cōe est signū in abūdātia cū humoris vitio. Quidā aūt reducūt istas causas ad viscositatez ora venaꝝ oppilātē vl' ad frātē coartantē vel ad siccitatē ꝯsumētē. Siccitas aūt qñq ē ex passiōe aīe sicut ex ira τ tristicia. qñq fit ex vigilijs τ ieiunio. qñq fluxu sanguis per os vel p nares vel p emor. vel p vētrem q̄ p iudicia pa. cognoscunt. Et iteꝝ siccitas qñq est ex ieiunio aut fluxu vt in macilentis relinq̄t signum. Et si sit ex grossitudine humoris cognoscit p ampullas in vrina. Et si ē ex frigiditate ꝯstringēte meat⁹ vel ex ieiunio vel ira signa sunt manifesta τ si est ex grossitie sanguis: vene inflant in tybijs. Urina est rubicunda vel subru. vel nigra qñq spissa.

¶ Si ex sola frigiditate semper est vrina tenuis et discolorata. Et si est ex frigiditate τ cum viscoso hu. est vrina discolorata τ spissa τ tempore M. q̄dā flīca viscosa emittunt τ parū. Uñ merito debēt retineri. nō tñ oīno deficere. τ sp in oī retētōe vt diximus est dolor ab vmbilico inferi⁹ aut magnus aut puus aut ī vno tpe aut in alio genuū τ inferioꝝ ptium grauitas ꝑpter colligātiā matricis cū radicuz oculoꝝ dolore, τ locorum sub oculis liuiditate subtumida et cū discoloratōe faciei τ appetitu contra naturā τ toti⁹ corpis malfactione τ grauitate τ ex signis hmōi sunt macule qñq τ pāni in facie τ lentigines τ seq̄t ydropisis sepe. τ q̄daz tpe M. magis appetunt hoīes τ gñant merdosi ex venenoso sanguie menstruo cū semine mixto. τ leprosi τ vir qñq inficit. Uidēs aūt mulier h̄ tēpore. s. fluxu. M. speculū inficit euz τ plagas τ vlcera inficiēdo aera: dū inficit corrūpit. Uñ etiā pannus inde infectus si trahat p arcam: formice fugiūt τ locū infectū derelinquūt Urina aūt qñq est nigra τ eruginosa: quādoq q̄si lauatura carnis τ disponit ad maniā τ ydropisim sepi⁹. In aliq̄b⁹ autem apparet vrina nigra. Unde Ypo. in epid. Si auferātur mēstrua feminis. nigris supuenientibus vrinis cito sanant. q2 per vrinā nigrā significat q̄m sanguis p inferiora ꝯuertit. τ iō expectat solutio manie per solutōez. M. fit aūt aliq̄n lzianos ex retētōe. m. vl' emor. cū cōsuete purgatōes cōstringunt. cū sanguis τ humores q̄ ꝯsueuerūt purgari redeūt ad epar τ ex pte expellunt. Unde talē vrinā efficiunt. Cognoscit aūt q2 in inferiori pte feculētior iuenit. In fluxu q̄z. M. vel emor solēt tales apparere vrine. q2 fm quosdā humores q̄ per illas venas purgant ad vesicā descēdunt τ vrinā immutāt. Sed tñ q̄dā resolutiones nigre apparēt q̄ ex ꝯmotiōe humoꝝ egrediunt τ fm q humores in cā magis melīe participāt magis nigrescit vel min⁹ vrina. Unde colorē inopos ꝑtēdit. Itē vrina lactea τ spissa si fuerit magis spissa τ obscura vel liuida rerētōez. M. significat vel dol' mr̄icis. Qñq aūt alia assunt sintbomata dolor τ grauitas in pectine τ in anchis τ granedo coxarū. fastidiū irrōnabilis appetit⁹. τ oīa

hec intēdunt in septimana in q̄ dr mēstrua bre. ꝛ de bacvrina in quotidiana de flate naturali supius inuenies. Itē vrina tenuis ꝛ al. cū resolutionib⁹ scamosis ꝛ nigris in mulieribus vitiū matricū ꝛ retentōez. M. ꝛ oppilatōez flatis viscosi inter renes ꝛ epar significat ꝛ talia appent sinthomata grauitas genuū ꝛ ancharū dolor circa renes ꝛ pectinē. ꝛ totius corpis grauitas. Si aūt fuerit rufa vel subrufa. p totū spissa ꝛ apposita manu p totum liuida pauco tpe pcedēte: fla dulce in matrice vel in spūalibus significat. sinthomata sūt: grauitas pectoris cū q̄dā ꝯstrictione. tussis aliquātula cū angustia pectoris calor quotidian⁹. Si aūt fuerit in matrice: erit dolor sub vmbilico cū q̄dā inflone ꝛ grauitate genuuz. Cur aūt liueat vrina vitio matricis notādū est. tripl'r aūt assignāt vitio matricis liuere vrinā fluxus retētione humorositate fluxu nimio. Cum eñ imoderate fluūt. M. dolet inde matrix dolor redūdās ad spūalia p compssionē ipoꝝ facit liuere vrinā. aliqñ etiā ex resudatōe humoꝝ supfluoꝝ in matrice exeūtiū ad vesicam ꝯuenit; vrinā liuer. Q ex compssiōe spūaliū liueat: alibi pbatum est. nec sp ex imoderato fluxu. M. ꝯprimūtur spūalia: ex resudatōe tñ possꝫ cōtingere si melia cuꝫ flate resudaret. vl' fla resudās alia cā liuesceret. Retentiōe vero dicūt aliq̄ liuere cū obturātur capita venarū matricis p q̄ solēt mēstrua effluere. vene ille mēstruo sanguīe replent. repellūturqꝫ supfluitates influētes q̄ inde repulse: redeūt ad loca ex q̄b⁹ pcesserunt. Redit, q̄ maxima ps ad epar.. ibiqꝫ ꝯmiscet vrine eā pturbās ꝛ liuere faciēs qd vere eē credimus cū supfluitates calidoꝝ hu. resudant. Qualr aūt liueat: diximꝯ q̄ in his fluxibus accidit liuor ex pturbatōe humoꝝ ꝛ in dissinteria ꝑnotauim⁹. Addim⁹ aūt q̄ in retētōe mēstruoꝝ vl' emor. liuescit vrina qñ humores varij p cōsueta loca nō valēt exire redeūtesqꝫ ad epar admiscentur vrine cum qua egrediētes eam liuere faciūt. Q re deant: ꝯstat qr ex ipsis epar sepe debilitat ꝛ ydrops sepe gñat ꝑpter retentionē. M. ꝛ emor. ¶ Unde Ipo. Emorroydes sanāti antiq̄s si non vna retenta fuerit: periculū est ydropem fieri vel maniā aut ptisim. Retentione vero. M. vel emor. spōgiose ꝛ nigre apparent resolutiones. qr dum supflua materia redit ad epar: maiores resolutōes ad intestina decurrunt. ¶ Et no. q̄ quotiens vrina liuet ex pertubatione humorum. vt in fluxu ventris. M. ꝛ emor. ꝛ retētione eorundem tota liuet vrina.

¶ Similiter cum liuet ex debilitate epatis ꝛ frigiditate mordificāte.

¶ Quotiens autem liuet ex calore ꝛ vicio spiritualiū in superiori parte liuet. ¶ De harenis vero dico q̄ si fuerint resolutiones nigre ꝛ puluerее in fundo existentes: emorroyd. vel menstruorum significant retentionem. ¶ Similiter autem harene nigre ꝛ ru. ex calore adurente sanguinem retentum preter naturam ꝛ semper calidos hu. ꝑtendūt.

¶ Hec autem que diximus ꝑcipue considerantur in retentione cuꝫ humor invenis matricis ꝛ eius pelliculis abundat. aliquādo autem in concauitate matricis solent humores abundare parientes retentionem ꝛ fluxum ꝛ suffocationem ꝛ impedimētum conceptionis ꝛ similia. ¶ Abūdant aūt principaliter. iij. humores in ꝯcauitate matric. s. fla melia ꝛ co.

¶ Si abūdauerit fla mrix ē humo

rosal. nō delectanť in coitu[lʒ prius appetāt. non sunt grate viris in vsu venerioꝝ. multū humectātur in coitu grauitas sentiť sub vmbilico inferius. ⁊ frītas sentiť in ꝓfundo. mollicies adest orificij. mēstrua educuntur admixta hu. fl'icis. vrina est pinguis ⁊ al. vel vicina albe. aliqñ resolutis hu. in vētositatem sequiť compressio spūaliū ex suffocatōe mrīcis ⁊ sincopis. Si melēia abūdauerit in mrīce nō delectanť in coitu nec sunt grate viris i ipo actu. paucitas ⁊ tarditas spmat[grauitas ⁊ dolor distēsiuus sentiť i ꝓfundo ⁊ vētositas ⁊ velut aura q̄dā sentiť in mrīce. quādoq̄ suffocatio mrīc[sequiť ⁊ sincopis ⁊ circa orificiū est stupor ⁊ insensibilitas. menstrua pauca ⁊ liuida ex admixtione melēie. Urina eī quādoq̄ est pinguis ⁊ liuida qñq̄ tenuis ⁊ remissa. ¶ Si co. abundauerit: calor erit circa mrīcē. dolor pūgitiuus siccitas ⁊ duricies ⁊ calor circa orificiū coitū appetūt. ⁊ plurimū in actu delectanť ⁊ p̄re alijs viris sunt gratiores. citissime ad spmatis emissionē veniūt ⁊ paucū est in eis spma. menstrua cū citrino colore educūt ⁊ pauca mordicatiōe in exitu circa colluʒ mrīcis. Urina rub. ⁊ subru. siccitas labioꝝ ⁊ coꝝ fissura aderūt. Et qñq̄ in ea abūdat fl'a dulce aut salsum et tūc est vrina rufa aut subruf. Urina igiť rufa vel subruf. iferius tenuis. sup̄ius spissa ⁊ apposita manu ꝑ totū liuida non multo tp̄e p̄cedēte: fl'a salsum contētū in spūalibus siue in mrīce significat. Si in spūalib⁹ cum cōstrictione pectoris tussi ⁊ cū difficultate inspirandi. Si in mrīce sub vmbilico ⁊ in anchis est grauitas. genuū debilitas ⁊ fastidiū. Si autē vrina est rufa et subruf. ⁊ apposita manu ꝑ totū liuida: pauco tp̄e precedēte fl'a dulce in mrīce vel in spūalibus significat ⁊ discretiua signa superius annotauim⁹. Qñq̄ aūt retētio. m. fit ex siccitate que fit quando q̄ ex passionibus aīe vt ira ⁊ tristicia ⁊ qñq̄ fit ex vigilijs ⁊ ieiunio. quandoq̄ fluxu sā. ꝑ os ⁊ nares aut emor. aut vētrē. ⁊ hec omnia ꝑ iudicia pa. cognoscunť de ca. causa.

¶ Cura retentionis mēstruoꝝ.

¶ In medicādo retētionē. m. opʒ prius considerare vtrum sit plenitudo in causa. qm̄ tunc opʒ abscindere cām ꝑ vrine euacuationē. Sʒ notabile quoddā qd̄ in alijs causis plectoricis considerādum est: est qm̄ locus euacuatiōis tripl'r ꝯsiderať. ⁊ ē ꝑm⁹ mod⁹ vt loc⁹ euacuād⁹ ꝯsidereť q2 aut est ꝓpinqu⁹ aut remot⁹. Uñ si est remotus oportet augere virtutē medicīe. qualitatiue aut quātitatiue aut si est remotus. oportet considerare quod erit admiscendum vt ꝑueniat ad remotum. ⁊ ſm diuersitatem. adducas propria remedia vt vesice partibus vicinis. diuretica cordi crocū ⁊ similia. aut oportet cōsiderare ꝑ quam partem competat eductio. vt quod est in ore stomachi educatur ꝑ vomitum in epate ꝑ vrinam in intestinis. ꝑ clistere in pectore ꝑ elēcia mundificantia pectus. in matrice ⁊ p̄cipue in vacuitate ꝑ pessarium. ¶ Item necessaria est consideratio alia. qm̄ materia quā oportet a loco suo traheř aut oportet trahere ad ꝑtem oppositam ⁊ diuersaʒ quemadmoduʒ dixit Ipo. posteriora capitis dolentia in ve. que in frigido soi. e. ⁊ econuerso. Aut ad mēbrum collimitans ⁊ habens societatem cum ipo vt in fluxu. m. precepit Ipo. sciā maiorē ad mamillas apponē. i. sub mamilľ aut ꝑ eādē ꝑtē. vt de epatica in passione epatis ⁊ re

tentione menstruorum et emor. aut vt elongetur ab ipso vt minuendo de sophenis. vel de vena sub lingua in causis pectoris. et de sophenis in retentione menstruorum precipue ne fiat transitus nocitiue materie per nobile membrum. Et quandoque concludenda est materia in loco: si timeatur eius transitus ad nobile membrum: vt in materia venenosa vt in antrace resecatur vena superior ad apostema et vritur vt fiat de vena non vena Et quandoque omnino resecatur si fieri potest: vt in morsu venenosi animalis. aut concludatur materia furibunda stupefactiuis aut coagulata et compacta dissolutiuis Si igitur retentio menstruorum fit ex co. digeratur materia cum oxizacara. purgetur cum colagogo. quia quicquid purgat co. mundificat san. et econuerso. tertia die fiat stupha de herbis ca. et fris aperitiuis. Exeunti a stupha exhibeatur equalis mixtura rubee tro. et muse enee cum vino decoctionis arthemesie. Deinde balneentur in herbis apertiuis et sequantur suppositoria conuenientia que dicuntur in vtraque causa. Item si est ex co. non multum peccante qualitatiue aut frate: generaliter vtatur balneis. desudationibus caraxationibus. scarificationibus et musicis. et tristia eis sepe nuncientur ad iram prouocentur. iocentur. delectentur. salsamenta offerantur caliora. Multum etiam vsus acuminum et acruminum. vt alliatarum. pipatarum. sinapis. nastur. eruce. porri. cepule. frequens coitus. menstrua prouocant Sed tamen publicas a conceptione preseruant preterea exercitium anime et corporis vectigationes. peregrinationes. largi somni multa crapula. et omni modo replo. et frequens balneum et stupha in hac cura. in hac causa plurimum oppitulantur.

¶ Cura de frigida causa.

¶ Si autem fit de fra causa: digeratur materia cum oximellle composito ex radice se. pe. apii. dauci. raphani. sauina rubea. arthemesia. calamento. origano. ypicon. et detur cum aqua decoctionis radicis et rubee. purgetur cum theodoricon eup. vel flagogo cum aqua decoctionis cimini. vel cum polip. quia multum aperit venas. vel cum alia medicina recipiente aloem. vel alia medicina aperitiua. Tertia die fiat stupha ex herbis ca. dictis. vt sauina rubea. rore marino. cimino affrodill. arthemesia. calamento. et silibus. Exeunti a stupha detur aurea alexandrina sine opio: vel tyriaca maior. vel trifera magna cum vino decoctionis rubee vel sauine vel arthemesie Et si est de ca. causa potest fieri flomia de epatica. Si fra de sophena. In vtraque autem causa apponantur ventose supra renes. vel fiant scarificationes in anterioribus et posterioribus tybiarum. In vtraque causa etate mulieris conueniente cum etate lune in qua debent menstrua fluere: aperiatur vena. vna die sophena vna alia die alia et tamen extrahatur de sanguine vt sufficiat debite quantitati menstruorum. ¶ Item in vtraque causa fiat stupha ista. Accipe calamentum. origanum sauinam. arthemesiam rubeam ma. mercurialem. ciminum. baccas lau. In singulis septimanis fiat semel suffumigatio et encatisma in aqua ca. decoctionis predicte et aliis herbis competentibus vsque ad vmbilicum et offeratur equalis mixtura trifere magne sine opio: et tyriace dyatessaron. et acuantur cum ʒ.j. nigelle vel myrrhe. ista consueuerunt aperire retentionem menstruorum inueteratam. Item accipe tyriacam dyatessarum et acuatur cum ʒ.j. nigelle. et alia myrrhe et terantur cum bombace et fiat suppositorium et intingatur in succo mercurialis et supponatur. ¶ Omne autem suppositorium debet ligari ad coxam cum longo filo ne matrix ad se trahat. Item accipe ty

riacá ma.oppopirã.ꝛ metridatũ et acuanť cũ.ʒ.j.castoꝛ.ꝛ alia amonia ci teranť ꝛ cũ bombace fiat suppositoriũ ꝛ intingať in succo mercurial' ꝛ supponať.Deť tyriaca magna sine opio cũ vino decoctõis arthemesie.Cõfert etiã vinũ decoctiõis sauine ꝛ diptãni ꝛ rubee ma.ꝛ sauine Itẽ fiat suppositoriũ ex radice malue vel rubee ma.ꝛ lardeť cũ scamonea ꝛ inungať cũ melle pa℞.vel inungať ꝛ supaspgať pul.scamo.ꝛ ligeť.ꝛ intromittať vel etiã dossa allij ligata supponať.Itẽ accipe pul. sauine aristol'.lon.ꝛ ro.ꝛ diptãni.cõficianť cũ asa fetida sine aliq̃ liquore.ꝛ fiat suppositoriũ.ꝛ oleo viol'.inunctũ intromittať. Uel idẽ puluis tritus cũ succo artħie pessarizetur. Solus aũt succ⁹ artħie pessarizat⁹ ꝯfert.Itẽ fiat suppositoriũ ex bombace.lapdano.ligno al'.ꝯficiať cum galbano.serap̃.asa fe.sine aliq̃ liq̊re ꝛ intromittať.Uel etiã fiat suppositoriũ ex theodoriton anacard̃. cuʒ oleo muscel'.fiat fomẽtũ ex aq̃ decoctiõis centrigalli.i. gallitrici. betonice.sauine ꝛ artħie. Inijciať balsamũ vel poteť sine moꝛa educit itẽ vtať pa.trifera magna sine opio cũ vino decoctionis artħie.sauine. calamẽti.puleg.castoꝛ.Nastare fiat ex radice bismalue vel rubee ma.vl' qd̃ melius est:fabe lupine supaspso pul.scamonee.Item due dosse allij filo ducto ꝑ mediũ imponãť ꝛ fiat minutio de sophena interiori. sanguinẽ em̃ trahit inferius. Succus rute ebibitus valet.fenugre. cũ fomentis menstrua ꝓuocat. fiat autẽ empl'm ex filato crudo cocto ĩ cinere:vitiũ.Itẽ fiat subfumigiũ ex decoctiõe sauine.iunipi.mentastri pulegij.folioꝝ lauri in aqua. postea lauenť pudibunda ex eadẽ.post ĩtromittať radix acori.i.gladioli h' mõ parata.Radix acori in modũ digiti formata recens.s.lardetur de ell'o al.sicut fit de raphano in quartana vel ad ꝓuocanduʒ vomitum die ac nocte dimitte.deinde extrahe et totam radicem intinctã in muscelcon vel oleo laur̃.vel cõmuni: imponat sibi mulier tota nocte dum dormit quousq; sanguis erumpat.ꝓculdubio menstrua ꝓuocat ꝛ mortuũ fetum expellit.Idem facit radix apij eodem modo parata. Itẽ succo rute domestice pecten ꝛ ꝑtes ille matricis superposite inungantur. vel fiat suppositorium.farina etiam nigelle cum aliquo bombace ꝯficiať ꝛ in modũ suppositorij intromittatur.frequenter accipianť pillule.et qui similiter laborant ex retentiõe emorroidaruʒ ex aloe.scamonea.cimino.ꝛ etiam limatura ferri comesta cuʒ melle apparata vt diximus. ¶ Quidam autẽ aperiunt cum ruptorio:quod non laudo. Iteʒ accipe nepitã ꝛ mentam ꝛ origanum et pulegium ꝛ sauinam ꝛ laurum ꝛ rubeam ꝛ similia.ꝛ decoque.ꝛ fiat stupha in tina ex earũdẽ fumo.Itẽ accipe ell'i al.piretri.ana.ʒ.iij.nigelle ʒ.j.dyagredij.ʒ.j.inuolue in panno lineo.ꝛ mulier ponat ꝓfundius ꝛ sibi supponat .ita tamẽ ꝙ extrahere possit quãdo voluerit.statim prouocat.potest autem formari pannus ad modum digiti ꝙ si partes interiores ꝓpter acumen medicinaruʒ doluerint:inijciať oleũ ro.aut viol'. aut cõmune.aut butyrum sine sale. aut medulla aliqua. ¶ Iteʒ accipe gith.staphisagriam centaureã ma. ꝛ mi.añ.ʒ.ij.ell'm al.nitrum. salgẽ. piper ni.dyagre.añ.℈.ij.aloes.lapdani.galba.terebẽ.storacis cal'.añ. ʒ.iij.ambre.℈.j.species que debent

teri terantur per se.gūmi cū3 pistello ca.resoluantur in mortario: quo facto pulueres & species intromittantur & conficiantur cū gūmis sic resolutis.postea forma magdaliones in modum maioris digiti.& supponatur vna. ¶ Nota ꝙ omnia hec remedia imminente tempore menstruorum debent fieri quattuor vel quinq̄ꝫ diebus ante.& tunc iuuante natura opus talium poterit duci ad effectum. Et nota ꝙ eorum que dicta sunt magis appropriata sunt. quedam flegmaticis.queda3 indifferenter. Medicus sciens suum experimentum regat. ¶ Item nota ꝙ q̄cūq̄ꝫ valent ad menstrua prouocanda:educūt fetum mortuum & secundinam.& fratrem lumbardoru3 quē mulieres salernitane tēpore viuificationis nituntur occidere potando succum apij & porrorum. sed apium fetui epilepsiam generat.

¶ Si autē fiat de ca.causa sine humoris vitio ea que dicta sunt ibi similiter adhibere oportet. Si aute3 fiat ex tristitia:ea exclusa introducatur gaudium omnibus modis q̄ poterimus. Similiter dico de ira. fiāt balnea dulcis aque & inunctiones resumptiue & electuaria & syrupi si necesse est vt in ethica. Si fiat ex fluxu san.per alia loca:reduc fluxum ad matricē & prouoca mēstrua iuxta Ipo. Mulieri sanguinem vomenti menstruis erumpentibus solutio fit. Si nō possunt trahi ad naturalem viam:non intercipiatur ꝑ violentiam.quia sic se natura exonerat ex superfluo sanguīe sicut deberet ꝑ menstruū. Unde Ipo. Mulieri menstruis deficientibus: sanguine3 de naribus fluere bonū est. Si tamen inde preter naturam debilitetur mulier:non subito sed paulatine intercipiatur quō autem fluens sanguis debeat intercipi: plenius dicitur in minctu sanguinis. Si autem fit ex ieiunio prohibeat̄ & nutriatur bonis cibis & laudabilibus & conuertibilibus in bonum sanguinem & resumptiuis. Si autē ex accidentibus anime: ꝯtraria inducantur:vt gaudium & delectationes. Si est ex siccitate:humectet̄ vt dicetur in impedimento cōceptus. Si ex grossicie sanguis:incidat̄ vena in interiori parte tali.& per interualla detrahatur sanguis in aqua tepida.& per scarificatione3 & dent̄ subtiliatiua & liquefacientia sang. si ex grosso flate:incidatur in incisiuis & aperitiuis orificioꝝ venaru3. quēadmodū in grossicie. Si nimia humorositas sit in matrice:mundificetur iniectione succi mercurialis vel alicuius herbe similis per pessarium. si fit ex frigiditate:calefiat cū oximelle & alijs potibꝰ.& inunctiōe vt petroleon & similibus.& pessarijs et balneis & stuphis mediocribꝰ deambulationibus & exercitijs.

¶ Theodoriton emperiston.

¶ Theodoriton empiston optimū ad oē vitiū capitꝭ & oculoꝝ & cerebri. mlicis & litargicis ꝓdest.reuma capitꝭ ꝯstringit.arterias purgat vocē clarā reddit.sitim tollit.hanelosis & his q̄ in thorace aliq̄d patiunt̄. stomaticis.ꝑiplonicis.ptisicꝭ. epaticꝭ. ydropicis.splenericꝭ.nefreticꝭ collo patiētibꝰ.paliticis.arteriacis.sciaticis & podagriacis subuenit: menstrua ꝓuocat.& miro mō oībꝰ causis mulieꝝ obsistit. ℞.aloes epatici.ʒ. xxxvj.&.ʒ.ij.cimini.camedrei.acori oīm triū.ʒ.xx.croci.cassief.reupon. oīm triū.ʒ.xxvj.agari.ʒ.xviij.nardi costi.mastic.asari.silfij.sq̄lle asse. amoniaci bdellij.elli ni.ypicon. epi. polip.succi.brance.vr. piperis al.et

lon .oīm.xviij.ʒ.xviij.squināti.ʒinʒib.mirabol.colloquin.simirnis.serap.opop.castor.absin.aristol.lon.petro.sileris.genci.amomi.omniuz xiiij.ʒ.ix.dyagredij.pipis ni. amborū.ʒ.iiij.mellis quātū sufficit. dent inde.ʒ.ij.vel.iij.cum mulsa. Et si volueris de eo catbapucias facere. puluerj.ʒ.xv.diagredij.ʒ.x.cū succo radicis cameatis aut absin.ī forma ꝛ ex eis ieiunus.xiij.aut.xv.supra cibum vo.vij.aut.ix.accipiat.

¶ Theodoriton anacardinum.

¶ Theodoriton anacardinum vltimū est ad capitis vertiginē atqꝫ oblinionē.alienatos ad ꝓpum sensum reducit reuma capitj desiccat. visuz acuit.surditatē ꝛ tinnitū auriū excludit ꝛ fritatē ꝛ imbecillitatē stōi vel angustiā.ꝛ cordis defect⁹ ꝛ pulsum.ꝛ ad eos qui timēt et extra rationē sunt.ad epatis tumorē.ꝛ ictericos.et male coloratos peculiarit medet. Spleneticis.nefreticj. collicis.et causis vesice vtiliter dat.et ad difficilē ꝑtū ꝛ nimietatē ꝛ ꝯstrictionē sanguīs. ℞.aloes.ʒ.xij.yrei. cassie.ambor.ʒ.vj.ʒinʒib. anacardi carpob.aā.ʒ.iiij.folij. spice. mirab. purgati.meu.epi.aā.ʒ.iiij.squināti gariof.reupontic.masticis. aā.singulas.ʒ.mel.quātū sufficit.ꝛ accipe corticis radicj feniculi purgati bñ abluti.lb.viij.aceti lb.vj.Cōfice sic corticē minutim incisuz ꝑ dies. vij. in aceto infunde.viij.die ad tertiaz lento igne decoq̄.ꝛ cuz oī diligētia cola.radices vo in mortario diutissime tere.ꝛ iter in aceto infunde.et ad tertiā bullire dimitte.Cūqꝫ percocte fuerint:ab igne depone. et tepefactas tādiu exprime donec optime ericcent.deinde succi tertiā ꝑtē ad spissitudinē decoq̄.ꝛ cum tepefactū fuerit:inde spēꝝ puluerē tēꝑa, ꝛ cum opus fuerit:dabis ex eo.ʒ.iij. cū tepida. Radices aūt oēs colligātur in mense maio vel iunio.qꝛ ante tp̄s h̄ humectātes sunt.ꝛ post h̄ tp̄s sicce.

¶ Trifera magna.

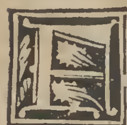
¶ Trifera magna facit ad dolorez stomachi ꝛ frigiditatem:vt cū accepta fuerit statim patientē ꝓuocat ad sudorē.freneticis ꝛ mulieribus que ex melancolia in matrice īsomnietatē patiunt:suauiter somnum prestat.reumaticis ꝛ periplonicis. ꝛ qui faciunt ventrē cum sanguine vltima ē a scar.ꝛ lumbricos educit ꝛ mēstrua ꝓuocat.ꝛ cū mulsa datur ℞.opij.ʒ.ij.cinamomi.gariof. galāge.spice.ʒedoarij.ʒinʒib.storacis calam.calami aro.cypi.yris. peuceḋ. mandrag.celtice.ro. piperis. anisi. apij.petro.feniculi.macedo. dauci. iusquiami.ozimi seminis. omnium xxv.ʒ.singulas.mel quātū sufficit.

¶ Unguentum alabaustri.

¶ Unguētū alabaustri nardi pistici preciosi qḋ romani de bierlm adduxerunt tp̄e quo dn̄s noster iesus christus crucifixus est.ꝓbatum oībus fe.ꝛ rigoribus.calculosis.lumborum doloribus.petram de vesica rumpit:renū dolorē aufert.emigraneuz dolorē amputat.causis matricis optime subuenit. Maria ꝛ martha sorores lazari hoc vnguēto vse fuerūt oīb⁹ dieb⁹ vite sue. ℞. sauine viridis.ʒ.v. galle cypressi.ʒ.xv. roris marini viridis edere terranee viridis millefol. arthemesie fenugre.hrc bn̄dicte.lini semis. oīm.viij ʒ.vj.h̄ oīa simul trita cape. deinde in aque lb.xij.ꝛ.ß. mitte: et dimitte macerare vsqꝫ ad tertiū diē. postea adde olei sextaria.v. et diligenter summa cautela tādiu coque vsqꝫ ad oleū ꝑueniat vt tota aqua desiccet. Remoto vo ab igne ꝛ colato ꝑ sac

nie resine.libani.masticis.oim.ix.ℨ.v.storacis cal.corimbri.spice nar.oim quattuor lb.j.balsami.ℨ.iiij.q̄ terenda sunt tere.q̄ liquefaciēda:liquefac.ꝛ insimul mixtis oib⁹cū spatula diu agitando cōmisce.deinde vsui reserua.¶ No.ꝙ vrina tenuis ꝛ glauca in mulierib⁹menstrua precessisse significat.Itē nota vrina tenuis.supius tn̄ tenuior cuiuscūqꝫ coloris sit:significat hoīez macrum esse cuius est ꝛ male nutritum.

¶ De fluxu nimio menstruoꝝ.

Fluxus mēstruoꝝ multis modis fit.qn̄qꝫ em̄ ex abundātia sanguinis nimia ꝛ in nimia quātitate deriuāte ad locū istū.aut ex acumine ipsi⁹ nimis ca.aut ex subtilitate ipsius euadente extra.aut ex debilitate virtutis retentiue.aut ex liquiditate nimia ipsius indigesti.Et qn̄qꝫ ex ruptura vene alicuius circa orificiū mr̄icis vel intra ex casu vel īpulsu ꝛ silib⁹.Abundantia sanguinis cognoscit̄ p venaꝝ replōnē ꝛ plectoricā habitudinē ꝛ nimiā sanguīs effusionē ꝛ sepe ꝛ multū vene in tybijs et coxis ꝛ sophene replete sūt:ꝯuenientib⁹ habitudie sanguinea vel colica.tpe etate.dieta.ꝛ silib⁹ ptib⁹.Acumen cognoscit̄ p arsurā in exitu.ꝛ in orificio mr̄icis.ꝛ qn̄qꝫ paꝝ emittitur ꝛ solēt huiuscemodi hre fixuras q̄sdā in gingiuis et in inferiori labio ex siccitate.ꝛ etiā dolor ꝛ pūctura i capitibus mamillaꝝ ex colligātia matricis.et color sanguinis est croce⁹ vel niger vel flāmeus vel igneus et minus expellit̄.sed cū maiori īpetu Subtilitas sanguīs cognoscit̄ eo ꝙ paꝝ ē qd̄ resudat ꝛ paulatine ꝛ tenue est valde ꝛ claꝝ.Et si fit cū calore:sentit̄ calor in ꝓfundo.et cetera caliditatis signa.liquiditas etiam cognoscit̄ p ei⁹aquositatē ꝛ fluiditatē ꝛ indigō ē in ventre.Et qn̄qꝫ vētositates in his vtrisqꝫ distendūt mēbra q̄ sunt cause vl̄is calefactiōis.ꝛ angustia idē facit.Debilitas retentiue cog̊scit̄ p multā extenuationez corporis.ꝛ debilr̄ exit paꝝ sꝫ incessanter cū malfactōe ꝛ fluit sanguis cuꝫ suo naturali colore.nec in exitu facit aliquā angustiā aut vstionez.Ruptura cog̊scit̄ p īmoderatā ꝛ cōtinuā sanguis effusionē.qn̄qꝫ etiaꝫ exit sanguis cum naturali colore.ꝛ qn̄qꝫ cū īnaturali.qn̄qꝫ terre⁹.qn̄qꝫ saniosus.fit āt qn̄qꝫ ex magnitudie membri virilis īpetuose opantis.vnde ꝛ vene rumpuntur.

¶ De vrinis.

De vrinis aūt nō est ptermittendū.vrina igit̄ lrianos ꝛ spissa.in fundo magis turbulenta ꝛ feculenta cū quibusdā corporib⁹nigris:fluxū emor.vel menstruoꝝ significat.¶ Itē vrina lrianos ꝛ spissa.vene rupturā significat sꝫ quō fit lrianos i fluxu mēstruoꝝ inferiori caplo demōstrabimus.Et iteꝝ liuet vrina ꝓut diximꝰ i caplo dissinterie.sꝫ qn̄ est ex nimio fluxu mēstruoꝝ signa sūt liuor faciei sub oculis ꝛ dolor coxaꝝ.Qn̄qꝫ āt liuet ex humorositate matricis ꝛ signa sūt liuor ꝛ mollicies labioꝝ.caro genarū mollis mollicies sūmitatū digitoꝝ.de hūorositate in supiori caplo tetigimus.Sꝫ qn̄ liuor est ex retentiōe mēstruoꝝ tūc sunt signa tumor sub vmbilico cōpressio spūaliū.defect⁹appetit⁹.abhoīatio ciboꝝ ꝛ potuū.dolor capitꝭ ꝛ ad radices ocloꝝ Itē vrina nigra ꝛ spissa ꝛ multa in mulierib⁹mēstruis carētib⁹:fluxuꝫ mēstruoꝝ significat vl̄ infirmā purgari p vrinā.vn̄ Ipo.in epid.Si

auferant mẽstrua a feminis nigris supuenientib⁹ vrinis: cito sanant. si non supfluant intellige: q2 p vrinam nigrã significat ꝙ sanguis p̄ inferiora ↄuertit. ⁊ ideo expectat solutio p mẽstrua. Cũ em̃ sanguis supflu⁹ ad venas ani vel matricis ĩde purgãdus trãsmittit: aliq̃ ps eius per vrinam exit anteꝙ capita venarum aliqua causa constricta aperiantur vel cito sanantur: quia materia q̃ p menstrua debet purgari: nigris supueniẽtib⁹ vrinis purgat ⁊ si q̃ ĩfirmitas ex retentõe mẽstrui erat nata vel nascitura sanat si nõ supefluxerint. ⁊ de hac materia inuenies in q̃rtana vera. ℭ Itẽ vrina cũ resol'onib⁹ nigris et pulverib⁹ in fundo residentib⁹ in viris emor. in mulierib⁹ vitiũ menstrui significat vt in sanguinis mictu diximus. Pars em̃ sanguis a natura p occultos meat⁹ ad venas renũ et vesice trãsmittit ⁊ cũ vrina expellit. neqꝫ em̃ via vrine per matricẽ est. sꝫ sup os vulue collocat ne officia ⁊ actus tã diuersoꝝ mẽbroꝝ ↄfunderẽtur. ℭ Gñal'r ab oĩb⁹ q̃ dicta sunt in retentiõe mẽstrui abstineant. ⁊ oĩa remedia q̃ fiũt in dissinteria vt suffumigia suppositoria. balnea. encatismata. ⁊ ĩ lientericis et emoptoicis: valent hic nullo innouato ⁊ vtant stipticis ⁊ ingrossantib⁹ san. tã in cibis ꝙ ĩ medicinis. vtãt trifera siue opio. miclete athanasia. añ. cõmisceantur ⁊ acuant cũ ypoquist. acacia. bolo. sanguine dra. radice cõsolide ma. ⁊ mi. arnoglosse. galle. psidie. et oĩbus his ĩcorporatis fiat nastare. ⁊ epe ĩmittat. Fiat empl'm ex succo simpbiti. plãtag. pentaf. q̃nqꝫneruie añ. aceti paꝝ. ⁊ ponat ab vmbilico inferius ante ⁊ retro. Suffumiget cũ pulvere colofoñ. spodij. boli. masticis. se. comodionis. s. papauerꝭ nigri ⁊ iusquiami. et fiat ter in ebdomada. fiat epithima tale. miclete. dyacodion. trifera magna cũ opio. ⁊ opij. ℈. ij. bñ miscendo ⁊ addendo bolũ ⁊ mũmiã. totum bñ mixtũ: emplastra ante ⁊ retro. Et a coitu oĩb⁹ modis cauere oꝫ. quẽadmodum ab acutꝭ ⁊ acruminib⁹. ℭ In p̃ncipio aũt ꝭm cãs curas p̃pas adhibem⁹. Si sit ex sanguine superabũdante ptib⁹ ↄueniẽtib⁹ fiat minutio de sophena vel de epatica. de sophena ãt interius ⁊ ponat ventosa sup renes cũ scarificatiõe ⁊ sup lũbos. vel ꝭm Ipo. sub mamilla. sed tũc sine scarificatiõe ad radicẽ vbeꝝ. vel cũ scarificatiõe: si nimia abundantia sit. ℭ De dieta. ℭ Dieta sit pauci sangñatiua. Accipe gallas. tãnũ. psidiam. cortices fabaꝝ. restã bouis. sandal. sang. drag. bolũ. ⁊ corrigiolam decoquant in aq̃ plu. ⁊ aceto. ⁊ subfumiget mulier: ⁊ post subfumigatiõnẽ fiat encatisma vsqꝫ ad vmbilicũ. Exeunti det trifera magna cũ opio ⁊ eq̃li mixtura miclete ⁊ acuat cũ. ʒ. j. sang. dra. ⁊ distẽpet cũ aqua plu. ℭ Item puluerizet psidia vel tãnũ cũ ypoq̃st. ⁊ acacia et colofon. terant ⁊ informet suppositoriũ. et supponat. ℭ Itẽ eadẽ distẽpentur cũ succo plantag. ⁊ fiat empl'm p totam regionẽ matricis ante ⁊ retro. Itẽ el'cia ⁊ inunctiões q̃ dicta sunt in fluxu emor. valẽt hic. Si fiat ex acumine san. vel furiositate co. fiat minutio parua de epatica cũ apoforesi. vel aperiat sophena interior. ⁊ tunc digerat materia cũ oxi: acara ⁊ purget cum colagogo vel reubar. Deinde fiat encatisma cũ herbis cõstrictiuis vt papaueris mente ⁊c. Exeunti offerat equalis mixtura miclete ⁊ athanasie acuta cum. ʒ. ꝭ. san. dra. ⁊ distemperet cum aq̃ plu. ℭ Nota ꝙ q̃dã ponunt ad alteram

dam discrasiā ca. vt malua branca vrsina quedā ad ꝯstringēdū vt por tul. plantago: menta ꝛ que hñt vir tutes has simul innatas magis ꝯfe runt vt h̄ dicta vt rosa. galla ꝛc̄. fiāt syrupi ꝯstrictiui ꝛ elc̄ia fr̄a ꝯstricti ua ꝛ alteratiua sicut dyacodyon vel zucc̄. ro. ꝛ fiant etiam dicta localia. Ualet etiā aqua plu. decoctiōis ge neste cū flore al. ❡ Itē fiat qd̄ sup oīa ꝓbat stephanon. fiat puluis ex cornu ceruino vsto ꝛ carta cōbusta ꝛ cacha ferri per se vsta. ꝛ ponantur equal̄r. ꝛ addaꝰ puluis fact᷒ ex cor ticibus glandiū equal̄r. Scama fer ri subtiliter cōtrita et in aceto ꝛ aq̄ ro. vsqꝫ ad ꝯsumptionē per diem et noctē bullita: addaꝰ. fiat inde vnū corpus ps huiꝰ pulueris cuꝫ succo plantag. pessarizeꝰ. reliq̄ ꝯficiātur cū aceto ꝛ albu. oui ꝛ fiat empl̄m su per pectinem ꝛ renes. Idem fiat ex mastice. olibano. mūmia. sanguine dra. cū albu. oui. athanasia cū succo mente vel plantaginis valet ad cō stringendū. sꝫ pessarizata valet plu rimū. Sil̄r puluis boli cū succo cor rigiole deꝰ stō inanito. Itē cerusa ꝛ amigd̄. cum muscilag. psilij et albu. oui et aq̄ ro. ꝛ oleo ro. ꝛ viol̄. distem pera. et cū licinio intromisso pluri mū valet. Iteꝫ muscillago psilij. se. lini. dragaganti. panno inducta et pectini applicata valent. Item pul uis psilij vsti. gipsi vsti. aluminis. arillaꝝ imaturaꝝ. boli. sang. draco. simphiti. psidie. balau. cuꝫ albu. oui ꝯficianꝰ. et factis duob᷒ empl̄is. al terū pectini. alteꝝ renib᷒ apponaꝰ. hec eadem valent in calore aperien te preter purgationem. Si sit ex de bilitate virtutis ꝯtentiue: vtanꝰ cō fortatiuis ꝛ ꝯstrictiuis. fiāt que di cta sunt in dyabete et gomorrea ex hac cā. Si sit ex subtilitate sanguis ingrossetur per dietā grossam ꝛ spis

si san. generatiuā. vt fabe ꝛ cibi me lancolici. Si ex liquiditate: dentur inspissantia digerentia vt cibus de rizi ꝛ cinamo. ꝛ truceta. de arietinis carnibus aut precordijs eius et in subtilitate deꝰ zucc̄. ro. dyacodion. ꝛ cibaria sanguinem inspissantia vt miliū ꝛ triticū coctum cum rizi. pa nis azimus. ꝛ hec cocta aut condita cum lacte pecorino vel vaccino.

❡ Et nota ꝙ sicut ex retentōe men struoꝝ generaꝰ ydropisis: sic ex flu xu imoderato. Item nota ꝙ lꝫ flu xus imoderat᷒ sit. nō tamen subito sed paulatim. vt prediximus est in tercipiendus. Item nota ꝙ in qua libet cā valent pillule que dicte sūt in dissinteria que fiunt de mūmia. thure. mastice. cornu ceruino cōbu sto cum equali pondere puluerizatꝫ ꝛ confectis cū succo corrigiole. et re ste bouis. vel cameleonte. detur ma ne et sero in nebula tñ fortius ope ratur si addaꝰ coagulū leporis vel vituli combustū vel vtriusqꝫ. Item combure cerui perticā ꝛ testas ouo rum in triplo in minori quātitate. fac pul. ꝛ vtatur in cibis. hoc idem etiā valet ꝯtra emor. imoderate flu entes. Item accipe semen lini ꝛ in tegrū coque in lacte ouino vel cap no et comedat. fenugre. etiam valde laudaꝰ in oppil̄onib᷒ splenis et epa tis ꝛ hūorositate uꝛicis ꝛ leucofl̄an tia. valet etiā arthetica comesta cō dita. ꝛ in empl̄is posita. Iaspis de lat᷒ m̄ltū ꝯfert ꝛ saphir᷒. Et empica in oīb᷒ flurib᷒ m̄ltū laudanꝰ. vñ dic̄ Cōstan. ī capl̄o de icātatiōe. Cōstat qꝛ si medic᷒ aīe cōpl̄onem q̄quo mō adiuuerit cū incantatōe. adiuratōe colli suspensione: corporis quoqꝫ cō plexionē sciat adiutā esse. Si autē his cōueniens adiungiꝰ medicina: velocior sequiꝰ sanitas cum medici na. corp᷒ incantatiōe aīa adiuueꝰ,

¶ De suffocatione matricis.

Suffocatio matricis est cõpressio spũalium ex vitio matricꝭ egressa. Cõprimũtur eñ spũalia et ĩpeditur banelitꝰ ⁊ aliqñ auferẽ. vñ suffocatio ablatio banelitus dicitẽ ex vitio progrediente a matrice et dicitẽ sincopis siue passio cordis ꝓpẽ accñs gñatuꝫ in matrice. s. ꝓpẽ fumũ corruptũ a mẽice resolutũ sup spũalia egressum. s. ꝓpẽ corruptionẽ spmatis q̃si in naturã veneni trãseuntis a quo cũ fumus resoluitẽ ⁊ petat cor ẽm directionẽ: motũ spũs ⁊ vite impedit. quare cor aggrauatũ aggregat spũs ⁊ calorẽ ĩnatũ ĩ adiutoriũ repellendi fumũ maliciosuꝫ. vñ fit sincopis. ⁊ destitutio q̃si ab opatõe cordis. vñ a tali aduẽtu' fumi maliciosi. aut dispgunẽ spũs ⁊ calor: aut pculcanẽ ⁊ videnẽ q̃si suffocari. vñ dicitẽ suffocatio matricꝭ eo ꝙ videatur mulieri q̃si suffocari. Et fit qñqꝫ ex retẽtiõe mẽstruoꝝ sanguis qñqꝫ ex hũore venenoso supabũdãte. qñqꝫ ex spmate corrupto et venenoso exñte circa testiculos matricis ⁊ frequẽter accidit virginibꝰ ⁊ viduis et ꝯiugatis copiã viri nõ hñtibꝰ. Vñ resoluitẽ fumus maliciosus a materia corrupta: eleuaẽ matrix q̃ cõprimit dyafragma. qð cõpssuꝫ: cõpmit spũalia. vñ cor cõpressuꝫ trãsmittere nõ pt spũs. et ita fit suffocatio. et casus vt quibusdam placet. Gal. tñ alr sentit in cõmento. Ex fumo aũt materie corrupte gñaẽ ĩ viris analepsis ꝓpẽ cor forte ⁊ cerebrũ debile in mulieribꝰ fit suffocatio matricis propẽ cor debile ⁊ cerebrũ forte nec admittit fumũ maliciosum. ſꝫ remittit cordi. vñ fit sincopis et casus in mulieribꝰ. ſꝫ casus qui est in suffocatione matricis diuersificatur a casu epilẽie ⁊ appoplẽie. In casu autẽ appoplẽie fit rubicundior q̃ ante vene etiam inflate sunt circa tympora et oculos. ⁊ oculis aptis nihil vident. ⁊ qñqꝫ spumã ꝑ os emittunt ex angustia spũuꝫ agitatoꝝ ĩ materia viscosa. vel in cãna pulmonis vix prorũpentiũ. Vñ ꝓtenditẽ suffocatio et mors. Itẽ anteq̃ cadat distorquet labia vel supcilia. In casu epilẽie q̃dã mẽbra spasmanẽ ⁊ os distorquetur. ⁊ fit timor ĩ exterioribꝰ mẽbris ⁊ qñqꝫ spumãt ex calore dissoluẽte materiã in plõnẽ. vñ spuma ẽ signũ curabilitatis in epilẽia. ¶ Iterũ palpitat manibꝰ ⁊ pedibꝰ in casu sincopis. Cũ autẽ morbꝰ est ꝑ se: accidit discoloratio et palor et apparet q̃si mortuꝰ. ſꝫ cito ꝯsumitẽ casus ⁊ paꝝ durat. In casu suffocatiõis mẽicis presentitẽ dolor ab vmbilico vsqꝫ ad muliebria. ⁊ cadit subito ⁊ repente. ⁊ stat qñqꝫ ꝑ. j. horã qñqꝫ per. ij. pre nimio dolore in casu cũ brachijs cõstringit matricẽ. ⁊ capite inclinato ⁊ depresso vsqꝫ ad genua. qñqꝫ etiã facit cõprimere locũ doloris cũ genibꝰ: vel etiã cũ manibꝰ hoĩm. ⁊ cuꝫ strictura dentiũ q̃si mortua cadit. si fiat ex retentiõe mẽstruoꝝ cogñscitẽ ex grauedie pectinis ⁊ renũ ⁊ coxarũ. ⁊ ꝑ hoc ꝙ ꝑ interualla ⁊ nõ repẽte fit accessio. ⁊ ꝑ hᵒ differt ab alijs spẽbꝰ sincopis. Maior eñ afflictio est et debilitas q̃ ex alia specie sincopis. qñqꝫ ꝑ vnũ diẽ. qñqꝫ ꝑ duos durans. ⁊ ꝓuantur sensu ⁊ motu. ⁊ qñqꝫ nõ motu nisi ꝑ horã. vñ etiam nõ sentiẽtes ꝑcutiũt terrã pedibꝰ ⁊ manibꝰ. qñqꝫ etiã ita sensu et motu priuanẽ vt etiã nec vita aliquo mõ hanelandi ꝑcipiaẽ nisi ex flosculo lane vl' pluma minima naribꝰ apposita. vel ex motu aq̃ posite in ampulla vitrea supra pectus. pulsus eñ

sepi⁹ nõ sentit.cognoscit etiã tunc ex iudicio pa. mẽstrua non currere mõ debito dicẽtis. Qñq3 aũt fit ex humore ↄtẽto in mrice ꝛ h' qñq3 cali do:qñq3 frõ. Si ex calõ cognoscit p pũctiões ꝛ arsuras q̃ sentiunt in ↄ fundo mrici. Uñ resoluunt q̃da3 fu mositates ca.ex q̃rũ diffusiõe p mẽ bra inascit q̃si calor febril. Si autẽ fiat ex hu.frõ:sentit frĩtas ꝛ aggra uatio in fundo mricis. Uñ resoluit q̃dã fumositas frã: ex cui⁹ ascẽsu p spinã ꝛ dos stomachi ꝛ circa splenẽ fit dolor ꝛ qñq3 quasi typ⁹ q̃tidiane. Si fiat ex abũdãtia spmatis cognoscit p exclusionẽ signoꝝ dictoꝝ. Et d' re pletiõe ꝛ humorositate mricis dixi in retẽtiõe.m.plen⁹. ❡ De vrina.

❡ De vrina no.ꝙ vrina citrina ꝛ te nuis cũ suba obscura:sincopĩ signi ficat in mulierib⁹ ꝛ sũt sinthomata tremor cordis aĩ defectio debilitas corpis toti⁹ cũ est morb⁹ p se. Cũ au tem ẽ ex alijs causis dict3 vt ex retẽ tiõe.M. ↄsidera decisiones ꝛ signa vniuscuiusq3 ꝑpria ꝛ ↄtẽta. Citrina est vel subci. ꝑpter frĩtatẽ mulieris naturalẽ q̃re colorari nõ p̃t. Uñ nõ fit citrina vel subci. nisi distẽpantia ex aliq̃ ca.cã innascat. Obscura est ꝑpter defectũ caloris naturalis nõ valẽtis depurare subam vrine. De bilitato aũt calore naturali debili tat virtus spũalis q̃ dilatat cor ꝛ ar terias. ꝛ iteꝝ ↄstringit q̃ patiẽte. ꝛ sincopis gñatur ꝛ in mulieribus ex melĩa naturali talis vrina cum suba tenui ꝛ obscura attẽdit. fit aũt ex fu mo adusto.q̃ resolut⁹ in vrina obscu ritatẽ facit ꝛ motui cordis ĩpedimẽ tũ p̃stat ꝛ q̃litate ꝛ ꝑprietate sui dila tationẽ cordis retardat ꝛ forsan ipa melĩa ĩnaturali circa cor dñante sin copis gñat. Obscuritas in vrina.ij. modis ↄuenit. Uel ex defectu caloꝝ naturalis vel ex fumo humoꝝ adu sti vel incipiẽtis aduri. Defectũ aũt cal.naturalis voco defectũ spũs na turalis.cui⁹ innato calore ꝛ digestio celebrat ꝛ vrine color intenditur q̃ uis ex accidẽtali calore siue a spũ vi tali distempato:sepi⁹ intẽdat. Intẽ dit ãt color vrine ab alieno.calore: s3 nõ gñat sicut augmẽtat humanũ corp⁹ ex terre nascẽtib⁹ nõ tñ ex eis gñat. Uñ colorata p̃ot eẽ vrina ꝛ de ficiẽs calor naturalis nõ valet eius suba3 depurare sicut cõuenit ĩ ydro picis q̇busdã.q2 nõ depurat a mul titudine fumoꝝ q̃ eã obscurãt. Ob scuritas etiã fit cum materia ĩcipit aduri ꝛ nigri fumi cum vrina exeun tes eã ĩficiũt sicut ↄtigit in tertiana duplici ꝛ causon cũ d3 verti ad q̃rta nam. Hmõi igitur vrina tria signifi cat. Uitiũ pectoris:si fuerit pauca ꝛ in sup̃ficie magis tenuis cũ ampul lis granulisq3 iunctis sibi. Signifi cat ẽt vitiũ splenis ꝛ epatis siccitatẽ s3 d' his alibi dixim⁹. ❡ In cura igr̃ suffocatõis mricis p̃mo fricent ex trema cũ oleo laur̃. ꝛ ro.añ. ꝛ vngã tur. Et vẽtosa sine scarificatõe pecti ni applicet. Ori ꝛ narib⁹ fetida ꝛ hor ribilia apponant. Licinia igit oleo puncta ꝛ accẽsa ꝛ post extĩcta.supra apponant. Silr̃ filtrũ aut pili canis vel hyrci.aut vngula accẽsa ꝛ extin cta fum⁹ narib⁹ applicet. Sriter oĩa h' legit exptũ puluis castor̃.galbani cũ aceto soluti cũ tãtũdẽ sulphuꝝ vl' silfij ꝛ peucedani addat supmitte.ↄ. h. Petroleõ sup carbones missũ m ꝛ narib⁹ admotum sola horribilitate spm̃ vitalẽ excitat q̃ p lacertos ꝛ ner uos ad cor ĩpetuose veniẽs ꝛ dehinc ad mricẽ fumositatẽ vl' quãlibet no ciuã materiã expellẽdo ꝛ ↄsumẽdo ↄfortat. Et no.ꝙ h' singulare ꝛ nouũ sc3 ꝙ in aĩatis corpib⁹ ꝛ in pluribus

opatõib⁹ fortior ē aīe actio q̄ natu-
re etiā in his q̄ pertinēt ad naturā
ꝓpter digniorē virtutē. Supposito
ria vero fumigia fomēta ⁊ vnguenta
⁊ oīa sīlia remedia oino aromatica:
ab vmbilico inferius fiāt. ⁊ maxime
musc⁹ xilocassia. ambra. ⁊ cāphora.
thimiama. gallia mus. storax. cal. ca
lam⁹ aro. lignū al. balsamum: ī fumi
giijs et ceteris remedijs ꝑcellunt. et
hec locū hn̄t circa nobiles. plebeiaꝝ
aūt remedia plenarie īuenire pote-
ris vbiq;. Excellētia ꝯsilij ē vt vene
reis obtēperare studeāt. q̄z q̄busdā
ex hoꝝ defectu vt delitiose viuētes ⁊
nihil exercitātes appetit⁹ venereoꝝ
⁊ ipoꝝ dissuetudines ex corruptiōe
semis nō educti vicia mr̄ici inducūt
diuersa ⁊ his cō fert suppositorium
ambre. Itē in accessiōe ligent cru-
ra ⁊ tybie. ⁊ fiāt scarificatōes mordi
cātes circa pedes cū sale ⁊ aceto ⁊ fu
miget lapdano ⁊ storace ⁊ silib⁹ dict̄
aut aliq̄b⁹ aro. p embotum aut alio
instr̄o aptato ⁊ coopiant hn̄ vestib⁹
ne fum⁹ ad nares ascendat. Et iterū
fetida ⁊ horribilia dicta vt fum⁹ amo
niaci. galbani. serap̄. asse fe. naribus
applicent ꝓuocet sternutatio. ex ca
stor. ⁊ pipe. euforb. piretro. ⁊ silib⁹.
Quidā aūt dāt tyriacā cū aliq̄b⁹ cō-
fortatiuis ⁊ vidi ꝓdesse. ventose sine
scarificatōe ponant circa coxas ⁊ in
pectine ⁊ iguinib⁹ vt attrahāt spūs
inferi⁹. ¶ Inungat os vulue intus
⁊ extra vnguētis siue oleis aro. Fu-
migiū ad ꝑfocatiōnē matricis vt eui-
gilēt ⁊ loquant. ℞. peucedani. ʒ. vij.
galbani. costi. añ. ʒ. xij. piperis gra-
na. xj. balsami modicum galbano in
aceto optimo infuso: cetera tūdant
q̄ tūdi pn̄t ⁊ cōmisceātur. Cūq; op⁹
fuerit super carbones ponātur ⁊ fu-
mus narib⁹ applicet. Extra casum
aūt ꝯ cām operādum est. Si fiat ex
retētione mēstruoꝝ curet vt dictum
est in eadē pas. Si ex calō hu. ꝓmuz
consilium est vt fiat flōmia de sophe
na interius ⁊ digerat materia ⁊ pur
get cum colagogo. Si ex fr̄o hu. di
gerat materia cum oxime[illegible] purge-
tur cum theodoriton eupiston. ⁊ si-
cut in ca. cā dz fieri stupha ⁊ dari ru
bea tro. vel requies: sic ī fr̄a fiat stu
pha ⁊ offerat metridatum cum vino
decoctionis cimini. ⁊. ʒ3. Ciminum
eñ valde aperitiuū est. Si fiat ex sp
mate corrupto frequenter fiat flōia
de sophena ⁊ fiant scarificationes in
anterioribus ⁊ posterioribus tybia
rum. Et singulis mēsibus fiat minu
tio d̄ altera epatica. ¶ Dieta sit fr̄a
⁊ pauci sanguis gn̄atiua si signa fri
giditatis nō concurrāt vt vrina al. ⁊
tenuis. liuida parum cum q̄busdam
resolutionibus piloꝝ aut harenosis
ꝑcipue si plures cause cōcurrāt ⁊ re-
tētio. M. ¶ Et si necesse est: purga-
tio fiat cōpetēs. q̄z q̄dā cū maxima
difficultate purgātur ꝓpter compa-
ctionē ⁊ contradictionē inuicibilem
a natura assuete aūt parūper facili⁹
ꝯducte sunt in ꝯsuetudinē. leuiusq;
purgationi obediunt. ¶ In quacū-
q; cā sit: hoc fiat remedium. Accipe
leuisticū absin. ysopum ⁊ filicem q̄s
sent parum ⁊ decoquant in aqua et
cathaplasment ab ore stomachi vsq;
ad muliebria supra ventrem ⁊ latera
⁊ eodem modo a pte posteriori filex
etiā p se vel absin. sic ꝑparatum in ꝑ
ma positione ꝑstat remedium. Item
salgemma nitrum puluerizent ⁊ dis
temperent cum aceto ⁊ aqua salsa ⁊
bombax intincta imponat. facit eñ
mordicationez ex qua quandoq; se-
men emittit. potent autez potiones
semen destruentes et consumentes
vt in satyriasi. ¶ Caueant a gene-
rantibus sperma neq; audiēda sunt

mendosa delirameta magistrorum q docent digitorum fricationem et regularium in regulari vsu veneris: hanc egritudinem remouere cum suis cartabellis nepharia scrutantes et a natura aut sacris scripturis aliena mouentes tanquam legis erronei naturalibus consumptis: in puluere et cinere sunt vento rapaci ventilandi.

¶ De precipitatione matricis.

Precipitatio matricis est declinatio ipsius ad aliam sui partem aut ex palisi matricis, quia relaxantur nerui ipsius, et precipitatur quandoque in dexteram partem, quandoque in sinistram, et cognoscitur per dolo. partis pa. factum ex compressione. ¶ Et quandoque cadit inferius sine exitu Unde dolor sentitur circa pectinem et circa renes. quandoque exit extra quod per iudicia pa. cognoscitur. Quandoque fit ex hu. contentis in matrice. vnde eisdem motis precipitatur matrix. Quandoque fit ex retentione. M. Unde menstruis retentis aggrauatur matrix et predictis modis precipitatur. Quandoque fit ex difficultate partus. Unde et quandoque exit matrix cum fetu. Si fiat ex palisi: quandoque fit ex fra sessione supra lapidem vel ex frigido balneo vel ex nimio potu aque frigide quod cognoscitur quia tunc insensibiliter exit matrix et sine dolore. Si autem fiat ex humore quandoque fit ex ca. quandoque est ex fro. Si ex ca. cognoscitur per arsuram et puncturam in profundo matricis. et quia a materia resoluitur quedam fumositas ex cuius distemperantia distemperatur totum corpus vt in primo cap. diximus et in tempore. M. aliquid colicum expellitur. ¶ Si ex frate: cognoscitur per aggrauationem et algorem et pondus matricis et inde resoluitur quedam fumositas per spinam et membra que sentitur quasi esset typus quartane et in tempore. M. emittitur aliquid flicum vel aquosum. Si fiat ex palisi: digeratur materia cum oximelle. purgetur cum thzodoziton cupiston vel benedicta tertia die fiat stupha de calamento origano lauendula. saluia. nastur. primulaveris consolida ma. et ruta. Exeunti detur metridatum vel tyriaca cum vino decoctionis saluie. Sequenti die apiatur sophena interius fiat vnguentum ex succo lapacij acuti et oleo nucum et cera et apponatur puluis thuris et masticis. et fiat inunctio ab vmbilico inferius vbique ante et retro. ¶ Idem etiam succus admiscetur cum aggripa per ebullitionem et fiat inunctio. Et supponatur ceroneum vel dyaceraseos. Item fiat inunctio supra pectinem cum melle ca. et super renes. et superaspergatur pul. de thure. mastice cornu ceruino combusto pice communi vel colof. se. sinapis et nastur. et tunc cooperiatur cum pellicula. ¶ Si autem sit ex fro hu. eadem est cura. Si fiat ex calido hu. digeratur materia cum oxizacara purgetur cum electuario de succo ro. tertia die fiat bal. de herbis frigidis. Exeunti a bal. offeratur rubea tro. ¶ Sequenti die fiat flebotomia de sophena. et tunc inunctiones frigide. electuaria sirupi. emplastra que dicta sunt in calefactione epatis cum humoris vicio sunt apponenda. ¶ Item accipe mel, et oleum an. et puluerem cimini. ista coquantur insimul et intingatur lana succida vel filtrum ru. et ponatur supra regionem matricis istud fiat post repositionem matricis in suo loco. Si fiat ex difficultate partus reposita intus matrice manu obstetricis oleo iuncta localia modo dicta et dicenda in exitu matricis adhibeantur. si fiat ex retentione m. pronocetur

vt dictū est supra odorifera vel aromatica narib⁹ apponant̄ ⁊ ex fetidis fumigent̄ muliebria. Uñ speciale ē ꝙ sup̄ carbones lētiscinos vel iuniperinos ponat̄ mastix colof. ⁊ inde matrix subfumiget̄ ꝭm cōstā. idem fiat de stercore bouino. ventose sine scarificatiōe vel oīa supi⁹ dicta: circa vmbilicū imponant̄ ꝓuocet̄ etiaꝫ sternutatio sicut ī suffocatiōe mr̄icꝫ Et fiat eadē cura q̄ in exitu longaonis inuenitur ⁊ in casu mr̄icis. basta regia specialis est data in potu.

¶ De exitu mr̄icis inferi⁹ in capl'o cōi ⁊ aliis causis omissis ꝑtractabimus.

¶ De excoriatōe mr̄icꝫ.

Excoriat̄ matrix interius sepi⁹ ex acumine co. adherentis lateriꝭ⁹ ipius in eius ꝯcauitate qđ cognoscit̄ ꝑ pūcturas ⁊ arsuras ⁊ q̄r resudat humiditas citrina. ⁊ aliqñ patit̄ scabiē ⁊ pustulas ⁊ cognoscunt̄ ex pruritu ⁊ supfluitatibus diriuantib⁹ ab ipa. Digerat̄ ğ materia cū oxiꝫ. purgat̄ cū el'cio de succo ro. tertia die fiat bal. de herb frīs. exeūti offerant̄ rubea tro. Sequēti die fiat fl'oia de sophīna īterio ri. ⁊ tūc distēperet̄ liciū cū lacte vaccino. ⁊ iniiciat̄ ꝑ pessariū ad pōdus ℈.j. lb. de tertio in tertiū diē. ¶ Iteꝫ pulverizetur papauer al. gūmi ara. dragagāti spodium. añ. conficiant̄ cū aq̄ plu. resolutōis dragagāti ⁊ īformenf tro. ℥.j. et vnus distēperet̄ cū lacte vaccino ⁊ ꝑ pessariū iniiciat̄ Ualēt etiā iste iniectōes ꝯ excoriationē vesice. fiat etiā iniectio ex medulla vituli ⁊ filiꝭ⁹ ⁊ sic scabies prurit⁹ resoluent̄. Unguēta ad scabiem ⁊ colamēta iniiciant̄. Studeas aūt in mūdificatōe mr̄icis post istas iniectiōes ne sterilitatē inducāt sempiternā. Caue aūt ne iniicias aliq̄d violētū ſꝫ operis cū his q̄ iuuāt in q̄cūqꝫ excoriatōe iugiter. Simboluꝫ em̄ hñt. Itē conferunt ea q̄ dicunt̄ in apostemate matricis.

¶ De apostemate in matrice.

Apostema fit in mr̄ice ī diuersis ꝑtib⁹ ipsius. Qñqꝫ em̄ fit in fundo ipi⁹ qñqꝫ ī āteriori vel īferiori orificio eius. Si auteꝫ fiat ī fundo sentit̄ dolor a dyafragmate vsqꝫ ad muliebria. Inflant̄ latera. Seq̄tur difficultas īspirādi ⁊ respirandi maior tñ erit dolor circa vmbilicū ꝙ in aliis ꝑtibus. Si fiat in inferiori orificio mr̄icꝫ cū ꝑdictꝫ sintbomatibus maior sentit̄ dolor circa ꝑtroneōr renes ⁊ pectinē. Itē qñqꝫ fit đ ca. cā. qñqꝫ đ frā. Si đ ca. aut de sanguis: aut de colera. si de adest dolor pūgitiu⁹ ī loco collectionis febris cōtinua nō multū intēsa inflatio venaꝝ sophenaꝝ. Urina ru. vel subru. vel turbida ꝑ totū liuens aliqñ subcirculo. Si ex co. oīa signa intēdunt̄ ⁊ ꝑ citrinitatē oculoꝝ ⁊ faciei ⁊ ꝑ vrinā ru. vel subru. ⁊ mediocriter tenuē vel mediocrē ⁊ aliqñ liuētē ī circulo. Si ex fl'ate. aggrauatio ⁊ pōdus mai⁹ est solito turbatio vrine ⁊ ꝑua coloratio ⁊ cineriti⁹ color ⁊ subcirculo. Si ex mel'ia magnū est pōd⁹ mēbri ⁊ liuiditas sophūarū lēta fe. vrina mediocrꝫ ⁊ liuida qñqꝫ plūbea. Urina aūt tenuis ⁊ al. ī apostemate mr̄icis mala. Particularibus igit̄ ꝯuenietib⁹ ī oī cā fiat fl'oia de sophīna sub cauilla pedis īterius a ꝑncipio vsqꝫ ad q̄rtū diē īīstēduꝫ ē cū repcussiuis in augmento cū dissolutiuis in statu cū maturatiuis q̄ dicta sūt in apostemate renū ⁊ vesi-

ce.⁊ alibi copiose. Specialia mollitiua sunt adeps galline anseris.medulla cerui.vituli.cera ru.oleum ro. lac mulieris albumē oui. ex his fiat inunctio ex⁊ iniectio ītra.farina fenugreci cum axungia anseris vꝫ ad duriciē mr̄icis. Ponanť maturatiua vt in alijs apostematibus.sꝫ sp p̄cedat purgatio tā in ca. ꝙ̄ in fr̄a cā. Rupto apostemate qđ cognosciť p eductionem saniei.admisceať tertia ps mellis dispu.mulse tep̄.⁊ illđ totū iniciať ad pōd⁹lib.j.singl' diebus ad mundificatiōeꝫ saniei. Ideꝫ fiat de sero capno ⁊ melle. Mūdificato apostemate liciū distēperatum cū lacte vaccino iniciať ad pōd⁹.li.j. Silr̄ trocisci p̄dicti de papauere al.⁊ eisdem localib⁹ curať vt apostema stomachi qđ cognosciť p se. continuū⁊ intolerabilē stomachi dolorē⁊ special'r post ciboꝝ assumptiōeꝫ ⁊ pvomituꝫ ⁊ nauseā. Sꝫ distingue vt supra p turbationē vrine.⁊ aliqñ p liuorē eiusdē. Sed in apostemate stomachi đ ca.cā dꝫ fieri fr̄oīa đ epatica.in istis de sopbena.

¶De vulnerib⁹ matricis.

¶Uulnera matricis recētia mūdificanť cū succo aruogl'.solať.cū alb. oui'succo portula. Si vene corrose fuerint imponať succ⁹cētauree cum sanguie dra. mēta.bolo. aristol'.rotū licio.acatia ⁊ silibus. ¶Itē fiat nastare, ex cāpbora litargiro. bacc lauri. albu. oui ⁊.oleo ro.

¶De cancro matricis.

¶Qñq aūt ex vulnerib⁹ nō curatis fiūt cācri q̄ si medicaminib⁹ non cedūt:nō est imorādū. Dicit eñ Ipo. Quib⁹ aūt abscōditi fiūt cancri:nō curare meli⁹est. curati eñ citi⁹ p̄eūt nō curati:multos dies pficiūt. Isti sunt q̄b⁹ ptes ille qñq pruriunt.q̄s in scalpēdo excoriant,ex q̄ nascunť qñq pustule q̄dā q̄ maxime ledūt ptes illas.q̄s iungim⁹ h̄ vnguēto qđ valet ad vsturas ex igne vel aq̄ ca.factas⁊ ad sil'es excoriatōes. Rx. litargir̄.oleū vitella ouoꝝ. cerā paucam masticē.olib.⁊ sepū arietinū. Conficianť sic.pomū colloqn mūdatuꝫ ab exteriorib⁹⁊ īteriorib⁹ suis: terim⁹ ⁊ tritū ponim⁹in olla sup ignē cum oleo⁊ cera.⁊ sepo.⁊ cū bn̄ cocta fuerint tūc masticē⁊ olibanū pulueriza ta īponim⁹⁊ p pānū colam⁹. Et no. ꝙ si q̄s ppť arsurā hoc vnguēto fuerit vnct⁹ dꝫ loco inuncto foliū edere coctū in vino supponē. Sūt aūt q̄dā mulieres q̄ saniosū fluxū q̄si ex apostemate patiunť in mr̄ice vt sunt q̄dā vetule. Sꝫ his ī mēstruis puocādis nō ē subueniēdū cū sint steriles debitū tp̄s trāseūtes. Sūt etiā alie sil'i mō steriles.sꝫ saniē de mēse ī mēsem educētes ad modū mēstruoruꝫ. ita vt cū tpib⁹ psuet mēstrua negenť loco mēstruoꝝ ppť s̄ratē q̄si apostematis saniē cū fluxu laboriose emittūt. ¶Itē suffumigatio fiat ex herbis diuersis ca.mēstrua puocātib⁹⁊ digerētib⁹. Post hoc distempeť trifera magna cū oleo puleg. vl' mu.sce lino.⁊ pāno lineo vl' bōbace vel lana succida īuoluim⁹⁊ nature īponi facimus. Sunt⁊ alie bn̄tes fluxū saniosum cū mēstruis q̄s supsedere puenit eruce agresti in vino decocte sup tabulam posite ;pāno lineo interposito dū mō sit ca. Ad h̄ idē malū accipim⁹pulegiū pulverizatū ⁊ saculo īponim⁹. Qui in tātū lōgus⁊ latus fiat:vt vtraq pudibūda amplectať sic etiā sit parat⁹: vt pudēdis possit ligari.q: patiens semp dꝫ ferre alligatuꝫ.sꝫ prius ad ignē calefactū. vt et an⁹⁊natura ipi⁹calore confor.entur vl' alie herbe ;pstrictiue calefaciētes ad idem apponantur.

¶ De ventositate matricis.

Entositas fit in matrice sepius vt vent⁹ attractus ab extra. Aliqñ ab interioribus veniens tumorem ⁊ dol. generans ⁊ cognoscit p inflationem ⁊ rugitū ⁊ torsiones ⁊ dol. ipsius ⁊ deambulationes in ipa. ¶ His conueniunt ef̄cia extenuatiua ventositatis sicut dyaciminū. dyaspmaton fiat cathaplasma ex filice ⁊ cimino d̄coct̄ ī aq̄ Item filatum crudum in cineribus ⁊ aqua coctuꝫ eodem mō cathaplasmet. ⁊ istud operatur potenter contra puncturam nerui in st̄omia, puocet sternutatio vt ī suffocatōe m̄ric̄ fiant etiam ex eis fomentationes ⁊ stuphe extenuatiue fomētent ergo cum decoctione folioꝝ sinap̄. vel rape: q̄bus qñq ptes ille pruriunt.

¶ Quedā aūt ventum in dextra vel sinistra pte matricis habent vt quasi rupte vel yliose appareāt. Cognitio igit ꝙ nō sit ex infl̄ōne vel ruptura doloꝛ. sed ex ventositate matriceꝫ comprimēte fiat bal. ex decoctione malue. vitreole. i. pitarie. ⁊ ī balneo fricent ptes frequenter ⁊ plante tractent mollificando bene ⁊ diu. Post exitū aūt a balneo fiat empl̄ꝫ de succo rapistri. ⁊ farina ordei aliquātulū tep̄. ⁊ hoc fiāt frequētius. No. ꝙ doloꝛ iste acutissimus est sepe vt in yliaca. Uñ medicamina summe extenuatiua q̄ ibi ⁊ alibi sepe dicunt cō uenit hic adhibere.

¶ De ydropisi matricis.

Dropisis matricis qñq fit ex retentione. M. ⁊ tūc non curat nisi cū eductiōe M. fit aūt qñq ex vētositate ⁊ f̄rica humiditate congelata in matrice. Differt hec infl̄o ab impḡnatiōe his signis hec infl̄o venit subito. illa paulatiꝫ hec qñq aduenit qñq recedit alia manet vsq ad ptum. ista vagat de loco ad locum illa nō. Item motus in p̄gnātibus fit certis horis ⁊ certis tp̄ibus. in ydropisi matricis est motus inordinatus pluries ī nocte in die raro. Item impḡnatio nō hꝫ fieri nisi cuꝫ prius ordinate se habuerint mēstrua: ydropisis cū inordinate fastidium fit in ydropisi matricis cū abominatione potus impḡnatio fit sepe cū siti. ¶ In ydropisi matricis gene sunt molles vltra modū ⁊ extremitates digitorum in p̄gnatione nō. Itē p̄gnantes qñq bene colorant. q̄ patiunt ydropisiꝫ nō. Differt a vētositate matricis. qꝛ ex leuissima cā recedit. ista nō. Uentositas qñq ē ī vna pte cū maximo dol. ista semp p totum. Itē ventositas est in cōcauitate. hoc est ex complexione mutata ipsius deficiente virtute digestiua tñ in vtraq cōueniunt digestiua ⁊ vētositat̄ extenuatiua. Uñ a q̄busdam idem morbus existimat hic aūt cōpetunt euacuatiua mali humoris a matrice.

¶ Digerat materia cuꝫ decoctione herbaꝝ diur. vt apij. anisi. costi. maratri. diptāni. spice. ⁊ siliū cum oximelle diu r. p. xv. dies p̄cedentibus ef̄cijs. dyatrion. pipeon. dyacalamēto. Digestia materia purget cū theodoritō. eup. acuato. cuꝫ. ʒ. ij. aloe. vel cum. ℈. j. scamo. ¶ Si fortis sit dentur pillule in sero. ix. vel. xj. vno die interpolato: stuphet cum decoctiōe herbarum diur. vt thimi. calamenti origani. satureie. lauēdule. rute. puleg. artherie. foliorum lauri summitatum iusquiami. cimini. ethiopici. cuiuslibet generis apij. ⁊ similium.

¶ Stuphā sustineant quantum poterunt in fine stuphe. ipe herbe immittanť & ex illis matrix & loca adiacentia fricenť & fiant que in superiori capitulo dicta sunt.

¶ De sophisticatione vulue.

Orrūpunť q̄nq; virgines. vñ & ianua ampliať. ita vt corruptela pateat ɔtīgētī & merito repudiū patiunť & in sempiternū dedecus vel diuortiū ī vtriusq; periculū tā viri q̄ mulieres sortiuntur. ¶ Igiť hoc clargatum optȝ restringere vitiū. & est ipsius mulieris conamine sophisticatū palliare. Ut tamen s̄m ordinem ꝓcedamus in p̄mis cognoscať cognoscere desiderātibus ne dolus dolo patrocineť. vel simplex dolose muscipula claudať. Uirginitatis autem signa sunt pudor & verecundia cū casto incessu loquele gestus. gressus cum despectu applicationis ad virum quodaȝ toruo aspectu. Sed in sīlibus docte effrenes mot⁹ didicerūt castigare & falsitatem sub specie veritatis palliare ideo ad illa ɔuertamur. Asserūt magistri q̄ virginū vrine lucide sunt et clare & pure. & est q̄nq; alba. quando q; glauca. Si aūt sit aurei coloris. clara & pōderosa: animum cocūdi significat. & hoc etiā verū est in corruptis. ¶ Corrupte eī mulieris vrina turbida ē. & spma viri apparet ī fundo vasis. s. incorrupta de nouo. Mēstruantis aūt vrina sanguinea ē, nisi pallieť. Urina aūt tenuis & glauca ī mulieribus: menstrua p̄cessisse significat & hoc in vtrisq;. s. corruptis. et nō corruptis. Sagathe mulier subfumigeť & optime coop̄iať & si p os & nares fumū senserit: virgo non est. ¶ Itē deť in potu. si virgo non est: statiȝ cōminget se. Silr̄ fiat ex gith fumigatio si non est virgo minget. Iteȝ fumigeť floribus reumicis. si virgo est: pallescet: si nō humor ipi⁹ cadet supra ignem. Iteȝ fumigetur lapatio. & si minxerit: virgo est. Ad sophisticandā ianuam vt virgines appareāt. fiat ꝑclisma. ℞. aluminis pulueris nitri subtilissime cribellati. & gipsi. & fe. vtrice. & arillorum. et nucleorum tamarindoruȝ equaliter puluis oīm cum farina siliginis cōmisceať & loco imponať. Dum enim coierint de solo puluere fricetur circa locū. sed cum ꝑclisma remouetur lauet prius locum cum aqua decoctionis lenticule vel pluuiali & superponať postea nitrum & coeat & in modum virginis sanguinē emittet. Apponanť emplastra dissintericoꝝ ex mirra. mastice. bolo. galla. gipso. pice greca. olib. cornu cerui. ꝑsidia tāno. attramēto. cinamo. gariof. nuce mus. & sil'b⁹ & ea q̄ dicta sunt ī fluxu. M. ¶ Itē ad magnitudī. instrumēti. & grauem eius odorem ne inepte & fastidio se viris appareant. & nō cōtemnanť & vt moderetur natura. artificio modereť. fiat aqua constrictiua & aromatica. ℞. corticeś mali gra. gallas. cortices siue frondes lentisci. radices & folia pētaf. radices iunci triangularis. radices & folia consolide ma. & medic. folia lauri. & roris maris. folia mirti & fructus eius & rosas. hec omnia simul bulliant in aqua plu. in quorum colatura: bulliat mastix. olibanum. galbanum. serapi. gummi. arabicum. cedule. pargameni de vitulo.

Sed postq̃ satis bullierint colen-tur colature addantur folia lauri nõ bullita. et rose vt bñ redoleat. hac aq̃ lauet mulier pudibunda sua intus et exterius et circunstantias bñ mundificet et diligenter abstergat intus et extra. deinde stringat crura vt tota humiditas relicta effluat. deinde panno immisso fortiter exsiccet. deinde vt redoleat. habeat puluerez de rosis siccis gariof. nuce muf. carda. galã. folijs lauri siccis. de h̃ puluere parũ in ore suscipiat et masticet parũ et accipiat iter man⁹ et fricet pectus et mamillas et assellas. pectẽ. et pudenda et oĩa adiacẽtia cũ aq̃ ro. asp-sa. et tũc cũ viro coeat. et hoc faciat q̃tiẽs ad virũ accedat. et hec tã cõiugatis q̃ incestis et q̃ virginib⁹ p̃dictis vitijs laborantib⁹: opitulant. Quedã aũt vno die anteq̃ coeant vt virgines appareãt. sanguissugã ad os vulue caute ne subintret apponunt vt sanguis exeat et in crustulã ꝯuertat. Itẽ constrictorium vt mulieres large cõstringant accipe alumẽ al. et distẽpera in aq̃ vbi coctũ fuit pulegiũ et siles herbe ꝯstrictiue et pãnum lineũ in ea intinctũ bis vl' ter in die applica. et si mĩxerit. iterũ appone. sȝ prius est abluẽda cũ aq̃ in q̃ distemperatũ est alumen. Ad idẽ cortices radicis cãne et ylicis teneritatẽ ꝯtritã distempa cũ aq̃ plu. et cũ pãno vel bõbace: nature appone p̃dicto mõ et añ horã coit⁹ remoue. Ad idẽ efficacius. Uitrũ redige in puluerem et appone nature. Ad idẽ. R̷. ro. gallas. sumac. plãtag. simpbitũ. chimoleam bolũ ar. alumẽ in aq̃ plu. decoquantur hec oĩa. et inde fomentent pudẽda. Si mulier fortẽ sudorẽ patiat ꝓpter coitũ: eat ad stuphas et balneat et lauet vino decoctiõis mirtillor vel folior mirti et ro. et silib⁹ odoriferis.

Qȝ si vulua ip̃i⁹ ex coitu inflet. Sedeat in aq̃ vbi decocta sint malua et pulegiũ. Et si nimis stricta ẽ: cuȝ humidis ẽplastret vnguẽtȝ et ãpliabit aut si necesse est: bñficio cyrurgie ei opitulabit. ¶ De ĩpedimẽto conceptionis. ¶ Impedimentum conceptiõis multis de causis hȝ fieri quãdoq̃ a caliditate. quandoq̃ a frigiditate quandoq̃ a siccitate. quãdoq̃ ab hu. Sed quando est ab humiditate semꝑ est cum humoris vitio. Relique autem, q̃nq̃ cum humoris vicio q̃nq̃ sine. Si sit ex cal. cã sine hũoris vicio cognoscit ꝑ calorez in ꝓfundo matricis ꝑ punctiones oculorum et palpebraruȝ et amaritudinẽ oris et sitim continuãt ꝑuam in tempore menstruorum eductionẽ ꝑ appetitum et delectationem coitus et citam in coitu resolutionem et pilositatem muliebrium et ꝑ vrinam coloratam et tenuẽ maxime si particularia conueniunt. Si sit ex caliditate cum humoris vitio: cum istis semꝑ est pondus et grauedo. et vbicũq̃ est vitiuȝ humoris: est pondus et grauedo. Si sit ex frigida causa sine humoris vitio cognoscit ꝑ algorem et frigus in profundo per faciei discolorationez et fastidium coitus et eiusdem abominationem. et per paruam M. eductionem per nuditatem muliebrium. et vrine discolorationem. et tenuitatem et tardam in coitu resolutionem. ¶ Et si sit cum humoris vitio: est⁹ cum istis signis grauedo et pondus. Si sit ex siccitate sola: cognoscitur per ariditatem matricis. et corporis extenuationem. lingue siccitatem. oris amaritudinez. sitim continuaȝ appetitum coitus: ꝑ paruam vel nullam tempore. M. eductionem. vrine tenuitatem muliebrium a pilis nuditatem. Si cum

humoris vitio cum predictis adest pondus matricis et aggrauatio. Si ex humiditate fiat cū hūoris vitio. cognoscit̃ p matricis remollitionē et p habitudinē corporis silem et digitorum et p multā aquosi spmatis in tpe coitus eductionē. et p alia signa dicta de replōne matricis in caplo de retentōe menstrui. ¶ Itē impedit̃ sceptio ex nimio fluxu mēstrui vel nimia retentōe eorum. qd̄ cogscit̃ p idicia pa. qñqȝ ex apostemate matricis. qd̄ cogscit̃ p signa dicta. et modis ibidē dictis curat̃. Qñqȝ āt fit ex piguedine nimia circa orificium matricis intrinsec⁹ exñte. qd̄ cogscitur p pinguedinē et repletā habitudinē corpis. et qr mulier sentit tpe coitus quasi clausurā orificij mric. Qñqȝ fit ex debilitate matricis. qd̄ cognoscit̃ p debilitatē corpis. et fastidiū ipsi⁹ mulieris. Qñqȝ ex distēperantia spmat viri in aliq̄ q̄litate qd̄ cognoscitur p predicta supius in suis locis. Quandoqȝ ex nimia lubricitate villorum matricis nimis ī actione deficientiū: quib⁹ semē inuiscat̃. Qñqȝ ex liquiditate ipsius spmatis. qd̄ in actōe ex̄ fundit̃. Qñqȝ ex tortuositate ipsius virge non proijciētis semē recte. Qñqȝ ex aliqua nascētia in matrice in pfundo sed iste modus et tortuositas virge nō suscipiūt medicationez. Si fiat ex ca. cā vel fra cū hūoris vitio curet̃ vt dictū est in p̄cipitatōe mric. Si fiat ex humiditate: curet̃ vt p̄cipitatio matricis ex humiditate. frigida matrix et humida curet̃ vt diacalamento. trifera magna. dyasene. dyacameron muscato. pliris. dyacimino. dyamargariton. suffumiget̃ cū aromaticis. qualia sunt: myrrha. storax. cal̄. olib. lapdanū. confectio muscata. ambri. et si ex his fiat pessārium: magis iuuabūt p totā noctē. Dolorē matricis ex frate et humiditate curat puluis sene bibit⁹ cum vino calido. ¶ Inter oīa vitia mric. sola nimia humiditas q̄ cogscit̃ ex frequenti effusione spmatis magis impedit sceptū. vt in mulierib⁹ apparet instante tpe coitus vel menstruorum. Mūdificet̃ g̊ matrix a tali spurcitia et supfluitate: cum suppositorio de farina nigelle sfecta ī solida substātia cuȝ melle et oleo ro. vel cōi inuoluto panno subtili ī modū digiti minoris īmittat̃ interius et teneat p totā noctē vel ampli⁹: et ligatū coxe filo forti ne matricē ītret Si aūt muscillagines et supfluitates cū menstruis exierint bonū. erit et hoc frequēti⁹ iteret̃ tpe mēstruorum vsqȝ ad ipsorum eductionez. Et studere oȝ in mundificatōe matricis per iniectiōes: sed iniectiones nō sunt multū assuescende. qr nocumentum inducūt. Si ex acumine nigelle matrix doluerit: vngant̃ ptes interiores oleo ro. aut cōi vel butyro recēti sine sale. Si fit ex siccitate sp fit sine humoris vitio. fiant vnguenta resumptiua. et balnea. elc̄ia. et syrupi qui dicunt̃ in ethica. Utant̃ mlt̄a requie. et ocio et dieta valde nutribili. pessarizet̃ iniectionib⁹ de medulla ceruina vl̄ bouina. butiro sine sale et recenti. adipe gallinaceo. anserino. ista oīa admisceant̃ cum decoctione altee. ficuū siccarum pinguium dactilorum. vue pas. enucleate. se. lini. et fenugre. cuȝ modico melle. addito modico dragaganto et gūmi arab. Utat̃ electuario ad restaurandum humiditatē. electuario resumptiuo dyapenidion. dyairis. si fuerit siccitas cū calore: vtat̃ dyamargariton. nutriat̃ cū lacte caprino mane mulso circa aurorām et statim bibito.

Utantur multo somno ꝛ ꝓlixo. vitellis ouoꝝ molliū. tritico bn̄ cocto in aq̄ ciceribꝰ bn̄ coctꝫ. tri. risi. faba fracta. auenato. amigd. pineis. auellanis. ficubꝰ siccis. balneet̄ aliquandiu in aq̄ decoctōis altee. ꝛ de eadē altea trita cū axungia recēti porcina fiat empl'm ab vmbilico inferiꝰ. Si aūt fiat ex pinguedine nimia: minuat̄ de sophena. ꝛ fiat subfumigatio de calamēto. origano. ruta. folijs marrubij. ꝛ filicibus in aq̄ coctis Etꝰ fiat subfumigatio sup carbones de thure. mastice. myrrha. et aloe. puluis tartari iponatur ꝛ quotidie vtat̄. in cibis cū alijs ꝯsūptiuis. Si fiat ex debilitate matricis: offerat̄ dyarodon. iubi mane ꝛ sero. et seq̄tur vsus syrupi qui fit ex menta et balsamita ꝛ hasta regia. radicibus satyrionis. ꝛ pineis. ꝛ in fine decoctionis apponat̄ muscus. ¶ Item accipe. ℥. j. lapdani. ℥. ß. storacis cal̄. gariof. ligni al̄. ro. an̄. ℥. ij. ambre. ℈. j terant̄ cū pistello ca. ꝛ apponat̄ aliquid de aq̄ ro. muscata. ꝛ formētur troc̄. ℈. j. ꝛ bis in ebdomada qn̄ ierit dormitū ponat̄ vnus tro sup carbones ꝛ īde subfumiget̄ mulier sedēs sup sellam ꝑforatā. ꝛ statim post stuphaim inungat̄ os matricis cum aq̄ ro. muscata: ꝛ post desiccationē accedat ad coitū. Ualent etiā in causa f̄ra ꝛ humida et in pinguedine matricis. Si aūt fiat ex calido spmate maris ꝛ in coitu sentit mulier quasi flāmā ignis in matrice. ꝛ curat̄ vt cā ca. matricis. Si ex frigiditate co gnoscit̄: q2 mulier i coitu sentit q̄si glaciem in matrice. ꝛ curet̄ vt frigida causa matricis. Si ex siccitate: cognoscit̄ ꝑ siccitatē matricis ꝛ adherentiam ipsius in collo matricis ex viscositate. ꝛ curatur vt siccitas matricis. Si ex humiditate que cognoscitur per liquiditatem spermatis cito se per matricē diffundentꝭ: curetur vt humiditas matricis.

¶ His ꝯsideratis ꝓcedendū est ad cōmunia fiat hoc qd̄ in omni causa cōmune est. accipe matricē leporis desiccatam ꝛ puluerizet̄ ꝛ puluis talis mulieri exeunti a balneo offeratur cū vino ca. muscato ꝛ in hora seq̄ti facta desiccatōe corpis: coeat vulua etiā leporis sicca data ī potu facit concipere. Sil'r arthia. sil'r cor salmonis crudū transglutitū. Mūdificet̄ matrix cum succo mercurialis ꝛ subfumiget̄ cum storace cal̄. et coeat. Et caueat ab acruminibus ꝛ a salsatis. ¶ Item si bestie ruminātis. s. ouis spuma cū digito circa os tollatur ꝛ cū vino sicienti mulieri in potu detur: ꝯcipiet. Uiro detur cor leporis in potu ꝛ statim ingrediat̄ ad mulierem. ꝛ mulier abstineat ab aceto ꝛ acrimonijs ꝛ salsis. nec lauetur diebus. vij. post. Item si necesse est vt purget̄: cum cōpetenti medicina. fiat: vt si est ex frigida cā. fiat ei medicina de. v. generibus mirabolanoꝝ vel benedicta. post ītret balneum. Sequenti die fiat minutio de sophena vel scarificatio ī tybijs. Sequenti die post minutionē detur trifera magna opiata cum vino calido. balneum fiat ex aqua decoctionis mente. maiorane. mellisse camphorate. ro. malue. brance v2: mirte. pimpinelle. foliorum citri. et lauri. ꝛ in balneum proijciatur oleū muscellinum vel laur̄. hec balnea īgrediat̄. mane. ix. diebus cōtinuis ꝛ cum intrat balneum et lectum ad dormiendū: recipiat de hoc electuario. ℞. spice. nucis musca. gariof. gallan. carda. piperis lon. storacis. calamite. alipte. equali pondere. bistorte ad pondus omnium. confice

cum melle addito musco. In omni sero fiat suppositorium ex trifera magna et puluere olibani et oleo musceli. quod teneatur usque ad medietatem noctis. Quo extracto: supponatur sibi modicum suppositorium ex nuce musca. gariof. ligni al. stora ce cal. musco. simul confectis cum storace sine aliquo liquore. hoc. ix. diebus facto post emundationem menstruorum fiat scarificatio post tybias et sero fiat fomentum ex aqua plu. decoctionis bistorte. pulegij. Consequenter fiat suppositoriū ex ambra musco. et alijs speciebus dictis. his tribus diebus facto quarto die fiat predictū fomentum sero ex pulegio et bistorta. et tunc primo vir cum ea coeat. hec autem fiant si causa est humida que est precipua causa impedimenti.

¶ Item pessarium nobile et probatum sedans dolorē matricis et impregnans valde. ℞. cerebri cerui vel vituli et ysopi humide. et butyri cocti. caprini et butyri recentis vaccini et gūmi amigd. storacis al. liquide. et mellis. omnium ana. ʒ. j. olei de spica. ʒ. ij. terantur sicca et liquefiāt humida et misceantur et conficiantur et sumantur in lana tribus diebus. deinde coeat. Ipsa enim procul dubio impregnabitur. viscus quercinus cōfert. similiter myrrha cum arthemisia. Aliquādo autē fit impedimentum conceptionis propter pinaculas sibimet coherentes nō potentes se mūdificare. sed tunc summa mundificatio cura est. ¶ Aliquando autem membranum innascitur in sinu muliebri et similia. Unde orificium obstruitur et viris inepte redduntur. que aut visu aut tactu patefacta: cyrurgie relinquantur. Que autem fastidiunt coitum: accipiant in cibo testiculos ceruinos. aut summitatē caude vulpis aut testiculos tauri. hec enim mulierem ad libidinem excitant. Si virga felle verris liniatur: voluntatem coeūdi excitat aut si suppositorium eo inungatur: aut cum felle capre et se. vertice mulierem delectat in coitu. ¶ Idem asserunt de succo. spuiue. Item coagulum leporis cum vino mixtum. et potui datū facit cōcipere. Quandoque autem dubitatio est cuius culpa aut viri aut mulieris proueniat īpedimentū. quod dicūt sic posse discerni. supra maluā siluasticam mingat mulier in vase. et in eo iaceat triduo si tūc arefacta fuerit malua: nō pōt concipe. si viridis: nō ē culpa mulieris. Itē tā vir quam mulier singulis vasis mingant. et in eis furfura macerantur et in furfure cuius vermes inueniuntur sterilis est. Quandoque autem impeditur coitus ex maleficio atque conceptus. Et dicunt quod argentū viuū delatū aufert maleficia in coitu si ipsa sit nimis stricta maleficio: vel ille īpeditus. Et fiāt ea que diximus ī approximeron contra hmōi cām. Mulier autem nolēs cognosci ab aliquo: vt quidā dicūt deferat secum cornua limacie. Hūt enim virtutē specificam coitū impediendi. lapatium cōbustum corā femina. facit eā commingere velit nolit. ¶ Dicūt autem quod mulier suffumigata aromaticis inferius per vuluam bñ cōtenta si odor per mediū corporis naribus nō sentiatur sterilis est. Et de impedimētis conceptus et sterilitate. melius ē tacere quam in propatulo venenosis virus effundere. neque fieri debet nisi necessitatis articulo. et tunc fiant aliqua leuia. aut consumptiua que in matrice ponantur. vt que sunt multum calida vt allia. aut laxatiua vt scamonea. aut consumptiua vt nitrū. aut a virtute vt pomū quercus. aut intus crescendo vt granū ordei. Et

de rebus sterilizātib⁹ est vermis lucens de nocte sepius potatus a viro que facere oīno inhumanū est. et iō cum inimico est puniendum.

¶ De generatione embrionis.

Conceptio aliquādo operante opifice ministrāte natura nō impedit sed semē retinetur: vegetat et nutrit et in humanā machinam erigit. Querit aūt h̄ quid faciat sanguis menstru⁹ ad spma. et ex quo spmate fiat embrio. Aristo. eñ ponens spma hoīs pncipium formale qd nutriri h̄z ex sanguine menstruo videt dissentire a medicis qui ponunt spmata viri et mulieris in vnā substantiā ɔuenire embrionis. ¶ De hoc dicit Auicē. pueri et adeps vt ipleant loca pma membroꝝ vacua gñant ex sanguie menstruo ipuriori. et ex sanguie mē struo puro qui h̄z silitudinē cū spermate. et ē aptus nutrire. q̄ vō de sanguine mēstruo fex est. scdina exit cū puer nascit. alia mēbra ɔsilia de spmate viri gñant vt caseus de coagulo. quia sicut pncipium coagulationis actiue est in coaglo: ita principiū coagulatiōis forme est in spmate viri qd de spmate femine est gñatum: est vt caseus de lacte. Lac eñ coagulatū in pncipio coagulationis est forme passiue. Silr est in spmate femine. sicut eñ lac et coagulum est ps casei: ita duo spmata sūt substātia embrionis. Sz ɔ̄ h̄ qd dicit videt ponere se ptē i q̄ agit. q̄re nō videt q̄ spma hoīs qd est ps embrionis agat coagulando in substātiā embrionis. sic eñ efficeret se: cū ex ipso membra forment qd nemo ambigit. ¶ Item cū nihil sit principium suipsius queadmodum dicit nicholaus in suis q̄onibus nihil est a quo sumit pncipium. quare cū spma sumit pncipium ab humoribus nō est humor nisi qui est supfluitas decisa ab humorib⁹ apud horam generationis. Unde duplex est pncipium gñationis. s. spma et sanguis menstru⁹ et spma in gñatione est humor pncipalis. ipsum eñ est radix et fundamentū gñationis. sanguis menstruus est humor secundarius. et pncipium gñationis per associetatem cū ɔuertit in silitudinē substantie spermatis et augmētat ipm. et membra generata ex eo. et ptē necessariam que mittit ad loca vacua replenda. pars eñ superflua expellitur a corpore in hora partus. sicut patet. Dicitur humor duplex. q2 de humoribus et de humiditatib⁹. Ex his etiā habemus q̄ spma augmētatur. sed augmentum est operatio anime vegetabilis: q2 in spermate est aīa vegetabilis. et hoc cōcedo. q2 dicit Aristo. in libro de aīa. vegetatiua aīa alijs inest potentia. Arist. ibidem. hmōi sunt opera duo: generare. et alimēto vti. Unde planta generat plantam. aīal aīal. vnde videtur q̄ ab ista aīa fluat virtus generatiua. Ideo dicit haly. virtus que facit sperma in dispōne coitus ⁊c. Ista aūt aīa sub sensibili est. vnde Aristo. inter sensitiuū et vegetatiuū scz potentiaꝝ supra sensitiuā est humana sive rōnalis. vñ ɔcedo triplicem aīam esse in humano corpore: nō tres: q2 due sunt p modū materialem facta cōparatōe ad tertiam: vñ pma est sub corpe: vltima supra corpus. media corpori comitatur: vñ vita est ɔcedēs. pma latēs est et occlta media: apparēs et manifesta. vltima excellēs et glīosa. a pma est sensus nature. a q̄ est sensus i nutrimētoꝝ augmēto. a scda sensus aīal a q̄ visus ⁊c. atq3 mot⁹ voluntari⁹.

ab vltima sensus spūalis. a quo interp̄tatio. discretio. ꝑscrutatio. solō ligatio. veritatis rerum cognitio. vñ ab hac hʒ hō vt sit cui ꝓhibetur. cui p̄cipit᷑. ꝙ sit dānabilis remunerabilis. vt dicit ysaac in elementis. Sed ad quā aīam vita se hʒ ⁊ potētie: nicholaus determinat᷑ sic. Organū vite ⁊ vegetabilitatis idē fere ꝓximū est in simpl'r vegetabili. Uegetationis enī interempta potentia: vita in eis corrūpit᷑. ideoqꝫ ī ꝑtib⁹ in augmēto plant꜠ certe quātitat꜠ metā natura non statuit. sʒ vel augmentū adijciunt: aut deficiūt. Aīal' v͛o multe et multiplices opationes diuerse sunt. ⁊ diuersaꝝ potentiaꝝ instrā: vt ad effectū ꝑuenire possint viuit igit᷑ ⁊ vegetatur aīal. sentit ⁊ mouet᷑. intelligit ⁊ discernit. ⁊ q̄ ex eis oriunt᷑ nō facile materialia efficere est. ⁊ haꝝ potentiaꝝ h̄ p̄ma distantia ē quā q̄si p̄mā cetere sequūt᷑ sine q̄ ceteraꝝ. s. sensibilis ⁊ rōnalis nullā esse possibile est. nullū enī inanimatū possibile est sentire. Insensibilia v͛o ꝗ̄plurima viuere contingit. nulli dubiū est. aīatū enī ⁊ viuēs ad se inuicē ꝯueniūt ⁊ paria sūt. Uiuit enī aīal ī embrione aīato. cū ad primā tm̄ cetera ⁊ remotissimā potentiā hn̄t. Uit^a igit᷑ vegetabilis ⁊ aīalis oīm potentiaꝝ p̄mā esse ꝯcludimus. amplius vitā actu oīb⁹ eq̄l'r inesse necesse est. ceteras nequaꝗ̄. Sensus enī quibusdā ꝑceptibilior est vt lincis acumen visus. homini tactus. odorat⁹ cani. Intellect⁹ etiā quibusdā est acutior ⁊ expeditior. ⁊ ceteri sil'r effect⁹. Nō igit᷑ intendit᷑ viuens. vita igit᷑ equal'r inest. Prima g͛ ⁊ equalis ⁊ ꝯtinua est. p̄mus igit᷑ forme act⁹ est. Est enī p̄m⁹ motus ex quieto vel sempiterno fluēs. Ex his pʒ ꝙ vita ⁊ aīa vegetabilis paria sunt. Aīa aūt vegetabilis nō recipit᷑ nisi supra materiā sibi ꝓportionatā. quare nec vita. ꝓportio āt que debet᷑ vite: est ca. et hu. in scdo Uita enī ̄ſm Aristo. cum calō ⁊ hu. vñ cū vita recipiat᷑ supra cōpl'onē. sensus ⁊ mot⁹ supra cōpōnē. ratio ⁊ intellectus supra ꝯtinuitatē vtriusqꝫ. sed in materia nobiliori q̄ hoīs debet᷑. dubiū est qual'r simpl'r vegetabilia nutriunt᷑ ex el'is: vt dixerūt antiqui. Et dico ꝙ h̄ intelligendū est. i. ex eo qđ magis accedit ad el'm: qm̄ ̄ſm Constan. el'a non nutriunt. Nō enī simplicia agūt in cōpositis: queadmodū cōposita in cōpositis. A simplicib⁹ aūt est ascensus ⁊ gradatio. ¶ Ad qđ dicit Aristo. arbores nutriunt᷑ ex aq̄. i. ex eo ꝙ magis accedit ad naturā aq̄. ⁊ ꝓpter h̄ qꝛ eaꝝ nutrimētū est materiale: ⁊ eaꝝ forma est materialis. Quia g͛ est cōcordia ⁊ pauca ꝯrietas inter earuꝫ formā ⁊ materiā: ⁊ ꝓpt̄ h̄ crescunt ⁊ viuūt in infinitū qꝛ nō hn̄t q̄ finiatur eaꝝ materia. Uñ cū hn̄t q̄litates cōpl'onales q̄ sole merent᷑ vitam. qꝛ triplex est mediū qđ debet᷑ vite scʒ cōpl'o. cōpositio. ⁊ cōtinuitas. Uita non recipit᷑ nisi supra mediū cōplexionis. ⁊ vnūquodqꝫ ̄ſm ꝙ accidit ad mediū: meret᷑ vitā. ¶ Cū auteꝫ aurū magis accedat ad h̄ medium. quō non meruit vitā. Et dico ꝙ cuꝫ vita ꝗ̄uis nō recipiat᷑ nisi supra tale mediū. non tm̄ supra oīne tale: nisi inquātum meret᷑ organizationem. Itē cū materia hoīs magis accedit ad mediū: viuere dʒ diutius. Sʒ dico ꝙ forma hoīs a celo est ⁊ nō a natura. vnde est finis ⁊ ꝑfectio omniū Unde forma eius est ꝑfectissima et nobilissima materia cū sit termin⁹. ⁊ cū sit a forma magis terminat᷑ materia hoīs: q̄re materia hoīs termi-

natur ꝛ non viuit in infinitū. Neq; em̄ audiendi sunt qui dicūt hoīem fieri ex materia viliori: qđ ꝓbāt ex egestionum fetorib⁹: aut sordib⁹: sudorib⁹: aut aliis sup̄fluitatib⁹ q̄ ꝓueniūt a bonitate nature bñ digerētis: ꝛ nō nisi vltimatū ꝛ elimatū sequestrātis: q2 a natura elongabile est nullo mō incorruptibile. ꝑpt̄ h̄ em̄ nō fetēt stercora boū aut bestiarū. ꝑpter imp̄fectā digōnem ptem assūptoꝝ eliminantē. nec oīo nutribile a sup̄fluitate sequestrātē. Materia g̊ hoīs ꝑpter p̄fectā sequestrationē sup̄fluitatū ꝛ merdaꝝ: magis est mūda ꝛ pura. Et h̄ p3. qm̄ cū nobilior materia debet̄ sensibili q̄ vegetabili: cū sensibile recipiat̄ supra vegetabile. aīa aūt rōnalis nō recipit̄ nisi supra materiā ꝯditionataꝫ vegetabili ꝛ sensibili: necesse est materiā digniorē rōnali q̄ vegetabili vel sensibili ꝯuenire. Materia igit̄ que debet̄ aīe vegetabili ꝑpt̄ equalitatē cōplōnis: nō meruit nisi solā vitā. vñ eoꝝ appetit⁹ ꝑportiōat̄ sue matie. ꝛ pp h̄ eoꝝ appetit⁹ ē ifinit⁹ q2 ē supra materiā ifinitā. et bruta aīalia magis appetūt hominibus: quia eorum natura magis accedit ad vegetabile. Et infantes q2 adhuc aīa rōnalis submersa est sub vegetabili. ꝛ sensus eius ꝛ cōplō ē ca. ꝛ fri. sic. ꝛ hu. oīs appetit⁹ est supra materiā. vñ ꝭm Aristo. fames ē appetitus cal'i. ꝛ sic. ꝛ ꝭm aliā translationē: cal'i ꝛ solidi. Sitis vo frigidi ꝛ hu. q̄re nō videt̄ vt quibusdā placet q̄ nutrimentū sit a tota substantia. nō em̄ cib⁹ nutrit a tota substantia s3 a pte. s. ea q̄ est ca. ꝛ sic. aut fri. ꝛ hu. Materia aūt hoīs ꝑpter vltimatā nobilitatē sue materie: meruit vltimatā formā. vnde cū ista sint tāq̄ extrema ex pte celi ꝛ nature: vita nō pōt stare in illoꝝ ꝯrietate. sed vincente materia supra formā: aduenit mors. Vegetabilis aūt aīa eo q̄ min⁹ meruit de forma celesti: magis viuit. Vñ Aristo. ho int̄ oīa aīalia magni corporis: diutius viuit preterq̄ elephas: q2 elephas aīal ē magis materiale inter sensibilia ꝛ magis accedēs ad simpl'r vegetabile: sed tunc cu3 simpl'r vegetabile sit et quasi rōnale faciens qđ est ī medio sc3 sensibile cum sit magis accedēs ad id qđ diutius viuit q̄ hō. magis debet viuere q̄ homo. Et dico q̄ h̄ veꝝ est nisi forma ꝯdiceret materie imp̄fecta. vnde ꝑpter imp̄fectioneꝫ forme nō addit ad durabilitatē subiecti. sed ꝑpter ꝯditioneꝫ ponit destructionē. Sensibilitas igit̄ addit ad ꝯtradictōeꝫ ꝛ imp̄manētiā vite Itē si vegetabilia mererent̄ diuturnam vitā quō singulis moriuntur annis ꝛ renascunt̄. Et dico q̄ est ex passibilitate substātie ꝛ per resolutionē facilē. vñ cum non possint stare in se: decidunt a se in quo saluantur ꝛ viuunt. hoc em̄ debet̄ aīe vegetabili. q̄ ergo dicit̄ q̄ magis accedit ad simpl'r vegetabile diutius viuit: debet intelligi cū ꝯstantia subiecti ꝛ resistentia resolutōis. Qđ āt obiicit̄ de palma que magis videt̄ habere formā cōpletā silēm nature hoīs. vnde nō gignūt nisi hine propinquant̄ ad modū sex⁹. dico sicut prius q̄ magis habuerūt de medio equali cui debet̄ vita vñ diutius viuit. Diximus supius q̄ sensus ē potētia aīe sensibilis vt stricto mō cōprehendat̄ ꝭm q̄ cōprehendit sensus corporeos. v. alio āt mō vtimur eo hic gn̄alius ꝭm q̄ dicimus q̄ triplex est sensus. Est em̄ sensus naturalis qui est ab aīa vegetabili vt est appetit⁹ simplicis vegetabilis. Et est sensus aīalis qui est ab aīa sensibili. vt p3 in tactu. Et est sensus spiritualis a quo est discretio. p̄ceptio ꝛ ꝓhibitio. Et est etiā alius sensus

qui est appetitus diffundendi vt dicit ysaac in libro de elemētis. Diximus q dolor est pmutatio rei naturalis ad rem non naturalē. et oīs pmutatio duabus indiget rebus scz agente et patiente: vt sit ex agente actus: et patiente sensus. Si g̊ puaf vna duarū rerū. s. sensus vel passiōis non erit dolor. ¶ Idē aūt segregatur ex ptib9 vel corporib9 celestib9. et mineralibus. Corpora nāq celestia sentientia sensibilia sunt et non pmutabilia a natura et essentia sua et ppter hoc non dolent. Corpa vō mineralia patiunf et non sentiunt q̄ propter non dolent. Necesse est igif vt non sit dolor nisi ex sensu vel passione. Potest ergo fieri diuisio tal' quedam sentiunt et non patiunf: vt corpora supraceleſtia. quedā patiuntur et nō sentiunt: vt corpora mineralia. q g̊ dicit ysaac q ex patiente fit sensus. Auicē dicit. Sensus ē ex passione. Dupliciter dicif passio sicut et sensus. Diximq supra q sperma effluit in matricem plenū spiritibus. et virtus gñatiua fluit cum spmatibus deferens secū tres virtutes. s. aīalem spūalem et naturalem que nō cessant ad cōplemētū pueri. ¶ Relictis aūt quibusdā qōnibus que fiunt circa vegetationē spmatꝭ et que mēbra p̄us formenf et silibus transeam9 ad id qd formatū est ex eo. qm̄ de eis erit ₰mo. Dicit Auicē. Sanguis q̄ effluxit in tpe mēstruorū a mulierib9: sepaf et fit nutrimētū. sed alia ps eius est q̄ puertif in silitudinē substātie spmatis et membrorū q̄ ex eo gñanf. et fit nutrimentū augmētans ipm. alia ps ei9 q̄ nō est nutrimētū: fit ad h̾. s. est pueniēs vt coagulef ad iplenda mēbrorū loca prima vacua. et fit caro. et adeps. Et alia ps eius est supfluitas q̄ nulli harū duarū rerū est bona. et remanet vsq ad horā ptus quā natura vt pote supfluā expellit. Cūq īfans parturif. sanguinē quidē ipsius epargñat. hmōi sanguis vices supplēs. et gñaf ex eo qd ab alio gñabaf. Et caro quidē ex sanguine gñaf spisso quē caliditas et siccitas coagulant adeps vō ex ei9 vnctuositate gñaf. quā fritas coagulat. ideoq caliditas ipsam resoluit. Ad q̄ nota q agēte calore in spmate. quedā ps spmatꝭ que est liquidior euadēs a digōne: est gluten ligās mēbra simplicia pma. Ista cū sit valde hūida: indiget proportionali calore. g̊ multo. Iste igif calor cū hūido hz ī se vitā q̄etā et hūiditas ista patif desiccatiōez. sz nō dissolōnē. Scdm istā hūiditatez sunt q̄tuor etates et currit vita et fit mors naturalf. et ₰m istā est complo fixa h̾ mō. et alio mō: ₰m q ex grossiori pte spmatis coagulanf prima mēbra ex q̄rū alternatiōe surgit cōplexio fixa. Igif ₰m hūidū qd est ligās mēbra cū calore suo: dr calor propri9. et ab isto et naturali currēte fit digō. Ista em̄ materia meruit recipe vitā fluētez a corde. Nutriunf igif mēbra ex mēstruo sanguie. Et qd gñaf ex sāguie mēstruorū patif dissolōnē. alfatōez. corruptōez et ₰m viā istā gñanf. iiij. cōplōnes. s. san. co. flā. et mlīa. pz ex iā dictꝭ q sang. mēstru9 tria obtinet loca. qm̄ ex ei9 puriori pte q̄ hz silitudinē cū spmate: nutriūf pma mēbra. et ex pte īpuriori ipsi9 iplenf īterſticia mēbrorū ne pma mēbra ex collusione ledāf. vñ fit caro et adeps. q̄ si dcpdunf: recipiūt restauratōez. Ex fece aūt sanguis mēstruorū fit scdina q̄ īuoluif embrio. verūtñ ex san. mēstruorū supfluo sp remanet ī scdina q̊ nutriatur. et tpe ptus expellif. Hic autem querif vtrum embrio nutriaf lacte vl sanguie mēstruo. q a lacte videf.

¶ Dicit em̄ Ipo. in amph. Mulieri ī vtero hn̄ti si lac ex mamillis multū fluxerit: debilē fetū significat. s; nō fit debilis nisi subtractiōe nutrimenti. g̃ lac nutrit eū. Itē 3. lactis digō nō p; in matrice nec ī fetu. q̄re non videt a lacte nutriri. Itē si lac nutriret: aliq̄ supfluitas ei⁹ remaneret q̄ nō repit alicubi. q2 in oī digestione aliq̄ supfluitas descinditur ꝛ maxime in p̄ma. Ite; si dicat φ ex sanguīe menstrui. iuxta illud Ipo. Mulieri in vtero hn̄ti mēstruis fluentibus impossibile est fetū sanum esse. q2 videt egrotare cū nutrimentum nō recipiat nisi fit ex supabundante mēstruo. Sed 3. Quō ex sanguine impuro grosso qui ꝑpt eius incōuertibilitatē ꝛ venenositatem meret expelli: quō nutriret tā tenerū: neq; em̄ videt ipuꝝ puꝝ nutrire Nō em̄ facit ad esse ei⁹ s; ad destruere. Et dicunt ad hoc φ embrio sanguine nutrit mediante lzili seu lzineli vena q̄ nō est in viris. Ista vena ortū hn̄s ab epate vt p; p sciētiā anathomie. diuidit in duas. Quaꝝ vna supior bifurcat. ꝛ vna eaꝝ mittitur ad mamillā dextrā. alia ad sinistrā: deferens sanguinē ab epate ꝛ ibi dealbat. quo nutritur infans. alia ps inferior bifurcat. ꝛ vna tēdit ad dextrū cornu matricis. alia ad sinistrū deferēs sanguinē. ꝛ subintrans cotilidones: transmittitur ad fetum. ꝛ ibi digerit a virtute digestiua. Tertia est ipsi⁹ embrionis: ꝛ assil'at embrioni. ꝛ ita vna digō ē in embrione. ꝛ ita si oppil'o fiat ī poro lzinelis īferius siue fet⁹ nō suscipiat nutrimētū: redundat sanguis ad mamillas mult⁹. quare verificatur p̄or amph. Sed plane ꝓcedit superi⁹ Auicē. fetū nutriri ex sanguīe mēstruo Et dico φ ꝓuenientior est q2 ex eo gn̄at ꝛ grossior est sanguis menstru⁹: vt ex eo grossiora mēbra nutriant. que em̄ gn̄ant ex spmate ꝛ sanguine menstruo: sūt fr̄a ꝛ sicca ꝑm gn̄atum. ꝛ si obijcit φ a ca. ꝛ ex ca. et in cal'o gn̄ant. Dico φ oīa ca. necesse est eē actu calida. ꝛ q2 plena spiritib⁹. verūtn̄ φ non coagulat a cal'o: nō videt esse cal'm. qm̄ 3riorū ꝓtrarie sunt cause. Igit si coagulat a cal'o: cal'm n̄ ē igit arescente hūido a cal'o: fr̄m fit ꝛ siccū. q̄re oīa mēbra gn̄ata ex spmate: fr̄a sunt et sic. cui sanguis mēstruus ꝓueniēs: eunde; effectū ītroducit. verūtn̄ φ supfluit fetui: recludit in secundina vsq; ad ꝑtū cū ipso expulsuꝝ. Vn̄ tpe p̄gnationis nō solēt mēstrua fluere nisi ī nimis hūida cū sāguis supfluit. natura tn̄ vias nutrituro fetui p̄parans q2 supfluit: ps mittit parua ad mamillas. Et φ supfluus sanguis recludat. p;: q2 plus emittit cu; fetu: φ q̄nquies ante ꝯceptū. ꝛ p hoc φ ī clusus qn̄q; redūdat ad caput dolorē gn̄ans. ali qn̄ ad stōm pariēs īnaturalē appetitū: vt lateꝝ ꝛ carbonū Itē q̄rit quē aerē inspiret fet⁹. nō em̄ aerē exn̄te; in matrice. Calidus em̄ ē aer ille: vn̄ nō attrahit nisi ad mitigationē caloris innati. ꝛ dicūt quidā ex vētilatiōe cordis q̄ ꝓijcit aerē attractū ad oīa mēbra corpis.

¶ Dicūt āt q̄dā φ quedā arteria a corde dirigit ad cotilidonē ꝛ sic a corde mediāte arteria aer ꝑuenit ad fetū vn̄ fet⁹ īspirat ꝛ expirat eūdē aerē quē ꝛ mater. Itē q̄rit cū embrio in principio homogenea fit. ꝛ calor fit agēs vniformit: videt φ oīa mēbra simul formēt. Itē φ q̄dā p̄us q̄dā posterius gn̄ent videt qm̄ eis a q̄bus oriunt mēbra vt mēbra orta a principalib⁹: vident esse posteriora vn̄ p̄ncipalia mēbra videt eē p̄ora

ortis ab ipis. Itē virt⁹ nō influit se cūdari⁹ nisi a pncipijs. ergo pncipia po ra sunt sm influxū virtutū formatio aūt pcedit sz vtutē. Itē calor agēs in spmate directa actione congregat homogenea et sepat etherogenea. ergo ipo actu vno agēdo in psilib⁹ opat offi cialia ex eadē.n.materia tā pncipa lia q orta ab ipis gnant. ergo congregā do materias homogeneas sil' opat cuz nō agat vt videt in vna materia pri⁹ et in alia posteri⁹. ergo oia sil' opat. Et dicūt hic q mēbra sil' oriunt et dicū tur orta a pncipalib⁹. qr ab eis tra hūt originē vt a cā materiali. sed qr eis deseruiūt et ab eis pcedūt localr. Un ppositio annotat cāz finalē et nō materialē. ¶ Itē virt⁹ informatiua pcedit a virtute naturali epatis. er go mēbrū a q h virt⁹ pcedit. pri⁹ erit mēbri sup q cadit talis effectus. er go epar informatōe pri⁹ erit. ¶ Itē nulla opatio i corpe exercet nisi me diātib⁹ spiritib⁹ et calore vitali. ergo vi ta et spūs pcesserūt informatiua vt p missum est. sz hec pprie sunt cordi. ergo cor pcessit pri⁹ epate. Itez vene hnt originē ab epate. ergo sūt eo posteriores naturalr. Sz qdā vene sūt i cstitutio ne cordis et ois ps naturalr por est suo toto. ergo cuz vena sit prior corde et epar pri⁹ venis: epar erit pri⁹ corde. Sic pōt pbari q cor pri⁹ sit. qm ar terie pores sūt epate q a corde oriū tur et sūt in cstitutiōe epatis. Itē sic se hz virt⁹ ad vtutē sic mēbrū ad mē brū. sz vt⁹ natural' por ē i csideratōe medici. ergo epar. Itē calor inat⁹ et spūs ortū hnt ab humorib⁹. humores ab epate. ergo epar pri⁹ h dicūt vtu tē informatiuā pmā q ē informās mē bra non pcedere ab aia vegetabili q sita sit in spmate eo q aia vegetabi lis ibi nō ē. sz ex spiritibus fusis ob uiātib⁹ cū spiritib⁹ a mrice ifusis sil' iūctis pducūt formā cueniētē mate rie et aie q descindunt. Sz tunc ē qō quō vegetant semia pisciū effusa in aq. qre nō vegetant ab extriseco nec tn ab intriseco. qr nihil agit in seipz Qz potētia vegetādi nō sit in aq. pz p h qr vbi ē potētia vegetandi. ibi et aia. Extra em aiam potētia nō con surgit vel ptingit. nec videt repiri. quēadmodū potētia vidēdi aut au diēdi n repit ex aiaz sensibilē. Igr si potētia vegetādi essz in aq ibi essz aia vegetabil'. ergo essz aq aiata. ppt hoc dicāt alij q embo ē aiatum et virtus pprie aie ē. qre ab aia pcedit. sz tūc si aia ē i embrione. qre nō ex se vege tat sine aminiculo sil'r si ouū ē aiatū qre nō vegetat nisi mediātib⁹ calore et spiritib⁹ galline. Et dicūt q i pisci bus semē ē aiatū et ppt silitudinē na ture aq ad naturā pisciū et simbolū: facilis ē cuersio nutrimēti et nutriūt se spūs et augmētāt subiectū. Spūs em sūt deferētes potētiā vegetandi aia vegetabil'. sz h ex aquā nō cueit repire. qm a cal' et humido ē vita et a fri' et sicco extinguit qre in aere non repit aminiculū. Un ouū qrit calz et hūidū sibi sile i aliq aue vt gnet pul lus et fet⁹ leonis flatū leōis et ouū ostri ce respectū ostrice vt ifluant vtutes et calor spūalis in fetū i pportiona li hūido h de talib⁹ discep ... oib⁹ na turalib⁹ relinqm⁹ iuestigādū. ¶ De formatiōe embrionis. ¶ Suscepto igit semie i mrice auara amplexāte ipm claudit strictissime vt nihil eua dere possit aut ex semie aut mēstruo sanguie spiritibusqz effusis et calore pprio et naturali mric sit digestio et dealbat. deide vt dicūt calore iuale scēte ex hūiditate ifusa et collecta ad ipz regnat rubedo et fit ad modū san guinis aliquātulū coagulati. Nā ne cesse fuit ipz i grossari, vt mēbra ro

busta ex eo gñent. nã ex trestrib⁹ materialr bñt mēbra robusta gñari. Ex terra eñi ꝛ aq̄ oia ꝑcreant aialia. Inde dicit arist. qm̄ aial nõ q̇escit nisi in aq̄ ꝛ terra q̄ꝓpt agēte calore fit ꝯdēpsatio ꝛ cõsolidatio ꝛ agēte immutatiua qd̄ carneū ē mutat i carnē qd̄ osseū in os. qd̄ neruosum in neruū. ꝛ sic de silib⁹. Agēte natura mirabilr oia mēbra formantur ꝛ mediāte bu. sūbali ꝯtinuant ꝛ ꝯiūgunt ꝛ copulātur ad suos terminos ꝛ ꝓdeūt i ꝯpositiões in simplicib⁹ ꝛ ꝯpositoꝝ cõtinuitatē sup quā meret recipi aia rationalr ꝛ nutriunt mēbra ꝛ augmētātur ꝛ īdurant. Et cū magnificat etiā indiget maiori aere ꝛ euētatiōe ꝛ respuit clausurā ꝛ fortassis nutrimētū recalcitrat vt exeat. Igit in p̄ncipio dñat saturn⁹ q̇ ē vtraqꝫ q̄litate p̄ncipiū retētõis. ꝛ h̓ vo q̄si p. vj. aut. vij. dies. Inde dñante ioue: fit digestio ꝛ relaxatio ꝛ fiūt mot⁹ nocui ꝛ aggrauatiões imp̄gnāti ꝛ icipiūt accidentia q̄rulosa erū pe. ꝛ h̓ꝫ q̇sdā saturn⁹ p̄mo mēse dñat ꝛ opat retinēdo cõseruādo f̄m opatões debitas planetarū. vñ statim incipit opari claudēdo p. vij. horas. deīde ꝯtinēte saturno iupit relaxat ꝛ digerit ꝛ dealbat ꝛ hoc. vj. vl. vij. dieb⁹. Deinde agente marte: fit decoctio ꝛ acq̇rit rubedo. īprimit eñi suū col. ꝛ h̓. ix. dieb⁹. Deinde calore solis agēte ꝛ aspectu ꝯsolidat maṫia ꝯfirmat maiori tpe qm̄. xxj. dieb⁹. ꝛ sic in p̄rio mēse. isti planete bñt actionē. Scd̄ꝫ tñ aliq̇ oēs planete i p̄rio mēse actionē bñt sub saturno. In scd̄o mēse hꝫ dñiuꝫ iupiter. Vñ fit relaxatio ꝛ dilatatio medicine ꝛ retētio menstrui ꝛ emergūt fortiora sint homata ꝛ icipit effigiē suscipe. Et in tertio mense dñat mars ꝛ formant mēbra ꝛ rigescūt parū. Et q̄rto dñat sol supra membra formata ꝛ suscipiūt vitā ꝛ motū ossa tatõis in ip̄is. q꞉ ip̄e ē p̄ricipiū viuificatõis. In q̇nto dñat ven⁹ solidās ꝛ nutriēs viuificata ꝛ augmētās. Deinde in. vj. dñat mercuri⁹ faciēs materiā bonā ꝛ bñ nutriēs ꝛ augmētās malā in silr ꝯseruās ꝛ in his sp̄ membris rectificātib⁹ recalcitrare nitit: sꝫ virtute debili repugnare nõ põt. Vñ expectat septimū mēsem i quo dñat luna q̄ est principiuꝫ hūiditatis. Vñ fit relaxatio ligamētoꝝ fet⁹ ꝛ neruoꝝ claudentiū os mr̄icis. Iuuāte igit humido relaxāte ꝛ fr̄ate cõstringēte neruos vigorat expulsio. fortificat eñi matrix. ꝛ ꝯfortat a fr̄ate lune ꝛ matur⁹ fet⁹ expellit ꝛ signū p̄cessit. s. mot⁹ circa mediuꝫ q̄rti. qm̄ tp̄s recalcitratiõis. adeq̄tur formationis tpib⁹ sp̄. Si aūt nõ maturat in. vij. nõ expectes expulsionē i. viij hoc tpe saturn⁹ hꝫ dñium. sed in. ix. fiet ad bonū ꝛ in. x. nec tunc nõ oĩno sine calūnia ꝛ q̇busdā in. xj. qm̄ sub ioue aut marte aut sole fieri põt expulsio. Sꝫ qñ in. ix. mot⁹ vite p̄cessit post q̄rtū mensem circa mediū q̇nti vt dixim⁹. Nõ igit in. vj. aut. viij. fit ꝑtus ad bonum in. vij. aut. ix. ad bonū in. x. aut. xj. quandoqꝫ ad bonuꝫ qñqꝫ ad malū. Ut igit diximus ad tp̄s formatõis ꝛ mot⁹ adequat tp̄s recalcitratõis ꝛ f̄m h̓ ꝯsidera tp̄s motus si adsit in. iiij. vel. v. ꝛ iudica de exitu in. vij. vel. ix. Cognito eñi tpe impregnatõis ꝛ tpe motus de facili cognoscit tempus ꝑturitõis et in q̄ ꝑte mēsis fit motus ꝛ in eadē erit eruptio ꝑtus verūtamen in mare attendēdi sunt mēses lunares in femina solares alioq̇n occurrerent dies supstites ꝛ diminuti in iudiciū cū errore.

¶ Signa conceptionis.

¶ Conceptionis signa sunt si in fine coitus horror quidā mulierem acceperit. ꝛ ip̄m orificiū concludit f̄m sensum ꝛ nullum semen extra effunꝫ

dit vel paucum. ¶ Conceptiōis etiā signum est. si vir sentit suam virgam sugi ⁊ comprimi in coitu procedēte vero tempore. menstrua non currūt ꝑm solitum. titillatio est in ore matricis. grauitas bancaruꝫ. renum. ⁊ spine. dolor i cruribus genibus difficultas ad motum si conceperit collum eius calidum est. dorsum. f. si eq̄lia nō. mamille sunt duriores minꝰ advenerem appetunt in principio. nec concupiscunt ꝑm solitum orexiꝫ patiunt ⁊ vomitum. ¶ Si mas concipit: color mulieris splendidus fit cum rubore motꝰ leuis vēter in dextra parte tumescit. ⁊ rotundatur. vt cepe et induratur magis reliqua. et circa caput rubescit. ⁊ lac erit spissuꝫ ⁊ bene digestum: vt supra aliquod corpus politum positum non diuidatur. vel supra vrinam suam fusuꝫ fundum perpendiculariter petat. colloratior est vrina solito sal supra positum capiti mamille non liquescit. ¶ Cum surgit: in sinistro genu se apodiat. pedeꝫ mouet dextrū prius contrario modo in femina. Si femina conceperit: grauis est. ⁊ tarda et pallida. et venter habet oblongam formam. ⁊ potius in sinistra. ⁊ mamilla ex illa parte turgescit magis ⁊ erit lac indigestum. liuidum aquosum. ¶ Qꝫ fusum supra polituꝫ corpus diuiditur ⁊ diffunditur per partes: supra vrinam effusum. ⁊ caput mamille liuescit multum.

¶ De vrinis ꝑgnantium.

¶ Afferunt quoqꝫ magistri ꝙ puluereе resolutiones. s. athomose aliquantuluꝫ grosse in vrina mulieris apparentes ⁊ pingues: ⁊ maxime in inferiori parte in modum amidi. inferius residentes. que post modicuꝫ tempus conglobant significant mulierem masculum concepisse. quia significant caloris naturalis vigoreꝫ qui eis talem colorem impendit. ¶ Situat autem calor illud in quo dominaꝫ in suo vbi. Si autem appareant quasi albe ⁊ liuide nō rotunde forme sed plane significatur conceptio femine. liuescunt autem et planescunt: propter debilitatem caloris. ¶ Sed cuꝫ iste resolutiones ex fetu esse non possint cum extra omnes venarum vias fit nec possit aliquid ingredi ad epar: videꝫ ꝙ nihil possit significare ex parte contentoruꝫ: nisi qđ decisum est ex nutrimento ⁊ superfluitate nutrimenti refluēte ad epar a venis que ei nutrimentum transportant. ¶ Unde nihil videntur significare nisi quod equiuocant circa arthеticam aut alias egritudines quare nec signa propria impregnationis iudicamus. auicenna autem sic ait. ¶ Urina pregnantis in principio impregnationis est citrina ad subalbedinem declinans quasi semen in medio eius sit sparsum. ⁊ significat impregnationem. ¶ Urina est pure substantie super quā est sumere nubem. Et quandoqꝫ ꝓprie; sunt in ea grana ascēdētia. ¶ In fine impgnatōis appet ī vrina rubedo ī loco ī q̄ appuit ī ꝑncipio impgnatōis subalbedo ⁊ qn̄ moueꝫ vrina ꝑgnātꝫ ⁊ ꝯturbaꝫ. tūc ē in fine impregnationis. ⁊ quando non conturbatur est in principio impregnationis. Alij autem dicunt ꝙ vrina pregnantium in principio est quasi sanguinea in ꝑmo vel. ij. vel. iij. mense habēs nebulas minutas ⁊ ypostasim etiā al. ⁊ vrina ē minꝰ clara. In q̄rto vero mēse croceum ⁊ viridē hꝫ colorē ⁊ ypostasim al. ⁊ vrina īferiꝰ ē grossa ⁊ lucida. Cōstā. aūt dic̄ pulsuꝫ ꝑgnātꝫ eē fortē ⁊ magnū ꝑhilaretꝰ āt dic̄ pulsū eē ⁊ velocē ⁊ spissum. sꝫ ꝯstā.

locut⁹ ē ī pncipio imp̄gnatōis. pbi⸗laretusvero in fine. ¶ De conseruatione p̄gnātiū. ¶ In p̄mis igit̄ q̄tuor mēsib⁹ ⁊ a. vij. in antea caueāt a motu corpis forti ⁊ aīe sollicitudine nimia ⁊ flōia ⁊ farmacia ꝑpter tenerā ligaturā fet⁹ in mr̄ice. in p̄mis ei ꝑpter teneritatē ī vltimis ꝑꝑt maturitatē. vt ī fructib⁹ pꝫ. Cito eī dissolueret̄ fet⁹ ⁊ cadēt. In tp̄ib⁹ āt medijs īstāte sūma necessitate leuissima medicina purgāda ē. Uñ Ipo. p̄gnātes purgare si ꝯuenit: a. iiij. vsq ad. vij. ⁊ cetera. Sumāt aūt digestibilia et pauꝝ ⁊ sepe ⁊ si appetit⁹ sit innaturał sophīcetur qđ appetit si fieri pōt solerti īgenio. Multotiēs em̄ ꝑpt̄ ꝯdictionē desiderati patiunt̄ aborsuꝫ. Uñ nō reducant̄ ad memoriā coraꝫ eis nocētia nature solita si fuerīt cacocbia neq q̄ īueniri aut acq̄ri si poterūt. Confortet̄ stomacb⁹ eaꝝ oleo nardino masticeleō. Et si appetat irrationalia: fiat ei syru. ex nuce muscariof. ligno al. cassialig. mace. cinamo. carda. galāga. spodio. rosis. epitbimo. cuscute. sene parū si appetat mełīca ⁊ si defic̄: apponat̄ mēta ⁊ parū de aceto semina fe. petro. Caueāt tm̄ ab apio. Si aūt appetit mala cibaria: aliquātulū satisfaciam⁹ vt vitem⁹ peius. Iuxta ħo tp̄s ꝑtui vicinū vtat̄ balneis ⁊ inunctiōib⁹ ⁊ ꝯsūptiuis mediocrib⁹ ꝑ vētositate. ⁊ latera fricent̄ mediocriter ⁊ sumāt iura pinguia. Et caueāt a multa laxatiōe ⁊ ꝯstipatōe vtrūq aūt nocet ⁊ fugiāt coitū ꝑꝑt fetū ⁊ comp̄ssiōeꝫ. In multis eī ex ħ deformia mēbra ꝑducunt̄. Caueāt igit̄ tp̄e illo ab īpulsibus ⁊ ꝑcussionibus ⁊ ab inspectionibus deformiū reꝝ maxime in principio. Multi em̄ fet⁹ ex re pri⁹ ꝯspecta post ꝯceptū a mr̄ice formā īpressam retinuerunt.

¶ De difficultate ꝑiendi.

b Difficultas ꝑtus qñq fit ex īnaturali egressu fet⁹. qñq ex magnitudie ipi⁹. qñq et debilitate mr̄icis nequeuntꝫ expellē fetū qñq ex oppilatiōe qñq ex fet⁹ mortificatōe. Si aūt fiat ex innaturali egressu. cognoscit̄ ꝑ p̄mā man⁹ vel pedis emissionem. Si aūt ex magnitudine fet⁹ cognoscit̄ ꝑ nimiam mr̄icis inflatōeꝫ ⁊ ꝑ obstetricis iudiciū. pōt eī fet⁹ fieri ydropic⁹ in vtero mr̄no sicut ex. Itē ex debilitate mr̄icis bꝫ fieri sicut ī iuuēculꝭ q̄ in. xij. anno cōcipiūt. Uñ mr̄ix debilitata ex pōdere fet⁹ nō pōt se exonerare qñq fit ex lōga egritudine p̄cedente. Si aūt fiat ex oppilatiōe aut fit ex pinguedine oppilāte īteri⁹ orificiuꝫ mr̄icis aut ex gros. san. melīco. si fiat ex pinguedine oppilāte cognoscit̄ ꝑ repletā babitudinē toti⁹ corpis. Si ex sanguīe grosso melīco cognoscit̄ ꝑ retētōeꝫ multā ⁊ inordinatā menstruoꝝ añ ꝯceptū. Si aūt fiat ex fetus mortificatōe hec sunt signa. primū ē q nō sentit motū fet⁹. Scđm q in scđo die fetet os mulieris. Tertiū q circa vmbilicum sentit̄ dolor maxim⁹. Quartū ē dissolō faciei ⁊ totius corpis. Quītū ꝯrioꝝ appetit⁹. Sextū vigiliaꝝ instātia. Septimuꝫ ꝯtinua strāguiria ⁊ tbenasmō ⁊ dolor in pectine. Qꝫ totū fit ex ꝯp̄ssiōe facta a fetu circa ꝑtes īferiores. Si āt fiat ex īnaturali egressu cūꝫ manu obstetricꝫ reponat̄. In alijs aūt causis mulier balnect̄ in aq̄ decoctiōis berbe viol. malue. fenu g. lini. absin. abrotani. ⁊ artbie. Exeūti a balneo fiat iunctio ab vmbilico vsq ad muliebria cū butyro ⁊ dyaltea ⁊ arogō. Siłr a ꝑte posteriori ⁊ tūc subfumiget̄ cū spica nar. ⁊ radice costi ad apertionē ⁊ ꝯfirmatiōeꝫ mr̄icꝫ. Item exeūti a balneo si diues ē offerat̄. ʒ. F. balsami cū vino tep̄. Sin aūt deco⸗

quantur in vino radices costi. ꝛ arthie. ꝛ in vino/illius decoctiōis distē perenẗ. ʒ. ij. fell' taurini. ꝛ exeunti a balneo denẗ ꝛ iter̄ borax distēpeẗ cū vino ꝛ deẗ. Itē fiat empl̄ꝫ ex arthia decocta ī aqua ab vmbilico vsq; ad genua. Multū em̄ vꝫ ꝛ fetū mor. expellit ꝛ secūdinā exhibit. Sꝫ tn̄ nō moreẗ diu trahēt em̄ m̄rice ex̄. Ciclamē sub muliere stratū: cito facit parere sed statim soluaẗ. Succus verbene ꝑtū iuuat ꝛ. m. ꝓuocat. Itē fiāt sternutationes. Itē exhaẗ succ⁹ porrorꝝ ꝛ deẗ ad potādū quātū testa oui capit cū aq̄ tep̄. mirabil'r operaẗ. Sil'r succ⁹ diptāni. Malua aūt substrata hꝫ occultā naturā iuuādi ꝑtū. Lotio manuū alicui⁹ interfectoris deẗ. Signa aūt ꝑt⁹ temporis instantis sunt tortiones ꝛ īpulsiones in vētre ꝛ interdū tot⁹ vēter ꝯhiẗ ad stomachuꝫ vt aliq̄n cogaẗ vomeṙ ꝛ. durities magna est circa vmbilicū. tūc in anxietate illa q2 fetus recalcitrat ad exitū: ꝯstringaẗ os ꝛ nares vt sp̄us ad m̄ricē ꝯcurrāt ꝛ iuueẗ expulsio. Descēdat ꝑ loca decliuia ꝛ si nō pōt ire. sustēteẗ. Cinctoriuꝫ ipi⁹ sit corrigia ceruina q̄ hꝫ occultā naturā iuuādi ꝑtū ꝛ ꝯ venenū. Itē sup̄ linthteamē ponaẗ qđ ꝑ q̄ttuor cornua subleueẗ vt poti⁹ videaẗ sedē q̄ iacere. tūc ab oppositis q̄ttuor angul' fortiter. trahere lintheum facimus ꝛ agitare patiētē circūq;. multū cōfert etiaꝫ in fetu mortuo. Si autē sincopizet apponāẗ aromatica narib⁹ ꝛ fiāt mordicatiue fricatōes circa extrema manuū ꝛ peđ. balsamū suppositū secundinā ꝛ fetū mor. expellit. sꝫ sterilē facit mulierē. Succ⁹ rute ꝛ arthbeie: fetum mor. expellit. Sternutatio fiat cū piper ꝛ castor̄. Glob⁹ in posteriori bus ponaẗ. pēna vulturis subiecta pedibus pa. parere facit. Itē satureia potata: eijcit fetū mor. Et ip̄a herba vētri ipi⁹ apponaẗ viuū vel mor. eijciet. Iaspis optimā hꝫ virtutē ꝓducēdi fetū. Itē ad fetū mor. eijciēduꝫ bibat lac caninū mixtū cū melle. et arthbeia ligeẗ ad sinistrā coxam. Dr̄ etiā q̄ lac. M. cum oleo datum: fetū mor. educit.

¶ De exitu matricis.

Exitus m̄ricis fit aliq̄n ꝓpter nimiā mollicīē ex humiditate. aut ex defectu ꝟtutis ꝯtētiue ex frate. aut ex sessiōe supra marmora. aut ex nimio conatu ꝛ difficultate ꝑtus. Et eodeꝫ mō curaẗ curaẗ vt exit⁹ ani. Si mollicies sit ꝓpẗ humiditatē purgeẗ hūitas illa. ꝛ post matrix aromaticis stipticis ē ꝯfortanda ꝛ stringenda fumigijs suppositorijs cathaplasmatib⁹ epithimatib⁹. fomētis ꝛ silib⁹ ꝛ dieta stiptica ꝛ ꝯfortatiua. de q̇b⁹ satis pꝫ. Asa fetida in fumigatiōe ipius valet. Si fit ex nimio conatu: fiat balneū stipticū aromaticū ꝛ fiat suffumigatio ex eisdeꝫ Man⁹ obstetricis iuncta: eā reducat. Sternutatio fiat: fumigatio facta de merda bouina vꝫ m̄rici exeūti. et exitui ani. ꝛ etiam ex alijs fetidis. Itē accipe iuniperꝝ. cāphoram. absin. arthiam. ꝛ herbā emine. ꝛ coq̄. ꝛ ī balneo pone pa. vsq; ad mamillas post exitum balnei. eā suauiter pone ī lecto. ꝛ tūc iaceat ꝑ pedes suspēsa vt m̄rix ad suū locū redeat. M̄rice ītromissa accipe pul. istarꝝ specierū. s. galāge. nuc' mus̄. spice nar. gariof. ꝛ distēpa cū oleo musce'. vl' puleg. ꝛ habeas subtilē pānū veterē. ꝛ intus liga hos pulueres ꝛ forma pānū cū pulucrib⁹ ad modū pile. ꝛ ītromissa m̄rice os vulue cū pila oppila. vt m̄rix iterꝝ non exeat ꝛ pilā ibi cuꝫ

fascia liga. vt nō possit cadēr fascia illa trāseat inter ylía vsqꝫ ad renes ꝛ ibi ligef sꝫ anq̄ ligef fac ei h̄ emplꝫ sup̄ renes ō se. nasturcij. baccaꝝ lauri. cimini. ʒiꝫ. puluerizatꝫ. ꝛ ī olla ad ignē calefactis: tūc distempenf cūꝫ melle ꝛ cū ierit dormitū tepiduꝫ applica renibus ꝛ ligef cuꝫ fascia pile firmiter. ꝛ sic maneat ꝛ mulier iaceat suspensa p. ix. dies. vel plus si necesse sit. vt se nō moueat. ꝛ da dietā cōstrictiuā vt non multū egerat aut se pius mingat. Sūt aūt q̄dā q̇bus ex difficultate ptus ꝛ defectu assistētiū ruptura accidit inter foramina nature vt in vnū cōueniāt. ꝛ istis exit mr̄ix ꝛ indurescit. Quib⁹ in reponēdo subueniēdū ē in hūc modū. Matrici appone vinū ca. ī q̄ bullierit butyrū ꝛ fomēta diligēter quousqꝫ matrix mollis efficiaf. ꝛ tunc suauif reponēs. postmodū rupturā q̄ est īter pudicū circulū ꝛ naturā femineā. in trib⁹ vel. iiij. locis saes cum filo serico. deinde nature appones pannuꝫ delicatū pice linitū hic facit mr̄iceꝫ retrahi ꝓpter fetorē pix em̄ fetida ē Rupturā postmodū sanam⁹ cū puluere ꝯsolide ma. ꝛ cinamomi. super aspgēdo ꝛ collocef pa. pedes eleuando superius. ibiqꝫ expleat oēs suas actiones p. vij. vel. ix. dies vl' quātū necesse fuerit. ꝛ supiori dieta vtaf vt parū egerat vel mingat ꝛ paꝝ mādu cet. nec ab illo loco aliq̄ cā mouecaf ī firmitatis humane. ℭ Caueāt igif ab indigestibilib⁹ ꝛ his q̄ tussim cōmouēt. Qualr̄ āt ab hmōi īfortunio in ptu cauēdū sit: opꝫ disserere. pannus ī modū pile oblōge ponaf ī ano ad h̄. ꝛ in q̄lꝫ conatu emittēdi fetum firmiter in anū cōprimaf ne fiat cōtinuitatis solutio. ℭ Item in quibusdā ꝯtingit mr̄icis egressus eo ꝙ virilē virgā sustinere nō pñt ꝓpter ꝓge lōgitudinē. ꝛ eiusdē magnitud̄.

Tūc coacte patiūf. his cū mr̄ix exierit: indurescit. his autem p̄dicto modo subuenim⁹. ꝛ si pice caremus ponimus pānū ꝛ illinimus oleo ca. vt pulegino vel muscel'. vel oleo nucum ꝛ imponim⁹ ꝛ vt supi⁹ ligam⁹ q̄usqꝫ matrix resideat. ꝛ calefacta fuerit ꝛ huic p̄dictā dietā iniungimus ꝛ que tussim non generent.

ℭ De secundina intus remanente post partum.

Secūdina q̄nqꝫ remanet post ptum. Uñ sepius mulieres non minus ꝙ̄ ex retētione mortui fet⁹ piclitanf fit etiā scd̄ina ex grossiori pte spmatis ꝛ menstrui sanguis. ad circūuoluēdū fetū ī modū pellicule ḡnata dū noua fit coagulatio in fundo mr̄icis ſm quantitatē coaguli vel fet⁹ ad defendēdum ab extrinsecis nocumētis in mr̄ice. ad sil'itudinē teste circa nucleū. Unde dicit Arist. hec q̇dē in seip̄am naturā assumit illā vero eijcit. Contingit aūt q̄nqꝫ ꝙ maturato fetu ꝛ secūdina: vtrūqꝫ expellif ad bonū ꝛ bene mūdificaf matrix. Q̄nqꝫ ṽo debilitaf tam matrix ꝙ̄ mulier vt ex lōgo ieiunio vel ira. vel casu. vel ꝑcussione. vel vētris fluxu. q̄ oīa sunt cause mortificatiōis fetus. ℭ Uñ matrix nō pōt se exonerare a secundina. Uñ rūpif ꝛ exit fet⁹ ꝛ remanet secūdina: In hora igif aptiōis obstetrix manu inuncta vngulis in ea infixis si moretur. extrahat siue rupta sit siue nō. Si extrahi nō pōt. vel etiaꝫ post horā aptionis sedenti mulieri sup sellā pforatā fiat fumigiū cum vngulis ꝛ cornib⁹ caprinis positis sup carbones. qꝛ potēter trahit ꝛ mouet matricē ad expellēdū. Itē sal ꝛ cinis vitiū distempef cū aq̄ ca. ꝛ def ī potu. Itē fiat bal. ab vmbilico inferi⁹ cuꝫ aq̄ decoctōis arth̄ie ꝛ malue. bismalue. absin. calamēti. fenug. origani.

τ suauiter deprimaṫ matrix ab exte riorib⁹ cum manu vt ex supiorib⁹ de scẽdat ad inferiora. Exeũti a bal. offeraṫ eq̃lis mixtura metridati τ trifere magne sine opio acuata cũ.ʒ.ij. nigelle τ alia mirre distẽpa cũ ca.le xiuio vitiũ τ tũc fiãt iunctões ab vmbilico vsq₃ ad muliebria τ sup lata τ renes cum oleo lauṙ.τ butiṙ. vel arogon. vel dyaltbea. Itẽ succus verbene tep̃. potat⁹. potẽter cõsueuit educere secũdinã. Itẽ fiãt sternutamenta. vt in difficultate pariẽdi. Itẽ accipe succũ petro.τ porri.τ distempa cũ oleo puleg. τ oleo/nucũ. τ da ad potãdũ vel succũ borrag. τ cito educeṫ tũ q2 fortasse vomet. τ ex conatu vomẽdi educet. tũ q2 reditu succi ad illas ptes: ꝯfortaṫ expulsio. Et h̃ ea; dẽ valent in fetu mortuo expellẽdo. No. ꝙ quecũq₃. M. ꝓuocãt. secundinam expellunt.

¶ De fluxu sanguinis post partum

Sanguinis fluxus superuenit post ptum Aliq̃n indebit⁹ fluere aũt d₃ post egressum fetus τ secũdine ex retẽtione. M. ad mundificationẽ venaꝝ q̃busdã post vij. aut. v. dies aut plus τ interdum fluit vltra modũ. Unde multũ debilitaṫ mulier τ deficit. Q̃nq₃ retineṫ oĩno τ nõ mũdificaṫ matrix. Uñ grauiora imminẽt pꝑicula. Si aũt fluat nimis: nullũ fiat bal. nec ꝯstrictiuu₃ nec confortatiuũ. q2 maior fieret ap tio τ maior fluxus a calore balnei. S₃ offerãṫ el'cia. syru. opiate. τ fiãt emplastra τ fumigatiões q̃ dicte sũt in nimio fluxu. M. Si aũt retineatur vno die aperiatur vena sophena interius τ in vno pede τ sequenti die alia. Et dẽtur electuaria. τ syru. τ fumigatiões τ localia q̃ dicta sunt ĩ retẽtione. M. exbibeanṫ. ¶ Quidam autem in nimio fluxu dãt crispellas factas ex succo saluie. artĥie. pulegij. vitreoli. τ frequenter eas in balneo cõstrictiuo ponũt τ emplm̃ ex argilla distempata cũ aceto ponũt supra cpar. si fluit a naribus supra frõtem ex trãsuerso tãgẽdo vtrãq₃ ptẽ Et no. ꝙ fluxus fit vix p nares nisi cum peperit filium.

¶ De doḷ. matricis post ptum.

Dolor matricis accidit sepe ex aborsu añ tp̃s. Cõdolet em̃ ex amissione delectabilis propter qd̃ est deseruiens indiuiduo ad ꝓpagationem speciei. Uñ moueṫ q̃ñq₃ ad modũ fere siluestris q̃ rentis fetum amissum. Delectaṫ em̃ multũ matrix in amplexando ip̃m τ retinendo τ nutriẽdo. qd̃ pt₃ q2 coadunat virtutes τ contrahit membra s₃ neruos. τ claudit se in retinendo ip̃m. Uñ maior est appetitus mulieris in coitu τ maior delectatio. Una em̃ est delectatio ipsius in aduentu materie equalis tẽperate ad neruos frigidos siccos τ duros. Uñ diuti⁹ accensa feruet. τ ideo vrit diutius. Diutius em̃ vrit ferrum auro. quare leuiores cocture fiũt d̃ auro q̃ d̃ ferro. alia aũt delectatio est ex pte sensibilitatis neruorum. ¶ Omne enim neruosu₃ est sensibile. Unde delectãtur valde in sensu retentionis vel receptionis materie pfecte plene spiri tibus. Et vltra modum cõtristatur ĩ amissiõe ipi⁹. Et tertia delectatio sumiṫ ex cõpõne neruosa ĩtra ĩferi⁹ orificiũ v̄sus fundũ ad qd̃ nõ attĩgit spma i rrorãs τ satiãs nisi ad extiores τ iõ nõ satiatur mulier coitu q̃uis lasseṫ. s₃ cũ fit ꝯceptio. attigit ad in;

teriora satiās. ⁊ iō horror ī dimissio ne coitus: signū ē ꝯceptōis. ¶ Duo sunt orificia mrīcꝭ. s. iteriꝰ ⁊ exteriꝰ. Exterius dr ianua vētris sp patula vel valua vētris. s. vulua. Interius aūt sp fere apitᷣ nisi in aliq̄ ipiꝰ oppilatiōe. aut tpe ꝯceptōis. ⁊ clausio cōceptꝰ successiua ē. qꝛ quāto fetꝰ maiorat: tāto fortiꝰ claudit. Uñ pꝫ ꝙ plures fetꝰ pñt silr ꝓduci q̄ nō pñt silr ꝯcipi nō ex eodeꝫ spmate. sꝫ ex diuersis fossicul' receptꝭ ꝑ interiꝰ orificiū mrīcis sine alia ꝯceptiōe. Qñqꝫ autem claudit qñqꝫ apit. apit aūt vt in fluxu. M. ⁊ in coitu ad ꝯcipiēdū semē sꝫ facta ꝯceptōe: claudit. vñ ardētiꝰ appetūt coitū. ṗcipue calide qꝛ semē nō pōt iijci ī mrīce ad ꝯtemꝑanduꝫ calorē libidinis. Magis eñ de calore ⁊ spiritibꝰ hoc tpe ad mrīcē confluxerūt. Matrix aūt in se magne ē amplitudīs ⁊ replicatōis. sꝫ extēsione fetꝰ dilatat. ⁊ in ea sunt. vij. fossicule tres a dextris ⁊ tres a sinistris. ⁊ vna ī medio vñ vt q̄busdā placet in dextrꝭ ꝯcipiunt: mares aut femīe viriles in sinistrꝭ femīe aut hoīes effeminate in medio hermofroditi. Uñ etiam tortuositas virge qñqꝫ tm̄ mares facit gñare: qñqꝫ tm̄ feminas.

¶ Notādū aūt ꝙ in posteriore ꝑte capitꝭ a cerebro orit nucha. s. spinal' medulla secū trahēs duas mirigas cerebri q̄bꝰ tegit ⁊ etiā hꝫ os spinale ad sui defensionem qd̄ os spinale diuidit ꝑ. xviij. spōdilia. vj. s. ī collo. ⁊ xij. in dorso. Et inter singula spōdilia. duo oriunt nerui. Unꝰa dextris aliꝰa sinistrꝭ q̄ dirigunt ad ꝑtes pectoris ⁊ totiꝰ corꝑis ad sensum tactꝰ ⁊ motꝰ defendēdū. tactū tm̄ secundario. ⁊ motū ṗncipal'r. Et q̄dā lacerti silr ad faciēdū motū. ⁊ sic descēdunt ꝑtes lacertoꝝ cū nucha. ⁊ q̄busdam neruis dictis ⁊ diuidunt in partes multas ⁊ ꝑ foramina ossis lati spinalis dirigunt ad pectinē ⁊ ibi insil' cōpositi ⁊ ꝯtexti virgā virilē ꝯstituūt. ¶ In mulieribus aūt ad iteriꝰ orificiū matricis ꝓtēdunt. sꝫ interius reflectunt ⁊ matricē ꝯstituūt. Unde pꝫ ꝙ maximus sensus ex multitudine neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ abūdat in matrice. Uñ de leui patit ex aduētu rei ꝯrie: dolorē ⁊ īcōmoda ꝑlima. Quādoqꝫ igit patit dol'. ex frīate. ⁊ qñqꝫ ex caliditate. sed raro. Si ex frīate. Signū dolor ⁊ punctura lateris sinistri. ⁊ cetera signa satis dicta sūt supius. Pulegiū igit ⁊ origanum ⁊ nepita domestica. lauri ⁊ iunipi frōdes ⁊ grana. ⁊ malua. bulliant in vino ⁊ fomētationes inde fiant. Dein de accipe garios. spicam nar. nucem mus. galāgā. ⁊ īde fiat fumigiū ꝑ embotū. deinde facto fumigio accipiat triferā magnā ⁊ potionē scti pauli. ī modum auellane ⁊ suppone cū bombace. ¶ Si auteꝫ fiat ex calore vt ex nimio. s. vsu venerio: d̄siccat matrix ⁊ magnus ardor est circa ꝑtes illas Accipe ergo maluas. herbā viol'. radices iunci. coque in aqua ⁊ inde fomentatio fiat. ⁊ triferā sarrace. suppone. ¶ Deinde subfumiga cuꝫ aromaticis. ⁊ matricis confortatiuis. de quibus sepissime satis dictum est. Ad dol'. vero nature post partuꝫ accipe rutam. arthiam. absin. cāphoratā. ⁊ bene tere sil' cum oleo puleg. vel muscel'. confice ⁊ calefac ad ignē ⁊ in panno appone inuolutum. Itē ad dol'. matricis ex duricie ipsius saxifragā. cretanos marinos ⁊ senationes ⁊ caules veteres ⁊ arthiam' maluā. radicē sparagi. ⁊ betonicā coque simul in aqua fortiter. ⁊ fac intus sedere pa'. vsqꝫ ad mamillas. ⁊ cum exierit. accipe maluam. arthiam'. et campboratam. et in olla calefa-

ctas τ pistatas cuȝ oleo muscel. vel laur. vel puleg. τ superpone. Item ad dolorē matricꝫ post partū qn̄ fit quasi silvestris ꝓpt̄ subitā sui euacuationē cū vagando nūc huc: nunc illuc declinat. vn̄ dolor vehemēs efficit. accipimꝰ cimas sambuci et terimus. τ succo extracto cū farina et ouis distēpamꝰ. τ inde cū sagimine crispellas facimꝰ ad comedēdū. Damus etiā vinū: ca. in q̊ ciminū bullierit ad bibendū. Mulieres quedam stranguiriā patiunt τ viri silr̄. sȝ viris facimꝰ emplm̄ de nasturcio aq̄tico: τ in eiꝰ decoctiōe collocamꝰ pa. femine facimꝰ suffumigationē de mētastro τ nepita τ pulegio. Tam bis vo ꝙ illis facimꝰ fomētationē ex decoctiōe iuniperi. nepite. policarie. mentastri. folioꝝ lauri. puleḡij. τ absin. τ in balneo bn̄dictā simplicē damus. Si aūt lapidem habuerit aut dyabeten predicto modo curatur.

¶ De cura lapidis per cyrurgiam.

Hic āt nota de lapide curādo ꝑ cyrurgiā qđ supius omisimus. Igit vt cognoscas vtrū lapis fuerit i vesica: balneet pa. τ tūc collocet eleuādo nates τ duobꝰ digitis dextre manus imissis i ano sinistro pugno impresso suꝑ pectinē: vesica itromissis digitis in anū ad supiora leuādo tota tractet. τ si aliqđ duꝝ τ graue inueneris: constat ꝙ lapis ē i vesica. Et si molle est τ carnosum: carnositas est q̄ impedit vrinā. Si autē sit lapis exn̄s in collo vesice τ ad fundū ad preseruationē impellere volueris. precedentibus fomētis τ inunctionibꝰ: petroleon ꝑ siringā iniijciat. postea ꝑ aliqđ interuallū siringa ad collū imittatur. τ lenit τ suauissime τ caute lapis a collo vesice ad fundū ipellat. vel melius τ securius ꝑmissis fomētis τ inunctiōibꝰ τ securato ꝙ lapis est i vesica: digitis itromissis ꝑ anum: τ pugno sinistre manꝰ suꝑ pectinē cōpresso collo vesice tractet τ caute remoueat: et ad fundū ducat. ꝙ si lap. extrahere volueris: dieta tenuis p̄cedat: τ iaceat duobꝰ diebꝰ cū ꝑua comestiōe. Tertia die p̄dicto mō imissis digitꝫ: ducat lapis ad collū vesice. τ ibi i fontinella duobꝰ digitis suꝑ anū incidat in longū. deinde extrahat post incisionē τ lapidis extractionem vsqȝ ad. ix. dies mane τ sero fomentationibus cum branca vr. τ paritaria τ malua: vtat pa. Stupa vo cū vitello oui in hyeme. in estate cum albu. oui τ vitello imponat. Suꝑflua vo caro q̄ in collo vesice iuxta vulnus sepe nascit: rasorio remouēda est. et sutura facienda est duobꝰ vel tribꝰ punctis. deinde curet vt cetera vulnera. Attendēdū tn̄ est ꝙ si lapis ē magnꝰ: ad fundū ad p̄seruationeȝ ē impellēdus. τ nequaꝙ̄ extrahere laborandū est. Ad pediculos vo in pectine τ assell' fiat vnguētū de oleo τ cinere: sȝ ad illos q̄ circa oculos sūt τ ad ruborē oculoꝝ τ mitigatōeȝ fiat h̄ vnguentū. ℞. aloes. ʒ. ij. gerse olibani. an̄. ʒ. j. lardi quātū sufficit. lardū p̄us liquefiat. deinde reliqꝝ pulueres apponantur.

¶ Ad scabiem coxarum.

AD scabiē coxaꝝ siue aliaruȝ ꝑtiū vnguētū. ℞. enulā. acetū. oleū. argen. vi. ꝯm velle ꝓficit sic. radix enule ꝯterat τ i aceto coquat optime cola post colature adde oleū τ coq̄ vsqȝ ad ꝯsūptionem aceti. deinde tere argē. vi. cum axungia: τ cū oleū infrigidatū fuerit simul cōmisce valet pruritui superioꝝ τ inferioꝝ ꝑtiū. τ ne dentes ledant: aquā fri. teneat pa. i ore cuȝ

vnguntur superiora.

De rugis vetularum delendis.

AD delendas rugas vetularum inunge faciem cum succo spatule fe. in sero. mane cutis eleuata rumpetur. deinde sanabis cum vnguento lilij quod valet ad solis adustionem et fissuram qualibet. et maxime ex vento. et contra pustulas et maculas croceas in facie. Rx. radicis lilij. ℥. j. gerse. ℥. ij. masticis. olibani. ana. ℥. ß. camphore. ℈. j. axungie et aque ro. quantum sufficit.

De verrucis.

VErruce auferuntur si cum acu circunquaque eleuentur. et post cum calce viua extincta circuantur. deinde curentur cum oleo de lilio. ad nervos fiat vnguentum de tribus partibus saponis. et quarta piperis. Unguentum predictum de lilio curat fissuras labiorum ex basijs amicorum. fissure autem ex fletu. vento aut aere vngantur melle. post picem grecam puluerizatam superasperge.

De inflatione tybiarum.

INflatio tybiarum in pregnantibus habet fieri in. viij. vel ix. mense cum dedignantur fetus nutriri ex sanguine menstruo quod pondero sitate sua deprimitur ad tybias et pedes. aut quia nimis colligitur. et ex respuatur et inferius cadit. Tunc ebi molea que sub mola fabri reperitur desiccetur et puluerizetur: et cum aceto distempetur et inungatur. Item fiat inunctio cum aceto et oleo et sinapizetur puluis factus de fabis. aut fiat inunctio cum sapone gallico. et cathaplasmetur folijs sambuci in patella sine aliquo liquore assatis. et hec eadem localia valent inflationi pedum itinerantis. Ad inflationem pedum ex dolore matricis. fomenta pedes in decoctione tribuli marini in aqua salsa. vel suffumiga prius et post laua.

De arthetica passio. et eius speciebus.

ARthetica est passio membrorum iuncturalium ex fluxu humorum descendentium in sui concathenationem. ab artubus enim arthetica appellatur. vnde tres species comprehendit scilicet sciaticam que est passio scie. i. nerui ligantis vertebrum cum banca. et cyragram que est passio articulorum manuum: et podagram que est passio calcaneorum et articulorum pedum ex humoribus descendentibus in eorum concathenationem. Et quandoque fit in alijs membris hec passio inferens dolorem in membris sensibilibus vt in capite. et sic secundum totum vel partes suscipit denominationem vt cephalea: emigranea. monopagia. Et aliquando aliquis humorum reumatizat ad pectus infundens neruos pectoris. et aliquando neruos spine inter spondiles. et aliquando ad alia loca. sed generali nomine gutta vocatur eo quod ad similitudinem gutte stillantis deorsum cadentis: fluit supra membra debilia recipientia infusionem. Est enim gutta de reumaticis causis precipue. Cum igitur hu. sunt liquidi fluidi male terminabiles effluunt ad exteriora ad partes molles. s. carnem et cutem que recipiunt infusionem. propter sui molliciem et dilatationem et extensionem in suis partibus et fit tumor. Si autem humores sint duri sicci: coartantur circa interiora corporis. ossa videlicet neruos et pelliculas que in se dura sunt et non recipiunt infusionem ab humore nec extensionem nec dilatationem in suis partibus. quare non fit tumor. Cum ergo materia illius arthetice in qua non est tumor fit ex materia grossiori. duriori. et circa loca dura fra: tarde dissoluetur et non curatur nisi materia dissoluatur. Et illa in qua est tumor est ex

materia liquida subtili. et in ptib⁹ mollib⁹ stans: citius curaт. Tumor ergo maximū signū curatiōis est. ꝛ hoc pꝫ verissimū ĩ podagra nisi materia ꝓpt sui ꝑuitatē: dilatationem nō suscipiat. Jtē oē mēbrū ex eo oppilaт ex q̄ nutriт ſꝫ nerui et lacerti nutriunт ex grossiori ꝛ duriori. ĝ ex tali oppillanт. Jteꝫ caro ꝛ cutis ex subtiliori. Ex his ergo cognoscitꝫ ꝙ artbetica aut podagra facilioris sit curatōis. Jtē artbetica qñq̄ ē morbus ꝑ se. qñq̄ accidēs morbi. Et ꝑꝫ ꝙ est accidēs: qñq̄ antecedit. qñq̄ cōcomitaт. qñq̄ supuenit. antecedit: sicut qñ est ex maculato spmate ꝛ corrupto et inficiunт carnes musculoꝝ mēbra illa mouentium. ꝛ fit corruptio ꝛ putredo ꝛ fetor ĩtolerabilis ꝛ certū signū lepre future. Et silr in artbetica ꝯtingit ꝛ ĩ podagra ꝛ spē ipsi⁹ vt exēplariter doceamus qꝛ quedā ē vagatiua quedā q̄escēs ꝛ fixa. q̄dā nodosa siue inossata. Uagatiua ex hu. est liquidis. fluidis et subtilib⁹ ventositate subtili agitatꝭ vñ facit ascensionē mō in vno pede mō in alio. mō in spatulis. mō ĩ brachijs. sed reuertiт ad suū locū: vt ad pedē. Et quiescēs est illa q̄ nō ē vagatiua ſꝫ fixa ꝓpt debilitatē mēbri recipientis fluxū et cōhibit ipsum. Et supueniēs est q̄ alij egritudini supuenit ex mēbro debilitato ꝛ nutrimēto corrupto penetrāte ĩ ipm.

¶ Uerba rasis. ¶ Materia ex q̄ gñaт dolor iuncturaꝝ est ꝓ maiori pte flā crudū ꝛ sepe de sanguie ꝛ raro de co. ꝛ rarius de mlīa. Et qñ cōponiт materie: additт ꝓ maiori pte colera cū flāte subtili mixta et rari⁹ ex flāte mixto cuꝫ mlīa. ꝛ qñq̄ colā cū sanguie. ꝛ rarissime mlīa cū sanguine. aut co. et rarissime adhuc de oib⁹ hu. mixtis ꝑm ꝓportionē suā ĩ corpore. ¶ Hic aūt debem⁹ ꝯsiderare ꝑ signa etiā ĩ ꝑmis cuiusmodi coloris erat locus cuius ꝯtact⁹. ꝛ cui⁹ est nūc. ꝛ iteꝝ cui⁹ manerieī ē dolor ꝛ q̄ cura facit quiescere dolorē. ꝛ de dieta infirmi. ꝛ de cōplōne. ꝛ de etate ꝛ regione ꝛ tpe ꝛ silībus. Sufficiant autē duo signa in cognoscendo materiā vel tria ꝛ nos conabimur ea declarare. qm̄ sūt radix cure. Dicemus ergo prius de colore.

¶ Discretio signoꝝ per colorem.

¶ Color igiт loci si fuerit ru. significaт ꝙ materia ē sanguinea. ꝛ si citrinus: colīca. ꝛ si fuerit magis alb⁹ colore corpis significat flā. subtile ꝛ si fuerit declinās ad nigredinem: non significaт ꝙ materia est simplr ex mlīa. qm̄ talis color ē in fine apostematū caloꝝ. aut ex strangulatiōe sanguīs. Sed si cū nigro colore fuerit mēbrū frigidū ꝛ nō ꝑcesserit ipꝫ calor: significaт ꝙ est ex mlīa. Sed caue in cognitōe coloris vt mēbruꝫ nō sit calī in aere vel balneo vł medicina ca. vel dormierit supra lat⁹ vel infrigidat⁹ ex ꝯrijs istis vel remanserit sup eū color alicui⁹ medicine.

¶ Si autē color fuerit silīs colori corporis erit ꝓpt duas cās. aut qꝛ in materia nō vincit aliq̄s hūor et tūc intelligimus ꝙ dolor ꝓuenit ex multitudine alicui⁹ hūoris ꝛ nō ex qualitate ꝑ signa replōnis: ſꝫ qꝛ materia est in ꝓfundo nō discerniт per colorē. aut qꝛ ĩ materia vincit aliq̄s humor ꝛ nō erit dolor ex quātitate hūoris ſꝫ q̄litate: aut qꝛ est valde ꝓfundus dolor ĩ ꝓfundo mēbri. ſꝫ ꝓpter ꝓfunditatē non apparet color talis in superficie corpis. ꝛ tunc debemus inuestigare signa ex alijs capitulis. ¶ Repletionis autem signa sunt magnitudo pulsus. ponderositas totius corporis et extensio

membrorum et raritas motus nō ex debilitate: sed q̄si portaret onus. et apparet sudor in facie et in oculis. et in facie rubedo et grauitas frontis. et ebetudo ingenij et destructio appetitus. et dormire multū. et anteq̄ inuasisset eū dolor nimius vtebat cibis et potib⁹. et quiete sine flobomia et sine purgatiōe. et sine labore et coitu et maxime qñ oib⁹ istis vsus fuerit. et postea abstinuerit.

¶ Signa per contactum.

¶ Significatio ꝯtactus loci diuiditur in calore et frigore et duricie et mollicie. asperitate et lenitate plenitudine et extensione et euacuatiōe. Si aūt mēbrū fuerit tactu calidum materia est ca. et si frigidū: materia est frigida. Tūc debes obseruare h̄ qd narrabo. qm̄ forte erit membrū lotū cum aq̄ frigida in hora illa. vel discoopertū ad aerē frigidū. q̄re superficies eius apparet frigida tactui: aut forte membrū ligatum erit: aut erit infirm⁹ dormiens sup ip̄m. Uñ et claudunt pori et retinet vapor plurimus intus. Si aūt medic⁹ non respexerit iterū post vaporis euaporatione: inuenies ip̄m calīm tactui. Et forte erit palma tangentis distēpata. q̄re nec pcipiet equalitatē membri in caliditate et frigiditate. Duricies aūt significat ꝙ materia ē grossa et sicca. Molicies significat ꝙ materia est hūida et subtilis nisi dispositio mēbri fuerit distēpata i eis q̄ accidunt extrinsec⁹. s. calore vel frigore: qm̄ frigus indurescit membrū. et calor calefacit et remollit. et h̄ debes intelligere in oībus alijs cōditionib⁹ q̄uis ego non manifeste explicauero. Asperitas aūt significat siccitatē materie et lenitas humiditatē excepta ꝯditōe exteriori. qm̄ membrū exasperascit p medicinam stipticā. vel remollescit per oleum: vel p vnguentū exterius. Plenitudo aūt et extensio significant multitudinē materie: aut multitudinē vaporis. et tunc debes ꝯsiderare et si cū plenitudine et extensione fuerit grauitas: erit ppt̄ multitudinē humorū ꝯstrictorū in eo. et si nō fuerit grauitas cū eis: erit ppt̄ multitudinē vaporū ꝯtentorū in eo. ¶ Dico āt ꝙ debes ꝯsiderare dispōnem corpis i sanitate. qm̄ quedā sunt corpora rugosa et spasmosa naturalr̄ sicut i senibus. et quedā sunt in ꝯtrium. et fortasse crederet aliq̄s ꝙ tactus durus et extensio sunt idē. Sed qui imaginat⁹ fuerit tactū vētris inflati et tactum lapidis: sciet q2 inter multum durū et extensum est differentia. qm̄ durū nocet tactui p expulsionē sine passione. extensum aūt nocet tactui p expulsionē sed cū passione. Modi passionū sunt punctio et pcussio et significant calorē materie. sz pcussio cū hoc significat humorē spissū in profundo iu carne. quapropt̄ significat materiā sanguineā. punctio āt significat materiā colicam. Egritudo aūt in qua sentit eger q̄si mēbrū ꝯtrahat et spasmet: significat frātē materie. et ꝙ est vehemētia. et ꝙ nō est calor in membro. Ostendit autē ꝙ materia sit calida si mēbrū fuerit calidum cum lenitate doloris. et cū membrum senserit infirmus extensum ex vtraq3 parte vel per circuitum et tactui inueniatur temperatum. et cutis fuerit extensa: scias ꝙ non nocet mēbro nisi quātitas materie non qualitas ei⁹. et tūc scias ꝙ corpus eius plenum est. Per dictā autem iufirmi cognoscas etiam de egritudine. et scias ꝙ si infirmus ante accessionem vsus fuerit cibis dulcibus et vino et carne et ouis

⁊ frixis.⁊ paruo labore. et multum dormire: scias ꝙ materia est multa Et si vsus fuerit cibis ca. qui generant co.⁊ labore ⁊ vigilijs et hmōi: scias ꝙ materia ē co. Et si vsus fuerit gn̄antibus sup̱flua multa sicut herbis ⁊ viridibꝰ fructibꝰ.⁊ quiete scias ꝙ materia est fl'ica ⁊ hu. crudi ¶ De dieta. ¶ Dieta aūt q̄ facit sanguinē mł'icum: raro poterit facere dolorem iuncturaꝝ: qꝛ ista dieta ingrossat sanguinē.⁊ reddit euꝫ ineptū ad discursum. facit aūt ad corpora laborantiū.⁊ si aliqn̄ cōtigit: grauiter dissoluit̄. qm̄ ista materia vicina ē materiei cancri. ¶ De mō aūt cure ꝯsidera si quiescat mēbruꝫ cū frigidis ⁊ augmētat̄ dolor cum calidis: est ex ca.cā. De cōpl'one īfirmi scias ꝙ si fuerit albi coloris admixti rubedini. et fuerit cum bona carne cutis subtilis.⁊ in loco fricationis rubescit statim: significatur materia esse sanguinea. Et si corpꝰ fuerit pingue ⁊ albi col'.⁊ nō mixti rubedini.⁊ corpus nudū pilis. strictis venis. molli carne. occultarum iuncturaꝝ. gracilium ossiū.⁊ gn̄al'r talis dispō qualis est in corporibꝰ mulieꝝ significat̄ qꝛ materia ē fl'ica Et si fuerit macer ⁊ citrini col'. pilosus.⁊ grossis venis ⁊ manifestꝭ iuncturis ostendit̄ ꝙ materia ē col'ica. Et si cū macilentia fuerit niger color. duricies corporis. pilositas et aspitas cutis: significat̄ ꝙ materia est mł'ica q̄uis h̄ egritudo raro cōtingat in hn̄tibꝰ talē dispōnem. Et scias sil'r ꝙ egritudo iuncturaꝝ fere nō accidit pueris sicut raro cōuenit mulieribꝰ.⁊ p̱ maiori p̱te ꝯtingit iuuenibꝰ ex materia sanguinea ⁊ fl'ica admixta cū co. Et accidit senibus ex materia col'ica vel sanguinea admixta cū co. Senioribus āt contingit ex hu. crudis. qm̄ isti hu. multiplicant̄ in seniorībꝰ p̱pter debilitatē digōnis. ¶ De regionibus aūt scias qm̄ in regionibꝰ ca. multiplicat̄ co.⁊ mł'ia.⁊ in regionibꝰ frigidis multiplicat̄ sanguis ⁊ fl'a. Et scias ꝙ hyems ⁊ ver generant fl'a ⁊ san. Estas ⁊ autumpnus gn̄ant co.⁊ mł'iam. Et qm̄ diximus in his materijs simpl'r: dicamus in eis cōposite. Signa materie sanguinee sūt rubedo. calor. extensio.⁊ pulsatio. grauitas ⁊ oīa iuuatiua ad gn̄ationem sanguinis.⁊ tumor ⁊ ardor ⁊ mollicies.⁊ subalbedo coloris. venaruꝫ repl'o. rubeoꝝ corpoꝝ in somno apertio.⁊ a cal'is ledunt̄.⁊ fr'is iuuantur. Et ex p̱ticularibꝰ vt diximꝰ sumunt̄ significationes vt spāl'r dicamus de dieta. regione. etate. cōplexione. Sanguineus sil'ibus tp̱ibꝰ vexat̄ vt vere.⁊ hora sanguinis.⁊ qꝛ ista egritudo sicut quedā alie: lucidā hn̄t interpolatōeꝫ ⁊ accessionē. ¶ No. ꝙ in nulla specie arthetice nisi raro sentit pa. calorē p̱ totū notabilē vel frigus. sed tm̄ dolorē. vn̄ nec a cal'itate nec a frigiditate patientis mēbri certū habemus iudiciū sed si aliqn̄ fiat: valde rarū est tale. ¶ Itē oīs reumatica cā magis fit in hyeme q̄ in estate. in nocte q̄ in die p̱pter fumositatū ꝯclusioneꝫ ex noctis frigiditate. ¶ Signa auteꝫ co. sunt fortis calor cū pauca extensione. paruitas corp̱is apostematꝭ ⁊ puitas rubedinis caloris loci et punctura.⁊ deriuatio doloris ad sup̱ficiē corporis.⁊ alia iuuantia ad gn̄ationē co. Et dico cū his ꝙ puus tumor est si fit: sed dolor est magnꝰ intantū vt aliqn̄ ducat ad febrē cuꝫ nimio saltu ⁊ ariditate ⁊ citrinescit exterior locus. vel est color mixtus ex crocco ⁊ rubeo. Aliqn̄ punctiōes

sentiunt in ꝓfundo.amaricatur os
ruffe.vel citrine magis i somno sūt
apparitiões.a frigidis iuuant.a ca
lidis ledunt.i horis co.ꝛ estate ma
gis ifestāt.maxīe ceteris pticulari
b⁹ꝯuenientib⁹. In sanguine autez
colīco iubet Alexā.dare carnes bo-
uinas ꝛ bubalinas ad ingrossandū
san.ꝛ cetera nutrientia ꝛ medicami
na inspissantia ipm vt figat in cor-
pore. Signa materie flīce:sunt extē
sio sine pulsatiōe.grauitas ꝛ dolor
sine punctiōe.sed quasi res fixa in
vno loco manēs ꝛ paucitas rubedi
nis ꝛ calor mēbri paruus. ꝛ alia ge
nerantia fl'a. Et dico ꝙ tumor ē ma
gnus.ꝛ albedo mēbri ꝛ mollicies.ꝛ
alboꝝ corpoꝝ in somnis apparitio
nes ꝛ oris insipiditas.ꝛ ledit a fris
ꝛ iuuat a calis.ꝛ vexat horis flīcis
ꝛ hyeme fortius.fra dieta. ꝛ reliq̄s
ptic'larib⁹ꝯueniētib⁹. signa mlīe sᵗ
membri ariditas et liuiditas. sub-
fuscus color.nimia inflo. stupor et
pondus ꝛ grauedo membri maxīa
non mutabilis.non sicut accidit ex
alijs spēbus ꝓpter hu.fluidos ipsa
rum cās.oris est acetositas ꝛ mlīca
in somnis delusio et apparitio ni-
groꝝ corpoꝝ.a fris ledit.a calis iu
uatur.horis mlīe.ꝛ autūno infestat
Multū aūt durant accessiones si cō
tingant. Et si oīa pticularia cōcur-
rant:certius erit iudiciū. ¶ Dicam
aūt de causis antecedētib⁹ ꝛ ē qn̄q
calor nimis dissoluens.qn̄q fritas
nimis ꝯstringens.ꝛ qn̄q forte bal-
neū aut iter in plethorico. ꝛ qn̄q ni
mius coitus post satietatem vel ni
mis ꝯsuetus.vn̄ debilitant mēbra
iuncturalia ꝓpt nimiū motū et de-
stituūt calore naturali ꝛ subtili hu-
miditate.vn̄ pueri ꝛ eunuchi facile
nō podagrizant. pueri aūt nō ante
affrodisiam. Mulieres etiā nō po-
dagrizant:qꝛ nō laborant in coitu:
nisi mēstrua defecerint eis.ꝛ iteruz
prouenit ex infectiōe spmatis pris.
long⁹ em̄ morb⁹ hereditat filium. ꝛ
materiales causas que sunt hūores
ꝛ qn̄q vētositas ē cā vt pterigim⁹.

¶ De vrinis artheticorum.

De vrinis artheticoꝝ aliq̄d
disseramus. Dicimus g̊ ꝙ
vrina tenuis ꝛ alba cū reso
lutionibus albis et rotundis velut
athomis:artheticam significat. Cū
em̄ virtus mēbroꝝ iuncturaliū de-
ficit in digerendo et hūores ad arti
culos decurrunt:tūc in vrina appa-
rent resolōnes pue ꝛ al.et rotunde:
albe:qꝛ ex flāte vel mēbris al. ꝛ ro-
tunde:ex ꝯtinua reuolutiōe.ꝛ reso-
lutiōe quā hn̄t in descensum. Qn̄q
aūt in arthetica ex calore dissoluēte
vnctuositatē mēbroꝝ fiūt rubicūde
vel subru.ꝛ vnctuose vrine. vn̄ ar-
thetica ꝛ alienatio significat. Cum
em̄ acumini attestant ꝛ liquefactiōi
membroꝝ. dolor ex siccitate facile
in iunctur' poterit generari.ꝛ ex sic
citate nimia miringaꝝ cerebri ꝛ de
fectu aīalis spūs: alienatio induci.
Vn̄ vrina rubicūda vł subru.ꝛ spis-
sa ꝛ vnctuosa:artheticā vel spasmū
ꝛ alienationē significat. Si aūt su-
pfluitas appareat i aliq̄ loco quasi
ypostasis athomosa multa i parua
quātitate coherens:vitiū gutte i ta
li loco corporis significat. ¶ De li-
uiditate dicūt quidā ꝙ liuēt vrine
nō cuiuslibet arthetice: sed illi⁹ tm̄
cuius est reuma a pte superiori per
spinalem medullam ad sciam vł ad
genu vel ad alias inferiores iun-
cturas. Contingit autez ptes illius
reumatis cōmisceri cū vrina que ei
cōmixte preter naturam faciunt eā
turbidā. ¶ Corrūpit aūt vt dicūt

in transitu. sed si corrumpitur vt putrescat: febrē debet inducere. vel si corrumpitur vt mortificetur p frigiditatē eo q non habeat regimen & depurationē a naturali calore pōt sui admixtione vrinā reddere liuidam sed p totū. ¶ Dicūt etiā q nōnūq ex fumo ex reumate gñato et vrine admixto redditur obfusca & liuida. sed hoc nō fit nisi fumus sit liuidus vel niger qui vrine al. admixtus: liuidum colorē cōponit. vñ rursus cās nigredinis fumi vel eius liuoris restat inquirere. Diximus āt superius cās liuoris esse. v. & nō oportet eas hic iterū assignare. pōt aūt liuere ex pturbatiōe hūorum. ¶ Discursus em̄ reumatis p spinā & venas transiēs per hu. diuersos. aut ab eis aliquid accipit: aut digōnem eorum impedit & depurationē: q̄re cū nō depuratur calorē inaturalē acquirit. Eo enim q non depuratur: frātem acquirit. que aut diuersa pmiscet aut mortificat nec quilibet humor derelictus a natura liuescit nisi sit fl'a liquidū valde. aut aquositas sanguis que duo pro sue substātie passibilitate mutantur. ¶ Aquositas igitur reumatica discurrens a capite: inficit mēbra p que transit & inficitur ab eisdē. Ex cursu em̄ fit indigō. ex indigōne frigus. frigus ptes aquosas ↄdēpsat in terrestres. vñ cum albus color ex aquosis ptibus pueniat & a terrestribus niger. & eorum cōpositiōe liuidus color innascitur. verūtñ in fluxu & frigiditate mortificante tota liuet. si aūt ex calore adurēte supius liuet.

¶ De granis.

¶ Grana aūt diuisa vel disiuncta in minuta corpuscula: fluxū humorum a capite ad inferiora membra declinare declarant. Asserunt siquidem phici caput corporis esse caminū ad quod fumositates a toto corpore dissolute ascendentes: in liquore in ↄdēpsantur. & sursū attracti: q̄ superfluunt: ptim p spumā emittuntur aut pemi emūctiōes aut rascationes expurgantur. ptim per calorē diuise in minuta corpuscula vel frigiditate cōpresse: distillant inferius ad diuersa membra. diuersas egestiones inducentes. vt in trachea: tussim. in pulmone asma. ad intestina descendentes: lienteriā vel dyarriam. vñ Ypo. Quibus spumose egestiones: his a capite fl'a defluit. Intellige spumosas cum indicijs manifestis. vt calore interiorum vel tortione ventris & intestinorum. patet q̄ cum a capite fl'a descendit: aerem intercipit qui interclusus: spumā facit qd non facit: si ab epate ad vesicam cadat. Non em̄ ab alto descendit. quare nō p multa intersticia frāgitur. nec per longitudinem vie aeri cōmiscetur vt spuma fiat: pcipue conueniens ad scdam digōnem: ventositatem eliminat. quare solū ex reumate a capite distillante videntur grana seiuncta gñari. Sciendū est tñ cerebrū nō p easdē venas p quas suū suscipit nutrimētū ad inferiora mēbra reumatizare. s; p illas p q̄s mēbra suū nutrimentū recipiunt. verbi gr̄a. Si fiat reumatismus ad cubitū vel ad genu: quedā ascēdūt ad caput. quedā ad cubitū vel ad genua descēdūt p q̄s fit reumatismus. vt cephalica & alie plurime. q̄dā nō ascēdūt ad caput: s; ad cubitos vel genua porriguntur. per illas āt nūq reuma ad illa mēbra descendit a capite. Itaq reuma q̄nq ad spūalia vel spinalia descēdit p venas p q̄s san. descēdit a capite ad eorum nutrimētū. vene āt q̄dā magne p thoracē ascēdūt ad caput sanguinē deferentes. q̄ quidē partem san. emittūt ad nutrimētū ptiū thoracis p q̄s transeūt.

¶ Sed a capite ad spūalia descendentes p multos ramūculos quos Gal. vasa pua sensum effugiētia vocat: diuidunt. ad q̄ sanguis ad nutrimentū resudat quarundā ptium spūalium. q̄ vasa aliqñ ex reumate capitis influente ꝯtingit supimpleri ⁊ distendi. vñ periculū fit effundi aliq̄d resudās. nō ad nutrimentū sꝫ ad apostema. vt doloꝛ ex vasis i eas que sunt in media regione. hoc genus reumatis multo periculosius est et deterius ad curandū: q̄ qd̄ p vuulā ⁊ tracheā arteriā descendit. Si vo vtrūq̄ fiat reuma illud pessimū est: Illius. q̄ reumatis qd̄ totū p tracheā arteriaꝫ descendit ad spūalia: nō habet significatio p granula sessuncta in circulo nisi forte dicant q̄ p spūalia p mediū dyafragmatis distillet ad epar. ⁊ inde fiat spuma. q̄ si hoc eēt: eodē mō quotiēs aliquis humoꝛ p dyafragma a spūalibꝰ distillat. Uel si multitudine effluat vl' cōpꝛessione exp̄matur ad epar: sil'r grana dicunt apparere. licet ille humoꝛ a capite non descendat. Non ḡ grana significāt stillicidiū a capite ad membꝛa inferioꝛa illius reumatis qd̄ p venas descendit. fiūt autē hoc mō. humoꝛibꝰ a capite p venas ad inferioꝛa defluentibꝰ: magna vasa ⁊ parua sensū effugientia supreplent ⁊ distendunt. ¶ Cū illis aūt hu. ⁊ aquositas sanguis pariter decurrit. facta aūt digōne illa aq̄sitas cū ypostasi et supfluitate p ꝯcauitatem venaꝝ ad epar vel renes mādatur que p vasa suprepleta ⁊ distensa: liberē nō valēt expelli. hūoꝛibꝰ q̄ influūt ei obuiātibꝰ. istaq̄ ꝯangustatiōe fit valida cōpꝛessio spūs et fumositatis cōpꝛessi inspissant. ⁊ i illa aquositate intercepti: ptim cuꝫ illa emittunt ⁊ supioꝛa petētes: qm pullas faciūt. sed paucas: qꝛ in longo itinere maioꝛs ps euapoꝛat. silr mō i quolibet reumate granula apparere debent nisi vie vꝛine longitudine cā faciēs ampullas euapoꝛet. vel calitate locoꝝ p q̄ transit extenuet. lontigudine aūt vie ampulla fit grana p multa diuisa ⁊ p minima fracta intercept' pticulis aeris in humido visco so. frangit p multa pꝛopter casum ⁊ discursum ad loca iuncturalia. ¶ Distinguēdū autem est: qꝛ si granula manēt in circulo. ⁊ et vꝛine ꝯcussione dep̄ssa reuertant ad circulū: reuma ad ptes capitis: vtputa ad nares vl' ad fauces discurret. Si aūt dep̄ssa sint infra circulū significat doloꝛē inferioꝝ ptiū vicinaꝝ capiti vel remotaꝝ. vñ si in vꝛina q̄si gutte minime argenti viui videant: doloꝛ ex reumate significant sed in spūalibus: si in aereo coꝛpoꝛe vꝛine videant. vel in nutritiuis: si p infoꝛmatoꝛē vꝛine. si inferius: in inferioꝛibus ptibꝰ. Nō tñ a capite illud reuma descēdit: sꝫ ab alijs mēbꝛis. qꝛ ex ꝯcussiōe vasis si a capite sunt: iuxta circulū collocant: si ab i ferioꝛibus: inferius depꝛimuntur. ¶ Itē i arthetica harene rarissime fundum petunt. sil'r in alijs plixis egritudinibꝰ. Sed in arthetica magis athomose sunt. de quibꝰ quidā asserūt q̄ si apparuerint in fundo: significant guttā in inferioꝛibꝰ partibus. Si in media appareāt regione: mediaꝝ ptiū guttā demonstrāt. Si in pte supioꝛi: ptium supioꝛum guttam ostendūt. Si p totā vꝛinaꝫ harene diffundant: guttā oīm membꝛoꝝ declarant. Nos credimꝰ q̄ sm̄ q̄ athomose ille resoꝛones graues vel leues fuerint: sibi locū in vꝛina vendicabūt. leuis q̄ materia ad inferioꝛa poterit reumatizare: q̄uis

supiora mēbra possit affligere ⁊ ille resolutōes fiūt a materia q̄ ad mem bra reumatizat. cuiꝰ q̄dā pticule cū vrina emittunt̄ ⁊ ex casu ⁊ stillicidio rotūdant̄. Opponūt aūt ꝙ si resolu tiones hmōi arthomose fuerit ex ma teria arthetice: nō sp erūt albe. sꝫ di uersoꝝ coloꝝ ꝑut materia erit a q̄ resoluit̄. Uñ dicūt ꝙ albe sūt q̄ resol uuntur a mēbris q̄ sunt alba. Uñ et colorē mēbroꝝ a q̄bꝰ descindunt̄ ob seruāt pue sunt: qꝛ calor naturalis cū agit in gutte materiā vt eā dissol uat ⁊ digerat: resoluit aliq̄d de soli do mēbro. Q̄ꝫ cū sit solidū ⁊ pua ca loris actio: iō pue sunt resolutiōes. sꝫ a materia q̄ sepiꝰ alba apparet. qꝛ supfluitas humoꝝ reumatizās priꝰ in mēbro a q̄ reumatizat dealbatur q̄ cū supfluat in mēbro: dissilis exi stit ⁊ a mēbro forti ad debile expel lit̄. Q̄m aūt mēbrū forte est: hꝫ se ali quātulū imutat eā ⁊ dealbat eā sua ꝗ fortitudine supfluū a se expellit ad mēbra debilia. qꝛ reumatismus supflui hūoꝝ p̄cipue fit ex d̄bilitate mēbri pa. ⁊ ex fortitudine mēbri im pellētis. Nā si membrū debile essꝫ: nullatenꝰ a se expelleret hu. nociuuꝫ sꝫ in eo remanēs faceret aliquam le sionē. Si aūt humor nimiaꝰ sangui nis quātitate vel pnitiosa q̄litate vt p̄diximus nec iminutāti resistat ⁊ a mēbro forti expellat̄: tūc nō albi co loris. sꝫ diuersoꝝ coloꝝ resolutiōes apparent. pnitiosaꝫ lōgamꝗ arthe ticā demonstrantes. Si aūt fuerint resolutiones nigre et puluerce in fundo existes: emorroyd̄. vl' retētio nem. M. significant vt in eisdem de mōstrauimꝰ aliq̄tiēs aūt harene ex dissolutione consumente apparent vt alibi demonstratur.

¶ De cura arthetice sanguinee per minutionem.

Cum cognoscimꝰ ꝙ ma teria est sanguinea inci piemus minuere ex la tere d̄rio ⁊ hoc propter duo commoda. quoꝝ vnū est declinare materiā ad locum oppositū ⁊ scd̄ꝫ est retardare cursuꝫ ad locum apostematis. ¶ Si ergo calor fuerit in pede dextro: debe mus minuere ex dextra manu de ba silica ⁊ de q̄busdā ramis eius ⁊ non debes ire ad alteram venā. si nō po teris inuenire ip̄am nec aliquam de ramis eius: debes minuere ex vena mediana. ¶ Q̄m q̄dam ramus vene basilice ⁊ quidaꝫ ramus vene cepha lice coniungunt̄ ⁊ fit ex eoꝝ coniun ctione vena mediana. Minuere aūt de cephali. nō multū iuuat in isto ca su. qꝛ ista vena nō deriuat̄ nisi ex p te supiori duarū ptium vene conca ue. deinde illic ascendit ad spinam. ⁊ venit ad manuꝫ ⁊ ꝑpter h̄ euacuat sanguinē ex pte capitꝫ ⁊ colli citius ex pte autē inferiori: tardiꝰ. basilica aūt diuidit̄ ab illis venis inferius ⁊ exit a clibano pectoris inter latera. ¶ Uel venit ad manū sub pte assel larū. ⁊ ꝑpter hoc euacuat sanguineꝫ a ptibus inferioribus citius. Et de bemus minuere. sanguinē ꝓm ima ginem doloris ⁊ ꝓm vigorem corpo ris. ⁊ faciemus hoc multꝫ vicibꝰ. q̄m iam ꝓbaui hoc. ⁊ inueni ip̄m ꝑfectiꝰ in declinando materiā a loco ⁊ attra hendo ꝙ currit ad ip̄m. ⁊ ratio con cedit hoc. ¶ Si aūt egritudo fuerit in manu: possumꝰ decliuare materiā duobus modis. Aut ad alteram ma num: aut ad pedem oppositum. ⁊ for te minues de duobus sciłꝫ de bra chio ⁊ de pede etiā post minutioneꝫ de manu. postea de pede. ¶ Et de bes minuere de sanguine ꝓm virtu tem corporis ⁊ ꝓm accidētia aposte

matis ⁊ ẜm pulsationē ⁊ extēsionem ⁊ calorē ⁊ rubedinem: multotiēs. tñ sufficit ista cura sola. ¶ Et ego narrabo vobis ꝙ iā vidi de quadaȝ muliere q̄ conq̄rebat̄ ⁊ vociferabat de dextro assuero cuȝ magnū esset apostema ca. rubei coloris cū extēsione forti. Mulier aūt erat piguis ⁊ multi sanguinis q̄ añ accessionē vsa fuerat lacte ⁊ carnib⁹ cū virtus erat fortis ⁊ minui ipaȝ ex manu sinistra de basilica. ⁊ a pede dextro. ď sopbena in eadē bora. ⁊ q̄libet bora extraxi librā semis ⁊ postea cibaui eā deinde p⁹ tres boras extraxi ď sopbena lib. ẜ. ⁊ in eadē bora cessauit dolor ⁊ ꝑcussio ⁊ mulier rogabat me ꝙ iterꝝ extraberē sil'r de manu. Sēserat em̄ ex boc magnū iuuamē. ¶ Sed ego volui declinare materiā inferi⁹ ꝓpt̄ duas causas quaꝝ vnā nō debeo dicere in boc loco ⁊ altera est vtilis in talibus locis imo necessaria. Scias ꝙ ista mulier patiebat̄ dol'. in sinistra manu. sȝ debiliorē ⁊ ꝓpter b̄ volui vt materia deriuaret̄ inferi⁹. qm̄ boc medicus dȝ ꝯsiderare ⁊ sp̄ obseruare. Qm̄ ego curabā quēdā boīem cui cōtingebat dolor iuncturaꝝ ex materia sanguinea. ⁊ īpediebat dolor in iūcturis q̄ sunt inter assueruȝ ⁊ racbetā in manu dextra ⁊ interrogaui primo si accidebant ei dolores in manu alia vel pedibus ⁊ dixit mibi ꝙ sil'is dolor accidebat ei in manu sinistra. s. in eius iūcturꝫ ⁊ adbuc magꝫ fortꝫ ⁊ ꝙ nūꝙ̄ in pedib⁹ accide rit: respōdit. ⁊ tūc nolui minuere oīno in manu sinistra. sȝ minui ei ī pede dextro. Quidā aūt medic⁹ ṗmo curabat eū ⁊ minuit ei in dextra manu ꝓpter apostema ca. qď babebat in iūcturis man⁹ sinistre ⁊ q̄euit dolor in illa manu. sȝ declinauit in manū dextrā cum magno apostemate maiori alio. Et q̄ñ quesiui illud ab illo boīe: intellexit ꝙ plus sciebam de pĥica ꝙ̄ alius ⁊ bec est vna de rebus ꝓpt̄ quā debes declinare materiam ad alteram duaꝝ ꝑtium ⁊ maxime qñ fuerit dolor in dispositione tali qď possit augmētari ⁊ b̄ ī principio doloris. qm̄ in tali dispositione debemus cauere a minutiōe ⁊ fricatione. ⁊ aliis q̄ attrabunt materiam ⁊ etiam debemus exigere deriuationem materie ad al'ā partiū quando in aliqua partium fuerit membrum nobile ad qď materia curret̄ īcipiat vel currere possit. ver. gra. Quidam bō patit̄ in iūctura manus dextre ⁊ opȝ minuere ⁊ ī vesica vl' in renibus vel in matrice: est apostema ca. dico ꝙ nō debem⁹ minuere in tali dispositione ex manu. qm̄ si fecerimus b̄: nocebimus membro in quo est apostema. sed forte minuemus ex pede dextro cū intellexerim⁹ ꝙ ī ꝑte dextra est apostema sanguineum cuius periculum est maius ꝙ̄ apostematꝫ periculū qď est in manu dextra. ver. gra. in epate vel rene dextro est apostema ca. ⁊ in iuncturis manus dextre est dolor debilis. dico ꝙ ṗmo debes medicari rei periculosiori ⁊ forte accidunt in attrabēdo materiam due oꝑatiōes. ver. gra. ponat̄ ꝙ mulier patiat̄ in iuncturis manus ꝓpt̄ qď oporteat minuere ⁊ cuȝ b̄ careat mēstruis. dico ꝙ debemus minuere ex pede nō ex manu. qm̄ in minutione pedis sunt duo. s. declinare materiā a loco īfirmo ⁊ ꝓuocare mēstrua. Sed materia nostra reuertatur ad illā mulierē quā diximus antea dicendo ꝙ post tertiam minutionē tribus boris intermissis extraxim⁹ libram semis de sopbena ⁊ nocte illa dormiuit. Nō em̄ dormierat multis noctibus. ⁊ non feci aliam curaȝ nisi

qꝛ exhibui dictã frãm ⁊ subtilẽ. ⁊ in tertia die minutõis fuit sana ex manu lesa. quapꝛopter debem⁹ incipe a cura minutionis.

❡ Quid faciẽdũ sit postminutõez.

Ost minutionem debemus ꝯfoꝛtare mẽbꝛum cum vnguẽtis fris ⁊ stipticis q̃ dicemus postea. Sed in declinatione non debemus ista facere ⁊ maxime si coꝛp⁹ fuerit plenũ. qm̃ foꝛte cõuerteretur materia ad mẽbꝛũ nobile ⁊ fieret peius. Et foꝛte vnguẽta ⁊ emplr̃a addũt in doloꝛe. ⁊ hᷓ fiet qñ fuerit posita super locũ doloꝛosum ⁊ materia fuerit mlt̃a ⁊ nõ poterit medicine mouere materiã a loco. qm̃ tũc clauduntᷣ pori mẽbꝛi ⁊ ꝓbibetᷣ dissolutio ⁊ sic emplastra vel vnguenta inducũt dol. ꝑ accidens. Quapꝛopter debem⁹ ītueri qñ emplr̃a ⁊ vnguẽta addũt in doloꝛe vel inducunt dol. ⁊ ponemus illa vnguẽta ⁊ illas medicinas nõ supꝛa locũ dolẽtem. sed retro supꝛa locum vt inbibeant fluxum ⁊ non ꝓbibeant dissolutionem. ver. gra. Quãdo doloꝛ fuerit in genu ponem⁹ emplastra suꝑ coxam paruꝫ ita ꝙ finis emplastri attingat pꝛincipium loci doloꝛosi. ❡ Et silr̃ faciemus in oĩbus paſ. iuncturaruꝫ. Si aũt doloꝛ nõ crescit ꝓpter emplr̃a supposita nõ indigemus ponere iuxta locum patiẽtiſ ſꝫ supꝛa ⁊ debem⁹ vti illis medicinis. donec cesset doloꝛ apostematis ⁊ eius caloꝛ ⁊ pulsatio. ⁊ tunc cessabimus ab eis. ❡ Et si volnerimus eis magis vti: ingrossabitᷣ materia ⁊ fiet dura ⁊ inepta dissolutio ni. vel non dissoluetur omnino. ❡ Sed si viderim⁹ ꝙ apostema paucẽ sit materie ⁊ declinans ad superficiem coꝛpoꝛis: dimittemus nature, quoniaꝫ natura per se curabit. ❡ Sed si fuerit in ꝯ̃rium vtemur fr̃is ⁊ stipticis ⁊ postea mollificatiuis ⁊ in fine dissolutiuis. ⁊ in medio ex illis compositis. quoniam in membꝛo remansit parum caloꝛis ⁊ spissitudo materie.

❡ Sufficiant ergo ea que diximus in hoc capitulo de modo cure.

❡ Cura arthetice ꝑm magistros.

❡ Dicamus in pꝛimis curationes ꝑm modernos tam magistros ꝙ auctoꝛes. et dant regulas in pꝛimis. quoniam ante rem omnem mũdificandum est coꝛpus aut flebotomia in sanguinea materia.

❡ Aut vl̃i purgatiõe in reliq̃s. Nulla autem fiat fomentatio causa existẽte reumatica. ne fiat maioꝛ flux⁹.

❡ Item paulatine ⁊ cum leui medicina educenda est materia sicut paulatim influit. ❡ Item ꝑm auctoꝛes in omni arthetica ⁊ qualibet cronica egritudine consideretur stomacus. quia si abhoꝛreat medicinaꝫ nõ debet dari. quia magis debilitaretur stomacus. ⁊ etiam alia membꝛa ⁊ ita magis reumatiꝫarẽt humoꝛes ad articulos. ❡ Sanguinea igitur ex̃nte materia ⁊ particularib⁹ cõcurrentibus si est arthetica. ascia superius aperiatur epatica a parte oppꝛosita in pꝛincipio. In confirmata arthetica: ab eadeꝫ ꝑte. ❡ Si ascia inferius aperiatur sophena sub cauilla pedis exterius. ❡ In colerica digeratur materia cum oxiza. nisi cã existente reumatica.

❡ Sed causa ca. reumatica existente digeratᷣ materia cum holeribus ⁊ elcijs fr̃is. vt cũ dyapꝛunis tria sandal. elc̃io de suc. ro. nõ acuto insimul mixtis ⁊ non cum oxizac. qꝛ oxizac. nimis aperiret poꝛos. et ita maioꝛ fieret flux⁹ humoꝛum. quia vt dicit Gal. omnis vsus diureticoꝛum ad

uersaꝫ reumatibus. qꝛ in nulla ista rum causaꝝ ꝓpetit vsus diureticoꝝ qꝛ teste alexandro trāsit⁹ diuꝛ. multuꝫ aduersaꝫ reumatibus.

¶ Unde in gutta ex sanguie colico iubet alex. dare carnes bouinas vel bubalinas ad ingrossandum san. ⁊ cetera nutriētia ⁊ medicamina igrossantia ⁊ ispissantia sanguinē vt figaꝫ in corpe. Et si maťia fuerit fřa liqda tūc ꝓferūt stiptica vt pri⁹. ſ ꝫ stiptica ca. Itē digeraꝫ maťia sanguīea aut colerica cū holerib⁹ ex herb fřis sic violarijs bletis. atriplicib⁹ portul. scariola. cicorea. Digesta materia purgeꝫ ſm ꝓpꝛetatē materie cū emagogis vel colagogis ⁊ cū medicina. ad hoc destinata. videlꝫ cuꝫ elcio de succo ro. qđ ītitulaꝫ ab alex. elciū ad ca. guttā acuato cū puluē reubar.

¶ Elcium de succo ro.

¶ Elcium de succo ro. exptum ꝯ ca. guttam col. ru. purgat ⁊ reliqas malorum humo. in conualescentibus. ℞. zucc. succi. ro. ana. lib. j. et. ℥. iiij. sandali trium generum. ʒ. vj. spodij. ʒ. iij. dyagredij. ʒ. xij. camph. ℈. i. tēpa in modū elcij cuꝫ syru. facto de zuccaro ⁊ ꝑdicto succo deꝫ mane cuꝫ ca.

¶ Dyaprunis vel dyampnis.

¶ Dyaprunis vel dyampnis ꝓ ca. gutta vlium membroꝝ. ℞. hermod. manue. viol. aň. ʒ. x. dyagredij. cassie. aň. ʒ. v. mirab. ci. keb. indi bellici emb. ... cute. ana. ʒ. iij. maratri. scariole. cinamomi. gariof. spice. ana. ℥. ij. mellis dispu. q. s. vel syru. ro. vł viol. qꝺ melius est. ſꝫ ꝓpter h vt diutius serueꝫ cōficiaꝫ cū melle. ⁊ tunc mel ꝑus coquaꝫ ⁊ cū aqua in qua cocta fuerint viole ⁊ pruna. ¶ Tertio die purgatione celebrata si c ꝛpus est plectoricū: stupheꝫ. Si vero est reumatizās: fiat leuis stupha vł nulla. ⁊ hoc fiat de fřis herbis. Et si nō est reumatizans: fiat fortis stupha.

¶ Exeūti offeraꝫ rubea tro. vel requies cū aq decoctiōis thuris.

¶ Rubea trociscata.

¶ Rubea tro. valet tertianarijs. quotidianarijs ante horam accessionis data cum rodomaste. id est cum aqua rosacea ad modum auellane. naribus ⁊ pulsibus de ea inūctis sanitatē ꝑstat. Reumati ex acri fłe fcō data cū ptisana: subuenit. ℞. liquir. cinamomi. papaueris aň. ʒ. iij. ⁊. ℈. j. ⁊ grana. v. croci. ro. iusquiami. apij se. aň. ʒ. xij. ⁊ grana. xv. nardi. viol. aň. ʒ. j. ⁊ grana. vij. ⁊. ß. gariof. storacis optime. opij thebaici aň. ʒ. ß. trocisci croci magmatis ⁊ ydiocri. mirre. anisi. ana. grana. xv. M. q. s. dosis eius est. ʒ. iiij.

¶ Trocisci magmatis.

¶ Trocisci magmatis. ℞. croci. ʒ. ix ro. ameos. mirre. ana. ʒ. iiij. ⁊. ß. xilo al. ʒ. ij. cum aqua ro. informa troc.

¶ Trocisci ydiocri.

¶ Trocisci ydiocri q in sotira reqrunꝫ. ℞. amomi. ʒ. vij. cinamomi. folij croci mirre cassie aň. ʒ. iij. spice. ʒ. ij. opobalsami. costi. squinanti. calami aro. xilobal. asari. fu. vncias singulas ⁊ semis. mastic. maratri. amhorū vncias singulas ⁊. ß. amoniaci. ʒ. ix. alchaloim. q. s. hec oīa tere ⁊ cū vino vtere.

¶ Requies.

¶ Reqes ꝓdest acutis ⁊ pacutis et somnum ꝑstat. ℞. ro. viol. ana. ℥. ij. opij. thebaici. iusqami. papaueris al. ⁊ ni. mādrag. corticis ⁊ semis scariole. lactu. portul. psillij. nucꝫ mus. cinamomi. zucc. aň. ℥. ß. sand. al. et rub. croci dragagāti spodij. aň. ℥. ß. syru. viol. q. s. Sequēti die ī vtraqꝫ cā ca. aperiaꝫ sophena ſm positionē materie. ⁊ tunc fiat inunctio cū oleo ro. vel viol. vel populeon. vel teraꝫ plantago ⁊ solatrum ⁊ cuꝫ substātia

τ succo tep̄.cathaplasmet loc⁹. Item farina ordei distempet cū succo solatri vel aceto τ supponat. ❡ Item de farina siliginis τ oleo ro. fiat emplastrum. Membrū in aqua. f. sepi⁹ positū vel pān⁹ intinct⁹ in eadē sepi⁹ appositus. cōfert. ❡ Itē fiat emplastrum ex sandal. al. τ ru. τ ro. τ aceto vł ex farina ordei. succo sęuiue. plātag. corrigiol. aq̄ ro. cāpbora. τ oleo ro. simul confectis psilliū cum aqua ro. τ aceto. addito pul. ro. τ campbora. epithimet. ❡ Et si īmoderat⁹ sit dolor pulverizet. ʒ. j. opij. cum. ʒ. iij. croci. τ q̄ttuor vitellis ouoꝝ vł. v. cū oleo ro. τ fiat emplm. istud potenter mitigat τ repcutit vt dicit gal. visco sitas vitelli replet poros. ita φ mēbꝝ vlterius nō recipit fluxū. Uel opiū cū aceto resolutū illiniatur. ❡ Uel succus cassiel. vel oleo mandragore pungat. Item cortices vlmi in vino bulliāt τ cathaplasment. Itē aliud Si dolor est intolerabilis. ℞. olei ro. viol. mandrago. populeon. succi plātag. q̄nq̄ner. tormētille. pentafilon. cimbalarie solat. vermicularis apij. absin. abrotāi. bardane. medulle vituline. ceruine. axungie ardee. vulpine. añ. ℥. ß. opij. ʒ. ß. herbe τ succi in oleis τ liq̄minibus parū coquātur τ opiū resolutū eis inungat bene agitādo τ incorpando insup addat spodij. radic. cōsolide ma. τ mi. boli. mastic. añ. ❡ Est autē añ ista fortiora dicta. mica panis tritici ve tusti, cocta in succo solat. vel sempui ue vel cōsolide mi. τ tep̄. epithimet. Aliud in decoctione froꝝ panni infusi τ applicati sepi⁹ addito oleo ro. ꝓsunt. ❡ Saccellatōes eoꝝ eīn ano dinat τ paragorizat alr. Oīa narcotica solēt, q̄ncꝫ cessante dolore mortificatōez inducere., consequent me diocriter calefacientia τ viuificantia sunt adbibenda. vt spica nar. absin. branca vr. Mica panis decoquatur. τ addito oleo τ vitell' ouorum: cathaplasmēt. ❡ Itē singulis septimanis cū ierit dormitū in sero accipiat de mixtura duaruꝫ ptium dyaprunis vel zucc. viol. τ tertia el'cij de succo ro. ad quātitatē castanee mi. τ fiāt etiā pille ō thure mastice. τ aloe τ reubar. añ. pulverizent τ conficiātur cum suc. rosarum. τ fiant pille. τ offerant tres in septimana cuꝫ ierit dormitū humores inspissant τ consistunt. fiant ergo. pille optime ad hoc quibus vtant bis in septimana. ❡ Et fiant etiam de storace lapdano olibano. mastice τ modico opij τ cōficiant cū succo ro. vel succo plantag. τ exbibeant sero cū ierit dormitum ad quantitatē auella. cuꝫ vino ru. competūt etiam in fra cā. ❡ Si autem passio sit inueterata cum frigidis apponāt calida. Accipe thus masticē. τ aloē añ. pulverizata confice cum succo absin. τ pauco aceto τ fiat emplastrum. ❡ Item ex stercore bouino τ caprino decoctis in aceto τ axungia vulturis vel cati vel ardee: fiat emplastrum. ❡ Uel sola in unctio cū pinguedine ardee valet. Item stercus ciconie cuꝫ adipe porci mixtum: optimuꝫ est. ❡ Dieta sit tēperata τ exercitia deuitent. τ omnem causam calefaciendi. vt iram ie iunium. vigilias. coitum τ similia.
❡ Moderata detractio sanguinis per sophenas. si est inferius per superiores venas. si superius: per inferiores. si in medio: in medijs per vētosas τ p metacētesiꝫ. caraxationes τ cauteria vicinarum partium: diligenti cura adbibeantur. ❡ Contra sciaticam fiat singulis septimanis semel clistere colagogicum. τ potest etiā dari colagoguꝫ per os ad pur

gandum. Item vt dicit gal. fiat cauterium tripunctale. Vel accendantur tria grana thuris. et cum vino cauterizetur vena notabilis supra sciam et due sub scia cum reliquis duobus. ¶ Item in omni artbetica ca. ponatur ventosa in fonte proximo cũ scarificatione. aliquando ponãtur sanguissuge supra locum pa. ¶ Item causa existente reumatica et inueterata: fiant duo cauteria. vnum supra locum pa. et aliud inferius.
¶ Item si inueterata sit passio et nõ fluant humores: fiat vnum tm̃ inferius. ¶ Item si recens sit causa. et fluant hu. fiat a parte opposita.
¶ Item caro bouina iuscellata debet dari vbi materia ẽ liquida et ca. ad inspissandum humores vt dixi. vel alie res. vt risi. et similia. Cauterium in minori digito pedis laudatur. ¶ Si artbetica ẽ ex frigida materia: tũc digeratur materia cũ dyãthos. dyazinz. alexãdrino et pulueribus et bolcribus de herbis ca. vt bellula. nasturcio. borrag. cum carnibus arietinis castratis gallinis et similibus si causa est reumatica. ¶ Si nõ est reumatica: digeratur cum oximelle squill. Et super omnia in vtraqꝫ causa teneatur venter apertus. quia si fuerit constipatus materia redundabit ad augmentandam egritudinem. ¶ Cognita digestione purgetur cum pill. artbeticis mixtis cum pill. fetidis vel pill. artbeticis hermodactilatis. Et si composita sit materia medicine digerentes et euacuantes et cõfortatiue et localia omnia debent esse composita. ¶ Et si egritudo sit quiescens: cognita causa purgetur cum medicina competenti.
Utrobiqꝫ autem causa tam reumatica ꝙ non reumatica: digeratur materia digesta purgetur cum pill. gr thbeticis hermodactilatis. Sed ꝓbu mectetur corpus valde cum brodio galline vel aliquo cibo iuscellato vel cum vitell. ouorum. ne ex venenositate hermod. excorientur stomachus et intestina. Vel purgetur cum. ʒ. ij. oximell. iuliani vel cum benedicta hermod. vel yeralog. vel pill. artbeticis benedicta etiam simplex data biduo ante medicinam: bene mouebit materiã et trahet. ¶ Pill. artbetice salernitanorum. ¶ Pill. artbetice magistrorum salernitanoꝝ plus valẽt et sunt ad h' expertissime. ℞. hermoda. turbith. agarici. añ. ʒ. iiij. cassie l. nardi. gariof. xiloḃ. carpoḃ. macis. galange. zinz. mastic. asse. maratri. ani. saxifrage. brusci. sparagi. ro. milij solis. salgem. añ. ʒ. ij. aloe quantũ de omnibus alijs scamo. ʒ. j. confice cum succo yue vel feni. propter defectum yue. et succo yue non inuento: puluerẽ yue sicce appone. Sola eñi ꝓdest artbeticis. oĩ ebdomada secure dabis bis. ix. vel. xj. in sero.

¶ Cathapucie alexandrine.

¶ Cathapucie alexãdrine optĩe sũt et multum laudate. ℞. aloe colloquintide interioris. añ. ʒ. j. scamo. ʒ. j. eufor. ʒ. iiij. confice cum succo brasice. aut mali acidi. da per interuallum. iij. pillas in modum pisi. et vt laxatiuum celebra.

¶ Pill. optime.

¶ Pill. optime magistri. p. de musandino speciales ad artbeticam frigidam. quibus multos liberauit. cephalargicis valent paraliticis. et oĩbus laborantibus cronica egritudine ℞. hermod. turbith. agar. sene. se. bardane. v. generum mirabol. mundatorum añ. ʒ. j. cass. el. se. feni. apij. anisi. saxifrage. ciperi. gummi edere ana. ʒ. ß. asari. anacardi. interiorum

colloquinti.polip.eufor.'coconidij.ana.ʒ.vj.enule.sarcocole.staphie salis armo.sal'gem.thimi.epi.nitri.piretri.masti.ro.absin.ana.ʒ.iij.lapidis lazuli.lapacij.armeniaci.ana.ʒ.ij.esule.ʒ.iij.viol.ʒ.j.acanti.ʒ.ß.aloes.ʒ.iiij.conficiantur cum suc-co yue si potest haberi. Si uaũt: ponac.ʒ.j.berbe conficiantur cuz suc-co fumi terre.dentur.ix. purgãt optime non violenter. Sunt em̃ sine scamonea. et ideo efficaciores.

Pillule alie optime.

Alie optime nimis valẽtes et pbatissime. ℞.amoniaci.anacardi.aneti.agar.asari.cassie.elki.ni.cypi.polip. enule.anisi. coloquintide. bermodactilorum. masticis. oppopo. enule.turbith.ana.ʒ.ij.aloes sarcocolle. gummi edere.ana.ʒ.ij. aloes. ad põdus omniũ formẽtur pillule cũ succo absin.

Oximel iuliani.

Oximel iuliani optimum artheticis. et podagricis.mirabiliter pingues hu. et tenues mixtos qui in articulis vel nodis vel in alijs mẽbris sunt residentes purgat. et omnia mẽbra que aliquo hu. sunt debilitata. purgando confirmat.ita vt ad prioris officij vsum reformata restituat ℞.aceti acris sextaria.x. mell.q.s. tede pinguis.lib.j. thimi.coconidij.amborum.ʒ.xxxvj.rute foliorũ ori.alspiad.puleg.acori. lacterides ebuli.cimarum sambuci cortic.mediani.squille interioris omniũ.ix.ʒ xvj.yrei.polip. epi. ellebori al.oim quattuor.ʒ.xviij.mandragog.radicis.aneti.amborum.ʒ. xiij.et ß. folij spice.nastur.costi.reupon.agar.asari.yperici.cimini.anisi.amomi.'oim x.ʒ.ix.Conficitur sic.omnes herbas et radices et semina preter ea que in tritura seruantur per triduũ in aceto infundantur. et ad medietatez decocta colẽtur et melle adbibito.iterũ vsq; ad spissitudinem coquantur.et sic lacteride bene purgate. trite. et coconidij. costi. spice nar. agarici. puluis adbibeatur. Cũq; opus fuerit: coclearia tria aut.vj.siue.ix.cum aqua tep. sumantur. Alij volentes istud medicamen facere fortius: addunt dyagredij cocti pulueris.ʒ.ij. Sed si non adduntur: suauius sumitur.

Pillule arabice.

Pillule arabice ad capitis dolorez c.annorũ purgant omnes hu.generant leticiam: auferunt tristiciam. mentem acuunt. visum reddunt. memoriam conseruant: canos ante tempus fieri nõ permittunt.scothomiam et vertiginem sanant.maxime emigraneos.gingiuas et dentes et oculos purgant.viris et mulieribus sine molestia conueniunt. ℞. aloes epatici.ʒ.iiij.brionie.masticis baccarũ lauri. scamo.gariof.añ.ʒ.j.cõfice cum succo caulis vel feni. et fac pillulas in modum fabe. et da ante cibum et post.vij.vel.ix.ad artheticos appone bermod. colloquin. eufor. yue.ana.ʒ.vj.

Benedicta.

Benedicta ab omnibus benedicitur a quibus accipitur. optime purgat pereupleumonicos.stomaticos epaticos.ad dol. et plenitudinem renum saluberrima est. proficit enim aritheticis et podagricis.℞. turbith. zucc.amborum.ʒ.xx.dyagredij.ʒ.x. ro.bermod.'gariof.spice.zinz.carui saxifrage.macrop.amomi. seminis lini spermatis.salisgem.ana.ʒ.ij.

Alij addunt galange. macis.

carui.se.feni. sparagi. grana solis. añ.ʒ.ij.M.q.s. dentur. ʒ.iiij. mane vel vespere cum ca.

¶ Musa enea.

¶ Musa enea faciens ad omnes accessiones peryodicarum fe. vt quotidiane.tertiane. quartane.acutarū fe.angustias tollit. tamen cum desideris:considera virtutes eoꝝ q̄ patiunt.q2 stati medelā sentiūt ĩstouest stomachi emēdat.Suspiriosis ptisicis ꝛ bis q̄ pus excreāt subuēit ydropicis.spleneticis.ꝛ colicis:ꝓficit lapides in vesica frāgit.ꝛ vrinā valde ꝓuocat.accipe leucop̄.grana.l. thuris masculi.mirre.genci.iusquiami omniū. quattuor.ʒ.xviij. opij.ʒ. xij. croci.ʒ.viij.ꝛ.ß.eufor. aristol.lō.amborum.ʒ.iiij.ꝛ.ß.M.q.s. alij addūt cortic̄ mandrag.ʒ.iiij.det in moduȝ fabe egypt̄.nō febricitātibus cuȝ vino.

¶ Unguentum aureuȝ.

¶ Unguentum aureum valet ꝯ omnes guttas frigidas. maxime cōtra lapideȝ in renibus. ꝛ ydropicis. ℞. radicis euisci.fu.meu.añ.li.ij.arist. lon.ꝛ ro.ysopi.enule.pulegij. artbemesie. pentaf. rute. foliorum lauri. acori.berbeventi.roris marini.matris silue.saxifrage.camedrei.cypi. sparagi.brusci. fenic. añ.lib.j.apij. yrei.leuistici.grana solis. silerꝭ mō. cardamomi.aneti. baccarum lauri. iuniperi lapidis lincis.añ.lib.ß. basiliconis.apij.se. vrtice.citri:se. finapis.eufor.añ.℥.iiij.adipis vrsini. vulpini.olei laurini. petrolei. añ.℥.iiij. sq̄nanti.costi.piret.tburis.masticis mirre.añ.℥.ij.muscelei.℥.j.olei. ꝛ cere.q.s.berbe colligant in maio.ꝛ cōtrite mittātur in diebus. xx. postea addas iterum olei.q.s.ꝛ bulliāt berbe donec funduȝ petant ꝛ incipiant diminui.tunc colent ꝛ colature adๆdantur.xij.li.cere ꝛ bulliāt donec cera fit vnum cū oleo effecta.deinde superponant pinguedines resolute.ꝛ colate.ꝛ parum dimittant bullire ꝛ supfundatur oleum laur. ꝛ ab igne ablato:supinducatur alia.s.musce leon.petroleon.valet vt superius diximus contra omnem frigiditatem stomachi. podagricis.ꝛ paraliticis subuenit.

¶ Unguētū martiaton.

¶ Unguentum martiaton facit ad frigiditateȝ ꝛ dol.capitis ꝛ pectoris ꝛ stomachi. ꝛ ad sclirosim epatis.et splenis.ꝛ ad ylij dol.ad igneȝ vel ad solem inunctum statim subuenit paraliticis:artbeticis:sciaticis: nefreticis: ꝛ podagricis prodest: tumores reprimit. ꝛ contra omnes dol. potēter medetur. ℞.cere.lib.ij.olei lib.viij.roris marini.foliorum lauri.añ.℥.viij.rute.℥.vij.amoniaci. li. ß.esbrij.sauine.balsamite.ozimi.lili fagi.polij calamenti. artbie. enule. betonice.brance vr.spergule berbe venti medie.pinpinelle. agrimo.absin.berbe paralisis.berbe sancte marie.cimarum sambuci.berbe crassule mille folij.semperuiue. camedrei. cētineruie.fragule.quinqȝ folij berbe tetrabit.añ.℥.iiij.ꝛ.ß.euisci.radicis cimini.mirre.añ.℥.iij.fenug.℥.i. ꝛ.ß.butiri.℥.j.ꝛ.ʒ.ij.vrtice. viol. papaueris ru.mente sarracenice ꝛ alterius mente. vel lapacioli.politrici. cardūcelli.matris silue mature berbe muscate.alka.lingue ceruine.crispule campborate.storacis. medulle ceruine.añ.℥.ß.adipis vrsini ꝛ gallinacei.mastic̄.añ.℥.ʒ.tburꝭ.℥.ß.olei nardini.℥.ij.berbe omnes colligantur vno die in medio mensis madij. vel duobus.berbe trite.vij. diebus infundantur cum optimo vino octauo die igni apponant ꝛ cum vinum incepit consumi: oleum predictū apponatur et coquantur ad diminu-

tionem radicibus et herbis piectis colature pone butyrū et axungias et ol'm nardinū.masticē.olib.p⁹cerā et cera liqfacta:īfrigida.et vsui reserua.
¶ Oppopira. ¶ Oppopira.i.ignitus succ⁹ quē sancti cosma et damianus dictauerunt. Guttā distorquētem collū labia et linguā curat paralisi gutturis.brachij.manuū.cruriū et pedū et totius corporis optime medet cū apozimate saluie.costi.atq castorei: ɔtractiōi neruoꝝ subuenit Melencolicis.epilenticis.maniacꝭ cū decoctiōe thuris auxiliant tussientibus et dolori pectoris et stōi cū decoctiōe calamēti et cimini epaticꝭ cū apozimate apij et eupatorij. Spleneticis cū decoctiōe capparis et absin.calculosis cū apozimate saxifrage.et ozimi.pleureticis cū apozimate ysopi et puleg.yliosis cū decoctōe yris.colicis cum decoctiōe polip.et parcenotidos.typice febricitantib⁹ cū apozimate pigami.strucij et piretri pdest ad multas alias pas.corporis fac. ℞.opij thebaici.ʒ.xxxvj. cinamomi.gariof.nardi. galan.croci.costi.zedoar.zinzib.xilob.reupōtici.piretri. coralli. myrrhe trocleten.castorei.oppop.pipis al. et ni.et lon.añ.ʒ.xxxj.et.ß.rasure eboris. lilifagi. herbe paralisis.ana.ʒ.xviij. musci. balsami.xiloal.squinăti.cassief. storacis cal'. masticis. confice ru.galbani.serap.lasari.mel lil.aristol.rotū.dragaganti.asari. elli ni. meu.pionie.raphani.corticis. peucedani.acori. mandrago. betonice. genci.camedrei. pulegij. centauree ma.et mi.celtice.pserpinate.bractei capil ve.sponse solis ypericon.vicetoxici.prassij.pigami.millefol. calamenti.cardamo. carpob.anisi. leuisti. iusquiami,radicis fe, lupini, pollinis.orobi alexandri. baccarū lauri.maratri.sileris.ana.ʒ.ix.mellis quantum sufficit.

¶ Puluis petrocelli.

¶ Puluis aūt petrocelli factus ex ʒ.iiij.esule et modico cimino.se.feni. et masticis datus cū vino prodest. Succus etiam summitatū elli prodest in quātitate.ʒ.j.cum.ʒ.ß.succi mediani corticis sambuci bulliant in pomo colloquint.cum.ʒ.ij. hermodactil.et puluere masticis.et se. fe.et addita aqua calida zuccaro vel oximelle:in sero detur colatura ipsius. Tertia die post purgationem corpore nō existente plect.sed bene purgato.nec multum reumatico.qr non fit fortis stupha. vel si fiat:fit debilis.et cum herbis debiliter calidis:si non erit reumatica causa fiat fortis stupha de marrubio. ruta. yua. paritaria. piretro. arthetica. centaurea. vel alia stupha ex genciana.affrodil.esula. et titimallo: arena.sale.yua. arthetica. vel bal[illegible]tur in decoctione carūdem. Exeunti a stupha:offeratur rubea tro. cum vino decoctionis thuris. et hō si causa est reumatica.si nō:cum vino decoctionis yue vel rute et arthetice.vicetoxicum etiam multum valet in balneo et herba paralisis. vel melius sic stuphetur: sicut quidam sacerdos multos ī ɔspectu nr̄o liberauit. ¶ Ossa cadauerina brutorum cuiuslibet generis.et maxime medullosa collecta in horto vel loco secreto:ex villam accende.et inde pa.diu stuphetur fere vsq ad finco pim:quia odor est difficilis.tibi offeratur opiata calidissima cum vino optimo.s.oppopira vel tyriaca.
Post hec calidioribus electuarijs vtatur: et vnguentis calidioribus

vngatur. super oĩa vnguento mixto similiter dieta ca. acrumina deuitẽt propter reuma. Si vero dolor est intolerabilis in arthetica frigida: epithimet radice cucu. agrestis cocta in vino vel lexiuio quanto calidius pati põt: vel brionia eodẽ modo. vel panni in calido succo rute. intincti. epithimetur. & tunc cum argilla calida mollis superponatur et mire anodinũ est: vel cerotũ ca. vel ceroneũ: vel oxirocroceũ. ¶ Nota q sciaticis plus ꝓsunt clisteria. Sequẽti aũt die post stupham corpore exñte plectorico fiat flẽbomia de epatica vel sophena modo quo dictũ est. si non est plectoricũ. ponat ventosa in fonte ꝓximo iuxta locũ passiõis. Et singulis. xv. diebus põt iterari stupha & dari opiata. Et si gutta est ĩ superioribꝰ: det yua trita cũ aliquo electuario cũ vino omni mane. Si in inferioribus: centaurea. Et ex yua sola. fiat stupha. Et si ponatur puluis ciꝰ in cibis: optima est. post primam stupham statim veniendũ est ad localia. Et est regula gñalis q primo debet medicari membrũ mãdans. postea membrũ cui mãdatur. ¶ Itẽ alio mõ euacuata materia ĩ frigida causa & paulatine & successiue. sicut paulatim influit & descẽdit ad podagrã siue arthreticam. & ablata materia: debet dari dieta que inspissat hu. sicut & mediciua. Dentur ergo pillule inspissantes hu. ĩ cã ca. que fiunt ex storace. macbi. la. oli. mas. oppoponacis. & localia magis in hac cã precedente euacuatiõe cõpetenti: summa remedia sunt vt accipiant. iiij. gũme ca. s. oppoþ. terebentina. amoniacũ. galbanum. & ponantur in modico vino & aceto. & ꝑ diem ĩmorentur. & postea dissoluantur ad ignem. & addatur cera ru. virginea. & puluis mastic. castor. bdellij & myrrhe. & roris marini & ĩteriorìs colloquin. & fructus iuniperi. et baccarum lauri incorporentur & bñ pulueres cum gummis malaxentur ad ignem cum dyaltea vel martiaton. vel oleo laur. fiat emplastrum & superponatur loco patientis.

¶ Unguentum de vulpe.

¶ Item probatissimũ in paralisi & in omni arthetica frigida. accipiat caro vulpina: & decoquatur in optimo vino donec caro ab ossibus separetur. postea caro teratur & extrabatur succus illius carnis et decoquatur in vino predicto ad spissitudinem vnguenti. postea addatur cera ru. & puluis masticis. castor. bdellij. myrrhe. baccarũ lauri. & aliquantulum eufor. & incorporentur pul. ĩ mortario cum priori vnguento. et in fine ponatur muscus si fuerit diues & nobilis & fiat inunctio ¶ Itẽ commisceantur martiaton. agrippa. dyaltea. oleum laur. arogon. et vnguentum aureum ana acuantur cum puluere castor. & eufor. & si fuerit diues: addatur muscus.

¶ Unguentum speciale in artheticα frigida.

Speciale in hoc casu est vt sumantur succi porrorum. yue. ab sin. arthetice. rute. saluie. ana. & adiungatur oleum nucum tñdem simul bulliant succi. & oleũ addita aliqua parte de petroleon. & addita cera & puluere predictorũ

fiat vnguentum. ¶ Item sumatur radix brionie cauetur et sigilletur argilla ꝛ cineribus calidis apponatur. et apponantur succi herbarum in concauo illius. addito succo ebuli ꝛ sambuci ꝛ quibusdã succis herbarum ca. ad idem probatarum. et addito etiam petroleo. cera ru. ꝛ p̄dictis pul. de myrrha. castoꝛ. bdellio. ꝛ non repleat tota sed due partes. quia quanto plus bulliet: plus admiscebitur humiditas cum predictis succis. Istud vnguentum in omni arthetica frigida est probatissimũ vł podagra. conuertuntur em̃ Nota ꝙ cauteria summa sunt remedia in hac causa sub genu. habẽt ergo fieri ad intercipiendam materiam influentez ad podagram. sub cauilla vo ꝛ planta pedis ad intercipiendum humorem influxũ. Nota ꝙ in omni passione reumatica diuturna ex diuturnitate cursus humorum per vasa humores inuiscantur ꝛ contrahitur viscositas quedã adherens. que viscositas addit in descensum humorum cum sit lubrica. ꝛ ꝓpter hoc opus est vti medicina abstersiua. ꝛ stiptica: vt per abstersiuum tollatur viscosum adherens per stipticum cõfortentur membra ꝛ pori membri: membrorum in retẽtione. ꝛ huiusmodi egritudinis est succus absin borragi. ro. et succus scarioł. syrupentur. ꝛ vtatur bis pa. ꝛ erit perfecta cura in frigida podagra. Si reumatizant humores a capite: fiant suffumigatiões ꝛ vnguẽta fluxum capitis intercipientia vt superius dictum est in corriza: ꝛ tũc fiat inunctio cum arogon vel agrippa vel oleo lauř. super locum patientis. ¶ Item non fiat inunctio cũ solo petroleon. quia cum sit nimis siccuz liquidiores partes consumẽdo: nodosam podagram petrificando induceret incurabilem. vnde cuz eo debet apponi aliquod humiduz sicut butyrum vel dyaltea. Item terantur yua ꝛ paritaria et arthetica extrahatur succus et admisceatur cum oleo nucum ꝛ decoquatur cum radice cucu. agresti vsq ad consumptionem succi. ꝛ tunc liquefiat cera ru. ꝛ d ponatur ab igne. ꝛ apponatur puluis euforbij. ꝛ gummi edere ꝛ fiat vnguentum. ¶ Item teratur yua paritaria. ruta. marrubium. arthetica. radix cucu. agrestis ꝛ gũmi edere ꝛ folia ꝛ fructus eius. ꝛ eufor. ꝛ castoꝛ. cum axungia vulturis. ardee auseris ꝛ vulpis ꝛ vrsi. ꝛ repleatur catus excoꝛticatus pinguis et euisceratus. suatur bene ꝛ suauiter assetur. ꝛ quod exit vnctuosum recipiatur in quo resoluatur cera. ꝛ fiat vnguentum. ¶ Caro autem vulpina comesta multum confert. ꝛ ciconie ꝛ taxonis ꝛ noctue. balneũ autẽ aut stupha fiat ex decoctione iuniperi. satureie. pimpinelle. hethonice calamenti. ebuli. filicis. de tribus puleg. olei mẽsura. j. saľ. ij. vini. iiij. aque quantum sufficit. hoc fiat precedentibus pillulis superioribus que sunt sine scamonea. His potes addere agrimoniam. germandreã. radicem brusci. sparagi. feniculi. vincetoxici. herbe paralisis. yringi. vrtice ma. saluie. genci. affrodillorum yreos. anabullam. ꝛ auenam. Exeũti detur aurea vel esdra vel metridatum. Melior omnibus est opopira. ¶ Unguentũ ad arthetică podagrã neruoꝝ ꝯtiões ab esculapio inuentum. ℞. squille. rute. agrimo-

nie. radicis viridis vrtice. sauine. absin. saluie. roris marini. ebuli. radic altee. rubee. fenugre. añ. ℥ j. olei veteris lb. j. aque marine librã vnã coque vt ipm redeat in oleũ et herbas torque. ⁊ pijce. et adde cere ℥. ij. et adde nitri. euforbij. piperis. baccaꝝ lauri. elki ni. castoꝛ. añ. ℥. ij. ⁊ agita bñ ⁊ cõmisce. post adde galbanũ. terebentinã. oppop. amoniacum. serap. terebentine. myrrhe. gũmi edere. añ. ℥. ij. ꝯfice ⁊ vnge. Et si ꝯfeceris cum axungia vulpis. lupi. cati. vrsi. ericij. anseris. anatis. ⁊ eq̃ melius erit. Itẽ malaxet sepũ cum succo yue ⁊ acuat cũ gũmi edere et eufor. ⁊ facta inunctõe supponatur ceroneũ. Itẽ dyaltea multum valet cũ gũmi edere in vtraq₃ cã. Item accipe formicas ⁊ oua formicaꝝ et de terra earũdẽ. terant cũ axungia por. veteri. ⁊ pannus cerat⁹ supponat inter mẽbrũ ⁊ emplm. ne nimio calore ledat membrũ. Itẽ terantur titimallus vel anabula cũ axũgia por. ⁊ cõputrescãt p. v. dies. post calefiat. ⁊ fiat emplm. Itẽ extrahat oleũ a veteri cucurbita olearia com burendo ad ignẽ. Oleũ qd̃ emanat inde: optimũ est. Nota q vomitus multũ cõpetit. q2 trahit a pfundo. Itẽ vrtica quassata cum sale ꝯfert supposita. S₃ si magnus fuerit dolor: nõ contrita supponat: fumiget locus ex vino decoctionis radicis bardane: aut tapsi barbati. ⁊ eo emplastret locus. Itẽ sterc⁹ bouinum caprinũ. colũbinũ cathaplatum confert bullitũ cũ vino forti ⁊ aceto. additis puluere cimini ⁊ cera. Itẽ fel vrsinũ: cũ cinere capitis vulpis adusti cõmixtũ illiniat. ℂ Olm puleg. laur. ⁊ anetinũ acuant cũ corimbro lapdano, storace cal. tereben. ⁊ cõficiant et cathaplent. vtant balneis salsis ⁊ sulphureis. vel balneo decoctionis tribuloꝝ marinoꝝ ⁊ ebuli. ⁊ sambuci. folioꝝ lauri. brance vr. sulphuris viui. aluminis scisci. addito sale. oleo laur. puleg. muscel. ⁊ ingrediatur ieiunus. faba lupina ꝯtrita cum sale ⁊ oleo emplet. Apposito parum vini vel aceti. Cetrũ coctũ in aceto ⁊ pistatum multum valet.

ℂ Remediũ optimũ fit ꝯ dolorem nimiũ vt catulus. xxx. dieꝝ occidat ⁊ sanguine ipsius calido: loc⁹ dolorosus pungat. Carnẽ excoꝛticataꝫ coque ⁊ ossa in vino. ⁊ ꝯtunde ⁊ distempera et exp̃me ⁊ ĩ ipso iure coq̃ rutam. feniculũ. saluiã. agrimoniã. betonicã. post exp̃me ⁊ impone medullam ceruinam et parum thuris. ⁊ coque in modũ vnguenti optimũ est. Itẽ ĩ summo dolore. catulus cafissus p mediũ dorsi supponat. aut spũalia mutonis calida multum valent. Quo si carueris pone coxam mutonis fissam per mediũ. caueas tamen a fetore: quia cito fetet. ⁊ tũc melius operatur. vel etiã pone pullum galline. dyaforesim enim faciendo: doloreꝫ euaporant et confortant. ⁊ precipue in ca. causa.

ℂ Oleum benedictum.

ℂ Oleum autem optimũ fit in frigida causa ex lateribus veteribus sarracenicis contritis optime ĩ puluerem. et madefiat puluis cum petroleon ⁊ extrahat per duas ollas. olla super ollam posita superiori sigillata ⁊ igni apposita ⁊ perforata in fundo inferiori in terra stante eo modo quo fit oleum iuniperi. quod optimum est leprosis ⁊ pustulis ipsoꝝ. postea sublimet. Melius fit ex laterib⁹ fornacis ꝯtusis ⁊ distẽpatꝫ cũ petroleon ⁊ fellibus in quib⁹ re

soluunt amoniacū. eufoꝛ. ꝛ puluis nitri ꝛ elli ꝛ salis alkali oib⁹ simul cōpositis.extrahat oleū per duas ollas mō ꝑoꝛi.post sublimet ꝑ alābicū.debēt aūt fella esse vulpium ꝛ vꝛsoꝝ ꝛ bois si esse pōt.istud oleum vocant bñdictū.℄ Itē oleū oliue ꝛ floꝛes geneste bulliāt ī multa quātitate ad ꝯsūptionē tertie ptis.post repone p.xxx.dies.post vtere cōtra nodosam podagrā in q̄ mollitiuis vtēdū est ꝛ infusiuis vt oleo boꝛraginis ꝛ floꝛib⁹malue.℄ Itē ī sciatica passione singulis.xv.dieb⁹fiat clistere ydrogogū.℄ Itē singulis septimanis semel cū ierit doꝛmitū in sero accipiat de equali mixtura dyantbos ꝛ bñdicte ad pōdus.ij.ʒ. sine obseruatiōe diete.℄ Itē offeratur de tertio in tertiū diē pilla.j. de gūmi edere vel semel in septimana pilla vna de eufoꝛbio ad quantitatē ciceris in ouo soꝛbili. vel semel in septimana accipiat.ʒ.ij. oximell iuliani. Itē fiāt cauteria ī ꝑximis fontib⁹ ī foꝛma trianguli vt ꝑdictū est. Caueat īmoderatū exercitiū ꝛ inmoderata replo ꝛ cena nocturna coitus.acria.ꝛ salsa ꝛ acuta. ī calis pꝛecipue vētosa vt legumina.Sup oīa ꝯfert in fine ruptoꝛiū ex cantaridib⁹vel aliis vel flāmula vel aliq̄ vꝛitiuo ꝛ rupture supponat folium caul ꝛ si ꝯfert iteret. Nodosa podagra vel tyragra non curant.fil nec sciatica cum solutus est musculus. ℄ Nota ꝙ lapacium ꝛ fumusterre. ꝛ yua cū sero capꝛino mūdificatiua sunt venaꝝ.℄ Itē alia cura digesta materia ꝛ purgata cum elcio de succo ro.ꝛ data opiata: tunc accipe auenam et¹ fenū ꝛ bulliant simul in multa quātitate ꝛ igne ab astro remoto sterne ꝑus fenū ꝛ postea auenam,ꝛ sic stupba, Mēbꝛū patiens inunge etiā oleo iusquiami. Cōfert etiā īponere mēbꝛū patiētis ī aīali occiso adbuc valde calido.tumoꝛē tollit ꝛ doloꝛē. Itē oleū valēs tam calide artbetice ꝙ si fuerit sintbemon.i.inossata.℄ Olm iusq̄aminū ℄ In vigilia bti ī iobis baptiste collige iusquiamū in multa quātitate. ꝛ accipe ollam nouā ꝛ fac vnū stramentū de berba illa ꝛ aliud de sale ꝛ sic vsq ad sūmū.deinde coque. et cū illud multū resederit:plus appone de berba ꝛ sale.ꝛ sic facies q̄tiēs opus fuerit.℄ Cū aūt bñ coctū fuerit:fode sub terra in aliq̄ loco sicco vbi sit frequētia boīm ambulantiū anno cōpleto: subfode ollam illam ꝛ pinguedinē parietib⁹coberentē: collige:qꝛ oēm guttā destruit. Debet aūt sic bulliri vt olla suspendat in cacabo pleno aq̄. sed caue ne aq̄ ollam subintret.℄ In frigida autē causa etiam inueterata: materia digesta ꝛ purgata cū pillulis artbtic salernitanoꝝ dictis.et data opiata si materia fuit pauca ꝛ doloꝛ intolerabilis accipe pilosellā coq̄ i vino ꝛ vtere.ꝛ fiat ēplm de vitell ouoꝛū ꝛ cimino. Et si doloꝛ est! ītolerabilis:distempa opiū cū oleo ro.,vel lacte etiā muliebꝛi ꝛ vnge. ℄ Itē vnguētum. ℞.martiaton.arogō.ꝛ agripam vnguētū aureum.dyalteā oim q̄nq.añ.ʒ.iij.olei laur.lb.ß.piperis ni.eufoꝛ.castoꝛ.piretri.petro. oim.v.añ.ʒ.ß.catbapuciaꝝ.ʒ.ß. bec oīa redigant in puluerem.post accipe rutam.mentā.saluiam.añ.M.j. berbe iste ꝯterant cū lb.ß. axungie veteris ꝛ sic dimittant ꝑ duos dies tertio die coquant.postea ꝑ saculū expꝛimant.colature addantur.ʒ.ij. cere naturalr vel artificialiter dealbate.ꝛ cū resolutū fuerit:īpone puluerē superius scriptū bñ incoꝛpo-

rando, vltimo addatur petroleon. ꝛ tunc calefiat lento igne vt sic meliꝰ fiat incorporatio. Cū vo infrigidatum fuerit: in pixide repone ꝛ vtere ¶ Itē accipe spongiositatē q̄ repitur ĩfra cornu ceruinū. ꝛ si materia sit ca. coque in aq̄ vel aceto additis folijs iusquiami. si frã: in vino additis folijs lauri. ꝛ cū cocta fuerit per diē. ꝛ noctē. ꝛ liquorē multotiēs cōsumptum renouaueris. inde si sit tenax tā q̄ eēt glara oui: ꝛ tūc ab igne depone ꝛ habeas vas stagneū si materia sit ca. cupreū. si frã ꝛ impone: q꞉ pixidas penetraret. ¶ Item vnguentū ꝯ gutā frãm. accipe carnes murilegi crassi ꝛ auce crasse ꝛ. iij. ℥. de sanguie taxonis minutim scisso ꝛ pone ĩ olla rudi inferius ꝑforata. postea apponanť ĩ olla duo cornua cerui quassata in frustra minuta: et suppone ederā. saluiā. cerfolium. rutam. nastur. cepas. añ. ꝛ sagimē murilegi ꝛ canis ꝛ taxonis ꝛ auce. ꝛ cere virginee. ℥. iij. ꝛ. xl. vitella ouoꝝ assatoꝝ ad duriciē. ꝛ scutellā plenā de veteri fraxino minutim scissa. et ℥. iij. de oleo laur. ꝛ plenā scutellam de limacijs quassatis. ꝛ ponantur ĩ olla. ꝛ cooperiať scutella. ꝛ ex argilla ꝛ fimo caballino fortiter cōmixtꝫ sigilleť. ꝛ supponať olla alia. inferiꝰ in terra sub fossa. ĩ cuiꝰ fundo ponatur peluis liquorē recipiens. h̄ vnguētū optimū est. ¶ Itē ꝯ frigidā artheticā ꝛ tumidā. accipe sagimen vetꝰ. albumĩa ouoꝝ diu agitata. sulphur: radicē lapatij acuti ꝛ rotundi ꝛ argentū vi. ꝯficianť ista sine igne frã. ꝛ iducta corio supponāť. mane vesicabiť cū pruritu non currēs. et iteꝝ suppone. ꝛ mane sequenti exibit aq̄ in multa quātitate. ꝛ sic liberabiť. Et nota q̄ lꝫ totū membrū inflatū prius fuerit. supponēduꝫ est tñ tm̄mō illi pti q̄ magis dolet.

¶ Cura calide podagre ƀm rasim.

Edeamus ꝛ ꝓcedamus ƀm rasym ꝛ ordinemus verba sequētia ad ƀmonem suū. ꝛ docuit cautelas obseruādas post signa in inunctionibꝰ ꝛ cautelas dirigentes in positiōe emploꝝ ƀm modū doloris ꝛ tempora morbi ꝛ ordinat ꝯsequēter dietā in p̄ncipio cum est ex calore ꝛ cal'a materia in podagra ꝛ cyragra. ¶ In isto igiť tpe ĩ principio sint cibaria eiꝰ subtilia. ꝛ cū h̄ inspissantia sanguinē. ꝛ infrigidantia. Et caueat a carnibꝰ ꝛ vino ꝛ rebꝰ dulcibꝰ ꝛ acuťꝫ ꝛ putrefactiuis. ꝛ declinet ad acria ꝛ stiptica. ꝛ bibat aquā frãm clarā cū oximelle acetoso. aut cū rob. de succo fructuū maciano ꝝ vel maligra. vel coctanoruꝫ aut acruminū pomi citrini. ꝛ agrestam et quotidie sumat aliq̄d istoꝝ ꝛ dimittat motum ꝑpe iuncture. et balneū ꝛ coitū oīno donec cesset fluxus humoꝝ ꝛ quiescat dolor. ꝛ tunc vtať balneis. ꝛ motu illius iuncture mediocriter. Et si dolor augmentatur intantum q̄ timeatur de egri defectu: pone aliq̄d de medicinis sedantibꝰ dolorē. ꝛ vngamꝰ mēbrum cū mortificatiuis. ꝛ h̄ fiat in apostematibus ca. sine timore magno. In passionibꝰ āt frĩs ꝛ materijs spissis fit hoc cuꝫ magno timore ꝛ magna cautela. Si āt materia fuerit col'ica in p̄ncipio incipiemꝰ cū euacuatiōe co. cum medicinis laxatiuis. ꝛ eligemus ex eis ꝯuenientiores ƀꝫ ꝟtutē corporis ꝛ quātitatem caloris. Si aūt fuerit corpus ca. ꝛ debile. ꝛ tp̄s fuerit estiuū: laxabimꝰ cū aq̄ prunorū māna ꝛ syrupo ro. ꝛ sero casei. Si aūt corpus fuerit forte: laxabimus

cum mirabol.ci.et aloe et scamonea. et vices laxandi erunt secundum quantitatem materie. Et sicut minutio sanguis curat impletum vel infectum sine alia cura: ita purgatio co. et post ponemus emplastra et vnguenta frigida que attineant humiditati parum vel cum eis que multum desiccant et vtaris istis donec cesset vehementia doloris. et tunc dimittemus curam aliam. quia non est necesse ponere desuper dissolutiua. Materia enim ista non solet petrificari nec indurari. ¶ Dieta autem infirmi sit frigida et humida sicut aqua ordei et cucurbite et cucumeris. et attriplices et huiusmodi et caueant a calidis omnino. et in diebus quietis dabimus alia que alterant complexionem sicut syrupus acetosus et aqua ordei et viscositas psillij et succus maligra. et sit eius dieta frigida et hu. Stratus eius in quo iacuerit sit frigidus et hu. Et si fuerit hyems cooperiatur caput et corpus totum. et fugiat vigilias. cogitationes. et iram. Et si fuerit necesse dare medicinas sedantes dolorem dabimus sine timore quas dicemus. Si autem materia fuerit flegmatica et hu. crudi: laxabimus si fuerit debilis cum semine vrtice et aqua mellis cum baurac. Et si infirmus fuerit fortis et materia multa et spissa: laxabimus cum colloquin. centaur. et zirungen. et turbith. et testiculis vulpis. et erunt vices laxandi secundum quantitatem materie. et vtemur vomitu cum oximelle. et semine raphani et telgis et sinapis et sale et aqua mellis. Aut cum medicinis fortioribus istis sicut nuce vomica et ellebo. et vomitus est etiam valde bonus cum egritudo fuerit in iuncturis inferioribus aut in ancha aut in diebus quibus non vtimur vomitu vel potione: dabimus zinziberatum. et dyatrion piperon. vel tyriacam. de quattuor speciebus. et syrupum subtiliantem materiam. Et caueant a minutione sanguinis et maxime in complexionibus frigidis: et non debilitetur digestiua et multiplicentur superflua et ponimus supra membrum a principio vsque ad finem cathaplasmata calefacientia. Sed in principio erunt desiccatiua et in fine mollificatiua et dissolutiua fortiter. Et debes cauere ne materia lapidetur in iuncturis quoniam ista materia obediens est lapideitati et totum illud debes facere cum magna cautela. non sicut faciunt multi medicorum qui ponunt medicinas fortes ad dissoluendum. vnde subtiliores partes dissoluuntur et remanent grossiores et petrificant ita quod vix poterunt dissolui. et destruitur infirmus ita quod non poterit mouere membrum lesum. Sed debemus ponere vna vice mollificatiua postea dissollutiua. Et quando videris quod apostema minuitur multum: respiciemus vtrum duricies permaneat sicut prius et tunc non ponemus dissolutiua omnino. sed potius mollificatiua donec reddatur bene molle postea dissolutiua. Et dieta infirmi sit subtilis et comedat vna die altera non. et vtatur somno absque cibo: et non debet cibari vsque ad repletionem nisi vt satisfaciat appetitui et famem remoueat vt digerantur humores qui remanserunt in corpore et non debet satiari aqua sed quotidie bibat aquam mellis cum speciebus et medicinis quas dicam postea. Et quando cessauerit fluxus materie et viderimus quod apostema non augmentatur. et corpus est bene mundum ab humoribus tunc vtatur exercitio balneo ca. et rebus prouocantibus vrinam. ¶ Si autem materia fuerit secundum propor

tionē humoꝝ in corpore ⁊ nō apparet multa victoria aliquoꝝ nec ī colore nec in tactu: tunc scias ꝙ dolor est ex plenitudine humoꝝ. ⁊ tūc incipe curā ꝑ minutionem sanguinis postea ꝑ fluxū vētris cū medicinis que pñt purgare diuersos humores sicut pillulis cochijs. Gal. et hmōi. Et non debes ponere supra mēbrū aliquā medicinā donec purget corpus. ⁊ minue de cibarijs eius. ⁊ fac paruū ⁊ subtilem cibū eius ⁊ nō indiget alio regimine ꝑter istud. Si aūt apostema qđ fuerit in iuncturis fuerit ex sanguine ⁊ co. aut sanguine ⁊ fl'ate: debes eū curare ex medicinis cōpositis. verbi grā. ponat ꝙ apostema fit in aliqua iunctura cuꝫ calore forti in tactu ⁊ sine extensione ⁊ pulsatione et rubedine multa quantū solet esse in apostemate sanguineo puro et est dolor aliquādo cū pulsatiōe ⁊ aliqñ cuꝫ punctione: dico ꝙ manifestū est ex sermone nostro ꝙ istud apostema est cōpositum ex sanguine ⁊ co. Et debem⁹ incipe a minutione ⁊ purgatōe ⁊ cōponere curas quas diximus. ℭ De mel'ia aūt iam diximus ꝙ nō accidit passio iuncturaꝝ ꝑpter eā. ⁊ ꝑpter hoc de eius cura dimittemus sermonē.

ℭ De medicinis laxatiuis in dolore iuncturarum.

ℭ Laxatiuū in dolore iuncturaruꝫ ex sanguine ⁊ co. qñ iūcture fuerint ca. ⁊ voluerimus soluere solōne mediocri. accipe succū maligra. dulcis lib. ß. iuleb. lb. ß. cōmisce ⁊ mitte ibi ʒ. v. mirabol. ci. ⁊ morentur ibi vna die ⁊ vna nocte. postea cola ⁊ bibe. aliud debilius. ſꝫ magis infrigidat accipe lb. j. iuleb. ⁊ appone. ʒ. x. mirabol. ci. ⁊ sic dimitte ꝑ vnū diē ⁊ noctem. postea cola. ⁊ pone. ℥. j. muscillaginis. psilij. ⁊ da pa. ℭ Al. accipe pruna sicca. i. passa numero. xxx. tamarindi. ʒ. xv. coque ī. iiij. lb. aq̄ donec remaneat lb. ß. postea exprime. cola. ⁊ colature adde mirabol. ci. ʒ. x. ⁊ dimitte vna die ⁊ vna nocte. ⁊ iteꝝ cola. ⁊ addit ʒ. v. zuccari: sumat pa.

Syrupus mirabol. ci. q̇ valet dolori iuncturaꝝ ⁊ fe. acutis ⁊ tertiane. purgat eñ co. ru. ℞. mirabol. ci. ʒ. c. ablue cum aqua calida reubar. ʒ. c. mitte cū aq̄ fra ita ꝙ aq̄ supernineat duob⁹ digitis: postea ī estate pone ad solē ꝑ q̄ttuor dies. deinde accipe iteꝝ aquā ⁊ remaneant mirabol. ci. ⁊ iteꝝ mitte aquā aliam et dimitte tādiu donec amittāt saporē ⁊ albescant. deinde aggrega ꝑmā aquā et scđaꝫ. ⁊ cū ʒ. c. manne albe decoque ad ignem ⁊ remoue spumam donec fiat sicut iuleb. ⁊ si vis acuere cū scamonea: cuilibet libre appone. ℥. j. scamonee. ⁊ sup q̄libet librā pone. ℥. j. aque ro. ⁊ vtere qñ volueris.

ℭ Pillule Johannicij.

ℭ Pillule iohā. da. ad dolorē iuncturarū cal'm. ℞. aloes cicotrini. ʒ. tertiā ꝑtem. mirabol. ci. ʒ. j. scamo. vj. ꝑtem. ʒ. esule. quintā ꝑtem. ʒ. masticis septimā ꝑtem. ʒ. j. fac pillulas cū aqua coctanoꝝ vel macianoꝝ et sume totum semel. Iste eniꝫ pillule purgant co. ⁊ parū humoris aquosi ⁊ bene operant ī dolore calido iuncturaꝝ. ℭ Pillule optime in principio egritudinis. ℞. aloes. ʒ. x. zirungen. mirabol. ci. ana. ʒ. v. cōfice cum succo vue canine. et sume qualibet vice. ʒ. j. ⁊. ß. vel duas pillulas. Iteꝫ pillule alie. Scamonee puluerizate ʒ. v. mitte in aqua coctanoruꝫ. ʒ. x. ⁊ dimitte donec desiccent. ⁊ misce cū ʒ. x. zuccare. ⁊ cubebe. ʒ. ß. ꝯfice cum iuleb. ⁊ fac pillulas ad modū cicerꝭ. ⁊ sunt optime ī qualibet dispositōe ⁊ maxime cū stomachus est īpedit⁹

vel non egerit et sume in quacunque bora volueris. ¶ Electuarium quod purgat co. et confortat stomachum boni saporis et odoris. ℞. citoniorum frustatim scissorum.ʒ.lx. pone in aceto forti per diē.j. et noctē. postea extrahe et pista. et illis.lx.ʒ. appone scamonee.ʒ.x. cubebe.ʒ.ij. carda.ʒ.ij. spice nar. aur.j. ro.ʒ.v. ɔfice cum.lx.ʒ. mel. et accipe cum volueris.ʒ.ij. ¶ Ualent in bac cā troc. rosati scamoneati, et troc. viol. scamoneati.

¶ Cura qn̄ est ex fl'ate.

¶ Medicamē laxatiue mūdificās īntestina a fecib⁹ et a fl'ate grosso et atrabit fl'a a iuncturis. ℞. turbitb.ʒ.x. ʒinʒ.ʒ.ij. ʒucc.ʒ.xx. fac puluerem et sumat a.iij.ʒ. vsque ad.iiij. Syrupus de turbitb. educit fl'a a iūcturis et ab ancba. fortiter. et est aptū et bonū eis q̄ odiūt medicinas. ℞. turbitb. lib.j. mitte in.iij. lib. aque fr'e et moref ibi iij. diebus ad solē. deinde cola. et vide si amisit saporē et ꝓijce et aquā reserua. finaūt appone aliā aquā. et iterum ad solē appone donec amittat saporē. postea aggrega duas aquas illas et mitte lib.i. ʒucc. et coque donec fiat sicut iulab. multotiēs ducit fl'icos bu. ¶ Et si volueris citius facere: coq̄ ad ignē. qm̄ nō est debilior purgatio. sed nō erit ita clar⁹. Al. laxatiuū ad dol. iuncturarum ex fl'e. purgat fortiter et sepe ducit. ℞. ʒirungē.ʒ.j. esule tertiā.ʒ. turbitb.ʒ.j. et ß. ʒiʒ. sextam ptem.ʒ. ʒuc. quantum omnes species. Pill'e que purgant fl'a iuncturarum. ℞. turbitb.ʒ.j. et ß. colloq̄nt. ʒ. tertiā. bdellij quartam.ʒ.j. forma pill'as et sunt mirabiles in extrabendo fl'a crudum ex ancba. ¶ Medicamen aliud. ℞. scariole ru. ʒirungen. an̄. aur.ij. distempa in.j.ʒ. olei nucū et.ʒ.j. decoctionis aneti. et bibat pa. purgat em̄ sine nocumento et aufert dol. ancbe omnino. Medicine ad dol. ancbe. general'r sūt iste colloq̄ntida. cētaurea mior succ⁹ cucu. asinini. ʒirungē. esula. piretr. scrap. amoniacū. oppop. ex istis componuntur medicine. ad dol. ancbe. ex fl'e. Medicamen optimū ad dol. ancbe et iuncturarum ex fl'e. ℞. succi. corticis colloquin.ʒ.v. passarum siue arill. plenam manum. coq̄ in.iij. lb. aq̄. donec remaneat tertia pars libre. ducit.x. vicibus magis fl'a educit et crudum bu. ¶ Pill'e fortes valde purgāt fl'a ex iuncturis et ancba. ℞. ʒirungen.ʒ.ß. esule.ʒ. tertiā. turbitb. duas tertias ʒ. colloquint quartam.ʒ. euforbij q̄rtam.ʒ. sumanf vice vna sunt em̄ fortes et in isto loco vtanf pill. fe. et pill. ʒirungen. et alijs pill'is que sunt scripte in libro. Decoctio que facit homines surgere a lecto qua vtātur in podagra. et dol. ancbe ex flegmate et est mirabilis. ℞. corticis radic apij et feni. ana.ʒ.x. colloquin centauree mi. ameos. anisi. ʒirungen. esule. an̄. ʒ.v. coquanf in.iij. lib. aque vsque remaneat. lib.j. et sumat quotidie.ʒ.j. ¶ Pill'e fortes purgant flegma et remouent id de ancba. et iuncturis. ℞. turbitb.ʒ.x. colloquinti.ʒ.x. et ß. succi cucumeris asini.ʒ.iij. cētaur.ʒ.iij. euforbij aur.j. esule.ʒ.v. sarco. et serap. an̄.ʒ.ij. confice cum succo feni. vel porrorum dentur forti.ʒ.iij. multotiens em̄ ducit. et debet vti eo cum corpus fuerit plenum bu. crudis et fl'e. In tali casu potes vti yeralog. et yera ruffini. sed melius est vt vtaris yeraruf. ¶ Cura qn̄ est ex mel'ia. ¶ Quando sciueris q̄ dolor iuncturarum prouenit ex melancolia: vtere istis medicinis. ℞. epitbi. noui.ʒ. v. puluerizā et bibe cum.ij.ʒ. aq̄ mell. mel'iam em̄ purgat multotiēs al. ℞. polip.ʒ.xx. epitbi.ʒ.xx. ʒnc.ʒ.xl. pul-

ueriza. et bibe cum iulab. ¶ Al. R. mirab. indi. ℥. xx. epithi. ℥. v. mitte i j. lib. et ß. aque feruide et moretur ibi tribus diebus. postea exprime et bibe cum. ℥. x. zucc. purgat enim meliaz. ¶ Decoctio epi. que purgat fortiter meliam. R. mirab. indi. ℥. xx. polip. sticados. an. ℥. v. sene. ℥. vij. coque tam diu in. iij. lib. aque donec remaneat lib. j. postea mitte. ℥. x. epi. deinde remoue ab igne et dimitte sic per. j. noctem. postea exprime et cola: postea accipe. ℥. j. agarici. et tertiam. ℥. salis indici et quartam partem. ℥. elleni. aggregetur insimul cum oximelle et sume in sero. et decoctionem supius dictam in mane. pillule purgantes meliaz ex iunctur. R. epi. ℥. j. polip. ℥. j. agar. duas tertias. ℥. elli. ni. quartam. ℥. aggregentur et fac pillulas quae vna vice sumantur. ¶ Et caue in purgando meliaz quia non debes semel purgare sed sepe Iste enim humor non debet educi in vnica purgatione in multa quantitate. Et no. quod purgationem melici hu. balnea et digestiuum semper debent precedere. ¶ Cura quando est ex fle et co.

¶ Dolores iuncturarum pro maiori parte sunt ex fle admixto co. quoniam dieta plurimum hominum est grossa. quare grossi hu. augmentantur qui ad iuncturas decurrere non possunt nisi primo subtilientur ab aliquo calore. vt exercitijs vel vsu rerum colericarum cum ipsi de natura sint compacti et inepti ad fluxum. ¶ Et propter hoc videmus in illis qui patiuntur dol. ex hu. crudis tempora quietis inter duas accessiones breuiora: cum vigilant vel laborant vel rebus vtuntur calidis. ¶ In alijs autem fit contrarium. tamen propter hoc non preseruantur ab accessione. quoniam quando multiplicantur isti hu. clauduntur meatus. et quia destituti sunt a natura. corrumpuntur et putrefiunt.

¶ Unde acquirunt acumen quo subtiliantur et habiles fiunt ad fluxum. Et propter hoc medicine que attrahunt flegma et col. insimul meliores sunt quam que coleram tantum vel flegma trahunt. Et medicine que istud operantur principaliter sunt omnes species titimalli et scamonea. et turbith et colloquin. Et aloe cum turbith trahit humiditates et co. et flegma et confortant stomachum et ducunt sine labore et dolore. R. scamonee. ℥. j. et duas tertias. ℥. turbith. ℥. j. ro. ℥. j. et ß. spice nar. ℥. ß. conficiantur cum succo coctanorum vel maciano rum et facias. x. troc. et bibat troc. j. et ß. debilis fortis duos. ¶ Decoctio purgans flegma et co. mediocriter. R. mirab. ci. a. ℥. x. vsque ad. xv. turbith. a. v. vsque ad. x. coque in. iij. lib. aque. donec remaneant due tertie lib. et appone zucc. al. ℥. x. cola. et bibe. ¶ Pillule purgantes fla et co. fortiter. R. scamo. ℥. j. colloqn. ℥. ij. aloes ℥. iij. succi. absin. dragaganti. masti. an. ℥. ß. bibe. ℥. j. et ß. Sunt autem electe et optime. Et no. quod zirungen habz magnam virtutem in omnibus doloribus iuncturarum. sed destruit appetitum comedendi et desiccat iuncturas cum in magna quantitate sumitur et propter hoc si fuerit necesse de eo accipere in magna quantitate: accipiat postea medicinas confortantes stomachum. Quapropter admiscemus semper cum zirungen. anisum zinz. masticem. et mollificamus iuncturas cum aqua ca. pinguedinibus et oleis. sed notandum quod istis non debemus vti nisi cum est magnus et vehemens dolor. vel timemus de defectu egri. et iste medicine inspissant sanguinem. et prohibent descensum humorum ad iuncturas. quapropter non debemus eis vti nisi cum corpus fuerit vacuum et dolor fuerit fortis

τ tūc debemus vti ad mortificādu3 parū τ inhibendū fluxum. τ ego scribam illas etiā quas expertus fui sepe Medicamen ad potandū cu3 dolor fuerit fortis ad alleuiādū. zirūgen. τ zucc. bibe cu3 aqua fri̅a. Al'. bibe semen coriandri sicci cū. ʒ. iij. zucc. Al'. pone glandes vna die τ nocte in aceto. postea desicca. τ mole. τ da. ʒ. iij. Al'. lentes excorticate. semen coriandri. glandes. zirungē. an̄. mole. τ bibe. ʒ. iij. ¶ Cibus eoꝝ sit agresta. lētes cū aceto τ poma citrina τ acatia τ gn̄aliter oēs cibi inspissantes sanguinē. Et si vehementia doloris duxerit nos ad dandum res mortificatiuas faciemus hoc medicamen. ℞. se. lactu. ʒ. x. iusquiami al. ʒ. x. opij. ʒ. ij. aggrega cum succo lactu. τ fac pillulas sicut cicer. τ si dolor fortis fuerit in pedibus: pone suppositorium de opio τ stati3 dormiet. τ hoc est faciendum cum dolor est ex ca. causa. ¶ Si autem dolor est ex fri̅a cā: vtaris istis alijs. zirungē. ʒ. x. sene. ʒ. x. asari. zin3. cimini. piperis lon. spatane. an̄. ʒ. ij. confice cu3 melle τ sumat ex eo pondus. ij. aur̄. cum aqua tep̄. ¶ Al'. zirūgen. ʒ. x. mirre. cimini. se. agnicasti. an̄. ʒ. v. opij. ʒ. ij. conficiantur cum melle τ sumat. ʒ. iiij. ¶ Et si materia fuerit composita cum pura co. dyalzilon est optimū ad hoc. ita ꝙ sit nouum. Cibus illorum debet esse siccus sicut carnes cocte. τ postea assate. panis coctus cum seminibus ca. Et sitim sustineant qualiter poterunt. ¶ Al'. medicamen ad cessandum dol'. podagre fre. zirungen. olib. ana. ʒ. xx. cimini. ʒ. x. sumat ex eo. ʒ. iij. ¶ Et considera ꝙ aliquando fit fortis dolor ex distēsione mēbrorum propter humores quod cognoscitur ex membri dispositione. τ tunc debes inungere cum oleo camo. τ facere emplastra de se. bismalue τ malue τ dyaltea. τ pone sup̱ iuncturas: medicinas constringentes.

¶ De clisteribus fortibus.

¶ Post purgationem maior cura fit per clisteria fortia que attrahunt materiam tali attractione ꝙ vulnerant intestina τ exire faciunt sanguinem. τ tunc cessat dolor eadem die qđ ego vidi plus ꝙ̄ in mille hominibus τ nūꝙ̄ vidi aliquē qui vteretur istis medicis quin ex toto sanaret̄. vel alleuiaretur. nisi sit ita fortis ꝙ indigeat vstione. ¶ Et ego de istis clisterib⁹ aliq̄s maneries pulchras et expertas dica3. Clistere forte valde attrahens flegma crudum τ aufert egritudinem. ℞. cortic̄. radicis capparis corticis colloquin. centauree mi. cucumeris asinini. corticis agarici. ana. ʒ. v. coque ī. iij. lib. aque donec remaneant due tertie libre. deinde cola. τ appone mel τ oleum τ fac clistere. τ sustineat quanto magis poterit. τ antequā fiat istud clistere: precedat clistere istud factum de herba que dicitur acelgas vel cū sale τ aqua τ melle ad mundificandū intestina de fecibus. deinde sequatur clistere predictum. ¶ Al'. ℞. ellebori ni. esule. colloquinti. nasturcij. cētaure. camed̄. ana. ℳ. i. coque in. iij. lib. vini. τ mitte ibi. ʒ. v. olei vetustissimi τ fac clistere. istud est nimis forte et calidum. et non debes vti eo. nisi in corporibus flegmaticis τ pinguibus. Alijs vero sufficiet aqua herbe acelgas τ nitru3 τ aqua salis. ¶ Aliud clistere. Recipe nastur. anisu3. mitte in aqua vna nocte τ die τ postea calefac. τ ex ea aqua clistere fac. ¶ Est optimum em̄. Al'.

accipe.iij.lib.aq̄ mitte in ea.j.lib.ni tri.ꝛ coopias vas ꝛ pone ad solē dua bus septimanis ꝛ cū opus fuerit: fac clistere. Al'.accipe corticē colloqn. coq̄ in aqua ꝛ cola. ꝛ mitte parū olei ꝛ fac clistere.

¶ De vnguentis sedantibus dol'.

¶ Jaȝ diximus ꝙ vnguenta que ꝓhibent fluxum nō debes ponere sup iuncturas nisi cum corpus sit mundum ꝛ post purgationem. tūc debes ponē tales medicinas sup iūcturas ad confortandū membra ꝛ claudendū poros vt nō recipiāt multa superflua. Et iā diximus conditiones illius cure. Sȝ modo volo dicere medicinas particulares. Unguentū ꝓhibens materiā ꝛ sedās dol'. ꝛ valet apostematibus sanguineis ꝛ infrigidat ea ꝛ cōfortat membrū. ℞.spodij campbore memitbe. acacie. an̄. ʒ.j. opij quartam.ʒ.j.conficiant̄ cum aq̄ solat'.vel lactu.vel portul'.ꝛ pone desuper Alud. ℞.memitbe.sandali ru. ꝛ ro.cortic; papauer; ni.an̄.ʒ.x.opij. ʒ.j.fiant tro.ꝛ cum volueris: vnuȝ resolue cum aqua ro.vel campborata. Al'.vnguentum al'.mirabile confortat membrū facit dol'. quiescere.

¶ Accipe ossa ꝯbusta sicca ablue in aqua prius.postea sicca.ʒ.ij.ʒirūgē. ʒ.iiij.amili.ʒ.ij.ceruse.ʒ.ij.aggregentur cum aqua ro.ꝛ campborata. Al'. qd̄ confortat ꝛ ꝓhibet fluxum ꝛ magis infrigidat ꝛ debes eo vti cū materia fuerit multa ꝛ timueris ne apostema augmentet̄. ℞.sandal'.ru. memitbe.boli arme.corticis maligra. opij ferrugis.ana.ʒ.ij.confice cū succo mirte. Est enim vnguentum forte ad reprimēdum humores. Al'.ad idem acacie.galle viridis.memitbe. ꝛ triun sandalor̄. ꝛ ro.an̄. cōfice cuȝ aqua mirte.ꝛ vnge. Al'. infrigidans cum apostema fuerit in augmento ꝛ est materia furiosa in qualitate non in quantitate. ℞.amidi.camph. an̄. mole.ꝛ cōfice cum aqua ro.ꝛ superpone. Al'.qd̄ sedat dol'.ꝛ īfrigidat ꝛ expellit multum. Mole cerusam cū lacte vaccino ꝛ superpone. Al'.ꝙ facit sedare dol'.statim ꝛ est expertum Accipe micas panis albissimi mitte in lacte vaccino ꝛ dimitte donec fiat quasi vnguentum. ꝛ pone decimam ꝑtem opij.ꝛ mole cum lacte.et superpone.ꝛ cum calidum fuerit: remoue ꝛ appone aliud. Al'.accipe ceram ꝛ oleum ro.ꝛ minus sit de cera ꝛ cuilibet.ʒ.pone.ʒ.ij.croci.ꝛ.ʒ.ß.opij mole.ꝛ totuȝ appone desup ꝛ coopi cum folio lactu. ¶ Medicamen valde forte ꝛ debes eo vti cum magna fuerit necessitas. ℞.opij corticis radicis mandrag.an̄.ʒ.v.mole. ꝛ confice cuȝ aqua portul'.vel lact'.vel ius quiami. ꝛ informa grana ꝛ serua.et cum opus fuerit: solue cum aqua lactu. vel portul'. Sed quando dolor fuerit adeo fortis ꝙ istis medicinis non fuerit sedatus: vnge diu cuȝ aceto fortissimo ca. ¶ Cum apostema fuerit in statu ꝛ calor fuerit aliquantulū fortis. ℞.sandal'.ru.croci.ana. cōfice cum succo coriandri viridis. ¶ Al'.accipe memitbe.aloe.an̄. confice cum succo sand̄. al'.℞.farine ordei.camo.ro.ana.confice cum succo farral'.ꝛ apij. Al'.℞.boli.ar.croci ro. mirre.an̄.conficiantur cum aqua coriandri. ¶ He sunt medicine q̄bus vteris in declinatione apostematis furfur bis malua.flos camo.cōficiātur cum aqua furfuris. ¶ Al'.farina fenug.anetum siccum.semen lini.cō fice cum succo caulium. Al'. cere partem.i.olei anetini sextam partē. fac cerotū.ꝛ appone camo.puluerizatā

¶ Si volueris facere magis forte: appone axungiam galline aut anatis. Al'. dyalzilon cū oleo camo. valde est bonū. Al'. storax liquida. lapdanum. mastix. semen caulium congregent' cū fecib⁹ olei yris. Al'. valde forte mastix. lapdanū semē rafani semē cauliū. amoniacū. confice cum fecibus olei yris. ¶ Et no. ꝙ quando volueris his medicinis vti. primo ablue membrum cum aqua ca. tamdiu donec rubeat. ⁊ sic pone medicinas ⁊ permitte. x. horis. postea remoue ⁊ iterum appone. ⁊ sic tamdiu facias donec apostema soluatur. Et si remāserit de apostemate aliud lapideum: medicabitur sicut dicet' in sequentibus. Et iam diximus superius ꝙ emplastra que dissoluunt nō sunt necessaria nisi in dol'. iuncturarum ex sanguine ⁊ modo dico ꝙ sūt necessaria in apostematibus quorū materia est sanguis grossus melancolicus aut flegmaticus. Sꝫ apostema qđ ē ex co. pura: istis omnino nō indiget ⁊ non debes mirari si mora fit in dissoluendo illud quod remansit ex apostematibus in iūcturis de causa ca. qm̄ materia collecta est in corporibus duris atꝙ connexa. scꝫ in iuncturarū ligamentis. quapropter difficilior est ad dissoluendum ꝙ si essꝫ in carne tm̄. ¶ Sed si istud apostema curatum fuerit ſm ꝙ debuerit. ⁊ non fuerit error ex medico nec ex infirmo. nec ex alia materia super aliam fluxerit: soluit' in. xl. diebus ⁊ plures medici putant ꝙ materia continet' non tm̄ in ligamentis: sed etiam in cordis quod falsum autumāt. qm̄ si materia esset in cordis accideret spasmus propter cōmunitatē nerui conuicināti musculo in cuius corda ē materia. Qꝫ ergo materia discurrit ad ligamenta ⁊ non ad cordas cū ligamenta sint duriora: iam declaratuꝫ est in libro nostro qui continens appellatur. sed istud ignorare non impedit curationem. ¶ In principio aūt post purgationem debemus membrum confortare vt non recipiat superflua multa. sꝫ q̄uis confortare est cū medicinis fris: non debemus infrigidare omnino. sed aliquando aliquantulum calefaciemus ⁊ istud est faciendum cū dolor est in augmento. ¶ Sed si aliquādo vigoret' dolor: vtemur medicinis sedantibus dol'. mixtis cuꝫ illis que alterant ꝯplexionē ⁊ mordificant. Et cū cessauerit dolor ⁊ fuerit in declinatione: vtemur medicinis dissolutiuis. Et si materia fuerit grossa ⁊ dura: vtemur medicinis fortibus. Sed si fuerit moll' ⁊ subtilis vtemur debilioribus.

¶ Cura qñ est de fra causa.

¶ Unguentū quo debes vti in principio in dol'. iuncturaꝝ ex fra cā acacia. aloes. mirra. añ. congregent' cū aqua mirte. Al'. nuces cypressi. iuniperi. mirra. añ. congregent' cū aqua gallaꝝ coctarū. Al'. spica nar. galle. ana. confice ⁊ appone. ¶ Unguenta alterantia conditionem ⁊ sedantia dol'. Storacē liq̄dam misce cū oleo laur'. Al'. ℞. castor'. costi. mirre. ana. congregent' cū oleo antiquo. Al'. ceram dissolue in oleo antiquo. et in oleo yris. ⁊ cuilibet vncie adde. ʒ. ij. euforbij. istud facit magnum calorē ascendere statim in loco. Al'. quod calefaciat membrum. ℞. piperis. castor'. eufor. ana. aur'. ij. mole. ⁊ appone. ʒ. j. olei costini. ⁊ vnge locum fortiter. ¶ Unguentum ad mortificādum. opiū. castor'. ana. croci. media pars congrega cū aqua expone. ⁊ si

dolor vigorauerit. et medicis nō cessauerit. vngat cū aceto forti in q̄ fit decoctū. mētastrū. origanū. et herbe alie ca. Medicamē dissoluēs apostema molle. s. zimiā. Accipe cinerem q̄rci et mitte i aq̄ die vna et nocte et postea cola et misce tātūdē aceti. et iunge pannū et pone desup. al'. salgē. mole et confice cū oleo et frica locū. al'. aloe et mirre. ana. misce et pone. al'. cretā et alumē ꝯfice cū aceto et pone vl' vnge mēbꝝ cū oleo et suppōe pulueres. al'. litargiri puluerizati. ℥. j. olei. ℥. j. coq̄ donec sit spissum. postea mitte cinerē radic̄ cauliū et misce donec icorpetur. Cū aūt apostema icipit idurescere ꝯuertar ad dissolutiuas et vtaris medicis mollificatiuis ꝑm duricie apostematis et cū videas remolliri et rarefieri et i latitudine augmētari tūc reuertar ad dissolutiua et eis vtaris ꝑm duriciei q̄titatē et non cesses q̄nq̧ mollificare. q̄nq̧ dissoluere donec totū resoluat. Et ex eis q̄ mollificāt ē in balneū itrare et cibis subtilib⁹ et mollib⁹ vti. et purgatio ꝓprie melic̄. et caue ab eis q̄ ispissant sang. et vl'r ab oīb⁹ cibis viscosis et sicc̄. sic̄ ordeo. et lētib⁹ et ab oīb⁹ q̄ adurūt sanguinē sic̄ alliis salsis. et sil'ibus. et ab oīb⁹ q̄ inspissant sang. velut vinum nouū. panis azim⁹ oua dura. Et sufficiāt eis oēs aues pue et edi. et arietes oua mollia cōmixta cū sale et cū vino et panis fermētat⁹ cū multo sale et vinū subtile. et nō cesses vti istis donec dissoluat apostema. Et si lapideatū fuerit ex eo aliq̄d medicabit cū istis medicinis. ¶ Unguētum mollificatiuū ablue mēbrū cū aq̄ ca. donec influat. postea vnge cū cera. et sic ꝑmitte. vj. horis. et q̄tidie sil'r fiat donec appeat mollificatio. ¶ Al'. ℞. radicis malue. visci. radic̄ cucu. asinini. coq̄ in oleo et fac vnguentū. Al'. forte mollificās pinguedo galline. anat̄. medulla cruris vituli. cera. et oleum misce. et fac vnguentū. et pone desup vna nocte et vna die. postea ablue. et iterꝫ appone. Al'. magis forte. bdelliū. storax liq̄da. amoniacum misce cū oleo yris. et suppone. ¶ Al'. expertum qd̄ non fallit. Feces olei yris et feces olei se. lini. muscillago fenug. pinguedo anatis. misceant et suppone. ¶ Al'. mollificatiuū. cere. ʒ. v. yr̄. ʒ. j. medulle cruris vituli. amoniaci. storacis liq̄de. bdellij. galbani. ana ʒ. x. liquefiat cera cū pauco oleo yr̄. et alie medicine puluerizate addantur et cōficiant farina fenug. et calx cū aqua mell'. et cum pinguedine antiqua. ¶ Stercus caprarum cū oximelle. cinis caulium cum amoniaco amoniacum cū oleo antiquo vel cū aceto. ¶ Emplastrū compositū. radices yris. aristol'. elli. piper. conficiant cum oleo. ¶ Al'. farina lupinorum. fenug. et stercus columbarum. confice cū oximelle et pone desuper. ¶ Emplastrum forte. aristol'. piretrum. radices capparis. lupini. yris stercus columbarū. calx. ana. de ficubus ni. quantū de omnibus conficiant cū oleo antiquo. ¶ Dyalzilon forte ad dissoluēdum litargirū oleum antiquum. ana. decoquantur donec in spissentur. postea pone viscositatem sinapis quantum est oleū et moueat. donec coaguletur. est em̄ valde forte. Al'. litargir̄. coque. et appone viscositatem fenug. postea misce cum eo calcem. et nitrū et piretr̄. et aristol'. et sulphur. ana. de omnibus fit tm̄ quantū de viscositate. ¶ Al'. emplastrum mollificans et dissoluens et est mirabile. amoniaci. bdellij. storacis liquide. ana. ʒ. x. galbani ʒ. x. piretri. et fenug. ana. ʒ. x. olei yr̄. quantū sufficit ad mollifican-

dum gummi & conficiatur cum ficubus nigris. ¶ Cura propria ad lapideitatem. Ablue cum aqua vbi cocte sunt radices malueuisci cu; aneto et camo. donec rubeat. quod est in circuitu lapideitatis. quoniam quando fortis est lapideitas: locus lapideitatis non rubeat.
¶ Deinde ponende sunt pinguedines. et medulla vna die et nocte.: postea accipe lapidem marchasite. & pone i igne donec rubeat. postea rora cum aceto forti. & pone membru; desuper & stet super vaporem vna hora. postea laua cum aceto forti calido. & fiat omnis cura ista per aliqs dies. postea mole amoniacum cum aceto forti. & pone desuper. & dimitte per aliquot dies. postea ad mollificantia reuertere. & sic donec resoluatur. ¶ Emplastrum propriu; ad dissoluendum lapideitatem. Amoniacum. bdellium. oppop. galbanū nitr. sinapis. piretr. sulphur. ana. de litargiro quantū de omnibus. Coque litargir. cū oleo. donec fiat spissum. deinde confricetur cū aliis medicinis. Sed mollifica membru; nimis. & pone medicinā istam desup. ¶ Dixit Gal. q accepit caseum antiquum longi temporis & mastur. et puluerizauit isimul. postea accepit pedes porci antiqui salsi & coxit. et cu; aqua illa miscuit nastur. & caseū & fecit emplastrum supra iuncturas lapideitatis & rumpebatur cutis. et exibat ventositas omnis. & sic pa. sanabat. & expertus sum istud sepe
¶ De medicis q attrahūt materia;
¶ Quāuis autem istis medicinis vtunt medici in pluribus egritudinibus cronicis: magis debent eis vti in egritudinibus iuncturarum post purificationem ad extrahendum illud quod est in profundo iūcturarum ad superficiem corporis. & propter vehementiam adustionis istarum medicinarum attrahit materia ad superficiem nimis fortiter & ampullatur loc9. & in illis ampull. aggregatur totum venenum. ¶ Unde fortius attrahitur materia. quia quantomagis debilitat ipsa pars: tanto magis declinat materia ad ipsam. & iste medicine sūt valde fortes & eis nō debes vti nisi post plenariā purgationem. ¶ Emplastru; attrahēs materiā ex pfundo iūcture & anche cōburens. Nasturcium. piretr. cappis. ana. conficiantur cum aqua cineris ligni ficus. et pone desuper ligatu;. donec comburat. postea solue etia; si nigrescat loc9. ¶ Si naūt rep one donec ampullauerit & appareant ampulle. & tunc laua locum cū ca. vt cesset dolor & vnge cum butiro vt non consolidentur vulnera. quanto diutius fuerint aperta: tanto melius erit. Al' forte. feces vini aduste cathapucie. cantarides. nasturcium. ana. conficiantur cu; succo squille. ¶ Al' simplex. vnge locum cum melle. ancardi. donec ampulletur. Mel anacardinu; sic fit pone anacardos in forti aceto ad ignem. & permitte diu bullire. et mel quod continetur in anacardis exbibe. quod etiā inuenit i aceto. illō accipiat. & ad vsus medicine fuet. Cura ad dol. ancharū & arthetice quā pposuit gal. & laudauit eā valde. & dixit q ñ ē necaria alia medicia & semel ipositacurat. ita efficacit q si pa. delat9 fuerit ad balneū imula vl lecto sine alicui9 adiutorio ad ppa reuertet. Accipe satarāgi viridē vel ziruge in estate cōquas sa bñ cū sepo. & pone sup dol. anche vel iūcturaꝝ. & dimitte. ij. horis liga

tū. ꝛ cū ſudauerit pa. intret balneū aq̄. ꝛ diſſolue empl'm. q2 nō eſt neceſſaria alia cura. Et ſi remanſerit aliquid de dol. fac eādē curā p. x. dies.

¶ De ſciatica paſſione.

Uia autē pceſſit ſmo noſter i dol. iūcturarū. pcipue manuū ꝛ pedū: dicamus curā dol. ſciatice. ¶ Signa autē materie vincētis in hac pte iūcturarū: nō ſūt diuerſa a ſignis aliarū. ſed in mō cognoſcēdi ꝛ cura: eſt aliq̄ diuerſitas. ꝛ ppter hoc locutus ſum de eo ſeparatim. Dico ergo ꝙ iſta iūctura eſt pfunda coopta multa carne. Uñ medic⁹ nō pt bñ cognoſcē materiā nec ex colore nec ex calore loci. Si aūt appuerit i eo aliqđ ſignū manifeſtū ſignificat ꝙ materia eſt valde abundans. verbi gr̄a. ¶ Si calor vel frigus apparuerint in tactu: ſignificatur ꝙ maior eſt in duplo ꝙ apparet ppter pfunditatē illius iuncture. ſ3 p maiori pte nō manifeſtat. nec i colore. nec in tactu. ꝛ illud qđ decurrit ad iſtā: ſunt humores. pcipue fl'ici q̄ qñq3 claudunt ibi ꝛ tādē reſoluunt. ¶ Quapropter multotiēs relaxantur ligamēta ipi⁹ iūcture ppter humiditatē. intantū ꝙ vertebrū reſilit a ſcia. hoc eſt maius malū qđ poſſit accidere in hac egritudine. lapideitas aūt non contingit vnꝙ. q2 nec ego vidi. nec aliquē magr̄orū vidiſſe audiui. Curatio aūt hui⁹ egritudis hec eſt. ¶ Si viderimus ꝙ ſanguis ſupabūdet in corpe: minuam⁹ de baſilica de manu oppoſita anche infirme. ꝛ extraham⁹ ſan. ſepe. Et ſi ſanguis nō ſupabūdauerit. ſ3 īfirmus habeat de virtute ꝛ de calore naturali tm̄. ꝙ p minutionē nō infrigidabitur eius corp⁹ minuemus etiam q̄m maneries hui⁹ cure eſt pfecta ꝛ valde bona. poſtea dabim⁹ vomitū. vel fluxū vētris puocabim⁹ vel cliſteria fortia faciem⁹ ꝛ empl'a fortia. ꝛ poſt ea q̄ adurūt ſi fuerit neceſſe. ¶ Et ſi apparuerit ſigna fl'is in corpe egri a minutiōe caue. ꝛ incipe cū vomitu deinde fluxu. poſtea aliis ſ3 ordinē ꝛ nō ponas ſup anchā empl'3 nec vnguentū añ nimiā euacuatōē3 corporis. Sed ſi dolor augmētet aliquātulum ante purgationem corporis ponem⁹ medicinas habentes cal. tēperatum q̄ pñt ſedare dol. ꝛ exhibere materiā. vt camo. ꝛ ſe. lini ꝛ vngem⁹ cū oleo de alcāna. vel oleo anetino. q̄m vnguēta ꝛ empl'a ꝛ alia qñ corp⁹ fuerit repletū multū hūorib⁹ attrahūt hūores ad iūcturas ꝛ nocēt multū. q̄m magis attrahūt ꝙ diſſoluūt. ꝛ hoc ē cā q̄re nō debemus aliqđ fr3 in paſſione ſciatica apponere ꝙuis ſit ex ca. cā. Ex empl'is aūt fr'is non indigem⁹ in paſſiōe hui⁹ iūcture ꝙuis ꝯburant ex calore. q̄m nulla medicina ē tā fort ꝙ poſſit expell'e materiā a loco ſuo. ſ3 īducit maius malū. q2 claudit poros ꝛ retinet materia ꝛ facit maiorē dol' accidē. Et ſollicitudo noſtra non d3 eē niſi circa attractionē ei⁹ qđ ē i pfundo illi⁹ iūcture ad ſupficiē corpis. q̄propter vtimur empl'is ꝯburētib⁹ vl' cū igne ipſo ſi neceſſe fuerit. Et poſt cū3 corp⁹ fuerit euacuatū p vomitū vtimur medicinis laxatis q̄ attrahūt fl'a ꝛ ſupfluitates miſcillagioſas. vt cucumer aſinin⁹ collo qn. ꝛ cētaur. ꝛ hmōi. Et aq̄ aloes mirabil' eſt ad h'. q̄m qñ frequēter accipit: facit diſſinteriam. ſ3 tñ añꝙ fiat curatur egritudo. ¶ Et ſis memor vt non vtaris medicina. ante vomitū in hac egritudine oīno q̄m multotiēs augmētat dolor ppt

attractionem materie inferius. vñ debes primo ꝓuocare vomitū post repletionē a cibis diuisiuis, quib⁹ preparantur humores ad vomitū. Et quando infirmus iam vsus fuerit vomitu sepe: tunc ꝓuoca vomitū mane cum medicinis leuibus. ⁊ debes interponere aliquot dies inter vtrāq; euacuationē vt quiescat corpus ⁊ preparet illud ad euacuationem: ⁊ maxime in fine egritudinis. quoniam tunc debes ponere spaciū inter duas euacuationes longius. quoniam tūc virtus est debilis. Et si fuerit virtus debilior adhuc longius spacium ponemus. et dabim⁹ cibaria multi nutrimenti pauce superfluitatis. sicut est panis candidus bene fermentatus ⁊ bene coct⁹ ⁊ vitella ouoꝝ. ⁊ carnes auium ⁊ vinum clarum temperatum in qualitatibus. quoniam ista egritudo est cronica. Et in dieb⁹ quietis da medicinas quas diximus in cura materie flegmatice. ⁊ eliges ex eis fortiores vel debiliores ſm fortitudinem vel debilitatem materie. Et caueas a cibis multa superflua generantibus ⁊ ab ebrietate. ⁊ sufferat famē quantum poterit. Sumat autem cibum in tanta quantitate ī qua minor fiat restauratio ꝙ facta fuerit perditio. ⁊ caueat ab ambulatione. balneo. ⁊ equitatōe ⁊ retentione vrine. ⁊ stercoris ne declinent superfluitates ad ancham. et inter duas euacuatiōes vtatur vomitu. Et quando intellexerimus. et sufficiēter vsi fuerimus medicinis laxatiuis: faciemus clisteria sang. educentia. ⁊ apponemus emplā cōburentia ⁊ ponemus eū in balneis ca. ⁊ ponemus ventosas sup anchā cum igne. ¶ Infirmitas enim hec est dolor fortis in longitudine pedis similis chorde extēse. ⁊ forte nō peruenit ad pedem. sed terminatur apud iuncturam anche. aut in medio cruris. aut ī genu. ⁊ fit ex repletione vene venientis ad vtrūq; pedem ex parte inferiori duaꝝ ꝑtium vene orient3 a gibbo epatis. Et forte erit repletio eius ex sang. grosso nigro. et fortasse erit ex hu. descendētibus ad inferiora corporis. primus autē modus accidit in corporibus multi sanguinis qñ vtuntur ambulatione ⁊ equitatione. ⁊ carnibus ⁊ vino. ⁊ alijs rebus dulcibus. ⁊ sentit infirmus calorem intensū cum extensione caloris. ⁊ forte sentit calorē in loco per quē extendit vena illa maiorē apud tactum. et h̄ erit quando multū repletur ista vena. quare reculcantur spiritus. ⁊ fit putrefactio. Et cura istius passiōis est minuere sanguinem ex vena anche vbicūq; apparuerit in parte sinistri cruris. Si autem non apparuerit: minue aliquē de ramis eius qui sunt super dorsum pedis in medietate extrinseca. s. in parte auricularis ⁊ medici digitoꝝ pedis qm̄ rami qui sunt in illa parte ramificātur ex vena ista. ¶ Illi autem qui sunt in parte intrinseca: ramificantur ex vena que dicitur sophena. et iste due vene scilꝫ sophene et anche ꝙuis ambe diuidant̄ ex eadē vena apud genu: tñ melius est minuere ex vena anche: aut ex eius ramis ꝙ ex sophena. imo melius est ꝙ ex vena que est in genu. ex qua ista vena ⁊ sophena diuiduntur. ⁊ propter h̄ medici vtūtur minutione isti⁹ vene per experientiam. ¶ Nos autē cōsideramus ⁊ experti sumus multotiens ⁊ inuenimus ipsum esse sicut diximus ⁊ laborauimus multū inueniendo rationem. ⁊ credimus ꝙ

iam inuenta est. sz nō est locus dicē di eā τ debem⁹ minuere ex ista vena post minutiōez ex basilica ex manu opposita pedi. τ marieq̄n corp⁹ fuerit plenū. τ post subtiliabim⁹ dietā τ ꝓhibebim⁹ motū τ eq̄tatōez. τ iste modus nō indiget alia cura. Scōs aūt modus est vt minuas ī p̄ncipio de eadē vena p⁹ da medicinas laxatiuas: q̄ attrahūt mel'iam. vt ē epithimū. polip. mirabol. idi. agar. τ hmōi τ abstinētia fit a cibis gn̄antib⁹ melancoliā: sicut est panis opirus non bn̄ fermētat⁹. τ panis ordeaceus. τ fabe. τ lentes. τ vaccine carnes τ salite. τ salsa. τ vinū spissum. τ caules. τ hmōi. Et ciba eū cū his que generant sanguinē subtilē sicut pulli et edi. τ vinū al. et vtar̄ balneo. vt minus generetur ex spisso sanguine.

¶ Tertius aūt modus raro cōtingit. τ eius signa sūt ista. sentit mortificationē. τ frigus in pede. τ alleuietur fame τ siti. τ motu. τ sudore. Grauar̄ cibo multo et nimia potatione aque τ vino limpbato. Et incipiemus curare cum vomitu cum medicina laxatiua que educit fl'a sicut diximus in cura banche. Et dabimus oximel τ in diebus quietis ꝓpinabim⁹ el'cia antiqua sicut yera rufini τ tyriacam q̄ttuor spēꝝ. aut leuiora istis. Et si remanserit aliq̄d ex egritudine cōburam⁹ cū igne. scz vna cōbustio fiat sup banche iūcturam. alia in coxa sup locū dolentez. τ altera ī crure sup locū dolētē. τ reliqua supra dorsum pedis. qd̄ q̄dā faciunt in digitis pedum subtus. Cause quibus fiunt dolores iūcturarum sunt q̄ttuor. p̄ma est augmētatio humorūz. τ scda est fortitudo membroꝝ p̄ncipaliū potentium expellere supflua. Tertia ē debilitas membroꝝ recipientiū. Scōa autez istarum cāꝝ triū. s. fortitudo membroꝝ ꝓhiberi non debet. sed dz cōseruari in sua dispōne. Tertia autē scz debilitas mēbroꝝ sili'r non debet curari, nisi post mundificationē corporis cū fueris securus ne supfluū decurrat ad aliqd̄ nobile membrū. τ hec est radix ꝯseruationis ad dolorē iuncturaꝝ. ¶ Dicam⁹ ḡ q̄ cōseruatio ab igne iuncturaꝝ ex sanguine cū abstinentia a carnibus et a vino. τ a reb⁹ dulcib⁹ τ cibis multi nutrimenti τ vsus aceti. τ lentiū τ agreste. Et componat cibaria sua ex his rebus sicut illud qd̄ fit ex aceto. τ lentibus τ croco. τ illud qd̄ fit ex carnibus vituli τ aceto. aut pullis cum agresta et sil'ibus. Et vtar̄ fructib⁹ vt malis gra. et prunis. Et dimittat ficus virides τ vuas dulces. Et si infirm⁹ non pōt abstinere a carnib⁹: dabim⁹ ei ex eis eas q̄ minus nutriūt. sicut galline τ ꝑdices. τ edi coctas in aceto. Et si voluerit vinū bibere: bibat paꝝ τ tēꝑatum. qd̄ non fit nimis forte nec nimis antiquum. Et si bibit aliquando forte vinum: bibat postea succuz agreste vel acumen pomi citrini: vel aquā mellis cum aqua ro. Et caueat saturationem. τ si acciderit: euomat statim. τ hoc erit ei⁹ dieta in cibo τ potu. sed in somnijs τ vigilijs motu τ quiete debet esse mediocris. Sanguis enim multiplicatur ex multo somno τ nimia quiete. et acuitur τ calefit ex multitudīe exercitij. Quapropter non debet vti aliquib⁹ istorum. Coitus autem est pessimus oībus patientibus in iuncturis. Et si aliquando acciderit: fit ante cibum τ potum. τ caueat a balneo. Et consideremus quotidie pulsum τ colorem corporis et faciei. Et si viderimus signum augmentationis san

guinis ꝓpter multū cibum minuemus ex eo. Et si fuerit propter qualitatem cibi: mutabimus eū ad aliū cibum. Et si fuerit ex multo somno ꝛ quiete: reuocabimus eum ad motum ꝛ vigilias. Cum autem adhibuerimus istam considerationem ꝛ fuerit obediens nō congregabunt in corpore eius superflua. Et si superuenerit accessio alia: debem⁹ considerare in temporibus accessionis: ꝛ si viderimus signa repletionis minuemus si signa fuerit fortia. si aūt signa fuerint pauca ꝛ debilia nō minuemus. Si accessio venerit cito minuemus ꝛ confortabimus membrum ꝛ dabimus infirmo inspissantia sanguinem. et etiam ꝓhibentia eius cursuȝ: vt accessio cito recedat ꝛ fiat leuis. Et ego curaui quēdam hominem ex passione iuncturarum calida cui solebat accessio venire fortis in fine veris. ꝛ preseruaui eū ab accessione trib⁹ annis. In anno āt q̄rto ꝯtigit euȝ aggredi iter ꝗ nō potuit cauere sibi a ꝯ̄rijs et postea vidi ip̄m et dixi ei ꝙ si non minueret sibi: veniret sibi accessio. Ip̄e vō credebat se esse sanū ab egritudine ꝛ ideo non curauit. post auteȝ dies paucos sensit dolorē paruum in nocte in genu: qd̄ non curauit: ſȝ vinū bibit. Cum peruenit in nocte: arripuit eum dolor fortis. ꝛ mane ego veniens extraxi de sanguine librā mediam. ꝛ permisi sic duabus horis ꝛ posui desuper sand. ru. ꝛ acetum ꝛ aquam ro. Et extraxi de sanguīe iterum libram mediā postea addidi cum eodē emplastro balaustiam ꝛ nocte illa cessauit pro maiori pte. Et alia die extraxi de sanguine libram mediā. ꝛ omnino cessauit dolor. Et multotiens similibus illi accidit istud. ¶ In preseruatione āt doloris ex co. debemus prius considerare vitiū humoris si est seruans qualitatem co. naturalis. aut si est magis acutus ꝛ vehementioris q̄litatis. Si autem signa que apparuerint: sint signa apostematis co. proprie. scias ꝙ istud superfluum colericum est naturale. Et si in iunctura fuerit magnus dolor ꝛ calor fortis ꝛ non apparuerit corpus apostematis. scias ꝙ istud superfluum est vehementioris caliditatis ꝙ̄ caliditas co. naturał. Unde dixerūt quidam medici ꝙ quidam modus doloris iuncturarum est ex malicia cōplexionis tm̄ sine materia. Uñ nos fecimus librum prolixum. ꝛ adhuc facimus inquirendo istas q̄ōnes. ¶ Dico ꝙ in tali loco debemus vti euacuatione ꝛ alterare complexionem. Sed in prima dispositione debemus magis euacuare ꝙ̄ in scd̄a. ꝛ in dispōne scd̄a debem⁹ magis alterare ꝙ̄ in p̄ma. Qñ aūt nos sciuerimus ꝙ materia descendit in iuncturis: euacuabimus co. maxime in dispōne sanitatis ꝓpt̄ accessionē. ꝛ cauebim⁹ ab eis q̄ gn̄ant co. sicut a rebus dulcib⁹ ꝛ grossis. sicut ē vinū coctū. mel ꝛ ȝucc̄. butyꝝ ꝛ oleum. nuces. ꝛ filia. Et gn̄alr̄ sit ei⁹ dieta quā dixim⁹ in passione iūcturaꝝ ex san. sed magis humida. Et vtemur aq̄ ordei. cucur. cucu. portuł. ꝛ pmittemus eū ī reb⁹ acrib⁹. ꝙ̄uis eīm acria deſiccēt: tm̄ furiositatē co. rep̄mūt ꝛ mortificāt ei⁹ acumē. ꝛ vtat̄ balneo dulci magis ꝙ̄ in dolore ex san. Et aspiciem⁹ q̄tidie ei⁹ pulsuȝ ꝛ vrinā ꝛ si viderim⁹ siḡ co. dabim⁹ medicinā. ¶ Si autem materia superflua est acuta ꝛ corpus fuerit macrum: non vtemur euacuatione prius nisi ītellexerimus ꝙ humor ille cum malicia eius est multus. ꝛ hoc declarabi-

tur ex dispositione eius.s.iuncture: Quoniam quando apparuit aposte ma: significatur ꝙ humor operans non est multus. ⁊ ecōtrario. Sit āt eius cibus aqua ordei cum viscositate psillij. ⁊ dabis ei aquā cum vino ⁊ ablue membrum cū aqua dulci tep̄. ⁊ in ea ītrare permittat post comestionem et comedat parum in die. sed sepe. et dormiat multum: et non laboret omnino: sꝫ sit in quiete ⁊ vtetur aliquādo | euacuatione co. pure et quotidie pone emplastrum frigidum super epar. Et dabimus bibere aquam de sandal'. ⁊ vuam caninam. Et cum cessauerit acumen ⁊ dolor: dabimus plus de cibo ⁊ vinū limphatum. ⁊ dietabimus dieta illius qui vult impinguari. Et cū corpus eius fuerit pingue ⁊ susceperit carnem: tūc sanus erit. Si materia fuerit fl'atica: caueat a cibis multe superfluitatis sicut carnibus arietinis. ouinis. ⁊ vino nouo. et lacte. et piscibus. fructib⁹ humidis. Et sufficiant eis res assate. ⁊ carnes auium que sunt parue superfluitatis. ⁊ vtamur salsis subtilibus digestionem iuuantibus. s. que fiunt ex carui. cimino. origano. ⁊ ancto. et sinapi. et huiusmodi. Et vtat electuarijs, ca. ⁊ vino antiquo pauco. Et caueat a repletione cibi ⁊ potus. Et si aliqñ comedat multum: ꝓuocet vomitū ⁊ sudet in balneo multū ante cibū. et nō comedat p⁹ motū stati. sꝫ parū postea et fricentur ei⁹ iūcture ī balneo fricatione forti cū nitro: ⁊ nō dormiat die oīo: sꝫ dormiat tota nocte qm̄ si vigilauerit de nocte: corrumpetur digestio | ⁊ multiplicabuntur superflua. Et cuꝫ intellexerim⁹ ꝙ in corpore multiplicantur superflua: dabimus medicinam extrahētem eā s̄m necessitateꝫ ⁊ incipe ꝓpe tempus accessionis. Et nulla medicina in conseruatione a dolore iuncturarum est ita iuuatiua sicut prouocatio vrine. Et medicine quas debemus dare ad remouēdam istā passioneꝫ sunt yera ruffi. ⁊ tyriaca quattuor specierum et huiusmodi. quoniam iste medicine sepe abstulerunt hanc passionem hominibus qui eas sepe tolerare voluerunt. Et generalit' dico ꝙ omnes maneries euacuationis vt vomitus. minutio potio laxatiua. ꝓuocatio vrine. sudor. quando fiunt suo loco: auferūt dolorem omnino: nisi infirmus cuꝫ hoc fuerit vsus repletione cibi ⁊ potus. quoniam si membra fuerint vacua ⁊ venter fuerit plenus attrahūt superfluitates magis ꝙ̄ solēt attrahere. ℂ Quapropter p̄cipit Gal. ꝙ nullus medicorū suscipet aliquē istorū qui patiunt' in iuncturis ī curam: nisi sit sapiēs ⁊ obediēs medico. Sed si aliqñ ꝯtingit suscipe aliquē volētiū obedire. eorū medicina melior est vomit⁹. p istū em̄ euacuatur fl'a et ꝯsumit'. Sed tñ nō debes frequēter vti eo ne stomachus debilitet'. Et sil'r da medicinā ꝓuocantē fl'a fortiter ⁊ spēs fl'a purgātes. Si infirm⁹ nō pōt sustinere a vino ⁊ cibus eius nō bñ digerat' absq; eo: cōponem⁹ vinū ex passis ⁊ melle ⁊ se. apij. ℂ Dixit em̄ Gal'. ꝙ ista potio valet nimis passionib⁹ iuncturarū. Et qui solet pati ī iūcturis qñ parū humoris ī eo augmētat': dꝫ vti euacuatiōe in dieb⁹ quiet | ⁊ fricare iuncturas cū sale ⁊ oleo forti fricatiōe. hoc em̄ ē valde vtile vt iuncture nō recipiāt sup̄fluitates. ⁊ in dissoluendo qd̄ est in eis fluxū. Et si remāserit in eis aliquid post egritudinem mutabimus eum a villa in qua iacet ad aliam villam calidiorem.

Et caue q̄ si alicui feceris cauteriū ⁊ ꝓhibueris membrum ne recipiat sup̄fluū: euacua corpus paulatim ⁊ paulatim ne superfluitas q̄ solebat currere ad illud mēbrū: reuertatur ad aliqđ mēbrū nobile. ¶ Ego em̄ vidi plures hoīm mori subito eo q̄ nō fuerūt vsi euacuatiōe post cauterizationē. Curatio āt illius iuncture eadē est cū curatiōe aliaꝝ iuncturarū. Sed vomitu in ista magis debes vti. ⁊ potiōes laxatiue debent esse fortiores ⁊ cauere a coitu. equitatiōe. ambulatiōe. ⁊ maxime ꝓpe tp̄s accessiōis. ⁊ q̄ nō dormiat eger sup̄ lesam ancham. ¶ Modus aūt sciatice qui ꝯtingit ex repl'one sanguinis dꝫ curari sicut curaꝛ passio iuncturaꝝ ex sanguie. ⁊ etiā magis qꝛ non dꝫ ambulare nec onus magnū ferre. nec erigere a terra lapidē ¶ Modus autē qui ꝯtingit ex humiditate ad venā illā veniente: debet curari sicut curaꝛ passio iuncturarū ex fl'e. Medicamen nobile q̄ sumat eger nec dimittat die vna in oībus diebus anni excepto mense iulij ⁊ iunij. ⁊ excepta medietate mēsis augusti. ⁊ sumat ex eo aur̄. j. cum ij. ℥. aque mellis postq̄ mane assellauerit. Et si aliqua die nō assellauerit: non sumat medicinā donec assellauerit p̄ clistere vel p̄ aliqđ tale. et non comedat post medicinā p̄. decē horas. ⁊ debes eum custodire sicut diximus in passionib⁹ iuncturarū ex fl'e. ℞. camedreos. cētaur̄. mi. an̄. ʒ. ix. aristol'. ʒ. vij. genci. ʒ. vj. petro. ʒ. iiij. spice nar. spice romane an̄. ʒ. j. agarici. ʒ. ij. ꝯgregenꝛ cum melle. ¶ Al'. nobile exp̄tuꝫ. ℞. se. apij. ʒ. x. petro. ⁊ rubee tinctorꝝ an̄. ʒ. xv. asari. aristol'. rotun. radicis capparis. genci. an̄. ʒ. x. agar̄. ⁊ ꝫirungen. ana ʒ. v. iuniperi, cinamomi, an̄. ʒ. ix. cōgregenꝛ ⁊ sumat quotidie p̄ totam hyemē aur̄. j. ⁊ dimittat in estate. h̄ em̄ melius est in istis medicinis. et p̄fectius. ¶ Medicamē dyathessaron exp̄tum. ℞. camedreos. camepiteos. genci. se. rute an̄. sumat quotidie p̄ hyemē aur̄. j. ⁊ dimittat ī estate. ¶ Al'. qđ aufert dolorē iuncturarum. ℞. reub. pyonie. mente. spice nar. folij. ana. ℥. j. gariof. grana. xv. aristol'. genci. an̄. ʒ. xxx. quotidie sumat aur̄. j. post digōnem cibi. ⁊ debet incipere in equinoctio autūnali ⁊ sumere p̄ q̄nquaginta dies. ⁊ iteꝝ dimittat p̄. xv. tādiu sic interponendo. xv. ⁊ sumēdo. l. donec sumat. ccc. lv. vicibus. ⁊ dimittat accipe a medietate iunij ⁊ p̄ totū iuliū ⁊ medietatem augusti: et non comedat nisi post. ix. horas. ¶ Oleum vulpis. ¶ Cura que fit ex oleo vulpis quo vtunꝛ in passione iuncturaꝝ: sic fit. accipiaꝛ caro vulpis ⁊ ponaꝛ in caldario magno pleno aqua. ⁊ appone sal. ⁊ anetū. ⁊ bulliat donec caro dissoluaꝛ. ⁊ solū modo ossa remaneant in aqua. ⁊ aqua illa ponaꝛ in tina et intret eger. ⁊ moreꝛ ī ea p̄. ij. horas. postea exeat. ⁊ ī meridie eādē aquā intret sicut p̄us. et in nocte sil'r. ⁊ sic istud fiat in p̄ncipio mensis. iij. diebus ⁊ in fine sil'r. iij. diebus. ¶ Unguētū ad dolorē iuncturaꝝ quo debes vti p̄ totā hyemē. ℞. salisgem. aluminis. tartari. an̄. ꝯfice cuꝫ oleo antiquo. ¶ Al'. alumē. sal. ol'm antiquum. al'. Sal. nitrū. ol'm antiquum Et si loc⁹ ampullauerit melius est.

¶ Emperica.

Quāuis ego ꝺclino ad has res paꝝ: tn̄ est bonum scribere in libro nr̄o vt nō remaneat tractat⁹ sine eis q̄ dixert antiq̄. Dico g̊ q̄ dixit torror Si scinderis pedē rane viridis ⁊ li

gauer3 supra pedē podagrici p tres dies curat ita q dextrū pedē rane ponas supra dextrū pedē patientis ⁊ ecōuerso. Et dixit Funeius q̄ cō-posuit librum de lapidibus q magnes si ligatus fuerit in pede podagrici curatur. Et alius phs ꝑdixit. Si accipiat calcaneus asine ⁊ ponatur ligatus supra pedem egri: curatur. ita q dexter supra dextrum. et econuerso. et iurauit q sit verum. Et dixit torror q si ponatur pes testudinis dexter supra dextrum pedem podagrici. ⁊ econuerso. curat.

¶ Modus cauterizandi bancbā.

Accipiatur ventosa cui⁹ caput sit ad mensuram vnius palmi ⁊ accendat cum igne ⁊ sit figura amplitudinis ad mēsurā bancbe. ⁊ claudat os angustum bene ⁊ ponat super ancbā. ⁊ statim adberebit. ⁊ sic pmittat duabus horis. ⁊ post remoueat ⁊ abluat locus ⁊ iterum superponat donec vesicet. Hancba cauterizat multis modis. s3 leuior est iste. accipiat instrumē-tum ad modum coclearij ferrei. ⁊ sit dyametrū eius sicut medietas pal-mi. et fiant in circuitu eius. v. emi-nentie ad formam ossium dactiloꝝ. ⁊ mittat in ignē donec rubeat. deinde ponatur super pixidē bancbe ⁊ eger iaceat super latus sanum et cauterizetur. v. cauterijs vna positione instrumenti. postea ponātur emplastra de butyro vt vulnera p-maneant aperta donec venenositas tota exierit. ⁊ cum volueris cauterizare debes egru3 ponere tali mō q acumē bancbe apparere possit. deinde fac super eum circulu3. et post cauterizabis. ¶ Emplastrū valens podagre dolorē sedat. somnū puocat. ℞. amidi. ℥. x. sandali ru. ℥. v. acacie. ℥. iiij. mirrbe. croci. opij. aloe aā. ℥. j. mole ⁊ pfice cū aqua vue canine vel plātag. ⁊ mitte aliquas guttas olei ro. ⁊ vtere a pncipio egritudis ¶ Al: expertum ad podagram ca. ⁊ ad fortem dolorē ⁊ ad apostemata sanguinea repellit materiam. pfortat locū. sedat dolorē. ℞. se. nasturcij. farine ordei. psilij. mice panis bene fermentati candidissimi. aque ro. aā. pfice cum succo plantag nis vel portul. ⁊ mitte oleū ro. cū albu. oui. ⁊ pone desuper quando incepit quiescere dolor: adde quartam vitelli oui ⁊ parum croci. Item si dolor fuerit vebemens ⁊ difficilis quē impossibile sit tolerare: tunc conueniunt res stupefaciētes sicut lactuca ⁊ lac papaueris ⁊ coriandrū bumidum ⁊ mandrag. ⁊ misceat vnū-quodq3 cum farina ordei ⁊ olo ro. ⁊ ponantur supra locum ⁊ morentur ibi donec sedetur dolor superfluus Nam si diu morarentur: nocumētū inferrēt. Et si boc accidat: tūc velet insistere cum emplastro ex fellibus dissolutis cum oleo camo. boc enim acquirit iuuamentū maximū ⁊ maturat ⁊ facit redire calorem innatū ad membra que infrigidata sūt ex vsu medicinarum stupefacientium ⁊ istud sepe pbaui ⁊ expertū inueni Item caules triti ⁊ positi sup iuncturas lesas ex fīc pferunt iuuamē-tum magnum. Item lana īmunda ī oleo rutaceo aut oleo de alcāna intincta ⁊ superposita valet. ⁊ misceatur nitrum ⁊ acetum ⁊ piretrum et ponantur super locum istud expertissimum est. ¶ Emplastrum mirabile ad vebementiā doloris. ℞. rob de musco aque plantag. viscositatē

malueuisci.albu.oui.añ.ʒ.ij. cõfice ꝛ mitte semen citonioꝝ.farinam fabarum ꝛ farinam ordei añ.ʒ.x. acacie.lapidis arme. sandali.ci.memithe.aloe cicotrini.añ.aur.j. aggrega totum ꝛ mitte cere ꝛ olei ro. ana ʒ.ß.cõmisce ꝛ vtere. Et cũ cessauerit dolor:adde olibani ꝛ myrrhe ana aur.j.ꝛ duo vitella ouorũ. ℭ Emplastrum formicaꝝ ad dolorem podagre ca.ꝛ multotiens ꝓbaui ipsuȝ ꝛ inueni mirabile. Accipe de terra formicaꝝ a loco limpido.ʒ.iij.farine ordei.ʒ.j.folij ro.ʒ.ß.farine fabarũ.ʒ.ß.malue.mandrag.añ.ʒ.ß. coq̃ maluam ꝛ mandrag.in.iij. lb. aque vsq; ad medietatem.ꝛ cola ꝛ cõfice reliquas medicinas puluerizatas. postea mitte in mortario ꝛ cõmisce in eo tria albu.ꝛ duo vitella ꝛ.ʒ.iij. croci.pista totum bene ꝛ superpone ꝛ non est necessarium aliud empl'm nec alia cura. ℭ Empl'm d' cera qd' confortat membrum ꝛ sedat dolorẽ ꝛ debes eo vti cuȝ vehementissim⁹ erit dolor. ℞.cere mollite ꝛ resolute.ʒ.j.amidi de ordeo facti cũ aqua ro.vel cum aqua iuiuba.ʒ.ß. misce totum ꝛ mitte in mortario et pista bene ꝛ remolli cum albu.oui. fac cerotum et appone. ℭ Emplastrum psilij qd' prodest calori ꝛ dolori podagre.ꝛ debes eo vti ĩ corporibus ca.ꝛ tempore ca. Mitte psillium in caldario ꝛ cooperi aqua ꝛ decoque diu.postea repone in mortario. et pone micas panis remollitas ĩ aceto mixtas cum aqua ro.ꝛ congrega ꝛ misce cum paruo oleo ꝛ vtere.

ℭ Emplastrnm bonum mirabile quo potes vti a ꝑncipio egritudis vsq; ad fineȝ.ꝛ valet nimis. Accipe fabas cum corticib⁹ suis ꝛ iuiubas coque in aqua ꝛ postea cola ꝛ aquã reponas ĩ caldario nouo.postea accipe semen malueuisci.se.citonioꝝ. se.lactu.se. papaueris al.ana.ʒ.xv. se.plantag. ꝛ feniculi ꝛ aneti. folia ro.se.caul'.mandrag.sandali ci. añ. ʒ.j.coque totum in aqua plantag. ita ꝙ cooꝑiant medicine donec remaneat medietas.cola ꝛ misce tm̃dem olei ro. coque quousq; consumat aqua ꝛ remaneat oleũ. postea pondera oleum ꝛ cuilibet ponderi ʒ.iij. appone.ʒ.iij. cere albe.ꝛ.iij.ʒ. de sepo de renibus vituli.misce totum ꝛ vtere ex eo cum opus fuerit. Et si podagra fuerit ex frigida cã: pone myrrhe.croci.añ.ʒ.j.ꝛ.ß. ꝛ cuilibet põderi.iij.ʒ. Et si fuerit de ca. cã appone acacie.opij.ana.ʒ.j.ẽ em̃ mirabile. Et si volueris apponere opium:appone quartam.ʒ. camph'. Et si volueris soluere duriciem: appone de eodem emplastro simpliciter.ij.ʒ.ꝛ de pinguedine aquile.ʒ.j. bdellij dissoluti in lacte vel rob de musco.ʒ.j.misce ꝛ pone sup duriciẽ. ℭ Unguentum valens ad podagrã calidam vel frigidam vel duriciem ꝛ apostemata dura. Accipe. vij. vespertiliones ꝛ pone in caldario ꝛ cooperi cum aqua plu.ꝛ coque vsq; ad medietatem.et postea cola ꝛ pone tm̃dem olei ro.ꝛ frusta salicis et coque ad ꝯsumptionem olei ꝛ vtere in passionibus frigidis adde medicinas ca.ꝛ ecõuerso. Scias ꝙ istud vnguentum valet in calidis causis ꝛ frigidis nõ ex qualitate sua: sȝ ex quadã virtute occulta. ℭ Empl'm de seminibus valens in calidis causis. ℞.se.papaueris al.se.cucur.se. aneti.se.lini.se.malueuisci.ana.ʒ.j. ꝛ.ß.ꝛ coque totum cum media libra aq̃ vsq; ad medietatẽ.deinde cola ꝛ appone oleum antiquũ si sit hyems

si estas: oleum ro. fm pondus aque. deinde coquantur ad ignem donec consumatur aqua et remaneat oleū. et deinde coletur et misce ceram al. et pinguedinē renum vituli tertiam partem. et cuilibet. ℥. pone. ʒ. j. acacie et. ʒ. j. aloes. et. ʒ. j. croci. cōfice. Et qñ volueris uti in podagra calida. accipe aquā et mitte in ea et. ʒ. j. conche pulverizate lapidis arme. ℥. j. farine ordei. ℥. j. se. bismalue. ℥. j. et duo oua cere aur. j. et. ß. cum aqua ro. cōficiantur et terantur. Et dixit mihi quidā monachus qd cū quidā socius suus esset podagricus et fuisset multo tē pore in cura eius: vidit in somnis Gal. qui dixit ei accipe colloquin. et pulveriza cum bdellio et cōfice cum aqua caulium et maiorane. et pone desuper tēp. Qui altera die idem fecit et curatus est a podagra frigida. Aqua ex qua abluit membrū podagricum ex frigida ca. accipe folia filicis et medietatem zirunge. et fabarum et lupinorū añ. plenam manum cum aqua coque. et intinge pannum et membrum ablue.

Dyalzilon.

Dyalzilon valēs apostemati duro et podagre. Accipe psillij. xx. aur. iusquiami al. x. aur. se. cucur. se. papaueris al. añ. x. aur. misce cū aqua ca. et maneat in ea vna die et nocte. postea accipe eius spumam ī mane et coque cum oleo et litargiro et bdellio añ. x. aur. et de oleo quātum sufficit. coq̄ vsq₃ fiat dyalzilon. Emplastra ad apostemata dura et mollicia et flica et ad nodos podagre et spasmū qui contingit in iuncturis dissoluit nodos, et remouet spasmum. ℞. bdellij. ʒ. xxx. in olla terrea et cooperi cum aceti. ʒ. j. et. ℥. j. rob. pmitte donec remolliat. deinde mitte. ℥. ß, mellis. pista donec fiat sicut medulla. et tunc adde olib. oppop. amoniaci myrrhe añ. aur. j. postea mitte in mortario. postea misce olei camo. ℥. iij. olei antiqui. ℥. j. pinguedinis galline vel anseris. ℥. j. pinguedinis aqle. ℥. j. pinguedinis vituli. ℥. ij. cōfice et vtere.

Experimenta ex libro experimētorū Gal. experta. et dicit amoniacū valere ɔtra dolorē iūcturarū ex hu. grosso et curare. Experimentū pbatū qd laxat hu. viscosos. et est optimū ɔtra sciaticam. et est de experimentis vrcani romani. ℞. saturèie. masticis. radicis yris. amoniaci. succi sticados. et zirungen. añ. ʒ. j. agarici. turbith. añ. ʒ. iiij. cōficiant cum succo feniculi. fac pillulas et da fm virtutē. Et ē centaurea valde vtil.

Medicamen centauree valēs ad podagram et ad oēs passiones iuncturarū. cui non est simile. puocat enī vrinam et laxat humores diuersos. sedat dolorē. aperit oppilationes. et est optimū ad lapidem. liquefacit flegma. mundificat superflua a pectore et pulmone. et hoc medicamē dedit zorion de scripturis zenō qd composuerat pversus. ℞. centaurij. mi. aur. c. zirungen aur. x. anisi. apij. feniculi. añ. aur. vj. olibani. gariof. añ. aur. j. agari. radicis lilij celestis ana. aur. j. cubebe. galbani. amoniaci. castorei. trium piperum. spice romane. añ. aur. xx. spice nar. turbith ana aur. xxx. aloes. cicotrini. aur. xvij. carpobal. xilobal. squille assate añ. aur. xvj. masticis. croci. añ. aur. x. scamonee. aur. viij. pulverizentur et conficiantur cum melle et submittantur in ordeo per. vj menses. et dentur ex eo. ʒ. iiij. Et hoc medicamē est de maximis medicinis quas habebat Zenon athenienfis.

¶ Medicamē amatoris regis valꝫ ad podagrā ꝛ dolorē iūcturarum ex flegmate viscoso quo destruit̄ mot⁹ ꝛ valet ad repletionē et debilitatem neruoꝝ. ꝛ est optimū mulieribus in quibus abūdant supfluitates fleg-matice. ꝛ etiā valet ad lapidē. Et generaliter dico ꝙ cōpositio buius electuarij per adiuuamē diuiuū est: qđ infinitis vicibus ꝓbaui: ꝛ a me non sepaui: nec in ciuitatib⁹: nec in vijs. ℞. radicꝫ lilij celestis aur̄. xx. galbani. aur̄. vj. amoniaci aur̄. x. ꝛ. ʒ. ij. ellebori aur̄. vj. aristol. lō. aur̄. v. aristolog. ro. aur̄. xx. liquir̄. aur̄. x. turbitb aur̄. vj. sticados aur̄. viij. satureie. cētaur̄. mi. an̄. aur̄. viij. ꝛ ß. squinanti. aur̄. viij. croci aur̄. j. meu. aur̄. vj. fu. aur̄. iiij. gasitb. aur̄. j. cupa. aur̄. xvj. zirungen. aur̄. xxxviij. xilob. carpob. an̄. aur̄. viij. agar. aur̄. xxx. olib. aur̄. ij. camep̄. aur̄. xvj. cameđ. aur̄. ij. masticis aur̄. vj. anisi. asari. granorum iuniperi. an̄. aur̄. v. spatane. ysopi. an̄. aur̄. v. barmel. cimini. agrestis. maiorane. sq̄lle assate. an̄. aur̄. viij. serap̄. aloes cicotri. an̄. aur̄. v. costi. genciane. an̄. aur̄. iij. origa. aur̄. xij. nasturtij. calami aro. an̄. aur̄. iiij. cōfice cū melle ꝛ submittant̄ in ordeo per. vij. menses. ꝛ detur quasi auel̄. cū aqua ca. decoc. satureie ꝛ duaruꝫ aristol̄.

¶ Oleum benedictum.

¶ Oleum benedictū. Acc̄. oleū antiquū ꝛ lateres rubeos quos nō tetigit aqua: nouos. s. ꝛ frange illos per frusta minima ad pōdus. j. ʒ. ꝛ accende in igne donec rubicūdissimi fiāt. postea quodlibet frustū ꝑ se sigillatim submerge in oleo. deinde conquassa. ꝛ ex eis ꝯquassatis imple vasa vitrea q̄ possint sustīere ignis fortitudinē. deinde claude cū luto ꝛ suspende sub furno sicut suspēdit̄ vas olei ro. nibil autem debet esse inter ipsa ꝛ ignē. Et cum desiccatū fuerit lutū: mitte suꝑ vasa illa ignē suauiter ꝛ paulatim. Et q̄to magis calefacta fuerint illa vasa tāto magis vigora ignē donec videas oleū fluere valde rubeū Et caue ne ignis tāgat oleū: quia postea nō extingueretur: sed semꝑ cōtinua igneꝫ donec cesset oleū fluere. ꝛ tūc ꝑmitte donec infrigidet̄ furn⁹. postea extrabe feces de vasis. ꝛ appone alios lateres si vasa sint sana. si nō: accipe alia: ꝛ sic facias donec babeas oleuꝫ sufficienter. Qđ repones in vase stricti orificij ꝛ claudas illud. boc oleū est de secretꝫ pħoꝝ. valet sicut oleū balsami. sꝫ est subtilius ꝛ clari⁹ ꝛ maioris vtilitatis in egritudinib⁹ frigidis. ꝑforat ei malū cito. ꝛ expādit̄ spacio lato vꝫ lapidi ꝛ egritudinib⁹ vesice ꝓuocat vrinam. Ualet doloribus frigidis ꝛ passionibus auriū frigidis: ꝛ interficit vermes in eis. Ualet paralisi ꝛ torture oris inūctū aut bibitū. Ualet sciatice ꝛ dolori iūcturarū ꝛ dorsi. factū empl̄ꝫ ex eo ꝛ amoniaco: dissoluit ap̄a splenis ꝛ duritiē ei⁹ citissime. ꝛ apata dura oīa. Et iniectū naribus vꝫ epil̄ie. vꝫ oppilatiōi nariū. calefacit cerebrū. vꝫ obliuioni. sedat dol̄. dentiū ꝛ iniectū in m̄rice: ꝓuocat. M. ꝛ educit embrionē siue viuū siue mortuū. aperit orificia venarū. dissoluit sanguinē congelatū. Et ex eo aliq̄ue gutte posite in oleo ros̄. et bibite purgāt pulmonē ab būorib⁹ grossis. Ualet anbelosis. ꝛ est mirabilis aque descēdēti ad oculū. valet venēis frigidis. morsui scorp̄. ꝛ bis qui sumpserūt per os opiū vel iusq̄amū. ꝛ si piscatores vnxerint ex eo retia sua: multitudinē pisciū cōgregabunt. Melius est quod est valde ru. fortis odoris. subtilis substātie. et si ferrum intingat̄ in eo et approxi-

metur igni: accendat statim. Et ista sunt que volui dicere in dolore iunctuarũ. Benedicta de cõgenijs. ℞. turbith. ʒ. j. zuccare. ʒ. xviij. cinamo. spice. folij. pulegij. satureie. polip. saxifrage. bermod. añ. ʒ. iiij. gariofil. zinz. menalop. macrop. cardamomi: amomi. se. apij. sal gem. ro. añ. ʒ. ij. seamo. cocte. ʒ. ij. M. quãtuz sufficit.

¶ De cancro.

Cancer est vulnus siue solutio cõtinuitatis ex apostemate melico non bene curato derelictũ. Nam ex apãte quolibz non bñ discusso vel mũdificato vel male cicatrizato ꝛ clauso sepi⁹ solet cãcer innasci. aut fistula aut herpes estiomen⁹. aut herisipila. si ex duris ꝛ longis fistula. si ex calidis ꝛ acutis combustis: cãcer. Cruda enim materia diu calori ꝛ digestioni resistẽdo: facit longũ fluxum ad locuz q̃ est vnica causa fistule. Unde Ypo. circũ fluẽtia vlcera lõga cõsuetudine. malum. acuta eñ materia facile incenditur. vnde in venenosam ꝛ corrosiuam transit substãtiã ꝛ naturã. Uñ Johãnitius. colera adusta in modũ veneni vrit. ꝛ habet in se impetum ꝛ perniciẽ ꝛ pniciosam naturã ex q̃ facile partis fit corrosio. Que si lenta est cum nigredine vl multo liuore ꝛ carnis duricie ꝛ callositate ꝓculdubio cãcer est. Si ṽo festina ꝛ ipetuosa largaqꝫ est corrosio cũ sanguinolento ꝛ incẽsiuo rubore vt videatur locus ardere: profecto herpetis sortietur appellationẽ. Et a mento supra. noli me tangere dicit. ꝛ a mẽto inferius lupus. Et a quibusdam vocatur morbus sancti marcialis. vel sancti antonij: quia hi duo specialit sancti talibus solent subuenire. ab alijs ṽo ignis infernalis nomĩatur Tam eñ lupus q̃ hic morbus ignitus spẽs sunt herpetis. Aliqñ autez apostema melicũ aut vlcus vocatur cancer ꝑpter intẽsionẽ suam. Aliqñ aũt apostema melicũ cum vlcere. fit eñ ex melia innaturali. i. eo. combusta ignita. ꝛ ideo facit corrosionẽ. et differt a scliros: quia scirosis fit ex melia naturali. Cognoscit autẽ cancer per mẽbri corrosionẽ latã nõ faciẽtem foramina: sed carne mortua repletam: ꝛ per colorẽ liuidũ vl terreum in circũferentia. fit autez qñqꝫ vitio iterioꝝ. quãdoqꝫ exterioꝝ. Interioꝝ: vt hu. corruptis expulsis ad aliquam partẽ corporis. ab exterioribus: vt ex vulnere nõ bene curato. Omne eñ vuln⁹ postq̃. iiij. vel quinqꝫ mẽses transierit incuratũ: in cancrũ vel fistulã transit. Et ex hoc habetur q̃ cancer qñqꝫ est recẽs. qñqꝫ inueteratus. ꝛ ẽm hoc variat cura. Item aliqñ est in carnosis locis. aliquãdo in neruosis vl ossuossis locis: vt in anteriorib⁹ tibiarũ. ꝛ tunc est incurabilis. Si est inueteratus ꝛ inossatus: nõ curatur nisi incisione vl ossis rasura vel cõbustione: precipue si talis ĩter neruos sit aut locis abscõditis: siue intra corpus: siue in iunturalibus: aut alijs locis neruis iutruncatis: precipue intra corpus. aut eñ violentiã medicinarũ. aut inscisionẽ ꝛ combustionẽ pati nõ possunt. aut sanguis infect⁹ cuz curato cancro non habẽs viã qua perforet ad exitũ: redit sup principalia ꝛ inficit. ypo. Quibuscũqꝫ abscyditi cãcri fiũt: nõ curare meli⁹ ẽ. curati eñ citius pereũt nõ curati multos dies pficiũt: q꞉ in carne simplici existẽs cũ omni infectione poterit ãputari. Añ igit oẽm curã manifesto q̃ cancer ꝛ fistula ꝛ herpes cuiusqꝫ speciei sit si est inueterata nullis cedit medi

caminibus sine cyrurgia. Sed pro- fiteor cũ cyrurgia adhuc fore in pé- dulo sub fortũe casu lubrico. Dũ vo recẽs est passio: medicine h3 tolerã- tiam ⁊ spei beneficiũ. In nouo igit cancro ꝙ intelligo satis dicẽdũ esse vsq3 ad tẽpus triũ mẽsium. pmo pre cedat purgatio generalis cũ cõpetẽ ti medicĩa. precedẽte ꝓprie materie diuisione ꝭm ꝙ pcessit morbus san- guineus vel coleric⁹. Digerat mate ria cũ tribus partib⁹ oxizacare ⁊ q̃r ta oximellis. Uel cũ syrupo q̇ fit de herbis frigidis ⁊ sene ⁊ epithimo vl' operãtibus circa melẽam adustã. Et si materia est multũ dura melẽca: di uidat cũ oximelle squil'. ⁊ apozima- te diuretico forti. Cõueniẽter aute3 dicimus purgare cũ catartico impe riali: q3 purgat vtranq3 co. Uel dat yeral'. in melẽa. Tertio die fiat stu- pha de herbis frigidis ⁊ quibusda3 calidis. Et exeũti dent tres partes rubee tro. ⁊ quartã tyriace maioris cũ vino bñ limphato. Sequenti die fiat flebothomia de epatica vel aliq̃ aliarũ ꝭm positionẽ materie. deinde fiat detractio per vẽtosas circa fon tes maiores: ⁊ tũc demũ localia ad- bibeant. Si igit precessit colere col lectio corrosiue: pmũ locale hoc fit. Succus arnoglosse q̇nq3neruie ver micularis. consolide mi. poligoñ. i. centinodij. albumẽ oui crudi. butyr recens. vel oleũ ro. aqua rof. succus radic. lilij. añ. bene incorporent sup cineres ca. ⁊ pauce gutte aceti al. ir- rorentur. ibiq3 intinctus pannus li- neus multiplex embrocet sepe mu- tando velociter ardorem loci para- gorizat ⁊ alterat ⁊ corrosionẽ prohi h3. Cõsequẽter post. vij. vl' pl'es dies cu3 videbis locũ rubere ⁊ attenuari carnes prius duras ⁊ quasi dissolui ⁊ concauitatẽ quasi planificari: tũc muta medicamen loco pus perũcto vnguẽto hoc. ❡ Uitellũ oui crudu3 bene diuisum añ. cum vnguẽto citri no vngatur. quibus addat antera. litargir. amidum. corallus. emathi- tes. plumbũ vstum. mãnis. ⁊ puluis fuliginis. que sola expertissime occi dit cancru3. Hec omnia añ. bene in- corporẽtur. ⁊ sepius inde locus inũ gatur. postmodu3 lauetur sepe cum aceto forti albo et succo arnoglosse añ. tertio puluere hoc aspergatur su perposito folio arnoglosse. Mãnis. antera. spodium. amidum. tela ara- nea. cerusa. allia sicca. sepie os. teste oui. os mirabolañ. citri. cathmia au rea ⁊ argentea. añ. bene trita. appo- nantur superaspergẽdo pul'. ⁊ suppo nendo folium plantaginis cũ pãno leniter liga. ❡ Dietẽtur subtiliter ⁊ tenuiter fere in modũ tertiane. Uitẽ tur oĩa acuta ⁊ grossa ⁊ indigestibi- lia. Item alio modo post purgatio- nem ⁊ stuphã ⁊ opiatã lauet vlc⁹ cũ sero caprino tep̃. vel vrina. vl' aceto. vel lixiuio. ⁊ bene desiccet locus cu3 panno vetusto. ⁊ tunc aspergat pul- uis de albissimo nitro. vel psidia. vl' tanno. ⁊ ita fiat mane ⁊ sero. Et illi- niatur de succo celidonie cum melle vel succo tapsi barba. decocto cum melle ad medietatẽ vel ad succi con sumptionem. cui apponatur puluis psidie. vel tanni. vel de ossibus mi- rabolañ. citri. et cum illo tep̃. post lo tionem liniatur omni die: siue sit in gingiuis: siue in palato. vel in vir- ga virili vbicũq3 sit. ❡ Item pulue rizetur auripigmẽtũ. ⁊ distẽperetur cum albumine oui. et liniatur bis in die. ❡ Mortificato cancro: incipi- ente eleuari crustula illa superior a viua carne. Et tunc fiat illinitio in circunferentia cum oleo violaceo. vel axũgia gallinacea. vel anserina.

et sup vlcus ponātur pultes facte de farina tritici ꝛ succo apij ꝛ melle. et frequēter in die fiat vsqꝫ eleuet͂ crustula. ꝛ remota crustula si aliq̄ lanugo sit ibi: remoueat͂ cū tasta. et tunc applicet͂ empl'm factum de succo celidonie. quinqꝫneruie. linarie. sepo arietino: ꝛ puluere thuris ad carnis regenerationē ꝛ curam. puluis autē aurip. ꝛ viridis. eris. ꝛ thuris. cācrū nouū in vna appositione vel duab⁹ mortificat. post insiste cum mitigatiuis ꝛ regeneratiuis.

¶ Cura cancri inueterati.

¶ Si aūt inueteratus sit cancer vel corrosio diuturna ꝛ q̄si versa in sclirosim. vel si calles fecerit cuꝫ multa nigredine vehemētioribus ꝛ acrioribus opus est medicinis. precedēte igit͂ forti purgatione cū yeralog. vl' yerap̄. stuphet͂ locus sic. In aceto et forti lixiuio an̄. coque marsiliū. prassium. piganū. vrticā. flaurā. ederā. frondes cepe. porri. alliorū. saluiaꝫ. centaur͂. thimū. pulegium. apiū. matrisiluam. i. caprifoliū. scabiosam. lapacium. flores sambuci. bedegar. an̄. Uase bn̄ obturato coquātur diutissime: ꝛ inde pars patiētis crebri⁹ stuphetur. ꝛ quotiens fiet: sequatur ablutio partis cū aceto. ꝛ tūc ponat͂ puluis talis. Malū terre. iarus. alumē. aloe. attramentū. olibanū. cibapirum. nigella. salgem. tartarū. pip. faba trita. sinapis. brionia. cristal⁹ aurip̄. vtrūqꝫ. adarsis. corallus rub. parla marina. os sepie. ell'us vterqꝫ. nitrū. plumbū vstum hermodactili. galle sandaraca. fructus iunipi. centinodium. scordeon siccum. tapsia. acorus. fuligo. cantarides. grillus siccus. radix spatule fe. sicce. ꝫinꝫib. linū. agaricus. cortex. glandis. fabe castanee. os cancri marini. mel vstū. et carbonatum. lolium. silago adusta. pili leporis adusti. gersa. rasura caldarij. interioris furni. eris vsti. viridis eris. mirre. thurꝫ. galle. spodij. ferruginis lote. oīm. xlviij. an̄. ʒ. iij. Huius pulueris mediam parteꝫ confice in modum vnguēti cū succo iari. cedrie solute. viticelle. brionie viridis. affrodillorū viridiū. addito modico oleo sicionio. ꝛ medulla ceruia. ꝛ vitello oui crudo ꝛ circūunge. de alia parte pulueris loco preuncto supera sperge. ¶ Aliud. sapo gallic⁹ soluatur i aceto forti callido. ꝛ loco preuncto: tyriaca vel mitridatū. vel esdra cum aurea soluta cum succo feniculi illiniat͂. Pro vritiua qualitate vnguentoꝝ expertum anodinum est hoc. ¶ In rodomaste. i. aqua ro. et oleo nenufa. an̄. soluatur vnguentum ei. ꝛ vnge. Aliud. succus radicꝫ lilij. ꝛ albu. oui crudi. ꝛ oleum viol'. eodem modo mixta inūgāt͂. ¶ Dieta omniū istorum sit vt ab omnibus obtemperētur acrum inibus ꝛ incēsiuis ꝛ valde salsis ꝛ grossis indigestibilibus. ꝛ sepe vētosentur in fontibus viciniorib⁹. ꝛ paulatim de venis si nihil obuiat: flebothomētur. Memineris aūt quotiēs puluis exsiccatus reiterabit͂: totiēs fiat ablutio loci corrosi cum aceto forti. ꝛ vrina pa. cū modico sapone soluto. ꝛ sp supra puluerē folia plantaginis vel caul' memineris apponenda. postea conueniēs fiat supligatio cū panno ꝛ fascia ne fricādo medicina adnihiletur. Ubi vo hec omnia nō p̄ficiūt: opus est cyrurgia. Sed ꝛ hic plurimum prosunt cauteria vicinarū partium: sed fiāt cū cautela. Itē aliter. si cācer est inueteratus: digerat͂ materia cuꝫ tribus partibus oximellis sqlliticí. ꝛ quarta oxim̄. ꝛ purget͂ cū tribus partib⁹ yerat͂. ꝛ katartici imperialis quarta. ꝛ fiat stupha. ꝛ det͂

tyriaca cū vino calido. Sequēti die si corpus est plectoricū: fiat flōmia. si nō est plectoricū: fiat vētosa in ꝓximo fonte. ⁊ tūc vlcus laueť cū aceto vel sero capno. et superaspergať puluis factus de sale tosto. ⁊ tunc intingatur plagella in vnguēto viridi ⁊ supponať. ⁊ hoc fiat bis in die.

¶ Unguentum viride.

¶ Unguentū viride ad cancrum sic fit. ℥.j. axūgie por. vetuste liqfiat. et cum illa distēpereť. ℥.j. viridis eris ⁊. ℥.j. sal' gē. Itē aliud speciale. acc. attramentū. aurip. sulphur. vinum sal. gem. papaueris. cartarum. stercus columbinū ⁊ humanū. cōbustū. añ. redige in puluerē ⁊ vtere. Item puluis ex salegem. attramēto. stercore humano cōbusto ⁊ osse alicuiꝰ bestie de fili loco in quo est egritudo. añ. puluerizenť et ponanť desuper. Puluis etiā stercoris solius homīs combusti. vel oleū ex ipso factū oēm cancrū curat. Idem facit sanamūda potata ⁊ empl'ata. Sil'r herba gaide de qua tingūtur pāni blaui. Ouum putriō. empl'atū curat. Sil'r cortex alni cōbustus. ⁊ empl'etur vel superaspergať. ¶ Item acc. ouū ⁊ extrahe inde albumē. ⁊ acc. puluerē solearū combustarū. ⁊ pone in ouo ⁊ salē. ⁊ cū impleueris ouū ex istis: combure cū predictis. ⁊ de puluere eoꝝ pone super cancrū. Caueatur ab aqua frigida: qꝛ viuificat cancrum. Item puluis se. lini optime triti bulliat in ℥.j. mellis dispumati. ⁊ tantūdē sepi hyrcini vsqꝫ ad resolutionē. ⁊ postea addať pulueris cupri. ℥.j. ⁊ supaspgatur. ⁊ fiat emplastrū de calce viua et melle equal'r. Itē attramentum ⁊ sal ⁊ fuligo comburanť equali mensura non pondere: et supponať pul'. Item fiat pul'. ex cordibꝰ bufonum. vel bufo totus cōburať, aut lacerta viridis ⁊ puluis imponať. Qđ si repugnat cōsolidationi: fiat vnguētū ex felle porcino et litargiro: optime mundificat ⁊ desiccat ⁊ sanat. Qđ si cancer fuerit in neruosis locis ⁊ arteriosis: vt in collo ⁊ ceruice et inueteratus sit: fiat tale vnguentum. ℞. radić. lingue bouine. ℥. quattuor. radicis bardane. ℥. quinqꝫ. radicis celidonie. ℥.j. cinamomi. ℥.j. ziuziberſ. ℥.ij. argenti viui. ℥.ij. cere. ℥.iiij. axūgie veteris. ℥. quinqꝫ. resine. quātuꝫ sufficit. ¶ Qđ si vnguentū nō subuenit. ponatur puluis ellebori albi. ⁊ aristologie rotūde. ⁊ suppone similiter puluerē affrodillorum. Quod si sit in carnosis locis cancer vsqꝫ ad viuū incidatur ⁊ cū ferro calido diligenter coquať. postea ponať oleum de vitellis ouorū. ⁊ post vnguētum viride cyrurgicū quod alibi doceť. Qđ si os infectum sit: oīs infectio penitus abradatur. deinceps prosequamur cum vnguētis ⁊ pulueribꝰ vt superius diximus. ¶ Ad cācrum autē oris quod farsuꝫ diciť. de quo etiā superius tetigimꝰ. sufficit hoc. In melle rubeo bene bullito ⁊ fortiter dispumato pone puluerem nitri aluminis ⁊ nigelle. ⁊ iterum bulliat ⁊ cum penna quātū calidius tolerari potest. bis in die illiniat: in breui occidit. Item solus puluis affrodilloꝝ quēlibꝫ cācrum occidit. ⁊ etiam fistulam que fit ꝑm doctrinā cyrurgie. ¶ Et nota ꝙ si in scrophul'ꝑus parū incisis cum flebothomo: purgatione et flebothomia: si fieri potest precedēte: tūc apponať ꝓculdubio eas destruit idē puluis. ¶ Memineris autē post omnia hec ad generandam bonā carnem: vtendū est vnguēto viridi cyrurgico. cui adde mānis. mirra. aloe. potēter eñ malā carnem corrodit ⁊ bonam generat.

Item ad cancrū qui precognoscit: quia fuerit apostema melicū. & etiā per duriciē & nigredinē & insensibilitatē ipius mēbri: fiat hec cura. In p̄mis si recens est digerat materia & purget &c̄. post lauet cum aceto et vrina pa. añ. calefactis. post contundat saponaria & cōficiat cū melle et supponatur. Si hoc nō sufficit. acc̄. attramentū. thus. hermod. alumen. añ. pulverizent & cōficiātur cū sapone. & est optimū ad hoc. Et si hoc nō sufficit: fiat pulvis de fimo bois cōbusto. pipe & nitro. Et si dolor sit immoderat⁹ ex acumine pulueris. acc̄. succū radic̄. lilij. oleu ʒ viol. albu. oui crudi. añ. & inde illiniātur ptes adiacentes. & cessabit dolor. Et iste pul. vltim⁹ sufficere debet. & si non sufficit fortior fiat. ℞. aurip. rub. ʒ. ij. vitreoli. ʒ. j. aluminis. licij. añ. ʒ. j. realgar repressi. ʒ. ß. aceti fortissimi. q s. ℂ Nota q realgar debet poni ad solem & aceto supaspgi ter vel quater. postea oēs pulueres cū realgar pulverizato cū aceto insimul debent poni & bene incorporari: et in olla pua rudi poni. que optime obstruat ne fumositas exhalare possit. postea super prunas bulliat quousqȝ totū in fumū resoluat. postea discooperi. et et qd̄ parietib⁹ olle adheserit: abradat & vsui reseruet. ℂ Pulvis autē ferruginis optim⁹ est & etiā magnetis. purgat eñ melīam. de quo d̄r. q si ponat super pectus mulieris amasium habētis. vel sub caput nescientis & dormiētis: sentiet tm̄ in narib⁹ fetorē. q in loco remanere nō poterit: sed a viro se ex p̄ijciet. ℂ Quidā aūt distinguūt inter cancrū simplicē: & cancrū sanguineū. Qd̄ si supficie tenus corrodit inter cutem & carnem: nec foramina appareāt vt in fistula: sȝ solus sit quasi vnicū vlcus: ac si cutis eliderет a carne. & appeat caro lesa sine cute & decurrit mō huc mō illuc p aliq̄tulū magna spacia. & caro sit sine cute lesa. & qñqȝ sang. emittit: tūc cāc sanguine⁹ ardēs d̄r. Cum ṽo sanguinē nō emiserit: simplex est. Videt tñ ₽m iudiciū aliorū fistulā esse. pbat aūt si cācer est. Si accipiat lesca casei recētis et liniat melle. & per diē desup ponat: si cācer est corrodit. Et dicūt q si fistula est foramina in caseo apparebūt. Fiat igit pul. de alumine viridi eris. añ. asurij. ʒ. j. & bñ cōmisce. deide fac tentas ad numerū vulnerū. & vnicuiqȝ vnā impone ad fundū puluere aspsam. et sic facias quousqȝ cācer mortuus fuerit. qd̄ scitur: q̄ tūc sanies erit spissa & al. q̄ p̄us liquida fuit et rufa vt lixiuiū. & tūc fiat vnguentū. Acc̄. cerā virgineā. thus. picem resinam. masticē. añ. adipē porci. hec coquat aliq̄tulū. & cū infrigidari ceperint. acc̄. oleū laur. oleū cōe. i. oliue: parū plus. & cōficiant in vnū corpus & vnge. Silr autē qñqȝ accidit cancer aut fistula post vulnera male curata: vt post apata. & vnguētis hic & ibi dictis satis curari possunt. Si aūt in neruosis locis cū vnguēto ruptorio & puluere affrodillor & vnguēto viridi curari possunt. Si sint in carnosis locis secure incidere & vrere valemus. Cācer igit vsqȝ ad viuū incidat & cū ferro ca. diligēter coquat. & tūc vitellū oui cū oleo mixtū q̄usqȝ ignis cadat supponat. deinde cū vnguēto viridi & ceteris curetur cyrurgie medicinis. & etiam de fistula eodē modo intelligendū est.

ℂ De cancro mamillarum.

Si accidat cancer in mamilla si tota mamilla sit liuida cū costa. et loca circa cācrū fuerint infecta incurabilis

est: nisi tota mamilla eradicet. Si autē circa cancrū loca sunt dura, reliqua mollia ꝛ tractabilia: tūc curet puluere affrodillorū ꝛ vnguento ruptorio vel etiā incisione: vt diximꝰ. ℂ Addendū est aūt hic ꝙ quādoq₃ fit apostema in mamillis ex sanguine mēstruali illuc tracto: vt fiat lac. spōgiose eñ sunt. Qđ cito induraē postq̄ coagulaē: ꝛ in cancrū ꝯuertitur postq̄ coagulaē. Unde fit membrū durū dolorosum. ponātur igiē maturatiua post mollificationē incidaē: ꝛ post tēta vel tuellus q̄ debet intromitti sit caudatꝰ ad extrahēdū ne remaneat. Qñq₃ aūt primariolis caput mamille interiꝰ latet: ita ꝙ infans nō potest accipe caput: nec lac extrahere. Uñ incōueniēs p̄dictum accidit. vñ apponēda est cuffa super caput mamille vt attrahat. aut maior īfans sugat vt extrahat. Si aūt cancer fuerit in virili virga: si totuʒ occupauerit: abscindaē: ꝛ cum ferro ca. vel auro coquaē. Si autē fistula innata fuerit: cū vnguēto ruptorio ꝛ alijs cureē. Et si os alicubi īfectuʒ fuerit: vnguēto ruptorio caro corrodaē vsq₃ ad os. deinde abradaē quātūq₃ nigrū fuerit. deīde mortificatū circūq₃ remoue. deīde cū regnāntibꝰ carnē ꝛ alijs ē insistēdū. Cancer aūt niger fetidꝰ pul. affrođ. occidiē. In extremis autē ꝑtibꝰ cū psilotro. Si aūt fistula sit in locis neruosis ꝛ arterijs īplicatis incēsione ꝛ vstionē facere nō audemꝰ. Sed cū p̄dictꝭ puluerībꝰ ꝛ vnguētꝭ īsistemꝰ. Qđ si sit in carnosis locis. vel ex longo vel ex obliq̄. si os eiꝰ strictū est elargeē: et tēta linea vsq₃ ad fundū mittaē ꝛ ad suꝑiora aliq̄tulū eleueē. ꝛ sic supra tentā a fundo vsq₃ ad os incidatur. ꝛ pānus in albu. oui infusus intromittaē. ꝛ a mane vsq₃ ad sero relinq̄tur: vel ecōuerso. post pul. de affrodillꝰ ponaē. Si autē ip̄m tumefactū videris. signū est mortificatōis: cui postea subueniēdū est cū ouo et vnguēto viridi ꝛ alijs q̄ supra diximus. Si aūt fistula vētrē penetrauerit: nec pul. nec vngtm̄ ponere debemus ne ledere possint intestina. Sed si meatꝰ fuerit strictꝰ cum tēta mali terre elargeē. ꝛ pa. se īclinet vt putredo que interiꝰ est possit exire. Post intromittaē tuellꝰ inūctus de vnguēto ruptorio: ꝛ caute intromittatur. deinde curetur vt dictū est superius. Si aūt os fistule alicui tabefactū atq₃ corruptū fuerit totū ē purificādū ꝛ corruptū abstrahēdū. deinde ꝓcedēdū est vt supiꝰ. ℂ Potio fistulatis optima fit ex rubea ma. rubeo caule. si masculꝰ: albo si sit femina: canabo. sanamūda. sauina. vngula sarrač. aurip̄. singula ꝑ se terātur addaē mel. ꝛ postea vinū al. singulis diebus bibat. Itē p̄cedēte purgatione ꝛ data aurea amplietur vulnꝰ cum medulla sambuci aut tenta de vngula cabalina. Mūdificeē scarie lignorum ꝛ fuligine. et edera puluerisatis. aut fortius cū hermođ. ꝛ aristolog. aut sale. ꝛ attramēto ꝛ fuligine. Aut fuligo. siligo. semen canabi. et attramētum. sal. nigella. sumatur de quolibet testa oui plena ꝛ comburantur simul. ꝛ puluis horum conficiatur cum melle. Et fiant pillule. et ponatur foramini vna vel due singulis diebus. Dum auteʒ apponuntur pulueres. aut vnguēta. aut alie res curatiue in cācris: dentur potiones curātes vulnera cū rebꝰ respiciētibꝰ flegma in fistula. aut cū rebꝰ respicientibꝰ melīaʒ aut co. adustā ī cācro. Fiat igitur potio ex calamento. origano. arthemisia. ysopo. gariofilata affrodillꝰ. squilla. asaro. vel amomo.

ameos.carui.leuistico. saxifra.pim-pinella. cũ ceteris que dicta sunt in potionibus vulnerũ. ⁊ hec fiant in cura fistule. Sed in cura cācri appo nanť epi.sene.cuscute.ypericon. ⁊ q̃ purgant co.adustam: ⁊ que valēt ad vulnera.

¶ De lupo.

Lupus alio noīe her pes estiomenꝰ voca-tur.i. seipsum corro dēs.fit aũt ex co. in cēsa cōbusta. ⁊ ideo grossa ⁊ spissa. Naꝫ co.innaturalis si accendať ⁊ combu ratur fit herisipila.i.facer ignis. Si multũ intendať: fit lupus. Si ṽo fit tenuis ⁊ liquida facit vesicas in mo dum granoꝝ miliꝫ.vñ herpes granu losa dr̄. Lupus aũt differt ab herisi-pila: q̄ꝛ denigrať locus et maior fit corrosio. A cancro ṽo differt: q̄ꝛ ma gis corrodit ⁊ in ꝓfundo ⁊ cito. Et in principio magnꝰ est fetor cũ pun ctura ⁊ arsura. Inueteratus lupus cognosciť per duritiē membri ⁊ de-nigrationē: ⁊ in ꝓfundo corrosionē. et quādoq̨ etiā per membri cōsum-ptionem.in principio particularibꝰ ꝯuenīētibus fiat flōmia de epatica vel alia vena ſm positionē mēbri in ferius vel supius. Digerať materia cũ oxizac̄.purgeť cum catartico im-piali. Tertia die fiat stupba de her-bis frigidis. ⁊ exeũti offerať rubea tro.cum tertia parte tyriace ma. Et sequēti die fiat flebothomia. ⁊ tunc terať linaria. plātago. ⁊ pinpinella. ⁊ facta lauatura cũ vrina tep̄. ⁊ ace-to vel sero ⁊ loco siccato cũ pāno ve tusto: fiat cathaplasma cum herbis frigidis bis vel ter ī die. ¶ Uel acc̄. vnguentum. ci. album.fuscum. ⁊ ad salsum flegma. ⁊ acuanť cum gũmi arabico: ⁊ dragagāto. ⁊ spodio. ⁊ la-pid.lazuli.ita q̨ ponať.ʒ.j.vnguen-torum. ⁊.ʒ.ij.acuminis. ⁊ cũ isto fiat inũctio. Si tñ sequať adustio: vnga tur cũ vnguento facto de albu. oui oleo viol̄.rasura lardi. et lacte. M. Si fit īueteratꝰ digerať cũ oxi. sq̄l. ⁊ purgeť cũ yeralog. Tertia die fiat stupha de herbis ca. exeũti offerať tyriaca. Sequēti die corpe existēte plectorico fiat flōmia. Et si non fit plectoricũ apponatur vētosa in fon te proximo. ⁊ tũc lauetur locus cum vrina tep̄.vel aceto. ⁊ bene sicceť cũ panno vetusto. ⁊ tũc vngatur locus cum vnguēto quod fit de vnguento citrino.fusco ⁊ albo. ⁊ ad salsum fl̄a acuato.cum vtroq̨ ell'o.aurip̄.vtro-q̨ sulphure.vtroq̨ alumie. Et si se-quatur adustio: fiat inũctio cum vn guēto mitigatiuo: quod fit de succo porri vel absinthiꝫ ⁊ rasura lardi.qđ etiā valet in cōbustionibus ⁊ caute riꝫs ad remouendũ ignē. Et lauato vlcere vt dictũ est supaspergať pul-uis factus de lapide lazuli. ⁊ lapide armenico. ¶ Item aliud. ℞.ordeũ. mel ⁊ sal in equali pōdere. ⁊ combu-rantur in olla rudi. ⁊ puluis subtilis fiat. ⁊ superaspergať. ¶ Item acc̄. acetũ ⁊ mel. ⁊ calefac. ⁊ in tali mixtu ra fac bullire radices tapsi barb. in cuius decoctiōe intinge sulphur vi-uuꝫ ⁊ auripigmētũ. ⁊ coque in folio caul̄. in cinere pulueriza ⁊ laua vlcꝰ cum dicta coctione. ⁊ puluerē super asperge: donec mala caro corroda-tur.post cum vnguento sana. Item laua lupum qui ⁊ farsum dicitur cuꝫ lixiuio. ⁊ tolle mel. et fricabis dein-tus et foris. Et in alio die simil'r cuꝫ vino. et melle. et oleo. et tunc ell'm album et serap̄.pone in plaga. Mor tificato lupo eleuabitur crustula a carne sana. et tunc fiat inunctio cir-ca labia cum rasura lardi et axũgia gallinacea. et superponantur pul-

tes de succo apij et melle et farina tritici frequenter quousque tota remoueatur crustula qua remota appebit caro sana. et tūc apponantur predicta ad carnis regenerationem. vel carpia ī tingatur vnguento albo et vlceri freqnter apponatur. quia carnem generat et curat. vel fiat vnguentum ex felle porci. et litargiro et inungatur. Repleto vulnere apponatur farina tritici vel puluis factus de mediano cortice lunipi quia facit ad subtilem cicatrizationē. similiter cime rubi. ¶ Et nota quod quicunque curant cancrū curāt lupū: et econuerso. Aliud in principio purgetur patiēs: post extrahatur succus affodillorum vel brionie. vel lapacij. et accipe tartarū. aurip. attramentum. sal gē. sal nit. tormentillā. pimpinellam. puluerizentur et fiat emplastrū cū predicto succo. vel solummō ipi pulueres precedēte ablutiōe cū lexiuio de cinere vitis vel cū vrina patiētis supaspergatur. vel accipe realgar et reprimatur eius malicia sup ferrum candēs et dimittatur ibi bullire. postea in aceto post puluerizetur et supaspgatur lupo et nō dimittatur nisi p duas horas ibi vel tres. post lauetur cū lexiuio vitis vel cū vrina patiētis et inungatur oleo ro. vel vio. ad mitigationem. ¶ Item ad cancrū et lupū. ¶ Accipe stercus hircinū. et calcem viuā. et saponē cū aceto cōfice et bullias aliquantulū et sic facies emplm. Itē fiat puluis de vermibus q sunt in qrcubus et imimitte morbo et liga desup pastellum herbarum q dicitur sigillata vel fora et bibat ius ipar qti die. Itē pone oua formicarum in sartagine sup ignē et tam diu dimittātur: donec coagulentur. tunc extrahēs a foco mitte sup cancrū et ibi sit p diem. ¶ Et nota quod stercus capnu inueterato cācro et relicto ꝯsueuit ferre remedium. ¶ Unguentum nigrum.

¶ Unguentū nigrum valet appositum supra vulnus attrahit et attrahēdo mundificat: deinde sanat. Rx. olei lb. vnam et semis. cere. ℥. iiij. colofoā. ℥. duas. picis naualis colate. gūmi. serap. aā. ℥. duas. masti. galbani. terebātine. aā. ℥. vnā. ¶ Nota quod herpes plurimis modis accipitur: et diuersas sm nomē accipit drias sm diuersas causas materiales et formales et efficientes. Dicitur aūt herpes qsi exteriora petens. cum enim sit ex cola incēsa ꝯbusta qre in se concluditur. quia spissa et grossa. dicitur herpes estiomenus. idest seipm corrodēs. Si aūt cola non sit cōbusta grosse tamē substantie mittitur ad exteriora: et serpit in girum in loco cui insidetur: quia qescere non pōt vocatur herpes serpigo. Si aūt cola subtilis transmittatur ad exteriora: subtilitate sua exit p poros angustos et facit minutas infectiōes in modū milij. vn vocatur herpes milīū vel granulosus. Et qnque cola ni. aduritur et mittitur ad exteriora: et facit herpetē cancrū. Et qnque co. adusta ꝯburitur et transit in venenosam substantiā et propter siccitatem est inseparabilis a loco et ppter summam incensiuam qualitatem vltimate comburit. q etiam ignis inferualis aut gallicorum pestis dicitur. et nō curatur nisi statim medicina adhibeatur ex succo plantaginis et aliarum medicinarum alteratiuarum in summo. et a qbusdam ignis psicus vocatur. Contra herpetē cingulum digeratur materia cū oximelle diuretico vel oxizacca. q digesta purgetur cū oxi. postea fiat stupha de herbis fris. exeūti detur rubea qrto die ponantur vētose supra renes vt attrahatur materia ad exteriora. post fiat vnguentū. Accipe puluerē litargiri. et sal nitri. vel sal gē. et distēpa

cum succo lapacij acuti. et succo fumi terre. et succo scabiose. et inde fac vnguētū. et vnge inde cingulu et curabitur.

De scabie.

Scabies est infectio exteriorum partium corporis cum solutione continuitatis ex corruptione humorū vi nature ad carnem et cutem expulsorū vel transmissorum pueniens ad mundificationē interiorū. et qz ad exteriora trāsmittuntur et expelluntur rumpūt et vlcerant mēbra qbus insident. Est igit scabies primum genus et suppremū infectionū. Separatur tamen specialiter ab alijs infectionibus qz alie īfectiones propria loca possident. vt malū mortuū tybias: gutta ro. faciē nolimetangere nasū: et partes adiacentes nec etiam separant a mēbris quibus insidēt. vt serpigo morphea et lepra. Scabies aūt speciali nomīe qz fit vi nature mundificantis interiora a corruptis humoribus cessante corruptione aut cōpleta mundificatione curat p se aut p adminiculū medicine. Ex hac tamen precedenti tempore cōfirmata corruptione alia spēs inficiens poterit procurari. humores igitur si sint subtiles liquidi: sublimabuntur p fumum et vaporē: si grossi scabiem grossam inducūt. si mediocres pruriginē. Qui aūt sibimet parant exitum prumpendo aut delectatione fricationis: et scalpationis p cutis rupturam extrafluunt. scabies aūt ex solo sanguine non fit nisi alio humore corrūpente ipsum. Corrumpitur aūt sanguis quādoq ex admixtione flegmatis salsi et tunc erūt signa mixta. et qnq ex colera penetrāte ipsū et corrūpente aut co. adusta aut melancolia aut fla. Sanguis aūt qnq peccat in se ex accidēti et tunc si calefit plurimū generatur cola. Si vincat sup eum frigiditas: generatur fla: si videlicet sit cū excellentia humiditatis nō cum excellentia siccitatis. qz nunq sanguis peccat qualitatiue qn alius abundet qtitatiue. Similiter si caliditas abūdet cū siccitate intensa abūdabit co. adusta. Scdz dispōes igit san. cū alijs hu. fit corruptio et hu in cōplexionib. sitib vt fla i flico: melia i melico: co. adusta i colico. melia in melico. co. adusta in colico aut sanguineo. et scdm cōpositionem etiaz aliorū humorū idē accidit. Qm si colera penetrat in fla et ipm adurat: aut si calor adurēs in seipo generetur ex accidenti poterit fla salsificari. Potest etiaz sanguis et fla et ois humor in se aduri ex accidēti vt ex mala dieta salsa vel cōplexione calida vel mala cōplexione membrorū vt epatis et venarū aut aliquo extrinseco vt frigiditate cōcludente caliditatem vel fame siue fumo indigestionē pariente et reuertere faciente supra membra. Fit aūt qnq ex nimia crapula cibi aut vini arefaciētis sanguinē et ardentis in multā superfluitatē et ēt acumine assumptorū vt salsarū nimis calidarū aut etiā qnq ex medicina adurēte subtiles humores vt vidimus in ciuitate tripolēsi in canonico reumatico cui cū freqnter daretur yerap. cum scamonea. ex mūda cute et carne fiebat totus scabiosus. Et fit qnq ex grossitudine cibi vt ciborū melancolicorū aut aliorū inspissantium sanguinē vt vsu butyri. vnde qdaz fiunt oino scabiosi aut vsu ciborū humidorū vt piscium et lactis. Si co. aūt adurat humores cognoscit p ariditatē et siccitatem scabiei nō saniose et mēbri citrinitate et cutis pūcturis et morsuris et scissuris et prurigine multa. Si vero fit ō fle. salso flauescit locus et cū scalpitur lo

cus excoriat͛ ⁊ a loco scabioso q̄si fla ue vel albe cadūt squame ⁊ scabies ē vulnerosa ⁊ grossa in su̾ficie cū mo dico p̲ruritu ⁊ saniei generatione di cit em̄ ypo. pustule late ⁊ examina te nō valde p̲ruriginose significāt in tensum fl'a ⁊ plurimū h̓ nascit͛ in se niorib᷒ p̲pter collectionē salsi fl'atis ⁊ defectionē cutis. p̲ruritus aūt acci dit aut qꝛ co. penetrat in ip̄m fl'a ⁊ ad urit ip̄m aut qꝛ fl'a in seipso calefit. Quib᷒ d̄ causis euaporat subtile hu midū ⁊ adurit͛ grossuꝫ ⁊ fit terreū. ⁊ p̲pter h̓ salsescit aq̄ maris p̲pter in grossationē ⁊ adustionē hūidi grossi ⁊ p̲pter h̓ melius fert pōdera aq̄ sal sa q̄ dulcis. dicit aūt Auicen. Causa salsedinis ē cū p̲tes terrestres aduste partib᷒ aq̄is ⁊ insipidis adiūgunt͛. Si aūt vulnera sint saniosa humida cū multa p̲ruriginosa delectatiōe sā guinē esse intēsuꝫ de co. ru. significa būt. Prurit᷒ aūt ex inficiēte. s. ex pū ctione ⁊ mordicatiōe co. inficiētis ⁊ nitrositate q̄ pungit ⁊ stimulat. Sꝫ delectatio est ex p̲te infecti. s. dulcedi ne hūoris in q̄ mēbra delectāt ⁊ sic ē ille appetit᷒ in scalpēdo cōpositus.

¶ In cā sanguinea fiat in p̄mis fle botomia. in colica cā precedat euacu atio ⁊ aliis. vel si multū corpus ē ple ctoricū in co. precedat minutio. in sā guine ⁊ co. p᷒ minutionē digerat͛ ma teria cū eq̄li mixtura oxizac. ⁊ syrupi de fumo tere. co. purgabit͛ ⁊ sanguis mūdificabit͛ cū colagogo aut emago go. vel cū nouē p̲tib᷒ catartici ⁊ oxi. ⁊ tertia yeral'. vel s̄m aliq̄s digerat͛ materia cū syrupo isto. ℞. capill'. ve. ceterac. politrici. adyātos. scolop̄. la ctu. portu. ⁊ se. fra. ⁊ duplicent͛ h̓ oīa ad seq̄ntes. s. fumū terre. lapaciū ac. scabiosam. absin. enulā. epi. cuscute. garios. ypicō. ⁊ borrag. Purget͛ cuꝫ decoctiōe p̲runoꝝ. vio. tamarindoꝝ mirabol'. citr. in dupla. ⁊ in subdupla reub. Et tūc fiat stupha ex lactu. mal ua. lapacio. fumo terre. scabiosa. her ba violaria. palea ordei ⁊ auene. fo liis fabe. bedegar. foliis ⁊ radicibus crassule. p̲solide mi. lāceolate. pētafi lō. foliis nenufar̄. oīum. an̄. fiat stu pha ⁊ addat͛ plātago. ⁊ q̄nqꝫneruia. lactu. solatri. egrediēti detur rubea tro. cū aq̄ ca. vel. ij. p̲tes rubee tro. et tertia tyriace. vel metridatū cū succo fumi terre. vel borrag. Seq̄nti die p᷒ stuphā apiat͛ vena cephalic. si su̾ abūdet scabies a dyafragmate supi᷒ si inferi᷒ de epatica. Itē fiāt scari ficatiōes in anteriorib᷒ tybiaꝝ ⁊ po steriorib᷒. multū em̄ mūdificāt cutē ⁊ trahūt sanguinē grossuꝫ a toto cor pore. ⁊ singulis dieb᷒ accipiāt d̄ sim plici syrupo d̄ fumo terre. vel p̲posi to ex p̄dictis cū sero cap̄no. ⁊ tūc ve niēdū est ad localia. Inūgāt͛ aūt cū q̄ li p̲mixtione vnguēti ci. ⁊ alb. ⁊ olei ro. an̄. ⁊ populeō. ⁊ acuant͛ litargiro amido. cerusa. an̄. singulis binis mē sib᷒ detrahāt sanguinē ad pōdus. ʒ. ij. vel triū. precedēte stupha tenuiter dietent͛ ⁊ moderate sudent ⁊ magis q̄eti q̄ exercitio indulgeāt. Si sit ex fl'ate salso vel ex grossa co. nigra ⁊ in cēsa digerat͛ cū vna p̲te oximell'. diu retici. ⁊ alia p̲te oxiza. ⁊ tertia parte syrupi d̄ fumo terre. vel cū oximelle sq̄ll'. ⁊ tātundē de syrupo fumi terre. purget͛ cū eq̄li mixtura oxi laxatiui ⁊ b̄ndicte. vel cuꝫ vna p̲te yerap̄. vel b̄ndicte. ⁊ alia p̲te catartici. ⁊ tertia p̲te yeraruf. Uel fiat oxim. in fra cā ex eisdē ex q̄b᷒ fiebat in cā ca. sꝫ cali da ponant͛ in duplo ad fra. cū radice feni. pe. apii. ⁊ similib᷒. ⁊ purget͛ cuꝫ fl'agogo. vel mirabol'. kebul'. i plus. ⁊ citrinis ad minus. ⁊ indis parum. vel si dure ⁊ liuide fuerint pustule. ⁊ fortis est patiens detur yeraruffini

acuatum cu euforbio ꝛ tunc stupbetur fortiori stupba sic. Sed dicamus quomodo debeat stupbari in abundātia flegmatis salsi scilicet, cum decoctione enule. lapacij. scabiose. absin. fumi terre. gariofilata. ypericon. ꝛ aliquibus frigidis. ꝛ exeūti detur vna pars rubee tro. ꝛ alia auree. ꝛ tertia tyriace. vel metridati cum succo fumi terre. ꝛ sic fiat tribus dieb⁹ cōtinuis. ꝛ post celebrētur minutiones vt prediximꝰ. ¶ Stupba fortior sic fit. Area calefiat ad lōgitudinē lecti diutissime cū sarmētis aridis ꝛ tunc folia ebuli. ꝛ sambuci. lapacij rotundi. scabiose. edere. vrtice. prassij. sternātur sigillatim ſm longitudinem arce calefacte. postmodum duo vel tria linteamina supextendātur in lōgum ꝛ supiaceat eger ꝛ bñ coopiatur: ꝛ sudet quantu pōt pati ꝛ teneatur caput sub pānis ꝛ hoc diutius. In fine offeratur oppopira. vel esdra. vel metridatū. ana. in modū castanee cum vino. Abstineāt ab oībus melicis viscosis duris ꝛ indigestibilib⁹ acutis acruminibus salsis ꝛ desiccātibus a vigilijs ieiunio ira ꝛ multo coitu nimia plenitudine maxime in cena. vnguēto tali inunganꝰ. Unguentū fuscum ad salsum fl'a. Oleū ro. laurinū añ. misce acue cū vtroq elľo. ꝛ modico tartaro. ana. vel aliud. ℞ Ruta. marsiliū. scabiosa. lapaciu. verbena. abrotanū. spatula fe. oīa. ana. cōtunde cū medulla vituli ꝛ olei cōmunis et vini optimi certa mensura per tres dies tempentur: postea bñ coquātur vsq ad plenā molliciē. ꝛ exꝓmātur: ꝑ sacculū cum baculis fortiter ꝛ vsui reserua ꝛ tunc addatur pulnis litargiri. masticis. colofoñ. eufor. elľi. añ. ꝛ vnge istꝫ. plusq ceteris ꝓdest vsus syrupi de fumo terre. cū sero ca. ī estate cum succo ipsius herbe in hieme.

¶ Item extrahatur succus fumi terre. scabiose. lapacij acuti. enule. absinthij ana. ℥. quattuor. olei nucū vel oliue. ℥. tres. picule. ℥. quattuor. parū decoquantur ꝛ tunc admisceantur. ℥. due pulueris fuliginis. ꝛ due tartari. et due nitri. ꝛ parum boli. si vis. ꝛ inūgatur scabies inueterata precipue ꝺ salso flegmate. Item aliud ad oēꝫ scabiē fit ex predictis succis: ꝛ oleo ꝛ litargiro. ꝛ thure. ꝛ mastice. Item aliud ex predictis succis ꝛ axungia porcina vetusta. ꝛ litargiro. ꝛ paru de argento viuo ꝑus extincto. ſꝫ argentū viuum apponatur cū frigidū fuerit ne sublimetur in fumū. Item aliud qꝺ fortius operaꝰ. Unguentū citrinū ꝛ fuscum ꝛ albū ꝛ ad salsum flegma. ana. cōmisceantur ꝛ acuanꝰ cum puluere plūbi vsti ꝛ litargiro. ꝛ fiat inunctio. Itē lauetur cum aqua salsa vel salinacina. Item vnguentum. ℞. cere. ℥. quattuor. picis liqde ℥. tres. sulphuris. ℥. tres. nitri. thuris ana. ℥. duas. olei quantum sufficit. Itē aliud ex predictis succis ꝛ litargiro. tartaro. bolo. cimino. nitro. thure. mastice. storace liquida. sapone. sulphure. aloe. argento viuo. parum de elľo albo. ꝛ bolo. ꝛ gummi arab. ꝛ terebentine. ꝛ oleo nucū. ꝛ saponarie succo. fiat vnguentum. Et fricet se cum sulphure cocto in aliquo succo. ꝛ fiat aqua sulphurea qua lauet se. Confert autem appositio sanguisugarum supra splenem si ex melancolia est passio. Scarificationes fiant post nates ꝛ in pulpis tybiarū. Abstineant ab indigestibilibus ꝛ potu aque ꝛ vini corrupti. Item vnguētū. ℞. radicꝫ enule. vrtice. bardane. lapacij acuti. ninfee. rafani. gallitrici. affodillorū. elľi. marsilij. sambuci. celido. añ. ℥. ij. argēti vi. ℥. j. ꝯfice cū axū. cati. vel porci siluestris ꝛ du

plo porcelle domestice. Item ex flaur a, aloe, et fumo terre fiat vnguentū. Item scabies incurabilis sic curat. Accipiatur gallus et ieiunet per tres dies et post ligetur ad stipitem cū corda. post accipiatur buffo et ligetur similiter iuxta gallum vt gallus comedat eū. q̄ deuorato post diē interfice gallum et coque in vino optimo diu. vinūq; illō bñ colatū cū melle crudo distempatum quotidie bibat mulieri prodest gallina. Item vnguentuz ad scabiem. Accipe amurcam olei vel ipsum oleum et vitella ouorum et ciminum et sulphur viuum. calcem viuam. et puluerizanda pulueriza. et misce et tali vnguento vnge patientem donec sudet. postmodū laua cum cantabro aut furfure bullito satis cū aceto. deinde tantū frica: vt vnguentuz remoueatur. sed patiens prius purgetur in estate cū catartico. in hieme cum yeraruffini. Unguentum ad nobiles. ℞. succi enule. q̄ pruritum aufert. lapacij. fumi terre. absin. ana. lb. vnam. olei nucis. lb. vnam. bulliant ad succi consumptionē. tunc accipe puluerem litargiri. catbimie. thuris masticis. aloe. boracis. coralli. argēti vi. extincti. cimini. cinamomi. dragagan. classe. cristalli. añ. ʒ. semis. ceruse. gei se. serpentarie. añ. ʒ. duas. axungie galline. lb. semis. ꝯfice et optime moueatur vt multum albescat. ¶ Unguentū ad plagā et scabiē. Accipe fumū terre. lanceolaz. plantag. q̄nq; folium. millefoliuz. consolidam maiorem et minorem. ebulum. herba gorberti. paritariā. scabiosā. buglossam. piglam et saniclam. oīa ista terātur in mortario cum axungia porcina. et iaceant ibi per tres dies. et post ponantur in patella et fac bene bullire. et in fine resoluat thus et sulphur et cera et p pannuz colentur sup aquā. et deponatur aqua q̄ inferior est et vnguentum quod supnatat vsui reseruа. ¶ Item ad scabiem fistulā et cancruz fiat potio optima. Accipe apiū petrosum. cerfolium. rubeam. maiorgaidam. plantag. lanceolam. ebulū. summitates caulis ru. betonicā. ambrosiam. piglā. et saniclam. auanciā. herbā roberti. summitates vrtice ru. millefolium. saluiā. brunetam. arthemisiam. pergulaz. gummi edere. oīa simul bulliant in vino albo: et bibat mane frigidum sero calidum.

¶ Yeraruffini.

¶ Yeraruffini dat ꝓprie scabiosis ex flē salso. elefantiosis vertiginosis vtranq; morphēam curat cum aq̄ calida. Si purgationē facere volueris cum scamonee. ℈. ij. fiat. ℞. aloes. ʒ. j elli albi et nigri. ana. ʒ. ß. dyagredij. colloq̄nt. interioris. añ. ʒ. tres. nitri. euforb. polip. salis armo. añ. ʒ. duas et grana. xv. piperis. cameđ. croci. agar. masticis. epi. añ. ʒ. j. et ß. cassiefi. xiloƀ. oppoƀ. git. añ. ℈. duos. et semis mirre. grana. v. mellis quantū sufficit. dat in sero cū calida. Que autem vrina debeat apparere in salso flāte sine feb. diximus in cōtinua de flāte salso. q̄ ē q̄m vrina rufa vel subruf. inferius tenuis supius spissa cuz obscura sba lōgo tpe precedēte scabiē vel sincopim significat. Et sunt sinthomata scabiei prurit⁹ totius corporis pustule, et q̄nq; decisio ad modū pilorum in vrina ex hūore adusto in venis minutis refusis ad epar. q̄re si nō sit vicium in renib⁹ aut est scabies in actu aut erit. vñ apparēt pili corrugati in lepra. sʒ tūc est vrina tenuis. Et si inficiant vasa maiora apparēt q̄nq; athomi. Itē vrina in colore karopos vel subpallida: in sba mediocrit tenuis salsuz flā abūdare sine feb. significat et h' in corpe frigi

do. & sicco: & flegmate in se corrupto salsificato aut a melācolia. vñ ē oris salsedo & omnia degustata videntur salsa sit; secura somni breues defect⁹ appetitus cibi circa frōtē & faciē & ex trema vt manus & aures et cubitos pruritus. vñ sepe coguntur loca illa scalpere patiētes & sanies vel tabes egreditur & parū vrit & modicam pū cturam facit & cutis est quodammō arida & tensa & qñqꝫ quasi macula vl' variole diuersi coloris & latenter re⸗ cedūt & in horis vespertinis: etiam in pncipio noctis scalpūt magis iuue nes i pncipio iuuētutis. senes ī pnci pio senectutis & in pncipio veris. et in fine autūni & maxime flegmatici sanguinei & q̇libet humide cōplexio nis magis infestātur & vsi acumini bus & frequentibus assaturis. quos comitatur freqns vētris cōstipatio. Si aūt fuerit valde indigestuꝫ raro erit sine scabie vniuersali & tūc cōti⸗ nuātur vigilie & in iuuentute & sene⸗ ctute cū crebra tussi ꝑpter siccitateꝫ hūoris aut etatis. Itē vrina tenuis hñs resolutiones piloꝝ significat ꝑ prie leprā. Si vrina rufa supius pa⸗ rū obūbrata & spissa īferi⁹ tenuis cū resolutionibus q̄si furfureis signifi cat ꝑprie scabieꝫ habiturū vel habē dum. Obūbrata est supius propter grossiores partes fl'atis carbonatas & eleuatas ꝑpter leuitatem in cōbu⸗ rendo susceptā q̄ ꝑpter viscositatem vrine a fl'ate non hūt euaporationeꝫ vñ inspissatur supius. Coloratur igi tur vrina i fl'ate salso ꝯm accessioneꝫ col'e agētis fortiter vel debiliter & h' in corpe ca. vel fri. Itē colorat' vria magis in fl'e salso cū feb. q̄ in co. ci⸗ trina vel vitellina cū feb. vel sine fe. q: in salsificato remanet aliq̄d hñs naturā fl'atis. & q: est forma seq̄ns motū forme fit accessio q̄tidie. vnde ꝑpter continuitatem discrasie morā tis in mēbris tingit' vrina magis in feb. de fl'ate salso q̄ in feb. de co. citri na cū seq̄tur forma motū & finē sine mora. q̄re non ita tingit'. Itē acci⸗ pe sepū hircinuꝫ & liq̄fac & in pingue dinē illā mitte oleū cōmune & in ma iori q̄ntitate aliquantulū & impone thuris aliquantulū & cere virginee & cerusam ꝯm q̄ tibi videbit' expedire Et qñ oīa ista liq̄facta sunt: depone ab igne & vsui reserua. oēm enim sca biē curat & sepe ꝓbatū est.

De malo mortuo.

Malum mortuuꝫ spēs ē scabiei de pura me lancolia naturali cor rupta: et putrefacta: aut de mel'ia innatu⸗ rali cū admixtiōe fl'a tis salsi generata. fit aūt h' egritudo ex lōgo vsu ciboꝝ mel'icoꝝ aut ex op pilatione splenis. Cū em̄ splen non recipit mel'iam hūor sua pōderosita⸗ te deprimit' inferius & circa tybias facit pustulas q̄ dicunt' malū mort. q: membrū cui inest videt' mortifica ri. vl' ꝑpter similitudinē carnis mor tue aut ꝑpter insensibilitatē mēbri aut ꝑpter mortificationē digestiue & ꝯuersiue. vñ nec sanies generatur et relinq̄tur mēbrum siccū & ariduꝫ aut q: nō recedit vsqꝫ ad mortē. ex q̄ cunqꝫ cā fit multa ē nigredo & liuidi tas & duricies & corrosio cū distātia & repulsiōe mortue carnis & exitu aq̄ rufe sanguinee aut q̄si lauatura car nis & cū pustulis in diuersis locis e⸗ rūpentib⁹ & excoriātib⁹. & qñqꝫ clau dunt' in vno loco & erumpūt in alio. Et si fuerit ex pura mel'ia sunt pustu le nigre cū liuiditate loci sine pruri⸗ tu & mordicatione. Si ex mel'ia ad⸗

mixta cum flate salso tunc cum liuiditate et prurigine et squamis discernitur. Si igitur sit ex pura mel'ia digeratur materia cū oximelle squill. et media parte syrupi de fumo terre. Digesta materia qđ cognoscit p maiorez colorationē vrine et maiorem spissitudinē et quantitatē: purgetur materia cū duab⁹ partib⁹ yeral.et tertia parte yeraruf. ¶ Et nota q̄ freq̄nter patiētes hūc morbū incurrūt dyampnē. Nota ēt q̄ in oīb⁹ morbis īfectionū apparēt pili īvrina vt ī lepra longi et nigri ex adustionibus in venis subterfugientib⁹ sensum. et in scabie albi aut ru. fz naturalē dispositionē et q̄nq3 cū furfureis resolutionib⁹ et tūc purget cū duab⁹ partib⁹ yeral.et tertia yeraruf. Sed yeraruf fi.non dat nisi fortibus: et nō supra dormiat pp̄ter ell'm quē recepit aut fiat yeraruf. et in loco ell'i albi ponat alia medicina in ꝯfectione. Si autē admisceat fl'a salsum digerat materia cū vna parte oximellis sq̄ll. et alia oxizac. et tertia syrupi de fumo terre. Digesta materia qđ cognoscit p maiorē pruritū et mordicationē purget cū vna parte yeral. et alia catartici. et tertia yeraruf. Seq̄nti die fiat stupha in vtraq3 cā de calamēto. origano. ruta. marrubio. folijs lauri. oī genere apij. nasturcio. scabiosa. fenicu lo. fumo terre. et spatula fe. et enula. ypicō. gariofilata. Exeūti a stupha offerat tyriaca in pura mel'ia cu3 succo fumi terre tepido. si salsum fl'a admisceat apponat vna pars vel due rubee tro. Seq̄nti die si sit malū mor. vniuersale fiat flomia de vena epatica. Si fiat circa crura et tybias fiat flomia de sophenis interi⁹ et exteri⁹ successiue tñ. et aliq̄ñ apponat vētosa sup renes. Itē de feniculo. spatula fe. lapacio acuto. fumo terre. et folijs ebuli. et sambuci. fiat cinis et īde fiat lexiuiū et in eodē lexiuio decoquant herbe predicte et cū tali stupheńt mēbra patiētis tantū et tūc fiat inūctio sup pustulas cū h° vnguēto. Summitas tapsi bar. terat subtilissime et apponat puluis litargiri in eq̄li pōdere et distempet cū oleo et aceto et fiat vnguentū. Itē accipe succū celidonie. lapacij acuti. scabiose. et spatule fe. et cū his succis ana. ꝯmixtis distēperet axungia porci vetusta. ad vltimū apponatur puluis ell'i. aurip. sulphuris viui. thuris. masticis. litarg. et ad vltimū infrigidato apponat argentū viuū extinctū et fiat vnguētū. Itē aliud qđ va3 ꝯ tineā. Accipe argēti viui. sulphuris viui. ell'i. cimini ana. ℥. vnam. cathapucie. staphi3. aā ℥. semis. cōfice cū. ℥. sex. axungie porci vetuste. vel vrsine qđ melius ē. vl' lupine. Item ex succis fumi terre. vrtice. tapsi bar. celidonie. argēto viuo. et puluere ell'i. et s[illegible]e et attramento fiat vnguentū. vel summitates herbarū terant quasi salsa et post cū axūgia porci et post apponant reliq. Itē sulphuris viui. ʒ. duas. ell'i albi. argēti viui. cimini. ana. ʒ. vnam. staphi. ʒ. semis. ista incorpora cum. ℥. sex. axūgie porcine vetustissime et vnge. Aliquando aūt mali mortui causa sunt scrophule. et glādule q̄b⁹ vniuersali purgatione precedente cura conuenienti curatis aut extractis lauetur malū morbum cum aceto forti tepido et post vnguentū viride spissu3 supra pannū positum imponatur. et sit ibi per tres dies post remoueatur: et si ē ibi duricia magna stuphetur cū aqua calida decoctionis absin. malue. et de herbis eisdem fiat cathaplasma quod fiat per medium diē. et post abluatur cum aceto et itez apponas predictū vnguentum et h° fiat ter. Et

scias p certo q quelibet species mali morbi curat. postea fiat ablutio cū vino decoctionis absin. deinde fiat inunctio q vlcera mundificat ⁊ carnē generat. ℞. succi ebuli. sambuc. flāmule añ. litargiri. anet. añ. valde ɔmisce anł oliu. ⁊ apponał mō oleū modo acetū modo succi. ⁊ sic nō cess₃ manus ducētis quousq₃ incorporeł bene ⁊ exigit spacium medie diei.

¶ Unguentū ɔ malum morbū. Accipe succi summitatū rafani. ʒ. vj. olei. ⁊ aceti. ʒ. tres. cū istis calcem viuam tempabis cōficiēdo ad modū vnguēti pbatum est. ¶ Syrupus ɔ malum morbū ⁊ cancrū ⁊ fistulā.

¶ Fiat talis syrupus cōpetens malo morbo. q p se curat. ℞. radicis feniculi. petro. apij. rafani. yringi. ceterac. politrici. adyātbos. capillꝰ. vene. scolop̄. lapacij acu. scabiose. fumi terre. tapsi bar. brusci. ⁊ sparagi radic. acori. yreos. radicis affodilloꝝ. rad. sq̄lle. aristolꝰ. ro. ⁊ lōge: enule. q̄rcule vtriusq₃. gariofilate. ypicon. berbe roberti. pigle. ⁊ bugle. cōsolide mai. ⁊ mi. rubee ma. spergule. tanaceti. se. caulis ru. se. canabi. fragarie. agrionie. pedis colūbini: pimpinelle. summitatū rumicis. piloselle. scropbularie. betōice. lingue bouine. edere terrestris. mente. maiorane. calamenti. sticados vtriusq₃. tbimi. epi. cuscute carui. sq̄nanti. cipi. talis sit pportio de berbis. s. manipulū vnū. cū radicibus. de seminibꝰ. ʒ. ß. de epi. ⁊ spēbꝰ ⁊ sene. ʒ. vna. de polip̄. ʒ. due. extrabał succus de radicibus lapacij acu. ⁊ borraginis. ⁊ gariofila. ⁊ fumi terre. s₃ in minori quātitate sit de succo fumi terre. ⁊ in istoꝝ succis bulliant omnia ⁊ colature addał ₃uccarū. aut mel ad dulcorationē ⁊ fiat syrupꝰ. ⁊ deł ⁊ supponał malo morbo soli. caulis; ¶ Nota q lbilzemar apposita pustulis sedire intra facit. intus data: extraeijcit. vñ poteris opari ad libitū.; Unguentū viride qd bic cōpetit repies inca. de pustulis vge. fortiꝰ em operatur reliquo cyrurgico. si aūt berpetes vel derte circa crescant: curanł appositione saponis sarraceni ci. vel fricenł radice lapacij acuti. vł affodilloꝝ tritis cū modico sale ⁊ in panno inuolutis cū radice porri. pꝰ vnguał malum morbū cū vnguento litargico qd sic fit. Accipe litargirii laminosi ⁊ subtilis q̄le fit in secunda cōtaminatione argēti vel auri lb. semis subtilissime pulueri₃atū cōficiatur cū duabus lb. olei ⁊ tribus aceti ⁊ succi berbarum. brionie. cucu. agrestis. ellꝰi. celidonie. lanceolate. molendo in mortario ponēdo de succo berbarum. postea de oleo ⁊ p totam diē agitando. ¶ Nota q eodē modo fit de plumbo vsto. plumbū ponitur in olla rudi ⁊ ⁊ iu pꝰmultam decoctionē agitando liq̄fit: postea redigitur in puluerē ⁊ si apponātur ligna caprifici in cōbustione iuuant. mitigat aūt ⁊ alterat.

¶ De lepra.

Lepra est egritudo mala pueniens ex spsione colere nigre in toto corpore corrūpens cōplexionem mēbrorum ⁊ figurā ipsoꝝ. ⁊ q̄nq₃ est efficiens solutionē continuitatis ⁊ casum membroꝝ. ⁊ non dico cuius libet colere nigre s₃ co. aduste putrefacte ⁊ non intelligo putrefactionē sicut in feb. sed putrefactionē q est p extractionē naturalis caloris ⁊ bumidi. sicut in corporibus siccis ⁊ i stercoribus. buius aūt materie totius pars q̄dā ponitur venenū q cū fuerit sparsa in mēbris cōsimilibus corrumpit

ipsa mēbra cōsilia. et hec est cā cōiūcta lepre. Cause aūt antecedētes sūt quattuor hu. q2 co. ni. adusta putrefacta. quedā est sanguinea. quedam colerica. quedā fl'atica. q̄dam melica. Et hāc cām ꝯiunctā et etiā antecedētem tāgit ysaac cum dicit. Lepra est passio nascens de co. ni. incēsa et putrefacta apparēs in sup̄ficie corporis. et sic tetigit cām cōiunctā. antecedentes vero tāgit: cū dicit. nascitur de quattuor hu. sed incēsis et in colerā mutatis. s. adustā nigrā putrefactam. Medici aūt disputāt de causis materialib9 lepre: et nō de egritudine que est lepra: q2 totū nocumentū in hac egri. ꝓuēit a causis materialibus. Dispositio aūt q̄ est egritudo parū facit nocumēti. Unde habētes hanc egritudinē stāt in ꝯsuetis opationib9. Unde nō ponūt medicationē egritudinis q̄ est lepra: sed cause materiales egritudinis q̄ est hūor. patēs est igit̄ ex hoc qd dicit q̄ttuor hu. ꝙ tāgit cām materialē. Et cū dicit co. ni. incēsam tāgit cām ꝯiūctā. Et cū dicit apparēs in sup̄ficie corporis: tangit cām formalē. Complexio em̄ corrupta ē et figura in dispositione illius co. ni. Tangit aūt cām efficientē: cū dicit. incēsa. ꝓpter qd diffiniētes s̄m cām dixerūt lepram esse cōplexionē malā ca. et sic q̄uis medici vtplurimū nō student nisi in abscisione cāe antecedētis et ꝯiūcte: et nō egritudinis: q̄ est cōplexio mala ca. et sic. qm̄ totū nocumētū est ex antecedēte et ꝯiūcta. Cū autem lepra habeat cām antecedētē: oz ꝙ aliqd sit mouēs cām antecedētē ad hoc vt ponat̄ sub cōiuncta. Cōsideretur q̄ mouēs. Et dico ꝙ lepra est interdū morbus prim9: sicut ex spmatib9 priuis m̄ris: et patris leprosis. Int̄dū est: eo ꝙ sit cōceptio in tēpore menstruorum. Sanguis em̄ corruptus interi9 qui est nutrimētū fetus: corrūpit fetū. Cum ergo sic eueniat lepra: oīa mēbra fetus corrūpunt̄ et leprosantur. Quātūcūq3 ergo laudabilis aduenerit ad mēbra nutrienda corrūpitur a mēbris: et ponit̄ sub cōsil'i dispōne. In hoc ergo dico ꝙ oīa mēbra sunt mouētia cām ātecedētē vt ponat̄ sub ꝯiuncta. Interdū aūt ꝯuenit post generationē primā. Et interdū fit ex corruptiōe regiminis in nutrimēto. et aere corrupto et anhelitu leprosorum et aspectu. Et sicut dicit Auic. ꝙ si sumātur pisces et lac in eadē mensa: efficit leprosos. Interdū fit ex corruptiōe cibi: sicut infectis carnib9 porcinis et sil'ibus. Et in hoc casu dico ꝙ humiditas generata ex cibo mouet membrū corruptum. cuius corruptio redit iterum super ipam hūiditatē quātūcūq3 laudabilē sibi obuiantē: et acquirit sup ipam corruptionē. et sic fit circul9 in causis: quia humiditas corrūpit mēbrum et membrū humorē. In hoc genere cause est accessus ad mulierem ad quā accessit prius leprosus: et corrūpit̄ velocius vir san9 q̄ mulier a leproso. Cū em̄ sit plurimū delectatio ex parte viri in hora coitus: et repletio neruorum et venarū et arteriarū in virga virili ex suba tali q̄ est hu. et spūs plurimū rarificant̄ vene et arterie et nerui in virga virili. Ex caliditate igit̄ tali ꝑ motū acq̄sita resoluit̄ spma leprosi]in vul'a m̄ricis adherēs in vapores putredinales calidos: et penetrant in neruos calidos et arterias et venas viriles: et inficiūt̄ spūs et hūores. et hoc velocius si mulier in hora coitus emittit spma. et est possibile ꝙ aliqua ps spmatis mulieris ingrediat̄ virgā: et cū illa alia pars spmatis leprosi, et sic ꝑ ꝯtinuationē

venarũ ⁊ arteriarũ fit corruptio ĩ toto. matrix aũt est pãniclosuꝫ mẽbrũ durũ. spissum. frigidum. ⁊ vene in ea stricte valde. Et lꝫ interdũ rarificẽtᷣ p ca. nõ tñ pueniũt ad hᷓ vt nocumẽtũ tale penetrare valeat in ipsas: vt corrũpat totã habitudinẽ corporis nisi spma fuerit p multã ⁊ longã morã tpis in ea. Hoc em̃ docet Auicen. exemplũ: ꝙ leprosantᷣ mulieres per coitũ diuturnũ leprosoꝝ. ℂ Cause aũt añtes ⁊ cõiũcte cũ sint materiales abscinduntᷣ p euacuatiões. ⁊ cãe iterũ añtes abscindũtᷣ p euacuationẽ qñqꝫ. s. flõmiã ħꝫ dictionẽ ysaac. Quia si exterior mẽbroꝝ habitudo fuerit corrupta: dãda est farmacia. si nõ: faciẽda est flõmia. ℂ Hic autẽ dubitatio occurrit: qꝛ si euacuatio ẽ sanatio causaꝝ materialiũ. ⁊ cõstat ꝙ causa añcedẽs euacuatᷣ p medicinã attrahẽdo in ventrẽ: ergo cã coniũcta vl'euacuãda est hac specie euacuationis: vl'alia. Si alia: nõ nisi p dyaforetica ca. resoluẽtia: sed materia oĩno est inhabilis resolutioni cũ sit terrestris sicca: ğ nõ est euacuanda hoc modo: sicut pꝫ ĩ cãcro. qm̃ cã coniũcta nõ euacuatᷣ nisi p medicinas trahẽtes: sicut farmacia caustica: ğ vt videtᷣ hoc modo facienda est euacuatio hec cãe cõiuncte. Itẽ videtᷣ ꝙ sit faciẽda p farmaca attrahẽtia in ventrẽ: qꝛ cõmiscẽda ẽ medicine cãe añtis. medicina euacuãs hu. dispõnis cause ꝯiũcte: sicut pꝫ p silẽ. in quartana notha ex col'. adusta: qꝛ pmiscetᷣ yeralo. cũ hꝫatartico impiali: ğ tã causa añs ꝙ cã ꝯiũcta euacuatᷣ per farmaca attrahẽtia in ventrẽ. si cõcedatᷣ. ꝯtra. cã cõiuncta est extra venas sparsa in mẽbris. si extra venas est: iterato non redit in venis: ergo nõ euacuantᷣ p vẽtrem. Et dicimus ad hoc ꝙ causa cõiũcta non est tota sparsa extra venas: sed pars eius quedã venenosa. ps autẽ altera est stans in venis ingrediẽtibus substantiã carnis. Uñ illa euacuatᷣ per farmaca trahẽtia in vẽtrẽ. et sic p accidẽs medicatᷣ illud quod sparsum est p mẽbra: qm̃ ꝓhibetur eius augmentũ. Iteꝫ dicit ysaac. ꝙ cum fuerit exterior habitudo corrupta nõ est faciẽda flõmia: sed danda farmaca. ⁊ cũ nõ fuerit corrupta facienda est flõmia. ℂ Sed cõtra. flebotbomia euacuat illud quod est in venis tm̃: sed in illis nõ est materialis causa lepre: ğ non euacuat illam. Iteꝫ si facis flõmiã trahis materiã que est in minorib⁹ venis ad maiores: sed hec materia est corrupta: ğ peccas. Itẽ materia corrũpens habitudinẽ est sparsa in carne: sed illa nõ euacuatᷣ p farmaciã: ergo farmacatũ non est medicatio huius corruptionis habitudialis. ℂ Et dico ad hoc ꝙ intẽtio ysaac fuit hec. s. ꝙ cuꝫ habitudo exterior nõ est corrupta: signũ est ꝙ parũ de materia. s. causa añte sub coniũcta sit in extremitatibus paruarũ venarũ: qm̃ si ibi eẽt multa: eius pars aliqua citi⁹ refunderetᷣ in carnẽ ꝙ̃ corrũperet habitudinẽ. Quia ergo maior pars cãe antecedẽtis est ħm maiores venas. minor ħm minores: minuitᷣ per flõmiã causa añcedẽs vt minuatᷣ cõiuncta: Sed cũ cõrrũpitur habitudo signũ est cõtrariũ. s. ꝙ maxima pars cause cõiũcte est in puis venis. Unde tũc dãda est farmacia fortiter trahens: qꝛ natura modica ẽ. ⁊ ipa eligit humorẽ trahendũ ⁊ expellit. ⁊ tũc nociua est flõmia: qꝛ traheret materiam corruptã in venas maiores: q̃re corrũperet illas. ℂ Item duplex intẽtio est circa causaꝫ cõiunctã. vna est euacuatio. altera ẽ ꝓhibitio: ne plu

rimũ augmẽtetur. ¶ Sed ad hoc ꝙ ꝓhibeamus eius augmentũ: opꝫ vt sciamus q̇d sit monẽs cãm añtẽ ad hoc qð sit cõiuncta: sicut in fe. extranea. qualitas mẽbroꝝ mouet humorẽ vt putrefiat. Unde ꝓhibem⁹ a cibis ꝛ potibus calidioribus. ꝛ ita ꝓhibem⁹ augmentũ cãe cõiũcte: ꝛ damus frigida. Silr in lepra ꝓhibẽdũ est augmentũ cause ꝯiũcte: ergo opꝫ scire quid sit mouẽs causaꝫ añtẽ ad hoc vt sit cõiuncta. Si dicas ꝙ superflua siccitas membroꝝ: ꝰ exhibẽda sunt hũida. sed talia sunt passibilia. corruptibilia. ergo ꝯuertenť ad formã corrupti: ꝛ augmẽtabũt causam antecedentẽ. Jtẽ electio medicine ẽ ꝓportionalis electioni cibi. hic eligiť cibus hũidus: ergo eligenda est medicina humida. Cõtra. hmõi mollificat mẽbra. sed mẽbra mollificata facili⁹ recipiũt supfluentẽ materiã. ꝛ sic seq̇tur nocumentũ. Et dico ꝙ mẽbra qñqꝫ san. sanũ ꝛ hũiditatẽ sanã mouẽt ad san. corruptũ ꝛ humiditatẽ corruptã. ꝛ hoc cũ lepra fuerit a gñatione p̃ma. Sed lepra a generatiõe p̃ma est duplex. vno modo cũ est morb⁹ hereditari⁹. qꝛ vt dicit Cõstan. in pãteg. Spma parẽtũ maculat filios. alio mõ cũ sit gñatio in hora effusionis mẽstruoꝝ. ꝛ cõmiscenť mẽstrua cũ spmatib⁹. tũc enim corrũpunť spmata: ꝛ corrũpiť gñatũ. Jn his ꝰ san. gñatus ex nutriẽte laudabili san⁹. ꝛ hũiditas gñata sana moueť a mẽbris corruptis. ꝛ cõuertiť ad formã eoꝝ. Jn hoc ꝰ casu cã mouẽs sunt ipa mẽbra tm̃. Cum aũt fuerit lepra post gñationẽ. tunc san. corrupt⁹ ꝛ humiditas corrupta mouent mẽbra corrupta: ꝛ moueť a mẽbris corruptꝫ. ꝛ ꝓpter h̔ vterqꝫ est mouẽs ꝛ hũiditas ꝛ mẽbrũ. Qð ergo queriť cuiusmodi sunt danda. Dico ꝙ talia q̃ ƀm spẽꝫ suã generãt sanguinẽ laudabilẽ equalẽ. Et cõcedo ꝙ illa sunt molia tenera. nõ sicut fruct⁹ ꝛ herbe: sed sicut caro pulloꝝ ꝛ ꝑdicũ ꝛ eduloꝝ suo tpe ꝛ in q̃titate ꝑua. vt natura non succũbat in digerẽdo. ꝛ ꝑfectiorẽ ꝯstituat san. huiusmodi aũt mollia nõ sũt corruptibilia: ſꝫ ex specie sua laudabilẽ san. gñantia. ¶ Ad h̔ qð q̃riť. an danda sit medicina hũida. dico ꝙ nõ: quia nõ curam⁹ de medicatiõe dispõnis q̃ est egritudo cũ ipa sit debilis permittẽs stare in ꝯsuetis oꝑationib⁹: vt p̃dictũ est. Jteꝫ videť ꝙ in lepra nlla faciẽda sit euacuatio. nec ꝑ farmaciã: nec ꝑ flõmiã. in antrace autẽ dixim⁹ ꝙ nõ est faciẽda euacuatio: nec ꝑ farmaciã nec ꝑ flõmiã ne vene nosa mã redeat ad iteriora. hoc em̃ mortale ẽ: sicut hr̃ in ꝓnosticis. si deliuerit ꝛc̃. Si mãlis cã cõiũcta lep̃ est venenosa: ꝰ nõ est faciẽda h̔. vel illa euacuatio ne redeat ad intꝛi ora. Solo. nõ ẽ silr: qꝛ i ãtrace mã ẽ ꝑua quã nã. suffiċ expellere oĩno ad exteriora vñ nõ ẽ ꝓhibẽda ab h̔ ꝑ euacutiõꝫ. tñ si appeãt signa ꝙ aliq̃d ð mã attractũ fuerit ĩ vẽis ꝓpinq̃s mẽbro apostẽoso: sicut si fuerit vene plene vel virides: tãgẽda est vena ꝓpinq̃ mẽbro apostẽoso. ꝛ sic nõ fit redit⁹ materie ad venas posteriores maiores: ſꝫ poti⁹ ipa trahiť ad mẽbruꝫ infirmũ: sec⁹ ẽ in lepra. Cũ em̃ mlťa sit mã ꝛ assilatio nõ suffiċ nã expellere illã totã: ꝛ iõ fiũt euacuatões Jtẽ triplex est oꝑatio ꝟtutꝫ nutritiue. s. augmẽtũ. coaglatio. ꝛ defect⁹ assilatõis ẽ in lepra. Sꝫ si ꝟt⁹ imutatiua ẽ fortior ibi ẽ defect⁹ mãifestior. ſꝫ ꝟt⁹ imutatia ẽ fortior i mẽbris gñatꝫ ex spmate. s. ossib⁹ ꝛ neruis q̃ i mẽbris gñatꝫ ex san. sic̃ carne. San. em̃ parꝝ distat a carne ſꝫ plĩmũ distat ab osse

ergo manifestior erit defect⁹ assilationis in his mēbris. Sed lepra est ꝑm defectionē hāc: ꝙ lepra est mag ꝑm hec mēbra q̄ generant ex spmate. et dr tamen ꝙ lepra est egritudo carnis. Et dico ad hoc ꝙ nō est verū: ꝙ vbi imutatiua est fortior: defect⁹ est manifestior: quare san. non indiget nisi vnica mutatiōe. vt dicit gal. in lib. de accnti ꝛ morbo. vt fiat caro vt cito muteꝛ in ipam. ꝛ iō defectus assilatiōis cito manifestatur cū nō assimilatur carni sane: sed corrupte. ❡ Sciēdū em̄ ꝙ nō est spēs media inter san. ꝛ carnē in quā trāseat sanguis priusq̄ fiat caro. vñ tres humiditates q̄ distinguunꝛ sunt ꝑm trāsitū sanguis in alia mēbra. Uñ ꝛ hec mēbra occultos habent meat⁹: sicut ossa: vt dicit Gal. vt ibi diuturna fiat ꝯuersatio: ꝛ ꝑm diuturnitatē conuersationis ꝑfectio digeriꝛ nutriēs ꝛ minor fit defectio assilatiōis. post abscisionē cause āntis ꝛ cause cōiuncte si quid fuerit p̄ter naturā in corpore: oꝫ ꝙ illud abscindaꝛ ad hoc ꝙ corpus sit ꝑfecte sanū. Sed in lepra preter cām añcedētē ꝛ cōiunctaꝫ est res posita p̄ter naturā. s. ipsa caro: ꝙ ipa est abscindēda. sed nō potest abscindi nisi ꝑ farmaca caustica: ergo totū corpus est cōburendū. Et dicimus ꝙ caro cū sit posita p̄ter naturā nō est abscidēda ꝑ farmaca subito caustica: sed paulatiꝫ ꝑ nutriētia generātia sanguinē equalē que sint q̄titate parua: qm̄ tūc cōpletus fiet sang. ꝛ hūiditas ꝛ cōpletius caro: et paulatim ꝑm generationē carnis diminuaꝛ ꝑ resolutionē occultaꝫ caro corrupta. Scdm hoc em̄ regimē vbi est morbus hereditari⁹: occultaꝛ qñ est hec dispositio. p̄cipue tēpore pueritie cū mēbra sint hūidiora. ꝛ qñq̄ etiā tēpore adolescētie ꝛ iuuētutis: quia stant adhuc ꝟtutes: sed nō est possibile ꝙ occulteꝛ tp̄e senectutis. Item ꝑpter declinationē mēbrorū ad siccitatē vel senectutē ad siccitatem ꝛ casum ꝟtutis. ❡ Item queriꝛ quō abscindantur cause materiales medicina recipiēte carnes tyrorū. si dicatur per modū resolutionis. Cōtra. cā materialis est stans in venis remotissimis ꝛ in porositate carnis: sed iste medicine nō habēt ꝓpetatē perforādi ad mēbra hec extrema vt stet salua illorū spēs. Sed cū dissoluitur spēs: dissoluiꝛ ꝟtus cōsequēs spēm: ergo nō perueniūt cū hac virtute ad mēbra remota. ❡ Si dicaꝛ ꝙ abscindūt cām materialē trahendo ad ventrē: ergo ꝑmiscende essent hmōi medicine medicinis euacuantibus hanc materiā qd nō fit. Ideo dicimus ꝙ oēs hmōi medicine recipiunt opiū. vt per opiū figatur illarum spēs donec perueniāt ad membra remota cū ꝟtute sua. ꝛ tūc ꝑtem medicine venenose expellūt ad exteriora. Habēt em̄ in hoc ꝓprietatē: vt patet cū ꝓbatur in caseo tyriaca. ponitur em̄ venenū in caseo recēti. ꝛ cū infecerit partē eius dimidiā: poniꝛ in altera parte tyriaca. ꝛ si fuerit bona: reducet colorē alterius ꝑtis expellēdo venenū. Et dicim⁹ ꝙ aliquā partē materie per silitudineꝫ trahit in ventrē. ꝛ sic euacuat. nec tñ cōmiscenda est hmōi medicina cū aliquo farmaco: qꝛ omne farmacū est venenosuꝫ. ꝛ hmōi medicina destruit venenū: q̄re destrueret ꝟtutē farmaci ꝛ ip̄m farmacū. Et dixim⁹ supius ꝙ interdū lepra est morb⁹ p̄m⁹: sicut q̄ est ex maculato spmate p̄ris aut matris leprosi. aut nutrimēti mēstrualis corrupti. Uñ corruptiōis dispositio accidit fetui. vñ oīa mēbra fetus corrūpunꝛ ꝛ leprosantur: q̄re in tali

ipsa mēbra sunt mouētia cām añtē vt ponaꝛ sub cōiūcta: qꝛ tñ ipsa mēbra cū corrūpāt hu. laudabilē aduenientē nō est incboatio huius lepre a venis: sed ab oib⁹ mēbris: qꝛ nō est dictio illorū vera. Tūc q̄ dicūt ꝙ lepra est corruptio mēbroꝝ ⁊ hu. a vasis incipiēs: ⁊ in fontib⁹ terminata. Uerificanꝛ aūt cū lepra est ex corruptione regiminis in nutrimēto. aut aere corrupto. aut ābelitu. aut inspectione directa: qm̄ in hac specie inficiūtur spūs: ⁊ ab ipsis hu. ⁊ tandem vasa vt in fontibus lepra cōpleaꝛ.

¶ Signa lepre generalia.

¶ Oportet aūt cognoscere morbuꝫ qui est lepra. ⁊ causas añtes ⁊ cōiūctas agnoscere ꝑ signa sua ꝓpria. et ꝑmo in genere. deinde distrahēdo ꝑ spēs. sic em̄ euidētior erit cognitio. ¶ Primū igiꝛ signū est. Insensibilitas māsiua ab intrinseco veniēs: ⁊ maxime extremoꝝ digitoꝝ tam manuū ꝗ pedū. s. minimi ⁊ sibi ꝓximi. ⁊ muscl'i extremi a ꝑte digiti minoris vsqꝫ ad cubitum: et quādoqꝫ ad humerum et pedum: similiter digitis vsqꝫ ad genu. ⁊ quādoqꝫ sup̄. ¶ Infrigidatio em̄ in oībus ꝑdict꜒ locis signuꝫ est. ⁊ qñqꝫ supra magis ꝗ in alijs. et hec infrigidatio qñqꝫ innenit sine cā māifesta exteriore: ita vt sit quibusdā valde māsiua. Qđ si accesserit cā exterior infrigidās de leuissimo frigēt loca dicta: ita vt sepe ex talib⁹ leuib⁹ causis infrigidātib⁹ fiat ibi breuis īsensibilitas ⁊ formicatio in fronte. palato. lingua. genis palpebris. primo q̄si formicaꝝ. post quasi punctura acuū. vltimo q̄si pūctura spinarū maioꝝ. Sed formicatio signū est equiuocū ad leprā ⁊ paralisim: quia lepra est in musculis ⁊ in carne: ⁊ in exteriorib⁹. in paralisi est in neruis cū debilitate ipsorum.

¶ Cutis etiā luciditas signū est qđ in hoc attēditur ꝙ nō sunt naturales cutis crispitudines: sed tēditur in similitudinē tenuissimi corij politi. ¶ Cōsumptio aūt est in muscl'is vñ reperiūtur vacui. sed equocatio est ad egritudines consumptiuas. ¶ Distorsio iuncturarū pedū ⁊ manuū silr. ⁊ distorsio oris ⁊ nasi precedit titillatio quedā velut si res aliq̄ viua volitās intus sit in corpore et thorace. in humeris. in labijs. ⁊ sentitur ibi quidā motus inspiciētib⁹ manifest⁹. ⁊ qñqꝫ fit in ocl'o. ⁊ distorquet ipsum. ⁊ est potissimū signum. ¶ Fetor adest. anhelitus sudoris. ⁊ cutis. sꝫ hec signa de fetore fallacia sunt. ¶ Depilātur autē loca ⁊ renascūtur pili subtilissimi vt nō possint videri nisi ponātur inter oculū et solem. ⁊ qñqꝫ nulli renascunꝛ. fit qñqꝫ depilatio in supcilijs ⁊ palpebris. ⁊ hoc ē pessimū signū. ¶ Et de signis cōibus sunt raucedo ⁊ nariū oppilationes nō ab alia causa ꝓueniētes. ¶ Item ablutione facta aliquaruꝫ partiū aq̄ nō adheret cito velut fuerit locus vnctus. ⁊ hoc est pessimū ⁊ peius: etiā si fortiter friceꝛ loc⁹ ⁊ aq̄ statim dispareat. ¶ Anguli autem oculorū rotūdanꝛ ⁊ lucescūt. ¶ Cutis etiaꝫ nec frigore nec aliter tacta leuaꝛ in minutissima tubericl'a: q̄lia solēt apparere in cute anseris deplumate. ¶ Sāguis ī flōmia ē vnctuosus ⁊ hꝫ harenas. teste Auic. ⁊ in lotione sang. cū apparet alba caro: bonū signū est sanitat꜒. ¶ Si aūt strideat caro al. ⁊ feteat aut nigrescat: significat ariditatē. ⁊ cōsumptionē. ⁊ adustionē ⁊ leprā. loca aūt multuꝫ redduntꝛ insensibilia ꝓpter morphe am. ⁊ ipa morphea est de signis ꝑcedentib⁹ leprā. ¶ Tumores etiā apparēt cū depilatiōe in supcilijs. ap

petūt aūt venerē magis solito ⁊ debito. ⁊ in coitu ardent: et sentiūt se debiliores solito. Exasperatᷓ aūt cutis ex scabie diuturna: ⁊ modo calēt ⁊ modo frigēt īordinate. nō febriūt leuiter neqꝫ patiūtur quartanā. et si patiūtur nō habēt nisi vnā accessionē vel duas. ⁊ si plures patiūtᷓ: significāt materie resolutionē ⁊ curā: cū leprosa materia q̄ ꝓpᷓ siccitatē vix putrefieri valeat: repēte sentiūt frigus quasi aq̄ frigide transiēs inter cutē ⁊ carnē: vel etiā q̄si sup cutē. et q̄nqꝫ videtᷓ eis ꝙ gutte pluuie cadūt in faciē vel alia corpis loca. Irascūtur aūt magis solito. san. in lotione habet quasi nodos ⁊ fetet. Itē oculi distorquētur: ⁊ circlos habēt rub. ⁊ horrorē dant vidēti eos. ¶ Item grana reperiūtur sub lingua admodum porcoꝝ leprosoꝝ. Itē si sanguinē in vola man⁹ frices ⁊ stridcatᷓ vl' nimis sit vnctuosus. aut si san. in aq̄ clarissima stāte ꝓiect⁹ supnatau erit lepre: labē pronūciat. ¶ Nota autē ꝙ si sanguis ponatᷓ in colatorio ⁊ lauetᷓ in aqua curre nte donec inficiatᷓ aqua. si apparcāt quedā fila rubea: signa sunt nimie siccitatis in corpe: ⁊ ita preuia ad leprā. Itē ycore proiecto a san. si sal suppositū sanguini statim dissoluitᷓ: signū est bone hūiditatis. Qd̄ em̄ coagulatᷓ a frigido. dissoluitᷓ a calido: et qd̄ a calido ab humido. Si autē nō dissoluitᷓ significat signū primū ad leprā. ¶ Itē si vrina posita sup sanguinē si de facile ei ꝑmiscetᷓ malū. ¶ Itē si acetum positū supra san. bulliat ⁊ nō cōmiscetᷓ ei sicut cōmiscetᷓ sicco: signū est corruptionis: fetor sanguinis corruptionē significat. Urina autē leprosoꝝ tenuis est substātie cū pilorū et harenarum q̄nqꝫ solutione.

¶ Signa ꝓpa vniuscuiusqꝫ lepre.

¶ Et q꞉ cōpleuim⁹ ostēsionē signorū gn̄alr. dicam⁹ nūc ꝑticl'ariter ꝼm causas añtes singulariter q̄ sunt hu. iiij. lepra igitᷓ que est ex san. mel'ico adusto. aut mel'ia adusta inficiente san. vocatᷓ elephātia. ⁊ que ē ex san. colerico adusto. aut co. adurēte ⁊ inficiente sanguinē vocatᷓ leonina. Et que ē de san. adusto flegmatico aut flegmate adusto inficiēte san. tyria appellatᷓ. Et que est de san. in se adusto ⁊ corrupto. aut re aliqua corrumpēte ip̄m extranea simpl'r allopicia nūcupatᷓ. ⁊ raro ꝯtingit species has puras simplices inuenire. frequēter v̄o cōpositas binas vel ternas vl' q̄tuor sil' videm⁹ accidere ꝑ simpliciū signa mãe ꝯpositio erit īuestigāda. ⁊ ꝼm cōpositionē signoꝝ medicia cōposita erit adiūgēda. ¶ Dicam⁹ igitur pri⁹ de elephātia: eo ꝙ ab elephāte nō sine rōne nomē trahit. qm̄ sicut elephas ceteras bestias p̄cellit ī magnitudine ⁊ fortitudine ⁊ turpitudine: sic ista reliq̄s spēbus maior est ⁊ fortior. ⁊ q̄tū ad causam. ⁊ q̄tū ad curā. Iterū q꞉ elephas aīal maculosum est distincte sic elephantia. sed hoc est cōe in omni lepra: q꞉ in ꝑncipio macule supueniūt ⁊ recedūt cito. Ista em̄ ceteras spēs precedit in malicia ⁊ turpitudie. Uniuersaliter aūt dico ꝙ est incurabilis: sꝫ cura intēsionē recipit: ⁊ remissionē: ⁊ mitigationē. Habet aūt fieri ex cibis melācholicis: sicut ex carne caprina. bouina vetusta. ⁊ ceruina. ⁊ lētibus. et vino forti. aut corrupto. aut alliis. ⁊ potib⁹ ⁊ cibis corruptis. et coitu post leprosum. ⁊ ꝯfabulatione leprosoꝝ. ⁊ aspectu eoꝝ. ⁊ cohabitatione vel parētela ⁊ exn̄tia in corrupto aere. ⁊ in gn̄atiōe tpe mēstruoꝝ ⁊ comestiōe carniū infectarū: vt porcoꝝ leprosoꝝ. ¶ Signa elephātie.

Signa pdicātia elephātiaz sunt color liuid⁹ τ emulus faciei et toti⁹ corpis in nigredinē vgētis. Ex qlibet tñ leui frigore talis color sepi⁹ apparet: τ turbid⁹ rubor ex qlibz ca. leui. aspect⁹ aūt ei⁹ ē horrid⁹: τ cutis vl'is dura τ sqlida τ q̄si subfusca vl' subnigra. τ in hac ē maior τ crebrior ptiū insensibilitas cuz stupore q̄ reliqs. Itē copia scrophularꝝ τ durarū glādiū τ tardantiū. τ ɔtinua discoloratio: sp fere sīt sbtristes. pigues. famelici. sepe ɔstipati. ɔcedēte aūt cā: ɔcedit supciliorꝝ arcuatio. oculorꝝ rotūditas. corrugatio palpebre. ɔstrictio nariū. τ distorquēt oculi. labia. nares. frons. rugis exaraꝫ. τ gnulositas ē in lingua. vocis raucedo. man⁹ sunt nodose τ ɔcte τ pedes. pustule dure turpes macl'e pāni τ spurcitie varie palpebrarꝝ τ nigrꝝ vrucarꝝ. Itē musculorꝝ ɔsūptio. sz h̄ in allopitia τ tyria fallit. ipotētes sunt ad gdiēdū pedib⁹ vl' ad opa manuū solita. fissure τ sepatiōes crebre: q̄ oīa efficit intēsa supra modū mlīe sicca melīa. raro vrina istorꝝ est alia q̄ glauca τ tenuis. τ pauc⁹ vl' null⁹ sudor. sepi⁹ fetor oris. sang. in flōmia est niger: vt mltū vl' liuid⁹. vl' citrin⁹ cū terreo colore. τ cito ɔdēsaꝫ post exitū a vena. τ q̄to magis lauatur in aqua: tanto magis cōdēsatur. τ in lauatura apparēt q̄dā quasi venule al. τ q̄si neruorꝝ rami. τ cum tractanꝫ strident. hec egritudo tarde venit ad augmētū. τ qñqꝫ facit fissuras in supciliis. τ manib⁹ τ pedib⁹. τ aliis partibus corpis diuersis. ¶ Signa leonine. ¶ Leonina fit ex co. inficiēte san. vl' san. co. adusto cuius infectio τ adustio intrdū introduciꝫ ex reb⁹ ca. icēdētibus: vt cibis ca. vtute τ potib⁹ τ fortib⁹ alliatis. τ pipatis. forti vino τ esu acruminū, et silibus pdict̄ causis. τ hz signa cōia q̄dā cū allopitia. Depilanꝫ aūt supcilia τ citrinescit facies vergēs in subru. co. τ totū corp⁹ citrinescit τ rubet τ sentit puncturas palpebrarꝝ aūt adest rotūditas. τ oculorꝝ instabilitas. tremulositas. ɔstrictio. τ cōpssio nariū. vocis aūt est gcilitas et mira aspitas q̄si catulorꝝ. fissura labiorū. τ crepatura cutis. τ vl'is sepatio iūcturarū ī manib⁹ τ pedib⁹: sz ɔcedit varia macl'arū distictio p' totā cutē ad modū leonine pellis. item gīgiuarū corrosio. τ sitibūdi fiūt magis solito τ clamosi τ venerīosi τ iracūdiores ceteris. patiunꝫ ɔstrictionē pectoris τ thoracis. τ extremorꝝ gcilitatē. τ vētris stricturā. τ p vrine tenuitatē potest agnosci τ paucitatē τ colorationē. τ emissionē qñqꝫ in ea paucitatez san. τ p īpetiginē ꝫpiginē morphea ru. vl' crocea. τ cū īueteraꝫ corrodūꝫ extrema. San. exiēs a vēis subtilis ē τ ignit⁹. τ q̄si scintille distinctus. et tarde ɔdēsaꝫ. τ in lotura cito dissoluiꝫ. τ hec spēs cito vēit ad augmētū τ post vix aut nūq̄ curaꝫ. oīa h̄ opaꝫ co. ītēsa siccitas. ɔterea ē eis ɔtinua nariū oppil'o τ strictura. τ ex q̄lz leui earꝝ fricatōe san. egrediꝫ τ ea debēt adhiberi q̄ τ in allopicia. ¶ Signa tyrie. ¶ Tyria fit de fl'e. τ d̄r a tyro ꝫpēte: qz sicut ille ꝫpēs de facili depōit spoliū: ita q̄ laborat hac pas. vl' qz cito depōit cutē. cito eī putrescit cut̄ τ caro adiacēs ɔpꝫ corru. fl'at̄. τ hz fieri spāl'r ex cib fl'ic̄ corrupt̄. τ spāl'r ex piscib⁹ τ lacte corruptis. τ oīb⁹ aliis cāis pdict̄. Hz aūt siḡ aīncessiua τ ɔcomitātia sic̄ alie spes. τ sūt aīncessiua nimi⁹ pallor faciei ɔter naturā. τ mlti alfi. i. morphee albe τ spurcitie facies cut̄ sp ē lucida τ q̄si subtracta paucos hn̄s pilos vl' nll'os circa mētū τ supcilia. τ nullo sudore ɔfluūt. pig̃vo oīa. ī ocl'is ē patuitas

multa: et humiditas circa totũ corp⁹ et maxime in facie furfuriscas cũ squamis al. patiũtur: semp̄ fere ventrem habẽt laxũ. et ideo debiles et dissoluti. et cũ quadã sq̃lida et rugosa habitudine: nihilominu⁹ tñ habẽt subtumidã faciẽ. nasum grossum et supercilia. accrescẽte vero morbo cuz malicia facile depilant̄. et supcilia repẽte inflant̄. et reliq̃ filr depilant̄: et inuersant̄ palpebre. et lacrimant̄ oculi. et oppilantur nares. et gingiue et labia putrefiũt. et adiacẽs caro ꝓpter corruptionẽ flegmatis. et cõprimuntur spũalia. et vox raucescit. et facies subtumescit. et spolia cutis tũc in modũ serpẽtis depaupant̄. et tũc ex flatis infusiõe extrema quasi ydropisi turgescũt. Extremitates ergo digitoꝝ manuũ et pedũ ingrossant̄. et putrescũt. et crepãt. et findunt̄. et putrefiũt cadunt vngues. et pustule abundant plusq̃ in ceteris. execratiões et emũctiones plurime. Urina semp̄ eoruz est remissa et quasi saniosa in fundo: et sepe quasi yliacoꝝ aut colicorum. Sanguis exiẽs a vena cito conuertitur in aquã. et mire est aq̃sus et indigestus et quasi varius. et ẽ spissus. vel subalbidus et cinerici⁹. et quãto magis lauat̄: tãto magis indurat̄. et quotiẽs in aliqua parte scalpuntur: vidẽtur quasi farinã et furfur excussisse. et hec sunt signa cõcomitantia. Item glãdule molles oriuntur. cutis mollescit et dealbatur. et aqua super eam dispersa non coheret.

❡ Signa allopicie.

❡ Allopicia ab allopidib⁹ sumpsit denoĩationem: qꝛ sicut allopides. i. vulpes habẽt supcilia depilata: ita et allopici. fit aũt ex san. corrupto et supabundãte modo quo diximus et negligẽtia diete et flõmie. hãc spẽm precessit incõposit⁹ rubor faciei. cum turbato liuore vel citrinitate. et ei⁹ facilis mutatio in pallorẽ et remissio in ruborẽ. fiũt aũt macule ru. flaue flegmatice exteri⁹ et spõte recedũt. et facile ac sepe morphea rufa. et rubores vlcerosi plurimi. et desudatiões plures cũ graui odore. et maxĩe circa pedes et assellas. Uene oculoꝝ sp̄ fere rubore ꝑfundunt̄: et visus quasi obliquat⁹: et ocli sp̄ fluidi et lacrimãtur et supcilia et cilia depilant̄ et palpebre inuersant̄ et ingrossant̄. nares oppilãtur et cõprimunt̄. et gĩgiue putrescũt. et nasus etiã ingrossat̄. et difficultas fit odorat⁹. et fetet anhelit⁹. et a gingiuis educit̄ sanies. et ex leui scalpatiõe ab ipis et natib⁹ san. emanat. supcilia cõprimũtur. corp⁹ et facies qñq̃ rubeis maculis et pustulis diffundũt̄ cutis et caro nimis mollis et q̃si sp̄ sb lucida aliq̃ vnctuositate plinita. corpis aũt adest hĩtudo sanguinea. Urina aũt est ru. et pignis. et facili⁹ in hac q̃ in aliis turbat̄ et fetorẽ ꝯcipit vbicũq̃ fundat̄. ❡ Et nota q̄ vrina leprosoꝝ paruz aut nihil diuersat̄ ab vrina sanoꝝ hoĩm: eo q̄ nulla vl̄ pauca fit mutatio ĩ epate vl̄ ei⁹ viis. et excessus qualitatũ pauc⁹. San. in flõmia turbat⁹ apparet statim et vari⁹ et quasi ꝯtinuat̄ in venis sanies et spissus et viscosus. et in lauatura denigrat̄ et inuiscat̄. Cũ vero iaz manifesta fit corruptio plus oĩb⁹ pustulatur per totũ corpus. anhelitus plus oĩbus fetet ex facili sanguinis alteratione et nimis velociter morb⁹ augmẽtatur. et citius ex castra mittuntur. et ideo cauti⁹ ab eis cauẽdũ.

❡ Cura lepre in generali.

❡ Causis añtib⁹ et cõiũctis ꝑ sua signa patefact꒳: accedẽdũ est ad gen⁹ cãrũ salubre qd̄ ꝯsistit ĩ regie curatiuo et alt̄atiuo. Et curatiuũ gen⁹ cãe ꝯsistit gñalr̄ in medicinꝫ euacuatiua

ꝛ resolutiua. Sed euacuatiua debetur cause antecedenti ꝑ farmaciam trahentem in ventrem aut ꝑ fleboto miam. Et resolutiua debetur cause coniuncte per stupbā ꝛ euaporatiua materie ꝑ poros cutis. Et cū extrahenda est materia ꝑ farmaciam eua cuatiuam admiscenda est medicina trahens humorem ꝗ est ꝭm dispositi onez cause coniuncte. velut si flegma fuerit causa antecedens admiscenda est yeraruf. cum blanca. vel bñdicta si co. yeraruf. cū catartico. si meliā ye raruf. cū yeralog. ꝛ caueatur ne yera ruf. detur in recētia sue cōfectionis. Euacuationes aūt fortes ꝭm diuersitatem causaꝝ antecedētiū bis sunt in anno faciēde scꝫ in vere ꝛ in autūno. vñ sup illud verbū ypo. in amph Quibuscunqꝫ flebotomia aut farma cia cōfert his vere fieri cōuenit. Refert Galie. de quadā muliere in q̄ ap parebāt signa lepre ꝛ euacuante hu. Cūqꝫ sic euacuare nr̄ humores vere ꝛ autumno singulis annis: signa lepre delitescebāt. cum aūt ab h̄ cessaret iterato emersērūt signa lepre. De bili aūt euacuatione euacuādi sunt singulis mēsibus tā debili q̄ꝫ forti. Et dico ꝙ in huiusmodi medicinis cauēda est scamonea. qꝛ acumine suo desiccat intestina. quare recipiūt flu xum colericoꝝ hu. ex q̇bus vlcerant̄ intestina maxime cū sua viscositate habeat adherere. vñ ꝑducit his causis cū velocitate ad fluxū sanguinis ꝛ dissinteriā ꝛ sic pereūt. Tutius aūt fit leuis euacuatio cū medicina elaborata sic. Accipiant̄ radices petro. feniculi ꝛ ꝑforentur cū subula ꝛ lardent̄ minuti cū elł'o. ꝛ plātētur ꝛ morentur sub terra ꝑ mensem. ꝛ deinde assumant̄ aut etiam fba cū corticib⁹ adiecto elł'o. aut solū cortices ꝛ hñ̄lo ti: cōtundant̄ ꝛ decoq̄nt̄ in aq̄ cū medicinis euacuātibus huiusmodi ma teriā. vt thimū. epi. sene. ꝛ his simili bus. ꝛ decoctio deꝫ ꝛ h̄ medicicamine regat̄ toto tempore vite. Debet aūt precognoscere vnāquāqꝫ cām ā tecedentē ꝑ ꝓpria signa sicut humo res ꝑ vrinā. Omnis em̄ sup̄fluitas attestat̄ dispositioni cuius ē sup̄fiui tas. ꝛ deinde euacuare materiā ap ꝓ priatā medicina. ꝛ qꝛ inter oīa regimē digniuscausaꝝ materialiū est re gimē diete dico ꝙ regimē diete con ueniēs est cib⁹ q̇ ex spē sua generat sanguinē equalē ꝛ laudabilem: sicut caro pulloꝝ ꝑdicū fasianoꝝ starnoꝝ ꝛ raro vtendū carnib⁹ quadrupedū: pauce em̄ ꝯueniūt nisi caro edulina ꝛ capreolina in temporib⁹ suis ꝛ cu niculi. Et generaliter debēt abstine re a ceteris carnib⁹ q̄drupedū ꝛ legu minib⁹ oībus. h̄ em̄ oīa grossuꝫ sanguinē generāt ꝛ multū ꝛ incōueniētē. Et abstineāt a lacte licet qñqꝫ au tores precipiant dare lac. s. qñ ꝑstat vltimū iuuamentū in nocumēto hanelādi ꝛ vocis cū exhibet̄ stomacho ieiuno singulare. licet em̄ ꝯuertibile sit ad formā sanguinis tñ ꝓhibet̄ in hac passiōe qꝛ ē corruptibile: maxīe cū sumit̄ in mēsa vna cū piscib⁹. Ab stinendū est ēt a sup̄fluitate cibi ꝛ po tus ꝛ maxime vini. tū ex parte q̄ de siccat tū ex ꝑte q̄ penetrat in mēbra: ꝛ facit materiā malā penetrare ī mēbra sua subtilitate. vñ est mēbroꝝ ꝑ cussiuū ꝭm hūc modū. Abstinētia in hac passiōe ē summa medicina vt di cit ysaac. qꝛ modico cibo incūbit na tura ꝛ ꝑfectiorē generat sanguinez ex eo ꝛ ex sang. ꝑfectiori ꝑfectiorem hūiditatē. multo aūt subcumbit. De fl'omia aūt dico ꝙ cum fuerint signa sanguis manifesta: ī ꝑncipio morbi faciēda ē fl'omia sine mora nimia. qꝛ in statu cū iā corrupta sit exterior ha

bitudo ꝺm ysaac. dāda est farmacia: ꝛ non facienda flomia. facienda est ꝗ flebotomia in ꝑncipio. Corrupta vero exteriori habitudine nequaꝗ̄. qꝛ trahūtur. humores mali q̄ stant ī remotioribus venis ad venas maiores. Cum aūt accidit corruptio ꝺm venas tūc est corruptio incurabilis. q̄ cognoscitur ꝑ ipsius lotionem. qꝛ si post plurimā loturam appareat alba caro: salue sunt vrne a corruptione. Si aūt appareat quoddā nigrū adustū corruptio venit supra venas Sciendum est aūt ꝙ debent cauere exercitia immoderata qꝛ desiccāt superflue corpus dissoluēdo humores: ꝛ mouēdo ad exteriora. His de causis nocet coitus: qꝛ mouet illud qꝺ melius est de nutrimento mēbroꝝ radicaliū ꝛ sic cōsumunt ꝛ desiccant: ꝛ sic desiccaꝉ corpus ꝛ mouet malos hūores dissolutos ad exteriora ꝛ forsitā cū accidit ꝺ̄siccatio cogiꝉ natura. trahere in nutrimentū venaꝝ qꝺ respuebat a ꝑncipio qꝺ erit cā morbi iter ficientis. Generaliter igiꝉ cauenda sunt oīa q̄ addunt in desiccationem humoꝝ ꝛ humiditatū dissolutionem Oportet aūt ꝙ ꝑ nimiā cautelam regaꝉ capita ipsoꝝ qꝛ ꝓpter corruptionē capitis corrūpunꝉ membra totius faciei supposita: cū ascendūt in caput. vapores mali a toto corpore ꝛ fiunt in ipso capite fluentes liq̄res ꝛ postmodū distillat ad alia membra. vñ opꝫ vt caput purgeꝉ ꝛ mūdificeꝉ cerebrū ꝑ sternutationes ꝛ gargarismata qꝛ illud qꝺ patitur maxime in hac passione est cerebrū. Medicatio aūt accidētium cōmunium ꝛ superuenientiū ex dispositionibꝰ causarū antecedentiū ꝛ ꝯiunctaꝝ in habitudine exterioꝝ membroꝝ est dicēda. Et dico ꝙ cōmune accidēs ꝓueniēs a lepra est corruptio naturaliū operationuꝫ. Cetere aūt actiones nō plurimū corrūpunꝉ nisi tantū actio inspirādi. in ceteris eñ ꝯsuetis opationibus stāt leprosi. Et medici nō curāt multū de medicatione huius accidētis qꝛ non pōt auferri nisi egritudine ablata et nō curāt de egritudine. plus aūt curāt de accidēte supuenīēte qꝺ est corruptio exterioris habitudinis. q̄ medicaꝉ ꝑ stupbā qꝛ resoluit materiā existentē in exterioribꝰ mēbris quā euacuat. Medicatio igitur habitudinis exterioꝝ mēbroruꝫ fit ꝑ resoluētia materiaꝫ corruptam sparsā in mēbris sicut ꝑ balnea ꝛ stupbas ꝛ h̄ nō sunt faciēda nisi pꝰ vniuersalē purgationē. qꝛ vt dicit Gal. pleno existēte corpore plus attraherēt ad mēbra ꝙ̄ euacuarēt a mēbris sꝫ opꝫ scire ꝙ stupba rarefacit cutim ꝛ facit eā debiliorē in resistēdo materie fluēti: ꝛ iō post stupbā opꝫ cōfortare cutim. qꝛ in egressu a stupba apponēda sunt vnguēta inspissātia cutim ꝛ ꝓhibētia mēbroꝝ exterioꝝ remollitionē. Et dixerūt q̄dā ꝙ inunxerūt cū sapone ꝛ inuenerūt ꝓficuū Sed meliꝰ est vnguentuꝫ qꝺ docet Auice. fieri ex gallis ꝛ aceto ꝛ adhuc meliꝰ est vnguentū nr̄m qꝺ valet ad oēs serpigines ꝛ impetigines ꝛ morphēā. qꝺ fit de mercurio. i. argēto vi. suspēso ꝛ mortificato. ꝛ albubit. i. sulphure viuo. ꝛ sandaraca. i. auripigmēto ru. ꝛ allotay. i. sale armo. similiter eleuatis ꝛ cōmixtis cū aliis medicinis sicut nostis ex secretis phoꝝ rum ꝛ opatione nr̄a. Et dico ꝙ si virtus resolutiua ꝛ confortatiua simul sint inuēte in eadē medicina illa erit cōueniētior sicut ē absin. Succus ꝗ absin. spissus cōueniēs est in exitu a stupba vel balneo leprosoꝝ. Studere aūt plurimū ꝯuenit in rectificatione faciei: q̄ est primū mēbꝝ in sensu.

Euacuãt q̃ qdam p vẽtosas positas sup cornua capitis cũ scarificatione Alij aũt abstinẽt ab hne materia trabatur ad cerebz τ trahũt ab inferioribus vt a tybijs τ multũ cutẽ clarificant τ mundificãt. Et in hac euacuatione fit ruptoriũ sub mẽto ex cãtaridib⁹ τ fermẽto. postmodũ inungatur facies cũ vnguẽtis τ ablutiõib⁹ quas diximus in morphea τ cõfortatiuis vt iã diximus vt succo absin. τ galline cũ aceto. Et iste sunt curationes generales quas debet medicus considerare. Dicamus etiam nunc particulares curatiões conueniẽtes ſm vnanquãq; materiã sigillatim τ superuenientia accidentia.

¶ Cura elephantie.

¶ Elephãticus dietet copiose sz cibo digestibili alit enĩ cadũt in defectũ τ piculũ. ¶ Nota q vni elephãtico vix sufficit qđ trib⁹ sanis sufficeret: ppt ↄsũptiue melie maliciã. vñ pre ceteris maxime cauẽdi sunt a ieiunio τ frigore. Preparet igit eorũ materia ad digerẽdũ cũ dyãtos τ dyasene añ. τ seq̃tur vsus oximell' sq̃ll'. vl' rafanini si caruerís sq̃llitico. τ syrupi de fumo terre. añ. cũ aq̃ decoctionis thimi. epi. sene. cuscute. florum borrag. vel folioꝝ. τ tũc mane τ sero. Materia digesta purget vt dictũ ẽ sz de yeralogo. sint due ptes τ tertia yerarũ. vel cũ oximelle iuliani. Tertia die fiat stupha de fumo terre. lapacio acuto. scabiosa. borrag. epithimo. τ alijs herbis calidis. Exeũti a stupha offerat tyriaca maior cũ succo fumi terre tepido. τ sic fiat tribus dieb⁹ cõtinuis. Seq̃nti die post vltimaz stuphã q: materia ẽ putrefacta intus τ ex apiat vena epatica. q̃rta die apponant vẽtose supra renes ad extrahendũ subcutaneã materiam. Singulis q̃ndecim diebus fiat predicta stupha ita tamen q seq̃nti die post stupham offerat tyriaca opiata de sex in sex septimanis alternatim apiatur cephalica ĩ vna pte τ in alia epatica. In singulis aũt binis mensibus purgent sz oĩ mense moderate flebotoment duab⁹. ℥. euacuatis vel parũ plus in declinatione lune fiant scarificationes in anteriorib⁹ τ posterioribus tybiarum. Aliquando ponat vẽtosa in fontinella colli vel sub mẽto. aliquãdo fiat flebotomia in summitate nasi fiant ẽt cauteria ĩ tybijs τ brachijs ad localia. Stuphetur facies cũ aq̃ đcoctiõis thimi. epi. sene. cuscute. folioꝝ borrag. floꝝ croci. palee ordei τ auene. τ tũc fiat inũctio cũ equali mixtura vnguẽti fusci τ vnguẽti ad salsum flegma τ acuat cum puluere litargiri. entalis. dentalis. τ apponat aliquid de seminibus frigidis τ peplet facies per totaz noctem sequenti die lauetur facies cuz colatura furfuris. vel lauatura fabarum fractarum. Si autez fortiori indiget aminiculo pulueri3etur radix gerse. et brionie. τ apponatur aliq̃d de puluere seminum frigidorũ τ cõficiatur cum succo gerse et fiant pillule: τ cum opus fuerit distemperentur vna vel due in aqua tepida τ facta predicta stupha illiniatur facies τ pepletur τ in crastino vt predictuz est lauetur. ¶ Item pulueri3eutur predicte pillule τ extrahatur sanguis a sũmitate nasi τ tota facies illiniatur τ sinapi3etur puluere. τ in crastino lauetur vt dictum est. Item reuertatur ad predictaz comixtionẽ electuarioꝝ. τ post vsum ell'cij accipiat de syrupo fumi ter. vel fiat iste syrupus qui potenter operatur ĩ omni specie lepre. Decoquatur succus fumi terre: τ coletur: et in colatura decoquantur epithimum. thimum.

sene.aristol.rotū.genci.mirra.bacce lauri.cinamomū.zinzib.ꝛ caro serpē tis sic preparata. Accipe serpentē q̄ repitur in nemoribus q̄ hꝫ ventrem albū ꝛ in medio ventris lineā ru. in dorso nigrā remoueat caput ꝛ cauda ꝛ exēteretur mediū ꝛ decoq̄tur cum predictis vsq ad integrā resolutiones carnis colet ꝛ colature admisceatur zucc. ꝛ syrupizet: ꝛ de h̄ syrupo accipiat de tertio in tertiū die q̄tuꝫ testa oui capit cū aq̄ tepida precedē te vsu istius elcij. Decoq̄tur serpens preparat⁹ in vino albo ꝛ remot ossibus ac spinis terat caro ꝛ admisceatur cū duab⁹ partib⁹ dyasene. ꝛ fiat elciuꝫ ꝯ frigidā cām. Si aūt sit d̄ ca. cā admisceant due partes rosate nouelle ꝛ tertia carnis serpētis. Item vtat syrupo d̄ fumo terre. cū apozimate thimi.epi. ꝛ sene.oī ebdomada ter. Comedat aūt oī die rutā ꝛ apiuꝫ cruda añ cibū. ꝛ vtat potione anacardi.semel in ebdomada cū sero capno ꝛ ēt puluere tali. ℞.anacardi.sigie. dendrolib.thimi.epi.cuscute.ozimi. flor. borrag.sq̄nanti.sticados arab. ātofoli.i.grossi gariofili.cubebe.capparis. sansuci. cinamomi al i. croci. carpob.calami aro.macis.oīum.xx. ʒ.singulas.salis gē.℈.j.zucca.ad modum oīum ꝛ oī die vtatur eo.

¶ Cura leonine.

¶ In leonina cū sit de co. caueat patiens ab acuminib⁹ siue acruminibus qꝛ sanguinē incēdūt ꝛ co.acuūt Caueāt ab aceto ꝛ accidētibus aīe q̄ calefaciūt precipue ira. Utant dieta tempata ꝛ sudēt sepe ī aereo balneo nō multū calido. Preparet materia cū duab⁹ partib⁹ oxizacc. ꝛ tertia syrupi de fumo terre. Digesta materia purget cū duab⁹ partib⁹ elcij.de succo ro. ꝛ tertia pte catartici impialis. vel cū duab⁹ partib⁹ oxi. ꝛ tertia yeruf. tertia die fiat stupba d̄ herbis frigidis vt portu.lactu. plantag.q̄n q̄neruia.folijs vinear. ꝛ salicis.lapacio acu.scabiosa.fumo terre.exeūti a stupba offerant due ptes rubeetro.cū tertia pte tyriace. seq̄nti die iteret stupba ꝛ det opiata. similiter die tertio post tertiā stupbā aperiat vena cephalica vel altera epaticar. singulis mēsibus in scd̄a etate lune. vel cephalica in vno brachio. ꝛ epatica in alio. fiant predicte scarificationes in tybijs: vētosa sub mēto: fl'ōia in naso. aliq̄n vētosa ī fontinella colli. fiāt cauteria in tybijs ꝛ brachijs: vt dictū est. Itē q̄ter in anno purgetur cū predicta medicina. eodē mō q̄ter in anno debet purgari elephātia Iteꝫ singulis mensib⁹ fiat predicta stupba: ꝛ singulis. xv. diebus offerat predicta opiata. Localia sic fiāt: fiat subfumigatio cū scolopēdia.endiui. palea ordei ꝛ auene. ꝛ apponat aliq̄d de succo fumi terre. ꝛ tūc fiat inūctio cū vnguēto citrio acuato cū puluere gūmi ara.dragagā albi.litargiri.coralli al. ꝛ fiat inūctio ꝛ tūc abluatur facies peplo. ꝛ in crastino lauetur cū colatura furfuris. vel lauatura fabar. vel sero capno tepido. Si fortiori indiget medicamine: accipe gūmi ara.dragagā.al.amidū.spodium.rasurā eboris.sarcocollā.classā. entale.dētale.corallū al.marmor al. pulueriza ꝛ ꝯfice cū sepo hircino. vel ceruino. ꝛ fiat inūctio: ꝛ apponat aliq̄d d̄ aloe cicotrino vł epatico. in crastino lauet vt predictū ē. Itē extrahat sang. a sūmitate nasi ꝛ illiniat facies tota ꝛ supaspgat puluis p̄dict⁹: ꝛ in crastino lauet vt p̄dictū ē. Itē lauet facies freq̄nt cū lacte tepid. se. fror. Itē singul' dieb⁹ mane ꝛ sero accipiat d̄ dyap. ꝛ dyace. ꝛ p⁹ seq̄t vsus simplic syr. d̄ fu. ter. Itē singulis dieb⁹

ratur quantuȝ testa oui capit de isto syrupo qui sic fit. Misceatur succus borraginis cū aqua cucur. in equali pondere ꝛ ibi decoquntur viole. pru‑ na.colent ꝛ in colatura resoluat ȝuc‑ car.ꝛ syrupizet. In fine decoctionis apponat medulla cassief.ꝛ tamarin‑ di.ꝛ tunc integre decoquntur: ꝛ si ap‑ ponatur aliqd de mirabol. melius ē vel offerat predictū electuariū ď ser pente ꝛ seqtur vsus syrupi de eodeȝ. In hac specie cōfert abscisio testicu loꝝ in frigidis causis nocet. Nares sepe illiniant oleo ro.ꝛ aqua vbi co‑ quāt viol.ro.ꝛ gūmi ara.ꝛ modicuȝ de amido q oīa bene colata ꝑ nares trahant violenter in ꝓfundum ꝑ fis sura oris ꝛ alioꝝ locoꝝ liqfiat axun gia galline cui succ⁹ cōsolide maio. cōmisceatur añ.ꝛ addito litargiro ꝛ amido.ꝛātera añ.fiat vnguentum. Succus ēt cimbalarie sepo agnino eqliter admixtus idē operatur. Cuȝ lacte etiam capno recenti ꝛcalido se pe bucca illiniatur.

ℭ Cura tyrie.

ℭ Tyriaci fugiant oīa indigestibi‑ lia mel'ica viscosa salsa acuta iflāmā tia forte vinū iram ieiunia vigiliam coitum sup oīa exercitia fortia reple tioneȝ crapulā ꝛ ignē:ꝛ narib⁹ qñqȝ pillule dyacastoree infundant. Ad digestionē materie det dyaciminuȝ vel dyantos ꝛ subseqtur oximl'.sqll'. ꝛ syrupus de fumo terre añ. Digesta materia purget cū duabus partib⁹ yerap.ꝛtertia yeraruf.tertia die fiat stupha ď folijs sambuci.ebuli: scabi osa.fumo terre.lapacio acu:calamē‑ to.mētastro.apio.absin.calēdula.la uēdula.sisimbrio.ꝛ in aq ponat paꝝ de aceto ꝛ oleo ꝛ folijs borrag.ꝛalijs calidis herbis.ꝛita fiat trib⁹ ꝯtinu‑ is ꝛ singulis dieb⁹. Exeūti a stupha offerat metridatū.vel oppopira.vel melius tyriaca cuȝ succo fumi terre tepido. Seqnti die post vltimā stu‑ phā apiat cephalica in vno brachio ꝛepatica in alio. qter ī anno purget ꝛfiat stupha ꝛ offerat tyriaca ꝛfiant flomie vētose scarificatiōes cauteria ruptoria predictis temporib⁹. ꝛ fa‑ cies stuphet cū aq decoctionis foli‑ oꝝ sambuci.ebuli.calamēti.origani scabiose.fumi terre.lapacij acu.ꝛfiat inunctio.postea cū eqli mixtura vn‑ guēti ci.ꝛ al.ꝛacuat cū puluere litar gi.plūbi vsti.ro. brasilij. in crastino lauet cū colatura furfuris vel laua‑ tura fabaꝝ vel cū sero capno. Item apponat sanguisuga in sūmitate na si ꝛ cū sanguine illiniat tota facies ꝛ supaspgat puluis predict⁹.in crasti no lauet facies vt predictū est. Iteȝ accipe serpentē ꝛdecoq cū tritico pa scant galline ꝛtūc deplumabunt ꝛre nouabunt plume:assent galline iste ꝛ offerant oīb⁹ leprosis ad renouati onē cutis ꝛ depositionē vetuste. Et si de pinguedine inde fluēte inūgat facies:idē opat. Itē reuertat ad pre dicta el'cia ꝛ p⁹ vsuȝ el'cij seqtur vsus simplicis syrupi ď fumo terre. ꝛ alia localia q dicta sunt in elephātia hic apponant. Itē p⁹ celebrationē far‑ macie ꝛ opiataꝝ dent el'cia digestio nē iuuātia ꝛsanguinē mūdificātia q sunt dyātos.dyaprunis.añ.dyarodō ꝛ dyarris añ.ꝛp⁹ sumāt syrupū ď fu mo terre.cū sero capno.pustule inun gant hac mixtura. Unguentū fuscuȝ vnguētū ad salsum fl'a ꝛ albū añ.cō‑ misce ꝛ vtere. Et vnge tubera cū dro pate vel vnguēto de tartaro. vel qđ meli⁹ est tali puluere vtantur. el'lus vterqȝ.auripigmētū vtrūqȝ.tartaꝝ. tapsia.cātarides.scordeō siccū.albe stō.viride eris.sulphur vtrūqȝ sal.si nap.bacce lauri.euforb.adarcis.pu mex.castoreū.mirra.colo.piretꝝ.sta‑

pbi:a.ſtrucius.oppop.nitrum.grilli ſu cci.cicadeſicce.ſaxifraga.pip.oiuȝ xxx.añ.bis vtere duobus modis ad rumpēduȝ partim in puluere partiȝ ꝑuncto loco cū melle ꝛ ſucco flāmu-le.vel lacte titimalli.ana.q̄t voluerꝭ. capſulas cereas in modū teſte auel-lane minoris impleas puluere ꝛſup pone ligādo ita ne ſanas ꝑtes tāgaſ q: non repies violētius vel efficaci⁹ ruptoriū alio mō vnguentū de eodē puluere cōfice addito oleo modico ꝛ cera ꝛ tūc pōe paꝝ galb.cū oppopo. ꝛ oleo ꝛ cera ꝛ coq̄ fortiter bñ agitā do tunc in aq̄ frigida infunde ꝛ poſt ea recollige ꝛ vtere.ꝓdeſt ſȝ ꝑus flo-mo tubera parū ſcarificenſ.lauētur vt dictū eſt in leonina. Epar ericij aſſatū dicitur eos iuuare.ſimilit̄ ſer-pētes rufi comeſti ſine cauda ꝛ capi-te.Emeatulatio ēt valet.Dieta talis ſit.Fugiāt oīa indigeſtibilia mel'ica viſcoſa acuta ſalſa inflātia vinū for te irā ieiunia vigilias coituȝ ſup oīa exercitia fortia repletionē crapulaȝ ꝛ ignē.Naribus q̄ȝ pillule dyacaſto-rec infundanſ. ad vocē pillulis ſub lingua vtanſ.In ſingulis binis mē ſibus purgētur ſtupbenſ flomentur ventoſentur q̄tiens opus fuerit. vn guētis ꝛ dropate vtātur. Sic enim aut nullo modo poterūt palliari.

¶ Cura allopicie.

¶ In allopicia digeraſ materia ma ne ꝛ ſero cū dyaprunis. ꝛ p⁹ cuȝ vſu oxizac.ꝛtertia parte ſyrupi de fumo terre.vel cū dyaprunis.ꝛ zucca.vio. dyaceraſeos.zucca.ro.trifera ſarra. ſimplex caſſiaf.dētur. vel cū ſero ca-ꝑno. dyarodon abbatis ſine muſco. triaſandali.dyacitoniten frigidum. ſyrupus vio. cū apozimate cuſcute. vel cētauree mi.vel cū ſero caꝑno in q̄ aſſara baccara coq̄tur. purgeſ cuȝ duab⁹ partib⁹ oxi. ꝛ tertia yeraruf. tertia die fiat ſtupba de herbis frigi dis ꝛ apponaſ fumus terre.lapaciū acutū.folia borrag.ꝛ ſcabioſe.Exeū ti a ſtupba offeranſ due ꝑtes rubee tro.ꝛ tertia tyriace mai. cū ſucco fu-mi terre tepido.ꝛ ita fiat trib⁹ dieb⁹ cōtinuis. Seq̄nti aūt die p⁹ vltimā ſtupbā fiat flomia in vna cephalica-rū ꝛ altera epaticaꝝ ꝛ iteretur predi cta ſtupba.ꝛ predicta opiata detur. Fiāt ſcarificationeſ flomia cauteria ruptoria ſub mēto.ꝛ aſſignatis tem-porib⁹ reuertaſ ad predictū el'cium. ꝛ ſingulis dieb⁹ mane ꝛ ſero p⁹ vſuȝ el'cij accipiat de ſimplici ſyrupo ð fu mo terre.ꝛ ſtupbetur facies cū aq̄ de coctionis frigidaꝝ herbaꝝ.palee or dei.ꝛ auene.ꝛ tūc inungaſ facies cū axūgia predictaꝝ gallinaꝝ.ꝛ cū pre dicto vnguēto de thure ꝛ maſtice.vl' liq̄fiat dragagā.al.ꝛgūmi ara.in aq̄ ro.ꝛ admiſceaſ eq̄li pondere vnguē ti ci.ꝛ fiat inūctio ꝛtota nocte obuol uatur facies peplo in mane laueſ vt dictū eſt.ꝛ poſtea mūdificetur cū la-cte ſe.frigidorū.vel lacte caꝑno. vel cū vino decoctiōis ſerpētis ꝑdicto mō preparati. Qð ēt valet in oī ſpē lep̄ ad ꝯſūptionē venenoſe materie ꝛ ad mūdificationē faciei.Itē thus albū pulueri zeſ ſubtiliſſime ꝛ trico-nizeſ ꝛ cōficiatur cū oleo vio.ꝛ pre-cedēte ſtupba fiat inūctio.Itē acci-pe ſarcocollā.claſſaȝ. entale. dētale. boracē.amidū.ceruſā.corall.al. cri-ſtal. al.porcellanā.marmor al.añ.ʒ. .j.thurꝭ. maſticꝭ.ſalis gē.oſſis ſepie. añ.ʒ.ß.ꝯficeēū aq̄ limonū vl' cū aq̄ ne nuf.ꝛ cū oleo de amigð amarꝭ.ꝛ fiāt troc.ꝛ diſtēpa.j.cū aq̄ tepida ꝛfacieſ inde illiniaſ. Itē de eodē puluere ſi napizeſ facies facta predicta inūcti one cū ſanguine extracto ð facie pa-tiētis.ꝛ in craſtino laueſ facies pre-dicto mō. Omni ebdomada facies

tota ꝛ frons in sero liniatur sic. Un⁹ de predictis tro. distempetur in vola manus lote vel cū cocleari mūdo cū aq̄ ro. soluaꝭ vt paꝝ sit spissuꝫ ꝛ illiniaꝭ. ꝛtota nocte maneat facies cum peplo obuoluta mane lauetur cū aq̄ tepida ablutionis furfuris ꝛ farine fabaꝝ. Si aūt pustule vlcerose sint ru. ꝛ saniose. ℨ. ij. de vnguēto albo ꝛ vna de fusco ꝛ vna de vnguēto ad salsum fl̄a bū cōmisceātur :ꝛ acuanꝭ cū cerusa ꝛ litargiro. an̄. ꝛ inde inungātur sepius. Due ꝯo scapule inscindātur ꝛ dropano apposito rumpanꝭ: et postea similiter vnguātur. bis cōuenit sepius fl̄omari ꝛ parū in ceruice. Sepe scarificenꝭ ꝛ vētosentur in occipitio. sub mēto ēt idē fiat. ꝛ in sūmitate nasi fl̄omeꝭ. ꝛ tybie ante ꝛ retro scarificentur.

¶ De infectione post coitū leprosi.

Ex accessu ad mulierez diximus supius leprā in plerisqꝫ generari p⁹ coitū leprosoꝝ. ꝛintelleximus cū infectus rare sit cōpositionis accidere citius. aut inficiētis ad infectū conueniētia in ꝯplexione. Quoniā ꝑꝫ Ar. in'bn̄ibus simbolū facilis ē trāsmutatio. Et ꝑm Auic. in ꝓportionali genere facilior ē cōuersatio: in genere ꝯrio difficilior. Si igiꝭ ex inficiēte possent significatiōes ꝯplexiōis colligi facilior subseq̄reꝭ curatio. Q̄ō si fieri neq̄at ab infecto req̄rēde sūt. Inficiꝭ em̄ qn̄qꝫ post coitum frigidi qn̄qꝫ post coitū calidi. ꝛ qꝛ ꝯplexiones variātur varianꝭ signa ꝛ curationes. Infectio calidi cognosciꝭ p calorē q̄ sentiꝭ in ꝓfundo leuiter se disꝑgentē vniuersaliter ad exteriora ꝛ sentiunꝭ pūcture ꝛ arsure in exteriorib⁹ qn̄qꝫ cū frigore qn̄qꝫ cuꝫ calore. variaꝭ qn̄qꝫ color d̄ rubeo in albū ꝛ ecōuerso. Itē sentit maliciosos ꝛ venenosos discursus subcutāeos. Itē circa faciē sentit q̄si formice trāsirēt supra facies inflāmato colore diffūdiꝭ. freq̄ns adest insōnietas. In hac igr̄ fiat fl̄omia de vtroqꝫ brachio: et digeraꝭ materia cū duab⁹ ꝑtib⁹ oxizac. ꝛ tertia yeraruꝭ. ꝛ tertia die fiat stupba d̄ herbis fr̄is. vt dictū ē in allopicia. exeūti offerātur due ꝑtes rubee tro. ꝛtertia tyriace cū syr. fu. ter. tēp. ꝛsic fiat. iij. dieb⁹ ꝯtinuis. Seq̄nti p⁹ tertiā stupbā iteꝝ fiat fl̄omia d̄ vna epaticaꝝ ꝛ altera cephalicarū. ꝛ exꝭbaꝭ tm̄ de duab⁹ venis q̄tū dꝫ exꝭbi de vna. singulis. xx. dieb⁹ vsqꝫ ad tres mēses seq̄ntes ꝑticularib⁹ ꝯuenietib⁹ itereꝭ predicta stupba ꝛ predicta opiata ꝛ predicta fl̄omia. Itē fiāt scarificatiōes ī tybijs. ruptoriū ꝛ vētosa sub mēto. ꝛ singulis diebus offeraꝭ ī mane dyapr. vel dyacer. vel zuc. vio. ꝛ seq̄tur vsus simplicis syr. de fu. ter. Itē bis ī septimana distēpeꝭ vnguētū ci. in vola manuſ cū aq̄ ro. ꝛ in̄ vngaꝭ facies ꝛ coopiaꝭ cū folio plāg. ꝛtota nocte pepleꝭ facies. ꝛ ī crastino laueꝭ cū colatura furfuris vl' lauatura fabaꝝ. Si a fr̄o ꝛmel'ico vl fl̄ico ꝓcedat īfectio cognosciꝭ ꝑ pl'emulū colorē faciei ī p̄mo die appētē ista em̄ egritudo licꝫ q̄dā signa infectiōis ostēdat tardi⁹ tm̄ sentiꝭ q̄ prima. vn̄ tardi⁹ curaꝭ q̄ ea. qꝛ in ea statim p⁹ coitū leprosi sentiunꝭ signa p̄dicta. Itē in fl̄ica vel mel'ica subtumescit facies mēbroꝝ oīuꝫ adest aggrauatio. vix pōt remoueri d̄ loco in q̄ sedꝫ. subcutaneū sentit frig⁹ cū formicatiōe ī facie p̄ncipaliꝭ scd̄ario in toto corpe. digeraꝭ ḡ materia cū. ij. ꝑtib⁹ oxim. ꝛtertia syr. de fu. ter. Digesta materia purgeꝭ cū. ij. ꝑtib⁹ yerap. ꝛtertia yeraruꝭ. si materia ē fl̄ica vel cum duabus partibus yeralog. et tertia parte yeraruꝭ. si materia est malancolica. Tertia die fiat stupba

de herbis calidis: vbi ponantur fo-liasambuci.⁊ebuli.scabiosa.lapaciũ acutũ.⁊fumus terre.exeũti a stupba offerat tyriaca maior cu3 succo fumi terre tepido. Seqnti die fiat flebo-tomia de vena epatica vel cepbalica ⁊ iteretur altera illaꝝ vsqꝫ ad tres vł quattuor mẽses. Singulis qndeci3 dieb⁹ flebotomet de vna predictaꝝ venarũ.⁊ semp extrabatur ꝯ sangui ne vsqꝫ ad duas.ʒ.cũ apoforesi.⁊ ite ret similiter predicta stupba ⁊ predi cta opiata. Jtẽ fiant scarificationes ⁊ vẽtose ⁊ ruptoria sub mento. Jtẽ ꝯ emulum colorẽ faciei accipiat sin-gulis diebus vinũ tepidu3 in mane: in q̃ resoluatur.ʒ. vna vel due reub. Jtem singulis septimanis bis laue tur facies in sero cũ vino tepido: in quo cõputruerit puluis reub. Jtem acuatur vnguentum ci.cum puluere brasilij.⁊ in nocte inungat facies.in crastino lauetur vt predictũ est. Jtẽ in oĩbus speciebus lepre detur tyri-aca p interuallu3. Serpentes rubei ĩ inicio veris capiant ⁊ abiectꝫ inte stinis et capite et cauda in mensura quattuor digitoꝝ reliquum excorti-cetur.⁊lauetur cũ vino ⁊ pipere post ea decoq̃tur in vino aut aqua addi-tis porris.petro.pipere.cinamomo. ⁊ modico puluere diptanni.⁊ detur. Eadẽ caro cruda cõputrescat in mu sto.vel etiã saltem in vino ⁊ exibea tur.⁊ eo vtatur. Coluber predicto modo preparat⁹ ⁊ exbibit⁹ vetulas decorticat ⁊reiuuenescere facit. Utã tur balneis senationu3.⁊ lubricis.et stupba ⁊ aqua ipi⁹ corticis. ⁊ vtant syrupo ꝯ succo borraginis.⁊ sene.fu mo terre.lapacio.a medijs partibus squille.⁊ rafano ẽm materiam.tbeo-dorito.anacardinũ detur p interual la. Fiant pillule q̃ recipiunt semẽ fe-niculi.petro.apij.mastic.bdellij.tbi mi.epi.ana.ʒ.tres.mirab. indi.sene. aloes.epatici.aã.ʒ.semis. conficiantur cũ succo fumi terre. Caueant a frixis salsis acetosis acutis forti vi-no ⁊ coitu generaliter. Et qꝛ plena-ria desiccatio tam interioꝝ q̃ exteri orũ in oĩbus infectionibus est perfe cta curatio abscindant testiculi. vel fiat in bursa sero in parte inferiori ⁊ fiant cauteria in bracbijs ⁊ inter cu-bitũ ⁊ bumerũ ⁊supra vtrãqꝫ auricu lam vel sub in fontibus ⁊ in ipis au riculis ⁊ supra epar ⁊ splenẽ. qꝛ cen-tum cauteria vix sufficiunt.

¶ De accidentibus in babitu-dine exteriori leprosorum.

Ubseq̃nter dicamus de accidẽtibus q̃ relinquũ tur in babitudine exte-riori q̃ sunt pustule de-siccationes pustularu3. oppilatio nariũ.deoppilatio superci lioꝝ.gingiuarũ corrosio.mortifica-tio ⁊ insensibilitas.serpigo ⁊impeti go.morpbea.

¶ De pustulis leprosoꝝ.

Ustule aliqñ fiunt ex sãgui-ne aliqñ ex alio bumore. Si ꝯ sanguine rubee sunt ⁊mol les ⁊ cito trabunt ad saniẽ. Si ꝯ co-citrine sunt ⁊ molles ⁊ aliquãtulum dure ⁊ paruã faciũt saniẽ. Si ꝯ flãte albe sũt ⁊ tenues ⁊cito faciũt sanie3. Si ꝯ melia dure sũt ⁊ liuide terree. Jn vtraqꝫcã subsũiget facies cũ aq̃ decoctiõis maluc.bismalue. vio. ita fiat trib⁹ dieb⁹ mane ⁊ sero.⁊ p⁹ sin-gulas sũigatiões inũgãt pustule cũ rasura lardi quia facit ad emollitio nẽ ⁊ cõsumptionẽ ⁊ tũc flõmo apian tur pustule in duob⁹ vel trib⁹ locis. ⁊ cũ sanguine iñ fluẽte distempetur puluis litargiri vel plũbi vsti ⁊ ma-sticis ⁊ fiat emplm ⁊ oĩbus pustulis supponat. Cõtra cãs ex frigiditate

fiat fumigiū cū aqua decoctiōis fu-miterre.lapatij acuti.scabiose.trib⁹ diebus ꝯtinuis mane ꝛ sero.ꝛ semꝑ post fumigationē fiat inūctio cū ra-sura lardi.ꝛ tūc aperiant̄ cū flōmo: ꝛ cum san. inde fluēte. distēperetur pul̄.hermod.elli al. ꝛ alumis. ꝛ fiat emplr̄m ꝛ superponat̄. Itē qd̄ forti⁹ operat̄. Acc. calcem vi. ꝛ distēpera cū aceto ꝛ oleo. ꝛ inde inungant̄ pu stule. Item ponat̄ ruptoriuꝫ cōe de equali mixtura cantarid.ꝛ fermēti. distēperētur cū aceto ꝛ pustulis suꝑ ponatur. Itē ad remouendū pustu-las duras.finde eas in modū crucis cū flōmo in suꝑficie.ꝛ cū san.ꝓprio fortiter fricent̄ pustule. post appo-nat̄ puluis de litargiro. et cerusa.et aurip.ꝛ alumine. ꝛ supponat̄ foliuꝫ caul̄. Item facto ruptorio ꝛ remota cute in oī specie lepre frigida appo-nat̄ puluis de equali mixtura tarta tari ꝛ viridis eris vsqꝫ ad pustulaꝝ corrosionem. Si aūt de causa ca.de eq̄li mixtura tartari ꝛ litargiri vsqꝫ ad pustularū corrosionē apponat̄.ꝛ tūc in vtraqꝫ causa fiat inūctio cum vnguēto citrino acuato cuꝫ puluere litargiri ad caruis regenerationē et subtilē cicatrizationē. Itē acc̄.lima ces ru.ꝛ diuidant̄ ꝑ mediū.ꝛ suppo natur pul̄.sal̄.gē.ꝛ illud liquidū qd̄ tunc distillauerit admisceat̄ cū pin-guedine terre q̄ vbiqꝫ reperit̄ terra-rū.ꝛ inde illiniant̄ pustule ꝛ facies. ꝛ facit ad mūdificatiōeꝫ saniei ꝛ ꝯsū ptionē pustularū. silr̄ pinguedinē q̄ emanat de fimorario vel sterq̄linio putrefacto dicūt valere. Itē chimo-lea que reperit̄ sub mola fabrorū de siccet̄ ꝛ distēperetur cū aceto. et fiat illinitio.idē facit creta vel acatia cū aceto.vl̄ litargir̄.cū oleo ꝛ aceto.itē optimū.acatia.creta sarra.litargir̄. cadmia aurea.bolū ar. conficiantur cū aceto.ꝛ fiat cathapl̄a. Ad desicca tionem ꝓo humiditatū puluis bac-car̄.lauri.nitri.sal̄.gem. cū tereben-tina.conficiātur.ꝛ vngatur corp⁹ ad solē vl̄ ad ignē confert. Itē ad remo tionem pustularū ꝛ palliatiouē.ven tose cum scarificatione post collum ꝛ spatulas ponātur. post tertiū dieꝫ sanguissuge subter vbera ponātur. deinde vngantur vnguēto albo. vel hoc optimo. Tubera que reperiunt̄ in radicibus lilij agrestis ꝓducētis florem purpureum mundētur ꝛ con-terantur optime. quibus addatur puluis factus de belliricis marinis coralli al.entali.dentali.quidā lapi-des sunt.ꝛ addat̄ cāphora.ꝛ fiat cō-fectio cū oleo sambucino vel ro℞. et sic argentū viuū extinctū apponat̄. et inde illiniātur. Ungant̄ etiā hoc vnguento ad ignem. qd̄ ℞.saponis gallici.ʒ.iiij.picule.lib.j.cere.ʒ. iiij. axūgie veteris.ʒ.vj. farine lupinoꝝ siliginis olei.an̄.ʒ.ij.capitelli. q̄tuꝫ sufficit ꝛ potes addere nitri.succi ci-claminis.an̄.ʒ.iij.ad tyriam p̄cipuū est. ad elephantiā aūt ꝓpriū est. qd̄ ℞.piperis.sulphuris.an̄.ʒ.iij. pire-tri.ʒ.j. olei fialā.j. succi porri sapo-nis gallici.an̄. lib.j. semꝑ in balneo se vngat.ꝛ semper sit abrasus.

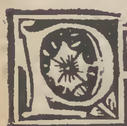
¶ Contra oppilationē na rium leprosorum.

¶ Contra oppilationē nariū intin-gat̄ tēta de gentiana.vel paulino.et cum vnguēto citrino acuto cū litar-giro vel plūbo vsto ꝛ naribus impo natur. Et si inde forte fiat vstio inū-gatur cum rasura lardi ꝛ succo por-ri si causa fuerit calida. Si auteꝫ cā fuerit frigida cū puluere litargiri ꝛ tartari.vel immittat̄ aurea alexādri na cū oleo muscel̄. vel stuellū factuꝫ ex malo terre oleo intinctum imitta tur vel oxirocroceum.

¶ Cōtra depilationē super- ciliorum in leprosis.

¶ Contra depilationē supercilioꝝ pulueriȥeꝭ talpa cōbusta. vngula caballina. cerfoliū et stercus soricis. ⁊ apponaꝭ sanguissuga supcilio. ⁊ cuȥ repleta fuerit ɔburaꝭ: ⁊ istoꝝ pulueres añ. cōmisceanꝭ. ⁊ facta inūctiōe cū oleo lapdanino vł spuma apri in supciliȷs pdict̄ puł. vndiq; supaspgatur. vel fiat scarificatio. ⁊ postmodum confricatio fiat ex puł. facto ex asperis et spinosis folicłis castanearum adustis. vel imponaꝭ puluis factus ex muscis. vespis. apibus cōbustis. gingiuarū corrosio ⁊ mortificatio. īsensibilitas. serpigo. ⁊ īpetigo. ⁊ morphea curēꝭ: vt ī ppriȷs capłis.

¶ De preseruatione a lepra.

Preseruatur aūt a lepra ex causa cał. hoc modo Uitēt oēm nimiā comestionē. ⁊ potum nimiū. et oēe legumē. ⁊ caseū. ⁊ aues de aquis. ⁊ pisces sine squamis. omnia acrumina fugiāt. oēs pisces ⁊ carnes per salē induratas ⁊ exsiccatas preter lardū baeconis: et preter eius rubeā carnē lardo venatim immixtā. Serū cuiuslib; aīalis est eis vtile: precipue caprinum. de quolibet quotidie mane radić. feni. petro. apȷ̄. lapacȷ̄. liquir. buglosse. gētiane. acori. enule. añ. ℥. j. ista oīa bene mūdata pistentur insimul. ⁊ decoquanꝭ in. xȷ̄. lib. aque fontane ad medietatē. ⁊ cola. ⁊ exprime fortiter ⁊ in colatura coque ro. vioł. melisse. se. basiliconis. añ. ℥. ß. coque iterum vsq; ad medietatē. i. tres libras. ⁊ ex colatura ⁊ ȥuc. fiat syrupꝰ quo vtaꝭ omni mane tribus diebus cōtinuis et sero omni mēse. Et in his diebus comedat maluā ⁊ mercurialē coquinatas cū pinguedine ⁊ carne. Quarto ꝓo die sumat in sero yerał. mēpbitū tres vel quattuor pillulas ad qūtitatē; fabe. ⁊ illa nocte nihil cenabit. Sequēti maue summo diluculo bibat de oxi laxatiuo. iȷ̄. ℥. distemperatas cū ca. ⁊ tertio die post hūc diem ieiunus sudet in stupbaȝ subscripto modo preparatā. ⁊ ibidē bibat de tyriaca ad modū auelł. cum vino ca. decoctionis liquir. vue passe. mirabol. īdi. bene triti. añ. ℥. j. Et cū a stupba voluerit egredi abluaꝭ corpus leniter fricādo manibus. ⁊ calido cuiuslibet aīalis adipe: ⁊ maxime capno. ⁊ hec fricatio diligēter fiat in facie. ⁊ statim cum aptatus fuerit in lecto vngatur facies prius exsiccata cum vnguēto citrino. ⁊ caueat ne vnguētum ingrediaꝭ oculos. ⁊ statim inūcta facie superponat folia cauł. vel plantag. ⁊ liget leniter cum fascia. ⁊ maneat sic per totā noctē ⁊ diem. in crastino abluat cum tep. leniter ⁊ cū modica farina fabarum. Similē inunctionem faciat cum vnguento dominarum omni septimana semel vel bis ꝑm hunc ordinē de stupha ⁊ sero caprino. ⁊ inūctionibus insuper vtatur omni septimana bis. vł bibat de syrupo dyalzilon mane cū calida vel frigida. vel qđ magis valet cū sero caprino. aliȷs diebꝰ comedat mane ⁊ sero rosatam nouellā confectam cuȥ melle. ⁊ hoc in tēpore frigidoꝝ in calidiori cum syrupo. ⁊ semp ante hec electuaria. ⁊ statim postea bibaꝭ syrupus cum aqua calida vel frigida decoctiōis mirab. inđ. ⁊ succi liquiritie. equis pōderibus bene tritoꝝ. ⁊ de vuis passis tm̄dem. Ambo sint trita loca scabiosa etiā inūgātur in stupba de vnguēto albo. ⁊ oleo laurino. ⁊ populeon. ⁊ vnguēto mēsito.

cōmixtis equaliter. Stupha memorata sic fit. agrimonia. scabiosa. radix lapacij acuti. absinthij arthemesia. plantago cū sua radice. fumuster. an̄. oīa minutim incisa coquātur in olla bn̄ cooperta semiplena ⁊ vndiq3 sigillata. ⁊ ponatur origanū vel calamentum in tinam. ⁊ patiēs ibidē locetur et stupha conueniēter preparetur. ⁊ sudet facie exterius posita cum grauatur ⁊ stuphetur. ⁊ singlis. xv. diebus vel sepius detrahat de occipite sanguis cum ventosis. vel a tybijs super talos cum scarificatiōe. Et statim post has stuphas ⁊ sanguis subtractiones: iaceat supinus ⁊ inūgat faciem de his que supra dicta sunt. ⁊ in illo die nō exeat a domo. ¶ Dispositi ad lepram ex frigida causa sic preseruātur. omne legumē vitēt: lac cuiuslibet aīalis. omnia frixa. omnē caseum. panez azimū. piper. caules. venerem. frigus. omnē comestionez nimiā ⁊ potionez. ⁊ maxime nocturnam. iraz. sollicitudinē. balneū post cibum. leporem. agnellum. porcellū. anserem. omnes aues de aquis. pisces sine sq̄mis. sorba. mespilas. napos. rapas. ficus. dactilos. mel crudum. non laborent post cibū. fugiāt milium. panicū. nec comedāt in vna mensa plusq̄ de duob⁹ ferculis. Uinuz nec nimis forte: nec nimis debile vel aquaticū bibant. Carnem fugiant porcinā. Carnes eius sint veruex iuuenis. annualis agnus. edul⁹. capriolus. gallina. pullus. capo. perdix. ⁊ omnes minute aues de siccis locis que vsualiter comedūtur: preter coturnices ⁊ stornellos. et pisces eius sit lucius. perca. darsus. vmbra turboth. turtur. omnes pisces bene squamosi. duras et albas carnes habentes tam marini q̄ fluuiales: precipue quales a medicis illi⁹ regionis solent approbari. ¶ Condimēta sunt saluia. serpillum. menta. costum. ciminū. petro. allia in hyeme. cinamomū. zinzib. crocus cum predictis mixtus. acetū ⁊ agresta. holera ei⁹ sint frondes petro. cressones aq̄tici. malua. mercurial. atriplex. blete. ⁊ oīes herbe cāpestres que vsualiter coquinātur ad esum. in hyeme porri ⁊ cepe in tribus vel quattuor aquis cocti. Fructus eius sint vue. amigdale. poma assa. et pira cocta. coctana cocta ⁊ in vino īfusa. in estate pruna nigra: sed pauca. omnia caueant ex sale indurata et exsiccata. Oua poterūt comedere quolibz modo preparata preter frixa ⁊ dura. butyro ⁊ sero vtātur. omni mēse semel purget cū yeralogodion vsq3 ad. xj. vel. xij. sellas. vel simplici vel acuta cum elleboro nigro. Secūdo vel tertio die post purgationem mane, stuphetur ex hac stupha que sic fit. agrimōia. absinthiū. scabiosa. fumuster. radix lapacij acuti coquant in aqua vel vino. ⁊ fiat stupha modo priori. Exeunti detur tyriaca in modū castanee cū vino albo decoctiōis genci. mirabol. indō. liquir. contusorum an̄. ℈. ß. ⁊ tūc cooperiat vt sudet. Q̄ si semel ī hebdomada tali stupha sudauerit: meli⁹ erit. Et in stupha vngat se sepi⁹ crudo melle. ⁊ quādoq3 vnguēto mēsito: ⁊ maxime vbi cutis est arida et scabiosa. Exiens a stupha abluat se fortit cū sero cuiuslibet aīalis: ⁊ maxime capno. vel p̄dictis omni septimana bis. Uel bibat syrupū de fumoterre coclear. j. cum aqua calida vel frigida. vel etiā sero Uel loco illi⁹ syrupi bibat de fumoter. ij. testas oui plenas cū predicto sero vel aq̄ mixtas. hūc syrupum q̄diu illum habere poterit. bibat alijs diebus cū nihil p̄dictorū acceperit:

comedat de electuario confecto ex duabus partibus dyanthos. τ sexta catartici impialis: quater in anno flebothometur. τ triduo diligenter obseruet minutionē. Ex his aūt pre seruatᷓ aut palliatur aut oīno curatᷓ.

¶ Yeraruffini vsualis.

¶ Yeraruffini vsualis sine periculo curat epilēticos. cephalicos. emigraneos. dissintericos. arugīosos artheticos. podagricos. colicos. τ plenitudine carnis tumētes. elephātiosos. impetiginosos. et alphi. scabiosos. pruriginosos τ salsochimos. et mulieres que non purgātur. τ facit ad ventris purgatiōes: sed reumaticis non detur. ℞. dyagredij. ʒ. viij. salis armoniaci. ʒ. vj. colloquintᷓ. interioris. piperis. camedrei. masticis. oīm iiij. ʒ. iiij. eufor. ʒ. iij. croci. mirre. aā. ʒ. ij. alij addūt agarᷓ. xilocassie amborū. ʒ. ix. ellebori ni. aloes. cassiefi. salᷓ cōmunis oīm quattuor. ʒ. iiij. M. q. s. dosis eius est vt castanea.

¶ Yera fortis.

¶ Yera fortissima Galᷓ. facit cephalargicis. scothomaticis. epilepticis. melācholicis. apopleticis maniacis paraliticis. allopiacis. litargicis. τ his qui per somnū meditantᷓ mortē auditui oculoꝝ passionibꝰ. τ fauciū τ dentiū doloribꝰ. asmaticis. orthomiacis claritati vocis τ lōgis egritudinibus. ydropicis. ictericis. epaticis. spleneticis. artheticis. colicis. dissintericis. nefreticis. sciaticis. q̄rtanarijs subuenit. alphos. pruriginosos. τ elephātiosos purgat. cācrosis proficit. mulierū vitia emendat. ℞. colloq̄ntide. squille. agarici. amoniaci. ellebori nigri. psilij. ypericon. omniū septem. ʒ. xx. epithi. polipod. bdellij. camedrei. basilic. succi cassie omniū septē. ʒ. xviij. simirnis. sagapini. aristolᷓ. lon. piperis albi τ lon. cinamomi. oppop̄. castorei. oīm vij. ʒ. xvj. petro. absin. pipis nigri. oīm trium. ʒ. xiiij. aloes. ʒ. xiij. M. q̄tum sufficit. dentur ex eo. ʒ. ij. vel. iij. cum aqua calida.

¶ Pigra Galᷓ.

¶ Pigra Galᷓ. facit melicis. epilepticis. stomaticis τ stomachi debilitati et dolori eius. et ad vniuersos eius dolores τ anxietates: optima ē enfraxi epatis τ splenis τ eoꝝ inflationi τ ictericis cū decoctiōe absin. viscerū torsionibus τ renū distēperātijs. τ matricis causas emūdat. et menstruis cum succo arthēie propinata. imperat. ℞. aloes. ʒ. c. et. viij. cinam̄. nardi. costi. croci. squināti. masticis. xilobal. cassief. asari ro. absin. amomi. omniū. xij. ʒ. ix. M. quātum sufficit. datur in modum nucis ponticæ parue cum tep̄.

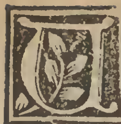
¶ Unguentum ad serpiginem.

¶ Unguentū valens serpigini τ impetigini τ elephātie. ℞. aloes. litargiri. arsenici. aurip̄. argēti viui. tartari. mastiē. olibani. cimini. sulphuris viui. picule. axūgie veteris. q. s. postea vnge ad solem vel ad ignem.

¶ Unguentum menficum.

¶ Unguentū menficū ad morpheā et lepre palliationē. ℞. succi lapacij. acu. succi enule. succi consolide ma. et succi mente τ ciclaminis. aā. ʒ. ij. nitri. tartari. boracis. cristalli. corallí albi. sulphuris. aā. ʒ. j. argenti viui: aloe. aā. ʒ. ß. nigelle albe. sanguinis leporis. olei frumēti. aā. ʒ. iij. farine lupinorum. dragagnati. ceruse. gerse. serpentarie. pinguedinis medullarum ossium galline. sinapis al. aā. ʒ. ij. confice cum vnguēto ci. vel pinguedine vel oleo cuꝫ quo succus fumiterre. et lapacij. τ enule. coquatᷓ ad succorum consumptionem.

¶ De variolis τ morbillis.

Variole et morbilli sunt de genere infectionum et vniuersaliū egritudinum. vniuersales enim egritudines τ inficientes sunt morphea. serpigo. lepra. variole. τ morbilli. Uniuersales τ non īficiētes: vt fe. īficiētes τ nō vl'es. vt nolimetāgere. nec īficiētes. nec vniuersales: vt ꝑticulares egritudies. variole aūt τ morbilli sunt de genere apostematū. ¶ Sed apa quoddā est frigidū. quoddā calidū. τ iterum aliud simplex. aliud cōpositū. et est simplex vt flegmon. cancer qui ē ex mel'ia adusta. τ sclirosis q̇ est ex melancholia simplici. et est apostema compositū ca. vt variole. morbilli. ignis ꝑficcus. carbunculus. antrax. Hoꝝ apostematū ca. cōpositoꝝ que sequūtur febres τ comitātur eas: curas noīat Auic. pestilētiales. fiūt ex mala crisi: qm̄ nascuntur ex materia ꝯclusa. τ talia nō sunt nisi hi tm̄ duo scꝫ variole τ morbilli. Quedam ꝟo sunt cause febriū. τ ea sequūtur feb. vt cancer. τ reliq. τ eis ruptis febris soluit̄: sed fe. apostemata hoc antecedit acuta. Nascūtur aūt ex humida materia cōclusa τ nō ex quacūqꝫ materia sed turbida: vt sanguine turbido. vnde nascūtur variole potius in pueris τ in nō mūdificatis τ omittentibus flōmiā. Fiūt igit̄ ex dispositione san. ꝓpiqua putredini: cū in eo fit ebullitio extranea: cuꝫ natura mūdificat interiora corꝑis: vt expellat materiā malā venenosam ad exteriora. vn̄ vulgus asserit tales nūq̄ fieri leprosos. τ potest esse si natura cōplete materie illaudabilis faciat expulsionē oīno crisi imꝑfecta. Interdū aūt fiūt ex multitudine corruptionis materie ex repletione sang. Unde fiūt magis in egritudine sanguinea: sicut in sinocha τ in flatu austrino. vel cōmutatione venti ad austrū. τ in etate q̄ est magis ca. τ hu. sicut infantia. τ interdū ꝓpter cibos fil'is cōpl'onis. maxime cū medicina ca. accipiat̄ suꝑ eos. τ plerūqꝫ aduenīūt in adolescētib⁹. τ tertio in iuuenib⁹: τ magis in vere: qm̄ tūc natura magis mūdificat corꝑa. hn̄t autē diuersos colores ꝫm admixtionē alterius hu. cū san. corrupto. vn̄ q̇daꝫ sunt albi. quidā crocei. quidā rubei. quidā virides. quidā liuidi. quidaꝫ nigri. τ q̄to magis ad nigredinem accedūt: tāto peius. ¶ Dicim⁹ auteꝫ ꝙ hoꝝ morboꝝ q̄ttuor sunt species. Una in qua pustule al. sunt τ ad putredinē veniūt: vocaturqꝫ scora. τ fit ex fl'ate tūc apa qd̄ salsescit. τ scd̄a ē ī qua pustule sunt minutissime τ ru. τ d̄r ꝓpe morbill⁹ vel veterana. τ fit de fl'ate salso τ co. vel san. qui est frequētius in pueris τ in fil'ib⁹: sed maculosa est hec d̄ria. Dicim⁹ aūt ꝙ inter variolas τ morbillos d̄ria est ꝫꝫ formā τ materiā: eo ꝙ variole sunt magne. τ qm̄ a materia sūt colerica. Un̄ noīat̄ ab Aui. variola hui⁹ gn̄is variola colerica. τ est minor morbillus q̄ variola: q2 morbill⁹ nō ꝑtrāsit cutē. Uariola eminētiā facit. accidit aūt hec spēs frequēti⁹ pueris gn̄at ꝫ tꝑe mēstruoꝝ vel nutricis in vtero mēstruali san. nō hn̄ depurato. Uel qui post tp̄s natiuitatis lacte nutriunt̄ corrupto. Tertia ē in q̄ pustule grosse nigre. iiij. vl'. v. in corꝑe apparēt. hec ceteris est ꝑiculosior ꝓueniens ex mel'ia innaturali et in acutis fe. in quib⁹ adurūt̄ hu. diciturqꝫ pustula. Quarta spēs d̄r lēticula. τ est nigra τ magna τ in modū lenticule fit. q̄nqꝫ cū fe. vt ī sinocha. q̄nqꝫ sine fe. fit aūt hec passio q̄nqꝫ ex aere pestilētiali cibis corruptis τ excessiōe

iuxta patientē ꝓpter resolutū fumū cū sint de gñe inficiētiū. ¶ Nota ꝙ in senib⁹ nō accidūt nisi ex supabundāti mā ꝛ rarissime. ¶ Signa autē variolaꝝ āteꝙ veniāt hec sūt. fe. fortꝫ ruboꝛ oculoꝝ. doloꝛ ī gula ꝛ ī pecto re tussis. pꝛurigo in narib⁹. sternutatio. pūctura in supficie coꝛpis. Ueniūt aūt hec accidētia magis in superioꝛibus coꝛpis: qꝛ san. nutriens illa mēbꝛa calidioꝛ est: vt dic̄ ysaac in vꝛinis. ꝛ hoc manifestatᷓ p doloꝛē pectoꝛis. ꝛ tussim. ꝛ siti a. Et dicitur variola a varietate coloꝝ. qñꝙ interdū fiunt ru. interdū albe. interdū citrine. interdū virides. interdū violacee. interdū nigre. sed vt diximꝰ ꝓut declināt ad nigredinē sunt deterioꝛes: ꝛ interdū efficitᷓ vox pa. rauca. Moꝛbillus aūt exponitᷓ moꝛb⁹ minutus. Opoꝛtet aūt vt caueāt a frigoꝛe ꝯcludente materiā ꝛ cōgelāte. Et post apertionē variolaꝝ accipiātur calida dissoluētia materiā: et nō apponantᷓ repcussiua. Conueniēs ꝗ̄ est vt accipiantᷓ succi maratri ptes due. succi lapacij ps tertia. ꝛ cū istis succis distēperetᷓ oxiza. ꝛ ꝓpinetur. Et detᷓ medicina cōposita ad idem. ℞. ficuū siccarū. lētis mūdate. añ. ʒ. x. lacce. dꝛagagāti. maratri. añ. ʒ. v. oīa coquantᷓ in lib. j. aque quousꝙ sumantᷓ partes tres. deinde cola et mitte. ʒ. j. croci. ꝛ si apponatᷓ ʒuc. melius erit. ꝛ istud exbibeatur mane et sero. postꝙ aūt egresse sunt variole opꝫ vt expectem⁹ maturationē ꝛ consumptionē ad saniē. Et nō oꝫ variolas deponi p aliqđ emplm extrapositū: ne foꝛte redeat ītus materia ad coꝛ: ꝛ inducat cardiacā ꝛ moꝛtē. Sꝫ fit summū studiū in ꝑseruatiōe a frigoꝛe. ꝛ a medicinis ꝛ cibis frigidis. In his eñ maioꝛ erroꝛ. Cū ꝗ̄ maturauerint intēdim⁹ circa materie resolutionē ꝛ desiccationē cū farina rl si. milij. oꝛdei ꝛ fabaꝝ. Interdū aūt rūpuntᷓ cū acu aurea: ne sanies coꝛrodat mēbꝛū. ꝛ exsiccetᷓ hūoꝛ fluens ꝛ postꝙ exsiccate fuerint ꝛ inceperīt desiccari. tunc expetit farina addito croco. Et qñꝙ cōtingēte vlcere post variolas: cōfert vnguētū vt ī lepꝛa. ¶ De dieta eoꝛū dico si tolerauerit v̾tus dū natura est intēta in expellēdo oīno nutriēs est ꝓhibendū eadē cā q̄ ꝓhibetᷓ nutriēs in statu. Sꝫ cū expulse fuerint variole: ꝛ maxie cuꝫ iā exsiccentᷓ: tūc possunt permutare regimen nutrimēti ad cibos laudabiles sicut est caro edulina. pullina. perdicū. ꝛ vinū subtile al. limphatū: ꝛ hoc si fe. nō fuerit. Stante autē fe. regantᷓ cū ptisana. lactu. amigđ. De flōmia autēꝫ dico si fuerit replō vlis valde fiat anteꝙ egrediantᷓ variole. ꝛ si ꝓcedat flōmia vltra quartū diē. postꝙ aūt ꝓcedūt q̄ttuoꝛ dies oꝫ vt euacuentᷓ. nō flōmia: sꝫ trahatᷓ materia ad exterioꝛa. ¶ Item variolarū quedā sunt salue nō interficiētes. q̄dā moꝛtifere oīno. q̄dā medio mō: q̄rū exitus est velox ꝛ cita appitio. et in egressione illarū alleuiatᷓ infirm⁹ ꝛ cū egrediuntᷓ cito maturātᷓ. he maxime male sūt cū accidūt: qꝛ accidit cū eis sincopis. Malū aūt in vltioꝛquarū maioꝛ ps delitescit intus: minoꝛ v̾o appet extra. ꝛ cū est sincopis frequētia. Euēt⁹ aūt sincopis ē ꝓpt materie reditū ad interioꝛa: maxie ad ꝓpinq̄ coꝛdi cū euapoꝛatiōes ex ea resolute penetrāt ad coꝛ ꝛ impediūt ei⁹ motū. Et fit interdū ꝓpter frigiditatē aeris obuiātis variol. ꝛ replētis materiā. Interdū fit ꝓpter rem frigidā interi⁹ sumptā: sicut aq̄ frigida ꝛ aq̄ niuis magis. Et interdum ꝓpter multitudinē maliciose materie. Et interdū ꝓpter multā calefa

ctionē ex cooptura: quare rarificaẗ corpus multū. ⁊ resoluiẗ materia. et redit ad interiora: tūc opꝫ vt odoret infirmus camphorā viol. sandalos ro. ⁊ filia. Et si nō cessauerit ꝓpter h' sincopis nō erit excusatio qn exponamus corpꝰ aeri frigido. Et lꝫ dixerimus ꝙ calida cōueniētia sunt expellētia materiā ad exteriora in variolis. oportet tñ scire ꝙ qñqꝫ in exitu illaruꝫ augmētatur fe. ⁊ inflatio: oportet tūc abstinere ab his medicinis quales diximꝰ. donec cessauerit hec dispositio: ⁊ maxime qñ lingua exasperaẗ ⁊ denigraẗ. Et sunt q̄daꝫ mēbra que opꝫ p̄seruare a nocumēto variolarū: sicut oculi. supcilia. nasus. pulmo. et intestina. et guttur. Oculi eñ interdū vlcerantur ꝓpter variolas. ⁊ iterdū corrūpunẗ oino. ⁊ destruiẗ visus. Cum aūt vlceranẗ superiora nasi: coartātur interdum motus: ⁊ ꝓhibeẗ olfactus. Tūc etiā cum vlceraẗ mery siue ysophagꝰ ꝓhibetur infirmus deglutire cibū. et interdū fiunt illa vlcera perniciosa. Cum autē vlceraẗ pulmo ꝑuenitur ad maliciā interdū anhelitus. interdū ad ptisim ꝓpter variolas. Cum vlcerātur īestia perueniẗ ad fluxū vētris. q̄ est difficilis curationis. et interdū mortalis. Oportet ḡ anteq̄ egrediaẗ variole vt p̄seruētur oculi per medicinā que confortat substantiā oculi cōsiderato prius ꝙ nō sit plenitudo humoruꝫ vniuersalis multū. q2 tūc dicit Gal. medicatiōeꝫ nō recipit infirmꝰ pleno existēte corpore. Sanguine multū abundante detrahaẗ a ꝓncipio ꝑ flebothomiā. deinde mittaẗ in oculis aqua coriādri vel ius oliue. ⁊ meliꝰ ē vt clisterizetur. ⁊ si nō habētē instrumēta: aq̄ decoctiōis mittaẗ in oculis. vel melius. Decoquaẗ coriandrū ⁊ sumac in aqua. ⁊ postea coletur. ⁊ colature addaẗ cāphora ⁊ aqua pura illa mittatur in oculis. Et si post hmōi non cessauerit nocumētū oculoꝝ emergētibꝰ variolis cōmisceaẗ aque p̄dicte succus feniculi. vel rute. vel v̄bene. vel fragarie in ꝓportiōe subdupla: vt fiat in p̄te dissolutio ⁊ iijciaẗ. Et oportet vt caueatur a potu vini: qm̄ vapor vinosus resoluit hūores capitis. ⁊ hu. dissoluti currūt ad membra ꝓpinquiora: ⁊ magis ac magis dolēt. Supiora nasi oportet vt preseruētur ꝑ medicine frigide odorē: sicut est odor cāphore. sandali. viole considerato ꝙ nō sit plenitudo vl'is. Si circūdēt os: lauetur cū muscillagine psilij ⁊ ꝫuc. vel succo foliorūꝫ oliue inūgatur. Guttur aūt sic p̄seruatur. Gargarizētur succū maligranata. succū moroꝝ vel dyamoron cum aqua decoctionis ro. corticē. malorū gra. balau. Pulmo aūt difficilis est preseruationis: quia emplastra exteriora nociua sunt: ⁊ frigida interius sumpta sunt timorosa. potest tamen dari hec medicia absqꝫ timore. Semen lactu. scariole. papaueris al. balau. bulliant in lacte. M. ⁊ detur in mane ⁊ sero cocleariū. j. Detur succꝰ citoniorum. prunoꝝ. Et prior medicina potēter ꝓuocat somnū: ⁊ est cōferēs in hac egritudine. preseruanẗ aūt intestina cum ꝫuc. ro. anteq̄ vlcerentur. Et cū fuerint vlcerata et fluxus in effectu: ⁊ cadit virtꝰ propter fluxum: stringere oportet cum dyacodion vel athanasia distemperatis. cum succo plantaginis. Et si non timeatur casus virtutis: sufficiunt ad id trocisci quattuor magistrorū. et trocis. de spodio. Et dico ꝙ si sint sine febre: et corpora plectorica: et fortia ne incurrant leprā. vel dissinteriā vel aliud incōueniēs. purgeẗ

cōpetenti medicina. et sumāt tyriacā vel mitridatū. et vngant defors vnguētis lepre. et comedant ca. tēpata et hu. vt amigd. ficus siccas. et q̄ ante diximꝰ. Si pueri sunt: ligentur brachia ne pro nimio pruritu scalpētes incōmodū incurrāt. In pueris ꝯtingunt variole ex īpuritate san. menstrualis. sed q̄busdā tardiꝰ. q̄busdā citius. ꝓpter etiā supfluitatem san. īpuri: et ꝓpter supfluitatē nutrimēti indigesti siliter ꝯtingūt. Et, hꝫ q̄sdā cū sunt ru. coloris: dicunt variole: et cū citrini morbilli: si nullā faciāt eminētiā in cute: sed maculas tm̄ dicuntur score: hi curantur si balneent cū aqua decoc. lētiū. Serum potatum optime variolas expellit. Uetule ꝓuinciales dāt purpurā combustā in potu. habet em̄ occultā naturā curādi variolas. Siliter pānus tinctus de grano. vtant dulcibꝰ. vitēt acria et salsa. bñ custodiant a frigore.

¶ De venenis. et primo de genere.

Venena sunt de gn̄e rerum interficientiū et destruētiū cōplexionē et cōpositionē. et interdū inducentiū solutionē ꝯtinuitatis. Uñ egritudines que accidūt ex venenis sunt de egritudinibus ꝯueniētibꝰ et nō ꝓpriis. Sed interdū fiūt ꝓpter venenū interiꝰ sumptū. et interdū ꝓpter exterius aduenięs: sicut ex morsu venenosoꝝ aīaliū et pūctura eoꝝ. Et dicemus q̄ spēs veneni sūt due. aut em̄ faciunt opationē p qualitatē: siue p complexionē aut pūtutē fluentem a tota specie. Unde Aui. Uenena suā operationē cū sua qualitate que est in eis tm̄ faciūt. aut cū tota substantia et forma. vel cū qualitate tm̄. Sꝫ id quod operat qualitate, diuidit. aut em̄ opat p caliditatē aut p frigiditatē. p caliditatē duobꝰ modis: q2 aut erit calefaciēs corrodēs. vel putrefaciēs et corrūpens. et sic interficiens vt lepꝰ marinꝰ. aut calefaciēs et inflāmās: vt euforbiū: ellꝰs. Siliter duobus modis venenū fri. operat. aut stupefaciēdo aut infrigidando: sicut opiū. aut oppilādo vias anhelitꝰ: sicut plūbū vstū. Qd̄ aūt opat a tota specie est deteriꝰ et citius interficiēs. cuiꝰ exemplū est napellus. et gūmi eius. et fel leopardi. et venenuꝫ tyri serpētis. ¶ Et sciendū q̄ nocumētū qd̄ operat ex venenis frigidis narcoticis interdū est debiliꝰ: interdū fortius. Cum em̄ cor fuerit calidias resistēs eis: eoꝝ effectꝰ est debilior. et ita in calidioribꝰ nocumētū minus ē ex pte. Cūq3 caliditas vincēs sup arterias fortius attrahit illud: fit nocumentū ex eis fortiꝰ: et maxime apud horas ꝯstrictiōis arteriarū. Siliter est de veneno ca. q2 cor calidius fortiꝰ resistit ei et resoluit eū. sed inq̄tū arterie attrahūt illud fit nocumentū fortiꝰ. ꝓpter illud dicit Gal. q̄ napellꝰ interficit hoīes et nō turdos. et hoc ꝓpter stricturā membrorū: sed in hoībꝰ velociter ꝑuenit ad cor ꝓpter amplitudinē meatuū. Uirtus aūt fluēs a tota specie veneni sibi respicit signatā materiā quā corrūpit: sicut signatā materiaꝫ a q̄ patit. Refert tm̄ Aui. q̄ anꝰ quedaꝫ assuefacta est ad vsum napelli sumēdo in ꝑncipio rē ꝑuā de napello donec sic assuefacta est ad esum napelli qd̄ non nocuit ei. Et Ruffus dicit q̄ puella quedā nutrita fuit cū venenis vt interficerent per eaꝫ reges q̄ cum ea coirēt. et peruenit ad tantam dispositionē in venenositate vt saliua eius interficeret aīalia cū ad eaꝫ appropinquarēt. Et aliq̄ inueniunt dixisse venenū quoddā esse caliduꝫ. et quoddā frigidū. et quoddā siccuꝫ.

ꝛ quoddaꝫ humidum. Et ꝙ venenū quoddam humidum sit probant per exemplū Gali. de quodam quem serpēs momorderat in somno. Cuꝫ aūt a sōno debuit excitari ꝛ tractus esſꝫ ꝑ manū remansit caro corrupta ꝛ putrefacta suꝑ terram. ꝛ ossa denudata abstracta apparuerunt. vñ ex putrefactione oculta ꝛ facili solutione probat venenū esse humidū. ꝛ ex hoc genere ſm alios videtur esse argentuꝫ vi. qḋ solum humidum in quarto ſm quosdā esse perhibetur. Quoddam aūt siccū esse ꝓbatur ꝑ hoc ꝙ exsiccādo ꝛ dissipando interficit. ꝛ in genere veneni calidi ſm ysaac est venenū tyri. ꝛ ex genere veneni frigidi est venenū aranee ꝛ scorpij. Et quēadmodum venenū calidū resoluit hunidi tatē cordis ꝛ dispgit calorem ꝛ spiritus in aduentu ipsius. sic venenū frigidū coagulat humiditatem in ipso ꝛ congelat spiritus. ꝛ signū eius est ꝙ mortuis ex veneno frō īueniť sanguis coagulatus circa cor: ꝛ in ipso corde. Venenosa q̄dam interficiunt statim infra tres horas q̄dam nō statim sed post tres dies. q̄dam post annum. q̄dam medio modo. Et de pͥmo modo sunt basiliscus. armaria. aspis surda expuens: qꝛ sputo interficit. ꝛ regulus. ꝛ est regulus serpēs in Nubia duaruꝫ palmaꝝ adurendo interficiens ꝑ loca ꝑ que transit. vnde circa foramen suum herbe non crescūt: ꝛ interficit aues sibi appositas visu. ꝛ acutum caput hꝫ ꝛ est viridis coloris. ꝛ visu interficit ꝛ auditu. qꝛ audiens sibilum ipsius moritur. ꝛ interficit etiam pꝰ contactum alicuius corporis medij sicut dicit Auice. qꝛ miles tetigit cum lancea ꝛ mortuus cecidit. ꝛ talium non est cura propria: nisi statim abscindatur membrū tactum vel aduratur si est possibile cui accidit. ¶ Diximus species veneni in genere veneni a tota specie: aut a virtute complexiua calida vel frigida. Et forte autores non rememorati sunt veneni sicci aut humidi. quia siccum calidum sequitur: ꝛ humiduꝫ frigidū. aut qꝛ cura eadē aut similis esse videtur. Dicimus igitur ꝙ venenum qḋ a tota specie est venenum in quacūqꝫ paruitate sumptū ita etiam vt sensum subterfugiat interficit. qḋ arbitrantur q̇dam ex eo accidere ꝙ venenum a virtute attractiua attrahitur ad venas ꝛ arterias: ꝛ sic peruenit ad cor. ꝛ interdum deficit. Sꝫ dicimus ꝙ venenū qḋ ē a tota substātia venenuꝫ cū interiꝰ sumitur quālibet humiditatem sibi obuianteꝫ cōuertit in naturaꝫ veneni. ꝛ sic augmētatur materia venenosa donec quantitate sua interficiat. ¶ Sꝫ est q̄stio de veneno quomō ad cor tendat: an tractu cordis eo ꝙ īter ꝯ̄ria fit actio ꝛ passio. ꝛ homo ꝛ huiusmodi aīalia vltimentur in natura siue cōplexiōe cui debetur vita. ꝛ patet qꝛ saliua hominis ieiuni est venenū serpēti sicut ecōuerso. qḋ patet qꝛ vipa cum coit cū pisce deponit venenū in littore in lapide. ꝛ rediēs a coitu reassumit ipsum. ꝛ hᵒ ne interficiat piscem suo veneno. aut trahitur tanq̄ imꝑfectū vt resoluat ꝛ defendat mēbra dispgēdo ꝛ ponēdo ipm̄ fumū ꝛ vaporē. aut rapitur a spūbus īfectis: obuiātes em̄ veneno inficiuntur ꝛ inficiūt alios. ꝑ continuitatem venarum ꝛ arteriarum quousqꝫ ꝑueniāt ad cor. aut sui presentia retrahētes cor interficiūt. aut ipm̄ venenū petit cor tanq̄ imꝑfectū ꝑfectum. vt a quo perficiať. vt ignobile nobile. Ex hoc em̄ appetitu ē honor ꝛ saluatio. aut expellitur ab ipsis membris ad cor dum nitūtur expellere. Impellunt ad interiora

vnde deambulat venenuз ⁊ occupat loca quousq̧ ad cor ascendat. aut cū sit inficientis nature inficit quodlibet sibi obuians ⁊ cōuertit in naturaз veneni. Diximus supra effectū veneni calidi iuuari a cōplexione calida ⁊ tardari a cōplexione frigida. similiter in effectu veneni frigidi ecōuerso qm̄ inuenit iuuamentū in cōplexione frigida: ⁊ similiter tardationem in cōplexione calida. Electio aūt ⁊ attractus similiter in medicina repitur ex parte similis. forma enim appetit materiam sibi conuenienteз quapropter ꝓhibet medicinas esse d̄ genere veneni maxime: cū non alterent a corpore. ⁊ sicut tractus in medicina est ex parte p̄ncipij formalis sic interfectio in veneno. Q̄dāз em̄ venenū interficit a sua forma ⁊ sic videt ꝙ venenū ⁊ medicina ꝯuenientē ⁊ similē habeāt opationē. maxime cū medicina infectos humores sua electione possit expellere. Sed si daret frigidū cū contrahat ad mediū ⁊ sua forma habeat attrahere attrahet interius duplici virtute ⁊ forma ⁊ complexione. q̄ȝ ex parte vtriusq̧ erit ꝯ̄actio. Similiter in veneno frigido si det medicina erit cōtractus fortis a medicina. ⁊ attrahet frigidū vltimate ⁊ totū inuincibile fiet venenū q̄re erit coagulatio. ⁊ colleatio inuincibilis. Similiter si exhibeat calida medicina i veneno calido fiet attractio fortis ⁊ cōiūctio ⁊ dissolutio erit maior. q̄re iuuabit virtus veneni ad cōsumptionis accelerationē q̄re medicina solutiua erit incōueniēs. Item cū inter ꝯ̄ria currat actio ⁊ passio directa ⁊ in simplicibus rectior sit ꝯ̄rietas q̄ȝ in cōpositis videt ꝙ medicina simplex magis cōpetat q̄ȝ tyriaca Et dico ꝙ ꝓpter nobilē compositionē artificialē maiorem hз efficaciaз ⁊ virtutem quā recipit a q̇nto. ⁊ resistit forme q̇nti in veneno q̄ in cōpositione ⁊ cōiunctione infundebat supra debitā materiā ꝓportionatā q̇nto innato. Cum em̄ ponit caro tyri i tyriaca ⁊ spoliat cute tyrꝰ ⁊ amputātur extrema tyri prius tñ verberati ⁊ agitati cuз vrticis ⁊ virgis vt diffundat venenū ad extrema: tunc remanet caro laxa rara ⁊ spōgiosa. ⁊ ex parte forme hз attrahere. ⁊ ex p̄te vacuitatis cōbibere. ⁊ a virtute hз consumere ⁊ destruere sp̄m. ⁊ in leprosis ⁊ in venenosis cito attrahit ad se venenū. ⁊ iterū ex parte forme qm̄ venenū est forte ad id ip̄m vt materia imp̄fecta. Sed sic videt venenum remanere in corpore sз caro hз virtutē resoluēdi ip̄m ⁊ cōsumendi ⁊ disponēdi ip̄m fumū ⁊ vaporē. Sз videt melius vt dicamus virtutē oīno ip̄з ⁊ disp̄gendi ⁊ destruēdi a forma cōseq̄nte sp̄ēm. ⁊ talis destructio nō ē opatio materialis: q̄re nec resolutio nec simile sз oīno finitio venenositatis ⁊ destructio. Et dico ꝙ talis v̄tus iuuat p̄ cōpositionē ⁊ adiunctionem sp̄ērum facientiū ad ideз. vñ crescit eius v̄tus ⁊ multiplicat. vñ hз fortiorē opationē q̄ȝ si essз simplex. Et dico ꝙ supra formā artificialem recipit formā meliorē a q̇nto p̄ mixtiōēз virtutū iunctaꝝ. vñ virtus ex materia multaꝝ virtutū ⁊ celo fortior longe est simplici nec em̄ simile venenū est. quoddā est venenū ꝓprie vni mēbro vt cātarides vesice. lepus marinus pulmonis. ⁊ quoddā est totius corporis vt opiū. ⁊ vnicuiq̧ medicamen appropriauit natura.

¶ De signis ꝯplexionis veneni ca.

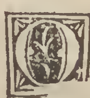
Oportet aūt singuloꝝ sp̄ēs venenoꝝ p̄ signa ꝓpria cognoscere. Si g̃ accidit huiusmōi dispositio corpori

q̄ fit q̄ſi mordicatio ⁊ pūctura ⁊ inſciſio ⁊ calefactio ⁊ pūctiones in ſtomacho ⁊ in inteſtinis tortiones et rugitus ⁊ nauſea ⁊ vomit⁹. q̄n̄q̧ ſubito frigeſcūt ⁊ ſubito caleſcūt deficiūt ⁊ ſincopizāt. ⁊ q̄n̄q̧ reſoluūtᷓ i calidū ſudorē q̄n̄q̧ in frigidū ⁊ de vno colore mutanᷓ in aliū. ⁊ aliq̄n̄ tepeſcit et faſtidit oīa: ſigna ſunt autᷓ oīa aut q̄dam veneni calidi corrodētis ⁊ putrefaciētis vt arſenicū. argentū vi. Cum ḡo euenit natura huius diſpoſitionis q̄ſi inflatio vehemens ⁊ multitudo ſudoris: rubor oculoꝝ: anguſtia: ſitis ſignificaᷓ q̧ venenū ē calidū ſ3 nō putrefaciēs vt euforbiū.

❡ De ſignis ꝯplexiōis veneni fri.

Si autē accidat ꝓfunditas ſomni ſtupor ⁊ frigiditas ⁊ alia ſigna preter arſuras ⁊ pūctiones ſignū eſt veneni frigidi narcotici vt eſt opiū. Si aūt cōtingat caſus virtutis ⁊ ſudor fri. ⁊ ſincopis: ſignū eſt q̧ venenū eſt a tota ſubſtātia vt eſt napellus. q̄n̄q̧ autē cognoſcitur ſpēs veneni odore totius corporis. Interdū ex odore oris tm̄ cū eṁ alteratur venenū ītra corpus pars eius ponitᷓ in vapore q̄ egrediēs ad exteriora reddit odorē veneni cū non alterari oīno poſſit interdū aūt euomitur ꝑ os ⁊ cognoſcitur ꝑ saporē ⁊ odorē. Sūt aūt diſpoſitiones ꝑ quas cognoſcimus cū nō ſit euaſio poſt venenū ſumptū. et eſt poſt cognitio hec q̄ accidit infirmo ſincopiſ ſudor frigidus ſemiclauſio oculoꝝ ⁊ tunc nō ſpatur ſalus vt dicit Auic. Alia eſt diſpoſitio hec q̄ rubent oculi: egreditur lingua: cadit pulſus: fit ſudor frigidus: ⁊ hec diſpoſitio ſignificatiua ē mortis: min⁹ tm̄ mala priore. Item q̄n̄q̧ aſſumitᷓ venenū in corpore ꝑ potum aut cibū ⁊ cognoſcitur ꝑ arſurā: erectionem ſpaſmū: tumorē in digito vel vngue tunc mortale eſt. Similiter ſi ſaliua effluit ⁊ labia formicauerint: ⁊ in lingua fuerit ardor: ⁊ duricies in dentibus. ⁊ ſi ad ſtomachū venit: gemunt anguſtioſe: ſudāt: vomūt: inflantur: colores mutātur: rugit vēter: ⁊ arſura eſt in precordijs: oculi obtenebrauerint oportet ſuccurrere: alioquin moriuntur.

❡ Cura veneni aſſumpti intra.

Oportet aūt ſuſpicantē ⁊ timentē nō tradere obliuiōi aut nō reminiſci ⁊ nō cauere medicatione ſollicita vt vtatur regimine duplici. ⁊ eſt primū defenſio cū cautela. ⁊ ſcdʒ deſtructio cū virtute. ⁊ defenſio cū cautela ē vt ante vſum cibarioꝝ vtatur reb⁹ reſiſtentibus ⁊ diſcernentibus: tū ante ſe poſitis vt lapides precioſi excellētis virtutis ⁊ cornu ſerpentis q̄ſ ſudat in aduētu veneni. Caueat etiam ne accipiat ꝯria aut diſſimilia in cibis diuerſorum ſapoꝝ ⁊ vitet abominabilia ⁊ fetentia. Et ſi cōſuetus eſt ante cibū potare aquā frigidā ꝯrios ſapores diſcernet in cibis. Caſtanee cū ficubus ſiccis ⁊ ruta ⁊ auellane āte cibū ⁊ nuces virides cū ruta ⁊ calamentum cū vino preſeruāt. Similiter confectio q̄ recipit baccarū lauri. terre ſigillate. ana. ʒ. tres. da cū. ʒ. tribus mellicrati in modū auellane venenū adueniens expellit. Similiter ſanguis leporinus ante cibū confert potatus poſt venenū paꝝ. Q̄ſ ſi venenū fuerit aſſumptū q̄ſ ꝑ ſigna dicta manifeſtatur: ſi ſciri poterit cuius fuerit q̄litatꝭ citi⁹ ei occurreᷓ ſtatim aūt debʒ ꝓuocari vomit⁹: ⁊ ī vomitu ſapor ipi⁹ ꝑcipieᷓ aut ipius liq̄re. q̄ ſi vnctuoſus fuerit ⁊ aboīabilis odoris rana marina fuit vel lep⁹

marin⁹. Si coagulat⁹ sanguis ē bo
uinus. Opium fetore discernitur. co
lore cerusa vel gipsu͡z. Incitetur igi
tur vomitus cum oleo ⁊ aqua calida
vel melle vel oleo de aqua⁹ et ane-
to. Qꝫ si arsura ⁊ dolor cessauerit ꝓ-
pter vomitum certificatur mundifi-
catio stomachi. tunc detur lac vel se-
rum. vel detur tyriaca cum vino d̄co
ctionis rute. vel aliud competens.
Nutriatur rebus calidis ⁊ vnctuo-
sis sicut ficubus. auellanis. vuis pas
sis. iure galline. agni annualis. edu-
li. piscibus grossis. Et si ardeant in-
testina purgentur vel clisterizentur
post bibat ius galline cocte ad disso
lutionem. balsamum detur cum lacte
mulieris. arsuram enim ⁊ dolorē re-
mouet. Similiter tyriaca maior ⁊ h̄
facit tribus modis: aut resoluendo
venenum ⁊ ponendo fumum ⁊ vapo
rem iterū expellit a principalib⁹ mē
bris: iterum membra principalia ea
conforantur. vnde melius expellūt.
vnde valet ꝯ venenum potatum ⁊ cō
tra morsus. ⁊ etiam accepturū defen
dit. Si est punctura ponatur super
vulnus ⁊ ꝑmo def tyriaca vel metrī
datum eius viccaria. cum autem po
nitur supra vulnus cum exsiccata fu
erit ponitur alia. Tyriaca bona data
galline interficit ea͡z. ⁊ si datur lactu
cella curatur. quantum eni͡z tyriaca
desiccat⁹ tantum lactucella humectat
Septem aūt sunt herbe que dicūtur
eq̄pollere tyriace scilicet herba per-
forata. vicetoxicum. enula. rafanus.
diptānus. cornuceruinum combu-
stum. aristolo. longa ⁊ rotunda lactu
cella venenum destruit. lac aute͡z asi
ne multum valet contra venenum.
Similiter testiculi vrsini. similiter
os de corde cerui. similiter testicu-
li vrsini ⁊ arietini comesti. Oportet
autem vt in specie veneni cuiusmō:

est toxicum napelli. ⁊ similia vt non
moretur medicus donec venenum ꝑ
ambulet in toto corpore: ⁊ eius cor-
rumpat humiditates. Uenena que
sunt in virtute compressiua non cu͡z
velocitate interficiunt vt dictum est
Ueruntamen vtrorunqꝫ curatio est
vomitus. ⁊ sit leuis vomica medici-
na que iuuet natura͡z in expellendo.
Fiat ergo vomica medicina ex deco
ctione se. rape. se. aneti. vel ex deco-
ctione aque ⁊ butyri cum sale. Dicit
Auic. ꝙ stercus galli cum velocitate
prouocat vomitum veneni. Et si na
tura veneni declinat ad īferiora ma
gis confert clistere. oportet aūt vt cū
fuerit venenu͡z a tota specie vt dētur
medicine que ꝯtrariātur illi veneno
ſm totam speciem sicut est tyriaca ⁊
oportet vt preparet̄ cum medicinis
habentibus virtute͡z resoluendi spe
ciem veneni. Dentur ergo tyriace. ʒ.
due vel tres. cum vino decoctionis
rute. genci. saluie castor. mente. bac
carum lauri. ⁊ hoc fiat tribus dieb⁹
continuis. resoluit ⁊ sudorem prouo
cat ⁊ sic liberat. Et vulgus dat allia
ad resoluendum venenū. ⁊ non incō
uenienter. Auic. Est aūt annotandū
q2 qd̄ bibitur contra venenū aut frā
git acumen veneni: aut resoluit sub-
stantiam eius: aut q̄rit exitum sub-
stantie veneni vt terra sigill'. aut op
ponitur qualitati eius vt potare al-
lium cōtra morsum scorpi. cum vino
Quicūqꝫ sumpserit venenum bibat
aquā calidam cum alumine ⁊ vomat
⁊ post bibat lac multum ⁊ tūc vomat
⁊ h̄ sepe fac post vomitū fac clisteria
vel da qd̄ soluat ⁊ vomere faciat. Et
da de h̄ qd̄ ℞. baccar lauri. ʒ. ij. terre
sigill'. ʒ. ij. ⁊ yreos. cōfice cū oleo ⁊ sit
dosis ei⁹ auellana. j. ⁊ terra sigill'. sūp
ta cū vino ī ꝑncipio id̄ facit. ⁊ da syr.
prass. cū ru. vl' da galb. se. ʒ. iiij. mir. ʒ

vnam cum vino dulci. vel da stercus galli statim in potu. Et si post vomitu3 inflatur da aquã niuis vel aquã ro. infrigidatam ꝛ vomat. ꝛ moueatur ꝛ non dormiat. verba sunt Auic.

Sermo in venenis particulariter.

Locuti sumus in speciebus veneni ꝛ earum medicatione generaliter. dicam⁹ nũc particulariter de quibusdã communibus artificialibus quomodo fiunt ꝛ quomodo egritudines accidẽtes ab eis curantur. ꝛ abstineamus a venenis occultis q̃ non sunt manifesta, ne virus in angues adijciamus: aut doctrinam pniciosam tradere videamur. Sunt igitur quedã venena vsualia quorũ quia sunt vsitata ignorare curam pniciosum est. et de talibus q̃dam sunt mineralia: vt argentum vi. arsenicum. ꝛ q̃dam artificialia vel artificialiter parata vt argentum vi. extinctu3 vel sublimatum. litargirum. sulphur. plumbum vstum. ꝛ q̃dam sunt q̃ producta sunt a natura sicut terre nascentia vt elleborus alb⁹ ꝛ niger. lac titimalli. scamonea. coriandrum. anacardi. ꝛ q̃m artificialẽ intẽdimus ostendere preparationem de his p̃mo dicamus.

De extinctione argenti viui.

Argentu3 viuum extinguitur cu3 forti admixtione saliue hominis donec dispareat. Et dico ꝙ si pieceris super ipsum aquam feruentem si redierit ad primam dispositionem nõ est extinctu3. cu3 vero non redit bñ est extinctum. ipsum autem argentum viuum vena terre est.

De litargiro.

Litargirum sic fit. Accipitur plũbum: ꝛ funditur in olla ꝛ proijciuntur interius teste alterius olle ꝛ post modum moueatur olla fortiter cum manu quousq; commisceantur teste ꝛ plumbum: postea proijciatur illud totum: ꝛ illud est litargirum. hoc modo preparantur plumbi ad plumbationes ollarum.

De cerusa.

Cerusa aũt sic fit. Fiat fossa in terra: p⁹ claudat circũquaq; muro paruo. deinde accipiantur lamine plumbee oblonge forme quadrangule et ponant ex trãsuerso sup foueã: postmodũ pijciatur in foueã acetum forte bulliet autẽ proiectũ super superficiem terre ꝛ vapor inde resolutus inficiet plumbum. post spacium vero vnius diei vel amplius rade ab illis laminis quod adheret ꝛ illud desicca ad solem ꝛ erit cerusa.

De viridi eris.

Si consimile facis de laminis cupreis absq; desiccatione eius ad solem quod abraseris erit viride eris.

De minio.

Si autem cerusa decocta in olla rudi moueatur cum spatula ferrea: fiet miniu3 sicq; sulphur appellatur Sed tamen sulphur quodda3 est minerale: ꝛ quoddam artificiale. cũ autem acceperis minium ꝛ humectaueris illud in olla cum lexiuia vl' vrina fit plumbum.

De plumbo vsto.

Si autem acceperis sulphur ꝛ auripigmentum ꝛ liquefacias plumbũ ꝛ proijcias super ipsum puluerizatũ ꝛ moueas fortiter vas habebis plũbum vstum. Et dicunt ꝙ si acceperis cerusam ꝛ ponas in ampulla vitrea linita foris luto phico ꝛ facias ignẽ et cooperias quousq; resoluatur rubeus fumus tunc erit minium.

De adzurio.

Et si vlterius calefacias quousq; exierit fumus blauus erit adzurium

notū ⁊ hec oīa homini sunt venena.

ℭ Cura argenti viui.

De singulis ponamus medicationes proprias argentū viuū accipitur interius qñ ꝙ extinctum quandoꝗ non extinctū interdum aūt accipitur interius nō extinctum ⁊ non nocet qꝛ sicut Aui. dicit egreditur ꝑm viam egestionis cum dispositione sua prima. Uerumtamen cum infunditur in aurem alicuius tunc ꝑniciosa facit accidentia primo facit vehementiam doloris. postmodū alienationem mentis. deinde producit ad spasmū. postmodū in vehementiam doloris lateꝝ ⁊ grauedinem. ad vltimū perducit ad apoplexiam vel epilemptiam. ⁊ hᵒ cuꝫ attingat substantiam cerebri ⁊ tunc cadit vel interficit. Accidentia q̄ inducit argentū viuū extinctū vel sublimatū interius acceptū sunt similia accidentibus q̄ facit litargirū. fit eñ pūctura ⁊ corrosio in interioribus ⁊ maxime i iteſtinis ⁊ fit grauedo lingue ⁊ stomachi ⁊ apostematur coꝛ. ⁊ ad vltimū retinetur vrina ⁊ prohibetur eius exitus ⁊ moritur. Et dico ꝙ argentū viuū non extīctū medicabitur melius per clistere qm̄ descendit cū egestione cū dispositione sua prima. Q̄d aūt ē extinctū vel sublimatū melius educitur per vomitū ⁊ hᵒ statim postꝙ̄ sumitur intra qꝛ si traheretur ad intestina excoriaret mēbra q̄bus obuiaret. postmodū autē sunt tres intentiones necessarie. prima ē vt resoluatur si quid fuerit residuū d̄ veneno ⁊ hoc per medicinas resoluētes calorem. Uerbi gratia dentur de mirra. ʒ. tres cū vino calido vel aqua mellis. vel etiaꝫ semen apij. ruta. saluia. castoreum. decoquantur in vino ⁊ illud detur. Secunda est vt confortetur coꝛ sicut per dyamargariton. ⁊ per ceteras medicinas cordiales: vt dicitur in egritudine cordis. Tertia est vt sint vulnrea in stomacho vel in membris per que transit vt consolidentur: sicut ex pinguedine caprina vel porcina ⁊ decoquatur cū ptisana sicut docet ysaac.

ℭ De argento vi. in aurē infuso.

Cum fuerit argentū viuum non extinctū in aurem alicuius infusum sicut docet Auice. quidam intendunt extrahere illud cum lamina plumbi. Dicunt enim ꝙ cum intromittitur ī aurem adheret ei argentū vi. ⁊ extrahitur. ⁊ dicit Auic. ꝙ hoc est erroꝛ. i. exemplum fallibile. quoniam est possibile vt profundetur ita argentū vi. vt non attingat plumbū. Et dico ꝙ melioꝛ esset ad hoc lamina auri ꝓpter illud ꝙ argentum vi. sitit aurum sicut sitiens aquam vt habetur in libris allꝛimicis. vnde etiam expimēto scitur exterius ꝙ licet aliquantulum sit distantia inter argentū viuū ⁊ aurū salit tamen in aurum. Docet autem Auic. ꝙ homo huiusmodi surgat supra pedem vnuꝫ ⁊ saliat supra aliam partem in qua infusum est argentuꝫ viuū in aure ⁊ inclinet caput suum. quoniam possibile est ei plurimum declinare ⁊ tenendo cum manu sua rem aliquam firmam. qꝛ ex quantitate motionis excutietur argentuꝫ vi. ad similitudinē huius medicātur similia.

ℭ De anacardis.

De venenis terre nascentibꝰ medicinas supponamus. et primo d̄ anacardis qui sunt fructus q̄ per se sumpti sunt venenosi. faciunt eñ interdum incensionem vehementem in gutture ⁊ in intesti-

nis. et quandoque inflantur ita quod indu cunt acutam egritudinem. et quandoque interficiunt. et minus malum quod ex eis accidit est mentis alienatio. Et quandoque ponuntur in medicinis cum aliis et frangitur eorum malicia: et non nocent: et quando comeduntur cum nucibus parum aut nihil nocent. secundum vero diversitatem accidentium oportet ut diversificetur medicatio. Quando enim facit mordicationem et incisionem: medicandum erit cum rebus unctuosis sicut oleo amigdalarum. et sisamino. et butyro. et lacte dulci et iuribus unctuosis et lacte infrigidato communi et convenienti. Quando autem faciunt mordicationem plurimam in intestinis conveniens est balneum: quia extinguit naturam eius venenosam et resolvit eam. Quando autem inducunt febrem acutam oportet regere infirmum regimine acutorum ita tamen quod ultimate attenuativa dieta detur. Quando autem accidit alienatio mentis somnus est provocandus sicut cum semine lactuce. papaveris albi quando decoquitur cum lacte mulieris et exbibetur. fiat inunctio timporum cum populeon et aceto.

¶ De elleboro assumpto.

Et de huiusmodi venenis terre nascentibus est elleborus duplex. Est enim quod dicitur albus qui evacuat album humorem idest flegma. et est niger qui evacuat nigrum humorem scilicet melancoliam. Ex elleboro ergo assumpto fit interdum superfluus vomitus interdum superfluus fluxus ventris et singultus. et interdum attrahit plus quam natura expellere possit et inducit suffocationem. et hec operantur casum virtutis et producunt ad sincopim et spasmum et sudorem. Et propter illud abstinuerunt antiqui ab usu medicine elleborite nisi post longum tempus sue confectionis. Pulsus autem illius cui accidit nocumentum propter elleborum est in principio latus rarus valde debilis valde tardus: et maxime quando calor innatus prefocatur sub plurima materia que attrahitur et non expellitur. et interdum fit pulsus diversus inordinatus et hoc fit quando virtus plurimum est coartata. Si autem redeat pulsus ad equalitatem incipit dispositio infirmi meliorari. Quando autem perseverat in ordine et in equalitate et cum hoc fit debilis: convertitur dispositio infirmi ad singultum et spasmum et fit pulsus frequens tunc periculum est. et si postmodum fiat nimis parvus extinguitur calor innatus et moritur. Quandoque propter elleborum album fit pulsus undosus et fluctuans. Cum ergo fit propter contractam materiam oportet evacuare eam cum velocitate cum clisteri evacuante flegmaticum humorem vel melicum secundum iniectionem medicine. et interdum oportet provocare vomitum cum aqua calida multa assumpta. Et quandoque superfluit vomitus et oportet os stomachi confortare exterius apponendo stiptica et emplastrum quod fit ex cimino. menta. absin. et pane asso. Et quando fluxus ventris superfluit oportet uti balneo. Quando autem accidit spasmus confert lac cum butyro interius. et tunc oportet ungere membra uncturalia et spinam dorsi cum unguentis mollitivis cali. sicut est arogon. marciaton. et similibus. et hoc modo curantur alia que sunt huius generis. et secundum Avicen. similia sint bomata ex elleboro ni. accidunt et curantur secundum eundem ut detur absin. in potu cum vino. vel cimini. ani. castorei. spice. ana. ʒ. ij. in vino da. Super inflationem ponatur panis ca. et evaporetur cum ca. et comedat mel et caseum recentem cum butyro et iuribus unctuosis. Si solutio ventris superfluat sedeat in aqua frigida et bibat medicinas constringentes

¶ De castoreo assumpto.

Castoreum incidit: et vi inter ficit statim. Contra hoc da lac aceto[s]um et fiat vt vomat Litargiruz et limatura plumbi interficiunt similiter ceruse.ʒ.quattuor.limatura ferri similiter calx et arsenicū similiter.euforbij.ʒ.due similiter.scamonee.ʒ.due.Cōtra hoc da lac extractum a butyro et sumac. Similiter oleandruz.et anacardi.et condisi.et elleborus albus.et succus cucumeris asinini.et nigella.et agaricum nigruz. et medicantur vt ex elleboro.

De opio assumpto.

De venenis terre nascentib⁹ frigidis est opium quod fit de succo papaueris nigri soli expolito et exsiccato.et interficit interius acceptum: quia ingrossat sanguinem et prohibet eius cursum et cōgelat eius spiritum siue ingrossat: et prohibet eius motum.et spasmantur instrumenta banelitus.Cura huius erit huiusmodi: primo intendamus opium educere a corpore si sit possibile.et hoc per vomitū vel clistere.per vomitū vero si ex recenti tpe fuerit acceptum scilicet cum decoctione sal'et olei in aqua detur.et post prouocetur vomitus.postmoduz fiant clisteria fortia sicut de benedicta et yeral'.et similibus.postmodum autem decoquatur in vino origanum.piper. castoreum ruta.et sal et dentur.Distemperentur cum melle allia et nuces et dentur.tyriaca est eis conueniens. Allia propinentur cum vino et hec confectio.

℞.ase.sauine.castorei. piperis. ana. conficiantur cum melle et dentur ad quantitatem auellane cū vino.etiā vinum forte antiquū subtile bibituz in multa quantitate confert cum metridato. Oportet prouocare sternutationem cū vnctione papaueris albi. nigelle.licet in eo sit periculū.cum profundatur in eis somnus: oportet vt trahantur capilli eorum et non permittātur dormire. et inungatur frons vnguētis calidis sicut oleo costino.nardino.et sint vnguēta sicut agripa.arogon.et similia propter timorem spasmi ne ledant intestina.in aquā sorbeat aliqua pinguia: et odoret castoreum et muscum.

De cassillagine.

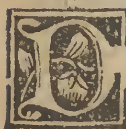
Cassillago autem que est semen iusquiami tam albi quam nigri cū int⁹ accipitur mordicat membra corporis: apostemat linguā: et spumaz ab ore educit: et ruborem oculorū et vertiginem et tenebrositatem eorum: et coartationem banelitus et siccitatē et rationis permixtionē facit.que omnia accidunt propter nocumentū cerebri. Interdū etiam perducit ad epilempsiam.sed niger inducit precfocationē et frigiditatem extremorū et vehementez tensionem: et destruit ymaginationē et inducit spasmū et sic interficit.Cura erit vt dictū est si est possibile vel vomitus vel clistere: deinde propinetur vinuz.similiter piper cū vino.et castoreū cuz ruta et menta. conferūt etiam bacce lauri.et etiam receptio quā diximus in principio. Confert lac vaccinū.ouinum. et caprinuz et metridatū.cepa assata confert. Itē semē rafani et sinapis.et nasturcij. et vrtice cuz vino cocta et tyriaca sicut diximus sine opio. Fiant etiam sternutationes cū aceto.vel puluere piperis. Auic. autem sic distinguit.Contra iusquiamuz albū da statim aquā et mel lac ouis et capre.vel aquā sepe. cura etiam eius est vomere.da tyriacā. Si bibat quis iusquiamū ni.fac ei clistere vomitū solutionē vētris.et bibat vinū purum vicissiz cum pipe vel ruta.vel castoreū vel semē vrtice. Emplastra ventrē cū farina tritici cū vino. Contra coriandrū et

psiliū:fac vomitū cum oleo de lilio. Comedat vitella ouorū cum pipere & sale multo bibat aquā salsam. Cōtra potum cantarid. fac vomitū frequētē cum nitri.ʒ.j. in aqua. & clisterisa cum aqua ordei & albu.oui. bibat lac & butyrū crudū. & soluat ventrem cū syrupo & ydromelle. & oleū ro.stillet in virga in balneo.

¶De sanguine & lacte coagulato in stomacho.

¶Contra sanguinē coagulatum in stomacho mirabile est lac caprinuz. ipm eñ statim dissoluit. vel acetū bibat. Sepe etiā fac eū vomere vel cū melle & succo opij. vel syrupo acetoso. Si in vesica coagulat: medicine que dicunt ad lapidē bibite: in vesicā opz clisterisare. vel extrahere per incisionez: vt lapis. Si lac coagletur in stomacho ꝑpter coagulū bibituz cuz lacte sentit frigus corꝑis: adest prefocatio anhelit⁹. abstineat ergo patiēs a salitis. q2 faciūt caseitatez. Detur acetū cū aqua in potu cū succo calamēti.ʒ.v. q2 resoluit ipm statim. hoc etiā multū ꝓhibet lac a coagulatione. Nocumētū etiā accñs ex oleandro & cōdisi & succo cucumeris agrestis siue asinini. & nigelle. & agarici nigri curant vt nocumēta accidētia ex anacardis vel ell'o. De gñe aūt veneni ca. sunt litargirū. limatura plūbi. Silr ceruse.ʒ.iiij. & limatura ferri. & calx. & arsenicū. & euforb.ʒ.ij. Silr scamonee.ʒ.iij. interficiunt. Sed cōtra hec da lac extractū a butyro & sumac. & medicinas superioꝝ conuenientes.

¶De venenis extrinsecis.

Dicendū est de venenis extrinsecis que veniūt exterius ex morsu vel punctura animaliū venenosorū. Sunt igitur quedaz aīalia venenosa per se: sicut serpentes. & corpora anulosa & silia. Et sunt aīalia que sunt venenosa ꝑ accidēs: sicut aīalia sana q̄ efficiunt rabiosa: sicut hoīes. canes. & vulpes & equi. Dico ergo in his oībus gñaliter ꝙ spūs infecti sunt & humores. inter quos sunt subtiliores illi qui nutriūt pectus & pectoris mēbra. et mag; sunt infecta. Et ꝑpter hoc saliua cū sit admixta plurimū in ore cū spiritib⁹ & humorib⁹ cōfluētibus ad os. Et ſm aliquos est sup̄fluitas nutrimēti pectoris saliua. & ideo mag; inficit cū ingrediat corpus aīalis ꝑ vulnus quod fit ꝑ puncturā et morsum. & cōuertit ad similē dispositōez rabiosam vel aliā. & ꝑpter hoc morsus rabiosi aīalis deterior est in ieiunio: q2 ꝟtus mala saliue ē fortior. silr in alijs. Morsus igit hac de causa peior est pūctura: & citi⁹ accelerat ad mortē. Cū igit morsus & punctura diuersa infligant nocumēta. & venena qñq3 ca. qñq3 frigida. ſ3 aīalis naturā calidū venenū cognoscit loci rubore nimio vel citrinitate absq3 inflatione & pustulis et alijs silibus. doloreq3 acuto. frigidū ꝟo albedine vel liuore. & nigredie. & stupore ꝑtis & tumore vel pustulis significat.

¶Cura generalis in hoc.

¶Ponamus medicatiōes gñales: deinde signa & curas spāles. Dicit g̊ sic Aui. Cura gñalis cuiuslibet veneni est ꝯfortatio caloris naturalis & excitatio eius ad expellēdū. qd̄ fit cū tyriaca & medicina lubricāte venenū ꝑ viscera sparsum: vt meli⁹ exteri⁹ exeat & ꝯfortare viscera. & post expellere. & destruere ei⁹ opationes potionib⁹. epithimatib⁹. & hu. naturalē regere. flōmare. soluere vētrē. flōmia conuenit. cū scitur ꝙ venenū sumptū sparsum est in corpe vene. &

non extrahit p apposita vel p gallinā vel caudā vel eius cullū: qz p calorē extrahit vel p picē ca. īuolutū in lana τ appositū. vel stercore capno: vel p ligaturā fortē extremitatū vel p vigilias: qz calor extrahit ad exteriora. τ p vētosam vel incisionē vel sugēdo. Itē quedā medicine extrahūt venenū p ca. vehementē. q̄dā per sil'itudinē: vt caro vipe que post abscisionem extremitatū exhibit venenū vipere. τ tales medicine sunt q̄si medie inter cōplōnē veneni τ cōplexionē corpis. hec extrahūt venenū. Castoreū cū oleo vel succus porri. alliū elixatū cū butyro. sulphur cum vrina. calamentū fluuiale. fel tauri. alliū cū sale τ stercore capno. Uel in oī morsu valet calx cū melle τ aceto emplata. valet embroca de aq̄ salsa. mel suppone coctū. τ maxime in punctura aranee vz sedere in aqua ca. si aūt vtus toleret. festina fit purgatio plectoricitatis τ cacochie cū solōne ventris. s. τ p apertionē venarū per antipasim. Sup locuz etiā morsure vl pūcture si parua est aptura elargetur: τ vbi calor dñari perpendit. p̄mo radix consolide ma. trita inter duos lapides epithimet. Simil'r radix lilij cum albu. oui crudi. sil'r linaria τ pipinella trite cū aqua ro. loc⁹ sepe circūuoluat: τ pānus line⁹ eis aspersus applicet. hec etiā valēt in antrace. τ carbūculo. τ nolimetāgere: qz materia vtrobiqz venenosa ē. In frigido aūt veneno allium cum nucibus magnis τ ficubus τ sale super epithimet. Sil'r pul. de aristol. ro. τ genci. añ. cū succo allij τ modico melle. Utrisqz dat tyriaca magna τ supponit. τ si nō habeat: ponatur esdra vel mitridatū quod est sūmuz medicinale et singulare in antrace. preterea in morsu vel pūctura valet epithima io. da. ℞. sagapini. galbani. amoniaci. boli ar. ro. mirre. gēci. dāpnidis oīm añ. ʒ. iiij. ɔfice cū dāpnileon τ succo rute τ allior. In medicatione morsus si fuerit ab hoie. vel ab alio. im̄pmis opz vt applicet vulneri pannus infusus in oleo. aut inūgatur cū oleo multotiēs τ abstergatur. Item fiat empl'm cū melle et cepa sup vulnus. fabe masticate crude supposite vulneri iuuāt valde. litargirū etiā coctū in vino τ suppositum iuuat. Unguentū nigrū qd̄ fit ex adipe τ cera τ oleo τ tyriaca confert. Et si plurimū corrūpatur color loci: extrahat sang. cū ventosis ppe locū vulneris positis. vel p flōmiā: ita q̄ nō fiat flōmia nisi ex vena ppinqua vulneri: vel possunt apponi sanguissuge.

¶ De morsu hoīs rabidi.

Ostvl'es curationes dicendi sunt canones particulares s'm diuersas species animaliū. τ p̄mo d̄ morsu hoīs. In homie deterior morsus est q̄ est vehemens a ieiunio τ ab hoīe rabioso. Contra morsum hmōi ergo accipitur cepa. sal τ mel cōmisceātur: τ p ɔtinuitatē diei τ noctis superpone vulneri. Postea fiat vnguētū nigrū τ vngatur. τ illud vnguētū fit ex adipe anseris τ galline τ cera τ oleo et tyriaca. postea accipe thus puluerizatū: τ cōmisceat cū oleo vel vino τ supponatur. Itē ossa vitulina adurantur donec albescāt. postea cōficiant cuz vino vel oleo. τ supponātur vel cuz melle. Sil'r sal τ mirra cū melle confecta. Cū vulnus fuerit magnū: tūc oportet vt repleto vulnere aneto succo adusto aspergat sup ipsum cinis cauliū. Et quādo fit morsus in ieiunio: fit deteri⁹ τ magis timorosum.

Et supponatur emplm factũ ex radice fenic. ꝛ melle. aut emplm factũ ex farina fabarũ tẽperata in aqua vel aceto. ¶ Et nota ꝙ quicq̄d vulneri superponit: debet esse actu calidu꞉. Nõ eñ dicit Ipo. frigidũ nocet vulneribꝰ. de actuali frigido intelligit. Et hec duo emplastra vltime dicta multotiens permutentur.

¶ De morsu canis non rabidi.

Morsus canis q̄ñq꞉ ẽ rabidi. q̄ñq꞉ nõ rabidi. Morsus aũt non rabidi. i. dõestici curatur cõuenienter cũ illis que diximus in canonibus cõmunibus animaliũ rabiosorũ: ꝛ cum his que diximus in morsu hois. Et sunt ad hec medicīe speciales. vt statim cum mordet homo a cane nõ rabioso: conquassetur locus cum aceto: ꝛ multotiens postmodũ ponatur super locum nitrum cu꞉ aceto. ꝛ remaneat hoc emplastrũ tribus diebus continuis. Et est hoc emplastrũ conueniẽs quãdo canis sic fuerit dispositus ad rabiem. post accipe cepam ꝛ sal ꝛ rutam ꝛ farinã fabarum. ꝛ amigd. ama. ꝛ hec oĩa conficiantur cum melle. ꝛ supponat hoc emplastrũ. Quãdo autẽ accidit ex morsu huius canis inflatio vl inflãmatio multa ꝛ vehemẽs: tũc oportet vt conuertat hmõi medicatio ad frigiditatẽ. Fiat ergo empl'm ex plãtagine ꝛ sale ꝛ folijs cucumeris vel citruli. vel loco istorũ si nõ inueniãtur: accipiatur morella. vel lactuca. vel portulaca. cõmisceãtur cũ aceto et supponãtur ca. litargirũ etiã cum aceto confectũ confert. Si fuerit vehemẽs inflatio: calamentũ cum sale et melle superpositu꞉ cõfert. ꝛ tamẽ ista conferũt morsui canis rabidi.

¶ De morsu canis rabidi.

Morsus canis rabidi rabiem inducẽdo interficit. Dicit enim Auicen. ꝙ saliua eiꝰ mala est ꝛ maliciosa. fraudulenta. venenosa. mala. quia maliciã inficiẽdi habet. ꝛ maliciosa: quia rabiem inducit. ꝛ a sensu reminiscentiã deijcit et indiscretionem infundit. fraudulẽta: quia latet. et quia post annum: aut duos: aut septennium infestat. ¶ In q̄busdam eñ vt quibusdam placet habentibus cerebrũ flegmaticum ex sua similitudine citiorẽ cõsequitur infectionem: et malicie sue effectum: quia in habẽtibus simbolum facilior est transmutatio. Uenenosa est vnde resoluit virtutẽ ꝛ congelat spiritus ꝛ interficit. Quibusdam eñ videtur ꝙ cum canis sit naturaliter frigidus ꝛ siccus cui dominatur melãcholia: cum dominat siccitas vltimate in ipsa melãcholia et corrũpitur: ꝛ ponit extra natural e꞉ cursum ex frigiditate ꝛ siccitate intẽsa acq̄rit supra se dispositionẽ venenosam: que cũ dissoluit inficit cerebrum ꝛ spũs etiã mutat et corrũpit dispositionẽ similem. Unde obtenebrat cerebrũ et turbatur estimatio: quare imaginat extra obuiare que per tenebrositate꞉ cerebri ex fumis horridis anime rep̄sentãt. Unde ex ꝯtrarietate aquã fugit. ꝛ terret tãq̄ a cõtrario vt ei nõ approximet: imo etiã ex fantasia cerebri ꝯtraria imaginat ꝑpter cõtrariã cerebri dispositionẽ. Inficit eñ humidũ a sicco ꝛ clarũ a tenebroso. Uñ claritate terretur ꝛ precipue aqua: ꝛ forsitã ꝑpt resolutionẽ vmbrosi in aqua clara. vnde mouet a ꝯtrarijs dispõnibus. Dicũt aũt alij ꝙ cerebrũ ipsiꝰ disponit aq̄a que alio noĩe dicit limpha.

Unde tales apud quosdā limpbatici vocanť. ⁊ hoc videť: qꝛ cū hūiduȝ exteri⁹ repñtať aīe. ⁊ fit applicatio ad cōſilē interius. īmutatio fit a toto: interius a pte ꝑpter eius dñiuȝ. Unde moueť naturalis diſpoſitio a ſuo ꝯ̄rio: ⁊ inde fit timoꝛ aq̄. Et dico ꝙ timoꝛ hoc modo a deſꝑatione ꝓcedit: quia cū cerebꝛū ponić ſub ꝯ̄rijs diſpōnibus neutri acq̄eſcit: ſed ſibi diffidit: quare ꝑturbať et nulla ſpecie ſtat: ſed ab omī fugit: ⁊ vt canis rabidus ſolitarie incedit. ⁊ ꝑpter infectionē ſpūum ⁊ furoꝛē et abūdantiā ire: inuerſanť palpebꝛe ⁊ rubent oculi. ⁊ ſcintillāt ⁊ ardēt. ⁊ retrahūtur auricule ꝑpter neruoꝝ ſiccitatē. ⁊ cauda īter coxas firmať ⁊ ī diſcretiōe aīe. aut timoꝛe. aut ſtulticia inſultandi ⁊ occultādi maliciā. ⁊ obiecto offendiť ꝑpter ſpūs turbatos ⁊ infectos. ⁊ ad irā ꝓuocatos. ⁊ vmbꝛe ſue latrat credēs eē verū fantaſticū ꝑpter obūbꝛationē cerebꝛi. aut turbať magis cerebꝛū ex tenebꝛoſitate exterioꝛi: ⁊ canes fugiūt ꝑpter ꝯ̄riā nature iniectionē ⁊ omnē etiā ſamiliaritatē fugiūt niſi dñi ſui quouſqꝫ licētienť. ⁊ foꝛſitan ꝑpter hoc vt natura oſtēderet eē familiarioꝛē alijs beſtijs ⁊ fideliorē. Et hanc virtutem finalē vltimo opoꝛtuit recedere. Et qđ currit furioſe aut impetuoſe non reſpiciēs a dextris aut ſiniſtris ē ex impetu ſpūum ⁊ indiſcretiōe. Et ꝙ lingua ab oꝛe depēdet: eſt aut ex impetu currēdi ⁊ attractiōe aeris. aut defectu virtutis memoꝛialis. aut vt alijs placet ex ꝓhumectatione radicis lingue. Uñ ⁊ ſaliua effluit. ⁊ ſpuma fit ex agitatione ſpūum. ſed verius. nocumēto ingreſſo ſuꝑ radicē id eſt cerebꝛū ingreſſum eſt ſuper ramos. Unde coꝛruptis v̓tutibus animalibus ⁊ naturalib⁹ accidūt talia. Unde nō cōtinenť ritus nec lingua nec ſaliua: nec excitať a voce vocantis: ſed ex indiſcretioue ⁊ turbatiōe nutat. nec meminit dirigere pedes. nec domeſticos agnoſcit. ⁊ alij cāes eius indiſcretionē ⁊ maliciā ꝑcipiētes eum fugiūt ⁊ latrāt. Et qꝛ cerebꝛum eſt infectū humoꝛe venenoſo: et ſpūs coꝛdis inficiť: ⁊ ſaliua tacta inficit ⁊ venenat. Et ꝑpter hoc pāis tactus a ſaliua ipſius vel ſanguine vulneris ab ipſo facti: ab alijs canibus refutať. Jmmutatiōeȝ eñ nature ſue contrariam ⁊ inimicam naribus ꝑcipiunt. Jtem mica panis vel nux piſtata ſi emplaſtreť per dieȝ ⁊ noctē ſupꝛa vulnus. ⁊ poſt deť galline: que ſi infra vnū diem moꝛtua fuerit ſignum eſt moꝛſus canis rabidi. ſi non: non.

¶ Cura.

¶ Pꝛimū conſiliū eſt vt nō claudatur vulnus. ⁊ ſi clauſum fuerit: aperiatur vt putredo et ſanies effluat: quia ſolet latere per multa tēpoꝛa. aperiať igiť cum flebothomo. Uel ſi apertū ſit: vtrobiqꝫ ſupponatur ventoſa. vel iuxta vulnus apponantur ſanguiſſuge. ¶ Et memento ꝙ poſt apertionē exprimatur vt effluat putredo ⁊ ſanies: quia ſolet latere per multa tēpoꝛa venenū clauſum. Offeratur tribus dieb⁹ cōtinuis tyꝛiaca vt dictū eſt in curis ſuꝑioꝛibus. ⁊ coagulū catuli cū vino. ⁊ q̄ dicentur in moꝛſu ſerpētis hic adhibeantur. Supꝛa moꝛſurā fiat empl̄ȝ ex nucibus ⁊ ficub⁹ ⁊ ſale ⁊ allio inſiľtritis: ⁊ alia localia fiāt. q̄rto die fiat flebothomia. poſt flebothomiā tertio die fiat bal. Et quia poſt multuȝ tēpus latet vſqꝫ ad circularē anni reſolutionē vnū conſiliū eſt: vt q̄ter in āno purgeť. ⁊ in ſingulis. xv. dieb⁹ vſqꝫ ad finē anni accipiat tyꝛiacā ma. ad pōdus. v. deñ. cū vino decoc. gentia-

ne. vel baccarũ lauri. vel mirre. ꝛ vulnera semꝑ teneãtur aperta. Deẽ statim ad potandũ gẽtiana. aristol'. ro. diptannũ. vel asafe. in ꝑncipio. ꝛ vulneri suppouatur. ꝛ apponat̃ sepius sanguissuga vt veuenũ ex̃bat. Detur etiã acuta medicina q̃ vulnus apetiat: sicut alliũ. sinapis. pudic⁹ etiam circulus galline viue supponat̃: vt in antrace. Canis etiã rabid⁹ ꝑ mediũ fissus vel aliqđ mẽbrũ ipi⁹ vulneri apponat̃. sic dico de serpẽte in morsu ipsius. Itẽ stercus colũbinũ emplr̃atũ valet. q2 queãdmodũ q̃daꝫ sunt q̃ in ꝓpria potẽtia sunt flãma ꝛ ignis ꝛ inalterabilis est eoꝝ natura etiã cõpetunt in ope: vt stercus colũbinũ in stercorãdis pratis: ita ꝙ nõ vincat̃ a veneno: sed cõsumit ꝛ alterat. ꝛ valet in hoc morsu. Detur etiã cinis cancrorũ flu. qui vꝫ ad hoc. ℞. cineris cancroꝝ flu. ʒ. iij. ꝛ ℔. gentia. ʒ. ij. terre sigil. ʒ. v. da bibere. ʒ. ij. cuꝫ aqua vbi cocti sint canc̃. ❡ Aliđ. ℞. basilici. aristol'. lon. añ. ʒ. vij. genci. ʒ. vij. pipis. oppop̃. añ. ʒ. j. ℳ q. s. da ʒ. ij. ꝛ ℔. cum aqua ca. Denẽ nuces ad comedendũ. dicit̃ ꝙ aqua marꝫ eos curat. Iecur cauis assatum datuꝫ si comedat̃ dicunt iuuare. Silr̃ aq̃ ferrariorũ vbi ferrũ extinguit̃ dat̃ nescienti. Itẽ liciũ. oppop̃. cepe. sal. ruta. nuces. frumẽta. ficus frõdes. mẽta. orobũ. simplicia siue cõposita cuꝫ melle supposita valẽt. ꝛ etiã morsib⁹ hoĩs. ꝓsunt etiã ossa vituli⁹ incẽsa et cũ melle tẽperata ꝛ supposita.

❡ De ydroforbia.

Ydroforbia est passio timẽs aquã: ꝓcedẽs quãdoq; a morsu canis rabidi. aut dicũt̃ ydroforbici. ẜm Gal'. ab ydros qđ est aqua: ꝛ forbos ꝙ est timor. q. timẽs aquã. inde etiã dicunt̃ lipbatici. nõ vt quidã arbitrãtur a lipba humore excrescẽte ĩcerebro aĩalis. Unde timet similẽ dispositioneꝫ ex̃. fit eñ ista passio ex morsu reptiliũ ꝛ rabidi canis vl' frenetici. aere corrupto vel pestilẽtiali. ꝛ ex spuma rabidi canis ꝓiecta in aquã si aliquis biberit: statim fit ydroforbic⁹ ꝛ desipiscit. Cognoscit̃ aũt ydroforbia in parte ꝑ iudicia pa. ꝛ ꝑ alia signa: q2 in ꝑncipio adest quasi indiscreti animi. qñq; vigiliarũ instãtia ꝛ somnia terribilia. aspectus eius horribilis. aer apparet eis qñq; clarus. quãdoq; turbidus. qñq; viridis. desiccat̃ lingua ꝛ palatũ. sitis adest frequẽs. extenuatio corꝑis. stridor dẽtium. aliqñ rugit ꝛ aperit os. educit liguã ꝛ clamat. raucescit vox. coartat̃ pectus. sincopizãt. qñq; resoluũtur in calidũ. qñq; in frigidũ sudorẽ. adest tremor oĩm membroꝝ torsio ꝛ frig⁹ vẽtrꝫ. aquã ꝛ alia clara ꝑhorrescũt. Et dicũt quidam hoc esse ꝓpter fantasias diuersas quas in aqua imaginantur.

❡ Cura.

❡ Primũ ergo consiliũ est vt offeratur tyriaca cũ vino decoc. genci. vel baccarũ lauri. vel mirre. Sequenti die fiat flebotbomia de cephalica vl' vna basilicarũ. Digerat̃ materia cũ equali mixtura oximell'. ꝛ syrupi de fumoterre ꝛ oxiza. purget̃ cũ equali mixtura yeralog. ꝛ katartici impialis. ꝛ yeraruf. Tertia die fiat stupha de herbis dictis in speciebus lepre. Exeũti a stupha offerat̃ tyriaca cuꝫ vino ꝑdicte decoc. Seqnẽti die aperiat̃ vna cephalicarũ. ꝛ singulis mẽsibus vsq; ad annuꝫ iteret̃ predicta stupha. ꝛ aperiantur cephalice alternatim. ꝛ singulis. xv. dieb⁹ offeratur predicta opiata. Itẽ fiant scarificationes in anteriorib⁹ ꝛ posteriorib⁹ tibiarũ. Item apponat̃ ventosa in

fontinella colli. Item singulis diebus in mane accipiat de eqli mixtura dyasene & dyātbos. & sequat usus simplicis syrupi de fumoterre. & fiat dieta ut in morsu canis rabidi.

¶ De morsu tyri & serpentis.

Tiri morsus mutat colorem in albedinē & facit tumorē nimiū apparentem & calorē fortem. est enī calide nature. defectum inducit & stupefactionē. sudorē. frigus. torturā ventris. stranguiriam. vomitū colericū. Et quāuis hoc venenū calidum sit: tamē per calida resoluētia suam substantiā curatur. dispersa enī materia: dispergit & calor eius. & venenū ca. coagulat sanguinem cordis: & forsitan hoc est: qr venenū ejicit calorē cordis. Uñ succedit frigiditas coagulans q̄ calore dissoluūtur. Unde cessat obiectio q̄ a frigido coagulātur. a calido dissoluūtur. & que a calido coagulātur: ab hūido dissoluūtur. Sed istud venenū calidū est: quare sanguinē coagulat: nō ergo a calidis dissoluetur. Et dico q̄ non coagulat a calido nisi p resolutionē humidi & disgregatiōe calidi. Unde succedente frigiditate coagulatur: quare abeūte calore coagulatur. ¶ Non ergo a calore recte coagulat nisi eius absentia & priuatione: sed directe a frigido: vñ a calido dissoluit. ¶ Incipiēdū est ergo in hoc morsu a ligatura: ut loca morsus stricte ligētur ne venenū perforet ad principalia. Et dicūt q̄ ligatura melior est cū corrigia ceruina. Habet enī operationē cōtra venenū: deinde sugat vētosa vel ore alicui⁹. sed op; ut sugēs sit satur: & os eius sit lotū cum vino & oleo. & locus spōgia ca. suffumiget. & vuln⁹ scarificetur. & esset utilis abscisio si eēt in loco non multū damnoso ut digito. tyriaca def. Sāguinē enī coagulatū dissoluit. Omne enī veneuū sanguinem coagulat cordis: sicut coagulū lac ut dixi. tyriaca aūt cor confortat sicut flāma in expulsione fumi. Uel detur succus frondiū maligra. vl' vinū decoctionis ipsius. vel aqua decoctionis stercoris agnini. ℥. j. turbitb cū lacte pecudū. vel succi frondium mirte. & succi sisami. añ. lib. ß. genci. ℥. v. costi. ℥. j. & ß. coquātur ad medietatē et dentur ad potandum. Detur cerebrū galline cū vino & se. caul. comedat cepas. porros. allia. & sil'ia. Item pullus galline fissus per mediū epitbimet. sil'r squilla in aceto cocta. Item ficus & allia pistata supponātur. Item ℞. se. rape. piperis. ase. oppopoñ. añ. ℥. j. galbani. sulphuris. añ. ℥. ij. tēpera cū vino & suppone. ¶ Contra morsum serpētis & alioꝝ venenosoꝝ aīalium aperiatur vulnus cū flebotbomo & extrahatur sanguis & fumus infectus. postea exbibeat tyriaca. dyatessaron. vel mitridatum: vel oppopira. vel ad min⁹ colatura alliorum. vel succus genci. vel serpentarie. vel ypericon cum lacte vel succo crassule. Sil'r puluis genci. cū vino detur. simil'r in assumptione veneni per os. Itē predicte opiate tribus diebus ꝯtinuis dent per os. & alliū pistatū cū sale vulneri supponat. & addat ypericō. Ruta etiā valet oībus diebus. sil'r diptanus. calamētum. bacce lau'. aristol'. utraq;. tapsus bar. lac etiā potest. et agnus valet. Quarta die fiat flebotbomia vel tertia. & sequatur bal. ut predictū est. Itē debet ligari locus morsure fortiter: ut per strictionem trahant hu. & spūs ad vulnus & inbibeat ascēsus veneni ad mēbra pn̄cipalia. & hoc fit melius cū corrigia

ceruina. Et dicũt quidã ꝙ cum nunciatum fuerit aliquẽ venenatuʒ esse morsu vel punctura: nuncius debet stare ꝛ informetur pes. ꝛ de terra in forma pedis eleuet. ꝛ colet nonies versando super cultelluʒ manubrij albi. Et alij fatent idẽ posse fieri sine cultello dicẽdo pater nr̃ sigillatĩ cũ versat cũ kyri el. xp̃e el. ꝛc. ꝛ etiã proferẽdo hec verba. poto pota. zene. zebete. zaray. abnaray. paraclit⁹. Uel cum bis caro carunce· rãpinice. seray. abnaray. paraclit⁹. emanuel. ꝛ detur aq̃ infirmo vel nũcio si infirmus defuerit ĩ noĩe venenati. vel sic Cuʒ nũciatũ tibi fuerit ꝙ aliq̃s fuerit morsus: mitte in animã tuã ꝛ recollige eam retro dicens. zara. zare. zebete. porro pota. in mana. in fina. in paclito. ꝛ da bibere nũcio. ℭ Cõtra morsuʒ canis rabidi scribantur hec nomĩa in pane ordeaceo. ꝛ da ei comedere. bis. binis. dictionis. bis. binis. hersis. bis binis trasili. sic sanabat mirmin⁹ sctã maria libera eũ vel eos. circulariter hec scribe in circuitu panis. ꝛ vltima dictio sit in cẽtro ꝛ tribue morso a cane rabido.

ℭ De morsu scorp̃. et punctura eius et similibus.

Orsus scorpiõis dolorem inducit maximum. ꝛ modo calet. modo friget. aliquãdo augmẽtat. aliq̃n non. rigorẽ ꝛ frigorẽ patiũtur in extremitatib⁹ corpis atq; tumorẽ. aliq̃n sudãt cũ frigore. Morsus cẽtipedũ angustiã inducit maximã. aĩal est in ptib⁹ trãsmarinis lõgitudinis palmi⁹. xij. habens pedes. cornua ãte caput ad modum piloꝝ. Licer aĩal est angustiose mordet ꝛ inflat loc⁹ statim ꝛ pũgit ꝛ resoluit in sudorẽ: ꝛ cito interficit. Taranta aĩal est paruũ hñs sex pedes. tres hinc. ꝛ tres inde: hñs corp⁹ gracile ad modum pensi. ꝛ añ caput q̃si brachia ad lõgitudinẽ pui digiti: sʒ gcilia ad modũ ac⁹. grossa in capite ꝛ formata in modũ tenaculi ad modũ cãcri. hñs caudã extẽsam: in supficie aculeũ puũ in modũ acuminis acus quo pungit. Et sunt duo gña. nigra ꝛ crocea. clara ꝛ crocea peior est. ꝛ nigra reperit frequẽter in lombardia. vtraq; circa mare. ꝛ vocat a lõbardis scorpio: sʒ scorpio formatur ad modũ lacerte puĩcialis. ꝛ maior est puincialis: minor tñ magna lacerta. Tãrãta pũgit dolorose ꝛ acuteꝛ p̃dicta sint hõata inducit. Cẽtipedũ aũt morsus facit pedere filis ẽ curatio. det stati tyriaca ma. vl' socrugene. ꝛ ĩ vulnere ponat aristol. ro. ʒ. j. ꝛ ℞. cũ vino decoc. bac. lauri. Detur etiã butyꝝ ꝛ mel. canc flu. det cũ lacte asinino ꝛ vino. filr agaric. filr radix croci. ℭ Cõfectio valẽs ad morsurã scorp̃. ꝛ pũcturã aranee. ℞. aristol. ʒ. vj. pipis. ʒ. iij. opij. ʒ. j. ꝛ ℞. piretri. ʒ. v. tẽpera cũ vino. da in moduʒ fabe. Aliud. ℞. cala. agrestis ꝛ domestici. pipis. mirre. rute. añ. tẽpera cũ melle. ꝛ da bibere. Aliud. ℞. rute se. eruce. piretri. storacis. sulphur. añ. ʒ. ix. castorei. ʒ. iij. fac pul. tẽpera cũ san. testudinis ꝛ da bibere. ℭ Et nota ꝙ basilica. i. gẽciana cũ spuma eq̃ masculi contrita ante vnam horam fatigati cũ aceto distẽperata: postq; potata occidit serpẽtes ꝛ alios vermes in vẽtre hoĩs. Uenenũ istud frigidũ est. ꝛ ideo contra illud valent auellane ꝛ alliũ ꝛ castoreũ. Itẽ statim post morsum omniũ reptilium vel ambulantiũ scindat gallus per medium: et superponatur morsure. Uel etiã apponatur anus galli viui super locũ morsure ꝛ totã venenosi-

tatē cōbibet ⁊ vētositatē ex q̄ inflat quasi ydropicus. Contra pūcturam tarante speciale est vt ponātur. ij. vl' iij in oleo et cōputrescāt. hoc oleum oēs pūcturas earū curat. Dicūt etiā ꝙ caro serpentis emplastrata super suū morsum: venenū in se combibit. idem fiat in alijs. fiat aūt eis p̄dictū carmen nihil est melius.

¶ De aīalibus anulosis ⁊ cura.

Orpor anulosor nouē sunt genera. sex viuētia in cōgregatione. et tria in solitudīe. i. solitarie. hor generū sunt ỽmes et vespe. ⁊ apes. ⁊ formice. Et horū quedā viuūt ex venatione. quedam ex depositione. Quedā em̄ deponūt vt apes. ⁊ quedā venātur ⁊ deponūt vt formice. q̄dā venantur tm̄: vt aranee. Horū aūt quedā habēt reges. quedā non. Apes regē sequūtur. et si amiserit alas: alie eū deferūt. Itē iste rex apes fugiētes solo odoratu cognoscit ⁊ insequit: nunꝙ aūt sol⁹ volat. Item dū viuit nunꝙ femine cohabitāt cū masculis. post mortem autē eius oēs simul cohabitāt. Itē cū suffumigātur vt occidātur: oēs cōferunt se ad suū mel tanꝙ ad suū depositū ⁊ comedunt illud. Componūt autē regi domū cōpeam vel corporeā. Rex solū nō habet aculeū in signū humilitatis regie. Alij autem aculeū habēt vt ipm̄ et se defendāt. Cum autē pungūt venenū habent acutū ⁊ incensionē ⁊ dolorē nimiū. et faciūt eleuatiōes nigras. quibus supponatur alcāna cū ordei farina ⁊ aceto tēperata. lac ficuum. nuces pistate cū aceto. frondes basilici ⁊ blitis pistate supponātur. aut frondes malue vel eius succus: ⁊ man⁹ inde pūctas defendit. Itē ꝯterant apes ⁊ vespe: ⁊ ponātur supra puncturā. Contra morsum aranee emplastrēt musce. ¶ Nota ꝙ in omni morsu cū ca. veneno operandū est vt in morsu tyri. Et est valde bona tyriaca. dyatessaron aut esdra. ⁊ empl'm factum ex allijs ⁊ ruta ⁊ sale. ⁊ sanguissuge. ⁊ scarificatiōes. ⁊ gallus viuus scissus per medium. ⁊ buffo interposito panno. Item vētosa supposita confert ⁊ podex galline ⁊ sansucus cum melle distēperatus. qui ⁊ cathapl'atus vt dicit. oēm dolorem aufert et liuorem. Sub pūctura aūt tarante potest cōprehendi punctura aranee ⁊ sub morsu scorp̄. morsus lacerte viridis. ⁊ quodlibet venenū frigidū. ⁊ sub pūctura apum: pūctura oīm muscarum venenosarū intelligit. Specialiter omne venenū destruunt gēciana ⁊ ypericon: ⁊ que habēt hanc virtutē ab aspectu ⁊ ỽtute ꝯsequēte spēm. ¶ Et nota ꝙ quecunꝗ desiccant spma: consumūt venenū. Quedam em̄ valent contra venenū cōsumendo vt alliū ⁊ sal. quedam spūs reparādo: vt gallina comesta quedā viscositate claudēdo poros. quedā frigiditate cōstringēdo. quedā multum nutriendo vt lac. lac tamē viscositate repugnat claudēdo poros. et simil' oleum exhibitū ne ad cor penetret. Generaliter autē oīs veneni medicina est per consumptiua.

¶ Tyriaca dyatessaron.

¶ Tyriaca dyatessaron tyriaca interpretatur domina medicinarū de quattuor rebus confecta non a tyro vt quibusdā placet. hanc em̄ serpentes fugiūt. Nā dyatessarō de q̄ttuor rebus ꝓprie fiebat antiquitus. sed philosophi postea addiderūt cetera proprie valet toxicatis hominib⁹ et morsibus canis rabidi ⁊ alijs venenosis animalibus. datur cum succo mēte ad bibendū. ⁊ sup ipm vulnus

imposita iuuat venenosa apata. scz bonum malũ et antracẽ sanat super inũcta: quartane vere ꝛ quotidiane cum decoctione pigami vel gẽciane data subueñit. valet emoptoycis. empicis. peripleumonicis. stomaticis. epaticis. spleneticis. dissintericis. stranguiriosis ꝛ fungos comedentibus: ꝛ cuilibet veneno intra vel ex. ℞. mirre. aristol. ro. genciane. baccarum lauri excoriatarũ. añ. ʒ. j. ꝛ. ℈. ij. minus granis. xij. fenugreci nigelle zedoar. añ. ʒ. ij. ꝛ. ℈. ij. diptami. pigami. camedrei. añ. ʒ. ij. ꝛ. ℈. ij. et grana viij. gũmi edere calcanti vsti. añ. ʒ. j. esdrema. ossis de corde cerui mũmie antifarmaci. añ. ʒ. j. cornu cerui vsti. ℈. j. M. q. s. Alij addunt primis quattuor: scilz fenugre. nigelle. zedoar. in priori pondere eorũdem. aspalti. añ. diptanni. camedrei. pigami. vt prius.

¶ Climax hermetis.

Climax hermetis collecta apd̃ heliopolim in ara foliis scripta. nõ lr̃is: sed figuris. Cõstat aũt ex spẽb⁹. lx. iõ climax appellata est: qz gradatĩ ab vna. ʒ. vsqz ad. xx. ascẽdit: ita tñ vt per singulos gradus quaterne spẽs componãtur in hũc moduz pensantes ab. j. ʒ. vsqz ad. xv. ascendẽtes. Que perfecte facit ad caliginem oculorũ et vulnera oris ꝛ faucium. ꝛ his qui ex co. ni. vł vino multo amẽtes fiũt. Omnes dolores stomachi cũ vino decoctionis cimini semel potata curat. Sanguinem euomẽtibus. emoptoycis. epilepticis cum calida subuenit. Morbo regio. i. yctericie. spleneticis. pleureticis. nefreticis. calculosis cũ frigida medetur. conuersionẽ ad neumatolim ꝛ torquamina p̃cordioꝝ ꝛ ĩtestinoꝝ cũ ydromelle. i. aq̃ ꝛ melle subiecta ad presens liberat. Sciaticis ꝛ podagricis cũ aqua sumpta auxiliatur ad eos qui venena biberũt vel aliquo terreno vel marino aĩali morsi fuerũt potata vel vulneribus supposita cũ omni celeritate succurrit. Ex quotidiano. tertiano. vel q̃rtano typo laborãtibus cũ apozimate pigani vel calamẽti bibita opitulatur. Infectionib⁹ corrupti aeris ꝛ odoris mali ꝛ diuersorũ potatiõib⁹ ꝛ alijs rebus noxiã prestãtib⁹ oĩno resistit ꝛ auertit. ℞. oppopoñ. castorei. mirre. thuris oĩm quattuor. ʒ. singulas. lasaris. i. assefe. croci. se. balsami euforb. oĩm quattuor. ʒ. ij. ysopi. petro. macedo. se. seminis absinthij. sinap̃. se. añ. ʒ. iij. pitetri. aristol. longenci. prassij. oĩm quattuor. ʒ. iiij. centaur. melanop̃. anisi. siselei oĩm. iiij. ʒ. v. camo. yris. camedrei. simphiti. añ. ʒ. vj. squille asse. citri foliorũz vel gariofił. baccarum lauri. se. salicis. oĩm quattuor. ʒ. vij. anchuse radicis origani. thimi. silphij. añ. ʒ. viij. cinamomi. spice. cassiefi. amomi. omniũ quattuor. ʒ. ix. frondiũ lauri. coconidij. carpocareos. cimini. añ. ʒ. x. litargiri. aluminis cissi. balaustie. selini spermatis. i. apij omniũ quattuor ʒ. xj. aluminis rotundi. amili. ciperi. granorã vue. añ. ʒ. xij. terebẽtine. mali cedri. succi. pigani. maratri oĩz quattuor. ʒ. xiij. yringi. radic. pionie. rubi radicis ꝛ agni. oĩm q̃ttuor ʒ. xiiij. el empini. agrimonie. millefolij. arthie. oĩum quattuor. ʒ. xv. M. q. s. Cauendum est autez ne species pro speciebus mutẽtur: aut aliquid augeatur vel minuatur.

¶ Esdra magna.

Esdra magna quam esdras propheta in babyloniam positus in exilio composuit contra omnes corporis mole-

stias., facit maniacis cum sapa calida sumpta. melācholicis cum apozimate genci. epilepticis cum decoctione castorei doloris capitis cū careno et farina ordei mixta: fronti superponatur: ad dolorem aurium et putredines cum sapa liquata instilletur. ad lachrymas cum vino tepi. datur. et mixta cum bolo armenico. croco. et farine ventose.i. que volat super molas equo pondere. et cū succo perdicialis.i. centinodie soluta: fronti per dies septem super sternitur. Dolentibus dentibus superposita prodest. ad vuam dimissam cum aqua calida gargarizata prodest. ad squinantiam cum sapa gargarizata prodest. Ragadias labiorū sepius inuncta sanat. vel cum sapa gargarizata prodest anhelosis. et vetuste tussientes cū ydromelle bibita emoptoycos. empicos. et ptisicos. cum amilo vel iure amili accepta sanat. cardiacis cū aceto valet. dolorē et inflationem stomachi et epatis cum apij decoctione detergit. yctericos cum apozimate vrtice. spleneticos cum mulsa. yliosis. nefreticis. et calculosis cum citri semine vel milio solis oblata. subuenit dissuriā et stranguiriam cum apij decoctione accepta soluit. paraliticis. arthreticis. et sciaticis cum lilifagi vel calamenti apozimate bibita proficit. ad dolorem post partum et ad dure parturientem cum arthēie succo soluta. et sub vmbilico inūcta: potenter operatur. podagricis cū vino dulci sumpta et cum oleo ro. soluta patientiqʒ loco illinita medelam infert. ad leprā al. cum vino forti et dulci. quartanarijs et quotidianarijs cum calida ad morsum serpētis. vel canis rabidi. vel alicuius reptilis palam ad iuuat et morsibus imposita opē prestat: fluxui prodest. ℂ Rx. alipte. id ē gallie muscate. mirre. zuccare. foliorum rute. apij. seminū camedrei. omniū añ. ʒ. liiij. eboris. pigani. semis lilifagi. golene.i. poligonie. balaustie. añ. ʒ. xlv. cinamomi. gariofil. xiloaloes. spice. zedor. lacce. ro. capparis. pulegij. abrotani. menalopi. petro. ossium dactilorum. añ. ʒ. xxxvj. galange. zinziberis. croci. ortensis. anacardi. lithodemonum. mandragore. acori. peonie. thimi. ysopi. roris. syriaci. basilic. dauci. feniculi. seminū altee. seminum oliuarum. vini veterꝭ optimi. añ. ʒ. xxviij. balsami. croci. orientalis. folij gallie. costi. calami aromatici. cassiefistul. mirabolani indi. celtice. xilobalsami. dragaganti. coralli albi et rubei. cōfite ru. castorei. bdellij. galbani. oppoponacis. aspalti. terebentine. masticis. syriaci. adriani id est gummi. lentisci. splenis. pultri. ventris merguli. reupontici. asari. aristolog. hermodac. meu. yrei. piretri. peucedani. genciane. epithimi. viol. arthie. chimolee id est terre albe. sandarace. foliorum citri. laureole. mente. malabat. pentafil. carpobalsami. anisi. amomi. cimini. miconis. seminuʒ ozimi. platocimini.i. fileris monta. seminū rute ortensis. baccarum lauri. sang. draconis. lapid. magnetis. ametis. lapid. agapis. ossis de corde cerui. muscelei. petrolei. añ. ʒ. xviij. camphore. ambre. margaritarum perforatarum: et non perforatarum. blacte. bisantie. sambuci. storacis calamite. serap. sulphuris viui. amoniaci antimonij. acatie. betonice. galbani marini.i. adarcis. ypoquistid. macis. licij. squināti. herbe syriace .i. malue. floris oleandri. marrubij. fu. sulphurace. absinthij. alexan. euforb. cardam. cardami.i. nastur. ane

ti.sem.gitb.leuistici.se.citri.leucop̄. macrop̄.nigelle.vzisur.idest miniuȝ corticis nere.mabathematicō.aque vitis.ana.ȝ.nouem.amili.litargiri. opōponacis iunci radicis.calamenti.iusqu i ami.ana.ȝ.quattuor.et semis.mellis quantū sufficit.detur de ea.ȝ.vna.vel due vt dictū est.

De vulneribus cruris et tybie.

Ulnera fiunt sepius in genibus et crure et tybijs et dislocationes et quassature. cū aūt fit vulnus in genu ita vt patella pro magna parte separetur.curationem p suturam modo dicto oportet abbibere. Sed si patella ex toto incidit: raro liberatur. Idem aūt dicendum est si ex transuerso fiat seu patella sit lesa siue nō telū qđ patelle inheret: summa cautela est extrabendū. Qđ si non possit perforetur et sic caute trabatur deinde curet vt supius. In vulneribus aūt cruris et tybie dicendū est boc.si vulnus sit in spacio triū vnciarum a genibus infra vel supra vel in carnositate cruris vbi organū est: cius piculo valde timendū est.vnde cura q̄ de lacertis dicebatur adbibeatur.boc notato q̄ si tumor nascitur cū quadam nigredine et duricie et multo dolore vel ad supiora ascēdit mortale est.si vero ad inferiora non mortale.si vero crus sit perforatū predictam curam adbibeas.si vero vertebrū casu vel pcussione aliqua resilit a scia. vel pp̄ter bumorem ibi decurrentē si neruus q̄ ossa coniungit rūpatur claudus erit. p repositionē tñ et tractū et fomentationes et inunctiones meliorari pōt. Preterea boc addamus q̄ si dislocetur pes statim ponatur in aq̄ frigidissima ad repcussiones spūs et sanguinis et boc vsq̄ ad membri stupefactionē: et tunc apponatur vrina cū stupis intinctis in q̄ solutū fuerit multum sal. Nullo autē modo apponatur emplastrū attractiuum vel ventosa sed vtile est minuere ad oppositū.deinde fiat emplastrū attractiuū ex fabis et cimino aut porris frixis cū melle.aut galbano et opoponaco aut apostolicon aut ceroneo ant oxirocroceum apponatur. Si aūt crus rumpatur: idem fiat vt in ruptura brachij boc addito q̄ ad mensuram vncie spacium inter capita ossium relinquatur. plagella ampla ad modū sex digitorum ligetur. Nec boc pretermittendū est q̄ si infra trium vnciarum spacium sub genu vel trium supra in crure vel coxa fieri rupturam contigerit malis signis superueniētibus q̄ dicta sunt supius piculū mortis iudicamus. Si aūt pes a suo loco disiungatur modo bac modo illac modo versus plantā modo versus calcaneum iungatur et inunctionibus premissis pes fortiter trabatur et nodus ad propriam iuncturam reducatur: et tabulis vndiq̄ positis circunligetur. Qđ si dislocatio non sit maxima fiat vt iam diximus et stupa canabina intincta in vrina cum sale sepius applicetur tota die dolorem mitigat et tumorem dissoluit. Deinde apponantur dyaforetica et supra locuȝ superius quattuor digitis vel quinq̄ emplastrum constrictiuum: vt probibeatur fluxus. In veteri auteȝ dislocatione fiāt fomentationes et emplastra consumptiua et euaporantia vt ex galbano et similibus.

De spasmo superueniente vulneri.

Spasmus aliqñ superuenit vulneribus ex pũctura aut cõtinuitatis solutione nerui ꝓpter plurimũ sensum ipius. ⁊ hoc si in parte accidat lesio: qꝛ si oĩno abscinditur nõ dolet. qꝛ non transit spiritus iõ cadit sensus. ⁊ cũ leditur in parte est plurimus doloꝛ ⁊ cõfluunt humoꝛes ⁊ spũs ⁊ fit spasmus. idem accidit in coꝛdis ⁊ ligamentis ⁊ aliijs mẽbꝛis sensibilibus. Fiat igitur vnguentũ qđ. ℞. olei muscelei. petrolei butyri. añ. ℥. tres. cere. ℥. vnã. stoꝛacis ru. ℥. j. stoꝛacis calamite. ℥. ij. ⁊ semis masticis. olib. añ. ℥. ß. gũmi edere. ℥. tres. liquefiẽda liqſiant ⁊ terenda terantur ⁊ agitãdo cũ spatula imponãtur vltimo cũ coctũ fuerit ad spissitudinẽ stoꝛax rubea ponat̃ ⁊ fiant tres ignes in ceruice ⁊ collo ⁊ spina. ⁊ hoc valet precipue ad spasmũ de repletione. Unguentũ factũ ex absin. puleg. baccis laur̃. cimino cũ melle cõfectis ⁊ bullitis mirabiliter doloꝛem mitigat. ℭ Et nota ꝙ si accidat caro moꝛtua vel ficus in vulnere accipiat̃ ambꝛosia. centumgñã. agrimonia. ruta. betonica. calamentũ seneciũ. añ. bulliãt in vino ⁊ de decoctione bibat patiens ꝑ nouẽ dies ⁊ reducit̃ caro moꝛtua empicũ est. Itẽ stercus humanũ ⁊ mel cõburantur ⁊ puluerizent̃ carnem moꝛtuã in vulneribus sine molestia coꝛrodit. Urtica trita inflationem vulneꝝ sedat: ⁊ sanguinẽ manãtem stringit.

ℭ Emplastrum apostolicon.

Emplastrum apostolicõ qđ a lute inductũ ⁊ suppositũ optime facit ad nimiũ doloꝛẽ ceruicis scrophulas maturat et rumpit ⁊ purgat ⁊ cicatrizat vt indiciũ cicatricis non appareat. Dyaforesim faciẽdo collectiones sine eruptione sanat. apostemata in pectoꝛe siue in pulmone aut in stomacho aut in epate aut in dyafragmate vel sub costis nata maturat ⁊ rũpit. duriciẽ ⁊ tumoꝛẽ splenis soluit ⁊ reumaticos ĩ talo vel ĩ genu cũ tumoꝛe ⁊ doloꝛe factos desiccat. oĩa recẽtia vulnera siue ãtiq̃ ⁊ neruos p̄cisos ⁊ musculos ⁊ pũcturas ⁊ moꝛsus terrenoꝝ animaliũ vel marinoꝝ peculiariter medetur. educit eñ humoꝛes ab eis ⁊ putredines in alto positas ⁊ concauitates eaꝝ pura carne replet sine suspitione cicatricẽ ĩducit. sagittas vl' calamos vel aliq̃d simile ĩ mẽbꝛis infixũ sine doloꝛe extrahit cãcros ⁊ fistulas exsiccando curat. ℞. litargiri. ℥. xviij. cere ru. colofonie amboꝛũ ana. ℥. sex. pꝛopoleos. i. cere albe. visci q̃rcini. amboꝝ ana. ℥. iij. amoniaci. lapidis calaminaris. i. calamite. i. magnetis. ana. ℥. ij. masticis. manis. i. olibani. ana. ℥. vnã. ⁊ semis. tereben. ⁊ galbani. bdellij. mirre. calcecumenon. i. eris vsti. sarcocolle. lepidos calcis. i. batiture eris. diptamni. aristol'. lõ. pꝛassij viridis. oppop̃. ana. ℥. vnam. confice sic. amoniacũ. galbanum. oppop̃. simul in vino calido ꝑ noctẽ dimitte atq3 in eodem suꝑ ignẽ liq̃fac ⁊ cola ꝑ pannũ. Post accipe litargirum puluerizatum: et cum oleo tam diu coque agitando cum spatula donec ad mellis spissitudinem veniat: et ferro gutta imposita coagulari valeat. Postea in eadem decoctione colofoniam liquefacias: qua liquefacta pꝛopoleon idest cerã albã exagitando cu3 spatula soluas. q̃ facto ab igne deponatur ⁊ diu agitet̃ ⁊ tũc tãdẽ gũmaꝝ colatura huic decoctioni

litargirum distillando addas et ibidem viscum quercinum soluas. deinde species pulverizatas per internallum pone primo mirrã secundo mãnam. post olibanum. deinde bdelliũ. post calcecumenõ. post lapidem calaminarem. post florem eris. post sarcocollam. ad vltimum diptamnum. et terebentinam. et aristolo. bis omnibus sic actis et bene coctis et iam ad modum pillularum manibus tractantium se coagulantibus in vase pleno aqua ponantur. et ad ignem malaxa manibus punctis balsamo. siue oleo laurino. tamen ante super marmor bene expresso et ab aqua bene exsiccato: fac magdaliones et vsui reserua.

Ceroneum.

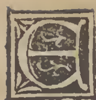
Ceroneum optimum ad spatularum dolorem et pectoris et pulmonis facit ad splenem et epatis flegmones yposarcam. anasarcam. arcbiten. timpanitem. ydropicos curat. dolorem yliĳ et torturam intestinorum placat et renum et vesice. distemperantias lumborũ et pectinis inflationibus sepius superpositum emendat. et dolori matricis subuenit. artbeticis sciaticis et podagricis medetur. typice febricitãtib⁹ stomacbo inductum subuenit. et ad morsum rabidi canis et serpentis ictum appositum auxiliatur. ℞. picis cere. ana. ℥. septem. se. rape. ℥. sex. amoniaci. terebentine. colofonie. croci. ana. ℥. quattuor. aloes. tburis. mirre. ana. ℥. tres. oppop. galbani. storacis calamit. masticis. aluminis. fenugr. ana. ℥. duas. confice. bdellĳ. ana. ℥. j. litargiri. ℥. semis. Confice sic litargirum in subtilissimum puluerem redactum cum oleo sufficienti decoque d inde picem adde qua liquefacta cerã pone. Quibus liquefactis gummas colatas scilicet amoniacum. terebentinam. serap. oppop. galbanũ. confitã. storacem. calamit. mitte et cũ spatula bene commisce. Cum autem bene decoctum fuerit in aqua infunde et inde magdalionib⁹ factis vsui reserua.

Oxirocroceum.

Oxirocroccum quod optime facit ad oẽs fracturas ossium et ad q̃ssationũ tumorem et dolorem scropbulas et glãdulas: dyaforesim faciendo spargit doloribus et tumoribus et duriciĳs stomacbi et epatis et splenis et renũ subuenit. plagas et serpentis morsum vel alicuius animalis superpositum desiccat et purgat replet et cicatrizat omnium rabidorum furiosos dolores mitigat. et apostemata intus vel extra nata superinductum maturat et rumpit et rupta purgat et cicatrizat. ℞. cere. picis. colofon. croci. omniũ quattuor. ℥. duodecim. terebentine. galbani. amoniaci. mirre. olibani. aloes. omnium sex. ℥. quattuor. aceti sextarium vnum. confice sic picem cũ aceti parte in olla noua ad consumptionem aceti decoque. et sic amonia cũ et olibanum cũ reliqua parte aceti in mortariolo tritum et solutum decoctioni adde et indesinenter agitanto commisce. caue ne acetum de olla prosiliat. Cũ aũt ad aceti consumptionem coctum fuerit tunc puluerem admisce et resolutis oĩbus in mortario funde. et factis magdalionibus. vsui reserua.

Emplastrum petri et pauli.

Emplastrum Petri & Pauli ad plagas pectoris epatis: splenis: renum: lumborum: neruorum: podragre: plij dolori & totius corporis. R. alo. mirre. masticis. olibani. auripigmenti. pulueris boli armeni. amoniaci. omnium octo. ʒ. tres. cere. picis. amborum lb. vnam.

¶ Emplastrum ad vulnera aperienad. R. aspalti. lzily. an. ʒ. vnā. ciceris albi grana quinqꝫ. cantaridarum. ʒ. xv.

¶ Emplastrum ad vulnera curāda. R. cere. colofo. adipis taurini. ana. ʒ tres. picis. ʒ. vnam.

¶ De cauterijs & setonibus.

Auteria & setones multa corpori prestant beneficia. Exsiccant enim humores & trahunt a remotis & profundo. & ita multum neruis conferunt. Infrigidant aūt & purgant fontes. In lepra igitur & mania & melancolia fiūt cauteria inter quattuor q̄rteria capitis. & repone argentum viuū artificialiter & preseruat a lepra. Ad oculos fiunt cauteria sub auriculis & brachijs et in occipitio & setones in auribus ad inflationem & tumorem iuncture manus & brachij retro tribus digitis a nodo superius fiat cauterium vel in concauitate manus & ex alia parte ī rascbete manus idest inter digitos. vel etiam iuxta grossiores digitos. Ad dolorem humerorum spatularū & dorsi factum diu & dolorem oculorum fit cauterium iuxta humerum in fontinella brachij intus & extra. Et ad asma fiat in concauitate in gula sup pectus sub epigloto. & quidā faciūt setonem sub mento in passione oculorum. & ad mundificationem faciei in leprosis. Ad dolorem stomachi fit seto sub furcula pectoris supra os stomachi. Ad vicium epatis fit supra epar precipue si fit sclirosis in eo. Similiter seto ī ydropisi & supra splenem nō induratū ponitur seto supra ipsum. Et quidam faciunt duo semotim ita q͞ splen sit in medio. Ad dolorem vmbilici vel femoris fiat seto tribus digitis sub vmbilico Ad dolorem lumborum sub ipsis lūbis in fontinella fiat cauterium & seto tribus locis. Ad dolorem spine mittantur tres setones: vnus in medio spine: alius tribus digitis supra tertius tribus digitis infra. Ad dolorem testiculorum mittatur seto retro supra anum inter nates. Ad remedium totius corporis duo cauteria fiant in tybia tribus digitis sub genu supra nodum. Ad dolorē artheticum & superiorum fiat cauterium vnum retro in crure. Item ad artheticam & sciaticam fiat in concauitate sub pede & in medio tybie retro sub musculo. Et contra sciaticā fiant tria cauteria supra sciam ad nodum. vel fiat cauterium triangulatum. Ustiones debent inungi lardo quousqꝫ ignis exeat. penetrat enim per nouem dies. & tūc imponitur nodus de cera vel de edera arborea vel de filo vel de sago & bis mundificetur in die. & superponantur recentes pāni. Et interdum pro fetore & vermibus lauetur cauterium cum decoctione edere terrestris & arboree. Debet autem omne cauterium ad minus fieri per quadraginta dies. aliter enim nihil vel parum proderit.

¶ De incendio ignis.

Ombustio ignis vel aque curatur cum oleo de vitellis ouorum. Alij inungunt primo locum combustum cum sapone ad

ignis exitum. et alij cum tartaro deide inungantur cum pinguedine lardi fluente super aquam frigidam per inflammationem addita cera et oleo vel fit idem ex sagimine recenti additis vitellis ouorum. omnia misceantur ad ignem et colentur super aquam et inde vngamus locum. Aliud. ℞. olei. sepi arietini. fimarum sambuci. ana. ℥. tres. aque quantum sufficit. vel inungatur oleo et aqua simul incorporatis. locus autem cum folijs mirte incensis refrigeretur et cum cera et oleo rosato. gummi arabico cum albumine oui. et acacia. folijs scolopendrie. Ungatur etiam cum vnguento albo. vel accipe herbas frigidas: vt crassulam. vtramque vermicularem. vmbilicum veneris. semperuiuam. solatrum. ana. manipulum vnum. pista cum axungia recenti et coque et cola: et colature ceram et masticem adde: multum valet. Uel summitates sambuci cum axungia vel cum sapone et sepo terantur: et trite dimittantur per tres dies macerare. illud decoquatur et colatura reseruetur. ¶ Item vnguentum paragoricum quod in tractatu cancri et herpetis positum est valet. Item populeon cum albumine oui crudo. aut sapo gallicus cum albumine. aut oleum de frumento. et oleum de vitellis ouorum. ana cum succo arnoglosse. ¶ Item succus fimi equi mitigat. lac asininum vel mulieris et oleum cum aqua mixta valent. Quod si ignis multum penetrat in profundo fiat vnguentum quod. ℞. litargiri. plumbi vsti. ana. ℥. vnam. masticis. olibani. ana. ℥. semis. gerse. ℥. tres. puluerizentur et bene incorporentur cum succis vermicularis. semper viue. vmbilici veneris. fimarum rubi. ana. ℥. tribus. olei violati. ℥. tribus bene incorporentur et fac vnguentum, de quo parum extendatur super folium plantaginis vel caulis et super ponatur. ¶ Item moueantur tres ℥. calcis viue cum aqua. et cum resederit proijciatur aqua et tunc admisceatur calx cum oleo violato vel rosato et si iterum lauetur melius erit. Sapo quoque sarracenicus cum melle inunctus valet in principio. Sapo vero fit ex lexiuio facto ex calce viua et cinere fabarum et cinere clauellato et sepo arietino, simul mixtis et bullitis. Intentio autem in combustione curanda duplex est scilicet in extractione ignis per dyaforetica et alteratione per frigida. deinde curanda est solutio continuitatis per regeneratiua.

¶ De vnguibus tabidis.

Ungues tabidi renouantur cum riz cocto in aceto fortissimo emplastrato per tres dies quousque eradicentur. et cum fuerint eradicate pone emplastrum de pingui caseo et renouetur singulis diebus. Cum inceperint recrescere non tangantur nec radantur natura enim adequabit. si enim ex frigore vel alia causa vngues ceciderint agrimoniam siccam pulueriza et loco asperge. sine mora cessabit dolor: et crescent vngues.

¶ De regimine iter agentium.

Iter agentium regimen ordinetur sic. ante susceptionem itineris si necesse est purgetur. Omnis enim superrepletus vt dicit Auicenna si moueatur cito deuenit ad febres vel apostemata. et balneetur et bene nutriatur corpus: vt fortificetur ad laborem. deinde muniat se electuarijs frigidis in estate: in hieme calidis odoriferis rectificatiuis aeris et nebularum et aquarum. Et quidam muniunt se de terra pa

trie ⁊ cum aquis peregrinis miscent ad conseruationē ⁊ cautelam. Opoztet autem iter agentez cauere ab omni repletione cibi ⁊ potus superflui. et si aliquando accidat hoc ex potu: dozmiat post potum per spacium noctis quacunqꝫ hoza acciderit. in hieme tutus a frigoze. in estate tutus a caloze. ℂ Uel si non fuerit illud possibile perambulet longa deambulatione paulatina. hec eniz faciūt ad digestionem crapule. lauentur testiculi ī aqua frigida aut aceto ⁊ pedes ⁊ potetur caulium ⁊ absinthij succ⁹. ⁊ sternutet freqūter. Die aūt eadē, nihil penitus cenet: vel si forte desiderauerit propter consuetudinē cenet parum valde ⁊ lauentur pedes eius post in aqua calida. ⁊ fricentur plante cum sale. Si autem acciderit ei repletio in cena dozmiat somno prolixiozi nocte illa ⁊ mane cum expergefactus fuerit a somno bibat aquā calidam ⁊ si apium decoquatur int⁹ melius consequetur proficuum. Illa enim lauat stomachum a superfluitate precedentis nutrimenti ⁊ ventrem soluit ⁊ calefacit. Eadem autez die minus consueto cibum sumat in prandio ⁊ in cena. Item equitare non est bonum cum est plenus cibo: ne cibus cozrumpatur et ne accidat ei desiderium bibendi. ⁊ post potum accidat fluctuatio ⁊ gurgulatio in vētre. ⁊ ne accidat dissinteria. immo debet postponere cibum vsqꝫ ad hozaz hospitandi. Mane tamen parum sumat de cibo ne per exercitia superflue calefiat stomachus: et attrahat de membzis humiditatem. Conculcat autem fumum ascendentem indigestum: ⁊ excitat calozem. hoc etiam fit vniuersale: vt cum fuerit mozam faciens in regione calidiozi vt augeatur cibus in cena ⁊ parum sumat in prandio. Cenam enim magis laudabant antiqui ꝙ prandium, tum quia homo post cenam vacuus est ab operationibus tum quia nox et somnus instant que duo calozem ꝓfundant ad digerendum nutriens. Preterea omnis cibus et potus cuiuscūqꝫ fuerit qualitatis in hieme fit actu calidus: in estate actu frigidus

In itinere autem in tempoze calidiozi: opoztet vt tegat caput multa coopertura ne tangatur a sole. Similiter confert quandoqꝫ pectozi superponere cerotum inductum in alutam ad infrigidandum quod sic fit. Liquefacta cera frequenter in succo semperuiue malaxet donec cera multum fiat alba. deinde dissoluatur in oleo rosato ad mediocrem spissitudinem et sic cum infrigidatum fuerit: vsui reseruet. Cū aūt hospitatus fuerit non festinet sumere cibum donec aliquanto tempozis spacio quieuerit. ⁊ redierint membza ad dispositionem suam naturalem. ⁊ tunc sumpturus est cibum. Si siti estuauerit misceat acetum cum aqua calida tali mixtione ꝙ eam bibere possit ⁊ tūc in ea faciat offas quas comedat: et bibat de illa mixtura quantum desiderauerit. Hoc enim est quod maxime sitim frangit. aut fit idem cuz succo malozum granatozum tempoze suo. potest autem vti pillulis dictis in siti ⁊ ethica in itinere: deinde sumat cibum qui sit huiusmodi. panis fermentatus recens duozum vel triū dierum: carnes sint de quadrupedibus capreolis ⁊ pozcinis, ⁊ maxime pedes ⁊ proxima pedibus que gallice dicuntur gambones ⁊ que dicuntur longes ⁊ carnes veruecine suis tempozibus ⁊ eduline lactātes ⁊ gallinacee ⁊ pulline ⁊ similes. De auib⁹ oēs degētes ī locis siccis comedat ⁊

vitet degentes in locis humidis: vt anseres anates ꝛ similes. De piscib⁹ squamosos eligat. abstineat a lacte ꝛ ab omnibus a lacte factis preterꝙ̄ a sero quod confert: quia mundificat corpus a superfluitatibus. A fructibus oĩbus abstineat: preterꝙ̄ a malis granatis acetosis. quorum succ⁹ si bibatur ieiuno stomacho plurimū̃ confert ad infrigidandum stomachū̃ ꝛ sitim extirpandam. ¶ Item nota ꝙ carnes elixate meliores sunt carnibus assatis condite cum agresta ꝛ aceto. saluia. petro. menta. zinzib. croco. gariof. nuce muscata. pipere longo. Calidiora fugiat sicut allia et cepas. ꝛ huiusmodi. ¶ Si mollificet preter naturam venter in itinere: in media die pillulas huiusmodi teneat sub lingua. ℞. semen lactuce. portulace. papaueris albi partem vnā. puluerizentur ꝛ conficiantur cum syrupo rosato. ꝛ conseruentur ꝛ in forma magdalionis formentur ex eo pillule quas sub lingua teneat. potes aūt addere dragagantū. gūmi arabicū. crocum. contra sitiz. Nō omittat consuetas minutiones: veruntamen parum minuat de sanguine. Si sentiat repletionē in corpore ꝛ indigeat vomere soluatur cum decoctione mirabol. non aliam medicinam accipiat. syrupuz faciat ventris confortatiuū ℞. citonia matura ꝛ exprime succuz ꝛ permittas residere donec clarefiat ꝛ clarum accipiatur cui addatur tertia pars aceti. ꝛ addito zuccaro fiat syrupus. Istud est notandum ꝛ cauendum ne si sit replet⁹ iter egrediatur. Item ne fatigatus ab itinere vl' debilitatus labore; ꝛ solutus nimis cito sibi minuat multi eniz inde mortui sunt. ¶ Ad dolorem pedum itinerantium fiat vnguentum ex succo vrtice ꝛ sepo arietino. ꝛ fricentur cū sale ꝛ aceto. Item allia ꝛ sapo ꝛ oleū mixta ꝛ inuncta dolorem mitigant. Similiter sal ꝛ oleum multum valēt aut oleum cum castoreo. lauentur p⁹ in aqua cum cinere. Et si inflatio mlta fuerit lauentur in decoctione ebuli. ꝛ sambuci. ꝛ salimec. ꝛ post inungantur. vel vngantur oleo ꝛ alcāna: vel cum sapone ꝛ alcanna ꝛ oleo subtus cum alijs. ¶ Contra fissuraz manuum ꝛ pedum si fit ex calida causa sepum hircinum liquefiat cui addatur cera alba ꝛ deposito ab igne apponatur gummi arabicum. ꝛ dragagantum album. ꝛ cum isto fiat freq̄nter inunctio. Item aliud quod valet ad fissuras labiorum. Fiat coctura cum nucleo nucis maioris postea debet inungi labium ꝛ aspergi puluis filicis combuste super se ꝛ super calcem ꝛ fiant que dicta sunt in fissuris labiorum.

¶ De regimine transfretantium.

Egimen transfretantium mare principaliter in quattuor consistit scilicet in prohibitione nausee ꝛ sedatione vomitus in rectificatiōe fetoris marini in sedatione sitis rectificatione ꝛ aq̄. Prohibitio nausee completur per vsum fructuum acetosorum in ieiunio. vt citoniorum. malorum granatorum acet. ꝛ citrangulorꝫ limonū. ꝛ p potationē se. apij. vel cerfolij. decoctionis in aq̄ que decoctio bibatur a ieiuno. Sedeat autem capite erecto ꝛ teneat firmiter ad trabem ꝛ non respiciat hac aut illac: ꝛ non moueatur caput nisi motu nauis. Sugat autē dulcia aut comedat semina eructuatiua. Post vero vomitū si acciderit accipiat ma

a granata acria & dulcia & ficus tpe nið. & non comedat quousq3 stoma⸗ chus vel vomitus omnino sedetur. accidentia quiescant. tunc accipiat stomaticbon aut dyantos aut aliud confortatiuum. comedat aũt cibaria digestibilia. Et quia necesse ē come⸗ dere salsa & legumina comedat ea be ne cocta & non quotidie. et sint salsa cocta in tribus aquis vel quattuor: & macerentur prius in aqua dulci q̄ uis dicant quidam aquam salsaz sal sedinem extrahere. Sit aũt vinum bonum odoriferum: & quotidie ma⸗ ne accipiat de elec[illegible]arijs bonis odo riferis. Rectificatur aũt fetor ma⸗ ris per vsum electuariorum aromati coꝝ confortantium cor & cerebrum & stomachum vt faciant residentiam fortem. sicut est pliris muscatum. dy anthos cuz musco. dyamargariton. post cibum masticentur gariof. mus⸗ cati. ambrati. & teneant in ore. & nux muscata & huiusmodi. teneatur lap⸗ danum in manu aut pomum ambre. aut aliud odoriferum. Eligatur loc⁹ a sentina remotus & a canalibus qui bus aq̄ fetentes proijciuntur. Caue aut in q̄tum possunt ab oppressione hominum & membroꝝ. & deambulēt sepius sup summitates nauis ad euē tandum & mundificent vestimenta a spurcicijs pulicuz & pediculoꝝ. & mu tent vestes & renouent prout sepius poterunt vt inde natura exhilaretur Sedatur aũt sitis per frigida & hũi⸗ da quorum confectiones satis patēt superius. Rectificatur autez aqua per euentationem & excolationem & agitationem & motum aut p excocti onem & post pmittatur residere. & fex abijciatur aut coletur per arenā lim pidā recentem. aut si fieri potest sub limetur p duplicia vasa scilicet per alembicum ad nobiles sic eniz fit aq̄ salsa dulcis. Et dicit Auice. q aqua mala aceto rectificatur. ponat ergo in aqua paruz de aceto. aut limones

¶ Assamantur autem in naue vue passe. cepe. cucumeres. mala et pira. dyadragagantum. & cum dyadraga ganto distemperetur aqua aut dyan thos. & assuescat semen feniculi. & por tulace masticate. destruit enim sitiz. Caueat autem in meridie a calore & nocte a frigore a nimia constipatio⸗ ne & solutione. & statim nocumentis superuenientibus occurrat. Domi nus autez omnia dirigat in tranqui litate. Amen.

¶ Explicit compendium medicine Gilberti Anglici correctum et bene emendatum per dominum Michae lem de Capella artium et medicine doctorem: ac Lugduni Impressum per Jacobuz Saccon: expensis Vin centij de Portonarijs. Anno Domi ni. M. D. x. die vero vigesima men⸗ sis Nouembris.

Deo Gratias.

Gilbertus, Anglicus. *Compendium medicine.* Lugdoni, 1510. (printed book)
Exhibited 5/17 – 7/14/2000: t.p.